ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

PROGRAMY A PROJEKTY ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

odpočet plnenia k 31.12.2010

Bratislava, január 2011

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bardejove

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

V rámci tejto úlohy sme sa podieľali na plnení priority č. 1, ktorá spočívala v sledovaní kvality pitnej vody z verejných vodovodov v rámci monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou.

Z celkového počtu vyšetrených vzoriek – 174 bolo 38 vzoriek (21,83 %) nevyhovujúcich, z toho po mikrobiologickej stránke 25 vzoriek (14,36 %), po fyzikálno-chemickej stránke 15 vzoriek (8,6 %). U väčšiny vzoriek išlo len o nízke prekročenie medznej hodnoty resp. najvyššej medznej hodnoty. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané 4 kontroly verejných vodovodov zamerané na celkovú prevádzku vodovodov a 36 kontrol zameraných len na kontrolu dezinfekcie vody v súvislosti so zvýšeným výskytom nevyhovujúcich vzoriek v ukazovateli voľný chlór .

Zvyšovanie povedomia obyvateľstva o pitnej vode bolo zabezpečené formou informovania s využitím www stránky, článkom v regionálnej tlači, prednáškovou činnosťou (7) a priebežnými individuálnymi konzultáciami, včítane poskytovaných informácii pri príležitosti svetového dňa vody (130).

Do plnenia tejto úlohy možno zahrnúť aj kontroly zamerané na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov (199) a posudzovanie problematiky bývania v rámci posudzovaných územných plánov, zámerov, návrhov na územné konanie stavieb a projektových dokumentácií pre stavebné povolenie (41).

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA EHIS

Do informačného systému voda na kúpanie sa priebežne zadávali výsledky laboratórnych rozborov vzoriek bazénových vôd, správy o pripravenosti kúpalísk na letnú turistickú sezónu 2010 (ďalej len LTS), aktuálny stav kúpalísk počas LTS a správa o vyhodnotení LTS 2010. Na webovej stránke bola informácia o stave kúpalísk počas LTS 2010.

K zavedenému novému informačnému systému na pitnú vodu boli na ÚVZ SR zaslané pripomienky, ktoré boli následne do tohto systému zakomponované. Po ich zakomponovaní sa priebežne vkladali údaje o výsledkoch kvality pitnej vody z verejných vodovodov a individuálnych hygienicky významných vodovodov.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Kvalita vody na kúpanie sa monitorovala z výsledkov laboratórnych rozborov vzoriek vôd, odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Bardejove a vyšetrených RÚVZ so sídlom v Prešove na základe objednávok prevádzkovateľov kúpalísk.

Celkové bolo vyšetrených 68 vzoriek vôd. Z kúpalísk so sezónnou prevádzkou (3 – Bardejov, Bardejovské Kúpele, Nižná Polianka) bolo vyšetrených 26 vzoriek včítane vzoriek odobratých pred ich uvedením do prevádzky, z ktorých 7 (26,92 %) bolo nevyhovujúcich v 10 ukazovateľoch: Kúpalisko Nižná Polianka - 2 x producenty, 1 x črevné enterokoky (vzorky odobraté v súvislosti so žiadosťou o uvedenie do prevádzky, súhlas do prevádzky bol daný až po opakovane vyšetrených vzorkách, ktoré boli vyhovujúce).

Kúpalisko na Družstevnej ulici v Bardejove – 1x koliformné baktérie, 1 x črevné enterokoky, 3 x voľný chlór, 2 x viazaný chlór (nevyhovujúca vzorka po mikrobiologickej stránke bola zistená v detskom bazéne pred uvedením do prevádzky, súhlas do prevádzky bol daný až po opakovane vyšetrenej vzorke, ktorá bola vyhovujúca, obsah voľného chlóru bol prekročený vo vzorkách odobratých pred uvedením do prevádzky). Počas prevádzky boli po mikrobiologickej stránke všetky vzorky vôd vyhovujúce, po chemickej stránke nevyhovovali len v ukazovateli viazaný chlór.
Z kúpalísk resp. bazénov s celoročnou prevádzkou (6) bolo vyšetrených 40 vzoriek, z ktorých 14 (28,57 %) nevyhovujúcich v 17 ukazovateľoch : krytá plaváreň Bardejov - 1 x Staphylococcus aureus, 1 x voľný chlór a 2 x viazaný chlór, rehabilitačný bazén Bardejovské Kúpele – 2 x Staphylococcus aureus, 2 x viazaný chlór, vane Whirpool Bardejovské Kúpele – 1 x Pseudomonas aeruginosa , 1 x voľný chlór a 3 x viazaný chlór, bazén v hoteli Bellevue, Mihaľov – 2 x pH, bazén v penzióne Slnečný majer v Stebníckej Hute – 1 x Staphylococcus aureus a 1 x viazaný chlór. V jednom prípade bolo v súvislosti s hrubou mikrobiologickou závadnosťou vydané nariadenie na zákaz používania vody na kúpanie (Slnečný majer, Steb. Huta).
Všetky opakovane vyšetrené vzorky vôd boli v mikrobiologických ukazovateľoch vyhovujúce, na zjednanie nápravy prekročenia voľného a viazaného chlóru boli prevádzkovatelia resp. pracovníci obsluhujúci bazény upozornení hneď pri odbere vzorky vody, čo bolo následne v ten deň resp. na druhý deň skontrolované.
K hromadnému výskytu ochorenia návštevníkov kúpalísk nedošlo.
Do informačného systému Voda na kúpanie sa zadávali údaje o kúpaliskách, výsledky laboratórnych rozborov, správy o pripravenosti kúpalísk na LTS 2010, aktuálny stav kúpalísk počas LTS a správa o vyhodnotení LTS 2010.

1.6. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Monitoring kvality pitnej vody z verejných vodovodov sa vykonával podľa vypracovaného harmonogramu. Bolo odobratých 157 vzoriek z toho 133 na minimálny rozbor (kontrolný monitoring) a 24 vzoriek na úplný rozbor (preverovací monitoring – v ukazovateľoch, ktoré vyšetruje RÚVZ so sídlom v Prešove – 54 ukazovateľov). Celkove bolo nevyhovujúcich 35 vzoriek čo predstavuje 22, 29 %. Z uvedeného počtu vzoriek bolo po mikrobiologickej stránke nevyhovujúcich 22 vzoriek (14,01 %), po fyzikálno-chemickej stránke 15 vzoriek (9,55 %). Najviac nevyhovujúcich vzoriek po mikrobiologickej stránke bolo v ukazovateli koliformné baktérie, Escherichia coli, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 ^{o}C a kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 ^{o}C. Mikrobiologická závadnosť bola do značnej miery ovplyvnená aj zvýšenou zrážkovou činnosťou v našom okrese. U väčšiny vzoriek išlo len o nízke prekročenie medznej hodnoty resp. najvyššej medznej hodnoty. V súvislosti s mikrobiologicky nevyhovujúcimi vzorkami bola v štyroch prípadoch uložená náhrada nákladov (verejný vodovod Zlaté, Cigelka, Šarišské Čierne, Andrejová). Opakovane vyšetrené vzorky boli vyhovujúce. Po fyzikálno-chemickej stránke bolo najviac nevyhovujúcich vzoriek v ukazovateli voľný chlór a zápach po chlóre. Vyšší obsah voľného chlóru bol zaznamenaný hlavne vo vzorkách odobratých v zimnom období, kedy je mikrobiálne znečistenie vôd minimálne a u vodovodov, ktoré nemajú rovnomerný prítok vody do vodojemu. Na túto skutočnosť a na okamžité zjednanie nápravy bol prevádzkovateľ upozornený hneď po odbere vzorky. V súvislosti s touto problematikou bolo následne vykonaných 36 kontrol zameraných len na dezinfekciu pitnej vody, pri ktorých ani v jednom prípade nebolo zistené prechlórovanie. Ďalšie kontroly verejných vodovodov (4) boli

zamerané na celkovú prevádzku vodovodov a 3 kontroly zamerané na kontrolu plnenia nariadenia vydaného v súvislosti s povodňami (Lukov, Maľcov, Gerlachov).

Na odstránenie nedostatku v súvislosti s pretrvávajúcim prekročením najvyššej medznej hodnoty v ukazovateli bór vo verejnom vodovode Kurima-Dubinné bol prevádzkovateľovi vodovodu vydaný pokyn. V súvislosti s pripravovanou novelizáciou NV č. 354/2008 Z.z., v ktorom sa navrhovala limitná hodnota pre bór vyššia ako je obsah bóru v pitnej vode uvedeného vodovodu, prevádzkovateľ požiadal o predlženie termínu odstránenia tohto nedostatku, v prípade že by nedošlo k navrhovanej zmene.

V okrese nemáme udelenú ani jednu výnimku na používanie vody, ktorá by nespĺňala hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

Výsledky monitoringu kvality pitnej vody sú vkladané do nového informačného systému na pitnú vodu.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNEHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V okrese Bardejov evidujeme programom ASTR 108 zamestnancov z toho 19 žien, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík a to v prevádzkach 18 právnych subjektov.

V roku 2010 boli vydané 4 rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác:

1/ SH PLAST s. r. o., Duklianska 15, Bardejov – výroba plastových okien,

2/ NsP Sv. Jakuba, n. o., Sv. Jakuba 21, Bardejov – odd. onkológie, odd. patológie a odd. tuberkulózy a respiračných chorôb,

3/ DREVIT SM, s. r. o., Čergovská 577, Raslavice – stolárska výroba,

4/ EGE, spol. s r. o., Partizánska 3405, Bardejov – výroba zapuzdrených vodičov,

z ktorých 3 rozhodnutia boli vydané pre nové právne subjekty a 1 rozhodnutie pre NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, ktoré bolo vydané na základe prehodnotenia rizík a aktuálnej objektivizácii faktorov pracovného prostredia.

Rozhodnutia k novým rizikovým prácam boli vydané pre firmy, ktoré započali svoju výrobu v roku 2008 a 2009 a podali návrh na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác na základe vykonaného kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia a na základe hodnotenia zdravotných rizík.

V roku 2010, porovnaním s rokom 2009, nastal pokles počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Bardejov o 74 zamestnancov. Pokles nastal z dôvodu prehodnotenia kategórií rizikových prác v NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, kde klesol počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce z 88 na 16.

Najzávažnejšími rizikovými faktormi v pracovnom prostredí sú v poradí hluk, prach a vibrácie.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sledujeme výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu lekármi pracovnej zdravotnej služby. Je možné konštatovať, že intervaly LPP vo vzťahu k práci sú vykonávané v súlade s legislatívou.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli v roku 2010 uložené sankcie.

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Bardejov
- podľa prevažujúcej činnosti - v organizáciách za rok 2010
(II. stupeň triedenia - podľa ISIC)

	Prevažujúca činnosť	**Počet exponovaných pracovníkov**	
		Celkom	**Žien**
02	Lesníctvo, ťažba dreva a súvisiace služby	8	0
19	Spracovanie kože a výroba kožených výrobkov	4	0
20	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva	37	6
25	Výroba výrobkov z gumy a plastov	5	0
28	Výroba kov. konštrukcií a kov. výrobkov okrem výroby strojov a zariadení	16	0
31	Výroba el. strojov a prístrojov i. n.	2	0
36	Výroba inde neklasifikovaná	10	1
40	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	7	0
45	Stavebníctvo	2	0
50	Veľko a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	1	0
85	Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	16	12
S p o l u		**108**	**19**

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Bardejov
- podľa druhu a kategórie rizikových faktorov
(I. stupeň triedenia)

Faktor	**Počet exp. pracovníkov**		**3. kat.**		**4. kat.**	
	Celkom	**Žien**	**Celkom**	**Žien**	**Celkom**	**Žien**
Prach	13	0	10	0	3	0
Hluk	86	7	81	7	10	0
Vibrácie	12	0	7	0	5	0
Chemické látky	7	5	7	5	0	0
Chemické karcinogény	3	2	3	2	0	0
Infekcie	6	5	6	5	0	0

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 35 previerok poľnohospodárskych subjektov so zameraním hlavne na zisťovanie používania a skladovania jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, vypracovanie posudkov o riziku a schválenie prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami a dĺžku odbornej praxe, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov a pod..

V súvislostí s tým je možné konštatovať, že v poľnohospodárskych subjektoch sme nezistili používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov. Pokračuje trend z predchádzajúcich rokov, že na ochranu rastlín sa používajú prípravky klasifikované len ako jedovaté, aj to len v ojedinelých prípadoch, pretože poľnohospodárske subjekty sa zamerali skôr na používanie menej škodlivých prípravkov, ktoré nie sú klasifikované ako jedy. V prevažnej miere sa uprednostňuje nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, čím sa nevytvárajú skladové zásoby, resp. si poľnohospodárske subjekty zabezpečujú ochranu rastlín dodávateľským spôsobom, ktorým im dodávateľské firmy poskytnú kompletné tieto služby.

Previerkami neboli zistené žiadne závažné nedostatky, resp. porušenie právnych predpisov.

V roku 2010 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu a haváriu v okrese Bardejov súvisiacu s uvedenou problematikou.

V súvislosti s overovaním poskytovania informácií zamestnancov v oblasti ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi bolo celkovo použitých 55 kontrolných listov.

Na požiadanie Regionálnej poľnohospodárskej a potravinovej komory v Bardejove bola v apríli 2010 zamestnancom poľnohospodárskych subjektov odprednášaná téma „Zdravotné riziká u pracovníkov v poľnohospodárstve a ochrana rastlín pri práci s chemickými prípravkami na ochranu rastlín“, ktorej sa zúčastnili prevažne traktoristi, ktorí vykonávajú chemickú ochranu rastlín.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Medzi pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity je v našom okrese zaradená práca s cystostatikami v onkologickej ambulancii NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie rizikových prác. V roku 2010 bolo spotrebovaných 5 657 ampuliek, čo je o 91 ampuliek menej ako v roku 2009.

V súvislosti so znižovaním zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov sme v roku 2010 v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali 25 previerok so zameraním na pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity, t. j. na práce, pri ktorých dochádza k expozícii zamestnancov prachu z rôznych druhov tvrdého dreva. Išlo prevažne o drevospracujúce prevádzky, respektíve stolárske dielne. Podobne ako aj v predchádzajúcich rokoch bolo zistené, že v drevospracujúcich resp. stolárskych prevádzkach sa opracovávajú alebo vyrábajú finálne výrobky z dubového a bukového dreva len sporadicky, t.j. nepravidelne na objednávky v obmedzených časových intervaloch. V stolárskych dielňach na výrobu nábytku sa využíva v prevažnej miere drevotrieskový materiál.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb boli RÚVZ so sídlom v Bardejove v roku 2010 vydané 2 rozhodnutia pre firmu RONAR s.r.o., Szakkayho 1, Košice na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest pri odstraňovaní a opravách odpadových a kanalizačných potrubí v bytových jadrách v budovách na bývanie na ul. Komenského č. 25 - K 8 a na ul. Ťačevská č. 6 - K 11 v Bardejove a v budovách na bývanie na ul. Gorlická č. 15 a 16 v Bardejove a 1 rozhodnutie pre Vladimíra Lakatu, Budovateľská 1435/6, Snina na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z Polyfunkčného domu – sanácia strešnej krytiny na ul. Družstevná 734 v Bardejove.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Psychickú pracovnú záťaž nemáme vyhlásenú a zaradenú do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže na žiadnom pracovisku v okrese Bardejov.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V našom okrese nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

Pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia postupujeme podľa odborného usmernenia MZ SR – HH SR číslo: HH SR – 4802/2002 – HŽPP/HU zo dňa 22.11.2002.

V roku 2010 sme nemali hlásené žiadne podozrenie na chorobu z povolania z hľadiska DNJZ.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2010 sme neprešetrovali žiadne podozrenie na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V rámci posudkovej činnosti sme zisťovali priestorové podmienky na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami ako aj požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie v 26 kanceláriách v súvislosti s podanými žiadosťami na RÚVZ so sídlom v Bardejove o ich posúdenie. Pri previerkach neboli zistené žiadne závažné nedostatky.

Zároveň sa pomocou kontrolných listov /85/ overovalo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľov, z ktorých sa zistilo, že:

- väčšina respondentov využíva ZJ viac ako polovicu pracovnej zmeny
- väčšina respondentov mala vedomosti o vplyve ich práce a pracovných podmienok so ZJ na zdravie
- respondenti by uprednostnili spôsob získavania informácií účasťou na školeniach
- všetci zamestnanci majú možnosť prerušiť prácu so ZJ v určených časových intervaloch.
- jednotlivé pracoviská sú prevažne vybavené novými ergonomicky prispôsobiteľnými PC zostavami s LCD obrazovkami

3. OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha spočívala v sledovaní vývoja výživového stavu, v sledovaní spotreby potravín a vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí a v sledovaní biochemických ukazovateľov a socio – ekonomických podmienok.
Pokračovalo sa v monitorovaní výživového stavu 80 klientov vybraných vekových skupín dospelej populácie stredne ťažko pracujúcich mužov a žien (po 20 klientov vo vekových kategóriách 19 – 34 rokov a 35 – 59 rokov).
V sledovanom období bolo vyšetrených 80 klientov, z toho 20 mužov a 20 žien vo vekovej kategórii 19 – 34 rokov a 20 mužov a 20 žien vo vekovej kategórii 35 – 59 ročných.
Monitorovanie výživového stavu 80 klientov vybraných vekových skupín dospelej populácie stredne ťažko pracujúcich mužov a žien bolo ukončené a spracované údaje boli zaslané na oddelenie hygieny výživy RÚVZ Poprad.

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

V rámci tejto úlohy bolo v sledovanom období odobratých a laboratórne analyzovaných na množstvo KJ, KJO_3 a ferokyanidu draselného spolu 36 vzoriek kuchynskej soli, z toho 22 vzoriek bolo z dovozu (vrátane morskej soli) a 14 vzoriek solí domáceho pôvodu. 3 vzorky nevyhoveli pre nižší obsah KJ. Išlo o 2 vzorky z domácej produkcie - „Prešovská soľ jódovaná s fluórom“ a „Prešovská soľ jódovaná“, distribútorom ktorých sú Solivary Trade, s.r.o., Košická 8, Prešov, v ktorých bol zistený obsah jodidu draselného 9,68 mg/kg a 11,06 mg/kg a 1 vzorku z dovozu „Varená jedlá soľ jódovaná, krajina pôvodu Bielorusko, baliareň Balima Trebišov, v ktorej bol zistený obsah jodidu draselného 14,18 mg/kg. Na obale obidvoch solí domácej produkcie bol deklarovaný obsah jodičnanu draselného 15 – 35 mg/kg (ako KJ). Na uvedenú skutočnosť sme upozornili príslušný RÚVZ so sídlom rovnakým ako distribútor predmetných solí. Obsah KJ, KJO3 v ostatných vzorkách bol v súlade s údajmi deklarovanými na obale odobratých vzoriek, obsah ferokyanidu draselného vyhovoval požiadavkám Potravinového kódexu SR.

3.3. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Podľa usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami bol v novembri 2010 vykonaný odber vzoriek kozmetických výrobkov pre deti. Vzorky boli vyšetrené na prítomnosť konzervačných látok : 4 – chlór – m – krezol, 4 – chlór - 3,5 xylenol, Benzalkónium chlorid, bromid, sacharinád, Benzetónium chlorid a Triklosan. Výsledky laboratórnych rozborov vyhoveli požiadavkám NV SR č. 658/2005Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V rámci tejto úlohy boli odobraté 2 vzorky výrobkov určených na styk s potravinami – plastové dojčenské fľaše ktoré boli vyšetrené na stanovenie špecifickej migrácie látok – obsah bisfenolu A vo výluhu. Výsledky rozborov potvrdili, že predmetné výrobky spĺňajú požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu SR – Materiály a predmety určené

na styk s potravinami. Zároveň bolo vykonaných 10 kontrol bez odberu vzorky výrobkov určených pre deti, ktoré boli zamerané na označovanie, spôsob skladovania, doklady o nadobudnutí predávaných výrobkov a ďalšia povinná dokumentácia. Označovanie na obaloch sledovaných výrobkov boli v súlade s ustanovením platných právnych.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. Gestorom projektu je ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva.

Projekt realizovalo oddelenie hygieny detí a mládeže podľa predloženej metodiky gestora projektu. Údaje boli zisťované dotazníkmi s tým, že pre každé dieťa a úraz bol k dispozícii jeden dotazník. Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie. V okrese Bardejov sa prieskumu zúčastnilo 79 detí z dvoch materských škôl (1 mestská - MŠ na ul. Arm. gen. L. Svobodu v Bardejove - 39 detí a 1 vidiecka – MŠ Malcov - 40 detí) a 227 žiakov dvoch základných škôl (1 mestská ZŠ na ul. Arm. gen. L. Svobodu v Bardejove – 112 žiakov a 1 vidiecka – ZŠ Malcov – 115 žiakov). Projektu sa zúčastnilo spolu 306 žiakov s tým, že niektorí žiaci mali viac úrazov, takže vyplnili viac dotazníkov. Spolu bolo vyplnených 311 dotazníkov.

Zamestnancami RÚVZ bol v priebehu roku 2009 zabezpečený zber údajov dotazníkovou metódou a napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov, ktorá bola za účelom vyhodnotenia projektu zaslaná gestorovi projektu - ÚVZ SR so sídlom v Bratislave, odbor hygieny detí a mládeže. V roku 2010 boli získané údaje vyhodnotené a výsledky so závermi z uvedeného projektu boli zaslané na RÚVZ s možnosťou ich využitia na vykonávanie preventívnych intervenčných a výchovno-vzdelávacích aktivít, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. Prieskum bol zameraný na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu a zneužívanie liekov a drog. Gestorom projektu je Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva SR Bratislava a RÚVZ v SR.

V rámci plnenia projektu bol zamestnancami RÚVZ so sídlom v Bardejove zabezpečený zber údajov podľa predloženej metodiky gestorom projektu. Dotazníkový prieskum bol realizovaný dňa 15. 3. 2010 vo vybranom školskom zariadení: Gymnázium sv. Jana Bosca na Komenského ulici v Bardejove, a to u žiakov 2. – 8. ročníka osemročného gymnázia. (1. ročník - „prima“ nebol v školskom roku 2009/2010 zriadený).
Počet respondentov, ktorí sa zúčastnili projektu podľa typu dotazníkov:
TAD 1 - 74 žiakov 2. – 4. ročníka (sekunda až kvarta)

TAD 2 – 110 žiakov 5. – 8. ročníka (kvinta až oktáva)
TAD 3 – 16 učiteľov gymnázia.
Spolu sa uvedeného projektu TAD zúčastnilo 200 respondentov a k tomu u 30-ich študentov v dvoch triedach (septima a oktáva) bol vykonaný prieskum na základe dodatku k dotazníku TAD 2. Dotazníky boli v termíne zaslané gestorovi projektu.

Výsledky prieskumov užívania legálnych a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR z predchádzajúcich rokov sú využívané v rámci aktivít zameraných na prevenciu užívania legálnych a nelegálnych drog u najviac ohrozenej skupiny populácie, ktorou sú deti a mládež.

4.4. HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

Cieľom projektu bolo zmapovať hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať zdravotný stav žiakov týchto škôl. Gestorom projektu je ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže. Predmetom navrhovaného projektu je sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu rómskych detí, ako aj zmapovanie hygienicko-komunálnej situácie na školách, ktoré títo žiaci vo vyššom počte navštevujú.

V rámci plnenia uvedeného projektu bol zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Bardejove zabezpečený zber údajov a ich uloženie do počítačovej databázy v programe Excel podľa predloženej metodiky gestorom projektu. Tento projekt bol realizovaný v dvoch základných školách v okrese Bardejov, z ktorých bolo možné získať požadované údaje na 1. aj 2. stupni škôl od žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Týmto požiadavkám zodpovedali základné školy v obciach Malcov a Zborov. V ZŠ Malcov sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo 44 žiakov nultého až štvrtého ročníka (žiaci nultého - prípravného ročníka vekom zodpovedajú žiakom 1. ročníka), 86 žiakov piateho až deviateho ročníka, spolu 130 žiakov – respondentov. V ZŠ Zborov sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo 63 žiakov nultého až štvrtého ročníka a 89 žiakov piateho až deviateho ročníka, spolu 152 žiakov. Celkovo sa v okrese Bardejov projektu zúčastnilo 282 respondentov - žiakov 1. a 2. stupňa uvedených základných škôl. Vek žiakov v niektorých prípadoch nezodpovedá priradenej triede, pretože časť žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia opakuje ten istý ročník. Starší žiaci vyplnili predložený dotazník samostatne za prítomnosti zamestnanca RÚVZ a pomocou rodičov. Pri vyplňovaní dotazníkov nižších ročníkov vypomáhali zdravotní asistenti odd. podpory zdravia RÚVZ.
Okrem zisťovania zdravotného stavu bola v rámci projektu posúdená aj hygienická úroveň vybraných základných škôl. Obidve uvedené školy sú plneorganizované s vysokým počtom žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. V objektoch škôl boli v posledných dvoch rokoch vykonané pomerne rozsiahle rekonštrukčné práce, vrátane obnovy vybavenia časti učební, zariadení na osobnú hygienu pre žiakov aj zamestnancov školy, v ktorých sa bude naďalej pokračovať. Z dôvodu nedostatočnej kapacity tried, sa zriaďujú v rámci existujúcich priestorov nové triedy, vzhľadom k stúpajúcemu počtu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zriaďovaním špeciálnych tried, v ktorých sa vyžaduje nižší počet žiakov.
Vykurovanie škôl je ústredné z vlastných kotolní, zásobovanie vodou je z verejného vodovodu. Pri obidvoch školách sú zriadené voľné plochy a ihriská.

Zamestnancami RÚVZ bol zabezpečený zber údajov dotazníkovou metódou a napĺňanie databázy so získanými údajmi, ktorá bola zaslaná gestorovi projektu - ÚVZ SR so sídlom v Bratislave, odbor hygieny detí a mládeže na ďalšie spracovanie za účelom komplexného vyhodnotenia projektu, ktoré bolo realizované a zaslané na RÚVZ v priebehu roku 2010. Získané informácie budú využívané v rámci výchovno-vzdelávacích aktivít vykonávaných v zariadeniach pre deti a mládež.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR. Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR. Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a ÚVZ SR, na projekte spolupracujú LF UK Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica a VÚP Bratislava.
Oddelenie hygieny detí a mládeže na základe metodického usmernenia zabezpečilo v priebehu roku 2010 plnenie 2. etapy projektu v dvoch základných školách, v jednej mestskej – ZŠ Pod Vinbargom 3 Bardejov a v jednej vidieckej – ZŠ Raslavice. Z každej ZŠ bolo vybraných 30 dievčat a 30 chlapcov vekovej skupiny 7-10 ročných, spolu sa prieskumu zúčastnilo 120 detí mladšieho školského veku.
Na základe písomne potvrdeného informovaného súhlasu zákonného zástupcu dieťaťa bol v spolupráci s rodičmi a učiteľmi ZŠ vyplnený dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, ktorého súčasťou sú základné údaje o dieťati a jeho rodine, vrátane vybraných údajov z rodinnej anamnézy, frekvenčný dotazník a dotazník výživových preferencií. Zároveň bolo zabezpečené meranie TK u detí a základné vybrané antropometrické údaje štandardnou metodikou. Dotazníkové prieskumy boli vykonávané v mesiacoch apríl až jún 2010, v rámci tohto obdobia bol v 17. kalendárnom týždni zabezpečený prieskum 24 hodinovej stravovacej anamnézy a pohybového režimu, za účelom zhodnotenia vyváženosti energetického príjmu a výdaja, spojený s odberom vzoriek hotových pokrmov na energetickú a biologickú hodnotu, na obsah dusičnanov a chloridu sodného. Spolu bolo odobraných 10 vzoriek hotových pokrmov – obedov zo zariadení školského stravovania pri obidvoch vybraných školách. V druhom polroku sa získané údaje z dotazníkov spracovávali a vkladali do počítačových databáz v programe Excel a hodnotenie 24 hodinovej stravovacej anamnézy bolo vykonané v programe ALIMENTA. Vyplnené databázy a výsledky laboratórnych rozborov odobraných vzoriek stráv (obedov) boli v termíne odoslané gestorovi projektu - RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote za účelom komplexného vyhodnotenia projektu.

Gestorom projektu bola ukončená komplexná analýza údajov monitoringu stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybraného súboru detí SR predškolského veku navštevujúcich výchovno-vzdelávacie zariadenia, vrátane analýzy regionálnych údajov (podľa krajov), ktorá poskytuje pohľad na súčasný stav stravovacích návykov súboru detí SR predškolského veku, z ktorej vyplýva potreba riešiť aktuálnu problematiku nadhmotnosti a obezity u detí a tiež aj problém hmotnosti nedosahujúcej fyziologických hodnôt v zmysle nízkej a veľmi nízkej hmotnosti. Taktiež poukázala na potrebu revízie jestvujúcich odporúčaných výživových dávok, hlavne pre zachovanie optimálneho trojpomeru základných živín a dávok bielkovín v skupine detí predškolského veku a odhalila pozitíva a negatíva v spôsobe trávenia voľného času detí predškolského veku. Vyhodnotenie a analýza údajov je východiskom pre formulovanie základných intervenčných odporúčaní a aktivít, zameraných hlavne na zmeny v stravovaní a na spôsob trávenia voľného času detí, hlavne na zníženie sedavých aktivít detí, resp. zvýšenie pohybovej aktivity.

6. 0DBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti jedenástim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a proti pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy boli súčasťou očkovacieho kalendára na 1. a 2. polrok 2010, ktoré boli vypracované v súlade so zákonom MZ SR č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou na rok 2010.
Vlastné očkovanie je zabezpečované praktickými lekármi pre deti a dorast a dospelých v okrese Bardejov. Trendom sú kombinované vakcíny. Očkovacia schéma, ktorá je súčasťou očkovacieho kalendára bola zaslaná všetkým praktickým lekárom pre deti a dorast a dospelých nášho okresu. V našom okrese pracuje 18 praktických lekárov pre deti a dorast a 23 praktických lekárov pre dospelých.
Pravidelne vykonávanou kontrolou očkovania k 31.8. sledujeme zaočkovanosť našej populácie. Kontrola povinného očkovania detí a dospelých v okrese Bardejov bola vykonaná za obdobie podľa Usmernenia hlavného hygienika a bola zaslaná 10.10.2010 na RÚVZ so sídlom v Prešove. Vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast nebola v rámci povinného očkovania zaočkovanosť nižšia ako 98 %, s výnimkou detí narodených v roku 2006, kde je zaočkovanosť IV. dávkou proti DTP len 53,51 %. K tejto situácii došlo z dôvodu zmien v očkovacom kalendári, pretože v roku 2008 toto očkovanie bolo povinné a v roku 2009 sa zrušilo. Časť detí preto zaočkovaná bola a časť detí narodených v druhej polovici roku 2006 už lekári nezaočkovali.
Pri kontrole očkovania neboli zistené nedostatky v evidencii, dokumentácii a vo výkone očkovania. V našom okrese nie sú utečenecké tábory, preto ani problémy s tým súvisiace sa nás netýkali. Postvakcinačné reakcie po očkovaní neboli hlásené.
Pri kontrole očkovania neboli zistené závažnejšie problémy, menšie problémy sa riešili priebežne, osobným kontaktom s lekármi, zasielaním upozornení rómskym spoluobčanom, aby sa dostavili na povinné očkovanie.

Pri kontrole očkovania bola na jednotlivých ambulanciách všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast vykonaná kontrola so zameraním na dodržiavanie chladového reťazca. Kontrolou bolo zistené, že vo všetkých (18) ambulanciách sú k dispozícii samostatné chladničky na uchovávanie vakcín, taktiež je pravidelne vykonávaná kontrola chladového reťazca chladničkovými teplomermi a sú zaznamenávané údaje o dosiahnutej teplote.

Počas Európskeho imunizačného týždňa (EIW), ktorý sa konal v dňoch od 24.4. do 1.5. 2010 boli pracovníkmi nášho Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove vykonané nasledovné aktivity:

1. 25.4.2010 bol uverejnený v regionálnej tlači, v Bardejovských novostiach, článok na tému Európsky imunizačný týždeň, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii verejnosti o očkovaní.
2. V priebehu celého týždňa boli na teletextových stránkach našej regionálnej bardejovskej televízie (BTV) uverejňované informácie o význame EIW s uvedením telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii o očkovaní.
3. Všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov (38) bola zaslaná informácia o význame EIW.
   Súčasne bol všetkým uvedeným lekárom zaslaný leták „Európsky imunizačný týždeň“, ktorý bol vyvesený vo všetkých čakárňach pre pacientov. (viď príloha listu).

4. Vo vestibule budovy RÚVZ so sídlom v Bardejove bol na nástenke vyvesený leták „Európsky imunizačný týždeň“ pre informovanie verejnosti.
5. Na webovej stránke nášho RÚVZ so sídlom v Bardejove bol uverejnený článok na tému „Európsky imunizačný týždeň“, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii verejnosti o očkovaní.
    - Rómski komunitní pracovníci (3), ktorí pracujú na našom RÚVZ počas uvedeného týždňa navštívili 15 rómskych osád okresu, rozdali 80 ks zdravotno-výchovného materiálu o očkovaní, urobili pohovor s 50 rómskymi matkami o nutnosti a význame povinného očkovania detí.
6. V školských a predškolských zariadeniach okresu boli vykonané 4 prednášky k danej problematike a boli rozdistribuované letáky s témou očkovania na všetky predškolské a školské zariadenia okresu Bardejov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľom je znižovať chorobnosť, úmrtnosť a následky po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života, skvalitniť surveillance prenosných ochorení a zvýšiť edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Čo sa týka hlásenia prenosných ochorení, spolupráca s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku je veľmi dobrá. Významné zlepšenie v tejto oblasti by nastalo zavedením elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi cez systém EPIS.
Informovanosť a zvyšovanie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečovaná aj cestou programu EPIS, ktorý sprostredkováva širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Všetci lekári primárneho kontaktu boli upozornení na využívanie tohto nového zdroja informácií. Vzdelávanie verejnosti zabezpečujeme aj vydávaním článkov v mestskej tlači (články v týždenníku Bardejovské novosti – Európsky imunizačný týždeň, deň hygieny rúk, sezónna a pandemická chrípka, aktuálne informácie o chrípke a CHPO, 1.decemer – svetový deň boja proti HIV/AIDS), podávaním aktuálnych informácií v mestskej televízii (aktuálne informácie o výskyte pandemickej chrípky) a vykonávaním prednášok v školách, domovoch sociálnych služieb a pod. (očkovanie v staršom veku, infekčné ochorenia, chrípka, prednášky o HIV/AIDS, projekt HIV/AIDS a pod.).
Lekárom primárneho kontaktu zasielame mesačne aktuálne informácie o epidemiologickej situácii v našom okrese spolu aj s novinkami v očkovaní, očkovacích látkach a iných dôležitých informáciách.

Taktiež zdravotnícka verejnosť a ostatná verejnosť má prístup k aktuálnym informáciám, ktoré sú uverejňované na web stránke nášho RÚVZ.
Analýza prenosných ochorení za rok 2010, porovnanie výskytu prenosných ochorení s rokom 2009, a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy:

Vzhľadom na to, že okres Bardejov má štátnu hranicu len s Poľskom nezaznamenávame nárast migrácie a nie sú v okrese zriadené ani migračné tábory.

Pri sledovaní zdravotného stavu obyvateľstva vidíme rozdiely v chorobnosti v porovnaní s minoritnou skupinou rómskeho obyvateľstva. V okrese žije 6 570 rómov v 24 osadách, čo je 8,90 % z celkového počtu obyvateľstva okresu. Nízky hygienický štandard bývania, často bez zásobovania rómskeho obyvateľstva nezávadnou pitnou vodou, obydlia so suchým záchodom, vysoká takmer 100 % nezamestnanosť, výrazne vplývajú nielen na šírenie prenosných ochorení, ale celkovo na zdravotný stav, pričom priemerná dĺžka života rómov v okrese je kratšia o 8 – 10 rokov.

V súvislosti s tým zaznamenávame pravidelne výskyt vírusovej hepatitídy typu „A“ (VHA). Cyklicky výskyt VHA je každých 4 – 5 rokov v našom okrese, čo potvrdzuje aj 20 ročné sledovanie. V roku 2005 ochorelo 31 osôb, v roku 2008 sme zaznamenali až 104 prípadov ochorenia. V roku 2009 nastal pokles ochorení na 57 prípadov, čo svedčí o spomínanej cykličnosti výskytu tohto ochorenia. V roku 2010 sme nemali už ani jedno ochorenie na VHA.

Počet iných prenosných ochorení je každý rok približne rovnaký, s malým výkyvom chorobnosti na črevné ochorenia, zvlášť salmonelózy.

Stabilne dobrá situácia je u chorôb preventabilných očkovaním. Parotitídu sme nezaznamenali od roku 2000, morbilli od roku 1997 a rubeolu od roku 1996. V roku 2008 sme zaznamenali však už 2 prípady ochorenia na pertussis. V roku 2009 a 2010 sme nezaznamenali žiadne ochorenie preventabilné očkovaním.

Exotické, resp. importované ochorenia, sme nezaznamenali ani v tomto roku.

Čo sa týka výskytu salmonelóz, od roku 2003 evidujeme výrazný pokles ochorení. V roku 2010 sme zaznamenali 60 ochorení. Vo výskyte salmonelóz sme nezaznamenali žiadnu explozívnu epidémiu, okrem malých rodinných výskytov (4).

Podobná situácia bola aj u dyzentérie, kde posledným vyšším výskytom bol rok 2000/68 prípadov, v roku 2010 sme zaznamenali 2 prípady ochorenia.

Počet črevných ochorení vyvolaných inými mikroorganizmami (E.coli) sa výrazne znížil za posledné roky. V roku 2010 bolo evidovaných 66 ochorení, čo je rovnako ako v minulom roku. Najčastejšie boli ochorenia vyvolané sérotypom O125 a 055.

Akútna VHB sa vyskytuje už niekoľko rokov len vzácne. V roku 2006 bol potvrdený len jeden prípad ochorenia, odvtedy neevidujeme žiadne akútne ochorenie. Je to výsledok zavedenia pravidelného povinného očkovania.

Za posledné roky došlo k nárastu počtu prípadov chronickej VHC, v roku 2005 boli 4 prípady ochorenia, v roku 2006/2, v roku 2007/9, v roku 2008/1, v roku 2009/10 a v roku 2010 boli 4 prípady ochorenia.

Od roku 2002 evidujeme nárast prípadov nosičstva HBsAg. Za rok 2008 a v roku 2009 sme zaevidovali 14 prípadov nových nosičov HBsAg a v roku 2010 pribudlo ďalších 13 nových prípadov.

Počet ochorení na varičelu sa taktiež postupne znižuje. V roku 2006 bolo hlásených 336 ochorení, v roku 2007/ 302 ochorení, v roku 2008/192, v roku 2009/125 prípadov ochorenia ale v roku 2010 sme zaznamenali nárast prípadov ochorenia (380). Ochorenia prebiehali bez komplikácií a vyskytovali sa prevažne u detí predškolského a školského veku.

Čo sa týka výskytu nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ojedinele zaznamenávame výskyt ochorení na trichinelózu a echinokokózu.

Od roku 2008 sme nemali hlásený žiaden prípad ochorenia na meningokokovú meningitídu. V roku 2007 to boli 3 prípady. Avšak v roku 2010 sme mali 1 prípad meningokokovej meningitídy u 15 ročného chlapca, vyvolanú Neisseria meningitidis typu B. Iné druhy meningitíd a encephalitíd nezaznamenávame.

Za posledných 20 rokov nebolo hlásené žiadne ochorenie na leptospirózu. Do roku 2007 sa nevyskytol ani jeden prípad kliešťovej encephalitídy, v roku 2008 to bol však 1 prípad ochorenia u dôchodcu, pracujúceho celý život v poľnohospodárskej výrobe. Od vtedy nezaznamenávame dané ochorenie.

Čo sa týka Lymeskej boreliózy, zaznamenávame mierny pokles počtu ochorení. V roku 2007 bolo 32 ochorení, v roku 2008 bolo hlásených len 5 prípadov ochorenia, v roku 2009 bolo hlásených 8 prípadov ochorenia a v roku 2010 bolo zaznamenaných 31 prípadov ochorenia. Väčšina uvádza akviráciu kliešťa.

V našom okrese nemáme zatiaľ evidovaný výskyt nosičstva HIV a ani ochorenie na AIDS.

Čo sa týka analýz prenosných ochorení, tie vykonávame 1 x mesačne, štvrťročne, polročne a za rok v písomnej forme.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom EPISu je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení a začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do sietí EÚ.

Využívame možností, ktoré EPIS poskytuje - vkladanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, vkladanie prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne a systém rýchleho varovania (v zmysle „Štandardných postupov pre manažment prípadov infekčných ochorení“).

Za rok 2010 sme spracovali a do epidemiologického informačného systému prenosných ochorení vložili 1261 nových prípadov, z toho bolo 175 otvorených prípadov, 986 uzavretých prípadov a 14 hlásení do SRV. Za uvedené obdobie sme spracovali 268 ohnísk nákaz (salmonelóz, dyzentérií, VHC, L. borelióz, kampylobakterióz, nosičov HBsAg, toxoplazmóz, toxokaróz, AH1N1, SARI, meningitída).

Za uvedené obdobie sme nariadili opatrenia formou rozhodnutí v 45 prípadoch (LD a ZZD – vyradenie potravinárov).

Prístup do EPISu je umožnený 3 pracovníčkam oddelenia epidemiológie, ktoré vstupujú do systému cez vstupné heslo, ktoré má každá pracovníčka oddelenia, a ktoré sa mení každých 6 týždňov.

V súvislosti s výskytom ochorení vyvolaných AH1N1 (pandemická chrípka) v okrese Bardejov boli laickej verejnosti poskytované aktuálne informácie v regionálnej tlači (Bardejovské Novosti) a regionálnej televízii.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom sledovania NN je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Pravidelným vykonávaním kontrol zameraných na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky v zdravotníckych zariadeniach sa môže znížiť výskyt NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe zistených výsledkov a analýz hlásených NN. Sleduje sa aj mikrobiálna rezistencia na ATB a biocídy a endemické osídľovanie nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2010:

Počet hlásených NN z oddelení NsP Sv. Jakuba, n.o. Bardejov sa v roku 2008 výrazne zvýšil, čo považujeme za zlepšenie v hlásnej službe. Za rok 2009 bolo hlásených 66 NN a v roku 2010 to už bolo 134 NN. Najviac NN bolo hlásených z LDCH (66). Nemocničné nákazy najčastejšie postihovali urologický systém, kožu a sliznice a respiračný systém. Najčastejším etiologickým agensom vyvolávajúcim NN bol St. aureus methicilin R, Klebsiella pneumoniae ESBL a E.coli ESBL.

Porovnanie výskytu NN podľa oddelení za posledné 4 roky:
viď tbľ.

Tab. IV.8.2 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v okrese Bardejov

	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
Chirurgické	2	14	1	0
Detské	1	3	6	8
Interné	1	1	3	0
Neurologické	3	5	1	1
Novorodenecké	1	3	1	1
OAIM	6	0	13	26
Geriatria	2	0	4	7
FRO	2	2	9	2
Gynekologické	0	2	2	0
LDCH	3	27	26	89
Psychiatrické	0	0	0	0
Spolu	25	39	66	134

Za rok 2010 bolo vykonaných 80 previerok v zdravotníckych zariadeniach, v rámci ktorých bolo preverené dodržiavanie HER oddelenia a boli odobraté nasledovné vzorky: 111 vzoriek sterilného materiálu, 289 sterov z prostredia a skontrolovali sme účinnosť 46 horúcovzdušných sterilizátorov a autoklávov (CS, OCOS, zubné ambulancie, dialýza).

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Aktivity súvisiace s týmito projektmi vykonáva na RÚVZ so sídlom v Bardejove oddelenie podpory zdravia.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie), skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb.
Pripravenosť obyvateľov okresu Bardejov na pandémiu chrípky sme realizovali organizovaním prednášok, vydávaním článkov v regionálnej tlači a poskytovaním letákov k pandemickej chrípke.
Počas celej zimnej sezóny boli na ZŠ a SŠ okresu Bardejov pravidelne vykonávané prednášky o sezónnej chrípke, pandemickej chrípke a chrípke podobným ochoreniam (16 prednášok).
V regionálnej tlači (Bardejovské novosti) sme priebežne informovali obyvateľov o situácii vo výskyte chrípky (sezónnej a pandemickej a význame očkovania proti chrípke). Taktiež podobne informácie zazneli v regionálnych médiách (Bardejovská televízia), kde bola podaná informácia pre verejnosť o význame očkovania proti chrípke ako prevencie v prípade vzniku pandémie chrípky.
Taktiež bol vypracovaný Plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese Bardejov a Havarijný plán RÚVZ so sídlom v Bardejove pre prípad výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie a plán pre zabezpečenie dostatočného množstva dezinfekčných prípravkov a ochranných pracovných pomôcok v prípade výskytu pandémie chrípky, prípadne iných mimoriadných epidemiologických situácii.

V súvislosti s vyhlásením 5. fázy pandemickej pripravenosti v zmysle pandemického plánu a aktuálnej epidemiologickej situácie zasadala pandemická komisia pri RÚVZ so sídlom v Bardejove, ktorá prijala preventívne opatrenia.
V súvislosti s prebiehajúcou pandémiou prasacej chrípky (6. fáza pandemickej pripravenosti) sme v prvom polroku 2010 urobili 8 odberov biologického materiálu (výter z nosa, výter z hrdla), od chorých, všetci boli pozitívni na prítomnosť AH1N1 (5 x J10.9, 8 x SARI - J10.7).
Taktiež pracovníci oddelenia epidemiológie spolu s regionálnou hygieničkou sa podieľali na hlásení prípadov SARI do SRV (8 hlásení SRV v EPISe).

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľom je monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).
Vzorky vôd sa odoberajú v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Organizačné zabezpečenie a príprava harmonogramu na odber odpadovej vody na zachytenie poliovírusu (podľa harmonogramu RÚVZ Košice) bol realizovaný v stanovenom termíne.
V roku 2010 bol odber odpadovej vody vykonaný 5 x na jednom odbernom mieste – kanalizačný zberač ČOV Bardejov, v termínoch: 17.3.2010, 12.5.2010, 30.6.2010, 25.8.2010 a 27.10.2010.
Všetky výsledky odpadových vôd na prítomnosť poliovírusov boli negatívne.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľom je zvýšiť úroveň informovanosti a zmenu postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení. RÚVZ so sídlom v Bardejove sa zapojil do aktivít v rámci Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 za rok 2010 nasledovne:

Oddelenie podpory zdravia spolu s oddelením epidemiológie vykonáva v priebehu roka prednášky žiakom základných a stredných škôl. Za rok 2010 bolo zorganizovaných 26 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 735 žiakov.
Taktiež pri RÚVZ so sídlom v Bardejove pracuje „poradňa AIDS“, ktorá zabezpečuje anonymné, bezplatné vyšetrenie vzoriek krvi a poradenstvo. V roku 2010 o takéto služby prejavilo záujem 9 klientov.

V priebehu roka 2010 zorganizovalo oddelenie podpory zdravia plnenie projektu „Hrou proti AIDS“ na 17 stredných školách okresu Bardejov, kde sa stretlo s veľkým úspechom. V projekte bolo zapojených 510 študentov.
V našom okrese nemáme evidovaný výskyt nosičstva HIV ani ochorenie na AIDS.
Na webovej stránke nášho úradu sú pravidelne uverejňované aktuálne informácie o HIV/AIDS a aktuálnych počtoch ochorení v SR. Taktiež v regionálnej tlači (Bardejovské Novosti) je každý rok ku dňu „1.december, svetový deň boja proti AIDS“ uverejnený článok s danou problematikou. Tento článok bol uverejnený aj na webovej stránke nášho úradu a na nástenke úradu vo vstupnej časti budovy. Taktiež pracovníci oddelenia epidemiológie a podpory zdravia boli k dispozícii poskytnúť v tento deň poradenstvo a konzultácie k tejto téme priamo na pracovisku úradu, alebo prostredníctvom telefonických konzultácii.

Telefónne čísla na konzultáciu a výzva na poskytnutie poradenstva bola uverejnená už v spomínanom príspevku uverejnenom v tlači (5 klientov).
Všetky informačné letáky o HIV/AIDS sú pripravované RÚVZ so sídlom v Bardejove.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Edukačno - intervenčný cyklus prednášok o problematike tehotenstva, životospráve v tehotenstve a návštevy na pôrodnici sa vykonávali v rámci **projektu “Baby friendly Hospital iniciative**“ pre tehotné v spolupráci s lekár-gynekológmi z NsP Bardejov. Gynekológovia zabezpečili pre budúce mamičky návštevu priestorov pôrodnice a besedu o problémoch v tehotenstve o priebehu pôrodu. Pracovníčky oddelenia podpory zdravia vykonávali cvičenie pre tehotné ženy a psycho-profylaktickú prípravu na pôrod, prednášky o zdravej výžive. Pozvali sme zástupkyňu firmy CEPTRA, ktorá vykonala prednášku o využití pupočníkovej krvi. Anesteziológ vykonal prednášky o epidurálnej analgézii pri pôrode. Celkom bolo 17 stretnutí s tehotnými ženami.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľom je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá ma negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie. Na „Svetový deň pohybu**“** sme zorganizovali turistickú vychádzku do prírody, ktorej sa zúčastnilo 28 seniorov.
Zabezpečili sme prednášky pre seniorov / Domov Dôchodcov, Penzión/ v rámci kampane „Týždeň mozgu „ a vykonali sme so seniormi didaktické cvičenia zamerané na tréning psycho-motorických a kognitívnych funkcií mozgu. Organizujeme a vykonávame poradňu optimálnej pohybovej aktivity pre ženy – seniorky na znižovanie nadváhy a zvyšovanie kondície. Zároveň vykonávame poradenstvo v oblasti zdravej výživy a vyhodnocujeme jedálničky. V roku 2010 bolo celkove 130 stretnutí – cvičení so ženami seniorkami .
Vykonali sme zdravotný dozor a meranie krvného tlaku v rámci súťaže pre seniorov „ O pohár primátora mesta“ v Domove dôchodcov .

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

V rámci programu prebieha edukácia pomocou bábky Adamko a taktiež v audiovizuálnej podobe ako kreslené rozprávky, vo forme maľovanky. Pre najmenšie deti sme vzdelávanie vykonávali v spolupráci s Horno-šarišským osvetovým strediskom v Bardejove, ktoré hravou formou - prostredníctvom bábkového divadelného predstavenia s postavičkami z rozprávok poukazujú na správne hygienické návyky ako sa správne stravovať. Predstavenia sa hrajú v telocvični priamo v školách.
Celkom sme v MŠ a v 1.ročníkoch ZŠ uskutočnili 35 edukačných aktivít o správnom umývaní zúbkov s názornými ukážkami. Z toho 14 pre rómske deti /459 detí/. Celkom bolo edukovaných 837 detí. Zakúpili sme zubné kefky, pasty a deti si prakticky nacvičovali správne umývanie zúbkov.
V problematike bezpečnosti premávky deti edukujeme prostredníctvom DVD“ Bezpečnosť cestnej premávky“, ktoré sme premietli toho roku 136 krát 2542 deťom na školách .

9.4. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY

Z príležitosti „**Svetového dňa zdravia**“ sme uskutočnili výjazd poradne do priestorov reštaurácie Peppino. Vyšetrovali sme hladinu cholesterolu, individuálne sme radili v oblasti ozdravenia stravovacích návykov a zvýšenia pohybovej aktivity. Na **„Svetový deň zdravia“** sme vykonali 2 výjazdy poradne zdravia do reštaurácie Fontána a reštaurácie Peppino, kde sme vyšetrovali cholesterol a HDL cholesterol, individuálne sme poskytovali poradenstvo v oblasti ozdravenia stravovacích návykov a zvýšenia pohybovej aktivity. Poskytli sme všetkým vyšetreným zeleninové a ovocné šaláty, rôzny zdravotno-výchovný materiál. Vybrané reštaurácie v tento deň ponúkali zeleninové jedlá a šaláty.
V spolupráci s dialyzačným strediskom sme uskutočnili výjazd poradne zdravia z príležitosti “**Svetového dňa obličiek“.** Záujemcom sme vyšetrovali cholesterol a glykémiu a pracovníci z dialyzačného strediska vyšetrili moč.
Zapojili sme sa do celoslovenskej súťaže „Prestaň a vyhraj“ a RÚVZ Bardejov vyhlásil aj regionálne kolo súťaže. Na „S**vetový deň bez tabaku**“ sme za účasti miestnej Bardejovskej televízie zo súťažiacich vylosovali troch výhercov, ktorým sme po vyšetrení moču na kotinín a HbCO smokerlyzerom, odovzdali ceny. Heslo na tento deň t. r znelo: „Cielený marketing tabakového priemyslu na ženy “ , preto sme zorganizovali akciu pre ženy na gynekologických ambulanciách a na gynekologickom oddelení NsP Bardejov. Merali sme im obsah HbCO v krvi . Ženám -fajčiarkam sme poskytli krátke individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál. Celkom sme vykonali 36 prednášok o škodlivosti fajčenia na základných a stredných školách.
Na „S**vetový deň pohybu“** sme zorganizovali turistickú vychádzku, ktorej sa zúčastnila skupina 28 seniorov. Zúčastnili sme sa **„**Jarných športových a jesenných športových hier telesne postihnutých**“**. Vykonali sme telesne postihnutým občanom merania tlaku krvi, podkožného tuku, fajčiarom COHb a individuálne konzultácie.
K svetovému dňu proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi “ sme vykonali 16 prednášok spojených s premietnutím zdravotno-výchovného videofilmu o problematike zneužívania drog a 14 prednášok o problematike alkoholizmu.
Z príležitosti „**Svetového dňa srdca**“ sme v meste Bardejov vykonali akciu pre verejnosť.
V tento deň sme záujemcom merali niektoré rizikové faktory srdcovocievnych ochorení - hladinu cholesterolu, krvný tlak, BMI, obvod pásu. Taktiež sme testovali presnosť prinesených tlakomerov porovnaním nameraných hodnôt kalibrovaným tlakomerom.
Cholesterol sme vyšetrili 60 záujemcom, z toho 31 mužom a 29 ženám. Zvýšené hodnoty cholesterolu boli zistené u 30 % mužov a 65 % žien. Krvný tlak a BMI sme zmerali 179 záujemcom. Hypertenzia do 160 mm/Hg bola zistená u 22 mužov a 19 žien. Hypertenzia nad 160 mm/Hg bola zistená u 5 mužov a 3 žien /1 muž vo vekovej kategórii 45-54 ročných , 2 muži vo vekovej kategórii 55-64 ročných , 2 muži vo vekovej kategórii 65 a viacročných, ženy boli všetky nad 65 rokov/. BMI bolo zvýšené u 44 % žien 61 % mužov. Otestovali sme 9 domácich tlakomerov .
Z príležitosti „**Svetového dňa boja proti AIDS“** sme pokračovali **v p**rojekte primárnej prevencie „Hrou proti AIDS“. Projekt plníme priebežne celý rok. Cieľom projektu je dať mládeži netradičným spôsobom – hrou možnosť získať základné informácie o spôsoboch prenosu HIV infekcie, ako aj ďalších pohlavne prenosných ochorení a premýšľať o vlastných spôsoboch a správaniach v možných rizikových situáciách (vrátane užívania drog). Celkom sme vykonali 43 prednášok a workshopov pre študentov stredných škôl a žiakov II. stupňa základných škôl.

9.5. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

V tomto roku sme sa zapojili štvrtý krát do riešenia tohto programu**.** Aktivity sme vykonávali v rómskych osadách, kde žijú segregované skupiny rómskych obyvateľov .
V riešení problémov sa nadviazalo na činnosť z minulého roku a podľa zistení v teréne resp. odporúčaní detských a všeobecných lekárov. Stále sú aktuálne problémy s neúčasťou na detských poradniach, preventívnych prehliadkach a očkovaniach detí /1625/. Vyskytli sa ešte ojedinelé prípady /2/ nezodpovednosti zo strany niektorých matiek, ktoré odchádzajú svojvoľne z pôrodnice bez novorodenca alebo neprihlásia dieťa na matrike a zdravotnej poisťovni.

Pri výskyte vší u detí v jednotlivých školách sme poskytli dezinsekčné prostriedky na pedikulózu , ktoré sme zakúpili.

V rámci prevencie šírenia ochorení na hepatitídu „A“ a chrípku komunitní pracovníci zdravotnej výchovy zabezpečovali distribúciu zakúpených dezinfekčných prostriedkov, ochranných pomôcok, zdravotno-výchovného materiálu a individuálne edukovali obyvateľov v osadách o spôsobe použitia dezinfekčných prostriedkov o zásadách osobnej hygieny, aby sa zamedzilo ďalšiemu šíreniu týchto ochorení.

Komunitní pracovníci ZV sa zameriavali na edukáciu hlavne detí v MŠ a v základných školách. Témy prednášok a názornej edukácie sa týkali hlavne dodržiavania základných hygienických návykov , čistoty tela , rúk, oblečenia, umývania zubov, správneho stravovania. Deťom sme poskytli zubné kefky a pasty alebo hygienické balíčky . Starším deťom sme prednášali na témy rizika fajčenia, drog, alkoholizmu, AIDS, pohlavných chorôb a o problematike dospievania. Celkom bolo 64 prednášok a edukovaných bolo1229 detí a mládeže.

So starostami obce sa prejednávali problémy so zabezpečením pitnej vody, odstraňovaním komunálneho odpadu, výskytu hlodavcov. V Bardejove na sídlisku Poštárka sa premnožil obťažujúci hmyz – ploštice, čo malo za následok výskyt infikovaných hnisavých rán pokožky hlavne u detí . Riešili sme to v spolupráci s komunitnými sociálnymi pracovníkmi a sociálnym odborom Mestského úradu v Bardejove , ktorý zabezpečil dezinsekciu bytov na sídlisku Poštárka.

Aj toho roku sme zrealizovali projekt **„Edukácia rómskych žien o životospráve v tehotenstve a starostlivosť o novorodenca“.** Zamerali sme sa na zvýšenie vedomostí rómskych žien v oblasti zdravého stravovania , rizika konzumácie alkoholu a fajčenia v tehotenstve a jeho vplyv na zdravie dieťaťa. Prednášky sme rozšírili aj o informácie o prevencii pohlavne prenosných ochorení a AIDS. Ženy si prakticky skúšali kúpanie, ošetrovanie novorodenca a bol im poskytnutý motivačný balíček s hygienickými potrebami. Edukované boli tehotné rómske ženy z osady pri Raslaviciach, Zborove a Snakove . Spolu sa zúčastnilo 30 tehotných žien.

Na sídlisku Poštárka sme vykonali 2 prednášky o dôležitosti pitného režimu v letnom období a záujemcom sme merali krvný tlak .

9.6. VYZVI SRDCE K POHYBU

Toho roku sa úloha neplní.

9.7. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

V rámci poradne zdravia sledujeme a vyhodnocujeme hodnoty obsahu telesného tuku, centrálnej obezity u každého klienta a upozorňujeme na riziká z hľadiska nadváhy a obezity. K plneniu tejto úlohy prispieva poradňa optimálnej pohybovej aktivity v rámci tejto úlohy

plníme **projekty na znižovanie nadváhy a zvyšovanie kondície** pre 2 skupiny starších žien /130 stretnutí/ a 1 skupinu mladších žien /60 stretnutí/. Cvičenia sa vykonávajú dva krát týždenne a celkove bolo 190 stretnutí.
V rámci poradne výživy vyhodnocujeme cvičenkám jedálničky a radíme ako upraviť stravovanie s cieľom zníženia nadváhy .

Boli vykonávané prednášky resp. besedy pre žiakov, študentov, seniorov a verejnosť na témy , ktoré majú súvislosť s prevenciou obezity – Zdravý životný štýl, Zdravá výživa, Pohyb a zdravie . Celkom bolo vykonaných 29 prednášok.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Do úlohy ŠPZ je zapojených spolu 26 škôl - z toho 5 SOŠ, 11 ZŠ, 9 MŠ a Špeciálna ZŠ Bardejov. Úloha je pokračovaním projektu a plní sa individuálne v jednotlivých predškolských a školských zariadeniach, v ktorých sa v spolupráci s odd. podpory zdravia a odd. HDM poskytujú odborné usmernenia, vykonáva sa prednášková činnosť, zabezpečujú sa zdravotno-výchovné akcie na školách. Pri realizácii úlohy sa spolupracuje s koordinátormi - pedagógmi v jednotlivých školách. Celkom bolo v týchto školách vykonaných 35 workshopov na tému AIDS a 207 prednášok a besied na rôzne témy /zdravá výživa, obezita, drogy, fajčenie, prevencia drogových závislosti, alkoholizmus, stomatohygiena, základné hygienické návyky, dospievanie, pohyb a zdravie, obezita. Odd. HDM vykonalo 56 prednášok a besied na témy Správne držanie tela a Zdravá chrbtica .
Boli distribuovane a premietnuté zdravotno-výchovne DVD o bezpečnosti cestnej premávky pre základné a materské školy .
O poskytovaní prvej pomoci sme vykonali 7 prednášok s praktickými ukážkami aj s použitím zapožičanej výukovej pomôcky na masáž srdca a umelé dýchanie .
V rámci spolupráce s územným spolkom ČK sme sa zúčastnili na realizácii a vyhodnotení súťaže „ Hliadky mladých “, pre študentov stredných škôl a pre žiakov základných škôl. Súťažili v znalostiach o poskytovaní prvej pomoci pri rôznych zdravotných problémoch a úrazoch.
Do všetkých škôl sme distribuovali plagáty z UVZ SR s tematikou na podporu programov proti negatívnym javom.
Zapojili sme sa do programu „Ovocie a zelenina do škôl“ a zrealizovali sme monitorovanie vstupných a výstupných údajov spotreby ovocia a zeleniny, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu dotazníkovou metódou. Celkom sme spracovali 143 dotazníkov.

10 KONTROLA TABAKU

10.1. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE „PRESTAŇ A VYHRAJ“ PO ROKU OD UKONČENIA FORMOU PRIESKUMU

V tomto roku roku bola vyhlásená súťaž „Prestaň a vyhraj“. V našom okrese prejavilo záujem 20 klientov, ktorí sa zapojili do súťaže a prihlášky sme v stanovenom termíne zaslali na ÚVZ SR. RÚVZ Bardejov vyhlásil aj regionálne kolo a 3 vylosovaní víťazi sa podrobili kontrole na prítomnosť kotinínu v moči a HbCO smokerlyzerom.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Kontrola fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov :

1. Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia: 977
2. Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania: 0
3. Výška pokút v rámci priestupkového konania (vrátane blokových pokút : 0
4. Počet uložených sankcií v rámci správneho konania rozhodnutím: 0
5. Výška pokút v rámci správneho konania: 0

Terénne oddelenia RÚVZ vykonávali kontroly fajčenia v školách, školských zariadeniach, zariadeniach spoločného stravovania, cukrárňach, zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, ubytovacích zariadeniach, v kine a na rôznych ostatných pracoviskách. O tejto činnosti zasielame mesačne správu na ÚVZ SR. Celkom bolo t. r. vykonaných 977 kontrol.

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

K **„Svetovému dňu bez tabaku“** sme zorganizovali akciu pre ženy na gynekologických ambulanciách a na oddelení NsP Bardejov. Nakoľko heslo na tento rok znelo **„Cielený marketing tabakového priemyslu na ženy“** merali sme obsah HbCO vo vydychovanom vzduchu **a** stupeň závislosti u fajčiarok. Dvanástim fajčiarkam sme poskytli krátke individuálne poradenstvo so zdravotno-výchovným materiálom.
Individuálne sme v poradni zdravia a v rámci výjazdov vykonali kontrolu stupňa závislosti na nikotíne u 75 fajčiarov smokerlyzerom.
U 28 klientov bola zistená vysoká závislosť a jednorazovo im bolo poskytnuté poradenstvo s odporúčaním návštevy poradne na odvykanie od fajčenia. Túto poradňu začal navštevovať iba 1 klient .

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III.

V rámci akčného plánu bol pripravený systém informovania verejnosti, ktorý je súčasťou novelizovanej web stránky RÚVZ Banská Bystrica.

Po zriadení funkcie hovorcu v RÚVZ Banská Bystrica (od septembra 2009) bol upravený systém informovania verejnosti v časti internej aj externej komunikácie.

Pre potreby hovorcu bol spracovaný materiál obsahujúci návrh masmediálnej prezentácie odboru HŽPZ v 19-tich okruhoch nasledovne:

1. Projekt ASHRAM, 2. Projekt PHIME, 3. Projekt ESNAP, 4. Pitná voda, 5. Voda na kúpanie, 6. Ubytovacie zariadenia, 7. Hluk v obytnom prostredí, 8. Zariadenia sociálnych služieb, 9. Zariadenia starostlivosti o ľudské telo a telovýchovno-športové zariadenia, 10.Územné plánovanie, 11. Dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov, 12. Často kladené otázky na odbor HŽPZ, 13.Poradňa environmentálneho zdravia, 14. Reverzná osmóza, úprava vody filtráciou, biologická hodnota pitnej vody, 15. Pohrebníctvo, 16. Azbest, 17. Ovzdušie uzatvorených priestorov – indoor air, 18. Ortuťové teplomery a ich zdravotné riziká, 19. Mimoriadne situácie vo verejnom zdravotníctve.

Informácie sú poskytované na základe aktuálnej situácie i plánovane podľa spracovaného systému komunikácie. Na web stránke RÚVZ bola zavedená položka „Tlačové správy“, do ktorej odbor HŽPZ prispieva a poskytuje informácie k aktuálnym problémom riešeným pri výkone štátneho zdravotného dozoru i ostatných činností.

Bolo zabezpečené plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR na úseku vnútorného prostredia budov, konkrétne:

Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení.

Realizácia medzinárodného projektu „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení“ je jednou z aktivít Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III (NEHAP III), ktorý bol schválený vo vláde SR uznesením č.10/2006. Do tohto Akčného plánu boli implementované štyri regionálne prioritné ciele Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAP). Medzinárodný projekt „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení“ je jednou z aktivít v rámci regionálneho prioritného cieľa č.3, ktorý je zameraný na prevenciu a zníženie výskytu respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečisteným ovzduším. Na plnení úloh projektu sa zúčastňujú krajiny: Slovensko, Srbsko, Albánsko, Maďarsko, Bosna a Hercegovina, Taliansko.

Medzinárodný gestor : Regionálne Environmentálne Centrum, Maďarsko

Gestor projektu v SR : ÚVZ SR v Bratislave

Plnenie úloh zabezpečuje: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ hl. mesta Bratislava a RÚVZ Banská Bystrica.

V súvislosti s plánom a realizáciou úloh boli v 1. polroku 2010 vykonané tieto činnosti:

1. Zo strany Regionálneho Environmentálneho Centra (REC) v Maďarsku, ako medzinárodného gestora plnenia projektu, bolo zabezpečené vydanie pripraveného školiaceho programu „ Zlepšenie kvality vnútorného ovzdušia v školách“ . Školiaci program je možné využiť v rámci environmentálnej výchovy v školách

a je priebežne distribuovaný do škôl, ktoré sa zúčastnili na plnení úloh projektu , ale aj do ostatných základných škôl v regiónoch Banská Bystrica a Bratislava.

2. V spolupráci s Mestským úradom v Banskej Bystrici, odborom školstva, kultúry a športu bol pre riaditeľov základných škôl mesta Banská Bystrica dňa 27.5.2010 zorganizovaný spoločný seminár, na ktorom boli účastníci plnenia projektu, ako aj ostatní riaditelia ZŠ oboznámení s cieľmi, úlohami a výsledkami projektu SEARCH. Zároveň im bola predstavená a odovzdaná publikácia - školiaci program, ktorý je zameraný na skvalitnenie údržby prostredia v školách.
3. Cielenými analýzami boli vyhodnotené výsledky meraní kvality ovzdušia v základných školách v SR tak, aby bolo možné porovnať jednotlivé školy v SR . Zároveň boli porovnané výsledky koncentrácií znečisťujúcich látok vo vonkajšom ovzduší v blízkosti škôl a vo vnútornom ovzduší týchto škôl za účelom zistenia potenciálnych zdrojov znečistenia vnútorného ovzdušia základných škôl.
4. V súvislosti s 5. ministerskou konferenciou o životnom prostredí a zdraví, ktorá sa konala v 10.3. 2010 v Parme, Taliansko boli pre potreby prezentácie výsledkov projektu SEARCH na tejto konferencii poskytnuté pre REC pripomienky a doporučenia súvisiace s interpretáciou výsledkov.
5. Vzhľadom na problémy hodnotenia získaných výsledkov a ich interpretácie v jednotlivých zúčastnených krajinách z dôvodu nedostatku odborníkov v oblasti štatistiky bolo v roku 2009 dohodnuté ustanovenie medzinárodnej pracovnej skupiny, ktorej úlohou bude pomáhať pri analyzovaní, vyhodnocovaní a interpretovaní získaných výsledkov celkovo za celú štúdiu i v jednotlivých krajinách.

   Pracovná skupina za účelom analýz, vyhodnocovania a interpretovania výsledkov získaných v štúdii nebola medzinárodným gestorom plnenia projektu (REC v Maďarsku) zostavená.
6. S metodikou a výsledkami projektu bola oboznámená odborná verejnosť formou:
   - aktívna účasť na 2.vedeckej konferencii „Využitie experimentálnych metód pri ochrane a podpore zdravia obyvateľstva“, 6.-8. september 2010, Košice
   - publikovaný príspevok v zborníku vedeckých prác z vedeckej konferencie Životné podmienky a zdravie. In: Jurkovičová, J.- Štefániková, Z. [edit.]: Životné podmienky a zdravie.- Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2010.-ISBN 978-80-7159-176-4. – S.252-264.
   - aktívna účasť na odborno-konzultačnom seminári pre zriaďovateľov a prevádzkovateľov zariadení pre deti a mládež, ktorý usporiadala AC vzdelávacia agentúra Zvolen dňa 16.12.2010.Na seminári boli účastníci oboznámení aj s publikáciou – školiacim programom zameraným na skvalitnenie údržby vnútorného prostredia v školách, ktorý im bol odovzdaný.

1.2, 1.3 - úlohy sú plnené na národnej úrovni

1.4 - vyhodnotené v rámci bodu 1.1

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie

Pracovníci odboru HŽPaZ vykonávajú odbery vzoriek vody na kúpanie na kúpaliskách s celoročnou a sezónnou prevádzkou v okresoch Banská Bystrica a Brezno v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru alebo na základe objednávok od jednotlivých prevádzkovateľov

kúpalísk a bazénov. Monitoring nad kvalitou vody prírodných kúpalísk nevykonávame z dôvodu, že prírodné kúpacie oblasti sa v pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica nenachádzajú.

V roku 2010 bolo v okresoch Banská Bystrica a Brezno odobratých v rámci kontroly kvality vody na kúpanie **121 vzoriek z 30 sledovaných bazénov s celoročnou prevádzkou**, z toho 87 vzoriek bolo odobratých na základe objednávok jednotlivých prevádzkovateľov a 34 vzoriek bolo odobratých v rámci výkonu ŠZD. Z 34 vzoriek bolo 7 vzoriek odobratých na stanovenie Legionella species a 2 vzorky vody boli odobraté na stanovenie améb kultivovateľných pri teplote 36° a 44° C. Pri výkone ŠZD bolo ďalej vykonaných 18 meraní pH, voľného chlóru, viazaného chlóru, priehľadnosti a teploty vody bez odberu vzorky vody na stanovenie ďalších ukazovateľov.

V novembri bola opätovne zahájená prevádzka krytej plavárne v meste Banská Bystrica s 3 bazénmi a toboganom po vykonanej rekonštrukcii.

Pre nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie boli v októbri 2010 vydané zákazy využívania vody na kúpanie v relaxačnom bazéne v hoteli MÝTO v obci Mýto pod Ďumbierom a v bazéne v hoteli DIXON v meste Banská Bystrica. Rozhodnutia o zákaze využívania v týchto bazénoch boli zrušené po vykonaných opatreniach na zlepšenie kvality vody v mesiaci december 2010.

Z **9 bazénov so sezónnou prevádzkou bolo odobratých celkom 25 vzoriek vody** určenej na kúpanie, z ktorých 1 vzorka bola odobratá v rámci výkonu ŠZD a ostatné ako platená služba na základe objednávky prevádzkovateľov.
V rámci výkonu ŠZD bolo vykonaných 5 meraní pH, voľného chlóru, viazaného chlóru, priehľadnosti a teploty vody bez odberu vzorky vody na stanovenie ďalších ukazovateľov. Prevádzkovateľovi plážového kúpaliska v meste Banská Bystrica bola uložená sankcia v sume 900,- EUR za prevádzkovanie kúpaliska bez rozhodnutia RÚVZ a bez preukázania vyhovujúcej kvality vody v jednotlivých bazénoch.

Výsledky laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vôd na kúpanie boli vkladané do „**Informačného systému o kvalite vody na kúpanie**“. Do informačného systému boli zároveň vkladané všetky údaje o stave jednotlivých kúpalísk a bazénov v okresoch Banská Bystrica a Brezno (údaje o kvalite vody, aktuálnom stave prevádzkovania bazénov atď.).

Informačný systém umožňuje kontrolu a hodnotenie kvality vôd vhodných na kúpanie v SR, podporuje výkon štátneho zdravotného dozoru a monitorovanie prírodných aj umelých kúpalísk, výmenu a spracovávanie informácií na úrovni RÚVZ a ÚVZ SR, prístup verejnosti k informáciám a spoluprácu so SAŽP pri reportovaní vyhlásených vôd vhodných na kúpanie Európskej komisii. Je dostupný aj pre verejnosť na internetovej stránke Úradu verejného zdravotníctva SR Bratislava (www.uvzsr.sk).

Prostredníctvom IS boli na ÚVZ SR zaslané textové časti správy o pripravenosti na letnú turistickú sezónu, týždenné aktualizácie o priebehu LTS a hodnotiaca správa o letnej turistickej sezóne 2010.

1.6 Monitoring kvality pitnej vody

Pracovníci odboru HŽPaZ vykonávajú monitorovanie kvality pitnej vody na jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov v okresoch Banská Bystrica a Brezno odberom vzoriek pitnej vody podľa vypracovaného plánu odberu vzoriek na rok 2010. Počet odobratých vzoriek na jednotlivých spotrebiskách závisí od počtu zásobovaných obyvateľov. Plán odberu je zostavený tak aby bola odberom a následným laboratórnym vyšetrením zistená kvalita vody na každom spotrebisku verejných vodovodov.

V okrese Banská Bystrica monitorujeme kvalitu vody v 61 verejných vodovodoch, v okrese Brezno vykonávame monitoring u 48 vodovodov. V roku 2010 bolo v rámci monitoringu pitných vôd v okresoch Banská Bystrica a Brezno odobratých celkom **317**

vzoriek pitných vôd. Ďalších **41** vzoriek vody bolo odobratých v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a **53** vzoriek vody z verejných vodovodov bolo odobratých ako platená služba , z toho 20 vzoriek na základe objednávky prevádzkovateľov obecných vodovodov.

Výsledky laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vody v rámci monitoringu kvality pitnej vody a ŠZD ako aj iné údaje o verejných vodovodoch boli vkladané do informačného systému **„Pitná voda“**.

Úloha 1.7

PHIME projekt „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín

Integrovaný projekt sponzorovaný grantom EC.
Koordinátor projektu: Staffan Skerfving, MD, PhD, Lund Universita, Švédsko
Číslo kontraktu: FOOD-CT-2006/016253
Trvanie projektu: 1. 3. 2006 – 1. 3. 2011
Gestor projektu v SR: RÚVZ Banská Bystrica
Zodpovedný riešiteľ v SR: MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica
RÚVZ Spišská Nová Ves

Integrovaný projekt je zameraný na hodnotenie expozície ľudí zo životného prostredia a vplyvu faktorov ŽP na zdravie (osteoporóza, kardiovaskulárne ochorenia, nádorové ochorenia, vplyv na neuro-vegetatívny systém a ďalšie). Zahŕňa viaceré oblasti Európy, ale i iných častí sveta. Projektu sa zúčastňuje 31 odborných inštitúcií z 20-tich krajín sveta (štáty západnej a strednej Európy, Čína, USA, Bangladéš). Zahraničným gestorským pracoviskom je Lund Univerzita, Švédsko. Projekt, v ktorom je zapojená SR, je jeho súčasťou. Zameraný je na hodnotenie expozície citlivých populačných skupín – detí a žien nízkym koncentráciám kovov – Pb, Cd, Hg, Pt, Rh, Pd).

Obsah vybraných kovov – Pb, Hg, Cd bol stanovený vo venóznej krvi 150 detí vo veku 7-10 rokov (po 50 v každej oblasti). Vo venóznej krvi žien vo veku 53 až 60 rokov z mesta Banská Bystrica (52 žien) bol stanovený aj obsah platiny, paládia a ródia. Analýzy boli robené v laboratóriách Lund Univerzity vo Švédsku.

V roku 2010 bolo v projekte PHIME realizované:

V časti štúdia žien:

Bola vytvorená databáza údajov z biomonitoringu žien dvojitým vkladaním, kontrola vložených údajov, preklad slovných údajov (napr. popis povolania, zamestnanie) do anglického jazyka a predloženie databázy údajov partnerovi zodpovednému za ďalšie spracovanie (Poľská republika). Databáza bola doplnená o výsledky laboratórnych analýz na obsah kovov v krvi žien po ich ukončení v laboratóriách Univerzity Lund, Švédsko. V súčasnosti je pripravovaný prvý návrh publikovania dosiahnutých výsledkov.

Stanovenie obsahu kovov v krvi, resp. v iných biologických materiáloch (moč, vlasy) sa používa ako biologický expozičný test a umožňuje hodnotiť zdravotnú významnosť expozície a ich príjem do organizmu rôznymi cestami vstupu – potravinami, vodou, ovzduším.

Celkom bolo v projekte odobratých a vyšetrených 477 vzoriek krvi. Obsah kovov v krvi populácie krajín EÚ je všeobecne nízky, priemerný obsah kadmia v krvi sa pohybuje

od 0,25 µg/l v severnom Švédsku do 0,65 µg/l v Poľsku, obsah olova sa pohybuje od 13,45 µg/l v severnom Švédsku do 26,94 µg/l v Slovinsku. Hodnoty ortuti sa pohybujú od 0,40 µg/l v Chorvátsku do 1,38 µg/l v severnom Švédsku. V obsahu olova a kadmia sú medzi európskymi krajinami malé rozdiely, v prípade obsahu ortuti sú medzinárodné rozdiely významné, spôsobené najmä vyššou konzumáciou rýb u prímorských krajín – Švédsko, Slovinsko a používaním amalgámových výplní pri ošetrovaní zubov - Slovensko, Česká republika.

V mimoeurópskych krajinách boli hodnoty vyšetrovaných kovov zisťované všeobecne na vyšších úrovniach. Najvyšší priemerný obsah Cd 0,99 µg/l, s rozpätím hodnôt od 0,23 do 2,65 µg/l a olova 67,97 µg/l , s rozpätím hodnôt od 32,12 do 228,4 µg/l bol zistený v Číne, najvyšší obsah ortuti bol zistený v Ekvádore s priemernou hodnotou 2,73 µg/l, s rozpätím od 0,26 do 9,77 µg/l .

Významnou cestou expozície olovu môže byť pitná voda z vodovodného systému, v prípade že sú použité olovené rozvodné systémy. V prípade žien z vybratej oblasti mesta Banská Bystrica sme vylúčili príjem kovov z pitnej vody, nakoľko všetky respondentky boli zásobované pitnou vodou z verejného vodovodu. Verejný vodovod je pravidelne kontrolovaný na obsah kovov, hodnoty ktorých sú dlhodobo pod limit ustanovený nariadením vlády SR č. 354/2006 ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

Pre obsah vyšetrovaných kovov v krvi nie sú v Slovenskej republike stanovené referenčné hodnoty pre dospelú populáciu. Podobne Európska únia nemá stanovené resp. odporúčané limitné hodnoty pre ich obsah v krvi populácie.

Odborné inštitúcie, ako Svetová zdravotnícka organizácia , resp. Centrum pre kontrolu a prevenciu chorôb USA pre niektoré kovy stanovili tzv. hraničné hodnoty. V prípade **olova** je za hraničnú úroveň považované **100 µg Pb/l krvi** u dospelých. V Českej republike je doporučená referenčná hodnota **kadmia 1,2 µg/l.** Svetová zdravotnícka organizácia doporučuje referenčnú hodnotu **ortuti v krvi** 1 µg/l u tých, ktorí nekonzumujú ryby alebo nemajú amalgámové výplne, odporúčaná hodnota pre bežnú populáciu je **do 8 µg/l.**

Vo vyšetrovanej populácii slovenských žien v meste Banská Bystrica boli vyšetrené hodnoty kadmia v priemere 0,40 µg/l (0,17 – 2,07), u žien ktoré nikdy nefajčili 0,38 µg/l

(0,17 – 0,84), hodnoty olova v priemere 20,41 µg/l (8,87 – 73,77), hodnoty ortuti v priemere 0,58 µg/l (0,12 – 3,27).

U žiadnej z vyšetrovaných žien sa nezistilo prekročenie hraničných hodnôt kovov v krvi. Rozdiely v obsahu kovov v krvi jednotlivých vyšetrovaných žien môžu byť spôsobené rozdielnym príjmom požívatinami, fajčením, amalgámovými výplňami zubov a pod.

Ďalšími možnými zdrojmi expozície sa budeme zaoberať, zhodnotíme súvisiace skutočnosti, ako spôsob života, profesionálnu expozíciu v zamestnaní a iné faktory.

Každá zúčastnená respondentka bola o výsledkoch vyšetrení Pb, Cd, Hg vo svojich vzorkách krvi informovaná osobitným listom regionálneho hygienika.

V časti projektu PHIME – biomonitoring detí bolo pokračované v spracovávaní a hodnotení údajov za všetky krajiny zúčastnené v WP: III., za účelom publikovania výsledkov, konkrétne:

- Štatistické hodnotenie výsledkov v programe STATA za všetky zúčastnené krajiny z biomonitoringu detskej populácie.
- Príprava publikácií v rozsahu:
  1. Kadmium, ortuť a olovo v krvi detí z mestských oblastí Chorvátska, Českej republiky, Číny, Ekvádora, Maroka – pripravený I. návrh, spracovanie pokračuje na základe odbornej diskusie na pracovnom stretnutí v Poľsku.

2. Regionálne rozdiely medzi krajinami (pracovný názov).
3. Časové trendy záťaže detskej populácie kovmi v krajinách: Švédsko, Česká republika, Poľsko, Slovensko z existujúcich výsledkov v krajinách.

- Zber a spracovanie údajov pre hodnotenie profesionálnej expozície rodičov detí, popis možných zdrojov expozície z pracovného prostredia sledovanými kovmi Pb, Cd, Hg.
- Informovanie rodičov detí o výsledkoch vyšetrení osobitnými listami pre rodičov každého zúčastneného dieťaťa.
- Získavanie a spracovávanie údajov z literárnych zdrojov pre hodnotenie historickej expozície detí.

V prvom polroku 2010 bola zabezpečená účasť na pracovnom stretnutí – Atény, Grécko (marec 2010), ktoré bolo zamerané na zhodnocovanie dosiahnutých výsledkov a koordinovanie plnenia úloh v projekte. V rámci pracovného stretnutia boli čiastkové výsledky projektu PHIME prezentované formou posteru.

V druhom polroku bola zabezpečená účasť na pracovnom stretnutí – Helsinky, Fínsko (september 2010). K tomuto stretnutiu bola za Slovensko spracovaná hodnotiaca správa plnenia prvej časti projektu – biomonitoring detí.

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ
Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie .

Gestor
ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1., 2.1.3., 2.1.4.,2.1.5.)
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2.,2.1.3.,2.1.6.)

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Etapy riešenia
rok 2010 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia
Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku

kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Pripravovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR
- počte nových rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať :

- vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi

Plnenie:

RÚVZ v Banskej Bystrici získava údaje a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich **rizikové práce** v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Banská Bystrica a Brezno.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo k 31.12.2010 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica evidovaných celkom 5 031 exponovaných zamestnancov, z toho 1 458 žien.

Počet exponovaných zamestnancov podľa jednotlivých okresov:

- v okrese Banská Bystrica 2380 exponovaných osôb, z toho 875 žien,
- v okrese Brezno 2651 exponovaných osôb, z toho 583 žien.

V roku 2010 bolo vydaných celkovo **25 rozhodnutí** o určení rizikových prác 3. a 4. kategórie (17) alebo o zrušení rizikových prác určených rozhodnutím RÚVZ (8). V 9 prípadoch boli vyhlásené rizikové práce v nových právnych subjektoch, v 8 prípadoch boli vydané rozhodnutia z dôvodu prehodnotenia miery rizika v právnych subjektoch, ktorým boli rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce. Na základe aktuálnych výsledkov meraní a zhodnotenia expozície zamestnancov boli rozhodnutím RÚVZ zrušené rizikové práce 8 právnym subjektom.

Zamestnávateľom, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, v roku 2010 neboli uložené sankcie za neplnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (podľa výstupov z programu ASTR) má trvalo klesajúci trend.

2. 1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zvyškov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe)
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie:

V roku 2010 bolo vykonaných **34 kontrol v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno** so zameraním na skladovanie a používanie veľmi toxických a toxických látok a prípravkov a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Pozornosť bola venovaná pracovným podmienkam a ochrane zdravia pri práci v chemických laboratóriách výrobných podnikov (13), v lekárňach (10), pri výučbe na stredných a vysokých školách (6) a pri používaní prípravkov na ochranu rastlín v odštepných lesných závodoch (5). Naďalej pretrváva trend znižovania používania veľmi toxických a toxických látok a zmesí pri práci vo všetkých odvetviach hospodárstva.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a prípravkov podľa nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z. a ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Najčastejšie zistené nedostatky súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnych situácií a lekárničiek prvej pomoci asi v 30%. Tieto nedostatky boli uvedené v záznamoch z výkonu ŠZD s určením termínom na ich odstránenie. Zistené nedostatky boli odstránené v určených termínoch, čo bolo overené v rámci výkonu ŠZD.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných podnikoch a chemických laboratóriách bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom **Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C**“ (v počte 43), pričom sa zistilo, že zamestnanci majú

dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školenia, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

V roku 2010 bolo vydaných celkom **83 osvedčení** o odbornej spôsobilosti **na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami.** Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami **pre oblasť Banskobystrického kraja** zasadala 7- krát, pričom bolo vydaných :

- **12 osvedčení na základe úspešne vykonanej skúšky**
- **71 osvedčení na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe** t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydalo 10 rozhodnutí na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok a prípravkov podľa § 13 ods.4 písm.i) zákona č.355/2007 Z.z. a to:
- 3 rozhodnutia pre školy
- 5 rozhodnutia pre lekárne
- 2 rozhodnutia pre spoločnosť zaoberajúcou sa nakladaním s nebezpečnými odpadmi.

Počas roku 2010 bolo v problematike veľmi toxických a toxických látok a prípravkov poskytnutých **69 konzultácií** týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie jedov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

V roku 2010 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.
Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy
Získavať aktuálne údaje

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu.
Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.
Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie:

V roku 2010 bolo vykonaných **26 kontrol v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov** a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Kontroly boli vykonané vo výrobných prevádzkach, v chemických laboratóriách, v čistiarniach odevov, v lekárňach a v stredných a vysokých školách.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa nariadenia vlády SR č.356/2006 Z.z. Osobitná pozornosť bola venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), dodržiavaniu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (povinnosť zamestnávateľov uchovávať 40 rokov).

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných podnikoch a chemických laboratóriách bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom **Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“** (v počte 45)**,** pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školenia, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

Vedie sa databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a organizácií s pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Okrem spoločností kde sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi (napr. zdravotnícke zariadenia, drevospracujúce prevádzky, výroba asfaltových zmesí atď.) evidujeme aj pracoviská kde sa manipulujú a skladujú chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, obchodné spoločnosti, chemické laboratóriá) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória podľa zaradenia prác do kategórií.

K 31.12.2010 evidujeme celkom 220 zamestnancov z toho 199 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Rizikové práce 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi vykonávajú len zamestnanci spoločností

v okrese Banská Bystrica. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu s karcinogénmi a mutagénmi faktormi sa od 31.12.2009 nezmenil.
Najviac exponovaných zamestnancov v počte 151 bolo v riziku karcinogénnych faktorov v rezorte zdravotníctva pri práci s cytostatikami. Na druhom mieste v počte exponovaných zamestnancov bol prach z tvrdého dreva, zaradený do kategórie 1 – dokázaný karcinogén.

V sledovanom období boli tiež vykonané previerky (7) zamerané na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

ŠZD bol vykonaný u tých organizácií, ktoré oznámili začatie výkonu prác. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu.

V rámci ŠZD pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov **Dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“** (v počte 16), bolo overené dodržiavanie požiadaviek na poskytovanie informácii v oblasti ochrany zdravia pri práci (NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu) zo strany zamestnávateľov. Kontrolné listy poukázali na dostatočnú informovanosť o vplyve pracovných podmienok pri práci s azbestom na zdravie zamestnancov.

V roku 2010 RÚVZ v BB vydal:

1. **1 rozhodnutie** na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním **chemických karcinogénov** podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z.. pre lekáreň v meste Banská Bystrica, kde sa používajú chemické karcinogény 1. kategórie (dokázaný karcinogén pre ľudí) a 2. kategórie (pravdepodobný karcinogén) na vstupnú analýzu surovín v priestoroch galenického laboratória.
2. **15 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z., z toho 11 rozhodnutia sa týkali odstraňovania azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domov v okrese Brezno, 2 rozhodnutia boli vydané na demontáž strešnej krytiny na objektoch v obci Dobroč a v meste Banská Bystrica, 1 rozhodnutie bolo vydané na demontáž azbestovocementových panelov v obvodovom plášti ubytovne v Jasení a 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestovo-cementových dosiek, ktoré tvoria steny trafokobiek v elektrických trafostaniciach. Všetky spoločnosti mali Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

V sledovanom období bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov poskytnutých **63 konzultácií** týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, klasifikácie karcinogénov a mutagénov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnej úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, pri výkone ŠZD.
Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.
Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

Realizačné výstupy
- Prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.
- Prehodnocovať podkladové materiály k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže, v prípade potreby vyžiadať stanovisko ÚVZ SR.
- Evidovať určené rizikové práce (profesie) s rizikom psychickej pracovnej záťaže aj podľa prevažujúcej činnosti.
- Sledovať trendy vývoja a zmien psychického zdravia populácie SR v produktívnom veku na základe štatistických údajov vybraných ukazovateľov psychického zdravia (ÚVZ SR) a usmerňovať v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na konkrétnych pracoviskách.

Plnenie:
V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pred **psychickou záťažou** ustanovených v § 38 ods. 2 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. Kontroly boli vykonané na výrobných pracoviskách- významná zraková a polohová záťaž pri monotónnej práci na montážnych pracoviskách **(5 kontrol)** v Küster, spol. s r.o., Vlkanová, ROCO-Slovakia, spol. s r.o. Banská Bystrica a Becker Slovakia, s.r.o. Zvolen, prevádzka Vlkanová) a na pracoviskách sociálnych služieb **(5 kontrol).** Kontroly boli zamerané na zabezpečenie opatrení na predchádzanie neprimeranej psychickej pracovnej záťaže týkajúce sa ergonomických úprav na pracoviskách, zlepšenia kvality pracovného prostredia, organizácie práce a režimu práce a odpočinku.

Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže podľa súboru metód určených v platnej legislatíve sme vykonali v spol. ORANGE Slovensko, a.s. Predmetom hodnotenia bolo posúdenie miery psychickej pracovnej záťaže u 110 zamestnancov - reprezentantov Call Centra, ktorí poskytujú informácie klientom v rámci pracovísk – infolinka a zákaznícke centrum. Záverečné hodnotenie miery rizika bude vykonané v priebehu januára 2011.

V súčasnosti na našom úrade neevidujeme rizikové práce z titulu psychickej pracovnej záťaže. V uvedenej problematike sme zabezpečovali najmä poradenstvo s cieľom minimalizovať psychickú pracovnú záťaž, tam kde to je možné úpravami na pracoviskách a znížením miery rizika prispievajúcich faktorov ako je hluk, polohová záťaž, mikroklimatické podmienky a pod.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

- Zber celoslovenských údajov
  a) rizikové práce - faktor DNJZ
  b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
  c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
  d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)
- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a vyhlášky MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami, najmä na dodržiavanie limitov fyzickej záťaže a hmotnosti manipulovaných bremien, hodnotenie pracovných polôh pri výkone práce a ďalších prispievajúcich faktorov podieľajúcich sa na vzniku ochorení chrbtice.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

Realizačné výstupy

- Evidovať profesie, u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvárať databázu celoslovenských údajov
  a) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin (zdroj NCZI)
  b) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin

c) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania (zdroj NCZI)

- Usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Plnenie úloh 2.1.5. a 2.1.6. :

V záujme zníženia výskytu a **prevencie** vzniku **ochorení podporno-pohybovej sústavy - končatín a chrbtice z preťaženia,** bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pred fyzickou záťažou ustanovených v § 38 ods. 1 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia .

V hodnotenom období boli kontroly (**13 kontrol**) vykonané najmä na „montážnych pracoviskách“ pri výrobe a montáži záclonových štipcov, nábytkového kovania a úchytiek, tiahel bŕzd automobilov, káblov, modelov vláčikov, elektrického ovládania lán, hadíc a linerov a v krajčírskych dielňach. Pracovné činnosti v profesii montážnik, sú spojené s **jednostrannou záťažou horných končatín, najmä drobných svalov ruky a predlaktí** a **polohovou záťažou** pri práci v sede, pri zrakovo náročnej činnosti. Kontroly boli zamerané najmä na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaže - ergonomická úprava pracovísk, organizačné a iné opatrenia podľa požiadaviek vyhl. MZ SR č.542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

S ohľadom na **prevenciu ochorení chrbtice** boli vykonané kontroly zamerané na uplatňovanie ustanovení nariadenia vlády č.281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami. Predmetom bola kontrola zabezpečenia a používania primeraných mechanických zariadení na vylúčenie ručnej manipulácie s bremenami a dodržiavanie smerných hmotnostných hodnôt pri nevyhnutnej manipulácii s nimi napr. pri výrobe oceľových konštrukcií, drevospracujúcom priemysle, v poľnohospodárskej výrobe (bývalé JRD a ŠM) a okrem výrobných prevádzok aj v prevadzkárňach obchodu a služieb: sklady a veľkosklady potravín a priemyselného tovaru, predajne stavebnín, nábytku, svietidiel, športových potrieb a zariadení, pneuservisy, zariadenia sociálnych služieb atď. Úroveň zabezpečenia informovanosti a školenia zamestnancov bola preverená kontrolnými listami.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenie končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia sa postupovalo podľa odborného usmernenia Hlavného hygienika SR ktoré bolo pripravené pod gesciou hlavnej odborníčky na zabezpečenie jednotného postupu pri hodnotení pracovných podmienok a spôsobu vykonávanej práce.

Celkom bolo prešetrených 11 podozrení, v jednotlivých prípadoch neboli zistené závažné nedostatky, prípadne porušenie povinností zo strany zamestnávateľa. Jednalo sa o sporadické prípady, preto výskyt ochorení nebol dôvodom pre vyhlásenie rizikovej práce z titulu nadmernej fyzickej záťaže. Pri sledovaní vývoja, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, neevidujeme profesie, u ktorých by bol zaznamenaný častejší výskyt uvedených ochorení (ako napr. v minulosti v profesii dorábač v zlievárňach. V súčasnosti evidujeme rizikovú prácu 3. kat., v profesii dorábač v spol. ZLH Plus, odštepný závod Hronec a najvyšší počet zamestnancov (mužov-144, žien-58) v 3. kat. je evidovaný v profesiách rovnač a delič pri výrobe rúr v Železiarňach Podbrezová a.s.

Prešetrené prípady boli konzultované na krajskom konzultačnom dni na oddelení klinického pracovného lekárstva FNsP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici, kde za účasti odborných zamestnancov odboru preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ v Banskej

Bystrici, boli vyslovené závery o súvislosti ochorenia s vykonávanou prácou v pozitívnom resp. negatívnom zmysle. V priebehu roku 2010 sme sa zúčastnili na 2 konzultačných dňoch.

V priebehu prvého r. 2010 bolo vykonané prešetrenie pri podozrení na **ochorenie chrbtice podmienené prácou v 1 prípade.** Jednalo sa o zamestnanca vodohospodárskeho podniku, ktorý okrem práce vodiča na nákladnom – cisternovom vozidle (fekálne vozidlo),vykonával činnosti spojené s čistením kanalizačných potrubí, vyčerpávaní obsahov septikov a žúmp. Prípad bude uzavretý začiatkom roku 2011.
Participovali sme aj na konzultáciách pri rozhodovaní o priznaní profesionality u podozrení na celoslovenských konzultačných dňoch z titulu výkonu funkcie hlavnej odborníčky HH SR a krajskej odborníčky pre PPLaT, kde sú prerokovávané a komplexne posudzované všetky podozrenia na tieto ochorenia v SR.

Osobitnú časť tvorilo prehodnocovanie podozrení na CHzP u baníkov Hornonitrianskych baní a.s. Prievidza (HBP), kde bol roku 2008 a v roku 2009 zaznamenaný enormný nárast (cca 400) podozrení na profesionálne ochorenie so žiadosťou o posúdenie profesionality. Participovali sme tiež účasťou na riešení tejto situácie na poradách organizovaných ÚVZ SR za prítomnosti zamestnávateľa, zástupcov dotknutých kliník pracovného lekárstva, príslušného RÚVZ, ako aj na priamom prehodnocovaní vo vyžiadaných súdnych sporoch v dvoch prípadoch.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ
Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia
rok 2010 a ďalšie roky

Realizačné výstupy
Získavať údaje o
- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skríningovom vyšetrení očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať
- počet previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

Plnenie:
V roku 2010 bolo vykonaných **438 kontrol.** Štátny zdravotný dozor bol zameraný najmä na kontrolu pracovísk s informačnými technológiami, pracovísk počítačových softvérov, administratívnych pracovísk malých podnikov, lekárni a predajní, kde ako registračné pokladne sa používajú zobrazovacie jednotky, v súlade s uplatňovaním nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Kontroly boli zamerané hlavne na priestorové podmienky na pracoviskách a pracovných miestach, umiestnenie zobrazovacích jednotiek, denné aj umelé osvetlenie pracovného priestoru, ako aj na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pri každej kontrole pracovísk bolo zabezpečené **poradenstvo** zamerané na prevenciu vzniku možných ochorení v súvislosti s prácou so zobrazovacími jednotkami a to **správny spôsob sedenia, odporúčané cvičenia pri práci v sede, zabezpečenie pitného režimu** a zároveň bol **poskytnutý zdravotno-výchovný materiál.**

Na overenie dodržiavania požiadaviek legislatívy poskytovať informácie v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov sa používajú **kontrolné listy informovanosti – (175),** ktoré sa vyhodnocujú.
Zamestnanci z kontrolovaných organizácii sa na skríningovom vyšetrení očí a zraku, ktoré by zabezpečoval zamestnávateľ, zatiaľ nezúčastnili.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Cieľ
Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
vybrané RÚVZ v SR

Anotácia
Analyzovať riziká práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí. Sledovať zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníka. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

Etapy riešenia
rok 2010 a ďalšie roky

Realizačné výstupy
Zhodnotiť výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia vo vybranej organizácii a vyhodnotiť ich v spolupráci s vedením organizácie. Realizovať intervenčné programy na ochranu a podporu zdravia zamestnancov a kontrolovať ich efektivitu.

Plnenie:
V prvom polroku 2010 boli aktivity zamerané najmä na kontrolu hodnotenia zdravotných rizík v malých podnikoch. V nadväznosti na aktuálnu celoeurópsku informačnú kampaň Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v Bilbao s témou „Lepšie pracovisko pre všetkých“ týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia v malých podnikoch bolo poskytované poradenstvo najmä v oblasti hodnotenia zdravotných rizík a zabezpečovania PZS.

V ďalšom období, v nadväznosti na výzvu Európskej agentúry, ktorej kampaň v rokoch 2010-2011 je zameraná na oblasť bezpečnej údržby, boli previerky zamerané na upratovacie služby v priemyselných podnikoch, ktoré sú zabezpečované dodávateľským spôsobom.
Zamestnanci RÚVZ vykonali, v rámci spoločných previerok orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce, kontrolu spoločnosti, – B.T.SERVIS, s.r.o., Sliač, zabezpečujúcej upratovacie služby v priemyselnom podniku Smrečina Hofatex, a.s., Banská Bystrica. Osnovu na vyhodnocovanie informácii a údajov budú využité aj v iných podnikoch v rámci kontrol naplánovaných v r. 2011.

Skríningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným **individuálnym poradenstvom** boli poskytnuté **v podnikoch:**
- **ROCO - Slovakia, spol. s r.o., Banská Bystrica –** 42 zamestnancom
- **KNK, s.r.o., Ľubietová** – 25 zamestnancom
- **Witzenmann Slovakia, s.r.o. Banská Bystrica –** 22 zamestnancom

Bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určia hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta, a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrujúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

Poradenstvo zamestnancom bolo zamerané aj na **predchádzanie rizikám súvisiacich s prácou,** najmä pri montážnych prácach s významnou zrakovou, polohovou a lokálnou záťažou horných končatín.

2.4. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Cieľ
Sledovať príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na ochorenia a nádory pankreasu a pľúc.

Gestor
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
v spolupráci s Medzinárodnou agentúrou pre výskum rakoviny (IARC) v Lyone, Francúzsko

Etapy riešenia
rok 2010 a ďalšie roky

2.4.1 Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Martine, Žiline, Trenčíne
FNsP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici, BB Biocyt diagnostické centrum Banská Bystrica, Jesséniova lekárska fakulta UK v Martine, FNsP akad. L. Dérera v Bratislave, Martinská fakultná nemocnica, NsP v Žiline, FN v Trenčíne a ďalšie vybrané zdravotnícke zariadenia

Anotácia
Epidemiologická štúdia typu prípad – kontrola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu. Práca bude zameraná na rizikové faktory životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu.

Realizačné výstupy
- Zvýšiť úroveň poznania o etiológii vzniku nádorov pankreasu uplatnením epidemiologických metód a metód molekulárnej epidemiológie
- Skúmaním genetickej vnímavosti a vonkajších faktorov identifikovať biomarkery pre včasnú detekciu zdravotných rizík
- Objasniť etiologickú súvislosť medzi chronickou pankreatitídou a rakovinou pankreasu
- Odhadnúť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu a prostredia v etiológii vzniku rakoviny pankreasu (fajčenie, konzumácia alkoholu a mäsa, pohybová aktivita, pracovná expozícia)
- Zhodnotiť úlohu osobnej a rodinnej anamnézy (diabetes mellitus, chronická pankreatitída, cholelitiáza, hereditárna pankreatitída) a reprodukčnej anamnézy u žien
- Pátrať po možných súvislostiach medzi pracovnou expozíciou chemickým faktorom a rakovinou pankreasu
- Odobrať a uchovať vzorky biologického materiálu (krv, nádorové tkanivo, pankreatická šťava) na genetickú analýzu a analýzu helikobakteriovej infekcie v spolupráci s IARC
- Publikovať výsledky v odbornej domácej a zahraničnej tlači, prezentovať ich na odborných vedeckých podujatiach, výsledky zakomponovať do preventívnych a poradenských činností v rámci špecializovaných úloh RÚVZ.

Plnenie:
Štúdia bola pôvodne schválená MZ SR v rámci grantov v roku 2007. K podpísaniu Zmluvy s MZ došlo 18. 9. 2008, pod č. 2007/17 – RÚVZ BB – 02. Z dôvodov finančnej krízy MZ SR dočasne pozastavilo financovanie projektu na rok 2009 listom zo dňa 23.3.2009. V roku 2010 sa financovanie obnovilo až v decembri; k odsúhlaseniu čerpania potrebných prostriedkov na realizáciu došlo až 14. V roku 2010 boli vyžiadané priebežné správy z MZ SR a bol daný prísľub na obnovu financovania zo strany MZ SR. Požadované údaje boli v stanovenom termíne do 30. 4. 2010 zaslané v slovenskej aj anglickej verzii na MZ SR. V rámci pokračovania v štúdii bolo vyhľadaných štyridsať prípadov a kontrol (dvadsať prípadov a dvadsať kontrol) v oblasti Banská Bystrica a Bratislava.
V rámci štúdie riešenej pod MZ SR bolo v období od 18. 9. 2008 – doposiaľ podchytených 81 prípadov s nádormi pankreasu a chronickou pankreatitídou a 34 kontrol.
V prvej (pilotnej) fáze projektu podporenej grantom IARC/SZÚ v období 15. 6. 2008 – 15. 12. 2008 (grant IARC č.GEE 08-14) sme získali 75 prípadov a 74 kontrol. Členovia súboru majú spracované dotazníky, tieto sú vložené v databáze. Celkovo je do spoločnej databázy zatiaľ vložených z dvoch etáp projektu 137 prípadov a 86 kontrol. Dvadsať prípadov a kontrol z roku 2010 bude doplnených do databázy v roku 2011. Databáza bola spracovaná jednotnou metodikou a priradená k spoločnej databáze štúdii nádorov pankreasu vedenej v IARC v Lyone. V roku 2010 sme zaslali všetky odobrané vzorky biologického materiálu (vzorky krvi a krvné elementy spracované dohodnutou metodikou) ku genetickým analýzam do IARC Lyon (doručené 30. marca 2010). Plánované počty (400 prípadov a 400 kontrol) v rámci plnenia grantu pod gesciou MZ SR dúfame zabezpečiť v ďalšom období za podmienok obnovenia a pokračovania financovania projektu zo strany MZ SR v roku 2011.
Za pozitívum považujeme, že napriek nefinancovaniu aktivít zo strany MZ SR boli riešitelia schopní poskytnúť odborné informácie o možných príčinných súvislostiach spolupracujúcim kolegom a tým sa prispelo k usmerňovaniu a obmedzeniu rizikových faktorov u pacientov a širokej verejnosti v rámci prevencie. Riešitelia projektu spracovali informácie o metodológii sledovania príčinných súvislostí nádorových ochorení pankreasu a aj o možných rizikových faktoroch a prezentovali ich na domácich vedeckých konferenciách (2x) a zapojili sa aj do medzinárodného tímu, ktorý spracoval problematiku do karentovaného vedeckého časopisu (Urayama, K.Z., Holcatova, I., Janout, V., Foretova, L., Fabiánová, E., Adamčáková, Z., Ryska, M., Martinek, A., Shonova, O., Brennan, P., Scélo, G. 2010. Body mass index and body size in early adulthood and risk of pancreatic cancer in a central European multicenter case- control study. Zaslané a prijaté k publikovaniu do International Journal of Cancer. Pridelené číslo :IJC-10-1766.R1) v decembri 2010. Pre odbornú verejnosť v SR sme problematiku odprednášali na odborných podujatiach a spracovali sme informácie do publikácií 1) Adamčáková, Z. – Fabiánová, E. – Kothaj, P. – Hudečková, H. – Flaška, E. – Hudec, P. – Ondrejková, Ľ. – Štefkovičová, M. – Murajda, L.: Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu v SR a možnosti prevencie. In: Životné podmienky a zdravie : zborník vedeckých prác. – Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2009. - ISBN 978-80-7159-173-3. – S. 72-77. – CD-ROM http://www.fmed.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/ustavy/hygiena/aZPaZ_2009.pdf ;
2) Adamčáková, Z. – Fabiánová, E. – Ondrejková, Ľ. – Murajda, L– Hudečková, H. – Litvová, S. - Štefkovičová, M. – Košecká, G. - Kothaj, P. – Hudec, P.: Súvislosť nádorových ochorení pankreasu so životným štýlom, prostredím a výživou. In: 6. Martinské dni hygieny – verejné zdravotníctvo s medzinárodnou účasťou : zborník abstraktov : Martin, 11. – 12. 3. 2009. – Martin : Ústav verejného zdravotníctva JLK UK, 2009. s. 14. – Abstrakt.
Informácie boli prezentované na: - XVII. Vedecko-odbornej konferencii s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie - a na konferencii 6. Martinské dni hygieny – verejné zdravotníctvo s medzinárodnou účasťou.

- Prezentácia na odborných seminároch riešiteľov zo štátov strednej Európy a IARC na 1. LF KU, na Ústave hygieny , v Prahe v marci 2009 a vo februári 2010.
- Na celoslovenskej porade vedúcich odboru a oddelení PPL a T RÚVZ v SK a ÚVZ SR v Oščadnici, v dňoch 25. – 26. 5. 2010.

Napriek uvedeným ťažkostiam s pozastavením štúdie v priebehu roku 2010 zo strany MZ SR, Slovensko je stále zapojené do významnej vedeckej štúdie príčinných súvislostí nádorov pankreasu a má prístup k najnovším informáciám dôležitým pre prevenciu vo verejnom zdravotníctve, vďaka odbornej práci pracovníkov verejného zdravotníctva z riešiteľských pracovísk RÚVZ a ÚVZ SR.

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre, Bratislave hl. m. SR
v spolupráci s riešiteľskými zahraničnými zdravotníckymi pracoviskami

Anotácia
Epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola nadväzuje na štúdiu realizovanú uvedenými riešiteľskými pracoviskami v rokoch 1998 – 2003. Štúdia je zameraná na preskúmanie najvýznamnejších ukazovateľov podmieňujúcich prežívanie a prognózu pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému v krajinách Strednej a Východnej Európy. Práca bude zameraná na preskúmanie faktorov životného štýlu, zdravotných zvyklostí, terapeutických postupov, zamestnania, stravovacích zvyklostí a ich výsledného vplyvu na prežívanie pacientov s definovanými onkologickými ochoreniami.

Realizačné výstupy
- Monitorovať dĺžku a okolnosti prežívania u pacientov
- Monitorovať výskyt mnohopočetných primárnych nádorov u pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému
- Vyhodnotiť rozdiely v prežívaní a vo výskyte druhého primárneho nádoru medzi mužmi a ženami s definovanými onkologickými ochoreniami
- Preskúmať determinanty prežívania súvisiace s pacientom, nádorom, liečbou a viacnásobnými primárnymi nádormi
- Zistené poznatky uplatniť v štátnom zdravotnom dozore nad chemickými faktormi a osobitne karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi pri práci a v rámci poradenstva v oblasti zdravia pri práci.

Plnenie:
Táto štúdia nadväzuje na štúdie riešené v spolupráci s IARC v rokoch 1998 – 2003 a 2000 – 2004. V rámci štúdie sa skúma dĺžka dožitia členov súboru a dôležité okolnosti vývoja ochorenia. V súbore sú bývalí pacienti s diagnostikovanou rakovinou pľúc v počte 351 prípadov a s rakovinou v oblasti hlavy a krku v počte 42 prípadov.
Vitálny stav bol zisťovaný pre všetkých členov súboru v Registri obyvateľov Slovenska MV SR. Údaje o primárnom nádore, o histologickej klasifikácii, o terapii, o prípadne druhom nádore boli získané z Národného onkologického registra (NOR). U prípadov, ktoré neboli identifikované v rámci NOR boli v spolupráci s príslušnými zdravotníckymi zariadeniami - nemocnicami v Banskej Bystrici, v Bratislave a v Nitre doplnené údaje zo zdravotných záznamov z hospitalizácie.

Celkovo nebolo zistených v NOR 6 prípadov z Banskej Bystrice, 7 prípadov z Bratislavy a 3 prípady z Nitry. Tieto prípady sa dohľadávali v dokumentácii v príslušných nemocniciach. U všetkých členov súboru sa spracovali dotazníky o vitálnom stave, o vývoji ochorenia a o rizikových faktoroch životného štýlu. Údaje sa vkladajú do jednotnej databázy IARC na RÚVZ v Banskej Bystrici. Vďaka grantu IARC číslo GEE 08/09, ktorý je uzatvorený od 15.9.2009 do 30.4.2010 medzi IARC a RÚVZ v Banskej Bystrici sa dosiahla spolupráca medzi jednotlivými pracoviskami v SR. Vkladanie údajov o všetkých členoch súboru do jednotnej databázy bolo ukončené na odbore zdravotníckej informatiky a štatistiky a za spolupráce s odborom hygieny životného prostredia v novembri 2010. Databázy boli odoslané do IARC Lyon k spoločným analýzam z viacerých medzinárodných štúdií. Podľa predbežných analýz z „pokračovacej štúdie„ sme v SR zistili, že z členov nášho súboru s rakovinou pľúc prežíva nad 5 rokov len 5,7% (20 osôb) z 351 podchytených prípadov. Priemerná dĺžka ich prežívania od stanovenia diagnózy je len 1,04 roka. Celkovo zomrelo doposiaľ 327 pacientov, t.j. 93,2% a u 4 pacientov sme nezistili ich vitálny stav.
U pacientov s nádormi v oblasti hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému (s nádormi v dutine ústnej a laryngu), t.j. zo 42 členov súboru prežíva nad 5 rokov 26,2% (11 pacientov) a zomrelo 31 pacientov (73,8%). Dĺžka prežitia od stanovenia diagnózy u zomretých je tiež len 1,03 roka. Celkovo pacienti z nášho súboru s nádormi v oblasti hlavy a krku prežívajú v priemere 2,11 roka od stanovenia diagnózy. Z uvedeného je vidieť o aké závažné ochorenia ide a že je nutné intenzívne sa venovať cielenej prevencii týchto nádorových ochorení.

2.5. ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

Cieľ :
Presadzovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

Špecifické ciele :
- Praktické presadzovanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH),
- Participovať na prvom spoločnom projekte EHP na presadzovanie predregistrácie a registrácie zavedených látok a kariet bezpečnostných údajov (KBÚ),
- Vybudovanie odborných kapacít verejného zdravotníctva na tvorbu, kontrolu dodržiavania a presadzovanie legislatívnych opatrení EÚ a SR na ochranu zdravia pred rizikami z chemických látok,
- Zlepšenie medziinštitucionálnej spolupráce národných orgánov v oblasti presadzovania právnych predpisov týkajúcich sa chemických látok

Gestor
ÚVZ SR
v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Medzirezortná spolupráca:
Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie, Centrum pre chemické látky a prípravky, Slovenská Inšpekcia životného prostredia, Národný inšpektorát práce

Etapy riešenia
rok 2010 a ďalšie roky

Riešiteľské pracoviská
V 1. etape RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach, Nitre
V ďalších etapách všetky RÚVZ v SR

Etapy riešenia
1. etapa: štvrtý štvrťrok 2009 - prvý polrok 2010
2. etapa: od druhého štvrťroka 2010

Anotácia
Na Slovensku ako aj v ostatných štátoch EÚ sa od 1.6.2007 uplatňuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok. Je potrebné zapojiť sa do koordinovaných projektov v rámci štátov EÚ a EHP/EZVO zameraných na zabezpečenie vyhovujúcej úrovne používania chemických látok formulované do zásady „žiadne údaje, žiadny trh". Prvý projekt (participácia vybraných RÚVZ v 4. štvrťroku 2009 – 1. polroku 2010) na presadzovanie nariadenia sa zameriava na výrobcov a dovozcov a ich súlad s právnymi záväzkami týkajúcimi sa predregistrácie a registrácie zavedených látok ako takých alebo látok v prípravkoch, ako aj na dodržiavanie ustanovení súvisiacich s kartami bezpečnostných údajov. V rámci tohto projektu sa vyplní špeciálny dotazník odbornými pracovníkmi vybraných RÚVZ v konkrétnych podnikoch uvádzajúcich na trh chemické látky. Poznatky všetkých zúčastnených orgánov kontroly činných podľa zákona č. 163/2001 Z.z. budú podkladom pre ďalší postup na usmernenie zavádzania platných právnych úprav v tejto oblasti do praxe výrobných, dovozných organizácií ako aj následných užívateľov chemických látok.

Realizačné výstupy
- Zvýšenie odbornej úrovne používania chemických látok a prípravkov u „povinných subjektov"
- Zjednotenie v praktickom presadzovaní nariadenia REACH a súvisiacej ďalšej národnej a EÚ legislatívy orgánmi verejného zdravotníctva ako aj ďalšími kontrolnými orgánmi
- Vypracovanie dotazníkov zisťujúcich stav v problematike, ich analýza a príprava nápravných riešení
- Prijímanie nápravných opatrení
- Zvyšovanie odbornej úrovne práce a príprava špecialistov na problematiku celého spektra aspektov používania chemických látok z hľadiska účinnej ochrany zdravia

Plnenie:
V rámci plnenia tohto projektu sme zorganizovali zaškolenie krajských odborníkov PPLaT (november 2009). Zapojili sme sa do plnenia európskeho programu kontroly uplatňovania „REACH en Force I". Kontroly pilotne vykonali RÚVZ v Banskej Bystrici v 2 podnikoch, RÚVZ v Košiciach v 1 podniku a RÚVZ v Nitre v 1 podniku a v januári 2010 podali správu koordinátorovi na ÚI SOI.
Nadviazali sme spoluprácu s členom fóra pre vynucovanie plnenia „REACH" pri ECHA v Helsinkách. Zúčastnili sme sa zaškolenia do jednotného postupu a následne sme v spolupráci s ÚVZ SR a ÚI SOI (Ústredným inšpektorátom Slovenskej obchodnej inšpekcie) pripravili odborné materiály, postupy a zorganizovali celoslovenský seminár RÚVZ v SR k uplatňovaniu chemickej legislatívy orgánmi verejného zdravotníctva v SR. Seminár sa uskutočnil dňa 17. 6. 2010 na RÚVZ v B. Bystrici. Zo seminára boli spracované výstupné

materiály a dané k dispozícii pracovníkom PPL a T RÚVZ v SR k využitiu v praxi. Zo seminára bol spracovaný zborník a zaslaný všetkým RÚVZ v SR z ÚVZ SR.
Dňa 30. 6. 2010 sme sa zúčastnili pracovného stretnutia s riaditeľom ECHA dr. G. Dancetom z Helsínk. Oboznámili sme ho s plnením úloh verejného zdravotníctva v rámci chemickej legislatívy. Riešili sme aj spoluprácu s riaditeľom CCHLP. V druhom polroku 2010, podľa záverov seminára 17. 6.2010, pracovníci OPPLaT z jednotlivých RÚVZ v SR vykonali kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z chemickej legislatívy (REACH) najmenej v jednom podniku v dozorovanom území. V súčasnosti sa zbierajú podklady z RÚVZ v SR na našom pracovisku k vyhodnoteniu a spracovaniu záverov.

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V roku 2010 bolo v rámci projektu sledovania výživového stavu vyšetrených 80 klientov stredne ťažko pracujúcich z okresu Banská Bystrica a Brezno. Každý klient vyplnil dotazník o životospráve, fyzickej aktivite, 1 dňový jedálny lístok a absolvoval somatometrické a biochemické vyšetrenia, v rámci ktorých boli zisťované údaje o výške, hmotnosti, obvode pása a bokov, tlaku krvi a biochemické ukazovatele lipoproteínového metabolizmu /C CHOL, TGL, HDL, LDL/ a glykémie v krvi. Výsledky boli komplexne spracované v rámci Banskobystrického kraja a zaslané RÚVZ Poprad na celoslovenské spracovanie. Na plnení tohto projektu sa podieľali aj pracovníčky odboru podpory zdravia.

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Odobratých bolo spolu 24 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli), v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO_3 a ferokyanidu draselného. Kontrolované bolo aj označovanie na obale, pričom v jednom prípade bolo zistené, že v zložení nebola uvedená prítomnosť KJ, pričom bola potvrdená laboratórnou analýzou. Uvedené bolo zaslané ako informácia pre potreby ďalšieho konania v tejto veci miestne príslušnému RÚVZ.

3.3 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Podľa celoslovenského plánu odberu kozmetických výrobkov bolo odobratých a analyzovaných 15 vzoriek kozmetických výrobkov, v ktorých boli stanovované vybrané regulované látky (5 vzoriek výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením – UV filtre, 5 vzoriek čistiacich výrobkov – konzervačné látky), kontrolovaná bola pravdivosť deklarovaných tvrdení (5 vzoriek kozmetických výrobkov s obsahom koenzýmu Q10), zároveň bolo pri všetkých vzorkách kontrolované ich označovanie a vo 8 z nich boli sledované mikrobiologické ukazovatele (vzorky kozmetických výrobkov s obsahom koenzýmu Q 10 označené dátumom minimálnej trvanlivosti a vzorky čistiacich výrobkov). Nevyhovujúce výsledky neboli zistené.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V rámci špeciálnej kampane boli v súlade s plánom odobraté 2 vzorky výrobkov určených pre deti /porcelánový hrnček fialový s motívom víly a porcelánový biely hrnček s motívom medvedíka, obidva vyrobené v Číne/ so zameraním na kontrolu vybraných kritérií

bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb. Výsledky analýz, vykonaných v RÚVZ Poprad, boli vyhovujúce.

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ Poprad.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha č. 4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR a ÚH LF UK v Bratislave, riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR v Bratislave

Úloha č. 4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia projektu bola zabezpečená distribúcia dotazníkov, ktoré vyplnilo 153 detí zo Základnej školy a Materskej školy v Nemeckej, Materskej školy Brezno Hradby a Základnej školy Pionierska 4 Brezno vo vekových skupinách 3-6 rokov, 7-10 rokov a 11-14 rokov. Údaje boli vložené do databázy a zaslané dňa 3.11.2009 gestorovi projektu –ÚVZ SR v Bratislave na ďalšie spracovanie. ÚVZ SR zabezpečil v I. polroku 2010 celkové zhodnotenie monitoringu úrazovosti detí za SR.

Záverečná správa, ktorú na celoslovenskej úrovni spracoval ÚVZ SR bola daná k dispozícii na celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení HDM, ktorá sa konala dňa 1.-2.7.2010 v Bojniciach.

Úloha č. 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Listom č. HDM/1106/1365/2010 zo dňa 27. 1. 2010, doručeného na RÚVZ Banská Bystrica dňa 1. 2. 2010 požiadal ÚVZ SR o spoluprácu na celoslovenskom školskom prieskume užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov. Tým bola zahájená ďalšia fáza realizácie projektu Európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách („European School Survey Project on Alcohol and other Drugs“ – ESPAD), ktorá je zameraná na populáciu detí a mládeže základných a stredných škôl. Prieskum bol vykonaný v mesiaci marec 2010 na vybratých školách v meste Banská Bystrica - Základná škola. Sitnianska ul.; Evanjelické gymnázium, Skuteckého ul. a SOŠ, Pod Bánošom.

Požadovaný počet dotazníkov nebol v určenom termíne vyplňovania dotazníkov naplnený, a to z dôvodu účasti žiakov na lyžiarskom kurze (gymnázium), povinnej praxe žiakov na pracoviskách mimo školy (SOŠ) a zvýšeného počtu výskytu ochorení na školách.

Škola	Počet dotazníkov	Počet dodatkových dotazníkov	Počet dotazníkov pedagógovia
ZŠ Sitnianska ul.	223	10	20
Ev. gym., Skuteckého ul.	99	10	20
SOŠ, Pod Bánošom	108	10	13
S p o l u :	**430**	**30**	**53**

Úloha č. 4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom projektu je zmapovať hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bol zapojený do riešenia úloh vyplývajúcich z Uznesenia vlády SR č. 206/2008 k návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania, ktorá sa plní v spolupráci ministra školstva SR a ministra zdravotníctva SR.

Cieľom úlohy bolo zhodnotiť stav škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z hľadiska hygieny a preskúmať zdravotný stav týchto žiakov.

Na základe uvedeného boli v miestnej príslušnosti RÚVZ Banská Bystrica vybraté 2 základné školy s vyššou koncentráciou žiakov rómskeho pôvodu v okrese Brezno, a to ZŠ v obci Telgárt a ZŠ v obci Šumiac.

Celkový počet žiakov navštevujúcich ZŠ Telgárt je 215, z toho je 167 žiakov rómskeho pôvodu. ZŠ Šumiac navštevuje celkom 150 žiakov, z toho je 113 žiakov rómskeho pôvodu. Hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl zistenú v I. štvrťroku 2010 je možné celkovo hodnotiť ako vyhovujúcu. Nedostatky boli zistené pri zabezpečovaní podmienok pre telesnú výchovu detí. ZŠ Telgárt nemá žiadnu telocvičňu, ZŠ Šumiac má telocvičňu vytvorenú z 1 učebne, ktorá nespĺňa požiadavky na prevádzku telocvične.

Každá škola má vlastnú školskú jedáleň, ktorá zabezpečuje stravovanie žiakov a v ZŠ Telgárt aj stravovanie cudzích stravníkov. V školských jedálňach sa stravujú všetky deti rómskeho pôvodu, t. j. v ZŠ Telgárt 167 detí a v ZŠ Šumiac 113 detí. Všetky deti rómskeho pôvodu sa stravujú na základe štátneho príspevku pre deti v hmotnej núdzi.

Podmienky prevádzky vo vybratých školách podľa zákona č.355/2007 Z .z. a zdravotný stav detí boli hodnotené prostredníctvom dotazníkov.

Sledovanie zdravotného stavu sa uskutočnilo u 60 detí z každej vybratej školy, a to u 30 detí z I. stupňa a u 30 detí z II. stupňa každej ZŠ. Údaje o zdravotnom stave boli získané celkovo od 120 detí formou dotazníkov, ktoré vyplňovali rodičia detí v spolupráci s komunitným pracovníkom – asistentkou pre zdravotnú výchovu z odboru podpory zdravia RÚVZ B. Bystrica.

Údaje získané v súvislosti s plnením úlohy a zadané do programu excel boli zaslané elektronickou poštou na odbor HDM ÚVZ SR v Bratislave dňa 14.4.2010.

Záverečná správa spracovaná na celoslovenskej úrovni ÚVZ SR bola daná k dispozícii na celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení HDM, ktorá sa konala dňa 1.-2.7.2010 v Bojniciach.

Úloha č. 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V mesiaci apríl 2010 bola zahájená II. etapa riešenia projektu. – monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín u detí vo vekovej skupine 7-10 rokov. Uskutočnil sa výber 3 školských zariadení, jednej mestskej a dvoch vidieckych. Dotazníkovou metódou boli získané údaje od 93 detí. Celkom bolo oslovených 150 rodín. Súčasne boli vykonané odbery celodennej stravy v školských jedálňach a podávaných nápojov vo vybraných školách za účelom posúdenia dodržiavania a plnenia odporúčaných výživových dávok pre príslušnú vekovú kategóriu detí a to v energetických a nutričných ukazovateľoch (KJ, obsah bielkovín, tukov, cukrov) a obsahu NaCl v podávaných pokrmoch

a nápojoch. V priebehu mesiaca máj a jún bolo vykonané u zapojených detí základné antropometrické meranie (výška, hmotnosť, obvod pása, brucha) a hodnoty tlaku krvi.

Zo získaných údajov uvedených v dotazníkoch a nameraných hodnôt detí sa vytvorila databáza: výsledky antropometrických meraní a tlaku krvi, rodinná anamnéza, stravovacie zvyklosti, pohybový režim a záujmy, frekvenčný dotazník konzumácie jedál, výživové preferencie, obľúbenosť rôznych druhov potravín, 24-hodinový príjem jedál a 24-hodinový výdaj energie. Spracovanie celkového príjmu stravy za 24 hodín bolo vyhodnotené pomocou softwaru ALIMENTA verzia 4.3. Spracovanie celkového výdaja energie za 24 hodín bolo realizované podľa metodického usmernenia. Kompletná databáza všetkých získaných údajov (dotazníky, antropometria, 24 hodinové hodnotenie príjmu jedla - Alimenta, 24 hodinový energetický výdaj – pohybová aktivita) bola zaslaná na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

Úloha č. 4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Plnenie projektu Zdravé deti v zdravých rodinách pokračuje a jeho riešiteľské zameranie smeruje k hlavnému cieľu, ktorým je sledovanie výskytu rizikových faktorov aterogenézy u detí, sledovanie ich variability a porovnanie údajov za 10 rokov – t.j. od začiatku realizácie projektu MZ SR Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, ktorého epidemiologickou súčasťou bol aj projekt WHO Zdravé deti v zdravých rodinách. Analýzou údajov zo skríningových formulárov, ktoré boli získané od pediatrických ambulancií participujúcich na plnení projektu Zdravé deti v zdravých rodinách 2 a vyhodnotením 3 900 formulárov v rámci Slovenska boli získané cenné dáta, ktoré boli prezentované koncom prvého polroka 2010 na celoslovenskej porade riešiteľov konanej dňa 15.6.2010 na RÚVZ Banská Bystrica. V druhom polroku boli uvedené údaje prezentované na odbornom fóre VIII. Slovenských obezitologických dní s medzinárodnou účasťou, ktoré sa konalo v dňoch 21. - 22.11. 2010 v Nimnici formou prednášky a posteru s názvom „Interakcia rizikových faktorov kardiovaskulárneho zdravia u vybratej vzorky detí na Slovensku“. Aj v druhom polroku 2010 pokračuje kontinuálne zber údajov zo skríningového formulára za rok 2010. Do konca mesiaca december 2010 bolo zozbieraných 1400 skríningových formulárov. Postupne pripravujeme údaje na vykonanie koncových analýz za rok 2010 a na porovnanie za roky 2001 – 2009 – 2010.

Pracovná skupina HH SR „Prevencia aterosklerózy“, ktorá vznikla z podnetu odborného riešiteľského tímu projektu ZDZR 2 a bola menovaná hlavným hygienikom SR dňa 22.4.2010, diskutovala na svojom 1. stretnutí dňa 15.6.2010 problematiku prevencie aterosklerózy z pohľadu verejného zdravotníctva vo všeobecnosti, na 2. pracovnom stretnutí, ktoré sa konalo dňa 3.11.2010 na pracovisku RÚVZ Banská Bystrica, problematiku kvality ovzdušia a jeho vplyv na kardiovaskulárne zdravie, problematiku CRP a jeho vzťah ku kardiovaskulárnemu ochoreniu, ako aj problematiku interakcie jednotlivých rizikových faktorov kardiovaskulárneho zdravia u slovenských detí s obezitou a preobezitou. Následne sa odborný tím zaoberal novým Návrhom na Odborné usmernenie MZ SR o diagnostike a liečbe obezity u detí, kde sú uvedení ako kompetentní pracovníci aj pracovníci poradenských centier zdravia pri regionálnych úradoch verejného zdravotníctva.

V rámci skvalitnenia poskytovania poradenských služieb pre deti, mládež a rodinu bola v druhom polroku 2010 rozšírená sieť poradenských služieb pre deti a mládež o pracovisko RÚVZ v Liptovskom Mikuláši. Poradenské centrum zdravia pre deti a rodinu RÚVZ Banská Bystrica vyšetrilo za rok 2010 tridsaťdva detských klientov odoslaných od detského kardiológa, alebo na základe vlastného záujmu rodičov detí. Prevažne objednávali do poradne detských klientov s obezitou alebo preobezitou. Intervencia bola zameraná na úpravu životného štýlu a podporu zdravia rodiny.

ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1. VYHĽADÁVANIE, INVENTARIZÁCIA A ODSTRAŇOVANIE NEPOUŽÍVANÝCH RÁDIOAKTÍVNYCH ŽIARIČOV A OPUSTENÝCH ŽIARIČOV

Cieľ
Prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov.
Vytvorením podmienok na včasnú indikáciu opustených žiaričov a odstraňovaním nepoužívaných žiaričov znížiť riziko neodôvodneného ožiarenia obyvateľov.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

V roku 2010 pokračovalo plnenie úlohy vyplývajúcej z požiadaviek §9 nariadenia vlády SR č. 348/2006 Z. z. a z úlohy 5.1 projektov ÚVZ: „Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov.
V prvom polroku 2010 sme sa zamerali na nové subjekty zaoberajúce sa výkupom šrotu, ktoré nepatria k veľkým obchodným sieťam typu Zberne surovín.

Na základe skúseností z uvedených kontrol v uplynulom období boli aj v roku 2010 súčasťou kontrol školenia pre pracovníkov zberní. Školenia majú osobitný význam najmä v okresoch, kde sú prevažne malé zberne, ktoré nie sú súčasťou veľkých firiem.

Pritom cieľovou skupinou pre tento druh školení boli radoví pracovníci zberní, ktorí denne manipulujú so šrotom a majú možnosť rozoznať vo vykúpenom šrote nebezpečné zdroje ionizujúceho žiarenia. Prípady nálezov zdrojov žiarenia pracovníkmi zberní na základe poznatkov zo školení a možnosti porovnať nález s obrázkami na plagátoch ukazujú, že ide o efektívny spôsob dozoru.

ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha:
Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:
Manažment očkovania:
Kontrola očkovania v SR
Plnenie:

Kontrola priebehu imunizácie sa vykonávala priebežne ako súčasť metodických návštev pracovísk vykonávajúcich očkovanie. Pracovníci odboru epidemiológie vykonávali individuálne konzultácie pre očkujúcich lekárov zamerané na usmernenie postupov pri očkovaní, pri kombinácii vakcín. 1x bolo riešené odmietnutie očkovanie. V septembri prebehla administratívna kontrola očkovania detí podliehajúcich pravidelnému očkovaniu podľa rozhodnutia HH SR, v októbri boli vyhodnotené jednotlivé kontroly a spracované osobitne za okres Banská Bystrica a Brezno. V novembri boli spracované výsledky kontrol za okresy Banskobystrického samosprávneho kraja a tieto zaslané na ÚVZ SR na celoslovenské

spracovanie. V rámci týchto kontrol neboli zistené závažné nedostatky vo vykonávaní očkovania. Pre skvalitnenie informovanosti odborných pracovníkov zodpovedných za očkovanie boli publikované články v mesačníku Lekárnik pod názvom Očkovanie dospelých a a tiež v odbornom časopise pre všoobecných lekárov pre deti dorast a dospelých Via practica pod názvom Význam očkovania dospelých a jeho druhy oba s cieľom zlepšiť kompiance odborníkov pri výkone očkovania ako aj pre zvýšenei informovanosti laickej populácie.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Úlohy:
Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:
Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení
Zlepšenie komunikácie s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

Plnenie

Hlásenie chrípky a ChPO bolo riešené opakovanými upozorneniami PZS, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť a tiež počas odborných seminárov určených pre všeobecných lekárov. PZS boli vyzvaní, aby všetci začali používať internet a tým zrýchlili výmenu informácií medzi RÚVZ a nimi. Zatiaľ sa nepodarilo dosiahnuť ideálny stav, riešenie problematiky je v procese.

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení sa vykonáva priebežne najmä cestou médií. Pracovníci odboru v spolupráci s tlačovou hovorkyňou úradu pravidelne vystúpili s dôležitými informáciami v AZTV, TV13, STV 2 – Regionálny denník, v Slovenskom rozhlase, v rádiu Regína a rádiu Lumen, rádiu Viva a publikovali články v regionálnych novinách – MY SME, Horehronie, Podbrezovan, Echo a to na nasledovné témy:

Prevencia hnačkových ochorení v letnom období, Prevencia sezónnej chrípky, Pravidelné očkovanie detí, Pandémia chrípky – čo treba o nej vedieť, očkovanie proti pandemickej chrípke, Zdravý životný štýl – prevencia chronických neinfekčných ochorení.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ - EPIS
Úlohy

- priebežné a rýchle hlásenie prípadov prenosných ochorení do systému EPIS
- dodržiavanie kompletnosti požadovaných údajov v zmysle požiadaviek ECDC pre systém TESSY ako aj národných požiadaviek
- priebežná kontrola kvality údajov
- priebežná kontrola funkčnosti systému
- aktualizácia premenných v systéme podľa nových požiadaviek a poznatkov
- kontrola výstupov v tlačových zostavách, grafoch a mapách
- komunikácia s dodávateľom softvéru -

Plnenie

Úloha sa plní priebežne, vykonávajú sa pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systéme, ktoré sa exportujú do ECDC – TESSy. V prvom polroku 2010 sa riešil problém zavedenia on-line hlásenia laboratórnych výsledkov z vybraných laboratórií klinickej mikrobiológie. Čiastočne sa úloha zabezpečila vlastnými silami, časť úloh je závislá na firme

Softec. V máji sa k tomu uskutočnil konzultačný deň pre všetky RÚVZ v SR. V súčasnosti sa pracuje na rozširovaní on – line systému s ostatnými laboratóriami, úloha sa plní priebežne.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Úlohy

- priebežná analýza výskytu nozokomiálnych nákaz
- skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
    - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
    - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- kontrola užívania štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre manipuláciu so zdravotníckymi pomôckami
- kontrola dodržiavania štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk
- vykonávanie priebežnej kontroly hygienicko - epidemiologického režimu v ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno
- edukácia zdravotníckych pracovníkov v prevencii NN
- organizácia vzdelávacích aktivít pre pracovníkov verejného zdravotníctva a LPS úseku.

Plnenie

V rámci tejto úlohy sú dôležité požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení najmä chirurgických smerov, intenzívnej starostlivosti, OAIM.

Odborom epidemiológie boli vroku 2010 vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity:

- V roku 2010 bolo zo zdravotníckych zariadení v okresoch B.Bystrica a Brezno nahlásených a následne analyzovaných spolu 430 nozokomiálnych nákaz (NN) čo je o 5 NN menej ako v roku predchádzajúcom (435 NN).

Podľa lokalizácie infekcie prevládajú nákazy močových ciest po zavedení katétra, za nimi nasledujú nozokomiálne bronchopneumónie po umelej pľúcnej ventilácii.

Kontrola výskytu NN sa vykonávala výkonom štátneho zdravotného dozoru plánovaného a následného po výskyte závažných NN. V najväčších zdravotníckych zariadeniach zasadala štvrťročne komisia pre sledovanie a analýzu NN za účasti epidemiológov RÚVZ.

Na jednotlivých klinikách a oddeleniach zdravotníckych zariadení bolo sledované dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov, výkony bariérovej ošetrovacej techniky, kontrola výkonu dekontaminácie a funkčnosti sterilizačných prístrojov,

- Počas roka boli námatkovo vykonávané odtlačky rúk zdravotníckeho personálu do kultivačnej pôdy a kontrolovaný postup zdravotníckych pracovníkov pri vykonávaní dekontaminácie rúk. Súčasne bolo vedenie kliník a oddelení upozorňované na zistenú existenciu textilých uterákov s cieľom ich odstránenia.

- odobraných bolo 5309 vzoriek z prostredia, ovzdušia a vysterilizovaných predmetov, 10 vzoriek vody na kúpanie z rehabilitačných bazénov.

- v máji 2010 bola zorganizovaná sekcia Prevencia nozokomiálnych nákaz ako súčasť IX. Červenkových dní preventívnej medicíny. V apríli, máji a októbri 2010 boli realizované prednášky s problematikou nozokomiálnych nákaz pre zdravotníckych pracovníkov Rooseveltovej nemocnice.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Úlohy a ich plnenie

Vyhodnotenie kampane „Vyzvi srdce k pohybu“:

V roku 2010 bola vyhodnotená kampaň v poradí už 3.. V januári bolo zorganizované zlosovanie účastníkov a celkové vyhodnotenie za účasti médií.

Zapojenie sa do európskej štúdie „EHES“j
(European Health Examination Survey)

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospelej populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od socioekonomických podmienok a veku.

Ide o aktivitu Európskej únie. Projekt je koordinovaný z referenčného centra, ktoré bolo založené v Helsinkách pri National Institute for Health and Welfare (THL).

Bolo založené aj centrum spracovania štatistických údajov – Statistics Norway (SSB) v Oslo a centrum v Ríme, ktoré koordinuje a je nápomocné v otázkach etiky, ochrany osobných údajov a informácií (Instituto Superiore si Sanita – ISS).

Lídrom projektu je Kari Kuulasmaa a managerom projektu je Katri Kilpeläinen z National Institute for Health and Welfare, Helsinki, Fínsko.

EHES sumarizuje údaje prostredníctvom dotazníka, fyzikálneho vyšetrenia a analýzy vzoriek krvi.

Dotazník obsahuje základné údaje ako je vek, pohlavie, socioekonomický stav respondentov, správanie v súvislosti so zdravím a otázky o zdravotnom stave. Čiastočne budú použité otázky z dotazníka EHIS (European Health Interview Survey) a pre zachovanie kontinuity a porovnateľnosti aj z dotazníka používaného v štúdiách v rámci CINDI programu (otázky o stravovaní a fyzickej aktivite).

Fyzikálne vyšetrenie zahŕňa vyšetrenie výšky, váhy, obvodu pása a meranie krvného tlaku.

Vzorka krvi sa vyšetruje na celkový, HDL cholesterol, triacylglyceroli a glukózu.

Každá krajina môže obohatiť tieto vyšetrenia podľa potreby o test fyzickej zdatnosti, vyšetrenie chrupu, denzitu kosti, mentálne zdravie, ďalšie vyšetrenia vzorky krvi a rozšíriť aj otázky v dotazníku.

Z dôvodu zabezpečenia kvality a porovnateľnosti údajov sa kladie veľký dôraz na štandardizáciu meraní, dobrú prípravu personálu a spoluprácu s referenčnými centrami (Helsinki, Rím, Oslo).

V projekte je naplánovaná realizácia pilotnej štúdie v 13 krajinách Európskej únie (Česká republika, Fínsko, Nemecko, Grécko, Taliansko, Malta, Holandsko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Slovensko, Španielsko a Veľká Británia). V našej krajine sa v rámci pilotnej štúdie vyšetrí 250 respondentov. Cieľom pilotnej štúdie je otestovať metódy skríningu, zručnosť personálu a validitu použitých meracích a vyšetrovacích metód. Pri národnej štúdii, ktorá by mala nasledovať po pilotnej štúdii by sa v každej krajine malo vyšetriť minimálne 4000 ľudí. Skríning prebehne vo vekovej kategórii 18 – 64 ročných. Jedná sa o populáciu, ktorá je ekonomicky aktívna. Krajiny môžu zahrnúť do výberu aj starších, alebo mladších ľudí.

V rámci projektu prebehli stretnutia národných expertov zodpovedných za vedenie pilotného projektu v Luxemburgu (január 2010), v Ríme (február 2010), v Londýne (jún

2010) a Helsinkách (september 2010). Cieľom stretnutí bolo pripraviť sa na vytvorenie národného manuálu a na pilotnú štúdiu.

Pilotná štúdia bolarealizovaná v novembri a decembri tohto roku.

Výsledky pilotnej štúdie budú zosumarizované zo všetkých zúčastnených krajín a výsledkom budú záväzné odporúčania pre vykonanie národnej štúdie.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Úlohy:

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

V rámci tejto úlohy sa kladie dôraz na rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie pri ohrození biologickými látkami alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky.

Plnenie

V 1.polroku 2010 sa pokračovalo v realizácii opatrení zameraných na prevenciu a obmedzenie šírenia pandemickej chrípky v rozsahu ako v roku 2009. Po oficiálnom ukončení pandémie sa vykonávali hodnotenia účinnosti jednotlivých prijatých opatrení a hodnotili sa návrhy na modifikáciu týchto opatrení pre použitie v budúcnosti.

6.7. OSTATNÉ ÚLOHY

6.7.1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ

- zdravotnícke zariadenie okresu Banská Bystrica a Brezno a to ambulantné i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno

Plnenie

Celkove bolo vykonaných počas roka 218 priebežných kontrol hygienicko-epidemiologického režimu v ZZ ambulantných i lôžkových., v lekárňach, 1x v kúpeľoch Brusno,

- kontrolovaných bolo 550 sterilizačných prístrojov na funkčnosť sterilizačnej techniky.

6.7.2. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení na rozhodnutím regionálneho hygienika

Plnenie

Úloha sa bezproblémovo plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Bolo spracovaných 1341 ohnísk v okrese Banská Bystrica a v okrese Brezno.

6.7.3. Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novovznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii. V roku 2010 bolo posúdených 74 ZZ.

6.7.4. Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna- cestou médií – TV, rozhlas, printové média, web stránka RÚVZ,- www.vzbb.sk, systému epis – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami
- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačených informácií – skladačky, brožúry,...

6.7.5. Vedenie poradne na prevenciu AIDS a realizácia projektu „Hrou proti AIDS“.

- Komunikácia so záujemcami o informácie a vyšetrenia na HIV protilátky
- Vykonávanie odberov, interpretácia výsledkov,

Plnenie: V roku 2010 sa zúčastnilo projektu „Hrou proti AIDS 250 žiakov a študentov ZŠ a stredných škôl z okresu B. Bystrica. Poradňu prevencie HIV/AIDS navštívilo 230 klientov, ktorým bola odobraná vzorka krvi na zistenie protilátok proti HIV, telefonicky požiadalo o poradenstvo 172 klientov.

6.7.6. Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie
- Organizácia porád pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom

Plnenie:

2x sa uskutočnila porada epidemiológov Banskobystrického samosprávneho kraja. Počas roka bolo poskytnutých 51 konzultácií ohľadne plnenia úloh a v druhom štvrťroku aj 25 konzultácií ohľadne zabezpečovania opatrení pri výskyte vírusovej hepatitídy typu A.

6.7.7. Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a *plnenie*

- Vedenie PS pre EPIS – *konzultácie prebiehali pomocou internetu*.
- Práca v PS pre kategorizáciu vakcín (MZ SR) – podpredseda - *PS zasadala 4x, vypracovala stanoviská k zaradeniu 5 nových vakcín a riešila 21 podnetov na zmeny v kategorizácii vakcín.*
- Práca v PS pre podporu zdravia – poradne zdravia (ÚVZ SR)
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC (ÚVZ SR, MZ SR). *Zasadnutie 2x a 1x účasť na mítingu zodpovedných za TESSy.*
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – *úloha sa plní kontinuálne, 1x sa uskutočnilo pracovné stretnutie v ECDC*
- Člen Pandemického strediska pri krízovom štábe Obvodného úradu Banská Bystrica – *zasadnutie sa uskutočnilo 2x, riešili sa otázky pripravenosti na hroziacu pandémiu.*
- Člen poradného zboru HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) *účasť na 4 zasadnutiach poradného zboru vo februári 2009.*
- Vedenie CINDI programu v SR (MZ SR).

- člen PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR – *zasadnutie 6x + vypracovanie správy o VHB a VHC vo vzťahu k drogám*

6.7.8. Komisia pre skúšky na výkon epidemiologicky závažných činností pre prácu v masážnych salónoch

Skúšobná komisia má 5 členov a skúšky sa vykonávajú podľa potreby uchádzačov – v roku 2010 neboli podané žiadosti na preskúšané.

6.7.9 Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy

- Organizácia jarnej a jesennej akcie
- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarných mesiacoch marec, apríl a máj a jesenných mesiacoch september, október a november prebehla likvidácia živočíšnych škodcov v mestách Banská Bystrica a Brezno, v 7 rómskych osadách v obciach Polomka, Šumiac, Telgárt a Čierny Balog pod odborným dohľadom pracovníkov odboru epidemiológie. Pracovníci odboru epidemiológie vykonávali kontrolu výskytu živočíšnych škodcov, technologické postupy ich likvidácie, použité deratizačné a dezinsekčné prípravky a likvidáciu uhynutých živočíšnych škodcov.

6.7.10 Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úloha

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie

V roku 2010 prebehli 2 kurzy so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 60 prihlásených účastníkov.

ODBOR CHEMICKÝCH ANALÝZ

KAPITOLA 7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK
A./ Úlohy ktorých gestorom je OCHA RÚVZ Banská Bystrica:

7.11. STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

Cieľ:

Sledovať hladinu PAU v pracovnom ovzduší a ich metabolitu hydroxypyrénu v moči pracovníkov vykonávajúcich práce v prostredí, ktoré je zdrojom PAU, ako faktora ohrozujúceho zdravie. Súčasne slúži ako príprava pre rozšírený biomonitoring u ľudí v rámci celoeurópskeho programu „Biomonitoring záťaže ľudí faktormi z prostredia“ .

Plnenie:

PAU v ovzduší:

Vzorky ovzdušia boli odobraté na pracoviskách (VUM Žiar nad Hronom, Inžinierske stavby a.s., Skúšobňa stavebných hmôt, Nitra (odber vykonali pracovníci RÚVZ Nitra), ŽSR Sereď, Cestné stavby a.s. a Liptovská mliekareň Liptovský Mikuláš. Celkový počet vzoriek ovzdušia bol 10 a počet stanovených ukazovateľov 170. V troch analyzovaných vzorkách pracovného ovzdušia bola prekročená technická smerná hodnota pre benzo(a)pyrén 0,002 mg/m^3.

1-hydroxypyrén v moči:

Celkový počet vyšetrených vzoriek bol 30 a počet stanovených ukazovateľov 60 (1-OHP, kreatinín). Vzorky pochádzali zo štyroch pracovísk (VUM Žiar nad Hronom, Inžinierske stavby a.s., Skúšobňa stavebných hmôt, Nitra (odber vykonali pracovníci RÚVZ Nitra), Cestné stav a.s. a Liptovská mliekareň Liptovský Mikuláš. U 14 vyšetrených vzoriek močov bola stanovená koncentrácia 1-OHP vyššia, ako doporučený biologický limit.

7.14. STANOVENIE CHEMICKÝCH KONTAMINÁNT V PIESKU DETSKÝCH PIESKOVÍSK

Cieľ:

Zavedenie vhodných laboratórnych postupov na izoláciu a kvantifikáciu chemických kontaminantov (anorganických a organických) v piesku.

Monitorovanie kontaminácie piesku detských pieskovísk vo vybraných lokalitách za účelom hodnotenia zdravotného rizika.

Plnenie:

V sledovanom období bolo v Banskobystrickom kraji odobratých a vyšetrených 43 vzoriek piesku z detských pieskovísk. V dvoch vzorkách boli stanovené vyššie koncentrácie PAU ako prevzatá limitná hodnota (2 x chryzén, 1x antracén a 1x fluorantén). Tieto vzorky pochádzali z rôznych pieskovísk jedného mesta. Vyšetrované vzorky v anorganických ukazovateľoch (As, Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn) zodpovedali zvoleným kritériám a neprekročili 80% limitnej hodnoty z Vyhlášky 292/2006 MZ ČR. Na základe doterajších skúseností z rokov 2009 a 2010, kedy ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebol benzén stanovený v merateľnej koncentrácii, bol tento parameter vylúčený z ďalšieho sledovania.

7..15. STANOVENIE MARKEROV EXPOZÍCIE TABAKOVÉMU DYMU V OVZDUŠÍ A V BIOLOGICKOM MATERIÁLI

Cieľ:

Sledovať koncentráciu markerov tabakového dymu vo vnútornom prostredí.

Vykonať biomonitoring exponovaných osôb (fajčiarov a pasívnych fajčiarov).

Plnenie:

Pracovníkmi odboru HDM odobratých 30 vzoriek vlasov za účelom objektivizácie expozície tabakovému dymu u študentov dvoch stredných škôl. Vyšetrený súbor obsahoval 10 vzoriek vlasov od nefajčiarov, 10 vzoriek od pasívnych fajčiarov a 10 vzoriek od aktívnych fajčiarov. Počet stanovených ukazovateľov (nikotínu, kotinínu) bol 60. Výsledky analýz boli vyhodnocované spolu s dotazníkmi, ktoré študenti pri odbere vlasov vyplňovali.

ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE (VRÁTANE MŽP A BŽP)

Vzťahuje sa k bloku 6., 7., 8.

Úloha 6.7.

ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor ÚVZ SR ; **Riešiteľské pracoviská** RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

V roku 2003 bol po prvý krát na území SR zo vzorky odpadovej vody odobratej v čističke odpadových vôd vo Vrakuni a Skalici izolovaný vakcínou derivovaný poliovírus typ 2. Vyšetrenie v Regionálnom referenčnom laboratóriu v Helsinkách poukázalo na takmer 15% divergenciu od vakcinálneho kmeňa a genetická identita zo Sabinovým vakcinálnym kmeňom bola len 86,6%.

V roku 2005 bola v SR potencionálne infekčná orálna poliovakcína nahradená inaktivovanou vakcínou.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ SR. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I . etapa: január – február 2010

Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

II. etapa marec – november 2010

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Materiál a metodika:

ŠPP_OLM 16/03 LV – akreditovaná metodika

Odpadové vody odobraté z ústia čističiek odpadových vôd vo vybraných mestách. Vody boli odoberané z každého odberového miesta cca každé dva mesiace.

Izolácia bola vykonávaná na 4 druhoch bunkových kultúr – RD, Hep2, L20B a LEP. Vykonávali sa najmenej dve pasáže na všetkých druhoch bunkových kultúr. Cytopatogénny efekt (CPE) bol na bunkových kultúrach sledovaný každý deň mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Pasáž bola v prípade negatívneho výsledku udržiavaná najmenej po dobu 7 dní pri 36°C, alebo bola ukončená, ak bol na bunkových kultúrach CPE 3+ alebo 4+.

Pozitívne materiály boli otypované v NRC pre poliomyelitídu v Bratislave, prípadne aj v Regionálnom referenčnom laboratóriu pre poliomyelitídu v Helsinkách, vo Fínsku.

Vyhodnotenie:

Gestorom tohto projektu je ÚVZ SR a je zameraný na monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd, s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses). Virologické oddelenie OLM na RÚVZ v Banskej Bystrici je jedným z riešiteľských pracovísk.

rok 2010

V roku 2010 sme vyšetrili spolu 84 odpadových vôd odobratých z mestských čističiek odpadových vôd v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a z jednej ČOV z utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši.

Odpadové vody boli určené na izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. V tomto období nebol izolovaný žiadny poliovírus. Z enterálnych vírusov bol izolovaný 6x vírus Coxsackie B5 z 5 odpadových vôd – ČOV Prievidza (odber júl 2010), ČOV Martin (odber júl 2010), ČOV Dolný Kubín (odber september 2010), 2x ČOV Žilina (odber september 2010), ČOV Martin (odber september 2010).

Výsledky vyšetrenia vzoriek odpadových vôd ČOV v Stredoslovenskom regióne za rok 2010

Protokolové číslo	Odberová lokalita	Dátum odberu Začiatok a koniec vyšetrenia	Výsledky kultivácie na BK			
			RD	HEP-2	L20B	LEP
1	Dolný Kubín	19.1.2010 25.1.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
2	Liptovský Mikuláš	19.1.2010 25.1.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
3	Banská Bystrica	19.1.2010 25.1.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
4	Čadca	19.1.2010 25.1.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
5	Martin	26.1.2010 1.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.

Protokolové číslo	Odberová lokalita	Dátum odberu Začiatok a koniec vyšetrenia	Výsledky kultivácie na BK			
			RD	HEP-2	L20B	LEP
6	Veľký Krtíš	26.1.2010 1.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
7	Veľký Krtíš-Opatová	26.1.2010 8.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
8	Považská Bystrica	26.1.2010 8.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
9	Žilina	26.1.2010 8.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
10	Žiar nad Hronom	2.2.2010 8.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
11	Prievidza	2.2.2010 15.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
12	Rimavská Sobota	2.2.2010 15.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
13	Lučenec	2.2.2010 15.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
14	Zvolen	2.2.2010 15.2.- 15.3.	negat.	negat.	negat.	negat.
15	Liptovský Mikuláš	16.3.2010 22.3.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
16	Dolný Kubín	16.3.2010 22.3.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
17	Banská Bystrica	16.3.2010 22.3.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
18	Čadca	16.3.2010 22.3.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
19	Považská Bystrica	23.3.2010 12.4.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
20	Žilina	23.3.2010 12.4.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
21	Martin	23.3.2010 12.4.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
22	Veľký Krtíš	23.3.2010 12.4.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
23	Veľký Krtíš-Opatová	23.3.2010 12.4.- 3.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
24	Žiar nad Hronom	29.3.2010 12.4.- 17.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
25	Prievidza	30.3.2010 12.4.- 17.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
26	Lučenec	30.3.2010 26.4.- 17.5.	negat.	negat.	negat.	negat.

Protokolové číslo	Odberová lokalita	Dátum odberu Začiatok a koniec vyšetrenia	Výsledky kultivácie na BK			
			RD	HEP-2	L20B	LEP
27	Zvolen	30.3.2010 26.4.- 17.5.	negat.	negat.	negat.	negat.
28	Rimavská Sobota	30.3.2010 10.5.- 7.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
29	Liptovský Mikuláš	11.5.2010 17.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
30	Dolný Kubín	11.5.2010 17.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
31	Banská Bystrica	11.5.2010 17.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
32	Čadca	11.5.2010 17.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
33	Veľký Krtíš	18.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
34	Veľký Krtíš-Opatová	18.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
35	Martin	18.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
36	Považská Bystrica	18.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
37	Žilina	18.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
38	Zvolen	25.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
39	Lučenec	25.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
40	Žiar nad Hronom	25.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
41	Prievidza	25.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
42	Rimavská Sobota	25.5.2010 31.5.- 28.6.	negat.	negat.	negat.	negat.
43	Banská Bystrica	12.7.2010 19.7.- 6.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
44	Liptovský Mikuláš	13.7.2010 19.7.- 6.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
45	Dolný Kubín	13.7.2010 19.7.- 6.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
46	Čadca	13.7.2010 19.7.- 6.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
47	Žilina	20.7.2010 26.7.- 6.9.	negat.	negat.	negat.	negat.

Protokolové číslo	Odberová lokalita	Dátum odberu Začiatok a koniec vyšetrenia	Výsledky kultivácie na BK			
			RD	HEP-2	L20B	LEP
48	Považská Bystrica	20.7.2010 26.7.- 6.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
49	Martin	20.7.2010 26.7.- 6.9.	**CoxB5**	negat.	negat.	negat.
50	Veľký Krtíš	20.7.2010 26.7.- 23.8.	negat.	negat.	negat.	negat.
51	Veľký Krtíš-Opatová	20.7.2010 26.7.- 6.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
52	Zvolen	27.7.2010 8.8.- 6.9.	negat.	negat.	negat.	negat.
53	Žiar nad Hronom	27.7.2010 30.8.- 4.10.	negat.	negat.	negat.	negat.
54	Prievidza	27.7.2010 30.8.- 4.10.	**CoxB5**	negat.	negat.	negat.
55	Lučenec	27.7.2010 30.8.- 4.10.	negat.	negat.	negat.	negat.
56	Rimavská Sobota	27.7.2010 30.8.- 18.10.	negat.	negat.	negat.	negat.
57	Liptovský Mikuláš	21.9.2010 27.9.- 18.10.	negat.	negat.	negat.	negat.
58	Dolný Kubín	21.9.2010 27.9.- 18.10.	**CoxB5**	negat.	negat.	negat.
59	Banská Bystrica	21.9.2010 27.9.- 18.10.	negat.	negat.	negat.	negat.
60	Čadca	21.9.2010 27.9.- 18.10.	negat.	negat.	negat.	negat.
61	Považská Bystrica	28.9.2010 4.10.- 22.11.	negat.	negat.	negat.	negat.
62	Žilina	27.9.2010 4.10.- 22.11.	**CoxB5**	**CoxB5**	negat.	negat.
63	Martin	28.9.2010 4.10.- 22.11.	negat.	**CoxB5**	negat.	negat.
64	Veľký Krtíš	29.9.2010 11.10.-22.11.	negat.	negat.	negat.	negat.
65	Veľký Krtíš-Opatová	29.9.2010 11.10.-22.11.	negat.	negat.	negat.	negat.
66	Zvolen	5.10.2010 11.10.-6.12.	negat.	negat.	negat.	negat.
67	Lučenec	5.10.2010 18.10.-6.12.	negat.	negat.	negat.	negat.
68	Prievidza	5.10.2010 25.10.-6.12.	negat.	negat.	negat.	negat.

Protokolové číslo	Odberová lokalita	Dátum odberu Začiatok a koniec vyšetrenia	Výsledky kultivácie na BK			
			RD	HEP-2	L20B	LEP
69	Rimavská Sobota	5.10.2010 25.10.-6.12.	negat.	negat.	negat.	negat.
70	Žiar nad Hronom	12.10.2010 22.11.-	vyšetr.sa	negat.	negat.	negat.
71	Dolný Kubín	9.11.2010 22.11.-6.12.	negat.	negat.	negat.	negat.
72	Liptovský Mikuláš	9.11.2010 22.11.-	vyšetr.sa	negat.	negat.	negat.
73	Banská Bystrica	9.11.2010 29.11.-	vyšetr.sa	negat.	negat.	negat.
74	Čadca	9.11.2010 29.11.-13.12.	negat.	negat.	negat.	negat.
75	Martin	23.11.2010 29.11.-	vyšetr.sa	negat.	negat.	negat.
76	Veľký Krtíš-Opatová	23.11.2010 29.11.-20.12.	negat.	negat.	negat.	negat.
77	Veľký Krtíš	23.11.2010 29.11.-	vyšetr.sa	negat.	negat.	negat.
78	Považská Bystrica	23.11.2010 29.11.-	vyšetr.sa	vyšetr.sa	vyšetr.sa	negat.
79	Žilina	23.11.2010 29.11.-	vyšetr.sa	vyšetr.sa	vyšetr.sa	negat.
80	Prievidza	30.11.2010 13.12.-	vyšetr.sa	vyšetr.sa	vyšetr.sa	zrušené BK
81	Žiar nad Hronom	30.11.2010 13.12.-	vyšetr.sa	vyšetr.sa	vyšetr.sa	zrušené BK
82	Lučenec	30.11.2010 13.12.-	vyšetr.sa	vyšetr.sa	vyšetr.sa	zrušené BK
83	Rimavská Sobota	30.11.2010 13.12.-	vyšetr.sa	vyšetr.sa	vyšetr.sa	zrušené BK
84	Zvolen	2.12.2010 13.12.-	vyšetr.sa	vyšetr.sa	vyšetr.sa	zrušené BK

Úloha 8.5

DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Cieľom projektu je diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Riešiteľské pracovisko RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie.

Anotácia Metódou kultivácie vírusov na bunkových kultúrach sa zisťovala prítomnosť vírusov chrípky A a B. Pomocou sérologických metód sa vyšetrovala prítomnosť vírusov chrípky A a B, parachrípky 1,2,3; RSV, adenovírusy a baktérie ako *Bordetella pertussis, Bordetella parapertussis, Chlamydia pneumoniae* a *Mycoplasma pneumoniae*. Metódou bakteriálnej kultivácie sa vyšetrovala prítomnosť *Bordetella pertussis* a *Bordetella parapertussis*, hemofilové, streptokokové, stafylokokové a pneumokokové respiračné ochorenia. Metódami molekulárnej biológie (PCR, RT-PCR, real-time PCR) sa dokazovala prítomnosť vírusov chrípky A a B, pandemického typu vírusu chrípky A/ H1N1, RSV, adenovírusy a baktérií *Bordetella pertussis, Bordetella parapertussis, Streptococcus pneumoniae* a *Pneumocystis carinii*. Do diagnostiky bola zavedená pulzná elektroforéza (PFGE) na dôkaz genetickej príbuznosti resp. odlišnosti jednotlivých kultivačne zachytených kmeňov *S. pneumoniae*. V blízkej budúcnosti pripravujeme zaviesť taktiež PFGE do diagnostiky *B. pertussis*.

Etapy riešenia Etapy projektu sú rozvrhnuté na obdobie troch rokov s ročnými hodnoteniami etáp projektu.

Výstupy Čiastkové uzávery a výsledky budú publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov.

Metodika:

ŠPP_OLM 14/01 LV – akreditovaná metodika

Virologická kultivácia bola vykonávaná v súlade so štandardnými virologickými technikami a v súlade s manuálom a odporúčaniami WHO a Hlavného hygienika SR. Vzorky boli odoberané počas chrípkovej sezóny 2009/2010 a 2010/2011 pacientom so suspektnou chrípkou. Vyšetrovanie vzoriek prebiehalo aj po ukončení oficiálnej chrípkovej sezóny (30.4.2010), kedy sa ochorenia na chrípku a chrípke podobné ochorenia vyskytovali sporadicky. Biologický materiál bol od dospelých aj detí odoberaný sentinelovými aj nesentinelovými lekármi z regiónu stredného Slovenska (Banskobystrický a Žilinský kraj), čiastočne aj z regiónov východného Slovenska (Košický a Prešovský kraj).

Vzorky nazofaryngálnych výterov u pacientov so SARI diagnózou boli testované rýchlotestami Directigen EZ Flu A+B (Becton Dickinson), na prítomnosť chrípky A a B.

Na základe odporúčania WHO nebola v chrípkovej sezóne 2009/2010 vykonávaná kultivácia chrípkových vírusov na bunkových kultúrach MDCK buniek. Kultivačné vyšetrenia vzoriek sa začali opäť vykonávať od začiatku chrípkovej sezóny 2010/2011.

Biologické materiály na kultivačný dôkaz prítomnosti pôvodcov ochorení respiračného traktu (výter z krku a nosa) odobraté na tampónoch boli očkované na krvný agar s obsahom 7% sterilnej nezrazenej baranej krvi, McConkey agar a čokoládový agar. Kultivačné vyšetrenie sa vyhodnocovalo po 24 a 48 hodinovej inkubácii pri 37°C. Suspektné kolónie za účelom bližšej identifikácie boli podrobené makroskopickej, mikroskopickej, fyziologickej, molekulárno-biologickej príp. biochemickej a sérologickej analýze.

Sérologické metódy

Diagnostika bola vykonávaná v súlade so ŠPP, všetky metódy na sérologickú diagnostiku respiračných ochorení sú akreditované , tiež metóda dôkazu *B. pertussis* a *B. parapertussis*, v nazofaryngeálnom výtere, ktorá sa vykonáva v rámci sérológie je akreditovaná.

ELISA ŠPP_19_OLM
ELISA ŠPP_20_ OLM

ELISA metódou sa vyšetrovala prítomnosť resp. neprítomnosť protilátok triedy IgG, IgM, IgA na diagnostiku postačovala jedna vzorka séra, odobratá v akútnom štádiu ochorenia . Jedná sa o kvalitatívnu metódu. Na diagnostiku sa používali komerčne dodávané diagnostické sety firmy HYCOR, NovaLisa.

Aglutinácia ŠPP_22_OLM
Komplement viažúca reakcia ŠPP_23_OLM
Hemaglutinačno inhibičný test ŠPP_24_OLM
Aglutinácia ŠPP_ 25_OLM

Aglutináciou, komplement viažúcou reakciou a hemaglutinačno inhibičnou reakciou sa vyšetrovali vždy len párové vzorky séra, z ktorých prvá bola odobratá v akútnom štádiu ochorenia a druhá v rozmedzí 14-21 dní po odbere prvej vzorky, pri diagnostike B. pertussis a B. parapertussis aj neskôr (do 6 týždňov po akútnej vzorke). Vzorky sa spracovali, vyšetrovali a uskladnili podľa hore uvedených ŠPP. V analyzovaných vzorkách sa sledoval 4-násobný vzostup titra protilátok alebo sérokonverzia. Vzorky na sérologickú diagnostiku chrípky boli odoberané počas chrípkových sezón pacientom so suspektnou chrípkou. Vzorky boli od dospelých aj detí odoberané sentinelovými a nesentinelovými lekármi z regiónu stredného Slovenska. Vzorky na diagnostiku B. pertussis a B. parapertussis boli odoberané priebežne počas celého roku. Diagnostika sa na sérologickom oddelení RÚVZ vykonávala komerčne dodávanými diagnostikami z firmy Sevafarma, Virion, Denka Seiken. Hemaglutinačné antigény na dôkaz hemaglutinačo-inhibičných protilátok Chrípka A a B boli z NRC pre chrípku.

Kultivácia ŠPP_62_OLM

Kultivácia *B. pertussis a B. parapertussis* sa vykonáva z odobratých nazofaryngeálnych výterov, výtery musia byť odobraté v akútnom štádiu ochorenia. Po dopravení sa tampóny opracujú a naočkujú na špeciálne kultivačné médium (Bordet- Gengou agar) a uložia do termostatu pri 37ºC, v ktorom sa kultivujú 10 dní. Denne sa sledujú kultivačné platne a izolujú podozrivé kolónie. Po narastení podozrivých kolónií sa vykoná diferenciálna diagnostika pomocou biochemických reakcií, aglutinácie a pomocou real-time PCR na oddelení molekulárnej biológie.

Diagnostiká na kultiváciu *B. pertussis a B . parapertussis* sú komerčne dodávané.

<u>Molekulárno-biologické metódy</u>

PCR, ŠPP_ 34_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA respiračných vírusov a baktérií prípadne iných mikroorganizmov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Pomocou krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov) dôjde za špecifických podmienok ku namnoženiu hľadanej DNA vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia patogénnej DNA jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti DNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súpravy (kity) GenePak® DNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp diagnostické sety Amplisens® DNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina.

RT-PCR, ŠPP_ 43_OLM - Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť RNA respiračných vírusov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Využívajú sa dve spojené reakcie- reakcia spätnej (reverznej) transkripcie (RT), kedy dochádza ku prepisu z RNA do cDNA (komplementárna DNA) a následne polymerázová reťazová reakcia (PCR) kedy sa namnožuje (amplifikuje) cDNA získaná prvou reakciou.

Za špecifických podmienok dochádza ku namnoženiu hľadanej nukleovej kyseliny vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia nukleovej kyseliny jednotlivých agens jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti RNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súpravy (kity) GenePak® RNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® RNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina

Real-time PCR na diagnostiku Bordetella pertussis a Bordetella parapertussis, ŠPP_42_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA *Bordetella pertussi*s resp. *Bordetella parapertussis* vo vyšetrovanej vzorke, pričom sa zisťuje prítomnosť oboch patogénov naraz z jednej vzorky. Dokazuje sa prítomnosť opakujúcej sa inzerčnej sekvencie *IS 481* u *Bordetella pertussis* a prítomnosť opakujúcej sa inzerčnej sekvencie *IS 1001* u *Bordetella parapertussis*. Reakcia sa vyhodnocuje kvalitatívne. Každá reakcia obsahuje okrem vyšetrovaných vzoriek aj pozitívnu kontrolu (DNA *Bordetella pertussis* a DNA *Bordetella parapertussis*) a negatívnu kontrolu (H_2O). Reakcia prebieha v uzavretom systéme sklenených kapilár a vyhodnocuje sa na počítači.

Vyhodnotenie
rok 2010

Vyšetrenia vzoriek podozrivých na prítomnosť chrípky v období 1.1.2010 – 31.12.2010

Kraj	Okres	Počet vzoriek na rýchlotest	Rýchlotest pozit. chr. A	Počet vzoriek na PCR	PCR pozit. chr. A nesubtyp.	PCR pozit. chr. B	PCR pozit. Sw. A/H1N1	Počet kultivačne vyšetrených vzoriek	Kultivačne pozitívna chrípka
BB	**BB**	55	0	142	0	0	6	13	0
	LC	1	0	31	0	0	0	13	0
	RS	3	0	33	0	0	4	1	0
	VK	15	0	25	0	0	3	0	0
	ZH	8	0	13	0	0	0	1	0
	ZV	15	0	28	0	0	4	2	0
ZA	**CA**	1	0	11	0	0	0	1	0
	DK	2	1	7	0	0	1	1	0
	LM	0	0	9	0	0	0	0	0
	MT	5	1	8	0	0	0	6	1
	ZA	5	0	18	0	0	2	1	0
KE	**KE**	101	1	125	0	0	13	0	0

	MI	1	0	1	0	0	0	0	0
	RV	7	1	13	0	0	4	0	0
	SNV	6	1	8	0	0	2	0	0
	TB	8	0	8	0	0	1	0	0
	VV	7	0	8	0	0	2	0	0
PO	**BJ**	6	1	6	0	0	2	0	0
	HN	7	1	9	0	0	2	0	0
	PO	34	0	46	0	0	5	0	0
	PP	13	0	21	0	0	4	0	0
	SK	25	1	27	0	0	6	0	0
	SL	9	0	9	0	0	3	0	0
SPOLU		**334**	**8**	**606**	**0**	**0**	**64**	**39**	**1**

V chrípkovej sezóne 2009/ 2010, sa v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) nevykonávala kultivácia chrípkových vírusov na bunkových kultúrach. Každá vzorka podozrivá na prítomnosť pandemického vírusu chrípky typu A/ H1N1 bola vyšetrená pomocou molekulárno-biologických metód (RT-PCR resp. real-time PCR) ako aj pomocou rýchlotestov Directigen EZ Flu A+B.

Každá vzorka bola najprv podrobená RT-PCR resp. real-time PCR na dôkaz prítomnosti vírusu chrípky typu A bez bližšej identifikácie a chrípky typu B. Následne boli všetky vzorky pozitívne na prítomnosť vírusu chrípky typu A podrobené ďalšej PCR za účelom subtypizácie a teda zisťovania prítomnosti pandemickej chrípky typu A/ H1N1. Postup pri týchto vyšetreniach bol v súlade s najnovším manuálom na diagnostiku chrípkových vírusov vydaným WHO (www.who.int).

Začiatkom chrípkovej sezóny 2010/2011 bolo v súlade s odporúčaniami WHO obnovené vyšetrovanie vzoriek na chrípku kultivačnými metódami na MDCK bunkových kultúrach. Vzorky označené ako SARI a vzorky pozitívne (resp. suspektné) boli následne vyšetrované (resp. typizované a subtypizované) molekulárno-biologickými metódami.

Vyhodnotenie diagnostiky vírusov chrípky pomocou RT-PCR a real-time PCR v roku 2010

Obdobie	***Vyšetrované agens***	***Počet vzoriek***	***Z toho pozitívnych***
01.01.2010-31.12.2010	RT-PCR resp. real-time PCR Chrípka typu A bez bližšej identifikácie	921	154
01.01.2010-31.12.2010	RT-PCR Chrípka typu B	97	0
01.01.2010-31.12.2010	Pandemická chrípka typu A/ H1N1	277	168
Spolu všetkých vzoriek		**1295**	**322**

Počty vyšetrených a pozitívnych vzoriek na prítomnosť vírusov chrípky typu A a B ako aj A/ H1N1 pandemickej sa líšia od vyššie uvedenej tabuľky, zahrňujúcej aj kultivačné vyšetrenia, nakoľko do konečných počtov sú zahrnuté aj vzorky vyšetrené v januári 2010, ktoré však boli odobraté ešte v decembri 2009.

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení molekulárno-biologickými metódami v roku 2010

Obdobie	*Vyšetrované agens*	*Počet vzoriek*	*Z toho pozitívnych*
01.01.2010-31.12.2010	RSV	12	2
01.01.2010-31.12.2010	Adenovírus	12	1
01.01.2010-31.12.2010	*Bordetella pertussis* *Bordetella parapertussis*	242	19
01.01.2010-31.12.2010	*Streptococcus pneumoniae*	63	10
01.01.2010-31.12.2010	*Pneumocystis carinii*	12	0
Spolu všetkých vzoriek		**341**	**32**

V roku 2010 došlo k nárastu počtu vzoriek zaslaných do laboratória na vyšetrenie prítomnosti *B. pertussis* resp. *B. parapertussis*. Túto skútočnosť je možné vysvetliť tým, že oba patogény patria popri RSV, adenovíruse, *Streptococus pneumoniae, Chlamydia pneumoniae* a *Mycoplasma pneumoniae* k agens, ktorých prítomnosť sa stanovuje v rámci diferenciálnej diagnostiky chrípky vo vzorkách klinických materiálov. Chrípková sezóna 2009/ 2010 bola celosvetovo charakteristická kolovaním pandemického typu vírusu chrípky typu A/ H1N1 v populácii počas celého roka. Skutočnosť zvýšeného záchytu *B. pertussis* od januára do marca 2010 súvisí s približne 12 násobným vzostupom počtu vzoriek zaslaných na vyšetrenie, na RÚVZ BB, v rámci diagnostiky a diferenciálnej diagnostiky chrípky v chrípkovej sezóne 2009/ 2010.

Publikačná činnosť

rok 2010

1. Kissová, R.: Laboratórna diagnostika chrípky. *Antibiotiká a rezistencia*. 8, 2009, č.2, s. 10– 17.
2. Kissová, R.: Epidemiológia a surveillance chrípky. *Antibiotiká a rezistencia*. 8, 2009, č.2, s. 18 - 26.
3. Kissová, R.: Imunita v prevencii vírusových ochorení. *Bedeker zdravia*. 2, 2010, s. 82 - 83.
4. Kissová, R.: Laboratórna diagnostika chrípky na OLM, RÚVZ Banská Bystrica. *Pediatria*, 5/2010, suppl., s. 15.

Prednášková činnosť

rok 2010

1. Kissová, R.: Laboratórna diagnostika chrípky na OLM, RÚVZ Banská Bystrica. - poster
   I. Slovenský vakcinologický kongres s medzinárodnou účasťou
   Štrbské Pleso 14.-16.1.2010
2. Kissová, R., Maďarová, L., Klement, C.: „Priama diagnostika chrípky a iných respiračných patogénov v laboratóriách OLM na RÚVZ v Banskej Bystrici – rok 2009.“ -poster, *zborník – abstrakt*
   VII. Odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 25.3.2010

3. Kissová, R.: Skúsenosti s diagnostikou novej chrípky na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici v sezóne 2009/2010. Schôdza spolku lekárov Piešťany, 19.5.2010
4. Kissová, R.: Pravdepodobnosť detekcie chrípkových vírusov v závislosti od doby odberu vzoriek počas chrípkovej pandémie. - poster na domácom vedeckom podujatí I. Fórum verejného zdravotníctva, Bratislava, 23.9.2010

Úloha 8.6

DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA HNAČKOVÝCH OCHORENÍ

Cieľom projektu je diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení vírusového a bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici - odbor lekárskej mikrobiológie.

Anotácia

Metódou kultivácie vírusov na bunkových kultúrach budeme vyšetrovať enterálne vírusy typu Coxsackie, Echo a Polio. Pomocou sérologických metód (vírus neutralizačným testom) budeme vyšetrovať enterálne vírusy Coxsackie a Poliovírus.

Metódou bakteriálnej kultivácie sme pripravení vyšetrovať salmonely, šigely a *Campylobacter jejuni*.

Metódami molekulárnej biológie – PCR, RT-PCR budeme vyšetrovať adenovírusy, enterovírusy, *Vibrio cholerae, Campylobacter jejuni*.

Do diagnostiky bola úspešne zavedená metóda identifikácie resp. bližšej typizácie pomocou pulznej elektroforézy (PFGE).

Etapy riešenia

Etapy projektu sú rozvrhnuté na obdobie troch rokov s ročnými hodnoteniami etáp projektu.

Výstupy

Čiastkové uzávery a výsledky budú publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov.

Metodika

ŠPP_OLM 16/03 LV – akreditovaná metodika
ŠPP_OLM 17/04 LV – akreditovaná metodika

Virologická kultivácia

Vyšetrovaným materiálom boli stolice a dvojice sér (akútne a rekonvalescentné) od pacientov z Banskobystrického a Žilinského kraja.

Kultivačná virologická diagnostika sa vykonávala metódou izolácie enterálnych vírusov na 4 druhoch bunkových kultúr – RD, Hep2, L20B a LEP. Vykonávali sa najmenej dve pasáže na všetkých druhoch bunkových kultúr. Cytopatogénny efekt (CPE) bol na bunkových kultúrach sledovaný každý deň mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Pasáž bola v prípade negatívneho výsledku udržiavaná najmenej po dobu 7 dní pri 36°C, alebo bola ukončená, ak bol na bunkových kultúrach CPE 3+ alebo 4+. Pozitívne materiály boli posielané na typizáciu do NRC pre poliomyelitídu na ÚVZ SR v Bratislave.

Vyšetrenia sér sa vykonávali metódou sérumneutralizačného testu na bunkových kultúrach Vero buniek, s antigénmi Polio 1, 2, 3 a Coxsackie B 1-6, A7 a A9. Odčítanie testu sa vykonalo mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Za signifikantný vzostup protilátok bola považovaná sérokonverzia alebo štvornásobný vzostup protilátok v rekonvalenscentnom sére oproti akútnemu séru.

Kultivačné vyšetrenie na prítomnosť pôvodcov črevných infekcií

Odobratý a do laboratória dopravený biologický materiál (stolica, rektálny výter, moč, žlč, kostná dreň, krv) bol očkovaný na neselektívny krvný agar, selektívny dezoxycholát citrátový (DC) agar, McConkey agar, slaný agar s manitolom a tekutú pomnožovaciu selenitovú pôdu, z ktorej po 16-18 hodinovej inkubácii pri 37°C bol materiál očkovaný na dezoxycholát citrátovú pôdu, McConkey agar a xylóza-lyzín-deoxycholátový (XLD) agar.

Kultivačné vyšetrenie sa vyhodnocovalo po 24 a 48 hodinovej inkubácii pri 37°C. Podozrivé kolónie boli izolované a podrobené morfologickej, mikroskopickej, fyziologickej, biochemickej, príp. sérologickej analýze na ich presné určenie.

Molekulárno-biologické metódy

PCR, ŠPP_ 34_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA vírusov a baktérií, spôsobujúcich hnačkové ochorenia, vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Pomocou krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov) dôjde za špecifických podmienok ku namnoženiu hľadanej DNA vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia patogénnej DNA jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti DNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súpravy (kity) GenePak® DNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® DNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina.

RT-PCR, ŠPP_43_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť RNA hnačkových vírusov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Využívajú sa dve spojené reakcie- reakcia spätnej (reverznej) transkripcie (RT), kedy dochádza ku prepisu z RNA do cDNA (komplementárna DNA) a následne polymerázová reťazová reakcia (PCR) kedy sa namnožuje (amplifikuje) cDNA získaná prvou reakciou. Amplifikácia prebieha za pomoci krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov). Za špecifických podmienok dochádza ku namnoženiu hľadanej nukleovej kyseliny vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia nukleovej kyseliny jednotlivých agens jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti RNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelenií molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súpravy (kity) GenePak® RNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® RNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení virologickými kultivačnými metódami

rok 2010

V roku 2010 sme vyšetrili spolu 7 stolíc určených na izoláciu enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Nebol izolovaný žiadny enterálny vírus.

V roku 2010 bolo sérumneutralizačným testom vyšetrených 8 sér na vírusy Coxsackie A7,9 a B1-6, všetky bez signifikantného vzostupu protilátok voči týmto vírusom.

Štatistika vyšetrení na enterálne vírusy za rok 2010

Klinické materiály	**ACHO/ z toho pozit.**		**Neuroinfekcie/pozit.**		**Ostatné/pozit.**	
Stolice/pozit.: 2/0	0/0		3/0		2/0	
Ostatné						
Likvory	0/0		0/0		5/0	2/0
Výtery	1/0		0/0		4/0	0/0
Pitva	0/0		0/0		0/0	8/0
Spolu ostatné 1/0	0/0		9/0		10/0	
Spolu všetko	3/0	0/0		12/0		12/0

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení molekulárno-biologickými metódami v roku 2010.

V roku 2010 bola, v rámci diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení, molekulárno-biologickými metódami zisťovaná prítomnosť Enterovírusov v tampónoch stolice.

Taktiež pokračovala spolupráca s Národným referenčným centrom pre *Vibrionaceae*.

Pokračuje sa v zhromažďovaní kultivačne pozitívnych vzoriek na prítomnosť *Campylobacter jejuni*, ktoré budú testované pomocou PFGE a bude určená ich genetická príbuznosť, či naopak rozdielnosť.

Tab.: Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení molekulárno-biologickými metódami v roku 2010.

Obdobie	**Vyšetrované agens**	**Počet vzoriek**	**Z toho pozitívnych**
01.01.2010-31.12.2010	Enterovírusy	17	6

Všetkých 6 vzoriek pozitívnych na prítomnosť enterovírusov pomocou real-time PCR, tvorili vzorky odpadových vôd určené na kultiváciu a dôkaz prítomnosti vírusu poliomyelitídy. Vzorky boli po kultivácii otypované v NRC pre poliomyelitítu ako Coxsackie B5.

Úloha 8.7

DIAGNOSTIKA *NAEGLERIA FOWLERI* VO VODNOM PROSTREDÍ

Projekt zameraný na zisťovanie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vzorkách zo životného prostredia pomocou kultivačných a molekulárno-biologických metód.
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie

Anotácia

Vyvinúť a zaviesť novú metódu polymerázovej reťazovej reakcie (real-time PCR) na identifikáciu patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vodnom prostredí kúpalísk a vo vodovodných sieťach.

Metódou kultivácie environmentálnych vzoriek zisťovanie prítomnosti potencionálne patogénneho druhu *Naegleria fowleri.*
Overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu améb v distribučných systémoch vôd.

Etapy riešenia

1. vývoj real-time PCR metodiky
2. monitoring
3. vyhodnotenie

Výstupy

Postupy metód molekulárnej biológie na identifikáciu patogénneho druhu *Naegleria fowleri* pomocou real-time PCR, využiteľných pre vybrané pracoviská verejného zdravotníctva.

Čiastkové uzávery a výstupy monitoringu budú publikované v odborných časopisoch a prezentované na odborných podujatiach.

Návrh správnej stratégie na elimináciu zdravotných rizík z kolonizácie vodných systémov patogénnym druhom *Naegleria fowleri.*

Virulentné kmene voľne žijúcej meňavky *Naegleria fowleri* (Carter 1970) sú patogénne pre ľudí a môžu vyvolať infekciu centrálneho nervového systému nazývanú primárna amébová meningoencefalitída (PAM). Ochorenie prejavujúce sa hnisavým zápalom mozgových blán patrí k vzácnym ale zároveň veľmi závažným, s vysokou mortalitou (95%). *N. fowleri* je všadeprítomná v životnom prostredí, izolovaná bola z prírodného i umelého sladkovodného prostredia a pôdy po celom svete. Prírodné i umelé vodné telesá môžu predstavovať riziko ako zdroj týchto infekcií. Predovšetkým s ohľadom na predpoklady rozvinutia ochorenia PAM, ktoré je v priamej súvislosti s kúpaním a potápaním, sledovanie výskytu virulentných kmeňov pripadá do úvahy ako účinný preventívny prostriedok.

Sledovanie prítomnosti améb vo vodách na kúpanie je upravené aj v legislatíve SR. Kultivačným stanovením pri 36ºC a 44 ºC podľa akreditovanej metódy ŠPP_OLM_05 je na pevnom agarovom médiu zo vzoriek bazénových vôd zisťovaná prítomnosť druhov améb významných z hľadiska ochrany zdravia. Následná identifikácia na základe morfologických znakov je vykonaná mikroskopickým pozorovaním. Je dôležité dodať, že identifikácia na základe morfologických znakov musí byť vždy doplnená o ďalšie nemorfologické prístupy. Na identifikáciu *N. fowleri* a jej odlíšenie od iných príbuzných druhov je v súčasnosti vyvinutých mnoho metód: imunochemické postupy, izoenzýmová elektroforéza, RFLP, ale všetky tieto metódy si vyžadujú zdĺhavú, časovo náročnú primárnu kultiváciu vzoriek zo životného prostredia pred ich použitím.

Zdravotné riziká spojené s PAM a časovo náročné postupy konvenčne využívaných detekčných metód zdôrazňujú potrebu rýchlych a spoľahlivejších analytických testov pre identifikáciu a kvantifikáciu tohto patogénneho mikroorganizmu vo všetkých typoch vôd

využívaných verejnosťou. Takúto možnosť predstavujú metódy PCR (predovšetkým real-time PCR) – rýchle, vysoko špecifické a na kultivácii nezávislé metódy.

Vyhodnotenie

Vyhodnotenie rok 2010

V dôsledku platnosti Vyhlášky MZ SR č.72/08 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská, ktorá priniesla zmenu v rozsahu a početnosti kontroly kvality vody na kúpanie, prítomnosť améb kultivovateľných pri 36ºC a 44 ºC sa vyšetruje len v prípade, ak sa opakovane zistí biologické a mikrobiologické znečistenie.

V období od 01.01.2010-31.12.2010 bolo v ukazovateli améby kultivovateľné pri 36ºC a 44ºC vyšetrených 41 vzoriek, z toho bolo na prítomnosť améb pozitívnych 21 vzoriek.

Obdobie	**Vyšetrované agens**	**Počet vzoriek**	**Z toho pozitívnych**
01.01.2010-31.12.2010	améby kultivovateľné pri 36ºC a 44 ºC suspektné *Naegleria fowleri*	41	21 4

Real-time PCR

Pred samotným vyšetrovaním prítomnosti DNA *Naegleria fowleri* vo vzorkách vody a biologického materiálu je nevyhnutné nastaviť a upraviť podmienky real-time PCR.

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA *Naegleria fowleri* vo vyšetrovanej vzorke. Reakcia sa vyhodnocuje kvalitatívne. Každá reakcia obsahuje okrem vyšetrovaných vzoriek aj pozitívnu kontrolu (DNA *Naegleria fowleri*), negatívnu kontrolu (H2O) a negatívnu kontrolu izolácie DNA. Reakcia prebieha v uzavretom systéme sklenených kapilár a vyhodnocuje sa na počítači.

rok 2010

V roku 2010 sa nám úspešne podarilo ukončiť vývoj real-time PCR na diagnostiku *Naegleria fowleri* vo vzorkách environmentálnych ako aj klinických. Bol stanovený limit detekcie reakcie, ako aj koeficient variácie opakovateľnosti a reprodukovateľnosti, ďalej bola testovaná špecificita reakcie a nakoniec sme podrobili testovaniu modelové vzorky. Jednalo sa o vzorky vody ako aj o vzorky klinické (likvor). Metodika bola následne odprednášaná ako aj publikovaná (viď prednášková a publikačná činnosť).

Kombináciou kultivačných a mikroskopických metód bola v 22 vzorkách dokázaná prítomnosť termotolerantných améb. V 4 prípadoch ide o suspektné *N. fowleri.* Nakoľko však nami vyvinutá a popísaná real-time PCR je novou metódou, v nadchádzajúcom období bude nevyhnutné všetky suspektné vzorky opätovne pretestovať a v prípade pozitívnej reakcie sa PCR produkt podrobí sekvenovaniu s následným porovnaním získanej sekvencie s génovou bankou a určí sa či skutočne ide o patogénny druh *Naegleria fowleri.*

Publikácie, prednášková činnosť, školiace akcie:

1. Katarína Trnková a Lucia Maďarová, Možnosti laboratórnej diagnostiky *Naegleria fowleri* na Slovensku. Prednáška na konferencii Mikrobiológia vody 2009, Poprad.
2. Katarína Trnková a Lucia Maďarová. Možnosti laboratórnej diagnostiky *Naegleria fowleri* na Slovensku. Zborník prednášok a posterov Mikrobiológia vody 2009. Československá spoločnosť mikrobiologická, Bratislava-Praha 2009.

3. Maďarová, L., Trnková, K., Feiková, S., Klement, C., Obernauerová, M. A real-time PCR diagnostic method for detection of *Naegleria fowleri*. *Exp Parasitol.* 2010, vol. 126, p. 37–41.

4. Maďarová, L., Trnková, K. 2010. Real-time PCR na dôkaz prítomnosti *Naegleria fowleri. Zborník abstraktov*. 2010, VII. Odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR.

ODBOR PODPORY ZDRAVIA

Úloha 9.1.
MATERSKÉ CENTRÁ

V prvom štvrťroku 2010 sme po dohode v MC Mostík uskutočnili 1 prednášku s besedou, avšak účasť mamičiek bola veľmi nízka. Zúčastnené mamičky povedali, že málokedy býva na dohodnutých akciách väčší počet prítomných rodičov ako 5-6. Poskytli sme im na nástenku a pre ďalších rodičov edukačné materiály s kontaktmi na OPZ, kde môžu navštíviť naše poradne a využiť individuálne konzultácie. V ďalších spoločných aktivitách sme nepokračovali z dôvodov malého záujmu rodičov - pripravovať prednášky a besedy pre 6 ľudí je nerentabilné. S inými MC sa napriek našej ponuke a aktivite nepodarilo spoluprácu rozvinúť.

Úloha 9.2
„ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

- **Vzdelávacie aktivity:**

V roku 2010 OPZ pripravil 7 prednášok pre seniorov v kluboch a domovoch dôchodcov a pre Jednotu dôchodcov. Boli spojené s besedami, jedna z nich aj s vyšetrovaním rizikových faktorov a poradenstvom. V okrese Brezno 3 z týchto prednášok pre dôchodcov - venované témam Duševné zdravie alebo Stres a jeho prevencia - boli spojené s 2-hodinovými kurzami nácvikov relaxačných techník.
Okrem toho v Brezne od septembra 2010 pokračoval projekt „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ s novou skupinou záujemcov, naša lektorka im odprednášala 8 prednášok.

- **Poradenstvo:**

V spolupráci so seniorskými klubmi a organizáciami JDS vykonáva OPZ výjazdy poradne zdravia s vyšetrovaním klientov na rizikové faktory KVCH, s následným poradenstvom a individuálnymi zdravotno-výchovnými konzultáciami s lekárkou a s Mgr. v odbore ošetrovateľstvo. Pravidelne raz mesačne robíme výjazdy do Klubu dôchodcov v meste Brezno. Ďalšie poradenské výjazdy, počas ktorých bolo vyšetrených 88 seniorov, boli v roku 2010 v KD Nádej v Banskej Bystrici, v KD v Medzibrode, v Podbrezovej a v Heľpe. Pri príležitosti Dňa seniorov v OC Európa bolo vyšetrených 108 klientov.

Ďalšie preventívne programy zamerané na seniorov:

V kluboch seniorov dlhodobo zabezpečujeme aj pohybovú inštruktáž a inštruktáž o možnostiach nefarmakologického ovplyvňovanie krvného tlaku. Cvičenia s pohybovou inštruktážou od našej kvalifikovanej pracovníčky spojené s meraním krvného tlaku pred cvičením a po ňom prebiehajú v priestoroch klubov dôchodcov pre členov klubov, 3 skupiny cvičia v priestoroch RÚVZ. Vyše 10 rokov sme zabezpečovali pre študentov Univerzity 3.veku pohybové inštruktáže v rámci projektu spoločného s UMB – v roku 2010 pokračovala 1x týždenne pohybová aktivita na krytej plavárni UMB do júna, v druhom polroku bol tento projekt ukončený.

Úloha 9.3
ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA
Realizátorom projektu je Odbor hygieny detí a mládeže, kde pracuje stomatologička MUDr. Ďateľová.

Úloha 9.4
PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV.

9.4.1
PRIMÁRNA PREVENCIA ATEROSKLERÓZY V DETSKOM VEKU – ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

OPZ sa podieľa na príprave a realizácii kontrolných vyšetrení a intervenčných programov pre rodiny detí, ktorým boli v rámci pediatrického skríningu vo veku 11 a 17 rokov zistené mierne zvýšené hodnoty cholesterolémie a triglyceridémie. V roku 2010 sme urobili vyšetrenia 18 klientom z tohto projektu a poskytli sme im poradenstvo v základnej poradni zdravia. V nadstavbovej POPA boli vyšetrené a otestované v rámci tohto projektu 4 deti, 1 starší brat, 1 mamička a 1 otec, klienti alebo ich rodičia dostali výsledky a odporúčania, ako možno zistené problémy ovplyvniť pomocou cvičení a pohybových programov. STV2 odvysielala z našej poradne ilustračné zábery v programe Fokus.

9.4.2
PREVENCIA ÚRAZOV A VÝUKA V POSKYTOVANÍ PRVEJ POMOCI

Na základe Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015 sme pomáhali realizovať program pod názvom BECEP. Edukačné materiály – bezpečnosť cestnej premávky - sme poskytli pre deti materských škôl, ZŠ, študentom SŠ,VŠ a seniorom.
OPZ distribuovalo na školy a škôlky v banskobystrickom a breznianskom okrese začiatkom roku 2010 2 druhy DVD o dopravnej výchove a prevencii dopravných úrazov pre školákov (Autoškola) a škôlkárov (Becepáčik). Intervenčné aktivity prebehli do konca júna 2010 v 184 triednych kolektívoch a 3 skupinkách a zúčastnilo sa ich 3350 detí. V novom školskom roku sa intervencie konali v 67 triednych kolektívoch pre 1284 detí. Okrem toho sa DVD premietli aj rodičom škôlkarov v rámci rodičovských združení a prednášok pre rodičov o prevencii detských úrazov a poskytovaní prvej pomoci.
DVD s tematikou dopravnej bezpečnosti a prevencie dopravných úrazov bolo premietané aj v domove dôchodcov Luna a v Dennom centre Prameň Brezno.

Vďaka intenzívnej spolupráci OPZ so SČK je naša pracovníčka Mária Parobeková, držiteľka európskeho certifikátu ČK, lektorkou školení v poskytovaní prvej pomoci. Pravidelne máva na témy poskytovanie prvej pomoci a úrazová prevencia prednášky spojené s praktickými ukážkami pre rôzne vekové a profesijné skupiny obyvateľstva. Na školách pripravuje deti, ktoré sa zúčastňujú súťaží hliadok ČK a študentov, ktorí majú záujem pomáhať ako dobrovoľní zdravotníci. Pracovníčky OPZ pomáhali zabezpečovať Olympiádu MŠ, na ktorej sa venovali 96 deťom breznianskeho okresu. V škôlkach breznianskeho okresu sa dlhodobo aplikuje aj projekt Evička, ktorý je zameraný na témy akcentované SČK – darcovstvo krvi, prevenciu chorôb a úrazov detí a výuku základov poskytovania prvej pomoci s praktickými nácvikmi formou hier. Zabezpečovali sme tiež súťaž Mladý záchranár CO pre žiakov základných škôl 2.stupňa.
V roku 2010 sa uskutočnilo 16 kurzov alebo školení v poskytovaní prvej pomoci, 3 ukážky poskytovania prvej pomoci (1 pre učiteľky a 2 pre verejnosť), 8 prednášok o význame a poskytovaní prvej pomoci. Pred prázdninami sa pre žiakov špeciálnych základných škôl v Brezne uskutočnili 2 prednášky s besedami o prevencii úrazov, v lete prebiehali takéto prednášky v detskom letnom tábore Puťáčik, v jeseni a v zime pre deti v školskom klube v Brezne a pre rodičov detí MŠ v Brezne a v Michalovej.

9.4.3
PRIMÁRNA PREVENCIA DROGOVÝCH ZÁVISLOSTÍ

V roku 2010 sa uskutočnila aktivita spojená s prednáškami proti zneužívaniu návykových látok, meraniami tlaku a testami na CO vo vydychovanom vzduchu pre žiakov Katolíckeho gymnázia Štefana Moyzesa. Tematike zdravého života bez drog, tabaku, alkoholu a iných závislostí sa venovala pozornosť aj v prednáškach a besedách o zdravom životnom štýle v dospievaní pre deti ŠZŠ internátnej vo Valaskej, pre učňov ŠSOU vo Valaskej, pre deti v ZŠ v BB na Tatranskej ul., pre terciánov 8-ročného gymnázia v Brezne pri prednáškach a besedách o prevencii chorôb v ŠZŠ v Brezne, v školskom klube detí v Brezne, pre deti v letnom tábore Puťáčik.
Súčasťou všetkých prednášok a besied o duševnom zdraví, správnej výžive a pitnom režime a o zdravom životnom štýle pre dospelých aj pre seniorov boli upozornenia na škodlivosť tabakizmu, zvýšenej konzumácie alkoholu a na devastujúce účinky iných látkových závislostí (abúzu liekov, užívania drog).
Aktivity vzťahujúce sa k znižovaniu prevalencie tabakizmu sú uvedené pri úlohe 10. - Kontrola tabaku.

9.4.4
ZDRAVÁ VÝŽIVA

Informácie o správnej výžive sú súčasťou každej intervencie a poradenstva u všetkých vyšetrených klientov, s veľkým dôrazom najmä u tých, ktorí mali zistenú dyslipidémiu, abnormálnu hladinu glykémie, ďalej u klientov s hodnotami BMI, WHR, OP v rizikovom pásme a u klientov s nadmerným podielom tuku v zložení tela.
Správna výživa je jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb a tejto problematike sa venujeme prakticky pri všetkých našich skupinových aktivitách. Okrem toho sme v r. 2011 odprednášali 10 monotematických prednášok venovaných výžive.
Vďaka intenzívnej spolupráci s podnikom Alfa-Bio a s predajňou biopotravín sme zabezpečili balíčky zdravej výživy ako ceny do súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“.

OPZ každoročne participuje na projekte OHV **„VÝŽIVOVÝ STAV OBYVATEĽSTVA“** meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou, zberom anamnestických dát a poradenstvom u 80 klientov vybraných podľa špeciálnych kritérií. V r. 2010 išlo o ľudí so zamestnaním vyžadujúcim stredne ťažkú fyzickú aktivitu.

V r. 2010 sme spolupracovali s odborom HDM pri realizácii **„ Program ovocie a zelenina do škôl“.** Spolupracovali sme pri monitorovaní vstupných a výstupných údajov spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu detí, žiakov a rodičov .Celkom odpor podpory zdravia spracoval 296 dotazníkov.

9.4.5
ZMENA ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU VO VYŠŠOM VEKU

Program, ktorého cieľom bolo najmä zvýšenie pohybovej aktivity a zlepšenie životosprávy u starších ľudí navštevujúcich Univerzitu 3.veku, sa kontinuálne realizoval do júna 2010 v spolupráci s Univerzitou Mateja Bella v Banskej Bystrici, poskytujúcou priestory vlastnej krytej plavárne, kde naše inštruktorky viedli s klientkami cvičenie vo vode. Projekt t.č. nepokračuje, sme pripravení ho obnoviť, ak oň prejavia záujem noví spolupracovníci z UMB.

9.4.6
MONITORING POHYBOVEJ AKTIVITY DETÍ

HDM realizoval celoslovenskú úlohu NPDD - Monitorovať fyzickú aktivitu detí a dorastu, vrátane vyšetrenia funkčného stavu pohybového aparátu u zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých detí a dorastu v okrese Banská a Bystrica, kompenzáciu už liečených pacientov a odozvu zdravotnej výchovy. Na tomto projekte HDM, ktoré riešia vybrané RÚVZ, sa významnou mierou podieľa pracovníčka OPZ, rehabilitačná sestra. Vyšetrila 180 detí – žiakov základných, stredných a špeciálnych škôl a špeciálneho učilišťa, do elektronickej formy vložila údaje z vyšetrení a dotazníkov 80 detí.

9.4.7
VZDELANÝ PACIENT

Projekt vznikol na podnet Slovenskej kardiologickej spoločnosti a Slovenskej nadácie srdca, Tento vzdelávací projekt je súčasťou Národného projektu prevencie srdcovo-cievnych chorôb, ktorý schválila vláda SR v marci tohto roku. Realizátorom projektu je Akadémia vzdelávania, odborným garantom je hlavný odborník MZ SR pre odbor kardiológie, doc. MUDr. Gabriel Kamenský, CSc., Workshop bol určený dospelým osobám, predovšetkým osobám vo veku 45 - 64 rokov, ktorí nemali žiadne ťažkosti, avšak z hľadiska veku už patrili do rizikovej skupiny. Každý účastník dostal hodnotnú publikáciu z oblasti prevencie srdcovo - cievnych chorôb. Súčasťou programu boli prednášky na tému Problematika rizikových faktorov KVOCH. V okresoch Banská Bystrica a Brezno sme workshop realizovali v spolupráci s Akadémiou vzdelávania v dňoch 26. - 29. 10. 2010.
Počas týchto dní bolo vyšetrených 57 klientov .
Spoločnou snahou všetkých zainteresovaných na projekte je pozitívne ovplyvniť rizikové faktory zdravia a tým preventívne pôsobiť proti možnému vzniku kardiovaskulárnych ochorení, ktoré naďalej vedú v rebríčku úmrtnosti v SR

9.4.8

EHES – European Health Examination Survey

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospelej populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od socioekonomických podmienok a veku. Pilotnej štúdie projektu sa zúčastňuje 13 krajín Európy:
Má 2 fázy – I. fáza – pilotná štúdia, II. fáza – štúdia na národnej úrovni.
Informácie sa získajú formou dotazníka, štandardizovaným fyzikálnym vyšetrením a analýzou vzoriek krvi. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít a potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od socio-ekonomických podmienok a veku. Z ponúkaných možností si každá krajina zvolila rozsah vyšetrení, ktoré je schopná personálne a materiálovo-technicky zabezpečiť. Z dôvodu zabezpečenia kvality a porovnateľnosti údajov sa kladie veľký dôraz na štandardizáciu meraní, dobrú prípravu personálu a spoluprácu s referenčnými centrami (Helsinki, Rím, Oslo).

OPZ RUVZ v Banskej Bystrici začal koncom r. 2010 realizovať I. fázu- pilotnú štúdiu. Z plánovaných 250 ľudí sa dotazníkového prieskumu a vyšetrení do konca roku 2010 zúčastnilo 113, čo je 45,2%. Cieľom pilotnej štúdie je otestovať metódy skríningu, zručnosť personálu a validitu použitých meracích a vyšetrovacích metód.
Výsledky pilotnej štúdie budú zosumarizované zo všetkých zúčastnených krajín a výsledkom budú záväzné odporúčania pre vykonanie národnej štúdie.
Pri národnej štúdii (II. fáze projektu), ktorá by mala nasledovať po pilotnej štúdii by sa v každej krajine malo vyšetriť minimálne 4000 ľudí. Skríning prebehne vo vekovej kategórii 18 – 64 ročných. Jedná sa o populáciu, ktorá je ekonomicky aktívna. Krajiny môžu zahrnúť do výberu aj starších, alebo mladších ľudí. Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR, NPPSCO.
Termín: 2011 - 2012.

Úloha 9.5

AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Pri príležitosti významných dní a období (**Svetový deň boja proti rakovine, Svetový deň chorých, Týždeň mozgu, Sv. deň zdravia, Deň narcisov, Svetový deň Pohybu pre zdravie, Európsky deň obezity, Sv. deň mlieka, Sv. deň bez tabaku, Medzinárodný deň proti drogám, Svetový deň Alzheimerovej choroby, Svetový deň srdca, Mesiac o srdcových témach, Medzinárodný deň starších ľudí, Mesiac úcty k starším, Sv. deň osteoporózy, Sv. deň ChOChP a Sv. deň AIDS**) sme na viacerých miestach RÚVZ v BB a v Brezne robili nástenky, k významným dňom WHO vkladáme informácie aj do vývesiek, prípadne distribuujeme informačné materiály podľa cieľových skupín do zdravotníckych zariadení, škôl, na pracoviská, do klubov a pod.
Významné dni SZO a podujatia k nim sú propagované mestským rozhlasom v Brezne a v regionálnych novinách Horehronie v rubrike Viete, že... Ku **Dňu linky 112** pripravila naša pracovníčka v Brezne reláciu v mestskom rozhlase.
K **Svetovému dňu zdravia** sme pripravili 3 zdravotnovýchovné a poradenské aktivity – deň otvorených dverí na OPZ, vyšetrovania klientov a poradenstvo na MÚ v BB , vyšetrovania a poradenstvo v Brezne. Za prítomnosti zástupcov najvýznamnejších regionálnych

podporovateľov a sponzorov prebehlo v tento deň aj regionálne žrebovanie výhercov v súťaži Vyzvi srdce k pohybu. Naše pracovníčky v Brezne sa priamo podieľali na spoluorganizovaní zbierky **Deň narcisov** na podporu Ligy proti rakovine. K **Týždňu mozgu** sme zorganizovali prednášku pre seniorov z KD pri penzióne Jeseň v Banskej Bystrici. K **Európskemu imunizačnému týždňu** v rómskych komunitách zorganizovali naše komunitné pracovníčky ZV prednášky a besedy na témy Infekčné choroby a Význam očkovania. Nabádali a motivovali rómske matky k tomu, aby dali zaočkovať svoje deti.
K **svetovému dňu pohybu pre zdravie** sme ponúkli poradenstvo POPA pracovníkom RÚVZ. V Brezne bola prednáška k **Medzinárodnému dňu zdravotných sestier**. K **Sv. dňu sclerosis multiplex** sme mali poradenskú a zdravotnovýchovnú aktivitu spojenú s antropometriou a meraním krvného tlaku záujemcom na námestí v Banskej Bystrici. K **Svetovému dňu darcov krvi** vykonávali pracovníčky OPZ vyšetrenia darcov krvi na rizikové faktory SCO na 2 miestach v Banskej Bystrici – v pobočke Všeobecnej zdr. poisťovne a na transfúznej stanici. V Brezne mala naša pracovníčka zdravotnovýchovnú aktivitu pre darcov a asistovala pri odberoch krvi.
V septembri sme sa aktívne zapojili do kampane **MOST – Mesiac o srdcových témach**. Počas tejto akcie sme uskutočnili v okresoch Banská Bystrica a Brezno 9 poradenských výjazdov, poskytli sme poradenstvo 485 klientom a urobili sme im 1847 vyšetrení. STV priniesla z jedného takéhoto podujatia krátku reportáž. V Banskej Bystrici aktivity iniciované **Medzinárodným dňom seniorov** pretrvávali počas celého októbra ako Mesiac úcty k starším, v rámci tohto mesiaca sme sa spolupodieľali na realizácii veľkého podujatia pre seniorov - **Senior Day** v OC Európa, kde sme vyšetrili 108 klientov. Pri príležitosti **Dňa nezábudiek** sa naša pracovníčka podieľala na realizácii 2 finančných zbierok v okrese Brezno na podporu duševného zdravia.

Úloha 9.6

PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Od 1.3.2010 pokračovali 2 komunitné asistentky v aktivitách, prevažne v lokalite prechodného ubytovania v KOTVE v Banskej Bystrici a v obci Telgárt.
Úlohou komunitných pracovníčok zdravotnej výchovy (v ďalšom texte KPZV) je zvyšovať informovanosť a šíriť zdravotnú výchovu v rómskej komunite a sprostredkovávať komunikáciu medzi RÚVZ v Banskej Bystrici, všeobecnými lekármi, pediatrami, gynekológmi, zdravotnými sestrami a komunitou v danom regióne.
KPZV podporovali prístup členov rómskej komunity k zdravotnej starostlivosti – zabezpečovali informácie o prevencii, poskytovaní zdravotnej starostlivosti a zdravotného poistenia a o právach a povinnostiach pacienta, podporovali zvyšovanie zodpovednosti členov komunity za vlastné zdravie.
Spolupracovali pri identifikovaní rizikových faktorov a potrieb súvisiacich so zdravím znevýhodnenej komunity, pomáhali pri zbere údajov (prieskumy zdravotného stavu detí aj dospelých osôb a zdravotného uvedomenia).
Priebežne zabezpečovali spätnú väzbu pre hodnotenie kvality, efektivity a účinnosti, vyhodnocovali programy a indikátory na svojej úrovni.
Spolupracovali pri výmene informácií a skúseností s terénnymi sociálnymi pracovníkmi v lokalitách svojho pôsobenia a tiež s regionálnou kanceláriou Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a mimovládnymi organizáciami zameranými na pomoc znevýhodneným rómskym komunitám.
Zúčastňovali sa na školeniach a poradách RÚVZ , MÚ a na stretnutiach s kompetentnými a zodpovednými osobami pri riešení problémov.

OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici s pomocou rómskych komunitných asistentiek realizuje komplexný program, zahrňujúci hygienicko-protiepidemické opatrenia, spoluprácu obyvateľstva s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, preventívnu starostlivosť, sociálnu pomoc a zdravotnú výchovu.
Pokračuje monitoring zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia znevýhodnených rómskych komunít a priebežná kontrola efektivity realizovaných preventívnych programov v rómskej kolónii obce Telgárt a v sociálnej ubytovni KOTVA v Banskej Bystrici.

1. Starostlivosť o hygienu prostredia:

• **V lokalite Banská Bystrica v núdzovom ubytovaní KOTVA:** Na základe zistených nedostatkov v oblasti dodržiavania osobnej hygieny, nevyhovujúcich ubytovacích podmienok, zvýšeného výskytu hlodavcov v predchádzajúcom období prebieha pravidelný monitoring hygienicko-epidemiologického režimu, popri komunitných pracovníčkach ZV ho dôsledne vykonáva aj vedúca odboru PZ MUDr. Silvia Kontrošová, MPH. Zistila okrem iného aj zvýšené riziko požiaru a úrazov elektrickými spotrebičmi, varičmi, ktoré boli pred dverami izieb a nemali protipožiarne podložky. Aj napriek viacerým urgenciám z našej strany nebol odstránený havarijný stav kanalizácie v areáli Kotva.
Komunitnou pracovníčkou bola začiatkom marca zorganizovaná brigáda, pri ktorej obyvatelia ubytovaní v Kotve vyčistili a upratali priestory hygienických zariadení, kuchynky a dvora. Obyvateľom KPZV sústavne vysvetľuje základné hygienické zásady, zdôrazňuje dôležitosť udržiavania čistoty, správneho nakladania s odpadom a špinavou bielizňou, ako aj potrebu dodržiavania hygienicky bezchybného skladovania potravín.
V ubytovacom zariadení Kotva pretrváva aj naďalej premnoženie hlodavcov. Na podnet pracovníčok RÚVZ bola naplánovaná a zrealizovaná deratizácia.
V mesiaci jún bola realizovaná návšteva Kotvy pracovníčkami RÚVZ a zástupcami MÚ. Pracovníci RÚVZ skonštatovali, že podmienky sú nevyhovujúce, a zariadenie bolo na pokyn regionálneho hygienika zatvorené.
Opätovne boli tieto priestory po odstránení problému s odpadovými vodami otvorené na jeseň roku 2010.
• **V obci Telgárt v Hornej kolónii** naďalej pretrváva problém so zásobovaním obyvateľov pitnou vodou z hygienického centra, ktoré je otvorené len v pracovné dni, aj to len 1-2 hodiny, čo je nedostačujúce. So starostkou obce bolo opakovane rokované o možnosti otvorenia hygienického centra aj cez sobotu a nedeľu pre obyvateľov osád, ktorí nemajú vlastný vodovod, ale z dôvodu nedostatku financií starostka obce nesúhlasí s týmto návrhom.
Až od novembra 2010 boli hygienické centrá otvorené aj cez víkend, naša KPZV vypomáha pri prevádzke daného objektu. Problém v súčasnosti je, že v zime sú hygienické centrá mimo prevádzky, starostka nemá peniaze na temperovanie týchto objektov a dochádza k zamrznutiu potrubia.

2. Prevencia chorôb a podpora zdravia:

• OPZ RÚVZ BB sa s pomocou KPZV podieľal na depedikulizácii. Odvšivavenie bolo zabezpečené u 445 detí, vrátane edukácie ich matiek v danej problematike.
• Do rómskej osady v obci Telgárt urobila Poradňa zdravia OPZ RÚVZ BB v januári 3 výjazdy. Vyšetrenia sa urobili za štandardných podmienok 38 klientom v priestoroch komunitného centra.
• Krvný tlak bol meraný 536 osobám, hypertenzia sa zistila opakovanými meraniami u 29 ľudí, ktorí po náležitom poučení o zlepšení životosprávy boli poslaní k ošetrujúcemu lekárovi.
• 231 osôb išlo na preventívnu prehliadku na podnet zdravotnej asistentky

• Na podnet komunitnej asistentky 78 detí navštívilo detské poradne.
• U 827 osôb z Hornej a Dolnej kolónie obce Telgárt KPZV vykonala kontrolu zdravotného preukazu., nakoľko u niektorých obyvateľov nebola nahlásená zmena zdravotnej poisťovne, alebo vlastnili 2 zdravotné preukazy.
• V roku 2010 sa vzdelávania a osvety, ktorú robili komunitné zdravotné asistentky, zúčastnilo 3512 osôb.

ZV aktivity komunitných asistentiek :

- Pre deti predškolského veku formou napodobňovania, kreslenia a diskusie na témy: Osobná hygiena, Orálna hygiena, Hygiena vlasov, Hygienické návyky, Starostlivosť o vlastné zdravie, Zdravá výživa, Význam športovania a pohybu, Hygiena prostredia, Prevencia pred domácimi úrazmi, Správanie sa na ceste, Infekčné choroby – Európsky imunizačný týždeň, Význam očkovania, Bezpečnosť na cestách, Resuscitácia – oživovanie, Poranenie, úrazy, Infekčné choroby, Mdloba – príčiny, prvá pomoc, Protišokové opatrenia, Pitný režim, Sex a zdravie, Rodina a medziľudské vzťahy, Pohlavné choroby, Cestná premávka
- S dospelými sa diskutovalo o témach Dodržiavanie pitného režimu, Infekčné choroby – Svrab, Kiahne , Triedenie odpadov, nevytváranie divokých skládok, Alzheimerova choroba a jej prevencia, Hygiena vlasov, Hygiena prostredia, Hygiena potravín a a správnosť ich uskladnenia, Antikoncepcia, Povinné očkovanie u detí, preventívne prehliadky, Škodlivosť fajčenia, Hypertenzia a prevencia, Ovčie kiahne – prevencia a liečba (v spolupráci s Dr. Kontrošovou)
- Distribúcia edukačných materiálov, nástenky, premietanie videofilmov – popri CD, DVD a videokazetách s tradičnými zdravotnovýchovnými témami boli použité aj výukové materiály z projektu BeCeP.
- Propagácia súťaže Quit & Win v rómskych komunitách – získali sme 8 osôb z rómskych komunít, v regionálnej súťaži vyhrala 1 účastníčka z Telgártu, splnila podmienky súťaže, 1 výherca z Čierneho Balogu odmietol cenu – údajne nemohol prevziať a prísť na vyšetrenie z časových dôvodov
- Aj v tomto roku prebiehala zdravotnícka príprava rómskych detí zo ZŠ Telgárt na 6. ročník súťaže prvej pomoci, konanej 19. mája 2010 v Dome kultúry Banská Bystrica
- V septembri 2010 bola zaznamenaná epidémia VH A u obyvateľov na KOTVE v Banskej Bystrici , KPZV úzko spolupracovala s pracovníkmi odboru epidemiológie pri práci v ohnisku nákazy VH A.
- Preventívne prehliadky /gynekológ, stomatológ../ -obyvateľom KPZV pripomínali, že je dôležité ísť na preventívnu lekársku prehliadku u stomatológa 1x do roka, lebo ak nepôjdu tak na budúci rok si za vykonané úkony budú priplácať.
- Problematika alkoholu, drog a fajčenia
- Antikoncepcia - plánované rodičovstvo, prevencia úrazov a základy poskytovania prvej pomoci.
- ***distribúcia edukačných materiálov, nástenky, premietanie videofilmov***

3. Iné aktivity na zlepšenie zdravotného stavu Rómov:

- Na podnet Regionálnej kancelárie splnomocnenca vlády bola realizovaná osveta medzi rómskymi obyvateľmi žujúcimi **v lokalite mesta Zvolen** z dôvodu výskytu žltačky.
- V januári 2010 sme sa zapojili do realizácie úlohy Uznesenia vlády SR č. 206/2008 **„Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia“.** U 120 žiakov z obce Telgárt a Šumiac bol hodnotený

zdravotný stav žiakov za základe daného dotazníka. Na tejto úlohe sme participovali spolu s odborom HDM.

4. Ďalšie formy pomoci znevýhodneným rómskym komunitám:

- OPZ opäť zorganizoval a zrealizoval tradičné burzy ošatenia, obuvi a hračiek
- KPZV zaviedla v ubytovacích zariadeniach Kotvy v BB systém umožňujúci kontrolu dodržiavania hygieny s možnosťou sankcionovania neprispôsobivých obyvateľov pracovníkmi MÚ. Vypracovala rozpis služieb s dôrazom na osobnú zodpovednosť obyvateľov.
- Asistentka v Telgárte poskytuje v prípade chorôb a úrazov ošetrenie a privoláva rýchlu záchrannú pomoc.

Záver :

Zistili sa problémy so zdravotnými preukazmi poistenca. Niektorí obyvatelia mali niekoľko zdravotných preukazov, pričom nevedia, ktorý je platný, resp. v ktorej poisťovni sú reálne poistení, príp. nemali žiaden preukaz poistenca.

Úroveň znalostí o právach a povinnostiach pacienta (oblasť preventívnych prehliadok a pod.) je nízka. Respondenti vo všeobecnosti preukázali nízke zdravotné uvedomenie. Nemajú vypestované dostatočné návyky zdravého životného štýlu a starostlivosti o zdravie.

Pozitívne je potrebné hodnotiť že po intervenciách KPZV v obci Telgárt bola zaznamenaná zvýšená návštevnosť v ambulanciách pediatrov (za účelom preventívnych prehliadok), všeobecných lekárov, gynekológov, stomatológov, zvýšenie zaočkovanosti detí, zlepšenie osobnej hygieny, zvýšenie starostlivosti matiek o zdravie svojich detí. Tieto zistené skutočnosti sú pozitívnym dôsledkom zdravotno-výchovného pôsobenia komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy v sledovanej rómskej komunite.

Pozitívne výsledky získané v súvislosti s realizáciou programu je možné udržať len v súčinnosti s cieľovou skupinou – obyvateľmi segregovaných a separovaných rómskych osídlení, a to dodržiavaním zásad pri udržaní zdravého životného štýlu a aktívnej spolupráci pri zmene svojej zdravotnej a životnej situácie. Pri pasívnom postoji zo strany cieľovej skupiny, nebudú pozitívne výsledky, získané na základe realizácie programu v zlepšení zdravotnej a životnej situácie, udržateľné. Výraznejšia zmena v zdravotnom stave a životnom štýle cieľovej skupiny si vyžaduje dlhotrvajúce, sústavné a systematické zdravotnovýchovné pôsobenie.

Prax poukázala na nutnosť rozšírenia siete KPZV pracujúcich v osadách z dôvodu zvýšenia efektivity ich zdravotno-výchovného pôsobenia vzhľadom na vysoký počet obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít.

Úloha 9.7

„VYZVI SRDCE K POHYBU“ - CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

OPZ Banská Bystrica je gestorom a odborným garantom tohto projektu, vypracovali sme metodiku, organizačne zabezpečujeme prípravu a tlač materiálov, prípravný seminár, kampaň, súťaž, spracovanie a vyhodnocovanie získaných dát. Hlavnou ambíciou projektu je formou kampane a súťaže zvýšiť pohybovú aktivitu obyvateľov Slovenska nielen jednorazovo počas krátkeho podujatia, ale dlhodobou motiváciou pôsobiť tak, aby sa pohyb včlenil do životného štýlu ľudí a mal svoje pevné miesto v časovom rozvrhu každého dňa.

V jesenných mesiacoch september až november v r. 2009 prebehol už 3. ročník kampane „Vyzvi srdce k pohybu“. Začiatkom roku 2010 sme ešte dostávali účastnícke listy zozbierané v regionálnych úradoch verejného zdravotníctva. Do elektronickej formy boli konvertované údaje z 960 účastníckych listov, 3 účastnícke listy neboli platné. 43 účastníkov malo detského podporovateľa, ktorý splnil podmienky – spolu 35 detí. 231 účastníkov v r. 2009 sa zúčastnilo súťaže už v niektorom z predošlých ročníkov, alebo v oboch.

Do žrebovania sa dostalo 850 účastníkov, z nich 715 aj do žrebovania o prémiu kancelárie WHO na Slovensku. Celoštátne žrebovanie spojené s tlačovou konferenciou sa konalo 10.3. 2010. Regionálne žrebovanie prebehlo 7.4. pri príležitosti Svetového dňa zdravia.

Aktivity OPZ k VSkP:

- Zber a roztriedenie účastníckych listov, nahadzovanie dát do excelových hárkov, korešpondenčné upresňovanie údajov, opravy, vyhodnocovanie údajov
- Príprava celoslovenskej tlačovej konferencie a poskytovanie informácií (web, nástenky, ppt. prezentácie, tlačové správy, rozhovory pre médiá)
- Príprava žrebovaní – vyhodnotenie kritérií, zoznamy, programy pre žrebovanie, zabezpečenie prítomnosti notára
- Zabezpečenie cien, informácie výhercom, distribúcia výhier
- Informácie spoluriešiteľom - príprava a zaslanie zoznamov účastníkov, ppt. prezentácie výsledkov na seminároch, abstrakt do zborníka konferencie Červenkove dni preventívnej medicíny
- Príprava kampane 2011 – oslovovanie potenciálnych partnerov a sponzorov

Úloha 9.8
NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Uplatňuje sa v rámci práce PZ a POPA, pri klubových stretnutiach seniorov s programom telesných cvičení, pri skupinových aktivitách pre predškolskú a školskú mládež, pre pedagógov a pre rodičov školákov, pre seniorov a ich opatrovateľky. Inštruktorka v Brezne participuje aj v tomto roku na projekte hodnotenia efektivity každodenného intenzívneho 7-týždňového cvičenia Spinning, robila úvodné testy 56 cvičenkám v apríli 2010 i na konci kurzu.
Služby POPA z dôvodu snahy o zníženie hmotnosti vyhľadali v roku 2010 3 klientky, z toho 1 neplnoletá, a jeden dospelý klient.
Problematike vzrastajúcej prevalencie obezity v populácii, možnostiam zníženia rizík, ktoré obezita predstavuje, etiopatogenéze a prevencii chorôb s obezitou asociovaných sme venovali prednášky pre študentky 3. ročníka ošetrovateľstva na SZU v Banskej Bystrici, pre opatrovateľky v Brezne, pre pedagógov, mamičky z materského centra a žiakov.

Úloha 9.9
CINDI PROGRAM

Program CINDI sa celoštátne uplatňuje najmä formou vyhľadávania rizikových faktorov KV, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známok. Návštevníci poradní zdravia sú vyšetrovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratíve.

Kvôli skvalitneniu poradenstva a zvýšeniu možností získavania dát z činností Poradní zdravia sa od januára 2010 aplikuje nová verzia Testu zdravé srdce a priebežne sa vylepšuje podľa pripomienok pracovníkov základných poradní zdravia z regiónov. Spoluprácou OHDM a OPZ sa zlepšuje vyhľadávanie a ovplyvňovanie rizikových faktorov u príbuzných detí, ktorým boli pri skríningu u obvodných pediatrov zistené hyperlipidémie, resp. dyslipoproteinémie.
Podrobne sa monitoruje aj zdravotný stav Rómov v Telgárte, prevalencia chronických chorôb a sledovanie efektivity intervencií našej poradne podľa dynamiky zisťovaných rizikových faktorov boli predmetom bakalárskej a špecializačnej práce 2 pracovníčok OPZ.
Klientmi Poradne zdravia sú aj pracovníci určených profesií - respondenti dotazníkových prieskumov projektu „SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU U VYBRANÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA“ , ktorým sa robí kompletné vyšetrenie. V roku sme získali dáta od 80 takýchto klientov, ktorým sa poskytlo aj poradenstvo.
V základnej poradni zdravia pri OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici bolo v roku 2010 vyšetrených 944 klientov, z toho 578 klientov prvýkrát a 366 klientov opakovane (63 %).
Súčasťou práce Poradní zdravia sú výjazdové aktivity, niektoré majú viac propagačný a informatívny charakter, výkony a údaje z nich nie sú vkladané do štatistík a do testu Zdravé srdce. Údaje a výsledky vyšetrení od klientov z výjazdov, na ktorých sa vyšetrenia vykonávajú za štandardných podmienok a nalačno, sú do tabuliek a hodnotení zahrnuté.
V roku 2010 mala Poradňa zdravia 62 výjazdov, kde vykonala 24297 výkonov (zber anamnestických údajov, vyšetrenia a zhodnotenia rizika).

Nadstavbové poradne:

- ***Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA)*** v Banskej Bystrici vyšetrovala a otestovala v roku 2010 47 klientov (31 žien a 16 mužov), ktorým poskytla poradenstvo, z toho 37 klientov bolo novoevidovaných. V tomto období POPA vykonala 2 výjazdy s vyšetreniami a testovaním klientov - počas Športového dňa RÚVZ a v rómskej komunite v Telgárte. Pracovníčka OPZ, rehabilitačná sestra, ktorá je súčasne inštruktorkou skupinových cvičení POPA, vyšetrila na výjazdoch s HDM v rámci ich projektu 180 detí (počet vyšetrovacích výkonov 1980). V Brezne naša inštruktorka testovala 56 cvičeniek intenzívneho programu Spinning.
  Skupinové cvičenia prebiehali v 12 skupinách v BB aj v Brezne, s každou z nich sa 1x týždenne odcvičila 1-hodinová cvičebná jednotka pod vedením našich inštruktoriek s monitoringom krvného tlaku pred cvičením a po ňom. Na plavárni UMB a v Brezne cvičenia v druhom polroku nepokračovali.
- **Poradňa pre odvykanie od fajčenia** v roku 2010 poskytla individuálne odborné poradenstvo 4 fajčiarom a u 1 klienta realizovala kontrolne vyšetrenie po 3 mesiacoch od ukončenia základného individuálneho kurzu v poradni pre odvykanie od fajčenia. Celkový počet výkonov za POF je 48. V rámci 1 výjazdu vo firme OVB a 1 prednášky pre študentov Katolíckeho gymnázia sme zmerali CO 26 klientom.
- **Poradňa pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku** v roku 2010 zrealizovala 323 aktivít, 3217 výkonov – 1x mesačne práca s klientmi v každom z klubov a penziónov dôchodcov, kt. má s naším OPZ dohodu a v Agentúre sociálnych služieb, TK sa monitoruje a hodnotí aj u cvičeniek zúčastňujúcich sa skupinových cvičení, monitoriong TK a poradenstvo ponúkame aj pracovníkom nášho RÚVZ a klientom PZ, u ktorých boli novozachytené vyššie hodnoty TK
- **Poradňa pre deti a rodiny** : 124 výkonov u 32 klientov

- Poradňa pre podporu duševného zdravia : 162 výkonov u 98 klientov, 11 odpovedí na otázky cez internet
- **Poradňa zdravej výživy** – 80 klientov, 2400 výkonov
- Poradňa pre ochranu a podporu zdravia pri práci-280 klientov-3640 výkonov)
- **Poradňa environmentálneho zdravia**: formou otázok a odpovedí cez internet boli poskytnuté rady 26 klientom.
- **Poradňa pre problematiku AIDS** : Konzultácie a informácie boli poskytnuté 172 klientom, vykonaných bolo 230 odberov krvi na zistenie protilátok proti HIV, 36 anonymných. Interaktívneho projektu „ Hrou proti AIDS“ sa zúčastnilo 250 žiakov a študentov

Úloha 9.10. 1
ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

OPZ spolupracuje s pedagógmi ŠPZ a ZMŠ, metodicky ich podporuje, poskytuje im podľa potrieb a požiadaviek videokazety a lektorov k aktuálnym skupinovým aktivitám, participuje na organizácii a príprave podujatí, ktoré rozširujú poznanie a zručnosti žiakov a ich rodičov v oblasti podpory zdravia
Aktivity OPZ v prvom polroku 2010:

- Distribúcia CD a DVD „Autoškola“ a „Becepáčik“ na školy a škôlky banskobystrického a breznianskeho okresu
- Podpora programu „ŠKOLSKÉ OVOCIE,“ dotazníkový prieskum
- Výjazdy základnej Poradne zdravia a jej nadstavbových poradní na školy: Hotelová akadémia v Brezne, Str. zdr. škola v B. Bystrici, ZŠ SSV v B. Bystrici, Gymnázium Brezno, Gymnázium J.G.T. v Banskej Bystrici, MŠ Karpatská v B. Bystrici,
- Vzdelávacie a podporné aktivity pre pedagógov:

- Prednáška o rizikách spojených s obezitou a možnostiach prevencie a liečby pre učiteľov ZŠ SSV v Banskej Bystrici
- Predstavenie projektu Evička pre MŠ v okrese Brezno
- Školenie učiteľov v okrese Brezno v poskytovaní prvej pomoci

- Vzdelávacie aktivity pre žiakov:

- pre 29 učňov SOU špeciálneho vo Valaskej prednáška s besedou – význam správnej výživy a pohybovej aktivity pre zdravie mladého človeka
- pre 18 detí ŠZŠ vo Valaskej prednáška s besedou Dospievanie a zdravý životný štýl dospievajúceho školáka
- blok prednášok pre 12-13- ročné deti z Katolíckeho gymnázia Štefana Moyzesa o životnom štýle, o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických chorôb, o životospráve a hygiene dospievajúceho školáka a o nebezpečenstve užívania návykových látok, spojený s meraniami TK a zisťovaním častíc CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer
- prednáška s besedou pre štvrtákov ZŠ Tatranská v B. Bystrici o zmenách v dospievaní, ochrane zdravia a životospráve dospievajúceho školáka
- Školenie detí v ZŠ K. Rapoša v Brezne v poskytovaní prvej pomoci
- Zdravotnícka príprava rómskych detí zo ZŠ Telgárt
- Kvíz a beseda na MŠ B.Nemcovej Brezno pre deti MŠ: Čo vieš o zdraví a ako byť zdravý
- MŠ Michalová – beseda pre deti MŠ Ako zdravo žiť
- Beseda s deťmi v Špec. škole v Brezne: Zdravý životný štýl
- Prednáška pre deti v Špec. škole v Brezne: Prevencia ochorení v lete, úrazy, hygiena, fajčenie
- Špeciálna škola Mazorník - Prednáška pre deti – úrazovosť

- Špeciálna škola v Brezne 1.stupeň - Prednáška pre deti – Pitný režim v letnom období
- Gymnázium Lopej, Spojená škola Brezno, Hotelová akadémia Brezno, Gymnázium Brezno - besedy so študentmi pri príležitosti odberov krvi na školách na tému História a význam BDK.
- MŠ Hradby Brezno: Beseda v materskej škôlke a prednáška pre deti Ako si udržať zdravie.
- Brezno - beseda v školskom klube na tému: Nástrahy zimy a ich prevencia.
- MŠ Michalová: Na rodič. združení v MŠ prednáška Najčastejšie poruchy zdravia v detskom veku. Premietnutie DVD Becepáčik.
- MŠ ŠDC Brezno: Prevencia detskej úrazovosti. Prednáška pre rodičov na rodičovskom združení MŠ. Predstavenie projektu Becepáčik s premietnutím DVD.
- MŠ Michalová: Prevencia detskej úrazovosti. Prednáška pre rodičov
- 8 – ročné gymnázium Brezno: Zdravý životný štýl. Prednáška pre terciánov

- Iné aktivity:
  - Výchova mladých zdravotníckych dobrovoľníkov spomedzi študentov brezninanskych stredných škôl a zabezpečovanie ich participácie na zdravotnovýchovných podujatiach v okrese Brezno a pri verejných zbierkach (napr. Deň narcisov, Deň nezábudiek)
  - Kurzy prvej pomoci pre študentov v okrese Brezno
  - Edukatívne hry pre deti na MŠ v breznianskom okrese - predchádzanie dopravným a domácim úrazom, poskytovanie pomoci, projekt Evička nám ochorela
  - účasť a organizačná pomoc našich pracovníčok na Olympiáde MŠ v Brezne
  - Príprava žiakov ZŠ na súťaže mladých zdravotníkov - v máji 2010 príprava hliadky mladých zdravotníkov na súťaž v ZŠ K. Rapoša (2. stupeň)
  - Účasť našich inštruktoriek ZV v porote na súťaži SČK pre žiakov ZŠ (Hliadky mladých záchranárov)
  - účasť a organizačná pomoc našich pracovníčok na Olympiáde MŠ v Brezne

9.10. 2

Spolupráca s HDM odboru pririešení dielčieho programu Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 - 2015 „Monitorovanie fyzickej aktivity detí a dorastu“. Náš odbor vykonal 2096 výkonov pri realizácii danej úlohy.

KONTROLA TABAKU

Úloha 10.

- **Kontrola dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov**
  V roku 2010 bolo v okresoch Banská Bystrica a Brezno vykonaných 2724 kontrol na dodržiavanie zákona na ochranu nefajčiarov. V ani jednom prípade nebolo zistené porušenie zákona ani priestupku. Neboli uložené pokuty.
- **Poradňa pre odvykanie od fajčenia** v roku 2010 poskytla individuálne odborné poradenstvo 4 fajčiarom a u 1 klienta realizovala kontrolne vyšetrenie po 3 mesiacoch od ukončenia základného individuálneho kurzu v poradni pre odvykanie od fajčenia. Celkový počet výkonov za POF je 48. V rámci výjazdu vo firme OVB a prednášky pre študentov Katolíckeho gymnázia sme zmerali CO 26 klientom.
- **Súťaž Prestaň a vyhráš (QUIT AND WIN):** OPZ RÚVZ v B.B. v roku 2010 zorganizovalo pre fajčiarov z regiónu B. Bystrica a Brezno aj regionálne kolo celosvetovej súťaže QUIT and WIN 2010. Informácie o súťaži spolu s prihláškou boli fajčiarom sprostredkované prostredníctvom tlačovej správy, na webovej stránke RÚVZ,

ako aj v miestnej tlači mesta B.B a Brezna (Radničné noviny, Horehronie). O súťaži sme formou e- mailu oboznámili SŚ (19), VŠ (8) a starostov obcí (22). Prihlášky do súťaže QUIT and WIN 2010 sme distribuovali aj do obvodných ambulancií pre dospelých (35) a do mestskej autobusovej dopravy mesta B. Bystrica. Do regionálnej súťaže sa prihlásilo 32 súťažiacich. V regionálnom žrebovaní sme 5 bývalým fajčiarom s negatívnymi skúškami na prítomnosť kotinínu v moči a s hodnotami CO v norme odovzdali reklamné balíčky od sponzorov: Kabinetu zdravé mesto, Všeobecnej zdravotnej poisťovne Apollo. Celkove bolo zmerané CO a testovaný moč na kotinín 6 súťažiacim, pretože 1 vylosovaný súťažiaci mal výsledky pozitívne. Mená výhercov regionálnej súťaže Prestaň a Vyhraj 2010 boli uverejnené následne na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici

- **Zdravotno-výchovné a poradenské aktivity na školách:**
  O škodlivých účinkoch návykových látok, aktívneho aj pasívneho fajčenia bola v roku 2010 prednáška pre terciánov Katolíckeho gymnázia Štefana Moyzesa spojená s meraním CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer. Fajčeniu ako jednému z najvýznamnejších rizikových faktorov bola venovaná pozornosť pri všetkých skupinových aktivitách s tematikou zdravého životného štýlu, prevencie chronických chorôb a podpory duševného zdravia, ako aj pri individuálnych poradenských intervenciách.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bratislave

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Úloha 1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

- Odbor spolupracoval pri hodnotení kvality ovzdušia so Slovenským hydrometeorologickým ústavom (SHMÚ) a špecializovanou štátnou správou na úseku kvality ovzdušia – krajským i obvodnými úradmi životného prostredia. Podieľal sa najmä na tvorbe charakteristiky znečistenia ovzdušia v daných lokalitách a v prípade podnetov na znečistenie ovzdušia sa vyjadroval k jeho zdravotnej významnosti. SHMU priebežne zasielal na úrad informácie z ozónového smogového varovacieho systému (5x upozornenie a 2x varovanie pri prekročení hraničného prahu ozónu).

- V súvislosti s úlohami č. 31 a 32 akčného plánu boli vytipované dominantné zdroje znečisťovania ovzdušia v Bratislavskom kraji, najmä z dopravy, ktorá celkovými emisnými hodnotami prekračuje množstvo emisií zo stacionárnych zdrojov. Rezort životného prostredia však ďalšiu spoluprácu v tomto roku nepožadoval.

- Priebežne sa poskytovalo environmentálne-zdravotné poradenstvo na úseku hodnotenia vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie, najmä v oblasti kvality ovzdušia, pitnej vody a hluku. Informácie sa poskytovali na základe písomných, e-mailových i telefonických žiadostí a pri osobných kontaktoch. Intenzívna spolupráca bola s masmédiami, prostredníctvom ktorých boli obyvatelia informovaní o aktuálnych problémoch na úseku verejného zdravia.

- Kontrola kvality pitnej vody
  V rámci úlohy bolo na laboratórne vyšetrenie odobratých 8 vzoriek pitnej vody v rámci novej výstavby, z ktorých po stránke chemickej a biologickej vyhoveli požiadavkám na pitnú vodu a po stránke mikrobiologickej nevyhovela 1 vzorka z dôvodu zvýšenia počtu kultivovateľných mikroorganizmov pri 37 ^{o}C. Z individuálnych vodných zdrojov bolo odobratých 5 vzoriek vody okresov Senec, Pezinok a Malacky. Po stránke mikrobiologickej nevyhoveli 3 vzorky z dôvodu výskytu pseudomonas aeruginosa, koliformných baktérií a zvýšenia počtu kultivovateľných mikroorganizmov pri 22 ^{o}C a 37 ^{o}C. Po stránke chemickej a biologickej vyhoveli všetky odobraté vzorky.

- Technický stav školských budov.
  Z celkového počtu 2827 zariadení do hygienickej kategórií A je zaradených 977 zariadení (34,56 %), do kategórie B – 1 823 (64,48 %), do C – 26 (0,92 %) a do kategórie D – 1 zariadenia (0,04 %). Pribudlo 46 zariadení prevažne prevádzkované súkromnými osobami (predškolské a školské zariadenia, ŠJ, výdajné školské kuchyne a zariadenia rýchleho občerstvenia pri školách rôznych typov, ubytovacie, výučbové a telovýchovné zariadenia pre vysokoškolákov, poradenské, zdravotnícke, plavecké, rehabilitačné, ubytovacie a stravovacie zariadenia pre klientov vyžadujúcich osobitnú starostlivosť).
  V porovnaní s minulým rokom sa zaznamenal posun z kategórie A do kategórie B (o 53 zariadení).
  Z dôvodu hospodárskej krízy naďalej pretrváva nedostatok finančných prostriedkov najmä na údržbu a rekonštrukcie zariadení pre detí a mládež.
  Aj napriek nepriaznivej situácie prevádzkovatelia na základe získaných úverov a dotácií z fondov EU zlepšili hygienický štandard viacerých základných a materských škôl zlepšením mikroklimatických parametrov - výmenou okien, zateplením objektov a výmenou školského nábytku. Vo viacerých školských stravovacích zariadeniach bolo

doplnené technologické vybavenie a realizovaná rekonštrukcia ubytovacích a stravovacích zariadení pre vysokoškolákov.

- Prevencia úrazov detí a mládeže.
  V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru osobitná pozornosť je venovaná opatreniam smerujúcim k prevencií úrazovosti detí a mládeže. Za sledované obdobie neboli zistené vážnejšie úrazy, ktoré si vyžiadali ošetrenie lekárom.

Úloha 1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia

- V r. 2010 sa priebežne zabezpečovala činnosť informačného systému pre monitoring pitnej vody a monitoring vody vhodnej na kúpanie. Odbor hygieny životného prostredia participoval na vypracovaní vzorového profilu odberového miesta vody na kúpanie, ktorý bol prezentovaný na celoslovenskej pracovnej porade. Aktuálne informácie o kvalite pitnej vody i vody na kúpanie boli zverejňované na webovej stránke úradu.

Úloha 1.4. Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení

- Odbor hygieny životného prostredia spolupracoval s odborom hygieny detí a mládeže na plnení uvedenej úlohy.
- Bol vypracovaný školiaci program „Zlepšenie kvality vnútorného ovzdušia v školách“, ktorý bude prostredníctvom odboru hygieny detí a mládeže distribuovaný do škôl v Bratislavskom kraji.
- Využitie výsledkov prieskumu o kvalite vnútorného prostredia v školách pri výkone štátneho zdravotného dozoru.
  Plnenie:
  V rámci projektu Regionálne environmentálne centrum vypracovalo školiaci program pod názvom „ Zlepšenie kvality vnútorného ovzdušia v školách“, ktorý pozostáva z kapitoly nebezpečenstiev a zdravotných rizík súvisiacich s ovzduším vo vnútornom prostredí budov, metodológie práce s deťmi, konceptu tréningového materiálu pre učiteľov, tréningového programu na zlepšenie kvality vnútorného ovzdušia a časti údržby vnútorného prostredia v školách. Uvedený materiál bol vydaný vo viazanej forme pre potreby škôl.

Úloha 1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

- Monitoring vôd na kúpanie na území Bratislavského kraja predstavoval v roku 2010 predsezónnu i sezónnu kontrolu vybratých ukazovateľov kvality vody na 5 jazerách vo vyhlásených kúpacích oblastiach Krajským úradom životného prostredia v Bratislave (Zlaté piesky, Veľký Draždiak, Vajnorské jazerá, Slnečné jazerá Senec, Ivanka pri Dunaji). Rozbory 78 vzoriek, odobratých podľa vypracovaného harmonogramu, preukázali vyhovujúcu kvalitu vody, nebolo potrebné prijímať žiadne opatrenia. Správy o pripravenosti sezóny i o jej ukončení boli zaslané v stanovených termínoch na ÚVZ SR.

- V rámci štátneho zdravotného dozoru sa okrem vyššie uvedených kúpacích oblastí sledovalo ďalších 7 prírodných kúpalísk v kraji, ktoré sú intenzívne využívané obyvateľmi na rekreáciu (Kuchajda, Rusovce, Čunovo, Rovinka, Košiariská, Malé Leváre a Plavecký Štvrtok). Boli zabezpečené odbery a vyhodnotenie 57 vzoriek vody.

Rovnako neboli zistené významné odchýlky kvality vody od stanovených ukazovateľov. Celkový počet vyšetrených vzoriek z prírodných kúpalísk v roku 2010, vrátane platených služieb, bol 153.

- Ďalej sa overovala príprava na sezónu a priebeh letnej sezóny na 13 sezónnych bazénových kúpaliskách (z toho Aqatermal Senec má celoročnú i sezónnu prevádzku). Okrem kvality vody sa overovalo aj dodržiavanie prevádzkového poriadku jednotlivých zariadení a plnenie opatrení na zabezpečenie hygieny prevádzky. Celkový počet odobratých a vyšetrených vzoriek vody na kúpanie z bazénov bol 398. Kvalita vody kúpalísk bola vyhovujúca a nebolo potrebné prijímať nápravné opatrenia.

- V spolupráci s ÚVZ SR bol vypracovaný vzorový profil vody vhodnej na kúpanie (Zlaté piesky), ktorý bol prezentovaný na celoslovenskej porade.

- Oddelenie mikrobiológie životného prostredia vykonalo mikrobiologickú analýzu u 121 vzoriek z prírodných kúpalísk a 482 vzoriek z umelých bazénov. Biologická analýza bola vykonaná u 107 vzoriek vody z prírodných kúpalísk a 454 vzoriek vôd z umelých bazénov. Oddelenie hygienických laboratórií vykonalo fyzikálno-chemický rozbor u 127 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk, čo predstavuje 508 ukazovateľov.

Úloha 1.6. Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

- V roku 2010 sa pokračovalo v monitoringu pitných vôd na území Bratislavského kraja podľa platných európskych a našich predpisov. Vzorky sa odoberali zo 196 odberových miest v zásobovacích oblastiach 27 vodovodov v Bratislavskom kraji. Väčšina vodovodov je prevádzkovaná Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou a.s., iba 7 z nich prevádzkujú obce.

- V rámci monitoringu bolo v roku 2010 podľa metodiky odobratých a vyšetrených 385 vzoriek pitnej vody zo spotrebísk verejných vodovodov v Bratislavskom kraji. Neboli evidované významnejšie prekračovania limitných hodnôt. Platnosť všetkých výnimiek bola ukončená už v r. 2008 a o nové výnimky prevádzkovatelia vodovodov nepožiadali.

- Kvalita pitnej vody v sledovanom regióne sa overovala aj v rámci štátneho zdravotného dozoru odberom a vyšetrením 190 vzoriek vody. V rámci objednávok na rozbor vody – platených služieb – bolo vyšetrených ďalších 358 vzoriek vody. Na Deň vody bolo vyšetrených 24 vzoriek vody. Celkový počet vyšetrených vzoriek pitnej vody v r. 2010 bol 937.

- Pre monitoring pitnej vody bol na úrade vypracovaný osobitný harmonogram odberov na r. 2010. Prevádzkovatelia vodovodov predkladali prevádzkové poriadky s určením rozsahu prevádzkovej kontroly. Dominantný prevádzkovateľ vodovodov v kraji Bratislavská vodárenská spoločnosť a.s. prekonzultovala systém prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody na r. 2011.

- Pracovníci úradu participovali na príprave nového informačného systému o pitnej vode a operatívne riešili problémy s ÚVZ SR. Výsledky rozborov boli priebežne evidované v tomto novom programu, ktorý je predbežne v skúšobnej prevádzke, na ktorej sa náš úrad podieľa.

- Mikrobiologicky a biologicky bolo vyšetrených 813 vzoriek pitných vôd.

- Fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 493 vzoriek pitných vôd, čo predstavuje 7533 ukazovateľov.

Úloha 1.8. Projekt COPHES pre ľudský biomonitoring

- V priebehu roku 2010 neboli gestorom projektu pre náš úrad stanovené úlohy.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Úloha 2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce:

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci. Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov sa v r. 2010 priebežne vykonával štátny zdravotný dozor a prehodnocovali rizikové práce na základe hodnotenia zdravotných rizík vyplývajúcich z konkrétnych faktorov práce a pracovného prostredia. Podkladom pre hodnotenie zdravotných rizík boli objektívne merania faktorov práce a pracovného prostredia vrátane biologických expozičných testov. Vyhlásenie rizikových prác pre zamestnávateľa bolo spojené s povinnosťami na úseku ochrany zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení na zníženie alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci, zvýšený zdravotný dohľad vrátane zabezpečenia cielených lekárskych preventívnych prehliadok zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby. Rizikové práce zaradené do kategórie 4 sa určovali na časovo vymedzené obdobie max. 1 roku. Podkladom pre rozhodnutie vo veci vyhlásenia rizikových prác boli zamestnávateľom garantované opatrenia a časový horizont ich realizácie za účelom zníženia expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia.

V roku 2010 sa vykonalo 45 previerok na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami. Opatrenia, v počte 19, uložené organizáciám na odstránenie zistených hygienických nedostatkov na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami sa v prevažnej miere týkali realizácie technických, organizačných a iných opatrení na zníženie rizika, aktualizácie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku na základe objektívnych meraní, používania OOPP, realizácie biologických expozičných testov a cytogenetických vyšetrení, hodnotenia fyzickej a psychickej pracovnej záťaže, zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby (PZS) pri zabezpečovaní ochrany zdravia zamestnancov pri práci, aktualizácie rizikových prác a preukázania zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu.

V r. 2010 bolo vydaných celkove 56 rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác s rizikovými faktormi prach, hluk, vibrácie, chemické faktory, biologické faktory, psychická pracovná záťaž, fyzická záťaž, ionizujúce žiarenie, záťaž chladom pre: ThyssenKrupp Ferostav, spol. s r.o., Spracovanie betonárskej ocele, Bojnická 18, BA, železiar, hluk 3, 4; Swedspan s.r.o. Výroba nábytku, spracovania dreva, balenia, distribúcie, Továrenská 19, Malacky, prach, hluk; SND, Orchester na Pribinovej 17 a Gorkého 2 v Bratislave, hluk; Odvoz a likvidácia odpadu, a.s., Spaľovňa – výsypná rampa, Vlčie hrdlo, Bratislava, hluk; ZŠ

pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, Bratislava, výchovná a pedagogická činnosť na pracoviskách Kliniky detskej pneumológie a ftizeológie FNsP Bratislava – pracovisko Podunajské Biskupice, biologický faktor M. tbc; BIONT, a.s., Karloveská 63, Bratislava, ionizujúce žiarenie; MŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, Bratislava, výchovná a pedagogická činnosť na pracoviskách Kliniky detskej psychiatrie a Kliniky detskej onkológie DFNsP, Limbova 1, Bratislava, psychická pracovná záťaž; ZŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, Bratislava, výchovná a pedagogická činnosť na pracoviskách Kliniky detskej onkológie a Klinike detskej psychiatrie DFNsP na Limbovej ul. 1 v Bratislave, psychická pracovná záťaž; Volkswagen Slovakia, a.s. J. Jonáša 1, Bratislava, Karosáreň H4- pracovisko stavby karosérie a finálnej úpravy karosérie Finish Aufbau AFO 30, oxid zinočnatý; ZŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, Bratislava, výchovná a pedagogická činnosť na pracovisku Centrum mentálneho zdravia Matka, Haanova 7, Bratislava, psychická pracovná záťaž; ZŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, Bratislava, výchovná a pedagogická činnosť na pracovisku KIGM, oddelenie detské, NsP akad. L. Dérera, biologické faktory- mycobacterium tbc., chlamydia psittaci-vtáčie kmene; AGADOS Slovakia, s.r.o., Hala na montáž prívesných vozíkov, Dolná 142, Modra, hluk; MŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, BA, výchovná a pedagogická činnosť na pracovisku KIGM, oddelenie detské, NsP akad. L. Dérera, biologické faktory- mycobacterium tbc., chlamydia psittaci-vtáčie kmene; NAFTA, a.s., obsluha vrtných súprav a súprav podzemných opráv sond v zberných strediskách na území BA kraja, hluk; Wertheim, s.r.o., Výroba trezorov, Dolná 134, Modra, hluk, prach cementu; NÚSCH, a.s., Detské kardiocentrum, odd. funkčnej diagnostiky - angiografia, Pod Krásnou hôrkou 1, BA, ionizujúce žiarenie; AWECO Appliances Slovakia k.s., Výroba vyhrievacích telies, Veľké Leváre, hluk; MCSyncro Bratislava s.r.o., Opletalova 87, BA, Montáž kompletných kolies pre osobné automobily: pracovník nakladania diskov, pneumatík, pracovník expedície, vykladač pneumatík, fyzická záťaž- bremená; AVIANA PLUS, s.r.o., Výroba a montáž automobilových nadstavieb, Šenkvická 5, Pezinok, hluk; LESY SR, š.p. OZ Šaštín- Stráže, Expedičný sklad dreva, pilčík, hluk, vibrácie prenášané na ruky kat. 4; PALMA Group, a.s. Margarínka výrobná hala M1, margarínka 1 – výparka, Račianska 76, BA, hluk; Holger Christiansen Production Slovakia, s.r.o., Bernolákovo: Demontážna hala, Lisovňa plastov, hluk 3 a 4, pevné aerosoly s prevažne nešpecifickým účinkom- železo a jeho zliatiny; LESY SR, š.p., OZ Smolenice, Expedičný sklad dreva Pezinok, hluk, vibrácie prenášané na ruky 4. kat.; ecorec slovensko s.r.o., Výrobná hala – alternatívne spracovanie a zhodnotenie odpadov, Glejovka 15, Pezinok, hluk, rastlinné pevné aerosoly s prevažne dráždivým účinkom -ostatné dreviny; JOMATECH, s.r.o., Píla na spracovanie drevnej hmoty, Plavecké Podhradie č.4, hluk; HYDROTECH,a.s., Výroba komponentov pre ČOV, Modranská 153, Vinosady, Strojárska dielňa, hluk; Doprastav, a.s., Závod Prefa- Armovňa, Nitrianska cesta, Senec, hluk; LOGAN INVESTMENT, a.s. prevádzka otryskávania oceľovou drťou na Šenkvickej ceste 5 v Pezinku, pevné aerosoly – železo a jeho zliatiny 3, hluk 4; VÚB, a.s., Spracovateľské centrum- počítáreň mincí, Mlynské nivy 1, BA, hluk; inshine, s.r.o., Poliklinika Karlova Ves, Dermatovenerologická ambulancia, lasery; SI MEDICAL s.r.o., RDG odd. , NsP Medisssimo, Tamatínska 5/A, BA, ionizujúce žiarenie; PERI spol. s r.o., Vysokotlakové čistenie debniacich prvkov, Šamorínska 18, Senec hluk; Volkswagen Slovakia, a.s., J. Jonáša 1, BA, Výrobná hala H6b-karosáreň SUV, pracovisko AFO 71160-71190- výroba karosérií VW Tuareg a Porsche Cayenne, vibrácie; Volkswagen Slovakia,a.s., J. Jonáša 1, BA, Výrobná hala H4 - karosáreň Audi, pracovisko AFO 120-130, AFO 300-320, vibrácie; Volkswagen Bratislava, a.s., J.Jonáša 1, Výrobná hala H2 Lakovňa, pracovisko brúsenia karosérií, karosár - brusič, vibrácie, 4; Doprastav, a.s., Závod Prefa- Výrobňa prefabrikátov, Nitrianska ul. Senec, hluk, vibrácie; METRO Cash & Carry s.r.o., Veľkoobchodné stredisko Senecká cesta, Ivanka pri Dunaji, Predajné oddelenie mäso, ryby, mlieko, vedúci a asistent predaja, záťaž chladom; Novplasta, s.r.o., Výroba

a predaj plastových fólií, Cerovská 152, Šenkvice, hluk; Doprastav, a.s. závod Petržalka, VS 07 Mlynské Nivy 70, BA, obsluha mobilného drviča Komatsu BR 380JG-1, hluk, vibrácie prenášané na celé telo, pevné aerosóly s prevažne fibrogénnym účinkom 4; Fytopharma, a.s. Dukelských hrdinov 651, Malacky, pracovisko rezárne, homogenizácie a balenia, hluk; Laurentis, s.r.o., laserové pracovisko (laser tr. 4) v kozmetickom salóne na Galvaniho 28 v BA; SPP – distribúcia, a.s., Mlynské nivy 44/b, Bratislava, ťažká údržba, prevádzkový montér plynovodov, hluk.

V 13 prípadoch boli rizikové práce aktualizované: BORG AUTOMOTIVE Slovakia s.r.o. Výroba, renovácia štartérov, alternátorov, Za dráhou 27, Pezinok, hluk; Doprastav a.s. Obaľovačka Senec, prach 3, 4, hluk; NP SLOVAKIA, s.r.o., Výroba plastových súčiastok pre automobilový priemysel - Drviareň nezhodných produktov, Nobelova 34, BA (preradenie zo 4. kat. do 3. po vykonaní organizačných opatrení, ktorými bola skrátená expozícia zamestnanca); PZV-ONKO s.r.o., Bratislava, Neštátne zdravotnícke zariadenie, Onkologická ambulancia v objekte Ružinovskej polikliniky na Ružinovskej ul. 10 v Bratislave – cytostatiká po zmene prevádzkovateľa z fyzickej osoby na právnickú osobu; ELEKTRO HARAMIA s.r.o., Výroba rozvádzačov a trafostaníc, Železničná 927, Lozorno, Zámočnícka dielňa, hluk (zmena z fyzickej osoby na s.r.o.); Onkologický ústav sv. Alžbety, s.r.o., ionizujúce žiarenie, karcinogénne a mutagénne faktory – cytostatiká; BEMAKO, s.r.o., Družstevná 1, Záhorská Ves, Hlavná výrobná hala a dielňa ohýbania listov, zváračský pevný aerosol, pevný aerosol železo a jeho zliatiny, 4; Univerzitná nemocnica Bratislava, pracovisko Nemocnica Staré Mesto, Mickiewiczova 13, BA, ionizujúce žiarenie; Nemocničná a.s., Duklianskych hrdinov 34, Malacky, ionizujúce žiarenie; Doka Slovakia, Debniaca technika s.r.o., Ivánska cesta 28, BA, hluk 4; VÚB, a.s., Spracovateľské centrum- počítareň mincí, Mlynské nivy 1, BA, hluk; DURA automotive Body &Glass Sytems Components, s.r.o., Malacká cesta 1833, Stupava, hluk; Slovenský metrologický ústav, Karloveská 63, BA, ionizujúce žiarenie.

Vydaných bolo 16 rozhodnutí o prerušení konania k návrhom na vyhlásenie rizikových prác, nakoľko účastníci konania nepredložili súhlasné rozhodnutie k uvedeniu pracovných priestorov do prevádzky, aktuálne protokoly z merania chemických faktorov, hluku, pevných aerosólov v pracovnom prostredí, opakovanú objektivizáciu práce, prevádzkový poriadok a posúdenia rizík z expozície pracovníkov faktorom práce, opis práce s určením povahy, stupňa a trvania expozície zamestnancov biologickým faktorom skupiny 3 a 4, popis (charakteristiku) práce a spôsob výkonu práce pri vykonávaní edukácie detí u ktorých nie je ukončený diagnostický proces, údaje o počte prípadov edukovaných detských pacientov s ochoreniami spôsobenými biologickými faktormi skupiny 3 a 4 v priebehu posledných rokov; údaje o technickej dokumentácii používaných technologických zariadení v súlade so zákonom č. 264/1999 o zhode, výpočet výslednej normalizovanej hodnoty zrýchlenia vibrácií z hodnôt udávaných výrobcom a reálnej časovej expozície vibráciám so započítaním 30% neistoty potrebný na objektívnu analýzu a získanie informácií o zdravotných rizikách spojených s obsluhou jednomužnej píly STIHL MS 460, náležitosti návrhu na zaradenie pracovných činností s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie (MŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, Bratislava; Holger Christiansen Production Slovakia, s.r.o., Výroba elektrických a elektrotechnických prístrojov pre motorové vozidlá, Gaštanová alej 7, Bernolákovo; VÚZ-PI SR, Račianska 71, Bratislava; LESY SR, š.p., OZ Šaštín; SI MEDICAL s.r.o., Nemocnica s poliklinikou Medissimo, Rádiodiagnostické oddelenie, Tematínska 5, BA; BEZ TRANSFORMÁTORY, a.s., lisovňa, Obrobňa, Rybničná 40, BA; VÚB,a.s., Mlynské nivy 1, BA, Spracovateľské centrum; STU v Bratislave, Vazovova 5, BA; Poľnohospodárske družstvo Chorvátsky Grob – Bernolákovo; SZU v Bratislave, Limbová 12, Odd. radiačnej hygieny; Colné riaditeľstvo SR, Mierová 23, Bratislava, Laboratórium X-RAY; VÚB, a.s., Spracovateľské centrum Mlynské nivy 1, BA; Slovenský metrologický ústav, Karloveská 63, Centrum ionizujúceho žiarenia, BA; Ružinovská poliklinika, a.s.,

Ružinovská 10, Rádiodiagnostické odd., BA; Univerzitná nemocnica Bratislava, Nemocnica akad. L. Dérera, Limbová 5, BA – ionizujúce žiarenie).

V r. 2010 bolo vydaných 12 rozhodnutí o zrušení rizikových prác, na základe preukázaného zníženia expozície zamestnancov po vykonaní technických a organizačných opatrení, a v 1 prípade boli zrušené 2 z 3 pracovísk s rizikovým faktorom hluk a prach s obsahom amorfného SiO2 (BORG AUTOMOTIVE Slovakia s.r.o. Výroba, renovácia štartérov, alternátorov, Za dráhou 27, Pezinok). Zrušené boli nasledovné rizikové práce: Priemyselné zdravotnícke centrum Slovnaft a.s., Vlčie hrdlo 49, Bratislava, RTG oddelenie, ionizujúce žiarenie; Odvoz a likvidácia odpadu, a.s., závod 50-Spaľovňa, Vlčie hrdlo, obsluha turbogenerátora, hluk; Vinársky závod, Za dráhou 21, Pezinok, s.r.o., Fľaškovňa – plniaca linka, hluk; Ján Haramia ELEKTRO-HARAMIA, Lozorno z dôvodu zmeny prevádzkovateľa z fyzickej osoby na právnickú, hluk; Istrochem Explosives a.s.. Nobelova 34, BA – chemické faktory: nitroglykol, nitroglyserín, prach –TNT, dusičnan amónny, dusičnan sodný, chlorid sodný; karcinogénne faktory: benzén, DNT, hluk z dôvodu ukončenia činnosti; Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s. ČOV, Mechanické prečistenie kalu a dúcháreň, Vápencová 35, BA, strojník, hluk na základe výsledkov objektívnych meraní; SENIOR-geriatrické centrum n.o., Vajanského 1, Modra, RDG odd, IOŽ; Vincent Bača – Zámočníctvo VIBA, Zámočnícka dielňa na Cintorínskej ul. 26 v Malinove, zámočník, hluk, z dôvodu ukončenia činnosti; BEZ TRANSFORMÁTORY,a.s., Ryničná 40, Obrobňa-kovoobrábačské práce, hluk; Informations-Technologie Austria SK, spol. s r.o., pracovisko IT Systémov Printing, Železničná 323, Rovinka, hluk; NEZABUDKA, Združenie na pomoc rodinám so zdravotne postihnutými deťmi - Domov sociálnych služieb pre zdravotne postihnuté deti, Tureň 300 laser na základe preukázania technického zabezpečenia a spôsobu používania, ktoré vylučujú zásah odrazeným lúčom; AWECO Appliances Slovakia k.s., Výroba vyhrievacích telies, Veľké Leváre, hluk 3 z dôvodu ukončenia výroby.

V r. 2010 bola riešená problematika rizikových prác na Oddelení centrálnej sterilizácie Národného onkologického ústavu, Klenová ul. v Bratislave, ktorý predložil prevádzkový poriadok a posúdenie rizika so zaradením prác do 2. kategórie. Nakoľko posúdenie rizika nezahŕňalo expozíciu všetkým genotoxickým látkam aj iným škodlivinám na pracovisku a v posúdení rizika pri zaradení prác do kategórií nebola zohľadnená odpoveď organizmu na expozíciu genotoxickým látkam, bolo konanie prerušené a účastník konania bol vyzvaný podanie doplniť. Spoločnosť MEDICAL GLASS, a.s. , Agátová 22, Bratislava na základe výsledkov objektívnych meraní hluku na pracoviskách výroby medicinálnych flaštičiek pristúpila k technickým stavebným úpravám pracovísk, ktoré by viedli k zníženiu hlučnosti a k zavedeniu 8- hodinových pracovných zmien miesto pôvodných 12- hodinových. Výsledky zrealizovaných opatrení budú predložené na RUVZ BA. Za účelom prehodnotenia rizikových prác s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie boli evidovaným organizáciám, ktoré disponujú rozhodnutiami o určení rizikových prác vydanými pred r. 2007, zaslané výzvy na aktualizáciu údajov o rizikových prácach.

K výkonu rozhodnutia na pracoviskách s rizikovými prácami bolo pristúpené v 1 prípade v spoločnosti Volkswagen Slovakia, a.s., ktorej bolo uložené zabezpečiť technické, organizačné a iné opatrenia na brúsnych pracoviskách, ktoré vylúčia alebo znížia na najnižšiu možnú a dosiahnuteľnú mieru expozíciu zamestnancov vibráciám a na základe objektívnych meraní vypracovať prevádzkový poriadok a posúdenie rizík z expozície vibráciám. Spoločnosť uhradila pokutu vo výške 663,- €.

Sledovanie a registrácia rizikových prác, t.j. prác, pri ktorých je zvýšené riziko vzniku choroby z povolania, profesionálnej otravy, alebo iného poškodenia zdravia v súvislosti s prácou a pracovnými podmienkami sa uskutočňovalo programom automatizovaného systému triedenia rizík ASTR, ktorý je zastaralý a pre potreby súčasného výkazníctva nevyhovujúci.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok prípravkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) bola v roku 2010 vykonávaná kontrola dodržiavania opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami. ŠZD bol zameraný na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, a to:

- používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a prípravkov
- používanie a skladovanie látok uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku
- používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z.
- schválenie používania veľmi toxických látok a prípravkov orgánom verejného zdravotníctva
- schválenie prevádzkového poriadku orgánom verejného zdravotníctva, predloženie posudku o riziku
- zabezpečenie evidencie veľmi toxických látok a prípravkov
- preukázanie odbornej spôsobilosti zamestnancov na manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami
- poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie
- likvidácia prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a zaobchádzanie s nebezpečným odpadom
- zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov.

V roku 2010 sa vykonalo 48 cielených kontrol na pracoviskách s toxickými a veľmi toxickými látkami, napr. v spoločnostiach Elastogran, s.r.o., Bratislava, Výroba polyolových komponentov na výrobu polyuretánu– technické centrum prípravy PUR systémov na Priemyselnej ul. v Malackách; BRENNTAG SLOVAKIA, s.r.o., Obchodné stredisko Glejovka 15, Pezinok; NAFTA a.s., Mobilné zariadenia vrtných a POS súprav; Ecorec Slovensko, s.r.o., Glejovka, Pezinok; ÚKSUP, Matúškova 21, BA; Medirex, a.s., Centrálne laboratóriá SVALZ, Galvaniho 17, BA; Slovnaft, a.s.; Slovnaft Petrochemicals s.r.o.; MIKROCHEM spol. s r.o., Nákup, rozvažovanie, výroba, balenie skladovanie a predaj chemických látok a zmesí, za dráhou 33, Pezinok; LUBOCONS CHEMICALS, s.r.o., výroba priemyselných tekutých mazív, Dlhá 1, Stupava ; Vinársky závod, Za dráhou 21, Pezinok; Lekárska fakulta UK v Bratislave, Ústav molekulárnej biomedicíny, Sasinkova 4, BA a vo viacerých lekárňach a predajniach na území Bratislavského kraja. Nedostatky, zistené pri ŠZD, sa týkali najmä neznalosti platnej legislatívy, manipulácie bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, nedostatočnej, resp. nepreukázanej účinnosti digestorov a vzduchotechnických zariadení, nepreukázania zdravotnej a odbornej spôsobilosti u zamestnancov, nevypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, evidencie veľmi toxických a toxických látok a prípravkov, nezabezpečenia špecifických podmienok skladovania. Nedostatky, vyplývajúce z neznalosti platnej legislatívy, naďalej pretrvávajú najmä v organizáciách, ktoré v minulosti nepotrebovali povolenie na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov (zdravotnícke zariadenia, vysoké školy, vedecké a výskumné ústavy, organizácie veterinárnej služby), v malých prevádzkach, prevádzkovaných v prenajatých laboratóriách na pôde vysokých škôl a iných vedeckých inštitúcií, ktoré nedisponujú rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. Nedostatky, zistené ŠZD, boli riešené uložením 16 opatrení. Aplikácia požiadaviek na ochranu zdravia zo strany zamestnávateľa bola posudzovaná v prevádzkových poriadkoch predkladaných na schválenie orgánu verejného zdravotníctva. V roku 2010 bolo

posúdených a schválených 291 prevádzkových poriadkov pracovísk s nebezpečnými chemickými faktormi, pričom množstvo konaní bolo prerušených z dôvodu nedostatočnej odbornej úrovne predložených materiálov a nepreukázania odbornej spôsobilosti pracovníka priamo riadiaceho prácu s toxickými látkami (PD Bratislava – Vinohrady, Račianska 151, BA; LUBOCONS CHEMICALS, s.r.o., Dlhá 1, Stupava). Naďalej bola venovaná pozornosť manipulácii a skladovaniu veľmi toxických látok a prípravkov v lekárňach a zdravotníckych zariadeniach, i keď lekárne zväčša už vypustili z používania látky veľmi toxické a toxické vrátane látok uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku. Osobitná pozornosť bola venovaná zamestnancom pri aplikácii prípravkov na ochranu rastlín, skladovým priestorom v poľnohospodárskych subjektoch a maloobchodným predajniam. Prípravky na ochranu rastlín sú sezónnym tovarom, ktorý sa najčastejšie nakupoval len podľa aktuálnej situácie na priamu spotrebu a neskladoval sa, aplikácia prípravkov na ochranu rastlín sa zabezpečovala zväčša dodávateľským spôsobom. Vo všeobecnosti sú uprednostňované prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako veľmi toxické alebo toxické. Počas postrekovacích prác boli vykonané 2 previerky (PD Rača, PD Vinohrady) zamerané na zaobchádzanie s chemickými látkami, podmienky skladovania, zdravotnú a odbornú spôsobilosť pracovníkov, zabezpečenie a používanie OOPP, vybavenie lekárničiek. Z previerok vyplynulo, že postreky sú pripravované v množstve, ktoré je celé aktuálne použité pri postreku. Schválené bolo uvedenie modelárskej predajne, v ktorej sa používa metanol, v AVION Shopping Park, Ivanská cesta do prevádzky. Kontroly boli vykonané aj v chemických laboratóriách a v priemyselných závodoch. Na týchto pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, čo možno zdôvodniť praktickými skúsenosťami a znalosťou legislatívy u zamestnancov zodpovedných za riadenie prác s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami. Situáciu možno hodnotiť ako stabilizovanú. V r. 2010 bolo vydaných 6 rozhodnutí k návrhom na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a prípravkami v chemických laboratóriách, v zdravotníctve, školstve a v obchodných spoločnostiach pre ecorec Slovensko s.r.o., Glejovka 15, Pezinok na skladovanie a manipuláciu so zlúčeninami ortuti, tália, berýlia, kys. fluorovodíkovou a kyanidom draselným (spoločnosť sa zaoberá výkupom, spracovaním odpadov a následnou výrobou alternatívneho paliva pre rotačné a cementárske pece, veľmi toxické látky sa používajú v laboratóriu pri chemických analýzach vykupovaných odpadov); BVS, a.s. Odd. kontroly kvality pitných vôd, Bojnická 6, BA – azid sodný, dichróman didraselný; MIKROCHEM spol. s r.o., Nákup, rozvažovanie, výroba, balenie skladovanie a predaj chemických látok a zmesí, za dráhou 33, Pezinok; CSS CHEMSPOL SLOVAKIA, s.r.o., Chemické laboratóriá, Mlynská dolina CH 1, BA-selenit sodný; Lekárska fakulta UK v Bratislave, Ústav molekulárnej biomedicíny, Sasinkova 4, BA – azid sodný, dusičnan ortuťnatý, kyanid draselný, octan uranylu, osmiumtetroxid, dvojchroman draselný; UNB, Nemocnica sv. Cyrila a Metoda, Antolská 11, Klinika Hematológie a transfuziológie, laboratórium – etídiumbromid.

K výkonu rozhodnutia bolo pristúpené u spoločností EDIS DEVELOPMENT, s.r.o. Lekáreň Tri veže, Bratislava a OPTIK-PHARMA a.s., Lekáreň SILOE v OD Tesco na Kamennom námestí 1/A v Bratislave, nakoľko nepreukázali splnenie rozhodnutia RÚVZ Bratislava, ktorým jej bolo uložené preukázať odbornú spôsobilosť vedúceho pracovníka na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami. Po preukázaní splnenia rozhodnutia bolo od výkonu rozhodnutia upustené.

Vykonalo sa 5 školení na zaobchádzanie s nebezpečnými chemickými látkami a prípravkami pre 108 účastníkov.

V roku 2010 Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami, zriadená na RÚVZ Bratislava zaevidovala 56 žiadostí o vydanie osvedčenia odbornej spôsobilosti. Vydaných bolo 53 osvedčení odbornej

spôsobilosti (v počte sú zahrnuté aj žiadosti z roku 2009), z toho na základe overenia odbornej spôsobilosti bolo vydaných 33 osvedčení, na základe skúšky 20 osvedčení. V 1 prípade žiadateľ na skúške neuspel, v 3 prípadoch sa žiadatelia na skúšku nedostavili. Za účelom doplnenia podania bolo zaslaných 22 výziev. V 2 prípadoch žiadatelia vzali svoju žiadosť späť, v 1 prípade podanie nebolo doplnené. Skúšky sa uskutočnili 4 x. Na odborné využívanie chemických látok, uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z. bolo vydávané osvedčenie výlučne na základe vykonanej skúšky. Viacerí žiadatelia dodatočne vypustili tieto látky zo svojej žiadosti, na základe čoho získali osvedčenie bez skúšania. Osvedčenia o odbornej spôsobilosti sa od 31.05.2010 udeľujú na dobu neurčitú. V r. 2010 pracovala komisia s 5 členmi.

Z pohľadu komisie sa ako problematická javí pravdivosť potvrdenia dĺžky odbornej praxe žiadateľov s toxickými a veľmi toxickými látkami zamestnávateľmi, ktorým záleží na tom, aby zamestnanec disponoval požadovaným osvedčením. Ďalšími problémami sú: neznalosť platnej legislatívy, neznalosť klasifikácie chemických faktorov žiadateľmi (žiadosti o vydanie osvedčenia obsahovali žieravé, karcinogénne, mutagénne, dráždivé, škodlivé látky a prípravky), ktorým sú vydávané osvedčenia na základe overenia predložených dokladov; problematické overenie manipulácie s látkami, uvedenými v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., ktoré žiadatelia dodatočne vypúšťali zo žiadostí.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Rozhodnutím boli v r. 2010 schválené činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov v 5 prípadoch pre Swedspan Slovakia s.r.o., Továrenská 19, Malacky s neuvedenou ročnou spotrebou karcinogénov v laboratóriu - kyselina chromsírová a silikagél modrý kategórie 2 s ročnou spotrebou 0,139 kg; BVS, a.s. Odd. kontroly kvality pitných vôd, Bojnická 6, BA; MIKROCHEM spol. s r.o., Nákup, rozvažovanie, výroba, balenie skladovanie a predaj chemických látok a zmesí, za dráhou 33, Pezinok; AZ pneu s.r.o., Pneuservis, Polianky 17, BA, vulkanizačný prípravok s obsahom trichlóretylénu viac ako 90% - karcinogén kat. 2; Lekárska fakulta UK v Bratislave, Ústav molekulárnej biomedicíny, Sasinkova 4, BA, kat. 1 a 2- akrylamid, benzylchlorid, dvojchroman draselný v množstvách 20 ml-200 g; Vo viacerých prípadoch bolo konanie prerušené z dôvodu nepreukázania skolaudovania stavby na daný účel využitia a nepreukázania uvedenia priestorov do prevádzky (napr. spoločnosti Faurecia Slovakia s.r.o. OZ Interior Systems, Výroba príslušenstva do motorových vozidiel, Opletalova 73, BA) a účastníkovi konania bola zaslaná výzva na doplnenie podania o prepracovaný prevádzkový poriadok doplnený o vymedzenie kontrolovaného pásma, posúdenie rizika pri expozícii zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom a preukázanie dostatočnej účinnosti odsávania digestorov v laboratóriách (napr. Ústavu molekulárnej biomedicíny LFUK v Bratislave, Sasinkova 4, BA).

Rozhodnutím bol v 5 prípadoch schválený prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pre organizácie: Slovnaft, a.s., Závod 2 – krakovanie vákuových destilátov, P 2.1. Plyny 39110 Odsírenie a delenie plynov na bl. 67, Výroba síry na bl. 58, P 2.2. Fluidný krak, P 2.3. Komplex Hydrokrak s expozíciou pracovníkov benzénu, 1,3-butadiénu, ťažkému krakovému zvyšku /CAS/, vykurovaciemu plynu, hydrogenovanému vákuovému destilátu /VAD z VGH/; PZV-ONKO s.r.o., Neštátne zdravotnícke zariadenie – Onkologická ambulancia v objekte Ružinovskej polikliniky na Ružinovskej ul. 10 v Bratislave; EURO MEDIUS, s.r.o. sklad cytostatík, Diaľničná cesta 5, Senec; AZ pneu s.r.o., Pneuservis, Polianky 17, BA, vulkanizačný prípravok s obsahom trichlóretylénu viac ako 90% - karcinogén kat. 2; NOU, Odd. centrálnej sterilizácie, Klenová

1, BA a v 81 prípadoch pre organizácie, ktoré vykonávali odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu zo stavieb. Prerušené bolo 1 konanie vo veci schválenia prevádzkového poriadku v organizácii OU, Klenová 1, BA, Odd. centrálnej sterilizácie a dekontaminácie, nakoľko posúdenie rizika nezahŕňalo expozíciu všetkým genotoxickým látkam (expozícia formaldehydu aj cytostatikám) a iným škodlivinám na pracovisku, v posúdení rizika pri zaradení práce do 2. kategórie nebola zohľadnená odpoveď organizmu na expozíciu genotoxickým látkam (priemerné percento aberantných buniek zistených cytogenetickou analýzou lymfocytov periférnej krvi v súbore zamestnancov: 2,8 % v r. 2005, 2,3 % v r. 2007 a 3,0 % v r. 2009). Po doplnení podania boli práce zaradené do 3. kategórie a prevádzkový poriadok bol schválený.

Rizikové práce boli aktualizované v 2 prípadoch pre PZV-ONKO s.r.o., Bratislava, Neštátne zdravotnícke zariadenie – Onkologická ambulancia v objekte Ružinovskej polikliniky na Ružinovskej ul. 10 v Bratislave –cytostatiká po zmene prevádzkovateľa z fyzickej osoby na právnickú osobu a pre Onkologický ústav sv. Alžbety, s.r.o. – cytostatiká. Zrušené boli rizikové práce v Istrochem Explosives a.s., Nobelova 34, BA – benzén, dinitrotoluén- DNT z dôvodu likvidácie a ukončenia výroby nitroesterov, želatínových a poloplastických trhavín.

V ŠZD boli v roku 2010 vykonané previerky v počte 32 (napr. BRENNTAG SLOVAKIA, s.r.o., Pezinok; Slovnaft, a.s., Bratislava; Swedspan Slovakia s.r.o., Malacky; LFUK v Bratislave; Faurecia Slovakia s.r.o., Bratislava; BEZ-Transformátory, a.s., Bratislava; PZV-ONKO s.r.o., Bratislava; LESY SR, š.p., Pezinok; MIKROCHEM spol. s r.o., Nákup, rozvažovanie, výroba, balenie skladovanie a predaj chemických látok a zmesí, za dráhou 33, Pezinok; Istrochem Explosives a.s.; Onkologický ústav sv. Alžbety, s.r.o.; EURO MEDIUS, s.r.o.), zamerané na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacim s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Posudzovali sa pracoviská s výskytom týchto faktorov najmä v odvetví zdravotníctva, chemického priemyslu a vedecko-výskumné pracoviská. K najčastejšie zisteným nedostatkom v rámci ŠZD patrili najmä:

- chýbajúce súhlasné rozhodnutie na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov
- chýbajúce, resp. neaktualizované posudky o riziku
- nevypracované, resp. neaktualizované prevádzkové poriadky
- chýbajúce označenie so zákazom vstupu do kontrolovaného pásma, chýbajúca evidencia záznamov a zoznamov o zamestnancoch vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom a záznamy o výsledkoch objektivizácie uvedených faktorov
- nevyhovujúce priestory pre prípravu a riedenie cytostatík
- nevyhovujúce digestory a nedostatočná, resp. neobjektivizovaná rýchlosť prúdenia vzduchu v odsávacích boxoch na pracoviskách s cytostatikami
- nezabezpečenie výkonu PZS a lekárskych preventívnych prehliadok zamestnancov.

Opatrenia na odstránenie hygienických nedostatkov pri manipulácii s karcinogénnymi látkami boli v r. 2010 uložené v 3-och prípadoch: spoločnosti BEZ-Transformátory, a.s. na Rybničnej ul. 40 v Bratislave, kde bolo objektívnym meraním zistené 3-7 x prekročenie celozmenovej koncentrácie respirabilného pevného aerosólu s obsahom SiO_2 na pracovisku násypníka plniva a pri poloautomatickej linke na výrobu zalievacích valcov starej i novej epoxidárne, pričom výsledky celozmenových koncentrácii z r. 2008 boli v súlade s TSH. Spoločnosti bolo nariadené zabezpečiť mimoriadne lekárske preventívne prehliadky zamestnancov epoxidárne, realizovať opatrenia na zníženie prašnosti a výsledkami objektívnych meraní preukázať účinnosť realizovaných opatrení; PZV-ONKO s.r.o., Onkologická ambulancia v objekte Ružinovskej polikliniky na Ružinovskej ul. 10 v BA bolo uložené predložiť návrh na vyhlásenie rizikových prác, aktualizovaný prevádzkový poriadok,

posudok o riziku, protokol z merania rýchlosti prúdenia vzduchu v digestore, zmluvnú dohodu s PZS, predložiť posúdenie zdravotnej spôsobilosti na prácu, školenie a informovanie zamestnancov, zabezpečenie rekondičných pobytov, vedenie osobných zdravotných záznamov a záznamov o expozícii zamestnancov vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom a záznamy o výsledkoch merania. V riešení sú technické opatrenia na zabránenie sekundárnej prašnosti z otvorených skládok pilín z tvrdého dreva (buk, dub) a posúdenie rizika z expozície zamestnancov prachu z tvrdého dreva pri pracovných procesoch s rizikom chemickej karcinogenity (pílenie dreva) v prevádzke expedičného skladu spoločnosti LESY SR, š.p., Banská Bystrica na Drevárskej ul. v Pezinku.

Výkon rozhodnutia bol realizovaný v 1 prípade v organizácii NOU v Bratislave, Klenová 1, BA za nezabezpečenie opakovaných genotoxických vyšetrení pracovníkov Oddelenia centrálnej sterilizácie NOÚ, nepredloženie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku pre práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi Oddelenia centrálnej sterilizácie NOÚ Klenová 1, BA zaplatil pokutu vo výške 330 € a súčasne bola účastníkovi konania určená lehota na odstránenie zistených nedostatkov.

Cielene sa vykonával dozor pri búraní a demoláciách stavieb obsahujúcich azbestocementový materiál a pri rekonštrukciách a opravách objektov, pri ktorých bol použitý stavebný materiál s obsahom azbestu. V súvislosti s rozsiahlou výstavbou bytových komplexov a polyfunkčných centier sa posudzovali viaceré stavby v Bratislavskom kraji, ktoré boli určené na asanáciu. V každom prípade bolo požadované predloženie dokumentácie na posúdenie s prehlásením projektanta, že objekt určený na odstránenie neobsahuje azbestocementový materiál (odstránenie stavby na parcele č. 2581, 2584/11 k.ú. Karlova Ves vlastníka HoBen´s management, s.r.o. v zastúpení K.T.Plus, s.r.o., Bratislava; odstránenie objektov SO-01-SO-3 na pozemkoch p.č. 8245- 8247/2 k.ú. Staré Mesto, Mickiewiczova ul. vlastníka Fingest s.r.o., Bratislava v zastúpení K.T.Plus s.r.o., Bratislava; Demolácia kotlov K5,K6 v teplárni Slovnaft, a.s., BA pre SES Energoprojekt, s.r.o.; odstránenie stavieb na ul. Pri Šajbách v BA pre Mestskú časť Bratislava - Rača). V prípade preukázania materiálu s obsahom azbestu v stavbe bol stavebník zaviazaný preukázať zmluvnou dohodou, že demontáž a likvidáciu AZC materiálu bude vykonávať firma, ktorá má na túto činnosť oprávnenie ÚVZ SR podľa § 5 ods. 2 písm. n) zák. NR SR č. 355/2007 Z.z. a pred uvedením dočasných pracovných priestorov s kontrolovaným pásmom počas demontáže a likvidácie AZC materiálu do prevádzky stavebník požiada RÚVZ Bratislava o ich posúdenie (odstránenie objektu rodinného domu na Hlavnej ul. 29 v Tomášove; odstránenie objektu rodinného domu s prístreškom a skladu na Mokrohájskej ul., parc. č. 2581, 2584/11 v Bratislave; odstránenie AZC materiálu z RD Nad lomom, k.ú. Staré Mesto; odstránenie stavby rodinného domu na Rubinsteinovej ul. v BA, k.ú. Staré Mesto mesto; likvidácia AZC strešnej krytiny, polyfunkčný objekt Chorvátska 4, Bratislava; odstránenie rodinného domu Hlavná ul. 21, Vlky; odstránenie stavby rodinného domu Bellova 91, BA; nadstavba hasičskej zbrojnice, Plavecký Mikuláš). Podnet, postúpený z MÚ Bratislava – Ružinov, na neudržiavanú budovu s poškodeným azbestovým plášťom na ul. Mlynské Luhy bol vrátený MÚ, nakoľko podľa stavebného zákona je v kompetencii stavebného úradu vykonať na stavbe štátny stavebný dohľad a vyzvať stavebníka, aby udržiaval objekt v stave, ktorý nepredstavuje možnosť ohrozovania životného prostredia a zdravia. Súčasne bola stavebnému úradu ponúknutá odborná súčinnosť pri rozhodovaní o postupe sanácie, resp. asanácie objektu jeho vlastníkom, s ohľadom na možný obsah azbestu. Odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu (strešná krytina, kanalizačné stúpačky, podhľady vstupných priestorov v bytových domoch, vnútorné priečky a obloženie, vonkajšie opláštenie objektov, AZC rúry a spojky objektu mosta, nelegálna skládka s AZC materiálom, balkónové výplne panelového domu, AZC izolácia protipožiarnych káblových prepážok z energokanála, izolačné šnúry z kovovej vstupnej konštrukcie objektu, stavebné panely s vnútornou azbestocementovou vložkou,

UNIMO bunky, dosky z rozvodne el. prúdu) v množstvách 0,5 t – 120 t bolo realizované na 82 stavbách v Bratislavskom kraji za použitia zapuzdrovacích a viažucich prípravkov firmami A.A.SERVICE, s.r.o.; ARGUSS, s.r.o.; CINDEL, s.r.o.; EUROMETAL GROUP Slovakia, s.r.o.: JEVEL s.r.o.; JML Partners,a.s., BA: KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o.; LAMA-Ladislav Magda, s.r.o.; LM Construction s.r.o., Trnava; Milan Marčan COBRA; OK- plus, s.r.o.; Peter Kiš – RODOM, Bratislava; PR QUERKUS, s.r.o.; RONAR, s.r.o.; SAMP SLOVAKIA s.r.o.; Skanska SK a.s.; Správa budov Gelnica, s.r.o.; Stanislav Strnisko stavebná firma MISTR, Modra; TERMOTECHNA, a.s.; TERMSTAV, a.s., VÝŠKOP, s.r.o., ktoré disponujú povolením ÚVZ SR na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu.

Prerušené boli 3 konania pre Plastic People, s.r.o., JML Partners, a.s. a Správa budov Gelnica, s.r.o. z dôvodu nepredloženia menného zoznamu a zdravotnej spôsobilosti pracovníkov, konkrétneho termínu realizácie práce, zmluvnej dohody na likvidáciu nebezpečného odpadu, prevádzkového poriadku; neuvedenia konkrétnej stavby, nepreukázania zabezpečenia PZS, nepredloženia posúdenia rizika pri ručnej manipulácii s bremenami, nepredloženia zmluvy uzatvorenej s vlastníkmi resp. správcom bytového domu.

Zastavené boli 3 konania pre spoločnosť SAMP SLOVAKIA, s.r.o., Plastic People, s.r.o. a JML Partners, a.s., z dôvodu nedoloženia konkrétneho plánu práce s vyznačením kontrolovaného pásma a uvedenia spôsobu zabezpečenia vstupu do kontrolovaného pásma (hygienická slučka), neuvedenia spôsobu uloženia nebezpečného odpadu do jeho odvozu a neuvedenia strojnotechnologického vybavenia, ktoré bude používané pri odsávaní azbestových vlákien v kontrolovanom pásme, nepredloženia posúdenia práce pri ručnej manipulácii s bremenami.

Snaha odstraňovať azbestový materiál bez splnenia príslušných opatrení na ochranu zdravia ľudí, vzhľadom k finančnej náročnosti odstraňovania azbestu oprávnenou firmou, pretrvávala aj v r. 2010. Orgán verejného zdravotníctva nemá prostriedky na uplatňovanie sankcií voči fyzickým osobám, ktoré síce predbežne uzatvoria zmluvu s oprávnenou spoločnosťou na likvidáciu azbestu, ale následne stavebný materiál s obsahom azbestu demontujú a zlikvidujú sami na neznámom mieste. Likvidácia strešnej krytiny z objektu RD na Vrančovičovej ul. 34 v Lamači a na Výhonskej ul. 7 v Bratislave – Rači fyzickou osobou bez vydaného súhlasného rozhodnutia RÚVZ Bratislava bola oznámená Obv. úradu životného prostredia v Bratislave. Rekonštrukcie kanalizačných stúpačiek s obsahom azbestu na Furdekovej ul. 4 a na Medzilaboreckej 8-14 v Bratislave boli v r. 2009 vykonávané bez oprávnenia ÚVZ SR ako i bez rozhodnutia RÚVZ Bratislava na odstraňovanie azbestu a materiálu a obsahom azbestu zo stavieb. Na základe zistenia týchto prác bola v r. 2010 živnostníkom Oto Banyák, Dudvážska 12, 821 07 Bratislava, IĆO: 11 656 131, a Milan Póša SANITAX, Mánesovo nám. 5, 851 01 Bratislava, IĆO: 14 017 822, uložená pokuta vo výške 663,-€ a 1000,-€ za správny delikt podľa § 57 ods. 40 písm. b) zák. NR SR č. 355/2007 Z.z. V konaní sú ďalšie zistené nelegálne odstraňovania materiálov s obsahom azbestu spoločnosťou POLYS-ING, spol. s r.o., Konventná 19, 811 03 Bratislava za neoprávnené odstraňovanie AZC krytiny so steny RD na Jaskovom rade 19 v Bratislave a spoločnosťou Juraj Polóň - REMESLO, SNP 137, 96 501 Žiar nad Hronom za neoprávnené odstraňovanie AZC kanalizačných stúpačiek v bytovom dome na Košickej ul. 22 v Senci.

Kontrolné merania prachu s obsahom azbestu v pracovnom prostredí (podľa NV SR č. 253/2006 Z.z.) boli uložené viacerým spoločnostiam, najmä pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí z obytných domov: napr. Skanska SK a.s., Krajná 29, 821 04 Bratislava počas demontáže AZC strešnej krytiny z objektu rodinného domu na Teslovej ul. 59 v BA; KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Žilina pri odstraňovaní AZC izolácie protipožiarnych káblových prepážok z energokanála v areáli Bratislavská teplárenská, a.s., Turbínová 3, BA; TERMSTAV a.s. pri odstraňovaní dosiek z lávok Rozvodne Ostredky pre ZSE Distribúcia, a.s.; A.A. Service spol. s r.o. pri odstraňovaní vnútorných priečok a obložení

a vonkajších obložení z objektu Krízového centra na Budatínskej 59/A v Bratislave; Správa domov Gelnica, s.r.o. pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí v bytovom dome na Tbiliskej ul. 23-25; LM Construction, s.r.o. pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí v bytovom dome na Bieloruskej ul. č. 22, 24, 26, 28, 30, 32 v Bratislave; Peter Kiš – RODOM, pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí v bytovom dome na Moldavskej ul. č. 1-15 v Bratislave; Oto Banyák, Bratislava pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí v bytovom dome na Ipeľskej ul. 9 v BA. Kontrolné merania prachu s obsahom azbestu po realizácii demontážnych prác (v súlade s vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z.) boli nariadené viacerým spoločnostiam, napr.: TERMSTAV a.s. po odstránení AZC izolačných dosiek vodičov z 22 kV rozvodne na Puškinovej 1, BA; A.A. Service, spol. s r.o. po rekonštrukcii kanalizačných stupačiek v bytovom dome na Rajčianskej ul. 42,44,46 v BA; KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Žilina po odstránení AZC izolácie protipožiarnych káblových prepážok z energokanála v areáli Bratislavská teplárenská, a.s., Turbínová 3, BA; A.A.SERVICE, spol. s r.o. po demontáži AZC podhľadov vstupných priestorov v bytovom dome na Švabinského 2,4,6 v BA; TERMSTAV a.s. pri odstraňovaní dosiek z lávok Rozvodne Ostredky pre ZSE Distribúcia, a.s.; A.A. Service spol. s r.o. pri odstraňovaní vnútorných priečok a obložení a vonkajších obložení z objektu Krízového centra na Budatínskej 59/A v BA; Správa domov Gelnica, s.r.o. po odstránení AZC kanalizačných potrubí v bytovom dome na Tbiliskej ul. 23-25; A. A. Service, spol. s r.o., azbestu po odstránení AZC kanalizačných potrubí v bytovom dome na Kašmírskej ul. 9-15 v Bratislave; LM Construction, s.r.o. po odstránení AZC kanalizačných potrubí v bytovom dome na Bieloruskej ul. č. 22, 24, 26, 28, 30, 32 v Bratislave; Peter Kiš – RODOM, po odstránení AZC kanalizačných potrubí v bytovom dome na Moldavskej ul. č. 1-15 v Bratislave; OK – plus s.r.o., po odstránení kanalizačných stúpačiek v objekte 12-poschodového bytového domu na Hanulovej ul. 3 v Bratislave. Podľa predložených protokolov z merania elektrónovou mikroskopiou neboli vo vzorkách po demontáži zistené azbestové vlákna respirabilných rozmerov, resp. analyzovaná vzorka z obytného domu na Ipeľskej ul. 9 v BA neprekročila limitnú hodnotu 1000 vl./m^3 podľa príl. č. 4 k vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z.-221 vl./m^3 (Oto Banyák).

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže požadoval RÚVZ Bratislava v roku 2010 predložiť od viacerých organizácií. Na základe opatrení, ktoré uložil uložil RÚVZ Bratislava účastníkom konania, predložili správu k subjektívnemu a objektívnemu posúdeniu psychickej pracovnej záťaže organizácie:

- IBM Slovensko, spol. s r.o., pracovisko Polus Millenium Tower I, Vajnorská 100/A, Bratislava pre profesie manažér, tím líder, projektový manažér, administratívny pracovník, IT špecialista, konzultant, špecialista, obchodník, spolu 426 zamestnancov na 3.-6. poschodí pracovísk typu „open space“ v jednozmennej prevádzke, ktorí používajú pri svojej práci zobrazovacie jednotky - laptopy. Práce boli zaradené podľa vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z. vo faktore psychická pracovná záťaž do kategórie 2.
- IBM International Services Center, s.r.o., pracovisko Polus Millenium Tower II, Vajnorská 100/A, Bratislava pre profesie manažér, tím líder, koordinátor žiadostí, obchodný špecialista, administrátor zákazníckeho centra, analytik pre obchodné operácie, IT špecialista, spolu 1580 zamestnancov na 2.-15. poschodí pracovísk typu „open space“ v jednozmennej prevádzke, ktorí používajú pri svojej práci prenosné zobrazovacie jednotky. Práce na pozíciách manažér, tím líder administrátor zákazníckeho centra, analytik pre obchodné operácie a IT špecialista boli zaradené podľa vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z. vo faktore psychická pracovná záťaž do kategórie 2.

V r. 2010 boli vyhlásené rizikové práce s rizikovým faktorom psychická pracovná záťaž na základe hodnotenia psychickej pracovnej záťaže, ktoré vypracoval lekár PZS Humania spol. s r.o. so špecializáciou služby zdravia pri práci v spolupráci s pracovným psychológom v spoločnostiach: MŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, BA, učiteľ špeciálnej MŠ na pracoviskách Kliniky detskej psychiatrie a Kliniky detskej onkológie DFNsP, Limbova 1, BA; ZŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, BA, výchovná a pedagogická činnosť na pracoviskách Kliniky detskej onkológie a Klinike detskej psychiatrie DFNsP na Limbovej ul. 1 v BA; ZŠ pri zdravotníckom zariadení, Limbová 1, BA, výchovná a pedagogická činnosť na pracovisku Centrum mentálneho zdravia Matka, Haanova 7, BA.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2010 bolo prešetrených 10 podozrení na chorobu z DNJZ (4x sy. canalis carpi, 3x epikondylitída, 1x Guyonov syndróm a syndrom kubitálneho kanála vľavo, 1x sy. canalis carpi a epikondylitída, 1x sy karpálneho tunela vpr. a sy kubitálneho tunela vpr.), z toho 5 prípadov DNJZ bolo došetrených z r. 2009 (2x epikondylitída, 2x sy karpálneho tunela, 1x Guyonov sy, sy kubitálneho kanála).

V 6 prípadoch bol súvis s výkonom práce potvrdený, v 4 prípadoch nebol potvrdený:

1. 31 r. operátor na linke v MCSyncro Bratislava, s.r.o.: Epicondylitis radialis humeri l.dx. Vykonávanie prác spojených s preťažovaním horných končatín sa potvrdilo. Maximálna celozmenová hmotnosť bremien je v súčasnosti prekročená na viacerých pracoviskách, maximálna hmotnosť bremena je v súčasnosti dodržaná. Prekračovanie maximálnej celozmenovej hmotnosti v rr. 2006 – 2008 je možné z dôvodu manipulácie s kolesami PAX hmotnosti 42 kg, častej poruchovosti manipulačných zariadení a údaju zamestnávateľa, že pracovníci nepoužívali manipulátory. V období rokov 2006 -2008 dochádzalo aj k prekračovaniu maximálnej hmotnosti bremien. Z hľadiska vyššieho podielu statických prvkov (držanie bremena) a úrovne manipulácie s bremenami (podlaha – plece- nad plece), možno podmienky práce s bremenami hodnotiť ako nepriaznivé. Fyzická záťaž na väčšine pracovísk je príliš častá a príliš dlhá, čas potrebný na zotavenie je nedostatočný. Vzhľadom na vyššie uvedené, faktory práce mohli prispieť ku vzniku profesionálnej choroby. (Choroba z povolania bola priznaná KPLaT v BA)
2. 51 r. triedička jabĺk v BONI FRUCTI, spol. s r.o., Lipnická ul. 3035/162, 900 42 Dunajská Lužná: Epicondylitis rad. et uln. hum. bilat. PHS bilat. Prieskumom sa potvrdilo vykonávanie jednostrannej práce spojenej s preťažovaním horných končatín pohybmi s vysokou frekvenciou s vytáčaním dlane nahor. Pri vykonávanej činnosti spolupôsobia negatívne faktory – vnútené tempo práce, práce vykonávané pri teplote nižšej ako sú najnižšie prípustné hodnoty pre chladné obdobie roka, manipulácia s chladným materiálom, 11- hodinové pracovné zmeny, kumulácia pracovných zmien v jednej časti mesiaca (pracovníčka má trvalé bydlisko na východe SR) s nedostatočným časom na zotavenie. Je predpoklad, že na vzniku ochorenia sa podieľala aj predchádzajúca pracovná činnosť pracovníčky v profesii šička a dojička. (Choroba z povolania bola priznaná KPLaT v BA)
3. 26 r. elektromontér rozvodných zariadení EL-TRAS spol. s r.o., 925 25 Hrubý Šúr 44: Guyonov syndróm a syndrom kubitálneho kanála vľavo. Podmienky pre vznik profesionálnej choroby na pracovisku sa nepotvrdili. Pracovník je nevyhranený ľavák - pri práci používa obe ruky. V zdravotnej dokumentácii menovaného boli zistené údaje o opakovaných fraktúrach ĽHK, (1997 zlomenina zápästia ĽHK, 08/2003 nedislokovaná

zlomenina ĽHK- distálnej časti ulny). Vykonávanie prác spojených s preťažovaním horných končatín. sa nepotvrdilo.

4. 40 r. pomocná sila v kuchyni ZŠ s MŠ Česká ul. 10, Bratislava: sy karpálneho tunela vľavo. Prieskumom sa potvrdilo vykonávanie podobných pohybov spojených s namáhaním malých svalových skupín ruky viac ako 50% pracovného času. Pri výkone pracovnej činnosti sa opakovali nepriaznivé polohy oboch rúk so zvýšeným svalovým napätím pri prenášaní bremien a každodennom ručnom umývaní veľkých plechov, hrncov a iného čierneho riadu i veľkého množstva bieleho riadu (ZŠ Česká ul. - obedy pre cca 300 stravníkov; MŠ Rešetkova ul. - desiata, obed, olovrant pre cca 60 stravníkov). Nedostatok mikrorelaxu sa zvýraznil v čase dlhodobej neprítomnosti kuchárky MŠ v 2. štvrťroku 2008, kedy vykonávala podstatnú časť činností v kuchyni (nákupy, varenie, príprava, umývanie, upratovanie) sama. Faktory práce a nepriaznivý vzťah medzi nárokmi kladenými na pracovníčku a jej individuálnymi antropometrickými danosťami (výška 152 cm, hmotnosť 41 kg), s prihliadnutím k údaju zamestnávateľa o spokojnosti s výkonom jej práce, mohli prispieť ku vzniku profesionálnej choroby. (Choroba z povolania bola priznaná KPLaT v BA)
5. 44 r. montážna pracovníčka RF, spol. s r.o., Továrenská 15, Malacky: sy karpálneho tunela obojstranne. Prieskumom sa potvrdilo v čase od 01.09.2004 do 12.01.2009 vykonávanie dynamicko-statickej pracovnej činnosti spojenej so zaťažovaním prevažne malých svalových skupín oboch rúk a predlaktia početnými flekčno-extenznými a supinačno-pronačnými pohybmi viac ako 50% pracovného času. Jednotlivé pracovné úkony boli vykonávané v značnom pracovnom tempe, ktoré je limitované normou, s nedostatočným mikrorelaxom HK. Práca bola spojená s mechanickým tlakom používaním nástrojov s ostrými tvrdými hranami a krátkymi rúčkami, najmä skrutkovač a žiletka a s používaním akumulátorového skrutkovača. Na zdvíhanie 10 páčiek otočného stola, ktorý sa používal do r. 2008, bolo potrebné zvýšené svalové napätie pri úsilnom úchope páčiek. Vzhľadom na vyššie uvedené, faktory práce mohli prispieť ku vzniku profesionálnej choroby. (Choroba z povolania bola priznaná KPLaT v BA)
6. 35 r. výrobná robotníčka potravinárskej výroby v mliekárenstve (prevažne ručná) RAJO a.s., Bratislava: Sy karpálneho tunela obojstranne. Prieskumom pracoviska sa potvrdilo vykonávanie prác s repetitívnou činnosťou viac ako 50% pracovného času s namáhaním tých istých svalových skupín ruky a predlaktia v 8 a predĺžených 12- hodinových pracovných zmenách. Pri výkone pracovnej činnosti sa opakujú nepriaznivé polohy oboch rúk - dorzálna flexia so zvýšeným svalovým napätím pri prítlaku dlaní rúk na viečko pri ručnom viečkovaní. Ku vzniku profesionálnej choroby mohli negatívne prispieť vnútené tempo práce cca 50% pracovnej doby, nevyhovujúce mikroklimatické podmienky a počet nadčasových hodín v r. 2006- 273,5 hod.; 2007 – 235 hod.; 2008 – 162 hod.; 2009 – 217 hod. (Choroba z povolania bola priznaná KPLaT v BA)
7. 48 r. pomocný zámočník, ktorý pracoval v spoločnosti ZMOP, spol. s r.o., Modra od 01.02.2005 do 09.07.2008. Ochorenie: Raynaudov sy HK, PHS bilat., Epicondylitis radialis et ulnaris humeri bilat. Prieskumom pracoviska bolo zistené, že obdobím od 02/2005 do 10/2005, t.j. cca 8 mesiacov vykonával zámočnícke práce, pričom cca 45 min/ zmenu obrusoval zvary uhlovou brúskou Metabo; akčná hodnota výsledného normalizovaného zrýchlenia vibrácií prenášaných na ruky nebola pri činnosti obrusovania prekročená. Od 11/2005 do 02/2006 obsluhoval automatický páliaci stroj, umiestnený vo výrobnej hale, od 03/2006 do 09.07.2008 vykonával prevažne administratívne práce na pozícii skladníka v príručnom sklade materiálu. Pri vyššie uvedených činnostiach nebol vystavený zvýšenej fyzickej záťaži celkovej, alebo lokálnej, nepracoval pod časovým tlakom vo vnútenom tempe. Preťažovanie horných končatín, ani vystavenie pracovníka vibráciám prekračujúcim akčnú hodnotu nebolo zistené. Vzhľadom k časovému údaju

používania vibrujúceho nástroja, dĺžke pracovnej činnosti v spoločnosti a spôsobu vykonávania pracovnej činnosti neboli potvrdené podmienky pre vznik zisteného ochorenia.

8. 51 r. pomocný stavebný robotník, ktorý odpracoval v spoločnosti Špeciálne činnosti – Fabrický, spol. s r.o., resp. Špeciálne činnosti, s.r.o., t.č. Eiffage Construction Slovenská republika, s.r.o. v čase od 29.01.2007 do 10.10.2007 celkovo 112 pracovných zmien. Ochorenie: Raynaudov sy HK, PHS bilat., Epicondylitis radialis et ulnaris humeri bilat, Rhizarthrosis bilat., Sy canalis carpi l.dx, Dif. demyel. motor. neuropathia n. med. vľ. Prieskumom pracoviska bolo zistené, že max. 10 hodín vykonával vŕtanie základov banským vŕtacím kladivom VK 22 a dočisťovanie vrchov podzemných základov stavieb pomocou zbíjacieho kladiva SKA 12B. Protokolom o meraní a hodnotení expozície vibráciám bolo preukázané, že akčná hodnota výsledného normalizovaného zrýchlenia vibrácií prenášaných na ruky nebola prekročená. Prevažnú časť pracovnej činnosti vykonával odstraňovanie (zhrňovanie) vrchnej časti rozrušenej zmesi betónu s bentonitom triedy tvrdosti C7,5/C10 a C10/13,5 z armovacieho koša pomocou lopaty. Občasne používal pri práci aj čakan. Profesiu pomocného stavebného robotníka vykonával za rôznych mikroklimatických podmienok, pričom pri pracovnej činnosti bol vystavený aj chladu a vlhkosti. Pri vyššie uvedenej činnosti sa nepredpokladá preťažovanie horných končatín nadmernými pohybmi, nevykonával stereotypné činnosti vo vynútenom tempe. Vzhľadom k časovému údaju používania vibrujúcich nástrojov, dĺžke a spôsobu vykonávania pracovnej činnosti neboli potvrdené podmienky pre vznik zisteného ochorenia v spoločnosti.
9. 47 r. SZČO masérka - fyzioterapeutka. Ochorenie: sy. canalis carpi bilat. 20 rokov vykonávala prácu rehabilitačnej pracovníčky- fyzioterapeutky na fyziatricko-rehabilitačných oddeleniach polikliník a cca 2 roky prácu masérky a fyzioterapeutky v spoločnosti NEOPROT spol. s r.o. (1 mesiac) a ako SZČO. 80 % - 90 % pracovného času vykonávala manuálne techniky so zaťažovaním rúk, najmä klasické, reflexné a športové masáže. Vzhľadom k dĺžke a spôsobu vykonávania pracovnej činnosti boli potvrdené podmienky pre vznik zisteného ochorenia (Choroba z povolania bola priznaná KPLaT v BA).
10. 53 r. výbušninárka - obsluha strojov na výrobu výbušnín v Istrochem Explosives a.s., Nobelova 34, 836 05 Bratislava. Ochorenie: sy karpálneho tunela vpr., sy kubitálneho tunela vpr. Práca výbušninára na prevádzke Linka výroby želatínových trhavín, pracovisko baliareň spočívala v obsluhe mechanického baliaceho stroja, pomocou ktorého sa balili malokalibrové náložky želatínových trhavín v parafínovom papieri hmotnosti 200g až 650 g (podľa typu výrobku) do PE sáčku a následne do expedičných obalov (lepenkové krabice). Práca nebola z fyziologického hľadiska jednostranná ani nadmerná, tzn. nespĺňala kritériá pre vznik ochorenia z DNJZ. Hygienickým prieskumom pracoviska bolo zistené, že pracovníčka bola posledných 7 rokov zaradená na pozíciu predáčky. V tejto funkcii vykonávala práce na baličke nepravidelne, skôr sporadicky pri zaskakovaní za iné zamestnankyne. Pri zistenej expozícii a spôsobe vykonávania práce neboli vytvorené podmienky pre vznik prešetrovaného ochorenia.

Rovnaké poškodenie zdravia a na rovnakom pracovisku bolo prešetrované v spoločnosti RAJO, a.s. u 57-ročnej pracovníčky, u ktorej bola hlásená choroba z povolania, položka 29-02 dňa 25.01.2010.

Opatrenia na odstránenie zistených hygienických nedostatkov boli uložené viacerým spoločnostiam. Vypracovať a predložiť posúdenie rizík pri ručnej manipulácii s bremenami a posúdenie fyzickej záťaže zamestnancov bolo v r. 2010 uložené piatim spoločnostiam: RAJO, a.s., Studená 35, Bratislava na pracoviskách spracovania mlieka a výroby mliečnych výrobkov; v prevádzke montáže kompletných kolies pre osobné automobily MCSyncro

Bratislava, s.r.o. na Opletalovej ul. 87 v Bratislave; v BONI FRUCTI, spol. s r.o., Lipnická ul. 3035/162, 900 42 Dunajská Lužná (na základe vykonaného hygienického prieskumu pracoviska); 3P plus, s.r.o. na Železničnej ul. 56 v Senci vo veľkosklade kancelárskych potrieb; v prevádzke Montážno - skladovej haly HBPO Slovakia s.r.o., Logistický areál Westpoint D2 Hala C 1070, 900 55 Lozorno. Preukázať lekárskym posudkom cielených lekárskych prehliadok zdravotnú spôsobilosť pracovníkov na výkon práce spojenej s fyzickou záťažou bolo v r. 2010 uložené spoločnosti: BONI FRUCTI, spol. s r.o. Predloženie návrhu opatrení na zníženie negatívneho vplyvu faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov na strediskách Výroba Cottage Cheese a Výroba tvarohu bolo uložené spoločnosti RAJO, a.s., a to predloženie lekárskych posudkov z mimoriadnych lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci, vykonaných lekárom PZS u výrobných robotníkov, na základe výsledkov hodnotenia fyzickej záťaže predložiť návrh na vyhlásenie rizikových prác a návrh opatrení na zníženie negatívneho vplyvu faktorov práce z hľadiska fyzickej záťaže na zdravie zamestnancov. Z doposiaľ vyšetrených 4 zamestnankýň u 2 zamestnankýň bola zdravotná spôsobilosť na prácu podmienená realizáciou doporučených doplnkových vyšetrení a pravidelných kontrol a opätovným posúdením pracovným lekárom. Predložiť návrh na zaradenie prác spojených s ručnou manipuláciou s bremenami, ktorých hmotnosť prekračuje smerné hmotnostné hodnoty ustanovené NV SR č. 281/2006 Z.z., do kategórie rizikových prác, zabezpečiť pre všetkých zamestnancov (vrátane pracovníkov prijímaných na dobu určitú), ktorí sa uchádzajú o zamestnanie na výkon prác spojených s ručnou manipuláciou s bremenami a u zamestnancov, ktorí vykonávajú práce spojené s ručnou manipuláciou s bremenami posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu lekárom PZS so zohľadnením individuálnych rizikových faktorov pracovníkov a preukázať školenie a zácvik všetkých zamestnancov (vrátane pracovníkov prijímaných na dobu určitú) o správnej manipulácii s bremenami a o rizikách poškodenia zdravia, ktoré vyplývajú z nesprávnej manipulácie s bremenom bolo uložené opatrením v prevádzke montáže kompletných kolies pre osobné automobily MCSyncro Bratislava, s.r.o. Zabezpečiť pre zamestnancov pracovnú zdravotnú službu bolo uložené spoločnosti BONI FRUCTI, spol. s r.o. a EL-TRAS spol. s r.o., 925 25 Hrubý Šúr 44.

Rizikové práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž, bremená boli následne vyhlásené v spoločnosti MCSyncro Bratislava s.r.o. Montáž kompletných kolies pre osobné automobily: pracovník nakladania diskov, pneumatík, pracovník expedície, vykladač pneumatík. Návrh na vyhlásenie rizikových prác predložila spol. RAJO, a.s. a BONI FRUCTI, spol. s r.o.

Pokuta podľa § 57 ods. 47 zák. č. 355/2007 Z.z. za prevádzkovanie bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, zistené pri prešetrovaní podozrenia na chorobu z povolania, bola uložená SPP, a.s., Autoumyvárka, Mlynské nivy 44/a, Bratislava, vo výške 1659,- €; GussBearbeitungsGesellschaft k.s. prevádzka Opracovanie kovových odliatkov, Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji, vo výške 995,- €.

Organizácie, i keď majú zmluvne zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu, nemajú vypracované posúdenie rizika pri ručnej manipulácii s bremenami a nemajú posúdenú fyzickú pracovnú záťaž na pracoviskách.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou, prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V r. 2010 sa prešetrovalo 1 podozrenie na ochorenie chrbtice (zaradené do položky „iné“):
33 r. montážny pracovník spoločnosti HBPO Slovakia s.r.o., ktorý vykonával 13 mesiacov kompletáciu frontálnych modulov osobných automobilov z hotových komponentov ručným elektrickým prípadne pneumatickým náradím - predmontáž AUDI Q 7, montáž Škoda Octavia a komisionovanie (vychystávanie dielov) AUDI Q 7. Hmotnosť dielov je od cca 0,3

kg do 21,5 kg. Maximálna hmotnosť bremena 21,5 kg a celozmenová maximálna hmotnosť bremena 4683,60 kg nepresahujú smerné hmotnostné hodnoty podľa NV č. 281/2006 Z.z. S jednotlivými dielmi manipuloval aj v podmienene prijateľných polohách trupu: pri vyberaní dielov z obalov umiestnených na zemi sa vyskytuje predklon trupu rôzneho stupňa, úklon a pootočenie trupu. Čas držania v týchto polohách je kratší ako najväčší prijateľný čas držania. Odhad miery podielu faktorov pracovných podmienok v etiológii vzniku bolesti v bedrovej chrbtici: dvíhanie alebo manuálna práca s bremenom + 4, časté otáčanie a ohýbanie trupu +5, celotelové vibrácie 0, nízke uspokojenie z práce 0; výsledné skóre 9 bodov. Etiologický podiel vzhľadom k veku < 35 rokov: 46. Hygienickým prieskumom pracoviska neboli zistené podmienky pre vznik ochorenia bedrovej chrbtice.

Úloha 2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) bol v roku 2010 zameraný cielene na sledovanie pracovných podmienok a režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami a na plnenie povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľov z NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. ŠZD bol orientovaný na pracoviská, na ktorých zamestnanci pracujú so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny (viac ako 4 hodiny denne).

RÚVZ Bratislava vykonal na pracoviskách so ZJ celkovo 92 previerok u poskytovateľov zememeračských, právnych, bankových, poštových, poisťovacích, bezpečnostných služieb, služieb v oblasti vedenia a správy informačných systémov, ekonomického a marketingového poradenstva, sprostredkovateľskej činnosti, reklamnej a propagačnej činnosti, v predajných centrách, na vedecko-vývojových pracoviskách, v projekčných kanceláriách, na geografických a kartografických pracoviskách, v neštátnych zdravotníckych zariadeniach, u opravárov elektrických strojov a prístrojov, opravárov mobilných telefónov, v dopravnom podniku, u sprostredkovateľov nákupu a predaja, zhotoviteľov programov, prevádzkárov lotériových hier, cestných dopravcov, opravárov a montérov kancelárskej, výpočtovej, reprodukčnej a meracej techniky a správcov PC sietí, u poskytovateľov software, organizátorov školení, prenajímateľov vozidiel a hnuteľných vecí, vo všeobecnej verejnej správe. Celkove bolo skontrolovaných 3320 pracovníkov rôznych profesií (účtovný, ekonomický a marketingový poradca, administratívny pracovník, obchodný zástupca, konzultant, projektový manažér, riaditeľ, obchodník, bankový pracovník, vedecký pracovník, projektant, pracovník bankovej ochrany, ekonóm, účtovník, vývojový pracovník, rádiologický laborant, poistný analytik, obchodný referent, technický pracovník, grafik, programátor, colný deklarant, predajca, fakturant, plánovač, kvalitár, technológ, skladník, disponent, právnik, kartograf, finančný analytik, IT pracovník, likvidátor, systémový analytik, dispečer, technik). Kontroly boli zamerané najmä na:

- posúdenie rizík pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľa prostredníctvom PZS
- používané zariadenia (prenosné- notebooky, minilaptopy a pevne inštalované počítačové jednotky) - ich umiestnenie na pracovnej ploche, orientácia v priestore vo vzťahu k osvetľovacím otvorom a telesám
- priestorové podmienky pracoviska, požiadavky na pracovné miesto (pracovnú plochu a sedadlo),
- celkové a miestne osvetlenie, oslnenie a svetelné odrazy na monitoroch,
- mikroklimatické podmienky na pracovisku,
- režim práce a odpočinku zamestnancov,
- subjektívne pociťované zdravotné problémy zamestnancov v možnej súvislosti

s vykonávanou prácou so ZJ,
- vykonávanie lekárskych preventívnych prehliadok,
- zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby,
- informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so ZJ.

V organizáciách bolo vyplnených 152 dotazníkov informovanosti pre práce so zobrazovacou jednotkou. Na odstránenie zistených nedostatkov bolo vydaných 34 rozhodnutí, ktorými sa nariadilo vykonať opatrenia zamerané najmä na objektivizáciu umelého osvetlenia na pracovisku, ergonomické úpravy pracovísk a vybavenie pracovného miesta ergonomickými pracovnými pomôckami (oddelenie obrazovky od klávesnice, poskytnutie prídavnej klávesnice k notebookom, výškovo nastaviteľné sedadlá s nastaviteľnými opierkami chrbta (výška, sklon) a opierkami na ruky, podložky pod chodidlá), zabezpečenie PZS, preukázanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so ZJ vyšetrením očí a zraku, zabezpečenie zaškolenia a informovanosti zamestnancov vrátane zamestnancov, ktorých dočasne prenajíma na výkon činnosti v spoločnosti iná spoločnosť a predloženie hodnotenia psychickej pracovnej záťaže zamestnancov.

V kontrolovaných prevádzkach zamestnávatelia mali zmluvne zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu s právnickou alebo fyzickou osobou – podnikateľom v 76 prípadoch. Vyšetrenie očí a zraku pred zaradením na pracovisko nebolo uskutočnené v 37 prípadoch, vyšetrenie pohybového a nervového systému nebolo zamestnancami požadované ani v jednom prípade.

V r. 2010 bolo 4 krát pristúpené k uloženiu výkonu rozhodnutia (BEL/NOVAMANN International s.r.o., Kollárovo nám. 9, BA; METON SLOVAKIA, a.s. Šustekova 29-31, BA; JUDr. Mária Šimková, Notársky úrad Brižitská 4, BA; UNIQA poisťovňa, a.s., Zámocká 4, BA). Dôvodom bolo nezabezpečenie posudzovania zdravotnej spôsobilosti u pracovníkov, ktorí používajú ZJ ako významnú časť svojej práce, nepredloženie protokolu z merania umelého osvetlenia; nezabezpečenie PZS. V 1 prípade (UNIQA poisťovňa, a.s.) bola pokuta uhradená v sume 330 €. V 1 prípade (JUDr. Mária Šimková, Notársky úrad Brižitská 4, BA, pokuta v sume 300 €) bolo pristúpené k vymáhaniu úhrady pokuty, v 2 prípadoch bolo od výkonu rozhodnutia upustené.

Problematické je používanie prenosných zariadení – notebookov a laptopov na pracoviskách, na ktorých z dôvodu organizácie práce, pracovného zaradenia a náplne práce zamestnancov nie je možné používať pevne inštalovanú počítačovú jednotku (presuny počas pracovného času, medzi rokovaniami, spracovanie a konzultácia získaných dát z notebookov, školenia, porady). Zamestnávatelia uvádzajú, že práce s prenosnými zariadeniami sa vykonávajú dočasne, alebo nepravidelne a z toho dôvodu sa na práce s týmito zariadeniami nevzťahuje NV SR č. 276/2006 Z.z. Klávesnice prenosných zariadení sú pevne a neoddeliteľne spojené so zobrazovacou jednotkou. Zamestnávatelia zväčša ponúkajú zamestnancom dovybavenie pracoviska podstavcom pod prenosný počítač a externú klávesnicu. Táto možnosť je zamestnancami využívaná v minimálnej miere.

Úloha 2.3 Zdravé pracoviská

2.3.1. Realizácia intervenčných aktivít zameraných na ochranu a podporu zdravia zamestnancov vo vybranej organizácii: Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Matúškova 21, 833 16 Bratislava, pracoviská odboru životného prostredia a ekologického poľnohospodárstva, Hanulova 9/A

V roku 2010 RÚVZ Bratislava hlavné mesto v rámci plnenia úloh vyplývajúcich z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR a zahraničných programov a projektov pristúpil k riešeniu úlohy „Zdravé pracoviská“ v organizácii Ústredný kontrolný

a skúšobný ústav poľnohospodársky, IĆO: 156 582, Matúškova 21, 833 16 Bratislava, pracoviská odboru životného prostredia a ekologického poľnohospodárstva, Hanulova 9/A. Ide o dislokované pracovisko, umiestnené na 3 podlažiach 6- podlažného objektu. Dispozíciu tvorí laboratórna časť a skladové hospodárstvo, vrátane skladovania nebezpečných chemických látok a zmesí. Činnosť pracoviska je zameraná na štátnu kontrolu prípravkov na ochranu rastlín, kontrolu kvality poľnohospodárskych produktov rastlinného pôvodu, monitoring pôd SR na obsah priemyselných a poľnohospodárskych kontaminantov a ťažkých kovov, stanovovanie obsahu Δ tetrahydrokanabinolu v konope v súlade s nariadením komisie 796/2004 ES. Na pracoviskách s počtom pracovníkov 74/62 sa odborne využívajú toxické a veľmi toxické látky, manipuluje sa s chemickými karcinogénmi a mutagénmi kat. 1 a 2, s omamnými a psychotropnými látkami a prípravkami.

V roku 2010 sa v rámci preventívnej výjazdovej činnosti Poradne zdravia a ako súčasť projektu „Zdravé pracoviská“ realizovalo skreeningové vyšetrenie pracovníkov. Vyšetrenie bolo zamerané na prevenciu tzv. voľnoradikálových ochorení (KVCH, DM, onkologické), ktorých prevalencia má v našej populácii stúpajúci trend a kardiovaskulárne ochorenia sú napriek mnohým osvetovým a zdravotno – preventívnym projektom na poprednom mieste v chorobnosti a úmrtnosti našej populácie. Vyšetrenie bolo doplnené o analýzu spôsobu výživy a životosprávy. Dotazníkovou formou sa zmapoval výživový režim a frekvencia konzumácie vybraných potravinových komodít, ktoré sú nositeľmi jednak rizikových nutričných faktorov, ale aj potravinových komodít, ktoré sú nositeľmi ochranných nutričných faktorov. Súbor tvorilo 74 zamestnancov - 12 mužov a 62 žien, priemerný vek bol 47 rokov. Svoje zamestnanie, sociálnu a zdravotnú starostlivosť zamestnávateľa hodnotili vyšetrení pozitívne, 80% hodnotilo svoju pohybovú aktivitu ako deficitnú, 14% vyšetrených fajčí. Pozitívnu rodinnú anamnézu (ischemická choroba, infarkt myokardu, náhla cievna mozgová príhoda, cukrovka, rakovina GIT u najbližších rodinných príslušníkov) uvádzalo 39% vyšetrených a 17% malo pozitívnu osobnú anamnézu, prevažne sa liečia na hypertenziu menej na dyslipidémiu a diabetes. Charakteristickým javom pre našu populáciu je neadekvátny, nepravidelný režim prijímania stravy. Nedostatky v stravovaní v zmysle vynechávania raňajok, obedov a kumulácie jedla do popoludňajších až večerných hodín udávalo 34% vyšetrených. V spotrebe mäsa dominovala hydina a bravčové mäso, pričom uspokojivú konzumáciu uvádzalo cca 50% vyšetrených, u ostatných bola spotreba zvýšená. Spotreba rýb a rybacích výrobkov bola naopak deficitná, až 82% probandov udávalo, že ryby jedáva len príležitostne. Spotreba mlieka bola nízka, spotreba kyslo - mliečnych výrobkov a syrov bola dostatočná u 44% klientov. Stále nízka bola konzumáciu ovocia a zeleniny. Ak majú tieto komodity plniť svoju ochrannú úlohu v prevencii voľnoradikálových ochorení, mali by sa konzumovať v množstve 400-500g denne. Takúto spotrebu uvádzalo len 23% vyšetrených. Prevalencia nadhmotnosti a obezity z hodnôt BMI, podľa všeobecne platných kritérií, bola v súlade s celoslovenskými údajmi. 45% malo hmotnosť zvýšenú, z toho 20% malo už obezitu. Systolickú hypertenziu (>145mmHg) malo 31% a diastolickú (>95mmHg) 11% probandov. Väčšina vyšetrených si TK sleduje v domácom prostredí a rizikoví jedinci sa na hypertenziu liečia. Hraničné hladiny cholesterolu (5,0 - 6,2mmol/l) sa zistili u 16% a vysoké hladiny (>6,2) u 8% vyšetrených. Deficitná hladina frakcie HDL cholesterolu sa zistila u 12% a zvýšené hodnoty triacylglycerolov u 8% vyšetrených. Hraničnú až zvýšenú hodnotu frakcie LDL-cholesterolu (>3,0mmol/l) malo až u 15% klientov. Zvýšené hladiny glykémie sa zistili len u 5% vyšetrených klientov. Pri hodnotení pomocou Framinghamského bodového skóre, ktoré komplexne zohľadňuje viaceré ovplyvniteľné (fajčenie, hmotnosť, výživa, životospráva, fyzická aktivita, krvný tlak, lipidové spektrum..) aj neovplyvniteľné (vek, pohlavie, genetická dispozícia, rodinná a osobná anamnéza..) rizikové faktory, malo mierne až vysoké riziko 21% probandov. Zistený spôsob výživy a životosprávy zamestnancov ÚKSUP sa môže prejaviť na vyššej prevalencii rizikových faktorov uplatňujúcich sa

v etiopatogenéze voľnoradikálových ochorení. Z tohoto dôvodu boli všetci probandi individuálne o možných rizikách poučení a cielene nutrične usmernení. V prípade výrazne nepriaznivých klinických či biochemických nálezov boli klientom ponúknuté opakované kontrolné vyšetrenie, resp. trvalejšia preventívna starostlivosť v Poradni zdravia. Hodnotiaca správa skríningového vyšetrenia pracovníkov bola zaslaná organizácii ÚKSUP Bratislava.

Cieľom aktivít RÚVZ Bratislava v organizácii bola najmä objektivizácia pracovných podmienok za účelom zníženia miery expozície zamestnancov a miery zdravotných rizík z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce. Z hľadiska expozície zamestnancov chemickým faktorom bolo vykonané meranie rýchlosti prúdenia vzduchu v digestoroch chemických laboratórií na Odbore životného prostredia, na oddeleniach organických analýz a anorganických kontaminantov a na Odbore diagnostiky v laboratóriu na prípravu mokrých vzoriek. Po vykonaných opatreniach na odsávaní digestorov bol protokolom o meraní preukázaný dostatočný vzduchový výkon v meraných pracovných otvoroch pre pracovnú činnosť s nebezpečnými chemickými faktormi v súlade s ON 91 0971 Digestory pre chemické laboratóriá. V administratívnych priestoroch bolo vykonané meranie, ktoré preukázalo dosiahnutie požadovanej hodnoty osvetlenosti vo všetkých meraných priestoroch ako aj vyhovujúcu rovnomernosť celkového osvetlenia. Štátnym zdravotným dozorom bolo zistené, že pracovná činnosť s toxickými a veľmi toxickými látkami, chemickými karcinogénmi a mutagénmi kat. 1 a 2 spĺňa požiadavky nariadení vlády SR č. 355/2006 Z.z. a 356/2006 Z.z. Pozornosť bola venovaná aj zobrazovacím jednotkám. Zamestnanci, ktorí pracujú viac ako 4 hod./zmenu so zobrazovacími jednotkami, absolvovali prostredníctvom PZS vyšetrenie očí a zraku, boli preškolení a oboznámení s rizikami vyplývajúcimi z práce so zobrazovacou jednotkou. Na pracoviskách so ZJ sa postupne vykonávajú ergonomické úpravy – boli zabezpečené LCD monitory, nastaviteľné stoly, stoličky, podložky pod nohy. Práce na pracoviskách boli zaradené do 2. kategórie. Organizácia uzavrela zmluvu na poskytovanie činnosti pracovnej zdravotnej služby s BE-SOFT, a.s., Košice.

Úloha 2.4 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad - kontrola

V r. 2010 RÚVZ Bratislava hl.m. úlohu neriešil.

Úloha 2.5 Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

Cieľom úlohy je presadzovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok, najmä presadzovanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH), participácia na spoločnom projekte EHP na presadzovanie predregistrácie a registrácie zavedených látok a kariet bezpečnostných údajov (KBÚ) a vybudovanie odborných kapacít verejného zdravotníctva na tvorbu, kontrolu dodržiavania a presadzovanie legislatívnych opatrení EÚ a SR na ochranu zdravia pred rizikami z chemických látok.

Na Slovensku ako aj v ostatných štátoch EÚ sa od 1.6.2007 uplatňuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ((ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok. Na zabezpečenie vyhovujúcej úrovne používania

chemických látok formulované do zásady „žiadne údaje, žiadny trh“ sa úrad zapojil do koordinovaných projektov v rámci štátov EÚ a EHP/EZVO. Projekt na presadzovanie nariadenia sa zameriava na výrobcov a dovozcov a ich súlad s právnymi záväzkami týkajúcimi sa predregistrácie a registrácie zavedených látok ako takých alebo látok v prípravkoch, ako aj na dodržiavanie ustanovení súvisiacich s kartami bezpečnostných údajov. Poznatky budú podkladom pre ďalší postup na usmernenie zavádzania platných právnych úprav v tejto oblasti do praxe výrobných, dovozných organizácií ako aj následných užívateľov chemických látok.

V rámci projektu sa 2 odborní pracovníci RÚVZ zúčastnili na pracovnom seminári RÚVZ Banská Bystrica “Kontrola uplatňovania chemickej legislatívy orgánmi verejného zdravotníctva“, zameranom na inštruktáž odborných pracovníkov RÚVZ vo veci spôsobu realizácie kontroly v konkrétnych podnikoch uvádzajúcich na trh chemické látky. V r. 2010 bola vykonaná kontrola v spoločnosti Slovnaft Petrochemicals, s.r.o., Vlčie hrdlo 484, 824 12 Bratislava. Spoločnosť je výrobcom 7 zavedených látok ako takých v množstve 1 tony ročne alebo viac, uplatňuje výnimky z registračnej povinnosti na polyméry. Spoločnosť uviedla 7 predregistrácií. Nesúlad, pokiaľ ide o predregistráciu/registráciu nebol zistený. Požadované karty bezpečnostných údajov, ktoré spĺňajú požiadavky článku 31 ods. 5 a 6, boli predložené pre všetky zavedené látky. Nesúlad s povinnosťami vyplývajúcimi z nariadenia REACH nebol zistený. Dotazník projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 2009 o predregistrácii/registrácii zavedených látok a kartách bezpečnostných údajov na rok 2009 a 2010 bol vyplnený a zaslaný na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Úloha č. 3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie.

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie a zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Program prebieha od roku 1999, v úlohe sa naďalej pokračuje.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, Ružinovská 8 - odbor hygieny výživy sa každoročne zapája do riešenia projektu "Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelej populácie" v rámci vládou prijatého „Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR“.

Cieľovou skupinou sú stredne ťažko pracujúci muži a ženy v produktívnom veku (v zmysle Odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v SR - Vestník MZ SR čiastka 7-8/1997, číslo SOZO -1586/1997-08).

V roku 2010 sa do projektu zapojilo 80 respondentov v nasledujúcom zložení:

- mladší muži (19 - 34 roční) – 20 respondentov
- starší muži (35 - 59 roční) – 20 respondentov
- mladšie ženy (19 - 34 ročné) – 20 respondentov
- staršie ženy (35 - 59 ročné) – 20 respondentov.

V rámci plnenia projektu účastníci vyplnili dotazník, ktorý tvoril:

- 1-denný jedálny lístok (záznam všetkých jedál a nápojov, ktoré respondent skonzumoval v priebehu jedného ľubovoľného dňa)
- dotazník o stravovacích zvyklostiach a pohybovej aktivite

- údaje: meno, vek, výška, hmotnosť, obvod pásu a bokov

Súčasťou projektu bolo vyšetrenie každého účastníka, ktoré pozostáva z merania krvného tlaku, pulzu a z odberu kapilárnej krvi prístrojom Reflotron na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu (cholesterol, HDL, LDL, triglyceridy, glukóza).

Získané údaje z vyplnených jedálnych lístkov boli spracované v programe Alimenta, verzia 4.3e. Z výsledkov jednotlivých respondentov bolo následne vyhodnotené % plnenia odporúčaných denných dávok živín pre dané vekové skupiny.

Údaje z dotazníkov a vyšetrení respondentov boli zaznamenané do jednotných tabuliek a zaslané na RÚVZ so sídlom v Poprade na ďalšie spracovanie. Výsledky projektu za Bratislavský kraj budú podrobne spracované vo výročnej správe za rok 2010.

Úloha č. 3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Cieľom úlohy je monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.
Monitoring prebieha od roku 1992, v úlohe sa naďalej pokračuje.

1. etapa: Odber vzoriek
V rámci monitorovania obsahu jódu v kuchynskej soli sa za účelom kontroly jodidácie kuchynskej soli odobralo a vyšetrilo 23 vzoriek.

2. etapa: Kontrola používania jodidovanej soli výrobcami
Pri kontrole používania soli výrobcami potravín bolo zistené, že pri ich výrobe je používaná jodidovaná jedlá soľ.

Vyšetrených bolo 27 vzoriek soli, čo predstavuje 54 ukazovateľov.

Úloha č. 3.3 Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 20 vzoriek kozmetických výrobkov. Fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 44 vzoriek kozmetických výrobkov, čo predstavuje 191 ukazovateľov.

Kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok, dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov, vedenie kampane zameranej na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku a kampane na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ – dočasnej farby na pokožku.

Projekt beží od januára 2009, ukončenie bude v marci 2011.

V rámci kampane na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ bolo na webovej stránke nášho úradu zverejnené upozornenie súvisiace s možným zdravotným rizikom pri aplikácii „black hena“.

V rámci úlohy boli vykonané kontroly dodržiavania limitov regulovaných látok a sledovaná mikrobiologická bezpečnosť výrobkov pre deti. V distribučnej sieti nášho kraja bolo na laboratórne vyšetrenie odobratých a následne posúdených 20 trhových druhov kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením pre deti. Vyšetrenia boli zamerané na:

- *fyzikálno-chemické vyšetrenie* - prítomnosť a obsah chemických UV filtrov – OMC, OCR, OSAL,PBS, BDM, BF-3, PABA
- *mikrobiologické ukazovatele*- CPM, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans

U žiadnej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené prekročenie povoleného limitu regulovaných zložiek, prípadne prítomnosť zakázanej látky. Výsledky mikrobiologickej analýzy u vyšetrovaných vzorkách boli vyhovujúce. Súčasťou kontroly bolo aj označovanie týchto komodít v zmysle Nariadenia vlády SR 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov ako aj uvádzanie návodov na používanie týchto výrobkov pre bezpečnú ochranu pri pobyte na slnku v zmysle odporúčania Komisie/2006/647/ES z 22. septembra 2006 o účinnosti opaľovacích prípravkov a o nich uvádzaných súvisiacich údajov. Jednému distributérovi bolo uložené opatrenie na doplnenie označenia výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením povinnými údajmi a jednému distributérovi bol opatrením uložený zákaz distribúcie výrobku pre zavádzajúce označenie. Dotknutí distributéri okamžite pristúpili k náprave a výrobky expedovali do predajnej siete, resp. priamo k spotrebiteľom s upraveným označením v zmysle platnej legislatívy, čo bolo následne preverené aj v malospotrebiteľských predajniach.

Nad rámec plánovaných úloh boli vykonané kontroly na základe odstúpených šetrení z iných RÚVZ v SR, ktorí zistili nevyhovujúce výsledky laboratórnych vyšetrení vzoriek kozmetických výrobkov:

- prítomnosť niklu v detskej dekoratívnej kozmetike. Vec bola prešetrená s distributérom, ktorý má sídlo v územnej pôsobnosti Bratislavského regiónu. Distribučná firma prijala opatrenie, zastavila jeho predaj a stiahla predmetný výrobok z obehu za účelom vrátenia výrobcovi na likvidáciu.
- mikrobiálna kontaminácia vo výrobku detskej kozmetiky. Výrobcovi bolo uložené opatrenie zákazu distribúcie predmetného výrobku, pokiaľ nebude výsledok verifikovaný, resp. sa prvotný nález nevyvráti.

Pri predaji detskej kozmetiky v obchodnej sieti a u distribučných firiem bol kontrolovaný spôsob manipulácie s výrobkami, uskladnenie, dodržiavanie hygieny predaja, označenie výrobkov, doby minimálnej trvanlivosti pri predaji. Kontroly boli zamerané hlavne na opaľovacie výrobky, zubné pasty a kozmetiku na ošetrenie pleti. 2 subjektom boli uložené opatrenia na stiahnutie výrobkov z predaja a ich likvidáciu z dôvodu predaja výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, resp. z dôvodu neúplného označenia, poškodenia obalov pri predaji. V rámci označovania špecifických upozornení, označenia regulovaných zložiek a alergénov neboli zistené nedostatky.

V rámci kampane na získavanie správnych návykov detí na ochranu pokožky počas pobytu na slnku boli pred letnou sezónou na webovej stránke nášho úradu umiestnené informácie ako chrániť deti pri slnení pred možným nežiaducim účinkom UV žiarenia v závislosti od typu pokožky, intenzity žiarenia a miesta pobytu.

Úloha č. 3.4 Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Cieľom úlohy je kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti, so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia, kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Projekt prebieha od januára 2010 do decembra 2011. V Bratislavskom kraji bola úloha realizovaná podľa plánového rozpisu v mesiaci október 2010. Naplánovaný bol odber 10 vzoriek keramických výrobkov pre deti, plastových športových fliaš pre deti, plastových desiatových boxov pre deti, plastových dóz na uskladňovanie potravín a termohrnčekov.
2 vzorky (á 4 ks) keramických výrobkov pre deti neboli odobraté pre nedostatok rovnakého sortimentu. Úloha bude plnená v roku 2011. Plastové desiatové boxy pre deti boli odobraté po 1 vzorke (á 4 ks). Odber ostatných výrobkov bol realizovaný (každý druh po 2 vzorky/á 4 ks). Vzorky boli odoberané z distribučnej siete a zaslané na laboratórne vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Poprade.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha 4.1 Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

- Na základe dožiadania gestora projektu participovať na príprave metodiky.
  Plnenie: Neboli sme požiadaní na spoluprácu v predmetnej veci.

Úloha 4.2 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

- Vyhodnotenie prieskumu.
  Zo záverov prieskumu vyplynulo, že 56,1% úrazov si vyžiadalo lekárske ošetrenie a u 11,5% úrazov bola potrebná hospitalizácia.
  V 72,9 % prípadov išlo o postihnutie končatín. Druhým najčastejším úrazom bývajú úrazy hlavy (20,3%), ktoré však zároveň bývajú prognosticky najzávažnejšie.
  Pády predstavujú najčastejší mechanizmus vzniku úrazov u detí – podieľajú sa na nich až takmer 56%. Druhým najčastejším mechanizmom vzniku úrazu je úder resp. náraz - v 29% prípadov.
  Najčastejšie sa vyskytujú zlomeniny (23,7%), nasledujú pomliaždenia mäkkých tkanív (23,4%), otvorené rany (22,5%), povrchové poškodenia kože (popáleniny, poleptania) – 13,8% a vykĺbenia (11,1%). Otras mozgu sa vyskytol u 3,1% opýtaných.
  Najviac úrazov sa odohralo v poludňajších hodinách bez ohľadu na vek - 60,7% a 35,7% detí utrpeli doma.
  Počet úrazov za posledné dva sledované roky sa u mestských a vidieckych detí sa zásadne neodlišoval a neboli výrazné rozdiely medzi chlapcami a dievčatami.
  Najviac zranených detí bolo vo vekovej skupine 7 - 10 ročných (57,7%), nasledovali deti 3 - 6 ročné (57%) a najmenej úrazov v danom období utrpeli deti 11 - 14 ročné (48,5%).

  Na základe výsledkov boli navrhnuté preventívne opatrenia v troch oblastiach:
  - oblasť výchovy (výučbou v školách, formou prednášok, inštruktáži odborníkov, cestou masovokomunikačných prostriedkov a pod.),
  - oblasť zvýšenej starostlivosti zo strany rodičov a zodpovedných osôb (so zreteľom na vekové zvláštnosti jednotlivých vekových skupín)
  - oblasť technických a organizačných opatrení (dôsledná aplikácia bezpečnostných opatrení).

Úloha 4.3 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u deti a mládeže na Slovensku.

- Podľa požiadaviek gestora realizovať dotazníkový prieskum
  Zamerať sa a sledovať závislostí, a to fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na

výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog u žiakov vybraných základných a stredných škôl Bratislavského kraja.
Plnenie:
Na základe požiadaviek bol realizovaný anonymný prieskum a vyplnenie dotazníkov (TAD1,2 a 3) u najstarších žiakov ZŠ, prvých ročníkov stredných škôl a pedagógov zúčastnených škôl, v celkovom počte 1 183 respondentov (Gymnázium Pankúchová a Žitavská, SOŠ Kremnická, ZSŠ Ivanska cesta 21, Evanjelické Lýceum Vranovská, ZŠ Černyševského a Malacky.

Vyplnené dotazníky boli zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu.

Úloha 4.4 Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

- Vyhodnotenie prieskumu :
  Dotazníkový prieskum bol realizovaný u 120 žiakov ZŠ Plavecký Štvrtok a ZŠ Záhorská Ves. Zber údajov bol realizovaný dotazníkovou formou, pričom dotazníky boli zamerané na hygienický štandard škôl a problematiku zdravotného stavu žiakov.
  Objekty obidvoch základných škôl sú účelové zariadenia s vyhovujúcimi komunálno-hygienickými parametrami a vyhovujúcou prevádzkovou hygienou. Výnimkou boli špeciálne triedy, kde sú umiestňovaní žiaci s poruchou správania a učenia. Z dôvodu väčšej fyzickej sily týchto žiakov dochádza medzi nimi k častejším osobným útokom, následkom ktorých dochádza k poškodeniu školského nábytku a vybavenosti učební.
  Z hodnotenia zdravotného stavu detí neboli zistené výrazné rozdiely v jednotlivých skupinách v porovnaní so žiakmi v rámci ostatných regiónov Slovenskej republiky. Vo výskyte akútnych respiračných ochorení prevláda výskyt angíny nad chrípkou a iných ochorení dýchacích ciest. Pri výskyte chronických ochorení sa najčastejšie vyskytujú ochorenia chrbtice, bolesti hlavy, ortopedické poruchy, psychické problémy a v minimálnom počte sa vyskytujú alergické ochorenia. Toto zistenie je potrebné brať len ako orientačné, nakoľko ide o dobrovoľný prieskum respondentov zo sociálne znevýhodneného prostredia a nie všetky deti porozumeli otázkam. Vo všeobecnosti je známe, že rómska populácia hodnotí svoj zdravotný stav pozitívnejšie ako celková populácia SR. Keďže toto hodnotenie nezodpovedá reálnemu stavu, tak ako ho poznáme, zrejme ide o odlišný referenčný rámec, ktorý používajú obe skupiny pre hodnotení vlastného zdravia.

Úloha 4.5 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

- Realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 7-10 ročných.
- Vyšetrenie vzoriek pokrmov a vybraných potravinových komodít.
- Priebežná tvorba databázy.
- Vyšetrenie vzoriek stravy a vybraných potravinových komodít
- Hodnotenie laboratórnych výsledkov
  Plnenie:
  V prvom polroku 2010 bol realizovaný anonymný prieskum u 150 respondentov vo veku 7-10 rokov zo Základnej školy na Drieňovej ul. v Bratislave a vidieckej Základnej školy v Ivanke pri Dunaji v okrese Senec.

Predmetom prieskumu boli stravovacie zvyklosti dieťaťa a jeho výživové preferencie, 24 hodinová stravovacia anamnéza, 24 hodinový pohybový režim a zisťovanie vybraných rizík v súvislosti s konzumáciou jedál.
Súčasne bolo vykonané meranie krvného tlaku (syst./diast.) a základné antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pása a obvod bokov).
Ďalej bolo odobratých 10 vzoriek celodennej stravy na fyzikálno - chemické vyšetrenie (energetická hodnota, bielkoviny, tuky, sacharidy, dusičnany a chlorid sodný).
Spracovaná databáza bola zaslaná gestorovi na vyhodnotenie.

Fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 19 vzoriek stravy, čo predstavuje 109 ukazovateľov.

Úloha 4.6 Zdravé deti v zdravých rodinách

- Rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholestrolémie a hypocholestrolémie u detí vo veku 11 a 17 rokov

Plnenie:
V rámci projektu sa uskutočnilo pracovné stretnutie, na ktorom boli prezentované výsledky za rok 2009 a harmonogram úloh na rok 2010.
Analýzou rizikových faktorov kardiovaskulárneho zdravia bolo zistené, že hodnoty sa signifikantne líšia podľa krajov, pohlavia a veku. V Bratislavskom kraji boli priemerné hodnoty celkového cholesterolu u 11 ročných dievčat 4,23mmol/l a chlapcov 4,10mmol/l, u 17 ročných dievčat 4,29mmol/ a chlapcov 3,86mmol/. Priemerné hodnoty BMI boli u 11 ročných dievčat 17,61 a chlapcov 18,10, u 17 ročných dievčat 20,42 a chlapcov 23,71. Systolický krvný tlak dosahoval hodnoty u 11 ročných dievčat 115mm/Hg a chlapcov 118, u 17 ročných dievčat 119 a chlapcov 127mm/Hg. Diastolický krvný tlak dosahoval hodnoty u 11 ročných dievčat 70 mm/Hg a chlapcov 74, u 17 ročných dievčat 74 a chlapcov 77 mm/Hg.
Výsledky prieskumu majú poslúžiť na aktualizáciu intervenčných opatrení v rámci poradní zdravia úradu.
Na základe požiadaviek v druhom polroku 2010 bolo vyplnených 139 dotazníkov (96 od 11 ročných a 43 od 17 ročných respondentov) a databáza bola zaslaná gestorovi na vyhodnotenie.

Mimoriadna úloha : „Program ovocie a zelenina do škôl“

Plnenie:
Program podpory konzumácie ovocia a zeleniny v školách v zmysle nariadenia Rady ES č. 13/2009 v šk. roku 2010/2011 realizovali fy.- Boni fructi a.s. Bratislava, Fresco s.r.o., D-O-S Špačince, a Rajo a.s. Bratislava v nasledovných školách a školských zariadeniach:

druhy škôl	počet škôl zapojených do programu	odber (poč. deti a žiak.)
Materské školy	68	4 020
Základné školy	116	19 716
Špeciálne školy	8	900
Spolu	192	24 636

Tento program sa v 99% realizuje prostredníctvom zamestnancov školských jedálni a vo

zvyšnom percente povereným zamestnancom školy. Sortiment podávaného ovocia pozostáva z jabĺk, hrušiek a 100% jablkovej šťavy. Ovocné šťavy sú dodávané v 5 litrových baleniach a podávané sú ako súčasť pitného režimu deti MŠ a pre žiakov ZŠ ako nápoje v rámci obeda. Za účelom posúdenia úspešnosti projektu „Školské ovocie“, ktorého cieľom bolo monitorovanie vstupných a výstupných údajov spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu detí, žiakov a rodičov bol pracovníkmi odboru realizovaný dotazníkový prieskumu u 71 respondentov z vybraných materských, základných a špeciálnych škôl.
Vyplnené dotazníky boli zaslané gestorovi na vyhodnotenie.

Projekt MZ SR „Monitorovať fyzickú aktivitu deti a dorastu vrátane monitorovania stavu pohybového aparátu, zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých detí a dorastu„

- Realizovať dotazníkový prieskum u 180 žiakov osemročného gymnázia a špeciálnej školy. Cieľom prieskumu je získať informácie o druhu, intenzite a trvaní fyzickej aktivity
- Antropometrické merania (telesná hmotnosť a výška, BMI, obvod pása, hrudníka a bokov, % podkožného tuku)
- Monitorovanie stavu pohybového aparátu (ploché nohy, asymetria lopatiek a ramien, chybné držanie tela)
- Vypracovanie databázy meraní

Plnenie :

Na základe požiadaviek gestora bol realizovaný prieskum a vyplnenie dotazníkov u 224 respondentov vybraných 8 ročných gymnázií a špeciálnych škôl vo veku 10 až 12 ročných detí a 17 až 19 ročných žiakov (1.súkromného gymnázia Bajkalská 20, ZŠI pre žiakov s NKS Vlast. námestie 1, Spojenej školy – odb. učilišťa Švabinského 7 a Spojenej školy - ŠZŠ a PŠ Dolinského 1 v Bratislave).

Antropometrické vyšetrenie a monitorovanie pohybového aparátu bolo vykonané u 152 respondentov. Následne spracovaná databáza bola zaslaná na vyhodnotenie gestorovi projektu.

Projekt RÚVZ hl.m. Bratislava „Efektívna podpora kardiovaskulárneho zdravia v prostredí základných škôl mestskej časti Petržalka“.

Plnenie:

V roku 2010 pod gestorstvom Poradne zdravia Petržalka sme pokračovali v realizácií predmetného projektu, ktorého hlavným cieľom je motivácia k prehodnoteniu postojov vzťahujúcich sa k spôsobu života a správania, zlepšenie vedomosti v rámci primárnej prevencie kardio-metabolického rizika.

V rámci úlohy sme vykonali merania krvného tlaku a srdcovej frekvencie u 180 žiakov zo ZŠ Garcenova, Pankuchova, Budatínska, Lachova a Gessayova.

Vyhodnotenie projektu realizuje gestor.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Úloha 5.1 Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov.

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov. Vytvorením podmienok na včasnú identifikáciu opustených žiaričov a dôsledným odstraňovaním nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov sa zníži riziko nelegálnej manipulácie s nimi, riziko ich teroristického zneužitia ako aj riziko neodôvodneného ožiarenia obyvateľov. Pokračovanie v plnení úlohy je aktuálne aj v ďalších rokoch, pretože v súčasnej dobe dochádza približne v 20-tich % k zmene majiteľov pracovísk, kde sa opustené žiariče môžu nachádzať.

V roku 2010 bolo na území Bratislavského kraja 29 pracovísk s uzavretými a 28 pracovísk s otvorenými žiaričmi. Nepoužívané žiariče sa skladujú na pracoviskách vo vybudovaných skladoch, ktoré spĺňajú kritériá pre radiačnú ochranu a voči odcudzeniu. Uspokojivo je riešená likvidácia kvapalného rádioaktívneho odpadu s obsahom krátkodobých izotopov pomocou vymieracích nádrží a následného kontrolovaného vypúšťania do verejnej kanalizácie. Tam, kde je to možné sa zdroje kvapalných žiaričov chemicky upravia na zmenšený objem a dočasne sa uskladnia v príručných skladoch. Skladovanie sa vykonáva až po dobu, kedy sa prikročí k likvidácii rádioaktívneho odpadu v celoštátnom uložisku inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu na území Jadrovej elektrárne v Mochovciach. Likvidácia nepoužívaných zdrojov žiarenia sa vykonáva cez firmy, ktoré majú na túto činnosť oprávnenie. Na náš podnet sa podarilo v druhom polroku 2010 bezpečne zlikvidovať rádioaktívny zdroj ^{137}Cs na rozostavanom bloku nemocnice Rázsochy v Bratislave a umiestniť ho na celoštátne uložisko rádioaktívnych látok v Mochovciach. Tento spôsob likvidácie rádioaktívnej látok je pre firmy finančne veľmi nákladný. Nepotrebné žiariče sa preto likvidujú pomaly, v malých počtoch. V súčasnosti skoro na všetkých pracoviskách sa nachádzajú nepoužívané zdroje žiarenia. Súčasťou našej hygienickej obhliadky pracoviska je aj previerka uskladnenia nepoužívaných zdrojov žiarenia a ich zabezpečenie voči odcudzeniu. Od zodpovedných pracovníkov vyžadujeme, aby na svojom pracovisku vypracovali časové plány postupnej likvidácie nepotrebných žiaričov hore uvedeným spôsobom.

V roku 2010 rovnako ako aj v predošlých obdobiach sme na pracoviskách v Bratislavskom kraji nezaznamenali žiadnu mimoriadnu udalosť zo straty alebo radiačnej nehody zdrojov ionizujúceho žiarenia.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program SR

V rámci Národného imunizačného programu sa v roku 2010 priebežne vykonávala surveillance ochorení preventabilných očkovaním. V tomto období bolo hlásených a epidemiologicky vyšetrených celkom 784 ochorení, ktoré sú preventabilné očkovaním. V jednom prípade bola u neočkovaného 50 ročného muža, cudzieho štátneho príslušníka z Kuby, hlásená parotitída. Ochorenie bolo laboratórne potvrdené (ELISA IgM – pozit). V ďalších 783 prípadoch boli zaznamenané ochorenia na pertussis, z toho v 3 prípadoch u 0 ročných vzhľadom k veku ešte neočkovaných detí. Najvyššia chorobnosť bola hlásená vo vekovej skupine 15-19 ročných (232 ochorení, chorobnosť 263,67/100 000). U dospelých osôb na 20 rokov bolo evidovaných 470 ochorení s najvyššou vekovo-špecifickou chorobnosťou v skupine 20-24 ročných osôb (152,69/100 000). Z celkového počtu ochorení bolo v minulosti riadne očkovaných 584 osôb, 115 osôb nebolo očkovaných (ide o osoby staršej vekovej kategórie, prípadne o osoby očkované len proti diftérii a tetanu, bez pertussickej zložky). Vo zvyšných 84 prípadoch (10,7%) sa údaj očkovaní nepodarilo zistiť. Vzhľadom na zmeny v očkovacom kalendári od 1.7. 2010 a vyhlášku č. 273/2010, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 585/2008 Z.z. boli lekári prvého kontaktu pre deti a dorast formou seminárov informovaní o zmenách v povinnom pravidelnom očkovaní detí. Ide hlavne o zavedenie preočkovania proti pertussis v 13. roku života acelulárnou vakcínou a očkovanie proti pneumokokovým infekciám 10-valentnou, resp. 13-valentnou vakcínou. Prostredníctvom kampane SZO prebiehajúcej pod názvom Európsky imunizačný týždeň boli vykonané zdravotno-výchovné aktivity, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie širokej verejnosti o význame a nutnosti očkovania v prospech zdravia jednotlivca i celej spoločnosti. V priebehu septembra a októbra vykonali pracovníci epidemiológie kontrolu povinného pravidelného očkovania u 147 praktických lekárov pre deti a dorast v 150 ambulanciách Bratislavského kraja. Výsledky kontroly u všetkých druhov pravidelného očkovania sú na celokrajskej i okresnej úrovni veľmi priaznivé. Na okresnej úrovni neklesla ani pri jednom druhu očkovania zaočkovanosť pod 95% v žiadnom z ôsmich okresov Bratislavského kraja.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V priebehu roka 2010 bolo evidovaných a analyzovaných celkom 6448 infekčných ochorení. Z exotických ochorení nebolo evidované žiadne ochorenie. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2009 došlo v Bratislavskom kraji k nárastu takmer u všetkých druhov ochorení. V skupine črevných nákaz bol zaznamenaný vzostup u salmonelóz (o 119,9 %), kampylobakteriálnych enteritíd (o 33,8%), vírusových črevných infekcií (o 20,8%) ako i u hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu (o 26,5%). Dramatické zvýšenie chorobnosti sme zaznamenali u ochorení na pertussis (o 1531,3%) ako i u ochorení na parapertussis (viac ako 18 násobne oproti roku 2009). Mierny vzostup (o 21,9%) bol zaznamenaný i u varicelly. V skupine vírusových hepatitíd bol evidovaný 1,7 násobný vzostup u VHB, naopak k poklesu došlo u VHA (o 58,3%) a taktiež i u chronických vírusových hepatitíd (o 56,4%). Na zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o možnostiach predchádzania prenosným ochoreniam, o očkovaní alebo ďalších preventívnych opatreniach využívali pracovníci epidemiológie mediálnu komunikáciu (tlač, rozhlas, televízia). Jednalo sa najmä o chrípku a chrípke podobné ochorenia, vírusové hepatitídy, kliešťovú encefalitídu, lymskú boreliózu, črevné nákazy a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia. V rámci odborných konferencií a školiacich akcií bolo lekárom prvého kontaktu odprednášaných 29

prezentácií týkajúcich sa epidemiológie infekčných ochorení a možnostiach prevencie očkovaním.

6.3.Informačný systém prenosných ochorení

V roku 2010 bolo v informačnom systéme spracovaných 6425 prípadov ochorení, z toho v 1032 prípadoch išlo o nozokomiálny charakter výskytu. Z celkového počtu ochorení bolo 4121 potvrdených a 2304 nepotvrdených. Na odbore epidemiológie bolo spracovaných 4609 ohnísk nákazy a vydaných 54 rozhodnutí orgánu na ochranu zdravia o lekárskom dohľade. Očkovanie bolo vykonané u 25 priamych kontaktov. V roku 2010 bolo v Bratislavskom kraji zaznamenaných 9 epidémií črevných ochorení:

- Akútna gastroenteritída zapríčinená vírusom Norwalk – 59 ochorení na 6 klinikách Psychiatrickej nemocnice P. Pinella v Pezinku
- Akútna gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie – 5 ochorení na IV. Internej klinike FNsP Bratislava, Nemocnica sv. Cyrila a Metoda
- Akútna gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie – 14 ochorení na Fyziatricko-rehabilitačnom oddelení FNsP Bratislava, Nemocnica Ružinov
- Akútna gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie – 22 ochorení na Ortopedicko-traumatologickej klinike FNsP Bratislava, Nemocnica Ružinov
- Akútna gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie – 25 ochorení na 2 klinikách Psychiatrickej nemocnice P. Pinella v Pezinku
- Akútna gastroenteritída zapríčinená vírusom Norwalk – 5 ochorení na Rádioterapeutickom oddelení NOÚ Klenová v Bratislave
- Akútna gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie – 8 ochorení na Geriatrickej klinike FNsP Bratislava, Špecializovaná geriatrická nemocnica Podunajské Biskupice
- Akútna gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie – 7 ochorení na Kožnej klinike DFNsP Bratislava
- Akútna gastroenteritída zapríčinená vírusom Norwalk – 7 ochorení na Dojčeneckom oddelení I. Detskej kliniky DFNsP Bratislava

6.4. Nozokomiálne nákazy

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EU HELICS – IPSE

V roku 2010 sa pokračovalo v plnení programu EU HELICS **(**Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance) v časti surveillance nozokomiálnych infekcií na jednotkách intenzívnej starostlivosti.

Retrospektívne sa dotazníkovou formou spracovalo 30 chorobopisov pacientov hospitalizovaných minimálne 48 hodín na Klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny Univerzitná nemocnica Bratislava, Nemocnica akad.L. Dérera v čase od februára do apríla 2010. Pozornosť sa sústreďovala na pacientov, u ktorých v priebehu hospitalizácie vznikla nozokomiálna infekcia (pneumónia alebo infekcia krvného riečišťa). V spracovávaní dotazníkov sa pokračovalo elektronickou formou a elektronické výstupy budú zaslané odboru epidemiológie RÚVZ v Trenčíne ako celoslovenskému koordinátorovi tohto programu.

V roku 2011 sa bude v programe, ktorého cieľom je určiť mieru rizika vzniku nozokomiálnych nákaz a zosúladiť údaje o nozokomiálnych nákazách a rezistencii na antibiotiká v jednotlivých štátoch Európy, pokračovať.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

V Bratislavskom kraji sa neustále udržuje stav pripravenosti na pandémiu chrípky a vykonávajú sa činnosti súvisiace s prevenciou sezónnej chrípky (monitorovanie chrípky a akútnych respiračných ochorení, sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii a informovanie o očkovaní). Na území Bratislavského kraja bolo v roku 2010 (január a február) potvrdených a v EPISe vykázaných 10 ochorení novým typom chrípky A(H1N1). Na skvalitnenie surveillance chrípky a akútnych respiračných ochorení bolo pre lekárov prvého kontaktu usporiadané pracovné stretnutie, kde epidemiológovia RÚVZ zdôraznili vykonávanie hlásnej služby chrípky a akútnych respiračných ochorení. Taktiež boli lekári vyzvaní aby dôsledne vykonávali očkovanie proti chrípke a pneumokokovým infekciám najmä v domovoch dôchodcov, liečebniach pre dlhodobo chorých a pod.

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Po eradikácii poliomyelitídy v SR sa i naďalej pokračuje vo vykonávaní surveillance tohto ochorenia, ku ktorej patrí i pravidelné virologické vyšetrenie odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V priebehu roka 2010 bolo v Bratislavskom kraji vykonaných a virologicky vyšetrených celkom 14 odberov odpadových vôd z dvoch lokalít (ČOV Vrakuňa a ČOV Malacky). Virologické vyšetrenie na poliovírusy bolo vo všetkých prípadoch negatívne.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

V roku 2010 bola do výučby predmetov verejné zdravotníctvo a epidemiológia v Strednej zdravotníckej škole v okrese Bratislava V zaradená a prednesená v troch triedach problematika HIV infekcie, pohlavne prenosných chorôb a ich prevencie a uskutočnili sa aktivity, ktoré sú súčasťou projektu Hrou proti AIDS.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Číslo úlohy	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
1.5	*Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou*	*132*	*525*
1.6	*Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EU*	*940*	*7803*
2.3	*Zdravé pracoviská*	-	-
3.2	*Kontrola jodidácie kuchynskej soli*	*11*	*22*
3.3	*Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti*	*32*	*86*
4.5	*Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál*	*19*	*109*
7.1	*Cyanobaktérie*	*43*	*43*
7.2	*Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach*	*6*	*6*
7.3	*Minerálne a pramenité balené vody*	*50*	*400*
7.14	*Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk*	*60*	*430*
7.16	*Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov*	*38*	*38*

7.1 **Cyanobaktérie**

Z prírodných kúpalísk bolo odobratých 107 vzoriek, ktoré boli hydrobiologicky vyšetrené na obsah daného ukazovateľa.

7.2 **Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach**

Mikrobiologicky boli vyšetrené 16 vzoriek na legionely a 0 vzoriek vôd z bazénov na obsah améb.

7.3 **Minerálne a pramenité balené vody**

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 73 vzoriek minerálnych vôd, fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 66 vzoriek minerálnych vôd, čo predstavuje 660 ukazovateľov.

7.14**Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk.**

Chemicky bolo vyšetrených 81 vzoriek piesku na obsah kovov(kadmia, chrómu, medi, ortuti, niklu, olova, zinku) a benzénu, čo predstavuje 637 ukazovateľov.

- Monitorovanie kontaminácie piesku detských pieskovísk vo vybraných lokalitách za účelom hodnotenia zdravotného rizika ako podklad pre zavedenie vhodných laboratórnych postupov na izoláciu a kvantifikáciu chemických kontaminantov (anorganických a organických) v piesku.
  Plnenie:

V priebehu roka 2010 z dozorovaných a nedozorovaných detských ihrísk a pieskovísk bolo odobratých 81 vzoriek piesku na chemické vyšetrenie (olovo, kadmium, ortuť, chróm, nikel, meď, zinok), ktoré vyhoveli požiadavkám.

7.16 **Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov.**

Metódou HPLC bolo vyšetrených 141 vzoriek biologického materiálu na obsah kyseliny hippurovej po expozícii toluénu v pracovnom prostredí. Na obsah o-krezolu nebola vyšetrená ani jedna vzorka.

9. PODPORA ZDRAVIA

Úloha 9.1. Materské centrá

OPZ v spolupráci s Úniou materských centier SR pripravil plán spolupráce kde s rozpracované formy a metódy ktoré sa budú priebežne realizovali v jednotlivých materských centrách Bratislavského kraja. Úloha sa bude realizovať aj v nasledujúcich rokoch formou ponuky a záujmu jednotlivých materských centier. Realizovali sme dve pracovné stretnutia na pôde Únie materských centier, na ktorých sa prediskutovávali rôzne možnosti spolupráce. Poradne zdravia pravidelne na požiadanie poskytovali rôzne informácie najmä z oblasti životosprávy a výživy dojčiacich matiek a detí po ukončení dojčenia a tiež z oblasti psychologie v detskom veku. V prípade záujmu poskytli i kompletné vyšetrenie matiek spojené s poradenstvom. Edukácia bola realizovaná formou osobnej individuálnej konzultácie a tiež formou e-mailovej komunikácie.

Úloha 9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo

V roku 2010 v rámci plnenia projektu bolo v oboch Poradniach zdravia RÚVZ-Ba vyšetrených spolu **834 klientov** - v PZ Petržalka **323** a v PZ Ružinovská **511** klientov starších ako 65 rokov. Edukácia z oblasti optimálneho životného štýlu a výživy bola poskytnutá aj v rámci preventívnych výjazdových aktivít a pri opakovaných návštevách.

V spolupráci s Miestnym úradom Bratislava - Petržalka PZ zabezpečila pre **90** seniorov pod odborným dohľadom cvičiteľky praktickú edukáciu špeciálneho cvičenia na zlepšenie fyzickej a psychickej kondície a zvýšenia sebavedomia seniorov s cieľom eliminácie sociálnej izolácie starších ľudí v Petržalke v počte 92 hodín. PZ zároveň vykonávala skríning a poradenstvo prevencie hypertenzie a obezity.
PZ sa zapojila do preventívno – edukačných aktivít pri príležitosti:
Medzinárodný deň seniorov - „Jeseň života aktívne“ - *38 seniorov*
Svetový deň zdravia - *104 seniorov*
Dni Petržalky - *40 seniorov*
Svetový deň srdca – projekt MOST - *151 seniorov*

Odbor podpory zdravia začal s realizáciou dotazníkovej štúdie projektu na tému „ Seniori v rodine a spoločnosti“.

Úloha 9.3. Zdravotno- výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Projekt v roku 2010 nebol riešený je však v štádiu prípravy. Začal sa vykonávať prieskum záujmu jednotlivých materských škôl, kde by sa mohol projekt realizovať.

Úloha 9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni - databáza dobrých postupov

Poradňa zdravia Petržalka je autorom a realizátorom projektu

* **„Efektívna podpora kardio-metabolického zdravia v prostredí základných škôl mestskej časti Bratislava - Petržalka“.** V roku 2010 bolo komplexne vyšetrených a primeranou formou individuálne edukovaných z problematiky životného štýlu 1.179 detí zo 6 ZŠ mestskej časti Petržalka.

Cieľ projektu: Štruktúrovaná intervencia troch cieľových skupín, (deti, ich rodičia a učitelia) spoluvytvárajúcich sociálne prostredie školy iniciuje ich dynamickú interakciu. Tvorí sa motivácia k prehodnocovaniu postojov, vzťahujúcich sa k spôsobu života a priestor pre hľadanie rezerv vo vedomostiach a správaniach sa, kľúčových pre primárnu prevenciu kardio - metabolického rizika. Projekt využíva potenciál pozitívnych aspektov prostredia základnej školy v primárnej prevencii kardio- metabolického rizika.

Čiastkové ciele projektu

- efektívna difúzia vedecky podložených informácií o kardiovaskulárnom zdraví v prostredí školy,
- skríning vybraných rizikových faktorov kardio -metabolických chorôb u detí, ich rodičov a učiteľov,
- identifikácia kardio metabolického rizika a personalizované poradenstvo na redukciu kardio metabolického rizika u cieľových populácií
- mobilizácia a motivácia učiteľov k prehodnoteniu vlastných postojov a správaní sa vo vzťahu ku kardiovaskulárnemu zdraviu
- motivácia učiteľov k formovaniu postojov detí prostredníctvom vlastných pozitívnych či negatívnych skúseností,
- mobilizácia a motivácia deti vo veku 6 - 15 rokov k tvorbe postojov a návykov kľúčových pre celoživotné kardiovaskulárne zdravie,
- prostredníctvom detí mobilizácia a motivácia rodičov k vytváraniu rodinných návykov vo vzťahu k celoživotnému kardiovaskulárnemu zdraviu,
- overenie potenciálu prostredia a komunikačných sietí školy na vytváranie priaznivých podmienok pre kardiovaskulárne zdravie detí.

Vedľajšie ciele projektu

- vzbudenie záujmu širokej verejnosti mestskej časti Petržalka a aktívnu zmenu životného štýlu,
- podporiť informovanosť obyvateľstva Petržalky o činnosti Poradní zdravia

Výsledky projektu za rok 2010

- vykonaný skríning (115 údajov o 1 žiakovi) o protektívnych a rizikových faktorov chronických ochorení u **1.179** žiakov šiestich základných škôl m. č. Bratislava - Petržalka.
- vykonaná individuálna, veku primeraná edukácia o srdci, cievach, zdravom životnom štýle a rizikových faktoroch u **1.179** žiakov šiestich základných škôl m. č. Bratislava - Petržalka.
- vykonané štatistické vyhodnotenie (deskriptívna štatistika) vybraných rizikových faktorov chronických chorôb u **1481** žiakov 8 základných škôl m. č. Bratislava - Petržalka

Projekt bol prezentovaný na 5 odborných podujatiach, v 8 odborných publikáciách, 26 prezentáciách pre verejnosť a 5 popularizačných prednáškach na ZŠ.

Poradňa zdravia Petržalka je v rámci projektu školiteľským pracoviskom diplomových záverečných prác (vrátane odborného školiteľstva) pre 14 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity 2 študentov LFUK**,** a 3 doktorandov z FaFUK, ktorí sa pod vedením pracovníkov PZP zúčastňujú na vybraných metodikách skríningu vybraných rizikových faktorov chronických chorôb u detí. V roku 2010 boli spracované a s pochvalou obhájené 3 diplomové práce na SZU.

1. Víznerová N., Gerová Z., Kováčiková H., Egnerová A.:
   Výskyt vybraných rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení u učiteliek základných škôl v Petržalke

2. Slivová K., Gerová Z., Kováčiková H., Egnerová A.:
   Riziko ochorenia na diabetes mellitus 2. typu u učiteľov základných škôl v Petržalke

3. Szárazová Z., Gerová Z., Kováčiková H., Egnerová A.:
   Výskyt nadhmotnosti, obezity a jej rizikových faktorov u detí vo veku 6-15 rokov

Poradňa zdravia Ružinovská realizovala projekty:

- **„Objav mlieko**“, v spolupráci so SMZ , ktorý má za cieľ objektívne informovať o benefitoch mlieka a mliečnych výrobkov pre zdravý vývoj detí a dospelej populácie.
- **„Dano a Danka učia deti zdravej výžive“** predprimárne vzdelávanie. V spolupráci s Danone a MŠ SR realizovala veľmi úspešný edukačný projekt pre deti predškolského veku z problematiky výživy a zdravia Zapojených bolo 88 materský škôl - edukovaných 7001 detí, 616 učiteľov MŠ, 1200 vedúcich školských jedálni. Vydaná bola metodická príručka pre učiteľov MŠ a pracovný zošit pre predškolákov s témami ľudské telo, výživa, odohrané bábkové divadlo.
- **„Projekt Zdravá 5 - ako sa stravujú naši školáci?“** v spolupráci so spol. Ahold Hypernova, a agentúrou Comm zameraných na upevňovanie zdravých stravovacích návykov u detí a motiváciou k dennej konzumácií ovocia a zeleniny. Cieľová skupina - deti ZŠ, pedagógovia, školy, rodičia. Počet edukovaných detí 5444
- **„Prevencia civilizačných chorôb–Go Fit projekt zdravého životného štýlu“** Edukačný projekt pre deti školského veku s cieľom zvýšiť nutričnú gramotnosť, reálne zlepšiť spôsob výživy a zlepšiť životný štýl predovšetkým zvýšiť pohybovú aktivitu. Projekt realizovaný v spolupráci s Nadáciou Silvie Gašparovičovej, Kanceláriou WHO a farmaceutickými spol. Sanofi, Zentiva, agentúrou Webster . Vyšetrených 166 učiteľov, zistená fyzická zdatnosť a edukácia školákov na 4 ZŠ
- **„Najzdravšie ministerstvo“ - e**dukačno-preventívna akcia **.** Komplexné vyšetrenie klinických a biochemických rizikových faktorov metabolického Vyšetrenie doplnené nutričnými analýzami a následnými diétnymi odporúčaniami. Počet vyšetrených 105 pracovníkov MZ SR
- **„Hyper-Dialog“** – preventívno edukačná akcia pre poslancov Národnej rady SR v spolupráci so SKS a agentúrou Webster zameraná na prevenciu metabolického syndrómu. Vyšetrených bolo 98 poslancov a zamestnancov NR SR.
- V spolupráci so zdravotnou poisťovňou Union sme realizovali **„Dni zdravia "** vo výrobných podnikoch Bratislavského kraja, kde sme vyšetrili rizikové parametre a poskytli odborné poradenstvo 1052 klientom.
- **„Prevencia pedagogických pracovníkov“** opakovaná preventívna akcia pre učiteľov vybraných škôl Bratislavského kraja s cieľom zaznamenať vývojové trendy rizikových faktorov. Počet vyšetrených učiteľov 104.

Odbor podpory zdravia sa zapojil do riešenia projektov:

- Projekt MZ SR – **„Monitorovanie fyzickej aktivity u detí“** podľa Metodického pokynu MZ SR pre monitorovanie fyzickej aktivity detí a dorastu v úlohe Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008-2015.
- V spolupráci so Slovenskou pediatrickou spoločnosťou a RÚVZ – B**B** realizujeme projekt **„Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku“,** kde metodicky zodpovedáme za odporúčania z oblasti výživy a životosprávy.
- Projekt UVZ **„Program -ovocie a zelenina do škôl“** zapojených bolo 10 základných a materských škôl Bratislavského kraja, počet respondentov 240

Úloha 9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Odbor podpory zdravia sa aktívne zapojil do preventívnych aktivít pri príležitosti Svetového dňa zdravia Svetového dňa srdca - MOST, Svetového dňa mlieka, Svetového dňa výživy a zdravého trávenia, Svetového dňa darcov krvi, Medzinárodného dňa seniorov, Svetového dňa bez tabaku a Svetového dňa boja proti drogám. PZ - Petržalka v rámci týchto aktivít vykonala individuálnu intervenciu u **299** osôb a PZ – Ružinovská u **516** klientov.
Na konferencii ktorú organizoval Bratislavský samosprávny kraj pod názvom „Drogové závislosti v Bratislavskom kraji“ bol prezentovaný príspevok „ Koordinácia úloh Národného programu boja proti drogám v pôsobnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva hlavného mesta Bratislavy“.

Úloha 9.7 „Vyzvi srdce k pohybu“ – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelej populácie.

Úloha nebola realizovaná.

Úloha 9.8. Národný program prevencie obezity

Cieľom programu je vytvoriť systém preventívnych opatrení, ktoré povedú k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii. V rámci tohto programu pracovníci OPZ trvale realizujú skríningové aktivity spojené s odborným nutričným poradenstvom s cieľom ozdravenia výživového režimu a životosprávy.

<u>Poradňa zdravia Petržalka</u>

- vykonala skríning nadváhy a obezity a individuálnu, veku primeranú edukáciu zdravého životného štýlu u **1179** žiakov zo **6** ZŠ Mestskej časti Bratislava – Petržalka
- realizovala poradensko – edukačnú intervenciu nadváhy pre **471** občanov Petržalky
- edukácia bola realizovaná aj formou odborno–populárnych prednášok, masmediálnych aktivít a webovej komunikácie v počte 27

<u>Poradňa zdravia Ružinovská</u>

- realizovala v spolupráci so zdravotnými poisťovňami, agentúrami, zdravotníckymi i nezdravotníckymi organizáciami výjazdové aktivity zamerané prevenciu voľnoradikálových ochorení vrátane nadhmotnosti. Vyšetrených a edukovaných bolo **1525** probandov.
- poradenstvo z oblasti nutrície a životosprávy bolo poskytnuté **678** klientom poradne zdravia u ktorých bola diagnostikovaná nadhmotnosť až obezita.
- edukácia bola realizovaná aj formou odborno–populárnych prednášok, masmediálnych aktivít a webovej komunikácie v počte **99.**

Úloha 9.9. CINDY program SR

Prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení je priebežne riešená v oboch PZ pri RUVZ.

Cieľ programu: znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom – nezdravá výživa a životospráva, fajčenie, nedostatočná pohybová aktivita, nadmerný konzum alkoholu a neschopnosť zvládnuť stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy a tým dosiahnuť pokles morbidity a mortality populácie na choroby srdcovo-cievne a nádorové.

V rámci tohto programu bolo celkove v poradniach zdravia RUVZ vyšetrených **3918** občanov Bratislavského kraja, ktorým bola poskytnutá základná a špecializovaná poradenská činnosť.

Poradňa zdravia Petržalka poskytla základnú poradenskú činnosť **1782** klientom

- vyšetrenie rizikových faktorov kardiovaskulárnych chorôb a kompletné poradenstvo zdravého životného štýlu TZS – **94** osôb,
- vyhľadávanie skupín obyvateľov mestskej časti Bratislava - Petržalka s vysokým rizikom kardiovaskulárnych a onkologických ochorení a motivácia k zmene postojov a zmene životného štýlu bolo vykonané u **1688** dospelých osôb, **1179** detí
- odoslanie do systému zdravotnej starostlivosti pre nález neriešeného stavu vysokého kardio - metabolického rizika: **65** dospelých osôb, **112** detí.
- vyhodnotenie rizika na diabetes mellitus typu 2: **188** osôb,
- nasnímanie a vyhodnotenie ekg: **2** osoby.

Špecializovaná odborná poradenská činnosť:

PZ Petržalka sústredila pozornosť do piatich kľúčových priorít, ktorými sú:

- špeciálne poradenstvo na zvýšenie pohybovej aktivity vykonané
  opakovane u 90 osôb (92 hodín x 45 osôb, t.j. spolu 4.140 návštev)
  jednorázovo u 475 dospelých a 1179 detí ZŠ
- poradenstvo na ozdravenie výživy, vykonané u **565** dospelých osôb a **1179** detí
- poradenstvo, zamerané na podporu nefajčenia, vykonané u **339** dospelých a **1179** detí**.**
- poradenstvo zamerané na znižovanie krvného tlaku vykonané u **603** dospelých **a 1179** detí.
- poradenstvo zamerané na zvládanie stresu, vykonané u **565** dospelých osôb a u **1179** detí.

Poradňa zdravia Ružinovská poskytla základnú poradenskú aktivitu **2136** klientom

- vyšetrenie rizikových faktorov kardiovaskulárnych chorôb a kompletné poradenstvo zdravého životného štýlu TZS – **1885** osôb,
- výjazdové preventívne aktivity s cieľom zachytiť rizikových jedincov – **251** osôb
- odoslanie do zdravotnej starostlivosti pre nález kardio-metabolického rizika: **85** osôb
- vyhodnotenie rizika na diabetes mellitus typu 2: **221** osôb,

Špecializovaná odborná poradenská činnosť:

- poradenstvo na zvýšenie pohybovej aktivity u 1885 dospelých a 1213 detí ZŠ v rámci projektu Go-Fit
- poradenstvo na ozdravenie výživy u **2136** dospelých a **1213** detí ZŠ a
- poradenstvo, zamerané na podporu nefajčenia, vykonané u **141** osôb,
- poradenstvo zamerané na znižovanie krvného tlaku u **1019** osôb,
- poradenstvo zamerané na zvládanie stresu, vykonané u **29**osôb.

Úloha 9.10. Školy podporujúce zdravie

Okrem projektov uvedených v časti 9.4. Odbor podpory zdravia realizoval

- **Národný program starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 – 2015**. OPZ poskytol edukačné DVD pod názvom **„Becepáčik a dopravná výchova pre deti materských škôl"** a doplnkové učebné CD o dopravnej výchove detí 1. stupňa ZŠ- ,, Autoškola pre deti.“
  Edukácia bola vykonaná u 495 detí, z toho bolo 140 detí z materských škôl a 355 detí I. stupňa ZŠ.
- **Protifajčiarska edukácia na školách –** pracovníci OPZ absolvovali prednáškový cyklus pre žiakov SŠ odbornú prednášku a diskusné fórum o škodlivosti tabakizmu - edukovaných 368 študentov.
- **Projekt prevencie patologických javov v školách a rozvoj súdržnosti, spolupráce a tolerancie** – Zdravotno-osvetový materiál v spolupráci s Občianskym združením pre základné a stredné školy v SR Materiál bol distribuovaný na 150 základných škôl, 74 stredných škôl a na 40 gymnázií.
- **Protidrogová edukácia –** prevencia závislostí – prednášky na školách

10. KONTROLA TABAKU

Úloha č. 10.1. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre nefajčiarov „Prestaň a vyhraj 2010“

V rámci činnosti „Poradne na odvykanie od fajčenia“ sme uskutočnili propagáciu tejto súťaže u klientov, oboznámili sme ich s podmienkami súťaže a možnosťou prihlásenia sa na základe podkladov, ktoré sú umiestnené na webovej stránke ÚVZ SR. Propagáciu súťaže „Prestaň a vyhraj 2010“ sme uskutočňovali aj prostredníctvom našich aktivít na školách, kde sme informovali o tomto podujatí žiakov a taktiež pedagogický zbor - napr. Obchodná škola na Račianskej ul. v Bratislave a taktiež počas konzultácii s klientmi na výjazdových akciách.

Úloha 10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu.

V rámci činnosti PZ sme po zakúpení analytického prístroja smokerlyzéra v druhom polroku 2010, merali CO vo vydychovanom vzduchu klientom PZ ktorí prejavili záujem - aktívnym aj pasívnym fajčiarom – v počte **128**. Na preventívnych výjazdových akciách v spolupráci s poisťovňou Union bol záujemcom meraný CO v počte **421.**

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Plnenie: v zmysle plánu činnosti bola úloha riešená v týchto oblastiach:
A - monitoring pitnej vody – do zberu údajov a dozornej činnosti bolo zaradených pre rok 2010 v okrese Čadca 33 vodovodov (do správy SeVaK a.s. Čadca patrí 15 vodovodov, 16 do správy samospráv a 2 vodovody sú v správe akciových spoločností) a v okrese Kysucké Nové Mesto 15 vodovodov (9 vodovodov patrí do správy SeVaK, a.s. Čadca 6 vodovodov majú v správe samosprávy). V zmysle platnej legislatívy a odborného usmernenia UVZ SR sa vykonáva odber vzoriek vody pre pitné účely a samotné laboratórne stanovenie v rozsahu preverovacieho a kontrolného monitoringu, pričom laboratórne spracovanie vzoriek centrálne spracováva RUVZ so sídlom v Žiline a rádiologické vyšetrenia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Boli odobraté nasledovné počty vzoriek: v rozsahu **minimálnej analýzy vzoriek** vody - okres Čadca a okres Kysucké Nové Mesto **97 + 34 = 131** a **úplnej analýzy** okres Čadca a okres Kysucké Nové Mesto **21 + 9=30**. Celkový počet vzoriek odobratých v monitoringu a štátneho zdravotného dozoru **161.** Rádiologické stanovenia v počte 3 boli vykonané v mesiaci september vo vodovodoch Vysoká nad Kysucou, Podvysoká a Zákopčie. Počas uplynulého obdobia nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení a taktiež v zmysle platnej legislatívy nebolo treba udeliť výnimky v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Nekvalita vody sa prejavila v mikrobiologických ukazovateľoch u vodovodov Vysoká nad Kysucou, Radôstka, Klokočov, Nesluša, Staškov, Olešná. Príčiny sú v nedodržaní dezinfekcie vody a tým boli vzorky mikrobiologicky pozitívne. Prevádzkovatelia urobili nápravu. Vyššie uvedenými vykonanými odbermi vody bola plnená úloha monitoringu kvality vody a príprava pre podanie správy pre Európsku komisiu 2008 - 2010, ktorú centrálne bude spracovávať z regionálnych podkladov UVZ SR.

Terénny odber vzoriek vôd vykonávajú pracovníci tunajšieho úradu verejného zdravotníctva a laboratórne analýzy vykonáva Žilina a na požiadanie ďalšie špecializované pracoviská. Všetky výsledky sú archivované na oddelení a dáta vkladané do rozbiehajúceho sa IS Pitná voda, systém Vydra bol ukončený.

Prebehla akcia „Deň vody“. Nakoľko nemáme vlastné laboratórne pracovisko, boli vykonané len ústne a telefonické konzultácie v počte **46 a 28** konzultácií priamo na oddelení hygieny životného prostredia a zdravia dňa 22.03.2010. Občania však mali viac záujem o stanovenie kvality vody, ktoré bolo na požiadanie vykonávané RÚVZ so sídlom v Žiline s krajskou pôsobnosťou.

V dňoch 17.5 až 19.5.2010 bola vyhlásená povodňová aktivita pre okres Čadca (3.stupeň), zasadnutí krízového štáb sa zúčastňovali aj odborní pracovníci verejného zdravotníctva. Na verejných vodovodoch nebolo zaznamenané poškodenie. RUVZ Čadca bol oslovený za účelom vykonania kontrolných odberov vzoriek vody pre pitné účely z individuálnych zdrojov v rámci povodní v **4** prípadoch a to Makov, Čadca a 2 x Korňa.
B - monitoring kvality vody z vlastných vodných zdrojov – bolo vykonaných **67** odberov vzoriek vôd za účelom zistenia kvality vody a vhodnosti využívania vlastného vodného zdroja. Takéto vodné zdroje pre individuálnu potrebu občanov nemá náležitú ochranu a

vykazovali mikrobiologickú závadnosť vody, občasne boli zvýšené hodnoty v ukazovateľoch Fe, Mn.
C - posudzovanie územných plánov, stavebných dokumentácií – celkový počet posúdených stavebných dokumentácií pre stavebné povolenie ako platená služba nad rámec zákona bolo **79 a v 5** prípade bolo vypracované **odborné stanovisko** pre **tzv. integrované povoľovanie stavieb pre Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky**. Celkovo konzultačných stretnutí bolo **237,** ktoré predchádzali vydaniu rozhodnutí, stanovísk.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (ENHIS)

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Plnenie: podľa inštrukcií gestora bola táto úloha napĺňaná nasledovne:
Na webovskej stránke sú zverejnené dozorované zariadenia v tejto oblasti, kvalita kúpacích vôd je sprístupnená na portáli IS kúpacie vody, kde sa vkladajú údaje, vykonáva sa týždenné hlásenie s aktualizáciou údajov. Na web stránke sú zverejnené údaje o získaní odbornej spôsobilosti pre výkon epidemiologicky závažnej činnosti Regionálnym hygienikom Čadca, uvedené sú pokyny pre občanov Protizáplavové opatrenia, Problematika prevádzkarní solárií. IS Pitná voda bol rozbehnutý a boli za rok 2010 upresňované zoznamy vodovodov, spotrebiská a vkladané sú údaje z monitoringu a štátneho zdravotného dozoru za r.2010, ktoré slúžia ako podklad pre výročnú správu oddelenia.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Plnenie: V okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú sústredené a vyhradené lokality ako rekreačné územia s možnosťou prírodných kúpalísk a ani neboli zaevidované lokality s tzv. divokým kúpaním.

Zber a spracovanie údajov a následné evidovanie je zamerané a sústredené na dodržiavanie prevádzkovej a osobnej hygieny, legislatívy a hygienických požiadaviek na Krytej plavárni v Čadci. Úloha sa vykonáva priebežne v zmysle platnej legislatívy – kontrola prevádzkovej a osobnej hygieny v zariadení a kontrola kvality bazénovej vody. Zariadenie tvorí komplex pre športovú a relaxačnú činnosť. Sú tu situované a využívané sauna, fitnescentrum, ktoré prešli rekonštrukciou a vylepšením prevádzkovej hygieny. Nosnú časť však tvorí športové a rekreačné plávanie. V zmysle platnej legislatívy stanoveného **monitoringu kvality vôd sú vykonávané analýzy kvality bazénovej vody**. Majiteľom objektu je mesto Čadca a prevádzkovateľom ZZO Čadca. Pre informovanie verejnosti je zavedený IS informačný systém cez internetovú sieť s týždenným dopĺňaním údajov o počte vzoriek a kvalite bazénovej vody. Od 10.6. 2010 KP Čadca bola v rekonštrukcii za účelom vylepšenia technológie úpravy bazénovej vody a realizácie letnej terasy pre opaľovanie sa na voľnom priestranstve – brodiská, sprchy. Rekonštrukcia bola ukončená ku 3. júlu 2010.

Celkovo za uplynulé obdobie bolo odobratých z bazénovej vody na Krytej plavárni Čadca **13 vzoriek bazénovej vody, ktoré vykázali vyhovujúcu kvalitu (spracované v IS kúpacie vody).** Prevádzkovateľ má objednaný výkon odberu vzoriek bazénovej vody prostredníctvom RÚVZ so sídlom v Žiline a odberom vzoriek cez Čadcu. Bola preverená kvalita vody v **2**

zariadeniach pred LTS Sudopark Klokočov a Penzión Severka Zákopčie. Na Kysuciach sa rozbieha baby kúpanie v dvoch zariadeniach Hotel Marlen Oščadnica (neprešlo posudzovacím konaním) a Babykúpanie Kysucké Nové Mesto, firma JOGI s.r.o. Kysucké Nové Mesto – prerušené konanie, nakoľko neboli predložené informácie o technológii úpravy vody a o kvalite bazénovej vody.

1.6. MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Plnenie: Jedná sa o úlohu, ktorá je zavedená na úradoch ako prioritná a ako úloha stála a je plnená v súlade s legislatívou. Získané údaje za rok 2010 uvádzame **v bode 1.1. písm. A** rozpísaná podrobne**.** Pripravované je tabuľkové spracovanie cez IS Pitná voda cez systém internetu, systém sa rozbieha, zber údajov a ich vkladanie sa vykonáva priebežne za rok 2010 a budú vkladané údaje spätne za roky 2009 a 2008 pre správu do EK.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Prioritou znižovania miery zdravotných rizík bolo vyžadovanie zabezpečovania technických opatrení už pri uvedení pracovných priestorov do prevádzky, tam kde to technológia výroby neumožní, boli požadované organizačné a iné opatrenia. V ostatných prípadoch na znižovanie miery zdravotného rizika pracovníkov boli uplatňované náhradné opatrenia.

Súčasťou tejto činnosti bolo i zisťovanie informovanosti zamestnancov o výskyte faktorov pracovného prostredia a pôsobení na nich. Konkrétne u 7 zamestnávateľov bola dotazníkovou metódou zisťovaná informovanosť o podmienkach práce so zobrazovacími jednotkami, s hlukom a chemickými látkami. Oddeleniu bolo zo 65 dotazníkov vrátených vyplnených 59.

V zmysle príslušných nariadení vlády bolo požadované spracovanie podkladov pre vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov. V hodnotenom období v počte 37 a 12 bolo vydaných súčasne v rozhodnutí k prevádzke .

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: V zmysle Vyhlášky MZ SR číslo 448/2007 sa pokračovalo v prehodnotení evidencie rizikových prác za príslušné okresy podľa predložených návrhov, resp. z nášho podnetu. Po prehodnotení boli postupne podľa platnej legislatívy vydávané rozhodnutia o určení rizikových prác pre novovzniknuté organizácie, resp. zamestnávateľov s podstatnými zmenami, doteraz bolo vydaných 25 rozhodnutí, z toho 2 – krát bolo v uvedenej veci prerušené konanie. K neobjektívnej miere znižovania zdravotných rizík vedie tá skutočnosť, že objektívne hodnotenia faktorov v pracovnom prostredí vykonávané na žiadosť organizácií nie sú v súlade s poznatkami zo zdravotného dozoru a títo zamestnávatelia zámerne znižujú kategóriu rizika. Evidencia a prekategorizácia prác sa vykonáva v programe ASTR. Sankčné opatrenia boli uplatňované v Drevovýrobe Anton Kajánek, s.r.o. Raková v sume 332 € - správny delikt podľa § 57, ods. 4 za porušenie § 52 zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. Sankcia bola zaplatená.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: V evidencii tunajšieho úradu sú 3 priemyselné organizácie, kde sa zaobchádza s veľmi jedovatými látkami a prípravkami - INA Kysuce, a.s. Kysucké Nové Mesto, OMNIA KLF, a.s. Kysucké Nové Mesto a JJ Elektronic, s.r.o Čadca. V spoločnosti KINEX KLF Kysucké Nové Mesto sa používajú chemické látky, ktoré sú klasifikované ako jedovaté látky a prípravky. V 1. polroku sa vykonával štátny zdravotný dozor vo všetkých uvedených subjektoch, neboli zistené nedostatky zásadného charakteru. Rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami bolo vydané pre a.s. OMNIA KLF Kysucké Nové Mesto, kde sa používa kyanid sodný v kaliarni. Z dôvodu , že podanie súkromnej lekárne M3PHARM Krásno nad Kysucou opakovane neobsahovalo požadované náležitostí k vydaniu oprávnenia k používaniu takýchto látok na laboratórne účely, konanie vo veci bolo zastavené. V 2. polroku bola vykonaná kontrola plnenia opatrení zákona NR SR č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií v INA Kysuce, a.s. Kysucké Nové Mesto. Podľa platného odborného usmernenia pracovníci poskytujú informácie ako získať osvedčenie o odbornej spôsobilosti, ktoré teraz spadá do kompetencie RÚVZ Žilina.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: V rámci preventívneho dozoru sú aktívne vyhľadávané pracovné postupy a technológie, kde by sa riziká z týchto látok mohli vyskytovať.

Vzhľadom na charakter okresov do úvahy prichádza nové prehodnocovanie miery rizika pracovísk, kde sa spracováva tvrdé drevo.

Požiadavky na zaistenie ochrany a bezpečnosti zdravia pracovníkov pri rekonštrukcii bytových jadier v obytných domoch boli zaslané odborným usmernením 4 spoločnostiam, ktoré tieto domy spravujú, resp. majú na starosti ich údržbu. Vo vykazovanom období pracovníci riešili podnet občanov obytného domu na neodborné práce súvisiace s výmenou a likvidáciou azbestocementových bytových jadier. Dozorom bolo zistené, že podnet bol

opodstatnený. Spoločnostiam RONAR ,s.r.o. Košice a KOVOMAT, s.r.o. Žilina boli vydané rozhodnutia na odstraňovanie azbestu z odpadového potrubia zo stúpačiek v obytných domoch v Čadci a zo stavieb „ Diaľkovo ovládané trafostanice v Čadci“ pretože predložená dokumentácia riešila všetky náležitosti určené NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Súčasťou žiadosti bol i prevádzkový poriadok a posudok o riziku.

Posudky o rizikách, ktoré Kysucká nemocnica v Čadci mala vykonať do konca roku 2009, doteraz spracované neboli. Po písomnom upozornení tunajšieho úradu boli s poverenými pracovníkmi nemocnice opätovne prebrané legislatívne a odborné požiadavky na vypracovanie týchto posudkov a vykonanie kategorizácie prác. Do konca kalendárneho roka úloha splnená nebola.

2.1.4. Znižovanie psychickej záťaže

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Pracoviská s psychickou pracovnou záťažou hodnotené podľa metodík príslušného nariadenia vlády evidujeme u pracovníkov v zariadeniach sociálnych služieb a domovov dôchodcov, ďalej na pracoviskách administratívy v profesiách vedúci segmentu, útvaru, a vedúci výroby v a.s. INA Kysuce Kysucké Nové Mesto. Prehodnotenie podľa novej legislatívnej úpravy nebolo vykonané vo všetkých spoločnostiach, kde túto záťaž evidujeme v kategórii prác 3. Predtým hodnotenie vykonávali pracovníci tunajšieho oddelenia. V súčasnosti prehodnotenia vykonáva len pracovná zdravotná služba ProBenefit Púchov v niektorých zariadeniach sociálnych služieb, bude ukončená v 1. Q roku 2011.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Ochorenia majú v organizáciách v pôsobnosti RÚVZ sporadický výskyt. Preto nemohli byť riešené a uplatňované opatrenia na zamedzenie výskytu týchto ochorení. V s.r.o. KYDOS Čadca bolo prešetrované podozrenie na ochorenie horných končatín u pracovníka , ktorý od roku 1969 pracoval ako automechanik pri opravách nákladnej a autobusovej dopravy. Z vykonávaných pracovných operácií bolo fyzicky najnáročnejšie rozoberanie vozidiel za použitia ručných pracovných nástrojov, nepravidelne pracoval i s vibrujúcimi nástrojmi. V spoločnosti Agrospol Kysuce Mliekáreň Svrčinovec bolo prešetrované ochorenie horných končatín u pracovníčky, ktorá pracovala v profesii robotníčka pri obsluhe plniacich zariadení , prevažne jogurtov. Pri činnostiach, ktoré menovaná vykonávala, sa vyskytovali faktory ako nefyziologické postavenie horných končatín, vnútené tempo, chlad a vlhko prostredia u predisponovanej pracovníčky. Tieto dve ochorenia boli priznané ako profesionálne. Príčinná súvislosť ochorenia HK bola prešetrovaná u pracovníčky DDaDDS pre dospelých Ľ.Štúra 1210 Kysucké Nové Mesto, ktorá vykonávala profesie upratovačka, práčka a nebolo zistené vykonávanie úkonov, ktoré by mali za následok DNJZ, a preto profesionálny pôvod jej ochorenia mohol byť vylúčený. Súvislosť ochorenia z DNJZ a vibrácií bola prešetrovaná u pracovníka s.r.o. VESELKA Korňa, ktorý ale činnosti

vykonával prevažne na pracoviskách mimo našej pôsobnosti. Pracoval v profesii inštalatér – kúrenár. Expozícia vibráciám bola posúdená zamestnávateľom len subjektívne bez meraní, podľa našich zistení sa podieľali na ochorení uvedeného dg záveru. Objektívne sme ale nemohli hodnotiť záťaž faktorom práce a pracovného prostredia, ktoré by mali za následok DNJZ HK. Príčinná súvislosť ochorenia HK a DNJZ mohla byť po hygienickom šetrení vylúčená u pracovníčky spoločnosti KUFNER Textil Kúty, prevádzka Čadca, ktorá pracovala v profesii technická kontrola. U stolára Drevovýroby Kligen Podvysoká bolo hlásené podozrenie na profesionálnu chorobu z DNJZ. Po prešetrení možno konštatovať, že profesionálny pôvod uvedenej dg je nepreukazný. Rizikové práce s faktorom DNJZ vyhlásené nemáme, neevidujeme profesie s výskytom ochorení z DNJZ.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Úloha je plnená priebežne, odborné usmernenie ÚVZ SR slúži pre hodnotenie pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce ako prevencia výskytu týchto ochorení a je uplatňované už pri vydávaní posudku k prevádzkovaniu takéhoto pracoviska. V roku 2010 takéto podozrenie z ochorenia nebolo prešetrované.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Za sledované obdobie sa pokračovalo v plnení tejto úlohy podľa platnej legislatívy a previerky boli vykonané v troch prevádzkach akciovej spoločnosti Slovenská pošta v Čadci , v Kysuckom Novom Meste a v Turzovke. Bolo zistené, že zamestnanci so zobrazovacími jednotkami pracujú prevažnú časť pracovnej zmeny. Dotazníkovou metódou bola zisťovaná informovanosť zamestnancov o bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na ochranu ich zdravia. Z 34 dotazníkov sa nášmu pracovisku vrátilo 31 vyplnených, ktoré budú ďalej prehodnotené a výsledky využité v dozornej činnosti. Okrem uvedeného pri zdravotnom dozore boli uplatňované i požiadavky na vytvorenie zodpovedajúcich mikroklimatických podmienok práce, podmienok pre osobnú hygienu a priestorových pomerov práce. K záznamom z dozoru zamestnávateľ predložil písomne spôsob riešenia navrhovaných opatrení a termíny ich realizácie. Dokumentácia bola postúpená na ďalšie riešenie kompetentnému pracovisku odd. ÚVZ Žilina, MDPaT SR. V rámci zdravotného dozoru sme vždy preverovali podmienky práce zamestnancov so zobrazovacími jednotkami a v prípade potreby navrhovali nápravné opatrenia v zmysle požiadaviek nariadenia vlády. Takéto pracoviská boli vytvárané i pre osoby so zdravotným postihnutím na tzv. chránených pracoviskách.

2.5. ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Plnenie: Poverený pracovník oddelenia sa v 2. štvrťroku 2010 zúčastnil celoslovenského seminára „ Kontrola uplatňovania chemickej legislatívy a výkon kontroly orgánmi verejného zdravotníctva nad uplatňovaním REACH v SR “, ktorý bol poriadaný gestormi tohoto projektu. Prílohou zápisu z tohto seminára je dotazník projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 2009 vrátane inštrukcii na vyplnenie a vysvetlení týkajúcich sa dotazníka. Konkrétne projekt fóra o predregistgrácii/ registrácii zavedených látok a kartách bezpečnostných údajov na rok 2009. Úloha bola plnená v INA Kysuce a.s., Kysucké Nové Mesto, kde bol spracovaný 1 dotazník uvedeného projektu, ktorý bol zaslaný na RÚVZ Banská Bystrica.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: V roku 2010 bolo vyšetrených **80 klientov** dospelej populácie v kategórii stredne ťažkej práce. Úloha bola plnená v spolupráci s oddelením výchovy k zdraviu podľa osnovy. Výsledky boli odoslané na spracovanie krajskej odborníčke v HV a komplexné vyhodnotenie je súčasťou výročnej správy. Úloha bola v plnom rozsahu splnená.

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu je v pravidelných mesačných intervaloch realizované odberom vzoriek s rozdelením do jednotlivých etáp. Bolo odobratých celkom **24 vzoriek** kuchynskej soli. Odbery boli vykonávané vo výrobných prevádzkach a v rezorte obchodu. Laboratórne výsledky vykázali zdravotnú bezpečnosť. Celoročné vyhodnotenie úlohy bolo odoslané v danom termíne.

3.3. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: V zmysle usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami v r. 2010 bol uskutočnený odber vzoriek dekoratívnej kozmetiky pre deti a bábiky.

Boli odobraté **3 vzorky** dekoratívnej kozmetiky pre deti (1 vzorka detský make – up, 2 vzorky farieb na tvár). Vzorky boli vyšetrované v RÚVZ so sídlom v Poprade na prítomnosť a obsah ťažkých kovov (Hg, Pb, Cd, Ni) v stanovenom termíne. Na základe laboratórneho vyšetrenia výrobky vyhovujú požiadavkám kladeným Nariadením vlády SR č. 658/2005 Z.z. , ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov. Zároveň bola vykonaná i kontrola označovania výrobkov pre deti.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny výživy a PBP

Plnenie: Úloha je plnená sledovaním dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti**.**

Cieľom plnenia úlohy je zistenie hladiny kontaminácie uvedenými cudzorodými látkami v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Úloha bola plnená odberom **5 vzoriek** potravín pre dojčatá a malé deti za účelom monitorovania hodnôt NO3, NO2. Sledovanie hodnôt je i s cieľom stanovenia záväzného limitu vyšetrovaných kontaminantov ako podklad k prijatiu legislatívnych ukazovateľov.

Súčasťou odberu je i výkon štátneho zdravotného dozoru v rozsahu kontroly podmienok skladovania a označovania daných výrobkov. Vzorky budú odoberané v súlade s MANCP plánom na r. 2010 v priebehu roka, vyšetrované RÚVZ Žilina.

Obsah mykotoxínov v **7 vzorkách** a reziduí pesticídov v **1 vzorke** bol stanovený RÚVZ Poprad a ÚVZ SR Bratislava s vyhovujúcimi výsledkami.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. PRIESKUM TELESNÉHO VÝVOJA DETÍ A MLÁDEŽE V SR A ZISTENIE TRENDOV V ICH TELESNOM RASTE A VÝVINE

Gestor úlohy: ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny detí a mládeže

Plnenie: Uvedený projekt sa realizuje každých 10 rokov pre posúdenie trendov telesného vývoja v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Merania antropometrických ukazovateľov a zber ďalších údajov bude prebiehať v roku 2011.
Termín ukončenia: rok 2020

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny detí a mládeže

Plnenie: Údaje z realizácie projektu boli vložené do databázy a zaslané na riešiteľské pracovisko v roku 2009. Na základe získaných údajov boli vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny detí a mládeže

Plnenie: V roku 2010 pracovníci oddelenia HDM vykonali na základe vybranej reprezentatívnej vzorky žiakov základných škôl, študentov stredných škôl a učiteľov zber údajov dotazníkovou formou. Zúčastnených bolo cca 500 žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl. Po administratívnom spracovaní údajov pracovníkmi oddelenia boli dotazníky zaslané na RÚVZ SR Bratislava za účelom ďalšieho štatistického spracovania.
Termín ukončenia: plnenie priebežne podľa požiadaviek gestora

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny detí a mládeže

Plnenie: V roku 2010 pracovníci odd. HDM v spolupráci s oddelením podpory zdravia vykonali meranie antropometrických ukazovateľov detí /obvod pása, bokov, výška a váha/ spojené s meraním tlaku krvi. Jednalo sa o 7-10 ročné deti s náhodným výberom škôl - Základná škola, Rázusova Čadca s počtom 60 detí a Základná škola, Raková s počtom vyšetrených detí 60.

Taktiež bola odobraná celodenná týždňová strava v školských jedálňach a expedovaná na laboratórny rozbor vybraných potravinových komodít na zistenie – farbív, selénu, a iných vybraných cudzorodých látok. Rodičom detí boli doručené frekvenčné dotazníky o stravovacích zvyklostiach, ako i pohybovej aktivity deti počas pobytu mimo predškolského zariadenia.

Vyšetrenia boli zrealizované v jednej mestskej a jednej vidieckej základnej škole. Údaje boli spracované pracovníčkami oddelenia HDM v programe Excell, Alimenta a následne zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu na RÚVZ Rimavská Sobota.
Termín ukončenia: plnenie priebežne podľa požiadaviek gestora

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny detí a mládeže

Plnenie: V mesiaci jún 2010 bolo praktickým lekárom v ambulanciách pre deti a dorast rozdaných 110 dotazníkov zameraných na zozbieranie údajov z preventívnych prehliadok detí / ukazovatele tukového metabolizmu/, ako i údajov o stravovaní, konzumácii alkoholických nápojov, fajčení a pohybovej aktivite. Údaje zo zozbieraných a pediatrom vyplnených dotazníkov sa postupne vkladajú do databázy.
Termín ukončenia: rok 2012

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie:

- Realizácia vlastného očkovania – funkčný zdravotnícky systém daný očkovacou schémou, trendom sú kombinované vysoko účinné a bezpečné očkovacie látky – vykonáva sa priebežne
- V roku 2010 boli realizované nasledovné zmeny v očkovacom kalendári
  - Zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie je v platnosti od 1.7.2010. Všetkým lekárom prvého kontaktu v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto (70) sme zaslali očkovací kalendár na povinné očkovanie detí a dospelých v II. polroku 2010. Zmeny boli nasledovné:
  - prechod na 13-valentnú vakcínu proti pneumokokovým infekciám
  - ruší sa povinné preočkovanie tuberkulín negat. detí proti TBC v 11. roku života
  - rozširuje sa preočkovanie detí v 13. roku života proti Di, Te a polio o preočkovanie proti pertussis
  - Taktiež boli oboznámení o platnosti Vyhlášky MZ SR č. 273/2010 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení.
  - V mesiaci január sme aktualizovali a overovali údaje v databáze, ktorú sme získali od jednotlivých poisťovní pre zabezpečenie očkovania určených rizikových skupín obyvateľstva pandemickou vakcínou proti pandemickej chrípke. Následne sme naplánovali počty vakcín pre jednotlivých lekárov a osobne na protipodpis tieto zoznamy rozniesli dotknutým lekárom.
- Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním – vykonáva sa priebežne. Zaznamenali sme 12 ochorení preventabilných očkovaním na pertussis. Vo všetkých prípadoch bolo v zdravotnej dokumentácii zaznamenané ich základné očkovanie a preočkovanie proti uvedenému ochoreniu.
- Manažment očkovania – priebežne, podľa inštrukcií ÚVZ SR sme informovali všetkých lekárov prvého kontaktu o distribúcii pandemickej vakcíny proti pandemickej chrípke, o jej dostupnosti, očkovaní, informovanom súhlase poštovou formou a prostredníctvom web. stránky tunajšieho RÚVZ. V mesiaci jún sme zaslali lekárom usmernenie ÚVZ SR – postup pri zneškodňovaní zvyškov vakcíny proti pandemickej chrípke. Prostredníctvom mesačného výkazu jún 2010 boli lekári oboznámení s vyhláškou MZ SR č. 273/2010 Z.z.. V mesiaci november sme distribuovali všetkým pediatrom informácie o úhrade vakcín proti pneumokokom. V decembri sme zasielali 70 lekárom prvého kontaktu očkovací kalendár na rok 2011.
- Kontrola očkovania – vykonáva sa podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania v mesačných intervaloch zo všetkých pediatrických obvodov okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Podľa očkovacieho kalendára bolo zaznamenaných 7296 očkovacích výkonov. Neboli zistené žiadne nedostatky.
  Vlastná administratívna kontrola očkovania bola vykonaná k 31.8.2010 v zmysle OU ÚVZ SR – HH SR zo dňa 24.6.2010, č. OE/5227/2010 na jednotlivých zdrav. obvodoch na ambulanciách praktických lekárov pre deti a dorast. Zaočkovanosť v okrese Čadca sa pohybovala od 99,6% do 100,0%. 53,4% bola zaznamenaná len v ročníku narod. 2006. V okrese Kysucké Nové Mesto od 98,3% do 100,0%. V ročníku narod. 2006 bola zaočkovanosť 63,7%. Neboli zaznamenané nedostatky

v evidencii dokumentácie, vo výkone očkovania, v skladovaní vakcín a dodržiavaní chlad. reťazca.
K 30.11.2010 na základe usmernenia ÚVZ SR sme vykonali kontrolu mimoriadneho odporúčaného očkovania pandemickou vakcínou u zdravotníckych pracovníkov a ostatných očkovaných vo vybraných skupinách. V okrese Čadca bolo zaočkovaných spolu 427 ľudí, v okrese Kysucké Nové Mesto spolu 191 ľudí.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie:

- Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení – aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba sa uskutočňuje len poštovou formou. V mesačnom výkaze máj 2010 sme upozornili PZS na povinnosť hlásnej služby pri výskyte, podozrení prenosných ochorení a nosičstve choroboplodných zárodkov.
- Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“infekčných ochorení – systém rýchleho varovania sa využíva priebežne na hlásenie zákonom stanovených prenosných ochorení a mimoriadnych epid. situácií v regióne Kysúc. V mesiaci apríl prebehla epidémia A09 v DSS a DD Horný Vadičov, v máji sme informovali o povodňovej situácii v regióne Kysúc.
- Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sa uskutočňuje priebežne prostredníctvom web stránky RÚVZ, regionálnych novín, médií.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie:

- Systematický zber, sumarizácia, analýza údajov o infekčných ochoreniach sa vykonáva priebežne. Evidujeme 994 prenosných ochorení. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza údajov o infekčných ochoreniach.
- Reagovanie na nové požiadavky siete a ich implementácia do položiek programu EPIS – vykonávame priebežne. Dňa 17.5.2010 sme absolvovali konzultačný deň v RÚVZ Banskej Bystrici. Predmetom konzultácie bolo kvalitné zadávanie údajov do systému EPIS, v súlade s požiadavkami „TESSy“ a uvedenie do praxe elektronické on – line hlásenie laboratórnych výsledkov z vybraných laboratórií v SR.
- Manažment kontaktov a ohnísk vykonávame priebežne. Evidujeme 182 ohnísk s protiepidemickým zabezpečením kontaktov.
- Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC, TESSY. Denne dopĺňame centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení. Pravidelne v týždenných intervaloch evidujeme prípady ARO a CHPO, priebežne dopĺňame výsledky vyšetrení vykonaných v NRC, v mimoriadnych situáciách využívame systém rýchleho varovania (SRV).

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie:

- Skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz. Priebežne vykonávame kontrolu NN v KNsP Čadca a v ambulantných zdravotníckych zariadeniach. Hlásených nám bolo 7 NN z KNsP Čadca. Na traumatolog. a gynekolog. operačnom sále sme vykonali mikrobiologické vyšetrenie ovzdušia na výskyt plesní sedimentačnou metódou a záchytom na stripy aeroskopu s negat. nálezom. Celkovo na oddeleniach KNsP Čadca bolo odobratých 862 sterov z prostredia, z toho 114 sterov z rúk zdrav. personálu. Z tohto počtu bolo 343 pozitívnych, 46 z rúk zdrav. personálu. Zo sterilného materiálu 319, z toho 12 s pozitívnym nálezom. Na oddeleniach s pozitívnymi výsledkami boli vykonané opakované kontrolné stery a kontrola HER. V rámci kontroly funkčnosti sterilizačnej techniky sme otestovali 195 HVS, 9 mali pozitívny výsledok. Následne vykonaná opakovaná kontrola s negat. výsledkom. Otestovaných bolo 64 autoklávov, 9x formaldehydový prístroj s negatívnym výsledkom.
- Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz sa vykonáva mesačne a k 31.12.2010.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie:

- Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo – monitorovanie, zabezpečenie včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a využívanie spoľahlivých informácií sa vykonáva priebežne podľa epidemiologickej situácie.
- Pandemická pripravenosť – plánovanie všeobecnej pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípku a činností súvisiacich s prevenciou chrípky, vrátane krízovej komunikácie a materiálneho zabezpečenia sa vykonáva priebežne podľa epid. situácie a pokynov z ÚVZ SR. V našom regióne v roku 2010 boli hlásené 3 prípady SARI s negatívnym výsledkom.
  V mesiaci január sme aktualizovali a overovali údaje v databáze, ktorú sme získali od jednotlivých poisťovní pre zabezpečenie očkovania určených rizikových skupín obyvateľstva pandemickou vakcínou proti pandemickej chrípke. Následne sme naplánovali počty vakcín pre jednotlivých lekárov a osobne na protipodpis tieto zoznamy rozniesli dotknutým lekárom. Všetkým lekárom prvého kontaktu sme zaslali informácie o očkovaní pandemickou vakcínou a výzvu HH na očkovanie pandemickou vakcínou. V týždenných intervaloch od 4.2. – 25.3.2010 sme zasielali na ÚVZ SR počty zaočkovaných zdravotníckych pracovníkov z KNsP Čadca. Na základe požiadaviek ÚVZ SR sme zasielali údaje o zaočkovanosti obyvateľstva v našom regióne. Do zrušenia hlásenia(7.5.2010) sme 1x týždenne analyzovali hlásené absencie zo škôl a predškolských zariadení. 19.3.2010 sa zrušili pohotovostné služby pracovníkov oddelenia epidemiológie RÚVZ Čadca. V mesiaci máj sme všetkým lekárom prvého kontaktu zaslali usmernenie – Postup pri zneškodňovaní zvyškov vakcíny proti pandemickej chrípke. K 30.11.2010 sme vykonali kontrolu

mimoriadneho odporúčaného očkovania pandemickou vakcínou u zdravotníckych pracovníkov a ostatných očkovaných vo vybraných skupinách.

6.7. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor úlohy: ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie epidemiológie

Plnenie: Na základe prípisu MZ SR, HH SR podľa §5 ods. 4, písm. k) zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. a príslušného harmonogramu sme vykonali 6 odberov vzoriek odpadových vôd na prítomnosť divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov z mestskej ČOV Čadca a následne doručili do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Výsledky boli s negatívnym nálezom.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci sme uverejnili články pre seniorov a širokú verejnosť, a to o cholesterole, chrípke, tuberkulóze, životnom štýle a iné. V rámci Medzinárodného dňa starších a projektu „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ sme pripravili prezentáciu na tému duševné zdravie a pamäť pre 16 seniorov v Zariadení pre seniorov a DSS Park v Čadci. Prezentácia bola doplnená o video BECEP - cesta pre život, štandardné meranie tlaku krvi a pulzu u 16 seniorov a rozdaním edukačného materiálu z Ligy proti rakovine i letáku na tému cukrovka a preukaz zdravia, ktoré sme vytvorili.

9.3. „ZDRAVOTNO–VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: V Materskej škole v Turzovke sme odprezentovali tému správna technika čistenia zubov a dentálne pomôcky pre 56 detí predškolského veku. Prezentácia bola doplnená kvízom, názornou ukážkou správnej techniky čistenia zubov a animovanými rozprávkami s názvom Maškrtná veverička a Malá princezná.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

Gestor úlohy: ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: V rámci projektu sme zrealizovali monitorovanie ukazovateľov kardiovaskulárneho rizika u dospelej populácii v produktívnom veku v regióne Kysúc. U 129 osôb (19 mužov a 110 žien) sme vyšetrili biochemické parametre (celkový cholesterol, HDL cholesterol, LDL cholesterol, glukózu, triglyceridy), antropometrické parametre a výpočet BMI a WHR, štandardne sme zmerali krvný tlak a pulz. Pri reprodukovaní výsledkov sme poskytli individuálne poradenstvo z oblasti životosprávy, spôsobu života a edukačný materiál.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA – AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIOU

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Aktivity pri príležitosti významných dní s osobitým zameraným na témy a termíne odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou sme zabezpečili uverejňovaním článkov v printových a elektronických médiách a edukačno, intervenčnými prednáškami.

22. marec - Svetový deň vody
Na tému tohtoročného Svetového dňa vody sme pripravili článok na webovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci
7. apríl - Svetový deň zdravia
V rámci Svetového dňa zdravia sme zrealizovali sériu prezentácii pre študentov a pedagógov na Strednom odbornom učilišti v Kysuckom Novom Meste na témy obezita, poruchy prijímania potravy a zdravý životný štýl a abúzy. Študentom boli odprezentované aj témy od odborníkov z mestskej polície, železničnej polície, prokuratúry. Prezentácie na tému obezita, poruchy prijímania potravy a zdravý životný štýl sa zúčastnilo 43 študentov 1. ročníka a 7 pedagógov. Prezentácia bola doplnená o kvíz, meranie percenta telesného tuku u 10 študentov a 4 pedagógov, príbehmi ľudí, fotoprezentáciou a propagačným materiálom Obezita ťa obmedzuje ? ! Na prednáške zaoberajúcou sa problematikou drog sa zúčastnilo 26 študentov 2. ročníka a 6 pedagógov spomínaného odborného učilišťa. Súčasťou prednášky bolo zdôraznenie negatívneho účinku fajčenia, dopadu alkoholu a taktiež legálnych a nelegálnych drog na zdravý organizmus človeka ale hlavne dieťaťa. Prednáška bola doplnená filmom „AIDS a drogy“. Na webovú stránku Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci sme pripravili článok k Svetovému dňu zdravia.
8. máj - Svetový deň Červeného kríža
V rámci Svetového dňa Červeného kríža sme sa zúčastnili na regionálnej súťaži Hliadok mladých zdravotníkov, ktorú organizoval Slovensky Červený kríž - Územný spolok Čadca. Žiaci základných škôl I. a II. stupňa absolvovali test z oblasti dopravnej výchovy, zdravotných vedomostí, Červeného kríža a svoje zručnosti a vedomosti si otestovali praktickou ukážkou prvej predlekárskej pomoci. Svojou aktívnou účasťou sme sa zúčastnili testovania zdravotných vedomostí z oblasti prvej pomoci u žiakov I. stupňa základných škôl z okresu Čadca a Kysucké Nové Mesto. Regionálnej súťaži Hliadok mladých zdravotníkov sa na I. stupni celkovo zúčastnilo 9. skupín, pričom každá skupina pozostávala z 5 členov.

31. máj Svetový deň bez tabaku

Informácia o Svetovom dni bez tabaku bola zaslaná redakcii Kysuce, Kysucké noviny, Staškovské noviny, informácia bola uverejnená taktiež i na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci. V súvislosti s týmto dňom sme uskutočnili prednášky na tému“ Fajčenie - škodí zdraviu “, v priestoroch Kysuckej knižnice pre 100 študentov Gymnázia Jozefa Miloslava Hurbana a Bilingválneho gymnázia v Čadci. Prednášky boli doplnené meraním oxidu uhoľnatého v dychu pomocou prístroja smokerlyzer u 43 študentov z toho 8 chlapcov a 35 dievčat. Študentom boli k dispozícii propagačné materiály , ktoré nám poskytla Liga proti rakovine.

14. jún Svetový deň darcov krvi

V rámci Svetového dňa darcov krvi sme uverejnili na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva článok zaoberajúci sa darcovstvom krvi.

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi

V rámci Medzinárodného dňa boja proti drogám a obchodovaniu s nimi sme pripravili článok, ktorý sme uverejnili na internetovú stránku Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci. Vo vstupných priestoroch RÚVZ sme vytvorili informačný panel k tomuto svetovému dnu. V súvislosti s týmto dňom oddelenie podpory zdravia uskutočnilo cyklus prednášok na tému „ Drogy - ďakujem neprosím“, pre 69 žiakov 7. ročníka Základnej školy Rázusova v Čadci. Súčasťou prednášky bolo zdôraznenie negatívneho účinku fajčenia, dopadu alkoholu a taktiež legálnych a nelegálnych drog na zdravý organizmus človeka a dieťaťa. Prednáška bola taktiež doplnená premietnutím filmu „ BECEP “.

24.september - Svetový deň srdca

V rámci Svetového dňa srdca sme zrealizovali výjazdovú akciu, na ktorej sme vyšetrili ukazovatele kardiovaskulárneho rizika u 28 pedagogických zamestnancov Spojenej školy v Kysuckom Novom Meste. Vyšetrenie percenta telesného tuku, vitálnu kapacitu pľúc, objem vzduchu vydýchnutého za 1 sekundu, hladinu CO a COHb, štandardne meranie tlaku krvi a pulzu sme zrealizovali v priestoroch Poradenského centra ochrany a podpory zdravia. Celkovo sme percento telesného tuku prístrojom Omron BF 300 vyšetrili u 11 osôb. Vitálnu kapacitu pľúc a objem vzduchu vydýchnutého za 1 sekundu sme vyšetrili u 10 osôb. Hladinu CO a COHb prístrojom Smokerlyzer sme vyšetrili u 9 osôb. Štandardne sme zmerali tlak krvi a pulz u 10 osôb. V rámci Svetového dňa srdca sme na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci uverejnili článok.

1. október - Medzinárodný deň starších

V rámci Medzinárodného dňa starších a projektu „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ sme pripravili prezentáciu na tému duševné zdravie a pamäť pre 16 seniorov v Zariadení pre seniorov a DSS Park v Čadci. Prezentácia bola doplnená o video BECEP - cesta pre život, štandardné meranie tlaku krvi a pulzu u 16 seniorov a edukačný materiál z Ligy proti rakovine, vytvorený materiál na tému cukrovka a preukaz zdravia.

19.november - Svetový deň chronickej obštrukčnej choroby pľúc

Pri príležitosti Svetového dňa chronickej obštrukčnej choroby pľúc sme pripravili cyklus prednášok na Gymnáziu Ľ. Štúra v Turzovke pre 49 študentov 2. ročníka na tému „ Fajčenie a drogy v spoločnosti “. Prednášky boli doplnené o meranie oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu prístrojom Smokerlyzer u 10 chlapcov a 21 dievčat a meraním vitálnej kapacity pľúc prístrojom Spirometer u 8 chlapcov a 20 dievčat.

9.7. QUIT AND WIN

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Oddelenie podpory zdravia pripravilo kampaň a plagát k súťaži pre fajčiarov. Následne bola informácia o súťaži zaslaná do printových médií Kysuce, Kysucké noviny, Staškovské noviny, mestské noviny Čadčan, Kysucko - Čadčiansko - Kysuckonovomestsko, Kysucké zvesti. Taktiež sme informáciu zaslali na riaditeľstvo Kysuckej nemocnice s poliklinikou v Čadci, Poliklinika v Turzovka, Poliklinika v Kysuckom Novom Meste, do 3 pľúcnych ambulancií, 36 ambulancií praktických lekárov. Ďalej do Kysuckej knižnice v Čadci, Mestskej knižnice R. Jašíka v Turzovke, Mestskej knižnice v Kysuckom Novom Meste, do Všeobecnej zdravotnej poisťovne, na 25 základných a 11 stredných škôl v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto, na mestské úrady miest Čadca , Turzovka, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou, na 24 obecných úradov v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto. Spolu s plagátom sme zaslali i sprievodný list s krátkou informáciou o súťaži, taktiež sme pripojili plagát a prihlášku do súťaže. Vo vstupných priestoroch tunajšieho úradu sme vytvorili informačný panel k súťaži Quit and win 2010, informácia bola zverejnená i na webovej stránke RÚVZ Čadca.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Na ZŠ J. A. Komenského v Čadci sme pre 44 žiakov 8. ročníka pripravili prezentáciu na tému obezita a správna životospráva. Prezentácia bola doplnená o meranie percenta telesného tuku prístrojom Omron BF 300 u 23 žiakov a 1 pedagóga, edukačným materiálom (Obezita ťa obmedzuje ?!), výpočtom BMI pomocou počítačového programu a iné. Prezentáciu na tému obezita sme odprezentovali pre 34 žiakov 7. ročníka a 14 žiakov 9. ročníka na ZŠ Razúsovej v Čadci. Prezentácia bola doplnená o príbehy obéznych ľudí, výpočtom BMI pomocou počítačového programu, edukačným materiálom (Obezita ťa obmedzuje ?!), meraním percenta telesného tuku prístrojom Omron BF 300 u 21 žiakov 7. ročníka a 8 žiakov 9. ročníka a iné. Na ZŠ E. A. Cernana sme pre 28 žiakov 9. ročníka odprezentovali tému obezita a poruchy prijímania potravy. Prezentácia bola doplnená o príbehy obéznych ľudí, ľudí trpiacich anorexiou, bulímiou, meraním percenta telesného tuku prístrojom Omron BF 300 u 11 žiakov a iné. Žiaci si svoje vedomosti o obezite a životnom štýle otestovali v kvíze. Správni riešitelia kvízu boli odmenení darčekovými predmetmi od Všeobecnej zdravotnej poisťovne (bumerangy, šilty a iné) a ZP Dôvera (vitamíny, perá, kľúčenky, cukríky, balóny, náramky a iné). Na Základnej škole Rázusová v Čadci sme odprezentovali tému obezita a zdravie pre 21 žiakov 6. ročníka, 17 žiakov 7. ročníka a 4 pedagógov. Prezentácia bola doplnené o výpočet BMI pomocou počítačového programu, meranie percenta telesného tuku prístrojom Omron BF 300 u 12. žiakov 6. ročníka , 10 žiakov 7. ročníka i 6 pedagógov a iné. Na Základne škole Olešná - Polgrúň sme odprezentovali tému obezita pre 14 žiakov 7. A ročníka, 12 žiakov 7. B ročníka a 15 žiakov 9. ročníka. Prezentácie sa zúčastnilo aj 5 pedagógov. Prezentácia bola doplnená o riešenie príbehu obézneho dievčaťa, meranie percenta telesného tuku u 14 žiakov 7. A ročníka, 11 žiakov 7. B ročníka a 1 pedagóga a 10 žiakov 9. ročníka, vedomostný kvíz a iné.

9.9. CINDI PROGRAM SR

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia monitorovalo ukazovatele kardiovaskulárneho rizika pomocou prístroja Reflotron u obyvateľov regiónu Kysúc. K 31.12.2010 bolo v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia vyšetrených 344 klientov z toho 100 mužov a 244 žien. Klientom Poradenského centra ochrany a podpory zdravia bolo poskytnuté individuálne poradenstvo, ktoré bolo doplnené zdravotno-výchovnými materiálmi.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Gestor úlohy: ÚVZ SR, MŠ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Na Gymnáziu v Turzovke sme pre 59 študentov 1. ročníka odprezentovali tému poruchy prijímania potravy. Prezentácia bola doplnená príbehmi ľudí s anorexiou, bulímiou, obezitou, fotoprezentáciou, kvízom, výpočtom BMI pomocou počítačového programu, meraním percenta telesného tuku prístrojom Omron BF 300 u 34 študentov a iné. Študentom sme rozdali edukačne materiály Obezita ťa obmedzuje ?!, Ako sa správne stravovať a Cukrovka. Na Základnej škole J. A. Komenského v Čadci sme pripravili cyklus prednášok na tému legálne a nelegálne drogy. Prednáška s názvom „ Fajčenie škodí zdraviu “ sa odprezentovala 26 žiakom 7. ročníka. Prednáška bola doplnená o meranie hladiny oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobinu vo vydychovanom vzduchu u 11 žiakov. Ďalšia prednáška určená pre 56 žiakov 7. ročníka spomínanej základnej školy sa venovala problematike pitiu alkoholu. Prednáška bola doplnená filmom s názvom „Alkohol je nepriateľ“. Na Základnej škole Olešná - Polgrúň sme pripravili pre 19 žiakov 8. ročníka prezentáciu na tému poruchy prijímania potravy a bigorexia. Prezentácia bola doplnená o fotoprezentáciu, meranie percenta telesného tuku u 11 žiakov a 1 pedagóga, vedomostný kvíz a iné. Na ZŠ E.A. Cernana vo Vysokej nad Kysucou sme odprezentovali tému „Fajčenie škodí zdraviu“. Prezentácie sa zúčastnilo 13 žiakov 6. ročníka. Prezentácia bola doplnená o meranie oxidu uhoľnatého v dychu prístrojom Smokerlyzer u 10 žiakov, a to 8 chlapcov a 2 dievčat. Prednáška bola doplnená o kvíz, v ktorom úspešní riešitelia boli odmenení darčekovými predmetmi od ZP Dôvera (reflexné bezpečnostné pásky, kľúčenky, vitamíny a iné). Na ZŠ v Nesluši sme pre 22 žiakov 7. ročníka odprezentovali tému fajčenie a zdravie. Prednáška bola doplnená o kvíz a meranie oxidu uhoľnatého prístrojom Smokerlyzer u 7 žiakov, a to u 3 chlapcov a 4 dievčat.

10. KONTROLA TABAKU

10.1. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: V súvislosti so súťažou prestaň a vyhraj 2008 sme účastníkom súťaže zaslali list, prostredníctvom, ktorého sme sa chceli dozvedieť ako pokračujú v snahe prestať s fajčením. Po zaslaní listov sme dostali jednu telefonickú odpoveď od účastníka súťaže, ktorý prestal fajčiť vďaka súťaži Prestaň a vyhraj.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia a oddelenia vykonávajúce ŠZD

Plnenie: Kontrola zákona o ochrane nefajčiarov sa vykonáva priebežne každý mesiac v spolupráci s ostatnými oddeleniami Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci. Kontroly jednotlivých oddelení RÚVZ v Čadci vykonané v roku 2010 k 31.12.2010 v zmysle zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli nasledovné:

	HŽP	HV	HDM	PPL	EPI	Spolu
počet vykonaných kontrol	**214**	**388**	**39**	**-**	**50**	**691**
počet uložených pokút (blokové konanie)	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**0**
počet uložených pokút (priestupkové konanie)	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**0**
počet priestupkov riešených pokarhaním	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**0**
Spolu	**214**	**388**	**39**	**-**	**50**	**691**

Pozn: HV - v mesiaci apríl 2010 bolo uskutočnené správne konanie za porušenie zákona, pričom bola uložená pokuta vo výške 331 €.

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Vyšetrenie hladiny oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu sme zrealizovali v priestoroch Kysuckej knižnice v Čadci. Téma tohtoročného Svetového dňa bez tabaku znela „Vzťah medzi fajčením a pohlavím s dôrazom na vplyv marketingu na ženy“. Preto sme sa i my zamerali na mládež predovšetkým na mladé dievčatá. Celkovo sme stanovili hladinu oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobinu u 43 študentov, a to u 8 chlapcov a 43 dievčat.

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie podpory zdravia

Plnenie: Oddelenie podpory zdravia pripravilo kampaň a plagát k súťaži pre fajčiarov. Následne bola informácia o súťaži zaslaná do printových médií Kysuce, Kysucké noviny, Staškovské noviny, mestské noviny Čadčan, Kysucko - Čadčiansko - Kysuckonovomestsko, Kysucké zvesti. Taktiež sme informáciu zaslali na riaditeľstvo Kysuckej nemocnice s poliklinikou v Čadci, Poliklinika v Turzovka, Poliklinika v Kysuckom Novom Meste, do 3 pľúcnych ambulancií, 36 ambulancií praktických lekárov. Ďalej do Kysuckej knižnice v Čadci, Mestskej knižnice R. Jašíka v Turzovke, Mestskej knižnice v Kysuckom Novom Meste, do Všeobecnej zdravotnej poisťovne, na 25 základných a 11 stredných škôl v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto, na mestské úrady miest Čadca , Turzovka, Kysucké Nové Mesto, Krásno nad Kysucou, na 24 obecných úradov v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto. Spolu s plagátom sme zaslali i sprievodný list s krátkou informáciou o súťaži, taktiež sme pripojili plagát a prihlášku do súťaže. Vo vstupných priestoroch tunajšieho úradu sme vytvorili informačný panel k súťaži Quit and win 2010, informácia bola zverejnená i na webovej stránke RÚVZ Čadca.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dolnom Kubíne

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. /NEHAP III/

Projekt sledujúci prevenciu a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia pod názvom „Kvalita vnútorného ovzdušia v Európskych školách, prevencia a zníženie respiračných ochorení“ /zapojených 8 krajín/ – sa realizuje na školách v Bratislave a v Banskej Bystrici. V RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sa zatiaľ nerealizoval.

Problematiku vonkajšieho znečistenia ovzdušia RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sleduje v rámci posudzovania projektových dokumentácií pre územné konania stavieb, príp. v rámci vydávania stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám obcí. Kvalita vnútorného ovzdušia a zdravotné dôsledky spôsobené nehodami a zraneniami detí sa v hodnotenom období nesledovali.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA EHIS

Na www stránkach RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sú uverejňované informácie pre verejnosť aj z oddelenia hygieny životného prostredia. Informácie sú zamerané na novú legislatívu a postupy pri jej uplatňovaní v praxi /napr. návrhy prevádzkových poriadkov.../, výsledky laboratórnych analýz pitných vôd. Výsledky laboratórnych analýz vôd na kúpanie sú uvedené v Informačnom systéme o kvalite vody na kúpanie /www.uvzsr.sk/ a informácie o kvalite pitnej vody v okresoch pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne v Informačnom systéme o pitnej vode /www.uvzsr.sk/.

Zatiaľ nie sú uvádzané informácie charakteru zdravotno-environmentálneho.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Monitoring kvality vody na kúpanie prírodných oblastí je vykonávaný podľa usmernenia ÚVZ SR a v súlade s požiadavkami Európskej komisie pre vyhodnotenie kvality vôd v celoeurópskom porovnávacom meradle. K 15.06.2010 bola vypracovaná písomná správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2010 a vložená do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie. Aktuálne zhodnotenie situácie na kúpaliskách a iné dôležité informácie súvisiace s priebehom kúpacej sezóny sú pravidelne /každý štvrtok/ nahadzované do databázy informačného systému o vode na kúpanie.

V rámci ŠZD boli počas LTS 2010 odoberané vzorky vôd z bazénov a kontrolované dodržiavanie prevádzkových poriadkov, pričom neboli zistené závažnejšie nedostatky. V súvislosti s fungovaním IS o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie sme pravidelne počas sezóny, t. j. od 15.06.2010 do 15.09.2010, zasielali týždenne správy o ich aktualizácii. Na prírodných a umelých kúpaliskách nevznikli výnimočné situácie spôsobujúce možné ohrozenie zdravia návštevníkov.

Vodné dielo Orava - Oravská priehrada, ktorá nebola vyhlásená ako kúpacia oblasť, sa nachádza v okresoch Námestovo a Tvrdošín. V jej okolí boli najmä v letných mesiacoch poskytované ubytovacie a stravovacie služby. Pláže so zariadeniami osobnej hygieny a bufetmi sú vybudované pri ATC Slanica v okrese Námestovo a pri ATC Stará Hora v okrese Tvrdošín. Priestory ATC boli počas LTS vykosené. Návštevníci využívajú možnosť kúpania vo vyhradenom priestore vodnej plochy len za veľmi horúcich dní. Vzorky vody na laboratórnu analýzu boli počas LTS odoberané v rámci ŠZD /podľa vypracovaného plánu/, nakoľko prevádzkovatelia ATC nežiadali RÚVZ o rozhodnutie k prevádzkovaniu prislúchajúcich pláži prírodnej vodnej plochy. Prevádzkovatelia

zariadení ATC počas LTS 2010 požiadali len o súhlas k prevádzkovaniu ATC. Oravská priehrada bola vybudovaná za účelom výroby elektrickej energie a vyrovnávania hladiny rieky Orava /ochrana pred povodňami/. Vodná plocha je využívaná najmä na vodné športy /bicyklovanie, surfovanie, plachtenie/, vyhliadkové plavby loďou a rybolov. Vzorky vôd na kúpanie z Oravskej priehrady boli odoberané v rámci ŠZD pri ATC Slanica a ATC Stará Hora. V dňoch 03.06.2010, 14.07.2010, 04.08.2010 a 06.09.2010, bolo spolu odobratých 8 vzoriek a vyšetrených laboratóriom RÚVZ so sídlom v Žiline. Vyšetrované ukazovatele vzoriek vôd odobratých dňa 03.06.2010 a 14.07.2010 na obidvoch odberových miestach nevyhovovali medznej hodnote ukazovateľov uvedených v nariadení vlády SR č. 87/2008 Z. z. o prírodných kúpaliskách, pre prekročenie medznej hodnoty ukazovateľa farba. Vo vzorke vody zo dňa 04.08.2010, odobratej pri ATC Slanica, bolo prekročenie ukazovateľa farba, vzorka vody zo 04.08.2010 odobratá pri ATC Stará Hora vyhovovala vo všetkých vyšetrených ukazovateľoch NV SR č. 87/2008 Z. z., voda bola vhodná na kúpanie. Ojedinelá prítomnosť vodného kvetu na vodnej ploche bola pracovníčkami RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne zaznamenaná pred koncom LTS pri ATC Slanica. Vo vzorke odobratej 06.09.2010 bola prekročená medzná hodnota ukazovateľov: cyanobaktérie so schopnosťou tvoriť vodný kvet a chlorofyl a pri prevahe siníc v planktóne. Vzorka vody zo 06.09.2010 odobratá pri ATC Stará Hora vyhovovala platnej legislatíve.

1.6. MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Monitoring kvality pitnej vody je na RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne vykonávaný podľa plánu monitoringu. V zákone č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov a v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu sú uvedené požiadavky na kvalitu vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych predpisoch je implementovaná smernica Európskej únie 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

V okresoch pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne /Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín/ bolo v rámci monitoringu odobratých /na spotrebisku/ a vyšetrených 126 vzoriek pitných vôd /z toho 103 v rámci kontrolného monitoringu pitnej vody a 23 v rámci preverovacieho monitoringu pitnej vody/. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 13 vzoriek chybných, čo predstavuje 10,32 z celkového počtu. Vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch nevyhovovalo 10 vzoriek /pre nadlimitnú hodnotu železa, nezistenú hodnotu voľného chlóru/, v mikrobiologických ukazovateľoch nevyhovovalo 5 vzoriek /Žaškov, Krušetnica, Oravská Polhora, Oravské Veselé, Breza/. Ak výsledky ukazovateľov vo vzorkách pitných vôd neboli v súlade s hodnotami uvádzanými v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, boli v rámci ŠZD uplatňované nápravné opatrenia a sankcie. Výsledky z monitoring pitnej vody za roky 2008, 2009 a 2010 boli vkladané do Informačného systému o pitnej vode. Získané výsledky o kvalite vody za rok 2009 z programu VYDRA boli zaslané začiatkom roka do NRC pre pitnú vodu /RÚVZ so sídlom v Košiciach/.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Riešené bolo najmä:

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Boli vykonané kontroly v 199 spoločnostiach, kde sú vyhlásené RP. Uplatňované boli postupy v zmysle platných odborných usmernení ÚVZ SR (napr. Elkop s.r.o. Dolný Kubín., LKT s.r.o. Trstená**,** ZTS Námestovo a.s., OFZ Istebné a.s., Oravex s.r.o. Dolný Kubín, Hoval a.s. Istebné, Drevodom s.r.o. Podbiel)

2.1.2. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Počet spoločností, ktoré manipulujú s jedovatými látkami je minimálny. Jedovaté chemické faktory sa sporadicky používajú v galvanických procesoch, v poľnohospodárstve už nie. Sledované v praxi bolo usmernenie pre prácu s jedovatými látkami.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Manipulácia sa sleduje v zdravotníctve pri podávaní cytostatík, v priemysle sa vo výrobnom procese nevyskytujú. V priebehu polroka sme riešili problematiku manipulácie s azbestom pri demolačných prácach v spoločnostiach Správa domov Gelnica s.r.o., Darta service s.r.o. Dolný Kubín, Kovomat Slovakia s.r.o. Žilina v dvoch prípadoch a Scrapmet s.r.o. Brezno.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Pri riešení problematiky najmä v rámci štátneho zdravotného dozoru v súlade s koncepciou poradne zdravej práce sa vykonávali konzultácie so zamestnávateľom, ale najmä so zamestnancami priamo na pracovisku. Tam, kde je to účelné sa poskytoval písomný materiál s problematikou. Intenzívna spolupráca bola so ústavmi sociálnej starostlivosti a zdravotníckymi zariadeniami..

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Boli vykonané 3 prešetrenia na podozrenie na ChzP z DNJZ pri riešení ktorých boli vykonané tieto opatrenia:

- zabezpečenie správneho režimu práce (napr. striedanie vykonávaných prác)
- používanie OOPP pri práci
- preradenie zamestnancov na prácu primeranú ich zdravotnému stavu a schopnostiach
- dodržiavanie legislatívy, najmä zákonníka práce
- zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V priebehu štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na poskytovanie konzultácii zameraných na poskytovanie informácii zamestnávateľom ale aj zamestnancom pri práci:

- v stoji
- s bremenami
- so zobrazovacími jednotkami

- náročnej na fyzickú kondíciu

V sledovanom období sme poskytli tieto informácie v 88 spoločnostiach.

2.2. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Posudzovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne) a následne vykonávanie opatrení na zmiernenie nepriaznivých účinkov. Kontrolované a sledované boli pracoviská v Elkop s.r.o. Dolný Kubín., LKT s.r.o. Trstená a Itoss s.r.o. Dolný Kubín

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

- **OFZ, a. s. Istebné** - v priebehu prešetrovania dvoch podozrení na ChzP boli vykonané konzultácie – analýzy sledovania zdravotného stavu zamestnancov . Podarilo sa pre všetkých rizikových zamestnancov zabezpečiť rekondičné pobyty vybudovaní vlastného rehabilitačného centra ako aj v spoločnosti AquaRelax Dolný Kubín.
- **PD Tvrdošín –** na základe intervenčných programov sa vybudovali nové zariadenia pre osobnú hygienu zamestnancov, výdajňa stravy a vytvoril sa nový, nadštandardný model preventívnych lekárskych prehliadok.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V rámci riešenia predmetného projektu bolo v regióne Orava v roku 2010 **vyšetrených 80 klientov.**

Všetci respondenti vyplnili dotazníky o životospráve a pohybovej aktivite s cieľom zistenia stravovacích návykov. Ďalej sa podrobili vyšetreniu klinickému, somatologickému a biochemickému. Bola hodnotená konzumovaná strava z jedného dňa u všetkých respondentov, ktorá bola počítačovo spracovaná v programe Alimenta č.4-3e – nadstavbová verzia a bola porovnávaná s odporúčanými výživovými dávkami.

3.2. MONITORING JODIZÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Na základe vypracovaného plánu pre odber vzoriek boli z výrobní, distribúcie a zo skladov odoberané vzorky tuzemskej a zahraničnej soli na stanovenie jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. V roku 2010 bolo odobratých **12 vzoriek tuzemskej soli a 12 vzoriek zahraničnej soli.**

3.3. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V predajniach drogérie bolo odobratých podľa plánu ÚVZ SR **5 vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti**, ani v jednej vzorke nebol zistený nesúlad so stanoveným limitom. Odborní pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonali previerky, ktoré boli zamerané na kontrolu označovania kozmetických výrobkov i dodržiavania prevádzkovej a osobnej hygieny.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V darčekových predajniach boli odobraté **2 vzorky hrnčekov s detským motívom**, ktoré boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Poprade. Zároveň odborní pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonali previerky, ktoré boli zamerané na kontrolu označovania a dokumentárnu časť – dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR – Materiály určené na styk s potravinami.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

V dňoch 15. – 19. marca 2010 bol realizovaný projekt zneužívania návykových látok na dvoch stredných odborných školách v regióne Orava (Súkromná stredná odborná škola podnikania EDUCO, Slanická Osada 2178, Námestovo a Stredná odborná škola polytechnická, Jelšavská 404, Dolný Kubín). Anonymný dotazník vyplnilo spolu 343 respondentov (286 študentov a 57 pedagogických pracovníkov). Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR.

4.5.MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

V roku 2010 bola realizovaná III. etapa projektu u detí vo vekovej skupine 7-10 ročných. Uskutočnil sa výber 4 základných škôl, dvoch vidieckych (ZŠ Chlebnice, ZŠ Dlhá nad Oravou) a dvoch mestských (ZŠ J. A. Komenského, Dolný Kubín a ZŠ P. Škrabáka, Dolný Kubín) po 30 detí z každej ZŠ.

V mesiaci apríl 2010 bolo vykonané antropometrické meranie (hmotnosť, výška, obvod pása a bokov) a hodnoty tlaku krvi u vybraných 120 detí.

Rodičia detí vyplnili dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, frekvenčný dotazník. V 16. kal. týždni rodičia vyplnili 24 hodinovú stravovaciu anamnézu a 24 hod. pohybový režim detí. V 17. kalendárnom týždni (počas celého týždňa) boli vykonané odbery vzoriek stravy (obedov) a podávaných nápojov vo vybraných ZŠ (ZŠ Chlebnice, ZŠ Komenského, Dolný Kubín) spolu 10 vzoriek stravy.

Získané údaje z dotazníkov sú v súčasnosti zadávané do pripravenej masky v programe Excel.

4.6.ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Odd. HDM sa v II. polroku roku 2010 zapojilo do plnenia uvedeného projektu. Projekt sa plnil v spolupráci s pediatrami v okresoch Dolný Kubín a Námestovo, oslovených bolo 13 lekárov pre deti a dorast, ktorým boli odovzdané dotazníky. Cieľom bolo získať dôležité údaje z preventívnych prehliadok detí 11 a 17 ročných. Údaje sa týkali biochemických vyšetrení, antropometrických vyšetrení, rodinnej a osobnej anamnézy každého dieťaťa. Druhá časť dotazníka obsahovala údaje o bývaní, stravovaní, fajčení, konzume alkoholických nápojov a pohybovej aktivite. Vyplnených bolo 112 dotazníkov.

Získané údaje boli zadané do programu Epi info a databáza zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom.

Ďalej bolo vykonávané:

- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2010, realizácia Európskeho imunizačného týždňa - informácia v lokálnych periodikách a na seminároch s lekármi prvého kontaktu, tiež na stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- usmerňovanie lekárov prvého kontaktu o očkovaní v povinnom pravidelnom očkovaní, aj v odporúčanom očkovaní
- priebežné konzultácie pre lekárov a laickú verejnosť
- zaslanie očkovacieho kalendára platného pre prvý a druhý polrok 2010
- informácia o zmenách v očkovacom kalendári na rok 2010 (zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým infekciám 13 valentnou vakcínou, zrušenie preočkovania proti tuberkulóze u tuberkulín negatívnych detí v 11. roku života, rozšírenie preočkovania detí v 13. roku života o preočkovanie proti pertussis acelulárnou vakcínou) bola odoslaná všetkým lekárom prvého kontaktu, uverejnená na stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- informácia o očkovaní vakcínou Panenza
- výzva k očkovanie pandemickou vakcínou v regionálnych médiách
- výzva na zvýšenie aktivít a podpora očkovania proti chrípke v sezóne 2010/2011
- informácie o zmenách v zložení vakcín a typoch vakcín, plán očkovacích výkonov pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne na podklade očkovacieho kalendára platného od 1.7. 2010, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí
- informácia o novom kategorizačnom zozname, nová kategorizácia vakcín rozposlaná všetkým očkujúcim lekárom prvého kontaktu, usmernenie lekárov ku kategorizácii a k indikačným obmedzeniam vakcín
- lekári v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne boli informovaní o epidémii osýpok v Bulharsku a o importe poliovírusu do Euroregionu WHO
- zabezpečenie laboratórnej diagnostiky u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaniu
- informácia v regionálnej televízii „ Zmeny v IP SR v roku 2010“, „EIT 2010“, „Výsledky prieskumu realizovaného v rámci EIT“
- informácia o očkovaní proti TBC u detí, ktoré neboli očkované na novorodeneckých oddeleniach
- informácia a pozvánka na vakcinologický deň SR

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch. V zmysle usmernení z ÚVZ SR budeme postupovať pri príprave registra očkovaných, ako aj evidencie o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V roku 2010 bola vykonávaná mesačná analýza prenosných ochorení za región.
Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení imunizačného programu sa zabezpečuje laboratórna verifikácia diagnózy, v našom regióne tak ako v celej SR cieľ SZO č. 7 „Zdravie pre všetkých v 21. storočí“. Vykonávaný bol odber odpadových vôd v ČOV Gäceľ na sledovanie cirkulácie poliovírusovv zmysle nariadenia ÚVZ SR a harmonogramu lekárske virológie RÚVZ v Banskej Bystrici.
V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie mailom informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke. Každý rok sa vykonáva kampaň na podporu očkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám v lokálnych médiách, na seminároch pre verejnosť a lekárov prvého kontaktu. Na seminári Spolku lekárov Oravy, praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých boli zabezpečené prednášky“ Prevencia chrípky a pneumokokových infekcii“, Očkovanie proti vírusovej hepatitíde A a B v praxi VLPD.
U pacientov s príznakmi virózy boli zabezpečené odbery na virologické a serologické vyšetrenie. Spolu bol odber na virologické vyšetrenie realizovaný u 12-ich pacientov. Vírus chrípky A/H1N1/, bol potvrdený 1x.
V rámci skvalitnenia individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach.
Spracovaných bolo 2963 hlásení prenosných ochorení a epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva boli realizované v 737 ohniskách.
Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto možnosť nevyužívajú aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne.
V programe EPIS sa zaviedol je denne využívaný systém rýchleho varovania (SRV) a začali sme pracovať aj s manažérskym informačným systémom MIS. Pracovníčky oddelenia zodpovedné za EPIS sa dňa 17.5.2010 zúčastnili na školení v RÚVZ Banská Bystrica, ktoré bolo zamerané na využívanie programu EPIS a zavedenie nových premenných podľa požiadaviek ECDC.
Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stráne RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2010 sme realizovali opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:
- v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 66 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach NsP a v súkromných zdravotníckych zariadeniach
- odobratých 137 sterov zo sterilného materiálu, 1149 sterov z prostredia
- overená funkčnosť 103 sterilizačných zariadení
- na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia NsP 65x
- začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

- v mesiaci január sú realizované ročné analýzy hlásenia nozokomiálnych nákaz a na ich základe budú prijaté postupy pre manažment jednotlivých NsP (k 31.12.2010 bolo hlásených 73 ochorení nozokomiálneho charakteru)
- na základe spolupráce s laboratóriami je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení

Na realizáciu uvedených úloh je potrebné zabezpečiť finančné prostriedky na dostatočnú edukáciu pracovníkov oddelenia v rozsiahlej a zložitej problematike prevencie nozokomiálnych nákaz.

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych:

- podľa záverov z porady epidemiológov sa pripravuje prevalenčná štúdia nozokomiálnych nákaz, v roku 2010 úloha zatiaľ nerealizovala.

V pracovnej skupine, ktorá pripravuje štandardné postupy pri mikrobiologickom monitoringu v zdravotníckych zariadeniach v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, sme spracovali problematiku štandardných postupov pre kontrolu sterility vysterilizovaného materiálu.

V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2010 realizovali národnú kampaň „Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“. V rámci kampane bolo realizované overenie dodržiavania hygieny rúk u zdravotníckych pracovníkov sterovou metódou. S manažmentom Dolnooravskej NsP v Dolnom Kubíne boli prejednané možnosti spolupráce na projekte HELICS v roku 2011.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Plnili sme prostredníctvom činnosti poradne zdravia a výjazdových vyšetrení poradne zdravia.

V poradni zdravia sme vyšetrili a urobili intervenciu u 784 klientov. Urobili sme 17 výjazdových vyšetrení do vzdialenejších oblastí nášho regiónu.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V roku 2010 bola riešená mimoriadna epidemiologická situácia, ktorá vznikla v súvislosti s objavením nového vírusu chrípky A/H1N1/, s vyhlásením 5. fázy pandemického obdobia a následne pandémie, ktorú vyhlásila 11.6.2009 WHO v súvislosti so šírením nového vírusu chrípky. Ukončenie pandémie bolo vyhlásené WHO 10.8.2010, ale v postpandemickom období bola dôsledne realizovaná epidemiologická aj virologická surveillance chrípky.

Naďalej bola monitorovaná situácia vo výskyte novej chrípky vo svete, SR a v regióne. Lekári boli usmerňovaní ohľadom odberu biologického materiálu a prevencie šírenia nákazy.

U osôb s pozitívnou anamnézou a klinickými príznakmi ochorenia bola zabezpečená laboratórna diagnostika. V záujme ochrany verejného zdravia bolo zabezpečené aktívne vyhľadávanie týchto pacientov.

V mesiaci január 2010 boli spracované zoznamy pacientov pre lekárov, ktorí realizovali očkovanie pandemickou vakcínou. Písomnou formou a cestou regionálnych médií boli realizované výzvy odbornej aj laickej verejnosti k preventívnemu očkovaniu proti chrípke vyvolanej vírusom A/H1N1. Týždenne boli spracovávané aktuálne analýzy stavu zaočkovania obyvateľov regiónu očkovacou látkou Panenza.

Pracovníci oddelenia v rámci služieb monitorovali v regióne situáciu vo výskyte chrípke podobných ochorení na pohotovostiach - LSPP, lôžkových oddeleniach zdravotníckych

zariadení, v školských a predškolských zariadeniach. Od 19.3.2010 boli zrušené pohotovostné služby pracovníkov epidemiológie a od 7.5.2010 bolo zrušené hlásenie absencie žiakov zo základných škôl a detí materských škôl.
Pravidelne boli o priebehu epidémie na regionálnej úrovni informované regionálne médiá.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Priebežne sa plnia úlohy surveillance poliomyelitídy.
Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickej meningitídy a suspektnej ACHP.
Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses). Akútne chabé obrny neboli v roku 2010 hlásené.
K 31.12.2010 bolo vykonaných 6 odberov odpadových vôd na virologické vyšetrenie- zistenie prítomnosti poliovírusov, resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí.
Odbery na ČOV Gäceľ v Dolnom Kubíne. Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne až na odber zo dňa 21.9.2010, kde bol vo vzorke odpadovej vody potvrdený vírus Coxackie B5.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (RIEŠI HV)

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Počet odobratých vzoriek: **28 vzoriek minerálnych, pramenitých a balených vôd**
Miesto odberu: výrobný podnik NEALKOORAVAN Podbiel, distribučná sieť, zariadenia spoločného stravovania
Výsledok vyšetrenia: všetky vzorky vyhovujú

7.4. RADIAČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Počet odobratých vzoriek: 1
Druhy odoberaných potravín: Tuniak v oleji
Miesto odberu: distribučná sieť
Výsledok vyšetrenia: vzorka vyhovuje

7.6. REZIDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VYŽIVU

Počet odobratých vzoriek: 1 vzorka
Druhy odoberaných potravín: Mliečna kaša s ovocím – Nestlé
Miesto odberu: distribučná sieť
Výsledok vyšetrenia: vzorka vyhovuje

7.8. GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

Počet odobratých vzoriek: 1 vzorka
Druhy odoberaných potravín: bezlepková duo minibagetka
Miesto odberu: distribučná sieť
Výsledok vyšetrenia: vzorka vyhovuje

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. MATERSKÉ CENTRÁ

Projekt sme riešili v rámci projektu stomatohygieny, edukáciou rodičov v oblasti racionálnej výživy ako prevencie chronických chorôb a zubného kazu
Urobili sme 152 aktivít.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“.

Prebieha spracovávanie údajov z dotazníkov realizovaných v roku 2009 na národnej úrovni (RÚVZ Trenčín). Na tému zdravého životného štýlu osôb s chronickou ischemickou chorobou srdca sme urobili 2 aktivity (klub dôchodcov, kardioklub) a 2 aktivity v prevencii infekčných (hnačkových) ochorení v domovoch dôchodcov.

9.3. „ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

Projekt sme riešili prostredníctvom intervenčných, zdravotno-edukačných pôsobení u detí v materských školách a na prvom stupni základných škôl, ktoré boli spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov, upevňovania návykov celodenného udržiavania orálnej hygieny, rozvíjania kladných postojov k prehliadke a ošetrovaniu zubov.
Urobili sme 152 aktivít pre 2864 detí, z toho 96 aktivít pre deti v materských školách (1683 detí) a 56 aktivít pre prvý a druhý ročník základných škôl (1181 detí). Aktivít sa zúčastnilo aj 51 matiek.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Urobili sme aktivity k Svetovému dňu zdravia, 7 aprílu. V rámci podpory zdravého životného štýlu sme spolupracovali s Centrom voľného času v Dolnom Kubíne na organizovaní „Behu mestom“. Taktiež sme vyšetrili a poskytli krátke poradenstvo 37 návštevníkom Aquarelaxu v Dolnom Kubíne. K Svetovému dňu srdca sme v rámci akcie MOST vyšetrili a poskytli poradenstvo o zdravom životnom štýle 81 klientom. Akcia sa uskutočnila v obchodnom dome Tesco v Dolnom Kubíne.

9.7. QUIT AND WIN

V súlade s anotáciou gestora projektu sme spropagovali súťaž v regióne Oravy (regionálne médiá, mestské a obecné úrady, školy, polikliniky, závody).
Za náš región sa súťaže aktívne zúčastnilo 37 fajčiarov.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Projekt sme realizovali prostredníctvom práce v poradni zdravia a zdravotno-výchovnou prácou pre cieľové skupiny deti a mládež a dospelú populáciu.
V poradni zdravia sme vyšetrili a poskytli poradenstvo 784 klientom. Urobili sme 185 aktivít na podporu zdravého stravovania a 30 aktivít na podporu pohybovej aktivity.

9.9. CINDI PROGRAM SR

Projekt sme realizovali prostredníctvom práce v poradni zdravia, kde uplatňujeme individuálnu stratégiu zameranú na individuálne riziko, ktorá zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve.

V poradni zdravia sme vyšetrili a poskytli poradenstvo 784 klientom.
Druhou formou realizácie je populačná stratégia, zameraná na populačné riziko, ktorá zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (prednášky, besedy, hry,), prácu s médiami a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu).
V rámci populačnej stratégie sme urobili. 452 zdravotno-výchovných aktivít pre deti a mládež a 51 aktivít pre dospelú populáciu.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Projekt sme riešili prostredníctvom zdravotno-výchovných vstupov na školy. Témy besied boli zvolené podľa záujmu jednotlivých škôl.
Urobili sme.452. zdravotno-výchovných aktivít.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Za sledované obdobie nebolo na RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne doručené ani jedno oznámenie iných kontrolných inštitúcií o porušovaní zákona o ochrane nefajčiarov. V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali v priebehu roka 2010 zamestnanci RÚVZ **1294** kontrol, v rámci ktorých nebolo zistené zásadné porušenie zákona. V niektorých prípadoch boli zistenia riešené pokarhaním na mieste – spolu **37** pokarhaní (občanov, zamestnancov, prípadne vedúcich zamestnancov). Doklady o výsledkoch kontrol sú v zápisniciach z výkonu ŠZD.

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

V súlade s anotáciou gestora projektu sme spropagovali súťaž v regióne Oravy (regionálne médiá, mestské a obecné úrady, školy, polikliniky, závody).
Za náš región sa súťaže aktívne zúčastnilo 37 fajčiarov.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

V sledovanom období boli v rámci monitoringu nad kvalitou pitných vôd na spotrebisku vykonávané odbery vzoriek na laboratórne vyšetrenie (210 vzoriek). Doposiaľ nebolo zistené ani zhoršenie kvality vody vo verejných vodovodoch v dôsledku poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a ani vznik zdravotných dôsledkov u detskej populácie.

Do monitoringu bolo zaradené aj sledovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v pitných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorenia a poškodenia zdravia detskej populácie.

V 27 prípadoch sme posudzovali rozšírenie verejných vodovodných sietí v obciach, resp. prepojenie existujúcich vodovodov na nové spoľahlivé vodovodné sústavy, čo prispeje k minimalizácii rizika ohrozenia zdravia obyvateľov najmä detskej populácie v dôsledku použitia vody nevyhovujúcej kvality z nevyhovujúcich domových studní.

Na základe spracovaného harmonogramu bol začatý monitoring kvality vody na prírodných kúpaliskách (Šulianske a Vojčianske jazero). Na začiatku letnej turistickej sezóny bol na uvedených lokalitách vykonaný miestny prieskum, a v počas letnej turistickej sezóny boli realizované plánované odbery vzoriek na laboratórne vyšetrenie. Na uvedených lokalitách nebolo zistené zhoršenie kvality vody prírodného kúpaliska v dôsledku ľudských aktivít. Získané údaje boli pre širokú verejnosť uverejňované na internete v informačnom systéme „vodanakupanie“.

1.5 Vykonávať monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Na základe spracovaného harmonogramu bol vykonávaný odber vzoriek vôd na prírodných kúpaliskách (Šulianske a Vojčianske jazero). Vychádzajúc z platnej legislatívy bol určený rozsah vyšetrenia vzoriek ako aj frekvencia odberov vzoriek vôd. Na začiatku letnej turistickej sezóny bol na uvedených lokalitách vykonaný miestny prieskum. Za sledované obdobie bolo realizovaných spolu 24 odbery (12+12 odberov na jednotlivých lokalitách). Vykonanými laboratórnymi vyšetreniami nebolo zistené zhoršenie kvality vody prírodného kúpaliska v dôsledku ľudských aktivít.

1.6 Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Monitoring nad kvalitou pitnej vody na spotrebisku je zabezpečovaný v súlade s platnou legislatívou SR a EÚ podľa spracovaného harmonogramu odberov vzoriek vôd. Odbery boli vykonané v určený odberový deň a dopravené na laboratórne vyšetrenie do laboratória RÚVZ so sídlom v Trnave. Za hodnotené obdobie bolo odobraných spolu 210 vzoriek, z toho 24 vzoriek bolo vyšetrovaných v rozšírenom rozsahu ukazovateľov a 186 v minimálnom rozsahu ukazovateľov. Na spracovanie výsledkov laboratórnych analýz pitných vôd bol na oddelení zavedený nový celoslovenský informačný systém „pitná voda“.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Údaje o rizikových prácach sme spracovali pomocou programu ASTR. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Dunajská Streda k 31.12.2010 je 967 z toho 138 žien.
Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa rizikových faktorov je najvyšší v riziku hluku (735 z toho 90 žien), na druhom mieste v riziku chemických látok (142 mužov) a na treťom mieste v riziku alergény dýchacích ciest (41 z toho 14 žien).
Podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce je v priemyselnej výrobe (730 z toho 90 žien), ďalej v poľnohospodárstve, poľovníctve a v lesnom hospodárstve (184 z toho 14 žien), v zdravotníctve a v sociálnej starostlivosti (45 z toho 34 žien).
V sledovanom období došlo oproti predchádzajúcemu obdobiu k miernemu zvýšeniu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu (z 918 na 967), a to najmä v rizikovom faktore hluk z dôvodu vzniku nových pracovísk, resp. zvýšenia počtu zamestnancov na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca.
Vo vykazovanom období sme pokračovali v prehodnocovaní rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/07 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.
Celkom bolo vydaných 13 rozhodnutí o návrhu na zaradenie prác do kategórií, z toho v 3 prípadoch došlo k zmene zaradenia prác z 3. kategórie do 2. kategórie, a tým práce prestali byť rizikovými prácami (pre faktor hluk - STANLEY L&Zs, s.r.o. Dunajská Streda, Ľudovít Fekete, Blatná na Ostrove a pre faktor ionizujúce žiarenie – Jesenius Samaria, s.r.o., Šamorín), v 3 prípadoch boli vydané nové rozhodnutia o návrhu na zaradenie rizikových prác do 3. kategórie pre rizikový faktor hluk (Okresné stavebné bytové družstvo Dunajská Streda, INTERIÉR BOTT, spol. s r.o. Dunajská Streda) a pre rizikový faktor chemické látky (chemická ochrana rastlín – AGRO-KREDIT spol. s r.o., Štvrtok na Ostrove), v ďalších 7 prípadoch po prehodnotení pôvodných zaradení prác do kategórií rizikových prác boli vydané nové rozhodnutia, a to pre EUROMILK a.s., Veľký Meder (hluk – 3. kategória, resp. zmena z 4. kat. do 3.kat.), FARMA HYZA, a.s., Padáň (živočíšny pevný aerosól – z 4. kat. do 3. kat.), PECOS, s.r.o., Šamorín (hluk – z 4. kat. do 3. kat., pevné aerosóly – 3. kat.), EUROPACK a.s., Dunajská Streda (hluk – 3. kat., resp. z 3. kat. do 2. kat.), Wertheim, s.r.o., Dunajská Streda (hluk – 3. kat., resp. z 3. kat. do 2.kat., z 3. kat. do 4. kat. do 30.6.2011, zváračské aerosóly – z 3. kat. do 2. kat.), WERTHEIM Kovo, s.r.o., Dunajská Streda (hluk – 3. kat., resp. z 3. kat. do 4. kat. do 30.6.2011), MRAMOR CSÖGLEI, s.r.o., Bratislava, prevádzka v Šamoríne (vibrácia – z 4. kat. do 3. kat.).

K 31.12.2010 sme vykonali 41 hygienických previerok na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce, ako aj na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali aj výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskych prehliadok

a aktualizovali sme evidenčné karty pracovísk. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov boli ukladané v záznamoch z hygienických kontrol. Nedostatky sme zistili najmä v nezabezpečení pracovnej zdravotnej služby, resp. pri aktualizácii posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov. Ďalšie zistené nedostatky boli kontrolovanými subjektami odstránené ku koncu tohto vyhodnoteného obdobia, až na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby (u 4 poľnohospodárskych subjektov a 2 samozamestnávateľov).
Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v sledovanom období sankcie neboli uplatnené.
Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v 244 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol v sledovanom období zameraný na kontrolu uplatňovania nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 300/2007 Z. z.
V 20 prípadoch sme cielene kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín. Súčasne sme sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkoch“ a spôsob likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od týchto látok a prípravkov. Kontrolou boli zistené najmä tieto nedostatky: organizácie nemali zmluvne zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu, prevádzkové poriadky s posudkami o riziku neboli zosúladené s platnou legislatívnou úpravou. Niektoré zistené nedostatky boli prevádzkovateľmi odstránené ešte počas kontroly. Nápravné opatrenia na odstránenie ostatných zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli ukladané v záznamoch z hygienických kontrol. Prepracované prevádzkové poriadky na prácu s nebezpečnými chemickými faktormi s posudkami o rizikách boli predložené tunajšiemu orgánu verejného zdravotníctva na schválenie.

Mimoriadne situácie ani havárie v sledovanom období v našom okrese sa nevyskytli.
Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov veľmi jedovatým látkam a prípravkom a jedovatým látkam a prípravkom sme v 120 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.
Fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť nám túto činnosť písomne oznámili v 31 prípadoch.
V sledovanom období sme priebežne zabezpečovali poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V sledovanom období nenastali zmeny v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v našom okrese. V NsP v Dunajskej Strede na oddelení POKO je 7 zamestnancov exponovaných chemickým karcinogénom – cytostatikám. Na tomto pracovisku priebežne aktualizujeme register exponovaných zamestnancov.

V sledovanom období tunajší orgán verejného zdravotníctva vydal 4 rozhodnutia k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. V dvoch prípadoch sme vykonali štátny zdravotný dozor pri práci s azbestom pri búraní stavieb podľa nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov azbestu sme v 7 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.
Zo strany správcov panelových bytových domov neboli oznámené žiadne práce súvisiace s odstraňovaním azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikovým faktorom psychická pracovná záťaž v našom okrese neevidujeme.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Vo vykazovanom období sme neboli požiadaní o prieskum práce a pracovných podmienok z dôvodu podozrenia na chorobu z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.
Neevidujeme organizáciu, v ktorej by sa tieto choroby z povolania vyskytli.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V sledovanom období sme neboli požiadaní o prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca. Neevidujeme pracoviská ani profesie, u ktorých by sa vyskytlo ochorenie chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Vo vykazovanom období sme vykonali cielený štátny zdravotný dozor u 4 zamestnávateľov a preverili sme celkom 15 pracovísk s 27 pracovnými miestami, na ktorých zamestnanci pracujú so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej zmeny. Pri výkone ŠZD sa kontrolovalo uplatňovanie NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný najmä na používané zariadenia, ich umiestnenie, priestorové podmienky na pracoviskách, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie, na režim práce a odpočinku zamestnancov, vykonávanie lekárskych preventívnych prehliadok a na informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov sme u 25 zamestnancov overili poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľov. Najčastejšie zisťované nedostatky na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami pri výkone ŠZD boli: neinformovanie zamestnancov o bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami, zamestnanci absolvovali len všeobecne zamerané lekárske preventívne prehliadky, zamestnávatelia nezabezpečili posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so zobrazovacími jednotkami, neboli zabezpečené vhodné pracovné

sedadlá. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli uvedené v záznamoch z hygienických kontrol, sankcie uplatnené neboli.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A PBÚ

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Sledovanie výživového stavu v roku 2010 sa uskutočňovalo u stredne ťažko pracujúcich žien a mužov v dvoch vekových kategóriách (19-34 ročné a 35 – 54 ročné). Na realizácii projektu sa zúčastnilo 80 klientov, po 20 osôb v každej skupine. Každý klient vyplnil 24 hodinový retrospektívny jedálny lístok, ktoré boli na oddelení hygieny výživy počítačovo spracované v programe ALIMENTA 4.3. U každej osoby sa vyhodnotila biologická a energetická hodnota skonzumovanej stravy a zistené hodnoty sa porovnávali s odporúčanými výživovými dávkami.

Dotazníkovým spôsobom bola sledovaná ich životospráva - stravovacie zvyklosti (spotreba vybraných druhov potravín a pokrmov a požívatín so zvýšeným obsahom jódu) a pohybová aktivita. Klienti vyplnili aj klinicko-somatický dotazník, ktorý poskytuje informácie o hmotnosti, výške, BMI, WHR. V spolupráci so zamestnankyňami poradne zdravia u klientov bol odmeraný krvný tlak, a bola odobratá krv pre zistenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu (celkový cholesterol, HDL – cholesterol, LDL - cholesterol, glukóza, triglyceridy).

Získané údaje a hodnoty boli na oddelení HV tabuľkovo spracované.

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Úloha bola zameraná na monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. Na zistenie obsahu KJ a KJO_3 v kuchynskej soli bolo v sledovanom období z distribučnej siete odobratých 24 vzoriek na laboratórne vyšetrenie v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trnave. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov obsah KJ a KJO_3, prepočítaný na obsah KJ v 19 vzorkách pohyboval v rozmedzí 15 – 35 mg/kg a v 5 vzorkách bol vyšší ako 35 mg/kg.
Výsledky laboratórnych rozborov boli tabuľkovo spracované.

3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Podľa Prílohy č. 2a usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami na rok 2010 náš úrad mal na sledovanie bezpečnosti kozmetických výrobkov určených pre deti odobrať 4 vzorky výrobkov „ Babé“ na ochranu pred slnečným žiarením pre deti za účelom zistenia obsahu UV filtrov a mikrobiologických vyšetrení. Distribútorom týchto výrobkov v Slovenskej republike je spoločnosť Pezomed Slovakia s.r.o., so sídlom Komenského 856, Dunajská Streda, ktorá však v našom okrese neprevádzkuje žiadny distribučný sklad. Nakoľko uvedené výrobky sú vyrábané v Maďarskej republike a v našom okrese sa nenachádzali v distribučnej sieti (predávané sú iba v lekárňach na základe objednávok kupujúcich), odber ich vzoriek nebolo možné realizovať. Táto skutočnosť bola písomne oznámená na ÚVZ SR.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Podľa časového harmonogramu odberov vzoriek predmetov určených na styk s potravinami Plánu úradnej kontroly na rok 2010 v septembri bola odobratá 1 vzorka plastového desiatového boxu pre deti, ktorá bola vyšetrená v NRL RÚVZ so sídlom v Poprade na stanovenie celkovej a špecifickej migrácie látok a senzorické hodnotenie. Na základe výsledku laboratórneho rozboru odobratá vzorka v sledovaných ukazovateľoch vyhovovala požiadavkám piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu SR.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Riešiteľským pracoviskom je iba RÚVZ so sídlom v Poprade.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

Získanie podkladov pre zhodnotenie telesného vývoja detí a mládeže vo veku od 0-18 rokov je plánované na rok 2011.
V tomto roku sme neobdržali metodiku na realizovanie projektu.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V tomto roku sme neobdržali metodiku na realizovanie projektu.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V I. polroku 2010 sa konal celoslovenský prieskum zameraný na zneužívanie návykových látok v zariadeniach pre deti a mládež. Školský prieskum TAD (Tabak, Alkohol, Drogy) sa konal v dňoch 15. až 19. marca 2010. Ide o piatu vlnu celoslovenského prieskumu o legálnych a nelegálnych drogách a šikanovania u žiakov ZŠ a študentov SŠ. Zber údajov sa konal vo vybranej základnej škole Ármina Vámbéryho v Dunajskej Strede na Hviezdoslavovej ulici. Bolo vyplnených spolu 289 dotazníkov, ktoré boli určené pre žiakov 5 až 9 ročníkov a ich učiteľov (TAD1: 174, TAD2: 38, príloha k TAD2: 38, TAD3: 39).

Pri kontrolách v základných a stredných školách upozorňujeme vedenie škôl na možnosť využitia služieb oddelenia podpory zdravia a poradenského centra, poradne prevencie protidrogovej závislosti ktorá sa zameriava na elimináciu behaviorálnych rizík a prevenciu drogovej závislosti mládeže formou poriadania prednášok, besied a premietaním videofilmov.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí v SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Projekt, cieľom ktorého je zhodnotiť stravovacie zvyklosti populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybového režimu, je navrhovaný pre štyri vekové skupiny detí. Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál. V roku 2010 prebiehalo monitorovanie vekovej skupiny 7-10 ročných

detí v jednej mestskej a jednej vidieckej základnej škole, ktoré boli vybraté náhodne. V základných školách bolo vybratých 30 dievčat a 30 chlapcov z príslušnej vekovej skupiny. Monitorovanie sa vykonávalo v spolupráci s učiteľmi základnej školy a rodičmi. Údaje zistené zamestnankyňami oddelenie HDM (meranie hmotnosti, výšky, tlaku, obvodu pása, bokov), údaje získané od žiakov budú spracované v programe Alimenta, MS Excel a EPI INFO.
Projekt bol realizovaný v dvoch základných školách v obci Orechová Potôň a v Dunajskej Strede na ulici Jilemnického.
V rámci projektu bol realizovaný celotýždenný odber stravy – obeda v školských jedálňach pri predmetných základných školách. Rozsah požadovaných vyšetrení pre stravu bol nasledovný: energetická hodnota, bielkoviny, tuky, sacharidy, NaCl, dusičnany, kadmium, olovo, ortuť a farbivá. Do vzoriek boli brané aj podávané nápoje v priebehu dňa.
V mesiacoch júl a august boli získané údaje z dotazníkov, elektronicky spracované a zaslané gestorovi projektu.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

6.1 Imunizačný program

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Epidemiologickú situáciu v roku 2010 je možné hodnotiť ako priaznivú, hlavne u tých ochorení, u ktorých základom prevencie je očkovanie. Výnimku tvorí zvýšený výskyt ochorení na pertussis. Vykazujeme výskyt 52 ochorení na pertussis a 5 ochorení na parapertussis.
O aktuálnych zmenách v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie boli poskytovatelia zdravotníckej starostlivosti informovaní v 2 etapách. V prvej aj v druhej etape (od 1.7.2010) boli usmernení pomocou očkovacieho kalendára pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek.
Po uvolnení pandemickej očkovacej látky z mobilizačných rezerv pre rizikové skupiny obyvateľov bolo mimoriadne očkovanie odporúčané aj viacerým skupinám zdravotníckych pracovníkov aj pre širokú verejnosť. Spolu bolo zaočkovaných 554 osôb, z nich 104 zdravotníckych pracovníkov.
Administratívna kontrola očkovania a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami bola vykonaná v mesiacoch september a október s nasledovnými výsledkami:
Povinné očkovanie:
Ročník narodenia 2009 - ***TBC:*** 98,74%,
- ročník narodenia 1998 – preočkovanie tuberkulín negatívnych detí: 100,00%
Ročník narodenia 2008 - ***DTP,VHB Hemofil.inf., POLIO***: 99,52%
- ročník narodenia 2006 – I preočkovanie ***DT:*** 51,09% (do konca roku 2008, od roku 2009 sa už deti nepreočkovali),
- ročník narodenia 2003 – II. preočkovanie ***DTP:*** 99,89%,
- ročník narodenia 1996 – III. preočkovanie ***DT – IVP:*** 99,64%,
Ročník narodenia 2007 - ***MMR*:** 99,90%
- ročník narodenia 2008 - ***MMR:*** 99,52%
- ročník narodenia 1998 preočkovanie ***MMR:*** 99,56%,

Iné druhy očkovania u detí do 15 rokov života

Očkovanie bolo vykonané u – 2556 detí na žiadosť rodičov alebo odporúčanie ošetrujúceho lekára. Najviac detí -1298 bolo očkovaných proti chrípke z toho počtu 5 detí bolo očkovaných do 3 rokov a ostatné (1293) boli očkované od 3 rokov života. Proti pandemickej chrípke do 3 rokov bolo zaočkovaých 5 detí a nad 3 roky 23 detí. Celkom bolo zaočkovaných 28 detí proti pandemickej chrípke. Proti infekciám spôsobeným S. pneumonie bolo zaočkovaných 120 detí, 105 konjugovanou vakcínou PCV 7 a 15 detí polysacharidovou vakcínou PSV 23. Proti kliešťovej encefalitíde bolo zaočkovaných 628 detí. Proti ostatným ochoreniam bolo zaočkovaných menej detí , proti vírusovej hepatitíde A 176, proti vírusovej hepatitíde B 10 a kombinovanou vakcínou VHA+VHB bolo zaočkovaných 26 deti, proti rotavírusovým infekciám 118, proti varicelle 84 detí a proti rakovine krčka maternice 65.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Hlásenie prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a hlavne mikrobiologickými laboratóriami je na dobrej úrovni. Mikrobiologické laboratóriá hlásili pozitívne výsledky vyšetrených biologických materiálov podľa vzoru určeného zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V máji 2010 sa uviedlo do praxe elektronické on-line hlásenie laboratórnych výsledkov z vybraných laboratórii v SR.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení odborní referenti oddelenia epidemiológie v každom navštívenom ohnisku nákazy vykonávajú prevenciu prenosných ochorení aj informovanosti osôb podozrivých z nákazy o možnostiach predchádzania vzniku infekčným ochoreniam.

Osoby podozrivé z nákazy sú v rámci opatrení na predchádzanie ochorení rozhodnutím regionálneho hygienika pod lekárskym dohľadom alebo zvýšeným zdravotným dozorom u svojho zmluvného lekára. V roku 2010 lekársky dohľad bol nariadený 15 osobám, ktorí boli v kontakte s infekčne chorým pacientom. Zdravotný dozor formou dovolenky bol riešený u 7 osôb, u 6 osôb formou práceneschopnosti a u 2 osôb formou čerpania náhradného voľna.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania denne sa používa priebežne na monitorovanie a surveillance infekčných ochorení. V systéme rýchleho varovania denne sa hlásilo a monitorovalo aj výskyt ochorení a podozrení na „Novel Flu“ vírus v období možného výskytu tohto ochorenia.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V roku 2010 sa vykonávalo monitorovanie hlásených nozokomiálnych nákaz. V sledovanom období bolo hlásených 47 nozokomiálnych nákaz. Najviac ochorení 22 bolo hlásených z novorodeneckého oddelenia, z detského oddelenia 17 ochorení, z gynekologického oddelenia 4 prípady, z rehabilitačného oddelenia 3 ochorenia a z oddelenia ARO NsP a.s. Dunajská Streda 1 ochorenie.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Plán opatrení pre prípad výskytu pandémie chrípky a výskytu vtáčej chrípky bol aktualizovaný. V dôsledku objavenia sa nového vírusu chrípky A(H1N1) boli vykonané všetky opatrenia nariadené HH SR. Výskyt ochorení, tzv. SARI bolo v chrípkovom období denne monitorované z lôžkových oddelení nemocníc. V mesiaci január bolo hlásené 1 ochorenie na SARI. Pozitivita A(H1N1) nebola potvrdená.
Všetky dôležité informácie pre občanov sú dostupné na webovej stránke úradu

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Podľa harmonogramu virologického laboratória ÚVZ SR boli vykonané odbery vzoriek vôd z kanalizácie mesta Dunajská Streda a z kanalizácie utečeneckých táborov v Medveďove a v Rohovciach. Vzorky vôd sa vyšetrujú na zistenie prítomnosti divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov s osobitným zreteľom na sledovanie VDPV (Vakcíne Derived Polio Víruses) a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Celkom v roku 2010 bolo odobratých 18 vzoriek odpadových vôd. Výsledok vyšetrenia v jednom prípade bol pozitívny (ČOV Dunajská Streda - Coxackie B4) a v ostatných 17 prípadoch výsledky vyšetrenia boli negatívne.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.3. Minerálne a pramenité vody

Cieľom overovania kvality a zdravotnej neškodnosti balených prírodných minerálnych a pramenitých vôd boli podľa Plánu úradnej kontroly potravín na rok 2010 v mesiaci február odobraté 3 vzorky spotrebiteľsky balenej prírodnej minerálnej resp. pramenitej vody na laboratórne vyšetrenie na odbore objektivizácie faktorov životných podmienok ÚVZ SR. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov odobraté vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovovali požiadavkám 28. hlavy Potravinového kódexu SR. Okrem uvedených vzoriek v súlade s harmonogramom odberu vzoriek laboratória RÚVZ v Trnave na rok 2010 bolo odobratých z distribučnej siete ďalších 25 vzoriek spotrebiteľsky balenej minerálnej resp. pramenitej vody. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov zo vzoriek vyšetrených v laboratóriu RÚVZ v Trnave bola 1 vzorka pramenitej vody a 1 vzorka minerálnej vody nevyhovujúca pre prekročenie stanoveného limitu v ukazovateli mangán..

7.4 Radiačne ošetrené potraviny

Podľa prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja náš úrad nebol zapojený do realizácie tejto úlohy.

7.7. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Podľa prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja náš úrad nebol zapojený do realizácie tejto úlohy.

7.9. Glutén v diétnych potravinách

Podľa Plánu úradnej kontroly potravín na rok 2010 v apríli bolo odobratých 5 vzoriek potravín označených ako bezgluténové, vhodné pri diéte pre celiatikov. Odobraté vzorky boli vyšetrené v laboratóriu ÚVZ SR. Nakoľko laboratórnym rozborom v 1 vzorke označenej ako bezgluténová bol zistený vyšší obsah glutén ako 20 mg/kg distribútor bol upozornený na nariadenie (ES) č. 41/2009, ktoré sa uplatňuje od 1. januára 2012 a ktoré stanovuje limit pre obsah gluténu pre potraviny pri označovaní, prezentácii a reklame ktorých sa použije pojem „bezgluténové“ (20 mg/kg) a pre potraviny pri označovaní, prezentácii a reklame ktorých sa použije pojem „veľmi nízky obsah gluténu“ .

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉ CENTRÁ

9.1. „Materské centrá“

Poradňa zdravia pravidelne raz mesačne organizovala skupinové cvičenia a ukážky špeciálnych cvikov na prevenciu vzniku plochých nôh u detí pre mamičky, ktoré navštevujú Materské centrum v Mestskom kultúrnom stredisku v Dunajskej Strede. Túto akciu navštívilo 54 mamičiek s deťmi.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma že žijem zdravo“.

Obyvatelia v poproduktívnom veku pravidelne navštevujú poradňu optimalizácie pohybovej aktivity, poradňu podpory psychického zdravia a výživovú poradňu, kde poskytujeme dôchodcom odborné poradenstvo zamerané na zlepšenie kvality ich života, tak aby sa upevnila ich fyzická a duševná pohoda. Podľa požiadaviek je im poskytnuté preventívne vyšetrenie na cukor, cholesterol, triglyceridy, HDL cholesterol, meranie tlaku krvi a rozdaný zdravotno-výchovný materiál.
Pre obyvateľov Centra sociálnej starostlivosti vo Vojke nad Dunajom bola zabezpečená psychológom prednáška a pracovníčka poradne optimalizácie pohybovej aktivity predviedla ukážky kondičného a dýchacieho cvičenia pre starších ľudí.
Poradňu optimalizácie pohybovej aktivity navštívilo 591, poradňu zdravej výživy 352 a poradňu podpory psychického zdravia 460 občanov v poproduktívnom veku.

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Cieľom upevnenie správnych stomatohygienických návykov u detí predškolského a školského veku bolo počas roka 2010 prostredníctvom poradne detí a mládeže zabezpečené premietanie zdravotno-výchovných videofilmov „Zúbky, Colgate a Lakomý syseľ“ pre deti z materských škôl a pre detí zo špeciálnej Základnej školy z Dunajskej Stredy.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

V rámci „Intervenčného programu podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“ sa sleduje zdravotný stav obyvateľov. V súčasnosti v databáze sú údaje o zdravotnom stave 9831 obyvateľov okresu. Prieskum

zdravotného uvedomenia a správania sa obyvateľov okresu sa uskutočnil dotazníkovou metódou u 1200 respondentov. V súčasnosti prebieha ich spracovanie a vyhodnotenie.

9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

Svetový deň zdravia, ktorý sa niesol pod heslom „Urbanizácia- šanca pre verejné zdravotníctvo“ sa na RÚVZ v Dunajskej Strede uskutočnil Deň otvorených dverí, ktorý bol v rámci akcie rozšírený na celý týždeň.
Poradne zdravia v priebehu akcie navštívilo 239 občanov. Občanom bol poskytnutý aj zdravotno-výchovný materiál.

V rámci *Svetového dňa zdravia* bolo pre 83 zamestnancov firmy McCarter v Dunajskej Strede a pre 31 obyvateľov obce Baka vykonané odborné poradenstvo na prevenciu kardiovaskulárnych ochorení a vykonaných 516 preventívnych vyšetrení. Pre fajčiarov bola poskytnutá možnosť zistiť hladinu CO vo vydychovanom vzduchu.
Pre širokú verejnosť bolo zabezpečené prostredníctvom poradní zdravia meranie krvného tlaku a bola k dispozícii aj linka zdravia, ktorú využilo 11 občanov. Ďalšie informácie o ochrane a podpore zdravia v oblasti hygieny výživy, hygieny životného prostredia a prevencie infekčných ochorení boli poskytnuté 12 občanom. Spropagovanie významu tohto dňa sa uskutočnilo aj na panelovej výstave.

Z príležitosti *Svetového dňa bez tabaku* pre 19 žiakov 7 ročníka Základnej školy Dolný Štál bola zabezpečená prednáška v spojení s besedou a premietnutím zdravotnovýchovných filmov „Riziká fajčenia u chlapcov a dievčat“. Článok pod názvom „31.máj Svetový deň bez tabaku“ bol uverejnený v týždenníku Csallóköz - Žitný ostrov, na webovej stránke RÚVZ a v online novinách Parameter.

Z príležitosti *„Svetového dňa AIDS“* bol na základnej škole Gyulu Szabóa v Dunajskej Strede a vo Veľkom Mederi rozdaný dotazník zameraný na zisťovanie vedomostí žiakov o AIDS a zdravotno-výchovný materiál s tematikou prevencie AIDS. Bolo rozdaných 65 dotazníkov, pre žiakov vo veku od 14 do 16 rokov, (17 dievčat a 48 chlapcov).
Po spracovaní dotazníku sme zistili, že 92% žiakov má uspokojivé vedomosti v problematike AIDS.
Zdravotno-výchovný film k danej problematike bol premietnutý na oddelení podpory zdravia 15 žiakom 5-9 ročníka ZŠ z Veľkého Medera. Po premietnutí filmu nasledovala diskusia s lekárom epidemiológom.

Z príležitosti *Medzinárodného dňa bez fajčenia* sa uskutočnila pre 5 - 9 ročník ZŠ Veľký Meder prednáška o škodlivosti aktívneho a pasívneho fajčenia. Z tejto príležitosti bol uverejnený v denníku Új Szó článok o aktivitách poradne prevencie odvykania fajčenia

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a v rámci týždňa proti zneužívania drog bolo prostredníctvom poradne prevencie drogovej závislosti uskutočnené premietanie zdravotnovýchovného filmu s protidrogovou tematikou, rozdaný bol zdravotno-výchovný materiál pre 30 žiakov Špeciálnej základnej školy z Dunajskej Stredy.

Edukácia občanov v rámci *kampane MOST 2010* bola zameraná na prevenciu kardiovaskulárnych ochorení. Odborné poradenstvo bolo poskytnuté 171 osobám v obchodnom dome Tesco, v Mestskom kultúrnom stredisku v Dunajskej Strede a v Gymnáziu v Šamoríne. Celkom bolo vykovaných 989 vyšetrení.

Edukácia v tejto problematike sa realizovala aj v rámci plnenia projektu, *„Vzdelaný pacient“*, v poradni zdravia a prostredníctvom mobilnej poradne zdravia, v obci Lúč na Ostrove, kde zo zúčastnených 55 osôb boli zistené zvýšené hodnoty krvného tlaku 35 osobám a zvýšený cholesterol bol zistený u 24 osôb.

Svetový deň zdravia, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň darcov krvi a Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami boli spropagované na panelovej výstave.

9.7. „Vyzvi srdce k pohybu“(nepárny kalendárny rok) “Quit and win“

V tomto roku sa uskutočnilo vyhodnotenie súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“, „Prekonajte pohodlnosť – vyhráte zdravie!“, z roku 2009 ktorej sa zúčastnilo 87 občanov okresu Dunajská Streda, štyria boli začiatkom tohto roka individuálne ocenení a odmenení atraktívnymi cenami. V medziobdobí sa prostredníctvom poradne optimalizácie pohybovej aktivity uskutočňujú aktivity zamerané na boj proti obezite, zvýšením pohybovej aktivity dospelej populácie a detí na vytvorenie návyku na pravidelnú pohybovú aktivitu.
Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity za rok 2010 navštívilo 3619 osôb.
Individuálneho kurzu odvykania fajčenia sa zúčastnilo 6 osôb, ktorí boli následne prihlásení do súťaže „Prestaň a vyhraj 2010“. Traja prihlásení úspešne absolvovali kurz a prestali fajčiť.

9.8. Národný program prevencie obezity

V rámci aktivít poradne zdravej výživy, poradne optimalizácie pohybovej aktivity a poradňa detí a mládeže bola venovaná osobitná pozornosť k prevencii nadváhy a obezity. Za rok 2010 sa na týchto akciách zúčastnilo 3619 osôb.
Cieľom ovplyvnenia determinantov detskej obezity boli organizované prednášky a premietanie filmov, ktoré sú zamerané na správnu výživu, zníženie nadhmotnosti, podporu pohybovej aktivity a na otázky dospievania. Na týchto akciách sa zúčastnilo 175 detí.
Pre dospelých s nadváhou boli pravidelne zabezpečené redukčné cvičenia a pre 108 klientov, ktorí sa rozhodli aktívnym pohybom redukovať nadváhu, bol vypracovaný individuálny redukčný program.
Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v 80 školských jedálniach pracovníčky oddelenia hygieny detí a mládeže kontrolovali a v zmysle zásad správnej výživy detí usmerňovali zostavenie jedálnych lístkov.

9.9. CINDI program SR

Stratégia zdravotno-výchovných aktivít v rámci programu je rozpracovaná v „Intervenčnom programe podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“. Úlohy sa plnia v poradni zdravej výživy, v poradni podpory psychického zdravia, v poradni optimalizácie pohybovej aktivity, v poradni pre deti a mládež, v poradni protidrogovej závislosti, a v poradni nefarmakologického ovplyvnenia TK.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na odstránenie negatívnych faktorov zo životosprávy a na podporu a upevnenie pozitívnych postojov vedúcich k upevneniu zdravia. Zvýšená pozornosť bola venovaná prevencii kardiovaskulárnych ochorení, presadzovaniu zásad správnej životosprávy, prevencii behaviorálnych rizík. Na týchto aktivitách sa zúčastnilo 8856 osôb.

V spolupráci s Mestským úradom Šamorín a Územným spolkom SČK v Dunajskej Strede sme usporiadali pre občanov mesta Šamorín „Deň zdravia“, ktorý sa uskutočnil v priestoroch Mestského kultúrneho strediska v Šamoríne. Z návštevníkov „Dňa zdravia“ 121 občanov aktívne využilo poradenské služby.

V spolupráci s obecným úradom a Základnou školou v obci Baka bolo pre obyvateľov obce usporiadaný „Deň zdravia“, ktorý bol zameraný hlavne na prevenciu nádorových a srdcovocievnych ochorení. Pracovníčkami poradne zdravia boli vykonané aj preventívne vyšetrenia u 31 obyvateľov obce. Súčasťou tejto akcie bolo odborné poradenstvo v oblasti ochrany zdravia, rozdávanie zdravotno-výchovného materiálu.

V spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Strede bola pre občanov okresu usporiadaná akcia „II. Žitnoostrovský deň sociálnej pomoci“, v Dunajskej Strede, ktorá bola zameraná na objektivizáciu rizikových faktorov srdcovocievnych ochorení a na poskytnutie odborného poradenstva. Na tejto akcii sa zúčastnilo 58 osôb a bolo vykonaných 354 vyšetrení.

Počas „Maratónu zdravia“, organizovaného v spolupráci s Vitalitou n.o. Lehnice a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou v obciach Lehnice, Štvrtok na Ostrove a v meste Veľký Meder, sa zisťovali biochemické ukazovatele rizika vzniku kardiovaskulárnych ochorení u 89 občanov. Každému klientovi bolo poskytnuté odborné poradenstvo a bolo vykonaných 272 vyšetrení.

Edukácia občanov v rámci kampane MOST 2010 bola zameraná na prevenciu kardiovaskulárnych ochorení. Odborné poradenstvo bolo poskytnuté 171 osobám v obchodnom dome Tesco, v Mestskom kultúrnom stredisku v Dunajskej Strede a v Gymnáziu v Šamoríne. Celkom bolo vykonaných 989 vyšetrení.

Edukácia v tejto problematike sa realizovala aj v rámci plnenia projektu, „Vzdelaný pacient“, v poradni zdravia a prostredníctvom mobilnej poradne zdravia, v obci Lúč na Ostrove, kde zo zúčastnených 55 osôb boli zistené zvýšené hodnoty krvného tlaku 35 osobám a zvýšený cholesterol bol zistený u 24 osôb.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Spolupráca so školami podporujúce zdravie sa realizuje cestou poradní pre deti a mládež a poradňou prevencie protidrogovej závislosti. Pre žiakov základných a stredných škôl boli usporiadané prednášky a besedy spojené s premietaním videofilmov s tematikou drogovej závislosti, škodlivosti užívania alkoholu, AIDS, dospievania, prevencie nadváhy a obezity a prevencie úrazov. Na týchto akciách sa za rok 2010 zúčastnilo 1131 žiakov.

V rámci realizácie Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR bol rozdistribuovaný zdravotno-výchovný materiál zameraný proti negatívnym javom, na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu nabádajúci k súdržnosti, k práci v tíme k opore ku kamarátstvu, k hodnotám, ktoré by zmiernili agresivitu na školách,

Monitoring spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity, životného štýlu detí, žiakov a rodičov sa uskutočnil v rámci programu „Ovocie a zelenina do škôl“, v 4 materských školách a 4 základných školách okresu. V rámci programu bolo vyplnených a následne spracovaných 180 dotazníkov.

10. KONTROLA TABAKU

10.1. Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2010 po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu

Individuálneho kurzu odvykania fajčenia sa zúčastnilo 6 osôb, ktorí boli následne prihlásení do súťaže „Prestaň a vyhraj 2010“.
Efektívnosť súťaže bude vyhodnotená v roku 2011 dotazníkovou formou.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách je venovaná zvýšená pozornosť kontrole dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov. V rámci ŠZD bolo odbornými zamestnancami vykonaných 407 kontrol na pracoviskách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach detí a mládeže, v zariadeniach poskytujúcich služby, v zariadeniach spoločného stravovania a v cukrárniach.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť - Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

Meranie koncentrácie CO vo vydychovanom vzduchu sa uskutočnilo v rámci dní zdravia v Dunajskej strede, v Šamoríne a v Bake a na školách po prednáškach a besedách u 101 osôb.

10.4. Príprava a realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010

Motivácia fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia sa uskutočňuje prostredníctvom poradne odvykania fajčenia, individuálnym prístupom u každého fajčiara. Vyšetruje sa im CO vo vydychovanom vzduchu, čo býva pre nich veľkou motiváciu k zanechaniu fajčenia. Počas odvykacieho kurzu fajčiari pravidelne navštevujú poradňu zdravia. Do súťaže Prestaň a vyhraj 2010 sa prostredníctvom poradne zdravia prihlásilo 6 fajčiarov, z toho traja boli úspešní a prestali fajčiť.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Galante

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1.

Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Oddelenie sa podieľa na plnení časti tohto plánu – a to

a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody nasledovne: výkon monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch - v priebehu roku 2010 bolo v rámci 16 odberov spolu odobraných 79 vzoriek pitných vôd, pričom v 12 prípadoch bola zistená chemická závadnosť v ukazovateli mangán a železo, v jednom prípade bola zistená mikrobiologická závadnosť. Okrem monitoringu sa vykonával aj ŠZD zameraný na kontrolu kvality vody vo vodných zdrojoch, ktoré sú významné z hľadiska zásobovania objektov občianskej vybavenosti pitnou vodou (v miestach, kde nie je vybudovaný verejný vodovod), vo verejných studniach a vodných zdrojov Jelka, v rámci ŠZD boli odobrané aj vzorky pitnej vody z verejného vodovodu obce Hoste, kedy bol riešený podnet spotrebiteľov na pach pitnej vody v tomto vodovode. V rámci ŠZD bolo odobraných 33 vzoriek pitných vôd, z toho v 27 vzoriek nespĺňalo požiadavky na kvalitu pitnej vody, mikrobiologicko-chemickú závadnosť vykazovali 4 vzorky, 23 vzoriek vykazovalo chemickú závadnosť (vo väčšine prípadov bolo zisťované prekročenie hodnôt mangánu a železa - spôsobené geologickým podložím, v štyroch prípadoch bolo zistené prekročenie hodnôt v ukazovateli dusičnany). Vykonával sa aj ŠZD zameraný na dodržiavanie predpisov na ochranu verejného zdravia pri prevádzke verejných vodovodov prevádzkovateľmi. V roku 2010 bol vykonaný v 21 prípadoch ŠZD, závažné nedostatky v prevádzkovaní vodných stavieb neboli zistené.

1.2

Koordinácia národných programov výskumu v oblasti enviromentálneho zdravia – ERA-NET

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.3.

Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS

Do plnenia tejto úlohy zatiaľ nie sme zapojení, plnenie na základe usmernenia gestora.

1.4.

Kvalita vnútorného prostredia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení, náš úrad nebol vybraný medzi riešiteľské pracovisko.

1.5.

Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Na území okresu sa nenachádzajú vyhlásené kúpacie oblasti. Na území okresu však evidujeme prírodné lokality s neorganizovanou rekreáciou. Na vybraných 8 lokalitách počas letnej turistickej sezóny sme odobrali po jednej vzorke vody na kúpanie.

V rámci tejto úlohy sa monitoruje kvalita vody na kúpanie, stav a úroveň prevádzkovania umelých kúpaliskách (5 kúpalísk a tri kryté plavárne) a wellness centier. V týchto zariadeniach v 25 prípadoch bol vykonaný ŠZD zameraný na kontrolu kvality bazénovej vody, v rámci ktorého bolo odobraných spolu 67 vzoriek bazénových vôd, 15 x bol vykonaný ŠZD zameraný na dodržiavanie prevádzkového poriadku a prevádzkovej hygieny. Závadnosť

bazénových vôd v mikrobiologických a biologických ukazovateľoch v priebehu roku 2010 bola zisťovaná ojedinele (na kúpalisku Termál centrum Galandia Galanta boli v odobraných vzorkách vôd na kúpania vyšetrované aj améby, pričom v jednom bazéne bola zistená ich prítomnosť; na TK Horné Saliby na začiatku sezóny bola zistená mikrobiologická závadnosť v 3 prevádzkovaných bazénoch).
Výsledky z monitoringu kvality vody na kúpanie sa zhromažďujú v IS pre vodu na kúpanie, ktorý sa pravidelne dopĺňa o výsledky ŠZD a výsledky prevádzkovateľov.
K 11. 06.2010 bola podaná správa o pripravenosti kúpalísk na letnú turistickú sezónu 2010, priebežne v týždenných intervaloch sa aktualizovala správa o priebehu letnej turistickej sezóny a v mesiaci október bola podaná správa o vyhodnotení priebehu LTS 2010.
Informácie o kvalite vody na kúpanie sú pravidelne uverejňované na internetovej stránke RÚVZ.

1.6.

Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

V okrese evidujeme 38 verejných vodovodov. Za účelom kontroly kvality pitnej vody sa každoročne vypracováva program monitoringu kvality pitnej vody, podľa ktorého sa monitoring a ŠZD vykonáva. V rámci plnenia monitoringu v priebehu roku 2010 bolo realizovaných 16 odberov, spolu bolo odobraných 79 vzoriek pitných vôd, pričom v 12 prípadoch bola zistená chemická závadnosť v ukazovateli mangán a železo, v jednom prípade bola zistená mikrobiologická závadnosť. Okrem monitoringu sa vykonával ŠZD zameraný na kontrolu kvality vody vo vodných zdrojoch, ktoré sú významné z hľadiska zásobovania objektov občianskej vybavenosti pitnou vodou (v miestach, kde nie je vybudovaný verejný vodovod), vo verejných studniach a vodných zdrojov Jelka, v rámci ŠZD boli odobrané aj vzorky pitnej vody z verejného vodovodu obce Hoste, kedy bol riešený podnet spotrebiteľov na pach pitnej vody v tomto vodovode. V rámci ŠZD bolo odobraných 33 vzoriek pitných vôd, z toho v 27 vzoriek nespĺňalo požiadavky na kvalitu pitnej vody, mikrobiologicko-chemickú závadnosť vykazovali 4 vzorky, 23 vzoriek vykazovalo chemickú závadnosť (vo väčšine prípadov bolo zisťované prekročenie hodnôt mangánu a železa - spôsobené geologickým podložím, v štyroch prípadoch bolo zistené prekročenie hodnôt v ukazovateli dusičnany).
Výsledky monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch sa spracovávajú v novom programe – Informačný systém IS Pitná voda. Počas roka sa do systému dopĺňali požadované údaje potrebné pre zabezpečenie jeho funkčnosti a spracovávanie štatistických údajov.
Vykonáva sa aj ŠZD zameraný na dodržiavanie predpisov na ochranu verejného zdravia pri prevádzke verejných vodovodov prevádzkovateľmi. V roku 2010 bol vykonaný v 21 prípadoch ŠZD, závažné nedostatky v prevádzkovaní vodných stavieb neboli zistené.
Informácie o kvalite pitnej vody sú pravidelne uverejňované na internetovej stránke RÚVZ.

1.7.

PHIME projekt „Public health impact of longterm, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín.

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.8

Projekt LIFE^{+} pre ľudský biomonitoring

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1.

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Naďalej bol evidovaný pokles počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce. Pokračuje hlavne prehodnocovanie prác zaradených na určitú dobu do 4. kategórie, po vykonaní technických a organizačných opatrení.

V rámci ŠZD bolo v roku 2010 do vykonaných 60 kontrol rizikových prác a plnenia opatrení. Na základe zistených zmien, vzniku nových prevádzok a objektivizácie rizikových faktorov bolo vydaných 8 rozhodnutí o určení, resp. prehodnotení rizikových prác a 7 rozhodnutí, ktorými boli RP zrušené.

2.2.

Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Štátny zdravotný dozor bol aj naďalej zameraný na sledovanie pracovných podmienok a kontrolu uplatňovania NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Previerky boli vykonávané v rámci výkonov ostatných previerok ŠZD, respektíve ako súčasť previerok pred uvedením administratívnych priestorov do prevádzky v spolupráci aj s ostatnými oddeleniami RÚVZ, najčastejšie s oddelením HŽPaZ. Pri previerkach boli zohľadnené aj výsledky z kontrolných listov informovanosti pracovníkov pracujúcich so zobrazovacími jednotkami.

2.3.

Zdravé pracoviská

Je snahou pracovníkov RÚVZ Galanta, odd. PPLaT aktívne propagovať projekt zdravé pracoviská na odbornej i verejnej úrovni a poskytovať odborné poradenstvo v oblasti zavádzania programov na redukciu a prevenciu neprítomnosti zamestnancov v práci z dôvodu ochorení súvisiacich s prácou.

V rámci kampane za Zdravé pracoviská, ktoré Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) zahájila pre roky **2010 – 2011** propagujúcu **bezpečnosť v údržbe** v celej Európe, RÚVZ Galanta vykonala previerku v spolupráci s inšpektorátom práce u spoločnosti, ktorá zabezpečuje dodávateľským spôsobom priemyselné upratovanie na rizikovom pracovisku výroby oceľových kordov s rizikovým faktorom hluk. Kampaň bola určená hlavne pre vysokorizikové odvetvia a malé a stredné podniky s cieľom zvýšenia informovanosti o bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov.

Dňa 26.10.2010 sa na RÚVZ Galanta, odd. PPLaT konal deň otvorených dverí, počas ktorého boli poskytované odbornej a laickej verejnosti konzultácie. Najčastejšia forma konzultácií bola telefonická. Konzultácie sa týkali nasledovných tém:

- povinnosť zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby a spôsoby zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby,
- zdravotné riziká súvisiace s expozíciou azbestovým vláknam pri práci,
- požiadavky na zabezpečenie optimálnych mikroklimatických podmienok na pracoviskách,
- zabezpečenie denného osvetlenia pracovných priestorov (napr. svetlovodmi)
- znižovanie psychickej záťaže pri práci, stres na pracovisku,
- požiadavky na prácu so zobrazovacími jednotkami.

2.5.

Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

V 1. etape prebiehala príprava a školenie pracovníkov odd. PPLaT o novej chemickej legislatíve v SR, v EÚ a o kompetenciách MZ SR, RÚVZ SR, Národného toxikologického informačného centra, MH SR a Centra pre chemické látky a prípravky.

V 2. etape boli vykonané cielené kontroly u dvoch výrobcov chemických látok, z ktorých jeden právny subjekt ukončil ku koncu roka 2010 svoju činnosť a u druhého, ktorý sa zaoberá ekologickou likvidáciou opotrebovaných autobatérií, bol využitý aj jednotný dotazník. Vyplnený dotazník bol zaslaný k spracovaniu na RÚVZ v Banskej Bystrici v elektronickej verzii v stanovenom termíne.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie.

Plnenie úlohy bolo zabezpečené v spolupráci odd. podpory zdravia priebežne od mesiaca september až november u 80-tich respondentov stredne ťažko pracujúcich (pracovníci COOP Jednota SD Galanta, pracovníci nákupného centra Jaspark Galanta, pracovníci mestskej polície a pracovníci závodu Jasplastik Galanta).

Údaje získané o životospráve a pohybovej aktivite dotazníkovou metódou, vykonaním určených somatometrických meraní, vrátane biochemických ukazovateľov a vyhodnotením 24-hodinového spotrebného koša boli spracované v programe Alimenta a v mesiaci december zaslané na RÚVZ so sídlom v Poprade za účelom vyhodnotenia v rámci SR.

3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Počas roka 2010 bol v mesačných intervaloch realizovaný odber 27 vzoriek tuzemskej a dovozovej soli (11 vzoriek domácej a 16 vzoriek zahraničnej soli) za účelom laboratórnych analýz zameraných na obsah KJ a ferokyanidu draselného. (U vyšetrených vzoriek priemerná minimálna hodnota KJ bola 6,30 mg/kg, maximálna priemerná hodnota KJ – 44,90 mg/kg, priemerná hodnota KJ – 27,66 mg/kg).

Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení v 4 vzorkách z dovozu (EÚ – Taliansko) bolo preukázané prekročenie NPM jodidu draselného – KJ (viac ako 35 mg/kg).

3.3 Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

V zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR hodnotenie bezpečnosti kozmetických výrobkov sa realizovalo u výrobcov a dovozcov detskej kozmetiky, ktorí v registri Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Galante nie sú evidovaní.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

V mesiaci september bol pracovníčkami realizovaný odber 6 vzoriek predmetov bežného používania (určených najmä pre deti) za účelom laboratórnych analýz v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Poprade. Všetky vzorky (keramický hrnček, melamínový tanier 12 mesiacov +, plastová fľaša pre ľahké uchopenie, PP + PC, PP dóza na potraviny, lyžica s otvormi z nylonu, plastová fľaša) za podmienok testu spĺňali požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Pracovníci počas roka vykonali 15 kontrol materiálov a predmetov určených na styk s potravinami bez odberu vzoriek.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3.

Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže v priebehu mesiaca marec 2010 vykonali opakovaný celoslovenský školský prieskum (TDA 2010), zameraný na sledovanie zneužívania návykových látok u žiakov ZŠ, študentov SŠ a pedagógov, formou dotazníkovej štúdie. Cieľom bolo zistiť trendy v danej oblasti a porovnať ich s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín.

Gestormi projektu boli Národné monitorovacie centrum pre drogy pri Úrade vlády SR, VÚDPaP a ÚVZ SR.

Do realizácie projektu boli v okrese vybrané: Základná škola v Čiernom Brode – II. stupeň (súbor 95 žiakov a 12 pedagógov) a Súkromné gymnázium v Galante (súbor 124 žiakov a 11 pedagógov).

V rámci projektu bola zrealizovaná aj pilotná štúdia (dodatok k dotazníkom TAD2), ktorej sa zúčastnilo 30 žiakov Súkromného gymnázia v Galante.

Všetky vyplnené dotazníky boli v požadovanom termíne zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR Bratislava.

4.5.

Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V priebehu mesiacov marec a apríl 2010 sa celoplošne zrealizovala III. etapa projektu na vybraných základných školách v okrese (ZŠ sídl. SNP Galanta – 30 žiakov, ZŠ G. Dusíka Galanta – 30 žiakov a ZŠ Šoporňa – 60 žiakov) u vekovej skupiny 7-10 ročných žiakov (I. stupeň).

Dotazníkový prieskum bol zrealizovaný v spolupráci s rodičmi, zameraný na zhodnotenie stravovacích zvyklostí, 24-hodinovú spotrebu potravín a pohybový režim. Súčasťou úlohy boli merania vybraných antropometrických ukazovateľov a tlaku krvi.

V rámci úlohy sa vykonal odber celotýždňovej stravy (10 vzoriek obedov) z uvedených školských stravovacích zariadení, na laboratórne vyšetrenia v rozsahu uvedenom podľa metodického usmernenia.

Vyplnené databázy obsahujúce analýzy údajov z dotazníkov (program Alimenta – verzia 4.3, EPI INFO a Excel) pracovníci oddelenia zaslali k 30.9.2010 na RÚVZ Rimavská Sobota.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

6.1.

Národný imunizačný program SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2009 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie odbornej verejnosti o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín formou prílohy k mesačným hláseniam pre očkujúcich lekárov

a elektronickou poštou. Všeobecným lekárom pre deti a dorast sme zaslali očkovací kalendár na I. a II. polrok 2010.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v dňoch 24.4.-1.5.2010 sme zabezpečili publikovanie článku s tematikou významu očkovania v lokálnych médiách, pri zdravotno-výchovných akciách pre obyvateľov okresu boli distribuované informačné letáky o rôznych druhoch očkovania, problematika očkovania bola zaradená do náplne školenia pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti. Informácie o EIW aj článok o očkovaní boli zverejnené na WEB stránke RÚVZ.

Na začiatku chrípkovej sezóny 2010/2011 bol poskytnutý lokálnym médiám na publikovanie materiál o zhodnotení priebehu pandémie chrípky v SR.

K 31.8. 2010 bola vykonaná previerka ochranného očkovania v zmysle usmernenia hlavného hygienika SR číslo OE/5227/2010 zo dňa 24.6. 2010.

6.2.

Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2010 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okres Galanta za rok 2009.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, mesačné a štvrťročné analýzy nozokomiálnych nákaz. Súčasťou mesačných analýz boli aj informácie pre očkujúcich lekárov týkajúce sa očkovacích látok, aktuálnej epidemiologickej situácie u nás a vo svete a protiepidemických opatrení.

Počas chrípkovej sezóny 2009/2010 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber biologického materiálu od chorých.

V súvislosti s aktuálnou epidemiologickou situáciou vo výskyte nového chrípkového vírusu „NOVEL FLU VIRUS“ sme pokračovali v realizácii opatrení Pandemickej fázy č. 6, vrátane zaistenia informovanosti laickej i odbornej verejnosti o racionalizácii prijatých opatrení, odberoch materiálu na virologické vyšetrenie u osôb s ARO a následne jeho transport do NRC pre chrípku, o postupoch pri zabezpečení distribúcie pandemickej vakcíny, o sprístupnení očkovania pandemickou vakcínou pre všetkých záujemcov o očkovanie.

V roku 2010 sa odobralo 16 biologických materiálov, z toho 3 od detí (1x izolovaný vírus pandemickej chrípky A (H1N1)2009) a 13 materiálov od dospelých osôb (1x izolovaný vírus pandemickej chrípky A (H1N1) 009 a 1x vírus chrípky B).

Boli hlásené 2 úmrtia u pacientov na SARI (z toho 1 prípad s prvými príznakmi ochorenia december 2009).

V roku 2010 bolo hlásených 77 ochorení preventabilných očkovaním, diagnostikovaných ako divý kašeľ vyvolaný Bordetellou pertussis.

V rámci sledovania exantémových ochorení bolo hlásených 9 ochorení na šiestu chorobu.

Bolo hlásených 5 podozrení na ochorenie na vírusový zápal pečene, 4 ochorenia na akútnu VHA (rodinná epidémia), 4 ochorenia na akútnu VHB, 11 bezpríznakových nosičstiev HCV a 5 bezpríznakových nosičstiev HBV.

Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované.

Bolo vydaných:

- 27 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorým na VHA
- 7 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorým na VHB
- 1 rozhodnutie pre študentku SZŠ, ktorá sa v rámci praxe poranila ihlou kontaminovanou krvou pacienta s neznámym stavom infekciozity.

Zaznamenali sme 28 rodinných výskytov salmonelózy s celkovým počtom prípadov 85 (1x po 22, 2x po 4, 5x po 3 a 20x po 2 ochorenia).

Bolo vydaných 24 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť v kontakte s chorými na salmonelózu, u 3 osôb bolo zistené bezpríznakové vylučovanie salmonely.

U obyvateľov a zamestnancov DSS sme zaznamenali epidémiu gastroenteritíd s počtom 15 chorých.

V domove dôchodcov sme u 5 klientov a 1 ošetrovateľky zaevidovali protrahovaný výskyt ochorení na svrab. Protiepidemické opatrenia boli vykonané v plnom rozsahu.

Z nemocničných zariadení okresu bolo hlásených 115 nozokomiálnych nákaz, z toho 46 prebehlo pod obrazom sepsy, ktoré boli aktívne vyhľadané.

Kontrola hygienicko-epidemiologického režimu bola vykonaná v 74 zdravotníckych zariadeniach, z toho 11x na lôžkovom zariadení, 8x na operačných sálach, 10x na centrálnej sterilizácii, 5x v ambulantnom zariadení všeobecného lekára pre dospelých, 5x v ambulantnom zariadení všeobecného lekára pre deti a dorast, 19x v odbornom ambulantnom zariadení, 1x v zdravotno-sociálnom centre, 1x na centrálnom príjme, 13x na stomatologickej ambulancii a 1x v dialyzačnom centre.

Kontrolu monitorovania sterilizácie prevádzkovateľmi zdravotníckych zariadení sme vykonali 55x.

V rámci preventívneho zdravotného dozoru bolo vydaných 58 rozhodnutí na súhlas na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky, resp. odsúhlasenie prevádzkového poriadku.

Bolo vydaných 32 rozhodnutí na vykonanie celoplošnej celoobecnej deratizácie na reguláciu živočíšnych škodcov v jarných a 32 rozhodnutí v jesenných mesiacoch.

Zabezpečili sme pravidelné informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte infekčných ochorení prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Galanta.

6.3.

Informačný systém prenosných ochorení

Zabezpečili sme rutinné zadávanie sporadických prípadov infekčných ochorení epidémií, prípadov chrípky a CHPO hlásených hromadne do informačného systému EPIS a údajov do systému rýchleho varovania. Realizovali sme zadávanie všetkých pravdepodobných a potvrdených prípadov A H1N1 do EPIS-u a prípadov ochorenia na SARI.

6.4.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS - IPSE

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Galante sa nepodieľalo na programe EÚ HELICS – IPSE. Pravidelne sledujeme mikrobiálnu rezistenciu nozokomiálnych kmeňov izolovaných u hospitalizovaných pacientov.

V rámci národnej kampane „Dezinfekcia rúk“ sme zabezpečili tieto aktivity – prednáška pre spolok lekárov, prednáška pre spolok sestier, distribúcia odborných materiálov všetkým lekárom prvého kontaktu, uverejnenie odborných materiálov na WEB stránke RÚVZ.

6.5.

Surveillance chronických ochorení

Pokračovali sme v realizácii programu Cindi formou individuálneho poradenstva v centre podpory zdravia pri RÚVZ Galanta ako aj formou skupinového poradenstva výjazdmi pracovníkov centra na pracoviská a rôzne spoločenské a hromadné akcie pre obyvateľstvo. V centre podpory zdravia bolo vyšetrených 1302 klientov, z toho prvýkrát navštívilo centrum 607 klientov a opakovane vyšetrených bolo 695 klientov.

6.6.

Mimoriadne epidemiologické situácie

V roku 2010 sme aktualizovali okresný plán pre prípad pandémie chrípky a plán pre prípady mimoriadnej epidemiologickej situácie.

V rámci opatrení Pandemickej fázy č. 6. bolo zabezpečené dodržiavanie okamžitého hlásenia všetkých prípadov ťažkej vírusovej pneumónie a úmrtí na akútne respiračné ochorenia u hospitalizovaných pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

S účinnosťou od 19.3.2010 sa zrušili pohotovostné služby pracovníkov oddelenia epidemiológie RÚVZ, denné hlásenie aktuálnej epidemiologickej situácie do systému EPIS vrátane hlásenia susp. prípadov ochorenia na nový typ chrípky, týždenné hlásenie absencie detí a žiakov predškolských a školských zariadení a týždenné monitorovanie spotreby liekov na ARO a chrípku v lekárňach okresu.

Dňa 10.8.2010 bolo generálnou riaditeľkou WHO vyhlásené ukončenie pandémie chrípky. V postpandemickom období naďalej rutínne pokračujeme v dôslednom realizovaní epidemiologickej surveillance ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení.

V lokálnych médiách ako aj prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ sme pravidelne informovali o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte ARO a CHPO a o potrebe vykonávania preventívnych opatrení vrátane očkovania proti sezónnej chrípke.

6.7.

Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillance poliomyelitídy a sledovania VDPV sme zabezpečili 7 odberov odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu, v jednom prípade s izoláciou vírusov COXSACKIE B5.

Vedieme evidenciu pravidelných týždenných hlásení ACHO z príslušných nemocničných oddelení. V tomto roku nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu. Analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obŕn sme vykonali vo výročnej správe za rok 2009.

6.8.

Prevencia HIV/AIDS

V roku 2010 sa nerealizoval projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“.

Koncom roka 2010 pri príležitosti svetového dňa boja proti AIDS bol poskytnutý lokálnym médiám na uverejnenie článok s odbornou problematikou prevencie AIDS, tento materiál je dostupný aj na internetových stránkach RÚVZ Galanta.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1.

Materské centrá

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu s cieľom ovplyvniť a zmeniť životný štýl celej rodiny. Vzdelaná matka vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.

V meste Galanta pracuje Materské centrum Bambuľkovo. RÚVZ v Galante je i naďalej odborným garantom.

OPZ ako odborný garant edukačno-intervenčných zv. aktivít sa podieľalo na odbornej náplni činnosti centra ako i lektorskej činnosti k odbornej problematike.

V roku 2010 boli zrealizované prednášky a besedy na témy:

- Starostlivosť o chrup matky počas tehotenstva a dojčenia
- Prvá pomoc pri úrazoch detí
- Kojenie a dokrmovanie dojčiat

Pohybové aktivity v Materskom centre Bambuľkovo pravidelne zabezpečovalo OPZ :

- cvičenie pre mamičky s deťmi (7 x za rok)

O svojej činnosti Materské centrum Bambuľkovo informuje prostredníctvom webovej stránky.

9.2.

Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo. Vzbudiť záujem starších ľudí o svoje vlastné zdravie, zvýšiť kvalitu života a zdravotného uvedomenia starších občanov, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov.

V rámci svetového dňa - Pohybom ku zdraviu bola v spolupráci s DD Patria v Galante realizovaná prednáška o dôležitosti pohybovej aktivity v staršom veku spojená s praktickými ukážkami jednoduchých cvičení, meranie krvného tlaku a bolo poskytnuté krátke poradenstvo doplnené vhodným z.v. materiálom.

9.3.

Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena.
Zlepšiť vedomosti a stomatohygienické návyky u cieľovej skupiny 4-6 ročných detí MŠ , ich rodičov a pedagógov.

Od 1.1.2010 bola zriadená v rámci poradenského centra - Poradňa orálneho zdravia so zameraním na preventívne zdravotné aktivity na zlepšenie stavu orálneho zdravia, prevenciu zubného kazu a hygienu dutiny ústnej doplnené o poradenskú činnost.

OPZ zrealizovalo intervenčné – zdravotno-výchovné aktivity s využitím mimickej bábky Adamko formou tvorivej dramatiky a názornou demonštráciou správnej techniky čistenia zubov a správneho používania pomôcok v stomatohygiene (zubná kefka, zubná pasta) pre MŠ a I. stupeň ZŠ bolo zrealizovaných 12 prednášok, počet zúčastnených detí - 347.

Na požiadanie bolo realizované individuálne poradenstvo. Jednalo sa hlavne o deti predškolského a mladšieho školského veku a ich rodičov.

Pre II. stupeň ZŠ a ŠZŠ boli zrealizované 3 prednášky formou mediálnej prezentácie a názornej demonštrácie správnej techniky čistenia zubov, doplnené zdravotno-výchovným materiálom - počet zúčastnených - 85 žiakov.

9.4.

Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni - databáza dobrých postupov.

V roku 2010 bola zameraná pozornosť na prehodnotenie realizovaných projektov a úloh podpory zdravia na regionálnej úrovni s cieľom vytypovať vhodné projekty a úlohy, ktoré by bolo vhodné zaradiť do databázy dobrých postupov následne stanovených požiadaviek a obsahovej náplni.

Zaslané boli námety do databázy dobrých postupov k príprave a realizácii kampane k projektu "Schéma školského ovocia", ktoré boli spracované v rámci projektu "Adamko - hravo, zdravo" podľa príslušnej literatúry a metodických listov k tomuto projektu a sú úspešne využívané v zdravotno-výchovných aktivitách OPZ zameraných na zdravú výživu - konzumácia ovocia a zeleniny a prevencia obezity pre MŠ a I. stupeň ZŠ v okrese Galanta.

Na základe Výzvy č. 4/2010 TTSK, témy : ,,Podpora zdravia a prevencia chorôb v Trnavskom samosprávnom kraji“ a „Podpora športových aktivít pre všetkých v roku 2010“ OPZ vypracovalo projekty, ktoré boli zamerané na plnenie nasledovných úloh:

Projekt: Zvýšenie informovanosti a zdravotného uvedomenia obyvateľstva v prevencii fajčenia ako významného faktora vzniku civilizačných ochorení
Projekt: „Prevencia metabolického syndrómu v regióne Galanty“
Projekt: „Tanečné workshopy pre mladých - pohybom ku zdraviu“
Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov neboli projekty na základe horeuvedenej výzvy v roku 2010 TTSK schvaľované.

9.5.

Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Cieľom zdravotno-výchovných aktivít je zvýšiť informovanosť obyvateľstva o aktívnej ochrane a podpore zdravia, zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva (chorobnosť na ochorenia srdca a ciev, nádory, diabetes) pozitívnym ovplyvnením vedomostí, postojov a rizikového správania sa vylúčením rizikových faktorov - fajčenie, nesprávna výživa a stravovanie, nedostatok telesnej aktivity, zdôrazniť význam pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovať minimálny objem a intenzitu pohybovej aktivity, ktoré môžu byť efektívne v priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca a vytvorením návyku na pravidelnú pohybovú aktivitu a tak prispieť k zvýšeniu zdatnosti k zlepšeniu zdravotného stavu všetkých vekových skupín a k predĺženiu aktívneho života v pokročilom veku.

Svetový deň vody:

V rámci Svetového dňa vody boli realizované prednášky pre žiakov I. a II. stupňa ZŠ Šoporňa a ZŠ SNP Galanta II. stupeň.

Svetový deň mlieka

- ŠZŠ Galanta - Prednáška o mlieku - (počet zúčastnených 26 detí)
- MŠ Gáň - Prednáška o mlieku - (počet zúčastnených 18 detí)

Deň narcisov:

1. V spolupráci s Ligou proti rakovine a MsKS bol realizovaný „Deň zdravia“ pre občanov mesta Galanty.
2. V spolupráci s OÚ Veľké Úľany a SČK bol realizovaný „Deň zdravia“ pre občanov s možnosťou zakúpenia narcisov a tak podporiť dobročinnú akciu - Liga proti rakovine. Akcia bola medializovaná regionálnou televíziou RTV Krea.

Svetový deň zdravia :

1. Oddelenie podpory zdravia každoročne realizuje týždeň zdravotno-výchovných aktivít k Svetovému Dňu zdravia v spojení s Dňom narcisov. V roku 2010 boli realizované Dni zdravia mobilnou poradňou so zameraním na prevenciu civilizačných ochorení a vyhľadávanie skrytých rizikových faktorov u zdravých osôb v produktívnom veku (vyšetrenie biochemických parametrov Reflotronom, meranie TK, výživové poradenstvo). V spolupráci s MsKS Galanta bolo vyšetrených 70 klientov, s MsKS Sereď bolo vyšetrených 88 klientov, s OÚ Váhovce bolo vyšetrených 40 klientov, v ÚS SČK Veľké Úľany bolo vyšetrených 52 klientov - akcia bola medializovaná prostredníctvom regionálnej televízie RTV Krea, s OÚ Kráľov Brod bolo vyšetrených 40 klientov.

   Uvedené zdravotno-výchovné aktivity sa dostali do povedomia klientov a stretávajú sa so záujmom a kladným postojom občanov, o čom svedčí aj horeuvedený počet vyšetrení.

2. Dni zdravia boli realizované aj na školách (ZŠ SNP Galanta, ŠZŠ Galanta, MŠ Sever, MŠ a ZŠ Šoporňa, ZŠ Pata, ZŠ Hviezdoslavova Sereď, ZŠ Štefánikova Galanta, ZŠ Sever Galanta, MŠ Gáň, MŠ Abrahám, MŠ Úzka Galanta, MŠ Šintava) deťom sa prihovárala mimická bábka ADAMKO - hravo a zdravo, podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí a ich rodičov.

Deň zeme:

V rámci svetového Dňa zeme boli pre žiakov I. stupňa ZŠ SNP Galanta, MŠ Gáň realizované prednášky a besedy na tému ekológia a ochrana životného prostredia. Deťom sa prihovorila mimická bábka Adamko a boli aktívne zapojené do motivačných hier zameraných na ochranu životného prostredia, vodných zdrojov a triedenie komunálneho odpadu.

Svetový deň astmy:

V spolupráci s MÚ Sereď boli v rámci Svetového dňa astmy realizované vyšetrenia prístrojom Smokerlyzér a Spirometer zamerané na prevenciu astmy a chronickej obštrukčnej choroby pľúc.

Svetový deň - Pohybom ku zdraviu:

1. V spolupráci s vedeniami MŠ v Galante bol zrealizovaný športový deň - škôlkárska olympiáda. Pohybových aktivít spojených s interakciou s mimickou bábkou Adamko sa zúčastnilo 90 predškolákov.
2. Pri príležitosti Dňa matiek MC Bambuľkovo realizovalo zdravotno-výchovnú akciu – „Míľa pre mamu.“, ktorej sa zúčastnilo okolo 160 ľudí. Akcia bola zameraná na dôležitosť pohybu pre zdravie. Najmenším účastníkom sa prihovorila mimická bábka Adamko a deti spolu s rodičmi zábavnou formou odpovedali na otázky so zameraním na dôležitosť stomatohygieny. Úlohy boli spojené s praktickou ukážkou a nácvikom správnej techniky čistenia zubov.

Svetový deň bez tabaku:

1. Zdravotno-výchovné aktivity z príležitosti Svetového dňa bez tabaku v spolupráci s vedeniami ZŠ SNP v Galante, ZŠ P.O.Hviezdoslava v Seredi, ZŠ v Pate, ZSŠOaS v Galante boli realizované zdravotno-výchovné akcie zamerané na riziko vzniku nikotínovej závislosti a škodlivosti fajčenia na zdravie detí a mládeže s praktickou ukážkou detekcie CO prístrojom Smokerlyzér vo vydychovanom vzduchu. Zároveň boli žiaci oboznámení so zákonom č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 86 žiakov.

   Pre širokú verejnosť bolo realizované z príležitosti Svetového dňa bez tabaku meranie CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér v MsKS Sereď. Fajčiarom bola ponúknutá možnosť zapojiť sa do súťaže Prestaň a Vyhraj.

2. V priestoroch RÚVZ a NsP Galanta boli realizované propagačné panely s tematickým zameraním v zmysle tohtoročného hesla: „Tabak - smrteľný v každej podobe“.

   V spolupráci s PZ SR v Galante MV SR a bol realizovaný projekt Tvoja správna voľba, ktorý bol zameraný na poukázanie škodlivosti fajčenia, alkoholu a marihuany na zdravie ľudského organizmu. Deti sa formou interaktívnych hier zapájali do tohto projektu. Na projekte sa zúčastnilo 580 žiakov 3 roč. a 4 roč. I. stupňa ZŠ v okrese Galanta.

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi:

V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „ Drogám povedz nie“ pre deti druhých ročníkov ZŠ v okrese Galanta. Akcie sa zúčastnilo 150 detí.

V priestoroch RÚVZ a NsP Galanta boli vyhotovené propagačné panely k danej problematike.

Svetový deň duševného zdravia

V spolupráci s MUDr. Máriom Strakom bola zrealizovaná prednáška na tému ,,Prevencia stresu“ na ZŠ Vinohrady nad Váhom, ktorej sa zúčastnilo 20 pedagógov. Vo vstupnej hale Regionálneho úradu verejného zdravotníctva boli realizované propagačné panely.

Európsky týždeň boja proti drogám

Zdravotno-výchovné aktivity z príležitosti Európskeho týždňa boja proti drogám v spolupráci s vedeniami ZŠ SNP v Galante a Združenej strednej škole obchodu a služieb v Galante boli realizované zdravotno-výchovné akcie zamerané na prevenciu závislostí a riziko vzniku nikotínovej závislosti a škodlivosti fajčenia na zdravie detí a mládeže s praktickou ukážkou detekcie CO prístrojom Smokerlyzér vo vydychovanom vzduchu. Zároveň boli žiaci oboznámení so zákonom č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 38 žiakov.

9.7.

„Vyzvi srdce k pohybu“

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska - znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej inaktivity.

Kampaň sa strieda s realizáciou súťaže Prestaň a Vyhraj.

9.8.

Národný program prevencie obezity

Zdravotno-výchovná intervencia bola zameraná na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva, vytváranie pozitívnych postojov a správania sa ku zdraviu, na motivovanie k aktívnemu pohybu ako významnej zložky zdravého spôsobu života a ku skvalitneniu výživy. U klientov v Poradenskom centre v rámci poradenskej činnosti bola doporučená pohybová aktivita ako jedna z možností ovplyvnenia zistenej nadváhy v nadväznosti na odporúčania týkajúce sa úpravy stravovacích návykov.

V rámci prevencie obezity boli na ZŠ Fándlyho Sereď, ZŠ Komenského Sereď, Hviezdoslavova Sereď, ZŠ Šoporňa, MŠ Šoporňa, ZŠ SNP Galanta, MŠ Gáň, MŠ Abrahám, MŠ Sever Galanta, ZŠ Sever Galanta, ZŠ Veľká Mača, MŠ Úzka Galanta, MŠ Nová Doba Galanta, SZŠ Galanta zrealizované prednášky a besedy o význame správneho zloženia stravy, o dôležitosti pitného režimu a správneho výberu nápojov, zvýšenia pohybovej aktivity.

Okrem toho boli zaslané námety do databázy dobrých postupov k príprave a realizácii kampane k projektu "Schéma školského ovocia", ktoré boli spracované v rámci projektu "Adamko - hravo, zdravo" podľa príslušnej literatúry a metodických listov k tomuto projektu a sú úspešne využívané v zdravotno-výchovných aktivitách OPZ zameraných na zdravú výživu - konzumácia ovocia a zeleniny a prevencia obezity pre MŠ a I. stupeň ZŠ v okrese Galanta.

Pracovníčky OPZ sa zúčastnili školenia venovaného monitoringu projektu ,,Programu ovocie a zelenina do škôl“ organizovaného ÚVZ SR. Do materských a základných škôl okresu Galanta bolo distribuovaných 180 dotazníkov, 149 dotazníkov bolo zozbieraných a spracovaných v programe Epi Info.

9.9.

CINDI PROGRAM SR

Cieľom Cindi programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov, zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska - znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

V roku 2010 bola v okrese Galanta zameraná zdravotno-výchovná činnosť na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti Poradenského centra zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovou a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované mobilnou poradňou v spolupráci s MÚ, OÚ, GOS, s vedeniami ZŠ, CVČ Nebojsa, DK Sereď, spoločnosť JAS Plastik Galanta, IDC Holding Sereď, MsKS Sereď, MsKS Galanta a SČK, Mestská polícia Galanta, HM TESCO Galanta, JASPARK Galanta, COOP Jednota, Bekaert Slovakia, s.r.o.

V roku 2010 bolo vyšetrených spolu 1302 klientov, z toho bolo 607 klientov prvovyšetrených a 695 klientov opakovane vyšetrených.

V rámci kampane Most 2010 sa pracovníci OPZ zúčastnili na aktivitách prebiehajúcich v „Deň srdca“ dňa 24.09.2010 v spolupráci s Akadémiou vzdelávania a Slovenskou nadáciou srdca. Záujemcom bol meraný tlak krvi, BMI a hladina cholesterolu. Akcie sa zúčastnilo 57 klientov.

V spolupráci s Akadémiou vzdelávania a Slovenskou nadáciou srdca sa zamestnanci OPZ zúčastnili realizácie projektu „Vzdelaný pacient“. Účastníkom bola ponúknutá možnosť merania TK, hmotnosti, výpočet BMI a zároveň vyplnili krátky dotazník podľa metodiky nelaboratórneho stanovenia 5 - ročnej kardiovaskulárnej rizikovosti. Projektu sa zúčastnilo 17 zamestnancov MÚ Sereď a 34 zamestnancov ÚPSVaR Galanta.

9.10.

Školy podporujúce zdravie

V rámci projektu bola venovaná pozornosť zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže, ich emóciám, hodnotovej štruktúre, orientácii osobnosti, jej pohotovosti a schopnosti správať sa v rôznych situáciách a vzťahoch, k budovaniu individuálnej zodpovednosti za vlastné zdravie a vytvoriť aktívnu osobnosť vo vzťahu k zdraviu - aby získané poznatky a uvedomelosť mali svoj prejav v správaní a konaní v bežných životných situáciách, ako aj v celom živote vytvorením zdravého životného štýlu.

Pokračovalo sa vo vzdelávacích a zdravotno-výchovných aktivitách, orientovaných na aktívne zapojenie a samostatné uvažovanie mladých ľudí o svojom zdraví.

K tematike vytvárania zdravého životného prostredia, boli realizované z. v. aktivity k Dňu Zeme pre žiakov ZŠ SNP v Galante a MŠ Gáň na tému ekológia a ochrana životného prostredia. Deťom sa prihovorila mimická bábka Adamko a boli aktívne zapojené do motivačných hier zameraných na ochranu životného prostredia, vodných zdrojov a triedenie komunálneho odpadu.

V rámci prevencie dopravných úrazov a bezpečnosti cestnej premávky boli realizované zdravotno-výchovné akcie zamerané na túto problematiku v MŠ Sever Galanta, MŠ SNP Galanta, MŠ Nová Doba Galanta, MŠ Kajal, ZŠ P.O.Hviezdoslava Sereď, ZŠ Veľká

Mača, ZŠ SNP Galanta, ŠZŠ Galanta, ŠZŠ Sereď, Združená stredná škola obchodu a služieb Galanta – spolu 311 detí.

Racionálna výživa a životospráva, pitný režim a zdravý životný štýl bol tematikou z.v. aktivít pre ZŠ Šoporňa, MŠ Šoporňa, ZŠ SNP Galanta, ZŠ Hviezdoslavova Sereď, ZŠ Komenského Sereď, ZŠ Veľká Mača, ZŠ Sever Galanta, MŠ Gáň, MŠ Abrahám, MŠ Sever Galanta, MŠ Úzka Galanta, MŠ Vinohrady nad Váhom, ŠZŠ Galanta - počet zúčastnených 525 žiakov.

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na fajčenie ako významný rizikový faktor chronickej obštrukčnej choroby pľúc a ďalších ochorení. Boli realizované prednášky na tému Alkohol, fajčenie a drogy pre žiakov ZŠ SNP Galanta, ZŠ Hviezdoslavova Sereď, ZŠ Fándlyho Sereď, ZŠ Pata, ZSŠOaS Galanta, ŠZŠ Sereď - spolu 277 žiakov. Zv. aktivity boli doplnené vhodnými videofilmami, zv. materiálom a oboznámením so zákonom č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.

V rámci realizácie Národného programu starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 – 2015, ktorý je zameraný proti negatívnym javom (agresivita, suicidálne činy, užívanie návykových látok, tabaku, alkoholu, omamných, dopingových a psychotropných látok, šikanovanie, atď.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu bol expedovaný zdravotno-výchovný materiál pre základné a stredné školy v okrese Galanta nabádajúci žiakov k súdržnosti, k práci v tíme, k dôvere, k opore, ku kamarátstvu, teda k takým životným hodnotám, ktoré by zmiernili agresivitu v triedach.

10. KONTROLA TABAKU

10.1.

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Galante venujú osobitnú pozornosť kontrole dodržiavania ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z. pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín.

V nadväznosti na príkazný list Úradu verejného zdravotníctva SR zo dňa 26.02.2008 pod č. CKTA/3046/2008, príslušné oddelenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Galante v mesačných intervaloch hlásia počet vykonaných kontrol, zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona o ochrane nefajčiarov.
K 31.12.2010 bolo pracovníkmi RÚVZ Galanta celkovo vykonaných 954 kontrol.
Za uplynulé obdobie neboli v blokovom ani priestupkovom konaní uložené žiadne pokuty. Neriešili sa ani priestupky pokarhaním.

10.2.

Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

Pracovníci OPZ RÚVZ v Galante sa v priebehu roka 2010 podieľali na realizácii súťaže pre fajčiarov „Prestaň fajčiť a vyhraj “ v okrese Galanta. S realizáciou projektu Prestaň fajčiť a vyhraj a možnostiach zapojenia sa do súťaže boli informovaní v rámci odborného seminára. V rámci zdravotno-výchovných aktivít boli realizované Dni zdravia pre občanov miest a obcí v okrese Galanta. Občanom bola poskytnutá možnosť vyšetrení mobilnou poradňou so zameraním na prevenciu civilizačných ochorení a vyhľadávanie skrytých rizikových faktorov u zdravých osôb v produktívnom veku. Zároveň im bolo

poskytnuté vyšetrenie prístrojom Smokerlyzér a fajčiarom bola ponúknutá možnosť zapojiť sa do súťaže.

Úlohy nad rámec a iné úlohy
riešené na RÚVZ so sídlom v Galante k 31.12.2010

Názov úlohy	riešilo odd., odbor	spoluriešilo
Kontrola očkovania proti hepatitíde B a hepatitíde A u zdravotníckych pracovníkov na detských, obvodných a odborných ambulanciách.	Odbor epidemiológie	
Kontrola očkovania proti chrípke v sezóne 2009-2010 u zdravotníckych pracovníkov na detských a obvodných a odborných ambulanciách.	Odbor epidemiológie	
Kontrola očkovania proti chrípke v sezóne 2009-2010 u celého obyvateľstva a v kolektívnych zariadeniach	Odbor epidemiológie	
Kontrola očkovania proti tetanu u dospelého obyvateľstva v okrese Galanta	Odbor epidemiológie	
Sledovanie výživového stavu obyvateľstva vybraných vekových skupín dospelej populácie	Odd. HV	Epidemiológia PPL, OPZ
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo systému RAPEX „o nebezpečných kozmetických výrobkoch“ (18 prípadov/209 kontrol)	Odd. HV	
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo sys. RASFF (2 prípady/2kontroly)	Odd. HV	
Plagát „Aj vo vašej triede buďte jeden tím ...“ pre základné školy a stredné školy (Národný program starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015) - v okrese Galanta distribuovaných do 49 ZŠ, 5 ZŠŠ, 10 SŠ.	OPZ a odd. HDM	
Poradňa zdravia : Hromadné vyšetrenia - OÚ Kráľov Brod, Mestský úrad Sereď, CVČ Nebojsa, MsKS Galanta, MsKS Sereď, OÚ Veľké Úľany, OÚ Váhovce, SČK Veľké Úľany, JAS Plastik Galanta, IDC Holding Sereď, GOS Galanta, Mestská polícia Galanta, HM TESCO Galanta, JASPARK Galanta, COOP Jednota, Bekaert Slovakia, s.r.o. počet vyšetrených - 446 Zamestnanci podnikov - 547 Zamestnanci MŠ, ZŠ + rodičia - 124 Individuálne poradenstvo – 185 **Spolu vyšetrených - 1302** Horeuvedená z.v. prevencia zahŕňa aj aktivity k projektom Zdravé mestá, Zdravé školy.	OPZ odb.epid.,PPL	MÚ,OÚ, vedenia MŠ a ZŠ, vedenia podnikov
Projekt : Adamko hravo - zdravo - počet detí ZŠ zúčastnených prednášok a besied - 651 - počet detí MŠ zúčastnených prednášok a besied - 405	OPZ	vedenia MŠ, ZŠ
Projekt: Materské centrá - cvičenie s deťmi, cvičenie s tehotnými mamičkami - počet stretnutí - 7	OPZ	MC Bambuľkovo,

Besedy na témy: Starostlivosť o chrup matky počas tehotenstva a dojčenia Prvá pomoc pri úrazoch detí Kojenie a dokrmovanie dojčiat		MŠ Sever
Projekt : Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo V rámci svetového dňa - Pohybom ku zdraviu bola v spolupráci s DD Patria v Galante realizovaná prednáška o dôležitosti pohybovej aktivity v staršom veku spojená s praktickými ukážkami jednoduchých cvičení, meranie krvného tlaku a bolo poskytnuté krátke poradenstvo doplnené vhodným z.v. materiálom.	OPZ	DD Patria Galanta,
Projekt : Prevencie protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a požívania alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty	MÚ Galanta	vedenia ZŠ a SŠ
Prevencia fajčenia, alkoholu a drogových závislostí: - na prednáškach a besedách sa zúčastnilo 247 žiakov II. stupňa ZŠ - prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 71 žiakov.	OPZ	GOS, vedenia ZŠ ZŠ SNP Galanta, ZŠ Pata, ZŠ Hviezdoslava Sereď, ZŠ Šoporňa, ZSŠOaS Galanta
V rámci realizácie Národného programu starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015, ktorý je zameraný proti negatívnym javom (agresivita, suicidálne činy, užívanie návykových látok, tabaku, alkoholu, omamných, dopingových a psychotropných látok, šikanovanie, atď.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu bol expedovaný zdravotno-výchovný materiál pre základné a stredné školy v okrese Galanta nabádajúci žiakov k súdržnosti, k práci v tíme, k dôvere, k opore, ku kamarátstvu, teda k takým životným hodnotám, ktoré by zmiernili agresivitu v triedach.	OPZ, HDM	ZŠ, ŠZŠ a SŠ v okrese Galanta
Na základe Výzvy č. 4/2010 TTSK, témy: „Podpora zdravia a prevencia chorôb v Trnavskom samosprávnom kraji“ a „Podpora športových aktivít pre všetkých v roku 2010“ OPZ vypracovalo regionálne projekty, ktoré boli zamerané na plnenia nasledovných úloh: **Projekt:** Zvýšenie informovanosti a zdravotného uvedomenia obyvateľstva v prevencii fajčenia ako významného faktora vzniku civilizačných ochorení **Projekt:** „Prevencia metabolického syndrómu v regióne Galanty“, okresu Galanta **Projekt:** „Tanečné workshopy pre mladých - pohybom ku zdraviu“ Všetky projekty k tejto výzve neboli schválené pre nedostatok finančných prostriedkov	OPZ	

V rámci realizácie Národného programu prevencie obezity bol realizovaný program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorého cieľom je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. V rámci programu bolo distribuovaných 180 dotazníkov, 149 dotazníkov bolo zozbieraných a spracovaných v programe Epi Info.	OPZ	vedenie MŠ a ZŠ
Projekt „Vzdelaný pacient“ - Poradenské centrum podpory zdravia so sídlom v Galante sa zapojilo do projektu dňa 30.11.2010 v Seredi (MÚ) a 1.12.2010 v Galante (ÚPSVaR) meraním TK, hmotnosti, výpočtom BMI a individuálnym poradenstvom. Spoločnou snahou bolo ovplyvniť rizikové faktory zdravia a tým preventívne pôsobiť proti možnému vzniku kardiovaskulárnych ochorení, ktoré naďalej vedú v rebríčku úmrtnosti v SR.	OPZ	Akadémia vzdelávania Galanta, Slovenská nadácia srdca
Kampaň MOST 2010 - „Deň srdca“ Oddelenie podpory zdravia RÚVZ Galanta zrealizovalo v spolupráci s Akadémiou vzdelávania v Galante dňa 24.9.2010 z.v. akrivity venované edukácii občanov o závažnosti hlavných rizikových faktorov KVO. Pracovníci Poradenského centra zdravia realizovali preventívne vyšetrenia na dvoch stanovištiach - **Mestský úrad Galanta a HM Tesco Galanta**. V rámci tejto akcie bolo vyšetrených 53 klientov so zameraním na anamnestické, antropometrické údaje, BMI, TK a pulzu a vybrané biochemické parametre (CCH), ktorým bolo poskytnuté individuálne poradenstvo. V rámci tejto kampane bol zrealizovaný mobilnou poradňou Deň srdca v spolupráci s vedením firmy **Bekaert s.r.o.**, Sládkovičovo, kde bolo vyšetrených 43 pracovníkov. Okrem horeuvedených údajov a parametrov bola ponúknutá možnosť merania CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer, meranie podkožného tuku. Pracovníci PCZ realizovali individuálne poradenstvo zamerané na rizikové faktory orientované na osobnosť klientov, zároveň odporučili pohybovú aktivitu ako významný faktor v prevencii nadváhy a kardiovaskulárnych ochorení. V priestoroch RÚVZ bola realizovaná propagácia Dňa srdca formou zdravotno-výchovného panelu. V spolupráci s HM Tesco Galanta bol realizovaný Deň zdravia pre zamestnancov, bolo vyšetrených 21 pracovníkov. Vyšetreniam predchádzala prezentácia zameraná na zdravý životný štýl.	OPZ	Akadémia vzdelávania Galanta, Slovenská nadácia srdca

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1. Programy a projekty Úradov verejného zdravotníctva v SR

1.1. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

Gestorom úlohy je ÚVZ SR. V priebehu roka gestor úlohy nekonkretizoval plnenie úlohy a nepožadoval predkladanie podkladov. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III je priebežne plnený v rámci výkonu rozhodovacej činnosti, hlavne pri posudzovaní návrhov na územné a kolaudačné konanie stavieb, návrhov na určenie osobitného režimu území (ochranných pásiem vodárenských zdrojov) a návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky, ale aj v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru.

V priebehu hodnoteného roka bola opakovane venovaná pozornosť najmä plneniu Regionálneho prioritného cieľa I - zameranie na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti a úmrtnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva a ostatných zdravotných dopadov tak, aby sa zabezpečilo prijatie primeraných opatrení na zlepšenie prístupu k bezpečnej a cenovo prístupnej vode a primeranej hygieny pre všetky deti (CEHAPE, WHO).

V podmienkach RÚVZ so sídlom v Humennom s pôsobnosťou pre okresy Humenné, Snina a Medzilaborce sme v rámci plnenia uvedeného cieľa venovali pozornosť nasledovným činnostiam:

- monitorovanie dusíkatých látok v podzemných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia. Oddelením HDM bolo v rámci predchádzania ochorenia na methemoglobinémiu zabezpečované aj vyšetrovanie IZ na obsah dusíkatých látok. Vzorky boli odoberané v prípadoch narodenia dieťaťa v lokalite bez prístupu k vode z verejného vodovodu. Bolo vyšetrených 11 vzoriek, z toho v 5 prípadoch bolo zistené prekročenie limitov. Užívatelia vody z uvedených IZ boli o výsledkoch informovaní aj s poučením o ďalšom postupe. Ochorenie na methemoglobinémiu nebolo zaznamenané,
- kontrolu kvality v individuálnych zdrojoch vody v okrese Humenné. V deviatich obciach (Hrubov, Turcovce, Lukáčovce, Víťazovce, Jankovce, Sopkovce, Rovné, Vyšný Hrušov a Maškovce) boli odobraté po dve vzorky vody z individuálnych zdrojov. Celkovo bolo odobratých a v laboratóriách RÚVZ Prešov bolo skúšaných 18 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov vyplýva, že až 88% vzoriek bolo nevyhovujúcich mikrobiologicky a 66% vzoriek nevyhovelo v chemických ukazovateľoch. Uvedený stav je alarmujúci. O nedostatkoch boli informovaní starostovia obcí. Problematike individuálneho zásobovania pitnou vodou sa budeme venovať aj v ďalších rokoch.

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)

Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni. Gestor úlohy – ÚVZ SR zatiaľ nepožadoval súčinnosť.

V priebehu roka boli priebežne zadávané údaje do informačných systémov „Vody na kúpanie“ a „Pitná voda“. Na internetových stránkach RÚVZ Humenné bola v prvom polroku aktualizovaná informácia o kvalite pitnej vody dodávanej verejnými vodovodmi. V mesiaci jún bola na stránkach RÚVZ Humenné uverejnená informácia o postupe pri sanácií území postihnutých povodňami a informácia o rizikách slnenia v soláriách.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

V rámci plnenia uvedenej úlohy bolo zabezpečené sledovanie kvality vody v umelých bazénoch a hygienickej úrovne kúpaliska v Humennom, kúpaliska v Zemplínskych Hámroch a kúpaliska v DRZ Sninské rybníky.

Pripravenosť uvedených rekreačných lokalít bola preverená v mesiaci jún. Na základe výsledkov previerok a výsledkov rozborov vzoriek vôd boli vydané kladné rozhodnutia na prevádzkovanie v LTS roku 2010. Správa o pripravenosti kúpalísk na kúpaciu sezónu v roku 2010 bola zverejnená v Informačnom systéme pre vody na kúpanie. V rámci uvedeného informačného systému bol priebeh LTS a údaje o kvalite vody na kúpanie aktualizované týždenne každý štvrtok. Záverečná správa o priebehu LTS v roku 2010 bola zverejnená v Informačnom systéme pre vody na kúpanie. V tomto IS sú zadávané aj výsledky skúšok kvality vody na umelých kúpaliskách prevádzkovaných počas celého roka.

V regióne s pôsobnosťou RÚVZ so sídlom v Humennom nie sú vyhlásené prírodné kúpaliská.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

RÚVZ zabezpečuje monitoring a ŠZD v oblasti zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce. V roku 2010 boli výsledky už zadávané do informačného systému „Pitná voda“, rovnako hodnotenie kvality vody bolo realizované prostredníctvom uvedeného informačného systému.

V rámci vykonaného kontrolného monitoringu (minimálny rozbor) bolo celkove odobratých a vyšetrených 132 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov. Preverovací monitoring (úplné rozbory) bol zrealizovaný u 35 vzoriek. Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí.

Prehľad o odobratých vzorkách a ich kvalite za jednotlivé okresy je uvedený v tabuľke.

Okres	Počet vzoriek		Počet závadných vzoriek							
	PM	KM	Fyz.- chem.		Mikrob. a biol.		Radiolog.		Celkovo	
			abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Humenné	20	81	17	16,83	10	9,90	0	0	26	25,74
Snina	7	24	3	9,68	6	19,35	0	0	9	29,03
Medzilaborce	8	27	14	40,00	9	25,71	0	0	19	54,29
Spolu	35	132	34	20,36	25	14,97	0	0	54	32,34

Z prehľadu o kvalite vody vyplýva, že v roku 2010 došlo k zvýšeniu celkovej závadnosti vody. Na tejto skutočnosti sa podieľa najmä zvýšenie závadnosti vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. V podstate nejde o zásadné zhoršenie kvality vody, ale prechodom na nový informačný systém sú ako nevyhovujúce vykazované aj vzorky, u ktorých došlo k prekročeniu napr. obsahu železa (19x), pH (8x), zákal (5x) a pod., ktoré sú z hľadiska možných vplyvov na zdravie fakticky hodnotené ako vyhovujúce. V rámci hodnotenia kvality vody z hľadiska mikrobiologických a biologických ukazovateľov je kvalita vody na rovnakej úrovni, ako v predchádzajúcich rokoch.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo celkovo v troch okresoch odobratých a vyšetrených 18 vzoriek. Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí a najmä úpravní vôd

(VN Starina). Počet vzoriek odobratých a vyšetrených v rámci ŠZD je štatisticky nevýznamný.

Okres	Celkový počet vzoriek	Počet závadných vzoriek							
		Fyz.- chem.		Mikrobiol.		Biologicky		Celkovo	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Humenné	3	0	0	0	0	1	33,3	1	33,3
Snina	14	0	0	0	0	1	14,3	1	14,3
Medzilaborce	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	18	0	0	0	0	2	11,1	2	11,1

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

1. Kontrola kvality vody a režimu hospodárenia v PHO VN Starina

VN Starina je najvýznamnejším zdrojom pitnej vody v rámci Vsl. vodárenskej sústavy. Úloha bola plnená aj v predchádzajúcich rokoch. Cieľom úlohy bolo priebežne sledovať kvalitu pitnej vody vo VN Starina, na prítokoch a na vstupe a výstupe z ÚV v Stakčíne.

Na úpravni vody v Stakčíne bolo v priebehu roka 2010 odobratých na vyšetrenie 12 vzoriek surovej a 12 vzoriek upravenej vody, ktoré boli skúšané v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že surová voda zodpovedala kategórii A1 a v ukazovateľoch železo a živé organizmy kategórii A2 vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch (ďalej len vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.). Upravená voda nezodpovedala požiadavkám stanoveným vyhláškou NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v dvoch prípadoch v ukazovateli živé organizmy. Okrem toho bolo odobratých 16 vzoriek vôd z prítokov na VN Starina - Cirocha, Stružnica, Berezovec a z hladiny pri priehradnom múre. U týchto prítokov boli vyšetrované NEL, CHsK$_{Mn}$, reakcia vody, vodivosť a zákal. Z výsledkov skúšok vyplynulo, že surová voda z prítokov zodpovedala kategórii A1 a v ukazovateľoch chemická spotreba kyslíka manganistanom a mangán kategórii A3 vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.

V rámci plnenia úlohy bola zabezpečená aj kontrola režimu hospodárenia v PHO VN Starina. Kontrola bola vykonávaná v rámci kontrolných dní zvolávaných orgánom štátnej vodnej správy.

2. Komunálne odpady – vplyvy na kvalitu životného prostredia a zdravia ľudí

V roku 2010 sme sa v rámci plnenia úlohy zamerali na hodnoteniu vplyvu skládok odpadov na kvalitu životného prostredia v ich okolí. Na území okresov Humenné, Medzilaborce a Snina boli zriadené iba skládky na odpad, ktorý nie je nebezpečný. Prevádzkujúce skládky sú situované v týchto lokalitách : Humenné - Myslina Lúčky, Snina-Mazúrov vrch, Medzilaborce – Monastyr a Papín. V súčasnosti už nie sú prevádzkované skládky Udavské - Janov dol, Belá nad Cirochou, Humenné-Myslina, ktoré nezodpovedajú požiadavkám súčasnej legislatívy v odpadovom hospodárstve. Uvedené skládky neboli zatiaľ uzatvorené. Skládky v Udavskom a v Belej nad Cirochou prevádzku ukončili na konci roku 2009, kedy im skončila výnimka povolená Slovenskou inšpekciou životného prostredia. Na skládke v lokalite Humenné – Myslina bola prevádzka ukončená už okolo roku 1992. V súčasnosti boli začaté práce na uzatváraní skládok Humenné - Myslina a Belá nad Cirochou.

Z priebežných výsledkov monitoringu podzemných vôd, priesakových kvapalín a skládkových plynov na uvedených skládkach vyplýva, že v súčasnosti prevádzkujúce skládky na území obvodu Humenné nemajú významnejší negatívny vplyv na životné prostredie a zdravie. Najnegatívnejšie vplyvy boli zaznamenané u skládky Myslina (stará humenská skládka zriadená bez akéhokoľvek zabezpečenia podložia proti únikom kontaminantov), najmä z hľadiska vplyvu na podzemné vody, ktoré sú v území pod skládkou výrazne kontaminované (dusíkaté látky, chloridy).

Z hľadiska možných vplyvov na životné prostredie a zdravie je skládkovanie komunálnych odpadov pri dodržaní požiadaviek súčasnej legislatívy v podstate bezpečný systém ich zneškodnenia za predpokladu sústavného monitoringu vplyvu na zložky životného prostredia. Celkovo z hľadiska požiadaviek odpadového hospodárstva nie je ani skládkovanie odpadov najvhodnejší spôsob ich zneškodňovania, najmä z dôvodu, že v telese skládky ostáva „pochovaných“ množstvo tzv. druhotných surovín, ktoré by bolo vhodnejšie zhodnotiť materiálovo, alebo energeticky.

3. Kvalita pitnej vody v individuálnych zdrojoch.

Cieľom úlohy bolo získavanie aktuálneho prehľadu o kvalite vody v individuálnych zdrojoch vody v obciach, ktoré zatiaľ nemajú vybudované verejné vodovody.

V okrese Humenné zo 62 obcí verejný vodovod nemá 25 obcí a z celkového počtu obyvateľov je pitnou vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných cca 14%. V okrese Snina z 34 obcí je 24 bez verejného vodovodu, čo znamená, že cca 16 %. obyvateľov okresu je zásobovaných pitnou vodou z IZ. V okrese Medzilaborce z 23 obcí je bez verejného vodovodu 13 obcí a z celkového počtu obyvateľov okresu je vodou z IZ zásobovaných cca 27%.

V rámci plnenia tejto úlohy bolo vytypovaných 15 obcí okresu Humenné, v ktorých sa v dohľadnom čase nepredpokladá vyriešenie otázky zásobovania vodou z verejného vodovodu. Vzorky boli odoberané z individuálnych studní, po konzultáciách so starostami obcí, po dvoch vzorkách z deviatich obcí (Hrubov, Turcovce, Lukáčovce, Víťazovce, Jankovce, Sopkovce, Rovné, Vyšný Hrušov a Maškovce). Celkovo bolo odobratých a v laboratóriách RÚVZ Prešov bolo skúšaných 18 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru.

Okres	Celkový počet vzoriek	Počet závadných vzoriek							
		Fyz.- chem.		Mikrobiol.		Biologicky		Celkovo	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Humenné	18	12	66,6	16	88,8	2	11,1	18	100

Z fyzikálno-chemických ukazovateľov bolo najčastejšie zisťované prekročenie limitných hodnôt $CHsK_{Mn}$, NH_4, železa a mangánu, ktorých zvýšený obsah je ovplyvňovaný podložím v danej oblasti. Z mikrobiologických a biologických ukazovateľov bol najčastejšie zistený pozitívny nález koliformných baktérií, enterokokov, Escherichia coli, zvýšený obsah kultivovateľných mikroorganizmov pri 22^0C a 37^0C a abiosestónu. Závadnosť odobratých vzoriek z mikrobiologického a biologického hľadiska je dôsledkom nevyhovujúceho umiestnenia zdrojov vody, zlým technickým stavom a nezabezpečovaním dezinfekcie vody. Z týchto vyšetrení, ktoré máme k dispozícii, je možné konštatovať, že kvalita vody v individuálnych zdrojoch spomenutých obcí je nevyhovujúca, s postupnou tendenciou zhoršovania kvality a požívanie takejto nevyhovujúcej vody prináša značné riziká ohrozenia zdravia obyvateľov.

V súvislosti s povodňami sme odobrali zo zaplavených obcí aj 26 vzoriek vôd z postihnutých studní, v ktorých bolo vyšetrovaných päť ukazovateľov (pH, $CHsK_{Mn}$,

koliformné baktérie, enterokoky a Escherichia coli). V okrese Humenné 18 vzoriek, v ktorých závadnosť bola 72,24 %, v okrese Snina 1 vzorka, závadnosť bola 100, 0% a v okrese Medzilaborce 24 vzoriek so závadnosťou 79,16 %. Spolu bolo v dozorovanom regióne zo 43 spracovaných vzoriek 33 nevyhovujúcich, čo predstavuje 76,74 % závadnosť.

Zisťovaná závadnosť vzoriek vôd individuálnych zdrojov jednoznačne naznačuje, že individuálnemu zásobovaniu vodou je venovaná minimálna pozornosť zo strany občanov. Z tohto dôvodu je potrebné tejto problematike venovať pozornosť naďalej aj preto, že v našom regióne je stále približne 20 % obyvateľstva odkázaných na takýto druh zásobovania pitnou vodou. Riešením tejto úlohy sa budeme zaoberať aj v priebehu roka 2011.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľom projektu je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci, vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev a odborné usmernenia ÚVZ SR. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V roku 2010 sme viedli evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR, podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Rizikové práce boli prehodnotené: bola vyradená z evidencie riziková práca v 3 organizáciách na 7 pracoviskách pre rizikový faktor hluk. Zaradenie do evidencie rizikových prác bolo v 26 organizáciách na 68 pracoviskách. Z toho do kategórie rizika 3 to bolo na 39 pracoviskách a do kategórie rizika 4 na 29 pracoviskách pre rizikové faktory prach, hluk, vibrácie, DNJZ a nešpecifický faktor - chlad. V rámci ŠZD sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bolo vykonaných 132 previerok. V rámci výkonu ŠZD sme sledovali výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V roku 2010 sme uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými

a jedovatými látkami a prípravkami. Bolo vykonaných 10 previerok. Zabezpečovali sme poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Pri previerkach sme upozorňovali na skladovanie a likvidáciu obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V roku 2010 sme neevidovali vydanie osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V roku 2010 sme naďalej uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Pokračovali sme vo vyhľadávaní pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Pokračovali sme vo vedení evidencie organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Boli vydané 3 súhlasné rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Boli vykonané 4 previerky na pracoviskách pri odstraňovaní azbestu a materiálov s obsahom azbestu a konzultácia k uvedenej problematike. Evidujeme 145 oznámení o práci s azbestom v 4 organizáciách. V spravodaji RÚVZ „Cesta k zdraviu“ bol publikovaný článok s problematikou odstraňovania azbestových materiálov na stavbách a v bytových jadrách. Bola vykonaná jedna kontrola na pracovisku, na ktorom sú používané cytostatiká. Bolo rozdaných celkom 22 dotazníkov na pracoviskách, z toho bolo 11 dotazníkov na prácu s azbestom a 11 dotazníkov na prácu s cytostatikami. Poznatky poslúžia k analýze vplyvu expozície príslušných faktorov pracovného prostredia na zamestnancov.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Pri výkone ŠZD sme uplatňovali dodržiavanie legislatívnej úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. V roku 2010 sme nezaraďovali do kategórií pre riziko psychickej záťaže.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2010 sme zdokonalili systém prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Pri šetrení sme sa zameriavali na širší a podrobnejší postup činností a zabezpečovali sme fotodokumentáciu a videozáznamy z vykonávaných prešetrovaných činností. Skvalitnili sme hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania sú zasielané aj na ÚVZ SR. V roku 2010 sme prešetrovali sedem chorôb z povolania pre DNJZ, z nich dve boli prešetrované už koncom roka 2009. Pri prešetrovaní chorôb z povolania sa jednalo o :

- jednu zamestnankyňu pri rozrábke mäsa v MECOM a.s. Humenné,
- jedného zamestnanca v profesii strojník, píliar, Lesy SR, OZ Vranov nad Topľou, Expedičný sklad Radvaň nad Laborcom,
- jedného zamestnanca v profesii robotník v stavebnej činnosti vo firme Cheminvest a.s. Humenné,
- jedného dôchodcu - bývalého zamestnanca už neexistujúceho závodu Chemlon a.s. Humenné v profesii robotník pri zvlákňovaní,
- jednu zamestnankyňu spoločnosti Nexis Fibers a.s. Humenné v profesii robotníčka na dĺžení,
- jedného zamestnanca spoločnosti Oldrati s.r.o. Humenné v profesii pracovník pri obsluhe lisu,
- jednu zamestnankyňu pobočky Sociálnej poisťovne v Humennom v profesii referentka.

V porovnaní s rokom 2009 došlo v roku 2010 k nárastu prešetrovaných chorôb z povolania zapríčinených dlhodobým nadmerným a jednostranným zaťažením. O prešetrovaní chorôb z povolania je na oddelení vedená evidencia.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2010 sme prešetrovali podozrenie na jedno ochorenie chrbtice. Išlo o došetrenie bývalého zamestnanca Verejnoprospešných služieb Snina s.r.o., došetrenie inicioval zamestnanec a v rámci odvolania požiadal o doplnenie šetrenia z roku 2008 a to o došetrenie pracovného zaradenia ako vodič, traktorista a strojník.

Pri výkone ŠZD sme konzultovali a usmerňovali zamestnávateľov v otázkach preventívnych opatreniach na predchádzanie ochorení chrbtice.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na jednotlivých pracoviskách sme získavali údaje a uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Zamerali sme sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov. Boli vykonané 4 kontroly na pracoviskách so ZJ. Na oddelení je vedená evidencia kontrol. Na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami sme rozdali pracovníkom 32 dotazníkov. Spracované údaje nám pomôžu analyzovať stav pracovísk, na ktorých sa pracuje so zobrazovacími jednotkami.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

Zapojili sme sa do koordinovaných projektov v rámci štátov EÚ a EHP/EZVO zameraných na zabezpečenie vyhovujúcej úrovne používania chemických látok formulované do zásady „žiadne údaje, žiadny trh“.

Dňa 17.6.2010 sme sa zúčastnili celoslovenského seminára pracovníkov odborov a oddelení PPL v Banskej Bystrici, ktorého cieľom bolo dosiahnuť jednotný postup orgánov verejného zdravotníctva pri kontrole uplatňovania chemickej legislatívy (REACH). Na riešenie tejto problematiky sme určili odborných pracovníkov odd. PPL.

V II. polroku 2010 sme v zmysle zápisu z celoslovenského seminára paracovníkov odborov a oddelení PPL RÚVZ SR konaného v Banskej Bystrici zabezpečili spracovanie

jednotného dotazníka projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 2009. Tento bol spracovaný u vybraného dovozcu chemických látok v regióne. Dotazník bol odoslaný e-mailom na oddeleni PPL RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Zabezpečili sme samovzdelávanie zamestnancov, najmä s ohľadom na legislatívne zmeny chemickej legislatívy, týkajúce sa Nariadenia EP a Rady č. 1907/2008 (REACH) a 1272/2008 vo vzťahu k zákonu 67/2010 Z.z. o podmienkach o uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon). Na účely samovzdelávania sme využili aj poznatky z Centra pre chemické látky a prípravky (Brožúra REACH a CLP). Nové informácie o chemickej legislatíve sme sprostredkovali subjektom pri výkone bežného dozoru.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu.

1. Znižovanie rizika chorôb podmienených prácou v prevádzkach drevovýrob

V roku 2010 v dozorovanom regióne evidujeme 132 prevádzok drevovýrob s rizikom ohrozenia zdravia expozíciou hluku. Z uvedeného počtu 53 prevádzok spracováva aj tvrdé drevo, kde pretrváva riziko poškodenia zdravia karcinogénnym faktorom – prach z tvrdého bukového a dubového dreva. V rámci plnenia projektu sme vykonali 12 previerok. Boli vydané 3 rozhodnutia s 8 uloženými pokynmi na odstránenie zistených nedostatkov. Pri ŠZD sme pozornosť zamerali na konzultácie a besedy o možnom riziku a poškodení zdravia zamestnancov. Na drevovýrobe sme neprešetrovali žiadnu chorobu z povolania ani ohrozenie, v roku 2010 sme vykonali len jedno ukončenie šetrenia choroby z povolania zamestnanca v profesii strojník, píliar, Lesy SR, OZ Vranov nad Topľou, Expedičný sklad Radvaň nad Laborcom z roku 2009. Boli spracované dotazníky informovanosti zamestnancov v počte 31.

Na prehodnotenie rizikovej práce bolo vydaných 6 rozhodnutí. Z evidencie rizikových prác bola vyradená riziková práca v jednej organizácii pre rizikový faktor hluk v kategórii prác 3 a prehodnotená riziková práca v dvoch drevovýrobách pre rizikový faktor hluk v kategórii prác 3, v jednej drevovýrobe pre rizikový faktor hluk a prach v kategórii prác 3 a v dvoch drevovýrobách pre rizikový faktor hluk v kategórii prác 4.

2. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby

Podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov zamestnávatelia zabezpečovali pre svojich zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti sa vykonáva na základe lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci. Prehliadky sú vykonávané lekármi PZS, najmä u pracovníkov zaradených do tretej a štvrtej kategórie. Lekárske prehliadky u pracovníkov, ktorí vykonávajú práce zaradené do prvej alebo druhej kategórie vykonávajú lekári so špecializáciou všeobecné lekárstvo. Kontrola zameraná na zabezpečenie PZS bola zamestnancami odd. PPL vykonaná v 97 organizáciách. Pri ŠZD sme tiež upozorňovali na zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z nedôsledného posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu. V zmysle záverov z celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení PPL a toxikológie RÚVZ v SR sme v súčinnosti s ostatnými oddeleniami RÚVZ zabezpečili to, aby aj zamestnanci týchto oddelení uvádzali v zázname z výkonu ŠZD údaje o zabezpečení PZS. V priebehu roku 2010 bolo takto zabezpečenie PZS preverené v 282 organizáciách v pôsobnosti ostatných oddelení nášho RÚVZ. V rámci interného vzdelávania zamestnancov RÚVZ sme spracovali jednu prednášku o PZS v organizáciách v pôsobnosti nášho RÚVZ, v externom vzdelávaní sme zabezpečili prezentáciu prednášok o PZS pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Prešove a Michalovciach. O výkone PZS sme informovali aj vo vysielaní regionálnej televízie. Pri

výkonoch ŠZD sme upozorňovali hlavne na zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z nedôsledného posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

Úloha č.3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie (so zameraním na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Plnenie

Bolo monitorovaných 80 klientov (20 z každej vekovej skupiny). Každý klient vyplnil jednodňový jedálny lístok, dotazník o životospráve a pohybovej aktivite. Vyplnené jedálne lístky boli počítačovo spracované v programe ALIMENTA verzia 4.3E, ktorý poskytol informácie o energetickom príjme, príjme základných živín, vitamínov, minerálov, hrubej vlákniny, cholesterolu, spotreby NaCl, príjme tekutín a kyseliny listovej. V poradni zdravia RÚVZ Humenné sa vyšetrili každému klientovi z kapilárnej krvi parametre lipoproteínového metabolizmu a glukózy na prístroji REFLOTRON. Súčasne bol vyplnený klinicko-biochemický dotazník. Výsledky sa hodnotili podľa kritérií programu CINDI.

Vyhodnotenie

Z výsledkov sledovania vyplýva, že energetický príjem vo všetkých skupinách vo väčšine prípadov nedosahoval OVD a zastúpenie jednotlivých živín bolo v nesprávnom pomere. Naďalej pretrváva znížený príjem vody, cholesterolu hlavne u žien a znížený príjem sacharidov, hrubej vlákniny a zvýšený príjem NaCl vo všetkých vekových skupinách.

Základom primárnej prevencie civilizačných chorôb je potrebné usmerňovanie výživy s cieľom zmeniť nesprávne stravovacie zvyklosti zaužívané u obyvateľstva. Ako vyplýva z výsledkov našej štúdie je potrebné pokračovať v zdravotno-výchovných aktivitách o zásadách správnej výživy.

Správa bola spracovaná a zaslaná na ÚVZ SR.

Úloha č. 3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Cieľ

Monitoring obsahu jódu a ferokyanidu v kuchynskej soli.

Plnenie

V roku 2010 bolo odobratých 24 vzoriek soli. Vzorky sa odoberali v pravidelných mesačných intervaloch (po dve vzorky).

Vyhodnotenie

Všetky vyšetrené vzorky vyhovovali stanoveným limitom.

Úloha č.3.3 Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Cieľ

1. Kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok.
2. Dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov.
3. Kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku.
4. Kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku.

Plnenie

Zamestnancami RÚVZ so sídlom v Humennom bolo odobratých 5 vzoriek čistiacich výrobkov pre deti na zistenie konzervačných látok a na mikrobiologické vyšetrenie a 3 vzorky dekoratívnej kozmetiky pre deti a bábiky na zistenie prítomnosti ťažkých kovov (Hg, Pb, Cd, Ni). Informačná kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku a na ochranu zdravia pred používaním „black hena“ na dekoráciu pokožky v čase letných prázdnin bola vykonaná formou zverejnenia aktuálnych materiálov na webovej stránke RÚVZ Humenné.

Vyhodnotenie

V jednej vyšetrenej vzorke (MAKE UP POP UP FACE) bolo zistené prekročenie množstva ťažkého kovu - niklu v čiernej a červenej farbe. Pretože vyšetrované ukazovatele boli zisťované akreditovanou metódou, po konzultácii s ÚVZ SR sme zistené skutočnosti postúpili RÚVZ so sídlom v Bratislave na Ul. ružinovská 8 na ďalšie konanie. Ostatné vyšetrované vzorky vyhovovali chemickým a mikrobiologickým ukazovateľom**.** Iné nedostatky týkajúce sa označovania výrobkov pri kontrole neboli zistené.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

4.3 „Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku“

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog aj u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti, porovnať naše výsledky s výsledkami vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou. Projekt sa týka žiakov ZŠ, študentov SŠ, ako aj učiteľov a koordinátorov prevencie vo vybraných školských zariadeniach v našom regióne.

Plnenie :

V priebehu 11. kal. týždňa v mesiaci marec 2010 bol realizovaný projekt TAD 1, 2 a 3 (Tabak, alkohol, drogy a šikanovanie u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov).

Prieskum koordinuje Národné monitorovacie centrum pre drogy a realizuje sa pod gesciou Generálneho sekretariátu Výboru ministrov pre drogové závislosti a kontrolu drog Úradu vlády SR v spolupráci s ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Reprezentatívny výber škôl bol vykonaný štatistikom ŠÚ SR. Náhodným výberom pre RÚVZ so sídlom v Humennom bolo vybraté 8-ročné Gymnázium arm. gen. Ludvíka Svobodu, Komenského č. 4, Humenné. Prieskumu sa zúčastnili aj učitelia tejto školy.

V každej triede (4 triedy) boli žiakom a študentom rozdané dotazníky „TAD 1 a TAD 2 s dodatkom, učiteľom školy TAD 3 – Školský prieskum o alkohole a ostatných drogách“. Po vyplnení dotazníka ho každý žiak vložil do priloženej obálky a zalepil ju. Na dotazníkoch ani na obálkach sa neudávali mená, všetci študenti mali zaručenú anonymitu. Za každú triedu bolo vyplnené aj „Hlásenie za triedu“ (kraj, názov školy, trieda, počet študentov, dĺžka vypĺňania dotazníka a pod.). Celkom bolo vyplnených 108 dotazníkov.

Formou takéhoto dotazníka sa vhodným spôsobom zisťuje úroveň vedomostí a čiastočne aj schopností každého žiaka riešiť problémy, ktoré ho môžu stretnúť. Čiastočne aj táto forma vedie k tomu, aby sa žiak zamyslel, ako by dokázal riešiť tieto problémy.

Vyplnené dotazníky spolu s hlásením za triedu sme podľa priložených inštrukcií označili (adresa školy, ročník, kraj), zaslali na ÚVZ SR Bratislava na celoslovenské spracovanie.

4.5 „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál “

Cieľom tohto projektu je zhodnotenie stravovacích zvyklostí vybraných vekových skupín detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu.

Vzniknutá databáza vytvára reálny základ pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v populačných skupinách detí na báze poradne zdravia a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.

Základom pre vytvorenie databázy bola dotazníková metóda spracovania údajov z dotazníka pre rodičov a pedagógov. Časť údajov sa získala laboratórnym rozborom vzoriek stravy a stanovením živín a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Ďalšie údaje sa získali metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy, ktorá dovoľuje kvantifikovať zastúpenie jednotlivých potravinových komodít vo výžive a identifikovať hlavné potravinové zdroje jednotlivých živín.

Projekt je rozdelený do viacerých etáp, v roku 2010 sa plnila III. etapa – t.j. sledovanie stravovacích zvyklostí u detí 7 – 10 ročných.

V priebehu 1. polroka 2010 bol zamestnancami odd. HDM monitoring vykonaný v určenej vekovej kategórii žiakov v týchto zariadeniach : ZŠ Osloboditeľov č. 204, Kamenica nad Cirochou (vidiecka škola), ZŠ J. Švermu, Štefánikova č. 31, Humenné (mestská škola). Do prieskumu bolo v tejto etape zapojených 120 detí.

Dotazníkový prieskum bol realizovaný v čase od 16.03.2010 – 30.06.2010. Odber vzoriek stravy bol realizovaný v 17. kal. týždni, rozsah požadovaných vyšetrení bol nasledovný : energetická hodnota, bielkoviny, tuky, cukry, NaCl, dusičnany.

Údaje z dotazníkov boli spracované v programe Excel - mustra a Alimenta verzia 4.3 v termíne do 30.09.2010 a zaslané na RÚVZ Rimavská Sobota na celoslovenské spracovanie.

4.6 „Zdravé deti v zdravých rodinách“

Cieľom je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej i populačnej úrovni.

I. etapa projektu sa uskutočnila v rokoch 2001 – 2003 na celoslovenskej úrovni. V súčasnosti ide o rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholesterolémie u detí vo veku 11 a 17 rokov.

V priebehu roku 2010 bol sledovaný rast a vývoj detí v predpísanej vekovej kategórii. V okrese Humenné boli pre plnenie tohto projektu vybrané detské lekárky : MUDr. Grecová, MUDr. Kusendová, MUDr. Tornyosová, MUDr. Ševčíková a MUDr. Olšová.

Na zber údajov sa používa spracovaný a overený skríningový formulár, doplnený o dotazníkovú časť, ktorá je zameraná na sledovanie frekvencie konzumácie jednotlivých potravín.

Skríningové formuláre s dotazníkmi zabezpečilo odd. HDM, boli rozdané detským lekárom, ktorí ich vyplnili s rodičmi detí. K 31.12.2010 boli skríningové formuláre s dotazníkmi zozbierané a budú analyzované v programe Epi-info, získaná databáza bude zaslaná na RÚVZ Banská Bystrica do 30.01.2011.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb HDM

1. „Školy podporujúce zdravie“

V regióne Humenné naďalej evidujeme 30 MŠ a 21 ZŠ, ktoré deklarujú, že sú zapojené do projektu „Školy podporujúce zdravie“.

Získali síce pred niekoľkými rokmi certifikát „Zdravá škola“, ale neobnovujú ho, nepribúdajú nové aktivity a pri výkone ŠZD zisťujeme, že v niektorých i tie, ktoré boli nosnou témou projektu, sa už nerealizujú. Dôvodom je buď výmena personálu, ktorý sa danej problematike venoval, ale predovšetkým finančné problémy, ktoré nedovoľujú niektoré zámery projektu realizovať. Napriek týmto zisteniam budeme naďalej nabádať školské a predškolské zariadenia k realizácii a prehlbovaniu aktivít v zmysle ozdravenia zariadení pre deti a mládež.

2. „ Adamko hravo – zdravo “ – multimediálny projekt podpory zdravia.

K 31.12.2010 evidujeme 49 MŠ a ZŠ v regióne Humenné, ktoré pracujú s vodiacou bábkou Adamko v zmysle vyššie spomínaného projektu. Nové zariadenia, ktoré by sa tomuto projektu venovali nepribudli, pracovné zošity, ktoré sú súčasťou praktickej náplne projektu, sa pre zložité finančné pomery viaceré zariadenia nenakúpili. Je to na škodu veci, lebo tento projekt bol u pedagógov i detí veľmi obľúbený a bolo možné nenáročnou formou viesť deti už od útleho veku k ochrane a podpore zdravia.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

6.1. Národný imunizačný program SR

Na plnení imunizačného programu sa podieľajú všetci detskí, dorastoví a praktickí lekári. V mesiaci september bola vykonaná kontrola očkovania v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce za obdobie od 01.09.2009 do 31.08.2010. V rámci pravidelného očkovania sme zaznamenali pri kontrole dobrú zaočkovanosť vo všetkých ročníkoch.

Základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertusis, vírusovej hepatitíde B, invazívnym hemofilovým infekciám a poliomyelitíde, ročník narodenia 2008, bolo percento zaočkovanosti v okresoch Humenné 99,46 %, Snina 100 %, Medzilaborce 100 %. **Zaočkovanosť bola na rovnakej úrovni ako v roku 2009.**

Preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertusis v predškolskom a školskom veku, ročník narodenia 2006, bolo percento zaočkovanosti nízke vzhľadom k tomu, že očkovanie bolo zrušené. Zaočkované boli deti len do konca roka 2009. V okresoch Humenné 6,87 %, Snina 27,57 %, Medzilaborce 18,18 %.

Preočkovanie proti DTP v ročníku narodenia 2003, percento zaočkovanosti v okresoch Humenné 99,48% , Snina 100 %, Medzilaborce 99,09 %. **Došlo k vzostupu zaočkovanosti o 0,88% oproti roku 2009.**

Preočkovanie proti diftérii, tetanu a poliomyelitíde v ročníku narodenia 1996, percento zaočkovanosti v okresoch Humenné 98,47 %, Snina 99,31 %, Medzilaborce 99,09 %. **Pokles zočkovanosti o 0,50% vo všetkých troch okresoch oproti roku 2009.**

Základné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze, ročník narodenia 2009, percento zaočkovanosti v okresoch Humenné 98,64 %, Snina 99,37 %, Medzilaborce 99,05. **Zaznamenaný mierny pokles zaočkovanosti do 1%.**

Očkovanie tuberkulín negatívnych detí, ročník narodenia 1998 v okrese Humenné, bolo v tomto roku nekompletné. Očkovanie bolo zrušené a tak boli doočkované len deti do apríla 2010, ďalšie neboli očkované, lebo nebola očkovacia látka.

Základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde , ročník narodenia 2008: Humenné 97,64%, Snina 99,67%, Medzilaborce 100%. **Pokles zaočkovanosti v Humennom o 0,24%, v Snine o 0,03%, a v Medzilaborciach došlo k vzostupu zaočkovanosti o 2,00 %.** Ročník narodenia 2007 v okrese Humenné: 99,02 %, Snina 100 %, Medzilaborce 96,29 %. **Vzostup zaočkovanosti v Humennom o 0,22% a v Medzilaborciach o 2,95%.**

Preočkovanie proti osýpkam, rubeole, parotitíde, ročník narodenia 1998 v okresoch Humenné 97,55 %, Snina 98,75 %, Medzilaborce 98,19 %. **Pokles zaočkovanosti o 1,85% v Humennom ,v Snine o 1,25 % a v Medzilaborciach o 1,81%.**

Očkovanie študentov zdravotníckych škôl - Humenné. Očkovanie študentov je veľmi dobré - zaočkovanosť 100%.

Očkovanie novorodencov HBsAg pozitívnych matiek proti vírusovej hepatitíde B: Očkovanie sa vykonáva na novorodeneckom oddelení. S očkovacou látkou je podávaný i hyperimúnny ľudský gamaglobulín proti vírusovej hepatitíde B. Hlásenie o pozitivite matka a očkovanie novorodencov nám každý mesiac hlásia z oddelenia.

Očkovanie proti VHB u dialyzovaných pacientov: Na dialyzačnom oddelení sledujú pacientov a pred zaradením do dialyzačného programu, sú očkovaní. Očkovanie je vykonávané v Humennom, kde je dialýza a preto sú údaje uvedené len v okrese Humenné.

V 2009 a 2010 bol hlásený veľmi nízky počet ochorení na VHB, ako aj nosičov VHB, preto i počet očkovaných kontaktov bol nízky.

V zariadeniach mentálne postihnutých neboli v tomto roku očkovaní chovanci, pretože boli očkovaní v predchádzajúcich rokoch a sú tam celý život.

Odporúčané očkovania, alebo očkovania na žiadosť rodičov detí do 15 rokov života: Zaznamenali sme nárast počtu očkovaných detí proti invazívnym pneumokokovým nákazám, chrípke, kliešťovej encefalitítide a VHA.

Očkovanie proti chrípke a proti invazívnym pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb: V týchto zariadeniach sa očkovanie proti chrípke vykonáva každý rok, proti pneumokokovým nákazám 1 krát za 3 roky.

V okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce sme nezaznamenali pokles zaočkovanosti v rámci povinného očkovania pod 95%.

Pri kontrole očkovania bolo zistené iba v jednom obvode pokles zaočkovanosti pod 90% a to v obvode lekára , ktorý má vysoký počet detí rómskeho etnika a očkovanie nemohlo byť vykonané, pretože deti sú v Anglicku. Zväčša po príchode domov, majú očkovanie, alebo sú doočkované.

V tomto roku, oproti minulému roku, došlo k výraznému nárastu percenta zaočkovanosti, nezaočkované deti z roku 2009 boli doočkované.

Očkovanie novorodencov HBsAg pozitívnych matiek sa vykonáva na novorodeneckých oddeleniach a pravidelne v mesačných hláseniach uvádzame počet detí HBsAg pozitívnych matiek, ktoré boli očkované.

Mimoriadne očkovanie nebolo v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce nariadené. V okrese Humenné bol v decembri 2006 zriadený záchytný tábor, očkovanie spadá do kompetencie MV SR. Očkovanie v záchytnom tábore sa nevykonáva, deti, ktoré sú tu umiestnené s rodičmi, odchádzajú do tretích krajín, kde budú očkované podľa ich platnej legislatívy. Kontraindikácie: dočasné /Humenné 37, Snina 1, Medzilaborce 2/, trvalé /Humenné 4, Snina 2, Medzilaborce 5/, absencia /Humenné 23 – najčastejšie pobyt v Anglicku, Snina 9, Medzilaborce 1/.

Skladovanie očkovacích látok je vyhovujúce, majú len veľmi malé zásoby. Detské ambulancie máme umiestnené v blízkosti lekární.

Pri kontrole očkovania sme odkázaní na evidenciu lekára a musíme sa spoliehať na to, že nám predložil celú dokumentáciu, ako aj počet evidovaných detí. Očkovanie vykonávajú podľa očkovacieho kalendára, ktorý sme im v mesiaci január zaslali. Lekári boli pravidelne informovaní o zmenách v očkovaní. 01.07.2010 bol na ambulancie doručený nový očkovací kalendár platný v II. polroku 2010.

Pripravili sme leták pre lekárov k očkovaniu proti chrípke A H1N1, napriek tomu bola zaočkovanosť veľmi nízka. Zaočkovaných bolo v Humennom 168 osôb, z toho 15 zdravotníckych pracovníkov, v Snine bolo zaočkovaných 72 a z toho 6 zdravotníckych pracovníkov a v Medzilaborciach 3 osoby, ani jeden zdravotnícky pracovník. V roku 2010 sme sa v rámci výkonu ŠZD zamerali hlavne na skladovanie a manipuláciu s očkovacími látkami. Preverili sme 33 ambulancií. Pri poskytovaní informácií sme navštívili 78 ambulancií, 14x za účelom poskytnutia informácií o očkovaní, o zmenách v očkovaní a očkovaní proti chrípke A H1N1.

Dňa 16.03.2010 sme usporiadali na RÚVZ so sídlom v Humennom seminár pre pediatrov. Prednesené prednášky: 1.Vyhodnotenie kontroly očkovania v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce k 31.08.2009. 2. Vyhodnotenie kontroly očkovania v SR. 3.Očkovací kalendár na rok 2010. 4. Nové poznatky v očkovaní. 5. Aktuálne informácie - chrípka A/H1N1/.

Aktivity a zabezpečenie Európskeho imunizačného týždňa

Spracovaný materiál o výsledkoch a dôležitosti očkovania sme prezentovali na besedách, prednáškach a poskytli sme informácie pre detských a praktických lekárov – informačný materiál a leták, ktorý sme umiestnili na nástenných tabuliach pred ambulanciami vo všetkých troch okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce. Zverejnili sme informácie na informačnej tabuli RÚVZ so sídlom v Humennom. Pripravili sme seminár pre lekárov z okresov Humenné, Snina, Medzilaborce v spolupráci s SLS. Poskytli sme informácie k relácii pre Humenskú televíziu. Informačný materiál sme sprístupnili na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Humennom. Kompletný informačný materiál sme zaslali na obecné úrady všetkých obcí okresov Humenné, Snina, Medzilaborce. Zároveň sme tento materiál zaslali na ZŠ. V dňoch 26.04. - 01.05.2010 boli poskytované informácie pre verejnosť o očkovaní v poradni na oddelení epidemiológie. Pripravili sme prednášku pre pracovníkov RÚVZ a v rómskych osadách Podskalka, Zbudské Dlhé a v meste Snina sa uskutočnili besedy a bol rozdaný leták o očkovaní.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Hlásením a protiepidemickými opatreniami znižujeme riziko prenosu infekčných ochorení. Pravidelne týždenne sledujeme výskyt osýpok, detskej obrny, meningitíd a hlavne akútnych chabých paréz.

Podľa stanoveného harmonogramu zabezpečujeme odber odpadových vôd z ČOV na poliovírusy a enterálne vírusy. V roku 2010 bolo odobratých 9 vzoriek vody s negatívnym nálezom. Vzhľadom na to, že v meste Humenné je zriadený Utečenecký tábor, ktorý nemá vlastnú ČOV, po dohode s príslušným laboratóriom sme navýšili odber vôd na vyšetrenie zo 4 plánovaných na 9.

Hlásenie chrípky - pravidelne zo zdravotníckych zariadení a škôl každý týždeň. Sledovali sme percentuálny výskyt respiračných ochorení na školách. Pripravili sme pre riaditeľov škôl okresov Humenné, Snina, Medzilaborce semináre o chrípke AH1N1.

Hlásenie prenosných ochorení z jednotlivých obvodov nie je pravidelné. Najväčší počet hlásených ochorení je z infekčného oddelenia a ambulancie. Hlásenie respiračných ochorení sa pohybuje od 80 – 100 %.

Pravidelne jednotlivé ambulancie ako aj zdravotnícke zariadenia informujeme o výskyte inf. ochorení, nariadeniach a odborných usmerneniach. Celkove sme navštívili zdravotnícke zariadenia za účelom poskytnutia informácií 14 x. Analýzu epidemiologickej situácie robíme denne, týždenne, mesačne, a štvrťročne do Spravodaja RÚVZ – Cesta k zdraviu.

V rámci edukácie obyvateľstva sa zameriavame hlavne na poradenstvo v rodinách chorých /428 /, ako aj v zdravotníckych zariadeniach pri VHA, VHB.

V roku 2010 bolo hlásených na RÚVZ so sídlom v Humennom 729 ochorení, z toho do EPIS systému bolo hlásených 639, 90 ochorení nebolo hlásených do EPIS – zmeny dg. a poranenia zvieraťom podozrivým z besnoty, opatrenia v rodinách boli vykonané. Ochorenia preventabilné očkovaním - nárast hlásených prípadov ochorení na pertussis - 56 prípadov, hlavne vo vekovej skupine 15-25 ročných, rubeola – 2 prípady vyšetrenie dieťaťa po narodení VVCH, druhé ochorenie u gravidnej ženy. Zaznamenali sme nárast ochorení a nosičov na VHB a VHC s prevahou u azylantov Záchytného tábora v Humennom.

Situácia vo výskyte infekčných ochorení je ovplyvnená nielen hlásnou službou, ale aj laboratórnymi vyšetreniami. Lekári iba sporadicky odoberajú materiál, či už na mikrobiologické vyšetrenie, sérologické vyšetrenie a veľmi zriedka na virologické vyšetrenie. Počas výskytu pandemickej chrípky bol odobratý biologický materiál od 74 chorých.

V roku 2010 sme poskytli 5 informácií pre tlač a televíziu, 3 na základe žiadosti, 2 informácie v súvislosti s očkovaním proti chrípke a imunizačným týždňom.

1.decembra – Svetový deň AIDS, sme poskytli materiál na teletext Humenskej televízie.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Do systému EPIS pravidelne denne vkladáme údaje o výskyte infekčných ochorení, hlásených z jednotlivých obvodov, infekčného oddelenia a laboratória. Týždenne vkladáme údaje o výskyte chrípky a ARO ochorení. Hlásna služba sa pohybuje od 80% do 100%. V medzi epidemickom období je narušená z dôvodu čerpania dovoleniek v letných mesiacoch. Hlásenie je vykonávané telefonicky vždy vo štvrtok do 14.00 hod.

V roku bolo do systému nahlásených 639 ochorení, počet spracovaných ohnísk 428, zvýšený lekársky dohľad bol nariadený u 207 osôb, zdravotná výchova ako aj dezinfekcia bola nariadená v 280 prípadoch. Opakované návštevy v ohniskách nákazy boli vykonané 12 krát. V 90 prípadoch diagnóza nebola potvrdená, ale opatrenia v rodinách boli vykonané. Išlo hlavne o pohryznutia a podozrenia na VHA- nepotvrdené. V prípade, že zviera bolo

vakcinované a vyšetrené veterinárnym lekárom, pacient nebol vakcinovaný, do hlásenia sme ho nedávali. Do systému EPIS vkladáme len vakcinovaných pacientov.

Do SRV sme v roku 2010 nehlásili ani 1 epidémiu. Situáciu vo výskyte infekčných ochorení môžeme hodnotiť ako veľmi priaznivú, hlavne vo výskyte VHA.

Systém EPIS je prínosom pre poskytovanie informácií, ako aj získavania informácií o výskyte infekčných ochorení v jednotlivých regiónoch.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Pri plnení tohto projektu sme sa zamerali na:

- sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz na jednotlivých oddeleniach zdravotníckych zariadení v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce,
- priebežný monitoring mikrobiálnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, sterilných zdravotníckych materiálov a dezinfekčných roztokov,
- na vykonávanie kontrol funkčnosti sterilizačnej techniky na oddeleniach nemocníc a neštátnych ambulanciách,
- hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz do IS EPIS.

Analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz vykonávame pravidelne každý rok. Počet hlásených nozokomiálnych nákaz nezodpovedá skutočnému výskytu NN. Jednotlivé zdravotnícke zariadenia majú vytvorené nozokomiálne komisie pre sledovanie, výskyt a analýzu NN. V rámci prevencie nozokomiálnych nákaz, všetky zdravotnícke zariadenia majú vypracovaný ako dodatok k prevádzkovému poriadku aj hygienicko – epidemiologický režim.

Pri kontrolách dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu v roku 2010 sme vo všetkých troch okresoch vykonali 246 previerok zdravotníckych zariadení, odobrali sme 200 vzoriek zo sterilného materiálu a 700 vzoriek sterov z prostredia. Odobrali sme 40 roztokov na kontrolu účinnosti.

Počet otestovaných sterilizačných prístrojov HS 60, AUT 54 a formaldehydový sterilizátor v centrálnej sterilizácii bol otestovaný 6 x.

Sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz na jednotlivých oddeleniach zdravotníckych zariadení:

- v okrese Humenné - počet hlásených NN: 22
- v okrese Snina - počet hlásených NN: 6
- v okrese Medzilaborce - počet hlásených NN: 1

Zasadnutie nozokomiálnej komisie Nemocnice A.Leňa Humenné 2 x, Nemocnice Snina, s.r.o – 1 x.

Pripravili sme jeden seminár s problematikou nozokomiálnych nákaz, MRSA a očkovanie proti pandemickej chrípke a druhý seminár s problematikou vírusové hepatitídy typu A,B,C a pertussis pre zdravotníckych pracovníkov v nemocniciach v Snine a Humennom.

Epidemický výskyt nozokomiálnych nákaz sme nemali hlásený.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Úloha je vyhodnotená oddelením podpory zdravia.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Na oddelení epidemiológie využívame program EPIS – Systém rýchleho varovania. Údaje sú vkladané do systému denne.

Mimoriadne situácie a ich riešenia sú rozpracované v Havarijnom pláne RÚVZ a Pandemickom pláne v prípade pandémie chrípky. Tieto materiály sú pravidelne aktualizované. V roku 2010 sme nemali hlásenú mimoriadnu epidemiologickú situáciu.

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V roku 2010 sme odobrali 9 vzoriek odpadovej vody z ČOV Humenné s negatívnymi výsledkami .

Výskyt akútnych paréz sledujeme týždenne. V roku 2010 sme nemali hlásené ani jedno ochorenie ani podozrenie na ochorenie poliomyelitídou.

9. PODPORA ZDRAVIA

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

9.1. „Materské centrá“

V máji sme v priestoroch RÚVZ so sídlom v Humennom začali realizovať profylaktický kurz prípravy na pôrod pre budúce mamičky. Spolupracovali sme s lekármi z gynekologicko-pôrodníckeho a novorodeneckého oddelenia Nemocnice A. Leňa, n.o. v Humennom, ktorí ochotne viedli besedy o životospráve v tehotenstve, pôrode a pôrodných dobách a starostlivosti o novorodenca. MUDr. Sovšáková (vedúca odd. epidemiológie) budúcim mamičkám podala informácie o očkovaní. Taktiež tehotným ženám fyzioterapeut vysvetlil správne postupy počas cvičenia. Súčasťou kurzu bola aj exkurzia na pôrodnú sálu a rooming-in, ktorou nás previedla vrchná sestra z gynekologicko-pôrodníckeho oddelenia. Kurz trval osem týždňov a záujemkyne sa stretávali v stredu popoludní.

Materským centrám v Humennom a v Snine sme prostredníctvom e-mailu zaslali leták „Bezpečný domov“ a článok „Podpora dojčenia“, ktoré vyhotovila pracovníčka OPZ.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Seniori z Klubu dôchodcov v Medzilaborciach podstúpili v apríli a máji komplexné vyšetrenie na zistenie kardiovaskulárneho rizika prostredníctvom mobilného PCOAPZ. V apríli pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme seniorom zo spomenutého Klubu dôchodcov priblížili témy: prevencia rakoviny pomocou výživy a starostlivosť o chrup vo vyššom veku a zároveň sme im merali množstvo telesného tuku a krvný tlak. V priestoroch obecného úradu v Jasenove v máji tohto roka podstúpilo celkové vyšetrenie kardiovaskulárneho rizika 11 obyvateľov obce. V októbri a v novembri sa konala prednáška pod vedením MUDr. Babjaka (PCOAPZ RÚVZ Humenné) na tému „Rizikové faktory aterosklerózy“ spojená s diskusiou pre členov Klubu dôchodcov na Sídlisku III a Sídlisku II v Humennom. Pri príležitosti konania Okresnej rady Jednoty dôchodcov v decembri v priestoroch Klubu dôchodcov na Sídlisku III v Humennom sme záujemcom merali množstvo telesného tuku a krvný tlak a pulz.

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena“

V roku 2010 sa táto úloha realizovala v 10 materských školách (MŠ Udavské, MŠ Jasenov, MŠ Brekov, MŠ Topoľovka, MŠ Hažín nad Cirochou, MŠ Zemplínske Hámre, MŠ

Palárikova Snina, MŠ gen. Svobodu a MŠ Duchnovičova Medzilaborce, MŠ Darg. hrdinov Humenné) a na 8 základných školách na prvom stupni (ZŠ Laborecká, ZŠ Kudlovská a ZŠ Hrnčiarska Humenné, CZŠ Snina, ZŠ Koškovce, ZŠ Ohradzany, ZŠ Komenského Snina, ZŠ Duchnovičova Medzilaborce). Vo vyššie spomenutých materských a základných školách realizujeme intervenčné a zdravotno-edukačné aktivity u detí spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov.

Jednorazové prednášky o starostlivosti o ústnu dutinu a rozvíjaní kladného postoja k preventívnym prehliadkam sme vykonávali aj u starších žiakov základných škôl (druhý stupeň). Celkovo bolo vykonaných 18 prednášok na 4 základných školách v Snine, 2 základných školách v Medzilaborciach a 1 základnej škole v Humennom.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

„Zlepšenie stravovacích návykov vybranej skupiny dospelej populácie“

V júni 2009 sme začali s realizáciou projektu ,,Zlepšenie stravovacích návykov vybranej skupiny dospelej populácie“. Prvým krokom projektu bolo vyšetrenie pedagógov ZŠ Kudlovská v Humennom, ktorí boli do projektu zapojení. Po kompletnom vyšetrení a vyplnení dotazníka v našej poradni nasledovala prvá intervencia, ktorej úlohou bolo usmerniť stravovacie návyky pedagógov. Intervencie sú naplánované raz za 2 mesiace od začatia projektu. Vyšetrenia sa zopakovali v auguste roku 2010.

„Chceme žiť zdravo“

V deviatich materských školách v našej spádovej oblasti pracovníčka OPZ realizovala projekt „Chceme žiť zdravo“, ktorý pozostáva z troch častí – „Chcem jesť zdravo, Chcem vyzerať zdravo, Chcem byť zdravý“.

„Soľné jaskyne“

Členov žiackeho a študentského parlamentu v Centre voľného času v Humennom sme oboznámili s významom soľných jaskýň a zároveň žiaci a študenti navštívili soľnú jaskyňu. Pri ďalšom stretnutí sme im priblížili alternatívne možnosti upevňovania zdravia (saunovanie, kryoterapia a pod.).

9.5. Populačná stratégia - Aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Svetový deň proti rakovine – 4. február, pri príležitosti tohto svetového dňa bola realizovaná prednáška – Prevencia rakoviny pomocou výživy pre pedagógov ZŠ Kudlovskej v Humennom, ktorí sa zúčastňujú projektu „Zlepšenie stravovacích návykov vybranej skupiny dospelej populácie“.

Deň **7. apríl 2010** bol vyhlásený za **Svetový deň zdravia**. Pri príležitosti Svetového dňa zdravia 07.04.2010 Regionálny úrad verejného zdravotníctva usporiadal „Deň otvorených dverí“ pre občanov nášho regiónu. Tejto akcie sa celkovo zúčastnilo 28 občanov, ktorým bol vyšetrený celkový cholesterol v kapilárnej krvi, množstvo telesného tuku, BMI, krvný tlak a zároveň lekár poskytol krátke poradenstvo o správnej výžive.

Na ZŠ J. Švermu v Humennom sme uskutočnili merania BMI a množstva telesného tuku u žiakov 5. a 8. ročníka. Na týchto meraniach sa zúčastnilo 109 žiakov, z toho zvýšené hodnoty BMI sme zaznamenali u 8 žiakov a vysoké množstvo telesného tuku malo 44 žiakov.

Prostredníctvom mobilnej Poradne zdravia boli vyšetrení aj členovia Klubu dôchodcov v Medzilaborciach a taktiež si vypočuli prednášku na tému „Žijeme zdravo“. Vyšetrenia absolvovalo aj 43 študentov SZŠ a Gymnázia J. Zlatoústeho v Humennom.

Množstvo telesného tuku si odmerali aj pedagógovia na ZŠ Koškovce a ZŠ Kudlovskej v Humennom. Informácia o Svetovom dni zdravia bola zverejnená na internetovej stránke úradu, v Podvihorlatských novinách a v Humenskej televízii.

10. máj – Svetový deň – Pohybom ku zdraviu – pri príležitosti tohto svetového dňa sme zmerali množstvo telesného tuku zamestnancom - RÚVZ so sídlom v Humennom a Centra voľného času v Medzilaborciach, pedagógom - CZŠ v Snine, SOŠ služieb a obchodu v Humennom a ZŠ v Belej nad Cirochou a pedagógom a študentom na Gymnáziu v Medzilaborciach.

31.5.2010 – Svetový deň bez tabaku, pri tejto príležitosti zamestnanci OPZ vyhotovili leták, ktorý bol umiestnený v priestoroch RÚVZ a taktiež merali hladinu CO v dychu smokerlyzerom, a to zamestnancom RÚVZ so sídlom v Humennom a Centra voľného času v Medzilaborciach, pedagógom - CZŠ v Snine, SOŠ služieb a obchodu v Humennom a ZŠ v Belej nad Cirochou a zamestnancom a študentom na Gymnáziu v Medzilaborciach.

26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi – tento deň sme pripomenuli širokej verejnosti prostredníctvom článku v informačnom bulletine Cesta k zdraviu, ktorý vydáva náš úrad.

12. september – Svetový deň ústneho zdravia – uverejnený článok v spravodaji Cesta k zdraviu a na nástenke v priestoroch úradu; prednáška pre žiakov 1. stupňa na ZŠ v Topoľovke o správnej starostlivosti o ústnu dutinu.

21. september – Svetový deň Alzheimerovej choroby – pracovníci OPZ distribuovali brožúry o danej chorobe do Klubov dôchodcov v našom regióne.

24. september – Svetový deň srdca. V tento deň sme sa zúčastnili preventívnych aktivít v spolupráci s Akadémiou vzdelávania (pobočka Humenné) v priestoroch hypermarketu Tesco. V tento deň sme vyšetrili 73 klientov vo vekovom rozpätí 17 – 84 rokov, u ktorých sme vyšetrili nasledovné parametre – hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi, krvný tlak a pulzovú frekvenciu, zmerali sme obvod pása, množstvo telesného tuku a vypočítali BMI.

1. október – Medzinárodný deň starších – MUDr. Babjak (PCOAPZ) prostredníctvom prednášky oboznámil členov Klubu dôchodcov o rizikových faktoroch aterosklerózy.

16. október – Svetový deň potravy –MŠ Kudlovská v Humennom realizovala podujatie pod názvom „Chorôb veľa, zdravie jedno“, kde deti a rodičia mohli ochutnávať zdravé jedlá, zároveň rodičia mali možnosť zistiť hodnoty svojho krvného tlaku a pulzu, obvodu pása a množstva telesného tuku. Na SPŠCHaP a na Gymnáziu arm. gen. L. Svobodu v Humennom sa konala prednáška na tému „Návod na prežitie“ (zdravý živ. štýl), študenti a pedagógovia si mohli nechať odmerať množstvo telesného tuku a obvod pása.

20. október - Svetový deň osteoporózy – pracovníčka oddelenia vypracovala článok o spomínanej chorobe a poslala e-mailom na obecné úrady, školy, do materských centier v našej spádovej oblasti a na všetky oddelenia úradu.

18. november – Medzinárodný deň bez fajčenia – pri príležitosti tohto dňa bol vyhotovený leták o škodlivosti fajčenia a e-mailom rozposlaný na všetky základné a stredné školy v našej spádovej oblasti a na všetky oddelenia úradu.

1. december – Svetový deň boja proti AIDS – pracovníci oddelenia podpory zdravia v spolupráci s oddelením epidemiológie vytvorili leták k Svetovému dňu AIDS, ktorý bol e-mailom zaslaný základným a stredným školám, zdravotníckym zariadeniam, obecným úradom v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Humennom a všetkým oddeleniam nášho úradu. Zároveň bol tento leták uverejnený na teletexte Humenskej televízie spolu s informáciou o danom ochorení a možnostiach prevencie. V priestoroch RÚVZ bola umiestnená informačná tabuľa venovaná ochoreniu AIDS. Študentom SOŠ A. Warhola v Medzilaborciach bola priblížená téma HIV/AIDS prostredníctvom prednášky.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015

V roku 2010 sme pokračovali v plnení Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku. Od 01.03.2010 vykonávala túto činnosť v teréne komunitná pracovníčka zdravotnej výchovy – asistentka Mária Radová. Pravidelne navštevovala problémové osady, kde sa snažila riešiť problémy s Rómami, vyzývala tehotné ženy a dievčatá k pravidelným gynekologickým prehliadkam a rodičov na podstúpenie očkovania s deťmi, edukovala rómske deti a mládež o škodlivosti fajčenia, nadmerného užívania alkoholu, drog a o dôležitosti dodržiavania základných hygienických návykov. Besedy na tieto témy si vypočulo 470 rómskych detí. Spolupracovala s gynekológmi, pediatrami a obvodnými lekármi, starostami obcí a pedagógmi materských a základných škôl. Na podnet KPZV – asistentky, 41 osôb podstúpilo preventívnu prehliadku, 36 rómskych detí podstúpilo očkovanie, detské poradne navštívilo na podnet KPZV 20 matiek s deťmi. 28 rómskych občanov podstúpilo liečbu choroby u lekára na podnet KPZV.

9.7. Quit and win

Vo februári 2010 sa pracovníčka PCOAPZ zúčastnila koordinačného stretnutia na ÚVZ SR v Bratislave k súťaži Quit and win (Prestaň a vyhraj). Letáky s informáciou o súťaži (vyhotovené pracovníčkou OPZ) sme distribuovali do zdravotníckych zariadení, lekární, zdravotných poisťovní a Sociálnej poisťovne, škôl, knižnice, zariadení starostlivosti o ľudské telo a na úrady. Oznam bol uverejnený aj v regionálnych médiách, na internetovej stránke úradu aj v priestoroch PCOAPZ. Informáciu o konaní súťaže sme poskytli aj zamestnancom nášho úradu na seminári SZP.

9.8. Národný program prevencie obezity

OPZ realizovalo na školách prednášky z oblasti zdravej výživy a prevencie obezity. V roku 2010 bolo týchto prednášok 54 na školách v Humennom, Snine a Medzilaborciach.

V deviatich materských školách v našej spádovej oblasti pracovníčka OPZ realizovala projekt „Chceme žiť zdravo“, ktorý pozostáva z troch častí – „Chcem jesť zdravo, Chcem vyzerať zdravo, Chcem byť zdravý“.

PCOAPZ vykonáva vyšetrenia biochemických ukazovateľov (hladina cholesterolu, triglyceridov, glukózy a HDL cholesterolu v krvi), merania krvného tlaku a množstva telesného tuku, počíta BMI, WHR. Súčasťou PCOAPZ je aj Poradňa zdravej výživy, kde

lekár poskytoval poradenstvo v oblasti zdravej výživy a prevencie obezity. K 31.12.2010 podstúpilo komplexné vyšetrenie v PCOAPZ 355 klientov.

9.9. CINDI program SR

Program CINDI je zameraný na skríning zdravotného stavu metódou prierezovej štúdie zdravotného stavu spojený s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

V roku 2010 bol celkový počet klientov vyšetrených v Základnej poradni 355 (137 mužov a 218 žien), z toho 195 prvovyšetrených a 160 klientov bolo opakovane vyšetrených. Zvýšenú hodnotu cholesterolu nad 5 mmol/l malo 65 prvovyšetrených klientov (33,3%). Zvýšenú hodnotu glykémie sme zaznamenali u 53 prvovyšetrených klientov (27,2%). V sledovanom období bola zistená nadváha u 85 prvovyšetrených klientov (43,6%).

Prostredníctvom mobilnej Poradne zdravia sme vyšetrili 106 klientov – 21 klientov v Klube dôchodcov v Medzilaborciach, 11 na Obecnom úrade v Jasenove a 43 študentov SZŠ a Gymnázia J. Zlatoústeho v Humennom, 15 zamestnancov ÚPSVaR v Snine a 16 študentov Gymnázia arm. gen. L. Svobodu v Humennom.

V rámci spolupráce so zdravotnou poisťovňou Union sme sa zúčastnili akcie „Dni zdravia“. Zamestnancom vybraných firiem v Humennom a v Snine sme merali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v krvi. Z celkového počtu vyšetrených zamestnancov 361 až 182, malo 50,4% zvýšenú hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi. „Dni zdravia“ sa konali v týchto firmách: v Humennom – Chemes, GVP, Tytex a v Snine – Autotex a Mops-pres.

Pri realizácii projektu „Týždeň zdravia“ pre zamestnancov spoločnosti TESCO STORES SR, a.s. sme vyšetrili 50 zamestnancov TESCO Snina. U zamestnancov sme vykonali meranie krvného tlaku a pulzu, množstva telesného tuku, hladiny celkového cholesterolu v kapilárnej krvi, obvodu pása, BMI a u fajčiarov aj množstvo CO vo vydychovanom vzduchu.

Počas roka 2010 sme v rámci spolupráce pri plnení projektu Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie, zabezpečili pre odd. hygieny výživy kompletné vyšetrenia.

V máji sme spolupracovali so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou pri príležitosti 15. výročia ich vzniku na akcii venovanej klientom VšZP. Záujemcom sme merali množstvo telesného tuku a CO vo vydychovanom vzduchu. V auguste sme znova spolupracovali so VšZP pri príležitosti konania XXI. Humenského jarmoku, kde občania mesta mali možnosť zistiť množstvo telesného tuku, obvod pása a CO vo vydychovanom vzduchu.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Počas roka 2010 sa v materských, na základných a stredných školách realizovali prednášky a besedy na témy týkajúce sa zdravia, zdravého životného štýlu a prevencie závislosti. V rámci drogovej prevencie bolo prezentovaných 47 prednášok, 12 prednášok o rizikách predčasného sexuálneho života a 10 besied o možných negatívnych následkoch piercingu a tetovania. Na základných školách realizujeme aj besedy o následkoch nedostatočného obliekania (12). 66 prednášok bolo realizovaných na témy týkajúce sa zdravej výživy, základných hygienických návykov a správneho pitného režimu. Prevencii onkologických ochorení bolo venovaných 7 prednášok pre študentov stredných škôl. Prednášky sú prezentované v programe PowerPoint a sú spojené s diskusiou.

6.5. Surveillance chronických ochorení (Programy a projekty odboru epidemiológie)

Prostredníctvom činnosti poradenského centra ochrany a podpory zdravia sme aj v roku 2010 vykonávali individuálnu intervenciu rizikových faktorov v životnom štýle obyvateľov regiónu. Počas roka 2010 navštívilo poradenské centrum 355 klientov. V rámci činnosti základnej poradne bol vykonávaný skríning rizikových faktorov zdravia (biochemické ukazovatele, hypertenzia, obezita, fajčenie, fyzická inaktivita) a stanovené celkové riziko pre kardiovaskulárne choroby Testom zdravé srdce.

Činnosť poradne zdravej výživy bola zameraná na intervenciu v oblasti ozdravenia výživy u jednotlivých klientov i klientov v rámci nových i existujúcich skupín.

V rámci činnosti poradne prevencie a odvykania od fajčenia sme naše intervenčné aktivity sústredili okrem prevencie fajčenia u mládeže formou prednášok aj na odvykanie od fajčenia u fajčiarov – klientov POF v rámci individuálneho poradenstva.

V skupinovej intervencii sme pokračovali pri akciách organizovaných pri príležitosti významných dní, akým bol napr. Svetový deň zdravia, kedy sme usporiadali Deň otvorených dverí, kde sme záujemcom zmerali krvný tlak, telesný tuk a z biochemických ukazovateľov cholesterol a Svetový deň – Pohybom ku zdraviu a Svetový deň bez tabaku.

10. KONTROLA TABAKU

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V mesiacoch január – december 2010 sa na RÚVZ so sídlom v Humennom pravidelne vykonávali kontroly fajčenia na stanovených verejných miestach.

Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia:	760
Celkový počet uložených pokút v blokovom konaní a výška pokuty:	0
Celkový počet ulož. pokút na základe priestupkov. konania a výška pokút:	0
Celkový počet priestupkov riešených pokarhaním:	0

Počet vykonaných kontrol fajčenia za dané obdobie na jednotlivých oddeleniach:

Oddelenie HDaM	210
Oddelenie PPL	107
Oddelenie HVaBKV	134
Oddelenie HŽP	309

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Komárne

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č.1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III . /NEHAP III/

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I zameraného na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva sa monitoruje kvalita vody na kúpanie a kvalita pitnej vody. V rámci preventívnej a kontrolnej činnosti sa venuje pozornosť podmienkam zdravého bývania, rekreácie a športu.
- V rámci regionálneho prioritného cieľa III v súvislosti s aktivitami na podporu nefajčenia sa priebežne sledovalo dodržiavanie ustanovení zák. č. 465/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov pri každom výkone štátneho zdravotného dozoru. Celkom bolo vykonaných 296 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Č.1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou.

Monitoring a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie v letnej turistickej sezóne 2010 (LTS) v okrese bol zabezpečovaný v súlade so stanovenými pokynmi hlavného hygienika SR a podľa platnej legislatívy.

Prírodné kúpaliská

V regióne Komárna sa sledovala kvalita vody v troch prírodných lokalitách, a to Mŕtve rameno Váhu, Komárno-Apáli, štrkoviskové jazero Hurbanovo - Bohatá a štrkoviskové jazero Komárno – Kava, ktoré sú využívané len na neorganizovanú rekreáciu osôb.

Celkom bolo odobratých 9 vzoriek vody v mesiacoch máj, júl a august. Mikrobiologická závadnosť bola zistená len v lokalite Komárno – Apáli, fyz.-chem. ukazovatele sú prekračované vo všetkých lokalitách (farba, priehľadnosť vody, celkový fosfor, pH).

Umelé kúpaliská

V okrese boli v LTS 2010 sledované umelé kúpaliská:

Termálne kúpalisko v meste Komárno, Termálne kúpalisko v Patinciach, Wellness centrum Patince a obecné kúpalisko Čalovec. Celoročne je prevádzkovaná Krytá plaváreň v Komárne /s technickou prestávkou v letných mesiacoch.

Celkom bolo na sledovaných kúpaliskách odobraných a vyšetrených 93 vzoriek bazénových vôd.

Počet analýz ukazovateľov kvality bazénovej vody bol celkom 1575 .

Počet vzoriek s prekročením medznej hodnoty stanovených fyz. chemických ukazovateľov kvality vody bol celkom – 26, mikrobiologických 6 vzoriek.

Č.1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou.

Plnenie tejto úlohy je zabezpečované dôsledne podľa vypracovaného harmonogramu na celý rok. Výsledky monitoringu sú spracovávané v Informačnom systéme o pitnej vode s cieľom vyhodnotiť podklady pre správu EK. Celkom bolo k 31. 12. 2010 z verejných vodovodov odobratých 193 vzoriek vôd, z toho v rámci preverovacieho monitoringu 30 vzoriek a kontrolného monitoringu 163 vzoriek vody .

Z celkového počtu odobratých vzoriek vody bolo 23,31 % závadných z dôvodu prekročenia stanovených ukazovateľov kvality pitnej vody, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť senzorické vlastnosti vody (Mn, Fe, amónne ióny). Prekročenie hodnôt mikrobiologických ukazovateľov kvality vody predstavuje 4,66,%.

Bezprostredné poškodenie zdravia požívaním alebo používaním pitnej vody v regióne nebolo zistené.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Č.2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík / rizikové práce /.

Vykonával sa štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie nariadených opatrení na pracoviskách s rizikovými profesiami ako aj na pracoviskách, na ktorých nie sú evidované rizikové profesie.
Na základe výsledkov merania a zhodnotenia rizikových faktorov, bolo vydané určenie rizikovej profesie v počte 7 z titulu chemických látok, karcinogénnych a mutagénnych látok, hlučnosti a ionizujúceho žiarenia.
Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v počte 399, pri ktorom dôsledne sa sledovalo zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby a ochrana nefajčiarov.
Zatiaľ má v okrese 74 organizácií uzavretú zmluvu na výkon PZS. Organizácie s rizikovými profesiami v kategórii rizika 3 a 4 majú uzatvorené zmluvy s firmami zabezpečujúcimi PZS.
V 50 prípadoch bol vykonaný prieskum informovanosti zamestnancov o rizikových faktoroch v pracovnom prostredí, na pracoviskách s výskytom hluku, chemických a karcinogénnych faktorov.
Rizikové profesie sú spracované priebežne v programe ASTR. V 4. kategórii rizika sú naďalej evidované len pracoviská zváračov v montážnych halách SLKB a.s. Bratislava, závod Komárno.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom chemických látok bol vykonaný v počte 73, z uvedeného počtu 12 bolo vykonaných pri maloobchodnom predaji agrochemikálií, v 18 skladoch agrochemikálií poľnohospodárskych organizácií. Prehodnocovali sa pracoviská pri manipulácií s agrochemikáliami u ktorých boli profesie určené za rizikové v kat. rizika č. 3. Na základe predložených posudkov o riziku a zistených skutočnosti pri štátnom zdravotnom dozore bolo vydaných 6 rozhodnutí na zrušenie rizikovej profesie v kat. rizika č. 3.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

Riešili sme 3 prípady manipulácie s materiálom obsahujúcim azbest. V jednom prípade bola uložená bloková pokuta v hodnote 200 EUR.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže .

Zatiaľ psychická záťaž nebola prehodnocovaná a nie sú zaradené práce do kategórií rizika.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

Podozrenie na chorobu z povolania bolo hlásené v jednom prípade.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

Nebolo hlásené podozrenie na ochorenie chrbtice vo vzťahu k profesií zamestnanca.

Č.2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami .

Dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami, na ktorých zamestnanci prevažnú časť pracovnej doby pracujú pred obrazovkovými jednotkami bol vykonaný v 38 prípadoch.

Č.2.5 Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami s chemických látok

V druhom polroku sme sa zapojili do riešenia tejto úlohy podľa pokynov ÚVZ SR, ktoré sa týkalo uplatňovania chemickej legislatívy REACH, správa bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

Č.3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

RÚVZ so sídlom v Komárne sa podieľa na plnení celoslovenského projektu: "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie", v rámci ktorého bolo k 31.12.2010 poskytnuté poradenstvo a urobené vyšetrenia 80 respondentom. Výsledky boli zaslané.

Č.3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

V rámci kontroly jodidácie kuchynskej soli bolo k 31.12.2010 odobratých 24 vzoriek soli z dovozu. Správa v tejto súvislosti bola zaslaná.

Č.3.3 Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Odber vzoriek kozmetických výrobkov je vykonávaný na základe usmernenie ÚVZ SR na rok 2010, v rámci ktorého boli k 31.12.2010 odobraté spolu 4 vzorky kozmetických výrobkov určené pre deti na stanovenie deklarovaných konzervantov, kontrolu označovania a na mikrobiologické vyšetrenie.
V spolupráci s oddelením podpory zdravia boli kampane zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie „black hena" – dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

Č.3.4 Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Odber vzoriek výrobkov určených pre deti je vykonávaný na základe usmernenia ÚVZ SR na rok 2010, v rámci ktorého sme k 31.12.2010 odobrali 2 vzorky plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov.

Č.3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Odber vzoriek obalových materiálov je vykonávaný na základe usmernenia ÚVZ SR na rok 2010, v rámci ktorého sme k 31.12.2010 nemali plánovaný žiadny odber obalových materiálov.

Č.7.3 Minerálne a pramenité balené vody

V rámci monitoringu kvality vody tuzemských a dovážaných vôd v obchodnej sieti bolo odobratých celkovo 41 vzoriek balených vôd, z toho 20 vzoriek minerálnych vôd, 20 vzoriek pramenitých vôd a 1 vzorka wattercooler.

Č.7.6 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Odber vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete je vykonávaný na základe viacročného plánu úradnej kontroly potravín, v rámci ktorého sme k 31.12.2010 nemali plánovaný žiadny odber na stanovenie rezíduí pesticídov.

Č.7.8 Glutén v diétnych potravinách

Odber vzoriek potravín určených pre bezlepkovú diétu je vykonávaný na základe viacročného plánu úradnej kontroly potravín, v rámci ktorého bola k 31.12.2010 vyšetrená 1 vzorka z obchodnej siete.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č.4.3 Zneužívanie návykových látok / alkohol, tabak, drogy , TAD / u detí a mládeže na Slovensku.

Celoslovenský projekt rieši zneužívanie alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže. Cieľom je zistiť trendy danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií so štúdiami vybraných európskych krajín.
V rámci úloh, ktoré vyplývali pre naše pracovisko v jednotlivých etapách riešenia, sme vykonávali zber údajov v rámci realizácie prieskumu TAD-1,TAD-2 a TAD-3 pod názvom „Európsky školský prieskum o tabaku ,alkohole a drogách“ podľa pokynov gestora. Prieskum sme realizovali na Základnej škole Marcelová s počtom dotazníkov 107 / TAD-1 - 83 žiakov,TAD-2 - 14 žiakov a TAD-3 – 10 pedagogických pracovníkov / a v Gymnáziu s VJM Komárno s počtom dotazníkov 232 / TAD-2-197 študentov,TAD-3- 35 pedagogických pracovníkov/. Školské zariadenia boli vybrané štatisticky gestorom projektu.

Č.4.5 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie SR.

Dlhodobým cieľom projektu je zhodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín.
Základom pre vytvorenie databázy sú informácie získavané dotazníkovou metódou o problematike stravovacích návykoch detí, časť bola získaná laboratórnym rozborom stravy. V prvom polroku 2010 boli vykonané antropometrické merania 7 – 10 ročných detí podľa vytypovaných ZŠ /výška, váha, obvod pása, obvod bokov, meranie krvného tlaku/ a distribúcia a zber 5 druhov dotazníkov , ktoré zahŕňali oblasť stravovania. V ZŠ v Komárne bolo respondovaných 60 detí a v ZŠ v Nesvadoch rovnako 60 detí. V rámci realizácie uvedeného projektu bola odobratá celodenná strava počas jedného týždňa - spolu 10 vzoriek stravy /obed/ v zmysle pokynov gestora projektu. V druhom polroku sa získané údaje stravovacích návykov, fyzickej aktivite, 24 hodinového jedálneho lístka , frekvenčného dotazníka a výživových preferencií spracovávali v počítačovom programe, čo zahŕňalo 580 údajov/1 dieťa, čo spolu predstavuje 69 600 údajov.
Projekt je rozpracovaný na roky 2008 až 2013, podľa jednotlivých stupňov školských zariadení.

Č.4.6: Zdravé deti v zdravých rodinách.

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.
Uvedený projekt bol realizovaný v druhom polroku roku 2010, do projektu sa zapojilo 14 všeobecných lekárov pre deti a dorast vo vidieckych a mestských obvodoch okresu Komárno s poskytnutím 126 dotazníkov, ktoré boli spracované zamestnancami oddelenia HDM počítačovým programom podľa gestora projektu.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

Č.6.1 Národný imunizačný program

Realizácia vlastného očkovania

Realizáciu samotného výkonu očkovania vykonávajú všeobecní lekári. V 2. polroku 2010 vstúpil do platnosti nový očkovací kalendár pre povinné očkovanie. Zmena nastala v zavedení preočkovania proti pertussis v 13. roku života. Zamestnanci oddelenia epidemiológie opakovane informovali lekárov o tejto skutočnosti a poskytovali im konzultačnú a metodickú činnosť ohľadne zmien v očkovacom kalendári.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010

Z plánovaných zmien pre rok 2010 boli realizované nasledovné úlohy:

- úloha: zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie – úloha bola realizovaná v súlade s nástupom aktualizovaného očkovacieho kalendára od 1. 7. 2010 do platnosti.
- úloha: zabezpečenie očkovania určených rizikových skupín obyvateľstva pandemickou vakcínou proti pandemickej chrípke - schválené Pandemickou komisiou vlády SR: bola zabezpečená distribúcia pandemickej vakcíny lekárom prvého kontaktu a očkovaciemu tímu lôžkového zdravotníckeho zariadenia. Všetci očkujúci lekári boli písomne aj osobne informovaní o priebehu distribúcie pandemickej vakcíny, boli im osobne odovzdané zoznamy prioritných skupín určených na očkovanie. Priebežne bola zabezpečená ich informovanosť o aktuálnych zmenách (napr. uvoľnenie očkovacej látky pre všetkých záujemcov). Očkovanie bolo propagované aj cestou regionálnej tlače. Záujem o očkovanie pandemickou vakcínou bol však všeobecne nízky. Vychádzajúc z kontroly očkovania pandemickou vakcínou, ktorá bola vykonaná v 2. polroku 2010, bola zaočkovanosť v okrese Komárno nízka - spolu 1343 osôb. S nadchádzajúcou chrípkovou sezónou 2010/2011 boli vykonávané aktivity na zvýšenie zaočkovanosti obyvateľov proti chrípke aktuálnou sezónnou vakcínou, ktorá obsahuje už aj pandemický kmeň.
- udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania -

v roku 2010 evidujeme 1 prípad odmietnutia povinného očkovania, ktorý bol úspešne vyriešený zaslaním výzvy zákonnému zástupcovi dieťaťa.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

V priebehu roka 2010 bola naďalej zabezpečovaná surveillance prenosných ochorení preventabilných očkovaním. Lekári prvého kontaktu boli vedení k dôslednej diagnostike každého podozrivého prípadu, vrátane odberu biologického materiálu na laboratórnu analýzu. V 2. polroku 2010 bola zaznamenaná pomerne rozsiahla epidémia vírusovej hepatitídy typu B a C nozokomiálneho charakteru u pacientov, ktorí v anamnéze udávali ako spoločný bod hospitalizáciu na rádioonkologickom oddelení regionálnej nemocnie. V ohnisku nákazy boli okamžite prijaté príslušné protiepidemické opatrenia.

Začiatkom roka 2010 bol evidovaný zvýšený počet ochorení na pertussis, v rámci ďalšieho obdobia bol však už zaznamenaný klesajúci trend. Naopak v 2. polroku 2010 boli po niekoľkých rokoch znovu evidované prípady vírusovej hepatitídy typu A.

Oddelenie epidemiológie sa v apríli 2010 opätovne aktívne zapojilo do kampane Európskeho imunizačného týždňa, ktorá bola zameraná na zvýšenie upovedomenia laickej verejnosti o očkovaní. Pozornosť bola venovaná aj narastajúcim antivakcinačným aktivitám a ich negatívnemu dopadu na zdravie obyvateľstva a kolektívnu imunitu.

Manažment očkovania

Zamestnanci oddelenia epidemiológie naďalej metodicky usmerňovali lekárov vykonávajúcich očkovanie. Všetci očkujúci lekári boli informovaní o zmenách platných od 1. 7. 2010 a o novelizácii Vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Opakovane boli informovaní o vytvorených centrách pre pacientov s kontraindikáciami očkovania.

Širokej verejnosti boli sprístupňované informácie ohľadne dobrovoľného očkovania a očkovania pred cestou do zahraničia.

Kontrola očkovania

Pravidelná kontrola očkovania (k 31. 8. 2010) bola realizovaná v 2. polroku 2010. Zaočkovanosť vo všetkých prípadoch prevyšovala 95 % s výnimkou 2 prípadov, ktoré vyplynuli so zmeny očkovacieho kalendára:

- preočkovanie detí v 3. roku života, kde bola zaočkovanosť 52,61 %. Dôvodom bolo vyňatie tohto očkovania z očkovacieho kalendára platného od 1. 1. 2009,
- doočkovanie detí proti poliomyelitíde 4. dávkou IPV (85,93 %), nakoľko toto očkovanie sa týkalo len detí, ktoré neboli základne očkované proti poliomyelitíde 4. dávkou OPV.

Č.6.2 Surveillance infekčných chorôb

Zlepšenie laboratórnej spolupráce

RÚVZ so sídlom v Komárne nemá vlastné laboratóriá, spolupracuje s laboratóriom RÚVZ so sídlom v Nitre. Oddelenie epidemiológie úzko spolupracuje aj s regionálnym mikrobiologickým laboratóriom MIKRO-K s.r.o., ktoré v 1. polroku 2010 zaviedlo elektronické hlásenie prenosných ochorení priamo do informačného systému EPIS.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

Zamestnanci RÚVZ naďalej zdôrazňovali povinnosť hlásenia prenosných ochorení všetkými zdravotníckymi pracovníkmi, ktorých sa táto povinnosť týka. Odborná verejnosť bola opakovane informovaná o možnosti využívania elektronického systému hlásenia cestou portálu informačného systému EPIS. Napriek tejto skutočnosti je záujem o túto formu hlásenia minimálny, pričom ako problematická sa ukazuje slabá vybavenosť zdravotníckych zariadení internetom.

Oddelenie pri získavaní informácií naďalej úzko spolupracovalo s mikrobiologickým laboratóriom, infektológmi, lekármi prvého kontaktu, regionálnym lôžkovým zdravotníckym zariadení ako aj spádovou infekčnou klinikou.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

V roku 2010 bola naďalej venovaná osobitá pozornosť problematike pandémie chrípky spôsobenej novým typom vírusu A/H1N1. Zamestnanci oddelenia epidemiológie zabezpečovali informovanosť laickej i odbornej verejnosti ohľadne preventívnych opatrení na zabránenie šíreniu ochorení. Naďalej spolupracovali s ošetrujúcimi lekármi a poskytovali im metodickú a konzultačnú činnosť pri očkovaní zdravotníckych pracovníkov ako aj širokej verejnosti proti pandemickej chrípke.

Naďalej sa pravidelne vykonávala surveillance ďalších prenosných ochorení, analyzovali sa zhromaždené informácie, na základe ktorých sa prijímali a nariaďovali príslušné opatrenia. V informovanosti bol pravidelne využívaný aj systém rýchleho varovania cestou informačného systému EPIS.

Pracovníci oddelenia sa za účelom získavania nových informácií pravidelne vzdelávajú jednak formou samoštúdia ako aj účasťou na vzdelávacích aktivitách, absolvovali aj odborné

podujatie Medicína Katastrof, ktoré sa konalo v máji 2010 v Častej Papierničke a bolo venované aj biologickej hrozbe.
Jedna zamestnankyňa si prehlbuje vedomosti formou externého vysokoškolského štúdia II. stupňa.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prisťahovalcov

V regióne okresu Komárno nie sú zriadené utečenecké tábory a strediská.
Vzhľadom na lokalizáciu okresu v hraničnom pásme bola naďalej rozvíjaná spolupráca s orgánom verejného zdravotníctva Maďarskej republiky (ANTSZ) predovšetkým pri prijímaní protiepidemických opatrení.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Odd. epidemiológie opakovane informovalo laickú aj odbornú verejnosť o aktuálnej problematike v oblasti prenosných ochorení a potrebných preventívnych opatreniach cestou médií, informačných letákov, webovej stránky RÚVZ so sídlom v Komárne. Poskytované boli najmä informácie ohľadne pandemickej chrípky, pertussis, vírusovej hepatitídy typu A, ale aj ďalších prenosných ochorení, ako aj konzultácie pre osoby pred cestou do zahraničia.

Č.6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín

Pracovné skupiny sú vytvorené na úrovni krajov.

Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení

Nie je v náplni práce RÚVZ so sídlom v Komárne.

Vyhľadávanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EU sietí

Nie je v náplni RÚVZ so sídlom v Komárne.

Manažment epidémií

Oddelenie epidemiológie manažuje epidémie regionálneho rozsahu. V roku 2010 bolo zaznamenaných 5 epidémií, z toho 4x išlo o epidémie akútnych gastroenteritíd a v 1 prípade o epidémiu vírusových hepatitíd typu B a C.

Manažment kontaktov a ohnísk

Zamestnanci oddelenia pravidelne vykonávali šetrenia v ohniskách nákaz a prijímali príslušné opatrenia. Všetky druhy opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko boli evidované a dokumentované aj v informačnom systéme EPIS. Zamestnanci RÚVZ pri svojej činnosti úzko spolupracovali s ošetrujúcimi lekármi, infektológom, spádovou infekčnou klinikou a pracovníkmi mikrobiologického laboratória.

Č 6.4 Nozokomiálne nákazy

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS

Zamestnanci oddelenia epidemiológie sú tretí rok zapojení do programu HELICS. V roku 2010 prebehla realizácia projektu v 2. polroku 2010, zaradených bolo 48 pacientov.
Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencii NN:
Pracovníci oddelenia epidemiológie sa vzdelávajú a pravidelne sa zúčastňujú vzdelávacích aktivít v oblasti nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky sa ďalej odovzdávali zdravotníckym pracovníkom v zdravotníckych zariadeniach so snahou o ich aplikáciu v praxi. Realizovaná boli prednášky ohľadne nozokomiálnych nákaz na oddelení rádioterapie a klinickej onkológie.

Č 6.5 Surveillance chronických ochorení

V rámci RÚVZ so sídlom v Komárne sa touto problematikou prednostne zaoberá oddelenie podpory zdravia, s ktorým oddelenie epidemiológie v danej problematike spolupracuje. Tento rok bol zahájený projekt zameraný na distribúciu výskytu onkologických ochorení v meste a obciach okresu Komárno.

Č6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky).

V súvislosti výskytom pandémie chrípky boli naďalej zabezpečené úlohy vyplývajúce z pandemického plánu SR a okresného pandemického plánu. Zabezpečovaná bola informovanosť odbornej aj laickej verejnosti o očkovaní pademickou vakcínou. Ďalej bola rozvíjaná surveillance v spolupráci so školskými úradmi a školami okresu.
Pre zamestnancov RÚVZ boli zabezpečené OOPP v potrebnom množstve na výkon činnosti v ohnisku nákazy.
Zamestnanci oddelenia epidemiológie zabezpečovali pohotovosť v súvislosti s pandémiou chrípky.
Evidované boli 2 prípady doručenia podozrivej zásielky s bielym práškom. Nakoľko v oboch prípadoch došlo k manipulácii s obsahom zásielky, zamestnanci oddelenia epidemiológie vykonali priamo v ohnisku príslušné opatrenia. Osoby manipulujúce so zásielkou boli transportované na Infekčnú kliniku v Nitre za účelom vyšetrenia a zásielka bola zaslaná na UVZ SR na laboratórnu analýzu. Podozrenie na antrax, resp. inú biologickú látku sa nepotvrdilo.

Pandemická pripravenosť

RÚVZ má vypracovaný Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese Komárno, v súlade s ktorým boli prijímané aj príslušné opatrenia.

Č.6.7 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

V stanovených intervaloch podľa pokynov ÚVZ SR boli pravidelne vykonávané odbery odpadových vôd v meste Komárno. Výsledky boli vyhovujúce.

Č.6.8 Prevencia HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Komárne je riešiteľom projektu „Hrou proti HIV/AIDS“. Pracovníci oddelenia realizovali projekt HIV/AIDS v priebehu 2. polroka, zúčastnených bolo 315 detí.

Iné programy a projekty

Oddelenie epidemiológie v spolupráci s OPZ riešilo vlastný projekt s onkologickým zameraním, ktorého cieľom je zmapovanie distribúcie jednotlivých prípadov onkologických ochorení v obciach okresu Komárno.
V 1. polroku 2010 sa oddelenie zapojilo do riešenia pilotného projektu Pilotnej prevalenčnej štúdie výskytu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach. Projekt bol realizovaný v regionálnom lôžkovom zdravotníckom zariadení, v rámci ktorého bolo vyšetrených 178 osôb.
Realizovaný bol aj tzv. 2. pracovný balík (WP 2) projektu PROHIBIT, ktorý bol zameraný na zmapovanie systému surveillance a existencie guidelinov nozokomiálnych nákaz v jednotlivých štátoch. RÚVZ so sídlom v Komárne zastupuje národný kontaktný bod a zúčastnil sa tejto časti projektu za SR. Plánované je aj zapojenie sa do ďalších fáz projektu (randomizovaná intervenčná štúdia).

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

Č.9.1 Materské centrá

Vedúci oddelenia podpory zdravia (OPZ) Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne (RÚVZ v Komárne) v roku 2010 sa opakovane stretol s prevádzkovateľmi Detského kútika (DK) v Komárno Shopping Center (KSC) v Komárne s cieľom podpory a rozvoja fungovania DK, resp. s cieľom spolupráce v oblasti zdravotno-výchovných aktivít.
Vedúci OPZ zorganizoval stretnutie vedenia bývalého Materského centra Eszter (MCE) s prevádzkovateľmi DK. Na stretnutí sa strany dohodli o zabezpečení „kontinuity“ MCE prevádzkovateľmi DK v priestoroch KSC od 1. júla 2010.
Vedúci OPZ v mesiaci október radil prevádzkovateľom MCE pri organizovaní kampane Ligy za duševné zdravie SR s názvom „Dni nezábudiek“.
OPZ v decembri 2010 – v spolupráci s územným spolkom Slovenského červeného kríža a s Regionálnym osvetovým strediskom v Komárne – zabezpečilo realizáciu prednášky o prvej pomoci pre 10 záujemcov v MCE. OPZ v rámci akcie zabezpečilo ochutnávku zdravých jedál (využitie finančnej podpory Mesta Komárno).
Vedúci OPZ kontaktoval aj poslanca Mestského zastupiteľstva v Komárne s cieľom získania podpory pre fungovanie DK resp. MCE.

Č.9.2 „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Pracovníci OPZ poslali písomnú informáciu o projekte BECEP (projekt dopravnej výchovy pre širokú verejnosť) vo forme listu všetkým klubom dôchodcov v okrese Komárno (celkovo 13). V liste sa uvádzala aj možnosť zapojenia sa do uvedeného projektu.

Č 9.3 „Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena“

OPZ v roku 2010 realizovalo 8 prednášok o ústnej hygiene a zdravom stravovaní pre celkovo 251 detí vybraných 4 MŠ a 4 ZŠ okresu Komárno.
Ústna hygiena a zdravé stravovanie boli súčasťami aj 3 ďalších prednášok o základoch hygieny pre celkovo 70 detí vybraných 3 špeciálnych ZŠ v okrese Komárno.

Č.9.4 Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.

Vzhľadom k tomu, že incidencia kolorektálneho karcinómu v SR je najvyššia v Nitrianskom kraji, OPZ v spolupráci s Regionálnym osvetovým strediskom v Komárne, s gastroenterológom Všeobecnej Nemocnice FORLIFE Komárno n. o. a s pracovníčkou Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZÚ) v Bratislave pripravili a na jeseň 2009 aj spustili projekt s názvom „Prevencia kolorektálneho karcinómu v okrese Komárno".

Projekt tvorili /tvoria 3 prednášky 3 prednášateľov - vedúci OPZ, gastroenterológ, pracovníčka SZÚ v Bratislave – o výskyte, príčinách, príznakoch, prevencii KRCa a o možnosti testovania stolice na okultné krvácanie pomocou jednoduchého, asistenciu zdravotníka nevyžadujúceho, testu.

Realizátori Projektu oslovili primátorov 3 miest a starostov najväčších obcí okresu Komárno s ponukou o bezplatnú prezentáciu Projektu v ich meste resp. obci. V roku 2009 bolo realizovaných 6 prednášok pre 186 záujemcov (nie všetky subjekty prejavili záujem o prezentáciu projektu).

V roku 2010 organizátori aj realizátori Projektu pokračovali v aktivitách. Realizovali jednak prednášky a Projekt bol prezentovaný na 2 stretnutiach starostov vybraných regiónov okresu Komárno. Po prezentácii vzrástol záujem o prezentáciu zo strany obcí, v roku 2010 bolo realizovaných 11 prednášok v 10 vybraných obciach okresu Komárno a v meste Komárno celkovo pre 452 ľudí. Projekt bol prezentovaný aj na vybranej strednej škole okresu Komárno.

Súčasťou prednášok bolo aj bezplatné rozdávanie testov na zisťovanie okultného krvácania v stolici. Testy boli zakúpené sponzorom, firmou COM – therm spol. s r. o.

V mesiaci december 2010 bol Projekt prezentovaný v Nitre v Krajskom osvetovom stredisku pre 30 ľudí. Prezentácia bola organizovaná Hlavnou sestrou VÚC a Úniou žien v Nitre.

Vzhľadom na pozitívne spätné informácie realizátori plánujú pokračovať v Projekte aj v budúcnosti, popri návštevách obcí aj s výhľadom prezentácie Projektu pre vybrané skupiny obyvateľstva (pracovné kolektívy, združenia seniorov, pacientske organizácie a iné...).

Č.9.5 Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

OPZ / PCOaPZ v roku 2010 realizovalo nasledovné aktivity pri príležitosti významných dní:

- 7. 4. 2010 - Svetový deň zdravia:

Z príležitosti Svetového dňa zdravia OPZ a Regionálne osvetové stredisko v Komárne požiadali o spoluprácu všetky základné školy okresu Komárno pri realizovaní 4. ročníka súťaže výtvarných prác žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ a na tému „Zdravý životný štýl očami detí". V rámci súťaže bolo vytvorených 510 výtvarných prác v 8 ZŠ a v 1 špeciálnej ZŠ. Práce hodnotila pracovníčka Základnej umeleckej školy v Komárne. Okrem výhercov ocenení boli aj pedagógovia, ktorí zabezpečili najviac výtvarných prác do súťaže. Ceny do súťaže boli zabezpečené cestou Regionálneho osvetového strediska v Komárne, Všeobecnej zdravotnej poisťovne a. s. a cestou vybraných firiem a spoločností okresu Komárno.

V mesiacoch júl a august 2010 boli vybrané práce prezentované verejnosti na Termálnom kúpalisku v Komárne a v mesiaci september 2010 boli práce prezentované verejnosti vo forme výstavy v Knižnici Józsefa Szinnyeiho v Komárne.

- 31. 5. 2010 - Svetový deň bez tabaku:

OPZ pripravilo nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v Komárne.

26. 6. 2010 - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami:

OPZ pripravilo nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v Komárne.

- 28. 9. 2010 – Svetový deň srdca:

Pracovníci PCOaPZ – v spolupráci s Akadémiou Vzdelávania Komárno dňa 24. 9. 2010 realizovali výjazd do Komárno Shopping Center v Komárne, kde vyšetrovali hladinu cholesterolu v krvi a tlak krvi u 38 záujemcov. Klienti absolvovali aj krátke poradenstvo s lekárom PCOaPZ o vybraných rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení.
V rámci výjazdu pracovníci PCOaPZ distribuovali Kartičky zdravého života, skladačky (dodané Slovenskou nadáciou srdca) a distribuovali aj letáky, propagujúce aktivity PCOaPZ a letáky propagujúce pravidelné prednášky o zdravom životnom štýle na RÚVZ v Komárne.

- 1. 10. 2010 – Svetový deň starších ľudí:

OPZ pripravilo nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v Komárne.

- 4. 10. 2010 – Svetový deň dojčenia:

OPZ pripravilo nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v Komárne.

- 10. 10. 2010 - Svetový deň duševného zdravia (SDDD):

OPZ v súvislosti so SDDD radilo Materskému Centru Eszter pri organizácii kampane Ligy za duševné zdravie SR s názvom „Dni nezábudiek“.
OPZ pripravilo nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v Komárne.

- 20. 10. 2010 – Svetový deň osteoporózy:

OPZ pripravilo nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v Komárne.

- 15.11.2010 - Európsky týždeň boja proti drogám:

OPZ pripravilo nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v Komárne.

- 18.11.2010 - Medzinárodný deň bez fajčenia:

OPZ pripravilo nástenku s aktuálnou témou v priestoroch RÚVZ v Komárne.

- 1. 12. 2010 - Svetový deň AIDS:

Pri príležitosti uvedeného dňa asistenti OPZ realizovali 5 prednášok pre 120 žiakov vybraných ZŠ a SŠ v okrese Komárno.

Č.9.7 Quit and win

OPZ v súvislosti s kampaňou Quit and Win 2010 vykazuje nasledovné aktivity:

- absolvovanie pracovného seminára na ÚVZ SR s cieľom oboznámenia sa s metodológiou súťaže
- zabezpečenie propagácie súťaže cestou
- STV (Správy v maďarskom jazyku)
- internetovej stránky regionálneho dvojtýždenníka Komárňanské Listy
- internetovej stránky RÚVZ v Komárne
- zabezpečenie regionálnej ceny a jej odovzdanie

Č. 9.8 Národný program prevencie obezity

V roku 2005 OPZ pripravilo vlastný projekt „Zdravý životný štýl“, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu.
Projekt pozostáva z prednášok, jednotlivé prednášky pozostávajú z 3 častí. V prvej časti sa realizuje ľahké cvičenie, po cvičení nasleduje prednáška o zdravom životnom štýle, na záver prednášky je ochutnávka zdravých jedál (Mesto Komárno poskytlo financie na ochutnávku vo výške 200 € od mesiaca júl 2010).
OPZ realizuje pravidelné a nepravidelné prednášky. Pravidelné prednášky sú plánované 1x mesačne v priestoroch RÚVZ v Komárne, striedavo v jazyku slovenskom a maďarskom, nepravidelné prednášky sa realizujú na základe dohody. OPZ nepravidelné prednášky realizuje „úplné“ ako aj „neúplné“ (bez cvičenia, bez cvičenia a ochutnávky jedál).
V roku 2010 boli realizované 3 pravidelné prednášky pre 18 ľudí, nepravidelné prednášky neboli realizované kvôli nezáujmu zo strany verejnosti.

V rámci Projektu bola poskytnutá ochutnávka zdravých jedál pre 72 pracovníkov 4 vybraných pracovísk mesta Komárno.
Pracovníci OPZ v rámci svojich prednášok o stomatohygiene, o zdravej výžive a o zdravom životnom štýle sa pravidelne venujú problematike optimálnej hmotnosti. Realizovaných bolo celkovo 31 prednášok pre 1280 záujemcov v MŠ, ZŠ, SŠ a v špeciálnych ZŠ.
Vedúci OPZ je členom pracovnej skupiny ÚVZ SR pre zdravú výživu.

Č.9.9 CINDI program SR

Pracovníci Základnej poradne PCOaPZ v roku 2010 vyšetrili 225 klientov, realizovali 16 výjazdov na vybrané pracoviská (školy, firmy, spotrebné družstvo, úrad) v meste Komárno.
Pracovníci PCOaPZ spolupracovali aj s hygienou výživy pri plnení projektu „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“, v rámci daného projektu bolo vyšetrených 80 ľudí.
Poradňu podpory duševného zdravia v roku 2010 vyhľadalo 66 klientov, poradenstvo v oblasti zdravého/diétneho (redukcia hmotnosti, diéta na zníženie hladiny cholesterolu) stravovania využili 7 klienti, poradenstvo v otázkach zdravého životného štýlu využili 7 klienti a v poradni na odvykanie od fajčenia evidujeme 2 klientov.
Pracovníci PCOaPZ v roku 2010 realizovali 2 výjazdy na „Deň obce Svätý Peter“ resp. „Deň otvorených dverí v ZŠ s VJM v Moči“. Merali hladinu cholesterolu v krvi a tlak krvi u 50 záujemcov, resp., v druhom prípade, merali hladinu cholesterolu u 46 záujemcov, súčasťou akcie bolo aj individuálne poradenstvo o zdravom životnom štýle s lekárom PCOaPZ.
Pracovníci PCOaPZ v mesiacoch júl a august 2010 realizovali meranie tlaku krvi u 297 návštevníkov Termálneho kúpaliska v Komárne.
Pracovníci PCOaPZ distribuovali 100 skladačiek o cholesterole, 30 skladačiek o hypertenzii pre klientov PCOaPZ.

Č 9.10. Školy podporujúce zdravie

Pracovníci OPZ realizovali 2 prednášky o AIDS pre 58 študentov Strednej odbornej školy na Ul. budovateľská v Komárne.
Vedúci OPZ prezentoval prednášku o zdravom stravovaní pre 50 rodičov detí MŠ Ul. mieru v Komárne.
Uvedená MŠ a SŠ patria do siete škôl podporujúcich zdravie.

10. KONTROLA TABAKU

Č.10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pracovníci OPZ aj v prvom polroku 2010 zbierali informácie o počte kontrol a výške pokút z ostatných oddelení RÚVZ v KN. Vykonaných bolo celkovo 358 kontrol, výška pokút: 0,- €**.**
Zistené informácie boli odoslané na ÚVZ SR.

NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRUM PRE VIBRIONACEAE

PROGRAMY A PROJEKT, KTORÉ NIE SÚ SÚČASŤOU PROJEKTOV VYHLÁSENÝCH HH SR

1. Názov projektu

„Improving Enviromental Health Research and Management in Newly Associated States / NAS /".

Cieľom projektu je študovanie špecifickej patogenity *Plesiomonas schigelloides* u kmeňov izolovaných zo životného prostredia. Úlohou NRC je izolácia a identifikácia kmeňov baktérií z čeľade *Vibrionaceae* a ich sérologická typizácia. V roku 2010 sme izolovali 173 kmeňov *Vibrio cholerae non O1*, 65 kmeňov *Aeromonas sp*. a 43 kmeňov *Plesiomonas schigelloides*.

Gestorom projektu je Slovenská zdravotnícka univerzita – vedeckovýskumná základňa ÚPKM Bratislava /prof. Ivan Čižnár, DrSc/

2. Názov projektu

Mikrobiálne patogény vo vodách. Izolácia, identifikácia a charakteristika definovaných problémových species v akvatických biotopoch Slovenska

Ambíciou predkladaného projektu je širšie koncipované štúdium vybraných mikrobiálnych patogénov vyskytujúcich sa v rôznych typoch akvatických biotopov Slovenska. Komplexnosť projektu vychádza nielen zo širšieho pohľadu na rôzne mikrobiálne skupiny (vírusy, baktérie, protozoa), ale aj z poznania fyzikálno-chemického pozadia prostredia, v ktorom tieto organizmy žijú. Cielená fenotypová a genotypová analýza prispeje k exaktnej identifikácii vybraných problémových species, ako aj k poznaniu ich dôležitých vlastnosti (rezistencia a citlivosť k antibiotikám, faktory virulencie, biofilm). Z epidemiologicky zaujímavých izolátov bude vytvorený reprezentatívny zbierkový súbor. Zhodnotí sa výskyt niektorých obávaných mikrobiálnych patogénov vo vodách Slovenska ako dôležitého rezervoáru etiologických agensov závažných humánnych infekcií. Výsledky by mali prispieť k poznaniu účinnej profylaxie voči infekciám z rôznych typov vôd. V rámci uvedenej úlohy sme pre gestorské pracovisku – Ústav bunkovej biológie Prírodovedeckej fakulty UK Bratislava identifikovali 40 kmeňov z čeľade *Vibrionaceae*. Rovnako sme vyšetrili 142 vzoriek povrchových vôd z toho 40 vzoriek tečúcich povrchových vôd (Dunaj a Váh) a 102 vzoriek vôd štrkoviskových jazier (Apáli, Bohatá, Kava). Z uvedených vzoriek bolo izolovaných 281 kmeňov baktérií z čeľade *Vibrionaceae* – 173 kmeňov *Vibrio cholerae non O1*, 65 kmeňov rodu *Aeromonas sp*. a 43 kmeňov *Plesiomonas shigelloides.*

Gestor projektu: Ústav bunkovej biológie prírodovedeckej fakulty ÚK Bratislava /RNDr.Milan Seman, CSc /

Časové ohraničenie projektu rok 2009-2012

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Košiciach

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Mikrobiologická a biologická analýza piesku

Podľa ukazovateľov uvedených vo Vyhláške MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská sa v roku 2010 analyzovalo 215 vzoriek piesku, z toho pre odbor HDaM RÚVZ Košice 76 vzoriek, pre RÚVZ Michalovce 20 vzoriek a pre RÚVZ Trebišov 19 vzoriek piesku. Z uvedeného počtu 15 vzoriek piesku nevyhovelo mikrobiologickým ukazovateľom a to limitu na fekálne streptokoky, termotolerantné koliformné baktérie a prítomnosť baktérií rodu Salmonella (pozitívne 2 vzorky). Okrem mikrobiologických ukazovateľov sa sledovala aj prítomnosť vajíčok helmintov, v 6 vzorkách bol pozitívny nález.

Sledovanie koncentrácie peľových zŕn a spór plesní v ovzduší

V rámci peľového monitoringu bolo analyzovaných 240 vzoriek ovzdušia. Priebežné výsledky výskytu peľových zŕn a spór plesní sú týždenne uvádzané na webovej stránke nášho úradu. V priebehu roka 2010 boli stredné až veľmi vysoké koncentrácie peľových zŕn nasledovných rastlín: v jarných mesiacoch to boli hlavne peľové zrná liesky, tisu, topoľa, brezy a čeľade borovicovitých, v letných mesiacoch to boli prevažne peľové zrná tráv a v jeseni peľové zrná ambrózie. Vysoká až veľmi vysoká koncentrácia spór plesní bola dosahovaná hlavne v závere jari a počas celého leta u rodu Cladosporium.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Priebeh kúpacej sezóny na prírodných vodných plochách a umelých kúpaliskách bol kontrolovaný v súlade s pokynmi ÚVZ SR pre monitoring a výkon štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie v letnej turistickej sezóne 2010, ako aj v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, NV SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská a vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská. Údaje o kvalite vody boli pravidelne vkladané do celoslovenského informačného systému a zverejňované na webovej stránke RÚVZ Košice. Zároveň boli občanom poskytované aktuálne informácie prostredníctvom tlače, rozhlasu a televízie.

Vodné plochy vyhlásené za vhodné na kúpanie :

Frekvencia odberov vzoriek vôd z prírodných vodných nádrží, v ktorých boli vody vyhlásené za vhodné na kúpanie, boli dodržané. Kvalitu vody na začiatku sezóny čiastočne ovplyvnili povodne, ktoré zasiahli predovšetkým vodnú nádrž Ružín. Rekreácia pri prírodných vodných nádržiach Pod Bukovcom a Ružín je naďalej neorganizovaná. Celkovo bolo uskutočnených 9 odberov vzoriek vôd na kúpanie v čase od 26. 5. 2010 do 16. 9. 2010.

Z vodnej nádrže Ružín bolo odobratých a vyšetrených 19 vzoriek vôd z dvoch odberných miest. Prekročenie limitnej hodnoty v zmysle NV SR č. 87/2008 Z. z. bolo zistené 7x a to v ukazovateľoch: priehľadnosť vody 4x, črevné enterokoky 1x, Escherichia coli 1x, plávajúce znečistenia 1x.

Z vodnej nádrže Pod Bukovcom bolo celkovo odobratých 18 vzoriek vôd z dvoch odberných miest. Prekročenie limitnej hodnoty v zmysle NV SR č. 87/2008 Z. z. bolo zistené 3x a to v ukazovateli reakcia vody 1x a priehľadnosť vody 2x. V uplynulom roku nedošlo k výraznému oživeniu vodnej plochy vyššími vodnými rastlinami.

Na RÚVZ Košice neboli hlásené žiadne ochorenia spôsobené kúpaním návštevníkov.

Nevyhlásené prírodné lokality:

Štrkovisko Jazero bolo v časti sezóny prevádzkované ako prírodné kúpalisko. Od začiatku augusta sme postupne zaznamenávali stúpajúci počet cyanobaktérií a následný vznik vodného kvetu. Maximálny počet cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet bol 404 800 buniek/ml vody. Vzorka vody a vzorka vodného kvetu zo dňa 23.8.2010 bola zaslaná aj na ÚVZ SR v Bratislave s cieľom stanovenia ekotoxicity. Vodný kvet v tomto roku tvorili tieto dominantné druhy siníc: Aphanizomenom flos aque 50%, Woronichinia naegleliana 30%, Mikrocystis aeruginosa 10%, Mikrocystis novacekii 5%, Mikrocystis flos aque 3% a Anabaena sp. 1%. Vo vzorke vodného kvetu bola laboratórnymi analýzami zistená suma mikrocystínov 132 µg/g. Ekotoxikologickou skúškou vzorky vodného kvetu bola stanovená 100 % akútna toxicita na testovací organizmus Thamnocephalus platyurus. Vo vzorke vody bol obsah mikrocistínov negatívny. Ekotoxikologické testy preukázali 75% mortalitu v prípade testovacieho organizmu Thamnocephalus platyurus a 50 % mortalitu u organizmov Sinapis alba a Vibrio fischeri. Na základe výsledkov analýz bolo RÚVZ so sídlom v Košiciach dňa 24.8.2010 nariadené opatrenie, ktorým bolo kúpanie v Jazere zakázané. V dňoch 30. 8. 2009 a 9.9.2010 boli odobraté kontrolné vzorky vody. Po celkovom zhodnotení výsledkov všetkých laboratórnych skúšok bolo dňa 20.9.2010 opatrenie odvolané.

Z ostatných ukazovateľov ostáva problematickou priehľadnosť vody, ktorá je stále nižšia ako jeden meter, nedodržaná bola aj medzná hodnota celkového fosforu (maximálna hodnota bola 0,062 mg/l), nasýtenie vody kyslíkom (minimálna hodnota bola 76,0 %) a koliformné baktérie (maximálna hodnota bola 16520 KTJ/100ml).

Celkovo bolo zo štrkoviska Jazero odobratých 18 vzoriek vody, kvalita vody nevyhovela18x v ukazovateli priehľadnosť, 4x chlorofyl a pri prevahe siníc, 2x celkový fosfor, 1x nasýtenie vody kyslíkom, 1x cyanobaktérie so schopnosťou tvoriť vodný kvet, 1x ekotoxicita akútna a koliformné baktérie 3x.

Zo štrkoviska Čaňa bola odobratá kontrolná vzorka vody dňa 2.9.2010. Hodnota chlorofylu a pri prevahe siníc v planktóne bola 69,0 µg/l a hodnota ukazovateľa črevné enterokoky bola 300 KTJ/100ml. Kvalita vody naďalej nie vhodná na kúpanie.

Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

Bazény s celoročnou prevádzkou určené pre verejnosť sú umiestnené v týchto zariadeniach:

- Košice I. – IV: Mestská krytá plaváreň, Penzión Barca, Hotel Bankov, Hotel Double Tree by Hilton, Hotel Yasmin, Spoločensko-relaxačné centrum na ul. Milosrdenstva, Relaxačné centrum v rekreačnom zariadení Jahodná, Vitálny svet v Hoteli Bristol, Wellness centrum Via vitae na Diamantovej ulici, Rímske kúpele na Werfferovej ulici, Welness v hoteli Ambassador, Welnes v Penzióne Hradbova,
- Košice – okolie: Vitálny svet v Penzióne Sivec, Vitálny svet v Rekreačnom zariadení Zlatá Idka.

V roku 2010 bolo z 14-tich zariadení celkovo odobratých 208 vzoriek vôd na kúpanie, z ktorých 109 nevyhovelo požiadavkám vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská vo všetkých skúšaných ukazovateľoch. Prekročenie medznej hodnoty ukazovateľa bolo zistené 142x (celkovo bolo v 208-mich vzorkách analyzovaných 3469 ukazovateľov), z toho počtu bol 4x prekročený ukazovateľ Pseudomonas aeruginosa, 1x Sallmonela, 2x koliformné baktérie, 93x zápach, 5x pH, 21x viazaný chlór, 7x voľný chlór, 6x amónne ióny a 3x zákal.

Podrobnejšie hodnotenie kvality vody v bazénoch s celoročnou prevádzkou :

- Z mestskej krytej plavárne na ulici Protifašistických bojovníkov (50 m plavecký a 25 m detský bazén) bolo celkovo odobratých 52 vzoriek bazénových vôd, z ktorých 32

nevyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch stanoveným limitom. V prevažnej väčšine vzoriek boli prekročené limitné hodnoty zdravotne málo významných ukazovateľov (zápach a zákal). I napriek snahe prevádzkovateľa sa ani v minulej sezóne nepodarilo stabilizovať hodnoty v ukazovateli viazaný chlór. Zariadenie je prevádzkované od sedemdesiatych rokov minulého storočia a potrebná je rekonštrukcia celej úpravne vody (koncom roka 2010 bola uskutočnená čiastočná rekonštrukcia chlórovacieho systému). Celkovo bolo z odobratých vzoriek vôd vyšetrených 850 ukazovateľov, medná hodnota bola prekročená 44x a to v ukazovateľoch: Pseudomonas aeruginosa 1x, zápach 25x, voľný chlór 2x, viazaný chlór 15x.

- Z bazéna v Penzióne Barca bolo celkovo odobratých 11 vzoriek bazénových vôd, v 3- och vzorkách bola prekročená medzná hodnota niektorého z vyšetrených ukazovateľov, konkrétne 1x Pseudomonas aeruginosa, 3x zápach.
- Z bazéna v Hoteli Bankov bolo odobratých 12 vzoriek bazénových vôd, z ktorých 8 nevyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľov – 8x bola prekročená limitná hodnota v ukazovateli zápach a 1x v ukazovateli viazaný chlór.
- Z bazénov (plavecký, hydromasážny) v Penzióne Sivec bolo odobratých 9 vzoriek vôd, z ktorých 6 nevahovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch – 5x bola prekročená limitná hodnota v ukazovateli zápach, 2x voľný chlór. Z dôvodov technických nedostatkov bol bazén v priebehu sezóny niekoľkokrát mimo prevádzky.
- Z plaveckého bazéna na ul. Milosrdenstva bolo odobratých 11 vzoriek vôd, z ktorých 3 nevyhoveli vo všetkých skúšaných ukazovateľoch (3x zápach).
- Z bazénov vo vitálnom svete v RZ Zlatá Idka (plavecký a vírivý) bolo odobratých 22 vzoriek bazénových vôd, z ktorých nevyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch 12. Nevyhovujúca kvalita vody bola zistená v ukazovateľoch: koliformné baktérie 1x, zápach 10x, voľný chlór 1, Sallmonelal 1x, zákal 1x.
- Z bazénov v relaxačnom zariadení Rímsky dom (plavecký a vírivý) bolo odobratých 21 vzoriek vôd, z ktorých 5 nevyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch – 5x zápach
- Z vírivého bazéna v relaxačnom komplexe v Hoteli Yasmin bolo odobratých 9 vzoriek vôd, z ktorých 3 nevyhoveli vo všetkých skúšaných ukazovateľoch – koliformné baktérie 1x, Pseudomonas aeruginosa 1x, amónne ióny 1x, zápach 2x.
- Z vírivého bazéna v Hoteli DoubleTree by Hilton bolo odobratých 12 vzoriek vôd, pričom 7 nevyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch -7x zápach, 2x amónne ióny
- Z bazénov v relaxačnom zariadení Via Vitae (plavecký a vírivý) bolo odobratých 20 vzoriek bazénových vôd (plavecký a vírivý bazén). Nevyhovujúca kvalita vody bola zistená v ukazovateľoch: 19x zápach, 1x zákal, 5x pH, 1x voľný chlór, 4x viazaný chlór,
- Z bazéna v Hoteli Bristol boli odobraté 4 vzorky bazénových vôd. Nevyhovujúca kvalita vody nebola zistená. Zvyšné vzorky neboli do konca roka na RÚVZ predložené, preto bude následne v prevádzke vykonaný štátny zdravotný dozor.
- Z bazéna v RZ Jahodná bolo odobratých 10 vzoriek bazénových vôd. Nevyhovujúca kvalita vody bola zistená 6x v ukazovateli zápach.

Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

V roku 2010 bolo v prevádzke 8 kúpalísk a to: TRITON v Košiciach, Mestské kúpalisko na Rumanovej ulici v Košiciach, RYBA v Košiciach, Letný areál Mestskej krytej plavárne s detským bazénom na ulici Protifašistických bojovníkov v Košiciach, Zlatník v Košickej Belej, Kúpalisko pri Moteli Belá v Košickej Belej, Mestské kúpalisko Moldava nad Bodvou, Mestské kúpalisko v Medzeve (otvorené po rekonštrukcii) a Kúpalisko pri hoteli Hrabina na Bukovci. Dve kúpaliská ŠKP v Košiciach a Kúpalisko pri hoteli Hrabina na Bukovci do prevádzky uvedené neboli.

Celkovo bolo v prevádzke 18 bazénov s netermálnou vodou, z ktorých bolo na analýzu odobratých 71 vzoriek vôd na kúpanie, z ktorých vo všetkých skúšaných ukazovateľoch nevyhovelo 26. Vo vzorkách vôd bolo analyzovaných 1172 ukazovateľov, limitné hodnoty boli prekročené 1x v mikrobiologických ukazovateľoch (Pseudomonas aeruginosa), 2x biologické (producenty), 28 fyzikálno-chemických (19x zápach, 4xpH, 4x voľný chlór). Za nedostatky v prevádzkovej hygiene neboli uložené blokové pokuty. Ani v jednom prípade nebol vydaný zákaz kúpania alebo prevádzky.

Na RÚVZ v Košiciach nebolo hlásené žiadne ochorenie spôsobené kúpaním v umelých bazénoch.

Podrobnejšie hodnotenie kvality vody na sezónnych kúpaliskách :

- Na kúpalisku TRITON boli v prevádzke všetky 4 bazény (z toho jeden pre šmýkačku a tobogan). Celkovo bolo vyšetrených 12 vzoriek bazénových vôd, z ktorých 2 nevyhoveli v ukazovateli zápach
- Pre návštevníkov kúpaliska RYBA bol k dispozícii jeden detský bazén, jeden neplavecký a jeden plavecký bazén. Celkovo bolo odobratých 9 vzoriek vôd. Limitné hodnoty jednotlivých ukazovateľov neboli prekročené.
- Na Mestskom kúpalisku na Rumanovej ulici v Košiciach boli v prevádzke dva bazény: detský a plavecký. Celkovo bolo vyšetrených 12 vzoriek bazénových vôd, v 3-och vzorkách bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli zápach (po chlóre).
- Z letného bazéna na Mestskej krytej plavárni na ulici Protifašistických bojovníkov č. 4 boli vyšetrené 3 vzorky bazénových vôd, 3x bola prekročená medzná hodnota v ukazovateli zápach
- Na mestskom kúpalisku v Moldave nad Bodvou boli v prevádzke dva bazény: detský a plavecký. Celkovo bolo vyšetrených 9 vzoriek bazénových vôd, 2xbola prekročená medzná hodnota v ukazovateli producenty, 2x v ukazovateli reakcia vody.
- Na mestskom kúpalisku v Medzeve boli v prevádzke dva bazény: detský a plavecký. Celkovo bolo vyšetrených 9 vzoriek bazénových vôd, 3x bola prekročená medzná hodnota v ukazovateli voľný chlór, 3x v ukazovateli zápach
- Na kúpalisku Zlatník boli v prevádzke dva bazény (plavecký a detský). Celkovo bolo odobratých 8 vzoriek bazénových vôd. Kvalita vody bola nevyhovujúca 6x v ukazovateli zápach a 2x v ukazovateli voľný chlór
- Na kúpalisku pri Hoteli GARDEN v Košickej Belej boli v prevádzke dva bazény (plavecký a detský). Celkovo bolo odobratých 9 vzoriek bazénových vôd, z toho počtu 3x nevyhovela kvalita vody v ukazovateli zápach, 2x pH a 1x Pseudomonas aeruginosa.

Podľa platnej legislatívy sa v roku 2010 na odbore MŽP analyzovalo 112 vzoriek rekreačných vôd, 55 vzoriek pre RÚVZ Košice z vodných nádrží: Bukovec, Ružín, Košice Jazero a 57 vzoriek pre RÚVZ Michalovce z vodných nádrží: Zemplínska Šírava a Vinianske jazero. Závadných po mikrobiologickej stránke bolo 5 vzoriek (4,4%) , kde boli prekročené limity pre koliformné baktérie, E. coli a enterokoky. Biologickým ukazovateľom nevyhovelo 9 vzoriek (8,0%), prekročené boli limity pre riasy, cyanobaktérie a chlorofyl.

V hodnotenom období sa sledovala aj mikrobiologická a biologická kvalita bazénových vôd. Analyzovalo sa 417 vzoriek bazénových vôd , z toho pre RÚVZ Košice 320 vzoriek bazénových vôd, RÚVZ Michalovce 53 vzoriek, RÚVZ Rožňava 19 vzoriek a RÚVZ Trebišov 25 vzoriek. Z celkového počtu analyzovaných bazénových vôd bolo po mikrobiologickej stránke závadných 12 vzoriek bazénových vôd (2,9%). Prekročené boli limity v ukazovateľoch Pseudomonas aeruginosa (9 vzoriek), enterokoky (2 vzorky) a koliformné baktérie (3 vzorky).

V súlade s cieľom úlohy „sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí“, bolo na OCHA analyzovaných 98 vzoriek, v ktorých sa sledovalo 713 ukazovateľov. Limitná hodnota bola prekročená v 5 analyzovaných vzorkách v ukazovateli zápach.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Monitoring pitnej vody vo verejných vodovodoch je vykonávaný podľa harmonogramu vypracovaného na dva kalendárne roky (z dôvodu frekvencie preverovacích monitoringov u menších vodovodov 1x za dva roky).

V roku 2010 bolo v meste Košice v rozsahu kontrolného monitoringu odobratých 146 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov (Košický skupinový vodovod, vodovod Kavečany), z ktorých 141 vzoriek (t.j. 96,58 %) vyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Nevyhovujúcich bolo 5 vzoriek, t.j. 3,42 % závadnosť. Išlo o ojedinelé prekročenie ukazovateľov: kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C, abiosestón a pH, v 4 vzorkách bola prekročená limitná hodnota železa. Tieto výsledky nekorešpondujú s výsledkami prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody, ktoré priebežne predkladá orgánu verejného zdravotníctva VVS, a.s., Závod Košice. V týchto vzorkách nebolo zistené prekročenie limitnej hodnoty ani v jednom prípade.

V rozsahu preverovacieho monitoringu bolo v okrese Košice - mesto odobratých 7 vzoriek pitnej vody, z ktorých všetky vzorky vyhoveli vo všetkých skúšaných ukazovateľoch.

V okrese Košice - okolie bolo v rozsahu kontrolného monitoringu odobratých 137 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, z ktorých 123 vzoriek (t.j. 89,78 %) vyhovelo kritériám NV SR č. 354/2006 Z.z. vo všetkých skúšaných ukazovateľoch. Nevyhovujúcich bolo 14 vzoriek, t.j. 10,22 % závadnosť (išlo o prekročenie ukazovateľov: E. coli, koliformné baktérie, Enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C, pH, dusičnany a železo).

V rozsahu preverovacieho monitoringu bolo v okrese Košice - okolie odobratých 50 vzoriek, z ktorých 38 vzoriek, t.j. 76,00 % vyhovelo kritériám NV SR č. 354/2006 Z.z.. Nevyhovujúcich bolo 12 vzoriek, t.j. 24,00 % závadnosť (prekročenie limitov bolo zistené v ukazovateľoch: E. coli, koliformné baktérie, pach, pH, železo, hliník, absorbancia, dusičnany, arzén, antimón).

V roku 2010 sme začali výsledky laboratórnych rozborov zadávať do nového informačného systému pre pitnú vodu. Tieto údaje o kvalite vody budú slúžiť ako podklad pre správu EÚ.

Pri plnení úlohy sa sledovala biologická a mikrobiologická kvalita pitných vôd v rozsahu Nariadenia vlády č. 354/2006 Z. z.. Za hodnotené obdobie sa pri plnení úlohy analyzovalo 1 462 vzoriek pitných vôd, z toho 797 vzoriek pitných vôd pre RÚVZ Košice, RÚVZ Michalovce 236, RÚVZ Rožňava 248 a RÚVZ Trebišov 181 vzoriek. Z celkového počtu vzoriek pitných vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 214 vzoriek vôd z vodovodov, 116 zo studní, 7 vzoriek z prameňov a 8 z vrtov. Spolu je to 345 pozitívnych vzoriek, čo predstavuje 24%. Biologickým požiadavkám na kvalitu pitnej vody nevyhovelo 41 vzoriek (t.j. 2,8%) a to v ukazovateľoch abiosestón, vláknité baktérie, živé organizmy a bičíkovce.

V rámci povodní v košickom kraji sa vyšetrilo od júna do septembra spolu 205 vzoriek pitných vôd, z toho 124 vzoriek vôd z Košíc a okolia, 79 z Trebišova a 2 vzorky z Rožňavy. Závadných po mikrobiologickej stránke bolo 158 vzoriek čo predstavuje 77%.

Ukazovatele fekálneho znečistenia (E. coli a koliformné baktérie) sa analyzovali novou metódou, metódou definovaného substrátu Colilertom.
V roku 2010 bolo na OCHA analyzovaných 1632 vzoriek v ktorých sa sledovalo 22 434 ukazovateľov v súlade so Zákonom č. 355/2007 Z. z.. K ukazovateľom, ktorých limit bol najčastejšie prekročený patrili: horčík, horčík a vápnik.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V **roku 2010** bol štátny zdravotný dozor naďalej zameraný na dodržiavanie povinností vyplývajúcich z platnej legislatívy na pracoviskách s rizikovými prácami.
a/ Na základe prehodnotenia zdravotných rizík v existujúcich prevádzkach bolo celkom vydaných **59 rozhodnutí**, tzn., že pôvodné rozhodnutia o zaradení pracovných činností do kategórie rizikových prác stratili účinnosť právoplatnosťou vydaných nových rozhodnutí.
b/ Na základe hodnotenia zdravotných rizík vychádzajúcich z objektivizácie pracovného prostredia a predloženia návrhov na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác bolo vydaných **21 nových rozhodnutí**.
c/ Na základe prehodnotenia zdravotných rizík bolo **zrušených 79 rozhodnutí** a z dôvodu vykonania opatrení na zníženie rizika, 13 rozhodnutí bolo zrušených z dôvodu zastavenia výroby, resp. zániku podnikateľského subjektu.
V sledovanom období bolo na rizikových pracoviskách vykonaných **185 kontrol**.
Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli na rizikových pracoviskách rozdané na vyplnenie kontrolné listy informovanosti zamestnancov v počte 195 (typ C - 31, typ H – 111, typ K – 37, typ Z – 16).
Evidencia rizikových prác je priebežne doplňovaná v programe ASTR.

Porovnanie rokov 2009 a 2010

Rok	2009	2010	trend oproti roku 2009
Nové rozhodnutia RP	27	21	- 6
Prehodnotené rozhodnutia RP	42	59	+ 17
Zrušené rozhodnutia RP	54	92	+ 38
ŠZD – previerky RP	153	185	+ 32

Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom podľa okresov

Za rok 2009				Za rok 2010		
Okres	**Počet zariadení**	**Počet zamestnancov v riziku**		**Počet zariadení**	**Počet zamestnancov v riziku**	
		celkom	**z toho ženy**		**celkom**	**z toho ženy**
Košice I.	17	393	108	12	351	75
Košice II.	27	11 420	828	28	10 610	784
Košice III.	-	-	-	-	-	-
Košice IV.	29	891	152	29	881	148
Košice – okolie	39	559	62	34	432	17
Spolu:	112	13 263	1 150	**103**	**12 274**	**1 024**

Prehľad počtu exponovaných rizikovým faktorom za obdobie rokov 2006 – 2010

Počet exponovaných rizikovým faktorom									
za rok 2010		2009		2008		2007		2006	
spolu	**ženy**	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	Ženy
12274	**1 024**	13 263	1 150	14 794	1 376	14 065	1 497	15 009	1 852

Z prehľadov je zrejmé, že naďalej pokračuje dlhoročný trend znižovania počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. V priebehu roku 2010 došlo oproti roku 2009 k výraznému **zníženiu** počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom, pričom výrazné zníženie sme zaznamenali najmä v okrese Košice II., a to z dôvodu vykonania organizačných zmien, resp. zníženia počtu zamestnancov v spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o.

Chemické faktory

a) Pevný aerosol

Za účelom objektivizácie pracovného prostredia a zaradenia pracovníkov do rizikových kategórií bolo vykonávané stanovenie koncentrácie pevných aerosólov. Odbery vzoriek boli vykonané na zváračských, drevospracujúcich a ďalších pracoviskách, v v okresoch Košice, Michalovce, Trebišov a Spišská Nová Ves. Prekročenie prípustných expozičných limitov bolo zistené v nasledujúcich prevádzkach:

GBO Južná trieda Košice (merané pre PZS Medison) – zo 4 osobných odberov v troch prípadoch prekročenie menej ako dvojnásobné.

Slovenské elektrárne Vojany – z 12 osobných odberov bolo prekročenie v troch prípadoch, z toho v 1 prípade súčasné prekročenie respirabilnej aj celkovej koncentrácie (respirabilná

menej ako 2-násobné a celková viac ako 2-násobné) a z ďalších dvoch bola prekročená v jednej respirabilná koncentrácia menej ako 2-násobne a v druhej celková koncentrácia viac ako 2-násobne.
SEZ Krompachy (zlievareň okr. Spišská Nová Ves): bolo zistené prekročenie viac ako dvojnásobné.
Rozsah vykonaných odberov a analýz je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Pevný aerosól

Odber	**Počet vzoriek**	**Počet ukazovateľov**	**Počet analýz**
osobný	*120*	*161*	*230*
stacionárny	*15*	*29*	*38*
Spolu	***135***	***185***	***263***

Na základe požiadavky útvaru Riaditeľa pre PZS U. S. Steel Košice o vykonanie medzilaboratórneho porovnávacieho merania sme sa zúčastnili odberu vzoriek na pracovisku Mlynice DZ U. S. Steel. Skonštatované bolo, že naše výsledky sa pohybovali v rámci určeného intervalu prijateľnosti, ktorý bol stanovený na 10% pre celkovú koncentráciu a 20% pre koncentráciu respirabilnej frakcie pevného aerosólu.
Ďalšie medzilaboratórne porovnávanie sa uskutočnilo v SMZ Jelšava, zúčastnili sa okrem nás RÚVZ Nitra, Prešov a Banská Bystrica. Aj v tomto prípade výsledky boli vyhovujúce.

Stanovenie oxidu kremičitého
Oxid kremičitý sa stanovuje v respirabilnej frakcii pevného aerosólu za účelom posúdenia jeho fibrogenity a stanovenia najvyššieho prípustného expozičného limitu v prípade fibrogénnych pevných aerosólov. Analýza sa vykonáva metódou IČ spektrometrie s Fourierovou transformáciou.
Oxid kremičitý bol stanovený vo vzorkách pevného aerosólu dodaných z ***RÚVZ Bratislava v rámci ŠZD***, a jeho obsah predstavoval 98,7 a 66,7%.
Pre spoločnosť ***BEL/NOVAMANN Nové Zámky*** bolo analyzovaných 17 vzoriek, v 3 vzorkách bol obsah menej ako 1%, teda sa nepotvrdila fibrogenita prachu, v ostatných bol stanovený obsah od 1,39% až 37,45%.
Pre ***ÚVZ MDPT SR oddelenie Košice*** bol stanovený obsah oxidu kremičitého 4,76% v spoločnosti Durban s. r.o.
Pre ***PZS Opatovce nad Nitrou*** bola analyzovaná 1 vzorka, kde sa fibrogenita prachu nepotvrdila.
Pre ***PZS Martin*** boli analyzované 4 vzorky s obsahom od 2,3 do 10,3%.
Pre RÚVZ Sp. N. Ves, boli analyzované 3 vzorky zo spoločnosti ***SEZ Krompachy***. Vo všetkých troch bola potvrdená fibrogenita prachu.
Pre RÚVZ Michalovce bolo analyzovaných 5 vzoriek zo spoločnosti ***Slovenské elektrárne Vojany V***o všetkých bola potvrdená fibrogenita prachu.
Prehľad o počte odobratých vzoriek je v nasledujúcej tabuľke:

	VZORKY		POČET VZORIEK	Počet ukazovateľov	Počet analýz
	Dodané	*Odobraté*			
Bratislava	*2*	-	*2*	*2*	*2*
Košice	-	*4*	*4*	*4*	*5*
Michalovce	-	*5*	*5*	*5*	*7*
Martin	*4*	-	*4*	*4*	*4*
Nitra	*1*	-	*1*	*1*	*1*
Nové Zámky	*17*	-	*17*	*17*	*34*
Rožňava	*4*	-	*4*	*4*	*4*
Spišská N.V.	-	*3*	*3*	*3*	*4*
Spolu	***28***	***12***	***40***	***40***	***61***

b) Chemické faktory v ovzduší

Z chemických faktorov sa stanovovali v odobratých vzorkách ovzdušia oxidy dusíka, oxid uhoľnatý a uhličitý na zváračských pracoviskách. Z ďalších chemických faktorov to boli prchavé organické látky v lakovni OLIERI Košice, v Chemku Strážske kde sa stanovoval aj fenol a v Kovovýrobe Tornaľa (Banskobystrický kraj) V čistiarni REMARK Košice sme odoberali vzorky tetrachlóretylénu. Koncentrácie týchto chemických faktorov neprekračovali prípustné expozičné limity. Z ďalších chemických škodlivín bol stanovovaný fenol, amoniak, hliník, minerálne oleje, chlorovodík a iné.

Formaldehyd sa opakovane meral na ***Ústave anatómie LF UPJŠ***, kde v roku 2009 bolo namerané vysoké prekročenie NPEL. Po namontovaní vzduchotechnických jednotiek boli 2-násobné, z troch osobných odberov bolo prekročenie v dvoch prípadoch menej ako 2-násobné. Podmienky na Ústave anatómie sa výrazne zlepšili po vykonaných opatreniach. ***Formaldehyd*** sa opakovane meral aj v bioptickom laboratóriu HIS-DG s. r. o. Košice, kde po vykonaných opatreniach formaldehyd neprekračoval NPEL.

Ďalej bol formaldehyd objektivizovaný aj na prevádzkach Chemko Strážske, kde bolo zistené prekročenie viac ako dvojnásobné, v rámci ŠZD v okrese Trebišov na pracovisku Centrálnej sterilizácie a vo vnútornom ovzduší v MŠ Jasov. Na týchto pracoviskách prekročenie nebolo zistené.

Pre odbor HDaM RÚVZ Michalovce sa uskutočnil odber 4 vzoriek vnútorného ovzdušia, v ktorých sa stanovil obsah ortuti. Najvyššia nameraná hodnota bola 23,37 μg/m^3.

Rozsah vykonaných odberov a analýz je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Chemické faktory v ovzduší

Odber	**Počet vzoriek**	**Počet ukazovateľov**	**Počet analýz**
osobný	*21*	*82*	*213*
Stacionárny	*168*	*228*	*607*
Spolu	***189***	***310***	***820***

V tomto roku sa oddelenie OOPŽP zúčastnilo na MPS organizované SZÚ Praha na stanovenie formaldehydu metodikou pre vnútorné ovzdušie budov. Analyzovali sme 5 vzoriek a jeden slepý pokus. Účasť bola úspešná..

Ďalšie chemické faktory

Analýza dezinfekčných prostriedkov pre odbor epidemiológie a hygieny životného prostredia

RÚVZ	počet vzoriek	počet ukazovateľov	počet analýz
Trebišov (EP)	*2*	*2*	*4*
Michalovce (HŽP)	*2*	*2*	*6*
Košice (EP)	*1*	*1*	*3*
SPOLU	*5*	*5*	*13*

c) Biologické expozičné testy

Zo Železničného zdravotníctva Košice bolo dodaných a analyzovaných 49 vzoriek moču na stanovenie fenolov v moči, 37 vzoriek moču na stanovenie kyseliny delta-aminolevulovej a olova v moči, 37 vzoriek na stanovenie olova v krvi. Súčasťou analýzy biologického materiálu je aj stanovenie kreatinínu v moči z dôvodu prepočtu koncentrácie fenolu, kyseliny delta-aminolevulovej a olova v moči na kreatinín.

Z dodaných vzoriek bolo olovo v moči prekročené v 5 vzorkách, kyselina delta-aminolevulová v 7 vzorkách a olovo v krvi v 1 vzorke.

Z firmy Fiberstruck Chemko Strážske bolo dodaných 26 vzoriek na stanovenie kyseliny mandľovej v moči, prekročenie biologickej medznej hodnoty (BMH) bolo zistené v 6 vzorkách, z toho v 1 prípade až viac ako 5-násobné.

Biologické expozičné testy

Chemický faktor	POČET VZORIEK			Počet ukazovateľov	POČET ANALÝZ
	dodaných	odobraných	analyzovaných		
Fenol v moči	*49*	*-*	*49*	*98*	*305*
ALA	*37*	*-*	*37*	*72*	*244*
Pb v krvi	*37*	*-*	*37*	*-*	*-*
Kys.mandlová	*26*	*-*	*26*	*52*	*60*
Spolu	***149***	***-***	***149***	***222***	***609***

Počet vzoriek 1-hydroxypyrénu v moči je uvedený v úlohe 7.11

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých látok a prípravkov a jedovatých látok a prípravkov

V priebehu uplynulého roka bolo vykonaných **12** kontrol zameraných na prácu s veľmi toxickými látkami a toxickými látkami a zmesami. Predmetom výkonu štátneho zdravotného dozoru boli hospodárske dvory v Košickom Klečenove, Mokranciach a Drienovci. V areáli spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o. bolo spolu vykonaných 5 previerok. Jednalo sa o prevádzky spoločnosti U. S. Steel Košice – Labortest s.r.o. a to o Laboratórium Studenej valcovne, Laboratórium Koksovne a Kvantometrické laboratórium a o Sklad nebezpečných látok spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o.. Predmetom štátneho zdravotného dozoru bola aj spoločnosť Neo Slovak a.s. Košice, v ktorej sa pri tzv. tvrdom chrómovaní valcov používa oxid chrómový.

Kontroly boli ďalej vykonané v spol. Galvanic Service s.r.o. v Čečejovciach, v ktorej sa používa toxická látka, konkrétne oxid niklový pri elektrolytickom pokovovaní kovov, v skúšobných laboratóriách spoločnosti EUROCAST Košice s.r.o., kde sa v súčasnosti veľmi

toxické a toxické látky iba skladujú, v spol. Tepláreň Košice a.s. a Slovenské magnezitové závody, a.s., Závod Bočiar.
Súhlas na **používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí** bol vydaný **v šiestich prípadoch.** Konkrétne sa jednalo o spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o., Geolab s.r.o., Cytolab s.r.o., Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Ústav materiálového výskumu SAV a Univerzitu veterinárskeho lekárstva.
Porušenie predpisov na ochranu zdravia v súvislosti s používaním veľmi toxických a toxických látok a zmesí nebolo zaznamenané ani v jednom prípade.

Od začiatku roka bolo vydaných **spolu 128 osvedčení, z toho 121 na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a 7 osvedčení na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.**
Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami v priebehu roka zasadala **dvakrát.**
Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s **dezinfekčnými prípravkami** na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na **reguláciu živočíšnych škodcov** na profesionálne použitie zasadala **raz.**

	Počet
Previerky	12
Návrhy na vydanie osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s VTL a Z a TL a Z	6
Osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s VTLaZ a TLaZ	121

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Na dozorovanom území evidujeme **66 organizácií, v ktorých sa používajú chemické karcinogény a mutagény.** V priebehu roka pribudla 1 nová organizácia a to CytoLab, s.r.o., ktorá poskytuje vyšetrenia a laboratórnu diagnostiku v odboroch cytológia a biopsia.
V roku 2010 bolo vydaných **8 súhlasných rozhodnutí** na činnosti **spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov** pre právne subjekty Frucona a.s., Inžinierske stavby a.s., ÚKSUP v Bratislave, pracovisko Oddelenie všeobecnej a karanténnej diagnostiky v Haniske, U.S.Steel Košice, s.r.o., Vulkmont a.s. Košice, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach pre pracoviská v zrekonštruovaných priestoroch Pavilónu chémie, Ústav materiálového výskumu SAV a CytoLab, s.r.o.
V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných **10 kontrol.** V spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o. bolo vykonaných 5 kontrol, pričom išlo predovšetkým o prevádzky VKB1, VKB3 a Príprava vsádzky na DZ Koksovňa. Tri kontroly boli zrealizované v spoločnosti U. S. Steel Košice – Labortest, s.r.o. a v rámci areálu USSKE aj v spoločnosti Neo Slovak a.s. Košice a v stolárskej dielni KVIST s.r.o.
V roku 2010 bolo vydaných **25 súhlasných rozhodnutí** na činnosti spojené s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest, pričom v 7 prípadoch sa jednalo o súhlas na výmeny azbestocementových kanalizačných potrubí v bytových domoch.
Pokuta za porušenie ustanovení NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci bola uložená spoločnosti **City Industry Services, s.r.o.,** ktorá zabezpečovala demontáž azbestocementového opláštenia Chladiacej

veže na DZ Koksovňa. Uvedená spoločnosť sa voči rozhodnutiu o uložení pokuty odvolala a následne bolo rozhodnutie v rámci autoremedúry zrušené. Iné sankcie neboli uplatnené.
V súvislosti s odstraňovaním azbestu bol riešený podnet týkajúci sa neodbornej manipulácie s azbestocementovým materiálom pri výmene strechy na Rímskokatolíckom kostole v Moldave nad Bodvou.

Pokuta za porušenie ustanovení § 52 ods. 1 zák. č. 355/2007 Z.z. bola uložená v odvolacom konaní v januári 2010 spol. ÚKSUP Bratislava, pobočka Košice, pre pracovisko Oddelenie všeobecnej a karanténnej diagnostiky v Haniske. Pri kontrole bolo zistené, že účastník konania prevádzkoval, skladoval a manipuloval s veľmi toxickou látkou a vykonával činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov na predmetnom pracovisku bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva. Účastník konania sa voči rozhodnutiu o pokute odvolal a pretože vyvinul snahu pri odstraňovaní nedostatkov bola mu v rámci odvolacieho konania znížená výška pokuty, ktorú uhradil vo februári 2010.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V priebehu roku 2010 bola prehodnotená psychická pracovná záťaž v spoločnosti VSE IT služby, s.r.o. u zamestnancov pracujúcich s PC, pričom zamestnanci RÚVZ Košice participovali pri hodnotení psychickej záťaže u týchto zamestnancov v rámci projektu Zdravé pracoviská. Z výsledkov hodnotenia bolo zrejmé, že do 2. kategórie bola zaradená práca profesie manažér a do 1. kategórie práca profesií administrátor Desk Top, administrátor Help Desk, SAP konzultant, technik, systémový administrátor, asistent a vývojár operátor HT.
Prehodnotená bola psychická záťaž a predložené boli k nahliadnutiu aj posudky rizík v iných spoločnostiach, a to napr. v spol. Dopravný podnik mesta Košíc, a.s. a v spol. Metro Cash end Carry Slovakia, s.r.o..

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Vykonaných bolo v roku 2010 celkom **73** prešetrení pri podozrení na chorobu z povolania. V **35** prípadoch bola v závere prešetrenia konštatovaná možnosť profesionálnej súvislosti.
Najčastejšie sa prešetrovalo v spoločnostiach **U. S. Steel Košice, s.r.o**. (24 prípadov, z toho 11x u profesie žeriavnik) a **Vulkmont a.s. Košice** (5 prípadov, z toho 4 u profesie hutný murár). Po dvoch prípadoch boli prešetrenia vykonané v spoločnostiach EuroCast Košice, s.r.o., Inžinierske stavby a.s., Faurécia Košice, s.r.o., Molex Slovakia, a.s. a Refrako, s.r.o.. Po jednom prípade sa šetrenie uskutočnilo v ďalších 34 spoločnostiach.
Medzi najčastejšie šetrené profesie patrili: žeriavnik (11x), strojnícke profesie a obsluhy liniek (7x), hutný murár (5x), operátor výroby (5x), zámočnícke profesie (4x), traktorista (3x), zvárač (3x) a predavač – pokladník (3x).
Všetky ochorenia boli lokalizované v oblasti horných končatín, vrátane oblasti ramena. Vo všetkých prípadoch sa postupovalo podľa možností aspoň orientačne podľa návrhu metodického postupu.
V súvislosti s častými ochoreniami horných končatín u žeriavnikov v spoločnosti U. S. Steel Košice boli vykonané opakované konzultácie s PZS. V spoločnosti sa na niektorých prevádzkach realizovali opatrenia na zníženie rizika z fyzickej záťaže výmenou sedačiek a pákových ovládačov.
V ostatných prípadoch, v ktorých bola zistená priama súvislosť s výkonom profesie, bola prekonzultovaná povinnosť vykonať objektívne posúdenie rizika z fyzickej záťaže a v nadväznosti na to navrhnúť preventívne a ochranné opatrenia. Vo všeobecnosti prevládajú zamestnávatelia, ktorí nemajú doteraz zhodnotené riziká z fyzickej záťaže na pracoviskách alebo predkladajú výsledky auditu, resp. neúplného hodnotenia. V tejto súvislosti narážame na problém odborného zvládnutia hodnotenia fyzickej záťaže tak zamestnávateľom, ako aj

PZS, ktoré sú u zamestnávateľov na tento účel zazmluvnené. V spoločnosti Vulkmont a.s. Košice sú doteraz pracovné činnosti vykonávané niektorými profesiami zaradené do kategórie rizikových prác na základe častého výskytu ochorení z DNJZ.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V sledovanom období bolo vykonaných celkom **8 prešetrení pre podozrenie na chorobu z povolania z dôvodu poškodenia chrbtice.** Priama súvislosť bola potvrdená v 5 prípadoch. Šetrenia boli vykonané najmä v spoločnostiach U. S. Steel Košice, s.r.o. u 4 žeriavnikov elektrických mostových žeriavov s priamou súvislosťou v závere stanoviska a v dvoch prípadoch bez priamej súvislosti u plynového manipulanta a strojníka. Po 1 prípade bolo vykonané prešetrenie u mechanika – elektrikára v spoločnosti HaH spol. s.r.o., a u zdravotnej sestry v DD Šugov, resp. DSS Jasov.

Vzhľadom na častý výskyt poškodení chrbtice u žeriavnikov v spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o. boli na vybraných pracoviskách vymenené staré koľajové dráhy a v kabínach žeriavov boli nainštalované ergonomickejšie kreslá.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

V rámci tejto úlohy bol ŠZD zameraný na zisťovanie pracovných podmienok a plnenie povinností v súvislosti s výkonom prác pri zobrazovacích jednotkách v spoločnostiach RÚVZ Košice a U. S. Steel Košice, s.r.o.. V úhrne boli získané údaje od **70 respondentov.**

Na **RÚVZ Košice** bola v prvej polovici roku u 58 zamestnancov sledovaná práca so ZJ tak u stredoškolských, ako aj u vysokoškolských zamestnancov, pričom bolo zistené, že čas práce so ZJ spravidla nedosahuje 4 hodiny za deň. V tomto zmysle nie je možné prácu zamestnancov hodnotiť ako prácu so ZJ v zmysle požiadaviek právnych predpisov. Pri výkone ŠZD boli zistené niektoré drobné nedostatky, najmä v nevhodnom umiestnení PC, pričom boli individuálne odkonzultované možnosti ich odstránenia. Pri výkone ŠZD neboli zistené žiadne závažnejšie nedostatky.

V spoločnosti **U. S. Steel Košice, s.r.o.** boli subjektívne aj objektívne hodnotené pracovné podmienky u 12 administratívnych pracovníkov vedenia spoločnosti. Z výsledkov ŠZD je zrejmé, že zamestnanci sú zo strany zamestnávateľa pravidelne školení a informovaní o zásadách bezpečnej práce so ZJ. Ďalej bolo zistené, že absolvovali skríningové vyšetrenie očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ, v pravidelných intervaloch alebo pri ťažkostiach. V odôvodnených prípadoch absolvovali aj komplexné oftalmologické vyšetrenie. Zamestnávateľ poskytuje podľa potreby zamestnancom špeciálne korekčné prostriedky pre prácu s PC. Pri výkone ŠZD neboli zistené žiadne nedostatky.

V súvislosti s realizáciou projektu Zdravé pracoviská v spoločnosti **VSE IT služby**, s.r.o. bola v prvom polroku 2010 vyhodnotená zraková záťaž u 49 respondentov pracujúcich prevažnú časť pracovnej zmeny s osobným PC.

2.3. Zdravé pracoviská

V roku 2010 bola v rámci projektu Zdravé pracovisko **VSE IT služby, s.r.o**. ukončená III. etapa zameraná na psychickú a senzorickú záťaž pri práci za PC. Bol vykonaný a skompletizovaný zber dotazníkových údajov od 49 zamestnancov zameraných na individuálne a skupinové hodnotenie psychickej a senzorickej záťaže a v nadväznosti na to bol odborne vyhodnotený.

Výsledky, ako aj návrh opatrení, boli prezentované zamestnávateľovi a osobitne zamestnancom, čím bola III. etapa projektu ukončená.

Pri hodnotení subjektívnej psychickej záťaže podľa Meistera prevládala psychická záťaž, pri ktorej nie je pravdepodobne ovplyvnené zdravie, subjektívny stav ani výkonnosť. Úroveň pracovných podmienok z hľadiska objektívneho hodnotenia psychickej záťaže mentálnej dosahovala 2. stupeň, len v prípade manažérov 3. stupeň.
Intenzita zrakových ťažkostí bola primeraná charakteru práce so ZJ a nižšia v porovnaní s orientačnými normami použitej metódy. Menej ako ¼ zamestnancov mala zvýšené celkové zrakové ťažkosti počas práce aj pretrvávajúce po skončení práce. V predmetnom súbore boli približne rovnomerne zastúpené okulárne, vizuálne aj nešpecifické zrakové ťažkosti, ktoré boli spojené s problémami zrakového orgánu, vnímaním, celkovou únavou a malátnosťou, resp. bolesťami hlavy. Chronické zrakové ťažkosti boli zistené u 14 % zamestnancov počas práce a u 18 % po skončení práce.

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl.

Túto úlohu neplníme.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

V zmysle 2. bodu prijatých záverov z celoslovenského seminára pracovníkov odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR „Kontrola uplatňovania chemickej legislatívy orgánmi verejného zdravotníctva“, ktorý sa konal dňa 17.06..2010 na RÚVZ v Banskej Bystrici bola dňa 05.10.2010 vykonaná cielená kontrola v spoločnosti Carmeuse Slovakia s.r.o. v Závode Vápenka, Vstupný areál USS Košice, ktorý je výrobcom a uvádza na trh 2 zavedené látky v prípravkoch. V priebehu kontroly bol vyplnený jednotný dotazník projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 týkajúci sa predregistrácie, resp. registrácie zavedených látok a kariet bezpečnostných údajov. Vyplnený dotazník bol zaslaný v elektronickej verzii na spracovanie na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Plnenie projektu bolo realizované podľa aktuálnej osnovy. Projektom boli sledovaní a hodnotení klienti v 2 vekových kategóriách mužov a žien, ktorí vykonávajú stredne ťažkú prácu a to v každej kategórii celkovo v počte 80. Všetci klienti vypísali retrospektívnu 24 hodinovú spotrebu podľa predtlače, vyplnili klinicko-somatometrické dotazníky a dotazníky o životospráve. Zároveň im bolo vykonané somatometrické a biochemické vyšetrenie, ktorého realizáciu vrátane kompletného poradenstva a stanovenia rizika výskytu metabolického syndrómu zabezpečil odbor podpory zdravia. Vyhodnotenie získaných údajov a hodnôt jednotlivých klientov bolo vykonané priebežne podľa kritérií stanovených pre predmetný projekt. V rámci tejto úlohy bol odborom podpory zdravia vyšetrený a štatisticky vyhodnotený jeden uzavretý kolektív pracovníkov firmy Vamex, a.s. Košice – 23 zamestnancov, (14 mužov, 9 žien).

Na základe analýzy vybraných nutričných faktorov, ktoré boli spracované u všetkých respondentov počítačovým programom ALIMENTA prostredníctvom údajov o stravovaní získaných retrospektívnou spotrebou od 80 respondentov možno konštatovať:

Energetický príjem vyšší ako ho odporúčajú OVD bol zistený u 11 respondentov vo všetkých sledovaných skupinách, čo predstavuje 13,75%. Na vyššom energetickom príjme sa podieľali bielkoviny v 58,75% (47 klientov), tuky v 28,75% (23 klientov) a sacharidy v 15% (12 klientov). U 59 klientov (73,75%) bol zistený nižší energetický príjem ako je odporúčaný

OVD. Oproti r.2009 sa energetický príjem znížil o 1,25% (1 klient). Bol však zistený posun v podiele bielkovín, tukov a sacharidov na energetickom príjme. O 11,25% vzrástol podiel sacharidov, o 7,5% klesol podiel bielkovín a o 22,5% klesol podiel tukov.

U 46 klientov (57,5%) bol zistený nedostatočný príjem vitamínu C. Oproti roku 2009 sa znížil príjem vitamínu C o 8,75 % Pitný režim nebol vyhovujúci v 47,5 % (38 klientov) jeho dodržiavanie sa zhoršilo oproti r.2009 o 6,25%. Príjem hrubej vlákniny bol nedostatočný u 70 klientov, čo predstavuje 87,5% čo predstavuje pokles príjmu oproti r.2009 o 7,5%. Nadmerný príjem NaCl bol u 41 klientov, čo predstavuje 51,25% (zvýšený príjem NaCl bol výraznejšie zaznamenaný u mužov v oboch vekových kategóriách) príjem NaCl sa oproti r.2009 zvýšil o 2,5%. Príjem cholesterolu v nadmernom množstve bol zistený u 17 respondentov (21,25%) čo však predstavuje zníženie oproti r.2009 o 1,25%.

1. Dotazník o spotrebe potravín

Z vyplnených dotazníkov vyplynulo nasledovné:

Hodnotením stravovacích zvyklostí bolo zistené, že 75 respondentov (93,75%) konzumuje bežnú stravu, z toho 15 klientov (18,75%) sa stravuje 5-krát denne, 4-krát denne sa stravuje 21 klientov (26,25%), 3-krát denne konzumuje stravu 33 (41,25%) respondentov, 2-krát denne 11 klientov (13,75%), 1 krát denne žiaden klient (0%).

Pri hodnotení frekvencie konzumovania vaječných, resp. majonézových jedál bolo zistené, že 5 (6,25%) klientov vaječné, resp. majonézové jedlá konzumuje veľmi často (4-5 krát do týždňa) a 17 (21,25%) klientov nekonzumuje vôbec, 58 respondentov (72,5%) udávalo konzumáciu jedál 1-2 krát do týždňa. Pri hodnotení konzumácie mäsitých jedál z vyplnených dotazníkov vyplýva:

- pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) konzumuje bravčové mäso 12 klientov (15%), hovädzie mäso 4 respondenti (5%), iné mäsá (baranie, králičie) 1 klient (1,25%)
- menej často (1- 2 krát do týždňa) konzumuje bravčové mäso 63 klientov (78,75%), hovädzie mäso 33 klientov (41,25%), iné mäsá (baranie, králičie) 29 klientov (36,25%)
- nekonzumuje bravčové mäso 5 klientov (6,25%), hovädzie mäso 20 klientov (25%), iné mäsá (baranie, králičie) 50 klientov (62,5%)

Mäsové výrobky/ mäkké mäsové výrobky a údeniny, mäsové konzervy/:

- pravidelne a veľmi často konzumuje 16 klientov (20%)
- menej často konzumuje 52 klientov (65%)
- nekonzumuje 12 klientov (15%)

Hydinu

- pravidelne a veľmi často konzumuje 36 klientov (45%)
- menej často konzumuje 41 klientov (51,25%)
- nekonzumuje 3 klientov (3,75%)

Hydinové výrobky

- pravidelne a veľmi často konzumuje 10 klientov (12,5%)
- menej často konzumuje 55 klientov (68,75%)
- nekonzumuje 15 klientov (18,75%)

Vnútornosti

- pravidelne a veľmi často nekonzumuje žiaden z klientov (0%)
- menej často konzumuje 24 klientov (30%)
- nekonzumuje 56 klientov (70%)

Pri posudzovaní konzumovania tukov bolo zistené, že klienti konzumovali viac rastlinných tukov ako živočíšnych. Pri hodnotení spotreby mlieka bola najvýraznejšia frekvencia spotreby polotučného mlieka 23,75% , nízkotučného mlieka 7,5%, plnotučného mlieka 18,75%. Kyslo mliečne nápoje (acidofilné mlieko, kefír, zakysanka) nekonzumovalo

22 klientov 27,5%, 17,5% respondentov uprednostňuje v stravovaní smotanové jogurty pred nízkotučnými 13,75% klientov, v konzumácii tvrdých, mäkkých a tavených syrov klienti preferujú vysoko tučné syry (viac ako 30% v sušine) 21,25% klientov pred nízko tučnými (menej ako 30% tuku v sušine) 12,5% klientov. Konzumácia vajec bola najvýraznejšia vo frekvencii 1-2 do týždňa u 68 sledovaných respondentov (85%), vajcia nekonzumovalo 7 klientov (8,75%).

Spotreba strukovinových pokrmov bola udávaná v 80% (64 klientov) s frekvenciou konzumácie 1-2 krát do týždňa, 6,25% respondentov strukovinové pokrmy nekonzumovalo. Pekárenské výrobky celozrnné konzumovalo pravidelne a veľmi často (4-5 x do týždňa) 36 klientov (45%), menej často (1- 2x do týždňa) 31 respondentov (38,75%) a vôbec nekonzumovalo 13 respondentov (16,25%). Pekárenské výrobky tmavé v zastúpení 37,5% klientov pravidelne a veľmi často (4-5 x do týždňa) konzumovalo, s frekvenciou konzumácie menej často (1-2x do týždňa) 39 klientov (48,75%) a vôbec nekonzumovalo 11 klientov (13,75%). Biele pekárenské výrobky pravidelne a veľmi často konzumovalo 20% a nekonzumovalo 31,25% klientov. Múčne jedlá a sladkosti v stravovaní pravidelne a veľmi často (4-5 x do týždňa) udávalo 20% klientov a nekonzumovalo ich 10% klientov. Zeleninu vrátane mrazenej a konzervovanej konzumovalo pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) 44 klientov (55%), 1-2 krát do týždňa 36 klientov (45%) a nekonzumovalo 0%, hlúbovú zeleninu najviac klientov konzumovalo 1-2 krát do týždňa 65 klientov (81,25%). Ovocie čerstvé a mrazené konzumovali všetci klienti. Pravidelne a veľmi často ho konzumovalo 45 klientov (56,25%), 1-2 krát do týždňa 35 klientov 43,75%. Sóju a sójové výrobky nekonzumovalo 46 respondentov (57,5%), jej konzum pravidelne a veľmi často (4-5 x do týždňa) udávalo 2,5% klientov a frekvenciu 1-2 krát do týždňa udáva 32 klientov (40%). U špenátu udávalo konzumáciu 1-2 krát do týždňa 41 klientov (51,25%) a 38 respondentov nekonzumovalo (47,5%). Konzumáciu morských rýb (aj konzervovaných) a živočíchov najčastejšie konzumovalo 1-2 krát do týždňa 67 klientov (83,75%) a 8 klientov ich nekonzumovalo (10%). Hodnotením príjmu nealkoholických nápojov bolo zistené: pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) sladené nápoje konzumovalo 14 klientov (17,5%,) nesladené 49 klientov (61,25%), prírodné ovocné a zeleninové šťavy bez cukru 7 klientov (8,75%), 1-2 krát do týždňa sladené nápoje konzumovalo 26 klientov (32,25%), nesladené 28 klientov (35%), prírodné ovocné a zeleninové šťavy bez cukru 43 klientov (53,75%). Konzum sladených nápojov neudávalo 50 klientov (62,5%), nesladených nápojov 3 klienti (3,75%) a prírodné ovocné a zeleninové šťavy bez cukru 30 klientov (37,5%). Konzumáciu čaju udávali klienti nasledovne: vo frekvencii pravidelne a veľmi často (4-5 x do týždňa) bylinkový čaj 24 klientov (30%),ovocný čaj 26 klientov (32,5%), čierny čaj 16 klientov (20%), spotrebu zalievanej kávy udávalo vo frekvencii pravidelne a veľmi často (4-5 x do týždňa) 16 klientov (20%), presso a nescafé 37 klientov (46,25%), kávu nekonzumovalo v jednotlivých sledovaných skupinách 68,75%- 35% respondentov. Alkoholické nápoje- destiláty a víno konzumovalo pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) 3 klienti (3,75%), likéry 0 klientov (0%), pivo 2 klienti (2,25%), 1-2 krát denne konzumovalo likéry 12 klientov (15%), destiláty 25 klientov (31,25%), pivo 35 klientov (43,75%). Výživové doplnky s jódom nekonzumovalo 51 klientov(63,75%), 1-2 krát do týždňa 28 klientov (35%) klientov, 4-5 krát do týždňa 1 klient (1,25%).

V spotrebe potravín a pokrmov oproti roku 2009 bolo celkovo zistené zlepšenie. Najpodstatnejšie zmeny: o 13,75 % sa znížila sa častá konzumácia bravčového mäsa, o 6,25% sa zvýšil pravidelný konzum hydiny, o13,75% sa zvýšil pravidelný konzum celozrnných pekárenských výrobkov, o 11,25% sa znížil pravidelný konzum sladkostí,
o 26,25% sa zvýšil počet klientov ,ktorí neudávali konzum sladených nápojov.

2. Dotazník o pohybovej aktivite a životospráve

Z dotazníkov vyplýva, že pohybovej aktivite (telesnej výchove, športu a turistike) v priebehu týždňa sa venovalo 6 hod. a viac 9 klientov (11,25%) , 4-5 hod. týždenne 11 klientov (13,75%), 2-3 hod. týždenne 34 klientov (42,5%), 1 hod. týždenne 15 klientov (18,75%), pohybovej aktivite sa nevenovalo 11 klientov (13,75%). Najčastejších dôvod nevykonávania pohybovej aktivity, ktorý respondenti v dotazníkoch uviedli bol nedostatok času 7 klientov (8,75%), zdravotné dôvody udali 3 klienti (3,75%), ako nepotrebné to uviedol 1 klient (1,25%). Pri hodnotení životosprávy z dotazníkov vyplynulo, že 36 respondentov (45%) malo uspokojivú životosprávu, 25 klientov dobrú (31,25%), málo uspokojivú 14 klientov (17,5%) a zlú 5 klientov (6,25%). Vo zvýšenej miere boli vystavení stresovým faktorom 29 klientov (36,25%), odpoveď- niekedy uviedlo 46 respondentov (57,5%) a 5 (6,25%) klientov nepociťovalo stresovú záťaž doma ani v zamestnaní.

V pohybovej aktivite oproti roku 2009 u klientov došlo k miernemu zlepšeniu a to pokleslo percento klientov, ktorí pohybovej aktivite nevenujú žiaden čas o 28,75%, avšak došlo o 7,5% k nárastu klientov, ktorí uviedli, že boli vystavení vo zvýšenej miere stresovým faktorov (subjektívne) doma alebo v zamestnaní.

3. Somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie.

Index telesnej hmotnosti BMI

- v oboch sledovaných skupinách mužov (delených podľa veku) malo rovnaké % zastúpenie 11 klientov (13,75%) BMI <25; 17 (21,25%) mužov 25<=BMI <30; 12 mužov (15%) BMI>=30
- v sledovaných skupinách žien (delených podľa veku) malo 22 žien BMI < 24 z toho 14 žien vo vekovej kategórií 19-34 a 8 žien vo vekovej kategórií 35-54 rokov, 16 žien malo BMI 24<= BMI <29 z toho 11 žien (vo vekovej kategórií 35-54 r.), 2 ženy mali BMI> 29 z toho 1 žena (vo vekovej kategórií 35- 54 rokov).

Index centrálnej obezity WHR

- WHR< 0,9 malo 21 mužov (26,25%) z toho 13 (16,25%) vo vek. kategórii 19-34, WHR> 0,9 malo 19 klientov (23,75%) z toho vyššie % zastúpenie mali muži vo vek. kategórií 35-59 r
- WHR<= 0,85 bolo zaznamenané u 33 žien (41,25%), WHR> 0,85 malo 7 žien (8,75%), % rozdiel v oboch vekových kategóriách pri hodnotení WHR bol minimálny

Krvný tlak T

- muži

TK syst.< 140 malo v sledovaných skupinách 25 klientov (31,25%) z toho 20 klientov vo vekovej kategórií (19-34 r.), 140<= TK syst.<160 malo 14 (17,5%) klientov s vyšším % vo vek kategórií (35-39 r.), TK syst. >= 160- 1 klient (1,25%) vek. kategória 35-59 r.

TK diast.< 90 malo 27 klientov (33,75%) zvýšené % vo vek. kategórií 19-34r. 90<=TKdiast.<95 mali 6 klienti (3,75%), TK diast.>95 malo 7 klientov (8,75%) zanedbateľný % rozdiel s prihliadnutím na vek. kategóriu

- ženy

TK syst. < 140 malo 32 klientiek (40%), 140 <= TK syst.< 160 bol zaznamenaný u 6 respondentiek (7,5%), TK syst.> 160 2 klientky vek. kategória 35-54r.

TK diast. < 90 bol nameraný u 30 klientiek (37,5%) z toho vyššie % zastúpenie vek. kategória 19-34 r., 90<=TKdiast.<95 4 klientky (5%), z toho 3 vo veku 35- 54r., TK diast.>95 bol opakovane nameraný u 6 respondentiek (7,5%) z toho 5 vo veku 35-54r.

Biochemické parametre:

Celkový cholesterol, HDL, LDL

- muži

C. chol. < 5,0 mmol/l vo vek. kategórií 19-34r. malo 17 respondentov (21,25%), C. chol. < 5,0 mmol/l vo vek. kategórií 35-59r. 7 klienti (8,75%), 13 klienti (6,25%) v oboch vekových kategóriách mali hodnoty v rozpätí 5,0<= c.chol.<6,0, vysoké hodnoty c. chol. > 6 mmol/ l boli zaznamenané u 3 klientov (3,75%) vo veku 35-59r. HDL>= 1,2 mmol/l u 15 (18,75%) klientov, vyššie % zastúpenie vek. kateg. 35- 59r., hodnoty v rozpätí 1,2> HDL>=0,9 malo 18 respondentov (22,5%), HDL< 0,9 7 klienti (8,75%) minimálny % rozdiel v obidvoch vek. kategóriách. Hodnoty LDL< 3,4mmol/l boli zistené u 17 (21,25%) respondentov vo vek kategórií 19-34r., LDL< 3,4mmol/l vo vek kat. 35-59r. boli zaznamenané u 13 klientov (16,25%), u 10 klientov (12,5%) boli hodnoty v rozpätí 3,4< LDL<4,9

Celkový cholesterol, HDL, LDL

- ženy
- C. chol. < 5,0 mmol/l malo 25 (31,25%) žien vyššie % zastúpenie vek. kategória 19-34 r. u 16 klientiek (20%), celk.chol. v rozpätí 5,0<= c.chol.<6,0 11 klientiek (13,75%) z toho 7 (8,75%) vo vek kat.35-54 r., c. chol. > 6 mmol/l - 4 (5%) klientky vek kat. 35-54r. HDL>= 1,4 mmol/l bol zaznamenaný u 28 (35%) respondentiek, hodnoty v rozpätí 1,4> HDL >1,2 mali 4 klientky, HDL< 1,2- 8 klientiek (10%) v oboch vekových kategóriách bolo pri hodnotení rovnaké % zastúpenie, LDL< 3,4 bol vo vek kat.19-34r. u 20 klientiek (25%), vo vek kategórií 35-54r. bola hodnota LDL< 3,4 zaznamenaná u 16 žien (20%), 3 ženy (3,75%) mali hodnoty LDL v rozpätí 3,4< LDL< 4,9, 1 žena (1,25%) mala hodnoty LDL>= 4,9

Triacylglyceroly TG

- muži

  TG< 1,9 boli zaznamenané u 24 mužov (30%), hodnoty v rozpätí 1,9<= TG< 2,3 u 5 (6,25%) mužov, TG> 2,3 u 11 mužov (13,75%) min. % rozdiely v oboch vek kategóriách
- ženy

  TG< 1,9 boli zaznamenané u 20 žien (25%) min. % rozdiely v oboch vek. kategóriách

  TG>= 2,3 malo 14 (17,5%) žien, z toho 9 (11,25%) žien vo vek kat.35-54r., hodnoty TG v rozpätí 1,9<= TG< 2,3 malo 6 žien (7,5%)

Glykémia

- muži

  Glyk< 6,1 mmol/ l bola u 20 mužov (25%) z toho 19 mužov vo vek. kateg. 35-59r., 1 muž vo veku 35- 59 r. mal glyk.> 6,1 mmol/ l
- ženy

Glyk< 6,1 mmol/l bola u 39 žien (48,75%), len 1 klientka vo veku 35-54 r. mala Glyk >6,1 mmol/ l

V roku 2010 klesol počet obéznych žien o 5%, naopak u mužov počet obéznych vzrástol o 5%, namerané hodnoty systolického i diastolického tlaku krvi u žien a mužov celkovo nevykazovali podstatné zmeny oproti r.2009.

Biochemické ukazovatele: v roku 2010 došlo celkovo k miernemu nárastu zisťovaných hodnôt cholesterolu ,triglyceridy vykazovali mierny nárast u mužov a mierny pokles u žien, glykemické hodnoty ostali na úrovni r.2009.

Získané podrobné údaje a výsledky boli zaslané na centrálne spracovanie RÚVZ so sídlom v Poprade.

Projekt bude realizovaný aj v nasledujúcom roku.

V hodnotenom období v rámci plnenia úlohy bolo na OCHA analyzovaných 43 vzoriek, v ktorých sa sledovalo 383 ukazovateľov.

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Na plnenie úlohy bol vypracovaný plán odberu vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete okresov Košice. Výroba, resp. baliareň kuchynskej soli sa na dozorovanom území nenachádza. Podľa vypracovaného plánu boli mesačne odoberané 2 vzorky soli, z toho 1 vzorka z dovozu (vrátane morskej soli) a 1 vzorka domáceho pôvodu.

Za hodnotené obdobie bolo celkom odobratých **24 vzoriek kuchynskej soli** s cieľom stanovenia jodidu, resp. jodičnanu draselného. Obsah jodidu draselného, resp. jodičnanu draselného (vyjadrený ako KI) bol vo všetkých vzorkách posúdený podľa požiadavky hlavy 3. Časti Potravinového kódexu SR (15 - 35 mg/kg) a zároveň podľa označenia obsahu jódu na obale výrobku.

Z vyšetrených vzoriek kuchynskej soli v obsahu jódu nevyhoveli požiadavke potravinového kódexu SR celkom tri vzorky, z toho dve boli morská soľ a obsah jódu bol vyšší a jedna vzorka tuzemskej produkcie mala nižší obsah jódu. Prehľad o obsahu jódu vo vyšetrených vzorkách je priložený v tabelárnych prehľadoch (1- 4).

V rámci kontroly jodidácie kuchynskej soli bolo na odbore CHA analyzovaných 51 vzoriek rôznych druhov kuchynskej soli, v ktorých sa sledovalo 149 ukazovateľov. Požiadavkám nevyhovelo 8 vzoriek v parametri jodidy.

3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Na plnenie úlohy bolo gestorským pracoviskom vypracované usmernenie na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami s harmonogramom odberu vzoriek kozmetických výrobkov v rámci SR. V zmysle usmernenia bol vypracovaný plán plnenia tejto úlohy s plánom odberu vzoriek kozmetických výrobkov na laboratórne skúšanie. Podľa vypracovaného plánu výkonu dozoru boli v máji odobraté:

- **3 vzorky dekoratívnej kozmetiky pre deti** za účelom chemického skúšania v ukazovateľoch chemické prvky – Pb, Hg, Cd, a Ni. Predmetné kozmetické výrobky boli laboratórne skúšané RÚVZ so sídlom v Žiline;
- **vzorky čistiacich kozmetických výrobkov pre deti** za účelom mikrobiologického a chemického vyšetrenia. Z mikrobiologických ukazovateľov boli vyšetrené celkový počet mikroorganizmov, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans a u dvoch výrobkov, ktorých dátum minimálnej trvanlivosti bol označený symbolom otvoreného téglika (12 mesiacov) bol vykonaný aj záťažový test na overenie účinnosti deklarovanej antimikrobiálnej konzervácie. Z chemických ukazovateľov bol vyšetrený obsah chemických konzervačných látok: kyselina benzoová, kyselina sorbová, kyselina salicylová, kyselina 4-hydroxybenzoová a jej soli (metylparaben, etylparaben, propylparaben, izobutylparaben)

Všetky vyšetrené vzorky v sledovaných mikrobiologických a chemických ukazovateľoch **vyhoveli** požiadavkám v zmysle odporúčaní európskej komisie a požiadavkám nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z. z., ktorými sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Na plnenie úlohy bol gestorským pracoviskom vypracovaný metodický pokyn k výkonu úradných kontrol nad materiálmi a predmetmi na styk s potravinami, ktorý bol prílohou viacročného národného plánu úradnej kontroly vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva s harmonogramom odberu vzoriek pre SR. V zmysle usmernenia bol vypracovaný plán plnenia úlohy s plánom odberu vzoriek predmetov a materiálov určených na styk s potravinami pre deti (keramické, plastové). Podľa vypracovaného plánu bolo z distribučnej sieti mesta Košice (hypermarkety, supermarkety) odobratých **5 vzoriek predmetov určených na styk s potravinami pre deti** za účelom chemického skúšania v

ukazovateľoch podľa ich zloženia. U keramických predmetov bol skúšaný obsah chemických prvkov – Pb a Cd a predmety z plastu migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenol A.

Odobraté predmety určené na styk s potravinami pre deti:

1. Keramický hrnček, KP Čína;
2. NUK detská fľaša – plastová, KP: Nemecko;
3. Plastový sendwich box, PK: Španielsko;
4. DISNEY – miska EKO plast, KP: Španielsko;
5. Športová cestovná fľaša pre batoľatá, plastová, KP: Made in Thailand.

Predmetné výrobky boli laboratórne skúšané RÚVZ so sídlom v Poprade – NRC pre PBU a obaly. Všetky vyšetrené vzorky predmetov určených na styk s potravinami pre deti **vyhoveli** požiadavkám piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu SR (Výnos MP SR a MZ SR č. 13760/2006-SL z 26. júla 2006, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca materiály a predmety určené na styk s potravinami v znení neskorších predpisov). Pri odbere vzoriek bola zároveň vykonaná aj kontrola označenia a dokumentácie v zmysle požiadaviek nariadenia EP a Rady (ES) č. 80/590/EHS a 89/109/EHS a PK SR (II. časť 5 hlava(Materiály určené na styk s potravinami, kde neboli zistené nedostatky.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

Neparticipujeme, rieši ÚVZ SR.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V mesiaci november 2009 bol vo vybraných školách uskutočnený dotazníkový prieskum . Spolu bolo do projektu zaradených 170 respondentov. Získané údaje boli zadané do gestorom zaslanej mustry v počítačovom programe .

Gestor projektu ÚVZ SR v priebehu roka 2010 získané údaje vyhodnocuje a pripravuje intervenčné opatrenia zamerané na zníženie detskej úrazovosti.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V nadväznosti na predchádzajúce celoslovenské prieskumy TAD 1,2 a 3 sa v mesiaci marec 2010 konal prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov. Prieskum bol uskutočnený dotazníkovou formou, bol dobrovoľný a anonymný.

Zúčastnilo sa ho 305 žiakov a študentov, ktorí vyplnili dotazníky a 30 dodatkov k TAD 2. Pedagógmi bolo vyplnených 60 dotazníkov TAD 3.

Po zosumarizovaní materiálov boli tieto odoslané na ÚVZ SR v Bratislave na ďalšie spracovanie.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

V rámci plnenia projektu boli vybrané 2 základné školy na území mesta Košice s vyššou koncentráciou žiakov rómskeho pôvodu. Celkove bolo do projektu zapojených 120 detí, spracované údaje o zdravotnom stave detí a hygienicko – komunálna charakteristika

školy boli spracované v programe MS Excel a zaslané gestorovi projektu v stanovenom termíne.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V roku 2010 pokračovala III. etapa monitorovania stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín vo vekovej skupine 7-10 ročných detí.

Do projektu bola zapojená ZŠ Gemerská, Košice a ZŠ Bohdanovce. Spolu sa ho zúčastnilo cca 100 detí vo veku 7 – 10 rokov. V 17. kalendárnom týždni sa v rámci realizácie projektu odobrala celodenná strava a to počas jedného týždňa (spolu 10 vzoriek) , samostatne sa odoberali vzorky nápojov (čaj, sirupová voda a pod.) spolu 10 vzoriek.

V rámci daného projektu sa zbierali aj údaje dotazníkovou metódou od rodičov zúčastnených detí (dotazník stravovacích návykov, stravovací frekvenčný dotazník, výživové preferencie, 24 hodinový jedálny lístok a 24 hodinová fyzická aktivita), zároveň sa vykonali antropometrické merania detí (hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, a meranie krvného tlaku). Spracovávanie a zadávanie získaných podkladov bolo v mesiaci júl – september.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Aj napriek problémom sa podarilo nadviazať spoluprácu s niekoľkými pediatrami, ktorým boli dodané dotazníky a krátka metodika. Avšak počet vrátených vyplnených dotazníkov bol minimálny. Gestorovi projektu bolo 15.02.2010 zaslaných 49 dotazníkov.

Gestor zhodnotil plnenie a prezentoval celoslovenské výsledky projektu a to : merania hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov a získané poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie. Riešiteľom projektu boli následne zaslané spracované materiály v programe Powerpoint, ktoré budú prezentované na odborných podujatiach na regionálnej úrovni.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1. Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov

Plnenie úlohy bolo v súlade s postupmi, ktoré boli navrhnuté na porade odborných pracovníkov odboru ochrany zdravia pred žiarením, konanej v Látkach v dňoch 19. – 21.6.2007. Vykonávaný bol štátny zdravotný dozor na pracoviskách, na ktorých je riziko výskytu opustených žiaričov s hlavným dôrazom na zabezpečenie informovania a poučenia osôb, ktorým hrozí riziko ožiarenia. Pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonali štátny zdravotný dozor na šrotoviskách Košického a Prešovského kraja.

Dňa 15.6.2010 - TIBOND, s.r.o., Prakovce 13, prevádzka Gelnica
- PRK, s.r.o., Masaryková 8, Košice, prevádzka Gelnica

Dňa 23.6.2010 - COPPER, Krupinská 2, Košice, prevádzka Myslava
- QUELS, s.r.o., Škultétyho 3, Košice, prevádzka Trebišovská, Košice
- QUELS, s.r.o., Škultétyho 3, Košice, prevádzka Kostolianska, Košice

Dňa 24.6.2010 - AMP, s.r.o., Ševčenkova 4, Humenné, prevádzka Nálepkovo
- Margaréta Kolčárová, Prakovce, prevádzka Mníšek nad Hnilcom
- VAMAX-X, Hlavná 32, Gelnica, prevádzka Strojárne Prakovce

Dňa 23.8.2010 - Pavol Šoltýs, FEREX-ZDRUŽENIE, Výkup druhotných surovín, Za kalváriou 3, Prešov

- KOVORECYKLING, s.r.o., Banská Bystrica, prevádzka Hodžova 4711, Poprad
- KBZ, s.r.o., Košice, prevádzka Hodžova 12, Poprad
- Zberné suroviny, a.s., Žilina, prevádzka Hraničná 4942, Poprad

Dňa 23.9.2010
- PETAX, s.r.o., Výkupňa kovového šrotu, Palackého 13, Košice
- D.H.S. TRADE, s.r.o., Rampová 16, Košice, prevádzka Palackého 29, Košice
- MOŠČÁK František, Výkup druhotných surovín, Orechová 18, Košice
- KOVMETAL, s.r.o., Trieda SNP 71, Košice, prevádzka Bosáková 8, Košice
- K.P.KOV, s.r.o., Popradská 68, Košice, prevádzka Jarmočná 2, Košice
- KOVOS-MR, s.r.o., Čermeľská 3, Košice, prevádzka Jarmočná 2, Košice
- K.P.KOV, s.r.o., Popradská 68, Košice, prevádzka Golianova 2, Košice-Krásna
- KBZ, s.r.o., Karpatská 14, Košice, prevádzka Traťová ulica, Košice
- ROMAKO, s.r.o., Malinová 24, Košice, prevádzka Južná trieda 78, Košice
- SUNEX EAST, s.r.o., Podnikateľská 11, Košice
- KMGoup, s.r.o., Bratislavaká 26, Košice, prevádzka Podnikateľská 8, Košice

Dňa 30.9.2010
- NESKOV, Šebastovská cesta, Košice
- Margaréta Kolčárová, Prakovce 295, prevádzka Medzev
- ROMAKO, s.r.o., ROMAKO, s.r.o., Malinová 24, Košice prevádzka Jasov
- NEOKOV, Vrbová 9, Košice
- Martin Cvik, Korytnická 6, Bratislava, prevádzka Alvinciho 24, Košice

Počas trvania úlohy bolo vyškolených viac ako 259 zamestnancov, ktorí v prevádzkach, zaoberajúcich sa kovovým odpadom, môžu prísť priamo do styku s rádioaktívnymi zdrojmi. Pracovníci šrotovísk boli informovaní o možnostiach výskytu rádioaktívnych materiálov v dodávkach šrotu. Poučení boli o postupe pri zaregistrovaní a ďalšej identifikácii podozrivého materiálu v šrote. Vhodným zdrojom sú aj poskytnuté plagáty o možných materiáloch identifikovaných v dodávkach šrotu vo výrobniach ocele.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané okamžité merania príkonu dávkového ekvivalentu, vypracovaný bol záznam, ktorý podpísali pracovníci odboru aj pracovníci šrotovísk. Zvolený postup má opodstatnenie, čo potvrdzujú aj mimoriadne udalosti vo výkupniach kovového šrotu v uplynulých rokoch. Dňa 1.10.2010 nám pracovník Výkupne železného šrotu v Kežmarku oznámil výskyt materiálu, ktorý vykazuje zvýšenú rádioaktivitu. Pri previerke sa zistilo, že vo výkupni železného šrotu sa nachádza 7 požiarnych hlásičov, ktoré vykazujú zvýšenú hodnotu rádioaktivity. Meracím zariadením bolo identifikované, že sa jedná o rádionuklid ^{241}Am. Identifikovaný materiál bol po vykonaní previerky na pracovisku odovzdaný pracovníkom firmy, ktorá má na takúto činnosť oprávnenie. Dňa 21.10.2010 bola hlásená ďalšia mimoriadna udalosť vo výkupni farebných kovov - Pavol Šoltýs, FEREX-ZDRUŽENIE, Za kalváriou 3 v Prešove. Pri previerke sa zistilo, že predmetný ciferník nevykazuje zvýšené hodnoty rádioaktivity a nájdený predmet nie je potrebné špeciálne odstrániť.

Na základe evidovaných výkupní kovového odpadu v rámci Košického kraja bola v rokoch 2007 až 2010 vykonaná kontrola na 69 prevádzkach výkupní kovového odpadu. Za uplynulé obdobie riešenia úlohy sa v rámci prevádzok výkupni kovového šrotu v Prešovskom kraji vykonala kontrola na 45 pracoviskách.

Aj konatelia firiem, ktorí sa zaoberajú výkupom kovového šrotu zabezpečujú pracoviská meracími zariadeniami, konzultujú postup pri likvidácii rádioaktívneho materiálu v kovovom odpade na šrotoviskách a oboznamujú s ním pracovníkov, ktorí vykupujú šrot.

Dôležitým prínosom bolo aj zavedenie elektronického systému Iltram, prostredníctvom ktorého sa navzájom a okamžite informujú všetky zainteresované zložky vyhľadávania, odstránenia a inventarizácie nepoužívaných rádioaktívnych a opustených žiaričov.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program SR

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010

Prípisom ÚVZ SR HH SR č. OE/8836/2009 zo dňa 16.12.2009 bol *aktualizovaný očkovací kalendár* na povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek v I. polroku 2010 a prípisom č. OE/4940/2010 zo dňa 17.6.2010 očkovací kalendár platný pre II. polrok 2010. V porovnaní s očkovacím kalendárom pre r. 2009 došlo k týmto zmenám:

- zrušeniu preočkovania tuberkulín negatívnych detí proti tuberkulóze v 11. roku života
- rozšíreniu preočkovania detí v 13. roku života o preočkovanie proti pertussis tetravakcínou dTaP-IPV s acelulárnou zložkou proti pertussis

Aktualizovaný očkovací kalendár 2010 bol uverejnený na web stránke RÚVZ. Organizačne sa usmerňovalo očkovanie určených rizikových skupín obyvateľstva pandemickou vakcínou proti pandemickej chrípke schválené Pandemickou komisiou vlády SR. Prednostne bola vakcína zabezpečená pre zdravotníckych pracovníkov lôžkových zdr. zariadení fakultných nemocníc. Očkovanie bolo realizované prostredníctvom očkovacích tímov zriadených na základe usmernenia HH SR zo dňa 2.11.2009 č. OE/7759/2009, ako i očkovanie zdr. pracovníkov v 1. Súkromnej nemocnici, a.s. v Šaci, VÚSCH a VOÚ. Očkovanie zdr. pracovníkov polikliník a lekárov primárneho kontaktu vykonával očkovací tím na ul. Mäsiarska 27, Košice. V II. etape prebiehalo očkovanie osôb s vysokým rizikom komplikácii a úmrtí a tehotných žien, ktorí boli očkovaní u svojho lekára primárneho kontaktu.

Očkovanie proti novej chrípke bolo vykonané pandemickou vakcínou PANENZA.

K 6.5.2010 bolo zaočkovaných v okresoch Košice I-IV a Košice okolie spolu 880 osôb:

- 0 - 15 roční: 75
- zdravotnícki pracovníci: 466
- ostatní: 465

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním, manažment očkovania:

Priebežne je vykonávaný monitoring ochorení preventabilných očkovaním, vrátane sledovania laboratórnej diagnostiky. Výskyt ochorení, proti ktorým sa vykonáva pravidelné povinné očkovanie je nulový s výnimkou ochorení na **pertussis.**

Realizuje sa priebežne vzdelávanie zdr. personálu, i rodičov o význame očkovania vzhľadom na opakované antivakcinačné aktivity. V r. 2010 sa pokračovalo v riešení 2 prípadov odmietnutia povinného očkovania zo strany rodičov a sú v štádiu riešenia odvolacieho konania voči uloženej pokute v rámci priestupkového konania.

V zmysle prípisu č. OE/3148/2010 zo dňa 19.5.2010 boli vyhodnotené aktivity Európskeho imunizačného týždňa 2010, ktoré boli realizované v pôsobnosti RÚVZ pre laickú verejnosť, zdr. pracovníkov, rómsku populáciu a iné rizikové skupiny. Spolu bolo realizovaných 94 aktivít so zameraním na tieto okruhy:

1. *Význam dostatočnej kolektívnej imunity a eliminácia tzv. „vakcinačných dier“, riziká vyplývajúce z odmietania očkovania vo vzťahu k epidemiologickej situácií vo výskyte nákaz preventabilných očkovaním* ***pre zdravotníckych pracovníkov:***

- informácia o epid. situácii vo výskyte nákaz preventabilných očkovaním (detská obrna, osýpky) vo svete a informácia o prebiehajúcich aktivitách v rámci EIW a ich význame vo forme letáku pre pediatrov a praktických lekárov pre dospelých (227), zdr. zariadenia a infekčné ambulancie, úrady práce a sociálnych vecí vo všetkých okresoch v pôsobnosti RÚVZ (14), pre web stránku RÚVZ, na informačné panely na všetkých pracoviskách RÚVZ (3).

2. *Zvýšenie informovanosti **rodičov** o povinnom očkovaní vykonávanom v SR, jeho význame a rizikách vyplývajúcich z odmietania očkovania s odborným zdôvodnením cieľom pôsobiť na antivakcinačné aktivity rodičov odmietajúcich povinné očkovanie:*

- aktívna účasť v 2 rozhlasových médiách o význame očkovania ako prevencie infekčných ochorení a rizikách vyplývajúcich z odmietania očkovania
- spracovaný článok pre denník Korzár: „Prevencia, ochrana, imunizácia“ s dôrazom na dôvody, prečo je očkovanie prioritou vo WHO regióne a odborné informácie o rizikách vyplývajúcich z odmietania očkovania
- dostupné letáky distribuované do čakární a ambulancií pediatrov na území mesta Košice a okr. Košice okolie, praktických lekárov pre dospelých a čakární infekčných oddelení, (v počte 319)
- spracovaná informácia o prebiehajúcich aktivitách a ich význame distribuovaná do ambulancií pediatrov (92)

3. *Zvýšenie zaočkovanosti sociálne **neprispôsobivých skupín** -* aktivity realizované komunitnými pracovníkmi RÚVZ s pôsobením v Kecerovsko-olšavskom regióne:

- vyhľadávanie migrujúcich rómskych rodín v prípadoch so zhoršenou starostlivosťou o zdravie detí na základe požiadaviek príslušných praktických lekárov pre deti a dorast a zabezpečovanie transportu matky s dieťaťom na preventívne prehliadky, povinné očkovanie a pri výskyte ochorenia na VHA a tbc v 465 prípadoch
- edukácia detí v MŠ Boliarov v rámci interaktívneho projektu „Očkovací dáždnik“ , distribuovalo sa 309 letákov s názvom „Očkovanie“
- zorganizovanie a zabezpečenie vykonania zameškaného očkovania proti tbc u 11 až 14 ročných detí z obcí Rankovce, Boliarov, Kecerovce, Vtáčkovce, Opiná. Očkovania sa zúčastnilo v sprievode rodičov 209 detí. Deti sa prevážali na očkovanie a kontroly po očkovaní prostredníctvom sanitiek „Phare“.

4. *Význam prevencie ochorení očkovaním u **rizikových** skupín obyvateľstva*:

- zdravotno-výchovné aktivity u narkomanov s i.v. aplikáciou drog o možnosti prevencie infekčných ochorení očkovaním s dôrazom na vírusové hepatitídy (7).

Pri vyššie uvedených aktivitách bola využitá spolupráca s pediatrami a praktickými lekármi pre dospelých, komunitnými pracovníkmi RÚVZ pre rómsku problematiku a regionálnymi médiami. Na organizácii každoročného *Východoslovenského vakcinačného dňa*, ktorý sa konal 3.6.2010, sa podieľali 3 zamestnanci odb. epidemiológie a 1 lekár aktívne.

Kontrola očkovania

Kontrola očkovania sa vykoná v zmysle odborného usmernenia na kontrolu očkovania a daných kritérií v časovom období september až november 2010, vrátane spracovania a vyhodnotenia výsledkov na okresnej a krajskej úrovni.

V zmysle usmernenia HH SR č. OE/5227/2010 zo dňa 24.6.2010 bola vykonaná kontrola očkovania v okresoch Košice I – IV (59 pediatrických obvodov) a v okrese Košice okolie (30 pediatrických obvodov) za obdobie od 1.9.2009-31.8.2010. Zaočkovanosť bola kontrolovaná vo všetkých pediatrických ambulanciách. Výsledky kontroly u všetkých druhov pravidelného očkovania sú na celookresnej úrovni priaznivé, zaočkovanosť u žiadnej nákazy neklesla pod 95 % s výnimkou základného očkovania proti tuberkulóze v okr. Košice I - 94,5%. Na úrovni obvodov bola nižšia ako 90 % zaočkovanosť zistená v 5 obvodoch, čo je 5,6 % z celkového počtu obvodov. V niektorých obciach s nahromadeným počtom Rómov

situácie pomáhajú riešiť komunitní pracovníci zdravotnej výchovy v spolupráci s rómskymi asistentmi v obciach. Dôvody nezaočkovania detí sa opakujú každoročne a okrem nezodpovedného prístupu rodičov nerešpektujúcich ani opakované výzvy pediatrov pristupuje aj migrácia rómskych rodín v rámci SR, ale i do zahraničia, kde pri dlhodobých pobytoch nie je možné zo strany ošetrujúcich lekárov dodržať termíny očkovania, resp. zistiť ich pobyt. V hodnotenom období bolo v spolupráci s ÚPSVaR riešené očkovanie u 6 detí.
Na nižšej zaočkovanosti sa podieľa narastajúci počet odmietnutí očkovania zo strany rodičov. V r. 2010 realizoval odb. epidemiológie cielený pohovor s 11 zákonnými zástupcami maloletých detí, ktorí odmietajú povinné pravidelné očkovanie zodpovedajúce veku dieťaťa, resp. žiadajú o úpravu termínu očkovania. Na pozvanie reagovalo z 11 predvolaných 6 zákonných zástupcov maloletých detí a v jednom prípade zákonní zástupcovia požiadali o presun termínu. V ďalšom riešení týchto prípadov sa bude pokračovať v zmysle platnej legislatívy.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V zmysle pokynov z ÚVZ SR boli spracované podklady a vypracovali sa *výročné správy* za rok 2009 za okresy Košice I-IV, Košice okolie a Košický kraj v termíne a požadovanej kvalite a rozsahu.
Pravidelne sa vykonávali analýzy a vyhodnocovala *epidemiologická situácia* v spádovom území RÚVZ.
Vo výskyte hnačiek pravdepodobne infekčného pôvodu bol zaznamenaný mierny nárast počtu ochorení, ktorý nebol ovplyvnený záplavami. Niekoľkonásobný nárast počtu ochorení bol zaznamenaný u VHA, ovplyvnený epidemickým výskytom v okr. Košice II na rómskom sídlisku Luník IX, ZŠ Postupimská a v okr. Košice okolie epidemickým výskytom v rómskych lokalitách v obciach Družstevná pri Hornáde, Veľká Ida a zvýšeným výskytom v obciach Kecerovce, Rankovce, Moldava nad Bodvou, Ďurkov a Chrastné.
Výskyt vybraných ochorení v okresoch Košice I-IV a Košice okolie v r. 2010 a porovnanie s výskytom v r. 2009 prezentuje tabuľka.
Monitorovala sa *rezistencia na ATB* (pneumokokové nákazy). V sledovanom období nebolo zaznamenané pneumokokové ochorenie. Bolo hlásených 6 septikémií (A40.2) vyvolaných Streptokokom D, z toho v 5 prípadoch rezistentným na Penicilín.
Naďalej priebežne pri metodických návštevách lekárov I. kontaktu a v rámci odborných seminárov sú informovaní zdr. pracovníci o možnosti *využívania systému EPIS* v lekárskej praxi. Dosiaľ túto možnosť využívajú len 2 praktickí lekári pre deti a dorast, vzhľadom k tomu, že lekári I. kontaktu nie sú vybavení na pracoviskách internetom.
Cielene podľa aktuálnej epid. situácie sa sledoval stav *zaočkovanosti u nákaz* zaradených do NIP (ACHO, osýpky, tbc...). V sledovanom období nebolo hlásené ochorenie na osýpky a rubeolu. Pretrváva výskyt ochorení na pertussis. V okr.Košice I-IV hlásených v sledovanom období 29 ochorení a v okr. Košice okolie 7 ochorení.
V rámci diferenciálnej diagnostiky bolo v mikrobiologických laboratóriách vyšetrených na rubeolu 4263 vzoriek, na osýpky 66 vzoriek a na pertussis 3851 vzoriek.
Vyhodnotila sa *chrípková sezóna 2009/2010*.
Aktivita chrípky v chrípkovej sezóne 2009/2010 v okr. Košice I-IV a Košice okolie mala epidemický charakter, ovplyvnený vznikom nového vírusu chrípky A(H1N1) a zlepšenou surveillance hlásených ochorení na chrípku, vrátane SARI. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky, alebo v lokálnych epidémiách.

Priebeh sezóny:
V sezóne 2009/2010 bolo v **okrese Košice I-IV** hlásených 134 875 ARO, chorobnosť 123 031,15/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo

hlásených 8413 ochorení, chorobnosť 7674,22/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu ARO tvorila chrípka 6,2%. Komplikácií bolo hlásených 914.
V **okrese Košice – okolie** bolo hlásených 29 138 všetkých ARO, chorobnosť 60 742,94/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 1639 ochorení, chorobnosť 3416,76 na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu hlásených ARO tvorila chrípka 3,43%. Spolu bolo hlásených 92 komplikácií.
V **okresoch Košice I-IV** bol zaznamenaný epidemický výskyt ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení od 45. do 51. KT (spolu 7 KT). V 45. KT stúpol počet ARO z 2485 (chorobnosť 2421,18/100 000 hlásených v 44. KT na 3220 ochorení (chorobnosť 3431,43/100 000) hlásených v 45. KT, t.j. o 29,57%. Z toho počet ochorení hlásených ako chrípka stúpol zo 145 na 220 hlásených v 45. KT t.j. o 51,72 %. Počet komplikácií stúpol o 43,8% (z 32 na 46).
Nárast ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení bol zaznamenaný vo všetkých vekových skupinách. Spolu počas epidémie bolo zo zdr. zariadení na území okr. Košice I-IV hlásených 26 614 ARO, z toho ako chrípka 2733 ochorení. Celková chorobnosť bola 22 494,3/100 000. Počet hlásených komplikácií v epidemickom období 336.
Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v 48. KT - 4737 ARO, chorobnosť 3883,1/100 000, z toho ako chrípka 526 ochorení, chorobnosť 431,2/100 000. Najviac komplikácií - 77 bolo hlásených v 48. KT, čo tvorí 1,63% z celkového počtu hlásených ochorení v tomto KT.
V **okrese Košice okolie** bol zaznamenaný zvýšený výskyt ochorení na ARO, chrípku a chrípke podobné ochorenia od 45. do 50. KT (spolu 6 KT). V 45. KT stúpol celkový počet ARO z 1026 (chorobnosť 2202,8/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov) hlásených v 44. KT na 1899 ochorení (chorobnosť 2944,5/100 000) hlásených v 45. KT, t.j. o 85,1%. Z toho počet ochorení hlásených ako chrípka stúpol z 96 v 44. KT na 115 hlásených v 45. KT t.j. o 19,8%. Počet komplikácií sa nezvýšil. Nárast ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení bol zaznamenaný vo všetkých vekových skupinách. Spolu počas epidemického výskytu bolo hlásených 10 808 ARO, z toho ako chrípka 812 ochorení. Celková chorobnosť bola 16 817,9/100 000. Počet komplikácií v epidemickom období bol 41.
Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v 46. KT, kedy bolo hlásených 2840 ARO, chorobnosť 3686,7/100 000, z toho 198 ochorení ako chrípka, chorobnosť 257,0/100 000. Najviac - 18 komplikácií bolo hlásených v 49. KT, 1,5% z celkového počtu ochorení.
Koncom apríla 2009 v Mexiku vypukla chrípka vyvolaná novým vírusom A(H1N1). Dňa 27.4.2009 bola vyhlásená 4. Fáza pandemickej pripravenosti vzhľadom na potvrdený prenos vírusu z človeka na človeka, ktorý je schopný spôsobiť vznik epidémie. Dňa 30.4.2009 V. Fáza pandemickej pripravenosti pre výskyt nového vírusu s pandemickým potenciálom (NOVEL INFLUENZAE VIRUS). Pandémia chrípky bola vyhlásená 11.6.2009.
Ako efektívny spôsob monitorovania chrípkovej pandémie a stupňa závažnosti pre včasnú implementáciu potrebných opatrení bolo dňa 3.11.2009 zahájené sledovanie SARI (Severe Acute respiratory Infektion).
V súvislosti so vznikom mimoriadnej epidemiologickej udalosti „novel flu vírus“ (prasacej chrípky) u ľudí boli v súlade s pandemickým plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR zabezpečené pracovníkmi odd. infekčnej epidemiológie tieto opatrenia:

- zintenzívnená epidemiologická a virologická surveillance
- od 1.5.2009 boli zabezpečené pohotovostné služby odbornými pracovníkmi RÚVZ 24 hodín denne počas pracovných dní, sviatkov a víkendu, zrušená bola 19.3.2010
- informovanosť lekárov I. kontaktu a širokej verejnosti o aktuálnej epid. situácii, vrátane osobných ochranných opatrení na zníženie rizika prenosu chrípky
- aktívne vyhľadávanie chorých praktickými lekármi zisťovaním cestovateľskej a epidemiologickej anamnézy

- okamžité hlásenie ochorení z LSPP, infekčných a detských oddelení jednotlivých zdravotníckych zariadení na území mesta Košíc, hlásenie hospitalizovaných pacientov s ochorením na chrípku a ARO zodpovedajúcemu definícii ochorenia
- monitoring spotreby liekov
- monitoring absencie a školských a predškolských zariadeniach
- informovanosť lekárov I. kontaktu s ďalšími usmerneniami - o racionalizácii opatrení v súvislosti s novým vírusom chrípky A (H1N1), odporúčanie mimoriadneho očkovania, postup pre zabezpečenie distribúcie pandemickej vakcíny, očkovanie prioritných skupín obyvateľstva, postup pri aplikácii pandemickej vakcíny
- spracované menné zoznamy dispenzarizovaných pacientov - osoby s vysokým rizikom komplikácií a úmrtí
- Správe štátnych hmotných rezerv SR v Bratislave boli zaslané menné zoznamy poskytovateľov zdr. starostlivosti v pôsobnosti RÚVZ Košice s počtom vakcín na vykonanie mimoriadneho očkovania proti chrípke spôsobenej vírusom chrípky A (H1N1) pre osoby s vysokým rizikom komplikácií alebo úmrtí a tehotné ženy
- spracovaný menný zoznam lôžkových zdr. zariadení, vrátane počtu zamestnancov a počtu dávok očkovacej látky proti chrípke A (H1N1) a zložení očkovacích tímov pre očkovanie zdravotníckych pracovníkov
- informovanie, resp. výzva na očkovanie pandemickou vakcínou pre obyvateľstvo v denníku Korzár a na webovej stránke RÚVZ.

V chrípkovej sezóne 2009/2010 zasadala **Regionálna protiepidemická komisia** pri RÚVZ v Košiciach dňa 11.11.2009 a 25.11.2009.
V sledovanom období bolo laboratórne metódou RT - PCR potvrdených v okr. Košice I-IV 47 ochorení na chrípku A (H1N1), v okr. Košice okolie 19 ochorení. V chrípkovej sezóne 2009/2010 bolo zaznamenaných v okr. Košice I-IV 37 prípadov a v okr. Košice okolie 17 prípadov ťažkých akútnych respiračných ochorení s pneumóniou, ktoré si vyžiadali hospitalizáciu (tzv. SARI). V 15 prípadoch bol laboratórne potvrdený vírus A (H1N1). Z celkového počtu hlásených ochorení na ARO, chrípku a chrípke podobných ochorení bolo hlásených spolu 9 úmrtí, z toho **8 úmrtí na SARI** vo vekovej skupine 15-64 ročných (16, 27, 36, 43, 50, 51, 54 a 55 roč.), kde bol vírus chrípky A (H1N1) potvrdený v 5 prípadoch a **jedno úmrtie na chrípku** vo veku 66 r. s potvrdeným vírusom chrípky A (H1N1).
Pravidelne sa uverejňovali na webových stránkach RÚVZ aktuálne informácie o rizikách infekčných ochorení a aktuálne informovalo obyvateľstvo prostredníctvom masmédií.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.
Dňa 17.5.2010 sa na RÚVZ B. Bystrica uskutočnil konzultačný deň k využívaniu programu EPIS. Hlavným dôvodom pracovného stretnutia bola skutočnosť, že sa uviedlo do praxe elektronické on-line hlásenie laboratórnych výsledkov z vybraných laboratórií SR. Bol predvedený systém hlásenia výsledkov z mikrobiologických laboratórií a metodický postup pre prácu s protokolmi v EPISe. Pre zabezpečenie rozšírených údajov v novom programe a posúdenie objemu práce v ohnisku sa komplexne spracovávali ohniska nákaz vírusových hepatitíd, meningokokovej meningitídy a pertussis.
V roku 2010 bolo spracovaných a do systému EPIS:
- vložených 3047 prípadov
- počet spracovaných ohnísk: 188
- počet chránených kontaktov zadaných do EPIS: 1169

- zoznam epidémií: 4
- počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet: 2.

V rámci epid. vyšetrovania a prijatých opatrení bolo vydaných 12 rozhodnutí na výkon dezinfekcie, 12 rozhodnutí osobám podrobených lekárskemu dohľadu a 3 rozhodnutia na vykonanie mimoriadneho očkovania proti VHA (očkovanie detí vo veku 1-5 rokov v rómskej osade v obci Veľká Ida, očkovanie detí vo veku 2-5 rokov v rómskej osade v obci Družstevná p/Hornáde a očkovanie žiakov 0-9. ročníkov v ZŠ Družstevná p/Hornáde.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Plnenie:

- Evidencia a analýza hlásených nozokomiálnych nákaz (NN).
- Analýza etiologických agensov u izolovaných polyrezistených kmeňov v lôžkových zdravotníckych zariadeniach (pacient, prostredie).
- Analýza polyrezistencie pôvodcov NN.
- Odber cielených vzoriek z prostredia, predmetov a plôch na mikrobiologické vyšetrenia a chemickú analýzu s cieľom objektivizácie vykonávaných dekontaminačných postupov a bariérovej ošetrovacej techniky.
- Vykonávanie kontrol dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovacej techniky na vybraných oddeleniach v lôžkových zdravotníckych zariadeniach: Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice (UNLP Košice), Nemocnica Košice - Šaca a.s., 1.súkromná nemocnica, Detská fakultná nemocnica Košice (DFN Košice) a na pracovisku Jednodňovej zdravotnej starostlivosti Leteckej vojenskej nemocnice a.s. (LVN Košice) v Košiciach.

V nadväznosti na plnenie úlohy v predchádzajúcich rokoch, v r. 2010 bolo plnenie úlohy zamerané na kontrolu evidencie a hlásenia NN, na kontrolu dodržiavania bariérovej ošetrovacej techniky a hyg.-epid. režimu na vybraných pracoviskách chirurgického smeru. Cieľom úlohy bolo znížiť riziko vzniku a šírenia NN, navrhovať účinné opatrenia a tým zvýšiť bezpečnosť pacienta počas hospitalizácie v lôžkovom zdr. zariadení.

Realizačné výstupy:

- Analýza výskytu NN za r. 2010.
- Porovnanie výskytu NN v r. 2010 s r. 2009 a za posledných 5 rokov.
- Skvalitnenie surveillance a kontroly NN zabezpečením vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov a vysokej kvality monitorovania a kontroly NN .
- Štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk.

Evidencia a analýza hlásených NN v r. 2010

V pravidelných mesačných intervaloch je vykonávaná analýza a evidencia hlásených NN. Surveillance je zameraná na analýzu septických infekcií v lôžkových zdravotníckych zariadeniach vyvolaných rezistentnými mikroorganizmami.

V r. 2010 bolo hlásených **414** NN – v r. 2009 365. Na hlásení sa v prevažnej miere podieľali Klinika neonatológie UNLP Košice (35x) a Klinika hematológie a onkohematológie DFN Košice (37x). UN L. Pasteura Košice hlásila 209 (r.2009 -190x), DFN Košice 155 ochorení (r. 2009 - 121x), VÚSCH a.s. Košice 1 ochorenie (r.2009 - 5x), VOÚ a.s. Košice 4 ochorenia (r.2009 - 11x), Nemocnica Košice - Šaca, a.s., 1.súkromná nemocnica 32 ochorení (r. 2009 - 22x) a Vysokošpecializovaný odborný ústav geriatrický n.o. 13 prípadov (r.2009 - 16x). V roku 2010 sa zlepšilo hlásenie NN zo strany UN L. Pasteura Košice, DFN Košice a Nemocnice Košice - Šaca, a.s., 1.súkromná nemocnica. Za uvedené obdobie boli zaznamenané **3 úmrtia** v príčinnej súvislosti s NN: 1x sepsa , 1x šok po výkone a 1x respiračné zlyhanie. Všetky úmrtia boli hlásené z Kliniky neonatológie DFN Košice:

- v mesiaci september bolo hlásené úmrtie na šok po výkone. Jednalo sa o hypotrofického novorodenca s vrodenou vývojovou chybou gastrointestinálneho traktu - ťažká hypoplázia hrubého čreva a časti tenkého čreva. Dieťa vo veku 48 hodín bolo operované, vykonaná ileostómia, pooperačný priebeh komplikovaný celkovou infekciou s elevaciou markerov infekcie, pridružil sa cholestatický ikterus. Celkový stav napriek ATB liečbe alteroval a progredoval do multiorgánovej dysfunkcie. Výter z rekta –St. aureus. 17.07.2010 dieťa exitovalo za príznakov kardiálneho zlyhania. Bola vykonaná pitva, ktorá potvrdzuje ako prvotnú príčinu smrti šok počas výkonu alebo po výkone nezatriedený inde.
- v mesiaci október bola hlásená sepsa vyvolaná St. aureus. Jednalo sa extrémne prematúrneho novorodenca rodeného sekciou v nemocnici v Michalovciach v 25 gestačnom týždni so zlou popôrodnou adaptáciou – VAS III. st.. Následne transportovaný do DFN Košice na Kliniku neonatológie. Dieťa ventilované, katetrizované. Profylakticky nasadená antibiotická liečba. Na 13. deň života sa klinický stav komplikuje septickými známkami v klinickom aj laboratórnom obraze. Hemokultúra – St. aureus. Nasadená ATB liečba, napriek tomu na 14. deň hospitalizácie konštatovaný exitus letalis. Bola vykonaná pitva, ktorá potvrdzuje ako prvotnú príčinu smrti novorodenecké srdcové zlyhanie a septický šok
- v mesiaci december Kl. neonatológie DFN Košice hlásila úmrtie na respiračné zlyhanie na podklade ventilátorom indukovanej pneumónie. Jednalo sa o 13-dňového ťažko prematúrneho novorodenca s dlhodobou potrebou umelej pľúcnej ventilácie, u ktorého sa objavili známky infekcie, vzostup zápalových parametrov a celkové zhoršenie klinického stavu. Na RTG známky pneumónie, ordinovaná ATB liečba. Hemokultúra sterilná. Napriek liečbe u dieťaťa progredovala respiračná insuficiencia, ktorá na 18. deň života vyústila do exitu letalis. Post mortem bol obdržaný výsledok kultivácie endotracheálneho aspirátu – potvrdená Serratia marcescens. Pitva vykonaná nebola, ako prvotná príčina smrti uvedené respiračné zlyhanie na podklade ventilátorom indukovanej pneumónie.

V r. 2010 bolo hlásených **134 septických infekcií**.

Tabuľka 1. Hlásenie seps zdravotníckymi zariadeniami v r. 2010

Zariadenie	Počet seps	%
UN L. Pasteura Košice	**61**	45,52
DFN Košice	**53**	39,55
Nemocnica Košice-Šaca a.s.	19	14,17
VOÚ, a.s. Košice	1	0,75
Spolu	134	100,0

Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi mikroorganizmami-57x, septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi-27x, septikémia vyvolaná St. aureus-25x, nešpecifikované septikémie-9x, septikémie vyvolané streptokokmi zo sk D-6x, kandidová septikémia-7x a iná špecifikovaná septikémia-3x. Hlásené sepsy boli zastúpené predovšetkým vo **vekovej kategórii 0 ročných** (42x, 31,6 %) a **65 a viac ročných** (22x, 16.5 %). (tab.2)

Tabuľka 2. Analýza seps hlásených v r. 2010 podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet seps	%
0r.	**42**	**31,3**
1-4r.	5	3,7
5-14r.	6	4,5
15-24r.	10	7,5
25-34r.	4	3,0
35-44r.	15	11,2
45-54r.	20	14,9
55-64r.	10	7,5
65r. a viac	**22**	**16,4**
Spolu	134	100,0

Z analýzy NN za 5 predchádzajúcich rokov vyplýva najväčšie percentuálne zastúpenie septických infekcií z počtu hlásených NN v rokoch 2006 a 2007 (tab.3).

Tabuľka 3 Počet nozokomiálnych nákaz a seps hlásených v rokoch 2005-2009

Rok	Počet NN	Počet seps	%
2009	365	95	26,0
2008	341	98	28,7
2007	**417**	**143**	**34,3**
2006	**337**	**104**	**30,9**
2005	415	128	30,8

Analýza polyrezistencie pôvodcov NN

1. Z lôžkových zdr. zariadení bolo v r.2010 nahlásených 134 prípadov sepsy, z toho 21 ochorení bolo vyvolaných polyrezistentnými mikrobiálnymi kmeňmi, a to:

DFN Košice – hlásila 53 ochorení na sepsu (17x polyrezistentný mikroorganizmus).

Klinika neonatológie - 35 prípadov sepsy, v HK boli izolované polyrezistentné kmene mikroorganizmov 11x, a to: St. aureus betalaktamáza pozit. (3x), St.s epidermidis MRSE (5x), St. haemolyticus MRSH (3x).

I. Klinika detí a dorastu - 4 sepsy – izolované Kl. pneumoniae ESBL pozit..

III. Klinika pediatrickej anestéziológie a intenzívnej medicíny – 5 seps, v 4 prípadoch sa v etiológii uplatnili mikroorganizmy St. aureus MRSA, St. epidermids MRSE, St. haemolyticus MRSH a E. coli ESBL pozit..

UN L.Pasteura Košice - 61 ochorení na sepsu (3x polyrezistentný mikroorganizmus).

OAIM - 1 sepsa - St. epidermidis MRSE.

na Klinike hematológie a onkohematológie - 37 seps, v HK potvrdené 2x polyrezistentné mikroorganizmy St. epidermidis MRSE a St. hominis MRS.

Nemocnica Košice-Šaca, a.s. 1. súkromná nemocnica- 19 seps (1x bola sepsa vyvolaná polyrezistentným mikroorganizmom).

III. Chirugická klinika SZU - 2 sepsy, 1x potvrdený St. aureus betalaktamáza pozit..

2. Zo skupiny **respiračných infekcií (celkom 113 ochorení)** bolo hlásených 8 nákaz u pacientov s kultivačným nálezom polyrezistentných mikrobiálnych kmeňov, a to: MRSA (5x), MRSH (1x), E. coli ESBL pozit. (1x), St. aureus-betalaktamáza pozitívna (1x).

3. Zo skupiny **ranových infekcií a infekcií po lekárskych výkonoch (celkom 44 ochorení)** boli hlásené 4 infekcie vyvolané polyrezistentným mikroorganizmom. –St. epidermidis MRSE (2x) a St. MRSA.

4. Zo skupiny **<u>urogenitálnych infekcií</u> (celkom 43 ochorení)** bolo hlásené 1 ochorenie spôsobené polyrezistentným mikrobiálnym kmeňom St. haemolyticus MRSH.
5. Zo skupiny **<u>iných nozokomiálnych nákaz</u> (celkom 18 ochorení)** (dg.G00.8, dg.G00.3) boli hlásené 2 ochorenia. Z likvoru izolovaný St. epidermidis MRSE.

Za uvedené obdobie nebol v zdravotníckych zariadeniach zaznamenaný epidemický výskyt septických infekcií spôsobených meticilín-rezistentným kmeňom. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky. Účinnými nariadenými opatreniami (včasná izolácia chorého, dodržiavanie bariérovej ošetrovacej techniky) sa predišlo ďalšiemu šíreniu ochorení medzi pacientmi. Do programu HELICS v súčasnej dobe nie je zapojené žiadne lôžkové zdravotnícke zariadenie.

Výsledky kontrol hygienicko- epidemiologického režimu a objektivizácie prostredia:
V r. 2010 boli kontroly vykonané na týchto pracoviskách:

1. Nemocnica Košice - Šaca a.s. 1. súkromná nemocnica,
<u>Centrálny operačný trakt, Aseptická časť</u> - zo sterov z prostredia, predmetov a plôch v počte 45 bolo zistené, že z priamej kultivácie patogénne a podmienene patogénne mikroorganizmy neboli izolované.
Vykonanou kontrolou čistoty ovzdušia sedimentačnou metódou za použitia 2 pomnožovacích pôd bolo zistené, že kontaminácia prostredia patogénnymi mikroorganizmami na krvnom agare nebola. Plesne boli izolované na všetkých kontrolovaných miestach v počte od 2 - do 7 kolónií tvoriacich jednotku (KTJ) pri 15 minútovej expozícii. Prítomnosť kvasiniek bola potvrdená na dvoch miestach v počte 1 KTJ. Celkom bolo odobratých 40 vzoriek na 20 - tich kontrolovaných miestach.

2. Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice
<u>Operačná sála ORL a transplantačná operačná sála</u> - v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia bolo pri kontrole ovzdušia zistené prekročenie najvyššie prípustných koncentrácií (NPK) nepatogénnych životaschopných mikroorganizmov na 1 kontrolovanom mieste. Na kontrolu účinnosti vykonávanej dezinfekcie bolo z prostredia, predmetov a plôch odobratých 30 sterov. Z priamej kultivácie patogénne a fakultatívne patogénne mikroorganizmy izolované neboli. Na kontrolu sterility bolo odobratých 6 vzoriek sterilných predmetov. Mikrobiálna kontaminácia bola zistená v 2 vzorkách.

3. FMC – dialyzačné služby, s. r. o. Chalupkova 10, 921 01 Piešťany
<u>Nefrologicko - dialyzačné centrum</u> FRESENIUS, Tr. SNP 1 v Košiciach - na kontrolu účinnosti vykonávanej dezinfekcie bolo z prostredia, predmetov a plôch, cielene odobratých 39 sterov. Z priamej kultivácie patogénne mikroorganizmy neboli izolované.
Na mikrobiologickú kontrolu účinnosti bola odobratá vzorka neriedeného dezinfekčného prípravku BETADINE v 1000 ml originálnom balení, používaného na dezinfekciu centrálnych venóznych katétrov a pokožky. Mikrobiologickým vyšetrením bolo zistené, že dezinfekčný prípravok nebol účinný na vyšetrovaný laboratórny kmeň St. aureus v bielkovinnom prostredí po 5 minútovej expozícii.

4. DFN Košice, Tr. SNP 1 v Košiciach
<u>Klinika neonatológie</u> - vykonaná kontrola mikrobiologickej čistoty ovzdušia sedimentačnou metódou za použitia dvoch kultivačných pôd poukázala na prítomnosť plesní na 17 kontrolovaných miestach. Kvasinky boli izolované na 2 kontrolovaných miestach. Z prostredia, predmetov a plôch bolo odobratých 30 sterov. Z priamej kultivácie patogénne

a fakultatívne patogénne mikroorganizmy izolované neboli. Na kontrolu sterility bola odobratá jedna vzorka sterilného predmetu (WUNG), výsledok laboratórneho vyšetrenia bol negatívny. Odobraté vzorky dezinfekčných prípravkov DODESEPT a SECUMATIC 2 % boli účinné na vyšetrované laboratórne kmene mikroorganizmov. Dezinfekčný prípravok BANOX 2% nebol účinný na testované laboratórne kmene mikroorganizmov St. aureus a E.coli v bielkovinovom prostredí ani po 30 minútovej expozícii.
Operačná sála č.3 a operačná sála č.4 - odobratých 44 sterov. Z priamej kultivácie patogénne a fakultatívne patogénne mikroorganizmy izolované neboli. V zázemí operačnej sály bola NPK nepatogénnych životaschopných mikroorganizmov prekročená na 2 stanovištiach. Plesne boli izolované na 2 kontrolovaných miestach, kvasinky neboli izolované. V predsálí operačnej sály č. 4 bola kontrola čistoty ovzdušia vykonaná sedimentačnou metódou. Prítomnosť patogénnych mikroorganizmov, plesní a kvasiniek nebola zachytená. Na kontrolu sterility bolo odobratých celkom 6 vzoriek sterilných predmetov, výsledky boli vyhovujúce. Odobraté vzorky dezinfekčných roztokov SKINSEPT COLOR, BETADINE a BANOX TABS boli účinné na vyšetrované laboratórne kmene mikroorganizmov vo vodnom a v bielkovinnom prostredí.
Stredisko detskej dialýzy I. Kliniky detí a dorastu – z prostredia, predmetov a plôch bolo odobratých celkom 23 sterov. Mikrobiologickým vyšetrením neboli z priamej kultivácie ani v jednej z odobratých vzoriek izolované patogénne mikroorganizmy. Na kontrolu sterility bolo odobratých 12 vzoriek ultrafiltrov - membránových vložiek**,** typ MILLIPORE GS 0,22 µm z dialyzačného prístroja GAMBRO AK 200 ULTRA S a dve vzorky dialyzačného roztoku FRESENIUS 4008 S ON LINE. Výsledky laboratórnych vyšetrení boli negatívne.

5. NZZ: CHABAD s.r.o. Košice, Mojmírova 8 (Jednodňová zdravotná starostlivosť)
Z prostredia, predmetov a plôch bolo odobratých 10 sterov. Mikrobiologickým vyšetrením neboli z priamej kultivácie ani v jednom zo sterov izolované patogénne mikroorganizmy. Plesne boli zistené v počte 66 KTJ.

6. Letecká vojenská nemocnica, a.s. Košice (Jednodňová zdravotná starostlivosť)
Operačná sála JZS – z prostredia, predmetov a plôch bolo odobratých 10 sterov. Mikrobiologickým vyšetrením neboli z priamej kultivácie neboli izolované patogénne mikroorganizmy.

7. NZZ: **Interná a gastroenterologická ambulancia v Košiciach, ul. Smetanova 2**
V rámci výkonu ŠZD boli na mikrobiologické vyšetrenia cielene odobraté: stery v počte 11, patogénne a podmienene patogénne mikroorganizmy z priamej kultivácie neboli izolované, vykonanou kontrolu sterility nebola zistená mikrobiálna kontaminácia troch vzoriek odobratých z endoskopov a z endoskopického príslušenstva po vykonaní vyššieho stupňa dezinfekcie, odobratá vzorka dezinfekčného prípravku 2% LYSOFORMIN 2000, používaného na vyšší stupeň dezinfekcie bola účinná na vyšetrované laboratórne kmene mikroorganizmov.
Na uvedených pracoviskách bol vykonaný odber cielených sterov z prostredia, predmetov a plôch, odber vzoriek používaných dezinfekčných prostriedkov na kontrolu účinnosti a vzoriek sterilných predmetov na kontrolu sterility. Kontrola čistoty ovzdušia bola vykonaná prístrojom RCS plus a sedimentačnou metódou za použitia dvoch pomnožovacích pôd. Z cielene odobratých sterov z prostredia, predmetov a plôch neboli polyrezistentné kmene mikroorganizmov izolované. V rámci ŠZD bol zdr. personál upozorňovaný na správny postup vykonávania hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk za použitia alkoholových dezinfekčných prípravkov. Zdr. personál je aj zo strany vedenia v pravidelných intervaloch preškoľovaný v oblasti dodržiavania zásad hyg.-epid. režimu vrátane hygieny rúk.

V r. 2010 prebiehal 2. ročník kampane **„Umývaj si ruky – zachrániš život“**, ktorý je súčasťou programu WHO. Kampaň „Umývaj si ruky – zachrániš život“ bola zameraná na edukáciu zdr. pracovníkov ako si správne umývať a dezinfikovať ruky s použitím dezinfekčných prípravkov na báze alkoholu. Zdr. zariadenia na území okr. Košice sa zapojili do kampane, ktorej 2. ročník bol zameraný na **správnu hygienu a dezinfekciu rúk ako prevenciu šírenia infekcií vyvolaných MRSA** (meticilín rezistentný Staphylococcus aureus). K prenosu dochádza najčastejšie kontaminovanými rukami. Hygiena rúk je kľúčovým opatrením v prevencii NN. Vyhodnotenie aktivít regionálnej kampane zameranej na hygienu a dezinfekciu rúk v rámci projektu „ CLEAN CARE IS SAFER CARE“ 2010 pre SR na tému: „Hygiena a dezinfekcia rúk ako prevencia MRSA“ bola zaslaná RÚVZ Trenčín.

V rámci monitoringu hygienicko - epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bolo odborom MŽP analyzovaných 5 475 vzoriek, čo predstavuje 7 292 ukazovateľov a 27 453 analýz. Súčasťou vykonaných kontrol v zdravotníckych zariadeniach bolo skúšanie účinnosti vzoriek dezinfekčných roztokov, celkovo bolo vyšetrených 26 vzoriek. Na kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky bolo vyšetrených 1 340 sterilizačných prístrojov. V zdravotníckych zariadeniach bola sledovaná účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov a ovzdušia spolu 4 109 vzoriek.

Z uvedeného počtu vzoriek bolo vyšetrených pre RÚVZ Košice 2 204 vzoriek, RÚVZ Rožňava 823 vzoriek, Michalovce 1 541 vzoriek a Trebišov 907 vzoriek.

6.5. Surveillance chronických ochorení

A. Realizácia individuálneho poradenstva

V roku 2010 bolo v stabilnej Poradni zdravia vyšetrených spolu **2748** osôb, z toho **879** mužov a **1869** žien. Práca bola zameraná najmä na monitoring zdravotného stavu klientov, ktorí poradňu navštívili. U všetkých bola odobratá kapilárna krv na vyšetrenie parametrov, sledovaných pri metabolickom syndróme (glukóza, celkový cholesterol, HDL cholesterol, triacylglyceroly) prístrojom Reflotron, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Respondenti zároveň vyplnili dotazník, týkajúci sa životného štýlu. Na základe nameraných hodnôt sa individuálne hodnotili výsledky a hľadali sa možnosti pozitívneho ovplyvnenia zníženia rizika metabolického syndrómu.

Analýza výsledkov vyšetrení všetkých klientov poradne je v nižšie uvedenej tabuľke:

Rizikový faktor	počet dotazovaných	spolu	muži	ženy
rok 2010				
	počet dotazovaných	2755	1179	1576
	z toho fajčiarov	501	256	245
fajčenie	percent. vyjadrenie	18,19	21,71	15,55
	počet vyšetrených	2551	805	1746
	nadváha – BMI 25, <30	910	396	514
	percentuálne vyjadrenie	35,67	49,19	29,44
	obezita – BMI 30	403	124	279
BMI	percent. vyjadrenie	15,80	15,40	15,98
	počet vyšetrených	2606	836	1770
	z toho TK 140/90 mmHg	815	324	491
krvný tlak	percent. vyjadrenie	31,27	38,76	27,74
cholesterol	počet vyšetrených	2655	854	1801

celkový	z toho chol 5,2 mmol/l	912	233	679
	percent. vyjadrenie	34,35	27,28	37,70
glukóza	počet vyšetrených	850	238	612
	z toho glukóza 6,0 mmol/l	49	18	31
	percent. vyjadrenie	5,76	7,56	5,07
konzumácia alkoholu	počet dotazovaných	318	102	216
	vôbec	77	20	57
	príležitostná	238	79	159
	pravidelná	3	3	0
fyzická aktivita	počet dotazovaných	318	102	216
	žiadna	26	4	22
	rekreačná	252	82	170
	pravidelná	40	16	24
príjem ovocia a zeleniny	počet dotazovaných	318	102	216
	do 2 porcií/deň	216	70	146
	3 – 5 porcií/deň	92	29	63
	> 5 porcií/deň	10	3	7

B. Realizácia skupinového poradenstva

Na základe dohody so zdravotnou poisťovňou UNION boli počas akcií „Deň zdravia“ vyšetrené vybrané ukazovatele rizika metabolického syndrómu :

1. vo Vysokoškolskom internáte, Jedlíkova ul. Košice u 49 účastníkov, (25 mužov, 24 žien);
2. v SBD II, Bardejovská ulica, Košice u 39 účastníkov, (12 mužov, 27 žien);
3. vo firme Telegrafia, a.s., Košice u 30 zamestnancov a stážistov, (16 mužov, 14 žien),
4. v spoločnostiach VSS Foundry a VSS Trading u 30 účastníkov (15 mužov, 15 žien),
5. vo firme SJT, Moldava nad Bodvou u 17 zamestnancov, (15 mužov, 2 ženy),
6. vo firme T – Systems, s.r.o., Košice u 62 zamestnancov, (47 mužov, 15 žien),
7. vo firme GEMTEX s.r.o., Rožňava u 98 zamestnancov, (4 muži, 94 žien),
8. vo firme SAD, s.r.o., Michalovce, vyšetrených 36 klientov, (21 mužov, 15 žien),
9. vo firme EHLEBRACHT, s.r.o. Michalovce, vyšetrených 26 klientov, (10 mužov, 16 žien),
10. na dvoch pracoviskách vo firme ČASS, s.r.o., Košice, vyšetrených 106 zamestnancov, (7 mužov a 99 žien),
11. na pracovisku VSS Trading, s.r.o., Košice u 19 zamestnancov, (11 mužov, 8 žien),
12. v ZŠ Postupimská 37, Košice u 27 zamestnancov, (6 mužov, 21 žien),
13. v ZŠ Bruselská 18, Košice u 37 zamestnancov, (2 muži, 35 žien),
14. v ZŠ Masarykova 19/A, Košice u 22 zamestnancov, (2 muži, 20 žien),
15. v Katolíckej univerzite, Hlavná 89, Košice u 26 pracovníkov a študentov, (8 mužov, 18 žien),
16. v zdravotnej poisťovni UNION, Košice u 85 klientov, (22 mužov, 63 žien),
17. na Magistráte mesta Košice, Tr. SNP č. 48/A, Košice u 48 zamestnancov, (11 mužov, 37 žien),
18. vo firme T–Systems Slovakia s.r.o., Žriedlova 13, Košice u 85 zamestnancov, (47 mužov, 38 žien),
19. vo firme T–Systems Slovakia s.r.o., Moldavská 8/A, Košice u 96 zamestnancov, (75 mužov, 21 žien).

Na základe požiadavky HH SR boli v rámci projektu „Týždeň zdravia“ spoločnosti TESCO STORES SR, a.s. vyšetrené vybrané ukazovatele rizika MS na prevádzkach :

1. TESCO, Hlavná 111, Košice u 35 zamestnancov, (3 muži, 32 žien),
2. TESCO, HM Košice nad Jazerom u 25 zamestnancov, (3 muži, 22 žien).

Na požiadanie organizátora akcie „Deň otvorených dverí“ TU Košice boli vyšetrené vybrané ukazovatele rizika MS s individuálnym poradenstvom 16 záujemcom (3 muži, 13 žien).

V hodnotenom období bol s finančnou podporou Fondu zdravia mesta Košice, n.f. realizovaný aj projekt „Poradňa zdravia – podpora zdravého spôsobu života“. Vyšetrených bolo 18 zamestnancov (5 mužov, 13 žien) Magistrátu mesta Košice, Tr. SNP 48/A.

V rámci akcie „Športová školská olympiáda“, ktorá sa konala v sobotu 22.05.2010 na športoviskách ZŠ Požiarnická 3, Košice boli na požiadanie organizátora – (Občianske združenie pre rozvoj obcí a regiónov) poskytnuté služby Poradne zdravia pre rodičov súťažiacich detí. Vyšetril sa celkový cholesterol z kapilárnej krvi, zmeral sa krvný tlak, zistil sa index telesnej hmotnosti a centrálnej obezity. Na základe výsledkov boli doporučené zmeny v stravovacích návykoch a v životnom štýle – Poradňu zdravia navštívilo 16 klientov.

V rámci agendy kontaktnej osoby MZ SR pre spoluprácu s WHO v oblasti neprenosných ochorení (MUDr. Kollárová), boli v hodnotenom období realizované dve úlohy:

1. Príprava podkladov pre „Global Report on Country Capacity for Prevention and Control of NCDs.

- vypĺňanie a koordinácia vypĺňania dotazníka zameraného na prieskum kapacít krajiny v oblasti manažmentu a efektívnych aktivít zameraných na znižovanie výskytu neprenosných ochorení.
- Zloženie dotazníka: dotazník obsahuje tieto časti - inštruktážna, kontaktná, infraštruktúra verejného zdravotníctva pre oblasť neprenosných ochorení, časť zameranú na stav politík, stratégií a akčných plánov v oblasti neprenosných ochorení, informačné systémy, výskumy a surveillance neprenosných ochorení, zdravotnícky systém zameraný na včasnú detekciu, liečbu a starostlivosť v primárnej zdravotnej starostlivosti a časť zameranú na podporu zdravia, partnerstvá a spoluprácu.

2. Pripomienkovanie materiálu EU Statement „Prevention and control of noncommunicable diseases: implementation of the golobal strategy“.

- odoslanie pripomienok dňa 23.4.2010. Pripomienky sa týkali doplnenia vyhlásenia o agendu nerovností v zdraví, zdravého starnutia a dôsledného monitoringu NCD.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

V rámci plnenia úlohy boli priebežne sledované správy SRV s využitím filtra „vlastné hlásenie“. Pre posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení sa využíval (denne a týždenne) systém rýchleho varovania SR

Prvá informácia o výskyte prasacej chrípky u ľudí v USA a Mexiku bola zaslaná z ÚVZ SR dňa 27.4.2009. Na základe tejto informácie boli upozornení všetci praktickí lekári v pôsobnosti RÚVZ na nutnosť zisťovania cestovateľskej anamnézy chorých s príznakmi ARO a na pokračovanie odberu biologického materiálu od chorých aj v mimo chrípkovej sezóne. Priebeh pandémie chrípky pozri *Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2009/2010*.

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci plnenia úlohy tejto úlohy sa v hodnotenom období vykonali odbery odpadových vôd v lokalitách spádového územia v zmysle harmonogramu virologického laboratória RÚVZ Košice.

Spolu bolo odobratých 12 vzoriek odpadových vôd v lokalitách spádového územia okresov Košice I-IV ČOV Kokšov-Bakša a okr. Košice okolie ČOV Moldava nad Bodvou v zmysle vypracovaného harmonogramu, výsledky vyšetrení zo dňa 24.2.2010, 21.4.2010 a 10.6.2010, 4.8.2010, 6.10.2010 sú negatívne, vyšetrenie odobratých vzoriek vôd zo dňa 8.12.2010 neukončené.
Sledovaný bol aj výskyt tzv. polio like ochorení akútnych chabých obŕn hlavne u detí do 15 rokov. V okresoch Košice I-IV bolo zaznamenaných 20 ochorení s dg. paréza nervu facialis (G51), z toho 5 do 15 rokov a v okr. Košice okolie 7 ochorení, z toho 5 u detí do 15 rokov. Hlásené boli 2 ochorenia u 15 roč. študenta SŠ z okr. Košice I a 39 roč. ženy z okr. Košice II s dg. zápalová polyneuropatia (G61), uzatvorené ako Guilainov - Barrého syndróm. U ochorení laboratórne nebola potvrdená poliovírusová etiológia.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Jednotlivé RÚVZ, ktoré sa podieľajú na plnení úlohy nadviazali ešte v r. 2008 spoluprácu s odbormi školstva v rámci svojej spádovej pôsobnosti pri výbere škôl, na ktorých plánujú uskutočniť akcie „Hrou proti AIDS“. V edukačných akciách pokračovali všetky RÚVZ v SR.
Na projekte v roku 2010 pracovali RÚVZ:

RÚVZ	počet študentov	ZŠ	SŠ	
1. Banská Bystrica	- 250	125	125	
2. Bardejov	- 510	0	510	/+ 21 prednášok pre 735 žiakov
3. Dolný Kubín	- 409	409	0	/+ 22 besied pre 9 roč. ZŠ a dosp.
4. Komárno	- 315	315	0	/ SŠ v predchádzajúcich 2 rokoch
5. Košice	-1170	455	715	
6. Levice	18 prednášok pre študentov SŠ, panely, články v novinách			
7. Lučenec	- článok v novinách			
8. Martin	prednášky			
9. Michalovce	- 220	60	160	/ informácie v médiách + web
10. Nitra	prednášky (6x ZŠ, 1x ŠZŠ a 2x Gymnázium) / info v médiách + web			
11. Nové Zámky	- 200	100	100	
12. Považská Bystrica	- 128	128	0	
13. Prievidza	- 343	44	299	/+ beseda - 37 a prednáška 16 žiakov
14. Rožňava	- 657	350	307	/+ beseda 152 žiakov, články v novinách
15. Rimavská Sobota	- 150	150	0	
16. Senica	- 410	123	287	
17. Spišská Nová Ves	- 424	72	352	/+ 18 besied a workshop pre 120 účastníkov
18. Stará Ľubovňa	11 prednášok pre ZŠ a SŠ, informácie v médiách, leták			
19. Svidník	- 145	0	145	/ + 18 prednášok
20. Trebišov	- 300	200	100	/ + 5 prednášok pre 500 žiakov
21. Trenčín	- 160	160	0	/ + prednášky
22. Veľký Krtíš	prednášky			
23. Vranov n. Topľou	1 prednáška pre SŠ			
24. Zvolen	3 prednášky na SŠ			
25. Žiar nad Hronom	- 112	0	112	
26. Žilina	- 384	0	384	
S p o l u :	6 287	2 691	3 596	

Spolu bolo vyškolených 6 287 študentov, z toho 2 691 (42,8 %) žiakov ZŠ a 3 596 (57,2 %) študentov SŠ. **Akcie majú stále veľmi dobrý ohlas, sú obľúbené, stále aktuálne a školami žiadané.**
Úlohy sa plnili na vybraných základných školách pre 8. a 9. ročníky a 1. a 2 ročníky všetkých typov stredných škôl. Realizácia úlohy bola väčšinou vo februári až júni a septembri až decembri. V januári školy finišovali z dôvodu končiaceho sa polroka a RÚVZ-y pracovali na výročných správach.
Na uvedenom projekte na RÚVZ Košice sa už tradične zúčastňujú: špecializované pracovisko pre problematiku HIV/AIDS odboru lekárskej mikrobiológie (1 pracovník), odbor podpory zdravia (8 pracovníčok), odbor hygieny detí a mládeže (1 pracovník) a odbor epidemiológie (4 pracovníčky).

Spoluúčasť na ostatných, úzko súvisiacich projektoch :
EÚ projekt SUNFLOWER & No 2007305 – asociovaný partner – plní Odbor podpory zdravia.
„*Young and HIV: European Network to Arrange an Innovative Prevention Campaign and to Exchange Good Practices-Experiences in Europe.*“ - „Mladí a HIV : Európska sieť na vytvorenie a inovovanie preventívnej kampane výmenou dobrých postupov - skúseností v Európe“.
V **roku 2010** :
- bola **pripravená** a **pre všetky krajiny**, ktoré mali za povinnosť vykonať prieskum **efektívnosti** edukačnej kampane, distribuovaná **jednotná mustra** na vyhodnotenie dotazníkov;
- údaje z **533** vyplnených dotazníkov zo škôl boli **zadané** do vyhodnocovacej mustry a **dáta** za **Slovensko** boli **zaslané** koordinátorovi projektu;
- **výsledky** „Pre Test“ dotazníkov (prieskum pred kampaňou) boli **prezentované** na pracovnom stretnutí projektu SUNFLOWER v Timisoare, Rumunsko;
- vykonala sa **korekcia** pripravovaného **manuálu** o najlepších praktikách používaných v prevencii HIV/AIDS;
- **prednáška** „**Mladí a HIV : Európska sieť na vytvorenie inovatívnej kampane prevencie HIV/AIDS – európsky projekt SUNFLOWER“** odznela na XVIII. vedecko-odbornej konferencii s medzinárodnou účasťou: „Životné podmienky a zdravie“, Štrbské Pleso. **Spracovaný** bol aj **príspevok** do zborníka;
- na základe manuálu bola **pripravená** jednotná **kampaň** (prezentácia v programe Microsoft Office PowerPoint s vysvetlením, demonštrácia používania prezervatívu a úprava plagátu projektu SUNFLOWER na vyvesenie) pre študentov tých istých škôl, kde prebehol v predchádzajúcom školskom roku dotazníkový prieskum;
- organizačne bolo pripravených a úspešne **zrealizovaných 13 kampaní** na školách (8) v regióne;
- všetci participujúci študenti obdržali **letáky** projektu SUNFLOWER a po prezentácii **vyplnili** dotazníky;
- údaje zo **496** vyplnených dotazníkov zo škôl boli **zadané** do vyhodnocovacej mustry a **dáta** za **Slovensko** boli **zaslané** koordinátorovi projektu;
- **výsledky** „Post Test“ dotazníkov (prieskum po kampani) boli **porovnané** s výsledkami „Pre Test“ dotazníkov a **prezentované** na pracovnom stretnutí projektu SUNFLOWER v Neapole, Taliansko;
- **Košický Korzár** (Ročník XIII, č. 276, zo dňa 1. december 2010) **uverejnili** článok **„Prvý december – Deň boja proti AIDS. Medzinárodný projekt SUNFLOWER“** v ktorom sú uvedené logá EU projektov, vyznačené spolufinancovanie a adresa

internetovskej stránky www.sunflower-project.eu (všetky informácie aj v slovenskom jazyku), dostupná priamo aj z WEB stránky RÚVZ so sídlom v Košiciach;
- **spracované** boli všetky **dokumenty** súvisiace s ukončením projektu SUNFLOWER.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.1. Cyanobaktérie

Pri plnení úlohy sa v roku 2010 analyzovalo 112 vzoriek vôd z rekreačných nádrží, 55 z RÚVZ Košice a 57 vzoriek z RÚVZ Michalovce. Jedna vzorka v ukazovateli cyanobaktérie nevyhovela limitu.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Z distribučnej siete dozorovaného územia bolo zamestnancami odboru HV odobratých spolu 24 vzoriek na mikrobiologické a chemické skúšky. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám t. č. platnej legislatívy. V rámci úradných kontrol potravín neboli zistené nedostatky pri manipulácii a predaji minerálnych a pramenitých balených vôd, ani výrobky po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Zistený bol nedostatok týkajúci sa označenia pramenitej vody AQUA PRO vo veľkoobjemovom balení, ktorú plní: Poruba pod Vihorlatom, zdroj vody: HKJ-3, výrobca uvedená na etikete: AQUA PRO s. r. o., Prešovská cesta 4, Košice, sídlo: AQUA PRO s. r. o., Pod Furčou 4, Košice. Na etikete výrobku bolo nesprávne uvedené (neaktualizované) sídlo prevádzkovateľa plniarne. Uvedená skutočnosť bola oznámená príslušnému RÚVZ, do územnej pôsobnosti ktorého spadá predmetná plniareň (RÚVZ Michalovce).

Pri plnení úlohy sa na odbore MŽP vykonávali mikrobiologické a biologické skúšky minerálnych a pramenitých balených vôd podľa Prílohy č.1 k 28 hlave tretej časti Potravinového kódexu SR. Za rok 2010 sa analyzovalo spolu 92 vzoriek, z toho 34 vzoriek pramenitých, 52 vzoriek minerálnych vôd a 6 vzoriek z galónov. Pre RÚVZ Košice sa analyzovalo 24 vzoriek, pre RÚVZ Michalovce 24 vzoriek, pre RÚVZ Rožňava 21 a RÚVZ Trebišov 23 vzoriek. Z celkového počtu vzoriek bolo pozitívnych po mikrobiologickej stránke 7 vzoriek (Toma natura, voda z galóna Aqua Pro - 3 vzorky, minerálny prameň Anička, Nealko nápoj s mix minerálmi s aloe vera z water coolera, Šumavský prameň pramenitá voda z water coolera). V 6 vzorkách boli prekročené limity pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C a 37°C a v jednej vzorke bol prekročený limit pre koliformné baktérie.
V oblasti kontroly minerálnych a pramenitých vôd bolo OCHA na analýzu dodaných 70 vzoriek, v ktorých sa sledovalo 1373 ukazovateľov. Deväť vzoriek nesplnilo kritérium pre obsah dusičnanov a dusitanov.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Úloha bola plnená podľa aktuálne na rok 2010 vypracovaného celoročného plánu odberu vzoriek.

Z distribúcie bola odobratá 1 vzorka vlašských orechov (jadrá suchých škrupinových plodov), v ktorej ÚVZ SR laboratórne kontroloval použitie radiačného ošetrenia. Vzorka potraviny nevykazovala vlastnosti potraviny ošetrenej ionizujúcim žiarením.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Z distribučnej siete bolo odobratých 10 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka a mäsovo-zeleninové, z toho 2 boli vyšetrené v laboratóriu ÚVZ SR, 8 vzoriek bolo vyšetrených v laboratóriu RÚVZ Košice. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám súčasne platnej legislatíve.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

Z distribučnej siete bola odobratá vzorka Schär Penne-bezlepkové cestoviny, ktorú v laboratóriu obsah gluténu skúšal ÚVZ SR. Vzorka vyhovela požiadavkám platnej legislatívy ako aj označenie výrobku bolo v súlade s požiadavkami.

7.11. Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií

a) PAU

V rámci tejto úlohy bolo odobratých a analyzovaných 27 vzoriek PAU v ovzduší. Vzorky boli odobraté formou osobných odberov. U 2 pracovníkov bolo zistené prekročenie technickej smernej hodnoty (TSH), z toho v 1 prípade viac ako 5-násobné. Celkove bolo sledovaných 814 ukazovateľov.

Ďalších 39 vzoriek bolo odobratých formou stacionárnych odberov na 16 odberových miestach pre stanovenie benzo(a)pyrénu v pracovnom ovzduší. Z týchto vzoriek bola na 4 miestach TSH prekročená menej ako 2-násobne.

b) 1-hydroxypyrén

Jeho stanovenie v moči slúži ako doplňujúce vyšetrenie pri expozícii pracovníkov PAU. ***279 vzoriek moču z U. S. STEEL Košice, prevádzky VKB1, VKB3 a Chémia*** bolo odobratých ešte v roku 2009. Ich analýza bola ukončená až v roku 2010, kedy boli aj expedované výsledky analýzy. Ďalších 318 vzoriek bolo odobratých v priebehu roku 2010, ktoré sa priebežne analyzujú, výsledky ešte neboli expedované.. Vo vzorkách sa súčasne stanovuje aj kreatinín (kreatinín sa stanovuje dvojmo, preto je počet analýz vyšší, niektoré vzorky boli aj riedené a uskutočnila sa aj analýza slepých porovnávacích vzoriek).

V súčasnosti je analyzovaných 279 vzoriek, v ktorých sa sledovalo 279 ukazovateľov. Vo vzorkách analyzovaných v roku 2010 v 73 prípadoch boli limity prekročené, z toho v 28 prípadoch menej ako 2-násobne, v 45 prípadoch viac ako 2-násobne, z toho v 19 prípadoch až viac ako 5-násobne.

***Poznámka: Plnenie úlohy 7.11 sa v plnej miere kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť*.**

7.12. Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov

V roku 2010 bolo analyzovaných 37 vzoriek krvi exponovaných pracovníkov, spadajúcich pod PZS Železničného zdravotníctva v Košiciach. V jednej z analyzovaných vzoriek bol prekročený povolený limit (100 $\mu g.l^{-1}$ pre ženy do 45 rokov a 400 $\mu g.l^{-1}$ pre mužov a ženy nad 45 rokov veku).

7.14. Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk

Pracovníci odboru HDaM v danom období sa spolupodieľali na realizácii projektu. Pri výbere lokalít sa zohľadňovala predpokladaná environmentálna záťaž. Odbery boli vykonávané v mesiaci máj, Celkove bolo odobratých 40 vzoriek piesku (20 vzoriek z pieskovísk s predpokladanou environmentálnou záťažou a 20 vzoriek z lokalít, kde nie je predpokladaná environmentálna záťaž) a to na území mesta Košice a okresu Košice okolie.

V roku 2010 bolo odborom CHA analyzovaných 40 vzoriek, ktoré boli odobraté pracovníkmi odboru hygieny detí a mládeže. Sledovalo sa 7 PAU a 8 kovov (As, Pb, Cd. Hg, Cr, Cu, Ni, Zn). Celkove bolo sledovaných 600 ukazovateľov. Obsah kovov bol stanovený metódou AAS, PAU metódou HPLC s fluorescenčnou detekciou. Zistené koncentrácie jednotlivých kovov boli porovnané s limitnými hodnotami uvedenými vo Vyhláške 292/2006 MZ ČR. Prekročenie limitnej hodnoty bolo zistené v prípade As (1 vzorka), a z PAU to bol antracén (4 vzorky) a chryzen (1 vzorka).

Pri stanovení Hg v piesku bola v 18 vzorkách zistená koncentrácia na úrovni 0,0005-0,0015 $mg.kg^{-1}$, v ďalších 12 vzorkách viac ako 0,0015 $mg.kg^{-1}$. Najvyššia zistená koncentrácia bola 0,01489 $mg.kg^{-1}$ v jednej vzorke.

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.2. Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

Priamy dôkaz: metóda PCR a pokus o izoláciu vírusov.

V roku 2010 bolo vyšetrených 462 materiálov od pacientov s ochorením horných ciest dýchacích. Z toho bolo 53 pitevných materiálov od 11 pacientov a 6 kontrolných kmeňov z NRC pre chrípku ÚVZ SR. Všetky materiály boli vyšetrené metódou PCR na prítomnosť vírusov chrípky. 244 materiálov bolo vyšetrených na OLM RÚVZ so sídlom v B. Bystrici a 218 materiálov bolo vyšetrených na oddelení virológie RÚVZ Košice, z ktorých 6 bolo konfirmovaných v NRC pre chrípku. Vírus pandemickej chrípky A/H1N1-2009 bol dokázaný v 35 prípadoch, z toho bolo 10 pitevných materiálov od 4 pacientov. Vírus sezónnej chrípky A bol dokázaný v 3 materiáloch.

Na bunkových kultúrach bolo vyšetrených 32 materiálov, v jednom prípade bol dokázaný vírus pandemickej chrípky A/H1N1-2009.

Z celkového počtu 462 materiálov, bolo 443 vyšetrených aj rýchlotestom na chrípku A a B, z nich 5 bolo pozitívnych na chrípku A.

Nepriamy dôkaz: dôkaz protilátok.

V roku 2010 bolo na respiračné vírusy vykonaných 15 510 sérologických vyšetrení. Štandardná sada vyšetrení obsahuje 5 antigénov: vírusy chrípky A a B, adenovírusy, RS-vírus a Mykoplazma pneumoniae, z čoho na každé etiologické agens pripadá 3 102 vyšetrení. Chrípka A bola potvrdená v 22 prípadoch (22 dvojíc sér). Chrípka B bola potvrdená iba v 1 prípade (1 dvojica sér). RS-vírus bol potvrdený v 2 prípadoch (2 dvojice sér). Mykoplazma pneumoniae bola diagnostikovaná v 13 prípadoch (13 dvojíc sér).

8.3. Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení

1. Systém práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu odpadových vôd, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ Košice (v týždenných intervaloch z dvoch okresov), následné spracovanie a laboratórne vyšetrenie na výskyt poliovírusov a iných enterálnych vírusov.

V roku 2010 bolo vyšetrených 83 vzoriek odpadových vôd. U 4 vzoriek vyšetrovanie ešte nie je ukončené, ostatné sú negatívne.

V hodnotenom období sme vyšetrili 4 stolice od 2 pacientov s diagnózou suspektná akútna chabá obrna (ACHO) s negatívnym výsledkom.

2. V roku 2010 bola požiadavka na vyšetrenie 13 vzoriek stolíc od pacientov s diagnózou hnačkové ochorenie suspektne vírusového pôvodu s negatívnym výsledkom na adeno a rotavírusy.

V hodnotenom období sa na území mesta Košíc nevyskytli epidémie hnačkových ochorení, ktoré by boli vyvolané patogénnymi či podmienene patogénnymi baktériami.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „Materské centrá“

Plnenie celoslovenského projektu nadväzuje na činnosť z predchádzajúceho obdobia zameranú na vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. V zmysle harmonogramu úloh sme aktualizovali zoznam materských centier (ďalej len MC) z hľadiska ich sídla a počtu v spádovom území RÚVZ Košice. O ponuke našich aktivít sú MC informované priebežne, resp. na základe požiadavky (napr. MC Stonožka – Košice, pobočka Staré Mesto pri MÚ Košice – Staré Mesto, Hviezdoslavova 7).

V rámci informačno-propagačnej činnosti sme všetky MC (v počte 9) na území mesta Košíc a okolia intervenovali prostredníctvom zaslania zdravotno-výchovných materiálov ohľadom aktuálnych tém k problematike zdravia, na ktoré upozorňovali dve celoslovenské kampane, konkrétne:

- ***kampaň pod názvom „1000 miest – 1000 životov“*** (v týždni od 7. 4. do 11. 4. 2010), iniciovaná Svetovou zdravotníckou organizáciou na podporu aktivít ku Svetovému dňu zdravia (7. apríla) s tohtoročnou témou „Urbanizácia – šanca pre verejné zdravie“ – „Globálne spojenie aktivít pre vytvorenie zdravších miest“. V tej súvislosti sme MC distribuovali dva materiály: 1. „Program aktivít pre verejnosť“ pripravený Mestom Košice, RÚVZ Košice, Slovenským Červeným krížom Územným spolkom Košice-mesto a Klubom turistov „Medicína“ Košice; 2. leták s titulom „7. apríl – Svetový deň zdravia“ (vo formáte A_4, A_3) z edície RÚVZ Košice a Mesta Košice;
- ***súťaž pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj 2010 – Quit and Win“*** (v čase od 1. 5. do 31. 5. 2010), ktorá sa organizuje každé dva roky s cieľom motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a zanechaniu fajčenia. Jej vyhlasovateľom na Slovensku je ÚVZ SR v spolupráci s Kanceláriou WHO na Slovensku (viac v bode 10.4.). Súťaž sme dali do povedomia rôznym inštitúciám (v celkovom počte 186) vrátane MC. Adresátov sme oslovili metodickým listom a priloženými propozíciami (informačným letákom s rovnomenným názvom a prihláškou do súťaže).

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Plnenie úlohy má priaznivú odozvu zo strany seniorov. Priebežne vykonávané zdravotno-výchovné intervencie v oblasti zdravého životného štýlu (najmä poradenská činnosť spojená s edukáciou) v denných centrách (predtým kluby dôchodcov) a v zariadeniach pre seniorov (domovy dôchodcov) sú vkladom pre rozvíjanie spolupráce, definovanie cieľov a obsahu ďalšieho pôsobenia v danej oblasti.

V priebehu hodnoteného obdobia sme aktualizovali zoznam denných centier pre seniorov (ďalej len DC) zriadených v Košiciach a okolí (ich celkový počet je 27). V dvoch z nich sme uskutočnili opakovanú návštevu, náplňou ktorej bolo ***poskytnutie služieb mobilnej Poradne zdravia***, ponuka tlačených zdravotno-výchovných informácií a premietnutie vybraných filmových titulov (navštívenými zariadeniami boli: DC na Železiarenskej ul. v Šaci s počtom vyšetrených osôb 21 a následne 27; DC na Laboreckej ul. 2 s počtom vyšetrených 21 a 20 osôb).

Vyžiadané ***prednášky*** sa konali v nižšie uvedených dvoch inštitúciách. Na pôde Regionálnej organizácie Slovenského syndikátu novinárov Košice, v Klube novinárov – seniorov sme (dňa 24. 2. 2010) uskutočnili prednášku spojenú s besedou na tému „Prevencia chronických ochorení (srdcovo-cievnych) – zásady správneho spôsobu života a význam Poradne zdravia“ doplnenú o distribúciu zdravotno-výchovných materiálov rôzneho tematického zamerania. Zúčastnilo sa jej 9 seniorov – žurnalistov. V poradí druhým podujatím bola edukácia na tému „Zdravý životný štýl“, ktorá sa realizovala v priestoroch pozývateľa – DC na Železiarenskej

ul. v Šaci, s celkovým počtom 19 účastníkov.

Propagačnou formou sme podporili tri ***informačné kampane***:

- celosvetovú pod názvom ***„Brain Awareness Week – Týždeň uvedomovania si mozgu“*** (od 15. do 21. marca), ktorej iniciátormi na národnej úrovni boli Slovenská Alzheimerova spoločnosť, Nadácia MEMORY, Centrum MEMORY a Neuroimunologický ústav SAV. Záštitu nad kampaňou v roku 2010 prevzal ÚVZ SR. Cieľom akcie bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových ochorení, o tréning pamäťových a kognitívnych schopností človeka. V rámci našej účasti sme na všetky DC (v počte 27) a 1 Domov sociálnych služieb na Garbiarskej ul. 4 v Košiciach distribuovali zdravotno-výchovné materiály (letáky, brožúry), po 6 – 7 titulov zameraných hlavne na Alzheimerovú chorobu z edície Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti, Nadácie Memory, Centra Memory a spoločnosti Lundbeck Slovensko, s. s r. o. V informovaní verejnosti o vyššie uvedených témach pokračujeme aj naďalej pri našich poradensko-osvetových aktivitách;
- ***kampaň*** Svetovej zdravotníckej organizácie pod názvom ***„1000 miest – 1000 životov"*** (v čase od 7. do 11. apríla), ktorej cieľom bolo upriamiť pozornosť na tohtoročné zameranie Svetového dňa zdravia (7. apríl) „Urbanizácia – šanca pre verejné zdravie“ – „Globálne spojenie aktivít pre vytvorenie zdravších miest“, ako výzvy pre mestá na propagáciu aktivít k ochrane, podpore a rozvoju zdravia verejnosti. V súvislosti so spoluprácou v propagácii sme oslovili rôzne inštitúcie včítane DC pre seniorov v Košiciach a okolí. Adresátom sme spolu so sprievodným listom zaslali program aktivít s určením pre verejnosť doložený informačným letákom pod názvom „7. apríl – Svetový deň zdravia“ z edície RÚVZ Košice a Mesta Košice (pozri tiež bod 9.5.);
- celonárodnú ***súťaž „Prestaň a vyhraj (Quit and Win 2010)“***, ktorú každé dva roky pripravuje a koordinuje ÚVZ SR s cieľom motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a zanechaniu fajčenia. Podklady k súťaži, t. j. informačný leták, prihlášky do súťaže a sprievodný list sme distribuovali elektronicky i klasickou poštou ako aj pri poradensko-edukačnej činnosti (podrobnejší popis kampane a našej účasti uvádza bod 10.4.).

9.3 „Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Pilotná časť projektovej úlohy (pod názvom *„Stomatohygiena u detí predškolského veku – zdravotno-výchovné pôsobenie a monitorovanie stavu orálneho zdravia“*), so začiatkom realizácie v roku 2008, je komponentom predmetného projektu od roku 2009. Jej obsahový rámec nadväzuje na pôvodný celoslovenský projekt z roku 2005, je však z hľadiska stratégie a metodického postupu doplnená a rozpracovaná na podmienky regiónu mesta Košice a okresu Košice-okolie. Hlavnými riešiteľmi a odbornými garantmi na regionálnej úrovni sú dve pracoviská: Odbor podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Košiciach (s tímovým zastúpením: RNDr. Schnitzerová, E., Mgr. Gregová, S., MUDr. Kollárová, J.) a Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a UN L. Pasteura v Košiciach (s tímovým zastúpením MUDr. Frankovič, K., CSc., MUDr. Čisláková, G., Prof. MUDr. Jenča, A., CSc.). Na základe požiadavky ÚVZ SR a hlavnej odborníčky HH SR pre odbor podpory zdravia, MUDr. Jany Kollárovej, sme koncom roka 2010 aktualizovali anotáciu úlohy č. 9.3. „Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“ z dokumentu Programy a projekty ÚVZ v SR na rok 2011 a ďalšie roky.

V súčasnosti sa pilotná časť projektu nachádza v etape vyhodnocovania výsledkov a v zmysle anotácie sa predpokladá jej ukončenie v roku 2011. Retrospektívne môžeme činnosť v rámci úlohy charakterizovať takto:

Spoluriešiteľmi sú vybrané materské školy (ďalej len MŠ) z Košíc a okolia (v celkovom počte 19, t. j. 9 mestských a 10 vidieckych, z toho 3 MŠ s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia), príslušná samospráva podľa miestne spadajúcich MŠ (11 samosprávnych orgánov

– zriaďovateľov škôl) a ďalšie oslovené subjekty (partneri a donori), menovite Union zdravotná poisťovňa, a. s., Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., Interpharm Slovakia, a. s., EuDent, s. s r. o, MČ Košice – Staré Mesto, KK Dent, s. s r. o. Prešov, Listerine®, Zdravé zuby – franšízová predajňa spoločnosti Profimed International, s. s r. o. Košice, Anežka centrum, s. s r. o., Magistrát mesta Košice, Mesto Medzev a od roku 2010 aj PROFIMED International, s. s r. o. a GC EUROPE N.V. Slovakia.

Projekt zahŕňa okrem edukačného pôsobenia aj dotazníkový prieskum (realizovaný cez RÚVZ) a monitorovanie stavu orálneho zdravia detí vo veku 3 – 6 rokov, ktoré zabezpečili stomatológovia spolupracujúci na úlohe. Podľa metodického plánu sú vytvorené dve intervenčné skupiny škôl s odlišne načasovanou intervenčnou etapou vzhľadom ku vstupnej a výstupnej kontrole stavu chrupu. Cieľom tejto klinickej časti projektu je zhodnotiť stav v kazivosti chrupu detí a po ukončenom intervenčno-edukačnom pôsobení (s odstupom dvoch rokov) posúdiť efektívnosť preventívnych opatrení. Cieľom dotazníkového prieskumu, ktorého sa zúčastnili rodičia detí a učiteľky MŠ, bolo získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup, ako aj informácie o skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre orálne zdravie. Obdržané údaje sa využijú pre konkretizáciu zdravotno-edukačného pôsobenia. Obe prieskumno-výskumné aktivity sa súbežne na všetkých MŠ vykonali v rokoch 2008 a 2010. Distribuované boli tri druhy dotazníkov, zostavené a modifikované podľa predlohy ÚVZ SR. Vstupnú prehliadku chrupu v roku 2008 absolvovalo 471 detí (z toho 68 rómskych), podľa pohlavia 241 chlapcov a 230 dievčat. Získané údaje z výstupnej prehliadky sa štatisticky spracovávajú. Dotazníkového šetrenia sa vo vstupnej fáze zúčastnilo 443 respondentov – rodičov, resp. ich detí a 118 učiteliek, vo výstupnej fáze (v roku 2010) to bolo 369 rodičov a 95 pedagógov.

Preventívne aktivity vzdelávacieho charakteru zahájené v roku 2008 boli určené trom cieľovým skupinám – deťom, učiteľkám a rodičom. Na 9 košických MŠ z prvej intervenčnej skupiny sme úvodnú edukáciu a inštruktáž pre rodičov uskutočnili v spolupráci s MUDr. S. Timkovou, PhD., stomatologičkou – parodontologičkou, ktorá nám svojou účasťou vypomohla po odbornej aj materiálnej stránke. Okrem 2 MŠ zväčša išlo o jednorázovú edukáciu. Z hľadiska sumárneho prehľadu, v priebehu dvoch rokov sme v rámci prvej intervenčnej skupiny (9 MŠ) uskutočnili u detí na košických školách po 8 edukačných stretnutí a na vidieckych školách cca po 7. Konkrétne v roku 2010 sme vykonali 27 intervencií vo vzťahu k deťom a 3 stretnutia boli venované pedagógom.

U druhej intervenčnej skupiny (10 MŠ) sa s ukončením zdravotno-edukačného pôsobenia predpokladá v priebehu I. polroka 2011. V hodnotenom období v rámci danej skupiny MŠ, 24 edukačných hodín bolo určených deťom, 4 intervencie pedagógom a 1 rodičom. Súčasťou vzdelávacieho procesu bola distribúcia 4 titulov informačných letákov z našej edície (pod názvami „Viete, že sú potraviny, ktoré vám pomôžu pri ošetrovaní zubov a pri ochrane ich zdravého stavu?“, „Zúbky bez kazu“, Viete si správne umyť zuby?“, „12. september – Svetový deň orálneho zdravia“), ako podklad pre výchovné pôsobenie zo strany pedagógov i rodičov (v náklade – podľa počtu detí).

Edukačné aktivity s deťmi boli svojím obsahom zamerané na objasnenie podstaty rastu, vývinu zubov a ich funkcie. Na opakovaných stretnutiach sme sa všeobecne venovali problematike mliečnych zubov, nácviku správnej techniky čistenia zubov a vplyvu výživy na zdravie ústnej dutiny a zubov. Správnu techniku umývania zubov sme u detí nacvičovali najprv nasucho s ich vlastnými zubnými kefkami, čomu predchádzala demonštrácia čistenia na dentálnom modeli. Po osvojení základných zručností, si deti začali čistiť zuby s pastou a vodou. Podľa našich pozorovaní, až 90 % detí malo nevyhovujúce kefky s opotrebovanými vláknami. Na daný nedostatok sme upozornili nielen deti, ale aj učiteľky MŠ a prostredníctvom nich boli informovaní i rodičia.

Z hľadiska metodického prístupu, preferujeme interaktívny a hravý spôsob (zahrňujúci aj výklad a besedu) s využitím výučbových pomôcok, ako magnetická tabuľa Flipchart s použitím symbolov a piktogramov (znázorňujúcich zdravé a pokazené zuby, ovocie, zeleninu, sladkosti) – zo sponzorských prostriedkov MČ Košice – Staré Mesto, maľovanky k danej téme z vlastnej produkcie, detské zubné pasty Elmex s priloženým letákom (priebežne dodávané), nafukovacia zubná pasta, plyšová myška, pexesá, presýpacie hodiny (sponzorské dary od Interpharm Slovakia a. s.); mimická bábka „Adamko“ (z dielne Burda toys s. s r. o. v rámci projektu riešeného s ÚVZ SR); ďalej 2 modely chrupu (jeden získaný zdarma z ÚVZ SR a druhý zo sponzorských prostriedkov MČ Košice – Staré Mesto); súprava 3 demonštračných, rozoberateľných modelov zubov (rezák, očný zub, stolička) a dentálny model trvalého chrupu (s ďasnami, pohyblivým jazykom, podnebím a kefkou) – sponzorské dary od Anežka centrum, s. s r. o.; priehľadný silikónový model mliečneho chrupu, presýpacie hodiny (2-minútové), ústne zrkadielka, tablety na detekciu zubného povlaku – sponzorské dary od EuDent, s. s r. o.; DVD a videofilmové rozprávky (dodané z ÚVZ SR), zubné pasty vo forme gélov od GC EUROPE N.V.; detské zubné kefky od Profimed International s. r. o. Projekt sa realizuje s finančnou podporou Union zdravotnej poisťovne, a. s. a materiálnym prispením Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s.
Nami aplikované zážitkové učenie ako aj doplnková edukácia učiteľkami sa u detí z hľadiska zvyšovania ich vedomostnej úrovne osvedčuje.

O výsledkoch a záveroch pilotného projektu bude prostredníctvom publikačných výstupov oboznámená odborná i laická verejnosť vrátane participujúcich subjektov.

V územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, o osvetu v oblasti orálneho zdravia prejavujú záujem okrem materských škôl aj základné školy, podľa možností na ich požiadavky reflektujeme. V roku 2010 sme intervenovali spolu 579 žiakov z 5 ZŠ, t. j. zo ZŠ Belehradská 21 (1. ročník – 83 žiakov, 5. ročník – 80 žiakov, 9. ročník – 57 žiakov); ZŠ Dneperská 1 (1. ročník – 164 žiakov); ZŠ Hroncova 23 (1. ročník – 26 žiakov), ZŠ Jasov (0. ročník – 70 žiakov, 1., 3., 4. ročník – 65 žiakov; Cirkevná ZŠ sv. košických mučeníkov Ždaňa 96 (6. – 9. ročník – 34 žiakov).

Pre účely prezentácie našej činnosti ako aj rozšírenia poznatkového prehľadu, zúčastnili sme sa 5 vzdelávacích a odborných aktivít v oblasti stomatohygieny:

- celoslovenského odborného podujatia „IX. stomatologické dni Košice“, spojeného s výstavou výrobkov a zariadení pre stomatológiu, v dňoch 7. – 9. 4. 2010 na LF UPJŠ v Košiciach (organizátori: LF UPJŠ v Košiciach, UN L. Pasteura Košice, Slovenská stomatologická spoločnosť v Bratislave, I. stomatologická klinika – Košice, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie – Košice, RKZL v Košiciach, RKSaPA v Košice I, KVV – Ing. I. Kubovčík a i.);
- 19. dní zubných lekárov SKZL – Regionálnej komory Košice, konaných s výstavou výrobkov a zariadení pre stomatológiu v dňoch 4. – 5. 6. 2009 v KSC Južan pri Miestnom úrade MČ Košice – Juh (organizátor: SKZL – RK Košice);
- krajského seminára SKZL – Regionálnej komory Košice, spojeného s výstavou výrobkov a zariadení pre stomatológiu, dňa 10. 9. 2010 v KSC Južan pri Miestnom úrade MČ Košice – Juh (organizátor: SKZL – RK Košice);
- II. sympózia primárnej prevencie v ústnom zdraví – medzinárodného stomatologického sympózia spojeného s výstavou, v dňoch 11. – 12. 11. 2010 na LF UPJŠ v Košiciach (organizátori: I. stomatologická klinika LF UPJŠ a UN L. Pasteura v Košiciach, LF UPJŠ Košice, Slovenská komora zubných lekárov, Slovenská stomatologická spoločnosť, KVV – Ing. I. Kubovčík);
- vedeckej pracovnej konferencie s medzinárodnou účasťou na tému Biomedicínske postupy a workshop s konaním dňa 2. 12. 2010 v UN L. Pasteura v Košiciach (organizátori: LF UPJŠ a UN L. Pasteura v Košiciach, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie).

Prezentovaný príspevok pod názvom: *Biomedicínsky prehľad na stav a vývoj ústneho zdravia rómskych detí navštevujúcich predškolské zariadenia* (od autorov: Frankovič, K., Schnitzerová, E., Gregová, S., Čisláková, G., Švída, M.) je publikovaný v CD zborníku z konferencie.

9.4 Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.

V súlade s anotáciou tejto úlohy bolo jej plnenie v roku 2010 zamerané na zber anotácií úloh realizovaných na lokálnej (regionálnej úrovni) a hľadanie optimálnych možností na vytváranie databázy.

9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.

Cieľom našich aktivít iniciovaných a organizovaných v rámci kalendára významných dní je informovať verejnosť (laickú či odbornú) o prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Ich realizácia spočívala vo využití rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti.

Tohtoročný ***Svetový deň zdravia (7. apríl)*** sa v zmysle výzvy SZO niesol pod heslom „Urbanizácia – šanca pre verejné zdravie“ – „Globálne spojenie aktivít pre vytvorenie zdravších miest“. Celosvetová kampaň na podporu aktivít ku dňu zdravia (od 7. 4. do 11. 4. 2010) mala názov "1000 miest – 1000 životov". Uvedené zameranie dňa zdravia i kampane sa stalo výzvou pre mnohé mestá v zmysle propagácie aktivít, programov alebo projektov venovaných ochrane, podpore a rozvoju zdravia verejnosti.

Spoločnou iniciatívou Mesta Košice, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach, Slovenského Červeného kríža Územného spolku Košice-mesto, Ligy proti rakovine – pobočky Košice, pracoviska Klinickej onkológie a rádioterapie pri UN L. Pasteura v Košiciach a Klubu turistov „Medicína“ Košice bola príprava a realizácia poradensko-edukačných aktivít pre verejnosť na podporu zdravia a zdravého životného štýlu v dňoch 7. 4. až 11. 4. 2010 (konkrétne dňa 7. 4. v cukrárni AIDA, Hlavná ulica 81 a zároveň na RÚVZ Košice, Senný trh 4; 8. – 9. 4. na Magistráte mesta Košice, Trieda SNP 48/A; 11. 4. na Alpínke v rámci akcie Onkokardioturistika).

Program aktivít pozostával z prezentácie poradenských služieb mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia, ktorých cieľom bolo zvýšiť informovanosť občanov o závažnosti hlavných rizikových faktorov chronických ochorení (zvlášť srdcovo-cievnych), najmä v dôsledku nesprávneho spôsobu života.
Poradenstvo a vybrané vyšetrenia boli záujemcom (vo veku 18 a viac rokov) poskytnuté zdarma, napr. stanovenie hladiny celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie tlaku krvi, pulzu, hmotnostného percenta telesného tuku, určenie indexu telesnej hmotnosti (BMI), indexu centrálnej obezity (WHR). Záujemcovia, ktorí prišli v deň akcie nalačno mali navyše biochemicky vyšetrené i ďalšie parametre, ako HDL cholesterol, triglyceridy, glukózu. Konzultačná činnosť obsahovala aj dotazníkové interview k osobnej a rodinnej zdravotnej anamnéze, ako aj k ďalším zložkám spôsobu života (pracovné prostredie, stravovacie návyky, pohybová aktivita, fajčenie). U fajčiarov sa stanovovali koncentrácie alveolárneho oxidu uhoľnatého (CO), karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu a zisťoval sa stupeň závislosti prostredníctvom dotazníkových metód. Poradenstvo bolo doplnené o distribúciu zdravotno-výchovných materiálov.

Slovenský Červený kríž (v dňoch 7. 4. až 9. 4. 2010) sa prezentoval najmä aktivitami na podporu darcovstva krvi a ukážkami výučby poskytovania prvej pomoci.

O poradenské služby prejavilo záujem celkovo 224 návštevníkov podujatí, z toho 52 mužov a 172 žien, vo vekovom rozpätí 18 – 89 rokov. V cukrárni AIDA to bolo 61 klientov,

v stabilnej Poradni zdravia na RÚVZ Košice 18, na Magistráte mesta Košice za oba dni 117 a v rámci Onkokardioturistiky 28 klientov. Na RÚVZ Košice a na Magistráte boli hodnoty HDL cholesterolu, triglyceridov a glukózy stanovované len u záujemcov, ktorí do poradne prišli nalačno. Zdravotný stav všetkých návštevníkov na základe absolvovaného vyšetrenia v mobilnej Poradni zdravia možno zhodnotiť nasledovne:
Optimálny *krvný tlak* (do 120/80 mmHg) bol nameraný u 27,52 % osôb a normálny tlak (do 129/84 mmHg) u 19,27 % osôb. Prehypertenzia a hypertenzia sa vyskytovala v 53,21 %-nom zastúpení. Riziko obezity sme zisťovali na základe niektorých antropometrických ukazovateľov. Jedným z nich bol *obvod pása*, ktorého normálne hodnoty (t. j. u mužov do 94 cm, u žien do 80 cm) boli namerané u 41,50 % osôb. Druhým parametrom bol *index telesnej hmotnosti* (BMI), v norme (t. j. pod 25 kg/m^2) ho malo 47,64 % vyšetrených. Pri meraní hmotnostného percenta telesného tuku sa v norme taktiež ukázalo byť menej ako 50 % osôb.
Z biochemických vyšetrení *hladín tukov v krvi* môžeme konštatovať, že normálne hodnoty sa vyskytovali v týchto podieloch: celkový cholesterol (t. j. do 5,0 mmol/l) u 55,19 % klientov; HDL, tzv. „dobrý“ cholesterol (nad 1,2 mmol/l), ktorý chráni pred aterosklerózou, malo 53,49 % vyšetrených; LDL, tzv. „zlý“ cholesterol (pod 3,5 mmol/l) bol zistený u 77,91 % vyšetrených. Z triglyceridov normálne hodnoty (do 1,9 mmol/l) malo 65,59 % vyšetrených. Hodnoty *glukózy* sa v norme (t. j. pod 6,0 mmol/l) vyskytli u 97,80 % osôb.
O vyšetrenia a konzultácie v Poradni na odvykanie od fajčenia prejavilo záujem celkovo 22 fajčiarov.
Celosvetovú kampaň vrátane zásad zdravého spôsobu života sme verejnosti spropagovali aj prostredníctvom letáka „7. apríl – Svetový deň zdravia“ z edície RÚVZ Košice a Mesta Košice. Ten spolu s programom aktivít bol distribuovaný na základné a stredné školy, centrá voľného času, materské centrá, denné centrá pre seniorov v Košiciach a okolí, RO SSN a Úrad Košického samosprávneho kraja (spolu pre 139 subjektov).

Mediálnymi partnermi v oblasti propagácie aktivít boli TV Naša (prvá košická lokálna televízia), TV Region (Televízia Východného Slovenska), Rádio Košice, Rádio Lumen, Košický Korzár (denník), denník Nový čas, ktorým bolo poskytnuté interview. Tlačová správa ku kampani bola informačným zdrojom pre Rádio Hornet a zverejnená bola na webových stránkach RÚVZ Košice, Mesta Košice, SČK ÚS Košice-mesto, TASR, SITA – Webnoviny a tiež na zzz.sk; zoznamlekarov.sk; rannespravy.sk; http://spravy.pozri.sk/; ahojkosice.sk; financnik.sk; panorama.sk; http://apotheka.sk/; 24hod.sk; aktuality.sk; monitorujem.sk; http://fit.server.sk/; http://ppp.zdravie.sk/; tyzden.sk; http://www.obce.info/.
Naviac sme Svetový deň zdravia dali do povedomia aj pedagogickému zboru zo Strednej odbornej školy pôšt a telekomunikácií na Palackého ul. 14 v Košiciach, ktorý prejavil záujem o služby mobilnej Poradne zdravia. Dňa 20. 4. 2010 sme na pôde školy uskutočnili poradensko-osvetovú akciu, počas ktorej vyšetrenie podstúpilo 25 učiteľov. Poradenstvo na odvykanie od fajčenia bolo poskytnuté 6 záujemcom – fajčiarom, ktorým bol meraný obsah CO vo výdychu prístrojom Smokerlyzer. Zároveň sme na požiadanie poskytli zdravotnovýchovné materiály propagujúce kampaň, z ktorých bola zostavená nástenná prezentácia.

Významný termín ***31. máj – Svetový deň bez tabaku***, tohto roku zameraný na tému „Cielený marketing tabakového priemyslu na ženy“ mal za cieľ poukázať najmä na znepokojujúci nárast fajčenia u žien a s tým súvisiace zdravotné riziká, a informovať spotrebiteľov o obchodných stratégiách tabakového priemyslu a obchodu. K danému dňu sme realizovali aktivity pre rôzne vekové skupiny obyvateľstva, nižšie uvádzame ich prehľad.

1. Vo vzťahu ku školskej populácii sme sa zamerali na výchovno-vzdelávaciu činnosť – na základe požiadaviek o edukáciu k prevencii tabakizmu a nikotínovej závislosti u mladých ľudí (zahrňujúcu výklad k problematike, besedu, premietnutie videofilmu, distribúciu

zdravotnovýchovných materiálov a skupinové poradenstvo v oblasti prevencie fajčenia), sme intervenovali študentov dvoch stredných škôl, konkrétne z Hotelovej akadémie na Južnej triede 10 v Košiciach (15 zo 4. ročníka) a zo Strednej odbornej školy pôšt a telekomunikácií na Palackého ul. 14 v Košiciach (62 z 3. – 4. ročníka).

2. Vo vzťahu k dospelej populácii bol významný termín spropagovaný cez aktivity Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia. *Pre verejnosť, resp. jej vybrané skupiny sme pripravili tieto podujatia:*

- V spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou sme participovali na troch akciách. Prvá bola určená zamestnancom Východoslovenskej energetiky, a. s. na Mlynskej ul. 31 v Košiciach. Dňa 12. 5. 2010 sme v ich priestoroch zorganizovali Poradňu zdravia (s ponukou merania celkového cholesterolu, BMI a tlaku krvi). Vyšetrených bolo 78 osôb, protifajčiarske poradenstvo využilo 13 fajčiarov. V poradí druhou bola akcia pri príležitosti Dňa otvorených dverí vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni (dňa 26. 5. 2010). V základnej poradni bolo vyšetrených 111 záujemcov a v Poradni na odvykanie od fajčenia 13. Napokon to bol Deň zdravia pre zamestnancov UN L. Pasteura v Košiciach, ktorý sa konal na Všešportovom areáli, Alejová 2 v Košiciach 29. 5. 2010. Základné poradenstvo sme poskytli 119 klientom.
- Na základe spolupráce s Union zdravotnou poisťovňou, a. s. sme v dňoch 10. a 11. 6. 2010 zorganizovali pre zamestnancov T-Systems Slovakia, s. s r. o. – pobočky v Košiciach na Moldavskej ceste 8, poradensko-edukačnú akciu, súčasťou ktorej bola prednášková prezentácia na tému „Prevencia fajčenia a zdravý životný štýl“ a ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia. Celkový cholesterol sme vyšetrili u 62 zamestnancov. V mobilnej Poradni na odvykanie od fajčenia sa poradenstva a vyšetrenia Smokerlyzerom zúčastnilo 31 osôb. Na obdobnej akcii v ďalšej košickej pobočke T-Systems Slovakia na Žriedlovej ul. 13 sa poradenstva na odvykanie od fajčenia, merania krvného tlaku a zisťovania indexu telesnej hmotnosti zúčastnilo 12 záujemcov. Na prednáške k problematike fajčenia bolo prítomných 40 účastníkov.

Zámerom aktivít k ***Svetovému dňu srdca*** (posledná septembrová nedeľa, t. r. 26. september) v rámci 4. ročníka celoslovenskej edukačnej kampane ***MOST (Mesiac o srdcových témach)***, na ktorých sme aktívne participovali, bolo zvýšiť informovanosť verejnosti ako aj vybraných cieľových skupín o závažnosti hlavných rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení.

Akcie v rámci Slovenska ku kampani MOST, iniciovanej Slovenskou nadáciou srdca, Slovenskou kardiologickou spoločnosťou, pod záštitou ministra zdravotníctva SR MUDr. Ivana Uhliarika, za podpory partnerských a oslovených organizácií, sa sústredili na tzv. Deň srdca – 24. 9. (t. j. dva dni pred oficiálnym termínom Svetového dňa srdca).

V Košiciach sa na organizačnom zabezpečení kampane okrem vyššie zmienených organizácií ďalej podieľali Akadémia vzdelávania, pobočka Košice, Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach – Odbor podpory zdravia, Slovenský Červený kríž Územný spolok Košice-mesto a Wörwag Pharma GmbH & Co., KG. Aktivity poradensko-edukačného charakteru sa konali v dňoch 20. 9. – 24. 9. 2010 a boli určené vybraným cieľovým skupinám (stredoškolským študentom, pedagógom) a verejnosti.

Samotnému „Dňu srdca“ predchádzali edukačné podujatia (v dňoch 20. - 21. 9.) so zameraním na tému „Faktory životného štýlu vo vzťahu k srdcovo-cievnym ochoreniam – Kód zdravého života“. Boli usporiadané na dvoch stredných školách (na Gymnáziu Sándora Máraiho s vyučovacím jazykom maďarským, Kuzmányho 6 a Športovom gymnázium, Trieda SNP 104) v spolupráci s Akadémiou vzdelávania, pobočkou Košice. Intervenovaných bolo celkovo 101 študentov 3. ročníka.

Ťažiskom programu aktivít pre košickú verejnosť bola prezentácia poradenských služieb mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia počas dvoch dní na troch miestach.

V spolupráci s Wörwag Pharma GmbH & Co., KG, sme dňa 23. 9. 2010 s mobilnou Poradňou zdravia navštívili Gymnázium Šrobárova 1. O poradenské služby (osobné konzultácie, vyšetrenie hladiny celkového cholesterolu a tlaku krvi) prejavilo záujem celkovo 43 pedagógov. Z uvedeného počtu, u 3 osôb – fajčiarov (t. j. u 2 žien a 1 muža) sa zisťoval obsah oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu v ich výdychu.

V rámci „Dňa srdca“ – 24. 9. 2010 sme verejnosti ponúkli dve akcie:

- Deň otvorených dverí“ v stabilnej Poradni zdravia na RÚVZ Košice. U klientov, ktorí prišli do poradne nalačno sa vykonalo vyšetrenie na stanovenie rizika výskytu metabolického syndrómu (stanovenie hladiny celkového cholesterolu, HDL cholesterolu, triglyceridov, glukózy z kapilárnej krvi, meranie tlaku krvi, pulzu, určenie indexu telesnej hmotnosti – BMI, indexu centrálnej obezity – WHR, meranie hmotnostného percenta telesného tuku). Nadväzujúce individuálne poradenstvo, na základe analýzy výsledkov vyšetrení a údajov z osobného dotazníka k testu „Zdravé srdce“, obsahovalo odporúčania v zmysle zásad zdravého spôsobu života a prevencie rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení. Stabilnú Poradňu zdravia navštívilo spolu 17 klientov.
- V spolupráci s Akadémiou vzdelávania, pobočkou Košice a Slovenským Červeným krížom Územným spolkom Košice-mesto sme mobilnou Poradňou zdravia zabezpečili akciu v Hypernove, na Moldavskej ceste 32. U záujemcov sme zisťovali hladinu celkového cholesterolu, tlak krvi, index telesnej hmotnosti – BMI, index centrálnej obezity – WHR, hmotnostné percento telesného tuku). Vyšetrenie absolvovalo celkovo 109 osôb. Z tohoto počtu, bolo u 16 klientov – fajčiarov (12 žien a 4 muži) vykonané poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Bola im stanovená koncentrácia oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistený stupeň závislosti od nikotínu prostredníctvom dotazníkových metód. Slovenský Červený kríž sa na danej akcii prezentoval najmä aktivitami na podporu darcovstva krvi a ukážkami výučby poskytovania prvej pomoci.

Program aktivít ku kampani MOST sme verejnosti vopred spropagovali cez denník Košický Korzár (príspevkom pod názvom „Lekári postrážia srdcia Košičanov“, ktorý bol uverejnený dňa 23. 9. 2010) a cez webovú stránku RÚVZ Košice (prostredníctvom letáka a informácie pre médiá). Reportáž z akcie bola odvysielaná STV2 (v Regionálnom denníku) a v prvej košickej lokálnej televízii TV Naša.

Propagačnou cestou sme podporili podujatie k ***14. novembru – Svetovému dňu diabetu***, organizované Zväzom diabetikov SR, Základnou organizáciou Košice – deti. Akcia pod názvom „S chuťou do života“ (zábavno-informačné popoludnie s určením pre verejnosť) sa konala 13. 11. 2010 v Centre voľného času Domino na Popradskej 86 v Košiciach. Do informačnej časti programu sme prispeli zdravotnovýchovným tlačeným materiálom a videofilmami.

Pri príležitosti ***Európskeho týždňa boja proti drogám*** (46. kalendárny týždeň – tretí novembrový týždeň, vyhlásený Európskou komisiou) a ***Medzinárodného dňa bez fajčenia – 18. november*** (tretí štvrtok v novembri, vyhlásený Medzinárodnou úniou boja proti rakovine) sa konalo viacdňové edukačné podujatie pre študentov stredných škôl z Košíc a okolia.

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach a Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach v spolupráci s ICE & WATER Marketing s. r. o. – prevádzkovateľom areálu Ryba Anička zorganizovali podujatie pre mládež zamerané na prevenciu drogových závislostí. Miestom konania počas troch dní, 15. 11. – 16. 11. a 18. 11. 2010, sa stalo reštauračné zariadenie Ryba Anička (Pod šiancom 5, Košice – Sever). Cieľom podujatia bolo upozorniť mladých ľudí na nežiadúce následky užívania návykových látok a faktory, ktoré takýto druh rizikového správania podporujú. Študenti mali možnosť

získať rôzne informácie, týkajúce sa zdravého životného štýlu, problémov a rizík, ktoré sú spojené s užívaním drog, až po trestnoprávnu zodpovednosť súvisiacu s drogovou problematikou.

Program pozostával z dvoch obsahovo rovnakých vzdelávacích blokov, medzi ktorými bol vyčlenený priestor na ukážku činnosti služobnej kynológie pri vyhľadávaní drog. Na skladbe prednášok sa významnou mierou podieľali aj lektori z Centra pre liečbu drogových závislostí z Košíc, z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Košice I. a z Reedukačného centra Bankov. Okrem vyššie uvedeného, študenti prejavili záujem aj o ponúkané poradenstvo na prevenciu tabakizmu a odvykanie od fajčenia spojené s meraním úrovne oxidu uhoľnatého (ďalej len CO) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer. Akcia bola určená študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl. Zúčastnilo sa jej celkovo 20 stredných škôl a 601 študentov. Informáciu o aktivitách k Európskemu týždňu boja proti drogám sme publikovali na webovej stránke RÚVZ Košice v položke Aktuality.

Ďalšie podujatie, na ktorom sme aktívne participovali bola konferencia k drogovej problematike „Krok vpred“ v rámci týždňa boja proti drogám s určením pre študentov, ktorú zorganizovalo Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach v spolupráci s referátom kultúry a športu Miestneho úradu Košice – Staré Mesto. Konferencia sa konala v dňoch 29. – 30. 11. 2010 na Miestnom úrade Košice – Staré Mesto. Do programu podujatia sme prispeli prednáškou na tému „Legálne a nelegálne drogy z pohľadu RÚVZ v Košiciach“, ktorá počas dvoch dní odznela 4-krát. Informácia o konferencii bola uverejnená na webovej stránke MČ Košice – Staré Mesto.

Významný termín ***1. december – Svetový deň boja proti AIDS*** sme školám pripomenuli prostredníctvom edukačných aktivít – prezentácie projektu Hrou proti AIDS, s ktorým sme navštívili v danom čase spolu 9 škôl z Košíc a okolia, z toho 3 ZŠ (s celkovou účasťou 150 žiakov) a 6 SŠ (s účasťou 410 študentov).

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015.

Dňa 1.3.2010 boli medzi RÚVZ so sídlom v Košiciach a komunitnými pracovníkmi zdravotnej výchovy (ďalej len KPZV): Bc. Františkou Ondrašikovou, Denisou Gáborovou a Mariánom Pechom podpísané príkazné zmluvy do konca roka 2010.

Separované a segregované osady, v ktorých v hodnotenom období KPZV pôsobili sú lokalizované pri (resp. v rámci) obciach: Rankovce, Boliarov, Kecerovce, Vtáčkovce, Bidovce, Rozhanovce, Herľany, Veľká Ida, Vyšná Kamenica, Košice (Luník IX, Severné nábrežie, Ťahanovce, Džungľa, sídlisko Jazero, Krásna n/Hornádom, Družstevná pri Hornáde). Ihneď po začatí realizácie programu sme so žiadosťou o spoluprácu písomne oslovili, a následne v priebehu celého roka komunikovali s týmito spolupracujúcimi subjektmi v rámci spádovej oblasti, v ktorej pôsobili KPZV: lekári prvého kontaktu, vybraní lekári špecialisti, obecné úrady, komunitné centrá, občianske združenia, základné a materské školy, terénni sociálni pracovníci, Úrad splnomocnenca vlády SR pre RK.

Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

KPZV pri výkone svojej práce spolupracovali s lekármi prvého kontaktu a s lekármi – špecialistami pri týchto činnostiach: na preventívne prehliadky z podnetu lekára odosielali **472** dospelých a adolescentov; na očkovanie a preočkovanie to bolo **1707** dospelých a detí. Očkovania boli zamerané na povinné základné očkovanie a preočkovanie, očkovanie vykonané v rámci preventívnych prehliadok a infekčného ochorenia (zameškané povinné očkovanie proti TBC u 11 až 14-ročných detí, z obcí Rankovce, Boliarov, Kecerovce, Vtáčkovce a Opiná; v sprievode rodičov, spolu bolo zaočkovaných **209** detí; ďalšiu skupinu očkovaných tvorili deti, ktoré prišli do kontaktu s infekčnou hepatitídou typu A, a v rámci

lekárskeho dohľadu bolo u nich vykonané aj očkovanie proti VHA.). Na odber krvi z akéhokoľvek dôvodu (ochorenie, alebo LD pri VHA) bolo odoslaných **409** osôb. Na podnet detských lekárov, do poradne pre matku a dieťa boli pozývané matky maloletých detí **426** krát a liečba ochorenia z podnetu lekára a KPZV bola zahájená **328** krát. Na kontrolu po ochorení k lekárovi prišlo **246** osôb. Zdravotný preukaz poistenca a prepoistenie osôb bolo prostredníctvom KPZV vykonané v **94** prípadoch a v **60** prípadoch bol prostredníctvom pracovníkov podpory zdravia, oddelenia epidemiológie chronických ochorení vykonaný prieskum a monitorovanie zdravotného stavu, kde bol klientkam vyšetrovaný tlak krvi a stanovovaný BMI (Body Mass Index). KPZV vykonali **93** návštev v rodinách novorodencov a **1216 krát -** odmerali starším a chorým klientom tlak krvi. V základných a materských školách, v spolupráci s riaditeľmi škôl, prezerali hlavy žiakom a zároveň vykonali odvšivenie **752** deťom. **35** krát asistovali pri vypisovaní rôznych žiadostí a tlačív a zorganizovali rôzne športové aktivity pre **512 osôb**. Pri svojej práci spolupracovali aj s terénnymi sociálnymi pracovníkmi, a to **221** krát.

Edukačná činnosť:
KPZV **3017** krát vykonávali edukačnú činnosť, a to najmä priamo v rodinách a v kolektívoch (ZŠ a MŠ). Témy edukačných aktivít sa týkali predovšetkým prevencie infekčných ochorení (hepatitída, bacilárna dyzentéria, pedikulóza, besnota) a chronických ochorení (choroby srdca a ciev, obezita, úrazy), prevencie užívania drog, tabaku, alkoholu a problematiky šikanovania a záškoláctva. Pre deti z MŠ pripravili maľovanky - Očkovací dáždnik, Parazity, Osobná hygiena, Prevencia pohlavných ochorení, Šport a obliekanie. Na tému „Vitamíny“ zahrali divadielko o chorom zajačikovi. Učiteľkám z MŠ a ZŠ rozdali brožúrky: „Rozprávky z čistého lesa“, ktoré im poslúžili ako výchovno-propagačný materiál. Aktivity pre žiakov MŠ a ZŠ, boli realizované formou súťažných kvízov, prezentácií fotografií a besied. V spolupráci so školami, pre žiakov ZŠ Kecerovce a Združenou odbornou školou v Košiciach, zorganizovali exkurziu, ktorej úlohou bolo motivovať žiakov pre ďalšie vzdelávanie. V problematike starostlivosti o novorodencov poskytovali matkách informácie o zabezpečovaní riadnej starostlivosti o nich (zdravotné poistenie, výživa a hygiena bývania). V rodinách s nedostatočnou starostlivosťou o zdravie detí vykonávali intervencie, spolupracovali s lekármi prvého kontaktu, opakovane navštevovali rodiny, ktoré nereagovali na pozývania lekárov a vykonávali v nich intervencie. Prostredníctvom sanitiek „PHARE“ prevážali deti k lekárom na očkovanie a kontroly po očkovaní, dospelých na odborné ošetrenia a vyšetrenia. Vyhľadávali migrujúce rodiny a rodiny bez domova, ktorým poskytovali pomoc a poradenstvo. O zistených skutočnostiach informovali Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach. Niekoľkokrát ošetrovali drobné poranenia. Riešili zložité situácie pri znečisťovaní životného prostredia a pri zakladaní čiernych skládok. V období záplav monitorovali stav studní a sledovali zásobovanie pitnou vodou. Starších a chorých obyvateľov obcí nabádali, aby dbali na svoj zdravotný stav, merali im tlak krvi, dozerali, aby pravidelne užívali predpísané lieky a za účelom vykonania preventívnych prehliadok ich odosielali k príslušným lekárom.

Iné vybrané aktivity:
- 8.4.2010 sa KPZV zúčastnil workshopu k téme „hazardné hry s chudobou“, ktoré bolo organizované Mediálnym centrom (MECEM) v Košiciach.
- V rómskych komunitách propagovali myšlienku akcie: „Prestaň a vyhraj“ a do súťaže sprostredkovali 2 prihlášky.
- 17.4.2010 sa Bc. Františka Ondrašiková zúčastnila školenia v Smižanoch, kde prezentovala prácu pod názvom “Osvedčené formy práce s mládežou a začínajúcim mládežníckym lídrom a lektorom“; s ďalšou aktivitou vystúpila pod názvom: „Štvorlístok

prevencie“. Zorganizovala pracovné stretnutie s potencionálnymi partnermi: Andrea Knautz, Nemecko – výmena skúsenosti v práci s rómskymi deťmi a Blanka Berkyová, Centrum komunitného rozvoja – plánovanie spoločenských aktivít a projektov určených mladým ľuďom zo znevýhodneného prostredia.

- KPZV sa v dňoch 6. - 7.5. 2010 zúčastnili školenia, ktoré organizovalo Komunitné centrum v Prešove. Hlavné témy školenia: 1. Hospodárenie v domácnosti, 2. Etické otázky v práci komunitného pracovníka a 3. Obchodovanie s ľuďmi.
- KPZV sa v mesiaci máj zapojili do projektu „LOVESTAR“ (školenie – cyklický tréning o rodinnom hospodárení). V štyroch stretnutiach sa 30 žien z obcí Rankovce, Boliarov, Vtáčkovce, Bidovce a Kecerovce školilo v týchto témach: 1. Tvorba rodinného rozpočtu, 2. Bankové a nebankové subjekty, 3. Poistenie, 4. Zdravie a šetrenie. Celý tréning bol vedený lektorkou – ekonómkou. Pri záverečnom stretnutí bol zrealizovaný vedomostný kvíz, kde si skupina “najšikovnejších“ žien odniesla symbolickú trofej. Súčasťou vyhodnotenia bolo odovzdanie motivačných balíčkov pre všetky súťažiace. Pracovníčky z odboru podpory zdravia vystúpili na poslednom stretnutí s prezentáciou „Obezita“, realizovali monitoring zdravotného stavu a účastníčkam rozdali pripravené recepty - 100 druhov receptov pre zníženie krvného tlaku a cholesterolu a recepty pre jednoduché a lacné stravovanie.
- 7. - 9.6.2010 sa KPZV zúčastnil školiaceho tréningu: Násilie páchané na ženách, ktorý bol organizovaný neziskovou organizáciou pod názvom „Možnosť voľby“. V mesiaci november táto nezisková organizácia opakovane pre komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy, terénnych sociálnych pracovníkov a lídrov komunít pripravila 3-dňové školenie v Herľanoch, kde prítomným poskytla relevantné informácie o postupoch pri zistení prípadov násilia páchaného na ženách.
- 15.6.2010 sa Bc. Františka Ondrašiková zúčastnila pracovnej porady, organizovanej obcou Rankovce, kde spolu so zástupcami škôl a obecných úradov, riešili zložitú situáciu kapacitne nepostačujúcich miest pre žiakov 1. stupňa, ktorí sú z Rankoviec a navštevujú ZŠ Herľany.
- 17.6.2010 bolo pracovné stretnutie so zástupcom neziskovej organizácie European Voluntarees Service, na ktorom diskutovali o možnosti vysielať do zahraničia na pracovné pobyty aktívnych rómskych lídrov.
- 21.-24.6.2010 sa MUDr. Jana Kollárová, vedúca odboru podpory zdravia, spolu s Bc. Františkou Ondrašikovou zúčastnili štvordňového pracovného stretnutia v Škótsku, v Glasgowe, kde žije početná skupina migrantov zo Slovenska. Cieľom návštevy bola výmena skúsenosti pri práci s marginalizovanými skupinami a zároveň prezentácia úspešných modelov prác v rómskych komunitách na Slovensku.
- 21.-26.7.2010 sa Bc. Františka Ondrašiková podieľala v spolupráci s KC v Rankovciach a OZ „Pre lepší život“ na organizovaní letného 6-dňového sústredenia pre mládež z Kecerovsko-olšavského regiónu. Sústredenie bolo zamerané na multikultúrne spolunažívanie a výchovu k tolerancii. Celkovo sa akcie zúčastnilo 44 osôb z rómskych a nerómskych komunít.
- V júli sa v spolupráci s KC v Rankovciach organizovali tvorivé dielne pre rómske ženy. Pri manuálnej, tvorivej činnosti (výroba pohľadníc, vankúšov a pod.) bola pozornosť žien upriamená aj na problematiku zdravia a prevenciu ochorení. Zámerom bolo aj podporovať ženy, lokálne líderky (mediátorky) v komunite.
- Pre príležitosť „Deň obce Rankovce“ bolo pripravené vystúpenie rómskych detí (scénka „Na rankovskej lúke“) s cieľom vychovávať ku spolunažívaniu a tolerancii.
- 2.-6.8.2010 sa Bc. Františka Ondrašiková podieľala v spolupráci s Kultúrnym centrom Abov, na zrealizovaní týždenného letného tábora pre 10 detí z rómskych osád a obcí Rankovce a Boliarov. Zmyslom tohto podujatia bolo naučiť deti správať sa v spoločných

zariadeniach (WC, kúpeľňa, jedáleň), naučiť ich základné zručnosti (používanie príboru, sprchy) správania sa v spoločnosti a hravou formou upozorniť na riziká pre zdravie vyplývajúce z nedodržiavania osobnej hygieny.

- 14.-16.8.2010 organizovala nezisková organizácia Spoločnosť komunitných centier tábor pre rómsku mládež z obcí Rankovce a Boliarov. Bc. Františka Ondrašiková zabezpečovala funkciu táborového zdravotníka a lektora v oblasti prevencie pohlavných chorôb.
- Počas letných prázdnin KPZV relizovali 3-krát do týždňa tvorivé dielne pre deti a mládež, súčasťou ktorých boli športové a výchovno-vzdelávacie aktivity . Pozornosť sa venovala aj zdravotným témam – osobná hygiena, stravovanie, starostlivosť o zuby.
- V auguste Bc. Františka Ondrašiková v spolupráci s KC v Kecerovciach zorganizovala a viedla edukačnú aktivitu LOVESTAR (Svet peňazí) pre 27 mladých ľudí
- V júli a v auguste, Bc. Františka Ondrašiková v spolupráci so sociálnou pracovníčkou z občianskeho združením Hniezdo záchrany z Prešova konzultovala postupy a zabezpečovala umiestnenie klientky v krízovej situácii z Boliarova, do tohto zariadenia.
- V auguste sa Bc. Františka Ondrašiková v spolupráci s OZ „Pre lepší život“ z Rankoviec, podieľala na príprave projektu PIATOK (pravidelné klubové stretnutia pre etnicky zmiešanú skupinu detí od 9-14 rokov). Edukačné témy – multikulturalizmus, občiansky aktivizmus, zdravý životný štýl. KPZV pripravili manuál pre animátorov nízkoprahových klubov (spracované boli aj zdravotné témy). Činnosť zahájená v septembri.
- V auguste KPZV úzko spolupracovali s vedením Stredného odborného učilišťa a praktickej školy na Alejovej ulici v Košiciach pri zakladaní alokovaného pracoviska v obci Rankovce. Ich úloha bola organizovať záujemcov o štúdium, viesť ich na psychologické vyšetrenie a komunikovať s rodičmi.
- Dňa 25.9.2010 sa Bc. Ondrašiková zúčastnila ako pomocný lektor na školení „Nadácie Milana Šimečku“ pre mladých rómskych lídrov z obcí Rankovce a Boliarov.
- 28.-29.10.2010 sa MUDr. Kollárová (aktívna účasť – prezentácia), Mgr. Holovková a Bc. Františka Ondrašiková zúčastnila školenia v rámci programu „Zdravie Rómov“. Organizátor – „Nadácia Otvorenej spoločnosti“.
- V októbri sa všetci KPZV zúčastňovali na distribúcii a zbere evaluačných dotazníkov od lekárov, zástupcov škôl a obcí.
- V novembri pokračovali pracovné stretnutia v rámci YEPP (Youth Empowerment Partnership Program) programu (zapojené obce Rankovce, Boliarov, Kecerovce, Vtáčkovce), bola pripravená lokálna stratégia práce s ohrozenou mládežou. Bc. Františka Ondrašiková sa zúčastnila 3-dňového školenia, zameraného na tvorbu situačnej analýzy.
- V novembri Bc. Františka Ondrašiková v spolupráci s „Nadáciou Milana Šimečku“ a rómskymi peer aktivistami zrealizovala v obci Rankovce celodennú vzdelávaciu akciu „Právo pre každého“ určenú pre mladých. Do akcie boli zapojené všetky miestne organizácie (OÚ, KC, farský úrad, kultúrny dom) a kvízu sa zúčastnilo 25 osôb vo veku 14-20 rokov.
- V decembri bol v spolupráci s OZ „Pre lepší život“ na klubovom stretnutí zorganizovaný „Večierok“ pre talentované deti, ktoré sa prezentovali v hudbe, speve, tanci a vo výtvarnom prejave.
- V decembri sa v rámci YEPP programu uskutočnili 2 stretnutia kľúčových partnerov k pripravovanej situačnej analýze Kecerovsko – Olšavského regiónu. Seniori a mladí lídri zo 4 obcí (Rankovce, Kecerovce, Boliarov a Vtáčkovce) sa podieľali na zbere aktuálnych demografických údajov z jednotlivých obcí (zloženie obyvateľstva, priemerný vek, vzdelanosť a zasmestnanosť).

- Počas celého sledovaného obdobia KPZV koordinovali výjazdy sanitných vozidiel (PHARE) do terénu a zabezpečovali e-mailovú komunikáciu s dispečingom Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach.

Vybrané aktivity KPZV v roku **2010** sú zhrnuté v nasledovnej tabuľke :

Aktivita	Počet osôb		
	Muži	Ženy	Spolu
Preventívna prehliadka / na podnet KPZV	211	261	472
Očkovanie /na podnet KPZV	726	981	1707
Odber krvi na/na podnet KPZV	163	246	409
Detské poradne /na podnet KPZV	177	249	426
Liečba choroby u lekára/ na podnet KPZV	138	190	328
Kontrola/ na podnet KP	97	149	246
Zdravotný preukaz poistenca/ na podnet KPZV	33	61	94
Prieskum monitorovania zdravotného stavu	7	81	88
Edukácia/ Osveta	1317	1700	3017
Iné:			
Návšteva novorodencov	41	52	93
Počet návštev obvodní lekári			430
Počet návštev obecné úrady			205
Počet návštev základné školy			200
Spolupráca s terénnymi sociálnymi pracovníkmi			221
Meranie tlaku krvi	475	741	1216
Odvšivenie	327	425	752
Vypísanie žiadostí	11	24	35
Športové aktivity	299	213	512
S P O L U	**4022**	**5373**	**10451**

Materiál distribuovaný obyvateľom segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít

Druh materiálu	**Počet kusov**
Letáky (názov) Očkovanie	309
Brožúry (názov) Rozprávky z čistého lesa	51
Šampóny na odvšivenie	60
Zubné pasty	58
Zubné kefky	48
Hygienické balíčky	39
Iný (uviesť aký) – Omaľovanky – vitamíny, parazity, osobná hygiena, šport a obliekanie	445
Spolu	**1010**

Ďalšie aktivity súvisiace s programom:

- január – február 2010 – príprava a organizácia pracovnej cesty do Glasgowa, v rámci spolupráce s Národným zdravotným inštitútom v oblasti riešenia problematiky rómskej komunity presťahovanej z Východného Slovenska, t. č. žijúcej v mestskej štvrti Govanhill.
- Projekt „Štvorlístok prevencie“. V spolupráci s mimovládnou organizáciou SAVEZ bol pripravený návrh uvedeného projektu, zameraného na rozvoj edukačných aktivít u rómskych školákov a ich matiek. Projekt bol podaný v rámci výzvy „Nadácie Orange“.

Napriek skutočnosti, že bol projekt komisiou pozitívne hodnotený, z dôvodu nedostatku zdrojov na financovanie nebol spomedzi uchádzačov vybraný. Anotácia projektu je k dispozícii na nahliadnutie na odbore podpory zdravia.

- príprava medzinárodného projektu „EGRA Plus Slovakia“ (v spolupráci s Roma Education Fund) zameraného na podporu vzdelávania, ako jedného z kľúčových sociálnych determinantov zdravia u rómskych detí. Predpoklad začiatku realizácie projektu: jún 2011.

Na základe žiadosti z ÚVZ SR boli pripravené a odoslané :

- pripomienky k dokumentu „Pracovný návrh pre Národný akčný plán Slovenskej republiky k Dekáde začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015“;
- podklady ku správe o programe podpory zdravia znevýhodnených komunít.
- ÚVZ SR bola zaslaná vyplnená mustra k vyhodnoteniu indikátorov „pred“ a „po“ výchovných aktivitách KPZV u Rómov.

V rámci spolupráce s Nadáciou otvorenej spoločnosti bol na požiadanie jej zástupcov pripomienkovaný materiál „Monitoring hlavných legislatívnych krokov a významných dokumentov“, týkajúcich sa svojím dopadom oblasti zdravia obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít na Slovensku (október 2010). Pripomienkovaný bol taktiež návrh „opisu pracovnej činnosti terénneho zdravotného asistenta“, ako pilotný materiál pre tvorbu štandardov terénnych/komunitných zdravotných pracovníkov.

Na základe požiadavky MZ SR o spoluprácu pri realizácii projektu PROMO (štúdia financovaná EÚ, orientovaná na najlepšiu prax týkajúcu sa podpory duševného zdravia sociálne marginalizovaných ľudí s bližším zameraním o. i. aj na migrujúce skupiny - v podmienkach SR na Rómov) bol v júli vyplnený a zaslaný požadovaný dotazník.

Na podnet MUDr. Dariny Sedlákovej, riaditeľky Kanceláre WHO v SR jej bol v novembri zaslaný materiál týkajúci sa aktivít v rámci plnenia Programu, ktorý slúžil ako podkladový informačný materiál pre stretnutie s ministrom zdravotníctva SR a poslancom NR SR Antonom Marcinčinom.

V rámci spolupráce s LF UPJŠ – Ústavom verejného zdravotníctva, boli v novembri a decembri pripomienkované návrhy dotazníkov v rámci projektu HEPA-META (zameraný na zisťovanie prevalencie výskytu hepatitídy B a metabolického syndrómu a majoritnej a minoritnej populácie, aj vo vzťahu k sociálno-ekonomickým determinantom zdravia), ktorý by sa mal aj za účasti KPZV realizovať v marci budúceho roku. Anotácia projektu je k dispozícii na odbore podpory zdravia.

O tohtoročnej celonárodnej súťaži pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj – Quit and Win 2010“ (viac v bode 10.4.) sme informovali príslušné komunitné centrá distribúciou propozícií k súťaži (informačný leták s prihláškami).

V roku 2010 sme sa na žiadosť Trnavskej Univerzity zúčastnili aj na riešení časti medzinárodného projektu „Healthy Inclusion“ (Zdravá inklúzia), výskumného projektu s účasťou Rakúska, Holandska, Dánska, Českej republiky, Talianska a Slovenska. Cieľom projektu je zistiť podporujúce a obmedzujúce faktory, ktoré vplývajú na prístup migrantov k službám podpory zdravia na základe poznatkov od poskytovateľov a samotných migrantov. Výsledkom projektu by mal byť inovatívny koncept plánovania intervencií podpory zdravia, ktorý bude brať do úvahy potreby migrantov na jednej strane a na strane druhej možnosti poskytovateľov. Odbor podpory zdravia sa zúčastnil na vypĺňaní 1. kola Delphi dotazníka zameraného na zistenie možností a prístupu migrantov žijúcich v SR k intervenčným aktivitám podpory zdravia. V máji 2010 sa následne uskutočnila odborná konferencia k výsledným zisteniam Delphi štúdie, na ktorej sa zúčastnila aj pracovníčka odboru.

V rámci agendy člena expertnej skupiny EÚ pre sociálne determinanty zdravia a nerovnosti v zdraví (MUDr. Kollárová) boli v sledovanom období realizované tieto úlohy:

- príprava v súvislosti s pracovnou cestou do Madridu – ministerský panel a expertná konferencia o nerovnostiach v zdraví – 21. – 22. apríla 2010 (príprava prezentácie

o skúsenostiach s riešením problematiky nerovností v zdraví na regionálnej úrovni – na požiadanie organizátora)

- kontrola slovenského prekladu vybraných materiálov na konferenciu (na žiadosť organizátora). *Poznámka: podujatie bolo deň pred začatím zrušené z dôvodu obmedzení v leteckej doprave*
- pripomienkovanie materiálu „Draft Council Conclusions on Equity and health in All Policies: Solidarity in Health" – v rámci prípravy na „Council meeting (Employment, Social Policy, Health and Consumers), ktorý sa uskutoční 7. a 8. júna 2010 (stanovisko k materiálu bolo potrebné pripraviť na základe požiadavky Ministerstva zdravotníctva SR – 17. mája 2010)
- príprava stanoviska pre ministra zdravotníctva SR na vystúpenie na Rade ministrov v júni 2010, ohľadom záverov Rady pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti k dokumentu Rovnosť a zdravie vo všetkých politikách: solidarita v oblasti zdravia (25.5.2010)
- dňa 6. mája 2010 požiadal projektový manažér agentúry COWI (Kodaň, Dánsko), v mene Európskej komisie a DG Sanco o vyplnenie dotazníka zameraného na hodnotenie Programu Verejného Zdravia (PHP – Public Health Program) za programovacie obdobie rokov 2003 – 2008. MUDr. Jana Kollárová bola oslovená touto agentúrou z dôvodu členstva v expertnej skupine pre sociálne determinanty zdravia a nerovnosti v zdraví, a taktiež z dôvodu účasti na posudzovaní návrhov projektov v rámci výzvy Public Health 2009. Dotazník obsahoval súbor otázok zameraných na hodnotenie splnenia cieľov programovacieho obdobia, možností implementácie výsledkov projektov na národnej úrovni, identifikácie potenciálnych prekážok pri získavaní finančnej podpory pre projekty a pod. Vyplnený dotazník bol odoslaný dňa 25.5.2010.
- vypracovanie stanoviska v rámci požiadavky OECD na poskytnutie informácií pre Hodnotenie environmentálnej výkonnosti SR (úloha týkajúca sa nerovností vo vystavení sa environmentálnym zdravotným rizikám z hľadiska regiónov, sociálnych skupín obyvateľstva a pod., z hľadiska znevýhodnených komunít). Stanovisko k bodom i) až iv) úlohy č. 32 z dotazníka OECD bolo vypracované a zaslané ÚVZ SR dňa 2.6.2010.
- aktívna účasť (prezentácia na tému nerovností v zdraví v SR) na pracovnom stretnutí v rámci projektu Nerovnosti v zdravotníckom systéme a ich sociálne determinanty v Európe – nástroje na hodnotenie a výmena informácií, ktoré sa uskutočnilo ako spoločná aktivita Svetovej zdravotníckej organizácie a Regionálneho úradu pre Európu a Európskej komisie – Direktorátu pre zdravie a konzumentov. Cieľom bola prezentácia interaktívnych Atlasov nerovností v zdraví, ktoré umožňujú vizualizáciu a vzájomné porovnanie 280 regiónov členských a vybraných nečlenských štátov EÚ. Atlasy obsahujú približne 960 indikátorov rozdelených do viacerých skupín, kľúčové sú samozrejme zdravotné a dostupné sociálno-ekonomické indikátory.
- príprava podkladov k agende sociálnych determinantov zdravia a nerovností v zdraví pre štátneho tajomníka MZ SR, ktorý sa v polovici septembra zúčastní zasadnutia WHO v Moskve – 25.8.2010
- účasť na pracovnom stretnutí Expertnej skupina EÚ pre sociálne determinanty a nerovnosti v zdraví (Luxembourg, október 2010).

9.7. QUIT and WIN

Postup realizácie regionálnych úradov bude zabezpečený v súlade s anotáciou uvedenou v kapitole 10.

9.8 Národný program prevencie obezity

Na základe prípisu HH SR č. 1617/2527/2010 OPZ zo dňa 12.02.2010 **vypracoval** OPZ za celý RÚVZ so sídlom v Košiciach **odpočet plnenia** Národného programu prevencie obezity za **obdobie** od **09.01.2008** do **09.01.2010**.

V rámci uvedeného programu bola v roku 2010 venovaná pozornosť najmä zvyšovaniu zdravotného povedomia populácie, a to :

- intenzívnou výchovno-vzdelávaciu činnosť na školách. Tému „Zdravý životný štýl, zdravá výživa – prevencia metabolického syndrómu“ absolvovalo v hodnotenom období 58 mentálne retardovaných študentov, Spojená škola s organizačnými zložkami – Odborné učilište a Praktická škola, Košice;
- účasťou mobilnej poradne na akciách určených pre rôzne kolektívy, voľno-časové aktivity, širokú verejnosť, a to najmä pri príležitosti rôznych významných dní.
- V spolupráci so zdravotnou poisťovňou UNION boli počas akcií „Deň zdravia“ v 10 organizáciách Košického kraja vyšetrené vybrané ukazovatele rizika MS 493 pracovníkom.
- V spolupráci s komunitnými pracovníkmi úradu absolvovalo v rámci projektu LOVESTAR (Priestor peňazí) v KC obce Kecerovce 36 rómskych žien prednášku o BMI a následkoch obezity s následným zisťovaním rizika MS a individuálnym poradenstvom pre 28 klientov.
- V spolupráci s Občianskym združením pre rozvoj obcí a regiónov boli v rámci projektu „Športová školská olympiáda“ poskytnuté služby PZ pre rodičov súťažiacich detí. Aj napriek tomu, že sa táto akcia konala v sobotu, evidovaných bolo 15 záujemcov, vykonalo sa 105 meraní a bolo poskytnuté individuálne poradenstvo..
- Tohtoročný Svetový deň zdravia (7. 4.) sa v zmysle výzvy SZO niesol pod heslom „Urbanizácia – šanca pre verejné zdravie“ – „Globálne spojenie aktivít pre vytvorenie zdravších miest“. Celosvetová kampaň na podporu aktivít ku dňu zdravia mala názov "1000 miest – 1000 životov" a prebiehala v týždni od 7. 4. 2010. Spoločnou iniciatívou Mesta Košice, RÚVZ a Slovenského Červeného kríža boli zorganizované v dňoch 7. 4. až 9. 4. 2010 pre Košičanov poradensko-edukačné aktivity venované podpore zdravia a zdravého životného štýlu. Služby stabilnej Poradne zdravia boli ponúknuté v rámci akcie „Deň otvorených dverí“ v PCOPZ RÚVZ so sídlom v Košiciach a mobilná poradňa prezentovala svoje služby, poskytla vybrané vyšetrenia a individuálne poradenstvo pre záujemcov v budove Magistrátu mesta Košice a v cukrárni AIDA na Hlavnej ulici. Pri tejto akcii bolo vyšetrených a zdravotno-výchovne usmernených spolu 224 návštevníkov podujatí vo veku 18 – 89 rokov.

S cieľom zvyšovať informovanosť občanov v produktívnom veku o zdravom spôsobe života poskytli pracovníci OPZ pre rôzne médiá (ako napr. národné, regionálne i lokálne vysielanie TV a rádio staníc, denníky, informačné a vnútropodnikové časopisy, Internetové a Intranetové stránky) 10 príspevkov zameraných výlučne na problematiku zdravej výživy, MS a prevenciu obezity.

Formou individuálneho a skupinového poradenstva (včítane telefonických konzultácií) sa podieľame aj na ďalších aktivitách mobilnej Poradne zdravia, v rámci ktorej sme zorganizovali a uskutočnili akcie pre seniorov združujúcich sa v denných centrách (kluboch dôchodcov), pre pracovné kolektívy a verejnosť. Taktiež sme spropagovali činnosť mobilnej základnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia v 2 celosvetových kampaniach ***k významným termínom SZO*** – Svetovému dňu zdravia (7. apríl), Svetovému dňu bez tabaku (31. máj) a v celoslovenskej kampani MOST.

Pri príležitosti *Svetového dňa zdravia* sme v spolupráci s Mestom Košice, Slovenským Červeným krížom Územným spolkom Košice-mesto, Ligou proti rakovine – pobočkou Košice, pracoviskom Klinickej onkológie a rádioterapie pri UN L. Pasteura v Košiciach a Klubom turistov „Medicína“ Košice usporiadali poradensko-edukačné aktivity pre verejnosť, cieľom ktorých bolo zvýšiť informovanosť občanov o závažnosti hlavných rizikových

faktorov chronických ochorení (zvlášť srdcovo-cievnych) najmä v dôsledku nesprávneho spôsobu života. Program aktivít bol rozvrhnutý na 4 dni, počas ktorých sa poradenské služby ponúkali na 4 stanovištiach: v cukrárni AIDA, na Hlavnej ul. 81 a na RÚVZ Košice, Senný trh 4 (dňa 7. 4.); na Magistráte mesta Košice, Trieda SNP 48/A (8. 4. – 9. 4.) a napokon na Alpínke počas turisticko-osvetovej akcie Onkokardioturistika (dňa 11. 4.). Záujemcom boli poskytnuté individuálne konzultácie a vybrané vyšetrenia, ako stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie tlaku krvi, výpočet BMI, WHR, stanovenie koncentrácie alveolárneho oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód. Návštevníci, ktorí v deň akcie prišli nalačno mali naviac biochemicky vyšetrené parametre, ako HDL cholesterol, triglyceridy, glukóza. Slovenský Červený kríž sa predstavil najmä aktivitami na podporu darcovstva krvi a ukážkami výučby poskytovania prvej pomoci (v dňoch 7. - 9. 4. 2010). O poradenské služby prejavilo záujem spolu 224 návštevníkov podujatí, z toho 52 mužov a 172 žien, vo vekovom rozpätí 18 – 89 rokov. V cukrárni AIDA to bolo 61 klientov, v stabilnej Poradni zdravia na RÚVZ Košice 18, na Magistráte mesta Košice za oba dni 117 a v rámci Onkokardioturistiky 28 klientov.

Akcie ku dňu zdravia sme verejnosti dali do pozornosti cez príspevky uverejnené vo viacerých médiách, ako TV Naša, TV Region (Televízia Východného Slovenska), Rádio Košice, Rádio Lumen, Rádio Hornet, Košický Korzár (denník), denník Nový čas. Tlačová správa bola publikovaná celkovo na 20 webových stránkach, vrátane stránky RÚVZ Košice.

V mesiaci september 2010 sme participovali na celoslovenskej osvetovej kampani MOST (Mesiac O Srdcových Témach), zameranej na oblasť kardiovaskulárnej prevencie u laickej verejnosti. Iniciátormi a realizátormi tohto projektu boli Slovenská nadácia srdca a Slovenská kardiologická spoločnosť pod záštitou ministra zdravotníctva SR MUDr. Ivana Uhliarika, za podpory partnerských a oslovených organizácií. Do projektu sme sa začlenili viacerými akciami. Ako príklad, môžeme uviesť „Deň otvorených dverí“ (24. 9. 2010) pre verejnosť v stabilnej Poradni zdravia na RÚVZ Košice. U klientov, ktorí do poradne prišli nalačno sa vykonalo vyšetrenie na stanovenie rizika výskytu metabolického syndrómu. Nadväzujúce individuálne poradenstvo sa týkalo odporúčaní v zmysle zásad zdravého spôsobu života a prevencie kardiovaskulárnych ochorení. Poradňu navštívilo spolu 17 klientov. V spolupráci s Akadémiou vzdelávania, pobočkou Košice a Slovenským Červeným krížom Územným spolkom Košice-mesto sme mobilnou Poradňou zdravia v rovnaký deň zabezpečili akciu v Hypernove, Moldavská cesta 32, kde vyšetrenie absolvovalo celkovo 109 osôb. Z tohoto počtu, bolo u 16 klientov – fajčiarov vykonané poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Podrobnejší popis aktivít k spomenutým významným termínom uvádza bod 9.5.

V spolupráci s dvomi zdravotnými poisťovňami – Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s. a Union zdravotnou poisťovňou, a. s. sme v roku 2010 zorganizovali niekoľko spoločných akcií, ktorých cieľom bolo taktiež prezentovať verejnosti, resp. vybraným profesijným skupinám služby mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia.

So Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s. sme participovali na 9 akciách. Pre zamestnancov Východoslovenskej energetiky, a. s. na Mlynskej ul. 31 v Košiciach sme dňa 12. 5. 2010 usporiadali Poradňu zdravia (s meraním celkového cholesterolu, BMI a tlaku krvi), kde bolo vyšetrených 78 osôb, protifajčiarske poradenstvo absolvovalo 11 fajčiarov. Pri príležitosti Dňa otvorených dverí vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni (26. 5. 2010) sme vyšetrili celkovo 111 záujemcov, z toho 13 v Protifajčiarskej poradni. Na Dni zdravia pre zamestnancov UN L. Pasteura v Košiciach, ktorý sa konal na Všešportovom areáli, Alejová 2 v Košiciach (29. 5. 2010), sme základné poradenstvo poskytli 119 klientom. Dňa 6. 7. 2010 na SOŠ Policajného zboru na Južnej triede 50 sme hladinu celkového cholesterolu stanovili u 36 zamestnancov. Protifajčiarske poradenstvo absolvovalo 8 osôb. V Kúpeľoch Štós (dňa 5.

8. 2010) sa poradenských vyšetrení zúčastnili zamestnanci aj kúpeľní hostia, v celkovom počte 72, z toho 7 konzultovalo problematiku odvykania od fajčenia. Spomedzi zamestnancov Štátnej filharmónie Košice bolo dňa 23. 8. 2010 vyšetrených 34 osôb, z toho 9 v protifajčiarskej poradni. V obchodnom centre Optima sme dňa 3. 9. 2010 usporiadali pre návštevníkov informačné podujatie, kde o konzultačné služby prejavilo záujem 46 jedincov, z toho 10 v oblasti odvykania od fajčenia. Z ostatných aktivít mobilnej Poradne zdravia, ktoré vzišli zo spolupráce s danou poisťovňou, môžeme menovať: akciu pre zamestnancov Elektrární vo Vojanoch s počtom vyšetrených 49 osôb, z toho 12 v protifajčiarskej poradni (10. 11. 2010); a akciu pre zamestnancov Sociálnej poisťovne na Festivalovom nám. 1 v Košiciach dňa 25. 11. 2010 s počtom vyšetrených 51 osôb.

Popis vyššie uvedených akcií s fotodokumentáciou a vyhodnotením výsledkov vyšetrení bol uverejnený na intranete poisťovne.

V spolupráci *s Union zdravotnou poisťovňou, a. s.* sme zorganizovali na dvoch pracoviskách T-Systems Slovakia s. s r. o. v Košiciach poradensko-edukačné akcie pre zamestnancov, súčasťou ktorých bola prednáška na tému „Prevencia fajčenia a zdravý životný štýl“ a ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia. V dňoch 10. a 11. 6. 2010 na Moldavskej ceste 8 sme celkový cholesterol merali u 62 zamestnancov. V mobilnej Poradni na odvykanie od fajčenia sa poradenstva a vyšetrenia Smokerlyzerom zúčastnilo 31 osôb. Na akcii, ktorá sa konala v pobočke na Žriedlovej ul. 13 sa poradenstva na odvykanie od fajčenia spolu s meraním krvného tlaku a telesného tuku zúčastnilo 12 záujemcov. Na prednáške k problematike fajčenia bolo prítomných 40 zamestnancov. V oboch menovaných pobočkách sa v novembri 2010 akcie obdobného charakteru zopakovali. Napríklad, o konzultácie k odvykaniu od fajčenia sa zaujímalo celkovo 44 zamestnancov.

S uvedenou poisťovňou sme spolupracovali aj na ďalších akciách určených prevažne profesijným skupinám. Konkrétne, zamestnancom technických služieb UN L. Pasteura na Triede SNP 1 sme v dňoch 30. 7. a 11. 8. 2010 ponúkli poradenstvo v odvykaní od fajčenia, ktoré absolvovalo 10 osôb. V UN L. Pasteura na Rastislavovej ul. (18. 8. 2010) sa v protifajčiarskej poradni nechalo vyšetriť 25 zamestnancov. Niektoré z aktivít sa realizovali na školách, napr. na ZŠ Postupimskej (protifajčiarske poradenstvo absolvovalo 7 pedagógov), na ZŠ Bruselskej (8 pedagógov), na ZŠ Masarykovej (6 pedagógov) a na Teologickej fakulte v Košiciach KU v Ružomberku (4 zamestnanci). Ďalšia zdravotno-osvetová akcia sa uskutočnila v priestoroch firmy AT&T Global Network Services Slovakia, s. r. o. na Letnej 45 (dňa 7. 9. 2010), kde okrem štandardných vyšetrení bol v ponuke aj hepatálny test enzýmu ALT. Služby základného poradenstva využilo 68 zamestnancov firmy, z toho 38 absolvovalo konzultácie k odvykaniu od fajčenia. Pre zamestnancov Magistrátu mesta Košice sme spoločne s poisťovňou zorganizovali dvojdňovú akciu (13. – 14. 9. 2010), kde popri základnom poradenstve sa ponúkali konzultácie pre fajčiarov (6 osôb ich absolvovalo). Na pôde Union zdravotnej poisťovne, a. s. sme v rámci „Dňa otvorených dverí“ (9. 9. 2010) prezentovali Poradňu zdravia pre verejnosť. O protifajčiarske poradenstvo prejavilo záujem 18 návštevníkov.

Záujem zo strany škôl dokresľujú aj ďalšie akcie. Poradenské služby s vyšetrením všetkých základných parametrov sme poskytli 26 záujemcom spomedzi personálu Strednej odbornej školy pôšt a telekomunikácií na Palackého ul. 14 v Košiciach (dňa 20. 4. 2010), 9 zamestnancom zo ZŠ v Košickej Belej (dňa 11. 6. 2010) a 40 zamestnancom Súkromnej základnej školy na Dneperskej ul. 1 v Košiciach (v dňoch 8., 15. a 23. 11. 2010). Vybrané parametre sme vyšetrili u 28 záujemcov z radov učiteľov a rodičov na ZŠ Ľ. Fullu na Maurerovej 21 v Košiciach v rámci Dňa otvorených dverí (20. 10. 2010).

V spolupráci ***s Občianskym združením pre rozvoj obcí a regiónov so sídlom v Košiciach*** sme participovali na projekte „Športová školská olympiáda“, v rámci ktorého sme dňa 22. 5. 2010 v areáli ZŠ Požiarnická 3 v Košiciach uskutočnili pre rodičov žiakov druhého stupňa ZŠ

poradenstvo v podpore zdravia a zdravého životného štýlu. Služby základnej poradne (vyšetrenie celkového cholesterolu, meranie tlaku krvi, percenta tuku v tele a vybrané antropometrické merania) absolvovalo 12 osôb (rodičov). O protifajčiarske poradenstvo s vyšetrením prostredníctvom Smokerlyzera prejavilo záujem 6 klientov.

V spolupráci s ***Wörwag Pharma GmbH & Co., KG*** sme dňa 23. 9. 2010 s mobilnou Poradňou zdravia navštívili Gymnázium Šrobárova 1. O poradenské služby (osobné konzultácie, vyšetrenie hladiny celkového cholesterolu a tlaku krvi) prejavilo záujem celkovo 43 pedagógov. Z uvedeného počtu, u 3 osôb – fajčiarov (t. j. u 2 žien a 1 muža) sa zisťoval obsah oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu v ich výdychu.

RÚVZ Košice ako partnerská inštitúcia sa opätovne podieľala na organizačnom zabezpečení ***Dňa otvorených dverí na Technickej univerzite v Košiciach*** (13. 10. 2010). Do programu akcie sme prispeli mobilnou Poradňou zdravia, ktorá prezentovala svoje služby návštevníkom podujatia (zamestnancom, študentom, verejnosti). Záujemcom boli poskytnuté individuálne konzultácie a vybrané vyšetrenia, ako stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie tlaku krvi, výpočet BMI, WHR, stanovenie koncentrácie alveolárneho oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód. Návštevníci, ktorí v deň akcie prišli nalačno mali navyše biochemicky vyšetrené parametre, ako HDL cholesterol, triglyceridy, glukóza. V základnej poradni sme mali vyšetrených spolu 82 osôb (z toho 30 mužov, 52 žien) a v Poradni na odvykanie od fajčenia 13 osôb. Našu spoluúčasť na Dni otvorených dverí sme spropagovali na webovej stránke TU v Košiciach prostredníctvom príspevku na tému „Charakteristika činnosti mobilnej Poradne zdravia“. Fotodokumentácia z akcie bola na stránke uverejnená v čase od 20. 10. 2009. Taktiež sme publikovali článok pod názvom „Primárna prevencia chronických ochorení a Poradňa zdravia“ (od autora: Schnitzerová, E.) v časopise HALÓ TU (štvrťročník) Technickej univerzity v Košiciach, mimoriadne vydanie, roč. XIX., 2010/11, s. 9.

Zamestnancom Miestneho úradu MČ Košice – Pereš a súčasne seniorom miestneho denného centra (v celkovom počte 10) sme v rámci zdravotno-osvetového podujatia ponúkli poradenské služby, zahrňujúce vyšetrenie parametrov, ako celkový cholesterol, HDL, triglyceridy, glukóza a vybrané somatometrické parametre – tlak krvi, pulz, obvod pása, bokov, hmotnosť, výška). Informácie o danej akcii boli uverejnené na webovej stránke úradu.
V tomto roku sme dvakrát navštívili 2 ***denné centrá pre seniorov*** (na Laboreckej ul. 2 v Košiciach a v Šaci na Železiarenskej ul.), kde poradenstvo v otázkach zdravia a kompletné vyšetrenie absolvovalo celkovo 89 seniorov.

Začali sme spoluprácu ***so Strediskom krízovej intervencie*** – Zariadením núdzového bývania na Adlerovej 4 v Košiciach. Pre klientky (matky) a zamestnancov strediska sme usporiadali 2 intervenčné akcie: prednášku na tému „Životný štýl vo vzťahu k fajčeniu a alkoholu“ dňa 28. 10. 2010 pre 8 účastníkov a prezentáciu mobilnej Poradne zdravia spojenú s ponukou služieb (vyšetrením celkového cholesterolu, tlaku krvi a BMI) dňa 1. 12. 2010, o ktorú prejavilo záujem 10 osôb.
V spolupráci ***s Ligou proti rakovine – pobočkou Košice***, pracoviskom klinickej onkológie a rádioterapie pri UN L. Pasteura na Rastislavovej ul. 43 v Košiciach a Klubom turistov „Medicína“ sme sa podieľali na usporiadaní spoločnej turisticko-osvetovej akcie pod názvom Onkokardioturistika (23. ročník – jarná časť) na Alpínke dňa 11. 4. 2010, pozri vyššie. Služby mobilnej Poradne zdravia (vyšetrenie celkového cholesterolu a meranie krvného tlaku, pulzu, BMI) využilo celkovo 28 účastníkov akcie. Podujatie malo pokračovanie jesennou časťou so štartom opäť na Alpínke dňa 17. 10. 2010, kedy vyšetrenia v poradni podstúpilo 35 účastníkov.
Na konferencii pod názvom „VI. pacientsky seminár“ v rámci XIV. košických chemoterapeutických dní pod záštitou I. Uhliarika, ministra zdravotníctva SR a L. Mirossaya,

rektora UPJŠ v Košiciach sme spropagovali činnosť Poradenského centra ochrany a podpory zdravia pri RÚVZ Košice formou posterovej prezentačnej tabule a poskytnutím služieb mobilnej Poradne zdravia účastníkom (v celkovom počte 44). Podujatie sa konalo v dňoch 2. – 4. 12. 2010 v priestoroch Magistrátu mesta Košice. Organizátormi boli: Slovenská chemoterapeutická spoločnosť, Slovenská onkologická spoločnosť, SLS – sekcia onkologických sestier, Východoslovenský onkologický ústav, a. s. Košice, Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek, LF UPJŠ Košice, Spolok lekárov Košice, Liga proti rakovine – pobočka Košice.

V zmysle výzvy na predkladanie projektov Grantového programu na rok 2010 vyhláseného Fondom zdravia mesta Košice, n. f. v rámci projektu Zdravé mesto pod názvom „Aktivity a osveta spojené so životným štýlom a zdravím“, sme postúpili žiadosť ohľadom poskytnutia grantu na ***projekt pod názvom „Poradňa zdravia – podpora zdravého spôsobu života“***. V zmysle rozhodnutia Správnej rady Fondu zdravia mesta Košice, n. f. (ďalej len FZmK, n. f.) zo dňa 26. 5. 2010 bola schválená finančná podpora na menovaný projekt a vyhotovená Zmluva o poskytnutí grantu č. 1/2010. Podstata projektu spočívala v príprave a realizácii poradensko-edukačného podujatia hromadného charakteru pre Mesto Košice ako právnickú osobu v rámci kampane ku Svetovému dňu srdca (26. september 2010) – významného termínu Svetovej zdravotníckej organizácie. Podujatie sa konalo v budove Magistrátu mesta Košice na Triede SNP 48/A v dňoch 4. 10. – 6. 10. 2010. Cieľovou skupinou bolo 47 zamestnancov Mesta Košice (7 mužov a 40 žien) vo vekovom rozpätí 23 – 68 rokov, u ktorých sa okrem vyšetrení v mobilnej Poradni zdravia realizovala i jednorázová nefarmakologická intervencia do zložiek ich životného štýlu. Záverečná správa z projektu so zhodnotením zdravotného stavu účastníkov podujatia bola poskytovateľovi grantu zaslaná v októbri 2010. Na základe kladných referencií k priebehu projektu, sme v roku 2010 reflektovali aj na II. kolo výzvy. Opätovne nám bola schválená podpora zo strany FZmK, n. f., následne vyhotovená Zmluva č. 2/2010 dňa 4. 11. 2010. Projekt pod rovnomenným názvom mal pozmenený ideový zámer. Tentoraz v rámci poradensko-edukačného podujatia dominovala problematika prevencie diabetu a alergických ochorení čomu bolo prispôsobené aj poskytované poradenstvo. Cieľová skupina bola rovnaká. Z hľadiska počtu, vyšetrení sa zúčastnilo 49 osôb (11 mužov a 38 žien vo veku 19 – 64 rokov). Záverečná správa z projetku bola spracovaná v decembri 2010. Informácia o projekte bola verejnosti spropagovaná cez prvú košickú lokálnu televíziu TV Naša (odvysielané dňa 1. 12. 2010, pozri www.nasa.sk – položku Zdravie.

Z hľadiska masmediálneho pôsobenia v oblasti prevencie chronických ochorení a zvýšenia kvality života, sme rovnako pre TV Naša poskytli interview – odvysielané v relácii pod názvom „Šport dnes patrí k zdravému životnému štýlu mnohých ľudí“ dňa 31. 3. 2010.

U detí a mládeže s cieľom zvyšovať zdravotné uvedomenie v problematike zdravého životného štýlu s akcentom na správnu výživu a podporu pohybovej aktivity, uplatňujeme najmä výchovno-vzdelávaciu činnosť, pozri bod 9.10.

Odbor podpory zdravia sa v 1. polroku 2010 zúčastnil aj na realizácii medzinárodného projektu Food Pro Fit (záverečná etapa projektu) spolufinancovaného EÚ, ktorá bola zameraná na diseminácu nástroja HANCP (Hazard Analysis and Nutritional Control Point), ktorý je jedným z finálnych produktov projektu. Cieľom projektu bolo vytvoriť predpoklady pre výrobu zdravších jedál a vytvoriť nástroj zameraný na analýzu rizík a hodnotenie kontrolných bodov vybraných živín. Asociovaným partnerom projektu za SR je Agentúra pre podporu regionálneho rozvoja Košického kraja), spolupracujúcim partnerom bol aj RÚVZ Košice (odbor hygieny výživy a odbor podpory zdravia). V máji 2010 sa v Košiciach uskutočnilo pracovné stretnutie zamerané na oboznámenie zúčastnených s nástrojom HANCP, v rámci ktorého boli prezentované aj prednášky zamerané na zdravú výživu a riziká spojené s obezitou.

V rámci procesu implementácie HIA v SR sa v dňoch 5. – 6.10.2010 v Bratislave uskutočnil workshop BCA (v rámci plnenia Dvojročnej dohody o spolupráci medzi MZ SR a WHO), ktorého zámerom bolo vypracovať skríningový a scopingový nástroj pre Národný program prevencie obezity.

9.9. CINDI program SR

Našu činnosť v rámci plnenia programu CINDI môžeme zhrnúť nasledovne:
Prostredníctvom poradenstva vykonávaného individuálnou i skupinovou formou, zameraného na znižovanie hypertenzie nefarmakologickou cestou, resp. ovplyvňovanie zložiek životného štýlu jedincov, sa podieľame na aktivitách základnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia (stabilnej a mobilnej zložky).
V hodnotenom období základnú Poradňu zdravia prvýkrát navštívilo celkovo 2314 klientov, z toho 790 mužov a 1524 žien. O kontrolné vyšetrenie prejavilo záujem 434 osôb (zväčša ženy – 345). V Poradni na odvykanie od fajčenia sme jednorázové poradenstvo poskytli pre 428 záujemcov (229 mužov a 199 žien). So všeobecne kladnou odozvou v tomto smere sa stretávajú naše intervencie pre pracovné kolektívy, napr. u zamestnancov samosprávy, škôl, kde majú pomerne pravidelnú periodicitu. Dlhoročne spolupracujeme s občianskymi iniciatívami, ktoré združujú ľudí v poproduktívnom veku, ako sú denné centrá pre seniorov (predtým kluby dôchodcov). Podobne je tomu v prípade mladých mamičiek s deťmi, ktoré sa zapájajú do činnosti v materských centrách. Angažujeme sa v celoslovensky prebiehajúcich akciách, kampaniach. Rozsiahla je prednášková činnosť, orientovaná prioritne na školskú mládež, v rámci ktorej sú najviac preferované témy zdravý životný štýl a prevencia závislostí. Medzi vybrané skupiny adresného pôsobenia, so zámerom vytvárania odborného potenciálu pre ďalšie rozširovanie informácií, patria v neposlednom rade pedagógovia, rómski aktivisti, ale i poslucháči vysokoškolského štúdia, odboru Verejné zdravotníctvo na LF UPJŠ v Košiciach, u ktorých sa spája záujem o danú problematiku s potrebou prispieť k riešeniu celospoločensky naliehavých úloh.

So zámerom prezentovať odbornú činnosť, sme sa aktívne zúčastnili napríklad konferencie mladých vedeckých pracovníkov s medzinárodnou účasťou na tému "Aktuálne výskumné otázky pomáhajúcich profesií – nové výzvy pre prax" (dňa 30. apríla 2010, na FF Prešovskej univerzity v Prešove) – s príspevkom *„Sociálna práca – etika – prístup ku klientom/klientkám so závislosťami“* (od autora: Schnitzerová, E.). Organizátorom podujatia bola Filozofická fakulta Prešovskej univerzity.

9.10. Školy podporujúce zdravie – mimoriadna úloha: HBSC štúdia

Zber údajov k **HBSC** (Health Behaviour in School Aged Children) štúdii, cieľom, ktorej je **monitorovať zdravie a so zdravím súvisiace správanie školákov v ich sociálnom kontexte**. Projekt je koordinovaný v spolupráci s Regionálnou kanceláriou SZO pre Európu (CAHRU) na Univerzite v Edindburghu (Veľká Británia) a Univerzitou v Bergene (Nórsko). Údaje sú zbierané formou **anonymného dotazníka**, administrovaného v školských triedach tímom školených administrátorov. Spolupráca ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach, ako členov národného tímu HBSC spočívala v zisťovaní anamnestických údajov o zdravotnom stave náhodne vybratých školákov a v zabezpečení odmerania tlaku krvi, pulzu a vo vykonaní antropometrických meraní.

Od začiatku roku 2010 sa uskutočnila séria pracovných stretnutí k organizácii a príprave zberu dát ďalšej vlny štúdie zameranej na získanie informácií o so zdravím súvisiacim správaním školákov v Slovenskej republike. Potrebné bolo opakované pripomienkovanie dotazníkov a podporných materiálov týkajúcich sa zberu dát, ako aj zabezpečovanie organizácie zberu dát v Košickom kraji

V mesiacoch máj – jún 2010 bol organizovaný zber údajov v Košickom kraji. Pracovníčky odboru podpory zdravia :

- zabezpečili **antropometrické merania** na **4** vybratých **školách** v regióne (3 ZŠ a 1 SŠ) – **102 školákov** (11, 13 a 15 roční);
- **pripravili mustru** na vyhodnotenie dotazníkov;
- **zadali** do mustry údaje zo všetkých **290** dotazníkov, ktoré boli získané na školách v Košickom kraji.
- od septembra 2010 sme v spolupráci gestorom úlohy začali pracovať na národnej správe k výsledkom tejto štúdie, ktorá bude distribuovaná na jar budúceho roku.

V rámci projektu Školy podporujúce zdravie sme v spádovom území realizovali okrem nižšie spomenutej zdravotno-výchovnej činnosti aj aktivity uvedené v bodoch 9.5. a 9.6.

Dominovali skupinové intervenčné metódy – prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy, uskutočnená k 9 témam (prevencia drogových závislostí, prevencia fajčenia, zdravý životný štýl a zdravá výživa, hygiena životného prostredia, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevencia pohlavných ochorení a infekcie HIV/AIDS, stomatohygiena). Kvôli zvýšeniu účinnosti nášho vplyvu tvoríme a distribuujeme propagačno-náučný materiál najmä letáky a plagáty, využívame videoprojekciu, uplatňujeme rôzne formy skupinovej práce, spätnej väzby a pod.

Priebežne poskytujeme metodické usmernenia a individuálne konzultácie podľa potrieb žiadateľa. ***Poradenstvo*** v oblasti využívania zdravotno-výchovných metodík, postupov ako aj v oblasti práce s propagačným materiálom bolo na požiadanie poskytnuté 22 základným školám (18x osobne, 4x písomne), 12 stredným školám (7x osobne, 5x písomne). Z nášho podnetu boli školy písomne usmerňované podľa aktuálnosti.

Z hľadiska sumárneho prehľadu, sme výchovno-vzdelávaciu činnosť uskutočnili celkovo na 40 ZŠ, 17 SŠ a na 1 školskom internáte.

Tradičné skupinové edukačné aktivity boli vykonané na 16 ZŠ (I. a II. stupeň) a 10 SŠ, u niektorých opakovane. Intervenovaných v rámci vyššie uvedených tém bolo spolu 3088 žiakov a študentov.

Projekt Hrou proti AIDS (interaktívnu panelovú diskusiu) – hromadnú vzdelávaciu aktivitu, sme prezentovali na 7 ZŠ a 8 SŠ s celkovou účasťou 1170 žiakov a študentov.

Doterajšie skúsenosti s praktickou realizáciou daného projektu sme prezentovali na 2 podujatiach:

- na II. vedeckej konferencii – Využitie experimentálnych metód pri ochrane a podpore zdravia v dňoch 6. – 8. 9. 2010 na LF UPJŠ v Košiciach (organizátori: RÚVZ Košice a LF UPJŠ) formou posteru pod názvom *Projekt „Hrou proti AIDS – interaktívna forma primárnej prevencie HIV/AIDS pre mladých ľudí* (od autorov: Masica I., Gregová S., Kováčikova E., Kožárová M., Schnitzerová E., Šmídeková I.);

Projekt Tvoja správna voľba nadnárodného charakteru (schválený v rámci programu Európskej komisie „Predchádzanie a boj proti trestnej činnosti“) je v gescii Prezídia Policajného zboru SR, Odboru komunikácie a prevencie a časovo vymedzený na roky 2009 – 2011. Cieľovou skupinou sú deti vo veku 9 – 10 rokov. Projekt je zameraný na prevenciu závislostí od tabaku, alkoholu a marihuana, ktorá sa v praxi aplikuje formou putovnej výstavy – interaktívnej tvorivej dielne – skupinovej vzdelávacej aktivity. V Košiciach bola predmetná výstava inštalovaná v priestoroch Východoslovenskej galérie na Hlavnej ul. 27 v čase od 25. 1. do 5. 3. 2010. Na jej prezentácii sa podieľali animátori z KR PZ v Košiciach, OR PZ v Košiciach, OR PZ Košice-okolie a RÚVZ Košice. Podľa vyhodnotenia návštevnosti výstavy, intervenovaných bolo spolu 29 ZŠ s celkovou účasťou 899 žiakov I. stupňa. Informáciu aj fotodokumentáciu z akcie sme umiestnili na webovú stránku RÚVZ Košice.

Na základe oslovenia, sme v súvislosti s *Programom cezhraničnej spolupráce Maďarská*

republika – Slovenská republika 2007 - 2013 (HU-SK 2008/01) a *intervenčným projektom č. 113 s názvom „Spoločne ďalej v Európe“*, schváleným v rámci opatrenia 1.7.1 – aktivity „Ľudia ľuďom“ (žiadatelia: Školský internát, Medická 2, Košice a Petőfi Sándor Középiskolai Fiúkollégium, Bajcsy-Zsilinszky E. u. 33, Miskolc), participovali na 3-dňovom workshope na Sivci pri Košiciach (osobne aktívnou účasťou dňa 7. 5. 2010). Vzdelávacieho podujatia sa zúčastnilo 30 slovenských a 30 maďarských študentov stredných škôl z Košíc a Miškovca. Naša prezentácia pozostávala z prednášky na tému „Ochrana zdravia a zdravý životný štýl“, prioritne zameranej na prevenciu užívania legálnych drog (alkoholu, tabaku), z propagácie Poradne na odvykanie od fajčenia (prístrojom Smokerlyzer sme zmerali hladinu CO vo výdychu u 8 študentov – fajčiarov) a distribúcie zdravotno-výchovných materiálov – letákov „Telo fajčiara“ a „Cigareta ovláda človeka“ (v počte 120 kusov). Pre zahraničných účastníkov bolo zabezpečené simultánne tlmočenie hovoreného slova do maďarského jazyka.

Propagačne (aj smerom k školskej mládeži) sme podporili niektoré ***celoslovenské a medzinárodné kampane***:

1. V rámci plnenia Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015, konkrétne úlohy č. 6.3.7. Podporiť programy zamerané proti negatívnym javom (agresivita, suicidálne činy, užívanie návykových látok, šikanovanie atď.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu, sme zabezpečili doručenie 4 titulov zdravotno-osvetových materiálov na všetky základné a stredné školy v Košiciach a okolí (117 ZŠ a 64 SŠ) a doplnkovo aj do komunitných centier prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy. Dodané materiály pozostávali z 3 druhov letákov s názvami „BECEP radí cyklistom, korčuliarom a chodcom“, „Vidíš ma?“ a „Alkohol zabíja!“ z edície MDPaT SR, a 1 plagátu vo formáte A_1 pod názvom „Aj vo vašej triede buďte jeden tím, ktorý drží spolu“, vydaného ÚVZ SR a o. z. Profkreatis v spolupráci so Slovenským olympijským výborom v roku 2010. Materiály po obsahovej stránke boli zamerané na prevenciu patologických javov v školách, na podporu životných hodnôt zmierňujúcich agresiu, ako tolerancia, súdržnosť, spolupráca a na bezpečnosť cestnej premávky.
2. Ďalšou aktivitou v súvislosti s Národným programom starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015, ktorá vzišla zo spolupráce ÚVZ SR a Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, bolo edukačné pôsobenie v oblasti prevencie úrazov u detí a bezpečnosti cestnej premávky – ***BECEP*** s využitím 3 výučbových DVD pomôcok (1. DVD: „Becepáčik a dopravná výchova pre deti materských škôl“, 2. Doplnkové učebné CD dopravnej výchovy pre deti 1. stupňa ZŠ – „Autoškola pre deti“, 3. DVD: „Informácie o bezpečnosti cestnej premávky pre širokú verejnosť“). Uvedené materiály sú súčasťou odborného poradenstva s možnosťou zapožičania za účelom individuálneho, skupinového či hromadného vplyvu. Na našu ponuku ohľadom zapožičania titulu DVD „Becepáčik a dopravná výchova pre deti materských škôl“ reflektovala 1 MŠ a 10 ZŠ (s celkovým počtom 978 edukovaných detí). O doplnkové učebné CD dopravnej výchovy pre deti 1. stupňa ZŠ – „Autoškola pre deti“ prejavilo záujem 11 ZŠ (s počtom edukovaných žiakov 914).
3. Celosvetovú kampaň pod názvom "1000 miest – 1000 životov" na podporu aktivít ku Svetovému dňu zdravia, ktorej iniciátorom bola Svetová zdravotnícka organizácia, sme pripomenuli širokej verejnosti, pozri bod 9.5.
4. Činnosť k celonárodnej súťaži pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj“ (Quit and Win), ktorej vyhlasovateľom bol ÚVZ SR, konkretizujeme v bode 10.4.

V úzkej spolupráci dvoch odborov HDaM a PZ sa v čase od 08.02. do 08.03.2010 zrealizoval na **6 školách** v Košiciach (**7** výjazdov) zber dotazníkov, antropometrické merania a vyšetrenia pohybového aparátu, a to:

- u zdravých detí a dorastu najskôr na Osemročnom gymnáziu, Alejová 1, Košice, pre neochotu rodičov súhlasiť s uskutočnením dotazníkového prieskumu vrátane klinického skríningu u mnohých maloletých detí z prímy a sekundy školy, bola neskôr oslovená ZŠ Staničná 13, Košice. Spolu bolo skompletizovaných 104 dotazníkov, z toho 44 od žiakov 10 - 12 ročných a 60 od študentov vo veku 16-19 ročných;
- u zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých detí a dorastu sa pozornosť sústredila najskôr na školu, ktorá vzdeláva mentálne retardovaný dorast - Spojená škola s organizačnými zložkami – Odborné učilište a Praktická škola, Alejová 6, Košice. Nakoľko nebolo možné naplniť požadovaný počet respondentov (nesúhlas s monitorovaním a vek študentov nad 20 rokov), bola oslovená Spojená škola pre žiakov s TP, Opatovská 97, Košice. Táto škola vzdeláva telesne postihnutých žiakov od Materskej školy až po Obchodnú akadémiu. Do sledovaného súboru boli vybratí respondenti bez ťažkého telesného postihnutia. Pre naplnenie počtu žiakov 10-12 ročných sa oslovili ďalej Špeciálna ZŠ a praktická škola pre deti s mentálnym postihnutím a deti s autizmom, Vojenská 13, Košice a Špeciálna základná škola pre deti s mentálnym postihnutím, Inžinierska 24, Košice. Spolu bolo skompletizovaných 85 dotazníkov, z toho 41 od žiakov vo veku 10 – 12 ročných a 44 od študentov vo veku 16 – 19 ročných. Všetky údaje zo spolu 189 dotazníkov boli podľa požiadaviek ÚVZ SR zadané do dodanej Mustry a odoslané k spracovaniu na ÚVZ SR.

Na základe metodického pokynu HH SR (účinnosť od 01.08.2010) ku realizácii „Programu ovocie a zelenina do škôl“, do ktorého je zapojená SR prostredníctvom Ministerstva pôdohospodárstva SR, bol v roku 2010 zrealizovaný zber vstupných údajov o spotrebe ovocia a zeleniny, zdravotnom uvedomení, fyzickej aktivite a zdravom životnom štýle detí, žiakov a rodičov. V úzkej spolupráci s odborom HDaM boli na základe určených počtov žiakov podľa jednotlivých typov škôl (MŠ/ 3 – 4 ročné deti, ZŠ/ 3. ročník, ŠZŠ/ 3., 4., 5. ročník), sídla školy (mestská, vidiecka), zapojenia sa do „programu“ (áno, nie) a harmonogramu zberu dát vybraté školy v regióne, na ktorých v čase september – október 2010 bola zabezpečená distribúcia a zber rozsiahleho dotazníka spolu (224 dotazníkov z 15 škôl). Nakoľko v Košickom kraji je do „programu“ zapojená jediná škola so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (Spojená škola internátna, Zeleného stromu 8, Rožňava) mimo právomoc regiónu a podľa prípisu HH SR na uskutočnenie monitoringu neboli pridelené finančné prostriedky, dotazníkovú akciu na škole, po dohode medzi pracoviskami, zorganizovalo a zabezpečilo odd. podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Rožňave (26 dotazníkov zo ŠZŠ). Všetky údaje z 250 dotazníkov vstupného monitoringu boli na základe požiadavky ÚVZ SR zadané do zaslaných súborov odoslané v elektronickej forme na spracovanie.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

V súvislosti s prijatím zákona č.87/2009, ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 377/2004 Z.z**.** o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, na základe prípisu HH SR značka: RKTA/3202/2009 dotknuté odbory zodpovedné za kontrolu dodržiavania tohto zákona mesačne podávali informácie o počte vykonaných kontrol zameraných na dodržiavanie uvedeného zákona odboru podpory zdravia, ktorý následne podával hlásenie o vykonaných kontrolách Úradu verejného zdravotníctva SR. Za sledované obdobie bolo spolu vykonaných **1754 kontrol fajčenia** v dozorovaných zariadeniach (z toho odborom hygieny výživy 532 kontrol, odborom hygieny životného prostredia 302 kontrol, odborom epidemiológie 55 kontrol, odborom hygieny detí a mládeže 667 kontrol a odborom

preventívneho pracovného lekárstva 198 kontrol). Kontroly sa vykonávali v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, pričom **blokové pokuty uložené neboli.** V sledovanom období **bola v priestupkovom konaní** uložená jedna **pokuta vo výške 16 €.**

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

Činnosť korešpondujúca so znením úlohy je uvedená pri úlohe 9.5.

10.4. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010

V zmysle anotácie úlohy, cieľom súťaže „Prestaň a vyhraj“ (Quit & Win) je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia. Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, nakoľko rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

V mesiacoch marec – apríl 2010 sme sa angažovali v propagácii kampane, ktorá predchádzala súťaži na podporu nefajčenia. Samotná súťaž trvala od 1. do 31. mája 2010, kedy účastník (fajčiar, užívateľ tabaku vo veku 18 a viac rokov) počas obdobia jedného mesiaca nesmel fajčiť.

Tohtoročná súťaž sa realizovala na národných, resp. regionálnych úrovniach, Slovensko sa do nej zapojilo už po deviaty raz.

S cieľom zabezpečenia úloh, ktoré sa týkali prípravy, propagácie a organizovania menovanej súťaže, zúčastnili sme sa jednodňového pracovného seminára na ÚVZ SR v Bratislave dňa 18. 2. 2010.

Od ÚVZ SR, gestora – vyhlasovateľa akcie v SR, sme dostali propozície k súťaži, ktoré sme spracovali do informačného letáka. Ten sme spolu s prihláškou a sprievodným listom distribuovali na rôzne inštitúcie (v celkovom počte 187), ktoré sme zároveň o požiadali o spoluprácu v propagačnej činnosti. Oslovili sme vybrané samosprávy v Košiciach a okrese Košice-okolie (v počte 39), 2 mestské kultúrne strediská v okolí Košíc, 3 vybrané pracoviská Slovenskej pošty, stredné školy v Košiciach a okolí (v počte 60), univerzity a vybrané fakulty v Košiciach (v počte 16), študentské domovy (v počte 9), materské centrá v Košiciach (v počte 8), centrá voľného času (v počte 9), denné centrá pre seniorov (v počte 7), mestskú krytú plaváreň, UN L. Pasteura (2 pracoviská), vybrané ambulancie praktických lekárov pre dospelých v okrese Košice-okolie (v počte 22), 3 polikliniky a iné zdravotnícke kontakty (v počte 6).

Z hľadiska masmediálneho vplyvu, sme informačný leták k súťaži spolu s prihláškou uverejnili na webovej stránke RÚVZ Košice (v položke Aktuality). Zároveň nami poskytnutá informácia o súťaži bola odvysielaná cez Rádio Košice (dňa 9. 4. 2010) a publikovaná v printovom médiu Košický Korzár (denník) v článku „Fajčiari majú šancu prestať“ (vo vydaní zo dňa 15.4.2010) a v Košickom Večeri (zo dňa 16. 4. 2010). Do propagácie súťaže cez webovú stránku sa zapojili aj MČ Košice – Staré mesto a MČ Košice – Pereš.

Do začiatku súťaže bolo na RÚVZ Košice doručených (osobne) 47 ks vyplnených prihlášok. Tie sme zaslali celoslovenskému koordinátorovi (gestorovi) súťaže – ÚVZ SR, na Referát kontroly tabaku a alkoholu dňa 28. 4. 2010 k centrálnemu spracovaniu.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Leviciach

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

Cieľom Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE) je znížiť a kde je to možné eliminovať vystavenie detí rizikovým faktorom životného prostredia. V rámci jeho štyroch regionálnych prioritných cieľov sú plnené aktivity zamerané na monitorovanie kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách, monitorovanie kvality pitnej vody - na prevenciu a zníženie ochorení a úmrtnosti detí spôsobené gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody, na prevenciu a zníženie zdravotných dôsledkov z dôvodu nehôd a úrazov, na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším, na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok.

Oddelenie HŽP zabezpečovalo monitoring pitnej vody z verejných vodovodov v okrese Levice (pričom mnohé odberné miesta sú v základných a materských školách), počas roka 2010 bolo vyšetrených 198 vzoriek pitných vôd z obcí v okrese Levice zásobovaných prostredníctvom verejných vodovodov. Na základe požiadavky bolo bezplatne vyšetrených 5 kojeneckých vôd.

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie bolo v roku 2010 zabezpečené oddelením HŽP ako aj prevádzkovateľov jednotlivých lokalít v celoročných zariadeniach aj v sezónnych. V rámci ŠZD bolo odobratých 45 vzoriek vôd na kúpanie zamestnancami oddelenia HŽP, prevádzkovatelia predložili 107 vzoriek vôd na kúpanie.

Počas uvedeného obdobia sa spolupracovalo so samosprávami pri riešení problémov ohľadne zásobovania obyvateľov pitnou vodou a pri výstavbe nových vodovodov, zvyšuje sa informovanosť obyvateľov o potrebe konzumácie zdravotne nezávadnej pitnej vody a o rizikách. V roku 2010 boli skolaudované verejné vodovody v obciach Hokovce a Keť.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sa venuje zvýšená pozornosť dodržiavaniu požiadaviek na vnútorné prostredie budov určených na dlhodobý pobyt ľudí podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

Pri umiestňovaní športovísk a hracích plôch pre deti sú vyžadované zariadenia, ktoré zabezpečia prevenciu nehôd a úrazov detí.

Na prevenciu ochrany zdravia detí bolo v roku 2010 odobratých oddelením HDM 45 vzoriek piesku z pieskovísk v meste Levice.

Počas roka 2010 bolo vykonaných oddelením HŽP 129 kontrol zameraných na ochranu zdravia nefajčiarov.

1.3. Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia ENHIS

Oddelenie HŽP v roku 2010 uverejnilo na internetovej stránke úradu údaje o zásobovaní obyvateľov pitnou vodou a verejných vodovodoch v okrese Levice, informácie o zdravotných rizikách z vody, o umiestnení a úprave okolia individuálnych vodných zdrojov, výsledky monitoringu pitných vôd priebežne aktualizované počas roka, článok o rizikách rekreačného kúpania, článok pri príležitosti Svetového dňa vody, článok o základných hygienických požiadavkách na ochranu zdravia po záplavách, vyhodnotenie LTS 2010. Údaje z monitoringu vody na kúpanie boli zhromažďované a vyhodnocované v Informačnom systéme o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie, údaje z monitoringu pitnej vody v novom Informačnom systéme o pitnej vode. Obidva tieto systémy slúžia aj na poskytovanie informácií pre verejnosť.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Sledovanie kvality vody, vybavenosti a prevádzky rekreačných lokalít zohráva dôležitú úlohu v preventívnej ochrane zdravia ľudí. Najprísnejšie požiadavky sú kladené na kvalitu vody a frekvenciu odberov na vyhlásených prírodných lokalitách. V okrese Levice sa nenachádza vyhlásená prírodná lokalita na kúpanie.

Z vodnej nádrže Bátovce – Lipovina s neorganizovanou rekreáciou bol v roku 2010 realizovaný odber 4 vzoriek vody na kúpanie, ktoré nevyhovovali požiadavkám platnej legislatívy pre zníženú priehľadnosť, zvýšené množstvo fenolov, prekročené pH a farbu. Pri vodnej nádrži bola umiestnená informačná tabuľa s upozornením „Voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“.

Údaje z monitoringu vôd na kúpanie boli priebežne spracovávané v Informačnom systéme o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie pre prírodné aj umelé kúpaliská. Výsledky monitoringu sú k dispozícii aj pre verejnosť a budú slúžiť pre prípravu podkladov pre EÚ.

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie sa realizuje priebežne v celoročných zariadeniach aj v sezónnych zariadeniach.

V roku 2010 boli počas LTS v okrese Levice v prevádzke Rekreačné zariadenie Margita – Ilona a Wellness Santovka. Prevádzkovateľ Kúpeľa Margita nepožiadal o uvedenie rekreačného zariadenia do prevádzky. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo na týchto kúpaliskách odobratých spolu 25 vzoriek vôd na kúpanie, aj z krytého celoročného bazénu vo Wellness Santovka. Na základe objednávky prevádzkovateľa boli zamestnancami RÚVZ so sídlom v Leviciach odobraté aj dve vzorky vody z bazénov Eva a Ilona v RZ Margita - Ilona, v ktorých sa nachádzajú atrakcie pre návštevníkov, na vyšetrenie Legionella species. Tieto vzorky vyhovovali hygienickým požiadavkám. Prevádzkovatelia zabezpečovali kontrolu kvality vôd na kúpanie na vlastné náklady a predkladali výsledky rozborov na RÚVZ so sídlom v Leviciach. V roku 2010 predložili z uvedených kúpalísk 43 vzoriek vôd na kúpanie. Z týchto vzoriek nevyhovovalo 23 vzoriek, z toho 3 po mikrobiologickej stránke a 21 vzoriek po fyzikálnochemickej stránke z Wellness Santovka. V odobratých vzorkách vôd z jednotlivých bazénov z Wellness Santovka boli prekračované ukazovatele amónne ióny, zákal a pH, čo môže súvisieť aj so špecifickým zložením napájacej vody na kúpalisku. V 1 vzorke z plaveckého bazéna odobratej v rámci ŠZD bola zistená prítomnosť Staphylococcus aureus, preto boli prevádzkovateľovi nariadené opatrenia - zabezpečiť dôkladné mechanické čistenie, výmenu vody a dezinfekciu a dôsledné dodržiavanie zásad v súlade s prevádzkovým poriadkom. Opakovane odobratá vzorka vody z plaveckého bazénu na mikrobiologické vyšetrenie vyhovovala platnej legislatíve. Z dôvodu že vo vzorkách vody na kúpanie odobratej v rámci výkonu ŠZD dňa 6.7.2010 bola zistená zvýšená hodnota Pseudomonas aeruginosa v krytom bazéne ako aj vo vzorkách vody predložených prevádzkovateľom bola zvýšená prítomnosť Escherichia coli, koliformných baktérií, črevných enterokokov a Pseudomonas aeruginosa, bolo prevádzkovateľovi zariadenia v záujme ochrany zdravia návštevníkov kúpaliska uložené opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov v súlade s § 55 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov: zákaz využívania vody na kúpanie v krytom bazéne do preukázania sa vyhovujúcim rozborom vody na kúpanie z krytého bazénu v zmysle platnej legislatívy na RÚVZ so sídlom v Leviciach. Prevádzkovateľ odstavil krytý bazén na plánovanú rekonštrukciu, po ukončení ktorej predložil na RÚVZ Levice vyhovujúcu vzorku vody na kúpanie odobratú z krytého bazénu.

Celoročne sú v okrese Levice v prevádzke Krytá plaváreň v Leviciach, Relax centrum v Tlmačoch, PARK Hotel v Hokovciach a Relaxačno – športový areál v Kalnej nad Hronom. V týchto zariadeniach bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru odobratých oddelením HŽP 16 vzoriek bazénových vôd, pričom v jednej vzorke z PARK Hotela bola zistená zvýšená farba. Vo vzorkách predložených prevádzkovateľmi bolo v 1 vzorke z Krytej plavárne

zvýšené pH, dve vzorky z Relaxačno – športového areálu v Kalnej nad Hronom nevyhovovali po mikrobiologickej stránke. Prevádzkovatelia predložili na RÚVZ so sídlom v Leviciach 64 vzoriek vôd na kúpanie odobratých v rámci prevádzkovej kontroly. Nakoľko bola z Relaxačno-športového areálu v Kalnej nad Hronom predložená vzorka vody na kúpanie z bazénu, ktorá obsahovala zvýšené hodnoty koliformných baktérií, Pseudomonas aeruginosa a Staphyloccocus aureus, bolo prevádzkovateľovi uložené na mieste opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov podľa § 55 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – zákaz využívania vody na kúpanie v relaxačnom bazéne do preukázania sa vyhovujúcim rozborom vody na kúpanie z relaxačného bazénu na RÚVZ so sídlom v Leviciach. Po vykonaných opatreniach zo strany prevádzkovateľa opakovane odobraté vzorky vody na kúpanie predložené prevádzkovateľom vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

1.6. Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Konzumovanie pitnej vody nevyhovujúcej kvality môže spôsobiť vážne poškodenie zdravia ľudí a zvýšený výskyt niektorých ochorení prenášaných vodou. V roku 2010 nebolo v okrese Levice nahlásené ochorenie detí na dusičnanovú methemoglobinémiu.

V oblasti hromadného zásobovania pitnou vodou v uvedenom období neboli zistené závažné nedostatky ohrozujúce zdravie obyvateľov ani významné zmeny v kvalite vody, ktoré by boli v rozpore s nariadením vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V roku 2010 nebola v okrese Levice udelená výnimka na použitie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

Zamestnanci oddelenia hygieny životného prostredia vykonávali monitoring kvality pitnej vody z verejných vodovodov na spotrebisku počas celého roka. V rámci monitoringu kvality pitnej vody bol zamestnancami oddelenia hygieny životného prostredia RÚVZ so sídlom v Leviciach realizovaný v roku 2010 odber 198 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, z ktorých celkovo nevyhovovalo 25 vzoriek pitných vôd (12,63 %). Z uvedeného počtu bolo odobratých 158 vzoriek v rámci kontrolného monitoringu a 40 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu, z ktorých nevyhovovalo 20 vzoriek po fyzikálnochemickej stránke (10,1%) pre zvýšený obsah železa, mangánu, zvýšenú farbu a zákal, 7 vzoriek (3,54 %) po mikrobiologickej stránke pre zvýšený počet kultivovateľných mikroorganizmov pri 22 ^{o}C, kultivovateľných mikroorganizmov pri 37 ^{o}C, koliformných baktérií a enterokokov. Údaje získané z monitoringu pitnej vody sú spracovávané v novom Informačnom systéme o pitnej vode a budú slúžiť na prípravu podkladov pre správu, ktorá bude spracovaná pre EÚ.

Prevádzkovatelia verejných vodovodov v okrese Levice zabezpečovali kontrolu kvality pitnej vody v rámci prevádzkovej kontroly na spotrebiskách ako aj na zdroji pitnej vody, výsledky boli predložené na RÚVZ so sídlom v Leviciach. V prípade nevyhovujúcej kvality pitnej vody boli prijaté opatrenia na zlepšenie kvality pitnej vody ako aj opakovane odoberané vzorky pitnej vody. Počas sledovaného obdobia neboli zistené závažné nedostatky v oblasti hromadného zásobovania obyvateľov pitnou vodou v okrese Levice. V roku 2010 bolo oddelením HŽP vykonaných 15 kontrol v oblasti zásobovania obyvateľov pitnou vodou.
Vzhľadom na vzniknutú mimoriadnu povodňovú situáciu boli jednotlivým obciam v okrese Levice nariadené opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení podľa § 12 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov – zákaz používania vody na ľudskú spotrebu zo zaplavených individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v obci do doby preukázania ich zdravotnej neškodnosti (91 rozhodnutí). Zároveň bol vykonaný štátny

zdravotný dozor v 62 obciach postihnutých povodňami. Kontroly boli zamerané na zistenie skutkového stavu v jednotlivých obciach s ohľadom na reálne riziká a možnosti ohrozenia zdravia dotknutého obyvateľstva. Na základe zisteného skutkového stavu boli v obciach ukladané opatrenia a poskytované informácie o základných hygienických požiadavkách na ochranu zdravia po povodniach, o vykonávaní postrekov proti premnoženým komárom, o postupe podávania žiadostí na výkon postrekov, o dezinfekcii územia a pod. Po vyčistení a dezinfekcii studní bol zabezpečený bezplatný odber vzoriek z individuálnych studní obyvateľov v obciach postihnutých záplavami, ktoré boli využívané na pitné účely. Bol zabezpečený odber 53 vzoriek pitných vôd v rámci záplav z individuálnych studní obyvateľov, z ktorých väčšina nevyhovovala požiadavkám platnej legislatívy a bolo odporúčané zabezpečiť ich opätovné čistenie, dezinfekciu ako aj na pitné účely a na varenie zabezpečiť balenú stolovú vodu. Z verejných vodovodov boli odobraté 3 vzorky, ktoré vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy. Vzhľadom k tomu, že vzorka vody odobratá na mikrobiologický rozbor z cisterny slúžiacej ako náhradný zdroj pitnej vody pre obce Ipeľský Sokolec a Kubáňovo opakovane nevyhovovala požiadavkám platnej legislatívy, bolo Obci Ipeľský Sokolec uložené opatrenie na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení v súlade s § 12 ods. 2 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov - zákaz používania pitnej vody z cisterny, ktorá v súčasnosti slúži ako náhradný zdroj pre obyvateľov obce. Na pitné účely a na varenie bolo odporúčané používať balenú stolovú vodu.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO PROSTREDIA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Podľa Nariadenia vlády SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaraďovanie prác do kategórií sa vedie evidencia zaradenia prác do tretej a štvrtej kategórie z hľadiska zdravotných rizík.

Ku dňu 31.12.2010 za okres evidujeme 67 subjektov, v ktorých sú určené práce z hľadiska zdravotných rizík. Počty exponovaných zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie sa vedú v programe ASTR. V roku 2010 boli v 8 organizáciách určené práce z hľadiska zdravotných rizík, v 2 organizáciách boli práce z hľadiska zdravotných rizík zrušené a v 10 organizáciách boli práce z hľadiska zdravotných rizík prehodnotené. K uvedenému dátumu sme v okrese evidovali 3916 zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie z hľadiska zdravotných rizík z toho 643 žien.

Vývoj zmien počtu zamestnancov je závislý od stále sa zvyšujúcej zamestnanosti a rozvoja nových výrobných kapacít a ich zamerania. V roku 2010 bola časť závodu ZF Levice s.r.o. – Kataforéza – linka povrchových úprav uvedená do prevádzky.

V priemyselnom parku Levice – Géňa bol uvedený do prevádzky výrobný závod ADATO, s.r.o., so sídlom v Leviciach, Šafárikova č. 1. Hlavným výrobným programom závodu je výroba rebrových rúr pre energetiku.

V uvedených organizáciách bola vykonaná objektivizácia pracovného prostredia, na základe ktorej bol na RÚVZ so sídlom v Leviciach doručený návrh na zaradenie prác do kategórií z hľadiska zdravotných rizík. Prehodnotenie vplyvu faktorov pracovného

prostredia bolo vykonané aj v organizáciách, v ktorých sú už určené práce z hľadiska zdravotných rizík.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Ochrana zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci sa uskutočňuje podľa Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z.

Pre prevádzky s expozíciou faktora chemických škodlivín bolo schválených 12 prevádzkových poriadkov.

V roku 2010 sme neevidovali žiadnu mimoriadnu situáciu.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri znižovaní zdravotného rizika zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom dozorujeme firmu - Jozef Horniak VIALLE Levice, ktorej činnosť je zameraná na opravu miestnych komunikácií.

V roku 2010 bolo v okrese Levice schválených 10 plánov práce na likvidáciu azbestu. Najviac azbestu a materiálov obsahujúcich azbest čo do množstva sa odstraňuje v AE Mochovce – dostavba 3. a 4. bloku. Okrem toho dochádza často k odstraňovaniu azbestových rúr v bytových jadrách. V okrese evidujeme 4 subjekty, ktoré majú oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava na odstraňovanie azbestového materiálu zo stavieb.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V okrese evidujeme len dve pracoviská, ktoré sú zaradené do tretej kategórie rizikových prác a to v spoločnosti Slovenské elektrárne a.s., závod Atómové elektrárne Mochovce. Na pracovisku Blokovej dozorne 1 a 2, Atómové elektrárne Mochovce boli určené práce z hľadiska zdravotných rizík - zmenový inžinier, vedúci reaktorového bloku, operátor primárneho okruhu, operátor sekundárneho okruhu a manipulant el. velína II – rozvodný a v roku 2010 na pracovisku Spoločnej dozorne bola určená práca z hľadiska zdravotných rizík - operátor spoločnej dozorne. Určenie bolo konzultované s ÚVZ SR.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2010 boli na náš úrad hlásené a prešetrené štyri podozrenie na chorobu z povolania

- susp.prof. intoxikácia penetračnou látkou a acetónom
- akútna inhalačná otrava oxidom siričitým
- lymská bolerióza
- susp. ochrenie nervov HK z DNJZ. Toto ochorenie bolo na náš úrad hlásené vôbec ako prvé, od kedy sa táto úloha sleduje.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Zamestnanci oddelenia vykonávajú štátny zdravotný dozor v organizáciách so zameraním na pracovné podmienky a režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami. Pri uvedenom štátnom zdravotnom dozore sa opakovane zisťujú nevhodné mikroklimatické podmienky, nevhodná úprava povrchu podlahy, vysoké umiestnenie obrazovky, chýbajúce vhodné opierky nôh, nevhodné stoličky, nevhodne umiestnený monitor v náväznosti na klávesnicu, nesprávna orientácia monitorov počítačov smerom k oknám s následným vznikom odleskov a svetelných odrazov a nevhodné pracovné stoly pod počítačmi. Zlepšenie situácie sa dosahuje inštaláciou LCD obrazoviek.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Uvedená úloha je plnená v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Počas kalendárneho roka bolo vyšetrených v rámci projektu 80 respondentov.

3.2 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

K dnešnému dňu bolo odobratých 24 vzoriek soli, z toho 10 z domácej produkcie a 14 z dovozu.

3.3 Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

V zmysle zadania k plneniu tejto úlohy bolo uložené pre náš úrad vykonať odber vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením od výrobcu v našom okrese. Nakoľko tento výrobca kozmetiku pre deti nevyrába, bol po konzultácii s pracovníkmi ÚVZ SR vykonaný odber 4 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením pre dospelých. Všetky vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

3.4 Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

V zmysle plánu boli odobraté 2 vzorky plastových riadov určených pre deti – plastový tanier a plastový hrnček pre kojencov na laboratórne vyšetrenie. Vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy vo vyšetrovaných parametroch.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody

V sledovanom období bolo odobratých celkom 21 vzoriek minerálnej vody a 6 vzorka pramenitej vody vo veľkoobjemovom balení. Všetky vyšetrené vzorky vyhovujú požiadavkám platnej legislatívy.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Odobratá bola 1 vzorka k laboratórnemu šetreniu. Výsledok z laboratórneho vyšetrenia sme k dnešnému dňu neobdržali.

7.6 Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Celkom boli odobraté 3 vzorky k laboratórnemu vyšetreniu. Výsledky laboratórneho vyšetrenia neboli k dnešnému dňu ešte doručené.

7.8 Glutén v diétnych potravinách

Odobratá bola 1 vzorka k laboratórnemu šetreniu. Vyšetrená vzorka vyhovovala požiadavkám platnej legislatívy.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

(riešiteľské pracovisko ÚVZ SR)

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

(riešiteľské pracovisko ÚVZ SR)

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je získať poznatky o rozsahu, v akom sú žiaci základných a stredných škôl vystavení rôznym návykovým látkam (alkohol, tabak, drogy) a aké majú s nimi skúsenosti. Ide o dlhodobú štúdiu, výsledky ktorej umožňujú sledovať zmeny zvyklostí mladých ľudí vo vzťahu k návykovým látkam, prípadne aj o drogovej prevencii. Gestorom projektu je Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR. V termíne 15. – 19.3 2010 sme sa podieľali na realizácii už v poradí V. etapy tohto projektu. Prieskum bol realizovaný náhodným výberom dotazníkovou formou. Každý z respondentov mal zaručenú anonymitu dotazník po vyplnení vložil do obálky, ktorú následne sám zalepil. V okrese Levice boli do projektu zapojené tieto školy: ZŠ Šahy, Mládežnícka ul. 24, ZŠ Želiezovce, Mierová ul. 67, ZŠ Levice Ul. sv. Michala 42a Gymnázium Šahy Mládežnícka ul. 22. Celkom bolo do projektu v okr. Levice zapojených 230 žiakov (TAD1-80, TAD2-150) a 52 učiteľov (TAD3). Vyplnené dotazníky a hlásenia za jednotlivé triedy boli zaslané ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

(RÚVZ so sídlom v Leviciach nebolo vybrané ako riešiteľské pracovisko na uvedený projekt)

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u vybraných vekových skupín populácie detí. Projekt je riešený ako prierezová štúdia pre 4. vekové kategórie detí je rozdelený do šiestich etáp. V I. polroku 2010 bola realizovaná III. etapa projektu vekovej skupiny detí 7 – 10 rokov. Zaradené boli: ZŠ VJM Želiezovce (za mesto) a 2 ZŠ (za vidiek) ZŠ Tekovské Lužany, ZŠ Čaka. Podľa metodického pokynu bolo vybraných z každej ZŠ 30 chlapcov a 30 dievčat, celkom 120 žiakov. Po informovanom súhlase rodiča, pracovníčky RÚVZ odd. HDM odmerali deťom TK, výšku, hmotnosť, obvod pása a obvod bokov. Na zber údajov bol použitý dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, frekvenčný dotazník, ktorý zahŕňa hlavné potravinové komodity, pričom sa zisťovala frekvencia ako často dieťa danú potravinu konzumuje, spolu s priemernou veľkosťou jednej porcie. Zaznamenávali sa podrobnosti o druhu konzumovaných potravín relevantné pre hodnotenie príjmu živín. Dotazník umožní zhodnotenie príjmu základných potravinových komodít a vybraných živín u jednotlivých žiakov. Ďalšie údaje o výžive sa získali metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy. Informácie o fyzickej aktivite detí sa získali dotazníkom 24 hodinovej fyzickej aktivity, kde sa zhodnotí vyváženosť energetického príjmu a výdaja. V 17. kalendárnom týždni sa uskutočnil odber vzoriek obedov zo ŠJ vybraných škôl počas 5 pracovných dní,

spolu bolo 10 odobratých vzoriek. Rozsah požadovaných vyšetrení pre stravu bol: energetická hodnota, B, T, C, NaCl, dusičnany.
Výsledky vzoriek stravy, ako aj údaje z vyplnených dotazníkov boli v II. polroku 2010 zadávané do PC v programe Excel a Alimenta a následne zaslané gestorovi projektu – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote k ďalšiemu spracovaniu.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže 11 a 17 ročných získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni. Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, MUDr. Pavol Šimurka, prednosta Pediatrickej kliniky FN TN, ÚVZ SR.

V II. polroku 2010 sme vyzvali všetkých všeobecných lekárov pre deti a dorast v okrese Levice ohľadom spolupráce na uvedenom projekte. Každý pediater zabezpečil vyplnenie skríningového formulára s dotazníkom vo vlastnej ambulancii v rámci preventívnej prehliadky detí, v spolupráci s rodičom dieťa resp. zákonného zástupcu.

Vyplnené dotazníky boli doručené na RÚVZ oddelenie HDM, pričom v súčasnosti prebieha vkladanie všetkých zozbieraných údajov do PC programu Epi-info.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

Národný imunizačný program

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa pravidelne v mesačných intervaloch zabezpečuje z jednotlivých ambulancii lekárov prvého kontaktu, na oddelenie epidemiológie RÚVZ elektronickou (diskety) alebo písomnou formou – **úloha sa plní**, v pravidelných mesačných intervaloch príslušní lekári podávajú písomnú alebo elektronickú správu o zahájení očkovania vo svojom obvode – 12 mesiacov. Kontrola očkovania sa vykonáva každoročne v priebehu mesiaca september, kontrolované bude obdobie od 1.9.2009 – 31.8.2010. K 31.8.2010 bola vykonaná kontrola očkovania. Výsledky kontroly očkovania v okrese Levice presiahli úroveň **99 % zaočkovanosti.**

Surveillance infekčných ochorení

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam uložených rozhodnutím

- **o zvýšenom zdravotnom dozore – 14 prípady kontaktov** s hnačkovým ochorením u osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť
- **o lekárskom dohľade – 65 prípadov -** 35 kontakt s VHA**,** 25 kontaktov so šigelózou, 3 kontakty s VHB a VHC, 1 kontakt s VHB, 1 poranený zdrav. prac.
- **o vykonaní očkovania** – bolo potrebné zahájiť očkovanie u **12 novorodencov** HBsAg pozitívnych matiek a nevyšetrených matiek, **22 rodinných kontaktov** u pozitívnych nosičov HBsAg
- **o podávaní protilátok** – **7 kontaktov** s VHA
- **o podávaní profylaktickej antibiotickej liečby** – **21 kontaktov** s meningokokovou meningitídou

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonaných

- **šetrenie v ohniskách nákaz** – **591 epidemiologických šetrení** v ohniskách nákaz prenosných ochorení

Informačný systém prenosných ochorení
Nový systém hlásenia EPIS, ktorý je plne funkčný od 1.1.2007.

prenosné ochorenia i nozokomiálne nákazy – pravidelným denným vkladaním informácii, následným spracovaním a zasielaním v pravidelných týždenných intervaloch - od 1.1.2010 = **1584 prípadov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz**

Elektronickou formou (e-mail) sa v pravidelných týždenných intervaloch zasiela informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre (aj v prípade negatívnych výsledkov). Táto správa obsahuje údaje o

akútnych respiračných ochorení a chrípky - pravidelne v týždenných intervaloch - **52 týždňov**

epidémie tzv. systém rýchleho varovania (SRV) – jedná sa o systém okamžitého zadávania údajov po výkone šetrenia v ohnisku nákazy **– 3x výskyt hnačkových ochorení v epidemiologickej súvislosti**

menigitídy (len bakteriálne), sepsy –	**1 prípad –** meningokoková meningitída
akútne chabé obrny –	**0 prípadov**
osýpky, rubeola, parotitídy -	**0 prípadov**
vírusové hepatitídy –	**2 prípady** 1x VHA, 1x VHB
iné informácie	**8 prípadov SARI,** z toho **2 laboratórne potvrdené** prípady A(H1N1), **1 prípad** vírusovej hemoragickej horúčky spôsobenej vírusom Hantan

Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV
Oddelenie epidemiológie sa podieľa na celoplošnom vyšetrení odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí v určených termínoch.
Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 21.1.2009 č. OLM/ 1318/2009, 1007/2009 bola v dňoch 10.2.2010 odobratá a do virologického laboratória ÚVZ SR v Bratislave zaslaná **1 vzorka** odpadovej vody.
Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 27.1.2010 č. OLM/991/2010, 1148/2009 bolo v dňoch 31.3., 26.5., 14.7, 8.9., 20.10., a 1.12.2010 odobraté a do virologického laboratória ÚVZ SR v Bratislave zaslaných **6 vzoriek** odpadovej vody

Prevencia HIV/AIDS
Ambulancie na výkon prevencie HIV/AIDS sa nachádzajú na RÚVZ - och v sídlach krajov. V prípade výskytu pozitívneho prípadu HIV na RÚVZ Levice zisťujeme všetky údaje potrebné k vyplneniu podrobnej správy, s následným zasielaním správy na RÚVZ so sídlom v Bratislave. Vedúca oddelenia zabezpečuje na požiadanie škôl prednášky týkajúce sa prevencie HIV/AIDS pre študentov stredných škôl v okrese Levice. Od 1.1.2010 bolo odprednášaných 18 prednášok s tematikou zameranou na prevenciu AIDS.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.2 „ Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Pre rok 2010 bola stanovená úloha pre všetky RÚVZ v SR **„Seniori v rodine a v spoločnosti“,** ktorej cieľom je zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti.
Seniorom bola v mestskej knižnici odprednášaná téma „Obezita a jej riziká.“

9.4 Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.

Regionálny projekt Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov okresu Levice dlhodobo pretrváva. Naďalej sa zameriavame na sledovanie a následné zlepšenie životného štýlu, zdravotného uvedomenia a zdravotného stavu obyvateľov okresu s cieľom znížiť rozdiel v ukazovateľoch chorobnosti a úmrtnosti, zníženie počtu fajčiarov, zníženie spotreby alkoholických nápojov s preventívnym zameraním na ostatné toxikománie, zlepšenie stravovacích návykov, zvýšenie spotreby zeleniny, ovocia, vlákniny. Vykonávame intervenciu a poradenstvo v prevencii srdcovo-cievnych ochorení, spojené s vyšetrením rizikových faktorov. Mobilnou poradňou zdravia bolo vyšetrených **509 obyvateľov –** štandardné vyšetrenia - 186, neštandardné vyšetrenia - 323 (región Šahy, Želiezovce, Tlmače).

V rámci projektu „Vzdelaný pacient“, ktorý organizovala Slovenská nadácia srdca v spolupráci s Akadémiou vzdelávania boli uskutočnené dva pilotné vzdelávacie workshopy, na ktorých bolo vyšetrených 44 obyvateľov (TK, BMI, antropometrické merania). Na jednom workshope MUDr. Čechová odprezentovala prednášku, pričom sa využívalo interaktívne hlasovacie zariadenie na overenie vedomostí účastníkov pred a po edukácii.

9.5 Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.

Svetový deň vody – článok poskytnutý regionálnej tlači (Pohronie, My na Pohroní, Želiezovský spravodaj) a na WEB RÚVZ Levice. Bolo zhotovených 6 panelov.
Svetový deň zdravia – článok poskytnutý regionálnej tlači (Pohronie, My na Pohroní) a na WEB RÚVZ Levice, rozhovor poskytnutý SR a Rádiu Regina, panely na verejných priestranstvách - 4 krát. V Parku M. R. Štefánika bola v spolupráci s mestom Levice uskutočnená akcia „Šanca pre zdravie“, kde bol záujemcom meraný TK a antropometrické merania – 43 obyvateľov. Na podujatí bol poskytnutý rozhovor týždenníku Pohronie, záznam z akcie bol odvysielaný v Levickej televízii.
Svetový deň – Pohybom ku zdraviu - článok poskytnutý regionálnej tlači (Pohronie, Slovenská brána) a na WEB RÚVZ Levice. Boli zhotovené 4 panely.
Svetový deň bez tabaku – článok poskytnutý regionálnej tlači (Pohronie, Slovenská brána) a na WEB RÚVZ Levice, 6 krát zhotovený panel na verejných priestranstvách mesta Levice, Šahy, Želiezovce.
Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog – na verejných priestranstvách v meste Levice, Šahy, Želiezovce bolo zhotovených 6 panelov, boli odprednášané 4 prednášky na ZŠ a SŠ.
Svetový deň srdca – V spolupráci s Akadémiou vzdelávania bola uskutočnená celodenná akcia v TESCO Levice, kde bolo vyšetrených 106 obyvateľov (cholesterol, TK a antropometrické merania). Zúčastneným bolo podané poradenstvo a zároveň boli pozvaní na štandardné vyšetrenie do PZ. V regionálnej tlači (Slovenská brána) a na WEB stránke bol uverejnený článok. Pre obyvateľov bolo zhotovených 5 panelov na verejných priestranstvách mesta.

Svetový deň duševného zdravia – Boli zhotovené 4 panely a téma bola spracovaná a uverejnená na WEB stránke.
Svetový deň osteoporózy – Boli zhotovené 4 panely a téma bola spracovaná a uverejnená na WEB stránke.
Európsky týždeň boja proti drogám – Regionálnej tlači (Slovenská brána, Pohronie) bol poskytnutý článok. Na verejných priestranstvách boli zhotovené 4 panely. Na WEB stránke RÚVZ bol materiál uverejnený pre potreby ZŠ a SŠ okresu. Na aktuálnu tému si školy zapožičali 4 tituly videonahrávok k vlastným aktivitám.
Svetový deň AIDS – Regionálnej tlači (Slovenská brána, Pohronie, My na Pohroní, Železiezovský spravodaj, Levičan) bol poskytnutý článok, ktorý bol zároveň uverejnený aj na WEB stránke. Na verejných priestranstvách bolo zhotovených 5 panelov. Na SŠ bolo odprednášaných 18 prednášok. Školy si zapožičali videokazety AIDS k vlastným aktivitám.

9.7 Quit and win
Celonárodnú kampaň „Quit and win“ sme spropagovali nasledovne:
1.Regionálne média – MY týždeň na Pohroní, Pohronie, Železiezovský spravodaj, Levická televízia
2.Webové stránky – RÚVZ LV, MsÚ Levice
3. **e-mail** - MsÚ a OÚ v okrese LV,
5. Panely – RÚVZ, NsP LV, DK Družba, CVČ Junior, mesto Šahy a Železiezovce
6. OPZ – v rámci návštevy klientov v PZ
Do RÚVZ bolo doručených 8 účastníckych listov, ktoré boli zaslané do ÚVZ SR .
V spolupráci s mestom Levice bola vyhlásená aj regionálna súťaž (za okres LV bolo do kampane zapojených 19 účastníkov).

9.8 Národný program prevencie obezity.
Na OPZ naďalej pokračuje vlastný projekt „Pyramída zdravej výživy školáka“, zameraný na osvojenie si zásad racionálnej výživy. Na prvom stupni ZŠ si žiaci osvojujú zásady správneho stravovania zážitkovou formou. s použitím názorných zdravotno – výchovných pomôcok vytvorených na OPZ. Druhý stupeň ZŠ a SŠ absolvuje danú tému formou vedenej besedy. V rámci prevencie obezity bolo odprednášaných **22 prednášok**.
9.9 CINDI program SR
V základnej poradni zdravia bolo v roku 2010 vyšetrených 260 obyvateľov okresu za štandardných podmienok.
9.10 Školy podporujúce zdravie
V roku 2010 mimoriadnu úlohu plní len RÚVZ so sídlom v Košiciach.
RÚVZ so sídlom v Leviciach spolupracuje so všetkými školami v okrese formou prednášok a besied pre žiakov a zamestnancov školy - 54 aktivít, zapožičiavaním videokaziet - opakovane bolo zapožičaných 17 titulov. Na WEB stránke RÚVZ bolo uverejnených 10 aktuálnych tém, ktoré školy mohli využiť pri edukácii.
Všetkým školám je pravidelne poskytovaný zdravotnovýchovný materiál (plagáty, letáky).
Pedagogickým pracovníkom sú poskytované konzultácie k prevencii neinfekčných chronických ochorení – 7 krát.
3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie SR
Bolo zozbieraných **80 dotazníkov**, ktoré boli spracované v programe ALIMENTA.
10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií
Vykonávame mesačný zber informácií o počte kontrol a výške pokút za RÚVZ so sídlom v Leviciach - bolo vykonaných 840 kontrol fajčenia.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Liptovskom Mikuláši

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Na internetovej stránke odboru hygieny životného prostredia a zdravia je uvedená náplň činnosti odboru, hlavné úlohy odboru a najčastejšie a súvisiace predpisy používané v problematike HŽP a zdravia. Doplnené boli vzory žiadostí na vydanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia a údaje o zmenách, ktoré sa týkajú platnosti odborných osvedčení. Uvedené sú aj výročné správy za roky 2008 a 2009.
Ďalej sú na internetovej stránke z oblasti problematiky HŽP a zdravia pre žiadateľov uvedené vzory študijných materiálov na získanie odbornej spôsobilosti v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a študijné materiály na získanie odbornej spôsobilosti v úpravniach vody a vodárenských zariadeniach. K dispozícii sú aj vzory prevádzkových poriadkov na výkon epidemiologicky závažných činností (napr. pre pracoviská kozmetiky, holičstiev, kaderníctiev, manikúr, pedikúr, masáží, telovýchovných zariadení, sáun, tetovania, piercingu, solárií), ďalej vzory prevádzkových poriadkov pre prevádzku pohrebísk a pohrebných služieb a tiež vzor prevádzkového poriadku pre poskytovanie ubytovania. Samostatný zdravotno výchovný materiál tvorí upozornenie pre užívateľov solárií o zdravotných rizikách spojených s ich používaním.
V priebehu r. 2010 boli doplnené údaje o riziku vzniku prenosných ochorení a dôsledkov na duševné zdravie v súvislosti s povodňami a základné hygienické požiadavky na ochranu zdravia po záplavách.
O aktuálnej situácii v oblasti vôd na kúpanie sa môžu záujemcovia dozvedieť aj z **Informačného systému pre vody na kúpanie**, ktorý je k dispozícii na stránke www.uvzsr.sk, a to v časti Informácie - Kúpaliská - Informačný systém o kúpaliskách a kvalite vody kúpanie - Úvod - Mapy kúpalísk SR. Po otvorení mapy je možné si vybrať ktorékoľvek zariadenie v SR, o ktorom sa zobrazia všetky dostupné informácie.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

V okrese Lipt. Mikuláš je za prírodnú lokalitu vhodnú na kúpanie vyhlásená vodná nádrž Lipt. Mara. Prvý odber bol vykonaný pred začatím kúpacej sezóny dňa 21.6.2010. Pravidelné monitorovanie kvality vody na kúpanie zabezpečil prevádzkovateľ prírodného kúpaliska Liptovský Trnovec v akreditovanom laboratóriu v stanovených termínoch. Kvalita vody na kúpanie počas celej kúpacej sezóny 2010 vyhovovala limitom ustanoveným vo vyhláške MZ SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši, oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia vykonávali štátny zdravotný dozor na plážovom kúpalisku. Dozorom neboli zistené závažné nedostatky. Prevádzka kúpaliska bola ukončená 31.8.2010.
Pracovníci oddelenia HŽPaZ zadávajú týždenne v určený deň aktuálne informácie o stave kúpalísk a o kvalite vody na kúpanie do Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie, kde cieľom projektu je zabezpečenie plnenia povinností SR vyplývajúcich zo zmluvy o pristúpení k EÚ v oblasti reportingu podľa právnych predpisov EÚ v sektore voda.

1.8 Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EU.

Monitorovanie kvality pitnej vody je vykonávané pracovníkmi oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia v jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov regiónu podľa vypracovaného plánu odberov. Frekvencia odberu vzoriek a rozsah vyšetrenia závisia najmä od druhu vodovodu, počtu zásobovaných obyvateľov, objemu a kvality dodávanej pitnej vody.
V roku 2010 bolo odobratých 179 vzoriek pitnej vody na laboratórne vyšetrenie. Z toho 155 bolo odobratých v rámci monitoringu pitnej vody a 24 vzoriek v rámci štátneho zdravotného dozoru. V 27 vzorkách odobratých v rámci monitoringu bola vykonaná úplná analýza, v 131 vzorkách minimálna analýza, v 21 vzorkách boli vyšetrené rádiologické ukazovatele.
Limitom uvedeným v nariadení vlády SR č. 496/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu nevyhovelo 15 vzoriek pitnej vody, čo predstavuje 8,4 %. Šesť vzoriek nevyhovelo vo fyzikálno – chemických ukazovateľoch, 9 vzoriek nevyhovelo v mikrobiologických ukazovateľoch. V prípade prekročenia medzných hodnôt ukazovateľov kvality pitnej vody bol odber vzorky pitnej vody a jej rozbor zopakovaný a na základe zisteného stavu boli prevádzkovateľom predmetných vodovodov nariadené nápravné opatrenia na predchádzanie ochoreniam.
Odbery vykonávali pracovníci oddelenia hygieny životného prostredia, laboratórne vyšetrenie bolo zabezpečené v RÚVZ so sídlom v Žiline a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Úloha bola plnená v nasledovnom rozsahu

- štátny zdravotný dozor – počet kontrol 426 (ŠZD na základe písomného podnetu, žiadostí o uvedenie priestorov do prevádzky, kolaudácií a kontrola rizikových prác)
- posudzovanie a schvaľovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku – počet schválených prevádzkových poriadkov 107
- počet nariadených opatrení rozhodnutím: 611 opatrení (prerušené konania rozhodnutia o uvedenie priestorov do prevádzky, pokyny, vyhlásenie rizikových prác, opatrenia ukladané v rámci výkonov štátneho zdravotného dozoru)
- konzultácie a usmernenia – počet 84

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

Evidencia rizikových prác je vykonávaná programom ASTR. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu úrovne pracovných podmienok, kontrolu stavu aktuálneho hodnotenia rizík a dodržiavanie zdravotného dohľadu podľa príslušných NV, taktiež usmerňovanie zamestnávateľov k možnostiam zníženia rizík. Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v r. 2010 mierne stúpol oproti r. 2009 v dôsledku aktuálnych hodnotení rizík a vzniku nových výrobných prevádzok.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík s veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov:

Kontrola používania nebezpečných chemických látok a prípravkov, ktoré sú klasifikované ako veľmi jedovaté látky a prípravky a jedovaté látky a prípravky je vykonávaná najmä v poľnohospodárskom sektore. V roku 2010 bolo vykonaných celkovo 10 kontrol, zameraných na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami, počas ktorých bolo zistené, že niektoré poľnohospodárske sektory prechádzajú na ekologické hospodárstvo. Vo väčšine prípadov sa na ochranu rastlín už nepoužívajú prípravky, ktoré sú klasifikované ako veľmi jedovaté látky a jedovaté látky a prípravky.
Bolo zabezpečené školenie k problematike používania prípravkov na ochranu rastlín a ochranu zdravia pre všetky poľnohospodárske organizácie v regióne, na základe dožiadania poľnohospodárskej komory .

Zabezpečovaná bola kontrola uplatňovania novej chemickej legislatívy u následných užívateľov chemických látok a zmesí ako aj dotazníkový prieskum registračnej a predregistračnej povinnosti u 1 výrobcu chemických látok v rámci projektu fóra REACH-EN- FORCE 1 2009. Výsledky prieskumu a dotazník bol zaslaný RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu:

V rámci tejto úlohy boli posúdených 24 **žiadostí** na manipuláciu s azbestom pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb – práce zabezpečovali oprávnené organizácie a bolo vydaných 24 **súhlasných rozhodnutí.** V rámci odstraňovania azbestových materiálov zo stavieb boli šetrené 2 podnety občanov. Podstatou podnetov bolo podozrenie, že búracie práce vykonáva inštitúcia, ktorá nevlastní oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Na základe podnetov boli vykonané príslušné šetrenia. V jednom prípade išlo o podnet, ktorý po začatí konania zo strany RÚVZ, spojeného s uložením sankcie viedol k tomu, že účastník konania si dodatočne vybavil oprávnenie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavby (Darta service s.r.o). Druhý podnet bol neopodstatnený, nakoľko šetrením sa zistilo, že strešný materiál, ktorý bol odstraňovaný, neobsahoval azbest.
Problematika používania cytostatík v Liptovskej nemocnici s poliklinikou bola opätovne riešená s účastníkom konania s cieľom aktuálneho hodnotenia rizika.
Databáza zamestnávateľov, používajúcich karcinogénne a mutagénne faktory je vedená a aktualizovaná.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže:

Prostredníctvom PZS bola prehodnotená psychická pracovná záťaž u dvoch zamestnávateľov. V jednom prípade návrh na určenie rizikovej práce bol predložený na posúdenie ÚVZ SR.
Počet vydaných rozhodnutí o zaradení rizikovej práce s faktorom psychická pracovná záťaž: 1

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

Bolo prešetrovaných 6 **prípadov** podozrenia na chorobu z povolania v tejto položke, z ktorých boli priznané 3 prípady chorôb z povolania.. Prípady podozrení na chorobu z povolania v položke 29 vedú k ukladaniu opatrení, smerujúcich k hodnoteniu rizika vyplývajúceho z fyzickej záťaže- zaznamenali sme takéto hodnotenie u dvoch zamestnávateľov.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice:

Bol šetrený 1 podnet na chorobu z povolania v tejto položke, šetrením sme nepotvrdili príčinnú súvislosť. Pri šetrení bol použitý odporúčaný metodický postup. Výsledky šetrenia a zistenia u zamestnávateľa viedli k nápravným ergonomickým opatreniam.

Úloha č. 2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami
Úloha bola plnená priebežne. Plnenie úlohy je súčasťou štátneho zdravotného dozoru. Pri zistení práce so ZJ vykonávanej prevažnú časť z pracovnej doby sú používané kontrolné listy zamestnancov. **V r. 2010 bolo vyhodnotených 43 kontrolných listov.**

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č.ú.	Názov úlohy	Gestor úlohy
3.1.	**Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti**	ÚVZ SR
	Riešiteľské pracovisko RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši	Termín ukončenia 15.december 2010
	- dusičnany, dusitany – plán odberu vzoriek na rok 2010 – 5 vzoriek, odobratých bolo 5 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny, všetky vyhoveli, laboratórna analýza bola vykonaná v akreditovanom skúšobnom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Žiline	
	– mykotoxíny - plán odberu na rok 2010 – 9 vzoriek potravín na osobitné výživové účely a výživové doplnky (fumonizíny – 3 vzorky, patulín – 3 vzorky, aflatoxín B1 – 3 vzorky), odobraté vzorky vyhoveli, laboratórna analýza vzoriek bola vykonaná v NRC pre mykológiu RÚVZ so sídlom v Poprade	
	– reziduá pesticídov - plán odberu vzoriek na rok 2010 – 1 vzorka potraviny pre dojčatá a malé deti – Hero Sunar complex premium, následná sušená mliečna výživa pre malé deti s prírodnou banánovou príchuťou od ukončeného 12.mesiaca, laboratórna analýza vzorky bola vykonaná v akreditovanom skúšobnom laboratóriu ÚVZ SR Bratislava, odobratá vzorka vyhovela	
3.2.	**Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie** V rámci plnenia projektu bolo vyšetrených spolu 80 osôb, stredne ťažko pracujúcich, rozdelených do 4 skupín podľa pohlavia a veku	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

	(na skupiny 19 - 34 ročných a 35 - 54 ročných). Sledované boli somatometrické a biochemické ukazovatele, klasickými antropometrickými vyšetreniami a prístrojom Reflotron. Pomocou štandardizovaného dotazníka boli zisťované údaje o životospráve a pohybovej aktivite. Zisťovaný bol jednodňový jedálny lístok, vyhodnocovaný programom Alimenta. Všetky údaje sú spracované v tabuľkách. Dotazník o pohybovej aktivite v skupine žien 19 – 34 r. uvádza, že 2 respondentky sa vôbec nevenujú športu. Ako dôvod uvádzajú nedostatok času. Svoju životosprávu hodnotia 4 respondentky ako dobrú, 11 osôb ako uspokojivú, 3 ako málo uspokojivú a 2 osoby ako zlú. 7 respondentiek uvádza, že zmenili svoju životosprávu a to smerom k zdravšej výžive - konzumácia stredne menej tukov, viac zeleniny a viac pohybovej aktivity. Podľa názoru opýtaných respondentiek je vo zvýšenej miere vystavených stresovým faktorom 7 osôb, 13 osôb uviedlo odpoveď niekedy. V skupine 35 – 54 r. žien uviedlo, že žiadny čas nevenujú športu 2 osoby, ako dôvod 4 uviedli nedostatok času. Svoju životosprávu hodnotí ako dobrú 6 osôb ako uspokojivú 8 a ako málo uspokojivú 4 osoby a zlú 1. K zmene životosprávy došlo v 5 prípadoch, z celkového počtu 20 opýtaných respondentiek. Ako odpoveď na vykonanú zmenu uvádzajú zdravšiu stravu a viac pohybovej aktivity. Podľa ich názoru sú vo zvýšenej miere vystavené stresovým faktorom 4 osôb, 14 osôb uviedlo odpoveď niekedy a jedna predpokladá, že nie je vystavená stresovým faktorom. V skupine mužov 19 – 34 r. sa uvádza, že sa nevenujú žiadnemu športu 4 z oslovených respondentov, ako dôvod uvádzajú, že to nepokladajú za potrebné. Asi 1 hodine športu za týždeň sa venuje 1 z oslovených respondentov, 2 – 3 hodinám športu sa venujú 3 respondenti, 4 – 5 hodinám športu venujú 4 respondenti a viac ako 6 hodín uvádza 8 oslovených respondentov. Svoju životosprávu hodnotí ako dobrú 6 osôb, ako uspokojivú 5 osôb, málo uspokojivú 4 osoby a zlú 5 osôb. K zmene životosprávy došlo u 4 respondentov, vykonanou zmenou bola zdravšia strava, viac pohybovej aktivity. Že sú vystavení stresu vo zvýšenej miere si myslí 11 osôb, 9 osôb uvádza možnosť niekedy. Zo skupiny mužov 35 – 54 r., 1 osoba sa vôbec nevenuje športu zo zdravotnách dôvodov. 2 osoby sa venujú športu minimálne 1 hodinu týždenne, 4 osoby 2 -3 hodiny týždenne, 4 osoby 4 – 5 hodín týždenne a 9 oslovených sa venujú viac ako 6 hodín týždenne. Svoju životosprávu hodnotí ako dobrú 6 osôb, 5 ako uspokojivú, 4 osoba ako málo uspokojivú a 5 ako zlú. V poslednom období 4 z 20 opýtaných osôb zmenili svoju životosprávu a to zdravšou stravou a zvýšením pohybovej aktivity. 11 osôb si myslí, že sú vo zvýšenej miere vystavení stresu, 9 osôb odpovedalo možnosťou niekedy. Na základe vyhodnotenia jednodenného jedálneho lístka bol zistený vo vekovej skupine žien 19 – 34 r. zvýšený príjem energie u 2 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 11 osôb. V skupine žien 35 – 54 r. nebol zistený zvýšený príjem	a Banskej Bystrici 31.december 2010

	energie u 1 osoby, zvýšený príjem cholesterolu bol u 5 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 9 osôb a vody u 3 osôb. V skupine mužov 19 – 34 r. bol zvýšený príjem energie u 3 osôb, zvýšený príjem cholesterolu u 7 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 5, vody u 2 respondentov. V skupine 35 – 54 r. mužov nebol zistený zvýšený energetický príjem, zvýšený cholesterol bol u 8 osôb. Príjem vody bol znížený u 5, vitamínu C až u 10 osôb. V skupine žien 19 – 34 r. bol BMI index v norme u 15 osôb, WHR index bol v norme u 16 respondentov. Podľa BMI majú miernu nadváhu 3 osoby a obezitu 2 osoby, zvýšený WHR index 4 osoby. Zvýšený krvný tlak bol zaznamenaný u 4 osôb. V skupine žien 35 – 54 r. bol BMI index v norme len u 9 osôb, zvýšený bol u 4 a až 7 osôb bolo podľa tohto ukazovateľa obéznych, WHR index zvýšený u 7 osôb. V skupine mužov 19 – 34 r. bol BMI index v norme u 8 osôb, nadváhu malo 11 respondentov, 2 už boli obézni, WHR bol v norme u 16 osôb. V skupine mužov 35 – 54 r. bol BMI index v norme u 5 nadváhu malo 14 osôb, obézny 1. WHR index bol v norme u 15 osôb. Celkový cholesterol bol v norme u 9 osôb. Projekt sledovanie výživového stavu obyvateľstva má opakovane dobrú odozvu u sledovaných skupín populácie a sme od obyvateľov dožadovaní hlavne o meranie základných živín - biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu a tlaku krvi. Vyhodnotenie projektu bolo zaslané dňa 29.12.2010 na RÚVZ so sídlom v Poprade za účelom jeho sumarizácie a vyhodnotenia v rámci SR. **Monitoring spotreby vybraných aditív do potravín** PRÍLOHY: Tabuľka č. 1 a), č. 1 b) Príjem kyseliny fosforečnej a jej solí na základe 24 hodinového dotazníka od 5 respondentov (víkendový deň); Tabuľka č. 1 a), 1 b) Príjem kyseliny fosforečnej a jej solí na základe 24 hodinového dotazníka od 5 respondentov (pracovný deň); Tabuľka č. 2 Vyhodnotenie dotazníka o životospráve (5 respondentov); Tabuľka č.2 a) Kyselina fosforečná a jej soli, Tabuľka č. 2 b) Acesulfám K - vyhodnotenie bolo zaslané na ÚVZ SR	
3.3.	**Kontrola jodidácie kuchynskej soli** RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši - plán odberu vzoriek na rok 2010 – 24 vzoriek, odobratých bolo 24 vzoriek z distribučnej siete, všetky vzorky vyhoveli, monitorovacia úloha Vyhodnotenie bolo zaslané do RÚVZ so sídlom v Žiline dňa 7.12.2010.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach 10.december 2010
3.4.	**Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch** RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši	ÚVZ SR 10.december

	- v zmysle Aktualizácie viacročného plánu úradnej kontroly potravín a kozmetických výrobkov vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na rok 2010 bolo odobratých: - **5 vzoriek vonnej kozmetiky, ktoré boli cielene analyzované na prítomnosť regulovaných látok** (vonných látok - potencionálnych alergénov), všetky vzorky vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch NV SR č.658/2005 Z.z., 1 vzorka nevyhovela v označení NV SR č.658/2005 Z.z. (na obale výrobku neuvedená v zozname zložiek prítomnosť látok – potencionálnych alergénov).	2010
3.5.	**Bezpečnosť kozmetických výrobkov** RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši **RAPEX** (závadné kozmetické výrobky) – **15** hlásení - **194** kontrol (drogérie, ľudovky, lekárne, predajne hračiek, kaderníctva...) - v distribučnej sieti v regióne Liptov uvedené výrobky neboli zistené - o výsledkoch boli zaslané správy na ÚVZ SR v stanovených termínoch, podľa usmernenia	ÚVZ SR 10.december 2010

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši
Vyhodnotenie projektu: „Sledovanie výživového stavu
vybraných vekových skupín dospelej populácie“.
za rok 2010

V rámci plnenia projektu bolo vyšetrených spolu 80 osôb, stredne ťažko pracujúcich, rozdelených do 4 skupín podľa pohlavia a veku (na skupiny 19 – 34 ročných a 35 – 54 ročných). Sledované boli somatometrické a biochemické ukazovatele, klasickými antropometrickými vyšetreniami a prístrojom Reflotron. Formou štandardizovaného dotazníka boli zisťované údaje o životospráve a pohybovej aktivite. Zisťovaný bol jednodňový jedálny lístok, vyhodnocovaný programom Alimenta.

Všetky údaje sú spracované v tabuľkách.

Dotazník o pohybovej aktivite v skupine žien 19 – 34 r. uvádza, že 2 respondentky sa vôbec nevenujú športu. Ako dôvod uvádzajú nedostatok času. Svoju životosprávu hodnotia 4 respondentky ako dobrú, 11 osôb ako uspokojivú, 3 ako málo uspokojivú a 2 osoby ako zlú. 7 respondentiek uvádza, že zmenili svoju životosprávu a to smerom k zdravšej výžive - konzumácia stredne menej tukov, viac zeleniny a viac pohybovej aktivity. Podľa názoru opýtaných respondentiek je vo zvýšenej miere vystavených stresovým faktorom 7 osôb, 13 osôb uviedlo odpoveď niekedy.

V skupine 35 – 54 r. žien uviedlo, že žiadny čas nevenujú športu 2 osoby, ako dôvod 4 uviedli nedostatok času. Svoju životosprávu hodnotí ako dobrú 6 osôb ako uspokojivú 8 a ako málo uspokojivú 4 osoby a zlú 1. K zmene životosprávy došlo v 5 prípadoch, z celkového počtu 20 opýtaných respondentiek. Ako odpoveď na vykonanú zmenu uvádzajú zdravšiu stravu a viac pohybovej aktivity. Podľa ich názoru sú vo zvýšenej miere vystavené

stresovým faktorom 4 osôb, 14 osôb uviedlo odpoveď niekedy a jedna predpokladá, že nie je vystavená stresovým faktorom.

V skupine mužov 19 – 34 r. sa uvádza, že sa nevenujú žiadnemu športu 4 z oslovených respondentov, ako dôvod uvádzajú, že to nepokladajú za potrebné. Asi 1 hodine športu za týždeň sa venuje 1 z oslovených respondentov, 2 – 3 hodinám športu sa venujú 3 respondenti, 4 – 5 hodinám športu venujú 4 respondenti a viac ako 6 hodín uvádza 8 oslovených respondentov. Svoju životosprávu hodnotí ako dobrú 6 osôb, ako uspokojivú 5 osôb, málo uspokojivú 4 osoby a zlú 5 osôb. K zmene životosprávy došlo u 4 respondentov, vykonanou zmenou bola zdravšia strava, viac pohybovej aktivity. Že sú vystavení stresu vo zvýšenej miere si myslí 11 osôb, 9 osôb uvádza možnosť niekedy.

Zo skupiny mužov 35 – 54 r., 1 osoba sa vôbec nevenuje športu zo zdravotných dôvodov. 2 osoby sa venujú športu minimálne 1 hodinu týždenne, 4 osoby 2 -3 hodiny týždenne, 4 osoby 4 – 5 hodín týždenne a 9 oslovených sa venujú viac ako 6 hodín týždenne. Svoju životosprávu hodnotí ako dobrú 6 osôb, 5 ako uspokojivú, 4 osoba ako málo uspokojivú a 5 ako zlú. V poslednom období 4 z 20 opýtaných osôb zmenili svoju životosprávu a to zdravšou stravou a zvýšením pohybovej aktivity. 11 osôb si myslí, že sú vo zvýšenej miere vystavení stresu, 9 osôb odpovedalo možnosťou niekedy.

Na základe vyhodnotenia jednodenného jedálneho lístka bol zistený vo vekovej skupine žien 19 – 34 r. zvýšený príjem energie u 2 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 11 osôb.

V skupine žien 35 – 54 r. nebol zistený zvýšený príjem energie u 1 osoby, zvýšený príjem cholesterolu bol u 5 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 9 osôb a vody u 3 osôb.

V skupine mužov 19 – 34 r. bol zvýšený príjem energie u 3 osôb, zvýšený príjem cholesterolu u 7 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 5, vody u 2 respondentov.

V skupine 35 – 54 r. mužov nebol zistený zvýšený energetický príjem, zvýšený cholesterol bol u 8 osôb. Príjem vody bol znížený u 5, vitamínu C až u 10 osôb.

V skupine žien 19 – 34 r. bol BMI index v norme u 15 osôb, WHR index bol v norme u 16 respondentov. Podľa BMI majú miernu nadváhu 3 osoby a obezitu 2 osoby, zvýšený WHR index 4 osoby. Zvýšený krvný tlak bol zaznamenaný u 4 osôb.

V skupine žien 35 – 54 r. bol BMI index v norme len u 9 osôb, zvýšený bol u 4 a až 7 osôb bolo podľa tohto ukazovateľa obéznych, WHR index zvýšený u 7 osôb.

V skupine mužov 19 – 34 r. bol BMI index v norme u 8 osôb, nadváhu malo 11 respondentov, 2 už boli obézni, WHR bol v norme u 16 osôb.

V skupine mužov 35 – 54 r. bol BMI index v norme u 5 nadváhu malo 14 osôb, obézny 1. WHR index bol v norme u 15 osôb. Celkový cholesterol bol v norme u 9 osôb.

Projekt sledovanie výživového stavu obyvateľstva má opakovane dobrú odozvu u sledovaných skupín populácie a sme od obyvateľov dožadovaní hlavne o meranie základných živín - biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu a tlaku krvi.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

Na plnení tohto projektu sme sa v roku 2010 nepodieľali. V súlade so stanovenými etapami riešenia bola v roku 2010 realizovaná len príprava projektu po metodickej a odbornej stránke, ktorú zabezpečoval gestor - Úrad verejného zdravotníctva SR. Vlastná realizácia prieskumu telesného vývoja detí a mládeže vo veku od 0 do 18 rokov (VII. celoštátny antropometrický prieskum) bude vykonaná v roku 2011 a zapojené budú všetky RÚVZ v SR.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Na plnení tohto projektu sme sa v roku 2010 nepodieľali. V súlade so stanovenými etapami riešenia bolo v roku 2010 bolo vykonané len celkové vyhodnotenie projektu, ktoré realizoval gestor projektu – Úrad verejného zdravotníctva SR (dotazníkový prieskum úrazovosti, do ktorého sme boli zapojený, sa realizoval v roku 2009).

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V rámci plnenia tohto projektu sme v mesiaci marec roku 2010 realizovali dotazníkový prieskum o zneužívaní návykových látok (tabak, alkohol, drogy - TAD) a o šikanovaní u žiakov základných a stredných škôl. Prieskum sme realizovali v Základnej škole s materskou školou v Ľubochni, ktorá bola vybraná z databázy škôl gestorom projektu.
Do prieskumu sme zahrnuli žiakov II. stupňa základnej školy a učiteľov, konkrétne:
TAD 1- 110 žiakov 5. až 8 ročníka
TAD 2 – 36 žiakov 9. ročníka
TAD 3 – 18 učiteľov
Celkovo sme do prieskumu zahrnuli **146 žiakov a 18 učiteľov**. Vyplnené dotazníky a hlásenia za jednotlivé triedy sme v stanovenom termíne zaslali odboru hygieny detí a mládeže Úradu verejného zdravotníctva SR, ktorý ich postúpil gestorovi projektu – Výskumnému ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Na plnení tohto projektu sa nepodieľame, plní ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V rámci plnenia tohto projektu sme v mesiacoch apríl až jún 2010 realizovali dotazníkový prieskum vo vekovej kategórií 7 – 10 ročných detí (žiaci I. stupňa základných škôl). Dotazníky boli zamerané na: monitoring stravovacích zvyklostí detí (3 dotazníky – dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, stravovací frekvenčný dotazník a dotazník o výživových preferenciách), monitoring 24-hodinovej spotreby potravín a monitoring 24–hodinovej fyzickej aktivity.

Celkovo sme do projektu zapojili **120 žiakov** vo veku 7-10 rokov, a to:

- 30 dievčat a 30 chlapcov z mestskej základnej školy, konkrétne zo Základnej školy, Bystrická cesta 14, Ružomberok
- 30 dievčat a 30 chlapcov z vidieckych základných škôl, konkrétne zo Základnej školy s materskou školou, Partizánska Ľupča a zo Základnej školy s materskou školou, Lisková.

V 17. K.T. roku 2010 (od 26.04. do 30.04.2010) sme vykonávali merania týchto detí - zisťovaná bola ich hmotnosť, výška, obvod pása, obvod bokov a tlak krvi. Súčasne sme počas celého týždňa vykonávali odbery vzoriek celodennej stravy a pitného režimu z dvoch školských jedálni a to zo ŠJ pri ZŠ, Bystrická cesta 14, Ružomberok a ŠJ pri ZŠ s MŠ, Partizánska Ľupča.
Údaje získané z dotazníkov, ako aj údaje z laboratórnej analýzy vzoriek, sme spracovali do stanovených tabuliek a zaslali gestorovi projektu – Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

V 1. polroku 2010 sme v rámci realizácie tohto projektu vykonali spracovanie získaných údajov z dotazníkov „Skríning detskej populácie“ do zaslanej databázy Epi-info (dotazníkový prieskum sme realizovali v 2. polroku 2009 v spolupráci s pediatrami v okrese Liptovský Mikuláš). Celkovo sme spracovali údaje od 91 respondentov a zaslali gestorovi projektu – Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici.
Súčasne sme v priebehu roku 2010 realizovali druhú etapu zberu údajov v spolupráci s pediatrami v okrese Ružomberok. Celkovo bolo zapojených 12 pediatrov, ktorí získali údaje od 127 respondentov.
Údaje získané z druhej etapy skríningu budú spracované v databáze Epi-info a v stanovenom termíne do 31.03.2011 budú zaslané gestorovi projektu.

Okrem vyššie uvedených projektov riešených v rámci odboru HDM sme sa podieľali aj na projekte **„Program ovocie a zelenina do škôl“**, gestorom ktorého je odbor podpory zdravia Úradu verejného zdravotníctva SR. V rámci realizácie tohto projektu sme v mesiacoch september až november 2010 vykonali dotazníkový prieskum - vstupný monitoring o spotrebe ovocia a zeleniny u detí materských škôl a žiakov 1. ročníkov základných škôl. Nakoľko v regióne nemáme školy, ktoré by boli zapojené do uvedeného projektu, monitoring bol vykonaný len v školách nezapojených, konkrétne:
Materská škola, Komenského 23, Liptovský Mikuláš (mestská – 15 detí)
Materská škola v Liptovských Sliačoch (vidiecka – 15 detí)
Základná škola, Čs. brigády, Liptovský Mikuláš a Základná škola Sv. Vincenta, Námestie A. Hlinku, Ružomberok (mestské – 30 detí) a
Základná škola v Liptovských Sliačoch (vidiecka- 30 detí), **spolu 90 detí.**
Údaje získané z monitoringu sme spracovali v programe Epi-info a odoslali gestorovi projektu.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program SR

Realizácia vlastného očkovania :
Bola realizovaná podľa platnej schémy- očkovacieho kalendára schváleného pre prvý a následne aj pre druhý polrok 2010

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním :
V rámci hlásneho systému EPIS monitorujeme každé hlásené ochorenie, ktoré je preventabilné očkovaním . Takéto ochorenie podrobne prešetrujeme, hlavne s dôrazom na jeho laboratórne potvrdzujúcu diagnostiku. V priebehu roka sme zaznamenali celkom 6

prípadov ochorení imunizačného programu. V jednom prípade sa jednalo o parotitídu a v piatich prípadoch o pertussis.

Manažment očkovania :
V rámci kvalitne vykonávanej kontroly a riadenia očkovania pracovníkmi odd. epidemiológie RÚVZ zabezpečujeme pre terénnych pediatrov pravidelné semináre a školenia s problematikou očkovania. Očkujúci lekári sú ďalej tiež odborne usmerňovaní mesačne zasielaním mesačných výkazov o infekčných ochoreniach. V mesačných intervaloch (vždy nasledujúci týždeň po skončení mesiaca) nám očkujúci pediatri zasielajú zoznamy očkovacích výkonov. Tieto zoznamy sú však zväčša v písomnej podobe, bez výstupov z počítačov, čím sú neprehľadné a následne sa tieto údaje zatiaľ nijak nevyužívajú. Počítačové prepojenie na fungujúci EPIS nie je urobené a ani pediatri nemajú očkovací program, ktorý by bol kompatibilný s našim.
Register očkovaných v rámci okresov neexistuje, rovnako tak nie je register celoslovenský.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010 :
Mimoriadne očkovanie pandemickou vakcínou bolo zabezpečované v súlade s usmerneniami hlavného hygienika. V okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok lekári prvého kontaktu zaočkovali celkom 623 osôb a lôžkové zariadenia 107 osôb. Zaočkované bolo takto 3,8 % osôb, ktoré spadali do skupín vytypovaných pre prednostné očkovanie pandemickou vakcínou.

Kontrola očkovania v SR :
Kontrola očkovania je vykonávaná každoročne v mesiaci september a október podľa predloženej anotácie. Priebežne je vykonávaná kontrola námatková a hlavne pri zisťovaní očkovania u ochorenia, ktoré je preventabilné očkovaním. Aj tento rok, ako každoročne, bola vykonaná kontrola zaočkovanosti detskej populásie podľa predpísaných tabuliek, kedy sa kontrolovali predpísané ročníky detí. Kontrola preukázala dobrú úroveň zaočkovanosti, nezaznamenali sme žiaden obvod s poklesom zaočkovanosti pod 90%. Celkovo sa zaočkovanosť blížila k 100 %. O kontrole bola vyhotovená podrobná správa z kontroly očkovania, ktorá bola v termíne zaslaná na kraj.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

- **zlepšenie laboratórnej spolupráce**

u každého ochorenia, u ktorého je možné vykonať laboratórny dôkaz vyžadujeme, aby toto vyšetrenie bolo vykonané. Je k tomu potrebná dobrá spolupráca s niekoľkými laboratóriami v okrese – štátnymi aj súkromnými , ale tiež dobrá spolupráca s nadregionálnymi laboratóriami, ktoré vykonávajú špecifickú diagnostiku : virologické laboratória a laboratória NRC.

- **zlepšenie hlásenia prenosných ochorení**

Naša spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, ako aj s lekármi styčných odborností je veľmi intenzívna, nemáme problémy z ich strany s včasným hlásením infekčných ochorení. Lekári prvého kontaktu, ako aj laboratória nie sú zatiaľ naklonení elektronickému spôsobu hlásenia. Na našu písomnú výzvu zareagovalo len niekoľko málo lekárov.
Podľa počtu hlásených ochorení za celý rok vidieť poľavenie v hlásnej službe lekárov z okresu Ružomberok, ktorých sme na základe tejto skutočnosti písomne vyzvali k plneniu si zákonom stanovenej povinnosti hlásenia infekčných ochorení na RÚVZ.

- **analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení :**

V rámci nového programu EPIS sme sa zapracovali do systému rýchleho varovania, ktorý pri takýchto ochoreniach budeme využívať a momentálne ho využívame na hlásenie všetkých mimoriadnych udalostí.

- **zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení**

V rámci edukácie širokej laickej aj odbornej verejnosti o prenosných ochoreniach zabezpečuje priame vstupy v médiách, píšeme články do regionálnych novín, ale aj do nadregionálnych časopisov. MUDr. Danica Maslenová sa zúčastnila s aktívnymi prednáškami o epidemiológii hepatitíd, varicelly, pertussis, chrípky a rotavírusových GE na edukácii lekárov prvého kontaktu Žilinského kraja. V rámci Európskeho imunizačného týždňa v mesiaci apríl napísala do dvoch týždenníkov odborné články pre laickú verejnosť, propagujúce očkovanie a realizovala semináre pre pediatrov okresu. Vystúpila s prednáškami o očkovaní aj pred lekárnikmi na Liptovsko-Oravských lekárnickych dňoch v Ružomberku a na Východoslovenskom vakcinačnom dni - pred terénnymi pediatrami východnej časti Slovenska.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Intenzívne využívame nový informačný systém prenosných ochorení, v ktorom monitorujeme hlásené infekčné ochorenia, nozokomiálne nákazy, chrípku a chrípke podobné ochorenia, využívame systém rýchleho varovania a samí si vyrábame potrebné výstupy pre zasielanie hlásiacim spolupracujúcim subjektom. Z hlásiacich subjektov však využívajú tento systém na hlásenie prenosných ochorení len dve terénne lekárky.

6.4. Nozokomiálne nákazy :

Uvedenú problematiku dozorujeme v jednej nemocnici (LNsP L.Mikuláš). Táto neparticipuje na programe HELICS, vie však o tomto programe. Nemocnica má svojho lekára, ktorý vedie nozokomiálnu komisiu v rámci nemocnice a tiež jednu nozokomiálnu sestru so vzdelaním Mgr., ktorá má v náplni práce aj problematiku nemocničnej hygieny a nozokomiálnych nákaz v tejto nemocnici.
Nemocnica si tiež sama vykonáva kontroly stermi z prostredia oddelení a výsledky predkladajú aj RÚVZ.
Celkom nám hlásila v r. 2010 16 NN.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Máme vytvorenú okresnú protiepidemickú komisiu.
V rámci pripravenosti na pandémiu chrípky sme opätovne prebrali a oživili Pandemický plán V rámci stratégie krízovej komunikácie máme vytvorené plány zvolania a vedúci pracovníci sme vybavení služobnými mobilmi.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

Celkom 6x v priebehu celého roka sme brali odpadnú vodu na vyšetrenie poliovírusov a podľa harmonogramu sme ju doručili do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Všetky odbery boli negatívne.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Pravidelne denne funguje poradňa HIV/AIDS , v ktorej ráno do 9,00 hod. vykonávame odbery krvi na anonymné, alebo neanonymné vyšetrovanie. Vyšetrovanie následne zabezpečuje laboratórium RÚVZ B.Bystrica. V rámci poradne každý pacient vyplňuje dotazník, kde zisťujeme jeho epidemiologickú anamnézu a následne poučíme pacienta o možných rizikách akvirácie nákazy. V r. 2010 sme takto zabezpečili vyšetrenie 5 osôb.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1. „Materské centrá“

Zdravotno-výchovné intervencie sa v roku 2010 uskutočňovali v Materskom centre Zornička v okrese Liptovský Mikuláš v dvoch prevádzkach (prevádzka v Posádkovom dome armády v meste Liptovský Mikuláš a na sídlisku Podbreziny v priestoroch ZŠ J. Kráľa v Liptovskom Mikuláši).

V Materskom centre Zornička sa uskutočnili nasledovné zdravotno-výchovné intervencie – besedy na tému:

- „Význam antioxidantov vo výžive“ (1 beseda),
- „Výživa v prevencii zubného kazu“ (1),
- „Anatómia a fyziológia chrupu“ (1),
- „Technika čistenia chrupu“ (1),
- „Prevencia kardiovaskulárnych ochorení správnou výživou“ (1),
- „Prevencia aterosklerózy správnou životosprávou“ (1),
- „Prevencia vysokého tlaku krvi“ (1),
- „Pohyb - jeho význam v prevencii chronických ochorení“ (2 besedy),
- „Pohyb v prevencii deformít bolestí chrbta“ (2), vrátane aktívnej demonštrácie cvičení (2),
- „Cudzorodé látky v potravinách“ (2),
- „Význam aditív v strave“ (2),
- „Prírodné látky v potravinách“ (2),
- „Úrazy – definícia, druhy, prevencia“ (2),
- „Prevencia vzniku úrazov u detí a mládeže“ (2).

Ďalšie zdravotno-výchovné aktivity:

- distribúcia odborných zdravotníckych materiálov k problematike starostlivosti o chrup.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V skupinách seniorov sa uskutočnili nižšie uvedené intervencie:

Besedy:

- pre členov **Jednoty dôchodcov v Závažnej Porube** na témy: „Prevencia kardiovaskulárnych ochorení“, „Ateroskleróza – vznik, spôsob života a prevencia“, „Vysoký krvný tlak a jeho prevencia zdravým spôsobom života“, „Mozog a jeho funkcie“, „Pamäť a jej funkcie“ a „Alzheimerova choroba a jej prevencia“.
- pre členov **Klubu seniorov 2, Liptovský Mikuláš** na témy: „Spôsob života v prevencii ochorení“, „Pohybová aktivita v prevencii deformít a bolestí chrbta“ (vrátane demonštrácie cvičení), „Úrazy – definícia, druhy, prevencia“, „Prevencia vzniku úrazov v staršom veku“.

- pre členov **o.z. Kardioklub, Liptovský Mikuláš** na témy: „Cudzorodé látky v potravinách“, „Význam aditív v strave“, „Prírodné látky v potravinách“, „Vplyv pohybovej inaktivity“, „Svalová dysbalancia a jej náprava v prevencii bolestí chrbta“
- (vrátane demonštrácie cvičení), „Spôsob života v prevencii osteoporózy“, „Výživa v
- prevencii osteoporózy“, „Pohybová aktivita v prevencii osteoporózy“, „Mozog a jeho funkcie“, „Pamäť a jej funkcie“, „Alzheimerova choroba a jej prevencia“, „Diabetes mellitus a jeho komplikácie“, „Spôsob života v prevencii diabetes mellitus“, „Nesprávna výživa ako rizikový faktor chronických ochorení“, „Nedostatok pohybu ako rizikový faktor chronických ochorení“ a „Spôsob života v prevencii chronických ochorení“.
- pre členov **Jednoty dôchodcov, Smrečany** na témy: „Diabetes mellitus - vznik, vývoj, prevencia, liečba“, „Spôsob života v prevencii diabetu“, „Diabetes a jeho komplikácie“.
- pre členov **Klubu seniorov Ondrašová, Liptovský Mikuláš** na témy: „Cudzorodé látky v potravinách“, „Význam aditív v strave“ a „Prírodné látky v potravinách“.
- pre obyvateľov **Domova dôchodcov, DSS a útulku, Jefremovská, Liptovský Mikuláš** na témy: „Úrazy – definícia, druhy, prevencia“, „Prevencia vzniku úrazov v staršom veku“.
- pre členov **Jednoty dôchodcov vo Važci** na témy: „Prevencia kardiovaskulárnych ochorení“, „Ateroskleróza – vznik, spôsob života, prevencia“, „Vysoký krvný tlak a jeho prevencia zdravým spôsobom života“, „Mozog a jeho funkcie“, „Pamäť a jej funkcie“ a „Alzheimerova choroba a jej prevencia“.

Ďalšie aktivity:

- pre členov **o.z. Kardioklub v Liptovskom Mikuláši** bola vypracovaná ponuka besied a zdravotno-výchovných aktivít v rámci spolupráce na rok 2010,
- účasť na pracovnom stretnutí všetkých členov JDS , zastupujúcich jednotlivé obce- informovanie o ponuke intervencií oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Lipt. Mikuláši,
- u členov **Jednoty dôchodcov vo Važci** meranie TK a P a poradenstvo v prevencii hypertenzie (10 zúčastnených).

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

V rámci projektu boli realizované nižšie uvedené zdravotno-výchovné intervencie:

- v Materskej škole na Nábreží 4. apríla v Liptovskom Mikuláši boli realizované besedy na témy: „Stomatohygiena“, vrátane 6 demonštrácií čistenia chrupu v triedach. V rámci besied boli použité názorné pomôcky (model chrupu, pracovný zošit).
- **Na témy: „Stomatohygiena“ a „Výživa a stomatohygiena“, vrátane demonštrácie čistenia chrupu pomocou modelu boli vzdelávané aj matky Materského centra v Lipt. Mikuláši.**

9.4. „Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov“

Projekt „Zdravé mesto“

V spolupráci s koordinátorkou projektu Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši boli realizované aktivity:

- vyšetrovanie krvi Reflotronom (20 klientov) - vyšetrené parametre :TCHOL, GLU, TG, HDL, LDL), meranie TK a P, antropometrické vyšetrenia (obvod pása, obvod bokov, hmotnosť, výška), stanovenie indexov BMI a WHR vrátane poradenstva v oblasti zdravého spôsobu života zameranej na oblasť výživy a pohybovej aktivity

v Gymnáziu M.M Hodžu v Liptovskom Mikuláši a Obchodnej akadémii, Nábrežie K. Petroviča v Liptovskom Mikuláši.

- besedy na Mestskom úrade v Liptovskom Mikuláši pre verejnosť na témy: „Mozog a jeho funkcie“, Pamäť a jej funkcie“ a „Alzheimerova choroba“,
- boli zhotovené 2 druhy letákov s informáciami o aktivitách Poradne zdravia , distribuované na stredné školy.

9.5. „Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou“

15. – 21. marec 2010 – Týždeň mozgu

V rámci realizácie aktivít „Týždňa mozgu“ (Brain Awerness Week) sa v mesiaci marec 2010 v Strednej odbornej škole obchodu a služieb, Vrbická 632 v Liptovskom Mikuláši uskutočnila 1 beseda na tému: „Vplyv spôsobu života na funkciu mozgu“ a v Strednej odbornej škole polytechnickej v Ružomberku – 1 beseda na tému: „Výživa pre posilnenie vývoja mozgu“. Týždeň mozgu ako informačné dni organizovali: Slovenská Alzheimerova spoločnosť, Nadácia MEMORY, Centrum MEMORY a Neuroimunologický ústav SAV .

7. apríl 2010 – Svetový deň zdravia

V rámci realizácie zdravotno-výchovných aktivít sa v priestoroch Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši uskutočnilo pre verejnosť:

- vyšetrovanie krvi Reflotronom (T CHOL, GLU, TG, HDL a LDL), meranie antropometrických údajov, meranie TK a P, stanovenie rizikového skóre a odborné poradenstvo v oblasti rizikových faktorov spôsobu života u 23 klientov,
- meranie TK a P, vrátane poradenstva u 7 klientov,

Na tému: „Svetový deň zdravia“ bola vyhotovená aj nástenka vo vestibule RÚVZ.
Uvedené zdravotno-výchovné aktivity boli medializované v regionálnych masovokomunikačných prostriedkoch :
-webová stránka Mestského úradu v Liptovskom Mikuláši a RÚVZ v Liptovskom Mikuláši,
-informačné plagáty,
- Televízne noviny regionálnej TV Liptov – 3 vstupy,
- Spravodaj mesta Lipt.Mikuláš -1,
- L Rádio -1 .

10. máj 2010 – Svetový deň pohybu

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu sa v ZŠ M.R. Martákovej v Liptovskom Mikuláši u žiakov 8.A uskutočnila beseda na tému: „Dôsledky nedostatočnej pohybovej aktivity“, vrátane individuálneho posudzovania držania tela u žiakov a demonštrácie cvičení.

31. máj 2010 – Svetový deň bez tabaku

Heslom tohtoročného Svetového dňa bez tabaku je: „Vzťah medzi fajčením a pohlavím s dôrazom na vplyv marketingu na ženy“. Kontrola tabakovej epidémie medzi ženami je dôležitou súčasťou komplexnej politiky kontroly tabaku. Svetový deň bez tabaku sa práve preto tento rok zameral na škodlivé efekty tabakového marketingu na ženy a dievčatá.
V RÚVZ v Liptovskom Mikuláši boli pri príležitosti tohto dňa realizované nasledovné aktivity:

- propagácia aktivít pre verejnosť okresu Liptovský Mikuláš vypracovaním a zaslaním informácie do regionálnych novín „MY Liptov“,

- uverejnenie oznamu o konaní „Dňa otvorených dverí“ 31.5.2010 v priestoroch Polikliniky v Liptovskom Mikuláši,
- uverejnenie informácií na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši,
- vyhotovená bola aj tematická nástenka vo vestibule RÚVZ Liptovský Mikuláš na tému: „Svetový deň bez tabaku“,
- v ZŠ v Pribyline, Strednej odbornej škole Polytechnickej, Sládkovičova ulica v Ružomberku a Obchodnej akadémii v Liptovskom Mikuláši bolo realizovaných 7 besied na tému škodlivosti fajčenia a vplyvu tabakového dymu,
- v Obchodnej akadémii v Liptovskom Mikuláši bolo realizované merania CO vo vydychovanom vzduchu u 47 študentov.

24. september 2010 – Deň srdca

Pracovníci OPZ pri príležitosti tohto dňa realizovali v HM TESCO v Liptovskom Mikuláši nasledovné aktivity:

- meranie hladiny celkového cholesterolu,
- meranie TK a P,
- získavanie anamnestických údajov súvisiacich s výskytom kardiovaskulárnych ochorení,
- získavanie antropometrických údajov – obvod pása, výška a hmotnosť,
- poradenstvo v oblasti zdravého spôsobu života a prevencie kardiovaskulárnych ochorení,
- uverejnenie informácií na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši.

Vyššie uvedených aktivít sa zúčastnilo 43 klientov. Správa ,vyhodnotenie aktivít ,bola zaslaná na ÚVZ SR.

1. október 2010 – Svetový deň pohybu

V rámci Svetového dňa pohybu bol v mesiaci október 2010 realizovaný XIV. ročník Dňa chôdze: Hore Váhom – dolu Váhom. Pre účastníkov Dňa chôdze bol pracovníčkami oddelenia zhotovený propagačný materiál – letáčik na tému: “Vplyv chôdze na zdravie“. Tento materiál bol v priebehu akcie distribuovaný návštevníkom Dňa chôdze vrátane pedagógov z 10 materských škôl, 9 základných škôl a 8 stredných škôl. Zároveň boli pedagógovia informovaní o činnosti Poradne na optimalizáciu pohybovej aktivity, hlavne o možnosti realizácie aktivít motivujúcich deti k pohybovej aktivite.

10. október 2010 – Svetový deň duševného zdravia

Pre študentov Obchodnej akadémie, S. Viatora v Ružomberku bolo realizovaných 6 besied na témy: „Individuálny rozvoj a duševné zdravie“ (2), „Vplyv výživy na duševné zdravie“ (2) a „Vplyv pohybu na duševné zdravie“ (2).

16. október 2010 – Svetový deň potravy

Pre študentov Strednej odbornej školy obchodu a služieb, Vrbická 632 v Liptovskom Mikuláši bolo realizovaných 6 besied na témy: „Výživa v prevencii nádorových ochorení“ (2), „Výživa v prevencii cukrovky a osteoporózy“ (2), „Výživa v prevencii srdcovo-cievnych ochorení“ (2).

18. november 2010 – Medzinárodný deň bez fajčenia

Pri príležitosti tohto dňa sa v Strednej odbornej škole drevárskej v Liptovskom Hrádku uskutočnili 4 besedy na tému: „Vplyv fajčenia na ľudský organizmus“, vrátane merania CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer u 20 študentov.
V Základnej škole v Likavke sa uskutočnili 2 besedy na tému: „Prevencia užívania tabaku“ u žiakov 8. a 9. ročníka.

1. december 2010 – Svetový deň boja proti AIDS

Pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS bolo realizovaných 16 besied na tému: „Prevencia HIV/AIDS“ nasledovne:

- Obchodná akadémia, S. Viatora 4, Ružomberok – pre študentov prvých až štvrtých ročníkov,
- Obchodná akadémia, Nábrežie K. Petroviča, Liptovský Mikuláš – pre študentov prvých až štvrtých ročníkov,
- Základná škola, Bobrovec – pre žiakov 8. a 9. ročníkov,
- Základná škola, Pribylina – pre žiakov 9. ročníka.

9.6. „Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít na roky 2009 - 2015“

RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši tento projekt nerealizuje.

9.7. „Quit and Win“

V rámci súťaže pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj – Quit and Win“ sa v okrese Liptovský Mikuláš uskutočnili nasledovné aktivity:

- propagácia súťaže Prestaň a vyhraj 2010 u verejnosti okresov Liptovský Mikuláš a Ružomberok vypracovaním a zaslaním informácie do regionálnych novín „Ružomberský hlas“ a MY Liptov“,
- uverejnenie informácií na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši,
- distribúcia prihlášok a informácií o súťaži v zariadeniach: Nemocnica s poliklinikou Liptovský Mikuláš; Mestský úrad, Liptovský Mikuláš; Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš; Stredná odborná škola polytechnická, Sládkovičova, Ružomberok.
- v Poradni na odvykanie od fajčenia bolo poskytnuté v rámci aktivít spojených so súťažou - poradenstvo 22 klientom – fajčiarom.
- V Obchodnej akadémii, Nábrežie K. Petroviča, Liptovský Mikuláš a Strednej odbornej škole polytechnickej, Sládkovičova, Ružomberok boli realizované 4 besedy na tému škodlivosti fajčenia.

Po ukončení realizácie súťaže „Quit and Win 2010“ bolo na ÚVZ SR zaslaných 22 prihlášok do súťaže za región Liptov.

9.8. „Národný program prevencie obezity“

V rámci programu sa uskutočnili nižšie uvedené aktivity:

- pri príležitosti Dňa zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Union v Katolíckej univerzite v Ružomberku:
  - meranie % telesného tuku prístrojom OMRON u 38 klientov,
  - meranie TK a P u 45 klientov,
  - meranie antropometrických údajov: obvod pása a bokov, WHR u 13 klientov, výška a hmotnosť u 46 klientov, stanovenie BMI u 38 klientov,
  - poradenstvo u 49 klientov.

- Pri príležitosti Dňa zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera vo firme Nera v Liptovskom Hrádku bolo merané percento telesného tuku u 66 klientov.
- Při príležitosti Dňa zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera vo firme SEIDEL Slovakia s.r.o. bolo merané percento telesného tuku u 60 klientov.
- Pri príležitosti Dňa zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera vo firme Alcatel-Lucent v Liptovskom Hrádku bolo merané percento telesného tuku u 36 klientov.
- Pri príležitosti Dňa zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera vo firme Liptovské pekárne a cukrárne VČELA Lippek, k.s., pracovisko na ulici 1. mája v Liptovskom Mikuláši bolo merané percento telesného tuku u 48 klientov.
- Pri príležitosti Dňa zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera vo firme TESLA, a.s. v Liptovskom Hrádku bolo merané percento telesného tuku u 76 klientov.
- Pri príležitosti Dňa zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera vo firme Liptovské pekárne a cukrárne VČELA Lippek, k.s., pracovisko v Likavke bolo merané percento telesného tuku u 30 klientov.
- Pri príležitosti Dňa zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera vo firme Tatrapeko, a.s. v Liptovskom Hrádku bolo merané percento telesného tuku u 33 klientov.

9.9. „CINDI program SR“

V rámci projektu CINDI boli realizované individuálne aj skupinové intervencie v oblasti prevencie chronických ochorení:

Individuálne poradenstvo bolo poskytované klientom v základnej Poradni zdravia a v špecializovaných poradniach – Poradňa zdravej výživy, Poradňa optimalizácie pohybovej aktivity, Poradňa odvykania od fajčenia, Poradňa nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi.

V základnej poradni bolo vyšetrených 525 klientov, z čoho prvovyšetrených bolo 375. Na kontrolné vyšetrenie sa dostavilo 150 klientov.

Počet klientov v špecializovaných poradniach: 727 klientov.

Skupinové zdravotno-výchovné aktivity boli realizované pre cieľové skupiny:

1. deti a študenti základných a stredných škôl – 241 aktivít (228 besied a 13 skupinových aktivít – demonštrácie cvičení, merania).
2. dospelá populácia, produktívny vek – 43 aktivít (40 besied a 3 merania).
3. pre obyvateľov poproduktívneho veku – 42 aktivít (40 besied a 2 skupinové demonštrácie cvičení).

9.10. „Školy podporujúce zdravie“

Mimoriadna úloha: HBSC štúdia je realizovaná iba ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Projekty, ktoré nie sú súčasťou Programov a projektov vyhlásených HH SR pre OPZ:

„Národný akčný plán pre problémy s alkoholom“ (NAPPA)

- Pre príslušníkov mestských polícií a prevencie kriminality v mestách Liptovský Mikuláš a Opava boli realizované besedy v rámci projektu „Cezhraničná spolupráca partnerských miest Liptovský Mikuláš a Opava v oblasti vzdelávania príslušníkov mestských polícií a prevencie kriminality “ Besedy boli realizované v priebehu troch hodín na nasledovné témy:
  - Vznik a vývoj závislosti na alkohole
  - Príznaky závislosti na alkohole

- Vplyv nadmerného užívania alkoholu na jednotlivé orgány.

- V roku 2010 bolo anonymne vyplnených 22 dotazníkov (zameraných na problém s alkoholom) u študentov Strednej odbornej školy elektrotechnickej v Liptovskom Hrádku.
- Pre žiakov a študentov v regióne Liptov sa uskutočnilo osvetovo-vzdelávacie pôsobenie vo forme besed v počte 31.

„Sledovanie výživového stavu vybraných skupín obyvateľov SR“
V rámci projektu bolo vyšetrených 87 klientov s následným poradenstvom pri úprave rizikových faktorov spôsobu života.

„Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015“

- V roku 2010 boli distribuované zdravotno-osvetové materiály **(plagáty na prevenciu patologických javov v školách a rozvoj súdržnosti, spolupráce a tolerancie)** spolu s listom pre riaditeľa pre základné a stredné školy v okresoch Liptovský Mikuláš (24 ZŠ a 12 SŠ) a Ružomberok (25 ZŠ a 7 SŠ).
- V roku 2010 boli distribuované aj zdravotno-výchovné materiály DVD a CD **BECEP** (bezpečnosť cestnej premávky) v rámci **prevencie úrazov detí** nasledovne:
  - pre deti MŠ Žirafka, Nábrežie 4. apríla v Liptovskom Mikuláši,
  - pre deti MŠ, A. Bernoláka 17 v Ružomberku
  - pre žiakov ZŠ, Dončova 4 v Ružomberku,
  - pre žiakov ZŠ, Zarevúca 17 v Ružomberku,
  - pre žiakov Evanjelickej ZŠ J. Janošku, Hurbanova 6 v Liptovskom Mikuláši,
  - pre študentov Gymnázia J. Tranovského, Komenského 10 v Liptovskom Mikuláši,
  - pre študentov Strednej odbornej školy elektrotechnickej, Celiny v Liptovskom Hrádku,
  - pre žiakov Evanjelickej ZŠ, Hurbanova ul. V Liptovskom Mikuláši,
  - pre žiakov ZŠ Čsl. Brigády v Liptovskom Mikuláši
- v tematike prevencie úrazov detí boli vzdelávané aj skupiny matiek v Materskom centre Zornička v Liptovskom Mikuláši a skupiny seniorov v Domove dôchodcov a Klube seniorov v Liptovskom Mikuláši,
- do školských zariadení (ZŠ a SŠ v okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok) boli distribuované letáčiky na tému : Prevencia úrazov u detí ,
- v termíne do 30.6.2010 bola na ÚVZ SR odoslaná správa : „Rozsah využitia edukačných materiálov v problematike BECEP za RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, stav k 30.6.2010“. Materiály boli distribuované v 21 triedach MŠ, ZŠ, SŠ a v 4 skupinách osôb v produktívnom a poproduktívnom veku. Spolu bolo edukovaných 495 osôb,

Projekt „Týždeň zdravia na prevádzkach TESCO“
Projekt bol v roku 2010 realizovaný v dvoch prevádzkach Tesco – Liptovský Mikuláš a Ružomberok. Podľa pokynov ÚVZ SR boli u zamestnancov Tesco vykonané merania hodnoty cholesterolu v krvi, tlaku krvi, obvodu pása, bokov a bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti ozdravenia spôsobu života nasledovne:
Tesco Ružomberok: meranie hodnoty cholesterolu v krvi, tlaku krvi, obvodu pása, bokov u 23 zamestnancov Tesco (ďalej klientov), poradenstvo zdravej výživy – 23 klientov, poradenstvo v oblasti optimalizácie pohybovej aktivity – 23 klientov, poradenstvo nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi – 2 klienti, konzultácia – motivácia k zanechaniu fajčenia – 3 klienti.

Tesco Liptovský Mikuláš: meranie hodnoty cholesterolu v krvi, tlaku krvi, obvodu pása, bokov u 18 klientov, poradenstvo zdravej výživy – 18 klientov, poradenstvo v oblasti optimalizácie pohybovej aktivity – 16 klientov, konzultácia – motivácia k zanechaniu fajčenia – 7 klienti.
Správa odoslaná na ÚVZ SR obsahovala vypracovaný odpočet aktivít.

Program „Ovocie a zelenina do škôl“
V roku 2010 sa uskutočnili pracovné stretnutia pracovníkov OPZ a HDM v RÚVZ v Liptovskom Mikuláši a v ÚVZ SR za účelom spolupráce pri realizácii dotazníkového prieskumu a intervencií na vybraných MŠ a ZŠ. Súčasne bola vyhotovená aj prezentácia na uvedenú tému pre rodičov detí zapojených do programu.
V rámci programu sa uskutočnilo 11 besied pre žiakov 7. ročníkov v ZŠ Čsl. Brigády v Liptovskom Mikuláši a pre žiakov v ročníkoch 1.- 4. a 6. v ZŠ sv. Vincenta v Ružomberku.

„Zdravé deti v zdravých rodinách II“
V roku 2010 sa uskutočňovali návštevy všetkých pediatrov v Liptovskom Mikuláši a okolí zapojených do projektu „Zdravé deti v zdravých rodinách “v roku 2009 (14). Pediatrom boli poskytnuté informácie o novej možnosti spolupráce v rámci Poradne zdravia pre deti a mládež v RÚVZ, ktorú môžu (na ich doporučenie) bezplatne navštíviť rodičia detí so zvýšenými hodnotami cholesterolu a tukov v krvi. Lekárom boli doručené dotazníky projektu „Zdravé deti v zdravých rodinách“ , následne sa uskutočnil zber dotazníkov .

Projekt „Vzdelaný pacient“
V rámci spolupráce so Slovenskou nadáciou srdca a Slovenskou kardiologickou spoločnosťou sa uskutočnil odborný workshop, v priebehu ktorého pracovníčky OPZ uskutočnili merania tlaku krvi, pulzu, obvodu pása a bokov, zisťovanie hmotnosti a výšky, určenie WHR, BMI, stanovenie rizika vzniku srdcovo-cievnych ochorení metódou SCORE u 27 účastníkov.
Organizátorom bola Akadémia vzdelávania – pobočka Liptovský Mikuláš.

10. KONTROLA TABAKU

10.1. Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu.
Úloha bola ukončená v roku 2009.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.
Za obdobie roku 2010 bolo vykonaných 348 kontrol a uložená 1 bloková pokuta v sume15€ v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru so zameraním na dodržiavanie zák. č. 377/2004Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu.
V Obchodnej akadémii v Liptovskom Mikuláši bolo realizované meranie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu. Meraní sa zúčastnilo 47 študentov.

10.4. Príprava a realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010

V rámci realizácie súťaže pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj – Quit and Win“ sa v okrese Liptovský Mikuláš a Ružomberok uskutočnili nasledovné aktivity:

- Propagácia súťaže Prestaň a vyhraj 2010 bola zabezpečená zaslaním informácie do regionálnych novín „Ružomberský hlas“ a MY Liptov“ - pre verejnosť okresov Liptovský Mikuláš a Ružomberok ,
- uverejnenie oznamu o konaní „Dňa otvorených dverí“ 31.5.2010 v priestoroch Polikliniky v Liptovskom Mikuláši,
- uverejnenie informácií o priebehu súťaže na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši,
- distribúcia prihlášok a informácií o súťaži v zariadeniach: Nemocnica s poliklinikou Liptovský Mikuláš; Mestský úrad, Liptovský Mikuláš; Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš; Stredná odborná škola polytechnická, Sládkovičova, Ružomberok,
- vyhotovená bola aj tematická nástenka vo vestibule RÚVZ Liptovský Mikuláš na tému: „Svetový deň bez tabaku“,
- bolo realizovaných 7 besied na tému škodlivosti fajčenia a vplyvu tabakového dymu v zariadeniach okresu Ružomberok a Liptoský Mikuláš : ZŠ v Pribyline, Strednej odbornej škole Polytechnickej, Sládkovičova ulica v Ružomberku a Obchodnej akadémii v Liptovskom Mikuláši
- v poradni na odvykanie od fajčenia bolo poskytnuté poradenstvo 22 klientom – fajčiarom.

10.5. Školenie zdravotníckych pracovníkov v oblasti poskytovania krátkeho poradenstva pre klientov a pacientov ako prestať fajčiť.

Úlohu v roku 2010 realizuje ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita a Slovenská lekárska spoločnosť.

10.6. Príprava a vydanie učebného textu pre zdravotnícke školy a univerzity so zameraním na kontrolu tabaku vo verejnom zdravotníctve.

Úlohu v roku 2010 realizuje ÚVZ SR a Slovenská zdravotnícka univerzita.

Vypracovala: MUDr. Ľubica Benková, vedúca OPPZ, 12.1.2011

Kyselina fosforečná a jej soli **Tabuľka č.2 a)**

Potravina (presný obchodný názov)	Kategória potraviny	Množstvo potraviny (podľa označenia na obale)	Zistené množstvo látky v mg/kg	LOQ	LOD	Použitá laboratórna metóda
Pepsi light limonáda s kolovu príchuťou	nealkoholický nápoj	0,5 l	433,8	5,1 mg/kg	1,7 mg/kg	ŠPP 2.9.
Pepsi Twist limonáda s kolovou a citrónovou príchuťou	nealkoholický nápoj	0,5 l	419,1	5,1 mg/kg	1,7 mg/kg	ŠPP 2.9.
Coca cola light limonáda s kolovou príchuťou	nealkoholický nápoj	1 l	450,2	5,1 mg/kg	1,7 mg/kg	ŠPP 2.9.
Coca cola Zero limonáda s kolovou príchuťou	nealkoholický nápoj	1 l	438,1	5,1 mg/kg	1,7 mg/kg	ŠPP 2.9.
Coca cola limonáda s kolovou príchuťou	nealkoholický nápoj	1 l	471,6	5,1 mg/kg	1,7 mg/kg	ŠPP 2.9.

Acesulfám K **Tabuľka č.2 b)**

Potravina (presný obchodný názov)	Kategória potraviny	Množstvo potraviny (podľa označenia na obale)	Zistené množstvo látky v mg/kg	LOQ	LOD	Použitá laboratórna metóda
DANONE Activia ľahká a fit 0% pridaného cukru Malina a grapefruit	Prípravky na báze mlieka a mliečnych výrobkov so zníženým obsahom energie alebo bez predaného cukru	320 g	97,5	14 mg/kg	4,7 mg/kg	ŠPP 4.3.
DANONE Activia	Prípravky na báze	120 g	81,2	14 mg/kg	4,7 mg/kg	ŠPP 4.3.

ľahká a fit Jahoda	mlieka a mliečnych výrobkov so zníženým obsahom energie alebo bez predaného cukru					

Príjem kyseliny fosforečnej a jej solí na základe 24 hodinového dotazníka od 5 respondentov (víkendový deň) Tabuľka č. 1 a)

Príjem Acesulfámu K na základe 24 hodinového dotazníka od 5 respondentov (víkendový deň) Tabuľka č. 1 b)

Zdroje Acesulfámu K	**Skonzumované množstvo potraviny [g]**	**Prijaté množstvo Acesulfámu K [mg]**	**Podiel na celkovej záťaži Acesulfámom K [%]**
Aromatizované nápoje na báze vody, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru	1 400		
Nápoje s mliekom a mliečnymi výrobkami na báze ovocných štiav, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Aromatizované dezerty na báze vody, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Prípravky na báze mlieka a mliečnych výrobkov, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru	200		
Ovocné a zeleninové dezerty na báze vody, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Vaječné dezerty, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Cereálne dezerty, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Tukové dezerty, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			

Snaky – niektoré arómy určené na priamu konzumáciu, balené sušené pikantné škrobové výrobky a orechy s povlakom			
Cukrovinky bez pridaného cukru			
Cukrovinky na báze kakaa alebo sušeného ovocia, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Cukrovinky na báze škrobu, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Nátierky na báze kakaa, mlieka, sušeného ovocia alebo tuku, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Jablkový a hroznový mušt			
Nealkoholické pivo alebo pivo s obsahom alkoholu najviac 1,2 obj.%			
Tmavé pivá typu 'oud bruin'			
Zmrzliny, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru			
Diétne prípravky na redukciu hmotnosti, ktoré majú nahradiť niektoré jedlo alebo celodenný príjem potravy			
Žuvačka s pridanými sacharidmi	3		
Aromatizované nealkoholické nápoje na báze vody			
Dezerty – mliečne aj nemliečne.*iba ako zvýrazňovače arómy			

Tabuľka č. 2

Vyhodnotenie dotazníka o životospráve (5 respondentov)

A. Spotreba potravín – kvalitatívne (stravovacie zvyklosti)

Bežná strava:

1. áno	5x
2. nie	0x

Stravovacie zvyklosti:

Frekvencia konzumovania nápojov:

a) nealkoholické nápoje a aromatizované nealkoholické nápoje na báze vody

(pozn.okrem pramenitej vody a minerálnej vody, patrí sem pramenitá voda s arómou, je potrebné vedieť presné zloženie)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	1x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	1x

b) nealkoholické pivo alebo pivo s obsahom alkoholu najviac 1,2obj.%

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	3x

c) nápoje pre športovcov

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	
5. nekonzumujem vôbec	4x

d) aromatizované nápoje na báze vody, so zníženým obsahom energie alebo pridaného cukru

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	3x
5. nekonzumujem vôbec	1x

Frekvencia konzumovania mlieka:
a) pasterizované, sterilizované a UHT mlieko

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	1x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	1x

b) nápoje s mliekom na báze ovocných štiav, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	1x

c) výrobky na báze mlieka a mliečnych výrobkov, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	3x
5. nekonzumujem vôbec	1x

Frekvencia konzumovania syrov:

a) tavené syry a ich príbuzné výrobky na báze tavených syrov

(pozn. patria sem klasické tavené syry ale aj napr. syrová nátierka s obsahom taveného syra)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	3x
5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumovania dezertov:

a) dezerty(poz.všeobecne, len priemyselne a doma vyrobené zákusky, pojem dezerty nezahŕňa „bonboniery“)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	2x
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	

b) aromatizované dezerty na báze vody a ovocné a zeleninové dezerty na báze vody, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

(pozn. patria napr. napr. priemyselne vyrobené vodové zmrzliny len s arómou)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	2x

c) vaječné dezerty, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	3x

d) cereálne dezerty, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	

e) tukové dezerty, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru
(pozn. patria nátierky,..)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	2x

f) mliečne dezerty
(pozn. patria, napr. aj jogurty bez zníženia energie a s pridaným cukrom, tvarohové dezerty, syrové dezerty, pudingy)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	3x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x

5. nekonzumujem vôbec	

g) nemliečne dezerty

(pozn. patria napr. pudingy bez mliečnej zložky, rôsoly, dezerty iné ako uvedené ostatných podkategóriách v sekcii „frekvencia konzumovania dezertov“)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	1x

Frekvencia konzumovania jemného pečiva:

(pozn- patrí, napr. sušienky, perníky, keksy, piškóty, oplátky, spotrebiteľsky zabalené croisanty, nepatria sem zákusky)

a)jemné pečivo

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	1x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	2x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	1x

Frekvencia konzumovania chleba a pečiva:

a)chlieb a pečivo pripravené s kypriacim práškom (resp. látky s obs. fosforečnanov)

(pozn. patrí, napr. chlieb, rohlíky, čerstvé croissanty, lúpačky, atď.)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	2x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	
5. nekonzumujem vôbec	1x

Frekvencia konzumovania omáčok:
a)omáčky pozn. patria, napr. hotové omáčky (priemyselne vyrobené), dressingy

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	4x
5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumovania polievok:
a)polievky a vývary (dehydratované)
(Pozn. patria instantné polievky, bujóny, všetky polievky konzumované v ZSS, polievky pripravené doma, pokiaľ sa v nich použil bujón)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	1x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumovania alkoholických nápojov:
a) alkoholické nápoje (okrem vína a piva)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	3x

b)tmavé pivá typu 'oud bruin' (pozn. patrí tmavé pivo)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	

4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	4x

Frekvencia konzumovania raňajkových cereálií:
a)raňajkové cereálie

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumovania snakov:
a) snaky (Pozn. zemiakové lupienky, chrumky apod.)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	4x
5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumácie cukroviniek:
a) cukrovinky (všeobecne)
(pozn.patrí, napr. želé, tvrdé cukríky, lentilky, cukríky s čokoládovou polevou, ale nepatria sem čokoládové bonbóny)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	2x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	3x
5. nekonzumujem vôbec	

b) cukrovinky bez pridaného cukru

(Pozn. patrí, napr. Lipo s ovocnou príchuťou, dražé, ktoré dostať napr. v lekárňach)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	1x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	3x
5. nekonzumujem vôbec	1x

c) cukrovinky na báze kakaa alebo sušeného ovocia, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	1x

d)cukrovinky na báze škrobu, so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	
5. nekonzumujem vôbec	3x

Frekvencia konzumácie cestovín:

a) cestoviny

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	3x
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	

5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumácie rýb:
a) filé alebo nespracované ryby
(Pozn. patria ryby iné ako mrazené, t.j. čerstvé, chladené, vákuovo balené)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	3x
5. nekonzumujem vôbec	1x

b) mrazené ryby (všeobecne)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	2x
3. menej často (1x do týždňa)	2x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumácie zemiakových výrobkov
a) spracované zemiakové výrobky (vrátane mrazených a sušených)
(Pozn. patrí napr. sušená zemiaková kaša, zmes na zemiakové placky, nepatria sem vákuovo balené čerstvé zemiakové výrobky)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	
5. nekonzumujem vôbec	4x

b) predpražené mrazené zemiaky

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	

3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	4x

Frekvencia konzumácie šľahačky:
a) šľahačka (v spreji) a rastlinné náhrady tukov

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	4x
5. nekonzumujem vôbec	1x

Frekvencia konzumovania syrov:
a)čerstvé syry (okrem Mozarely)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	2x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumovania mäsových výrobkov:
a)mäsové výrobky (všeobecne)
(Pozn. patrí napr. šunka a podobná výrobky, klobásy, párky, paštéty, salámy, atď., nepatrí sem mäso)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	1x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	2x
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	

Frekvencia konzumovania zmrzliny:
a)zmrzlina

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	2x
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	

b)zmrzlina so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

(Pozn. patrí všetko, okrem toho, čo je uvedené v bodoch b) v časti „frekvencia konzumovania dezertov“

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	3x
5. nekonzumujem vôbec	2x

Frekvencia konzumovania kandizovaného ovocia:
a) kandizované ovocie

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	1x
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	2x

Frekvencia konzumovania instantných čajov:

a)instantné čaje (Pozn. patria aj hotové tekuté čaje typu „ice tea“)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	1x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	2x

Frekvencia konzumovania žuvačiek:

a)žuvačky (pozn.patria žuvačky bez cukru)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	2x
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	
5. nekonzumujem vôbec	2x

b)žuvačky s pridanými sacharidmi

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	4x

Frekvencia konzumovania nátierok:

a) nátierky na báze kakaa, mlieka, sušeného ovocia alebo tuku so zníženým obsahom energie alebo bez pridaného cukru

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	1x

4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	2x
5. nekonzumujem vôbec	2x

Frekvencia konzumovania muštov:

a) jablkový mušt (Pozn. patrí len mušt, nepatria sem džúsy)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	4x

b) hroznový mušt (Pozn.patrí len mušt, nepatria sem džúsy)

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	1x
5. nekonzumujem vôbec	4x

Frekvencia konzumácie diétnych potravín

a) diétne prípravky na redukciu hmotnosti, ktoré majú nahradiť niektoré jedlo alebo celodenný príjem potravy

1. pravidelne a veľmi často (4 – 5 x do týždňa)	
2. často ale pravidelne (2 – 3 x do týždňa)	1x
3. menej často (1x do týždňa)	
4. občas (1 – 2 x do mesiaca)	
5. nekonzumujem vôbec	4x

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Lučenci

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov III. (NEHAP III)

Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľ: RÚVZ so sídlom v Lučenci
Cieľ
Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).
Úloha:

- Podieľať sa na realizácii Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III) s osobitným dôrazom na detskú populáciu redukciou
- Redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody, sledovaním a hodnotením kvality pitnej vody v rámci monitorovania kvality v školských a predškolských zariadeniach zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov.
- Na základe usmernenia ÚVZ SR značky OHŽP – 4830/10 zo dňa 7.6.2010 v prípade výskytu mimoriadnej udalosti súvisiacej s povodňovou situáciou zabezpečiť bezplatné vyšetrenie vzoriek pitnej vody pri znehodnotení individuálnych zdrojov pitnej vody v oblastiach, kde nie je verejný vodovod.

Plnenie:
V rámci Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov na ochranu zdravia detí bola monitorovaná kvalita vody na spotrebiskách verejných vodovodov v školských a predškolských zariadeniach. V rámci riešenia úlohy bol pripravený časový harmonogram odberov vo vybraných zariadeniach a boli 4 vzorky pitnej vody odobraté na kontrolný monitoring a 1 vzorka na preverovací monitoring.

V 1 vzorke z materskej školy v obci Šíd bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 ^{0}C (50 KTJ/ml). Prevádzkovateľ rozbormi zdokladoval vyhovujúcu kvalitu vody na tomto spotrebisku.

Ďalej bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli železo u 2 vzoriek, (zistené hodnoty 0,22 a 0,40 mg/l), prekročenie MH v ukazovateli reakcia vody (pH) v 1 vzorke a nedosiahnutie MH pH v 1 vzorke, v ostatných ukazovateľoch prekročenie limitných hodnôt nebolo zistené.

Gastrointestinálne poruchy v dôsledku používania nevyhovujúcej pitnej vody v školských a predškolských zariadeniach v sledovanom období neboli hlásené.

V súvislosti s povodňovou situáciou na základe požiadaviek starostov obcí bol zabezpečený odber a laboratórne vyšetrenie vzoriek pitnej vody z individuálnych zdrojov. Prostredníctvom starostov obcí a internetovej stránky RÚVZ boli obyvatelia informovaní o postupoch pri asanácii vodných zdrojov. Odborní zamestnanci RÚVZ Lučenec odobrali 84 vzoriek pitnej vody, ktoré sa vyšetrovali v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a o výsledkoch písomne informovali starostov obcí. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 79 vzoriek nevhodných pre pitné účely (94 %), najmä pre mikrobiologickú závadnosť (86 %), biologickú závadnosť (36 %) a chemickú závadnosť (79 %).

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľ: RÚVZ so sídlom v Lučenci
Cieľ
Sledovanie a hodnotenie kvality vody na kúpanie na prírodných a umelých rekreačných lokalitách v súlade požiadavkami platných predpisov a na základe získaných informácií usmerňovanie štátneho zdravotného dozoru. V prípade zistenia nevyhovujúce kvality vody alebo iných nedostatkov pri prevádzkovaní kúpalísk, ktoré by mohli viesť k ohrozeniu zdravia, je potrebné nariaďovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam, ktoré môžu mať až charakter zákazu využívania vody na kúpanie a povinnosti informovať verejnosť.
Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít v okrese Lučenec, ktoré sú zaradené medzi vody **vhodné na kúpanie** (ďalej len „VVK“) a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.
Plnenie:
V rámci tohto projektu je sledovaná a hodnotená kvalita vody, vybavenosť a prevádzka prírodných a umelých kúpalísk z hľadiska ochrany verejného zdravia.
V 2. polroku 2010 boli sledované prírodné kúpaliská Ružiná – pri obci Divín s organizovanou rekreáciou a prírodné kúpalisko Ružiná – pri obci Ružiná s neorganizovanou rekreáciou. Tieto prírodné kúpaliská boli v roku 2005 Krajským úradom životného prostredia v Banskej Bystrici vyhlásené za vody vhodné na kúpanie.
Monitoring kvality vody na kúpanie v prírodných a umelých kúpaliskách bol RÚVZ zabezpečovaný podľa zákona č. 355/2007 Z.z., NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská a Pokynov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky značky OHŽP – 4382/2010 zo dňa 19.05.2010 na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2010.

- Zabezpečiť monitoring vody na kúpanie na vyhlásených prírodných kúpaliskách v okrese Lučenec – úloha bola splnená

- V 2. polroku 2010 bolo na prírodnom kúpalisku Ružiná - pri obci Ružiná odobratých a vyšetrených 5 vzoriek vody na kúpanie. Odborní zamestnanci RÚVZ Lučenec odoberali vzorky podľa programu monitorovania kvality vody, laboratórne vyšetrenie bolo zabezpečené na RÚVZ Banská Bystrica. Z výsledkov analýz vzoriek vyplýva, že vodu možno považovať za vhodnú na kúpanie.
- Prírodné kúpalisko Ružiná – pri obci Divín je s organizovanou rekreáciou, kontrola kvality vody na kúpanie bola zabezpečená prevádzkovateľom kúpaliska podľa schváleného prevádzkového poriadku. V 2. polroku zamestnanci RÚVZ Lučenec podľa programu monitorovania odobrali 1 vzorku vody na konci letnej sezóny, kedy prevádzkovateľ už nezabezpečil vyšetrenie vody na kúpanie. Z výsledkov analýz vzoriek vyplýva, že vodu možno považovať za vodu vhodnú na kúpanie.

- Sledovanie kvality vody na umelých kúpaliskách zabezpečovali prevádzkovatelia. V okrese Lučenec bolo v prevádzke letné kúpalisko v meste Lučenec a v okrese Poltár verejné kúpalisko v meste Poltár. Pred začatím letnej sezóny bola na týchto kúpaliskách RÚVZ vykonaná kontrola ich pripravenosti na LTS. Na základe predložených protokolov o kvalite vody počas letnej sezóny voda bola vhodná na kúpanie.
- Mikrobiologická závadnosť vody z detského bazénu na letnom kúpalisku Lučenec (prítomnosť Pseudomonas aeruginosa a prekročenie MH Koliformných baktérií) bola

zistená zo vzorky odobratej koncom augusta 2010, protokoly o skúškach prevádzkovateľ mal k dispozícii 6.9.2010, kedy už ukončil prevádzkovanie detského bazénu pre nepriaznivé počasie. Protokol o kvalite vody na RÚVZ prevádzkovateľ doručil až 28.9.2010, následne bol upozornený na nedostatky v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody a že v budúcnosti pri porušovaní schváleného prevádzkového poriadku orgán verejného zdravotníctva bude postupovať podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z.z..

- Na verejnom kúpalisku v Poltári počas letnej sezóny bolo zistené prekračovanie limitnej hodnoty amónnych iónov z neplaveckého bazénu i plaveckého bazénu. Prevádzkovateľ po vykonaní opatrení (zvýšil množstvo riadiacej vody v bazénoch a vyrovnávacej nádrži) zabezpečil opakovaný odber vzoriek vôd, v ktorých prekročenie limitnej hodnoty amónnych iónov nebolo zistené. Zároveň prevádzkovateľ bol upozornený na nedostatky v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody a že v budúcnosti pri porušovaní schváleného prevádzkového poriadku orgán verejného zdravotníctva bude postupovať podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z.z..

- Vypracovať písomnú správu o vyhodnotení LTS 2010 na prírodných a umelých kúpaliskách a prostredníctvom IS a zaslať na ÚVZ SR – úloha splnená
- Počas letnej sezóny v týždňových intervaloch (vždy pred víkendom) podávať aktuálne informácie o priebehu LTS v prírodných a umelých kúpaliskách pre ÚVZ SR – úloha splnená
- Na zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o kvalite vody na kúpanie a o prevádzke kúpalísk slúžil Informačný systém o kvalite vody na kúpanie, ktorý je prístupný na webovej stránke úradu www.uvzsr.sk.
- Zadávať údaje o kvalite vody v prírodných kúpaliskách a umelých kúpaliskách do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie – úloha splnená.

Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľ: RÚVZ so sídlom v Lučenci
Cieľ
Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade s požiadavkami platných predpisov v oblasti pitnej vody. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v okrese Lučenec a Poltár a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.
Plnenie:

- Zabezpečiť monitoring kvality pitnej vody Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci v roku 2010 podľa zákona č. 355/2007 Z.z. a Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu – úloha splnená
- monitoring kvality pitnej vody na jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov bol pracovníkmi OHŽPaZ vykonávaný podľa programu monitorovania na rok 2010
- v 2. polroku 2010 bolo odobratých 13 vzoriek v rámci monitoringu pitných vôd na spotrebiskách verejných vodovodov, z toho 10 vzoriek na kontrolný monitoring a 3 vzorky na preverovací monitoring. Vzorky vody sa vyšetrovali v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.
- Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 7 vzoriek nevhodných (54 %), najmä pre prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli železo (v 5 vzorkách), nedosiahnutie MH

reakcie vody (pH v 2 vzorkách), ďalej prekročenie MH v ukazovateľoch zákal, reakcia vody a farba.
- Mikrobiologická závadnosť bola zistená v 3 vzorkách (23,0 % závadnosť), biologická závadnosť vzoriek nebola zistená.

Prevádzkovateľ bol vyzvaný, aby zabezpečil opatrenia na vylepšenie kvality vody. Vykonal prechlórovanie a odkalenie rozvodného potrubia na vodovodoch, vyčistenie a dezinfekciu stien a dna vodojemov a opakovanými rozbormi zdokladoval vyhovujúcu kvalitu vody na spotrebiskách.

Pripraviť program monitorovania kvality pitnej vody z verejných vodovodov na rok 2010 v okrese Lučenec a Poltár – úloha bola splnená

- Na základe výsledkov monitoringu kvality pitnej vody vypracovať výročnú správu z monitoringu kvality pitnej vody a štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v okrese Lučenec a Poltár – úloha bude splnená v určenom termíne
- Upozorniť prevádzkovateľov vodovodov na zabezpečenie splnenia limitov ukazovateľov kvality pitnej vody a požiadaviek zdravotnej bezchybnosti dodávanej pitnej vody v prípade zistenia nedostatkov v kvalite vody – úloha sa v 2. polroku plnila priebežne, pre prevádzkovateľov verejných vodovodov bolo zaslaných 5 písomných upozornení
- Spracovávať výsledky z monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov prostredníctvom Informačného systému o pitnej vody – úloha sa v 2. polroku plnila priebežne.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Lučenci vedie evidenciu o počte exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce u zamestnávateľov v okresoch Lučenec a Poltár. Podľa aktualizovaných výstupov v programe ASTR k 31.12.2010 vykonávalo rizikové práce spolu 2289 zamestnancov, z toho 635 žien u 106 zamestnávateľov na 235 pracoviskách. V okrese Lučenec 1807 z toho 546 žien a v okrese Poltár 482, z toho 89 žien.
Zmena oproti rovnakému obdobiu roku 2009 predstavuje nárast v počte pracovníkov v riziku celkom aj v počte žien, poklesol počet zamestnávateľov aj počet pracovísk, na ktorých sú práce v riziku vykonávané. K výraznému zvýšeniu počtu zamestnancov v riziku došlo v spoločnosti Ekoltech s.r.o. Lučenec – závod Fiľakovo na základe aktuálnej objektivizácie hluku - z 220 zamestnancov v riziku na súčasných 505.
V riziku 3. kategórie evidujeme 2174 zamestnancov, z toho 616 žien, práce zaradené do 4. kategórie rizika vykonáva 211 zamestnancov, z toho 20 žien.
Najviac zamestnancov je exponovaných hluku – 2033, prachu – 363, nešpecifickým faktorom – 179 a chemickým látkam – 172.
Kontroly, ktoré sme priebežne vykonávali, boli zamerané na plnenie opatrení, ktoré vyplývajú zamestnávateľom z rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác. Hodnotili sme dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, plnenie plánovaných opatrení na zníženie rizík, prevádzkové podmienky a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

V roku 2010 sme vydali 19 rozhodnutí, ktorými boli pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác. Zamestnávatelia boli upozorňovaní na dodržiavanie náležitostí a kritérií pri posudzovaní a kategorizácii prác. Predkladané návrhy na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie boli osobne konzultované so zástupcami spoločností, ojedinele boli pripravené pracovnou zdravotnou službou.
Vydané bolo 1 rozhodnutie o zrušení rizikových prác.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Štátny zdravotný dozor je zameraný na skladovanie, manipulácie a používanie veľmi toxických a toxických látok a prípravkov a kontrolu povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia zamestnancov. Zároveň preverujeme platnosť osvedčenia o odbornej spôsobilosti riadiacich pracovníkov.

Previerkou vykonanou v spoločnosti **BD Tech, s. r. o. Lučenec** bolo zistené, že v dôsledku hospodárskej krízy bola celá výrobná činnosť, kde sa manipulovalo s metanolom, odstavená. Rovnako bola s konečnou platnosťou odstavená výroba v spoločnosti **Novoker a. s., Lučenec**, kde bolo povolené skladovanie a manipulácia s kyselinou fluorovodíkovou v technologickom laboratóriu.
Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v spoločnostiach **K-Kart s.r.o., Lučenec a EL.ZET s.r.o., Lučenec** , ktoré vykonávajú galvanizáciu odliatkov za použitia veľmi toxickej a zároveň karcinogénnej látky –dvojchrómanu draselného. Nedostatky neboli zistené, práce vykonávajú v súlade s prevádzkovým poriadkom.

V poľnohospodárskej výrobe bol štátny zdravotný dozor cielene zameraný na zistenie skutočného stavu zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov v chemickej ochrane rastlín, týkal sa kontroly skladovania pesticídov, ich používania podľa aktuálneho „ Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“,
Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 7 poľnohospodárskych podnikoch a u 1 samostatne hospodáriaceho roľníka. Pri kontrolách bolo zistené, že starostlivosť o zamestnancov rastlinnej výroby, ktorí sa podieľajú na chemickej ochrane je dobrá. Pracovné podmienky a kvalita pracovného prostredia sa zlepšujú hlavne tým, že poľnohospodárska technika sa nahrádza novými strojmi (klimatizované kabíny). Informovanosť zamestnancov bola overená aj formou kontrolných listov z uvedenej oblasti. V teréne, pri kontrole vykonávania postreku bolo v jednom prípade zistené, že zamestnanec v rámci vstupnej lekárskej prehliadky do firmy nemal urobené potrebné vyšetrenia, zamestnávateľ bol upozornený na tento nedostatok a ihneď zjednal nápravu.
Lekárske prehliadky vo vzťahu k práci sú zabezpečované cez pracovné zdravotné služby (Profmed, s. r. o. Lučenec, Medicínsko-preventívna s. r. o. Revúca, ProCare, a. s. Bratislava) ale aj cez príslušných územných lekárov. Medicínsko – preventívna s. r. o.,. Revúca organizuje školenia pracovníkov v chemickej ochrane rastlín.

V roku 2010 boli vydané rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky pre 2 spoločnosti, ktoré okrem iného vykonávajú aj chemickú ochranu rastlín – KLAS s. r. o. Rovňany, Agrochemický podnik, a. s. Tomášovce – zároveň boli posudzované a schválené prevádzkové poriadky o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri v chemickej ochrane rastlín. Pre spoločnosť RETRO, s. r. o. Lučenec boli vydané rozhodnutia k návrhom na uvedenie priestorov maloobchodných predajní v Lučenci a v Poltári do prevádzky. V predajniach sa uvádzajú do obehu pesticídy

a preto boli súčasne posudzované a schválené prevádzkové poriadky o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

V dvoch poľnohospodárskych podnikoch (ZPD Poltár, Družstvo Agrospol Boľkovce) sa 2 zamestnanci zúčastnili preškolenia a získali osvedčenie na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie. V rámci konzultácie pri ŠZD boli uvedení zamestnanci upozornení na povinnosti podať návrh na vydanie rozhodnutia na manipuláciu s veľmi toxickými látkami na profesionálne použitie pri regulácii živočíšnych škodcov.

Previerky boli vykonané v 9 maloobchodných predajniach, ktoré majú v doporučenom sortimente predaja uvedené pesticídy, z toho v dvoch prípadoch bolo zistené porušovanie predpisov v oblasti ochrany zdravia, kde osoby zodpovedné za predaj toxických látok nemali odbornú spôsobilosť na prácu s toxickými látkami. V obidvoch prípadoch sa jednalo o pesticíd klasifikovaný ako látka toxická (Pirimor 50 WG), za čo im boli uložené blokové pokuty vo výške 16 €. Pozornosť pri dozore je venovaná aj kontrole lekárničiek, vybaveniu predajne asanačným materiálom, ochrannými pomôckami, sledované sú platnosti registrácie prípravkov na ochranu rastlín.

Spoločnosť **Real Agro, s. r. o. Uhorské** z dôvodu zlej ekonomickej situácie nevykonávala chemickú ochranu rastlín.

V poslednom období bolo pri výkone ŠZD v poľnohospodárskych spoločnostiach a u SHR zistené, že postrekové látky (teda aj pesticídy) nakupujú od dodávateľov len na priame použitie v nevyhnutnom množstve a tým vylúčia z činnosti proces skladovania. Takýmto spôsobom manipuluje s pesticídmi napr. spoločnosť Filagro Plus, s.r.o., sklad pesticídov nemajú zriadený, prázdne obaly z postrekov dočasne skladujú v uzavretom spevnenom prístrešku vo vlastnom areáli a likvidáciu zabezpečuje na základe zmluvy oprávnená spoločnosť. Spoločnosť pri postrekových prácach využíva nové mechanizačné prostriedky, ktorých testovanie robí dodávateľská firma priamo na stredisku.

V chemickej ochrane rastlín bolo na základe podania vykonané šetrenie sťažnosti na znečisťovanie životného prostredia pesticídmi samostatne hospodáriacim roľníkom v obci Šurice, ktorý si postrekovač plní na miestnej komunikácii, pred rodinným domom. Kontrolou nebola táto skutočnosť zistená, podnikateľ bol poučený o svojich povinnostiach pri plnení postrekovača.

Hlásenie o použití veľmi toxických a toxických látok v roku 2010 nebolo na RÚVZ doručené. Doručených bolo 25 oznámení o použití deratizačných násad a dezinsekčných prípravkov od 8 oprávnených spoločností, z toho 3 firmami sídliacimi v regióne Lučenec (firma Pračko Mýtna, Kutner Lučenec a Družstvo Agrospol Boľkovce). Každoročne oprávnená spoločnosť z okresu Levice zabezpečuje chemickú ochranu pagaštanov konských proti kalamitnému škodcovi ploskáčikovi pagaštanovému registrovanými prípravkami.

Oddeleniu hygieny životného prostredia a zdravia sme poskytli 3 konzultačné vyjadrenia pri posudzovaní návrhov k uvedeniu priestorov lekární do prevádzky, kde sme posudzovali manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok a prípravkov. Vedúci pracovníci pred vydaním rozhodnutia požiadali o overenie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami. Oddeleniu hygieny detí a mládeže bolo poskytnuté konzultačné vyjadrenie k nákupu chemickej látky pre základnú školu, kde sme doporučili nákup látky nepovoliť, nakoľko sa jednalo o karcinogén kat.2, mutagén kat.2 a látku poškodzujúcu reprodukciu (dvojchróman amónny). Iné rozhodnutia na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok a prípravkov a toxických látok a prípravkov neboli vydané.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období napriek vysokým zrážkam tvoriacim povodne nevyskytli.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Spoločnosti, v ktorých sú pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác :

Firma	Počet pracovníkov	Riziko	Kategória
Všeobecná nemocnica s poliklinikou n. o. Lučenec	14/13	Cytostatiká	3.
LC-Oncomed s.r.o. Lučenec	3/3	Cytostatiká	3.
Perosa s.r.o. Lučenec	6/0	prach – tvrdé drevo	3
Mäspoma s.r.o. Zvolen – výroba štiepky Rovňany	2/0	prach – tvrdé drevo	3
KOLEK – Ing. Mrva, Lučenec	7/0	liaty asfalt	3
Slovglass Poltár s.r.o.	1/0	Prach – tvrdé drevo	3

V kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z. Osobitnú pozornosť venujeme hodnoteniu zdravotných rizík na pracoviskách a prevádzkach, na ktorých prichádza do úvahy riziko chemických karcinogénov a mutagénov.

QUERCUS s.r.o., Lučenec –vykonaný štátny zdravotný dozor – na pracovisku prírezovne mozaikových parkiet (dubové drevo) boli strojné zariadenia vymenené za nové s viacúčelové. Pracovné podmienky boli objektivizované meraním. Na základe výsledkov merania a následne vypracovaného posudku o riziku boli práce v riziku chemických škodlivín – pevný aerosól z dreva kat.3 preradené do kat.2 a rozhodnutia o vyhlásení rizikových prác boli na žiadosť zamestnávateľa novým rozhodnutím zrušené.

PEROSA s. r. o. Lučenec – uložené opatrenia boli splnené**,** na pracovisku sa manipuluje s tvrdým drevom a rizikové práce – výrobu kefodrievok vykonáva 7 zamestnancov. K činnosti na preklopnej píle, po posúdení rizík na základe objektivizácie meraním hluku a prachu vydal regionálny hygienik rozhodnutie. Po zhodnotení zdravotných rizík firma podala návrh na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác. Následne boli práce vyhlásené za rizikové na obdobie jedného roka.

CARD Product s. r. o. Zvolen – pracovisko výroby schodíšť z tvrdého dreva – spoločnosť dočasne pozastavila svoju činnosť

DREVOX. s. r. o. Lučenec - na pracovisku v Točnici zameranom na výrobu výrobkov z tvrdého dreva bola v roku 2010 prevádzka zrušená.

Ján Urbančok Drevovýroba Mýtna – v priestoroch uvedených do prevádzky v r. 2009 činnosť vykonávajú živnostníci, výroba je zameraná na pílenie dreva a výrobu parketových prírezov z tvrdého dreva.

V laboratórnych podmienkach firiem – THORMA Výroba k.s. Fiľakovo, Veolia – vodárenská spoločnosť Lučenec, Slovglas Poltár s.r.o., Poltár, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou – súdno-lekárske pracovisko Lučenec evidujeme používanie a skladovanie karcinogénnych látok, ale pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru rizika – 2 kategória.

Používanie a skladovanie karcinogénov evidujeme v technologickom procese vo výrobných podnikoch **THORMA Výroba k.s., Fiľakovo** – v technologickom procese galvanizácie

používajú Proseal XZ – 120 s obsahom síranu kobaltnatého (karcinogén 2. kateg., mutagén kat. 3., repr. kat. 2), **TPA s.r.o. Bratislava (laboratórium Kalinovo)** – trichlóretylén – karcinogén kateg. 2, **K-Kart s.r.o., Lučenec** – galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2, **EL.ZET. s.r.o., Lučenec** - galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2

AZBEST

Stavebné bytové družstvo Lučenec získalo v októbri 2009 od ÚVZ SR oprávnenie na odstráňovanie azbestových materiálov zo stavieb bez súvisu s vnútornými priestormi slúžiacimi pre pobyt ľudí aj na odstraňovanie azbestových materiálov v interiéroch budov a od RÚVZ so sídlom v Lučenci rozhodnutie k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb bytových domov v správe družstva v okresoch Lučenec a Poltár. V l. polroku 2010 bolo hlásené odstraňovanie „AZC kanalizačných rozvodov „ v 3 bytových domoch na sídliskách v Lučenci. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 2 prípadoch na pracoviskách počas sanačných prác a l-krát bol zameraný na skladovanie a likvidáciu nebezpečného odpadu.

Výmenu AZC kanalizačného potrubia vykonávalo 5 zamestnancov, ktorí vlastnia certifikát o odbornej príprave a absolvovali preventívnu lekársku prehliadku. Zdravotný dohľad zabezpečuje pracovná zdravotná služba Profmed s.r.o., Lučenec. Práce vykonávali podľa schváleného plánu práce. Zamestnanci mali k dispozícii jednorázové pracovné odevy (overal), obuv s návlekmi, rukavice, tvárovú polomasku s filtrami triedy P3 a ochranné okuliare.

Kontrolované pásmo bolo označené – jednak vstupný priestor bytového domu a časť jednotlivých bytov (WC a chodba), písomné oznámenia, piktogramy, zákazové značky, s prísnym zákazom fajčiť, jesť a piť. Počas vykonávania demolačných prác aj po ich ukončení zamestnanci používali priemyselný vysávač s HEPA filtrom, ktorým vykonali aj hygienickú očistu pracovného odevu a obuvi pred opustením kontrolovaného pásma. Pred začatím prác nastriekali AZC potrubie chemickým prípravkom na stabilizáciu azbestových vlákien, po demontáži porušené potrubie nastriekali znovu a zabalili do PET vriec. Po ukončení sanačných prác povysávali celý manipulačný priestor. Zamestnanci vyplnili 5 dotazníkov informovanosti, ich znalosť problematiky je dostatočná.

Meranie azbestocementových vlákien v priebehu roka 2010 nebolo vykonané, dohodnutý je odber vzoriek s RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Požadujeme odber vzoriek počas búracích prác aj po vyčistení manipulačného priestoru.

Nebezpečný odpad – kanalizačné potrubie, pracovné odevy, prach z vysávača – balia do PET vriec a odvážajú do skladu NO v areáli SBD Lučenec. Odber nebezpečného odpadu je zmluvne zabezpečený s firmou Detox s.r.o., Banská Bystrica – doteraz sa uskutočnil l odvoz NO v množstve 0,686 t dňa 3.5.2010.

V októbri 2010 požiadalo **SBD Lučenec** o vydanie rozhodnutia k návrhu na odstraňovanie azbestu zo strechy rodinného domu v obci Lupoč – zo stavby bez súvisu s vnútornými priestormi slúžiacimi na pobyt ľudí. Na základe oznámenia činnosti bol vykonaný štátny zdravotný dozor. Celková plocha azbestocementovej krytiny bola cca 400 m^2, čo predpokladalo vznik 4,8 t stavebného odpadu s obsahom azbestových vlákien. Podľa predloženého plánu práce bol pred demontážou strešný plášť nastriekaný prípravkom A-PENETRATION POWER a stabilizáciu a fixáciu. Po odstránení bol materiál zabalený do PE vriec. Manipulačné priestory boli povysávané priemyselným vysávačom s HEPA filtrom a priestor vyhmlený. Nebezpečný odpad zabalený do vriec (Big – Bagov) prepravila na likvidáciu zmluvná firma. Do kontrolovaného pásma bol začlenený celý pozemok okolo rodinného domu, nachádzali sa v ňom písomné oznámenia, piktogramy, zákazové značky,

s prísnym zákazom fajčiť, jesť a piť. Ochrana zdravia zamestnancov bola zabezpečená rovnako ako v prípade rozoberania AZC potrubia v bytových domoch.

Okresné stavebné bytové družstvo Rimavská Sobota požiadalo regionálneho hygienika v dvoch prípadoch o vydanie rozhodnutia k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb bytových domov v meste Fiľakovo – odstraňovali AZC rúry vo vnútorných priestoroch bytových domov. Oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb vydal ÚVZ SR pre OSBD Rimavská Sobota dňa 3.6.2009 č.j. OPPL-3933/2009-Fe.

Oznámenie o činnosti bolo doručené v l prípade - odstraňovanie AZC kanalizačných rozvodov vykonali v bytovom dome na Záhradníckej ul. 11,13,15 vo Fiľakove. Počas sanačných prác bol vykonaný štátny zdravotný dozor, pri ktorom bolo zistené, že práce sú vykonávané podľa schváleného plánu práce. Vyplnené boli 4 dotazníky informovanosti, ich znalosť problematiky je dostatočná. Výmenu AZC kanalizačného potrubia vykonávali 4 zamestnanci, ktorí vlastnia certifikát o odbornej príprave a absolvovali preventívnu lekársku prehliadku. Zdravotný dohľad zabezpečuje pracovná zdravotná služba Revúcka medicínsko – humanitná, n.o., Revúca. Práce vykonávali podľa schváleného plánu práce. Zamestnanci mali k dispozícii jednorázové pracovné odevy (overal), obuv s návlekmi, rukavice, tvárovú polomasku s filtrami triedy P3 prilba a ochranné okuliare. Kontrolované pásmo bolo označené – jednak vstupný priestor bytového domu a časť jednotlivých bytov (WC a chodba), písomné oznámenia, piktogramy, zákazové značky, s prísnym zákazom fajčiť, jesť a piť. Počas vykonávania demolačných prác aj po ich ukončení zamestnanci používali priemyselný vysávač s HEPA filtrom, ktorým vykonali aj hygienickú očistu pracovného odevu a obuvi pred opustením kontrolovaného pásma. Pred začatím prác nastriekali AZC potrubie chemickým prípravkom na stabilizáciu azbestových vlákien, po demontáži porušené potrubie nastriekali znovu a zabalili do PET vriec. Po ukončení sanačných prác povysávali celý manipulačný priestor.

Meranie azbestocementových vlákien na konkrétnom pracovisku nebolo vykonané.

Nebezpečný odpad – kanalizačné potrubie, pracovné odevy, prach z vysávača – balia do PET vriec a odvážajú do skladu NO v areáli OSBD Rimavská Sobota. Odber nebezpečného odpadu je zmluvne zabezpečený s firmou Detox s.r.o., Banská Bystrica – stredisko Rimavská Sobota. Pri výmene AZC potrubia v bytovom dome na Záhradníckej ul. vo Fiľakove predpokladali nebezpečný odpad v množstve 1600 kg.

RONAR s.r.o. Košice - oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb vydal ÚVZ SR dňa 9.8.2006 zn. OOZPP-4086/2006-Kr. Spoločnosť požiadala regionálneho hygienika v Lučenci o vydanie rozhodnutia k návrhu na odstránenie AZC materiálu vo vnútorných priestoroch diaľkovo ovládanej trafostanice na Masarykovej ul. v Lučenci (Dom služieb). V elektrickej trafostanici o rozmeroch cca 7x10m sa nachádza trafokobka, ktorej priečky tvoria AZC dosky o rozmeroch 1,5 x 1,25 m a celkovej výmere cca 20 m2 (200 kg). Na základe oznámenia činnosti bol vykonaný štátny zdravotný dozor pri odstraňovaní azbestu. Práce vykonávali 4 zamestnanci, odborne preškolení spoločnosťou KOHAS s.r.o. Košice. Zdravotný dohľad zabezpečuje pracovná zdravotná služba Ergomed Poliklinika s.r.o. Košice. Zamestnanci mali k dispozícii jednorázové pracovné odevy (overal), obuv s návlekmi, rukavice, tvárovú polomasku s filtrami triedy P3 prilba a ochranné okuliare. Dotazníky informovanosti zamestnanci nevyplnili, pretože počas kontroly už vykonávali prácu v kontrolovanom pásme. Práce boli vykonávané podľa schváleného plánu práce. Vyznačené kontrolované pásmo začínalo hygienickou slučkou – uzatvorená bunka, ktorá slúžila na prezliekanie a očistu pracovníkov (čistá šatňa, hygienická očista, špinavá šatňa). Kontrolované pásmo počas prác bolo pod tlakom vysávané. AZC dosky boli pred demontážou postriekané stabilizačným prípravkom a-penetration power, po demontáži zabalené do PE fólie a uložené do pevných nepriepustných obalov s označením NO. Takto

zabezpečený odpad bol zamestnancami odvezený na skládku VODS a.s. Košice. Spoločnosť Ronar s.r.o. Košice predložila po vykonaní práce vo všetkých zmluvne dohodnutých objektoch v celkovom počte 27 diaľkovo ovládaných trafostaníc. Správa obsahovala fotodokumentáciu činnosti a protokol o stanovení koncentrácie respirabilných vlákien v kontrolovanom pásme po vykonaní sanačných prác (koncentrácia vlákna na $m^3 = 0$).

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikom psychickej pracovnej záťaže nemáme vyhlásené, ani neboli od zamestnávateľov požiadavky na hodnotenie tejto záťaže.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikový faktor DNJZ máme vyhlásený v a.s. Žiaromat Kalinovo v počte 11 zamestnancov na pracoviskách výrobná linka č.1, 2 a odoberanie šamotových predliskov.

V roku 2010 bolo šetrených 16 podozrení na chorobu z povolania v pol.č. 29 v profesiách: lakovač - Lustroj s.r.o.,Halič, ošetrovateľ ošípaných - Agroratka S s.r.o., Kalinovo, operátor výroby - JC Controls s.r.o., Lučenec, zoraďovač sklárskych automatov - Slovglass Poltár s.r.o., závod Katarínska Huta, kuchárka - Reštaurácia Dvor u Jozefa, Lučenec, kuchárka - ZŠ L.Novomestkého, Lučenec, robotník v drevovýrobe Quercus s.r.o., Lučenec, robotník pri triedení tehál Lovinit a.s. Lovinobaňa, robotník na vykládke – Lovinit a.s. Lovinobaňa, operátor linky TRIM - JC Controls s.r.o., Lučenec, odnášač, lisiar – Slovglass Poltár, s.r.o., ošetrovateľka - Thília n.o. Poltár, robotník na vykládke - Lovinit a.s. Lovinobaňa, brusička dreva – Ekoltech s.r.o., Fiľakovo, tavič, lisiar – Slovglass Poltár s.r.o., a zlievárenský robotník – ZPL s.r.o., Cinobaňa..

Z celkového počtu prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 29 bolo priznaných 5 prípadov choroby z povolania.

Za hodnotené obdobie bolo v položke 29 priznaných celkove 34 chorôb z povolania.

Pri hodnotení podľa počtu v organizáciách bolo najviac chorôb priznaných v Slovglass Poltár s.r.o., s celkovým počtom 20 prípadov choroby z DNJZ a to v profesiách: hladinár 5, sklár 4, prehliadač skla 3, lisiar, strojník 3, brusička skla 2, manipulant 1, robotník v kartonáži 1 a tavič 1.

Prehľad výskytu priznaných chorôb z povolania v ostatných organizáciách:

Slovglass Poltár s.r.o., závod Kat. Huta	zoraďovač SA	1,	sklár	1	2 chzp
Žiaromat a.s. Kalinovo	zavážač/lisiar	1,	lisiarka	1	2 chzp
Lovinit a.s. Lovinobaňa	prev.zámočník	1,	triedič tehál	1	2 chzp
Queen Stylle Wood s.r.o. Lučenec	obs. pás.píly	1			1 chzp
Jackuliak s.r.o. Lučenec	strih, kreslička	1			1 chzp
AgroRatka S s.r.o. Kalinovo	dojička, oš.HD	1			1 chzp
Novoker a.s. Lučenec	ručná výroba	1			1 chzp
Ofsajd bar Poltár	***barmanka***	***1***			***1 chzp***
P.C.E.Svediak, Tomášovce	***rob.kartonáže***	***1***			***1 chzp***
ZŠ Novomestského , Lučenec	***kuchárka***	***1***			***1 chzp***
Reštaurácia Dvor u Jozefa, Lučenec	***pom.kuchárka***	***1***			***1 chzp***

2.1.6 Prevencia ochorení súvisiacich s prácou a prešetrovanie na iné poškodenia zdravia so zameraním na ochorenia chrbtice

Cieľom úlohy je uplatňovanie legislatívnych úprav – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a vyhlášky MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami. Pri ŠZD sa zameriavame na dodržiavanie limitov fyzickej záťaže a hmotnosti manipulovaných bremien a hodnotenie pracovných polôh pri výkone práce. Najviac záťaží tohto typu sa vyskytuje pri spracovaní mäsa a výrobe mäsových výrobkov v spoločnosti MECOM GROUP s.r.o. Humenné – závod Lučenec. Spoločnosť sa zaviazala do 31.12.2010 v spolupráci s PZS (PRO CARE a.s. Bratislava) prehodnotiť fyzickú záťaž a prijať účinné opatrenia. Ďalším pracoviskom, kde pri práci môže dôjsť k poškodeniu chrbtice, preto že pracovník vykonáva prácu vo fyzicky telu neprirodzenej pracovnej polohe sú práce pri výrobných linkách. V 1. polroku neboli šetrené ani priznané choroby z povolania v položke č.47 - Iné poškodenia zdravia z práce.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Štátny zdravotný dozor sme vykonávali na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú prácu so zobrazovacou jednotkou prevažnú časť pracovnej doby. Pri výkone ŠZD bolo uplatňované nariadenie vlády SR č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Zamerali sme sa na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách, osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so ZJ. Poskytovanie informácií zamestnancom zo strany zamestnávateľa sme overovali pomocou dotazníkov informovanosti. ŠZD bol vykonaný v 12 prevádzkach s nasledujúcimi výsledkami:

Stavebné bytové družstvo Lučenec (vyplnené dotazníky 8 zamestnancami) - práca so zobrazovacími jednotkami predstavuje väčšinu pracovnej doby u zamestnancov ekonomického, právneho úseku a u informatika, na technickom úseku je práca krátkodobá, rovnako aj v kancelárii prvého kontaktu so zákazníkom. Technické aj priestorové vybavenie je na vysokej úrovni. Nedostatky boli zistené v oblasti ergonomických požiadaviek v položke pracovné sedadlo – niektoré sú bez opierky predlaktia a chýbajú podložky pod dolné končatiny pre zamestnancov, vykonávajúcich trvalú prácu so zobrazovacou jednotkou.
Zamestnanci sa zúčastňujú preventívnych lekárskych prehliadok - očné vyšetrenie bolo vykonané u zamestnancov v r. 2005, pri štátnom zdravotnom dozore bol predložený harmonogram vyšetrení pre rok 2010. Režim práce a odpočinku – závisí od konkrétnej náplne práce, od množstva odborných činností, výsledky ktorých sú potom zaznamenávané na počítači, stanovená je 30 minútová prestávka na obed. Administratívna činnosť umožňuje prerušenie prác so zobrazovacou jednotkou podľa potrieb zamestnanca.

Po konzultácii nedostatkov so zamestnávateľom a oboznámení s legislatívnymi úpravami sme sa stretli s ústretovým prístupom zamestnávateľa, ktorý sa zaviazal riešiť nápravné opatrenia.

Slovenský vodohospodársky podnik š.p. , OZ Banská Bystrica, Správa povodia horného Ipľa Lučenec – štátny zdravotný dozor bol vykonaný na pracoviskách učáreň, sekretariát a dispečing. Náplňou práce je spracovávanie ekonomických údajov, výkazníctvo, zachytávanie hlásení o poruchách a aktuálnom stave a ich prevod do databázy v Banskej Bystrici. Pracoviská sú vybavené kvalitnou počítačovou technikou, programové vybavenie je

prispôsobené nárokom práce a náplni práce. Problémom na ekonomickom úseku sú nedostatočné priestorové podmienky, s čím súvisí aj umiestnenie zobrazovacích jednotiek. Do nápravných opatrení bola zahrnutá požiadavka na doplnenie vhodných pracovných sedadiel a podložiek pre dolné končatiny pri trvalej práci so zobrazovacími jednotkami. Zamestnanci vyplnili 3 dotazníky informovanosti, ich informácie sú dostatočné. Zamestnávateľ sa k zisteným nedostatkom investičného charakteru nevyjadril. Režim práce a odpočinku – závisí od konkrétnej náplne práce, od množstva odborných činností, výsledky ktorých sú potom zaznamenávané na počítači, stanovená je 30 minútová prestávka na obed. Administratívna činnosť umožňuje prerušenie prác so zobrazovacou jednotkou podľa potrieb zamestnanca.

Zamestnanci sa zúčastňujú preventívnych lekárskych prehliadok - očné vyšetrenie vykonávajú ako súčasť cyklických prehliadok zabezpečovaných pracovnou zdravotnou službou.

Europak s.r.o., Lučenec - spoločnosť sa zaoberá výrobou obalov z kartónu a lepenky. Prácu so zobrazovacími jednotkami vykonávajú 3 administratívne pracovníčky, pracujúce v spoločnej kancelárii. Jedná sa o trvalú prácu – ekonomické činnosti, osobná evidencia, spracovanie údajov z výroby, stanovená je prestávka na obed v trvaní 30 minút, krátke prestávky podľa osobnej potreby sú možné kedykoľvek. Zamestnanci vyplnili 3 dotazníky, ich informácie sú dostatočné. Pracoviská sú vybavené LCD monitormi s vysokým stupňom ochrany. Základné pracovné podmienky sú zabezpečené, pracovné priestory sú vyhovujúce, klávesnica, pracovný stôl a pracovné sedadlo zodpovedajú požiadavkám. Osvetlenie pracoviska je počas celého dňa umelé žiarivkové, denné osvetlenie preniká len cez dielňu, v ktorej je kancelária vstavaná. Mikroklimatické podmienky sú zabezpečené celoročne klimatizačným systémom.

Zamestnanci sa zúčastňujú preventívnych lekárskych prehliadok pravidelne podľa osobných potrieb, všetky používajú korekčné prostriedky. Zamestnávateľ bol poučený o povinnostiach v súvislosti so zdravotnou spôsobilosťou zamestnancov pre prácu.

V spoločnosti **THORMA Výroba k.s., Fiľakovo** bol vykonaný opakovaný štátny zdravotný dozor a to na výrobných pracoviskách. Kancelárie sa nachádzajú priamo v dielňach a pracovníčky spracúvajú počas celej pracovnej doby aktuálne údaje z výroby. Od roku 2006 boli aj na týchto pracoviskách vymenené staré monitory za LCD, staré sedadlá boli nahradené novými podľa ergonomických požiadaviek. Požiadavka na doplnenie podložiek pod dolné končatiny bola zahrnutá do záverov záznamu zo štátneho zdravotného dozoru. Spoločnosť predložila písomné stanovisko, v ktorom sa zaväzuje zakúpiť vhodné sedadlá a podložky pod chodidlá do 30.11.2010. Zamestnanci vyplnili 2 dotazníky informovanosti, informácie sú postačujúce.

Dometic Slovakia s.r.o. Fiľakovo – výroba nerezových spotrebičov do karavanov, práca so zobrazovacími jednotkami sa vyskytuje na všetkých úrovniach – v riadení, ekonomických odboroch, v technologickom procese, v skladoch surovín aj hotových výrobkov. Od r. 2006, kedy bola vykonaná podrobná kontrola na všetkých pracoviskách, boli vymenené všetky staré monitory, pracovné sedadlá, zmenili sa ojedinele aj pracovné a priestorové podmienky , keďže bola dokončená stavba lisovne III. Pri opakovanej kontrole v r. 2010 sme požadovali dohliadať na preventívne lekárske prehliadky a doplniť podložky pod chodidlá u pracovníkov, ktorí pracujú so zobrazovacou jednotkou väčšinu pracovnej doby . Zamestnanci vyplnili 3 dotazníky informovanosti, ich vedomosti sú postačujúce.

Kartex VL s.r.o. Fiľakovo - spoločnosť vyrába obaly z kartónu a lepenky. Prácu so zobrazovacou jednotkou počas celej pracovnej doby vykonávajú 2 pracovníčky. V ich náplni práce sú ekonomické činnosti - fakturácie, bankovníctvo, bežná administratívna činnosť. Stanovená je prestávka na obed, prácu možno kedykoľvek prerušiť podľa osobných potrieb a pracovných povinností. Pracovisko je vybavené LCD monitormi s vysokým stupňom

ochrany. Pracovný stôl, klávesnica a pracovné sedadlo zodpovedajú legislatívnym požiadavkám. Pracovisko je priestranné, umožňujú pohyb zamestnanca aj zmenu pracovnej polohy, prostredie nie je hlučné. Osvetlenie je prirodzené aj umelé, na oknách sú namontované žalúzie, tepelná pohoda je zabezpečená centrálnym vykurovaním, prostredie je suché, vetranie prirodzené. Kontrolou boli zistené nedostatky – neboli vykonané lekárske prehliadky v súvislosti s prácou, chýbajú podložky pod chodidlá, zamestnanci neboli preškolení v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami. Zamestnávateľ sa vyjadril, že zistené nedostatky odstráni v priebehu kalendárneho roka. Zamestnanci vyplnili 2 dotazníky informovanosti, informácie sú postačujúce.

ÚDZS –súdno-lekárske a patologicko-anatomické pracovisko Lučenec - plánovaná výmena zobrazovacích jednotiek sa neuskutočnila z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

V nábytkárskom závode **Ekoltech s.r.o. Fiľakovo** bol vykonaný štátny zdravotný dozor na pracovisku autorizovaného bezpečnostného technika. Pracovisko je situované v časti výrobnej haly, pracovné podmienky sú vyhovujúce v zmysle požiadaviek- osvetlenie, vetranie, ochrana proti oslneniu, zobrazovacia jednotka s LCD monitorom, sedadlo nastaviteľné. Zamestnankyňa pri obsluhe zobrazovacej jednotky stráви prevažnú časť pracovnej doby. Čistý pracovný čas nevie udať nakoľko sa odvíja od kvantity aktuálnej práce. Preventívnych lekárskych prehliadok zameraných na očné vyšetrenie sa zúčastňujú všetci zamestnanci zo zobrazovacími jednotkami pravidelne každé dva roky.

Pri obhliadke nového pracoviska – žiadosť o uvedenie priestorov **Výroba razítok - Majster , Marcel Kalmár, Lučenec**, boli posúdené aj priestory pre prácu zo zobrazovacími jednotkami. Priestory spĺňajú požiadavky na predmetný druh činnosti. Nedostatky neboli zistené. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o samozamestnávateľa účasť na skríningových očných vyšetreniach je závislá od prístupu dotyčnej osoby k ochrane svojho zdravia.

Vo výrobnom družstve **Šamotka, Hrnčiarske Zalužany** bol vykonaný štátny zdravotný dozor na ekonomickom úseku. Pracovné priestory sú vytvorené v administratívnej časti, 3 samostatné kancelárie, priestory sú priestranné umožňuje zmenu pracovnej polohy a pohyb zamestnanca. Pracovnou náplňou je spracovanie ekonomických údajov, účtovníctvo, fakturácia, administratívna práca s počítačom. Zadávanie údajov cca 6 hodín denne, obedňajšia prestávka je 30 minút, krátke prestávky si určujú podľa osobnej potreby – toaleta, pitný režim. Pracovné podmienky sú vyhovujúce v zmysle požiadaviek. Pracoviská sú vybavené s LCD monitormi s vyšším stupňom ochrany, pracovný stôl je dostatočne priestranný, výška stabilná, pracovné sedadlo nastaviteľné – 2 prípadoch je potrebné staré sedadlá nahradiť novými podľa ergonomických požiadaviek. Zamestnanci sa zúčastňujú preventívnych lekárskych prehliadok, vyplnili 3 dotazníky, informácie sú dostačujúce.

Žiaromat a.s. Kalinovo – spoločnosť sa zaoberá výrobou žiaruvzdorných materiálov. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný na oddeleniach - marketing, logistika, IS, BOZP a energetika. Pracovné priestory sú vytvorené v administratívnej časti. Náplňou práce je prieskum trhu, vypracovanie štatistík, doprava, revízia, spracovanie ekonomických dát, faktúr, obraty, zisky, zabezpečovanie kontrolných činností – vstupné energie, voda plyn. Pracoviská sú vybavené kvalitnou počítačovou technikou, programové vybavenie je prispôsobené nárokom práce a náplni práce. Pracovné podmienky sú vyhovujúce v zmysle požiadaviek. Problémom na ekonomickom úseku sú nedostatočné priestorové podmienky, ostatné priestory sú priestranné, umožňuje zmenu pracovnej polohy a pohyb zamestnanca. Zamestnanci majú obedňajšiu prestávku 30 minút, krátke prestávky si určujú podľa osobnej potreby. Zamestnanci sa zúčastňujú preventívnych lekárskych prehliadok bez zamerania na prácu s počítačom, vyplnili 10 dotazníkov, informácie sú dostačujúce. Do nápravných opatrení bola zahrnutá požiadavka na doplnenie vhodných pracovných sedadiel a posúdenie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov pre prácu so zobrazovacími jednotkami.

BD Tech, s. r. o. Lučenec – v spoločnosti, kde výrobná činnosť bola ukončená zostali pracovať THP pracovníci. V profesii účtovník pracujú 2 ženy, ktoré sa podujali vyplniť dotazníky informovanosti. Hlavná účtovnícka činnosť trvajúca viac ako polovicu pracovnej zmeny sa vykonáva vo vhodnom prostredí, výhodná je orientácia na SZ, miestnosť je vhodne presvetlená. Informácie zamestnankyne získali z médií, zamestnávateľ obnovuje techniku podľa možností. Ergonomické kritériá sú splnené. Zdravotné ťažkosti zatiaľ neudávajú, absentuje lekárska prehliadka pred zaradením na prácu so ZJ, lekárske vyšetrenia zraku osoby absolvovali z vlastného podnetu.

Obdobná situácia je i v **Poľnonákupe Novohrad, a. s. Lučenec**, kde sa dotazníkovej akcie zúčastnilo 5 zamestnancov z profesií obchodný referent, účtovníctvo, referent technického úseku a vedúci výrobného úseku.

SVOMA, s. r. o. Lučenec – stavebná spoločnosť má 3 THP pracovníkov, ktorí v dotazníku informovanosti hodnotia prácu so ZJ kladne. Zdravotný dohľad nad pracovnými podmienkami pri práci so zobrazovacou jednotkou v tejto firme zabezpečuje pracovná zdravotná služba.

LUNACO, s. r. o. Lučenec – vo firme na výrobe sirupov a nealko nápojov administratívne pracovníčky pracujú viac ako polovicu pracovnej zmeny so zobrazovacou jednotkou. Dotazníky vyplnili 4 zamestnankyne, ktoré informácie čerpajú predovšetkým z médií a z časopisov. Pracovná zdravotná služba pôsobiaca vo firme v uvedenej oblasti nevykazuje činnosť, nakoľko odpovede v dotazníku, týkajúce sa vyšetrení zraku a lekárskych prehliadok pred zaradením na prácu so ZJ boli negatívne. Zamestnávateľ v rámci opatrení smerujúcich k ochrane zdravia u 3 zo sledovaných zamestnankýň vymenil monitory.

2.5 ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

Cieľom úlohy je presadzovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok. Jeden pracovník sa zúčastnil celoslovenského seminára pracovníkov odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR na dosiahnutie jednotného postupu orgánov verejného zdravotníctva pri kontrole uplatňovania chemickej legislatívy (REACH). V druhom polroku bol vykonaný štátny zdravotný dozor v spoločnostiach THORMA výroba k.s., Fiľakovo, FESTAP s.r.o., Bratislava, závod Fiľakovo a K-KART s.r.o., Lučenec. Vo všetkých 3 prípadoch sa jednalo o následných užívateľov, ktorí používajú látku alebo zmes na svoju priemyselnú činnosť. Základne znalosti o novej chemickej legislatíve mali zodpovedné osoby v každom z kontrolovaných podnikov. Vo firme THORMA výroba k.s. sa 2 pracovníčky (manažér ISO a prevádzkový chemik) zúčastnili odborného seminára so zameraním na novú chemickú legislatívu a nariadenia REACH a CLP. Firma K-KART poskytla jednému z dodávateľov podklady o forme použitia dodávaných látok za účelom zahrnutia medzi identifikované použitia. Rôznym spôsobom všetci dodávatelia informovali o procese registrácie – zaslali oznámenia o tom, že požiadali o registráciu dodávaných látok alebo zmesí (napr. SHELL Slovakia s.r.o., Bratislava, U.S.Steel Košice), alebo ako distribútori postúpili informácie o aktuálnom stave procesu registrácie.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec
Termín ukončenia : 15.január 2011

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie so zameraním **na stredne ťažkú prácu**. Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách .

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci sa každoročne zapája do riešenia projektu Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelej populácie. Projekt bol realizovaný v spolupráci s oddelením poradne zdravia na RÚVZ Lučenec. Z vybraného súboru 80 respondentov dospelej populácie bolo vyšetrených v roku 2010 **80 respondentov** so zameraním na **stredne ťažkú prácu** , z toho zastúpených po **20 mužov** dvoch vekových kategórií / 19-34, 35-59 roční / a po **20 žien** tiež dvoch vekových kategórii / 19-34, 35-54 ročné / stredne ťažko pracujúcich (prevažne pracujúcich v potravinárskej výrobe a maloobchode v okrese Lučenec a Poltár). Každý účastník vyplňoval dotazník, ktorý tvoril 1 – denný jedálny lístok so zoznamom jedál a nápojov ktoré respondent skonzumoval v priebehu ľubovoľného dňa , dotazník o stravovacích zvyklostiach a pohybovej aktivite, údaje – meno, vek, výška, hmotnosž, obvod pásu a bokov. Súčasťou projektu bolo vyšetrenie každého účastníka, ktoré pozostávalo z merania krvného tlaku, pulzu a odberu kapilárnej krvi prístrojom Reflotron na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu – cholesterol, HDL, LDL, triglyceridy, glukóza. Následne získané údaje boli spracovávané v programe ALIMENTA verzia 4.3e , z výsledkov jednotlivých respondentov bolo následne vyhodnotené % plnenia odporúčaných denných dávok živín pre dané vekové skupiny. Údaje z dotazníkov a vyšetrení boli zaznamenávané v závere roku 2010 vyhodnotené tabuľkovou formou v štyroch výstupných súboroch / Somat, Faktory, Pohyb, Spotreba / za celé sledované obdobie . Projekt bol zaslaný na ďalšie spracovanie a celoslovenské vyhodnotenie na RÚVZ Banská Bystrica a Poprad. Realizačným výstupom úlohy je sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách ako aj sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách. Úlohou je aj vytvorenie relevantných podkladov pre regulovanie regionálnej a celoštátnej výživovej politiky u obyvateľov SR. Nakoľko v Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení bol prijatý Program ozdravenia výživy obyvateľov SR, ktorý bol aktualizovaný v roku 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu Zdravie 21. storočia.

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec
Termín ukončenia : 30.december 2010

Cieľ: Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

V rámci plnenia tejto úlohy boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy odoberané vzorky kuchynskej soli v maloobchodných predajniach potravín a v potravinárskych výrobniach (napr. pekárne) v lokalitách okresu Lučenec a Poltár na laboratórne vyšetrenie **stanovenia jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného**. Spolu bolo odobratých **24 vzoriek** kuchynskej soli, z čoho 10 vzoriek bolo z tuzemskej výroby baliarne Prešov, 14 vzoriek kuchynskej soli z dovozu, pričom všetky vzorky vyhoveli. Úloha bola spracovaná v tabuľkovej verzii formou vyhodnotenia sledovania ukazovateľov chemického vyšetrenia - stanovenia KJ a KJO_3 a u vzoriek z dovozu aj ferokyanidu draselného.
Úloha zabezpečuje monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli vo vybraných potravinách , pretože v rámci Potravinového kódexu SR je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu a monitorovanie jódu v organizme v II. etape úlohy poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín. Realizačným výstupom úlohy bude získané údaje z monitoringu porovnávať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR.

3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Gestor úlohy : ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec
Termín ukončenia : 30.marec 2011

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok, dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov

V rámci plnenia úlohy bolo pracovníčkami RÚVZ Lučenec spolu odobratých 10 vzoriek kozmetických výrobkov z distribučnej siete. Z toho boli **4 vzorky** kozmetických výrobkov - dekoratívna kozmetika pre deti a bábiky za účelom **stanovenia ťažkých kovov** (Pb, Cd, Hg, Ni). Uvedené druhy kozmetických výrobkov sa podrobili chemickej analýze v akreditovanom laboratóriu RÚVZ Žilina a vyhoveli požiadavkam platnej legislatívy.
Pri odbere vzoriek sa sledovalo a hodnotilo aj ich označovanie. Dátum minimálnej trvanlivosti bol u 2 výrobkoch označený dátumom spotreby a u 2 výrobkoch dátumom minimálnej trvanlivosti.
V II. polroku bolo odobratých **6 vzoriek** kozmetických výrobkov pre deti (4 vzorky z dovozu v rámci EÚ a 2 vzorky z domácej produkcie) – čistiace výrobky, za účelom stanovenia konzervačných látok ako sú ostatné soli kyseliny benzoovej, estery kyseliny benzoovej a sledovania mikrobiologickej čistoty (CPM, Candida albicans, Staphyl. aureus, Pseudomonas aeroginosa). Z uvedených vzoriek nevyhoveli 2 vzorky kozmetických výrobkov (1 vzorka z domácej produkcie a 1vzorka z dovozu) po mikrobiálnej stránke pre zvýšený počet mikroorganizmov viac ako 90 000 KTJ g^{-1}.
Pri odbere vzoriek sa sledovalo a hodnotilo aj ich označovanie. Dátum minimálnej trvanlivosti bol u 5 výrobkoch označený - najlepšie spotrebovať do: a u 1 výrobku označený dátumom spotreby.

Na základe nevyhovujúcich výsledkov u **2 vzoriek** kozmetických výrobkov bola vykonaná opakovaná analýza vzoriek , pričom uvedené vzorky vyhoveli požiadavkám legislatívy. Uvedené skutočnosti boli oznámené RÚVZ v ktorých sídlach sa nachádzali dovozcovia a výrobcovia uvedených nevyhovujúcich kozmetických výrobkov na ich ďalšie došetrenie.
Pri predaji kozmetických výrobkov pre deti sa v rámci výkonu ŠZD sledoval spôsob manipulácie s výrobkami, uskladnenie, dodržiavanie hygieny predaja, doby minimálnej trvanlivosti pre predaji kozmetických výrobkov.
Kontrola regulovaných látok v kozmetických výrobkoch vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Gestor úlohy : ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec
Termín ukončenia : 31.december 2011

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, Formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia a kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.
V rámci plnenia úlohy v roku 2010 RÚVZ Lučenec nebol do programu zaradený a ani neboli pracovníčkami RÚVZ Lučenec odobraté žiadne plastové výrobky pre deti z distribučnej siete. Úloha bude plnená po oznámení RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici v priebehu roku 2011 podľa harmonogramu v rámci plnenia Viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín aktualizovaného na rok 2011.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Gestor úlohy : ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Poprad
Termín ukončenia : 31.december 2011

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

RÚVZ Lučenec sa na plnení úlohy bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov v roku 2010 nepodieľal.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha: **4.1 Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže**
Gestor: ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava
Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR
Termín ukončenia : rok 2010

RÚVZ Lučenec sa na plnení tohto projektu nepodieľalo.

Úloha: **4.2 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku**
Gestor: ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva
Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR
Trvanie projektu : rok 2009 – 31.12.2010
Termín ukončenia : rok 2010

RÚVZ Lučenec sa na plnení tohto projektu nepodieľalo.

Úloha: **4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku**
Gestor: Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR
Termín ukončenia: priebežne podľa požiadaviek gestora

Riešená úloha bola ukončená zaslaním dotazníkov na ÚVZ SR v Bratislave v 1. polroku 2010.

Úloha: **4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia**
Gestor: ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže a podpory zdravia obyvateľstva
Riešiteľské pracoviská : RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrice, RÚVZ so sídlom v Bardejove, RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Michalovciach, RÚVZ so sídlom v Poprade, RÚVZ so sídlom v Prešove, RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, RÚVZ so sídlom v Rožňave, RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi, RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni
Trvanie projektu : rok 2009 – 31.12.2010
Termín ukončenia:31.12.2010

RÚVZ Lučenec sa na plnení tohto projektu nepodieľalo.

Úloha: **4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál**
Gestor : RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR
Spolupracuje : LF UK Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica, VÚP Bratislava
Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR
Trvanie projektu : 22.05.2008 – 31.12.2013

V druhom polroku sa projekt realizoval nasledovne: Získané údaje z dotazníkov stravovacích zvyklostí, pohybového režimu, výživových preferencií, 24 hodinovej stravovacej

anamnézy a 24 hodinového pohybového režimu sa nahrávali do databázy v programe MS Excell, čomu predchádzalo spracovanie 24 hodinovej stravovacej anamnézy v programe Alimenta ver.4.3. Spracovaných bolo 120 dotazníkov. Na vyžiadanie gestora projektu boli do databázy nahrané aj získané údaje výsledkov laboratórnych vzoriek obedov súboru žiakov I.stupňa základných škôl kde sa realizoval uvedený projekt. Databázy získaných údajov boli zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu.

Úloha: **4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách**
Gestor: RÚVZ Banská Bystrica, ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská : vybrané RÚVZ v SR
Termín ukončenia: rok 2012

V druhej fáze projektu sme zrealizovali zber údajov z preventívnych prehliadok v pediatrických ambulanciách. V spolupráci so šiestimi pediatrami sa zozbierali údaje z mestských a vidieckych detských ambulancií u populácii detí vo veku 11 rokov v počte 50 a u populácií detí vo veku 17 rokov v počte 22. Pediatri zaznamenali údaje do formulára „Skríning detskej populácie“. Do formulára zaznamenali identifikačné údaje dieťaťa, antropometrické údaje, výsledky vyšetrení celkového cholesterolu, tlak krvi a rodinnú anamnézu. Súčasťou formulára je aj dotazník, ktorý zahŕňa hlavné potravinové komodity, pričom sa zisťuje frekvencia ako často vyšetrovaná osoba danú potravinu konzumuje. Údaje zo skríningových formulárov a dotazníkov sme nahrávali do databázy vytvorenej v programe Epi- info a zaslali v určenom termíne gestorovi projektu na ďalšie spracovanie

6. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

Spracovala: *MUDr. Simona Fančiová*
vedúca oddelenia epidemiológie
V Lučenci dňa 10**.** 01. 2011

Č.Ú.
6.1.Národný imunizačný program SR

6.2. Surveillance infekčných chorôb

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

6.4. Nozokomiálne nákazy

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

6.1.Národný imunizačný program SR:

IMUNIZAČNÝ PROGRAM
KONTROLA OČKOVANIA

Dôsledným plnením Imunizačného programu (NIP SR) sa naďalej udržal priaznivý trend výskytu tých prenosných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním.
Metodické vedenie – imunizácia

Júl:

1.Očkovanie detí v 13.roku života – informácia - Lc- 28x, Pt-6x

August:

2. Informácia k preočkovaniu adolescentov v 13.roku života - Lc 20x, Pt-6x

September:

3. Žiadosť o distribúciu informácie o realizácii XVI. Vakcinačného dňa SR - Lc 54x, Pt 16x

Október:

4. Žiadosť o distribúciu informácie - „Zabezpečenie protiepidemických opatrení v súvislosti s pandémiou chrípky“ - Lc – 10x

November:

5. Upozornenie a výzva na zvýšenie aktivít v podpore očkovania proti chrípke v sezóne 2010/2011 - Lc 41x, Pt - 12x

December:

6. Očkovací kalendár na rok 2011 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých (platnosť od 1.1.2011) - Lc 59x, Pt - 16x

Iné - metodické vedenie
okres Lučenec 212
okres Poltár 56

Úradná kontrola očkovania za obdobie od 01.09.2009 do 31.8.2010 bola vykonaná v mesiacoch september a október 2010. Úroveň zaočkovanosti detskej populácie v okrese Lučenec sa pohybovala v rozmedzí od 95% - 100%. Kontrola bola vykonaná v 16 ambulanciách všeobecného lekára pre deti a dorast.
Úroveň zaočkovanosti v okrese Poltár sa pohybovala v rozmedzí od 95,1% - 99,1%. Kontrola bola vykonaná v 6 všeobecných ambulanciách pre deti a dorast.

Články do novín:
Mestské noviny, Týždenník mesta Lučenec, ročník 6, cena zdarma.
e-mail: MESTSKENOVINY@LUCENEC.SK, WEB: WWW.LUCENEC.SK
TEL.: 047/4513123, 047/4513121
20.8.2010: článok v Mestských novinách mesta Lučenec, názov: **Hygiena a dezinfekcia rúk.**
22.10.2010: článok v Mestských novinách mesta Lučenec, Týždenník mesta Lučenec, ročník 6, číslo 40, s. 8, názov: **Jeseň s chorobami** – prevencia, význam očkovania proti chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám (IPN).
03.12.2010: MsN, názov článku: **Prvý december Svetový deň boja proti HIV/AIDS,** ročník 6, číslo 46, strana 7.
Elektronické spracovanie článku pre:
Názov: **Okresné epidémie EPI Cinobaňa, EPI Holiša.**
07.12.2010: televízia STV, p. Martina Kvačkajová
07.12.2010: TASR, Mgr. Denisa Horváthová
07.12.2010: Tvlocall, Eva Szekeresová
08.12.2010: denník PRAVDA

Vydávanie medzinárodných očkovacích preukazov(certifikátov) (MOP): 0
Vydávanie medzinárodných certifikátov o negativite protilátok HIV(anti HIV 1,2/AIDS agent antibodies/: 0

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V rámci **projektu PHARE pre odbory epidemiológie** sme zapojení do posilnenia epidemiologickej a laboratórnej surveillance infekčných ochorení.
Mesačné analýzy prenosných ochorení za II. polrok 2010 sa vykonávajú podľa platnej legislatívy.
Epidemiologické vyšetrovanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiol. situácii vo výskyte prenosných ochorení.
Protiepidemické opatrenia sa zabezpečujú v plnom rozsahu.
Mikrobiologické monitorovanie prostredia pri preventívnych previerkach HER sa vykonáva.
Mikrobiologickú diagnostiku nám zabezpečuje neštátne oddelenie klinickej mikrobiológie K-M-lab.,spol s r.o.vo VšNsP,n.o. Lučenec. Dobrú spoluprácu máme pri dg VHA,VHB,VHC v neštátnom klinickom laboratóriu klinickej biochémie S - K - lab., spol s r.o.
Program EPIS slúži na zabezpečenie komunikácie so sieťami EÚ a SZO pre surveillance infekčných ochorení. SR spolupracuje s ECDC v rámci programu FWD. FWD je program pre alimentárne infekcie a zoonózy, zbiera a analyzuje údaje o výskyte ochorení.
Systém EPIS poskytuje tabelárne a grafické spracovanie údajov o výskyte prenosných ochorení vrátane chrípky a umožňuje ich analýzu. Údaje o výskyte epidémií vkladajú epidemiológovia RÚVZ v SR do systému EPIS. V rámci surveillance chrípky a ARO sa v chrípkovej sezóne vykonáva diferencovaný zber údajov o chorobnosti populácie od vybraných lekárov prvého kontaktu. Hlásenie chrípky a chrípke podobných ochorení je na dobrej úrovni. V spádovom území RÚVZ hlásenie ARO zabezpečuje pravidelne 6 sentinelových lekárov, oddelenie vnútorného lekárstva VšNsP Lučenec, n.o..
BSN (Basic Surveillance network) hlásenie prenosných ochorení do európskej siete podľa špecifikácie a požiadaviek EÚ CDC. V priebehu roku 2005 sa zaviedlo hlásenie všetkých 49 druhov ochorení podľa požadovanej štruktúry, v čom sa pokračuje.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyetídy

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).
Sledujeme výskyt ACHO, seróznych meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na diagnostiku.
V okrese Lučenec je jedno odberné miesto odpadovej vody kanalizačný zberač ČOV v meste Lučenec.
Za II. polrok 2010, k 31.12.10 sme vykonali 3 odbery na monitorovanie cirkulácie enterovírusov v odpadových vodách podľa pokynov referenčného laboratória pre poliovírusy.,neboli izolované VDPV. Výsledky odberov odpadových vôd na virologické vyšetrenia boli negatívne v počte 3.
V okrese Poltár je ČOV, neboli nariadené odbery odpadovej vody.

Týždenné spracovanie chrípky a chrípke podobných ochorení:
V okrese Lučenec - 25
V okrese Poltár - 25

Očkovanie v chrípkovej sezóne 2009/2010 proti **sezónnej chrípke** a proti invazívnym pneumokokovým nákazám (IPN) u osôb umiestnených v **zariadeniach sociálnych služieb**:
V okrese Lučenec: počet osôb 586, z toho zaočkovaných 411 osôb (70,1%).
Počet zaočkovaných proti IPN - 132 osôb (22,5%).

V okrese Poltár: počet osôb 161, z toho zaočkovaných 149 osôb (93%).
Počet očkovaných vakcínou proti IPN bolo u 0 osôb.
Očkovanie proti chrípke **u detí do 15 rokov** veku:
V okrese LC: proti sezónnej chrípke 529
proti pandemickej chrípke 46
proti Streptococcus pneumoniae 43
V okrese PT: proti pandemickej chrípke 10
proti sezónnej chrípke - **110**
proti S. pneumoniae - 18

Počty ľudí zaočkovaných PANENZOU v spáde RÚVZ so sídlom v Lučenci – okres Lučenec a okres Poltár**.**
Pandemická vakcína PANENZA.
1. Počet zaočkovaných detí:
Deti 0-15 rokov z kontroly očkovania (ďalej len KO) k 31.8.2010:
Okres Lučenec: 46
Okres Poltár: 10

2. Iné osoby:
Okres Lučenec:
Počet zaočkovaných **zdravotníckych pracovníkov:** 22
Ostatné očkované osoby /nezdravotnícki pracovníci/ **bez bližšieho triedenia:** 299
Okres Poltár:
Deti nad 15 rokov: 2
Počet zaočkovaných **zdravotníckych pracovníkov:** 6
Ostatné očkované osoby /nezdravotnícki pracovníci/ **bez bližšieho triedenia:** 116
Vykonaná kontrola mimoriadneho odporúčaného očkovania proti pandemickej chrípke k 30.11.2010.

EPIDEMIOLOGICKÉ VYŠETROVANIE V OHNISKÁCH NÁKAZY(okrem NN):
Prvá návšteva v ohnisku: okres Lučenec - 59,okres Poltár - 53
Opakované návštevy v ohnisku: okres Lučenec - 0, okres Poltár - 0
Počet vyšetrených osôb: okres Lučenec 1421 , okres Poltár 2012
Zvýšený zdravotný dozor: okres Lučenec - 1778, okres Poltár - 2562
Lekársky dohľad: okres Lučenec - 1778, okres Poltár - 2562
Iné protiepidemické opatrenia: okres Lučenec - 41, okres Poltár - 47

ODBER VZORIEK NA MIKROBIOLOGICKÉ VYŠETRENIE(okrem NN):
Vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:
Potraviny: okres Lučenec - 0, okres Poltár - 0

VÝPISY POTREBNÝCH ÚDAJOV K SPRACOVANIU NÁKAZ,ev. ANALÝZ:
Z chorobopisov: okres Lučenec - 0, okres Poltár - 1
Zo zdravotných záznamov:okres Lučenec - 1, okres Poltár - 2
Iné: okres Lučenec - 167, okres Poltár - 88

ANALÝZA EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE:
Denná: IS EPIS: okres Lučenec - 75, okres Poltár - 43
Týždenná: zvodka: okres Lučenec - 25, okres Poltár - 25
Mesačná: mesačník: okres Lučenec - 6, okres Poltár - 6

Ročná: okres Lučenec - 0, okres Poltár - 0
Príprava podkladov: zvodka: okres Lučenec - 46, okres Poltár: 43

NN-ŠZD-KONTROLA HER a BOT + Mikrobiálny monitoring + kontrola nápravných opatrení: Spolu:
Kontroly pracoviska okres Lučenec - 70
Okres Poltár - 19
Opakované návštevy okres Lučenec - 0
Odber vzoriek zo sterilných materiálov Lučenec - 14
Odber vzoriek z prostredia Lučenec - 40
Odber vzoriek z ovzdušia Lučenec - 18
Odber iných vzoriek Lučenec - 0

OKRES LUČENEC**:**
Celkový počet HVS: 76
Z toho kontrolovaných: 33
Celkový počet AUT: 26
Z toho kontrolovaných: 14
Celkový počet FS: 1
Z toho kontrolovaných: 1
OKRES POLTÁR**:**
Celkový počet HVS: 16
Z toho kontrolovaných: 2

Celkový počet AUT: 4
Z toho kontrolovaných: 2

Celkový počet FS: 0

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

IS EPIS - Epidemiologický informačný systém verejného zdravotníctva
Projekt PHARE EÚ

HODNOTENIE za II. polrok 2010 **okres Lučenec**:
Počet spracovaných a do systému vložených prípadov**: 167**
Z toho potvrdených 77
Možných 90
Pravdepodobných
Nepotvrdených 0
Nosič 0
Počet spracovaných ohnísk: 59

Počet chránených kontaktov očkovaním: 1778
Inak: 41

Opatrenia prijaté - rozhodnutím: 182 (lekársky dohľad, ZZD): 182
Pokynom na mieste: 86

Zoznam epidémií: 1 ohnisko: MKCH: B15 **EPI Holiša** 28 prípadov

Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie): 0

HODNOTENIE za II. polrok 2010 **okres Poltár:**

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov: 89
Z toho potvrdených 57
Možných 32
Pravdepodobných 0
Nepotvrdených 0
Nosič 2
Počet spracovaných ohnísk: 53
Počet chránených kontaktov očkovaním: 2562
Inak: 47

Opatrenia prijaté - rozhodnutím: 213
Pokynom na mieste: 237
Zoznam epidémií: 1 ohnisko **EPI Cinobaňa** 35 prípadov
Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie): žiadny

Absolvované vzdelávanie: MUDr. Simona Fančiová
Tatiana Abelovská, DAHE

Konzultačný deň: využívanie programu EPIS, RÚVZ BB	17.05.2010

6.4. Nozokomiálne nákazy

Zdravotnícke zariadenia v spádových okresoch neboli zapojené do programu HELICS na surveillance vybraných NN.VšNsP,n.o. Lučenec má vlastné oddelenie prevencie NN-oddelenie hygieny a dezinfekcie(marketingové oddelenie) s hlavnou hygieničkou a námestníčkou pre ošetrovateľstvo , ktoré pracuje v kontrolnej činnosti nezávisle od oddelenia epidemiológie. V zariadení majú informačný systém NN cez program MEDEA, ktorý je inštalovaný na lôžkových oddeleniach.V zariadení sa robí vlastný monitoring sterov z prostredia podľa aktuálnosti na jednotlivých oddeleniach-v spolupráci s mikrobiológiou K-M lab. neštátne ZZ.
Priebežné monitorovanie závažných NN sa vykonáva.
V regióne sa nachádza jedno ústavné ZZ-VšNsP,n.o. Lučenec.
Jedná sa o neziskovú organizáciu od r.2005.
V areáli nemocnice sa prevádzkuje viac budov(5 budov: 4 pavilóny a 1 budova polikliniky).
V okrese Lučenec sú 3 neštátne polikliniky,v okrese Poltár 1 neštátna poliklinika.
Výkon štátneho zdravotného dozoru: Úlohy v rámci ŠZD sú evidované v administratívnom systéme úradu. Každá žiadosť je evidovaná pod číslom a priradená k spisu-vrátane rozhodnutia a kontroly plnenia termínov vybavenia.

Výkon ŠZD - pri steroch-odd.VšNsP,n.o. Lučenec: Stery: 40
Vzdušný spad: 18
Sterilné stery: 0
Sterilný materiál: 14

Kontrola nápravných opatrení: 0 x Lc

Mikrobiálny monitoring: 4 x Lc

ŠZD-ambulancie+VšNsP,n.o. Lučenec: 70
Poltár : 19

Vydané:
Rozhodnutia k schváleniu prevádzkového poriadku: okres Lučenec 1
okres Poltár: 0
Rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky a schválenie prevádzkového poriadku:
Lučenec: 6
Poltár: 1

Zastavené konanie: 1
Záväzné stanoviská: Lučenec: 2
Poltár: 0
Iné stanovisko: Lučenec: 10
Poltár 2
Výzva: Lučenec: 2
Poltár: 0

Epidémia, alebo zvýšený výskyt klinicky sa manifestujúcich NN zaznamenané neboli, podobne ani úmrtie v súvislosti s NN.
NN v II. polroku 2010:
Hlásených boli 0 NN zo VšNsP,n.o.Lučenec.
NN podľa diagnóz a etiolog.agens:
0 x T81.3: Rozpad OP rany nezatriedený inde:
Klinická forma: ranová, lokalizácia infekcie: infekcia v mieste OP rany - EA: 0
Výskyt závažných patogénov, napr. MRSA z celkového počtu Staphylococcus aureus nebol hlásený.
Vírusové črevné NN neboli hlásené.
NN boli vyliečené.
Na úseku prevencie nozokomiálnych nákaz je dobrá spolupráca s jednotlivými oddeleniami. Hlásna služba NN sa mierne zlepšila, jedná sa o pasívny zber údajov. Pri závažných NN sú sledované jednotlivé etiologické agensy a rezistencia na antibiotiká.
V II. polroku 2010 bolo odobratých v rámci ŠZD 72 vzoriek zo zdravotníckych zariadení. Kontrola funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov bioindikátormi bola dokladovaná protokolom v 94 prípadoch (aj opakované kontroly). V rámci prevencie NN oddelenie epidemiológie RÚVZ úzko spolupracuje s oddelením hygieny a dezinfekcie VšNsP, n.o. Lučenec. Zamestnanci RÚVZ usmerňujú zodpovedných pracovníkov VšNsP, n.o. Lc v rámci ŠZD alebo represívnymi opatreniami.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo(pandémia, bioteroristické útoky).

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

Za II. polrok 2010 v spádovom území RÚVZ nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

V prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej udalosti alebo situácie sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania, ktoré bolo za II. polrok 2010 uskutočnené v okrese Lc v 18 prípadoch + v okrese PT v 15 prípadoch.
MKCH: B15: v okrese Lučenec 12
v okrese Poltár 9
Zoznam epidémií: **EPI Holiša** 28 prípadov
EPI Cinobaňa 35 prípadov

*EPIDÉMIA **EPI Cinobaňa:***
Rok 2010
Stav epidémie: vyšetrovaná
Kód diagnózy: B15: Akútna hepatitída A
Počet exponovaných (osoby podozrivé osoby z nákazy): 795
Počet infikovaných 35
Z toho chorých: 35, prevažne občania **rómskeho etnika**
Počet hospitalizovaných: 22
Attack rate 4,4 %
Dátum vzniku prvého ochorenia: 16.07.2010
Dátum vzniku posledného ochorenia: 30.11.2010
Prameň nákazy: človek chorý
Faktor prenosu: kontaminované prostredie, predmety, ruky
Zistené nedostatky podmieňujúce vznik epidémie: nízka hygienická úroveň v zariadení, domácnosti, nedostatočná dezinfekcia, nedisciplína
Faktor dokázaný: epidemiologicky
Miesto vzniku nákazy: iné, domácnosť
Mechanizmus prenosu: priamy kontakt, ingescia
Miesto kontaminácie faktoru prenosu: neznáme
***Príčiny**, ktoré prispeli k vzniku epidémie:*
Nízky hygienický štandard bývania, nízka osobná a celková hygiena rómskeho etnika.
Nedostatočné zásobovanie obyvateľov zdravotne bezchybnou pitnou vodou a nedostatočná kanalizácia.
Nízka zamestnanosť, vzdelanosť, nízka sociálna a kultúrna úroveň a nízke zdravotné uvedomenie rómskeho obyvateľstva.
Migrácia rómskeho obyvateľstva počas prázdnin do ďalších oblastí s nevhodnými komunálno-hygienickými podmienkami.
Protiepidemické opatrenia (**Zvýšený zdravotný dozor/ďalej len ZZD/, lekársky dohľad, aktívna imunizácia)* ***vykonané v plnom rozsahu.

*EPIDÉMIA **EPI Holiša:***
Rok 2010
Typ epidémie: lokálna
Obce: Holiša, Biskupice, Fiľakovo
Stav epidémie: vyšetrovaná
Okres Lučenec
Kód diagnózy: B15: Akútna hepatitída A
EA: Agens - vírus hepatitídy A
Počet exponovaných (podozrivé osoby z nákazy): 606
Počet infikovaných 28
Z toho chorých: 28, prevažne občania **rómskeho etnika**
Počet hospitalizovaných: 16
Attack rate 4,62 %

Dátum vzniku prvého ochorenia: 10.08.2010
Dátum vzniku posledného ochorenia: 02.12.2010
Prameň nákazy: človek chorý
Faktor prenosu: kontaminované prostredie, predmety, ruky
Zistené nedostatky podmieňujúce vznik epidémie: nízka hygienická úroveň v zariadení, domácnosti, nedostatočná dezinfekcia, nedisciplína
Faktor dokázaný: epidemiologicky
Miesto vzniku nákazy: iné, domácnosť
Mechanizmus prenosu: priamy kontakt, ingescia
Miesto kontaminácie faktoru prenosu: neznáme
***Príčiny**, ktoré prispeli k vzniku epidémie:*
Nízky hygienický štandard bývania, nízka osobná a celková hygiena rómskeho etnika.
Nedostatočné zásobovanie obyvateľov zdravotne bezchybnou pitnou vodou a nedostatočná kanalizácia.
Nízka zamestnanosť, vzdelanosť, nízka sociálna a kultúrna úroveň a nízke zdravotné uvedomenie rómskeho obyvateľstva.
Migrácia rómskeho obyvateľstva počas prázdnin do ďalších oblastí s nevhodnými komunálno-hygienickými podmienkami.
Protiepidemické opatrenia (*Zvýšený zdravotný dozor/ďalej len ZZD/, lekársky dohľad, aktívna imunizácia)* ***vykonané v plnom rozsahu.***

Pandemická pripravenosť, havarijná pripravenosť
Boli aktualizované **Havarijné plány pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie** pre okres Lučenec a Poltár osobitne s konkrétnymi úlohami a kontaktnými osobami**.**
Bol aktualizovaný samostatný plán pre prípad výskytu pandémie ľudskej chrípky a výskytu vtáčej chrípky (**pandemický plán**). Všetci zamestnanci oddelenia epidemiológie sú členmi výjazdovej skupiny pre prípad výskytu vtáčej chrípky a sú kompletne vybavení OOPP a materiálnym vybavením pre potreby dezinfekcie.
Je zabezpečená vzájomná pružná informovanosť s praktickými lekármi a zamestnancami RVaPS- spolupráca pri vyšetrovaní niektorých zoonóz.
Dôsledne sa plnili prípisy a listy ÚVZ SR.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb
Za II. polrok 2010 boli aktualizované údaje kontaktných osôb pracovných skupín na ÚVZ SR v prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie.

Surveillance chrípky.
Hlásenie výskytu ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia je na dobrej úrovni, vkladanie dát v programe EPIS sa uskutočňuje každý pracovný týždeň počas celého roka.
V spádovom území RÚVZ Lučenec hlásenie ARO zabezpečuje pravidelne 6 sentinelových lekárov (3 pediatri a 3 všeobecní lekári pre dospelých) a 2 iné PLDD a aj hlásenie ostatných lekárov prvého kontaktu je na dobrej úrovni.

Aktualizované zloženie výjazdových skupín:

Zloženie troch pracovných skupín na likvidáciu možných ohnísk vtáčej chrípky za RÚVZ so sídlom v Lučenci:

1.MUDr.Simona Fančiová,odborný radca, vedúca oddelenia epidemiológie-vedúci zásahovej skupiny-mobil:0918621924

Členovia: MVDr. Mária Martišová, Valéria Lörenčíková, Alexander Kolenkáš
2.MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH, regionálny hygienik - vedúci zásahovej skupiny-mobil: 0905536551
Členovia: Mgr.Alžbeta Nagyová, Tatiana Abelovská, Janka Sabóová
3.Ing. Edita Krekáčová, poverená vedením OPPL a toxikológie -vedúci zásahovej skupiny-mobil: 0915 803 730
Členovia: Bc. Ildikó Fungáčová, Bc. Eva Hanesová, Július Svoreň

Aktualizácia Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky za rok 2010.
Členovia výjazdovej skupiny RÚVZ Lučenec pre územný obvod okresov Lučenec a Poltár.
Aktuálne platné kontaktné údaje za RÚVZ Lučenec.
MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH, regionálna hygienička:
Telefónne číslo: 047/43 225 67
Fax: 047/43 225 67
Služobný mobil: 0905 536 551
e-mail: lc.lehotayova@uvzsr.sk
MUDr. Simona Fančiová, vedúca oddelenia epidemiológie:
Telefónne číslo: 047/43 235 72
Služobný mobil: 0918 601 924
e-mail: lc.fanciova@uvzsr.sk

Členovia výjazdovej skupiny pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie (hrozby a naliehavé situácie),t.z.úmyselné vypustenie biologických a chemických látok)
MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH - regionálny hygienik
Ing. Edita Krekáčová- poverená vedením OPPL a toxikológie - za poľnohosp. pracovné priestory
MVDr. Mária Martišová - pri ohrození potravín
MUDr. Simona Fančiová - pri mimoriadnej epidemiologickej situácii (MES)
Janka Sabóová - pri ohrození ovzdušia a vôd

Do IS EPIS - **SRV** zoznam **za okres Lučenec** za II. polrok 2010 boli vložené tieto MES:
1.Iné závažné sporadické ochorenia + lokálne epidémie: 18 spolu
MKCH: A39.0 1x
MKCH: B15: 17x

Za okres Poltár za II. polrok 2010 do **SRV** tieto MES:
1.Iné závažné sporadické ochorenia + lokálne epidémie: 15 spolu
MKCH: B15 15x

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1. „ Materské centrá“

Cieľ projektu: výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Materské centrum „Nezábudka“ v Lučenci je miesto pre stretávanie sa matiek prevažne na materskej dovolenke. Umožňuje matkám s malými deťmi vyjsť z pozície sociálnej izolácie, ktorú im navodzuje celodenná náročná starostlivosť o malé deti.
Materské centrum CESPOM združuje mamičky zo sociálne slabších a rómskych rodín. V rámci spolupráce s týmito centrami realizujeme prednáškové bloky a besedy (zdravý životný štýl, zdravá výživa....).
Podľa tematického okruhu poskytujeme písomný informačný materiál k jednotlivým témam.
Úloha „Materské centrá „ v 1. polroku sa neplnila kvôli nezáujmu zo strany organizátorov materského centra.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Charakteristika projektu : zvýšenie kvality zdravia ľudí a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov. Cieľová skupina: obyvatelia SR vo veku nad 65 rokov. Hlavný cieľ: zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí.
V domovoch dôchodcov boli realizované nasledovné edukačné aktivity :

Klub dôchodcov, Liga proti reumatizme v Lučenci
15 – 21. marec - Týždeň uvedomenia si mozgu – medzinárodná akcia – propagovaná v rámci projektu Mám 65+ a teší ma že žijem zdravo
25.marec - Dopravná výchova pre verejnosť aj seniorov – Bezpečnosť cestnej premávky – Cesta pre život
12.11.2010 – Zdravý životný štýl - prednáška spojená s diskusiou- 40 klientov

Domov dôchodcov a sociálnych služieb Sušany
odborná prednáška pre klientov na tému :
Ochorenia dýchacích ciest - pneumónie – 15.04.2010 , spojená s diskusiou k danej problematike a odborným poradenstvom , meranie krvného tlaku – 32 klientov
Bezpečnosť cestnej premávky – Cesta pre život – premietanie DVD filmu
Výživa v starobe – 26.08.2010 –prednáška, odborné poradenstvo a meranie krvného tlaku – 31 klientov

Klub dôchodcov – Vidiná
Skupinové poradenstvo na prevenciu úrazov – informácie o bezpečnosti cestnej premávky pre širokú verejnosť - Bezpečnosť cestnej premávky 12.05.2010
Základné biochemické ukazovatele –koncentrácia celkového cholesterolu a glukózy v kapilárnej krvi, meranie tlaku krvi, podiel telesného tuku na celkovej hmotnosti tela, BMI, individuálne poradenstvo - 20 klientov

9.3 „Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – Stomatohygiena“

V roku 2008 nám boli distribuované edičné materiály a DVD nosiče pre deti v rámci stomatohygieny ako doplnok edukačnej činnosti v materských školách. Edičné materiály boli rozdané na materských školách v okrese Lučenec a Poltár.
V rámci edukačnej činnosti v materských školách a prvý stupeň ZŠ sme premietali DVD filmy „O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi a Lakomý syseľ “ a po premietaní sme realizovali besedu s deťmi na tému – zdravé a čisté zúbky, ovocie zelenina – sladkosti.

Špeciálna základná škola v Lučenci – distribúcia zdravotno-výchovného materiálu , prednáška spojená s premietaním videofilmov (36 detí)

MŠ Lučenec – Rúbanisko - voľná diskusia, distribúcia propagačného materiálu a premietanie videofilmov na tému stomatohygiena a zdravá výživa – 28 detí

MŠ Tomášovce – edukačná aktivita – beseda, premietanie DVD filmov, ukážky dentálnych modelov, distribúcia edukačného materiálu -32 detí

MŠ – ZŠ Ružiná - edukačná aktivita pre deti MŠ aj ZŠ prvý stupeň – beseda, premietanie DVD filmov, ukážky dentálnych modelov, distribúcia edukačného materiálu - 30 detí

ZŠ – Lovinobaňa - edukačná aktivita pre deti ZŠ prvý stupeň – beseda, premietanie DVD filmov, ukážky dentálnych modelov, distribúcia edukačného materiálu -74 detí

9.5 Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

Pri príležitosti všetkých významných dní WHO v priestoroch RÚVZ Lučenec robíme nástenky a prípadne distribuujeme informačné materiály podľa cieľových skupín do zdravotníckych zariadení, škôl, do klubov a pod. Významné dni SZO a podujatia k nim sú propagované mestským rozhlasom a elektronickou poštou sú rozposlané informácie na obecné úrady v okrese Lučenec a Poltár.

22. marec – svetový deň vody – informácie na internetovej stránke RÚVZ Lučenec, poskytovanie informácií a odborné poradenstvo o zdravotnej nezávadnosti a ďalšie informácie týkajúce sa pitnej vody a pitného režimu

7. apríl – svetový deň zdravia – Urbanizácia – šanca pre verejné zdravotníctvo Zdravý životný štýl v meste Poltár, základné biochemické ukazovatele (Chol, Gl), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI, individuálne poradenstvo, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu., propagácia súťaže Prestaň a vyhraj 2010 a distribúcia prihlášok do súťaže Európsky imunizačný týždeň – propagácia na nástenke v budove RÚVZ Lučenec

10.máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie pre klientov poradne zdravia, prednáška pre klientov poradne pohybovej aktivity a poradne pre budúce mamičky Zdravou stravou a pohybom proti obezite - prednáška na ZŠ v Lučenci Zastavme starobu pohybom – Mestské kúpalisko Lučenec – spolupráca s OZ Novohrad a VšZP – meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo a distribúcia edukačného materiálu

31.máj – svetový deň bez tabaku – akcia propagovaná v mestskom rozhlase a v elektronickej podobe na miestnych úradoch v okrese Lučenec a Poltár, klientom pri poradenských a ZV aktivitách - odborné poradenstvo, meranie krvného tlaku, telesného tuku a vyšetrenie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer

26.jún – medzinárodný deň boja proti drogám a obchodovanie s nimi – odborné informácie odoslané elektronickou poštou na obecné úrady v okrese Lučenec a Poltár Stredné odborné učilište v Lučenci – edukačná aktivita – beseda, prednáška, premietanie DVD filmov

11.júl – svetový deň populácie – Týždeň zdravia pre zamestnancov TESCO – prednášková aktivita + základné biochemické ukazovatele (Chol, Gl), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo , distribúcia zdravotno-výchovného materiálu

Deň zdravia – Okresný súd Lučenec – spolupráca so VšZP v Lučenci - základné biochemické ukazovatele (Chol, Gl), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu

28.september – svetový deň srdca – spolupráca s Akadémiou vzdelávania v Lučenci, základné biochemické ukazovatele (Chol, Gl, Tg), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu

1. október – medzinárodný deň starších – prednášková aktivita na tému Zdravý životný štýl spojená s diskusiou a meranie krvného tlaku
16. október – svetový deň potravy – edukačná aktivita s besedou a premietanie DVD filmu na tému – význam mlieka – pre deti v MŠ Lučenec a ZŠ Lovinobaňa – prvý stupeň.

14. november – svetový deň diabetu – bezplatné vyšetrenie glukózy, meranie TK, TT, BMI a individuálne poradenstvo pre širokú verejnosť. Akcia propagovaná aj v informačných médiách

1. december – svetový deň AIDS – edukačná aktivita na ZŠ- Lovinobaňa a ZSŠS – Lučenec

V rámci zdravotno-výchovných akcií bol organizovaný deň zdravia v Poltári so sprievodnými akciami ako : meranie krvného tlaku a telesného tuku, biochemické vyšetrenia Reflotronom spojená s individuálnym poradenstvom, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu a prednáška o zdravej výžive, zníženie hladiny cholesterolu bez liekov.

V spolupráci s gynekológmi pokračujeme s programom pohybová rehabilitácia tehotných žien (vedie kvalifikovaná inštruktorka) spojená s besedami o správnej výžive v tehotenstve, priebeh pôrodu , o starostlivosti o novorodenca (gynekológ, pediater).

V spolupráci so základnými školami sa realizovali prednáškové bloky na tému zdravou stravou a pohybom proti obezite. Prednášky boli spojené meraním krvného tlaku, telesného tuku a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

Pod názvom „Týždeň uvedomenia si mozgu“ sa realizovala medzinárodná akcia , ktorú sme propagovali v rámci projektu Mám 65+ a teší ma že žijem zdravo

BECEP – bezpečnosť cestnej premávky – poskytnuté edukačné materiály sme využili na rôznych aktivitách realizovaných na MŠ , v kluboch dôchodcov a na verejných podujatiach

Deň Európy v Lučenci 2010 – akcia organizovaná pre širokú verejnosť - 7.5.2010 – v spolupráci so VšZP – poskytnuté individuálne poradenstvo, vyšetrenie základných biochemických ukazovateľov, meranie tlaku krvi, telesného tuku a BMI

VšZP organizovala pre klientov poisťovne Deň otvorených dverí v Lučenci – 26.5.2010 – meranie koncentrácie celkového cholesterolu a glukózy v kapilárnej krvi, meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI a individuálne poradenstvo

Deň zdravia na ÚPSVaR v Lučenci - 17.6.2010- v spolupráci s poisťovňou UNION sme poskytli individuálne poradenstvo, vyšetrenie základných biochemických ukazovateľov, meranie tlaku krvi, telesného tuku a BMI

Pri organizovaní akcie Zastavme starobu pohybom –Mestské kúpalisko Lučenec – sme participovali poradenskou činnosťou ,meraním krvného tlaku, telesného tuku a BMI.

Deň zdravia – Okresný súd Lučenec – spolupráca so VšZP v Lučenci - základné biochemické ukazovatele (Chol, Gl), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu

Deň zdravia – EKOLTECH Fiľakovo – spolupráca so VšZP v Lučenci - základné biochemické ukazovatele (Chol, Gl), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu

9.7 „Quit and win“

Medzinárodná súťaž pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010 – najrozšírenejšia akcia na podporu nefajčenia. Cieľom súťaže je motivovať a podporiť tých fajčiarov, ktorí sa touto myšlienkou zaoberajú a rozhodujú sa prestať fajčiť.
18.02.2010 – koordinačné stretnutie k súťaži pre fajčiarov – Bratislava

Pomocou elektronickej pošty boli rozposlané na všetky obecné úrady v okrese Lučenec a Poltár informácie týkajúce sa súťaže Prestaň a vyhraj 2010 a účastnícke listy. V spolupráci so VšZP sme navštívili rôzne organizácie s programom: realizácia biochemického vyšetrenia, meranie krvného tlaku, telesného tuku, individuálne poradenstvo a propagácia súťaže Prestaň a vyhraj 2010 spojená s distribúciou účastníckych listov.

9.8 Národný program prevencie obezity

Úlohu plníme prostredníctvom poradne zdravia. V roku 2010 sme v základnej poradne vyšetrili 211 klientov. U klientov bola následne urobená intervencia v oblasti životného štýlu. Komplexné vyšetrenie zamestnancov RÚVZ v Lučenci (antropometrické, biochemické vyšetrenie, štandardné meranie krvného tlaku, meranie telesných tukov v %, pečeňové testy) a propagácia súťaže Prestaň a vyhraj 2010 spojená s následnou distribúciou účastníckych listov.
Zapojenie zdravotníkov z primárnej zdravotnej starostlivosti.
V spolupráci s členským klubom Liga proti reumatizme - členovia pravidelne navštevujú telocvičňu zriadenú v budove RÚVZ Lučenec, organizujeme okrem pohybovej aktivity rôzne prednášky na tému Úprava životného štýlu, srdcovo - cievne ochorenia prípadne ponúkame štandardné meranie krvného tlaku.
Zamestnanci RÚVZ Lučenec aktívne sa zapojili do NPPNaO (Národný program prevencie nadváhy a obezity) – 1x do týždňa pohybová aktivita v telocvični
Zdravou stravou a pohybom proti obezite – prednáška na ZŠ v Lučenci a pravidelná pohybová aktivita (1x týždenne) pre deti s nadmernou hmotnosťou ale aj pre deti s normálnou hmotnosťou ako prevencia
Efektivita pohybovej aktivity na ZŠ Haličská 7, LC – antropometria, biochemické ukazovatele, TK, % TT, BMI , individuálne poradenstvo a distribúcia edukačného materiálu

9.9. CINDI program SR

Našu činnosť v rámci plnenia programu CINDI charakterizujeme nasledovne : individuálne a skupinové poradenstvo a základná mobilná Poradňa zdravia . Rozsiahla je prednášková činnosť orientovaná prioritne na školskú mládež a seniorov . Najviac sú preferované témy zdravý životný štýl a zdravé stravovanie . Angažujeme sa v celoslovensky prebiehajúcich akciách, kampaniach.
V rámci poradne zdravia v roku 2010 bolo celkovo vyšetrených 211 klientov – z toho 83 klientov navštívilo poradňu prvýkrát. Na opakovanú kontrolu prišlo 128 klientov.
Poradňa zdravia pôsobila aj na výjazdoch, kde sa robili vyšetrenia za štandardných podmienok.
Počas výjazdov a prednáškovej činnosti bolo vyšetrených 443 klientov (cholesterol, glukóza, štandardné meranie krvného tlaku, % telesného tuku , v niektorých prípadoch celkové biochemické vyšetrenie). Klienti a výsledky meraní z týchto podujatí nie sú zaradení do programu TZS.
V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizujeme plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelej populácie SR“ -antropometrické a biochemické

vyšetrenie, vyplnenie dotazníkov, odborné poradenstvo po získaní výsledkov a individuálna intervencia /80 respondentov /.

Projekt : „Týždeň zdravia na prevádzkach TESCO“
Dňa 30.06.2010 sa e-mailom obrátila na ÚVZ SR spoločnosť TESCO STORES SR, a.s. v rámci organizovania projektu „Týždeň zdravia“ pre zamestnancov. Súčasťou projektu bola prednášková aktivita na tému – zdravá výživa, pohyb a zdravý spôsob života – a bezplatné meranie tlaku krvi, cholesterolu, telesného tuku a BMI.

Projekt : „Program ovocie a zelenina do škôl“
Monitorovanie vstupných a výstupných údajov spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu detí, žiakov a rodičov.
Realizácia vstupného monitorovania : od septembra do konca novembra 2010 – dotazníkovou formou.
V mesiaci september po dohode s materskou školou a základnou školou sme rozdali vstupné dotazníky a pedagogický pracovník dohliadal na návratnosť a zber dotazníkov

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V súvislosti s prijatím zákona č.377/2004 Z.z**.** o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Oddelenie zdravotnej výchovy na základe listu HH SR značka CKT / 3046 / 2008 mesačne podáva informácie za RÚVZ Lučenec o počte vykonaných kontrol zameraných na dodržiavanie uvedeného zákona. Za sledované obdobie (2010) bolo vykonaných **506 kontrol fajčenia** v dozorovaných zariadeniach (z toho 17 v rámci „týždňa cielených kontrol fajčenia v zariadeniach spoločného stravovania“ v termíne od 25.-29.10.2010).
Kontroly sa vykonávali v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, pričom **blokové pokuty uložené neboli.**

Hygiena detí a mládeže : 70
Hygiena výživy : 247
Hygiena životného prostredia: 122
Epidemiológia : 67

10.4. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010

Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky. Aktivity spojené s propagovaním súťaže:
Distribúcia prihlášok - na MÚ v Poltári – Deň zdravia v meste Poltár , priamo na SŠ pre pedagógov a rodičov, klientom pri poradenských a ZV aktivitách. Prihlášky boli dávané osobne aj elektronickou cestou na obecné úrady v okrese Lučenec a Poltár.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Aktivity NEHAP III sú zamerané na štyri hlavné ciele:

Cieľ č. 1 redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody

odd. HŽPaZ zabezpečovalo:

- systematickým monitorovaním kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou (spolu bolo odobratých 370 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru a 22 vzoriek v rozsahu úplného rozboru podľa NV SR č.354/2006 Z.z.), pričom všetky vzorky vyhoveli limitom ukazovateľov kvality pitnej vody.
- nápravné opatrenia pri zistení prekročenia medzných hodnôt ukazovateľov kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch nebolo potrebné uložiť.
- zvyšovaním povedomia ľudí v otázkach dôležitosti pitnej vody formou informovania verejnosti s využitím webovej stránky, ako aj individuálnymi konzultáciami poskytovanými občanom.

Cieľ č. 2 prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí

odd. HŽPaZ zabezpečuje priebežne v rámci posudzovania projektových dokumentácií so zameraním na prevenciu zranení a nehôd presadzovaním všeobecných požiadaviek na ochranu zdravia.

Cieľ č. 3 prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia

Cieľ č. 4 zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickým činiteľom

odd. HŽPaZ zabezpečuje priebežne v rámci posudzovania návrhov na územné konanie umiestňovania stavieb s vylúčením negatívnych vplyvov na životné prostredie, na obytnú a rekreačnú funkciu objektov, a to vyžadovaním objektivizácie možných negatívnych dopadov okolia na stavbu, resp. stavby na obytnú zástavbu, čo má viesť o.i. aj k zníženiu rizika ochorení.

1.2. Koordinácia výskumných programov v oblasti životného prostredia a zdravia na národnej úrovni ERA-NET v oblasti životné prostredie a zdravie

Do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ zapojené

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia ENHIS

Do plnenia úlohy sa odd. HŽPaZ zapojí podľa pokynov ÚVZ SR. Zatiaľ do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ zapojené.

1.4. Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách, prevencia a redukcia respiračných ochorení

Plnenie úlohy: rieši RÚVZ hl.m. Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Plnenie úlohy:

RÚVZ Martin sa podieľa na plnení úlohy v oblasti monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie na umelých sezónnych kúpaliskách a celoročne využívaných umelých kúpaliskách podľa pokynov ÚVZ SR.

Výkon štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie v letnej turistickej sezóne 2010 na umelých kúpaliskách sme vykonávali podľa pokynov ÚVZ SR.

Štátny zdravotný dozor sa vykonával so zameraním na kontrolu pripravenosti jednotlivých prevádzkovateľov na začiatok prevádzky a počas kúpacej sezóny. V súlade s usmerneniami k využívaniu jednotného informačného systému o kvalite vody na kúpanie boli zaznamenané potrebné údaje o pripravenosti kúpalísk na letnú turistickú sezónu 2010 k termínu 11.06.2010 a v pravidelných týždňových intervaloch boli aktualizované údaje o stave jednotlivých kúpalísk. Plná prevádzka kúpalísk sa týkala hlavne mesiaca júl, koncom júla a v priebehu mesiaca august sa začalo premenlivé počasie s prevahou daždivých dní, kedy prevádzka kúpalísk bola závislá na počasí, v mesiaci august boli problémy s dlhotrvajúcim dažďom. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný na stav prevádzkovania kúpalísk v závislosti od počasia, čím bola ovplyvnená aj početnosť odberov vzoriek. Spolu bolo vykonaných 14 kontrol úrovne poskytovania služieb na letných kúpaliskách. Počas letnej kúpacej sezóny bolo odobratých 34 vzoriek z bazénov. Podrobné údaje o výsledkoch kontroly kvality vody na kúpanie sú tiež uvádzané v informačnom systéme, kde sme postupne ukladali výsledky laboratórnych rozborov vzoriek odobratých v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na predmetných kúpaliskách, ako aj výsledky kontroly kvality vody na kúpanie na základe sledovaní jednotlivých prevádzkovateľov.

Pri kontrolách kúpalísk sme zisťovali dodržiavanie povinností v prevádzkovej kontrole kvality vody. Výsledky laboratórnych rozborov odobratých vzoriek prevádzkovatelia kúpalísk priebežne predkladali na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine. V prípade nevyhovujúcich výsledkov prevádzkovatelia vykonali príslušné opatrenia na zlepšenie kvality vody, o ktorých následne informovali RÚVZ. Účinnosť prijatých opatrení bola zdokumentovaná aj laboratórnymi rozbormi vzoriek bazénovej vody. Konštatujeme, že prijaté opatrenia prevádzkovateľov na odstránenie nedostatkov v kvalite vody boli správne.

V okrese Martin sa nachádzajú tri jazerá využívané pre neorganizovanú rekreáciu, s návštevnosťou nižšou ako 1000 (Ontário Biele brehy Sučany a Lipovecké jazerá – štrkovisko, Rybník Ďanová). Tieto prírodné lokality neboli vyhlásené krajským úradom životného prostredia za vody vhodné na kúpanie. Monitoring vzoriek vôd sa v súlade s pokynmi ÚVZ SR na zabezpečenie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie nevykonával. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme počas sezóny preverovali návštevnosť na týchto lokalitách, ktoré sú využívané pre rekreačný pobyt pri vode s občasným kúpaním s prevahou využívania ako lovné rybníky. Návštevnosť bola väčšinou nízka. Ani na jednej z týchto lokalít sme nezaznamenali prítomnosť vodného kvetu, voda nebola vyšetrovaná.

Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Martine v časti aktuality bola počas kúpacej sezóny verejnosť informovaná o situácii na kúpaliskách v okresoch Martin a Turčianske Teplice. Informácie sa týkali doporučovaných zásad pre návštevníkov kúpalísk, resp. vodných plôch s príslušnými doporučeniami pre ochranu zdravia. V sledovaní budeme naďalej pokračovať, nakoľko sú tieto lokality predmetom záujmu regionálnych médií. Regionálnym novinám – MY Turčianske noviny a rádiu Expres boli poskytnuté podklady o situácii na kúpaliskách a prírodných lokalitách v regióne.

Počas letnej sezóny 2010 nebol výskyt žiadneho hromadného ochorenia v súvislosti s kúpaním a pobytom v areáloch kúpalísk regiónu Turiec.

Priebežne počas roka bol vykonávaný štátny zdravotný dozor na umelých kúpaliskách s celoročnou prevádzkou. K dátumu vyhodnotenia vykonal RÚVZ na umelých kúpaliskách s celoročnou prevádzkou, vrátane bazénov v zariadení SPA a AQUAPARK v areáli Slovenských liečených kúpeľov, ktoré sú k dispozícii verejnosti: 28 odberov vzoriek z bazénov a 7 kontrol poskytovania služieb v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. Z výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kvalitou vody na kúpaliskách boli v dvoch prípadoch uložené nápravné opatrenia v starostlivosti o kvalitu vody na kúpanie v súvislosti s prekročením medzných hodnôt ukazovateľov kvality vody na kúpanie (sezónny termálny bazén a liečebný bazén v SLK Turčianske Teplice). Prijaté opatrenia na zlepšenie kvality vody boli zdokumentované výsledkami laboratórnych rozborov na náklady prevádzkovateľa. Výsledky kontrolných stanovení ukazovateľov kvality vody boli vyhovujúce.

1.6 Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Plnenie úlohy:

Vo vyhodnocovanom období boli podľa pokynov ÚVZSR pre vkladanie údajov do Informačného systému pitná voda, vkladané údaje o odberových miestach na jednotlivých spotrebiskách pre monitoring pitnej vody v súlade s naimportovaným zoznamom verejných vodovodov. V rámci monitoringu je určených 80 kontrolných odberových miest z verejných vodovodov v obciach okresu Martin a Turčianske Teplice. Do stanoveného termínu boli zaevidované aj odobraté vzorky pitnej vody v rámci výsledkov monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov za rok 2010. Pitná voda dodávaná systémom verejných vodovodov v našom regióne dlhodobo vykazuje veľmi dobrú kvalitu, nie sú prekračované limity zdravotne významných ukazovateľov. Výnimky pre používanie pitnej vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody nebolo potrebné udeliť.

Za hodnotené obdobie bolo odobratých 392 vzoriek pitnej vody, z toho 370 vzoriek v rámci monitoringu a 22 vzoriek v rámci štátneho zdravotného dozoru (16x minimálny rozbor, 6x úplný rozbor). V rámci monitoringu to bolo 334 vzoriek (chemické a mikrobiologické skúšky) v rozsahu minimálneho rozboru a 36 vzoriek (chemické, mikrobiologické a rádiologické skúšky) v rozsahu úplného rozboru zo spotrebísk verejných vodovodov v obciach okresov Martin a Turčianske Teplice, pričom všetky vzorky vyhoveli limitom ukazovateľov kvality pitnej vody.

Odd. HŽPaZ bude pokračovať vo vkladaní požadovaných údajov za roky 2008 a 2009, ktoré budú podkladom pre vypracovanie Správy pre EK.

1.7. PHIME projekt – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín

Do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ zapojené, rieši RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Spišská Nová Ves.

1.8. Projekt COPHES pre ľudský biomonitoring

Do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ zapojené, riešia vybrané RÚVZ v SR

Vlastné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

7.1. CYANOBAKTÉRIE

RÚVZ Martin, odd. HŽPaZ sa zapojilo do projektu ÚVZ SR, ktorý rieši odbor Objektivizácie faktorov prostredia, formou spolupráce. Spoluprácu začal RÚVZ Martin na základe skutočnosti, že na vodárenskej nádrži Turček boli vo vzorkách odobratých odbornými pracovníkmi ÚVZ SR Bratislava zistené cyanobaktérie. Jedná sa najmä o pomoc pri vybavovaní vstupov do vodárenských objektov a priebežné preverovanie rozvoja vodného kvetu na nádrži, informovanie ÚVZ SR o prípadnom výskyte pre vykonanie cielených odberov na ekotoxikologické testy a cyanotoxíny. Nie je predpoklad ohrozenia kvality pitnej vody dodávanej do verejných vodovodov, nakoľko súčasná technológia úpravy vody vo VN Turček zabezpečuje záchyt prípadných cyanobaktérií už prvým stupňom úpravy (lamelové usadzováky), pričom voda je upravovaná dvojstupňovou úpravou vody s koagulačnou filtráciou. Túto skutočnosť potvrdzujú výsledky sledovania kvality vody prevádzkovateľom vodárenskej nádrže, úpravne vody aj RÚVZ.

RÚVZ Martin zabezpečuje v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov sledovanie kvality pitnej vody dodávanej na spotrebiská (2 obce v okrese Turčianske Teplice). Prevádzkovateľ VN Turček a Úpravne vody Turček vykonávajú systematické sledovanie kvality vody (surovej a upravenej vody dodávanej do verejného vodovodu), výsledky sú priebežne predkladané na RÚVZ Martin. RÚVZ Martin bude na projekte pokračovať podľa pokynov ÚVZ SR.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov/pracovníkov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci a ich vyhlásenie do 3. a 4. kategórie zdravotného rizika je pre zamestnávateľa/právny subjekt spojené s povinnosťami na úseku ochrany a podpory zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení (technických, technologických, organizačných, individuálnej ochrany pracovníkov formou OOPP...) na zníženie, alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci a zabezpečenie cielených lekárskych preventívnych prehliadok zamestnancov/pracovníkov, ktoré vykonávajú lekári pracovnej zdravotnej služby.

K 31.12.2010 bolo v okresoch Martin a Turčianske Teplice vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizikových prác **3 919** zamestnancov/pracovníkov, z toho **1626** žien. Jedná sa o **145** právnych subjektov. V regióne Turiec sa nachádza **675** pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami.
Najviac rizikových prác je evidovaných v priemyselnej výrobe, zdravotníctve a poľnohospodárstve.

Počet pracovníkov zaradených do rizikových prác podľa faktorov:
Hluk: 2082 osôb, z toho 319 žien, v 4. kategórii je zaradených 133 osôb, z toho 24 žien;
Chemické faktory: 289 osôb, z toho 112 žien;
Karcinogénne a mutagénne faktory: 444 osôb, z toho 302 žien;
Prach: 415 osôb, z toho 62 žien, v 4. kategórii je zaradených 8 mužov;
Psychická pracovná záťaž: 760 osôb, z toho 662 žien;
Fyzická záťaž: 646 osôb, z toho žien 486, v 4. kategórii rizika je vyhlásených 75 pracovníkov, z toho 66 žien;
Biologické faktory: 236 osôb, z toho 206 žien;
Ionizujúce žiarenie: 294 osôb, z toho 191 žien;
Vibrácie: 289 osôb, z toho 29 žien;
Záťaž teplom a chladom: 269 osôb, z toho 122 žien;
Faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení: 4 osoby, z toho 2 ženy;
Optické žiarenie: 16 osôb, z toho 11 žien;

V takmer všetkých právnych subjektoch sa vyskytuje kombinácia 2 a viac faktorov (aktuálnym problémom sa stala kombinácia 5 a viac rizikových faktorov).

Ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý rizikový faktor v pracovnom prostredí stále dominuje hluk – najvyšší počet exponovaných pracovníkov je najmä v priemyselnej výrobe, čo je logické, vzhľadom ku charakteru výrobných činností – strojárstvo, drevárstvo, hutníctvo....
Veľký počet pracovníkov, najmä žien, je vyhlásených v riziku psychická pracovná záťaž, fyzická záťaž, biologické faktory a chemické faktory, vrátane karcinogénov a mutagénov. Sú to prevažne pracovníci, ktorí svoju činnosť vykonávajú v zdravotníckych zariadeniach, domovoch sociálnych služieb, detských domovoch a školách.

V roku 2010 bolo vydaných **54** rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác, z toho **5** rozhodnutí na dobu určitú (4.kat. - DCP timber s.r.o. Martin; Dong Jin Industrial Slovakia s.r.o. Lipovec, Duropack Turpak Obaly a.s. Martin; Martinská teplárenská a.s. Martin; Prefa s.r.o., Sučany).
Pri porovnaní rokov 2009 a 2010 významnejším spôsobom vzrástli počty pracovníkov zaradených v riziku vo faktore prach z 394 pracovníkov v r.2009 na 415 (r.2010), z toho žien zo 43 na 62; vibrácie 260 pracovníkov na 289; chemické látky zo 568 pracovníkov na 289; DNJZ z 94 pracovníkov na 181, z toho žien 59 na 82; fyzická záťaž dynamická z 359 pracovníkov na 371, z toho žien 322 na 333; psychická pracovná záťaž z 747 pracovníkov na 760, z toho žien 648 na 662.
Pribudol nový faktor zdravotného rizika optické žiarenie – ultrafialové žiarenie, ktorý bol v roku 2010 v spoločnosti Dong Jin Industrial Slovakia, s.r.o., Lipovec vyhlásený v kategórii 3 u profesie: operátor pri obsluhe automatizovaného zvárania, v počte 11 osôb, z toho 8 žien.
Vo faktore chemické karcinogény došlo k poklesu zo 460 pracovníkov na 444 a v ionizujúcom žiarení z 311 pracovníkov na 294.
Bola zaznamenaná nepriaznivá situácia v rizikovom faktore – hluk, kde síce došlo k poklesu počtu pracovníkov z celkom vyhlásených 2135 pracovníkov na 2082, avšak došlo k vzostupu počtu vyhlásených pracovníkov v 4. kategórii rizika zo 72 (z toho 2 ženy) na 133 (z toho 24 žien), čo predstavuje nárast o 81,13%.
DCP Timber s.r.o. - na základe výsledkov vykonaných objektivizácií hluku v pracovnom prostredí a zhodnotení zdravotného rizika z expozície hluku boli pracovníci preradení z 3.kat. do 4.kat. vykonávaných prác a z expozície fyzickej záťaži – dynamickej boli pracovníci zaradení do 4.kategórie rizika.
Nárast pracovníkov v 4. kategórii rizikového faktora hluk bol zaznamenaný vo výrobnej prevádzke Dong Jin Industrial Slovakia, s.r.o., Lipovec, ktorej hlavnou výrobnou činnosťou je lisovanie a vystrihovanie dielcov pre automobilový priemysel, zváranie a povrchová úprava hotových výrobkov. Na pracovisku Hala A – Lisovňa u profesie operátor lisov bola vykonaná objektivizácia hluku v pracovnom prostredí na 5-tich meracích miestach:
1./ strihací lis HCS 300 – namerané hodnoty – 96 dB, $L_{R,AEX,8h}$ – 97,1 dB (miera neistoty 1,6)
2./ lis 250 t - namerané hodnoty – 96 dB, $L_{R,AEX,8h}$ – 97,1 dB
3./ lis 200 t - namerané hodnoty – 95,1 dB, $L_{R,AEX,8h}$ – 96,2 dB
4./ lis 160 t - namerané hodnoty – 92,1 dB, $L_{R,AEX,8h}$ – 93,2 dB
5./ expozícia na celú halu - namerané hodnoty – 95,1 dB, $L_{R,AEX,8h}$ – 96,2 dB
Hodnota vrcholovej hladiny C akustického tlaku – expozícia na celú halu - 132,8 dB.
Na základe výsledkov meraní hluku v pracovnom prostredí, kde hodnoty hluku prekračujú 95 dB a na základe expozície pracovníkov vystavených rizikovému faktoru hluk, práca na lise trvá 430 minút za zmenu, pričom sa jedná o hluk impulzný, boli pracovníci na pracovnej pozícii operátor lisov zaradení do 4. kategórie zdravotného rizika.
Pre spoločnosť EUROVIA - Kameňolomy, s.r.o., Dubná Skala – Vrútky bolo vydané nové rozhodnutie o vyhlásených rizikových prácach, kde rizikový faktor prach fibrogénny – kategória 3, bol nahradený rizikovým faktorom oxid kremičitý (karcinogén a mutagén) – kategória 3.

34 rozhodnutí o vyhlásených RP bolo vydaných pre fyzické osoby – podnikateľov (SZČO) a právnické osoby, ktorí vykonávajú pilčícke práce. Vo všetkých rozhodnutiach boli vyhlásené pracovné činnosti v kategórii 3 zdravotného rizika z titulu rizikových faktorov hluk, vibrácie, fyzická zaťaž – DNJZ.
Po aktívnom vyhľadávaní (cez živnostenský úrad, urbáre, štátne lesy, obecné úrady..) a spracovaní údajov – menného zoznamu pilčíkov bolo zistené, že v regióne Turiec vykonáva

554 fyzických osôb - podnikateľov/právnických osôb činnosti v spracovaní a ťažbe dreva.
Orgán verejného zdravotníctva vykonal pre fyzické osoby - podnikateľov/právnické osoby zaoberajúce sa činnosťami v spracovaní a ťažbe dreva 3 školenia. 1. školenia sa zúčastnilo 29 osôb, 2. školenia – 24 osôb, 3.školenia – 22 osôb, vrátane tých, ktorí vykonávajú iné práce súvisiace s drevom (stolári, výrobcovia drevených hračiek, altánkov, zrubov...). Školenie bolo zamerané na viaceré oblasti súvisiace s vykonávanou pracovnou činnosťou – pracovné prostredie, podmienky práce, kolektívna a individuálna ochrana pracovníkov (OOPP – chrániče sluchu, respirátory, vhodné oblečenie...), preventívna lekárska starostlivosť, zdravotné riziká – fyzická záťaž, psychická pracovná záťaž, záťaž teplom a chladom, práca s bremenami, hluk, vibrácie, prach, chemické faktory (zdroje, účinky na organizmus, opatrenia na ochranu zdravia pri práci...).

V **6** prípadoch požiadali právne subjekty (4 neštátne zdravotnícke zariadenia (ďalej NZZ), Poľnonákup a.s. Martin, ŽS Eko Qelet) o zrušenie rizikových prác, nakoľko k žiadosti neboli doložené objektívne podklady, boli od právnych subjektov písomne vyžiadané doplnenie podaní, resp. sa žiadosti nevyhovelo (Poľnonákup a.s. Martin, 4 NZZ).
EUROVIA - Kameňolomy, s.r.o., Dubná Skala – Vrútky požiadala o vyjadrenie k rekondičným pobytom pre zamestnancov, ktorí pracujú na pracovných pozíciách, kde sú potvrdené rizikové faktory – hluk a chemický faktor – prach v kategórii 3. Subjektu bol vydaný súhlas.
V regióne Turiec má do dnešného dňa uzatvorenú zmluvu o vykonávaní PZS **174** firiem. Zhodnotenie prínosu pre konkrétne podniky, resp. kvalitu vykonávania práce jednotlivými PZS možno hodnotiť ako veľmi premenlivú z hľadiska poskytovanej kvality služieb.

2 právnické osoby (Univerzitná nemocnica Martin – ďalej UNM, RÚVZ so sídlom v Martine) má vlastnú PZS, ostatné si ju zabezpečujú dodávateľským spôsobom.

V roku 2010 bol pracovníkmi odd. PPLaT vykonaný cielený ŠZD vo firmách, kde sú vyhlásené rizikové práce, so zameraním na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch, posúdenie rizík zamestnávateľom, aktuálnosť vyhlásených RP rozhodnutím, vypracované posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností u jednotlivých pracovníkov. Bolo vykonaných **74** kontrol na pracoviskách, kde sú vyhlásené RP a kde pôsobia PZS. Na pracoviskách, kde sú vyhlásené RP, bolo vykonaných celkom **88** ŠZD.
Vo všeobecnosti možno konštatovať, že veľká časť prevádzkovateľov má minimálnu snahu znižovať riziká, vyskytujúce sa v pracovnom procese (až na pár výnimiek) a ich pozornosť sa v lepšom prípade zameriava iba na splnenie legislatívnych povinností tak, aby bola splnená litera zákona, teda nie na to, aby sa riziká na pracoviskách znižovali.
Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš písomne oznámili kompletnú výmenu technologických zariadení na plničke minerálnych vôd v závodoch Budiš a Fatra, čím sa výrazným spôsobom zlepšia podmienky práce a následne dôjde k eliminácii rizík na pracoviskách.
Právne subjekty, kde sú vyhlásené RP, zasielajú hodnotiace správy (k 31. 12. každoročne) podľa platnej legislatívy, ich kvalita a obsahová stránka je na veľmi nízkej úrovni. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine od **21** právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov vyžiadali doplnenie hodnotiacej správy za rok 2009 vrátane posudkov o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti.
Pre nedoručenie hodnotiacich správ k 31.12.2009 bol **4** právnym subjektom uložený výkon rozhodnutia vo výške 165,- Eur – PD Mošovce, TATRAnábytkáreň Martin a.s., Druvos – výrobné družstvo Martin, Jozef Mujgoš Vrútky.

Veľkým problémom u viacerých firiem je nedostatočné vypracovanie posudkov o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti, obsahová náplň nezodpovedá identifikovaným zdravotným rizikám, závery sú veľmi všeobecné, bez výpovednej hodnoty pre zamestnávateľa, ktorý nevie na základe takéhoto posudku zaradiť zamestnanca podľa Zákonníka práce, § 41, ods. 2 (...ak osobitný právny predpis vyžaduje na výkon práce zdravotnú spôsobilosť na prácu, psychickú spôsobilosť na prácu alebo iný predpoklad, zamestnávateľ môže uzatvoriť pracovnú zmluvu len s fyzickou osobou zdravotne spôsobilou alebo psychicky spôsobilou na túto prácu alebo s fyzickou osobou, ktorá spĺňa iný predpoklad...), resp. § 55, ods. 2, písm. a) (...zamestnávateľ je povinný preradiť zamestnanca na inú prácu, ak zamestnanec vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobo stratil spôsobilosť naďalej vykonávať doterajšiu prácu...).

Zlepšila sa situácia v individuálnej ochrane pracovníkov – prevádzkovatelia im poskytujú OOPP a pracovníci pridelené ochranné prostriedky používajú.
Pri výkone ŠZD bolo použitých 493 kontrolných listov – dotazníkov informovanosti zamestnancov k viacerým rizikovým faktorom vyskytujúcim sa na pracoviskách (azbest, hluk, karcinogénne a mutagénne látky, prach, fyzická záťaž, vibrácie, zobrazovacie jednotky).

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Takmer všetky organizácie majú uzavretú zmluvu s niektorou PZS – až na malé výnimky, sú všetky PZS z regiónu Turiec – MFN Martin, PZS – zdravotka s.r.o., NZZ Praktik s.r.o., SP Glob_Med, s.r.o..
V súčasnosti, čo sa týka poľnohospodárskych družstiev a podnikov, nemá uzavretú zmluvu s PZS len PD Mošovce. Ďalšie PZS, ktoré pôsobia v regióne Turiec sú napríklad: Team Prevent s.r.o. Bratislava, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, Pro Care a.s. Bratislava, Pro Benefit s.r.o. Púchov, Žilpo Žilina, Krankas Žilina, PYROBOSS Banská Bystrica....
Vo všetkých poľnohospodárskych organizáciách sú vyhlásené rizikové práce v oblasti chemickej ochrany rastlín – rizikový chemický faktor – pesticídy, jedná sa celkovo o 44 zamestnancov, z toho 4 ženy. Bol v nich vykonaný ŠZD – odborní pracovníci pri výkone ŠZD kontrolovali posudky o zdravotnej spôsobilosti, úroveň skladu (vybavenie, prívod pitnej vody, stavebnú stránku) a skladovanie pesticídov (vrátane obalov), spôsob aplikácie pesticídov, postrekovacie zariadenie (miešanie, manipulácia s pesticídmi, traktor – odhlučnenosť kabíny, filtráciu a klimatizáciu vzduchu v kabíne).
Na RÚVZ boli doručené hodnotiace správy, pracovníci sa priebežne zúčastňujú PLP – sleduje sa zdravotná spôsobilosť na výkon konkrétnej činnosti, kontroluje sa, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti. Nakoľko hodnotiace správy neboli doručené v požadovanej kvalite, boli písomne vyžiadané doplnenia podkladov u **4** poľnohospodárskych družstiev, pre PD Mošovce bol uložený výkon rozhodnutia v sume 165 Eur.
Písomne vyžiadané doplnenia podkladov k hodnotiacim správam boli aj u právnych subjektov Jesseniova lekárska fakulta UK Martin, ÚDZS v Martine.
RÚVZ so sídlom v Martine vykonal školenie pre postrekovačov so zameraním na legislatívu, prvú pomoc, toxikológiu, odbornú časť týkajúcu sa pesticídnych prípravkov – školenie bolo ukončené testom na overenie vedomostí. Školenia sa zúčastnilo cca 5 agronómov a 35 postrekovačov (vrátane skladníkov a pomocných robotníkov pri postrekovaní).
Na RÚVZ so sídlom v Martine bolo zaslaných 420 oznámení o vykonaní činností DDD

v rôznych organizáciách, ktorú realizovala Firma Fedorex Vrútky, ddd-team, s.r.o., Prešov, CHEMEKO, spol. s.r.o. Svit, DE-AQUA s.r.o. Martin, Deratex-eko Košice.
V 43 prípadoch poľnohospodárske podniky a družstvá nahlásili postreky – používanie prípravkov na ochranu rastlín, najmä herbicídov, fungicídov a insekticídov. Všetky postreky boli pozemné. Používajú sa len také prípravky na chemickú ochranu rastlín, ktoré sa nachádzajú v platnom zozname povolených prípravkov na daný kalendárny rok, v každom sklade sa vedie evidencia pesticídov.
Mimoriadne situácie v roku 2010 neboli zaznamenané.
Pre organizácie, kde sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky :

- bolo vydaných 18 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky (ANIMA Martin, Elastik Martin, Galimex Eko Martin, Zink Power Sučany, Nemocničná lekáreň UNM, ...);
- boli vydané 4 rozhodnutia na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky (Hakom s.r.o.Martin, SSE Sučany, Brantner Martin, SaND Diaková...);
- v 15 prípadoch boli vyžiadané podklady k neúplnému podaniu;
- 10 správnych konaní bolo zastavených (UNM Martin, Hakom s.r.o. Martin, Farmavet Martin, Osivo Krpeľany, DS Martin, NAD Martin...);
- bolo vydaných 10 rozhodnutí, ktorými boli vyhlásené RP (PD Sklabiňa, PD Valča, Dong Jin s.r.o. Lipovec, PD Blatnica, Conweco, DS Martin....);
- 11 x bolo prerušené konanie (Hakom s.r.o. Martin, Farmavet Martin, Elastik-M s.r.o. Martin, NAD Martin, NTS Martin, VKM Necpaly, Osivo Krpeľany...);
- v 4 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby (Jesseniova lekárska fakulta UK Martin, Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš, Zinkovňa Sučany, Dong Jin Lipovec,);
- v 3 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby (PEEG Korund Martin, Cestné stavby Košťany, Loskol Horná Štubňa);
- bolo vydané 1 nesúhlasné záväzné stanovisko k zmene účelu užívania stavby (Ján Holečka, MPZ Turčianska Štiavnička);
- PD Mošovce bol uložený výkon rozhodnutia;
- pre neúplné podanie bolo vrátených 7 žiadostí (chýbali identifikačné údaje, popis pracovných priestorov, písomné podklady – posudky o riziku, prevádzkové poriadky, posudky o zdravotnej spôsobilosti, objektivizácie škodlivých faktorov,...);
- boli vydané 2 rozhodnutia na nakladanie s nebezpečnými odpadmi (Galimex-EKO Martin, KPK s.r.o. Martin);
- bol šetrený 1 podnet v OC Tulip Martin na zdravotné problémy zamestnancov z chemických zmesí a prípravkov;
- bolo vydaných 16 odborných stanovísk k projektovým dokumentáciám, zámerom (Conweco Martin, Cestné stavby Košťany, Jesseniova lekárska fakulta Martin, MC plast Martin, UNM, Elastik Martin, Elastorsa Martin, Slovasfalt Sučany...), pre UNM Martin bol daný nesúhlas na vykonávanie zdravotnej starostlivosti v oblasti jednodňovej chirurgie pre deti, nakoľko priestory absolútne nespĺňali kritériá požadované podľa platnej legislatívy SR;
- bolo šetrených 7 chorôb z povolania (MFN Martin, Tesco Martin, TATRAnábytkáreň Martin a.s., PD Dubové...);

Pracovníci odd. PPLaT spolupracujú s pracovníkmi iných oddelení RÚVZ so sídlom v Martine formou konzultácií, resp. poradenskej činnosti, vykonávajú spolu štátny zdravotný dozor, vypracúvajú pre iné oddelenia písomné odborné stanoviská a vyjadrenia k danej problematike :

v roku 2010 bolo takto vypracovaných 11 písomných odborných stanovísk (Mliekáreň PD Blatnica, OC Kaufland Martin, TESCO, Bioplyn Borcová, NTS Martin, ...).
Okrem toho odd. PPLaT spolupracuje s ostatnými dotknutými orgánmi štátnej a verejnej správy : obecné úrady, stavebné úrady, sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, MŽP SR (posudzovanie zámerov), úrady životného prostredia (integrované povolenia).
V roku 2010 bola v laboratóriách vodárenskej spoločnosti VEOLIA StVPS Turček realizovaná inštalácia vzduchotechnického zariadenia – nútený prívod a odvod filtrovaného vzduchu, zvýšená intenzita násobnosti výmeny vzduchu za hodinu – 15 až 20 násobná výmena vzduchu za hodinu.
V spoločnosti ELASTORSA Martin, kde sa vyrábajú elastoméry, bol vykonaný opakovaný štátny zdravotný dozor, v rámci ktorého boli zistené nevyhovujúce priestory, vrátane absencie vyhovujúcej nútenej výmeny vzduchu, pracovníci neabsolvovali PLP, právny subjekt nemá k dispozícii vypracované posudky o riziku so zaradením do kategórie rizikových prác, hoci pracuje s dokázaným karcinogénom (SR) sadze a silika.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V rámci problematiky znižovania zdravotných rizík z uvedených faktorov RÚVZ so sídlom v Martine (odd.PPLaT) rozhodol v posudzovaných predložených podaniach nasledovne:

- 6 rozhodnutí o vyhlásených RP v Eurovia Kameňolomy s.r.o. Dubná Skala -Vrútky, Aldima Turčianske Teplice, DONG JIN Lipovec, SaND Diaková, DS Martin, Martinská teplárenská a.s. Martin;
- 1 stanovisko k rekondičným pobytom pre Eurovia Kameňolomy s.r.o. Dubná Skala – Vrútky;
- 5 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky Aldima Turčianske Teplice, Eurovia Kameňolomy s.r.o. Dubná Skala –Vrútky, Slovasfalt Sučany, pre Servis pre pozemné komunikácie – asfaltérske práce Martin bol vydaný nesúhlas k uvedeniu priestorov do prevádzky pre nevyhovujúce podmienky práce, nepredložené posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti – práca s karcinogénmi (PAU), zaradenie činností do kategórie rizikových prác...;
- 1 záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby pre UK JLF Martin;
- v 1 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby (Cestné stavby Košťany);
- bolo vydané 1 nesúhlasné záväzné stanovisko k zmene účelu užívania stavby (Ján Holečka, MPZ Turčianska Štiavnička);
- bol uložený 1 výkon rozhodnutia pre TATRAnábytkáreň Martin a.s. v sume 165 Eur;
- 8 vyžiadaní podkladov k neúplnému podaniu – Cestné stavby a.s. Košťany, UK JLF Martin, ÚDZS Martin, 4 NZZ – zubné laboratóriá (metylmetakrylát)... ;
- 3 vrátené žiadosti - Cestné stavby s.r.o. Košťany, NZZ – zubná technika.....;
- 3 zastavenia konania – Farmavet s.r.o. Martin (omamné a psychotropné látky), UNM Martin...;
- 11 odborných stanovísk: Arthromed Martin (omamné a psychotropné látky), Cestné stavby Košťany (PAU), Jesseniova lekárska fakulta (anestetiká), Štípala – Koravos Turčianska Štiavnička (kaly s obsahom olova, arzénu, kadmia...)...; z toho 4 odborné stanoviská k zámeru (MŽP SR) - Eurovia Kameňolomy s.r.o. Dubná Skala –Vrútky, Kompostáreň Štípala – k.ú. Turčianska Štiavnička (bol daný nesúhlas), Cestné stavby a.s. Košťany, Obaľovačka Priekopa – Váhostav Martin;

- boli šetrené 2 choroby z povolania (ATTACK Vrútky, Machintec Martin – zvárač legovanej ocele mal zhubný nádor);
- pre právny subjekt Servis pre pozemné komunikácie – asfaltérske práce Martin bol vydaný pokyn;
- v 4 prípadoch bolo prerušené konanie, napr. Farmavet Martin, Neografia Martin...;
- pre neúplné podanie boli vrátené 3 žiadosti;
- pre VšZP Čadca bol zaslaný posudok ku šetrenej CHzP – Machintec Martin (zvárač legovanej ocele);

Pracovníci odd. PPLaT v spolupráci s pracovníkmi iných oddelení RÚVZ so sídlom v Martine vykonávali podľa danej problematiky spoločný štátny zdravotný dozor, vydali spolu písomné odborné a záväzné stanoviská, rozhodnutia: v roku 2010 to bolo 12 písomností.
Okrem toho odd. PPLaT spolupracuje s ostatnými dotknutými orgánmi štátnej a verejnej správy : obecné úrady, stavebné úrady, sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, MŽP SR (posudzovanie zámerov), úrady životného prostredia (integrované povolenia).
Z ďalších aktivít v danej problematike je nutné spomenúť:
Pracovníci sa zúčastnili komisionálnych jednaní/verejných zhromaždení v obciach Košťany nad Turcom a Žabokreky ohľadom rekonštrukcie obaľovačky bitúmenových (asfaltových) zmesí v spoločnosti Cestné stavby s.r.o. Žilina – prevádzka Košťany nad Turcom, čím dôjde k modernizácii výroby asfaltových zmesí, ale aj k výraznému zvýšeniu produkcie. Vážne výhrady k výrobe asfaltových zmesí v posudzovanej lokalite majú hlavne obyvatelia obce Žabokreky. Prevádzka sa posudzovala ako zámer pre MŽP SR.
Pracovníčka odd. PPLaT sa zúčastnila ústneho jednania na MŽP SR, kde obhajovala nesúhlasné stanovisko k zámeru „Výroba priemyselných kompostov – Nolčovo, Turčianska Štiavnička“.
V obci Belá –Dulice bolo vykonané meranie benzo(a)pyrénu pri pokládke asfaltovej zmesi, ktorú realizovali pracovníci Cestných stavieb s.r.o. Žilina. Na základe laboratórnych výsledkov možno konštatovať, že TSH = 0,002 mg/m^3 pre benzo(a)pyrén bola prekročená: namerané hodnoty boli 0,0041 mg/m^3 , resp. 0,0066 mg/m^3
V súčasnosti je evidovaných cca 35 subjektov, kde sú prítomné a RÚVZ so sídlom v Martine zdokladované chemické faktory s karcinogénnymi a mutagénnymi účinkami (výskyt, resp. využitie).

- počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika:

  rizikový faktor: cytostatiká – 55 osôb, z toho 48 žien, kategória 3;
  olovo a jeho zlúčeniny – 2 muži, kategória 3;
  trichlóretylén – 2 muži, kategória 3;
  benzén – 19 osôb, z toho 14 žien, kategória 3;
  benzo(a)pyrén – 2 muži, kategória 3;
  formaldehyd – 111 osôb, z toho 91 žien, kategória 3;
  halotan – 181 osôb, z toho 106 žien, kategória 3;
  hormonálne roztoky – 11 osôb, z toho 10 žien, kategória 3;
  prach z tvrdého dreva dub, buk – 61 osôb, z toho 33 žien, kategória 3;

Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým karcinogénnym a mutagénnym faktorom je 444 osôb, z toho 302 žien. Najviac zamestnancov zaradených do rizikového faktora karcinogén a mutagén pracuje v UNM Martin a Jesseniova lekárska fakulta v Martine.

Počet zamestnancov aj v ostatných odvetviach, ktorí sú vystavení pôsobeniu karcinogénnym a mutagénnym rizikovým faktorom, mal vzostupný trend, napr. kým v roku 2003 bolo v kategórii 3 vyhlásených 115 zamestnancov (z toho 104 žien), v roku 2006 – 216 osôb (z toho 179 žien). Od r. 2008 sa zaznamenáva mierny pokles - celkom exponovaných 464 osôb (z toho 315 žien), v roku 2009 bol počet exponovaných - 460 osôb (z toho 306 žien) a v roku 2010 to bolo 444 osôb, z toho 302 žien.

V roku 2010 boli vydané 3 rozhodnutia k nakladaniu s azbestom, resp. azbestovými materiálmi :

- JEVEL s.r.o., IČO: 36 504 483, Kátlovce 309, 919 55 Kátlovce, na odstránenie azbestového materiálu zo stavby - demontáž AZC krytiny „Výrobná a skladová hala“ v areáli AHP HYDRAULIKA, a.s., Robotnícka 841, 039 01 Turčianske Teplice,

- KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., IČO: 36391671, Dolný Val 118/64, 010 01 Žilina, na „odstraňovanie stavebných (ďalej len „AZC“) materiálov s obsahom azbestu“ - demontáž AZC krytiny zo strechy budovy (hala č. 5), v areáli AHP HYDRAULIKA, a.s., Robotnícka 841, 039 01 Turčianske Teplice,

- Správa domov Gelnica, s.r.o., IČO: 36721166, Športová 14, 056 01 Gelnica, na vydanie rozhodnutia „na činnosti spojené s manipuláciou – odstraňovaním odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome na Ul. Tajovského č. 1,2 v Martine“;

V prevádzkach s výskytom karcinogénov a mutagénov sa kontrolujú pracovné podmienky, individuálna a kolektívna úroveň ochrany zdravia zamestnancov, pracovníci sa priebežne zúčastňujú PLP – sleduje sa zdravotná spôsobilosť na výkon konkrétnej činnosti.
Sledovanie CHF klasifikovaných ako jedovaté, veľmi jedovaté, karcinogénne, mutagénne chemické látky a prípravky sa navzájom prelína a je veľmi ťažké ich rozlíšiť, resp. oddeliť, nakoľko mnohé karcinogény sú zároveň klasifikované ako jedovaté, resp. veľmi jedovaté, alebo škodlivé.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Odd. PPLaT eviduje určené rizikové práce (profesie) s rizikom psychickej pracovnej záťaže :

- k 31.12.2010 je evidovaných v riziku psychickej pracovnej záťaže
    - v kategórii 3
        - celkom 760 zamestnancov, z toho žien 662;

Je zaznamenaný nárast v počte exponovaných pracovníkov rizikovému faktoru – psychická pracovná záťaž z pôvodne 746 osôb (v roku 2009) na 760 osôb v roku 2010, nárast je aj u žien z pôvodne 648 na 662 žien v roku 2010.
Najviac osôb z dôvodu psychickej pracovnej záťaže je vyhlásených v zdravotníctve, školstve a zariadeniach sociálnych služieb. Aj keď je v spoločnosti kríza a organizácie ohlasujú hromadné prepúšťanie a znižovanie počtu zamestnancov, v oblasti sociálnych služieb a zdravotníctve je to naopak, požiadavky obyvateľov na poskytovanie sociálnych služieb a zdravotníckej starostlivosti stúpajú neadekvátne personálnemu a materiálno technickému vybaveniu.
Okrem toho sú to oblasti, ktoré sú na okraji záujmu kompetentných tejto spoločnosti, a tak aj tie zariadenia vyzerajú – nevhodné stavebnotechnické a dispozičné riešenie priestorov, nedostatočná vybavenosť pracovnými prostriedkami a pomôckami na uľahčenie práce, nie dobré celkové

pracovné podmienky a úroveň ochrany zdravia pracovníkov, nedostatočné personálne obsadenie na pracoviskách (jedným z dôvodov je aj finančné a spoločenské nedocenenie), spolupôsobenie ďalších rizikových faktorov – hluk, mikroklíma, fyzická záťaž, zmennosť v nepretržitých prevádzkach...

Odd. PPLaT RÚVZ Martin v roku 2010 pri prehodnocovaní psychickej pracovnej záťaže za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže a prehodnocovaní podkladových materiálov k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže využívalo metodiky odporúčané v legislatíve SR s použitím dotazníkových metód.
V roku 2010 bol použitý dotazník informovanosti zamestnancov P – psychická pracovná záťaž v prevádzkach: COOP Jednota Čadca, prevádzka obchodné centrum TULIP, ostatné prevádzky obchodného centra TULIP, GGB Slovakia a.s. Sučany, VL Media, RÚVZ so sídlom v Martine.
Na RÚVZ so sídlom v Martine pracovníci odd. PPLaT, ktorí zároveň vykonávajú činnosti PZS vlastnými zamestnancami, prehodnotili psychickú pracovnú záťaž u pracovníkov organizácie – pri hodnotení boli použité dotazníky N-5, Meister, AHEM. Vyhodnotenie je rozpracované vo výročnej správe 2010.
Pre právny subjekt Spojená škola, Horná Štubňa bolo vydané rozhodnutie o vyhlásených rizikových prácach, kde u profesie riaditeľ, učiteľ, vychovávateľ, je vyhlásený rizikový faktor: psychická pracovná záťaž, kategória 3.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2010 bol použitý dotazník informovanosti zamestnancov R – pre prácu s bremenami a fyzickú záťaž celkom v nasledovných prevádzkach: COOP Jednota Čadca/ prevádzka obchodné centrum TULIP, ostatné prevádzky obchodného centra TULIP, GGB Slovakia s.r.o. Sučany, Brantner Fatra s.r.o. Martin) .

V databáze rizikových prác je evidovaný počet zamestnancov vykonávajúcich práce v regióne Turiec s rizikom

- fyzická záťaž – DNJZ (celkom 181/ žien:82)
  - kat.3 celkom :181 /žien:82
  - kat.4 0

Oproti rovnakému obdobiu v roku 2009 možno konštatovať v roku 2010 výrazný nárast počtu osôb evidovaných v 3. kategórii rizikového faktora fyzická záťaž – DNJZ, kým v roku 2009 to bolo 94 osôb, z toho 59 žien, v roku 2010 je to už 181 osôb, z toho 82 žien.
Tak ako v predchádzajúcich rokoch, posúdenie dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia je realizované len v niektorých právnych subjektoch, pretože problematika posudzovania je náročná a zložitá, avšak realizovateľná v bežnej praxi. Pracovné činnosti, kde sa nadmerná fyzická záťaž, prípadne DNJZ vyskytuje, nie sú väčšinou vyhlásené ako rizikové, pričom práve DNJZ je jedno z najčastejšie sa vyskytujúcich podozrení na profesionálne ochorenie.
V roku 2010 vydal orgán verejného zdravotníctva 37 rozhodnutí, ktorými vyhlásil rizikové práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž – DNJZ, kategória 3, a to v subjektoch – SZČO a právnické

osoby, kde sa vykonávajú píliarske práce a približovanie dreva, DONG JIN Lipovec (profesia: operátor lisov), Prefa Sučany (profesia: železiar, zvárač).
Od začiatku roka 2010 bolo šetrených 28 podozrení na profesionálne ochorenie, z toho 19 prípadov bolo podozrenie na ochorenie z DNJZ. V roku 2010 bolo priznaných 9 chorôb z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania. Profesie, u ktorých sa vyskytlo podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ sú:

- pomocný kuchár, robotník drevospracujúcej výroby - úpravár dreva, dojička, knihár, stolár, robotník kovovýroby, chovateľ a ošetrovateľ zvierat, ručný balič, strojársky robotník.

Boli hlásené 2 ohrozenie chorobou z povolania z titulu DNJZ na dobu 1 roka - profesia upravovač kovov a pracovník - obsluha píly.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Výkon štátneho zdravotného dozoru je zameraný na kontrolu zdravých životných a pracovných podmienok na pracoviskách. V rámci ŠZD sú poskytované usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na pracoviskách, na predchádzanie možným rizikám vzniku ochorení chrbtice, t.j. najmä pri identifikácii, objektivizovaní, ale aj hodnotení rizík pri práci, s ohľadom na ergonomické a fyziologické požiadavky v súlade s legislatívou SR a EÚ a najnovšími vedeckými poznatkami.
Výkon ŠZD je zameraný aj na usmerňovanie zamestnávateľov k zriaďovaniu, resp. zmluvnému zabezpečeniu PZS za účelom skvalitnenia pracovných podmienok pre zamestnancov, zabezpečenia zdravej a bezpečnej práce, prevencie úrazov a všetkých ochorení, nielen ochorení chrbtice, vplyvom práce a pracovného prostredia.

V roku 2010 odd. PPLaT prešetrovalo jedno podozrenie na ochorenie chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania z profesionálnych príčin u profesie zvárač.

V rámci štátneho zdravotného dozoru a poradne zdravej práce odborní pracovníci PPLaT usmerňujú zamestnávateľov a poskytujú konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení z hľadiska predchádzania profesionálnych ochorení chrbtice a iných profesionálnych poškodení zdravia so zameraním na ochorenia.

V súčasnosti kolektív PPLaT RÚVZ Martin pracuje na systéme verifikácie fyzickej záťaže – t.j. výber a stanovenie metodík, systém objektivizácie fyzickej záťaže, spôsob hodnotenia výsledkov objektivizácií fyzickej záťaže v súlade s platnou legislatívou SR a legislatívou EÚ.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Sledovanie pracovných podmienok a režimu práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami sa vykonáva priebežne, väčšinou ako súčasť výkonu ŠZD kontrolovaného subjektu – výkon ŠZD je vždy zameraný na komplexné plnenie povinností dozorovaného subjektu, ako sú pracovné podmienky, priestorové usporiadanie a vybavenie, zdravotná spôsobilosť pracovníkov na výkon práce, všetky rizikové faktory, ktoré sa vyskytujú na pracoviskách u jednotlivých profesií. V roku 2010 bolo uskutočnených celkom 230 kontrol na

pracoviskách so zobrazovacími jednotkami.
Pri zistení nedostatkov počas výkonu ŠZD sú prevádzkovatelia upozornení na zistené nedostatky aj pri práci so zobrazovacími jednotkami, je dohodnutý postup ich odstránenia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru je zamestnancom aj zamestnávateľom poskytnuté poradenstvo v oblasti posudzovania rizík pri práci so zobrazovacími jednotkami a tiež poradenstvo v oblasti preventívnych lekárskych prehliadok zamestnancov, u ktorých tvorí práca s počítačom nosnú časť ich pracovnej činnosti.
V roku 2010 bol použitý dotazník informovanosti zamestnancov Z – pre prácu so zobrazovacími jednotkami u 36 respondentov z rôznych prevádzkových zariadení: GGB Slovakia a.s. Sučany, VL Media, Marbach.

2.3. Zdravé pracoviská

Trim Leader a.s. Košťany nad Turcom

Hlavnou výrobnou činnosťou subjektu je šitie autopoťahov pre automobilový priemysel. V organizácii je zamestnaných cca 750 pracovníkov, prevažne žien.
V roku 2010 nebolo oproti predchádzajúcim rokom hlásené ani jedno podozrenie na chorobu z povolania, v roku 2010 bolo šetrené 1 podozrenie na chorobu z povolania, ale hlásené bolo ešte v roku 2009. Podozrenie na profesionálne ochorenie bolo z titulu chemických faktorov vznikajúcich pri *embosovaní* materiálu - tepelné lisovanie vzoru do materiálu (je to vlastne vypaľovanie vzoru v tvare dezénu pneumatiky, takéto diely látok sa používajú do autosedačiek). Jedná sa o novú technológiu, ktorá bola zavedená len v poslednom období.
Používa sa embosovací stroj Willems 06-018-101 na tepelnú deformáciu – embosovanie, vytvorenie 3D dizajnu na autopoťahoch. Na embosovacom stroji je osadený potrubný ventilátor s vývodom do exteriéru – typ VORTICE LINEO, výkon 2300 m^3/hod., v embosovacom stroji sú inštalované 3 laserové zariadenia – typ Z5T /for line optics/, výrobca Z-LASER, Optoelektronik GmbH – trieda 2M. Rozmery zariadenia sú 3 x 3 x 2 m, hmotnosť 2500 kg.
Na pracovisku boli vykonané objektivizácie chemických látok v pracovnom prostredí pri embosovaní, zamestnávateľ doložil správu z analýzy vzoriek vzdušnín a tepelného rozkladu vzoriek trojvrstvového materiálu, ktorú vypracovala STU v Bratislave – fakulta chemickej a potravinárskej technológie (oddelenie organickej technológie) – v dodaných vzorkách vzdušnín boli extrémne malé množstvá látok, ktoré sa dali identifikovať až po adsorpcii na aktívnom uhlí a desorpcii do rozpúšťadla. Identifikované látky pri daných koncentráciách nepatria medzi iritujúce a nebezpečné látky. Sú to väčšinou uhľovodíky a ľahšie alkoholy. Nebol predpokladaný ich vznik zahrievaním laminátov, lebo pri zámernom zahrievaní vzoriek do 200°C, nebola dokázaná ich prítomnosť. Mohlo sa jednať o náhodné nečistoty v ovzduší, alebo z iných zdrojov vo výrobnej hale. Z materiálov, ktoré môžu obsahovať etylénoxid, sa pri podstatne vyšších teplotách ako 200°C môže uvoľňovať etylénglykol. Pri zohrievaní vzoriek laminátu sa našiel rozkladný produkt PET – textilná zložka laminátu (acetaldehyd – pri teplotách do 200°C vzniká len v malom množstve, pri vyšších teplotách sa uvoľňujú významnejšie množstvá, k vážnejšiemu tepelnému rozkladu dochádza pri teplotách nad 300 – 350 °C, za prítomnosti vodnej pary sa môže uvoľňovať aj etylénglykol) aj PUR (izokyanát – pri rozklade tvorí biely až žltý dym, keďže teplota jeho varu 250°C je vyššia ako počiatočná teplota rozkladu PUR, vykondenzuje sa na povrchu okolitých predmetov, reakciou s vodnou parou uvoľňuje CO_2 a diamíny, kroré majú ešte vyššie teploty varu, teda nižšiu prchavosť, vplyvom vzdušného kyslíka má tendenciu žltnúť až na veľmi tmavé odtiene). V rozkladnom produkte retardéru horenia PUR sa identifikoval 2,3-

dichlór-propán-1-ol (dráždi najmä oči a pokožku), tento retardér má teplotu varu okolo 237°C a čiastočne sa vyparuje aj pri nižších teplotách. Pri embosovaní sa diely na embosovanie kladú na hornú a dolnú platňu, teploty na obidvoch platniach sú nastavené na 176°C, do nastavených teplôt sa nedá zasahovať, v prípade prekročenia teplôt, čo môže byť max. 2°C, dochádza k automatickému ochladzovaniu. Hotový kus sa odoberá pomocou lopatky a kladie sa na pripravený vozík. Počas embosovania sú na látke viditeľné 3 laserové lúče, lúč sa nedostáva do prostredia, ale končí na vyvýšenom okraji zariadenia.
Spoločnosť má uzavretú zmluvu s PZS NZZ- Praktik s.r.o. Martin, ktorá vykonáva PLP, pracovný lekár pravidelne podľa dohodnutého časového harmonogramu predkladá na RÚVZ posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností, konzultuje výsledky s odbornými pracovníkmi odd. PPLaT, konzultuje preraďovanie pracovníkov na inú prácu, ohrozenia ChzP, frekvenciu PLP pri začínajúcom profesionálnom ochorení, dočasné vyradenia z pracovného procesu. Zistené skutočnosti sa prejednávajú súčasne aj so štatutárnym orgánom spoločnosti. Možno konštatovať, že spolupráca PZS, zamestnávateľ, RÚVZ je na veľmi dobrej úrovni a na základe našich praktických skúseností je jedna z mála, o ktorej sa dá hovoriť ako o spolupráci.

RÚVZ so sídlom v Martine súhlasil so zavedením trojzmennej prevádzky na pracoviskách vo výrobnej hale za predpokladu plnenia nasledovných podmienok:

1. predkladanie výsledkov objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí;
2. posúdenie jednotlivých zdravotných rizík, s konkrétnymi návrhmi na ich elimináciu/zníženie;
3. písomné predkladanie podrobných hodnotiacich správ štvrťročne o vykonaných preventívnych lekárskych prehliadkach (PLP) podľa § 1, ods.7 vyhlášky MZ SR č. 292/2008 Z.z. o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť na RÚVZ so sídlom v Martine, tieto hodnotiace správy bude predkladať lekár PZS, s adekvátnou náplňou PLP vrátane výsledkov individuálneho a kolektívneho posúdenia zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k faktorom práce a pracovného prostredia podľa existujúcich zdravotných rizík;

Spoločnosť zavádza nočnú (tretiu) zmenu len na pracoviskách so stabilným a ľahším výkonom, v ktorých sa neočakávajú žiadne úpravy vo výkonoch a pracovných operáciách počas nočnej zmeny, aby sa eliminovali riziká vyplývajúce z nočnej práce. V trojzmennej prevádzke sa zabezpečia pevné osemhodinové pracovné zmeny bez vykonávania nadčasových hodín. Trojzmennú prevádzku bola spoločnosť nútená zaviesť z dôvodu navýšenia požiadaviek zákazníkov na objem výroby, pričom prevádzkovateľ má dostatok pracovných síl na uspokojenie výroby, ale má nedostatok potrebnej technológie. V prípade zníženia požiadaviek zákazníkov na objem výroby, spoločnosť znovu zavedie dvojzmennú prevádzku.

TATRAnábytkáreň Martin a.s.

Jedná sa o organizáciu, kde hlavnou výrobnou činnosťou je výroba stoličiek a stolov. Spoločnosť zmenila v roku 2009 majiteľa, už nie je so zahraničnou účasťou, majitelia sú slovenskí podnikatelia.
V roku 2010 dochádzalo v dôsledku znižovania výrobnej činnosti k stálemu poklesu pracovných miest. V súčasnosti je v spoločnosti zamestnaných cca 80 pracovníkov, kým pred pár rokmi to bolo viac ako 300 osôb.

V roku 2010 boli šetrené 2 podozrenie na chorobu z povolania z titulu DNJZ na pracovisku sušiareň (sušiace komory) a balenie drevených výrobkov (ručný balič). Na týchto pracoviskách nie sú (neboli) vyhlásené rizikové práce, práca je (bola) zaradená do kategórie 2.
Spoločnosť mala uzavretú zmluvu s PZS Praktik – NZZ, s.r.o. Martin, ktorá vykonávala PLP, ale zamestnávateľ posudky o zdravotnej spôsobilosti nemá k dispozícii, nakoľko PZS za poskytnuté služby neobdržala dohodnutý finančný obnos. Podľa posledných dostupných informácií, PLP začala vykonávať PZS – Univerzitná nemocnica Martin, výsledky zatiaľ nie sú k dispozícii.
V rámci výkonu ŠZD boli prejednané zaradenia jednotlivých profesií do konkrétnych rizikových faktorov, za prítomnosti zástupcu PZS, štatutárneho orgánu a odborného pracovníka RÚVZ.
Na ústnom jednaní štatutár predniesol zámer spoločnosti: zrušiť prevádzku v existujúcich priestoroch, zriadiť výrobnú činnosť v nových priestoroch s obmedzením výrobného programu a obmedzeným počtom zamestnancov.
Pre nedoručenie hodnotiacej správy k 31.12.2009 bol spoločnosti v roku 2010 uložený výkon rozhodnutia vo výške 165,- Eur, tento finančný záväzok spoločnosť uhradila.
Spoločnosť vykonala opatrenia na odstránenie hluku v životnom prostredí – prekrytovanie vzduchotechnických zariadení.

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.1 Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia

Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia je v súčasnosti v riešiteľskom tíme oddelenia epidemiológie.

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine nadväzujúcu štúdiu nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola nerieši.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

V roku 2010 absolvoval vedúci oddelenia PPLaT školenie k presadzovaniu právnych predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok a zvyšovania úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok.

Dotazník projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 2009 bol vyplnený v právnom subjekte, zaoberajúcom sa odvozom surovín/polotovarov pre metalurgický priemysel (len tie údaje, ktoré boli reálne vyplnené podľa zistených skutočností u právneho subjektu):

2.7. Úloha spoločnosti podľa nariadenia REACH
dovozca
výhradný zástupca

3.1.1. Vyrába/dováža spoločnosť zavedené látky ako také alebo v prípravkoch v množstve 1 tony ročne alebo viac?

Áno, látky v prípravkoch

3.1.2. Počet vyrobených/dovezených zavedených látok ako takých v množstve 1 tony ročne alebo viac:

Neuplatňuje sa

3.1.3. Počet vyrobených/dovezených zavedených látok v prípravkoch v množstve 1 tony ročne alebo viac:

6

3.1.4. Uplatňujú sa výnimky z registračnej povinnosti?

Nie

4.1.1.Je spoločnosť výhradným zástupcom vo vzťahu ku všetkým látkam, ktoré dováža?

Áno

4.1.2. Počet predregistrácií predložených kontrolovanou spoločnosťou agentúre ECHA.

Neuplatňuje sa

4.1.3. Zistil sa nesúlad, pokiaľ ide o predregistráciu/registráciu?

Nie

4.1.4. Bude/bola spoločnosť prvým výrobcom alebo dovozcom schopným využiť oneskorenú predregistráciu podľa článku 28 ods. 6?

Nie

5.1.1. Má spoločnosť požadované karty bezpečnostných údajov pre všetky látky a látky v prípravkoch?

Áno

Poznámky: 0 kariet bezpečnostných údajov z/zo 6 skontrolovaných kariet bezpečnostných údajov nie je v poriadku

5.1.2. Má spoločnosť štruktúry/nástroje, vďaka ktorým je možná príprava kariet bezpečnostných údajov (SDS) v súlade s nariadením REACH?

Áno

Poznámky: software

5.1.3. Spĺňajú karty bezpečnostných údajov pripravené spoločnosťou požiadavky článku 31 ods. 5 a 6?

Áno

Poznámky: 0 karta bezpečnostných údajov z/zo 6 skontrolovaných kariet bezpečnostných údajov nie je v poriadku (napr. karty bezpečnostných údajov, ktoré sa revidujú)

7.1. Bol určený nesúlad s povinnosťami vyplývajúcimi z nariadenia REACH, pokiaľ ide o tento projekt?

Nie

7.2. Predpísané opatrenia z dôvodu nesúladu s povinnosťami vyplývajúcimi z nariadenia REACH, pokiaľ ide o tento projekt? (viaceré možné odpovede)

Žiadne opatrenia

7.3. Ak kontrolór podnikol ďalšie kroky po kontrole, k akým opatreniam na dosiahnutie súladu pristúpila spoločnosť počas trvania projektu?

Neuplatňuje sa, keďže počas pôvodnej kontroly sa nezistili žiadne nedostatky

7.4. Iné výsledky

Neuplatňuje sa

7.5. Opis problémov, ktoré sa mohli vyskytnúť, návrhy na zlepšenie na ďalší rozvoj hodnotiaceho dotazníka a inštrukcie na vyplnenie na podanie následných správ regionálnym orgánom

Neuplatňuje sa

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

V rámci danej úlohy bolo vyšetrených v roku 2010 80 respondentov, rozdelených na 2 vekové kategórie mužov a žien pre stredne ťažkú prácu, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.
Analýza 1-dňového záznamu bola spracovaná na počítačovom programe ALIMENTA. Výstup po spracovaní údajov poskytuje údaj o energetickom príjme, o príjme základných živín – tukov, sacharidov, bielkovín, vitamínov, minerálií, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl a tekutín v porovnaní s OVD. Vytvára obraz o stravovacích zvyklostiach klienta a je východiskom pre intervenciu.

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

V rámci danej úlohy bolo v roku 2010 odobratých na laboratórne vyšetrenie 24 vzoriek kuchynskej soli, z toho 16 vzoriek bolo z dovozu a 8 vzoriek z domácej produkcie. Na obsah KI bolo vyšetrených 24 vzoriek, na KIO_3 24 vzoriek a na obsah ferokyanidov 20 vzoriek. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveli sledovaným kritériám.

3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nenachádzajú výrobcovia kozmetických výrobkov, preto sa bezpečnosť kozmetických výrobkov overuje v distribučnej sieti podľa usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2010.
Podľa usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami určenými pre deti boli v roku 2010 v rámci úlohy : „Dekoratívna kozmetika pre deti a bábiky“

odobraté na laboratórne vyšetrenie 3 vzorky kozmetických výrobkov – farby na pokožku a make – up pre bábiky a v rámci úlohy: „Čistiace výrobky pre deti“ odobraté 4 vzorky čistiacich výrobkov pre deti (rôzne čistiace výrobky, toaletné a tekuté mydlá, šampóny, sprchové gély, čistiace mlieka, masky, gély a vody).

Sledovanie bezpečnosti kozmetických výrobkov určených pre deti bolo zamerané na hodnotenie mikrobiologického a chemického rizika kozmetických výrobkov, označovanie a predaj kozmetických výrobkov v lehote dátumu minimálnej trvanlivosti.

Na základe výsledkov laboratórnych analýz nebolo zistené prekročenie najvyšších prípustných množstiev a limitov v mikrobiologických, ani v chemických ukazovateľoch.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s § 6 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

Na základe hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov bolo v okrese Martin a Turčianske Teplice vykonaných 865 kontrol vo veľkoobchodných, maloobchodných jednotkách, v lekárňach a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nenachádzajú výrobcovia keramických a plastových výrobkov určených pre deti, preto sa bezpečnosť takýchto výrobkov overuje v distribučnej sieti.

Sledovanie bezpečnosti keramických a plastových výrobkov výrobkov (PC dojčenské fľaše, plastové výrobky - misky, príbor, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď., keramické výrobky – misky, taniere, hrnčeky atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti je zamerané na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb resp. iných ukazovateľov v závislosti od
materiálového zloženia. Zároveň je kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť - dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.
Podľa plánu úradnej kontroly potravín v oblasti materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami na rok 2010 boli v roku 2010 v mesiaci máj v rámci „Špeciálnej kampane“ odobraté 2 vzorky – plastové desiatové boxy. Sledovanie bezpečnosti materiálov bolo v závislosti od materiálového zloženia. Na základe výsledkov vykonaných analýz bolo zistené, že odobraté výrobky vyhoveli požiadavkách zdravotnej bezpečnosti v sledovaných ukazovateľoch.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

V okrese Martin sa nachádza 1 výrobca papierových a kartónových obalových materiálov, ktorý je zameraný na výrobu vlnitej lepenky a obaly z vlnitej lepenky – vysekávanie, lepenie, spájanie, potlač – vstupné suroviny sa nevyrábajú.
Riešiteľským pracoviskom predmetnej úlohy je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykoná odber vzoriek, laboratórne vyšetrenie a hodnotenie.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

Riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR a pediatri. RÚVZ so sídlom v Martine nebol zaradený medzi vybrané RÚVZ v SR.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľ:
Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.
Gestor:
ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže
Riešiteľské pracoviská:
RÚVZ v SR

Prieskum sa realizoval v druhej polovici roku 2009 formou dotazníkov, ktoré vypĺňali rodičia resp. zákonní zástupcovia detí. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bol prieskum určený pre mestské, ale aj vidiecke zariadenia pre deti a mládež.

V zmysle anotácie boli do súboru zahrnuté deti predškolského veku vo vekovej kategórii 3-6 rokov po 15 detí z mestskej a vidieckej MŠ (MŠ Gorkého Martin, MŠ Turany) a deti školského veku vo vekovej kategórii 7-10 rokov a 11-14 rokov - v oboch vekových kategóriách po 30 žiakov z mestskej a vidieckej školy (ZŠ na Ul. A.Stodolu, Martin a ZŠ Košťany nad Turcom). V dotazníkoch bolo potrebné uviesť úrazy v priebehu posledných dvoch rokov.

Údaje boli spracované a následne zaslané na ÚVZ SR, ktorá získané údaje spracuje za celú Slovenskú republiku. V zmysle anotácie k projektu, gestor /ÚVZ SR/ vypracuje v roku 2010 vyhodnotenie na celoslovenskej úrovni, a zároveň navrhne intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie detskej úrazovosti. Termín ukončenia projektu je rok 2010.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ
Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor
Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie), ÚVZ SR.
Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Na základe požiadaviek ÚVZ SR bola realizovaná úloha na vykonanie anonymného prieskumu a vyplnenie dotazníkov (TAD1, TAD 2, TAD 3) u žiakov 2. stupňa základných škôl a pedagogických pracovníkov. Prieskum sa realizoval na Základnej škole na ul. Mudroňa č. 3, Martin a bol dobrovoľný a prísne anonymný. Každý respondent vložil vyplnený dotazník do obálky a zalepil ju. Anketár zaslal dotazníky spolu s priloženým formulárom „Hlásenie za triedu“ na ÚVZ SR k celoslovenskému vyhodnoteniu.

Celkove sa prieskumu zúčastnilo 223 respondentov, z toho 198 žiakov a 25 pedagogických pracovníkov. Pri realizácii prieskumu boli riaditelia škôl požiadaní o spoluprácu listom Ministerstva školstva SR – generálneho riaditeľa sekcie regionálneho školstva.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľ:
Cieľom projektu je zmapovať hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.
Gestor:
ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže
Riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, pediatri. RÚVZ so sídlom v Martine nebol zaradený medzi vybrané RÚVZ v SR.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľ :
Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.
Gestor:
RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, UVZ SR
Spolupracuje:
LF UK Bratislava, RUVZ Banská Bystrica, VUP Bratislava
Riešiteľské pracoviská:
RUVZ v SR

Úloha sa realizuje na základe metodického usmernenia UVZ SR a bola rozdelená do štyroch etáp. Druhá etapa realizovaná v roku 2010 bola rozdelená do dvoch častí. V prvom

polroku 2010 sa uskutočnil zber údajov a v druhom polroku 2010 sa zabezpečovalo spracovanie a analýza získaných údajov.

Projektu sa zúčastnilo spolu 120 respondentov (vo vekovej skupine 7 -10 ročných detí) z dvoch vybraných základných škôl (1 mestská a 1 vidiecka škola - ZŠ, Ul. jahodnícka, Martin a ZŠ Sučany).

Zber údajov bol zameraný na :

- dotazníkový prieskum (dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa a jeho výživové preferencie, frekvenčný dotazník, 24-hodinová stravovacia anamnéza, 24-hod. pohybový režim)
- meranie vybraných antropometrických ukazovateľov (hmotnosť, výška, obvod pása, obvod bokov)
- meranie krvného tlaku (systolického, diastolického).

V 17. kalendárnom týždni bola odobratá celotýždňová strava zo stravovacích zariadení pri základných školách zúčastnených na projekte. Celkovo bolo odobratých 10 vzoriek hotových jedál na laboratórnu analýzu stanovenia energetickej hodnoty, B, T, C, NaCl, dusičnanov a ďalších ukazovateľov, ktoré boli dohodnuté v rámci realizovaného projektu s akreditovaným laboratóriom RÚVZ so sídlom v Žiline. Súčasťou odberu vzoriek stravy bol aj odber podávaných nápojov žiakom v priebehu dňa. Všetky odobraté vzorky vyhoveli požadovaným kritériám energetickej hodnoty stravy, B, T, C, NaCl, dusičnanov.

Druhá časť projektu – spracovanie a analýza údajov bola realizovaná v termíne do 30.09.2010 a zaslaná na sumárne spracovanie na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Spracované výsledky projektu boli zaslané na jednotlivé RÚVZ v rámci Slovenska.

Informácie získané v rámci celoslovenského projektu bude možné využiť pri poradenských aktivitách, zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v poradni zdravia pre deti a mládež, ako aj v rámci zdravotno-výchovných edukačných aktivít.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľ

Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica
ÚVZ SR
Riešiteľským pracoviskom sú vybrané RÚVZ v SR. RÚVZ so sídlom v Martine nebol zaradený medzi vybrané RÚVZ v SR.

„ PROGRAM OVOVIE A ZELENINA DO ŠKÔL“

Cieľ

Všeobecným cieľom projektu je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity.
Špecifickým cieľom je zvýšiť spotrebu ovocia a zeleniny u detí predškolského a školského veku, naučiť deti a ich rodičov pravidelne konzumovať ovocie a zeleninu, pravidelne vzdelávať deti o dôležitosti konzumácie ovocia a zeleniny pre ich zdravie, naučiť dôverovať ovociu a zelenine

vypestovanému v Slovenskej republike, vysvetliť postup pri pestovaní, realizovať návštevy v sadoch (vysvetliť čo znamená ekologické pestovanie a čo je integrované pestovanie), podporiť zdravú výživu a zvýšiť informovanosť o výživovej hodnote jednotlivých druhov ovocia a zeleniny a uplatňovaním programu pôsobiť a znížiť výskyt obezity u detí.

Gestor

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

Spolupracuje:

Ministerstvo školstva SR, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

RÚVZ v SR

ÚVZ SR a jednotlivé RÚVZ v SR spolupracujú na realizácii projektu „ Program ovocie a zelenina do škôl“, do ktorého je zapojená Slovenská republika prostredníctvom Ministerstva pôdohospodárstva SR. Z národnej stratégie Slovenskej republiky pre tento projekt vyplýva monitoring za rezort zdravotníctva, ktorý pozostáva z viacerých etáp. Vstupný monitoring, ktorý sa začal v septembri 2010, bol realizovaný odbornými pracovníkmi RÚVZ v Slovenskej republike z odborov podpory zdravia a odborov hygieny detí a mládeže v súčinnosti s poverenými zamestnancami jednotlivých vybratých škôl (materské školy, základné školy, základné školy so špeciálnymi výchovno- vzdelávacími potrebami), ktoré sú zapojené do projektu a ktoré nie sú zapojené do projektu „Program ovocie a zelenina do škôl“. Pracovníci RÚVZ Martin oddelenia Poradenské centrum zdravia / Výchova k zdraviu a oddelenia hygieny detí a mládeže zabezpečovali plnenie projektu spoločne a pri realizácii projektu si rozdelili jednotlivé úlohy.

Monitorovanie vstupných a výstupných údajov je rozdelené do troch fáz :

1 fáza – priebeh vstupného monitorovania - prebiehala v mesiaci september – október 2010 a pozostávala z výberu škôl, zberu údajov dotazníkovou metódou a spracovanie dotazníkov. Projektu sa zúčastnilo spolu 122 respondentov (32 respondentov vo vekovej skupine 3 - 4 ročných detí a 60 respondentov žiakov 3. ročníka Základnej školy). V čase plnenia úlohy v okrese Martin a okrese Turčianske Teplice nebola ani jedna škola zapojená do programu ovocie a zelenina do škôl a preto do projektu boli zapojené len školy, ktoré neboli zapojené do tohto programu (2 materské školy – 1 mestská škola MŠ, Ul.A.Stodolu, Martin a 1 vidiecka škola MŠ Krpeľany a 2 základné školy - 1mestská škola ZŠ s MŠ, Ul.Gorkého, Martin a 1 vidiecka škola – ZŠ SNP, Ul. partizánska, Sučany). Zber údajov bol zameraný na dotazníkový prieskum hodnotenia kvalitatívnych ukazovateľov a indikátorov (BMI, fyzická aktivita, stravovanie počas detstva, frekvencia konzumácie ovocia a zeleniny).

Oddelenie hygieny detí a mládeže zabezpečovalo výber škôl a zber údajov dotazníkovou metódou.

Oddelenie Poradenského centra zdravia / Výchova ku zdraviu zabezpečila spracovanie a analýzu údajov a získané údaje zaslalo v elektronickej podobe na odbor podpory zdravia ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

2 fáza - tematické týždne venované ovociu a zelenine (prevencia obezity a zdravého životného štýlu) sa v priebehu roka 2010 nerealizovala.

3 fáza - výstupné monitorovanie bude prebiehať od septembra 2011 do konca roka 2011.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

V rámci plnenie toho programu sa vychádzalo z jeho anotácie a postupovali sme v súlade s navrhnutými etapami riešenia.

Ad Realizácia vlastného očkovania:

- v rámci tejto etapy odborní pracovníci odd. epidemiológie:
    - usmerňovali lekárov prvého kontaktu pre deti i dospelých v problematike pravidelného povinného i odporúčaného očkovanie v rámci NIP, ako aj odporúčaného očkovania,
    - informovali o očkovacom kalendári na rok 2010 a vysvetľovali jeho význam, odborne zdôvodňovali a rozširovali informácie medzi zdravotníckymi pracovníkmi i laickou verejnosťou,
    - informovali o zmenách v zložení vakcín a o nových typoch vakcín,
    - aktuálne informovali o novej kategorizácii vakcín pre očkujúcich lekárom prvého kontaktu,
    - poskytovali konzultácie v rámci okresu týkajúce sa špecifických problémov v súvislosti s očkovaním, očkovaním pred cestou do zahraničia - počet konzultácií 189 (116 osobne, 73 telefonicky),
    - poskytovali konzultácie na regionálnej a národnej úrovni – problematika očkovacích látok, kategorizácie vakcín, odborné stanoviská,
    - aktívna účasť na úprave a zmenách Národného imunizačného programu SR (Pracovná skupina pre imunizáciu), kategorizácií vakcín (v Kategorizačnej komisii MZ SR a Pracovnej skupine J07 pre kategorizáciu vakcín),
    - realizovali kontroly očkovania pandemickou vakcínou, KI a reakcie po očkovaní pandemickou vakcínou,
    - informácie o vakcíne proti pandemickej chrípke pre zdravotníckych pracovníkov, pracovníkov školstva, samosprávy, krízový štáb a celú verejnosť regiónu Turiec.

Ad Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010:

- metodická a konzultačná pomoc pri návrhu a príprave zmien v očkovacom kalendári SR platnom od na 1.7.2010:
    - zmena 7-valentnej pneumokokovej vakcíny za 13-valentnú (Prevenar 13) pri simultánnom podaní s hexavakcínou v prvom roku života,
    - vynechanie preočkovania proti tbc u tuberkulínnegatívnych detí v 11. roku života,
    - zavedenie preočkovania v 13. roku života proti záškrtu, tetanu, poliomyelitíde a čiernemu kašľu s použitím vakcíny s acelulárnou komponentou,
- metodická a konzultačná pomoc pri príprave odporúčaného očkovania proti VHA u 2-ročných detí zo sociálne slabých skupín,
- metodická a konzultačná pomoc pri príprave odporúčaného očkovania dievčat v 13. roku veku proti HPV,
- metodické vedenie a zabezpečenie kontroly očkovania pandemickou vakcínou.
- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri odporúčaných očkovaniach proti:
    - rotavírusovým infekciám u dojčiat,

- varicelle
- sezónnej chrípke, pandemickej chrípke a pneumokokom.

Ad Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

- v rámci tejto surveillance odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:
  - epidemiologické vyšetrovanie všetkých pravdepodobných diagnóz ochorení imunizačného programu, odbery vzoriek a zabezpečenie laboratórnych vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky:
    - počet odobratých vzoriek a laboratórnych vyšetrení
      - u ochorení preventabilných očkovaním : 3
      - u ochorení na sezónnu a pandemickú chrípku : 11
  - informovanosť lekárov prvého kontaktu o výskyte týchto ochorení a príslušných opatreniach v ohniskách nákazy,
  - priebežné konzultácie lekárov a laickej verejnosť v problematike ochorení preventabilných očkovaním,
  - odborné prednášky v problematike očkovania proti ochoreniam preventabilným očkovaním, proti sezónnej a pandemickej chrípke na:
    - ***celoslovenskej úrovni:***

- Hudečková, H., Švihrová, V.: Z čoho vychádzať pri očkovaní dospelých? I. SLOVENSKÝ VAKCINOLOGICKÝ KONGRES, 14.-16.1.2010, Štrbské Pleso
- Hudečková, H., Švihrová, V., Bielená, Ľ.: Účinnosť a prospešnosť vynaložených nákladov na represívne opatrenia v ohniskách VHA. I. SLOVENSKÝ VAKCINOLOGICKÝ KONGRES, 14.-16.1.2010, Štrbské Pleso
- Švihrová V., Hudečková H., Buchancová J., Murajda L., Avdičová, M.: ANALÝZA OČKOVANIA PROTI KLIEŠŤOVEJ ENCEFALITÍDE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE ZA ROKY 1997 – 2008. I. SLOVENSKÝ VAKCINOLOGICKÝ KONGRES, 14.-16.1.2010, Štrbské Pleso
- H. Hudečková , V. Švihrová, L. Murajda , J. Buchancová , M. Avdičová: Analýza očkovania detskej populácie proti kliešťovej encefalitíde v Slovenskej republike . ESPID, 4.-8.5.l2010, Nice. (poster)
- Jeseňák, M., Hudečková, H., Švihrová, V., Bánovčin, P.: ..... ESPID, 4.-8.5.l2010, Nice. (poster)
- Hudečková, H.: Účinnosť a prospešnosť vakcinačných stratégií. GLOBÁLNÍ PROBLÉMY VEŘEJNÉHO ZDRAVOTNICTVÍ 2010 - GLOBAL PUBLIC HEALTH ISSUES 2010, 12. – 13. 5. 2010, Ústav epidemiologie a ochrany veřejného zdraví FZS OU Ostrava
- Hudečková, H., Mikas, J.: Analýza pandémie chrípky na Slovensku. IX. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY, 26. - 28. mája Brusno
- Mikas, J., Hudečková, H.: Úmrtia na pandemickú chrípku v Slovenskej republike. IX. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY, 26. - 28. mája Brusno
- Hudečková, H., Švihrová, V.: Hodnota vakcinácie. IX. ČERVENKOVE DNI PREVENTÍVNEJ MEDICÍNY, 26. - 28. mája Brusno
- Hudečková, H., Avdičová, M.: Pandémia chrípky v SR. Medzinárodný kongres medicíny pre každodennú prax, 28.5.2010, Bratislava
- Avdičová, M., Hudečková, H.: Očkovanie proti H1N1; kde sa nachádzame? Medzinárodný kongres medicíny pre každodennú prax, 28.5.2010, Bratislava

- Hudečková, H.: Očkovanie osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz. Odborný seminár, Žilina, 31.5.2010

- ***<u>na regionálnej a lokálnej úrovni:</u>***

- Hudečková, H.: Stratégia rozvoja NIP na Slovensku. Škola očkovania – odborný seminár pre pediatrov, 19.2.2010, Piešťany.
- Hudečková, H.: Stratégia rozvoja NIP na Slovensku. Škola očkovania – odborný seminár pre pediatrov, 5.3.2010, Košice.
- Hudečková, H.: Stratégia rozvoja NIP na Slovensku. Škola očkovania – odborný seminár pre pediatrov, 19.3.2010, Banská Bystrica.
- Hudečková,H.: Pandemická chrípka 2009 – 2010. Odborný seminár, 9.3.2010, 22.3.2010, Martin
- Hudečková, H.: Výskyt vybraných prenosných ochorení v Regióne Turiec, Odborný seminár pre lekárov primárneho kontaktu v regióne Turiec, 30.6.2010, RÚVZ Martin.
- Hudečková, H.: Analýza epidemiologickej situácie chrípky a CHPO v regióne Turiec, príprava na chrípkovú sezónu 2010-2011, Odborný seminár pre lekárov primárneho kontaktu v regióne Turiec, 15.12.2010 Martin.

<u>Ad Manažment očkovania:</u>

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
  - včasnú a dostatočnú informovanosť zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú očkovanie, o zmenách a novinkách v oblasti vakcinológie,
  - kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice v počte 25,
  - kontrolu dodržovania štandardných postupov pri manipulácii, skladovaní a aplikácii vakcín v počte 41,
  - kontrola uskladnenia a manipulácie s pandemickou vakcínou v počte 36,
- podklady a podnety pre zasadania Pracovnej skupiny pre imunizáciu ÚVZ SR (doc. Hudečková – podpredseda PSPI)
- podklady pre zasadanie Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín (predseda doc. Hudečková)
- podklady pre kategorizáciu vakcín, zmeny indikačných a preskripčných obmedzení vakcín (chrípkové vakcíny, Prevenar13, IDFlu, Synflorix, Cervarix, Silgard, Boostrix, Boostrix Polio, Rotarix, Rotateq),
- účasť na zasadaní PSPI ÚVZ SR – 2x (Hudečková)
- účasť na zasadaní Kategroizačnej komisie - 4x (Hudečková).

<u>Ad Kontrola očkovania v SR:</u>

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
  - priebežnú kontrola zaočkovanosti v okr. Martin a Turčianske Teplice,
  - kontrolu evidencie o očkovaní.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie vykonali:

- analýzu prenosných ochorení za rok 2010 v regióne Turiec (okres Martin a Turčianske Teplice),
- pravidelne mesačné analýzy v regióne Turiec (okresy Martin a Turčianske Teplice),
- analýzy epidemických výskytov v rámci mesačných analýz,
- analýzy chrípky a chrípke podobných ochorení, analýzy ochorení na pandemickú chrípku.

Pri realizácii surveillance infekčných ochorení pracovníci oddelenia epidemiológie spolupracovali s:

- lekármi primárneho kontaktu pre deti a pre dospelých (spolupráca s pediatrami je už tradične na vyššej úrovni)
- Klinikou infektológie a cestovnej medicíny UNM – u hospitalizovaných pacientov s infekčnými ochoreniami,
- Oddelením lekárskej mikrobiológie UNM Martin,
- Oddelením mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica,
- vedením ZŠ a SŠ v čase zvýšeného výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení (denné hlásenie z jednotlivých škôl v okr. Martin a Turčianske Teplice),
- Neurologickou klinikou, Klinikou detí a dorastu, Klinikou anesteziológie a intenzívnej medicíny UNM a Klinikou infektológie a cestovnej medicíny – pri surveillance akútnych chabých obŕn,
- jednotlivými lôžkovými oddeleniami v rámci epidemiologického vyšetrovania pri vzniku a hlásení nozokomiálnych nákaz.

V rámci edukácie obyvateľstva regiónu Turiec v problematike prenosných nákaz sme spolupracovali s televíziou TURIEC a regionálnym týždenníkom „. My - turčianske noviny “.
Iné aktivity:

- konzultácie k povinnému, odporúčanému a individuálnemu očkovaniu (celkový počet 42),
- odborné prednášky o očkovaní pre odbornú verejnosť – viď. vyššie

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- plynulú prevádzku programu EPIS,
- jeho využívanie pre sporadické prípady prenosných ochorení ako aj pre epidemické výskyty,
- v programe EPIS sa plne využíval systém rýchleho varovania, najmä v súvislosti s výskytom pandemickej chrípky,
- kontrola údajov zadaných do databázy EPIS na celoslovenskej úrovni - časť ochorenia preventabilné očkovaním (doc. Hudečková zabezpečuje),
- od 1.1.2010 do 31.12.2010 – bolo hlásených a zaznamenaných do EPISu celkovo 1486 prípadov prenosných ochorení hlásených za okres Martin 1310 a 176 prípadov za okres Turčianske Teplice.

6.4. Nozokomiálne nákazy

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- manažment a koordinovaný postup pri sledovaní a riešení závažných nozokomiálnych nákaz v UNM Martin v spolupráci s pracovníkmi príslušných oddelení,
- kvalitnú surveillance nozokomiálnych nákaz,
- pravidelné kontroly HER a BOT v rámci zdravotníckych zariadení príslušných okresov (nemocničných a ambulantných),
- pokračovanie európskeho projektu IPSE (Improving Patient Safety in Europe), konkrétne do pracovného balíka HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control and Surveillance):
    - incidenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz - zber údajov je vykonávaný na základe dobrovoľnej spolupráce s lekármi KAIM UNM Martin s následným spracovaním dotazníkov v programe HELICS,
    - v mesiacoch máj a jún 2010 – príprava a spustenie pilotnej prevalenčnej štúdie nozokomiálnych nákaz na všetkých pracoviskách UNM Martin,
    - príprava celoštátnej prevalenčnej štúdie nozokomiálnych nákaz, ktorá sa bude realizovať v roku 2011.
- za obdobie od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo v EPISe evidovaných celkom 183 prípadov NN hlásených z UNM Martin.

6.5. Surveillance chronických ochorení

- v zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okr. Martin a Turčianske Teplice poradňou zdravia RÚVZ Martin.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- aktualizácia pandemického plánu a havarijného plánu pre mimoriadne situácie,
- odborný seminár pre lekárov primárneho kontaktu týkajúci sa problematiky očkovania pandemickou vakcínou (uskladnenie vakcíny, manipulácia s vakcínou, spôsob aplikácie, evidencia a hlásenie očkovania a nežiaducich reakcií po očkovaní),
- zasadanie pandemickej komisie na úrovni regiónu Turiec,
- zabezpečenie mimoriadnych služieb (v pracovných dňoch a cez víkend) v období zvýšenej aktivity pandemickej chrípky,
- monitoring ochorení, laboratórna surveillance pôvodcu novej chrípky A H1N1 na území regiónu Turiec,
- surveillance ochorení na pandemickú chrípku,
- sledovanie a hlásenie SARI do systému rýchleho varovania EPIS,
- zabezpečenie protiepidemických opatrení v ohniskách ochorení vyvolaných novým typom chrípky A H1N1,
- epidemiologické vyšetrovanie kontaktov s chorými na chrípku vyvolanú novým typom vírusu A H1N1.

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- odber vzoriek odpadových vôd na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy podľa pokynov hlavného hygienika
- výsledky v roku 2010:
    - negatívne na záchyt divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy - počet odobratých vzoriek odpadových vôd – 6x
    - v mesiacoch júl a september záchyt COXACIE vírusov B5
    - surveillance akútnych chabých paréz: 52 x
    - aktívne na survillance spolupracovali tieto pracoviská UNM: Klinika deti a dorastu, Neurologická klinika, Klinika infektológie a cestovateľskej medicíny, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny
    - k 31.12. 2010 neboli hlásene prípady ACHP

6.8 Prevencia HIV/AIDS

- v tomto projekte oddelenie epidemiológie RÚVZ Martin nie je zapojené

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch :

- spoluúčasť na projekte ***Epidemiológia nádorov pankreasu*** – projekt realizovaný ÚVZ JLF v Martine v spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Martin, RÚVZ Žilina, RÚVZ Trenčín a ÚVZ SR. V roku 2010:
    - vyhodnotenie úplnej štúdie so zberom dát a odberom biologického materiálu,
    - zahájenie riadnej štúdie – v našom regióne z**a**tiaľ spracované 2 prípady ochorenia.

6.9 Publikačná činnosť

ADC Hudečková, Henrieta 60% - Jeseňák, Miloš 25% - Avdičová, Mária 5% - Švihrová, Viera 5% - Bánovčin,Peter, st. 5%: National analysis of bacterial meningitis in Slovakia, 1997-2007 = Epidemiological changes in bacterial meningitis prevalence in Slovakia
In: Public Health Reports. - Roč. 125, č. 1 (2010), s. 129-136
POZNÁMKA: Vyšlo aj - 28th ESPID Annual Meeting. - Nice : ESPID Society, 2010. - [S. 1]. -

ADC Švihrová, Viera 60% - Digesu, Alessandro 15% - Švihra, Ján 15% - Hudečková, Henrieta 5% - Kliment, Ján, st. 2,5% - Swift, Steven 2,5%: Validation of the Slovakian version of the P-QOL questionnaire
In: International Urogynecology Journal. - Roč. 21, č. 1 (2010), s. 53-61

ADE Švihrová, Viera 70% - Hudečková, Henrieta 15% - Buchancová, Janka 10% - Avdičová, Mária 5%: Analýza očkovania detskej populácie proti kliešťovej encefalitíde v Slovenskej republike za roky 1997 až 2009
In: Česko-slovenská pediatrie. - Roč. 65, č. 7-8 (2010), s. 445-451
Projekt: Centrum experimentálnej a klinickej respirológie,

ADE Buchancová Janka 60% -Lekáth 10% - Bátora 5% - Osina 5% - Machata 5% - Švihrová 5% - Hudečková 5% - Záborský 5%: Dlhodobé sledovanie výskytu profesionálnych zhubných

nádorov dýchacieho systému na Slovensku – I.časť. In: Pracovní lékařství – Roč.62, č.3 (2010), s. 109-124.

ADE Murajda, Lukáš (50%), Šulaj, Miroslav (20%), Hudečková, Henrieta (20%), Litvová, Slávka (5%), Buchancová, Janka (5%): Helthcare-associated infections at intensive care unit of department of anesthesiology and intensive medicine at Martin Hospital Faculty /
In: Central European Journal of Public Health. - ISSN 1210-7778. - Roč. 18, č. 3 (2010), s.173-176

ADE Kociánová, Henrieta (20%), Litvová, Slávka (20%), Štefkovičová, Mária (20%), Gavačová, Dagmar (10%), Rovný, Ivan (10%), Glosová, Libuša (10%), Hudečková, Henrieta (10%): Exotickí domáci miláčikovia ako potencionálny zdroj salmonelóz. In: Epidemiologie, mikrobiologie, imunologie. – ASSN 1210-7913. – Roč. 59, č. 1 (2010), s 9-12

AED Švihrová Viera 70% - Hudečková 20% - Buchancová 4% - Murajda 3% - Avdičová 3%: Epidemiologická analýza lymskej boreliózy a kliešťovej encefalitídy na Slovensku za roky 1998-2008. In: Spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat.- Bratislava: Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja, 2010 – ISBN 978-80-970523-0-0, s.32-36

AED Bielená Ľubica 35% - Hudečková 35% - Červeňová 15% - Švihrová 15%: Analýza epidemických výskytov salmonelózy v regióne Turiec za roky 1977-2008. In: Spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat.- Bratislava: Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja, 2010 – ISBN 978-80-970523-0-0, s.42-46

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „Materské centrá“

V rámci okresu Martin prevádzkuje činnosť niekoľko materských centier, ktoré si zabezpečujú svoj program samostatne. Poradenské centrum zdravia na požiadanie je ochotné poskytnúť svoje vedomosti a zručnosti pre potreby materského centra. Materiály týkajúce sa zdravia a bezpečnosti detí boli distribuované do každého materského centra. Od 1. novembra 2009 prevádzkuje svoju činnosť v priestoroch RÚVZ so sídlom v Martine „Materské rodinné centrum“.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V rámci tohto projektu sme zorganizovali pre seniorov cyklus prednášok na témy: Negatívny vplyv psychiky na zdravie, Rakovina hrubého čreva, Inkontinencia a optimalizácia krvného tlaku, Termoregulácia tela a prírodná samoliečba, Význam cholesterolu pre zdravie človeka, Naučte sa zdravo stravovať a žiť I, II., III. a alkalizujte sa. Prednášky sa uskutočnili na Mestskom úrade Martin a RÚVZ so sídlom v Martine. Celkovo sa zúčastnilo prednášok 138 ľudí. Dňa 26. októbra 2010 sme zorganizovali v Klube dôchodcov Martin preventívne vyšetrenia rizikových

faktorov srdcovo – cievnych ochorení: triglyceridy, celkový cholesterol a krvný tlak. Každému účastníkovi bolo poskytnuté odborné poradenstvo. Akcie sa zúčastnilo 46 klientov.

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

DVD „Lakomý syseľ“ bol umiestnený na www.ruvzmartin.sk a jeho obsah si môžu klienti stiahnuť a prehrať na PC. V prípade, že sa u klienta jedná o stolový DVD prehrávač je možnosť kontaktovať PCZ a VkZ RÚVZ so sídlom v Martine a po prinesení čistého DVD nosiča, bude nahrané vo formáte zodpovedajúcom konkrétnemu prehrávaču. O možnosti pokračovania projektu sme informovali základné a materské školy mesta Martin na porade riaditeľov ZŠ s MŠ mesta Martin.

9.4. „Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov“

„**Sledovanie výživového stavu obyvateľstva**“ spolupráca s oddelením HV
Poradenské centrum zdravia v spolupráci s oddelením hygieny výživy organizuje výjazdové akcie do rôznych firiem a podnikov, v ktorých vybrané skupiny participujú na projekte formou analýzy životosprávy. Do 31. decembra 2010 bolo vyšetrených 80 klientov.

„*MOST*“ spolupráca s firmou Worwag, Akadémoiu vzdelávania
Poradenské centrum zdravia zorganizovalo s firmou Worvag výchovno – vzdelávaciu akciu pre žiakov a pedagógov gymnázia V. P. Tótha. Žiakom sme merali krvný tlak a pulz, pedagógom sme merali krvný tlak a hladinu cukru v krvi. Akadémia vzdelávania v spolupráci s PCZ a VkZ v OD Tesco zorganizovala osvetovú akciu: prevencia srdcovo-cievnych ochorení, v rámci ktorej sme merali: krvný tlak, % tuku v tele, obsah CO vo vydychovanom vzduchu/.

„Vzdelaný pacient“ spolupráca s Akadémiu vzdelávania
4. novembra 2010 v rámci projektu Vzdelaný pacient sme sa zúčastnili jeho pilotnej časti. Klientom sme merali krvný tlak, % tuku v tele, BMI, obvod pása a bokov a v osobnom dotazníku sme hodnotili individuálne riziko srdcovo – cievnych ochorení. Projektu sa zúčastnilo 30 klientov.

„Liga proti rakovine“ spolupráca s Centrom pomoci ligy proti rakovine
V druhej polovici roku 2010 sme nadviazali spoluprácu s Centrom pomoci ligy proti rakovine, ktoré pôsobí v okrese Martin. Klientom centra poskytujeme každú prvú stredu v mesiaci vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení a odborné poradenstvo v oblasti zdravej životosprávy. V roku 2010 sme vyšetrili 30 klientov.

„Quitline“ - telefonické poradenstvo odvykania od fajčenia“
Od roku 2009 je linka prevádzkovaná RÚVZ so sídlom v Martine. Jej činnosť sa začala 3. januára 2006. Klienti môžu volať každý pracovný deň v čase od 7.30 – 14.30 hod.. Cena hovoru je 0,06 EUR s DPH. Poradenstvo poskytujú vyškolení odborní operátori. Za obdobie od 01.01 2010 do 31.12.2010 bolo realizovaných 92 telefonických hovorov.

„Ovocie a zelenina do škôl“
Do projektu boli zapojené štyri zariadenia, a to dve materské školy a dve základné školy /nezapojené/. Z toho 1 materská škola mestská a 1 vidiecka, 1 základná škola mestská a jedna vidiecka. Celkovo bolo spracovaných 83 dotazníkov. Projekt bol spracovaný v programe EPI INFO a zaslaný na ÚVZ SR.

Cieľom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislostí na nikotíne
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie motivácie pre ukončenie fajčiarskeho návyku
- lepšie využívanie voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia

Riešiteľským pracoviskom projektu je RÚVZ so sídlom v Martine, Národná koalícia pre kontrolu tabaku v SR, Jesseniova Lekárska fakulta UK Bratislava

Realizačným výstupom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislosti na nikotíne
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- nárast pravdepodobnosti úspešného ukončenia fajčiarskeho návyku
- nárast motivovaných fajčiarov rozhodnutých ukončiť fajčiarsky návyk
- zvýšenie motivácie fajčiara pre odvykanie
- lepšie prekonávanie problémov počas odvykania

9.5. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané WHO.

7. apríl „Svetový deň zdravia“ - Oddelenie Výchovy k zdraviu pripravilo v spolupráci s inými oddeleniami a organizáciami cyklus akcií a podujatí, ktorých hlavným zámerom bola propagácia zdravého životného štýlu, prevencie kardiovaskulárnych ochorení, podpory nefajčenia a zdravej výživy.

23. marca 2010 sme v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Union zoorganizovali „Deň zdravia“ vo firme Neografia. Klientom bol vyšetrovaný celkový cholesterol a krvný tlak. Celkovo bolo vyšetrených 62 klientov.

25. marca 2010 bola zorganizovaná akcia so Slovenskou národnou knižnicou kde sme poskytli klientom vyšetrenie rizikových faktorov kardio-vaskulárnych ochorení, a to celkového cholesterolu, meranie krvného tlaku a poradenstva v oblasti zdravého životného štýlu. Vyšetrenie sme poskytli 79 klientom, z toho 14 mužom a 65 ženám. CO vo vydychovanom vzduchu sme zmerali 25 fajčiarom a % tuku v tele sme zisťovali u 79 klientov.

16. apríla 2010 v rámci pracovnej náplne Poradenského centra zdravia sme v spolupráci s Občianskym združením „Turčianske Venuše“ zorganizovali zdravotno – výchovnú akciu pre verejnosť v oblasti prevencie nádorových ochorení. Vyšetrených bolo 30 klientov, z toho 28 žien a 2 muži.

7. apríla 2010 RÚVZ so sídlom v Martine v spolupráci so zdravým mestom Martin zorganizovali svetový deň zdravia v obchodnom centre Tulip. Akcia bola určená pre širokú verejnosť od 11.00 hod. do 18.00 hod. Klientom poskytovalo PCZ možnosť vyšetrenie celkového cholesterolu, krvného tlaku a % tuku v tele, ale aj obsah CO vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov.
Takisto bol pripravený vstup do TV Turiec o zdravom životnom štýle. Plagát 7. apríl 2010 spracovala a distribuovala Kancelária zdravého mesta Martin.

9. mája 2010 sme sa zúčastnili so zdravotnou poisťovňou VšZP „Hasičskej nedele“, kde sme klientom ponúkli vyšetrenie celkového cholesterolu, meranie tlaku krvi a % tuku v tele. Celkovo bolo vyšetrených 39 klientov.

12. máj „Svetový deň hypertenzie“
Poradenské centrum zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou UNION zorganizovali „Deň zdravia“ pre pracovníkov firmy KINEX Žilina, Dopravný podnik Žilina, KINEX Bytča a Stredoslovenská energetika Žilina. Klientom sme poskytli vyšetrenie celkového cholesterolu, glukózy, ALT enzýmu, % tuku v tele a meranie krvného tlaku s krátkym poradenstvom o zdravom životnom štýle a nefarmakologickom ovplyvňovaní krvného tlaku. Vyšetrených a poradenstvo bolo poskytnuté 283 ľuďom, z toho vyšetrenie ALT enzýmu bolo poskytnuté 65 klientom.

26. jún 2010 „Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami“
Poradenské centrum zdravia vytvorilo výchovno – vzdelávací panel Marihuana – kanabisová droga.
11. júla 2010 „Svetový deň ľudskej populácie“
V rámci tohto svetového dňa sme zorganizovali v spolupráci so zdravotnou poisťovňou UNION osvetovú akciu pre zamestnancov firmy PANASONIC Trstená a pobočky ZP UNION – DEŇ ZDRAVIA. Zamestnancom sme merali krvný tlak a odobrali kapilárnu krv na vyšetrenie celkového cholesterolu. Každému klientovi bolo poskytnuté odborné poradenstvo v rámci prevencie srdcovo – cievnych ochorení. Celkovo bolo vyšetrených 119 klientov. Spracovali sme propagačný materiál Dovolenka bez zdravotných rizík, Encefalitída – nebezpečný pasažier, Pitný režim.

- október 2010 „Medzinárodný deň starších ľudí“

V Klube dôchodcov Martin sme poskytli starším klientom odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu, odobrali krv na vyšetrenie celkového cholesterolu a tukov v krvi. Merali sme % tuku v tele a krvný tlak. Vyšetrených bolo 46 klientov.

10. október 2010 „Svetový deň duševného zdravia“
Tematiku duševného zdravia sme spracovali v paneli Duševné zdravie, ktorý bol umiestnený na RÚVZ Martin a Mestskom úrade Martin. Propagačné materiály Alzheimerova choroba boli distribuované do Psychiatrickej liečebne Sučany.

14. november 2010 „Svetový deň cukrovky“
Vypracovali sme panel Cukrovka.

15. november 2010 „Medzinárodný deň bez fajčenia“
V rámci tohto svetového dňa sme zorganizovali 2 besedy s témou Fajčenie a jeho následky. Besedy sa zúčastnilo 49 žiakov.

9.7. Quit and Win

Dňa 18. februára 2010 sme sa zúčastnili koordinačného stretnutia k súťaži „Prestaň a vyhraj“. Súťaž prebiehala od 1. – 31. mája 2010. V prípravnej fáze sme pripravili propagačný materiál v spolupráci s firmou Fork s.r.o., ktorá nám zabezpečila grafiku aj tlač. Letáky /prihlášky/ boli umiestnené na vývesných plochách mesta Martin, v autobusoch MHD Martin. Takisto bol pripravený vstup do TV Turiec o priebehu súťaže a škodlivosti fajčenia.

9.9. „CINDI program SR“

Za obdobie od 01.01.2010 do 31.12.2010 sme uskutočnili 40 štandardných výjazdov do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkeho poradenstva o zdravom životnom štýle. 15 výjazdov bolo neštandardných, t.z. nebolo poskytnuté komplexné vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení, ale len čiastkové vyšetrenie. Prvovyšetrených v rámci štandardných výjazdov bolo 379 klientov, opakovane vyšetrených 197 klientov. V rámci neštandardných výjazdov bolo vyšetrených 804 klientov. Do kolónky prvovyšetrených klientov zaraďujeme klientov štandardných aj neštandardných výjazdov, ktoré zahŕňajú anamnézu, odber kapilárnej krvi na Glu, celkový Chol, HDL chol, TAG, TK, ale aj čiastkové vyšetrenia sledovaných faktorov zahrnutých v TZS.

Distribúcia osvetových materiálov na všetky základné, stredné školy a detské domovy. Bol distribuovaný plagát „Aj vo Vašej triede buďte jeden tím...“ na základné a stredné školy a materiály k projektu „Bezpečná cestná premávka“.

V rámci spolupráce medzi RÚVZ Martin a Jesseniovou lekárskou fakultou Martin sme v priebehu prvého polroka 2010 zabezpečili výuku absolventov odboru verejného zdravotníctva JLF UK v Martine. Súčasťou výuky boli aj preventívne vyšetrenia v PCZ, ktoré pozostávali z merania TK, percenta tuku, BMI, odberu kapilárnej krvi, z ktorej sa vyšetrovali: glukóza, celkový cholesterol, TG, HDL cholesterol. Absolventi boli oboznámení s prácou v poradni zdravia a ZV.

V roku 2010 sme vytvorili 25 propagačných materiálov na rôzne aktuálne témy: Jarné upratovanie organizmu, Pitný režim, súťaž „Prestaň a vyhraj“, Svetový deň zdravia, Pitný režim, Marihuana – kanabisová droga, Čo robiť počas horúčav, 31. máj Svetový deň bez tabaku, Dovolenka bez zdravotných rizík, Encefalitída – nebezpečný pasažier, Cukrovka, Novodobé epidémie, Duševné zdravie, Význam cholesterolu pre zdravie človeka, Naučte sa zdravo stravovať a žiť, alkalizujte sa I., II., III. Časť. Ach, tie novoročné predsavzatia, Termoregulácia tela, Inkontinencia a optimalizácia krvného tlaku. Materiály boli spracované v spolupráci s oddelením informatiky a štatistiky RÚVZ so sídlom v Martine.

V období od 1. januára do 31. decembra 2010 sme pripravili 3 príspevky do TV Turiec a 4 príspevky do regionálnych novín MY – turčiansky regionálny týždenník a Martinsko na témy: súťať „Prestaň a vyhraj“, Svetový deň zdravia, Pitný režim, Rakovina hrubého čreva.

9.10. Školy podporujúce zdravie: Mimoriadna úloha: HBSC štúdia

HBSC /Zdravotné správanie detí v školskom veku/ je medzinárodná štúdia, ktorá sa realizuje v pravidelných intervaloch pod gesciou Regionálneho úradu Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu. Zúčastňuje sa na nej 42 krajín. Cieľom štúdie je monitorovať zdravie, so zdravím súvisiace správanie školákov v ich sociálnom kontexte a prehĺbiť porozumenie mechanizmov ovplyvňujúcich rozdiely a zmeny v zdraví a rizikovom správaní školákov. Slovensko doteraz participovalo na štyroch zberoch 1993/94, 1997/98, 2005/06, 2009/10. Štúdia je prierezová, umožňuje vytvárať harmonizované dátové súbory, ktoré umožňujú porovnávanie medzi krajinami a sledovanie trendov. Údaje sú zbierané formou anonymného dotazníka administrovaného v školských triedach tímom školených administrátorov. Účasť je dobrovoľná. Vzorka účastníkov je stratifikovaná podľa regiónu alebo typu školy. Cieľom je získať údaje o 11-, 13-, 15- ročných školákoch reprezentatívne pre populáciu v danej krajine. V každej krajine je potrebné zozbierať cca 1 500 respondentov v každej vekovej kategórii. Každá účastnícka krajina sa zaviazala zaradiť do dotazníka povinný modul, ktorý sa skladá: z demografických údajov, so zdravím súvisiace správanie, násilie, škola, rodina, rovesníci a voľno časové aktivity.
RÚVZ so sídlom v Martine sa zapojil do projektu spolu s JLF UK Martin. Pracovníci PCZ a VkZ vykonali antropometrické vyšetrenie a meranie krvného tlaku 3x po sebe v 6 základných školách, žiakom 5. až 9. tich ročníkov. Antropometrické vyšetrenia pozostávali z merania váhy, výšky a obvodu ramena. Zisťovali sa aj chronické ochorenia a dlhodobo užívané lieky. Celkovo bolo vyšetrených 80 žiakov. V 4 základných školách sme administrovali vypĺňanie dotazníkov.

10. KONTROLA TABAKU

10.8. „Quitline“ - telefonické poradenstvo odvykania od fajčenia“

Od roku 2009 je linka prevádzkovaná RÚVZ so sídlom v Martine. Jej činnosť sa začala 3. januára 2006. Klienti môžu volať každý pracovný deň v čase od 7.30 – 14.30 hod.. Cena hovoru je 0,06 EUR s DPH. Poradenstvo poskytujú vyškolení odborní operátori. Za obdobie od 01.01 2010 do 30.06.2010 bolo realizovaných 92 telefonických hovorov.

Cieľom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislostí na nikotíne
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie motivácie pre ukončenie fajčiarskeho návyku
- lepšie využívanie voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia

Riešiteľským pracoviskom projektu je RÚVZ so sídlom v Martine, Národná koalícia pre kontrolu tabaku v SR, Jesseniova Lekárska fakulta UK Bratislava

Realizačným výstupom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislosti na nikotíne
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- nárast pravdepodobnosti úspešného ukončenia fajčiarskeho návyku
- nárast motivovaných fajčiarov rozhodnutých ukončiť fajčiarsky návyk
- zvýšenie motivácie fajčiara pre odvykanie
- lepšie prekonávanie problémov počas odvykania

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Michalovciach

Názov úlohy:
3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie SR

1. **Evidenčné číslo úlohy:** 3.1.

2. **Riešiteľská organizácia:** RÚVZ Michalovce

3. **Gestor úlohy:** ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici

4. **Spoluriešitelia:** RÚVZ Michalovce – 2 VŠ, 1 AHE

5. **Splnenie cieľa:**

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

6. **Popis (metodika) postupu riešenia:**

Sledovanie výživového stavu sa uskutočnilo u vybranej populačnej skupiny obyvateľstva muži a ženy v zmysle odporúčaných výživových dávok pre obyvateľov SR (Vestník MZ SR č. 7-8/1997, číslo SOZO-1586/1997-08 zo dňa 3. marca 1997) **v dvoch vekových kategóriách :**

- stredná práca - ženy - veková kategória 19 - 34 rokov v počte 20,
- stredná práca - ženy - veková kategória 35 – 54 rokov v počte 20,
- stredná práca - muži - veková kategória 19 – 34 rokov v počte 20,
- stredná práca - muži - veková kategória 35 – 59 rokov v počte 20.

Vybranú populačnú skupinu tvorili :
- pracovníci potravinárskych zariadení (pracovníci kuchýň, čašníčky, potravinárske predajne).

Každý klient obdržal:
- **24 hodinový jedálny lístok**, ktorý vyplnil podľa pretlače a po vrátení bol tento lístok počítačovo spracovaný pracovníkmi oddelenia HV v programe ALIMENTA,
- **dotazník o životospráve**,
- **klinicko – somatický dotazník** (hmotnosť, výška, BMI, WHR, TKs, TKd).
- **Záznamový list pre biochemické vyšetrenie** pre tie RÚVZ v SR, ktoré majú zriadené Poradne zdravia. V našom poradenskom centre bola všetkým 80 klientom odobraná kapilárna krv na vyšetrenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu (CCHOL, TGL, HDL, LDL, GLU). Vyšetrenie bolo vykonané prístrojom Reflotron.

7. **Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:**

a) Na našom RÚVZ v roku 2010 sme vykonali sledovanie výživového stavu u 40 mužov a 40 žien v dvoch vekových kategóriách:

- stredná práca - ženy - veková kategória 19 – 34 rokov v počte 20,

- stredná práca - ženy - veková kategória 35 – 54 rokov v počte 20,
- stredná práca - muži - veková kategória 19 – 34 rokov v počte 20,
- stredná práca - muži - veková kategória 35 – 59 rokov v počte 20.

b) U každého klienta v cieľovej skupine bolo vykonané biochemické vyšetrenie (CCHOL, TGL, HDL, LDL, GLU) a vypočítaný Atherogenný index), klinicko - somatické vyšetrenie (hmotnosť, výška, BMI, WHR, TKs, TKd), bola odobraná rodinná a osobná anamnéza a osobné údaje.
Zároveň každý respondent obdržal dotazník o životospráve s časťou A : Spotreba potravín a pokrmov – kvalitatívne a časťou B : Pohybová aktivita a životospráva a 24 hodinový jedálny lístok, ktorý po vyplnení a vrátení štatisticky spracovala pracovníčka HV v programe Alimenta (24 hodinový jedálny lístok) a v microsoft excel (Dotazník o životospráve, klinicko - somatické údaje, biochemické údaje a výstup z alimenty).

c) V rámci tohto projektu bolo celkovo biochemicky a klinicko – somatometricky vyšetrených 80 klientov, jedálne lístky a dotazníky vrátilo 80 klientov.

Spotreba výživových faktorov z údajov v jedálnych lístkoch

Mladšie ženy - energetický príjem bol naplnený na 69,2% OVD, bielkoviny na 126,5%, tuky na 81,4%, sacharidy na 60,2%. Príjem energie neprekročil OVD. Tuky neboli prekročené, bielkoviny boli viac prekročené. Spotreba vitamínu C nebola prekročená, plnená na 94,6%. Príjem tekutín naplnený na 83,50%. Príjem hrubej vlákniny bol nenaplnený 37,5%. Spotreba NaCl bola prekročená, naplnená na 112,5%. Príjem cholesterolu nebol prekročený, bol naplnený na 79,8%.

Mladší muži – energetický príjem bol naplnený na 58,2%, zaznamenali sme zvýšenú spotrebu bielkovín 124,2%. Tuky plnené na 74,0% a sacharidy na 46,6%. Spotreba vitamínu C nebola prekročená, plnená na 95,6%. Príjem tekutín bol naplnený na 105,0% a hrubej vlákniny na 25,7%. Spotreba NaCl bola prekročená 125,4%. Príjem cholesterolu nebol prekročený 67,3%.

Staršie ženy – energetický príjem bol nenaplnený 87,2%. Bielkoviny boli prekročené 170,7%. Tuky plnené na 101,4%. Sacharidy boli plnené na 74,1% a vitamín C na 87,5%. Príjem tekutín bol naplnený na 82,0%. Príjem hrubej vlákniny bol plnený na 60,0% a soli na 128,4%. Cholesterol nebol prekročený 86,2%.

Starší muži – energia bola plnená na 70,2%. Bielkoviny boli prekročené 132,2% a tuky plnené na 105,6%. Sacharidy boli plnené na 53,5%. Príjem vitamínu C bol plnený na 119,0%. Príjem tekutín nebol prekročený, plnený na 83,5%. Príjem hrubej vlákniny plnený na 37,1%. Príjem NaCl bol prekročený, plnený na 150,2%. Cholesterol bol plnený na 84,9%.

Z uvedeného vyplýva, že vysokú spotrebu bielkovín majú všetky vekové skupiny. Vitamín C bol prekročený u straších mužov, príjem tekutín bol prekročený u mladších mužov. Nenaplnený je príjem hrubej vlákniny. Prekročené boli aj hodnoty NaCl vo všetkých vekových skupinách.

Dotazník o životospráve

A.: Spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti

Väčšina klientov udávala spotrebu bežnej stravy, bežne sa nestravujú 2 staršie ženy a 4 starší muži. Najčastejšie sa stravujú 3x denne mladšie ženy a mladší muži, starší muži a staršie ženy sa stravujú 4-5x denne. V konzumovaní mäsa sa najviac konzumuje bravčové mäso a hydina, menej ryby a hovädzie mäso. Z tukov sa najviac konzumuje olej, potom maslo a živočíšne tuky. Z mliečnych výrobkov je najväčšia konzumácia polotučného mlieka, potom plnotučného mlieka a nakoniec nízkotučného mlieka. Viac sa konzumuje tvaroh a menej mäkké syry. Konzumuje sa viac strukovín ako zeleniny. V konzumácií pekárskych výrobkov prevládajú tmavé výrobky nad celozrnými a bielymi výrobkami. Najviac cestovín konzumujú mladší muži. Najviac sladkostí konzumujú mladšie ženy. Najviac zemiakov konzumujú staršie ženy. Najviac ovocia konzumujú staršie ženy. Prevláda konzumácia nesladených nealkoholických nápojov. Prevláda konzumácia kávy nad čiernym čajom. Najviac sa konzumuje víno, potom pivo a najmenej destiláty. Viac sa konzumuje sója a menej špenát.

B. Pohybová aktivita a životospráva

V rámci pohybovej aktivity sa 1 hodinu týždenne telesnej výchove, športu a turistike venuje 45 % mladších žien, 45 % starších mužov, 40% mladších žien a 40 % starších žien. Ako dôvod, prečo nevenujú žiaden čas pohybovej aktivite najčastejšie uviedli nedostatok času.
Ako dobrú životosprávu zhodnotilo 60% mladších mužov, ako uspokojivú zhodnotilo 50% starších žien, 50% mladších žien a 55% starších mužov.
V poslednom období zmenili svoju životosprávu muži aj ženy. Ako zmenu najviac udali zdravšiu stravu.
Stresovým faktorom je niekedy vystavených v skupine mladších žien 75%, v skupine starších mužov 50%, v skupine mladších mužov 50% a v skupine starších žien 40% .

Klinicko – somatometrický dotazník a výsledky biochemického vyšetrenia

Mladšie ženy - z počtu 20 má normálnu hmotnosť 17 žien, WHR je v norme u 20 žien. Hodnota systolického tlaku bola v norme u 20 žien, tlak diastolický v norme malo 19 žien. Hladinu celkového cholesterolu v sére malo v norme 20 žien. HDL malo v norme 13 žien, hraničné hodnoty mali 3 ženy a 4 žien mali HDL<1,2. Hodnoty triglyceridov boli v norme u 18 žien. Hodnoty glykémie u 19 žien boli v norme. Pri vyšetrení LDL sa zistilo, že v norme bolo 20 žien.

Mladší muži – normálnu hmotnosť malo 18 mužov. WHR v norme bolo u 19 mužov. Hodnota systolického tlaku v norme u 19 mužov. Tlak diastolický v norme u 20 mužov. Cholesterol v norme u 19 mužov, hraničnú hodnotu mal 1 muž. HDL v norme u 17 mužov, hraničné hodnoty mali 3 muži. Triglyceridy v norme u 19 mužov, u 1 muža hraničná hodnota. Glykémia v norme u 18 mužov. LDL v norme u 19 mužov.

Staršie ženy – normálnu hmotnosť malo 9 žien, nadváhu malo 8 žien a 3 boli obézne. WHR malo v norme 19 žien Hodnota systolického tlaku v norme u 18 žien. Tlak diastolický u 20 žien v norme. Cholesterol v norme u 15 žien, hraničné hodnoty mali 4 ženy, 1 žena mala zvýšené hodnoty. HDL malo v norme 17 žien, 3 ženy mali HDL<1,2. Triglyceridy boli v norme u 18 žien. Glykémiu v norme malo 20 žien. LDL malo v norme 17 žien, 3 ženy mali hraničné hodnoty.

Starší muži – normálnu hmotnosť malo 7 mužov, nadváhu mali 12 muži, obézny bol 1 muž. WHR v norme malo 20 mužov. Tlak systolický v norme malo 20 mužov. Tlak diastolický malo v norme 20 mužov. Cholesterol v norme malo 18 mužov. HDL malo v norme 12 mužov, 8 mali hraničné hodnoty. Triglyceridy v norme malo 18 mužov. Glykémiu malo v norme 20 mužov. LDL malo v norme 19 mužov, 1 muž mal zvýšené hodnoty.

U starších mužov a starších žien je vysoký nárast nadváhy. Nadváha a obezita súvisí s nízkymi hodnotami HDL, zvýšenými hodnotami LDL.

8. Publikácie a pod.:

Vzhľadom k tomu, že plnenie tejto úlohy bolo ukončené v decembri r. 2010 budú výsledky prezentované v roku 2011.

9. Realizačný výstup:

Prínosom riešenia tejto úlohy je zistiť skutočný výživový stav a spôsob stravovania a diagnostikovať rizikové faktory kardiovaskulárnych ochorení u tzv. zdravej populácie nášho okresu. Individuálnou činnosťou v poradni správnej výživy poskytnúť rizikovým osobám kompletnú liečbu – hlavne v otázkach správneho životného štýlu prípadne farmakologickej liečby. Prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov zvyšovať zdravotné povedomie obyvateľov nášho okresu v otázkach ochrany a podpory svojho zdravia.

10. Čerpanie finančných prostriedkov:

Finančné prostriedky boli čerpané len z rozpočtu RÚVZ Michalovce na rok 2010.

Termín ukončenia: november 2010

Priemerné percentuálne plnenie VOD a priemer energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu u stredne ťažko pracujúcich žien vo veku 19 – 34 rokov, v počte 20, rok 2010

Tabuľka č. 1

Sledovaný parameter	Priemer sledovaného parametru	Priemerné percentuálne plnenie VOD	Norma
Energia	7274,4 kJ	69,2 %	10 500 kJ
Bielkoviny celkové	72,1 g	126,5 %	57 g
Tuky celkové	61,1 g	81,4 %	75 g
Sacharidy celkové	242,4 g	60,2 %	402 g
Vitamín C	75,7 mg	94,63 %	80 mg
Voda	1,6 l	83,5 %	2 l
Hrubá vláknina	9,0 g	37,5 %	24 g
NaCl	6754,6 mg	112,5 %	6 000 mg
Cholesterol	239,6 mg	79,8 %	300 mg

Percentuálne plnenie energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu podľa VOD pre stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 – 34 rokov, rok 2010

Tabuľka č. 1 a

Sledovaný parameter	Percentuálne plnenie VOD	Percento žien	Nálezy u sledovaných žien Najnižšie – najvyššie
Energia	pod 90 %	80 %	3749,2 – 14004,2
Bielkoviny celkové	nad 110 %	40 %	34,5 – 130,3
Tuky celkové	nad 110 % pod 90 %	10 % 70 %	20,1 – 106,7
Sacharidy celkové	pod 90 %	90 %	66,3 – 534,0
Vitamín C	pod 90 %	70 %	10,5 – 349,7
Voda	pod 90 %	50 %	0,7 – 2,2
Hrubá vláknina	pod 90 %	27 %	0,8 – 46,4
NaCl	nad 110 %	45 %	1569,0 – 12418,0
Cholesterol	pod 90 %	70 %	54,0 – 929,0

Priemerné percentuálne plnenie VOD a priemer energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu u stredne ťažko pracujúcich žien vo veku 35 – 54 rokov, v počte 20, rok 2010

Tabuľka č. 2

Sledovaný parameter	Priemer sledovaného parameteru	Priemerné percentuálne plnenie VOD	Norma
Energia	8724,4 kJ	87,2 %	10 000 kJ
Bielkoviny celkové	93,9 g	170,7 %	55 g
Tuky celkové	71,0 g	101,4 %	70 g
Sacharidy celkové	285,4 g	74,1 %	385 g
Vitamín C	70,0 mg	87,5 %	80 mg
Voda	1,6 l	82,0 %	2 l
Hrubá vláknina	14,4 g	60,0 %	24 g
NaCl	7707,3 mg	128,4 %	6 000 mg
Cholesterol	258,8 g	86,2 %	300 mg

Percentuálne plnenie energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu podľa VOD pre stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 – 54 rokov, rok 2010

Tabuľka č. 2 a

Sledovaný parameter	Percentuálne plnenie VOD	Percento žien	Nálezy u sledovaných žien Najnižšie – najvyššie
Energia	pod 90 %	65 %	4402,3 – 17739,0
Bielkoviny celkové	nad 110 %	80 %	30,4 – 184,9,2
Tuky celkové	nad 110 %	25 %	38,6 – 123,9
Sacharidy celkové	pod 90 %	85 %	149,0 – 667,1
Vitamín C	pod 90 %	70 %	5,1 – 215,4
Voda	pod 90 %	60 %	0,4 – 3,4
Hrubá vláknina	pod 90 %	70 %	0,5 – 51,2
NaCl	nad 110 %	50 %	2400,0 – 13893,0
Cholesterol	pod 90 %	60 %	52,0 – 649,0

Priemerné percentuálne plnenie VOD a priemer energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu u stredne ťažko pracujúcich mužov vo veku 19 – 34 rokov, v počte 20, rok 2010

Tabuľka č. 3

Sledovaný parameter	Priemer sledovaného parameteru	Priemerné percentuálne plnenie VOD	Norma
Energia	7864,6 kJ	58,2 %	13500 kJ
Bielkoviny celkové	87,0 g	124,2 %	70 g
Tuky celkové	66,6 g	74,0 %	90 g
Sacharidy celkové	248,9 g	46,6 %	534 g
Vitamín C	81,3 mg	95,6 %	85 mg
Voda	2,1 l	105,0 %	2 l
Hrubá vláknina	7,7 g	25,7 %	30 g
NaCl	7524,0 mg	125,4 %	6 000 mg
Cholesterol	202,1 g	67,3 %	300 mg

Percentuálne plnenie energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu podľa VOD pre stredne ťažko pracujúcich mužov vo veku 19 – 34 rokov, rok 2010

Tabuľka č. 3 a

Sledovaný parameter	Percentuálne plnenie VOD	Percento mužov	Nálezy u sledovaných mužov najnižšie – najvyššie
Energia	pod 90 %	90%	3006,1 – 13067,0
Bielkoviny celkové	nad 110 %	40 %	33,7 – 196,1
Tuky celkové	nad 110 %	20 %	21,6 – 117,0
Sacharidy celkové	pod 90 %	95 %	110,3 – 484,6
Vitamín C	nad 110 %	30 %	15,3 – 379,5
Voda	pod 90 %	25 %	0,6 – 3,5
Hrubá vláknina	pod 90 %	95 %	0,5 -27,1
NaCl	nad 110 %	45 %	2085,0 – 15491,0
Cholesterol	pod 90 %	85 %	76,0 – 373,0

Priemerné percentuálne plnenie VOD a priemer energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu u stredne ťažko pracujúcich mužov vo veku 35 – 59 rokov, v počte 20, rok 2010

Tabuľka č. 4

Sledovaný parameter	Priemer sledovaného parameteru	Priemerné percentuálne plnenie VOD	Norma
Energia	9127,4 kJ	70,2 %	13000 kJ
Bielkoviny celkové	89,9 g	132,2 %	68 g
Tuky celkové	89,8 g	105,6 %	85 g
Sacharidy celkové	277,0 g	53,5 %	517 g
Vitamín C	101,2 mg	119,0 %	85 mg
Voda	1,6 l	83,5 %	2 l
Hrubá vláknina	10,4 g	37,1 %	28 g
NaCl	9014,5 mg	150,2 %	6 000 mg
Cholesterol	254,8 g	84,9%	300 mg

Percentuálne plnenie energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu podľa VOD pre stredne ťažko pracujúcich mužov vo veku 35 – 59 rokov, rok 2010

Tabuľka č. 4 a

Sledovaný parameter	Percentuálne plnenie VOD	Percento mužov	Nálezy u sledovaných mužov najnižšie – najvyššie
Energia	pod 90 %	90 %	6122,9 – 16328,0
Bielkoviny celkové	nad 110 %	60 %	44,1 – 178,9
Tuky celkové	nad 110 %	40 %	71,3 – 149,2
Sacharidy celkové	pod 90 %	95 %	158,0 – 573,5
Vitamín C	nad 110 %	30 %	16,3 – 419,9
Voda	pod 90 %	50 %	0,3 – 2,8
Hrubá vláknina	pod 90 %	95 %	0,5 – 43,9
NaCl	nad 110 %	70 %	3493,0 – 24440,0
Cholesterol	pod 90 %	55 %	33,0 – 706,0

Názov úlohy :
Monitoring jodidácie kuchynskej soli
Spôsob riešenia a vyhodnotenie :

V tomto roku pracovníci oddelenia hygieny výživy odoberali vzorky jedlej soli jódovanej a jódidovanej z obchodnej siete z odberových miest okresu Michalovce. Odobratých bolo 24 originálne malospotrebiteľsky balených vzoriek soli.
V týchto vzorkách bol stanovený obsah KI a KIO_3 a u vzoriek z dovozu aj ferokyanid draselný. Všetky vzorky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach metódami doporučenými hlavným odborníkom SR pre chemické analýzy – odmernou analýzou.
Celkovo bolo odobraných 24 vzoriek soli. Z toho bolo 12 vzoriek domáceho distribútora a 12 vzoriek zahraničnej produkcie. Zo vzoriek domácej produkcie bolo 10 vzoriek Varenej jódovanej jedlej soli a 2 vzorky Varenej jódovanej jedlej soli s fluorom distribútora Solivary a.s., Košická č.8, Prešov. Všetky odobraté vzorky soli boli v čase laboratórneho vyšetrenia vo výrobcom doporučenej spotrebnej lehote. Všetky vzorky domácej produkcie boli posúdené ako vyhovujúce požiadavkám na nich kladeným v Prílohe k pätnástej hlave druhej časti Potravinového kódexu SR.
Z dovozu bolo odobratých 12 vzoriek soli, z ktorých bolo 6 vzoriek Gemma di mare- -Morskej jedlej soli jódovanej, výrobcu Compagnia Italiana Sali Porto Viro Taliansko, 3 vzorky Varenej jódovanej jedlej soli – Soľ Balima, výrobcu Bielorusko, 2 vzorky soli vákuovo jedlá soľ s jódom Castello, výrobcu Poľsko a 1 vzorka Varenej jódovanej jedlej soli, výrobcu Rakúsko.
Všetkých 12 vzoriek soli vo vyšetrených chemických ukazovateľoch vyhovelo požiadavkám platnej legislatívy. V čase odberu vzoriek neboli zistené hygienické nedostatky v ich skladovaní a uchovávaní.
Prehľad o obsahu KI a KIO_3 a ďalších údajoch o odobraných vzorkách jedlej soli jódovanej domáceho výrobcu udáva Tab. č. 1 a soli z dovozu Tab. č. 2.

Termín ukončenia: december 2010

P R E H Ľ A D
o obsahu KI a KIO_3 vo vzorkách jedlej soli t u z e m s k e j výroby odobratých pracovníkmi RÚVZ Michalovce v roku 2010

Tabuľka č.1

P. Č.	Názov výrobku	Výrobca Príp. baliareň distribútor	Obsah Jódu Deklaro-Vaný na obale	Dátum minimálnej trvanlivosti	Dátum odberu	Lab. Zistený Obsah KI v mg/kg	Lab. Zistený Obsah KIO_3 v Mg/kg
1.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	21.12.2012	25.01.2010	ND	30
2	Prešovská soľ jódovaná s fluórom	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	21.12.2012	08.02.2010	22	<6,7
3.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	28.12.2012	08.02.2010	31	ND
4.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	01.02.2013	03.03.2010	25	ND
5.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - -35 mg/kg	08.03.2011	06.04.2010	26	<6,7
6.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - -35 mg/kg	08.03.2013	21.06.2010	28	<6,7

1.Pokračovanie tabuľky č.1

P. č.	Názov výrobku	Výrobca Príp. Baliareň Distribútor	Obsah jódu deklaro-vaný na obale	Dátum minimálnej Trvanlivosti	Dátum odberu	Lab. Zistený Obsah KI v Mg/kg	Lab. Zistený Obsah KIO_3 v Mg/kg
7.	Prešovská soľ jódovaná s fluórom	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	15.02.2013	07.07.2010	19,8	<6,7
8.	Prešovská soľ jodovaná	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - -35 mg/kg	12.07.2013	04.08.2010	<6,7	28
.9.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary Trade a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	02.08.2013	07.09.2010	<6,7	30
10.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary Trade a.s. Prešov	Od 15- - 35 mg/kg	16.08.2013	02.10.2010	<6,7	32
11.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary Trade s.r.o. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	20.09.2013	11.11.2010	<6,7	30
12.	Prešovská soľ jódovaná	Solivary Trade s.r.o. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	23.8.2013	24.11.2010	<6,7	31

PREHĽAD o obsahu ferokyanidu, KI a KIO_3 vo vzorkách soli z d o v o z u odobratých pracovníkmi RÚVZ Michalovce v roku 2010.

Tabuľka č. 2

P. Č.	Názov výrobku	Výrobca Príp. Baliareň Distribútor	Obsah Jódu Deklaro - Vaný na obale	Dátum minimálnej Trvanlivosti	Dátum odberu	Lab. Zistený Obsah KI v Mg/kg	Lab. Zistený Obsah KIO_3 v Mg/kg	Lab. Zistený Obsah Ferokyanidu Draselného v mg/kg
1.	Morská jedlá soľ jódovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	20– 34 mg/kg	11.2011	25.01.2010	ND	25	<5,0
2.	Balima varená jedlá soľ jódovaná	Bielorusko	15 - 35 mg/kg	21.10.2010	03.03.2010	ND	20	0,0
3.	Morská jedlá soľ jódovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	20 – 34 mg/kg	07.2011	06.04.2010	<6,7	29	5,5
4.	Vakuovo jedlá soľ s jódom Castello	Poľsko	20 – 34 mg/kg	20.04.2011	05.05.2010	<6,7	36	< 5,0
5.	Vakuova jedlá soľ s jódom Balima	Bielorusko	20 – 34 mg/kg	26.03.2011	05.05.2010	<6,7	29	< 5,0
6.	Vakuova jedlá soľ s jódom Balima	Bielorusko	20 – 34 mg/kg	24.05.2011	21.06.2010	<6,7	22	7,6
7.	Morská jedlá soľ jódovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	20 – 34 mg/kg	2012	07.07.2010	<6,7	25	6,4
8.	Morská jedlá soľ jódovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	20 – 34 mg/kg	05.2012	09.08.2010	<6,7	26	6,7

Pokračovanie tabuľky č.2

9.	Varená jódovaná jedlá soľ	Rakúsko	20 – 34 mg/kg	05.07.2013	07.09.2010	<6,7	32	11,1
10.	Morská jedlá Jódovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	20 – 34 mg/kg	05.2012	11.11.2010	<6,7	25	6,5
11.	Morská jedlá soľ jódidovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	20– 34 mg/kg	03.2012	24.11.2010	<6,7	26	6,2
12.	Vakuová jedlá soľ s jódom Castello	Poľsko	20– 34 mg/kg	24.10.2011	25.11.2010	<6,7	33	6,0

Názov úlohy:
3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

V rámci plnenia tejto úlohy boli v roku 2010 odobraté podľa určeného harmonogramu 2 vzorky výrobkov určených pre deti z distribučnej siete – predajňa Metropolis, Nám. Osloboditeľov č.68 v Michalovciach a to:

- PC kojenecká fľaša 300 ml., dodávateľ do SR Miroslav Zverec – METROPOLIS, SNP 737/28 Čadca, u ktorej bol zisťovaný obsah bisfenolu A
- keramický hrnček smart cook, dodávateľ do SR Miroslav Zverec – METROPOLIS, SNP 737/28 Čadca, u ktorého bol zisťovaný obsah Cd a Pb.

Obe vzorky boli vyšetrené v Národnom referenčnom centre pre predmety bežného používania a obalové materiály v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Na základe vykonaných laboratórnych analýz obe vzorky v sledovaných parametroch splnili požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Zároveň podľa anotácie úlohy bola u týchto výrobkov vykonaná kontrola v predajni zameraná na označovanie a dokumentárnu časť. Bolo konštatované, že označovanie predmetných výrobkov nebolo v súlade s požiadavkami Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1935/2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami a o zrušení smerníc 80/590/EHS a 89/109/EHS. U oboch výrobkov chýbala informácia o adrese výrobcu, spracovateľa alebo predajcu zodpovedného za ich uvádzanie na trh v rámci EÚ, na čo bol prevádzkovateľ predmetnej predajne upozornený. U keramického hrnčeka bolo predložené vyhlásenie o zhode a podporná dokumentácia.

Termín ukončenia: 31. 12.2011

Názov úlohy:
7.3. Minerálne a pramenité balené vody

V rámci plnenia tejto úlohy bolo odobratých 21 vzoriek originálne balených minerálnych a pramenitých vôd z obchodnej siete okresov Michalovce a Sobrance a 1 vzorka veľkoobjemovej spotrebiteľsky balenej pramenitej vody o objeme 18,9 l v plničke tejto vody v obci Poruba pod Vihorlatom, ktoré boli vyšetrené v mikrobiologických a chemických ukazovateľoch v laboratóriách RÚVZ Košice. Všetky vzorky boli posúdené ako vyhovujúce platnej legislatíve.
Zároveň boli kontrolované podmienky skladovania týchto vôd ako aj označovanie, vrátane kontroly dátumu minimálnej trvanlivosti. Nedostatky boli zistené v označení (údajov) na 5 veľkoobjemových baleniach pramenitej vody „AQUA PRO“ v plničke pramenitej vody v obci Poruba pod Vihorlatom. Prevádzkovateľ bol upozornený v zázname z úradnej kontroly na dôsledné označovanie originálnych balení predmetnej pramenitej vody pred expedíciou na každom balení.

Termín ukončenia: január 2011 a ďalšie roky

Názov úlohy:
7.4. Radiačne ošetrené potraviny

V mesiaci september r. 2010 bola odobratá vzorka potraviny, živočíšneho pôvodu „CREAMER TOAST – tavené plátky, potravinársky prípravok, 100 g“, krajina pôvodu Nemecko, z predajne potravín v meste Michalovce, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie – ÚVZ SR Bratislava. V zaslanom protokole o skúškach sa uvádza, že vzorka nevykazuje vlastnosti potraviny ošetrenej ionizujúcim žiarením.

Termín ukončenia: december 2010

Názov úlohy:
7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Na laboratórne vyšetrenie reziduí prípravkov na ochranu rastlín boli v mesiaci august 2010 odobraté z Hypermarketu Kaufland v meste Michlovce 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti:

- Sunarka, sušená mliečna kaša ryžová s banánmi od ukončeného 6. mesiaca, 250 g, šarža: 29010, dátum výroby 18.1.2010, minimálna trvanlivosť do: 18.1.2012, krajina pôvodu Turecko – následný výživový prípravok na báze obilia pre dojčatá a malé deti
- HIPP zelenina s cestovinami a šunkou, sterilizovaný zeleninovo – mäsový pokrm s celtovinami, od ukončeného 9. mesiaca, 220 g, šarža: L78996 minimálna trvanlivost do: 30.12.2011, krajina pôvodu Maďarsko – ostatná potravina na výživu dojčiat a malých detí,

ktoré boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava. V protokoloch o skúškach u oboch vzoriek výsledky rezíduí pesticídov sú ND.

Termín ukončenia: december 2010

Názov úlohy:
7.8. Glutén v diétnych potravinách

V mesiaci september bola odobratá vzorka „ Schär PENNE“ bezlepkové cestoviny, 500 g, výrobcu Taliansko z obchodnej siete mesta Michalovce na laboratórne vyšetrenie – obsah gluténu na ÚVZ SR Bratislava. V zaslanom protokole o skúškach je stanovená hodnota gluténu ND.

Termín ukončenia: december 2010

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Úloha 1.1. **Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III**
V rámci NEHAP III, regionálneho prioritného cieľa Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí sú RÚVZ Michalovce plnené aktivity:
- monitoring kvality pitných vôd dodávaných verejnými vodovodmi
- monitoring kvality vôd na kúpanie v prírodných a umelých kúpaliskách

V roku 2010 bolo odobratých a vyšetrených:
- 152 pitných vôd, z okresu Michalovce 102 vzoriek pitných vôd, z okresu Sobrance 50 pitných vôd. Z celkového počtu 152 vzoriek bolo 138 vzoriek vyšetrených v rámci kontrolného monitoringu a 14 vzoriek vôd v rámci preverovacieho monitoringu, z celkového počtu vzoriek bola v 20 vzorkách pitných vôd (13,2%) prekročená limitná hodnota stanovená NV SR č. 354/2006 Z.z.

Úloha splnená

- odobratých a vyšetrených 49 bazénových vôd z 11 bazénov, z ktorých 42 vzoriek vyhovelo a 7 vzoriek nevyhovelo Vyhláške MZ SR č. 72/2008 Z.z.. Vzorky vôd nevyhoveli v ukazovateľoch reakcia vody - pH (4 vzorky z bazénu SO 03a ZŠ, Paľkov, prevádzkovateľ bol písomne upozornený na zabezpečenie dôkladnej úpravy bazénovej vody a množstva riediacej vody tak, aby boli dodržané medzné hodnoty ukazovateľa reakcia vody), amónne ióny (1 vzorka z bazénu v zariadení Penzión Stefanie Vinné), Pseudomonas aeruginosa a Koliformné baktérie (M. Raškovce, Hotel Poštár ZŠ). Opakované vzorky vôd vyhoveli v mikrobiologických ukazovateľoch.

Úloha splnená

- z 2 prírodných kúpalísk, Zemplínska Šírava (ZŠ) a Vinianske jazero (VJ) bolo odobratých 59 vzoriek vôd, z toho 41 vzoriek zo ZŠ a 18 vzoriek z VJ. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bola v 26 vzorkách (44,1%) prekročená MH stanovené NV SR č. 87/2008 Z.z..

Úloha splnená

Úloha 1.5. **Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou**

Cieľom úlohy je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít počas LTS. Odber vzoriek vôd sa vykonával v súlade s platnou legislatívou a odborným usmernením z ÚVZ SR, vydaného pred začiatkom letnej turistickej sezóny (LTS). Pred kúpacou sezónou bol vypracovaný harmonogram odberu vôd z prírodných kúpalísk.

- V roku 2010 bolo odobratých 59 vzoriek rekreačných vôd, 41 z prírodného kúpaliska Zemplínska Šírava a 18 z Vinianskeho jazera. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek zo Zemplínskej Šíravy (41) boli prekročené medzné hodnoty v 8 vzorkách – 19,5%, a to v chemických ukazovateľoch: celkový fosfor – Biela hora (1 vzorka – 12,5%), priehľadnosť – Biela hora a Paľkov (po 2 vzorkách – 25%), nasýtenie vody kyslíkom – Medvedia hora, Kamenec, Paľkov (po 1 vzorke – 12,5%), v mikrobiologických ukazovateľoch: E. coli – Biela hora (1 vzorka – 12,5%), Hôrka (1 vzorka – 11,1%), črevné enterokoky - Biela hora (1 vzorka – 12,5%), Hôrka (1 vzorka – 11,1%), koliformné baktérie - Hôrka (1 vzorka – 11,1%). Biologické ukazovatele na ZŠ neboli prekročené. Z Vinianskeho jazera boli medzné hodnoty prekročené vo všetkých vzorkách, a to v chemických ukazovateľoch: priehľadnosť - odberové miesto č. 1 a 2 (po 100%); v biologických ukazovateľoch: chlorofyl-a pri prevahe siníc v planktóne – odberové miesto č. 1, odtok (1 vzorka – 11,1%), chlorofyl-a pri prevahe rias v planktóne – odberové miesto č. 1 a 2 (po 1 vzorke – 11,1%), riasy - odberové miesto č. 1 a 2 (po 4 vzorkách - 44,4%). Mikrobiologické ukazovatele na VJ neboli prekročené.
- Z nekrytých letných bazénov bolo za sledované obdobie odobratých 31 vzoriek bazénových vôd zo 7 bazénov. Medzné hodnoty boli prekročené v 5 vzorkách – 16,1%, a to reakcia vody - pH (4 vzorky, bazén SO 03a ZŠ, Paľkov, prevádzkovateľ bol písomne upozornený na zabezpečenie dôkladnej úpravy bazénovej vody a množstva riediacej vody tak, aby boli dodržané medzné hodnoty ukazovateľa reakcia vody) a Pseudomonas aeruginosa (1 vzorka, bazén Malé Raškovce, prevádzkovateľ bol na uvedenú skutočnosť písomne upozornený, zároveň bol upozornený na zabezpečenie dôkladnej dezinfekcie a úpravy vody v bazéne tak, aby boli dodržané medzné hodnoty ukazovateľov). Následne vykonaným opakovaným odberom vzorky vody nebolo potvrdené prekročenie MH ukazovateľa Pseudomonas aeruginosa.

Výsledky vôd boli priebežne zadávané do IS a zverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Michalovce. Údaje z monitoringu vôd na kúpanie z prírodných kúpalísk a nekrytých letných umelých kúpalísk boli spracované v správe o vyhodnotení kúpacej sezóny.

Úloha splnená

Úloha 1.6. **Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou**

Monitoring pitnej vody vo verejných vodovodoch okresu Michalovce a Sobrance bol v roku 2010 vykonávaný podľa každoročne vypracovaného harmonogramu. Celkovo bolo z verejného vodovodu odobratých a vyšetrených 152 pitných vôd, z okresu Michalovce 102 vzoriek pitných vôd, z okresu Sobrance 50 pitných vôd. Z celkového počtu 152 vzoriek bolo 138 vzoriek vyšetrených v rámci kontrolného monitoringu a 14 vzoriek vôd v rámci preverovacieho monitoringu. Z celkového počtu vzoriek bola v 20 vzorkách pitných vôd (13,2%) prekročená

limitná hodnota stanovená NV SR č. 354/2006 Z.z., a to v 6 vzorkách (3,9%) bola prekročená limitná hodnota v chemických ukazovateľoch (železo, vodivosť), 15 vzoriek vôd (9,9%) nevyhovelo v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, enterokoky, E. coli, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 a 37°C). Boli vykonané opakované laboratórne rozbory vzoriek pitných vôd, kde nebolo potvrdené prekročenie limitných hodnôt.
Vzorky vôd sú pribežne zadávané do IS.
Úloha splnená

Úloha 3.3. **Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti**
V zmysle usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2010 boli v rámci detskej kozmetiky odobraté 4 vzorky čistiacich kozmetických výrobkov pre deti za účelom stanovenia konzervačných látok a mikrobiologického vyšetrenia. Predmetné kozmetické výrobky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Žiline. Zároveň bolo odobratých 10 vzoriek kozmetických výrobkov na stanovenie potenciálnych alergénov, konzervačných látok a mikrobiologického vyšetrenia. Všetky vyšetrené výrobky vyhoveli požiadavkám uvedeným v Prílohe č. 3 k NV SR č. 658/2007 Z.z., pri kontrole skladovania a manipulácie s kozmetickými výrobkami neboli zistené nedostatky. Laboratórne zistené regulované látky boli vyznačené v zložení na obale kozmetických výrobkov.
V rámci kampane zameranej na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a zníženia alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ boli aj v roku 2010 zverejnené na web stránke RÚVZ Michalovce a informačnej tabuli informácie o „Ochrane pred slnečným žiarením“ a rizikách dočasného tetovania „Black hena a dočasné tetovanie“.
Úloha splnená

Úloha 7.1. **Cyanobaktérie**
V rámci tejto úlohy boli vykonávané monitoringy výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na prírodných kúpaliskách Zemplínska Šírava a Vinianske jazero. Výskyt vodného kvetu nebol zaznamenaný. Zároveň, laboratórnymi rozbormi, neboli na prírodných kúpaliskách zaznamenané ani zvýšené hodnoty cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet.
Úloha splnená

Odpočet plnenia hlavných úloh a úloh vyplývajúcich z Programov a projektov ÚVZ SR plnenie od 1.1. – 31.12.2010.

4.1 Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR, pediatri

Riešenie projektu a výstupy:
- RÚVZ so sídlom v Michalovciach v roku 2010 nie je riešiteľským pracoviskom. Realizácia projektu je naplánovaná na rok 2011.

Termín ukončenia: rok 2020

4.2 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského s školského veku v širšom kontexte pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu skupinu detí z hľadiska úrazovosti.

V roku 2009 bol vykonaný dotazníkový prieskum u 150 respondentov (tri vekové skupiny detí – 3-6 ročné, 7-10 ročné a 11-14 ročné) podľa požiadaviek gestora, získané údaje boli zadávané do databázy, ktorá bola odoslaná gestorovi projektu na ďalšie spracovanie.

Plnenie projektu v roku 2010 pokračovalo na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave (gestor projektu) vyhodnocovaním získaných údajov na celoslovenskej úrovni za účelom využitia výsledkov z prieskumu pre vypracovanie intervenčných opatrení zameraných na zníženie detskej úrazovosti. Gestor projektu zaslal hodnotiacu správu, výsledky ktorej bude RÚVZ Michalovce využívať pri vykonávaní opatrení zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich zdravotných následkov.

Termín ukončenia: r. 2010

4.3 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Gestor: ÚVZ SR, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie Bratislava

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií v problematike zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti a porovnať naše výsledky s výsledkami vybraných európskych krajín.

Na škole vybranej gestorom bol v 11. týždni roku 2010 realizovaný dotazníkový prieskum do ktorého boli anonymne zapojení žiaci 5. – 9. roč. a učitelia zo ZŠ s MŠ Rakovec nad Ondavou a po dohode s gestorom aj dodatočne vybraná trieda a učitelia na ZŠ P. Horova, Ul. Kpt. Nálepku, Michalovce. Celkovo bolo do projektu zapojených 135 žiakov a 30 učiteľov. Po ukončení prieskumu boli dotazníky zaslané gestorovi projektu na ďalšie spracovanie.

Termín ukončenia: podľa požiadaviek gestora

4.4 Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR
RÚVZ Michalovce je zapojený

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu bolo sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu rómskych detí, ako aj zmapovanie hygienicko-komunálnej situácie na školách, ktoré títo žiaci navštevujú vo vyššom počte.

V druhom polroku 2009 bol podľa požiadaviek gestora vykonaný dotazníkový prieskum u 120 respondentov v spolupráci s komunitnými pracovníkmi odd. podpory zdravia.

V prvom polroku 2010 prebiehala II. etapa projektu - pracovníci odd. HDM vykonali zhodnotenie hygienickej problematiky škôl. Získané údaje z dotazníkového prieskumu boli zadávané do databázy. Po zosumarizovaní materiálov boli tieto odoslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie. Bola zaslaná aj hodnotiaca správa od gestora projektu.

Termín ukončenia: 31.12.2010

4.5 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ Rimavská Sobota

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelené na 4 etapy podľa vekových skupín sledovaných detí a mládeže počas 4 rokov.

V r. 2010 boli do projektu zapojení žiaci I. stupňa ZŠ (7 - 10 roč.) z mesta - ZŠ, Švermu, Michalovce a vidiecke – ZŠ Jovsa a Vinné. Projektu sa zúčastnilo 120 žiakov.

Realizácia projektu odd. HDM:

- zber údajov formou dotazníkového prieskumu od rodičov zúčastnených detí – dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, stravovací frekvenčný dotazník, výživové preferencie, 24 hod. jedálny lístok, 24 hod. fyzická aktivita
- vykonanie antropometrických meraní a tlaku krvi u detí
- v 17. týždni bolo odobratých 10 vzoriek stravy - obedov a 9 vzoriek nápojov pripravovaných a podávaných v ŠJ pri obidvoch ZŠ na zistenie energetickej hodnoty, bielkovín, tukov, cukrov, NaCl, Pb, Cd, Cr, Ag, Ni
- údaje z dotazníkov boli zadávané do mustry
- dňa 6.9.2010 bola gestorovi projektu zaslaná celá databáza projektu a na celkové vyhodnotenie

Termín ukončenia: 31.12.2010 – II. etapa

4.6 Zdravé deti v zdravých rodinách.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni. Požadované údaje boli poskytnuté v rámci dobrovoľnosti obvodnými pediatrami avšak počet vrátených vyplnených dotazníkov bol nízky.

Realizácia projektu odd. HDM:

Odd. HDM vykonalo zber skriningových hárkov od pediatrov na nami dozorovanom území a vytvorilo databázu získaných údajov, ktorá bola zaslaná gestorovi na ďalšie vyhodnotenie.

Termín ukončenia: r. 2012

Ďalšie úlohy vyplývajúce z Programov a projektov RÚVZ

- „**Program ozdravenia výživy obyvateľstva v SR“ a „Národný program prevencie obezity“ –** vykonáva sa poradenská a kontrolná činnosť v ZSS zameraná na podporu rozvoja školského stravovania, presadzovanie racionálnej výživy, energeticky a biologicky hodnotnej stravy pre jednotlivé vekové skupiny detí a mládeže, dodržiavanie zásad na zostavovanie jedálnych lístkov, dodržiavanie pitného režimu s obmedzením nápojov s obsahom kofeínu, chinínu a nápojov s vysokým obsahom cukru (v školských bufetoch), podporu školského mliečneho programu a programu „Školské ovocie“. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme presadzovali vytváranie zodpovedajúcich podmienok pre telesnú výchovu na školách (telocvične, ihriská, základná telesná výchova, telovýchovné aktivity mimo vyučovania). Z našich zistení vyplýva, že zostavovanie jedálnych lístkov a dodržiavanie pitného režimu je na dobrej úrovni. Pestrosť podávanej stravy je zabezpečená, zvýšilo sa aj zastúpenie zeleniny a ovocia. V školských bufetoch nebol zistený predaj sortimentu nevhodného pre deti a mládež. K rozvoju pohybovej aktivity prispieva aj konanie športových podujatí na školách a zotavovacích podujatí.

Termín plnenia: rok 2010

LOKÁLNY PROJEKT **„ČAKÁME NA BOCIANA“**

Gestor: RÚVZ Michalovce

Riešenie projektu a výstupy:

- Konanie kurzov o zdravom tehotenstve a materstve za účasti odborníkov, v rámci ktorých boli poskytované budúcim mamičkám a oteckom potrebné informácie o priebehu tehotenstva, pôrodu a prvého roka života dieťaťa. Každý kurz pozostával zo 4 tematicky rozdielne zameraných stretnutí, pričom prvé stretnutie bolo zamerané na tehotenstvo, druhé na pôrod, tretie na šestonedelie (výživa matky a dojčenie, očkovanie, starostlivosť o dieťa v prvom roku života), tretie na praktické ukážky starostlivosti o dieťa, prezentácia výrobkov pre kojencov, film. Na každom stretnutí sa cvičilo (posilnenie panvového dna, dýchacie techniky pri pôrode, ukážky cvikov po pôrode, relaxačné techniky).

Realizácia projektu:
Konal sa jeden kurz, ktorého sa zúčastnilo 13 účastníkov.

Termín: Pokiaľ možno stály – mesačne, okrem letných prázdninových mesiacov a decembra.

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese MICHALOVCE a SOBRANCE za rok 2010 -
podľa prevažujúcej činnosti – v organizáciách
(v prepočte na 100 000 poistencov)
(I. stupeň triedenia – podľa ISIC)

Tabuľka č. 1

	Prevažujúca činnosť	Počet exp. Pracovníkov		Prepočet na 100 000 poistencov
		celkom	Žien	
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo	7	1	
C	Ťažba nerastných surovín	140	4	
D	Priemyselná výroba	730	256	
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	96	0	
F	Stavebníctvo	3	0	
G	Veľko a maloobchod, oprava motor. vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	8	5	
N	Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	134	123	
O	Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	76	76	
S P O L U		**1194**	**464**	

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese MICHALOVCE a SOBRANCE za rok 2010 -
podľa druhu a kategórie rizikových faktorov
(I. stupeň triedenia – podľa ISIC)

Tabuľka č. 2

Faktor	Počet exp. pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Prach	161	14	158	14	3	0
Hluk	602	90	600	90	2	0
Vibrácie	21	0	21	0	0	0
Chemické látky	219	40	219	40	0	0
Chemické karcinogény	59	51	59	51	0	0
Dermatotropné látky	64	18	64	18	0	0
Ionizujúce žiarenie	8	6	8	6	0	0
Elektromagnetické žiarenie	13	0	13	0	0	0
Infekcie	25	24	25	24	0	0
Jednostr.nadmerné dlhodobé zaťaženie	131	131	131	131	0	0
Nešpecifické faktory	238	119	238	119	0	0

Alergény DC ostatné	51	7	51	7	-	-

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese MICHALOVCE a SOBRANCE za rok 2010 -
podľa druhu a kategórie rizikových faktorov
(II. stupeň triedenia)

Tabuľka č. 3

Faktor	Počet exp. pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	Žien
Elektromagnetické žiarenie	13	0	13	0	0	0
Infekcie	25	24	25	24	0	0
Jednostr.nadmerné dlhodobé zaťaženie	131	131	131	131	0	0
Prach dráždivý /irit./	27	8	27	8	0	0
Prach fibrogénny	46	0	46	0	0	0
Dym zo zvárania	65	5	65	5	0	0
Prach s nešpec. účinkom	23	1	23	1	0	0
Hluk premenný	599	90	597	90	2	0
Hluk ustálený	3	0	3	0	0	0
Vibrácie	21	0	21	0	0	0
Chemické látky – agrochemikálie	4	1	4	1	0	0
Chemické látky – zmes	215	39	215	39	0	0
Karcinogén podozrivý	53	45	53	45	0	0
Karcinogény vo výrobnom procese	6	6	6	6	0	0
Dermatotrop. látky – akneigénne	3	0	3	0	0	0
Dermatotrop. látky – kožný alergén	61	18	61	18	0	0
Ionizujúce žiarenie v zdravotníctve	8	6	8	6	0	0

Ionizujúce žiarenie v priemysle	0	0	0	0	0	0
Nešpecifický faktor – fyzická záťaž	120	115	120	115	0	0
Nešpecifický faktor – mikroklíma	118	4	118	4	0	0
Alergény DC ostatné	51	7	51	7	0	0

Prehľad počtu exponovaných zamestnancov v rokoch 2010 a 2009 v okresoch MICHALOVCE a SOBRANCE - zmena

Tabuľka č. 4

Rizikový faktor	*Rok 2010*						*Rok 2009*						*Zmena*					
	Počet		*3. kategória*		*4.kategória*		*Počet*		*3. kategória*		*4.kategória*		*Počet*		*3. kategória*		*4.kategória*	
	Celkom	*žien*	*Celkom*	*žien*	*Celkom*	*žien*	*Celkom*	*Žien*	*Celkom*	*žien*	*Celkom*	*žien*	*Celkom*	*žien*	*Celkom*	*Žien*	*Celkom*	*žien*
Prach	161	14	158	14	3	0	347	18	341	18	6	0	-186	-4	-183	-4	-3	-
Hluk	602	90	600	90	2	0	983	161	979	161	4	-	-381	-71	-379	-71	-2	-
Vibrácie	21	0	21	0	0	0	21	0	21	0	0	0	-	-	-	-	-	-
Elektromagn. žiarenie	13	0	13	0	0	0	12	0	12	0	0	0	+1	0	+1	-	-	-
Chemické látky	219	40	219	40	0	0	225	42	225	42	0	0	-6	-2	-6	-2	-	-
Chemické karcinogény	59	51	59	51	0	0	59	51	59	51	0	0	-	-	-	-	-	-
Dermatotropné látky	64	18	64	18	0	0	112	19	112	19	0	0	-48	-1	-48	-1	-	-
Ionizačné žiarenie	8	6	8	6	0	0	12	5	12	5	0	0	-4	+1	-4	+1	-	-
Infekcie	25	24	25	24	0	0	23	23	23	23	0	0	+2	+1	+2	+1	-	-
JNDZ	131	131	131	131	0	0	151	151	151	151	0	0	-20	-20	-20	-20	-	-
Nešpecifik. Faktory	238	119	238	119	0	0	299	132	299	132	0	0	-61	-13	-61	-13	-	-
Alergény DC ost.	51	7	51	7	0	0	0	0	0	0	0	0	+51	+7	+51	+7	-	-

Plnenie úloh odd. PPLaT RÚVZ so sídlom v Michalovciach od 1.1.2010 do 31.12.2010
V roku 2010 oddelenie PPLaT RÚVZ Michalovce plní tieto úlohy:

Úloha č. 2.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce, **ktorá pozostáva z týchto bodov:**
2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce
2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov
2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu
2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže
2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ
2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice.

Úloha č. 2.2 – Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.
Úloha č. 2.5. - Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok – II. etapa.
Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce
Bod č. 2.1.1. **Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce:**

V roku 2010 pokračoval trend v zabezpečovaní PZS zamestnávateľmi, a to hlavne v organizáciách, v ktorých evidujeme rizikové práce. K 31.12.2010 36 firiem z 38, v ktorých evidujeme rizikové práce, má zabezpečený výkon pracovnej zdravotnej služby zmluvnou formou. V zostávajúcich firmách v čase previerok prebiehali výberové konania na zabezpečenie zdravotného dohľadu PZS, nakoľko v uvedenom období vypršala platnosť zmlúv o poskytovaní zdravotnej starostlivosti uzavretými s PZS. Pri previerkach vykonávaných v rámci ŠZD si zamestnanci odd. PPLaT, ako aj ostatných oddelení RÚVZ overujú zabezpečenie PZS tak, že si dávajú predložiť k nahliadnutiu zmluvy uzavreté s jednotlivými PZS, taktiež si dávajú predkladať harmonogramy PLP, závery z vykonaných PLP, posúdenia zdravotných rizík, kategorizáciu prác.
V poľnohospodárstve naďalej dochádza k obmedzovaniu prác v chemickej ochrane rastlín. Organizácie si túto činnosť zabezpečujú dodávateľským spôsobom a v roku 2010 evidujeme rizikové práce s chemickými látkami – agrochemikáliami u 4 zamestnancov (1 žena). Súčasne je zisťované, že pri chemickej ochrane rastlín sa nepoužívajú jedovaté látky a prípravky.

2/ V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme rizikové práce v 38 firmách (pokles oproti roku 2009 o 2 organizácie). Na uvedených pracoviskách pracuje celkom 1194 exponovaných zamestnancov (pokles o 415 zamestnancov oproti roku 2009), z toho je 465 žien (pokles o 104 oproti roku 2009). Z uvedeného počtu pracovníkov, v okrese Sobrance pracuje 11 pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom (pokles oproti roku 2009 o 11 pracovníkov), z toho je 1 žena, v okrese Michalovce pracuje 1183 exponovaných zamestnancov (pokles o 404 zamestnancov oproti roku 2009), z toho je 464 žien (pokles o 104 žien). Prehľad počtu exponovaných pracovníkov podľa kategórie, rizikového faktoru a ich porovnanie s rokom 2009 je uvedený v priloženej tabuľke č.4.

V 3 kategórií rizikových prác evidujeme spolu 1587 zamestnancov z toho 500 žien, a 5 zamestnancov, len muži, ktorí vykonávajú rizikové práce v 4 kategórií. V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme zamestnancov exponovaných týmto rizikovým faktorom: hluk, vibrácie,

chemické faktory vrátane prachu, chem. karcinogény, kožné alergény, ionizujúce žiarenie, infekčné ochorenia, JNDZ + fyzická záťaž, elektromagnetické žiarenie a záťaž teplom, alergény DC ostané. **Zmeny oproti roku 2009:** K 31.12.2010 bolo vydaných **12 rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác, pričom v 8 prípadoch išlo o prehodnotenie rizikových prác, v 3 prípadoch išlo o nové organizácie (1. Deliace centrum, s.r.o. Strážske, Simop SK, s.r.o. Strážske, Chemko Light Sabilizers, s.r.o. Strážske) a v 1 prípade išlo o organizáciu, v ktorej už evidujeme rizikové práce, ale na základe posúdenia rizika boli do rizika zaradené práca s rizikovým faktorom fyzická záťaž (Ebster SK, s.r.o. Michalovce). V 6 organizáciách boli rozhodnutím RÚVZ vyradené z rizika rizikové práce na základe posúdenia rizika PZS (Plynroz, a.s. Sobrance, Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce – zrušená profesia, Unomedical s.r.o. Michalovce – zrušenie rizikového faktora hluk po vykonaných opatreniach, RESS, s.r.o. Sobrance, Hricík Strážske – drevovýroba Voľa, Chemko, a.s. Slovakia Strážske). Z ASTR boli vyradené rizikové práce bez rozhodnutia vykonávané v spoločnosti Kerko, a.s. Košice – závod Dlaždice Michalovce, nakoľko spoločnosť ukončila svoju činnosť koncom roka 2009. Okrem toho boli z ASTR vyradené rizikové práce s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie v 3 kategórii v spoločnostiach Karotáž a cementace, a.s. Hodonín – prevádzka Michalovce - uvedené práce boli vyradené z ASTR, pretože organizácia nepredložila nový návrh na vyhlásenie rizikových prác podľa zák. č. 355/2007 Z. z., napriek tomu, že uvedená problematika bola so zástupcom spoločnosti prekonzultovaná, o čom bol spracovaný záznam. Súčasne je ale potrebné konštatovať, že spoločnosť telefonicky oznámila, že nový návrh bude doručený v roku 2011. Z rizika ionizujúceho žiarenia boli vyradení tiež zamestnanci spoločnosti Chemstroj, s.r.o. Strážske – pracovisko defektoskopie. Spoločnosť podala nový návrh až koncom decembra 2010 a žiadosť je t. č. vo vybavovaní. V riziku ionizujúceho žiarenia sú ponechaní zamestnanci NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s. – oddelenie nukleárnej medicíny vzhľadom k tomu, že spoločnosť požiadala o nové rozhodnutie, ku ktorému doložila posudky o riziku spracované pre každého zamestnanca zvlášť. Z uvedených posudkov vyplýva, že zamestnanci vykonávajú rizikové práce v 3 kategórii pre rizikový faktor ionizujúce žiarenie – práca s otvorenými žiaričmi. Návrh bol odstúpený na RÚVZ Košice, odkiaľ sme dňa 3.1.2011 obdržali stanovisko, že práca na uvedenom pracovisku spĺňa kritéria pre 3 kategóriu rizikových prác. Vo vybavovaní je taktiež návrh spoločnosti Ebster SK, s.r.o. Michalovce, kde spoločnosť navrhuje zrušiť rizikový faktor fyzická záťaž. Vo veci bolo prerušené konanie, nakoľko spoločnosť k návrhu nedoložila posudok o riziku.** Ďalšie zmeny: V roku 2010 došlo k poklesu počtu zamestnancov exponovaných týmto faktorom: hluku o 381 zamestnancov, prachu o 186 zamestnancov, chemické látky o 6 zamestnancov, ionizujúce žiarenie o 4 zamestnancov, dermatotrópne látky o 48 zamestnancov, DNJZ o 20 zamestnancov, nešpecifické faktory o 61 zamestnancov. K nárastu došlo vo faktore infekcie o 2 zamestnancov, elektromagnetické žiarenie o 1 zamestnanca, alergény DC o 51 zamestnancov.

V okresoch Michalovce a Sobrance bolo vykonaných pracovníkmi odd. PPLaT celkom 109 previerok na pracoviskách s rizikovými prácami. V rámci previerok boli zástupcom zamestnávateľov odovzdávané edukačné materiály ku kampani „Bezpečná údržba“.

Prehľad počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce za obdobie rokov 2002 až 2010 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Rok	Počet exp. pracovníkov		3.kat.		4.kat.	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2002	2894	561	3940	628	349	16
2003	2311	495	3080	533	362	19
2004	2124	466	2456	490	329	21
2005	1833	453	2291	484	271	24
2006	1786	480	2211	521	229	17
2007	1678	451	1978	472	194	0
2008	1714	454	2065	476	189	9
2009	1609	569	2268	603	14	0
2010	1194	464	1587	500	5	0

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že od roku 2002 dochádza k stálemu poklesu počtu exponovaných zamestnancov, pričom počty v 3 a 4 kat. sú vlastne expozície – výstup z programu ASTR. V roku 2010 v okresoch Michalovce a Sobrance neevidujeme rizikové práce s faktorom psychická pracovná záťaž, ani návrh na vyhlásenie rizikových prác pre tento faktor nebol na RÚVZ doručený.

Podrobnejšie údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch sú uvedené v priložených tabuľkách č.1 až 3.

Merania chemických faktorov na pracoviskách okresov Michalovce a Sobrance vykonávali zamestnanci RÚVZ so sídlom v Košiciach, resp. organizácie, ktoré majú oprávnenie na túto činnosť. Týchto meraní sa zúčastňovala aj pracovníčka odd. PPLaT RÚVZ Michalovce, ktorá z uvedených meraní spracovávala záznamy. Merania fyzikálnych, ale aj chemických faktorov si organizácie zabezpečovali taktiež u oprávnených osôb. Výsledky meraní zamestnávatelia predkladali na RÚVZ Michalovce, resp. boli poskytnuté pri previerkach. Pracovné podmienky a spôsob zabezpečenia zdravotnej starostlivosti o zdravie zamestnancov, výsledky objektivizácie fyzikálnych a chemických faktorov na pracoviskách boli prekonzultované na pracovných stretnutiach v 5 organizáciách.

K 31.12.2010 bolo prešetrených 45 podozrení na choroby z povolania, z toho v 30 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 1 prípade išlo o trichofýciu, v 1 o zváračské pľúca, v 1 prípade o kombinované ochorenie DNJZ + poškodenie sluchu z hluku, v 1 prípade o kombinované ochorenie DNJZ+ Hypacusis + Rhinitis vasomotorocia alergica, v 3 prípadoch o kombinované ochorenie z DNJZ + Astma bronchiále, v 1 prípade o Dysfóniu funcionalis, v 1 prípade o hepatopathiu, v 1 prípade o Parkinsonovú chorobu, v 1 prípade o akútnu alergickú dermatitídu, v 1 prípade VAS krčnej chrbtice, v 1 prípade o kombinované ochorenie z DNJZ+ vibrácie, v 1 prípade o Hepatitídu typ A (prešetrovali pracovníci odd. epidemiológie), a v 1 prípade išlo

o Rhinitis chronica. Za uvedené obdobie sme obdržali 13 hlásení o priznaní CHzP prešetrovaných v roku 2010 z KPL Košice.
U podozrení na CHzP z DNJZ ide predovšetkým o kanálové syndrómy a epicondylitídy, PHS, Impingement syndróm, artrózy rôznych kĺbov HK a ich vzájomnú kombináciu. Ochorenia sa vyskytovali u zamestnancov rôznych odvetví, najviac však v strojárenskom priemysle a v textilnom priemysle.
K prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými faktormi, pre prácu s expozíciou hluku a biologickým faktorom bolo vydaných celkom 30 rozhodnutí, z toho bolo 22 rozhodnutí pre prevádzkové poriadky s expozíciou chemickým faktorom, 8 prevádzkových poriadkov s expozíciou hluku pri práci. V tomto počte nie sú zahrnuté rozhodnutia na uvedenie do prevádzky, ktorými súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky. Prevádzkové poriadky pre práce s biologickými a chemickými faktormi sú okrem toho konzultované ostatnými oddeleniami RÚVZ Michalovce s odd. PPLaT pri uvádzaní do prevádzky predovšetkým zdravotníckych zariadení.
K 31.12.2010 boli na RÚVZ priebežne doručované správy o hodnotení zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracoviskách v organizáciách okresov Michalovce a Sobrance. Bolo vyplnených celkom 152 dotazníkov informovanosti, z toho dotazníky typ Z 50, R 15, H 25, P 62, K 30. Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.
Bod č. 2.1.2. **Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov.**

V roku 2010 boli vykonávané previerky zamerané na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými chemickými látkami a prípravkami podľa NV SR č. 355/2006 v znení NV SR č. 300/2007 Z. z. pri ktorých bolo zistené:
V poľnohospodárstve evidujeme vykonávanie rizikových prác pri chemickej ochrane rastlín len v 1 organizácii s celkovým počtom 4 exponovaní zamestnanci (1 žena). Previerky zamerané na kontrolu manipulácie s prípravkami na chemickú ochranu rastlín boli vykonané celkom v 25 poľnohospodárskych organizáciách, pričom bolo zistené, že SOR sú v 19 organizáciách a pri práci nie sú používané VJLaP a JLaP. Evidencia ostatných chemických prípravkov používaných na ochranu rastlín je vedená počítačovou formou. Za nakladanie a manipuláciu s týmito prípravkami sú zodpovední vedúci zamestnanci. Keďže jestvujúce roľnícke družstvá prevádzkujú len s minimálnym počtom zamestnancov, objednávajú si výkon postrekových prác u firiem zaoberajúcich sa touto činnosťou a teda ich kmeňoví zamestnanci neprichádzajú do priameho kontaktu s pesticídmi, alebo len v obmedzenej miere. V roku 2010 evidujeme už len 1 roľnícke družstvo (Matex, s.r.o. Veľké Kapušany), kde zamestnanci vykonávajú chemickú ochranu rastlín. Pokiaľ ide o skladovanie prípravkov na chemickú ochranu rastlín, organizácie majú vytvorené skladové priestory, tieto sú však využívané len v prípade nepriaznivého počasia na prechodné uskladnenie. Súčasne s touto skutočnosťou jednotlivé organizácie vypracovali posudky rizika pre tých pracovníkov, ktorí sa prípadne podieľajú na chemickej ochrane rastlín a zaradili ich do 2 kategórie vzhľadom na množstvá používaných prípravkov na chemickú ochranu rastlín, dobu expozície a spôsob manipulácie, celkom ide o 64 zamestnancov (4 ženy). V roku 2010 boli pracovníkmi odd. PPLaT vykonávané tiež kontroly predaja jedovatých látok celkom v 17 predajniach okresov Michalovce a Sobrance, pri ktorých bolo zistené, že predaj je zabezpečený pultovým spôsobom, alebo sú prípravky uložené v uzamknutých skrinkách a zákazníkom sú vydávané na základe požiadania, k dispozícii sú karty bezpečnostných údajov. V predajniach sa nenachádzali hračky, ani potraviny, prevádzkovatelia boli držiteľmi osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s jedovatými látkami. Tiež mali vypracované a schválené prevádzkové poriadky a posúdené riziko.

Organizácie a firmy, ktoré používajú pri práci chemické faktory aj v roku 2010 predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a zmeny v prevádzkových poriadkoch, ktoré boli doplnené o posudky rizika a opatrenia pri mimoriadnych situáciách a haváriách – celkom bolo schválených 22 prevádzkových poriadkov, pričom v uvedenom počte nie sú zarátané tie prevádzkové poriadky, ktoré boli súčasťou žiadostí o súhlas s uvedením pracovných priestorov do prevádzky.

V roku 2010 nebolo vydané samostatné rozhodnutie pre práce spojené s manipuláciou, skladovaním a iným používaním veľmi jedovatých látok a prípravkov. Spoločnosť Diakol Strážske, s.r.o. Strážske požiadala o vydanie rozhodnutia na manipuláciu s jedmi, keďže však nešlo o veľmi toxickú látku, nebolo vydané rozhodnutie podľa § 13 ods. 4 písm. i) zák. č. 355/2007 Z. z..

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme celkom 13 organizácií, ktoré používajú pri práci veľmi jedovaté látky a prípravky a jedovaté látky a prípravky. Ide o organizácie, ktoré veľmi jedovaté látky a prípravky a jedovaté látky a prípravky používajú pri chemických analýzach, alebo o organizácie, ktoré tieto látky skladujú, ale pri práci ich nepoužívajú a nemajú doriešený spôsob likvidácie.

V roku 2010 neevidujeme žiadnu mimoriadnu, či havarijnú situáciu v oblasti nakladania s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Vykonávanie DDD činnosti bolo hlásené v 41 prípadoch. V mesiaci február boli odprednášané 2 prednášky pre zamestnancov pracujúcich s prípravkami na chemickú ochranu rastlín v poľnohospodárstve so zameraním na novú legislatívu a základné zásady OBP pri chemickej ochrane rastlín (celkom 86 zamestnancov).

V roku 2010 vedúca odd. PPLaT bola členkou komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami zriadenej pri RÚVZ so sídlom v Košiciach. Na www. stránke RÚVZ sú uverejnené všetky potrebné údaje o spôsobe získania osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami, tiež sú tu uverejnené vzory jednotlivých tlačív.

Prehľad organizácií používajúcich pri práci VJLaP a JLaP je uvedený v priloženej tabuľke. Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

V okrese Michalovce evidujeme prácu s chemickými karcinogénmi celkom v 9 organizáciách (rovnako ako v roku 2009), v okrese Sobrance neevidujeme tieto práce. K 31.12.2010 v riziku chemickej karcinogenity evidujeme celkom 59 zamestnancov (z toho je 51 žien) – zamestnanci NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. – oddelenie onkologické 48 zamestnancov (45 žien), ktorí sú exponovaní cytostatikám, zamestnanci spoločnosti Ebster, s.r.o. Michalovce 5 zamestnanci (muži), ktorí sú exponovaní etylénoxidu a zamestnanci spoločnosti Chemko a.s. Slovakia, laborantky 6, ktoré sú pri práci exponované VI mocnému chrómu. Okrem uvedeného počtu evidujeme ďalších 66 zamestnancov (z toho je 55 žien), ktorí prichádzajú do kontaktu s chemickými karcinogénmi, pričom však na základe posúdenia rizík sú zaradení do 2 kategórie prác.

V rámci previerok na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní chemickým karcinogénom boli zástupcovia firiem upozorňovaní na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z., NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení NV SR č. 300/2007 Z. z. a NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z.. Celkom bolo vykonaných 15 previerok.

Pre prácu s ostanými chemickými karcinogénnymi látkami bolo vydané v roku 2010 1 rozhodnutie a to pre spoločnosť SE, a.s. – Elektrárne Vojany, závod, pracovisko Chemická

úpravňa vôd. Súčasne s týmto rozhodnutím bolo schválené kontrolované pásmo. Pre práce spojené s **odstraňovaním materiálov obsahujúcich azbest** bolo vydaných **6** rozhodnutí**.** Počas vlastných prác pri odstraňovaní materiálov s obsahom azbestu boli zamestnancami RÚVZ – odd. PPLaT vykonávané previerky - 5, pri ktorých bolo zistené, že sú dodržané podmienky pre prácu s materiálmi obsahujúcimi azbest podľa schváleného plánu práce a technologického postupu. Po ukončení sanačných prác boli na RÚVZ doručené záverečné správy. V 1 prípade posudzovania projektovej dokumentácie bol žiadateľ upozornený, že materiál s obsahom azbestových vlákien musí byť odstránený firmou oprávnenou na tento druh činnosti (konzultácia odd. HŽP). Bolo vyplnených celkom 30 dotazníkov.

V okrese Michalovce evidujeme teda celkom 125 zamestnancov z toho je 106 žien, ktorí pri práci prichádzajú do kontaktu s karcinogénmi, resp. zabezpečujú ich skladovanie, avšak rizikové práce sú evidované u 59 zamestnancov (z toho je 51 žien), nakoľko na ostatných pracoviskách na základe posúdenia rizika nie sú splnené kritéria na zaradenie do rizikových kategórií podľa § 31 zák. č. 355/2007 Z. z. a Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z..

Prehľad firiem v okresoch Michalovce a Sobrance, kde sú pri práci používané chemické karcinogény:

1. Ebster, s.r.o. Michalovce - chemická sterilizácia etylénoxidom – spotreba etylénoxidu v roku 2010 bola 151 710 kg. V 3 kategórii sú evidovaní 5 výrobní zamestnanci – muži, do celkového počtu zamestnancov je započítaná aj 1 laborantka, ktorá nechodí do výrobných priestorov, ale na donesených vzorkách testuje účinnosť sterilizácie. V roku 2009 boli vykonané LPP, vrátane chromozómalných aberácií z periférnej krvi. U jedného zamestnanca bolo zistené zvýšené percento chromozómových aberácií, čo bolo dané do súvisu s jeho životosprávou (t. č. zamestnanec už v spoločnosti nepracuje). V roku 2010 bolo zistené, že bol uvedený do prevádzky 3 autokláv bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva. Vzhľadom k tomu, bola účastníkovi konania uložila sankcia podľa § 57 ods. 47 písm. a) zák. č. 355/2007 Z. z. vo výške 2000.- eur. Následne, na základe žiadosti, bol daný súhlas na skúšobnú prevádzku, v rámci ktorej bola vykonaná objektivizácia etylénoxidu v pracovnom prostredí. Na základe meraní účastník konania opätovne požiadal o súhlas s prevádzkou, konanie však bolo prerušené vzhľadom k tomu, že prevádzkový poriadok neobsahoval potrebné náležitosti a bol vrátený na doplnenie.

2. SVP, š.p. Košice - Laboratórium Petrovce nad Laborcom – Toto pracovisko bolo premiestnené do nových priestorov z laboratória v Michalovciach. Skladované množstvá chemických karcinogénov: chloroform spotreba 40,7 litrov, chlórid kobaltnatý 5,0g, v roku 2010 nebol používaný. Do priameho kontaktu s karcinogénmi prichádzajú 2 laborantky. Zamestnankyne nie sú evidované v riziku chemickej karcinogenity.

3. VVS, a.s. Košice - závod Michalovce – V tejto firme sa používa pri chemických analýzach dvojchroman draselný na jednom pracovisku – laboratóriu, ktorého ročná spotreba v roku 2010 je 80,0g. S uvedeným karcinogénom prichádza do priameho kontaktu celkom 9 zamestnancov, z toho je 7 žien. Zamestnanci sú zaradení do 2 kategórie prác.

4. Nemocnica s poliklinikou Š. Kukuru Michalovce, a.s. Michalovce - oddelenie klinickej onkológie - používané chem. karcinogény – cytostatika, ročná spotreba je 2 950 257mg. Počet exponovaných pracovníkov evidovaných v riziku chemickej karcinogenity je 48 z toho je 45 žien. Ide o zamestnancov, ktorí sú exponovaní cytostatikam pri príprave a podávaní injekčných a infúznych roztokov, pri ošetrovaní pacientov, pri manipulácii s prádlom a biologickým materiálom.

Príprava roztokov a ich skladovanie je riešené vo vyhradených priestoroch. Vlastná príprava sa vykonáva v bioboxe UNIMAK ABX 2000, kde je zabezpečené automatické vetranie s laminárnym prúdením vzduchu. Likvidáciu odpadu zabezpečuje NsP ŠK Michalovce, n. o.

cestou oprávnených organizácií. Zamestnanci sa zúčastňujú LPP. Pracovníci majú prideľované jednorazové OOPP.

5. Eurovia – Cesty, a.s. Košice – Obaľovačka Zbudza – Na uvedenom pracovisku je pri analýzach používaný trichlóretylén, ročná spotreba bola 60l. S uvedenou látkou pracuje 1 zamestnanec - muž. Na pracovisku laboratória bola vykonaná objektivizácia faktorov v pracovnom ovzduší RÚVZ Košice. Z protokolov merania vyplýva, že sú dodržané TSH pre trichlóretylén a preto je zamestnanec zaradený na základe posudku o riziku do 2 kategórie prác.

6. Chemko, a.s. Slovakia, Priemyselná 720, Strážske – V tejto spoločnosti sú skladované zvyšky PCB – 500 ton tuhých zvyškov a 4 m^{-3} tekutých PCB. Kontrola skladovania je vykonávaná 1x týždenne 1 zamestnankyňou, s uvedenými látkami pracovníčka teda neprichádza do priameho kontaktu, o kontrolách je vedená evidencia. Kontrola zo strany RÚVZ je vykonávaná 1x ročne. Ďalej sú používané chemické karcinogény: dichroman draselný, ročná spotreba 549,6g na pracovisku odbor manažérstva a kvality, bromičnan draselný – 16,8g na pracovisku odbor manažérstva a kvality, chroman draselný - 10g, dichroman draselný na pracovisku správy majetku 88,0g, bromičnan draselný na pracovisku správy majetku 25g. S uvedenými látkami pracuje celkom 30 zamestnancov, z toho je 29 žien. Z uvedeného počtu 6 žien v profesii laborantka je evidovaných v 3 kategórií rizikových prác – práca so VI-mocným chrómom.

7. TP2, s.r.o. Strážske – v laboratóriu tejto firmy je pri analýzach používaný chroman draselný, ročná spotreba 330g. S chromanom draselným pracujú dve zamestnankyne, ktoré sú zaradené do 2 kategórie prác.

8. SE, a.s. Bratislava - Elektrárne Vojany, závod – pracovisko odd. chémie E 1170 – laboratórium. Pracuje tu 8 zamestnancov (6 žien), používaný chemický karcinogén chroman draselný, ročná spotreba 0,1 kg, zamestnanci sú zaradení do 2 kategórie prác. Chemická úpravňa vôd – hydrazín, ročná spotreba 1320 kg. S uvedenou látkou prichádza do kontaktu 5 zamestnancov – muži.

9. Nafta a.s. Bratislava, prevádzka Michalovce – pracovisko laboratórium, používaný karcinogén chroman draselný, spotreba 5g, počet zamestnancov – 1 laborantka v 2 kategórií prác.

10. Chemko Light Stabilizers, s.r.o. Strážske – spoločnosť vznikla v roku 2010 zo spoločnosti Ekologické služby, s.r.o**..** V uvedenej organizácii je pri práci používaný dvojchroman draselný – chemické analýzy. Ročná spotreba 175g. Počet zamestnancov 6 laborantiek. Prehľad spotreby chemických karcinogénov za rok 2010 v okrese Michalovce je uvedený v priloženej tabuľke. Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod č. 2.1.4. **Znižovanie psychickej pracovnej záťaže.**

V roku 2010 sme neboli oslovení žiadnou organizáciou v okresoch Michalovce a Sobrance na prehodnotenie psychickej záťaže. K 30.12. 2010 v rámci výkonu ŠZD bolo vyplnených zamestnancami 62 dotazníkov pre psychickú záťaž.

Bod 2.1.5**. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ.**

Táto úloha je zameraná na hodnotenie pracovného prostredia a spôsobu práce vo vzťahu k výskytu ochorení z DNJZ, ale súčasne sú hodnotené pracovné podmienky aj pri šetrení podozrení na choroby z povolania u ostatných šetrení. Pri plnení tejto úlohy vychádzame z odborného usmernenia MZ SR - HH č. HH SR - 4802/2002-HŽPP/PPL zo dňa 21. 11. 2002 na zabezpečenie jednotného postupu štátnych zdravotných ústavov v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z DNJZ. K 31.12.2010 sme v okresoch Michalovce a Sobrance prešetrovali celkom 45 podozrení na choroby z povolania, z toho v 30 prípadoch išlo o DNJZ, v 1 prípade o trichofýciu, v 1

o zváračské pľúca, v 1 prípade o kombinované ochorenie DNJZ + Hypacusis precept. bilat., v 1 prípade o kombinované ochorenie DNJZ + Hypacusis + Rhinitis vasomotorica alergica, v 3 prípadoch o kombinované ochorenie z DNJZ + Astma bronchiále, v 1 prípade o Dysfóniu functionalis, v 1 prípade o hepatopatiu, v 1 prípade o Parkinsonovu chorobu, v 1 prípade o akútnu alergickú dermatitídu, v 1 prípade VAS krčnej chrbtice, v 1 prípade o kombinované ochorenie z DNJZ + vibrácie, v 1 prípade o Hepatitídu typ A a v 1 prípade o Rhinitis chronica. U podozrení na CHzP z DNJZ ide predovšetkým o kanálové syndrómy a epicondylitídy, PHS, Impingement syn., artrózy rôznych kĺbov HK a ich vzájomnú kombináciu. Súvislosť ochorenia z DNJZ s vykonávanou prácou bola vyslovená v 24 prípadoch. Jednotlivé oznámenia o prešetrení podozrení na choroby z povolania sú zasielané na KPL Košice, RÚVZ Košice - odbor PPL a ÚVZ SR - odbor PPL. Šetrení podozrení na choroby z povolania z DNJZ sa zúčastňujú zástupcovia zamestnávateľa, zamestnancov, prešetrovaní pracovníci a v roku 2010 sa šetrení vo väčšine prípadov zúčastňovali aj zástupcovia pracovných zdravotných služieb. Súčasťou prešetrení je aj zobrazenie vykonávanej pracovnej činnosti pomocou digitálneho fotoaparátu a videokamery, čo prispieva k zvýšeniu kvality prešetrenia. Hlásenie o priznaní choroby z povolania z DNJZ z KPL v Košiciach za rok 2010 sme zatiaľ obdržali v 13 prípadoch. Okrem toho sme obdržali 11 hlásení o priznaní CHzP prešetrovaných v roku 2009. Vo firme Zekon, a.s. Michalovce evidujeme práce v profesii šička ako rizikové v 3 kategórii rizikových prác s celkovým počtom 131 exponovaných zamestnancov (len ženy). Najviac podozrení na CHzP z DNJZ za rok 2010 evidujeme v Zekon, a.s. Michalovce, celkom 9 v profesii šička, potom v YWTS, s.r.o. Michalovce, celkom 6 - pracovníčky strednej výroby (zváračka) a montáž kabeláže – práca pri linkách. V obidvoch spoločnostiach vo väčšine prípadov išlo o zamestnancov, s ktorými bol rozviazaný pracovný pomer. Pri šetreniach jednotlivých podozrení na CHzP bolo zistené, že pracovníčky sa zúčastňovali pravidelne LPP, ale lekárom svoje ťažkosti zatajovali v obave zo straty zamestnania. 4 podozrenia na CHzP boli prešetrované vo výrobnom družstve Odeta Michalovce, pričom v 1 prípade išlo o kombináciu DNJZ + Astma bronchiále. Odeta – v.d. Michalovce ukončilo svoju činnosť koncom roka 2010 a s pracovníčkami bol ukončený pracovný pomer koncom roka 2009. Vo väčšine prípadov sme pri šetreniach zisťovali, že zamestnanci pri LPP udávajú nepravdivé údaje – zatajujú svoje ťažkosti zo strachu zo straty zamestnania. Ďalšie 2 podozrenia na CHzP boli šetrené v ISS Facility Services, s.r.o. Bratislava v profesii upratovačka, v ďalších 2 prípadoch išlo o SZČO - pilčíci, v 2 prípadoch išlo o zamestnancov spoločnosti Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce v profesiách vodič a obsluha linky. Ďalšie podozrenia na CHzP sa vyskytovali ojedinele. Pri prešetrovaní podozrení na CHzP najväčším problémom je získať potrebné podklady, hlavne u súkromných firiem z dôvodu častej výmeny zamestnancov, rozdielnych údajov od zamestnávateľa a od prešetrovaného a v takom prípade len veľmi ťažko môžeme vysloviť jednoznačný názor na priamu súvislosť medzi ochorením a vykonávanou prácou. Taktiež zisťujeme, že firma v ktorej prešetrovaný pracoval už ukončila svoju činnosť a k dispozícii nie sú teda žiadne podklady, údaje poskytuje len prešetrovaný a nie je možné overiť ich pravdivosť. Problémy sú aj v zisťovaní údajov o zdravotnom stave prešetrovaného, resp. údaje o začiatkoch daného ochorenia, nakoľko nemáme k dispozícii zdravotnú dokumentáciu.

Najväčší výskyt podozrení na ochorenie z DNJZ je v textilnom priemysle – 12 podozrení, 10 v strojárstve, 4 v stavebníctve, 3 v potravinárskom priemysle. Prehľad všetkých prešetrovaných podozrení na CHzP je uvedený v priloženej tabuľke.

Bod 2.1.6. – **Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice.**

K 30.12.2010 sme prešetrovali 1 podozrenie na CHzP – ochorenie chrbtice – VAS krčnej chrbtice. Išlo zamestnankyňu spoločnosti BSH Drives and Pumps, s.r.o. Michalovce, ktorá pracovala pri montáži statorov na montážnych linkách v pracovnom zaradení operátor výroby. Práca je vykonávaná v sede, alebo v stoji, podľa výberu pracovníčky. Pri uvedenej činnosti dochádza k trvalému miernemu predklonu v oblasti krčnej chrbtice. Zo šetrenia bola zhotovená aj videodokumentácia, ktorá bola súčasťou vyjadrenia zaslaného na KPL Košice.
Úloha č. 2 – Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Pri plnení tejto úlohy postupujeme v súlade s NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Podmienky pri práci so zobrazovacími jednotkami sú kontrolované na pracoviskách, kde sa pracuje so zobrazovacími jednotkami. Podrobný prieskum bol vykonaný v 7 organizáciách na 28 pracovísk, 62 pracovných miest.

Hodnotenie pracovných podmienok pri práci so zobrazovacími jednotkami bolo teda vykonané v týchto spoločnostiach: Agrocentra, a.s. Michalovce, Mibyt, s.r.o. Veľké Kapušany, Komunálna poisťovňa, a.s. – pracovisko Michalovce, Kooperatíva Michalovce, Sladovňa, a.s. Michalovce, SWS, spol. s r.o. Michalovce, Ekostav, a.s. Michalovce a Flaga, spol. s r.o. . prevádzka Bánovce nad Ondavou. Pri previerkach je zisťované, že pracovné miesta sú riešené v zmysle platných predpisov - pracovné miesta poskytovali zamestnancom primeraný priestor na zaujatie pohodlnej pracovnej polohy a nevyhnutné zmeny polohy nôh. ZJ sú uložené na ploche pracovného stola, klávesnica vo väčšine prípadov bola uložená na výsuvnej doske, myš uložená na doske pracovného stola. Pracovné stoličky boli s nastaviteľnou výškou sedadla a polohovateľným operadlom, s opierkami pre horné končatiny. Tienenie okien bolo zabezpečené žalúziami. Zamestnanci si vo väčšine prípadov pracovné tempo určujú sami, t. z., že si počas práce sami určujú prestávky podľa potreby. Na odstránenie zistených nedostatkov bolo vydané 1rozhodnutie – pokyn. Bolo vyplnených 50 dotazníkov Z. Z týchto dotazníkov vyplýva, že zamestnanci sú zamestnávateľmi informovaní o rizikách pri práci so zobrazovacími jednotkami v rámci školení OBP, tiež informácie získavajú z literatúry a médií.

Úloha č. 2.5. - Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok – II. etapa.

V rámci plnenia tejto úlohy sa v II. štvrťroku 2010 konal odborný seminár na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ktorý bol zameraný na legislatívu a vlastné plnenie úlohy. Zo seminára sme obdržali odborné materiály. Na základe záverov zo seminára boli vykonané 3 cielené kontroly u výrobcov chemických látok a to v spoločnosti Chemko, a.s. Slovakia Strážske, Hnojivá Duslo, s.r.o. Strážske a SSM, s.r.o. – Minioceliareň Strážske a následne boli vyplnené dotazníky. Z uvedených dotazníkov vyplýva, že všetky 3 spoločnosti majú registrované, resp. predregistrované chemické látky, ktoré vyrábajú. Taktiež majú spracované karty bezpečnostných údajov v súlade s REACH. Používanie chemických látok u následných užívateľov bolo skontrolované v spoločnosti Avin, s.r.o. Michalovce, kde sa používajú chemické látky na povrchovú úpravu výrobkov a Milko – oprava a prevíjanie elektromotorov, transformátorov, Michalovce. V rámci uvedených kontrol boli skontrolované karty bezpečnostných údajov, a prevádzkovatelia boli upozornení na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú z legislatívy.
Na plnení úloh č. 2.3, 2.4, 2.5 a 2.6 sa RÚVZ – odd. PPL Michalovce nepodieľa.

Prehľad organizácií používajúcich pri práci toxické a veľmi toxické chemické látky a zmesi v okresoch Michalovce a Sobrance za rok 2010.

Porad. číslo	**Názov organizácie**	**Názov chemickej látky a chemického prípravku**
1.	Chemko, a.s. Slovakia Strážske	Azid sodný
		Dvojchroman draselný
		Jodid ortuťnatý
		Síran ortuťnatý
		Bromičnan draselný
		Chroman draselný
		Allyltiomočovina
		Dusičnan olovnatý
		Fenantrolín
		Nitroprusid sodný
		Selén
		Anilín
		Benzén
		Síran kademnatý
		Fenol
		Formalín
		Oxid nikelnatý
		Aniline sulfate
		Arzenitan sodný
		Azbest
		Azobenzén
		Benzidín
		Benzylchlorid
		Dibutylftalát
		Dusičnan kobalnatý
		Dusičnan nikelnatý
		Dusičnan olovnatý
		Dvojchroman amónny

		Formaldehyd
		Metanol
2.	SE, a.s. Elektrárne Vojany	Dusičnan ortuťnatý
		Chroman draselný
3.	Diakol, s.r.o. Strážske	Metanol
4.	Ebster, s.r.o. Michalovce	Etylénoxid
5.	Fiberstruct, s.r.o. Strážske	Accelerátor NL-63
		Accelerátor NL-65-100
		Accelerátor NL-53
		Butanox M-50
		Nuodex MN 10
		Trigonox K-80
6.	TP 2, s.r.o. Strážske	Chroman draselný
		Fenantrolín
7.	Mangini s.r.o. Sobrance	Phostoxín
8.	Hnojivá Duslo, s.r.o. Strážske	Formaldehyd
		Metanol
		Kyselina fluorovodíková
		Dusičnan olovnatý
		Amoniak
		Fenantrolín
		Nitroprusid sodný
		Nesslerovo činidlo
9.	NsP Štefana Kukuru Michalovce, a.s. Michalovce	Metanol
		Azid sodný
		Chlorid ortuťnatý
		Kyanid draselný
		Fluorid sodný
		Dusitan sodný
		Formaldehyd
10.	RD Voľa	Alert „S“

11.	RD Vysoká nad Uhom	Alert „S“
		Capitan
12.	Slovenský Vodohospodársky podnik, š.p. OZ Košice – Správa povodia Latorica Michalovce	Octan kademnatý dihydrát
		Allyltiomočovina
		Dihydrát pentatatyamonitoril
		Železitan sodný (Nitroprusid sodný)
		Síran kobaltnatý
13.	Regionálna nemocnica Sobrance, n.o. Sobrance	Metanol
		Fluorid sodný

Prehľad spotreby chemických karcinogénov za rok 2010 v okresoch Michalovce a Sobrance.

Podnik Organizácia Spoločnosť	**Chemický karcinogén, chem.mutagén proces s rizikom chemickej karcinogenity**	**Klasifikácia/kateg. podľa NV SR č. 356/2006 Z.z., Zákona č. 67/2010 Z.z.**	**Počet exponovaných celkom/ženy**	**Množstvo spotrebovaných látok/rok****
Ebster, s.r.o. Michalovce	Etylénoxid	2	6/1	151 710kg
SVP,š.p. Košice – Laboratórium Petrovce n/L	Chloroform Chlórid kobaltnatý	3 2	2/2	40,7 l 5,0g (len zásoby, v roku 2010 nepracovali)
VVS, a.s. závod Michalovce	Dichroman draselný	2	9/7	80g
NsP Michalovce	Cytostatika	2	48/45	2 950 257 mg
Eurovia-Cesty, a.s. Obaľovačka Zbudza	Trichlóretylén	2	1/0	60 litrov
Chemko, a.s. Slovakia Strážske	PCB	2	1/1	500ton+4m3 kondenzátu

TP2, s.r.o. Strážske	Chroman draselný	2	2/2	330g
Chemko, a.s. Slovakia, Strážske – pracovisko odbor manažérstva kvality	Dichroman draselný	2	6/6	549,6g
	Bromičnan draselný	2	20/20	16,8 g
	Chroman draselný	2		10 g
Pracovisko správy majetku	Dichroman draselný	2	4/3	88 g
	Bromičnan draselný	2		25 g
SE, a.s. Elektrárne Vojany	Chroman draselný	2	8/6	0,1kg
	Hydrazín	2	5/0	1320 kg
Nafta, a.s. Bratislava prev. Michalovce	Chroman draselný	2	1/1	5g
Chemko Light Stabilizers, a.s. Strážske	Dvojchroman draselný	2	6/6	175 g

* 1. – dokázaný karcinogén pre ľudí
2. – pravdepodobný karcinogén
proces s r.ch.k – proces s rizikom chemickej karcinogenity
**N – objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná
V roku 2009 nebola vykonávaná objektivizácia v pracovnom ovzduší. Okrem spoločnosti Ebster SK, s.r.o. Michalovce sú používané množstvá chemických karcinogénov malé a používanie je nepravidelné a preto sa objektivizácia nevykonáva.

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania rok 2010 v okresoch Michalovce a Sobrance				
Číslo položky Zoznamu CHzP	**Diagnóza**	**Organizácia**	**Profesia**	**Záver prešetrenia S / N***
29+38	**Syn.canalis carpi., Epicon. rad. humeri Hypacusis perc. bilat**	**Zekon a.s. Michalovce**	**Šička**	**29 –S 38 - N**
29	**Epicondylitis ulnaris bil.,PHS bil.**	**Zekon a.s. Michalovce**	**Šička**	**S**
29	**Syn.canalis carpi bilat., PHS bilat., Epicond. Bilat.**	**Zekon a.s. Michalovce**	**Šička**	**S**
29	**Epicon.rad. humeri bilat.,**	**Zekon, a.s. Michalovce**	**Šička**	**S**
29	**Epic.rad. humeri bilat., PHS, Imping. syn.**	**Zekon, a.s. Michalovce**	**Šička**	**S**
29	**Epicon.rad.humeri bilat., CBS syn. PHS bil.**	**Zekon, a.s. Michalovce**	**Šička - razítkárka**	**S**
29	**Epicon.rad. et uln. humeri, Syn.canal**	**Zekon a.s. Michalovce**	**Šička**	**S**

	is carpi			
45	**Rhinitis chronica alergica**	**Zekon a.s. Michalovce**	**Šička**	**S**
29	**Epicon.rad. et ulnaris l. sin.**	**Zekon a.s. Michalovce**	**Šička**	**S**
42	**Dysgónia functionalis**	**Dôchodkyňa**	**Učiteľka v MŠ**	**S**
29	**Epicon.rad.humeri bil.,et ulnaris l. sin.**	**Keramika Biela Hora, s.r.o. Michalovce**	**Robotníčka**	**S**
29	**Epicon.rad. bilat.,Syn.canalis carpi**	**Casspos, a.s. – závod Michalovce**	**frézar**	**S**
29	**Syn.canalis carpi, Epicod.rad. humeri**	**1. ZŠ Sobrance**	**Pomocná kuchárka**	**N**
29	**Syn.canalis carpi, Epic.rad. et ul.humeri**	**Nezamestnaná**	**Robotníčka (šička v rôznych prevádzkach)**	**S**
29	**Epicon.rad.hume. bilat., Syn. canalis carpi**	**Spojená škola internátne Michalovce**	**Majsterka odborného výcviku**	**N**
29	**Syn.canalis carpi, PHS bilat, Epicon. rad. et uln,**	**Nafta, a.s. – závod Michalovce**	**údržbár**	**S**

29	**Epicond. rad. et uln.,Syn. canalis carpi**	**Odeta – v.d. Michalovce**	**Šička**	**S**
29	**Epicond. rad. et uln. humeri bilat.,Syn .canl.car pi**	**Odeta –v.d. Michalovce**	**šička**	**S**
29	**Epicond. rad. et ulnaris humeri, Syn.canal .carpi**	**Odeta- v.d. Michalovce**	**Šička**	**S**
29+37	**Syn.canal is carpi, Astma bronchiál e**	**Odeta – v.d. Michalovce**	**Šička**	**29-S 37-S**
29	**Syn.canal is carpi, Epicon. rad. et ul. hum. bilat.**	**YWTS, s.r.o. Michalovce**	**Formovačka**	**N**
29	**Epicon.r ad. et uln., bilat.**	**YWTS, s.r.o. Michalovce**	**Robotníčka strednej výroby**	**S**
29	**Epicon. radialis Syn.canal is carpi**	**YWTS, s.r.o. Michalovce**	**Operátorka výroby**	**S**
29	**Epicon.r ad. et uln. bilat.**	**YWTS, s.r.o. Michalovce**	**Formovačka - zváračka**	**N**
29	**Epicon.r ad. et uln. bilat**	**YWTS, s.r.o. Michalovce**	**Formovačka**	**S**
29	**Epicon.ul n. humeri**	**YWTS, s.r.o. Michalovce**	**Kontrola káblových zväzkov**	**S**

	bilat.			
47	**Hepatopatia, steatóza pečene**	**Chemko a.s. Slovakia Strážske**	**Chemik**	**N**
47	**Zváračské pľúca**	**Chemko a.s. Slovakia Strážske**	**Zvárač – údržbár**	**N**
29+37	**Syn. canalis carpi, Astma br.**	**ISS Facility Services, s.r.o. Bratislava**	**Upratovačka**	**DNJZ –S AB – N**
29	**Epicon.rad. bilat.,Syn.canalis carpi**	**ISS Facility Services, s.r.o. Bratislava**	**Upratovačka**	**S**
29	**Epicon.rad.et uln. hum.bilat PHS susp., Syn.canalis carpi**	**Unomedical, s.r.o. Michalovce**	**Operátor výroby**	**N**
47	**Parkinsonova choroba**	**Unomedical, s.r.o. Michalovce**	**Operátor výroby**	**N**
29	**Syn.canalis carpi,**	**BSH Drives and Pumps, s.r.o. Michalovce**	**Obsluha linky**	**N**
47	**VAS C chrbtice, CBS syn. l. dx.**	**BSH Drives and Pumps, s.r.o. Michalovce**	**Obsluha linky**	**N**
47	**Alergická kontaktná dermatítida**	**NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.**	**Upratovačka**	**S**
24	**Akútna hepatitída typ A**	**NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.**	**Zdravot. sestra**	N
29	**Epic.rad. et**	**Syráreň Bel Slovensko, a.s.**	**Operátor – obsl. linky**	S

	uln.,Syn. canalis carpi	**Michalovce**		
29	**Syn.canalis carpi, Epic.rad. et uln.**	**Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce**	**Vodič**	N
26	**Trichofýcia**	**PD Vinohrady Choňkovce**	**Traktorista**	N
29+38+47	**PHS bilat., Epicond. Rad. uln., Hypacusis, Rhinitis vasomotorica**	**Mäso Zemplín, a.s. Michalovce**	**Robotníčka**	**DNJZ – N 38 – N 47-S**
29+28	**Vibrácie, Syn. canalis carpi**	**SZČO**	**Pilčík**	**29-S 28-S**
29	**Syn.canalis carpi, Epinond. Radialis**	**SZČO**	**Elektrikár**	**N**
29	**Syn.canalis carpi bilat., PHS bilat**	**Kerko, a.s.-závod Michalovce**	**Robotníčka**	**N**
29+37	**Astma bronchiále, Epicond. ulnaris hum. bilat.**	**Kerko, a.s.-závod Michalovce**	**Obsluha VZV**	**DNJZ – N AB - S**
29	**PHS bilat., Epicon. rad. et uln. hum.l.dx.**	**Kerko, a.s.-závod Michalovce**	**Obsluha glazovacej linky**	**S**

Stav v plnení harmonogramu výkonov ŠZD, vrátane plnenia harmonogramu odberu vzoriek za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010

---

1. Previerky očkovania: 196

- kontrola dodržiavania očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých : **32**
- kontrola zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, zameraná na očkovanie detí nar. v r. 2003 proti DiTePer, 1996 proti DT a poliomyelitíde, 1998 proti morbilám, mumpsu, ružienke a VHB: **32**
- v súvislosti s výskytom epidémií osýpok v regiónoch Bulharska bolo vykonaných v rámci surveillance osýpok v okr. Michalovce a Sobrance: **21 kontrol**
- kontrola očkovania proti chrípke a proti inv. pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach soc. služieb: **8**
- v súvislosti s informáciou o importe poliovírusu do Euroregiónu SZO bolo vykonaných v okr. Michalovce a Sobrance: **15 kontrol**
- kontrola očkovania za obdobie od 1.9.2009 – 31.8.2010 : **28**
- kontrola očkovania – študenti SZŠ Michalovce : **1**
- kontrola očkovania Dialýza LOGMAN Michalovce : 1
- kontrola očkovania tuberkulín negatívnych detí: **2**
- kontrola očkovania proti pandemickej chrípke: **56**

2. Plán kontroly sterilizátorov a autoklávov /počet kontrol spolu: 484 /

NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o.: 275

Autoklávy: 46
HS: 229
FS: /1x ročne/ - 0

PN, n.o. Michalovce: 3

HS: 3

Iné štátne zdravotnícke zariadenia v okrese Michalovce: 4

HS: 4

NZZ v okrese Michalovce: 145

kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov v zdrav. zariadeniach:
HS: 85, AUT: 53, DAC: 7
kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov v zar. osobných služieb: 6

platená služba: 8 (4 NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s., lekáreň – 2, zariadenia osobných služieb – 2)

Regionálna nemocnica Sobrance, n.o.: 4

Autoklávy: 0
HS: 4

NZZ v okrese Sobrance: 37

Kontrola funkčnosti STE prístrojov v zariadeniach osobných služieb: 2

3. Odbery sterov na jednotlivých oddeleniach v lôžkových zariadeniach: neplatené služby /za obdobie 1.1.2010- 31.12.2010/:

⇒ NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. – kontrola na 26 oddeleniach
⇒ PN Michalovce, n.o. – 13
⇒ RN Sobrance – 3

Cielené kontroly: 5 /Motel kamenec, ZŠ, NsP Š.Kukuru Michalovce,a.s. 4x – II. interné oddelenie – zvýšený výskyt hnačkových ochorení, ortopedické oddelenie – prešetrenie podnetu, JIS, COS – Dg A48/

Celkový počet odobratých sterov v okresoch Michalovce a Sobrance v období od 1.1.2010 – 31.12.2010

P.č.	Stery	Sterilný materiál			prostredie		
		testov	z toho pozit.		sterov	z toho nevyhovujúcich	
		abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
1.	NsP Š.K. Michalovce	528	0	0,00	572	109	19,06
2.	PN, n.o. Michalovce	8	0	0,00	182	16	8,79
3.	RN Sobrance, n.o.	0	0	0,00	46	0	0,00
4.	Cielené kontroly	54	0	0,00	83	11	13,25
5.	Platená služba	0	0	0,00	15	4	26,67
SPOLU :		**590**	**0**	**0,00**	**898**	**140**	**15,59**

4. Testovanie účinnosti dezinf. prostriedkov: 5 (5 odd. NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.)
5. Kontrola čistoty ovzdušia: 4 oddelenia NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.
5. Výkon ŠZD v NZZ v okrese Michalovce a Sobrance: **57, ŠZZ: 6**
6. obhliadky NZZ: 68, ŠZZ: 20
7. **počet vydaných rozhodnutí v NZZ: 77**
8. počet vydaných pokynov: 48

ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

Počet dozorovaných zariadení v okresoch Michalovce a Sobrance

1. Zdravotnícke zariadenia

	Zdravotnícke zariadenie	Počet
1.	NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o.	1
2.	PN Michalovce, n.o.	1
3.	Regionálna nemocnica Sobrance, n.o.	1
4.	Poliklinika Veľké Kapušany, n.o.	1
5.	Nefro-dialyzačné centrum LOGMAN Michalovce	1
6.	ANTES plus Michalovce /jednodňová chirurgia/	1
7.	NZZ pre deti a dorast	34
8.	NZZ pre dospelých	63
9.	Odborné ambulancie	99
10.	Stomatologické pracoviská	65
11.	Zubné zariadenia + zubná technika	8
12.	Gynekolog. ambulancie	21
13.	Klinická biochémia	2
14.	Euro Hospital	1

2. Iné zariadenia

	Zariadenie	Počet
1.	Výdajne zdravotníckych potrieb	7
2.	Ortopedická protetika	1
3.	ADOS	9
4.	Lekárne	43
5.	DOZAS	7
6.	Zariadenia osobných služieb	10

S P O L U : 376

Počet vykonaných kontrol za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010 : 1211

- kontroly očkovania: 196
- kontroly opatrení: 184
- kontrola dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov: 134
- kontrola sterility a dekontaminácie prostredia, dzf. roztokov: 57
- cielené kontroly: 5
- kontrola sterilizačnej techniky: 484
- kontroly a obhliadky v NZZ : 125
- kontroly a obhliadky v lôžkových ZZ: 26

Štatistika vybraných výkonov za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010

	Údaj	Spolu
1.	Počet dozorovaných zariadení	376
2.	Počet prekontrolovaných zariadení	287
3.	Počet kontrol	1211
4.	Kontroly podľa zák. NR SR č. 377/2007 Z.z. o ochrane nefajčiarov.....	134
5.	Počet odborných konzultácií	44
	platených	1
	neplatených	43
6.	Počet vydaných faktúr	10
7.	Počet hlásených ohnísk prenosných chorôb:	1342
	potvrdených	1137
	nepotvrdených	205
8.	Počet vydaných osvedčení	0
9.	Počet vydaných vyjadrení a stanovísk	9
10.	Počet odobratých vzoriek vôd, potravín, kozmet.	15
11.	Počet odobraných vzoriek sterov, účinnosť sterilizátorov, atď.	2541

⇒ počet vydaných rozhodnutí: 2540
⇒ počet vydaných záväzných stanovísk: 13
⇒ sankčné opatrenia, blokové pokuty (počet / výška): 0
⇒ súdne trovy: 0
⇒ prerokované priestupky: 0
⇒ celkový počet odvolaní voči rozhodnutiam vydaným na I. stupni: 2
- z toho riešených v autoremedúre: 2

6.1. Národný imunizačný program
/vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010/

V súvislosti s plnením tejto úlohy bolo zabezpečené metodické usmerňovanie príslušných pediatrických NZZ a NZZ pre dospelých v okresoch Michalovce a Sobrance.

V období od 1.1.- 31.12.2010 bola odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie priebežne poskytovaná poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení. **Spolu: 43 x**

Previerky očkovania: 196
- kontrola dodržiavania očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých : **32**
- kontrola zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, zameraná na očkovanie detí nar. v r. 2003 proti DiTePer, 1996 proti DT a poliomyelitíde, 1998 proti morbilám, mumpsu, ružienke a VHB: **32**

- v súvislosti s výskytom epidémií osýpok v regiónoch Bulharska bolo vykonaných v rámci surveillance osýpok v okr. Michalovce a Sobrance: **21 kontrol**
- kontrola očkovania proti chrípke a proti inv. pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach soc. služieb: **8**
- v súvislosti s informáciou o importe poliovírusu do Euroregiónu SZO bolo vykonaných v okr. Michalovce a Sobrance: **15 kontrol**
- kontrola očkovania za obdobie od 1.9.2009 – 31.8.2010 : **28**
- kontrola očkovania – študenti SZŠ Michalovce : **1**
- kontrola očkovania Dialýza LOGMAN Michalovce : 1
- kontrola očkovania tuberkulín negatívnych detí: **2**
- kontrola očkovania proti pandemickej chrípke: **56**

Súčasťou kontroly zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance bola kontrola dodržiavania chladového reťazca v chladiacom zariadení na uskladnenie vakcín, doočkovanie restov z predchádzajúceho kontrolovaného obdobia, doočkovanie detí s dočasnými kontraindikáciami a kontrola evidencie a dokumentácie o očkovaní.

V skupine nákaz Imunizačného programu sme nezaznamenali v okrese Michalovce a Sobrance žiadne ochorenie.

V súvislosti s realizáciou kampane euroregiónu SZO, s názvom Európsky imunizačný týždeň, ktorá prebiehala v dňoch 24.4. – 1.5.2010, odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce vykonali tieto aktivity v rámci predmetnej kampane:

A. Spolupráca so samosprávou

1. V čase od 24.4. – 1.5. 2010 – odvysielanie príspevku „ Európsky imunizačný týždeň“, v rámci vysielania mestských rozhlasových relácií v mestách: Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske (prostredníctvom Mestských kultúrnych stredísk)
2. Elektronickou poštou zaslaný odborný článok „Európsky imunizačný týždeň“ starostom obcí v okrese Michalovce a Sobrance. Spolu bolo oslovených 89 Obecných úradov v okrese Michalovce a Sobrance.
3. Elektronickou poštou zaslaná prezentácia „Imunizačný program v SR“ riaditeľom všetkých predškolských zariadení v okrese Michalovce a Sobrance. Spolu bolo oslovených 40 MŠ v okrese Michalovce a Sobrance.

B. Médiá

1. Odborný článok na tému: „Európsky imunizačný týždeň“ bol poskytnutý pre regionálnu tlač (Zemplín extra, Korzár, Michalovčan)
2. Regionálne televízie (TV Mistral, TV Zemplín) – odvysielanie informácie o Európskom imunizačnom týždni v infotexte
3. 21.4.2010 – MUDr. Stašková J., MPH – rozhovor – Európsky imunizačný týždeň 2010

C. Školy

1. prednáška na tému „Prevencia vo výskyte infekčných ochorení“, vrátane distribúcie informačných letákov – ZŠ Vrbnica - zdravotno-výchovné aktivity vykonané komunitnými pracovníkmi pri RÚVZ Michalovce - 1x
2. beseda o očkovaní a o jeho význame, vrátane distribúcie informačných letákov - Špeciálna základná škola Veľké Kapušany, – zdravotno-výchovné aktivity vykonané komunitnými pracovníkmi pri RÚVZ Michalovce – 1x
3. prednáška na tému: „Zdravé životné podmienky, ochrana zdravia“ – ZŠ Sobrance - zdrav.-výchovné aktivity vykonané komunitnými pracovníkmi pri RÚVZ Michalovce – 1x

Široká verejnosť

1. propagácia vlastných edukačných materiálov – polikliniky, NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. (čakárne v priestoroch detského a infekčného oddelenia), čakárne NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance – 29x
2. propagácia vlastných edukačných materiálov, aktivity zamerané na zvýšenie povedomia a dôležitosti očkovania, vyzdvihnutie dôležitosti očkovania proti chrípke, tetanu, záškrtu, osýpkam, ružienke, možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu – edukácia sociálne neprispôsobivých skupín populácie pracovníkmi epidemiológie v spolupráci s komunitnými pracovníkmi, ktorí pôsobia pri RÚVZ Michalovce – rómske osady (Michalovce, Veľké Kapušany, Vrbnica, Sobrance) - 4x
3. súčinnosť komunitných pracovníkov pôsobiacich pri RÚVZ Michalovce s pediatrami pri zabezpečovaní účasti sociálne neprispôsobivých skupín populácie na povinnom pravidelnom očkovaní

D. Areál budovy RÚVZ Michalovce

1. V čase od 24.4. – 1.5.2010 bola na RÚVZ zriadená „Vakcinačná poradňa“, kde sa mohla široká verejnosť telefonicky, ale aj elektronickou poštou informovať o možnostiach očkovania, očkovacích látkach a potrebe očkovania. Najviac otázok sa týkalo problematiky očkovania proti tetanu a diftérii u dospelých osôb, možnosti očkovania proti rotavírusom, kliešťovej encefalitíde , ale aj očkovania do zahraničia - 7x
2. Nástenka a informačný panel v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce - vlastný informačný materiál týkajúci sa propagácie a zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania .
3. Informácia o EIT – uverejnená na webovej stránke RÚVZ Michalovce
4. Oznamy o prebiehajúcej kampani SZO s názvom „Európsky imunizačný týždeň“ vyvesené na informačnej tabuli na budove RÚVZ Michalovce

E. Zdravotnícke zariadenia

V rámci vakcinačnej poradne boli poskytnuté informácie o očkovaní aj zamestnancom zdravotníckych zariadení (očkovanie proti pandemickej chrípke, tetanu a diftérii, očkovanie zdravotníckych pracovníkov proti VHA, VHB).

6.2. Surveillance infekčných ochorení

/vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010/

Surveillance prenosných infekčných ochorení vykonáva oddelenie epidemiológie RÚVZ Michalovce v spolupráci s primárnou zdravotníckou starostlivosťou, nemocničnou starostlivosťou, rôznymi sociálnymi a inými službami mimo zdravotnícky systém.

Epidemiologické vyšetrovanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení. V období od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo v okrese Michalovce a Sobrance spracovaných 415 ohnísk /počet opatrení – 1177 /. Súčasne sa vykonávala v rámci prevencie prenosných ochorení aj edukačná činnosť v rodinách chorých a tiež v školských a predškolských zariadeniach, kde sa jednotlivé prípady vyskytli.
Do informačného systému EPIS bolo vložených za uvedené obdobie 1137 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance. Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení o výskyte chrípky a ostatných ARO, ako aj mimoriadnych epidemiologických situáciách. V rámci SRV bolo vložené do inf. systému 123 hlásení.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme nezaznamenali v okrese Michalovce a Sobrance žiadne ochorenie.

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo odobratých 6 vzoriek odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnymi výsledkami.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V období od 1.1.2010 do 31.12.2010 výskyt ochorení nulový.

Očkovanie polio: priebežne sa očkuje v priebehu roka inaktivovanou vakcínou proti poliomyelitíde.

V súvislosti so vznikom mimoriadnej epidemiologickej udalosti výskytu „novel flu vírus“ (prasacej chrípky) u ľudí pracovníci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce i naďalej vykonávali opatrenia v súlade s Pandemickým plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR, vrátane odborného usmerňovania lekárov prvého kontaktu v okrese Michalovce a Sobrance.

- bola zaslaná všetkým lekárom primárneho kontaktu v okrese Michalovce a Sobrance informácia o očkovaní tehotných žien a osôb s vysokým rizikom komplikácií pandemickou vakcínou v SR
- i naďalej (do 19.3.2010) bola zabezpečená pohotovostná služba odborných pracovníkov RÚVZ
- bola zabezpečená informovanosť lekárov prvého kontaktu a široká verejnosť (WEB stránka RÚVZ Michalovce) o možnosti očkovania pandemickou vakcínou (Výzva na očkovanie pandemickou vakcínou)
- od 5.2.2010 bolo očkovanie sprístupnené všetkým záujemcom o očkovanie pandemickou vakcínou. S touto informáciou boli telefonicky oboznámení všetci lekári prvého kontaktu v okrese Michalovce a Sobrance, očkovacie tímy a široká verejnosť prostredníctvom web stránky

- dňa 12.5.2010 bola zaslaná všetkým riaditeľom predškolských a školských zariadení v okrese Michalovce a Sobrance informácia o zrušení hlásenia absencií žiakov na školách v súvislosti s výskytom chrípky a CHPO
- dňa 2.6.2010 bolo zaslané všetkým NZZ v okrese Michalovce a Sobrance usmernenie o postupe pri zneškodňovaní zvyškov vakcíny proti pandemickej chrípke
- k 30.11.2010 bolo podľa udania očkovacích tímov v okrese Michalovce a Sobrance zaočkovaných 53 zdravotníckych pracovníkov, ostatní - 177

V uvedenom období bolo zaznamenaných 7 ochorení pandemickou chrípkou AH1N1. Ani v jednom prípade sa nejednalo o importované ochorenie. Ochorenia boli potvrdené klinicky a PCR metódou /výtery z nosohltanu/ v NRC pre chrípku pri ÚVZ SR Bratislava

V súvislosti s osobitným sledovaním a individuálnym hlásením SARI bolo v okrese Michalovce zaznamenané 1 ochorenie. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a PCR metódou /výtery z nosohltanu – vírus chrípky AH1N1/ v NRC pre chrípku pri ÚVZ SR Bratislava. Úmrtie nebolo hlásené.

Na Slovensku bol podľa odporúčaní Európskej siete pre surveillance chrípky EISS zavedený sentinelový spôsob sledovania vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii. Je založený na systematickom odbere vzoriek biologického materiálu tzv. sentinelovými lekármi, ktorí v priebehu celého roka odoberajú od chorých na suspektnú chrípku vzorky na virologické vyšetrenie.

Sentinelový spôsob monitorovania chrípky a chrípke podobných ochorení je zabezpečovaný v okrese Michalovce a Sobrance 3 lekármi (2 lekári pre detskú populáciu a 1 lekár pre dospelých), resp. infekčným oddelením a oddelením pneumológie a ftizeológie NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. Za uvedené obdobie boli v okrese Michalovce odobraté 2 vzorky (H+N), ani v jednom prípade sa nepotvrdil vírus chrípky AH1N1.

V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO bolo prerušené vyučovanie:
Okres Michalovce – 1 MŠ, 2 SŠ
Okres Sobrance - 2 MŠ

V rámci plnenia tejto úlohy bola zabezpečovaná edukácia širokej verejnosti v problematike prenosných ochorení prostredníctvom bezplatnej konzultačnej činnosti, web stránky RÚVZ Michalovce, informačných paneloch v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce a v ohniskách nákaz.

- **celkový počet vyšetrených osôb na identifikáciu vírusu chrípky: 10 – v 8 prípadoch boli výsledky virologických vyšetrení pozitívne (AH1N1)**

6.3. Informačný systém prenosných ochorení
/vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010/

Pracovníci oddelenia epidemiológie sú zodpovední za zber údajov o prenosných ochoreniach na okresnej úrovni, vykonávanie týždenných, mesačných a ročných analýz. V rámci mesačných analýz sa vykonáva analýza mesačného hodnotenia epidemiologickej situácie v okrese Michalovce a Sobrance, vrátane popisu mimoriadnych a závažných výskytov

a epidémií. Uvedené analýzy za jednotlivé mesiace sú pravidelne uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Michalovce www.ruvzmi.sk.
V období od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo do informačného systému EPIS vložených 1137 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance
V okrese Michalovce a Sobrance bolo spracovaných 415 ohnísk /počet opatrení – 1177/.
V uvedenom období sme zaznamenali v okrese Michalovce 4 importované ochorenia/ Maďarsko – A02, Tunisko - A02, Spojené kráľovstvo – 2 (A03, A08), profesionálne ochorenia ani úmrtie na prenosné ochorenie nebolo zaznamenané.
Výskyt ochorení: sporadický, rodinný, epidemický (A02, B15)

V rámci protiepidemických opatrení v ohniskách vírusových hepatitíd bolo vydaných rozhodnutím 2372 opatrení. V období od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo v NZZ pre deti a dorast a v NZZ pre dospelých vykonaných 184 kontrol nariadených opatrení /vírusové hepatitídy/.

V súčasnosti EPIS umožňuje po zaregistrovaní vkladať hlásenia priamo poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti. V okrese Michalovce a Sobrance sú zaregistrovaní 3 poskytovatelia zdrav. starostlivosti /MUDr. Fučko Ľ., MUDr. Paľová M., MUDr. Žužo J./, ktorí sú oprávnení týždenne hlásiť údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení.

Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu celého týždňa sa každý piatok sumarizujú do materiálu Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách. V období od 1.1.2010 – 31.12.2010 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 123 hlásení.

6.4.Nozokomiálne nákazy
/vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010/

Surveillance nemocničných nákaz sa vykonáva najmä v lôžkových zdravotníckych zariadeniach:
NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. /569 lôžok na 20 lôžkových oddeleniach/
PN Michalovce, n.o /260 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/
Regionálna nemocnica Sobrance, n.o /58 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Za obdobie od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo hlásených 39 NN /viď analýza výskytu NN/
- NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. NN - 38
- PN Michalovce, n.o. - 0
- RN Sobrance, n.o. – 1

Kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov: 468 kontrol
- v uvedenom období bolo podľa harmonogramu výkonov ŠZD vykonaných:
  - NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. - 46 kontrol funkčnosti autoklávov, 229 kontrol funkčnosti HS
  - PN Michalovce, n.o. – 3 HS
  - Regionálna nemocnica Sobrance, n.o – 4 HS
  - iné štátne zdrav. zariadenia v okrese Michalovce: 4
  - NZZ v okrese Michalovce: 85 HS, 53 AUT, 7 DAC
  - NZZ v okrese Sobrance: 24 HS, 11 AUT, 2 DAC

Odbery sterov v rámci ŠZD na jednotlivých oddeleniach v lôžkových zariadeniach:

- v NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. bolo na 26 oddeleniach odobratých 528 vzoriek zo sterilných predmetov /z toho 0 s pozit. výsledkom/, 572 vzoriek z vonkajšieho prostredia /z toho s pozit. výsledkom 19,06 %/. V NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. bola vykonaná 1 cielená kontrola na II. internom oddelení v súvislosti so zvýšeným výskytom hnačkových ochorení, spolu bolo odobratých 14 vzoriek z prostredia, z toho 21,43 % vzoriek bolo nevyhovujúcich
- 1 cielená kontrola – prešetrenie podnetu (ortopedické oddelenie NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.), 18 vzoriek zo sterilných predmetov a 14 vzoriek z vonkajšieho prostredia s negatívnami výsledkami
- 1 cielená kontrola – Dg A48 (JIS NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.), 18 vzoriek zo sterilných predmetov, 19 vzoriek z vonkajšieho prostredia, z toho 15,79 vzoriek bolo nevyhovujúcich
- 1 cielená kontrola - Dg A48 (COS NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.), 18 vzoriek zo sterilných predmetov, 17 vzoriek z vonkajšieho prostredia s negatívnymi výsledkami

- v PN Michalovce, n.o : 13 oddelení – 182 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 8,79 s pozitívnym výsledkom), 8 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami
- v RN Sobrance, n.o. : 3 oddelenia – 46 vzoriek z vonkajšieho prostredia s negatívnymi výsledkami

Celkový počet odobratých sterov v ZZ v okresoch Michalovce a Sobrance

P.č.	Stery	Sterilný materiál			prostredie		
		testov	z toho pozit.		sterov	z toho nevyhovujúcich	
		abs.	Abs.	%	abs.	Abs.	%
1.	NsP Š.K. Michalovce	528	0	-	572	109	19,06
2.	PN, n.o. Michalovce	8	0	-	182	16	8,79
3.	RN Sobrance, n.o.	0	0	-	46	0	-
4.	Cielené kontroly	54	0	-	83	11	13,25
5.	Platená služba	0	0	-	15	4	26,67
SPOLU :		**590**	**0**	**-**	**898**	**140**	**15,59**

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v NZZ

- v uvedenom období bolo vykonaných 68 obhliadok pred uvedením priestorov NZZ do prevádzky, 57 kontrol v rámci výkonu ŠZD

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v ŠZZ: 26 (obhliadky – 20, ŠZD 6)

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres MICHALOVCE /vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010/

Druh oddelenia	**Lokalizácia infekcie**																				**Spolu**
	črevná		**HDC**		**DDC**		**urogenitálna**		**gynekologická**		**kože a slizníc**		**rany a popáleniny**		**sepsy**		**infekcia chirurg. rany**		**iné**		
	abs.	%	abs.	%	abs.	**%**	abs.	**%**	abs.	**%**	abs.	**%**	abs.	**%**	abs.	%	abs.	%	abs.	%	**abs.**
NsP Š. Kukuru Michalovce, n.o.																					
OAaIM					7	70,0					2	20,00			1	10,0					**7**
nervové	2	40,0			3	60,0															**4**
Infekčné					1	100,0															**1**
interné													1	100,0							**1**
Chirurgické					1	6,66					2	13,33			1	6,66	10	66,66	1	6,66	**14**
Geriatrické					1	50,0					1	50,0									**2**
Neurologické																					
Traumatologické											2	50,00	2	50,00							**3**
Urologické																					
SPOLU	**2**	**5,26**			**13**	**34,21**					**7**	**18,42**	**3**	**7,89**	**2**	**5,26**	**10**	**26,31**	**1**	**2,63**	**38**
PN Michalovce, n.o.																					
Akútne psychiat. odd. II.					0	0															0
SPOLU					**0**	**0**															**0**

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres S O B R A N C E /vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010/

Druh oddelenia	*Lokalizácie infekcie*															
	črevné		respiračná		urogenitálna		kože a slizníc		rany a popáleniny		sepsy		ostatné		SPOLU	
	abs.	***%***	***abs.***	***%***	***abs.***	***%***	***abs.***	***%***	***abs.***	***%***	***abs.***	***%***	***abs.***	***%***	***abs.***	***%***
Interné oddelenie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ODCH - VONS	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**100, 00**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**100, 00**

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

/vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010/

V okrese Michalovce a Sobrance boli zaznamenané tieto epidemické výskyty infekčných ochorení:

Obec Kačanov:

V obci Kačanov bolo hlásených za uvedené obdobie 35 prípadov ochorení na VHA, v 33 prípadoch sa jednalo o ochorenia u obyvateľov rómskeho pôvodu, žijúcich v intraviláne obce v neštandardných hygienických podmienkach bývania. Obyvatelia tejto lokality využívajú na pitné účely vodu z individuálnych vodných zdrojov. Všetky ochorenia boli potvrdené serologicky, v 23 prípadoch išlo o anikterickú formu ochorenia s ľahkým klinickým priebehom, v 17 prípadoch sa jednalo o ochorenia zistené v rámci LD, v 16 prípadoch bol podaný chorým HAVRIX 720.

Hygienicko-epidemiologické opatrenia sa vykonávali v spolupráci s príslušnými NZZ v okrese Michalovce, Infekčným oddelením NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s., starostom obce Kačanov a oddeleniami HŽPaZ, HV a HDaM RÚVZ Michalovce.

Dňa 24.8.2010 boli odobraté vzorky vody z IVZ (2 vzorky – 1 vzorka z IVZ – Kačanov 94, 2. vzorka z IVZ umiestneného na brehu Kačanovského kanála). Výsledky doručené dňa 3.9.2010 z RÚVZ so sídlom v Košiciach – odbor mikrobiológie životného prostredia – odbor chemických analýz:

1. vzorka (IVZ Kačanov č. 94): identifikované mikroorganizmy: Enterobacter sp., z pomnoženia Citrobacter sp. – z analyzovaných ukazovateľov nie sú v súlade s limitmi uvedenými v NV SR č. 354/2006 Z.z. ukazovateľ: koliformné baktérie + dusičnany, železo a mangán

2. vzorka (IVZ pri brehu Kačanovského kanála): identifikované mikroorganizmy: Enterobacter sp., Citrobacter diversus, z pomnoženia Citrobacter sp. – z analyzovaných ukazovateľov nie sú v súlade s limitmi uvedenými v NV SR č. 354/2006 Z.z. ukazovateľ: koliformné baktérie, Enterokoky, kultivovaateľné mikroorganizmy pri 37 st. C + mangán

Počas epidemiologických depistáží vykonávaných v súvislosti s prebiehajúcim epidemickým výskytom vírusovej hepatitídy typu A u obyvateľov žijúcich v intraviláne obce Kačanov v lokalite „Kačanovský kanál“ bolo zistené, že v čase povodní 2010 došlo v uvedenej lokalite vplyvom výdatných zrážok k zaplaveniu polí, záhrad a dvorov rodinných domov. Táto skutočnosť nebola zo strany obce Kačanov, ani v čase povodní, ani po povodniach, resp. záplavách nahlásená na RÚVZ Michalovce. Taktiež bolo zistené, že v „Kačanovskom kanáli“ sa deti z rómskych rodín kúpu (lovia rybičky) a dospelí perú koberce zo svojich obydlí. Na základe zistených skutočností možno konštatovať,, že mohlo dôjsť ku kontaminácii IVZ, ako aj znečisteniu „Kačanovského kanála“ a pravdepodobne tým vzniklo riziko šírenia sa VHA. K epidemickému výskytu ochorení na VHA výrazne prispela aj nízka hygienická úroveň bývania osôb žijúcich v spomínanej lokalite a k následnému interhumánnemu prenosu VHA pravdepodobne došlo predmetmi kontaminovanými výlučkami chorých osôb. Dňa 2.9.2010 bol RH RÚVZ so sídlom v Michalovciach informovaný Ing. Jaroslav Korinok zo Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. odštepný závod Košice, Správa povodia Laborca o ochoreniach v obci kačanov a znečistení „Kačanovského kanála“.

Dňa 25.8.2010 bolo vydané opatrenie formou Verejnej vyhlášky na predchádzanie šírenia prenosného ochorenia účastníkom konania – obec Kačanov a obyvateľom obce Kačanov (aktívna imunizácia, dezinfekcia IVZ, zákaz organizovania hromadných podujatí).

Dňa 28.9.2010 bolo vydané opatrenie formou Verejnej vyhlášky na predchádzanie šírenia prenosného ochorenia účastníkom konania – obec Malčice a ZŠ Malčice (LD, aktívna imunizácia, ohnisková vnútorných priestorov ZŠ Malčice ,zákaz organizovania hromadných podujatí v ZŠ Malčice).

V uvedenom období bolo RH RÚVZ Michalovce vydaných v súvislosti s ochoreniami na VHA spolu vydaných za okresy Michalovce a Sobrance 1203 rozhodnutí.

Dňa 30.9.2010 oddelenie HV vydalo upozornenie pre prevádzkovateľov obchodných reťazcov a predajní potravín v okresoch Michalovce a Sobrance na zabezpečenie dôsledného dodržiavania osobnej hygieny zamestnancov a vykonávanie účinnej dekontaminácie a dezinfekcie priestorov, pracovných plôch, náradia, náčinia a nákupných košíkov a vozíkov v prevádzkach obchodných reťazcov a predajní potravín.

Dňa 30.9.2010 oddelenie HDaM vydalo upozornenie na zintenzívnenie epidemiologických opatrení, a to:

⇒ informovať žiakov a personál o výskyte ochorení na VHA

⇒ neorganizovať hromadné podujatia

⇒ v rámci vzdelávacieho procesu zabezpečiť poučenie žiakov zamerané na dôsledné dodržiavanie osobnej hygieny

⇒ v spolupráci so zákonnými zástupcami žiakov zabezpečiť, aby každý žiak mal v škole osobný hygienický balíček, ktorý obsahuje vlastné mydlo a uterák

⇒ poveriť pedagogických zamestnancov na vykonávanie priebežnej kontroly používania osobných hygienických balíčkov

⇒ zvýšiť frekvenciu dezinfekcie vnútorných priestorov školy

Dňa 30.9. 2010 oddelenie HŽPaZ vydalo upozornenie pre verejne prístupné miesta v záujme ochrany zdravia zamestnancov a obyvateľov za účelom zabránenia ďalšieho šírenia ochorenia, o zabezpečenie dodržiavania zvýšenej osobnej yhgieny zamestnancov (dôkladné umývanie rúk) a účinnej dekontaminácie (upratovanie, čistenie, dezinfekcia) priestorov pracoviska.

Priebežne o tejto mimoriadnej epidemiologickej situácii bol informovaný ÚVZ SR Bratislava a médiá s okresnou a celoslovenskou pôsobnosťou.

Okres Michalovce:

Mesto Michalovce

V uvedenom období bolo infekčným oddelením NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s. hlásených 46 ochorení na VHA v meste Michalovce (6 ochorení z iných okresov). V okrese Michalovce bolo spolu vydaných RH RÚVZ so sídlom v Michalovciach 932 opatrení.
V uvedenom období sme v epidemiologickej súvislosti – ***stravovanie v reštaurácii Zlatý býk Michalovce*** – zaznamenali 18 prípadov:

➢ 12 prípadov ochorení u hráčov hokejového klubu (HK) Dukla Michalovce (6 ochorení u hráčov z okresu Michalovce, 2 ochorenia u hráčov z okresu Košice, 1 ochorenie u hráča z mesta Dubnica, 1 ochorenie u hráča z okresu Trenčín, 1 ochorenie u hráča z okresu Prievidza, 1 ochorenie u hráča z okresu Topoľčany

- 1 prípad farmaceutky z lekárne „U Apolóna“ Michalovce
- 3 prípady – účastníci rodinných osláv usporiadaných v Kaviarni Zlatý býk Michalovce
- 2 prípady – konzumenti – Kaviareň Zlatý býk

Opatrenia sa vykonávajú v spolupráci s oddelením hygieny výživy a hygieny životného prostredia.

V rodinách a v kolektíve HK Dukla Michalovce bola vykonaná okamžitá a priebežná hygienicko-epidemiologická depistáž s následnou dezinfekciou ohnísk nákazy. Vzhľadom k danej situácii v HK Dukla Michalovce RH RÚVZ Michalovce vydala dňa 2.12.2010 formou Rozhodnutia – opatrenie - zákaz účasti A mužstva hokejového klubu Dukla Michalovce na hromadných podujatiach organizovaných Slovenským zväzom ľadového hokeja do 3.1.2011 a následne RH RÚVZ Michalovce vydala formou Rozhodnutia – opatrenie - zákaz účasti hráčov hokejového klubu Mládež Michalovce na hromadných podujatiach organizovaných Slovenským zväzom ľadového hokeja do 9.1.2011. O týchto skutočnostiach bol písomne informovaný aj Slovenský zväz ľadového hokeja v Bratislave. Dňa 17.12.2010 boli RH RÚVZ Michalovce vydané pre hráčov hokejového klubu Mládež Michalovce opatrenia: podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu a aktívnej imunizácii, vykonať ohniskovú dezinfekciu vo vnútorných priestoroch HK a povinnosť informovať zákonných zástupcov hráčov HK Mládež o vydaní a zverejnení týchto opatrení formou Verejnej vyhlášky na úradnej tabuli HK Dukla Michalovce. Za účelom vyšetrenia a následného očkovania kontaktov v súvislosti s výskytom VHA u hokejistov HK Dukla Michalovce a ich rodinných príslušníkov bolo vydaných RÚVZ Michalovce 88 opatrení.

Obec Trhovište

Spolu bolo infekčným oddelením NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s. hlásených 24 ochorení na VHA z obce Trhovište, z toho v 20 prípadoch išlo o obyvateľov rómskeho pôvodu, žijúcich v neštandardných hygienických podmienkach bývania, osobnej hygieny a hygieny stravovania. V štyroch rodinách išlo o rodinný výskyt (3x3 prípady + 1x2 prípady;1 x 4 prípady). Základnú školu v Trhovišti navštevovalo 7 chorých osôb a 1 navštevoval MŠ Trhovište, ostatní boli mimo kolektív. V rodinách a v kolektívoch bola vykonaná okamžitá a priebežná hygienicko-epidemiologická depistáž s následnou dezinfekciou ohniska nákazy a individuálnych vodných zdrojov.

- počet vydaných rozhodnutí za účelom vyšetrenia a očkovania kontaktov: 254
- formou verejnej vyhlášky bolo nariadené očkovanie detí vo veku 2-15 rokov v obci Trhovište a všetkým žiakom ZŠ a ŠZŠ Trhovište
- formou verejnej vyhlášky bol vydaný zákaz konania hromadných podujatí v ZŠ a ŠZŠ Trhovište a nariadená účinná dezinfekcia priestorov ZŠ a ŠZŠ
- formou verejnej vyhlášky vydaná povinnosť o tejto situácii informovať – všetkých zákonných zástupcov a opatrenie vyvesiť na úradnej tabuli školy, obce, prípadne informovať miestnym rozhlasom

Obec Vrbnica

Spolu bolo hlásených infekčným oddelením NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s. 24 ochorení na VHA v obci Vrbnica, z toho v 23 prípadoch sa jednalo o obyvateľov rómskeho pôvodu, žijúcich

v neštandardných hygienických podmienkach bývania. 4 ochorenia na VHA boli zaznamenané po podaní očkovacej látky proti VHA – Havrix 720. Kolektívne zariadenia: 3x ZŠ Vrbnica, 1x – iné povolanie (zvárač US Steel Košice).

V rodinách a v kolektíve bola vykonaná okamžitá a priebežná hygienicko - epidemiologická depistáž v ohniskách nákaz s následnou dezinfekciou ohniska nákazy a individuálnych vodných zdrojov. Obecnému úradu Vrbnica bolo zaslané oznámenie o výskyte infekčných prenosných ochorení v obci Vrbnica a nariadené dodržiavanie zásad komunálnej a osobnej hygieny, realizácia zdravotnej osvety a sanitárne opatrenia. RH RÚVZ Michalovce bolo vydaných 254 opatrení, vzhľadom k danej situácii v obci Vrbnica RH RÚVZ Michalovce vydala verejnú vyhlášku pre účastníkov konania: zákonný zástupcovia detí vo veku od 2 do 15 rokov života s trvalým bydliskom v obci Vrbnica, žiaci a personál Základnej školy Vrbnica, Základná škola Vrbnica a obec Vrbnica.

Účastník konania:

✓ ***deti vo veku od 2 do 15 roku života s trvalým bydliskom v obci Vrbnica a žiaci Základnej školy Vrbnica*** – povinní podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu a aktívnej imunizácii

✓ ***Základná škola Vrbnica*** – zákaz organizovania hromadných podujatí v ZŠ Vrbnica a povinnosť hlásenia RÚVZ Michalovce o výskyt nového prípadu ochorenia na vírusovú hepatitidu typu A a vykonanie ohniskovej dezinfekcie vnútorných priestorov základnej školy

✓ ***Základná škola Vrbnica a Obec Vrbnica*** – povinnosť informovať zákonných zástupcov detí, žiakov a personál Základnej školy Vrbnica o vydaní tohto opatrenia na úradnej tabuli školy, obce a rozhlasom.

Okres Sobrance:

Obec Úbrež

Spolu bolo infekčným oddelením NsP Š. Kukuru Michalovce, a.s. hlásených 24 ochorení na VHA z obce Úbrež, z toho v 22 prípadoch išlo o obyvateľov rómskeho pôvodu, žijúcich v neštandardných hygienických podmienkach bývania. V troch sa jednalo o ochorenie po podaní očkovacej látky proti VHA – HAVRIX 720. Rodinný výskyt: 2x3 prípady + 5x2 prípady). Základnú školu v obci Úbrež navštevovalo 9 chorých osôb, jedna pracovníčka Pošty Úbrež, jedna pomocná kuchárka v Kaviarni Zlatý býk Michalovce, ostatní boli mimo kolektív.

V rodinách a v kolektívoch bola vykonaná okamžitá a priebežná hygienicko-epidemiologická depistáž s následnou dezinfekciou ohniska nákazy. Obecnému úradu Úbrež bolo zaslané oznámenie o výskyte infekčných prenosných ochorení v obci Úbrež a nariadené dodržiavanie zásad komunálnej a osobnej hygieny, realizácia zdravotnej osvety a sanitárne opatrenia. RH RÚVZ Michalovce bolo vydaných 212 opatrení .

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

/vyhodnotenie za obdobie od 1.1.2010 – 31.12.2010/

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnymi výsledkami. Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. Výskyt uvedených ochorení nulový.

9.1. „ Materské centrá“

Prednášky o zdravom životnom štýle detí a dospelých v materských centrách **„Margarétka“** pri rímsko – katolíckej farnosti Saleziáni a materskom centre „**Drobec**“ pri VII. ZŠ na ulici Krymskej prebiehajú podľa stanoveného programu, tak ako v minulom období, 1 prednáška za mesiac a distribúcia edukačného materiálu do centier podľa svetových dní , alebo podľa mimoriadnych udalostí z pohľadu verejného zdravia.

V mesiaci január to boli prednášky na tému: stomatohygiena u detí predškolského veku v obidvoch centrách, informácie o Svetovom dni vody a svetovom dni „Tisíc miest - tisíc životov “ formou letákov.

Projekt „Čakáme na bociana“: vo februári 2010 sme sa venovali propagácií projektu na regionálnej úrovni. Kurz prebehol v apríli 2010. Pozostával zo štyroch stretnutí , zabezpečený materiálne zo sponzorských príspevkov, i obsahovo vďaka lektorom – lekárom špecialistom /gynekológ, anesteziológ /,odborným pracovníkom RÚVZ a farmaceutickým reprezentantom. Kurzu sa v apríli zúčastnilo 9 mamičiek, prebiehal tradične, podľa plánu.

V mesiacoch júl , august a september to boli prednášky na tému: horúčavy a ich vplyv na detský organizmus, stomatohygiena u detí predškolského veku v obidvoch centrách, propagácia kurzu „čakáme na bociana“, informácia a edukačný materiál /DVD nosič/ na tému „Becepáčik“, poskytnutý Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR venovanej bezpečnosti na cestách.

V období od októbra do konca decembra 2010 sme v uvedených materských centrách zrealizovali prednášky na tému: „fajčenie a jeho nebezpečenstvo pre ľudský organizmus“, osobitne so zameraním na riziká u tehotných a dojčiacich žien.

9.2 „ Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“

Cieľom je zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

V I. štvrťroku sme pripravili ponuku prednášok pre seniorov v 7 kluboch dôchodcov v okrese Michalovce, Sobrance a Strážske .

V II. štvrťroku sme pripravili pre seniorov program BCP od ministerstva pôšt a telekomunikácií SR , ktorý pokračoval počas leta v kluboch dôchodcov. Hlavná téma programu bola prevencia úrazov na cestách.

V druhom polroku sme svoju pozornosť zamerali na problematiku prevencie onkologických ochorení vo vyššom veku. V mesiaci september sme rozbehli lokálny projekt nášho PC v spolupráci s Domovom dôchodcov na Hollého ulici Michalovce . Projekt prebiehal pod názvom **„ Prevencia onkologických ochorení vo vyššom veku – odhaľme kolorektálny karcinóm “.** Pozostával z teoretickej časti / prednášky a poradenstvo pre klientov DD / a praktickej časti , s praktickým otestovaním vybraných klientov na prítomnosť skrytého – okultného krvácania v stolici využitím metódy Occult test. Do projektu bolo vybraných 20 klientov. Projekt prebiehal aj v mesiacoch október a november 2010. Do projektu sme vybrali 10 mužov a 10 žien , pričom kritériom bol vek nad 60 rokov a klient nemohol byť evidovaný a dispenzarizovaný na odbornej gastroenterologickej ambulancii / nemal mať už známu diagnózu krvácania do stolice /.Všetkých 20 testov bolo negatívnych. Nakoľko na prebehnutom pilotnom projekte sa zúčastnila len malá

limitovaná vzorka a o projekt bol eminentný záujem zo strany seniorov, v roku 2011 plánujeme rozšíriť množstvo otestovaných na veľkú vzorku , čím vznikne väčšia perspektíva odhaliť možné pozitívne prípady. Obdobný projekt rozšírime aj o Domovy dôchodcov v meste Sobrance a Strážske.

9.3 „ Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

V januári 2010 boli zaslané ponuky prednášok pre všetky ZŠ a MŠ v okrese, nakoľko sme boli požiadaní na základe dobrej spolupráce pokračovať v edukácií detí predškolského a mladšieho školského veku aj naďalej . I. štvrťrok bol venovaný príprave projektu. Následne prebiehali prednášky podľa stanoveného harmonogramu. Za obdobie od 1. januára do 31. decembra 2010 bolo zrealizovaných 11 prednášok na aktuálnu tému.

9.4. – Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

Od apríla 2010 sa rozbehol na OPZ RÚVZ Michalovce pilotný projekt „**Prevencia KVCH a tichej ischémie myokardu“**. Cieľom projektu je aktívny skríning zameraný na odhaľovanie a stanovovanie miery kardiovaskulárneho rizika u vybraných klientov s využitím EKG prístroja a „ kondičnej ergometrie “.
Projekt prebieha v etapách:

- rozpracovanie pilotného programu
- odhaľovanie rizika , roztriedenie respondentov podľa výslednej miery rizika
- návrh a realizácia cielených intervenčných opatrení a odporúčaní
- kontrola ,analýza a zhodnotenie jednotlivcov – vhodní klienti poradne zdravia

a zároveň aktívne vyhľadávanie respondentov/ študenti , zamestnanci oslovených firiem , inštitúcií , pracovníci nášho RÚVZ a podobne/
celkové zhodnotenie záverov projektu

Pre spustenie projektu sme doteraz zrealizovali:

- 1.zakúpenie 12-zvodového EKG prístroja zn. Schiller + absolvovanie odbornej
- inštruktáže s odborným reprezentantom firmy
- 2.praktické vyšetrenie klienta EKG prístrojom , zhodnotenie krivky
- 3.vypracovanie návrhu pilotnej štúdie k projektu
- 4.začiatok realizácie – 1.4.2010,štúdia bude prebiehať do októbra 2010
- 5.analýza a vyhodnocovanie štúdie – november, december 2010

Výsledky :
Celkovo sme otestovali 62 klientov. U 2 klientov sme boli nútení z objektívnych dôvodov prerušiť testovanie pre udávanú svalovú slabosť.52 testov bolo negatívnych . U 8 prípadov sme podchytili patologické zmeny na EKG zázname . Každý klient bol najskôr vyšetrený v základnej poradni , bola odobraná osobná i rodinná anamnéza s dôrazom na kardiovaskulárne ochorenia, bol mu odobraný kompletný krvný skríning, zmeraný tlak krvi, antropometrické vyšetrenia, EKG záznam pokojový i postkondičný, ak bol klient vhodný k testovaniu. Ak nebol vhodný na ergometriu, urobil sa len pokojový záznam. Všetky zistené parametre zaznamenávame aj do testu zdravého srdca, čiže klient dostáva ucelený zdravotný nález aj s komplentnými poradenskými inštrukciami / pri zistenej hypercholesterolémii, hyperglykémii, hypertenzii / zahŕňajúce zmenu

životosprávy, diétny režim, odporúčanú kontrolu k nám i odporúčanie k obvodnému lekárovi, prípadne špecialistovi – kardiológovi v prípade potreby.
Priebežný dlhodobý projekt bude prebiehať v rokoch 2011 až 2013 s cieľom podchytiť v čo najskoršom štádiu asymptomatických a doteraz nediagnostikovaných pacientov a tým umožňiť včasné došetrenie a nasadenie účinnej terapie.

V termíne od 23.3. – 9.4.2010 v spolupráci s OR PZ Michalovce sme sa zúčastnili a aktívne pracovali na projekte pod gestorskou taktovkou MV SR s názvom **„ Tvoja správna voľba „.**Cieľmi projektu sú snaha o elimináciu trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok a informovanie o škodlivosti ich užívania so zameraním na tabak ,alkohol a marihuanu. Projekt je určený deťom vo veku 9-10 rokov a využíva inovatívne prístupy práce s deťmi formou interaktívnej tvorivej dielne. Akcie prebiehali na pôde OR PZ Michalovce.

Od marca 2010 náš RÚVZ spolupracuje v rámci Národného programu starostlivosti o deti a dorast na projekte Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR pod názvom „**BECEP“,** ktorý je zameraný na prevenciu úrazov na cestách a bezpečnosť cestnej premávky. Pracovníci OPZ sa venujú prednáškovej činnosti a distribúcii edukačných DVD a učebných CD nosičov určených žiakom materských, základných, stredných škôl, dospelým i seniorom. Celkovo sme vykonali v tomto smere 40 aktivít.

Poradenské centrum Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Michalovciach pripravilo v záujme ochrany zdravia seniorov v našom regióne lokálny projekt pod názvom „Prevencia onkologických ochorení vo vyššom veku – **odhaľme kolorektálny karcinóm“.** Projekt prebehol v mesiaci október a november 2010 , celkovo bolo otestovaných 20 klientov, všetky dopadli negatívne.
Podrobne bol projekt opísaný v bode 9.2.

Program **„ Ovocie a zelenina do škôl “ :**

Úrad verejného zdravotníctva SR – odbor podpory zdravia – aktívne spolupracuje na realizácii **„ Programu ovocie a zelenina do škôl “** , do ktorého je zapojená SR prostredníctvom Ministerstva pôdohospodárstva SR . Z Národnej stratégie SR pre tento program vyplýva pre Poradne zdravia RÚVZ aj monitoring stravovacích návykov a zdravotného uvedomenia žiakov MŠ a ZŠ za rezort zdravotníctva . Program má tieto fázy:
1. vstupný monitoring / september – november 2010 /
2.edukácia
3.výstupný monitoring / september – november 2010 /.
Realizácia monitoringu bola zahájená v septembri 2010 , zber dotazníkov prebehol podľa pokynov a harmonogramu ÚVZ SR , pre podmienky nášho RÚVZ išlo celkovo o 135 ks dotazníkov. Aktuálne prebieha na pôde ÚVZ SR spracovávanie nami poskytnutých údajov.

9.5.Aktivity pri príležitosti významných dní

Za sledované obdobie sa uskutočnili aktivity k nasledovným vyhláseným významným dňom:

- **22.marec – Svetový deň vody** – pútač ,článok a infotext do Tv Mistral Michalovce ,mestských novín Michalovčan a Sobrančan ,umiestnenie informácie na webovej stránke mesta Michalovce a Sobrance , nástenka

- **24.marec – Svetový deň tuberkulózy** – pútač , infotext a článok do Tv Mistral, miestnych a krajských novín ,webové stránky mesta Michalovce a Sobrance, nástenka

- **7.apríl - „ Svetový deň zdravia** "– Základnou témou Svetového dňa zdravia 2010 bola „ Urbanizácia – šanca pre verejné zdravie „ alebo „ Globálne spojenie aktivít pre vytvorenie zdravších miest". Svetový deň v našom meste prebehol 9.4.2010 .V rámci kampane „1000 miest – 1000 životov " sme v spolupráci s viceprimátorom mesta Michalovce MUDr. Bančejom ,odborom školstva a odborom výstavby MsÚ zorganizovali upratovacie práce v areáloch základných a stredných škôl , na sídliskách a verejných priestranstvách. Základné školy sa zapojili do upratovacej kampane formou čistiacich prác v areáli a okolí svojej školy. Stredné školy v meste postupovali rovnako. V termíne od 6.-9.4.2010 boli vyzvaní občania mesta cestou mestského rozhlasu MsKS k upratovacím prácam. K dispozícii boli pristavené v celom meste v jednotlivých lokalitách zberné kontajnery od Technických služieb mesta Michalovce, ktoré boli na mieste až do konca mesiaca máj.

9.4.2010 v čase od 10.00 do 12.00 hod v pešej zóne pri fontáne pred Mestským úradom sa zišli deti zo Základnej umeleckej školy v Michalovciach, ktoré svojím programom umocnili atmosféru Svetového dňa pásmom piesní ,tancov a kresbami na kamennej dlažbe pred Mestským úradom. Akcia bola spropagovaná v predstihu v lokálnych audiovizuálnych médiách a lokálnych periodikách.

- **31.máj – Svetový deň bez tabaku** – „ **World no tobacco day "** – článok a propagačný obrazový materiál /plagáty podľa oficiálnej webovej stránky WHO/ s tématikou tabak – smrteľný v každej podobe so zameraním na riziká vyplývajúce z marketingu tabakových firiem na ženy bol uverejnený v mestskom periodiku Michalovčan a Noviny Zemplína.

V uvedený deň sa konala akcia v centre mesta Michalovce, kde sme záujemcom – fajčiarom prevádzali merania pomocou prístroja Smokerlyzer , celkovo bolo vyšetrených 40 ľudí. Akciu nasnímala Tv Mistral Michalovce, materiál odvysielala v spravodajstve vo svojom pravidelnom vysielacom čase.

- 9. júla 2010 – „ Týždeň zdravia " v spoločnosti Tesco Michalovce. Pracovníci Poradne zdravia vykonali vyšetrenie cholesterolu prístrojom Reflotron, meranie krvného tlaku , stanovovanie percenta oxidu uhličitého vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer. Celkovo sme vyšetrili 32 pracovníkov.

- 24.september – Svetový deň srdca – v Poradenskom centre RÚVZ sa pri príležitosti uvedeného dňa konala akcia pre našu verejnosť – Deň otvorených dverí . Záujemcom boli poskytnuté komplexné služby – meranie krvného tlaku, biochemických parametrov s využitím prístroja Reflotron , natočenie EKG záznamu s analýzou krivky a jej interpretáciou , u fajčiarov vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer , vyšetrenie pľúcnych funkcií pomocou Spirometra , poradenstvo o zdravej výžive a nefarmakologickom ovplyvňovaní vysokého tlaku krvi a o optimálnej pohybovej aktivite. Celkovo sme vyšetrili 25 klientov.Akciu nasnímala Tv Mistral Michalovce, materiál odvysielala v spravodajstve vo svojom pravidelnom vysielacom čase.

- 19.november – Svetový deň CHOCHP – v tento deň prebehla v Poradenskom centre RÚVZ Michalovce prebehla exkurzia študentov Hotelovej akadémie Michalovce. Pracovníci PC študentom podali teoretické informácie o Poradni zdravia, jej náplni, o chronickej obštrukčnej chorobe pľúc, jej diagnostike a prevencii jej vzniku , o základných princípoch zdravého životného štýlu, civilizačných ochoreniach / kardiovaskulárne choroby, hypertenzia, hypercholesterolémia, obezita / , prebehlo aj praktické vyšetrenie študentov prístrojmi Reflotron, Smokerlyzer , Spirometer. Celkovo sme vyšetrili 15 študentov.

- 1. december – Svetový deň boja proti AIDS – informácia a obrazový materiál o uvedenom dni boli umiestnené na webovej stránke mesta Michalovce a Sobrance, ako statická reklama na teletexte Tv Mistral Michalovce, na webe i v písanej verzii lokálneho periodika Noviny Zemplína, na webe nášho RÚVZ Michalovce. Pri príležitosti tohto dňa prebehla séria prednášok na základných i stredných školách v okrese Michalovce. Prednášku a priamy vstup s tématikou AIDS pani riaditeľky MUDr. Janky Staškovej , MPH , nasnímala a odvysielala vo svojom pravidelnom spravodajstve Tv Mistral Michalovce.

9. 6. Program Podpory zdravia v znevýhodnenej rómskej komunite

Činnosť komunitných pracovníkov v roku 2010 možno rozdeliť do nasledovných skupín :

1. Akivity v rámci významných svetových dní
2. Zdravotno-výchovné pôsobenie zamerané na predchádzanie a zamedzenie šírenia žltačky typu A vo všetkých populačných skupinách a pomoc pracovníkom OE pri zabezpečovaní prác v ohnisku, vždy na základe vyzvania a konkrétneho metodického usmernenia.
3. Zvýšená starostlivosť o ľudí z osád postihnutých povodňami.
4. Pravidelné prázdninové, voľno-časové aktivity pre deti a mládež.
5. Zabezpečovanie komunikácie medzi zdravotníckymi pracovníkmi a komunitou
6. Účasť na dotazníkovom prieskume Programu PZvZRK: Indikátory hodnotenia zdravotného stavu, uvedomenia a komunikácie Rómov v zúčastnených komunitách.
7. Administratívne činnosti.
8. Iné

1. V mesiaci marci komunitní pracovníci začínali nadväzovať kontakty so zdravotníckymi zariadeniami, mestskými a obecnými úradmi, školami a samotnými rómskymi komunitami. V intenciách svetového dňa zdravia, tematicky zameraného na urbanizáciu a zdravie, v kampani „1000 miest 1000 ľudí“ sa KP v kontexte s kampaňou v meste Michalovce zapojili so svojimi komunitami do upratovacích prác v komunitách a ich okolí.V druhom štvrťroku komunitní pracovníci rozbehli cyklus zdravotno-výchovných aktivít na školách. Aktivity boli zamerané predovšetkým na osobnú hygienu celkovo i špecifický na stomatohygienu.V rámci medzinárodného imunizačného týždňa zamerali svoje pôsobenie v komunitách na význam očkovania u detí i dospelých. Ku MDD pripravovali športové i iné voľnočasové aktivity ku ktorým boli zakúpené z prostriedkov programu pomôcky.
2. V druhej polovici júna a začiatkom júla bol v Sobranciach zaznamenaný zvýšený výskyt epidemiologickej súvislosti žltačky typu A u detí z komunity na Michalovskej ulici. Komunitný pracovník pán Ján Beňo bol usmernený na výraznejšie zdravotno-výchovné pôsobenie v komunite v súvislosti so zamedzením ďalšieho šírenia tohto ochorenia a zároveň bol vyzvaný k užšej spolupráci v teréne s pracovníkmi OE. V mesiaci august a september sa žltačka rozšírila aj na ďalšie osady. V Kačanove a v mesiaci november a december v rómskej osade Vrbnica, kde pri likvidácii epidémie, podľa pokynov pracovníkov OE, pomáhal KP Evžen Miľo.
3. Z rómskych osád v ktorých pôsobia naši KP, bola povodňami najviac postihnutá osada v Čičarovciach, z ktorej museli ľudí presťahovať do náhradných unimobuniek. Vo všetkých osadách však dlhodobé dažde spôsobili výrazné zhoršenie bývania ľudí. Zdravotno-výchovné pôsobenie v týchto komunitách bolo prednostne zamerané a likvidáciu odpadu a udržovanie bytov a ich okolia .
4. V prázdninovom, letnom období KP vykonávali zdravotno-výchovú činnosť s deťmi a adolescentami počas pravidelných voľno-časových aktivít, vždy mimo osady, v prírode na lúke,

alebo pri vode. V septembri KP začali uskutočňovať svoje zv-aktivity v školách so zameraním na predchádzanie a prvú pomoc pri úrazoch, osobnú hygienu, hygienu bývania, na rodinu a vzájomné vzťahy v nej.

5. V rámci bežnej, rutinnej práce sprostredkovávali KP styk zdravotníckych pracovníkov, ambulantnej i lôžkovej časti s členmi rómskych komunít. Taktiež úzko spolupracovali s odborom sociálnych služieb, zdravotnými poisťovňami, zástupcami

6. mestského úradu i obecných úradov. V okolí obydlí uskutočňovali brigády členov komunít za účelom odstránenia nahromadeného TKO.

7. V mesiaci októbri KP podľa metodických pokynov uskutočnili zber a uloženie dát dotazníkového prieskumu Indikátori hodnotenia zdravotného stavu, uvedomenia a komunikácie Rómov zúčastnených komunít v programe. Spolu to bolo 83 dotazníkov.

8. Z poverenia regionálnej hygieničky MUDr. Janky Staškovej, MPH, sa komunitní pracovníci spolu s MUDr. Máriou Murárovou zúčastnili previerky rómskej komunity v Horovciach. Pre rómske deti s ktorými celý rok komunitní pracovníci pracovali, boli z prostriedkov Programu zakúpené Mikulášske balíčky v počte 360 ks. Deťom boli balíčky odovzdané v školách. Deti sa na Mikulášsku akciu tešili a vystúpili s pekným, pôsobivým programom.

9. Týždenné plánovanie a mesačné vyhodnocovanie práce v komunitách a iné písomné práce, vykonávali KP pravidelne, spravidla v piatok na RÚVZ.. Mesačné správy boli v termíne zasielané na ÚVZ SR.. Komunitní pracovníci v roku 2010 uskutočnili spolu 4 464 aktivít súvisiacich s podporou zdravia Rómov v zverených osadách a 855 návštev rôznych lokálnych inštitúcií.

9.7.“Prestaň a vyhraj 2010“/ Quit and win 2010“ /

Mimoriadne oblúbená medzinárodná súťaž pokračuje tento rok pod záštitou ministra zdravotnícta Richarda Rašiho a pod koordinačnou taktovkou ÚVZ SR.

V súvislosti s organizáciou uvedenej súťaže ÚVZ SR zorganizovalo 18.2.2010 pracovné koordinačné stretnutie, na ktorom sa zúčastnila za naše OPZ MUDr. Hamadejová.

Podľa usmernení týkajúcich sa prípravy, propagácie a organizovania súťaže sme zrealizovali viacero aktivít. Informácie o konaní celonárodnej súťaže, jej podmienkach ,pravidlách a podrobnostiach vrátane prihlášky boli umiestnené na webovej stránke nášho RÚVZ, webovej stránke mesta Michalovce, mesta Sobrance, v infotexte mestskej a regionálnej televízie Mistral, v lokálnych periodikách.

Propagačný materiál- leták a prihlášky do súťaže boli rozdistribuované do regionálnych škôl, firiem, veľkých obchodných reťazcov a do siete odborných lekárskych ambulancií s cieľom osloviť čo najviac potenciálnych záujemcov- fajčiarov.

Samotná súťaž prebehla v máji 2010.V júni prebieha zosumarizovanie prihlášok, vyžrebujú sa výhercovia súťaže a overenie dodržania podmienok súťaže u vyžrebovaných /meranie oxidu uhoľnatého a kotinínu v moči /.

Regionálnu súťaž v roku 2010 sme nerealizovali.

9.8 Národný program prevencie obezity

V priebehu roka 2010 sme sa pri realizácii projektu venovali propagácii Poradne zdravia formou letákov distribuovaných do všetkých ambulancií praktických lekárov pre dospelých a ambulancií lekárov špecialistov, taktiež v rámci našej činnosti v materských centrách i na väčšine akcií nášho Poradenského centra pri príležitosti významných dní.

Informácie o poradni zahŕňajú jej štruktúru, činnosť, náplň a rozsah výkonov, ktorý naša poradňa klientom poskytuje. Zdôrazňujeme potrebu prevencie, osobitne venovanú zdravej výžive a rizikám spojených s obezitou resp. nadhmotnosťou s konkrétnymi odporúčaniami pre každého klienta podľa jeho individuálnych potrieb. Svoju pozornosť sústreďujeme na otázky kardiovaskulárneho rizika, otázky zdravého životného štýlu a pohybovej aktivity .

Za sledované obdobie / 1.1.2010 až 31.12.2010 / navštívilo poradenstvo o nadváhe spolu 85 klientov , z čoho 8 klientov opakovane.

9.9 CINDY program SR

V rámci CINDI programu ako programu prevencie srdcovo-cievnych a onkologických ochorení prebehla séria prednášok podľa harmonogramu na rok 2010 .

Prevencia SCO a ozdravenie životného štýlu bola pracovníkmi oddelenia podpory zdravia zakomponovaná do všetkých ZV aktivít pre verejnosť i do individuálnych aktivít aj poradenstva.

V období 1.1.-31.12. 2010 navštívilo individuálne Poradňu zdravia 696 klientov, z toho 36 absolvovali kontrolné vyšetrenie.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. /NEHAP III/

Cieľ: Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii realizovaním akčného plán NEHAP III.

V roku 2010 bola vykonaná previerka hygienického zabezpečenia verejných pieskovísk v meste Nitra s odberom vzoriek piesku na 15 mestom Nitra vybraných detských pieskoviskách na sídlisku Klokočina, Diely so zameraním, na hodnotenie zabezpečenia ich údržby a čistenia. Z laboratórnych analýz vyplynulo, že 3 pieskoviská nevyhovovali požiadavkám Vyhl. MZ SR č.531 /2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská, nakoľko prekračovali najvyššie prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho znečistenia piesku v sledovaných pieskoviskách. Prevádzkovateľovi pieskovísk bolo zaslané zhodnotenie stavu pieskovísk i s nápravnými opatreniami pre odstránenie zistených nedostatkov.

Vykonanou previerkou neboli zistené nedostatky, ktoré by bolo potrebné riešiť s ich prevádzkovateľom. V rámci celkového hodnotenia problematiky verejných pieskovísk možno každoročne konštatovať najmä vylepšenie ich vybavenosti a spracovaní prevádzkových poriadkov. Na základe podnetu poslanca MsÚ mestskej časti Chrenová boli preverené 3 pieskoviská v predmetnej lokalite na Vašinovej, Lomnickej a Lúčnej ul. O zistených skutočnostiach bol informovaný prevádzkovateľ pieskovísk a boli prijaté opatrenia na riešenie nedostatkov.

1.3 Národný informačný systém životného prostredia a zdravia ENHIS

V rámci tejto úlohy oddelenie zabezpečovalo zo získaných podkladov z činnosti oddelenia informovanie verejnosti s využitím internetovej stránky RÚVZ a oddelenia HŽP

Na internetovú stránku RÚVZ a oddelenia HŽP bol spracovaný príspevok:

- k príprave k Svetovému dňu vody – jeho významu ako aj výzva k poriadaným aktivitám RÚVZ
- k Svetovému dňu bez tabaku
- k Svetovému dňu životného prostredia
- informácie pre žiadateľov / právnické a fyzické osoby / k územnému konaniu stavieb bioplynových staníc v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce
- preventívny zdravotný dozor telekomunikačných zariadení z hľadiska zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia
- preventívny dozor prípravy solárnych parkov – fotovoltaických elektrární v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce z hľadiska ochrany verejného zdravia

Pri vstupe na oddelenie HŽP a HDM je priebežne aktualizovaný panel k významným udalostiam z pohľadu HŽP ako i na výsledky práce oddelenia.

1.5. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou

Cieľ: Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať ŠZD a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

a/ I keď v pôsobnosti RÚVZ Nitra neevidujeme vyhlásenú prírodnú kúpaciu oblasť zabezpečí sa overenie kvality vody z vodných nádrží Jelenec - Remitáž, Vráble a zo štrkoviska Veľký Cetín

V rámci tejto úlohy bola vykonaná previerka uvedených vodných nádrží a štrkoviska spojená s odberom vzoriek a to v mesiaci máj a júl 2010– odobraných bolo 6 vzoriek. Z laboratórnych analýz vyplynulo, že vzorky vôd opätovne vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody – prekročený limit v ukazovateli farba, fenoly a vo vodnej nádrži Jelenec aj zvýšené množstvo rias a prekročený limit celkového dusíka. Ani v roku 2010 vzhľadom k dlhodobej nevyhovujúcej kvalite vody ako aj k nedostatkom vo vybavenosti týchto vodných plôch nebola povolená prevádzka vodných plôch na kúpanie a rekreáciu. Prevádzkovatelia vodných plôch a starostovia obcí boli písomne upozornení na nevyhovujúcu kvalitu vody s cieľom informovania obyvateľov a označenia lokalít – zákaz kúpania. Nariadenie vlády č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská

V rámci monitoringu vody na kúpanie bola počas LTS sledovaná kvalita vody na letných kúpaliskách a celoročne v krytých plavárňach vo všetkých troch okresoch. V roku 2010 boli v prevádzke LK Nitra, Zlaté Moravce, TK Diakovce, TK Poľný Kesov Počas LTS 2010 neboli hlásené ochorenia návštevníkov letných kúpalísk. Celkom bolo odobratých a vyšetrených 96 vzoriek z bazénov umelých kúpalísk, z ktorých 27 vzoriek vykazovalo prekročenie MH v mikrobiologických, biologických a fyzikálno - chemických ukazovateľoch. Na ÚVZ boli zaslané správy o pripravenosti zariadení letných kúpalísk na LTS 2010, vyhodnotenie priebehu LTS a zároveň sa podklady o kvalite vody a prevádzke kúpalísk týždenne zadávali do Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie. Aktuálne informácie o kvalite vody a režime letných kúpalísk sledovaného regiónu boli zadávané na webovú stránku RÚVZ a tiež cestou médií.

1.6. **Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ**

Cieľ : Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Na základe získaných informácií - usmerňovanie výkonu ŠZD nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

Zabezpečiť systematické sledovanie – monitoring kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v zmysle spracovaného harmonogramu oddelenia HŽP v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, riešenie zistených nedostatkov

V zmysle spracovaného harmonogramu zamestnanci oddelenia HŽP priebežne zabezpečovali monitoring kvality vody verejných vodovodov u spotrebiteľov v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v súlade so zákonom o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. V rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 299 .vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov.

Oddelenie HŽP sa bude podieľalo na realizácii projektov :

V rámci objektivizácie faktorov prostredia :

7.2. **Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách v oddychových zónach**

Cieľ: Zistiť výskyt legionel a améb vo vodovodných sieťach a klimatizovaných priestoroch vo vybraných nebytových budovách a v zdravotníckych zariadeniach, vo fontánach a na tobogánoch letných kúpalísk

- zhodnotiť súvislosti medzi výskytom legionel a améb v sledovaných objektoch
- overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu legionel a améb v distribučných systémoch vôd a v aerosoloch

V spolupráci s oddelením MŽP RÚVZ :

a/ sledovať v oddychových zónach mesta Nitry a Zlaté Moravce legionely a améby vo fontánach, vo vodných atrakciách a tobogánoch na letných kúpaliskách a v krytých plaváreňach dozorovaných RÚVZ Nitra v okrese Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce

Plnenie úlohy bolo realizované v II. polroku odberom vzoriek vôd na legionely z vodných atrakcií letného kúpaliska Nitra a TK Diakovce – tieto sú súčasťou hodnotenia LTS. Preverená bola tiež prítomnosť legionell a mikrobiologická kvalita vody pitných fontán na letných kúpaliskách Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, v meste Nitra, v areáli Agrokomplexu Nitra a striekajúcich fontán v meste Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a v areáli AX Nitra. Celkove bolo odobratých 28 vzoriek vôd. Riešené boli nedostatky v súvislosti nevyhovujúcou mikrobiologickou kvalitou vody pitnej fontány v areáli AX Nitra a na TK Diakovce.

V rámci podpory zdravia :

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia a mobilizovať obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia

Zabezpečiť zdravotno – výchovné relácie z príležitosti významných dní v rámci problematiky oddelenia HŽP ako sú: Svetový deň zeme, vody, životného prostredia a zdravia.

V roku 2010 sme v rámci zdravotnej výchovy a informovanosti obyvateľov zabezpečili:

- aktivity v rámci Svetového dňa vody, životného prostredia a dňa bez tabaku

V rámci Svetového dňa vody bolo:

-vyšetrenie vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v laboratóriu RÚVZ N-testom na prítomnosť dusičnanov a dusitanov v 104 vzorkách.

- obyvateľom bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti zabezpečenia ochrany vlastných vodných zdrojov a kvalite vody z verejných vodovodov a verejných vodných zdrojov, jej úpravy v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, k problematike čistenia odpadových vôd a ich vypúšťania do podzemných a povrchových vôd a pod. v celkovom počte 145 klientov /poradenstvo bolo poskytované pri osobnej návšteve na RÚVZ, telefonicky resp. v teréne v rámci výkonu ŠZD /.

- V rámci spolupráce s médiami bol poskytnutý príspevok Nitrianskemu ECHU o Svetovom dni vody a aktivitách RÚVZ, redaktorovi Nitrianskeho patriota bol poskytnutý rozhovor o význame vody, aktivitách RÚVZ k tomuto dňu a situácii v zásobovaní vodou v dozorovaných okresoch, daný bol aktuálny príspevok na webovú stránku RÚVZ o aktivitách RÚVZ, aktualizovaný bol príspevok oddelenia HŽP k Svetovému dnu vody a jeho významu so zameraním na heslo roku 2010, pre RTV obce Močenok je každoročne poskytnutý príspevok o kvalite vody artézskych studní v obci Močenok

-k problematike pitnej vody boli zhotovené panely: v obidvoch budovách RÚVZ a panel pred RÚVZ

V rámci spolupráce s médiami možno uviesť poskytnuté rozhovory:
-redaktorke Slov. rozhlasu k problematike rekreácie na vodných plochách a jej rizikách, systém zásobovania mesta Nitra pitnou vodou – sledovanie a výsledky kvality vody
-príspevok pre redakciu Nitrianskych novín o verejných pieskoviskách /uverejnený v ECHU/ a o rekreácii na vodných plochách
- rozhovor pre RTV Močenok k stavbe vodovodu a kanalizácie v časti Balajka
- rozhovor s redakciou regionálnej TV Šaľa k nelegálnemu cintorínu psov .
- rozhovor pre redakciu Nitriansky patriot k prevádzke mestského kúpeľa v Nitre
- pre Regionálnu TV Centrál rozhovory zamerané na tému : Kvalita vody nitrianskych prameňov a Vodné plochy na rekreáciu a ich zdravotné riziká
- rozhovor pre Nitrianskeho patriota a STV regionálne vysielanie k problematike povodní v regióne

Zaslaný bol príspevok :
-Mgr. Monike Foldesiovej Global 24 – sledovanie hygienickej úrovne verejných pieskovísk v meste Nitra v roku 2010
- pre Nitrianske noviny Kúpanie na štrkovisku na vlastné riziko
- pre Nitrianske noviny k problematike pohrebníctva
- redaktorke Nitrianskych novín p. Hojčušovej k ťažbe kremenca v lome Jelenec, uvedený príspevok prevzali aj média Plus jeden deň, TV JOJ a Markíza

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

I. V rámci plnenia programov a projektov úradov verejného zdravotníctva sa oddelenie preventívneho pracovného lekárstva podieľa na riešení nasledovných úloh:

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)
2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov
2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu
2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže
2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia
2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Úloha č. **2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.**

Úloha č. **2.3. Zdravé pracoviská**

Úloha č. **2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl**

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

Úloha č. 2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

Plnenie úloh v roku 2010 bolo nasledovné:

Úloha č.2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný predovšetkým na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskeho spoločenstva.

Pri výkone dozoru boli používané kontrolné listy na overenie informovanosti zamestnancov o otázkach súvisiacich s ochranou zdravia pri práci. V 527 prípadoch boli použité kontrolné listy zamerané na práce v prostredí s rizikovým faktorom hluk, prach a chemické látky. Zamestnávatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky najmä v rámci vydávania rozhodnutí o uvedení pracovných priestorov do prevádzky, pričom bolo vydaných 273 rozhodnutí. Súčasťou týchto dokumentov bol i posudok o riziku. Zo strany zamestnávateľov bolo celkovo predložených 28 návrhov na určenie kategórie rizika a 7 návrhov na zrušenie rizika práce.

V prípadoch, kedy zamestnávatelia nezabezpečujú dohľad nad pracovnými podmienkami a dohľad nad zdravím zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby, zdravotné riziká pri práci boli hodnotené často bezpečnostnými technikmi, prípadne inými osobami bez zdravotníckeho vzdelania**.** V týchto prípadoch je prístup k hodnoteniu zdravotných rizík často nedostatočný a lekárske preventívne prehliadky zamestnancov sa nevykonávajú vo vzťahu k práci. Z uvedených dôvodov bol štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu plnenia povinnosti zamestnávateľov vyplývajúcich z § 21 zák. č. 124/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov – zriaďovať pracovnú zdravotnú službu alebo ju zabezpečovať dodávateľským spôsobom. Z kontrol 412 subjektov, ktoré boli zamerané na túto oblasť bolo v 305 prípadoch konštatované zabezpečenie PZS a v 13 prípadoch riešenie jej zabezpečovania v štádiu výberového konania, v ostatných prípadoch (94) subjekty nemali splnenú povinnosť mať zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu resp. im táto povinnosť zo zákona nevyplývala.

Ďalší vývoj rizikových prác bude vo veľkej miere závisieť od zabezpečovania hodnotenia zdravotných rizík pre zamestnávateľov odbornými zdravotníckymi pracovníkmi tímov PZS**,** ale i od ďalšieho rozvoja alebo útlmu najmä priemyselnej výroby v regióne. V priemyselných parkoch situovaných najmä v okrajových častiach Nitry, Vrábeľ a Zlatých Moraviec sú závody zamerané najmä na doplnkovú výrobu pre automobilový priemysel a elektroniku (výroba televízorov FOXCON, čipové karty Muehlbauer Technologies, platobné a bankové karty Giesecke & Devrient Slovakia, súčasti pre automobilový priemysel Konsberg Slovakia Vráble,...). V priebehu roku 2010 v súvislosti s výstavbou diaľnice R1 vznikali subjekty zamerané na výrobu a zabezpečovanie stavebných hmôt pre rýchlostnú cestu (betonárky, obaľovačky bitúmenových zmesí, ťažiská kameniva,...)

Najvýznamnejším podnikom na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je však spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je dôležitá z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Je zameraná na výrobu priemyselných hnojív,

gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčíkovej chémie a pod. Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov a hluku boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie.

Osobitne sme sa zamerali na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov znižovať existujúce riziká v pracovnom prostredí.

Úloha č. 2.1.1. Rizikové práce

Údaje o rizikových prácach v dozorovanom území sa spracovávajú v programe ASTR. V priebehu roka sa aktualizujú počty zamestnancov v riziku práce priebežne na základe údajov získaných pri štátnom zdravotnom dozore. Týmto spôsobom sa vytvorila databáza závodov, pracovísk, počty exponovaných osôb podľa jednotlivých rizikových faktorov a podľa prevládajúcich činností. Závery z protokolov meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané laboratórnym pracoviskom RÚVZ v Nitre sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ. V roku 2010 bolo vydaných 35 rozhodnutí (vyhlásenie RP: 28, zrušenie RP: 7).

Štátny zdravotný dozor bol v roku 2010 zameraný najmä na pracoviská s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia. V dozorovanom území v sledovanom období pribudlo oproti minulému roku 288 zamestnancov v riziku práce. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Zvýšenie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zisťujeme u zamestnávateľov, ktorí majú zabezpečené pracovné zdravotné služby. Problémom je ich nedostatok na pokrytie potrieb všetkých zamestnávateľov, osobitne v prípade subjektov zamestnávajúcich malý počet pracovníkov, ktoré sú pre PZS finančne nezaujímavé. Ďalší vývoj rizikových prác v dozorovanom území sa bude odvíjať i od skvalitnenia doterajšieho spôsobu ich posudzovania zamestnávateľmi.

Dozorná činnosť vychádzala z priorít a bola osobitne zameraná na:

- práce pri ktorých sú pracovné činnosti zaradené do 3. alebo 4. kategórie rizika a na pracovné činnosti pri ktorých sa používajú jedovaté, veľmi jedovaté látky, karcinogény, chemické látky zakázané, či s obmedzeným použitím.
- prehodnotenie pracovných podmienok v súvislosti s výskytom profesionálnych ochorení.
- výkon spoločných dozorných aktivít /IP, IŽP/.

Úloha č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

- Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v praxi a následne nariadenia vlády č. 300/2007 Z. z. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami

a prípravkami. V súlade s harmonogramom a plánom spoločných previerok na rok 2010 sme vykonali 2 spoločné previerky s IŽP zamerané na prevenciu priemyselných havárií a to v v Dusle a.s. Šaľa a v spoločnosti Messer Tatragas, s.r.o. Šaľa. Pri previerkach neboli zistené porušenia zákona č. 261/2002 Z. z. v oblasti nakladania s nebezpečnými chemickými látkami.

- Vydaných bolo 73 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami a 25 osvedčení o odbornej spôsobilosti na výkon DDD činnosti.
- Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. Do konca roka 2010 bolo v evidovaných 57 hlásení na výkon DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a zodpovedné osoby mali doklad o odbornej spôsobilosti na výkon DDD činnosti.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že práce s veľmi toxickými a toxickými chemickými faktormi riadia iba odborne spôsobilé osoby.

Celkovo bolo schválených 78 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktoré obsahovali posudok o riziku so zaradením do príslušnej kategórie rizika.

Úloha č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

- Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. a následne nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. v praxi **.** Bolo vydaných 53 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb a 3 kontroly zamerané na používanie chemických karcinogénov.
- Posudzovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci s chemickými karcinogénmi (Cesty Nitra a.s., Duslo, a.s. Šaľa, Giesecke & Devrient Slovakia, s.r.o., Nitra).
- Pri posudzovaní projektovej dokumentácie boli stavebníci upozorňovaní na povinnosti, ktoré sú povinní plniť pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.
- ŠZD bol tiež zameraný na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo obmedzené. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

Úloha č. 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Profesionálne ochorenie podľa z položky 29 - ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ sa v priebehu obdobia do 30.6.2010 prešetrovalo v 1 organizáciách (SONY Slovakia, s.r.o., Nitra – diagnóza DNJZ- syndrom canalis carpi l.dx u pracovníčky v profesii operátor LCD). Na základe analýzy pracovných podmienok, pracovných činností a výsledkov hodnotenia fyziológie práce na uvedenej pracovnej pozícii nebola potvrdená súvislosť medzi vznikom ochorenia a pracovnou činnosťou na danom pracovisku. Dohľad nad pracovnými podmienkami ako aj dohľad nad zdravím zamestnancov je v spoločnosti zabezpečený oprávnenou pracovnou zdravotnou službou.

Úloha č. 2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v jednotlivých výrobných organizáciách sa v administratívnych priestoroch analyzovali i pracovné podmienky zamestnancov pri

zobrazovacích jednotkách z ergonomických hľadísk (v prípade trvania práce pri zobrazovacích jednotkách viac ako 4 hodiny počas zmeny). Následné intervenčné aktivity boli zamerané na poskytovanie odborného poradenstva pri usporiadaní a ergonomickom riešení jednotlivých pracovných miest (zmena orientácie monitorov na stoloch, zmena typu pracovného sedadla s možnosťou nastavenia výšky sedadla, vyriešenie vhodných spôsobov opierok rúk, umiestnenie dokumentov, výmena starých CRT monitorov za nové typy LCD, odstránenie lesklých plôch spôsobujúce nevhodné odrazy svetla, vhodné tienenie okien, doplnenie nastaviteľných podložiek pod nohy podľa požiadaviek zamestnancov, objektivizácia svetelných podmienok na pracoviskách bez denného osvetlenia,...). V spoločnosti Duslo a.s. Šaľa bola vykonaná cielená previerka zameraná na kontrolu pracovných podmienok a pracovný režim pri práci so zobrazovacími jednotkami bez denného osvetlenia na 6 pracoviskách – administratívne priestory, velíny, kontrolné stanovištia pri ovládacích a riadiacich paneloch.
Zamestnávateľom bolo odporučené umožniť zamestnancom počas prestávok pri práci individuálne cvičenie zamerané na uvoľnenie najviac namáhaných svalových skupín. Zároveň sa použili aktuálne dotazníky informovanosti zamestnancov.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č. 276/2006 Z. z.)	**P o č e t**
Previerka (ukončená záznamom)	6
Kontrolné listy	138
Pokyny na odstránenie nedostatkov	-
Sankčné opatrenia	-

Úloha č. 2. 3. Zdravé pracoviská

Vzhľadom na súčasné podmienky a dôsledky hospodársko-ekonomickej krízy, ktoré sa v podnikoch a závodoch pomerne výrazne prejavili v ich výrobnej činnosti a v stave zamestnanosti, bolo potrebné v rámci projektu „Zdravé pracoviská“ prehodnotiť výber organizácií na realizáciu aktivít.

Pre realizáciu projektu „Zdravé pracoviská“ bola vybraná spoločnosť DUSLO a.s., Šaľa zameraná na chemickú výrobu ako relatívne najstabilnejší podnik v regióne.

Závod Duslo, a.s. Šaľa je významný z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Spoločnosť je zameraná na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typ Duvilax, výrobky horčíkovej chémie. Ide o stabilný závod s počtom zamestnancov 1685, z toho v riziku rôznych škodlivých faktorov v pracovnom prostredí 640 (chemické látky, hluk, pevné aerosóly, ionizujúce žiarenie, laser) . Výber na realizáciu projektu bol podmienený rôznorodosťou pracovných podmienok v organizácii a najmä závažnosťou expozície chemickým látkam a práce so zobrazovacími jednotkami .

V rámci plnenia programu „Zdravé pracoviská“ bola v roku 2010 v Dusle a.s. Šaľa pozornosť zameraná na:

- hodnotenie úrovne a účinnosti opatrení vykonávaných zamestnávateľom na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a na ich obmedzenie
- zabezpečenie zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a zabezpečenie lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci oprávnenou pracovnou zdravotnou službou
- sústavné monitorovanie úrovne expozície zamestnancov rizikovým faktorom.

Pri závode Duslo a.s. Šaľa je zriadené Centrum zdravotnej starostlivosti, ktoré sa zameriava na vyšetrenia rizikových faktorov - TK, triglyceridy, celkový cholesterol, cukor. V rámci spolupráce sú osoby s nepriaznivými vyšetrenými parametrami odporučené do Poradne ochrany zdravia pri práci RÚVZ so sídlom v Nitre na poskytnutie poradenstva resp. na zaradenie do intervenčného programu zameraného na ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

Koordinovaná kontrola v súčinnosti so SIŽP Nitra zameraná na prevenciu priemyselných havárií podľa zák.č.261/2002 o zabezpečení prevencie voči závažným priemyselným haváriám a v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. na plnenie povinností na ochranu zdravia pri pracovných činnostiach spojených s vystavením zamestnancov chemickým faktorom pri práci a na dodržiavanie povinností v oblasti nakladania s priemyselnými odpadovými vodami, nebezpečnými odpadmi a ochrany ovzdušia bola vykonaná v objekte SBÚ – Organika, výrobná jednotka Prísady, prevádzka ACHIO. Kontrola preukázala, že organizácia má vypracovanú a schválenú bezpečnostnú správu, prevádzkové poriadky pre jednotlivé činnosti s chemickými látkami, zodpovednú osobu s odbornou spôsobilosťou na prácu s chemickými látkami, havarijné plány, organizácia má určenú zodpovednú osobu pre zabezpečenie prevencie voči závažným priemyselným haváriám. Pri kontrole nebolo zistené porušenie zákona č. 261/2002Z.z. v oblasti nakladania s nebezpečnými chemickými látkami.
Cielená previerka zameraná na kontrolu pracovných podmienok a pracovný režim pri práci so zobrazovacími jednotkami bez denného osvetlenia bola vykonaná na 6 pracoviskách – administratívne priestory, velíny, kontrolné stanovištia pri ovládacích a riadiacich paneloch. Následné intervenčné aktivity boli zamerané na poskytovanie odborného poradenstva pri usporiadaní a ergonomickom riešení jednotlivých pracovných miest (zmena orientácie monitorov na stoloch, zmena typu pracovného sedadla s možnosťou nastavenia výšky sedadla, vyriešenie vhodných spôsobov opierok rúk, umiestnenie dokumentov, výmena starých CRT monitorov za nové typy LCD, odstránenie lesklých plôch spôsobujúcich nevhodné odrazy svetla, vhodné tienenie okien, doplnenie nastaviteľných podložiek pod nohy podľa požiadaviek zamestnancov, objektivizácia svetelných podmienok na pracoviskách bez denného osvetlenia,...).

Dňa 24. 7.2010 došlo v areáli Duslo, a.s., Šaľa k mimoriadnej udalosti – k výbuchu pri nábehu technologického zariadenia – nádrže vodíka na prevádzke Čpavok 3, SBÚ Anorganika, pri ktorej boli zranení 5-ti zamestnanci. Zamestnanci s ľahkými povrchovými zraneniami boli prevezení na ošetrenie do nemocnice v Galante a v Nitre. Zranenia si nevyžiadali hospitalizáciu. Pri udalosti nebolo ohrozené pracovné ani životné prostredie , čo potvrdili aj vykonané merania ovzdušia. Tlakovou vlnou, ktorá vznikla následkom výbuchu na nadzemnej nádrži vodíka, boli porušené konštrukčné časti technologického zariadenia, zničené okenné tabule, krytina z trapézového plechu a krytina z materiálu obsahujúceho pravdepodobne azbest. K porušeniu nadzemných nádrží s čpavkom nedošlo.
Zamestnancami RÚVZ Nitra bola na mieste udalosti z porušenej krytiny dopravníkového systému odobraná vzorka na stanovenie obsahu azbestu. Analýzou odobranej vzorky, vykonanou NRC pre vláknité prachy pri RÚVZ so sídlom v Nitre bolo zistené, že sa jedná o stavebný materiál s obsahom chryzotilu. Na základe uvedeného boli nariadené opatrenia na vymedzenie kontrolovaného pásma v mieste výskytu zničenej krytiny s obsahom azbestových materiálov a na zamedzenie prístupu nepovolených osôb a zákaz akejkoľvek manipulácie s nebezpečným odpadom s obsahom azbestových materiálov do doby zabezpečenia jeho odstránenia oprávnenou spoločnosťou v zmysle platnej legislatívy – NV SR č.253/2006 Z.z.
V rámci odstraňovania pôvodnej z časti porušenej krytiny a rekonštrukcie krytovania technologického zariadenia v prevádzke RÚVZ v Nitre vykonalo analýzu ďalších 4 vzoriek na stanovenie obsahu azbestu v stavebnom materiáli.

Úloha č. 2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

Úloha bola ukončená k 30.3.2009, RÚVZ so sídlom v Nitre pokračuje v štúdii ,,Príčinné súvislosti nádorových ochorením v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl"- Follow up nadväzujúcou štúdiou nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola .
V roku 2010 sa spracovali dotazníky 2 členov štúdie za Centrum Nitra, ktorí neboli registrovaní v onkologickom registri SR. V jednom prípade boli u zomrelého pacienta štúdie získané údaje do dotazníka zo zdravotnej dokumentácie v ŠN Nitra, Zobor. Údaje od príbuzných pacienta sa nepodarilo získať, nakoľko nie sú kontaktovateľní. V druhom prípade bol pacient kontaktovaný, bol s ním vykonaný rozhovor a na základe toho bol spracovaný dotazník. Ďalší dotazník bol spracovaný z dostupných údajov zo zdravotnej dokumentácie pacienta, ktorý bol hospitalizovaný v minulosti v Nemocnici v Podunajských Biskupiciach. 3. člen štúdie nebol spracovaný, pretože rodina je nekontaktovateľná.

Úloha č. 2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

Cieľom úlohy je presadzovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok dodržiavaním nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH).
Po ukončení prvej etapy v roku 2009, na ktorej RÚVZ v Nitre participoval spolu s ďalšími vybranými RÚVZ v SR , v roku 2010 pokračuje 2. etapa úlohy.

V rámci 2.etapy sme sa zúčastnili celoslovenského seminára pracovníkov odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR, ktorý sa konal dňa 17.6.2010 v Banskej Bystrici, ktorej cieľom bolo dosiahnuť jednotný postup orgánov verejného zdravotníctva pri kontrole uplatňovania novej chemickej legislatívy: zákona č. 67/2010 Z.z o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon), nariadenia EP a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a nariadenia EP a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP).

V súlade so závermi celoslovenského seminára boli vykonané cielené kontroly so zameraním na dodržiavanie jednotlivých článkov nariadenia REACH v 2 subjektoch a to: Giesecke & Devrient Slovakia , s.r.o., Dolné Hony 11, Nitra a Kongsberg Slovakia, s.r.o., Vráble. Pri kontrolách bola pozornosť zameraná na zistenie postavenia podniku v rámci REACH a dodržiavanie 3 článkov nariadenia REACH :

- Článok 5 – „ Žiadne údaje, žiaden trh“
- Článok 6 – Všeobecná povinnosť (pred)registrovať látky
- Článok 31 – Požiadavky na karty bezpečnostných údajov (KBÚ)
  - Ods. 1 – Poskytnutie KBÚ
  - Ods. 5 – Jazyk KBÚ
  - Ods. 6 – Obsah KBÚ (forma, dátum aktualizácie)

Pri kontrole boli zamestnancom RÚVZ v Nitre poskytnuté informácie a boli predložené dostupné podklady a dokumenty. Na základe zistených skutočností bolo prevádzkovateľom poskytnuté poradenstvo a doporučenia v súlade s požiadavkami nariadenia REACH.

V rámci zabezpečenia požadovanej odbornej úrovne práce sa zamestnanci oddelenia PPL venujú oboznamovaniu sa s problematikou celého spektra aspektov používania chemických látok z hľadiska účinnej ochrany zdravia a kompetenciami orgánov na ochranu zdravia pri výkone štátneho zdravotného dozoru zameraného na uplatňovanie a dodržiavanie predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok.

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1.Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Projekt sledovania výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelej populácie bol vykonávaný na vzorke 80 klientov v spoločnosti SONY. Vybraná populačná skupina bola členená nasledovne:

– stredná práca – ženy – veková kategória 19-34 ročné v počte 20
– stredná práca – ženy – veková kategória 35-54 ročné v počte 20
– stredná práca – muži – veková kategória 19-34 r. v počte 20
– stredná práca – muži – veková kategória 35-59 r. v počte 20

V prvej časti každý klient vyplnil dotazník o životospráve, ktorý bol rozdelený na spotrebu potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti a pohybovú aktivitu a životosprávu. Bežnú stravu konzumovalo 73 klientov. Väčšina klientov /39/ preferuje konzumáciu stravy 3 krát denne, z toho najviac mladších žien (50%), 12 klientov uviedlo konzumáciu stravy 5 a viackrát denne. Z jednotlivých druhov mäsa je najobľúbenejšie bravčové, rastlinný olej uprednostňujú skupina mladších žien a starších mužov, rovnaká konzumácia masla v porovnaní s rastlinnými tukmi bola zaznamenaná u 35 až 54 ročných žien. Najväčšiemu záujmu zo strany spotrebiteľov sa teší polotučné mlieko a to u vekovo starších žien, ktoré uvádzali veľmi častú konzumáciu až v 10-tich prípadoch, avšak u tejto istej skupiny dominuje nezáujem o plnotučné mlieko (14 osôb). Likéry nekonzumuje až 19 z 20-tich mladších mužov, a 18 z 20-tich starších mužov. Najväčšia spotreba vajec je u 35-54 ročných mužov. Konzumácia kávy je podľa dotazníka najvyššia rovnako u mladších mužov ako aj mladších žien, najmenšia je u žien vo veku 35 – 54 rokov.

V rámci prvej časti projektu každý klient vyplnil jednodňový jedálny lístok, ktorý bol počítačovo spracovaný.

Vyplnením klinicko– somatického dotazníka každý klient poskytol informácie o: hmotnosti, výške, BMI, WHR, $TK_{s,}$ TK.

U 62 klientov bol systolický krvný tlak vo fyziologickej hodnote, t.j. pod 140 mm ortuťového stĺpca. Diastolický krvný tlak bol vo fyziologických hraniciach t.j. pod 90 mm ortuťového stĺpca najmä u mladších žien /v plnom počte 20 osôb/ a mladších mužov /19 osôb/. Nad 95 mm ortuť. stĺpca bol zaznamenaný u 3 žien vo veku 35 až 54 rokov, 1 mladšieho a 1 staršieho muža.

Tretia časť projektu pozostávala z biochemického vyšetrenia, kedy každému klientovi bola odobratá kapilárna krv na stanovenie parametrov lipoproteinového metabolizmu (Cchol., TGL, HDL, LDL, Glu.).
Zvýšenú hladinu cukru v krvi malo až 13 žien vo veku 35-54 rokov, 8 žien vo veku 19-34 rokov a 5 mužov vo veku 35-59 rokov.
Zvýšené hodnoty celkového cholesterolu boli zaznamenané najmä u žien vo veku 35–54 rokov /6 osôb/, nasledovala skupina 19-34 ročných mužov s počtom 3 a ženy vo veku 19 – 34 rokov s počtom 1. U skupiny starších mužov dominoval celkový cholesterol pod 5 mmol/l (11 osôb)- čo je pokladané za najoptimálnejšiu hodnotu, u 9 osôb bol mierne zvýšený , t.j. v rozmedzí 5 až 6 mmol/l.

Svoju životosprávu pokladá za uspokojivú 26 opýtaných, najmä staršie ženy (8 osôb) a najmenej početnou skupinou spokojných so životosprávou sú 19-34 ročné ženy (25% z celkového počtu). Z celkového počtu 80-tich respondentov 26 % respondentov uvádza, že je vystavených pravidelnému stresu, najviac staršie ženy vo veku 35- 54 rokov, najmenej 30 % vekovo mladších mužov je vystavených stresovým podmienkam.

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

V rámci monitoringu jodidácie kuchynskej soli ,s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu bolo k 31.12.2010 odobratých 22 vzoriek kuchynskej soli. Na základe laboratórnych výsledkov bolo zistené že z celkového počtu odobratých vzoriek iba v jednej vzorke bol obsah KJ a KJO_3 v prepočte na KJ menej ako 15 mg/kg. V 95,45 % z počtu odobratých vzoriek bol zistený obsah KJ a KJO_3 v prepočte na KJ v rozmedzí 15 – 35 mg/kg.

3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

V rámci bezpečnosti kozmetických výrobkov pre deti bola vykonaná kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok, dodržania povinnosti označenia vybraných regulovaných látok , (fluór v zubných pastách pre deti a dospelých),dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti zakázaných látok (ťažké kovy v dekoratívnej kozmetike pre deti, dielylénglykol v zubných pastách pre deti a dospelých)Odber vzoriek kozmetických výrobkov bol vykonávaný na základe usmernenie ÚVZ SR na rok 2010 ,v rámci ktorého bolo odobratých spolu 5 vzoriek dekoratívnej kozmetiky pre deti. Vzorky boli odoslané do laboratória na RÚVZ Poprad na stanovenie obsahu Hg,Pb,Cd a Ni. Výsledky potvrdili bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti v oblasti zakázaných látok. V rámci sledovania bezpečnosti zubných pást pre deti a dospelých bolo odobratých a odoslaných 6 vzoriek do laboratória RÚVZ Poprad za účelom stanovenia prítomnosti zakázanej látky dietylenglykolu a regulovanej látky – fluóru. Vzorky vyhovovali požiadavkám Nariadenia vlády 658/2005 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov. Nedostatky neboli zistené ani na úseku označenia vybraných regulovaných látok.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Táto úloha sa plnila v súlade s aktualizáciou Viacročného národného plánu úradnej kontroly v pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva na rok 2010 spracovaného ÚVZ SR. V mesiaci august boli odobraté odobrané 2 vzorky plastových športových fliaš pre deti a 1

vzorka keramického výrobku pre deti .Vzorky boli zaslané na laboratórne vyšetrenie v akreditovanom špecializovanom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Poprade. Keramický výrobok bol testovaný na obsah Cd a Pb vo výluhu 4 % kyseliny octovej, plastové fľaše určené pre deti boli testované na celkovú migráciu, obsah formaldehydu, obsah primárnych aromatických amínov vo výluhu vzorky do deionizovanej vody a 3 % kyseliny octovej a senzorické hodnotenie vo výluhu deionizovanej vody. Všetky vzorky za podmienok testov spĺňali požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami. V rámci úlohy boli kontroly zamerané aj na označovanie a dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie odobratých výrobkov určených pre deti v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR. Nedostatky neboli zistené.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1. Úloha NPDD – Monitorovať fyzickú aktivitu detí a dorastu vrátane monitorovania stavu pohybového aparátu, zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých detí a dorastu.

Monitoring sme realizovali v termíne, schválenom vládou, t.j. od 25.1.2010 do 14.03.2010. V rámci projektu respondenti vyplňovali dotazník a zamestnankyňami RÚVZ v Nitre boli vykonávané antropometrické merania a posudzovanie správneho držania tela. Zistené údaje boli zadané do pripravenej mustry a zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR v Bratislave. Celkove bolo vyšetrených 72 žiakov špeciálnych škôl a 104 študentov z gymnázia. Vo vekovej skupine od 10 do 12 rokov bolo vyšetrených v špeciálnej základnej škole 21 chlapcov a 14 dievčat. V tejto vekovej skupine v prímach a sekundách osemročného gymnázia bolo vyšetrených 26 chlapcov a 28 dievčat. 17 a 19 roční žiaci špeciálnej školy boli vyšetrení v počte 21 chlapcov a 16 dievčat. Zo študentov gymnázia v septime a oktáve bolo vyšetrených 11 chlapcov a 39 dievčat.

2. 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

TAD 1,2,3 - Školský prieskum o alkohole a ostatných drogách

V rámci celoslovenského prieskumu TAD 1,2 a 3 realizovaného zamestnankyňami oddelenia HDM v RÚVZ Nitra v termíne od 15. až 19. marca 2010 bol vykonaný dotazníkový prieskum vo vybraných školách a určených ročníkoch. Jednalo sa o ZŠ Mojmírova ul. Zlaté Moravce, ZŠ Benkova ul., Nitra a SZŠ Farská ul. Nitra. Celkovo bolo zozbieraných v týchto školách 733 dotazníkov.

3. 4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V r. 2010 sme v III. etape predmetného projektu monitorovali vekovú skupinu od 7 – 10 rokov. Do projektu boli zapojené ZŠ Veľké Záluzie a ZŠ pri SŠK na Farskej ulici v Nitre. V rámci tohto projektu bol vykonaný dotazníkový prieskum, ktorý monitoroval životný štýl detí. Pri plnení tohto projektu boli vykonané antropometrické merania a zisťovanie hodnôt KT vyšetrovaných detí. Výkon prieskumu prebiehal v 16. kalendárnom týždni. V 17.

kalendárnom týždni sa uskutočnil odber vzoriek obedov z príslušných ŠJ. Dotazníky boli odovzdané 140-tim žiakom, u ktorých boli vykonané antropometrické merania a merania TK. Návratnosť dotazníkov u detí zúčastnených škôl bola 53 zo ZŠ na Farskej ul. v Nitre a 52 detí zo ZŠ Veľké Zálužie.
Celkove bolo v rámci tohto projektu spracovaných a zadaných do jednotlivých mustier 42 315 údajov a následne odoslané elektronickou poštou riešiteľovi projektu – MUDr. Berešovej z RÚVZ Rimavská Sobota.

4. Distribúcia edukačných materiálov – DVD a CD BECEP – bezpečnosť cestnej premávky

V rámci tohto projektu sme sa zúčastnili na distribúcii edukačných materiálov, ktoré boli získané od Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácii SR pre poradne zdravia RÚVZ SR. Materiály boli distribuované do predškolských a školských zariadení v územnej pôsobnosti nášho regionálneho úradu. Edukačné materiály sa dostali do 86 tried školských zariadení a dopravnej výchovy z týchto materiálov sa zúčastnilo 1676 detí. Zoznam zúčastnených škôl a počet detí bol zaslaný v termíne do 28.06.2010 na ÚVZ SR v Bratislave.

V mesiaci september 2010 bol na internete zverejnený článok, vypracovaný pracovníčkami HDM pod názvom „Aktivity vykonané na úseku bezpečnosti detí a dospievajúcich .“

5. Distribúcia zdravotno – osvetového materiálu pre ZŠ a SŠ na prevenciu patologických javov v školách a rozvoja súdržnosti, spolupráce a tolerancie, ktorý bol spracovaný vo forme plagátu.

Zamestnankyňami odd. HDM RÚVZ Nitra boli dodané tieto zdravotno – výchovné materiály celkove do 138 škôl (ZŠ a SŠ).

6. <u>4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách</u>

V mesiaci jún boli elektronickou poštou rozposlané dotazníky k pokračovaniu plnenia projektu v r. 2010 všetkým všeobecným lekárom pre deti a dorast v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra čo predstavuje 64 pediatrov. Oddelenie HDM obdržalo od 26 detských lekárov celkove 244 vyplnených dotazníkov, ktoré boli podľa vypracovanej mustry zadané do počítača a odoslané elektronickou poštou riešiteľovi projektu – MUDr. M. Ďatelovej z RÚVZ Banská Bystrica.

7. 9.5. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V rámci svetového dňa vody sme pripravili zdravotne – výchovný panel pre verejnosť o význame pitnej vody pre zdravie. Pri tejto príležitosti sme poskytovali konzultácie k používaniu pitnej vody z vlastných vodných zdrojov.

K Svetovému dňu zdravia boli pracovníčkami oddelenia zhotovené 2 aktuálne nástenky k prevencii srdcovo-cievnych ochorení.

V rámci Svetového dňa boja proti AIDS boli uskutočnené 3 prednášky pre žiakov ZŠ, na webovú stránku RÚVZ Nitra bol vypracovaný článok o ochrane pred AIDS a na 6 ZŠ boli poskytnuté aktuálne letáky.

V súvislosti s realizáciou kampane „Európsky imunizačný týždeň“, ktorá sa uskutočnila od 26.04.2010 do 02.05.2010 sme v spolupráci oddelením epidemiológie RÚVZ v Nitre elektronickou poštou zasielali edukačné materiály so zameraním na prevenciu rakoviny krčka maternice pre všetky školské zariadenia (ZŠ, SŠ) v počte 141 zariadení.

8. 10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií .

Počas výkonu ŠZD zamestnankyňami RÚVZ Nitra, zameraného na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov bolo uskutočnených v zariadeniach pre deti a mládež celkovo 269 kontrol. Počas kontrol neboli zistené závažné priestupky voči porušeniu tohto zákona.

9. V rámci plnenia úloh Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom za rok 2010.

Oddelenie HDM vykonalo prieskum so zameraním na konzumáciu alkoholu u 1082 respondentov dospievajúcej populácie.

10. <u>Projekt – „Program ovocie a zelenina do škôl“.</u>

Na tomto projekte sme spolupracovali s oddelením Podpory zdravia. V úvodnej fáze sme zabezpečili výber konkrétnych zariadení pre deti a mládež, z ktorých polovica bola zapojená do projektu. Desiatim zariadeniam (MŠ, ZŠ, ŠZŠ) sme odovzdali dotazníky pre žiakov a rodičov a zároveň sme zabezpečili ich zber. Celkový počet dotazníkov bol 240.

<u>OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM</u>

Úloha č. 5.1.: Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov.

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov.

V 1. polroku boli vykonané previerky zamerané na nakladanie s rádioaktívnymi žiaričmi v spoločnostiach SES Inspekt, s.r.o., Tlmače, TSP – Testservis. s.r.o. Trnava, pracovisko Mochovce, Icopal, a.s. Štúrovo, FORLIFE, n.o., Všeobecná nemocnica Komárno a dva krát WIZACO NDT, s.r.o. Levice a Izotopcentrum, s.r.o. Nitra. V prípade subjektov Inžinierske stavby, a.s., Košice - Centrálna stavebná skúšobňa, Nitra, Smurfit Kappa Štúrovo, a.s., Štúrovo a Pivovary Topvar, a.s., Topoľčany boli odovzdané na likvidáciu nepoužívané uzavreté rádioaktívne žiariče. V spoločnosti CONSULTEST s.r.o. - organizačná zložka Nitra boli prekonzultované podmienky odberu uzavretých žiaričov ako súčasti rádioizotopovej sondy Troxler, v Centre výskumu živočíšnej výroby, Lužianky podmienky presťahovania

RIA laboratória a skladu rádioaktívnych žiaričov, ako aj zrušenia bývalého RIA laboratória a so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou ako aj Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Bratislava, Detašované skúšobné laboratórium Nitra podmienky používania a skladovania otvorených žiaričov a nakladania s rádioaktívnym odpadom.

Pokračovalo sa s preverovaním zberní druhotných surovín v Nitrianskom kraji (v rámci pracovísk odboru ochrany zdravia pred žiarením v SR dohodnutá ročná realizácia kontrol v min. 20% všetkých zberní v spádovej oblasti) s cieľom dozimetrického preverenia kovového šrotu na možný výskyt rádioaktívneho materiálu, poučenia zamestnancov manipulujúcich s kovovým šrotom o postupe v prípade nálezu podozrivých predmetov a poskytnutia informačného materiálu. V predchádzajúcich troch rokoch plnenia úlohy (2007 – 2009) bolo dozimetricky preverených 62 zberní v kraji a prešetrované 4 prípady nálezu rádioaktívneho materiálu. V hodnotenom období r. 2010 bolo v kraji Nitra dozimetricky skontrolovaných 21 prevádzok zberní, z toho v 2 prípadoch išlo o previerku vykonanú v rámci nálezov rádioaktívneho materiálu.

V priebehu obdobia plnenia predmetnej úlohy (2007 – 2010) bolo v Nitrianskom kraji dozimetricky preverených spolu 83 prevádzok zberní a v rámci toho šetrených 6 nálezov rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu. Úloha je ukončená a ďalej sa v nej nepokračuje. Vzhľadom na výskyt nálezov rádioaktívneho materiálu bude pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením aj v roku 2011 pokračovať v rámci štátneho zdravotného dozoru vo vykonávaní námatkových previerok v zberniach druhotných surovín. Zamerané budú najmä na významnejšie subjekty prevádzkujúce zberne druhotných surovín, prípadne novovzniknuté prevádzky.

Pracovníci oddelenia sa zúčastnili pracovnej porady k súčinnosti kompetentných zložiek pri záchytoch rádioaktívneho materiálu konanej v dňoch 16. – 17.3.2010 v Belušských Slatinách. Na porade sa okrem iného konkretizoval postup riešenia záchytov v zmysle Spoločného usmernenia Č.p.: KMCO-43-54/CO-2009 na zabezpečenie činnosti pri náleze alebo zistení nelegálneho nakladania s rádioaktívnym alebo jadrovým materiálom, ktoré nadobudlo účinnosť 8.2.2010.

Podľa predmetného usmernenia sa postupovalo aj v prípade záchytu rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu, ktorý bol dňa 28.6.2010 prešetrovaný v zberni druhotných surovín EISEN, s.r.o., Diakovská č.26, 927 01 Šaľa a dňa 26.11.2010 v zberni druhotných surovín ŽP EKO QELET, a.s., Martin, prevádzka Nádražný rad, 934 01 Levice. V prvom prípade išlo o meracie zariadenie, pravdepodobne tlakomer z vojenskej techniky, ktorého ciferník bol kontaminovaný rádionuklidom ^{226}Ra. V druhom prípade išlo o požiarny hlásič staršieho typu so žiaričom ^{241}Am. V obidvoch prípadoch boli predmety nájdené zamestnancami zberne, pričom pracovníci RÚVZ potvrdili ich rádioaktivitu. Na základe výsledkov merania a opisu spôsobu manipulácie so zariadeniami bolo konštatované, že ani v jednom prípade nenastalo zvýšené riziko možného poškodenia zdravia zamestnancov zberne ionizujúcim žiarením. Predmety boli na základe výzvy RÚVZ Nitra odvezené na analýzu a bezpečné uskladnenie oprávnenou organizáciou JAVYS, a.s. Bratislava. Zo šetrenia boli spísané podrobné záznamy a udalosti boli oznámené UVZ SR a zaevidované do programu ILTRAM slúžiaceho na evidenciu nálezov rádioaktívneho materiálu na území Slovenskej republiky.

V 1. polroku 2010, konkrétne 25.6.2010 sa okrem uvedených prípadov prešetroval prípad podozrenia na nález rádioaktívneho materiálu v rodinnom dome zosnulého MVDr. Hulu v Solčanoch. Išlo o kovové komponenty vyradeného zariadenia počítačovej tomografie, u ktorých sa nepotvrdila zvýšená rádioaktivita.

Pracovná skupina ochrany zdravia pred žiarením zabezpečuje v kraji Nitra pre prípady nálezu rádioaktívnych žiaričov, resp. rádioaktívne kontaminovaných predmetov v životnom a pracovnom prostredí nepretržitú pohotovosť.

O problematike záchytov rádioaktívnych materiálov v kraji Nitra bol prednesený referát v rámci celoústavného odborného seminára RÚVZ Nitra.

Úloha č. 2.1: **Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.**

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V roku 2010 bolo vykonaných spolu 155 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho alebo laserového žiarenia. Z toho bolo na problematiku rizikových prác zameraných 74 previerok. Vydané boli vydané 3 rozhodnutie o vyhlásení, resp. zrušení rizikovej práce v prostredí ionizujúceho žiarenia. Bolo podaných spolu 11 odborných stanovísk pre rozhodovaciu činnosť RÚVZ, poskytnutých 20 konzultácií pre pracovné zdravotné služby a vykonané spoločné konzultácie so zástupcom odd. PPL RÚVZ Komárno na vedení spoločností Forlife, n.o. Komárno a Slovenské lodenice Komárno, a.s. Bratislava a Fakultnej nemocnici s poliklinikou Nové Zámky o potrebe prehodnotenia vyhlásených rizikových prác s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie.

Dňa 29.3.2010 sa na ÚVZ SR uskutočnila pracovná porada pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením, na ktorú nadväzovala porada hlavných a krajských odborníkov OZPŽ a PPL zameraná na posudzovanie rizikovosti prác v prostredí ionizujúceho žiarenia, požiadavky na posudky o riziku a zaraďovanie pracovníkov do kategórií rizika. Pracovníci RÚVZ Nitra pripomienkovali návrh požiadaviek na obsah posudkov o riziku vypracovaný ÚVZ SR. Problematika rizikových prác bola riešená aj na celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení PPL konanej v dňoch 25.-26.5.2010 v Oščadnici, kde bola prijatá úloha v termíne do konca roku 2010 prehodnotiť všetky rozhodnutia o zaradení pracovníkov do rizika ionizujúceho žiarenia, ktoré boli vydané pre účinnosťou zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov (t.j. pred 1.9.2009), ako aj všetky rozhodnutia vydané podľa predmetného zákona, ktoré neboli vopred prekonzultované s miestne príslušným pracoviskom radiačnej ochrany. Predmetných pracovných porád sa zúčastnil aj zástupca pracovnej skupiny OZPŽ RÚVZ Nitra. O konkrétnom spôsobe hodnotenia rizikovosti prác v prostredí ionizujúceho žiarenia podľa jednotlivých okresov, resp. subjektov bola podaná informácia aj na krajskej porade PPL uskutočnenej na RÚVZ Nitra dňa 24.6.2010.

Na pracovisku sa vedie databáza počítačového programu ASTR, v ktorom sa aktualizujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku, ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami. Podrobnejšie hodnotenie problematiky rizikových prác bude uvedené vo výročnej správe za rok 2010.

ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

Zabezpečovanie realizácie IP patrí medzi prioritné úlohy v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení , čo je jeden zo základných cieľov Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva.

6.l Národný imunizačný program

V rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení sme aj v roku 2010 naďalej zabezpečovali:

- organizáciu a kontrolu všetkých druhov očkovania k 31.8. 2010 (Vyhodnotenie regionálnej a celokrajskej zaočkovanosti a splnenia ostatných úloh Imunizačného programu je súčasťou kontroly očkovania v SR)
- sledovanie a dispenzarizáciu osôb vylučujúcich choroboplodné zárodky (najmä brušného týfu, paratýfu , nosičov HBsAg, anti HCV pozit. osôb)
- epidemiologické vyšetrovanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na okresnej úrovni a regionálnej úrovni,
- využívame SRV na zabezpečenie výmeny informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva,
- surveillance nemocničných nákaz , vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

Monitoring nákaz preventabilných očkovaním

Priebežne počas roku 2010 sa monitoroval výskyt nákaz preventabilných očkovaním, t.j. detská obrna, záškrt, tetanus, divý kašeľ, žltačka typu B, hemofilové invazívne nákazy, pneumokokové invazívne ochorenia, mumps, ružienka, osýpky a tuberkulóza. V hodnotenom období sa v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nevyskytlo ochorenie na VHB u detí do 15. roku života. Zaznamenali sme 16 prípadov ochorenia na TBC u dospelých osôb, 33 ochorení na pertussis a jedno ochorenie na zápal mozgových blán spôsobených pneumokokom.

Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním sa vyskytlo 39 ochorení na VHA.

Kontrola plnenia imunizačného programu

Plnenie IP a priebeh imunizácie detí sa kontroloval viacerými spôsobmi:

- pravidelným kontaktom s očkujúcimi pediatrami pri riešení problémových situácií ako je nedostavenie sa rodičov s deťmi na očkovanie, písomné predvolávanie, zmeny očkovacích látok, zmeny schém, prisťahovanie detí z iných krajín a zostavenie ďalších imunizačných postupov atď. Konzultácie na uvedené témy patria do rutinnej dennej práce epidemiológov.
- mesačnými informáciami o výskyte prenosných ochorení zasielaných zároveň s novinkami v oblasti imunizácie

Administratívna kontrola očkovania v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce sa vykonala k 31.8.2010 v mesiaci september, pri ktorej sa kontrolovalo plnenie nariadených opatrení, zistených pri predchádzajúcej kontrole v roku 2009.

Pre širokú verejnosť sme priebežne poskytovali informácie a rady osobne alebo telefonicky o možnosti očkovania rôznych druhov očkovaní, ktoré nie je hradené zo základného zdravotného poistenia a jednak o možnosti očkovania osôb pred cestou do zahraničia.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

V rámci prevencie ostatných prenosných ochorení pracovníci odboru epidemiológie nariaďovali opatrenia na zabránenie vzniku ďalších ochorení v 2 251 ohniskách nákaz. Súčasne v rodinách chorých vykonávali edukačnú činnosť, ako aj v školských, predškolských a ostatných kolektívnych zariadeniach, kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Spolupracujeme s klinikou lekárskej mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BB, BA, LF UK, SAV, HPL Bratislava, MIKRO-K Galanta, Levice, Komárno, ALPHA MEDICAL Bratislava), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu, pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia.

U kontaktov novozistených nosičov HBs Ag (14 x) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatitídach (11prípadov) boli vykonané protiepidemické opatrenia, s odberom materiálu na sérologické vyšetrenia. Pri negatívnych výsledkoch bolo zahájené očkovanie u 33 osôb.

V ohniskách hepatitíd boli vydávané rozhodnutia RH o lekárskom dohľade a zvýšenom zdravotnom dozore. Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nákazám v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi (zaznamenali sme 34 poranení).

V roku 2010 evidujeme 19 novodiagnostikovaných anti HCV pozitívnych osôb.

V rámci vykonávania surveillance nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce pokračovali previerky hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach RÚVZ so sídlom v Nitre k 31.12. 2010 sme vykonali 359 previerok s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenia. Súčasne boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, úrovni zdravotníckej starostlivosti, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov. Komisia pre riešenie problematiky nozokomiálnych nákaz pri lôžkových zdravotníckych zariadeniach zasadala 5-krát s účasťou pracovníčok RÚVZ v Nitre.

V rámci prevencie NN sme vykonávali kontrolu sterilizačnej techniky jednak na lôžkových oddeleniach nemocníc, centrálnych sterilizáciách, operačných sálach, ako aj na ambulanciách s rôznym zameraním. Skontrolovaných bolo 501 sterilizačných prístrojov a vykonalo sa 1 241 odberov. Formou rozhodnutia RH bolo schválených 7 prevádzkových poriadkov.

Kontinuálne sme sledovali a v týždenných intervaloch analyzovali výskyt chrípky a ARO v pôsobnosti RÚVZ Nitra ako aj v Nitrianskom kraji. V roku 2010 sme zabezpečili 36 odberov biologického materiálu na vyšetrenie do NRC pre chrípku.

6.3 Epidemiologický informačný systém

Využívame všetky možnosti, ktoré poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne, systému rýchleho varovania.

- vložených 2733 1919lásení o prenosných ochoreniach
- týždenné spracovanie o výskyte chrípky a ARO (36 odberov – 18 izolátov)
- týždenné spracovanie hlásení o MES na regionálnej a krajskej úrovni.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Neoddeliteľnou súčasťou surveillance prenosných ochorení je výchova obyvateľov v prevencii prenosných ochorení, ktorá je rutinnou súčasťou práce v ohnisku nákazy a je teda určená jednotlivcom a kolektívom, v prostredí ktorého sa prenosné ochorenie vyskytlo. Okrem toho sa vykonávala výchova obyvateľstva k zdravému spôsobu života prostredníctvom všetkých dostupných mediálnych foriem.

V oblasti prevencie neinfekčných ochorení pracovníci odd. epidemiológie sa podieľali aj na činnosti poradni zdravia pri akciách individuálnych aj hromadných zameraných na prevenciu ochorení a to meraním TK, BMI, cholesterolu, glukózy , telesného tuku. Bolo realizovaných 35 výjazdových akcií, pri ktorých sa vyšetrilo 1606 klientov.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení pri hromadnom výskyte prenosných ochorení. V roku 2010 sme vykazovali 19 epidémií: A08.1 (5x), A08.0 (3x), A09 (1x), A05.8 (1x), A02 (5x), J10.9 (2x), B86(1x) a B15(1x).

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Po eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike sa aj naďalej pokračuje v plnení úloh vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance. Pozornosť sa venovala výskytu akútnych chabých paréz, seróznych meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na laboratórnu diagnostiku. V rámci plnenia úloh environmentálnej surveillance polio-like sme vykonali 14 odberov odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí a to z ČOV v Nitre a v Zlatých Moravciach. Virologické vyšetrenie odobratých vzoriek odpadových vôd bolo na prítomnosť poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí negatívne. Na úrovni okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce sa naďalej udržala vo všetkých vekových skupinách vysoká úroveň zaočkovanosti detskej populácie proti detskej obrne nad 99 %.

6.8 Prevencia HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Nitre v roku 2010 zabezpečoval plnenie aktivít v rámci Národného programu prevencie HIV a AIDS v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS pri RÚVZ v Nitre, ktorá pracovala plynule počas celého roka 2010.

Poradňa poskytla odborné poradenstvo 28-tim klientom, bolo vykonaných 63 návštev. Na vyšetrenie HIV protilátok bolo odobratých 28 sér a v 1 prípade bol vydaný medzinárodný certifikát do zahraničia. V roku 2010 bolo v 20-tich prípadoch vykonané vyšetrenie anonymne. Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia.

V rámci Svetového dňa boja proti AIDS pracovníci RÚVZ Nitra zaslali všetkým lekárom prvého kontaktu materiál o situácii vo výskyte HIV/AIDS v Slovenskej republike (zdroj: www.uvzsr.sk) a o situácii vo výskyte HIV/AIDS za posledných 10 rokov v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce (zdroj: výročné správy 2000 až 2009 RÚVZ Nitra). Tento materiál bol zaslaný aj všetkým zdravotníckym zariadeniam v pôsobnosti RÚVZ Nitra, Strednej zdravotníckej škole v Nitre a Univerzite Konštantína filozofa v Nitre.

V roku 2010 boli zrealizované aktivity vo forme prednášok a názorných agitácií vrátane poskytnutia propagačných materiálov pre študentov Gymnázia na Golianovej ulici v Nitre, Gymnázia vo Vrábľoch, pre žiakov ZŠ Veľký Cetín, I. a II. ZŠ Vráble, ZŠ Sv. Vojtecha Vráble, ZŠ Sv. Marka v Nitre, ZŠ Pionierska v Šali a pre žiakov Špeciálnej základnej školy internátnej na Červeňovej ulici v Nitre. Aktivity boli zamerané na problematiku prevencie AIDS a iných sexuálne prenosných ochorení.

9.10 Organizácia zdravotno-výchovných akcií pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V rámci programu „ Clean Care is Safer Care“ vyhláseného WHO sa uskutočnila **Národná kampaň „ Dezinfekcia rúk“**. Bol vytvorený edukačný materiál o správnom postupe a význame dodržiavania efektívnej hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníctve, ako dominantný nástroj prevencie NN. Vytvorené prezentácie a propagačný materiál bol preposlaný všetkým lôžkovým a zdravotníckym zariadeniam kontrolovaným RÚVZ Nitra (FN Nitra, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, PN Veľké Zálužie, Mestská nemocnica Zlaté Moravce, Kardiocentrum s r.o. Nitra, Prvá nitrianska jednodňová chirurgia, MKP centrum s r.o. Nitra a dialyzačné strediská v Nitre a v Šali). Zároveň boli zdravotnícke zariadenia vyzvané k edukácii svojich zamestnancov, o čom nás spätne informovali. Informácie pre ostatných zdravotníckych pracovníkov, vrátane verejnosti boli zverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Nitre.

V súvislosti s **kampaňou „Európsky imunizačný týždeň“**, ktorý sa uskutočnil v dňoch 20.4. – 1.5.2010 sme realizovali nasledovné aktivity:

1. Na webovskej stránke RÚVZ boli zverejnené informácie o EIW pre laickú verejnosť a pre zdravotníckych pracovníkov články o očkovaní proti sezónnej chrípke v sezóne 2009-2010, o epidémii osýpok, o očkovaní proti kliešťovej encefalitíde, vyhodnotenie kontroly očkovania k 30.8.2009 a o očkovaní všeobecne
2. Printovým médiám – Nitrianske noviny, Vrábeľské noviny a pre pracovníkov Červeného kríža v Nitre bol zaslaný informačný materiál o význame očkovania, o očkovaní do zahraničia a o očkovaní proti rakovine krčka maternice
3. Na RÚVZ bola vytvorená nástenná tabuľa, pred úradom a na Mestskom úrade v Nitre v klientskom centre inštalovaný informačný panel s materiálom k danej veci

4. Bola realizovaná prednáška o význame a efektivite očkovania spojená s diskusiou pre matky na materskej dovolenke v materskom centre „ Klokanček“ v Nitre, taktiež tu bola inštalovaná nástenná tabuľa a zanechaný propagačný materiál k danej téme
5. Pre rómsku komunitu v obci Vinodol bol distribuovaný propagačný materiál o odporúčanom očkovaní proti VHA a v spolupráci s Ústavom romologických štúdií katedry Univerzity Konštantína filozofa v Nitre bola zabezpečená distribúcia letákov v okrese Nitra
6. Cestou Krajského školského úradu v Nitre bola zabezpečená distribúcia edukačného materiálu o očkovaní proti rakovine krčka maternice pre študentov ZŠ a SŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a jeho umiestnenie v daných zariadeniach
7. Pre pracovníkov Slovenskej pošty a Červeného kríža v Nitre bol zaslaný edukačný materiál o očkovaní proti sezónnej a pandemickej chrípke
8. Pre účastníkov školenia odbornej spôsobilosti na vykonávanie epid. závažnej činnosti v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bola uskutočnená prednáška o prevencii a ochrane proti hepatitíde typu B
9. Pre poslucháčov Katedry ošetrovateľstva UKF v Nitre bola realizovaná prednáška o význame očkovania proti pandemickej chrípke
10. Pre pracovníkov Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, závod Zlaté Moravce bola realizovaná prednáška o význame očkovania proti kliešťovej encefalitíde
11. Pre účastníkov Gremiálnej porady riaditeľa RÚVZ v Nitre bola realizovaná prednáška o priebehu EIW a jeho významnosti, o výskyte osýpok v Bulharsku, Berlíne a Grécku, ako aj o výskyte iných ochorení na Slovensku ako aj vo svete
12. Prednáška o očkovaní proti pandemickej chrípke a aktuálnom výskyte bežnej a pandemickej chrípky bola realizovaná v rámci koordinačno-metodického zhromaždenia zamestnancov krízového manažmentu Nitrianskeho kraja a pre študentov VŠ sv. Alžbety
13. Počas EIW sa v rámci vakcinačnej poradne prostredníctvom odborného lekára odd. epidemiológie boli poskytované konzultácie o očkovaní do zahraničia, o očkovaní proti ovčím kiahňam pre verejnosť a o očkovaní proti VHB pre zdravotníckych pracovníkov.
14. Vytvorenie materiálu fotodokumentácie ochorení preventabilných očkovaniu k použitiu intervenčných aktivít u rodičov odmietajúcich povinné očkovanie
15. Príprava materiálu videonahrávok detí chorých na infekčné ochorenia

V priebehu roka 2010 sa poskytovali informácie lekárom prostredníctvom e-mailových adries, informácie v mesačných výkazoch na web stránke RÚVZ Nitra, priebežne poskytovali konzultácie v oblasti očkovania pred cestou do zahraničia pre lekárov a pre laickú verejnosť.

Činnosť odboru epidemiológie za obdobie od 1.1. 2010 do 31.12. 2010

Epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy bolo vykonané 3061 - krát, bolo uskutočnených 1552 odberov vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie, 3268 výpisov potrebných údajov k spracovaniu nákaz ev. analýz, 370 prípadov evidencie sérologických vyšetrení, v 952 prípadoch bola vykonaná analýza epidemiologickej situácie, v 2355

prípadoch poradenské aktivity, kontrola HER bola vykonaná v 359 - tich prípadoch, spracovanie chrípky a CHPO 104 – krát.

Odbor epidemiológie		
Epidemiologické vyšetrenia v ohniskách nákazy	Prvá návšteva v ohnisku	2251
	Opakované návštevy v ohnisku	810
	Počet vyšetrených osôb	297
	ZZD	8
	Lekársky dohľad	713
	Iné protiepidemické opatrenia	348
Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie	Vzorky biologického materiálu celkom	328
	Vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	0
	Voda	22
	Potraviny	12
	Iné	25
Výpisy potrebných údajov k spracovaniu nákaz, ev.analýz	Z chorobopisov	1328
	Zo zdravotných záznamov	921
	Z laboratórnych protokolov	997
	Iné	22
Imunizačný program	Metodické návštevy lekárov	65
	Kontrola očkovania	19730
	Kontrola skladovania očkovacích látok	57
	Iné	67
Evidencia sérologických vyšetrení	VH	122
	Ochorenia imunizačného programu	45
	Iné sérologické vyšetrenia	203
Analýza epidemiologickej situácie	Denná	756
	Týždenná	156
	Mesačná	36
	Ročná	1
	Iná	4
	Príprava podkladov	2251
Poradenstvo	V zdravotníctve	875
	V ohniskách rodinných	1038
	V ohniskách kolektívnych	133
	V rámci prevencie	309
Odborné expertízy	Správa	13
	Rozbor	0
	Podklad	24
	Stanovisko	27
	Expertíza	0
Prednášková činnosť	Prednášky	29
Publikačná činnosť	Publikácie	15

Účasť na konferenciách	Aktívna	3
	Pasívna	75
Práca na osobitných programoch a štúdiách	Zber podkladov	8
	Sumarizácia	1
	Analýza	0
	Iné	6
Potvrdenie o epidemiologickej situácii		46
Vydané certifikáty (AIDS)		1
NN-cielená kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	Kontroly pracoviska	5
	Opakované návštevy	2
	Odber vzoriek zo sterilných materiálov	0
	Odber vzoriek z prostredia	54
	Odber vzoriek z ovzdušia	0
	Odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	6
	Odber iných vzoriek	0
	Počet testovaných HVS	0
	Počet testovaných AUT	0
	Počet testovaných EO	0
	Počet testovaných FS	0
	Iná sterilizačná technika	2
NN – ŠZD - kontrola HER a BOT	Kontroly pracoviska	308
	Opakované návštevy	44
	Odber vzoriek zo sterilných materiálov	318
	Odber vzoriek z prostredia	746
	Odber vzoriek z ovzdušia	45
	Odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	70
	Odber iných vzoriek	2
	Počet testovaných HVS	281
	Počet testovaných AUT	196
	Počet testovaných EO	0
	Počet testovaných FS	11
	Iná sterilizačná technika	11
Epidemiologické vyšetrovanie v súvislosti s chorobou z povolania	Počet osôb	0
	Počet vzoriek odobratého materiálu	0
	Počet vyžiadaných potvrdení	0
Týždenné spracovanie chrípky a chrípke podobných ochorení	V okrese	156
	V kraji	52
ŠZD	Štúdie projektov	3
	Konzultácie	175
	Spracovanie	9
	Kolaudácia	0

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (MŽP, BŽP, CHA, FF)

1. V rámci projektu č.**1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou** sa naďalej sledujú ukazovatele v prírodných kúpaliskách. Do hodnoteného obdobia sa analyzovalo 19 vzoriek s 423 ukazovateľmi.

2. Projekt č.**2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.** Cieľom oddelenia objektivizácie faktorov pracovného prostredia je zabezpečiť znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (hluk, vibrácie, nebezpečné chemické faktory), najmä zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce a prehodnocovanie vyhlásených rizikových prác. V rámci hlavnej úlohy sme vykonali objektivizáciu fyzikálnych faktorov na pracovných miestach v 22 závodoch, t.j. 134 meraní. Na oddelení chemických analýz sa analyzovalo 311 vzoriek ovzdušia (prašnosť a chemické škodliviny) a 27 vzoriek biologického materiálu. V rámci NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov sa analyzovali vzorky ovzdušia (65) i stavebného materiálu (39 vzoriek).

3. Pre realizáciu projektu č**. 2.3 Zdravé pracoviská** bola vybraná spoločnosť DUSLO a.s., Šaľa zameraná na chemickú výrobu ako relatívne najstabilnejší podnik v regióne. Dňa 24. 7.2010 došlo v areáli Duslo, a.s., Šaľa k mimoriadnej udalosti – k výbuchu pri nábehu technologického zariadenia. V rámci odstraňovania pôvodnej, z časti porušenej krytiny a rekonštrukcie krytovania technologického zariadenia v prevádzke sme vykonali analýzu 5 vzoriek na stanovenie obsahu azbestu v stavebnom materiáli.

4. V priebehu roka 2010 vo vzorkách detskej a dojčenskej výživy sa metódou HPLC/UV stanovil obsah dusitanov a dusičnanov v 61 vzorkách detskej výživy, čo bolo 122 ukazovateľov. S výsledkami týchto analýz participuje na riešení projektu č. **3.1. Sledovanie dusičnanov, dusitanov a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.**

5. V súlade s plánom úloh sa naďalej vykonáva monitoring jodidácie kuchynskej soli vo vzorkách soli na obsah jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Monitoring je napojený na riešenie projektu č. **3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli**. Za hodnotené obdobie sa vykonala analýza 121 vzoriek s 349 ukazovateľmi.

6. Participujeme na projekte oddelenia HDM **č.4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík s konzumáciou jedál.** V 50 vzorkách obedov bolo vyšetrených 450 ukazovateľov.

7. V rámci projektu č. **7.3. Minerálne a pramenité balené vody** sa pokračovalo v analýzach minerálnych a pramenitých vôd. Analyzovalo sa 129 vzoriek s 1146 ukazovateľmi.

8. V roku 2010 sme odobrali 1 vzorku ovzdušia na prítomnosť PAU v pracovnom prostredí v skúšobnom asfaltovom laboratóriu Inžinierske stavby a.s. Nitra. Zároveň sa pracovníkom odobral moč (4 vzorky) na obsah 1-hydroxypyrénu. Všetky odobraté vzorky boli analyzované v akreditovaných laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Monitoring je napojený na riešenie projektu č. **7.11 Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií.**

ODDELENIE MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Programy a projekty, na ktorých sa oddelenie MŽP podieľa:
Počty vzoriek k 31.12.2010.

1.6. Monitoring kvality rekreačných vôd v súlade s európskou legislatívou – vyšetrených bolo 774 vzoriek rekreačných vôd t.j. 6192 ukazovateľov. Z tohto počtu bolo 28 vzoriek nevyhovujúcich, konkrétne 16 vzoriek bazénových vôd v ukazovateli Pseudomonas aeruginosa a 12 vzoriek bazénových vôd v ukazovateli Staphylococcus aureus

1.8. Monitoring kvality pitných vôd v súlade s európskou legislatívou – bolo vyšetrených 1755 vzoriek pitných vôd t.j. 21060 ukazovateľov. Mikrobiologicky nevyhovujúcich bolo 530 vzoriek, pričom limitné hodnoty boli najčastejšie prekračované v ukazovateľoch kultivovateľné mikroorganizmy (255 vzoriek), koliformné baktérie (175 vzoriek) a enterokoky (71 vzoriek).

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie (311 depistážnych vzoriek a109 vzoriek potravín). Na prítomnosť baktérií rodu Salmonella bolo vyšetrených 109 vzoriek potravín, z toho 4 pozitívne. Na stafylokokový enterotoxín bolo vyšetrených 11 vzoriek potravín a 3 boli pozitívne.

7.2. Legionelly a améby v zdravotníckych zariadeniach, v nebytových budovách a oddychových zónach (30 vzoriek vody na vyšetrenie prítomnosti legionel). 20 vzoriek bolo odobratých z bazénov s vodnými atrakciami a 10 vzoriek z pitných fontánok, pričom ani jedna nebola pozitívna.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody (113 vzoriek t.j. 1356 ukazovateľov). Z tohto počtu bolo 11 vzoriek závadných pre prítomnosť Pseudomonas aeruginosa (4 vzorky) a pre zvýšený počet kultivovateľných mikroorganizmov (7 vzoriek).

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1. „Materské centrá“

Cieľ:

Hlavným cieľom projektu bolo zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Plnenie:

Projekt sme realizovali formou prednášok o zdravom životnom štýle detí a dospelých. Prednáškové bloky spojené s besedami sa uskutočnili v materskom klube „Lienočky“, pri CVČ Domino v Nitre. Tematické okruhy boli zamerané na prevenciu úrazov u malých detí, problematiku pitného režimu, zásad správneho stravovania detí vo veku 1-3 roky, význame pitného režimu, orientačný vývoj dieťaťa od 1-3. rokov, spolu s propagačnými materiálmi.

V spolupráci s poradňou dojčenia a katedrou ošetrovateľstva UKF v Nitre sme uskutočnili 8 prednášok (frekvencia prednášok bola každý utorok v mesiaci pre 12 pravidelných návštevníčok), ktoré boli zamerané na význam materského mlieka, prevenciu onkologických ochorení, pohybovú aktivitu.

Pri príležitosti Dňa matiek sme v spolupráci so všeobecnou zdravotnou poisťovňou a materskými centrami: MC Klokanček, MC Chrobáčik Vráble, MC Mami oáza Zlaté Moravce zrealizovali ***zdravotno-výchovnú akciu* „Míľa pre mamu.“** Akcie sa celkovo zúčastnilo 978 účastníkov z Nitry a okolia. Registrovaný účastníci dobrovoľne prešli určenú trasu spolu so svojimi deťmi v Mestskom parku na Sihoti, s cieľom podporiť fungovanie centier, pohybovú aktivitu ako významný faktor v rámci prevencie zdravia. Účastníkom bola ponúknutá možnosť merania tlaku krvi, hodnotenie indexu BMI, % podkožného tuku, merania smokerlyzérom, spolu s odborným poradenstvom, odporučenia do PCZ /meranie cholesterolu a glukózy/. Celkovo bolo vyšetrených 40 účastníkov. Deťom, ale i dospelým boli v spolupráci s odborným personálom SČK Nitra sprostredkované ukážky prvej pomoci.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľ:

Zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

Plnenie:

Celkovo bolo odprednášaných 7 prednášok v rámci vzdelávania seniorov, v zmysle primárnej prevencie ochorení KVCH, ako i akčného plánu na ochranu seniorov. Prednášky boli venované problematike prevencie úrazov, osteoporózy, dodržiavanie pitného režimu , cholesterol jeho ovplyvňovanie nefarmakologickými postupmi, základné zásady správnej životosprávy, prevencie KVCH a duševné zdravie seniorov.

Priebežne sme pokračovali v spolupráci s KOS klubom zdravia v prednáškovej činnosti v rámci 108 obcí nitrianského kraja.

Zorganizovali sme „Letné cvičenie pre seniorov“. Do tohto cvičenia sa zapojilo celkovo 13 žien z radov seniorov, pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky. Cvičenie sa uskutočnilo v mesiacoch júl – august 1 x do týždňa v priestoroch RÚVZ so sídlom v Nitre . Pracovníci OPZ uskutočnili vstupné ako i výstupné merania cvičeniek Pre cvičenky bola priebežne uskutočňovaná poradensko-konzultačná činnost, ktorá bola venovaná problematike vysokého cholesterolu, nefarmakologického zníženia TK, problematiky obezity ako i duševného zdravia seniorov. Problematika osteoporózy, hlavné zásady v prevencii osteoporózy, diéta pre seniorov pri DNE a pod.

Následne boli využívané služby PCZ – základnej poradne na RÚVZ Nitra, vyšetrovaním rizikových faktorov KVCH v rámci individuálneho poradenstva.

V rámci ďalšieho vzdelávania seniorov bol pre vyškolených koordinátorov pripravený ***informatívny blok o Alzheimerovej chorobe,*** s predstavením aktivačného balíčka pre seniorov.

Priebežne sme spolupracovali s Okresnou organizáciou JDS pobočkou v Nitre spolupracovali pri príprave materiálu na ochranu zdravia seniorov. V spolupráci s vyškolenými koordinátormi projektu boli pre nich ***organizované zážitkové podujatia,*** distribúcia zdravotno-výchovných materiálov, premietanie videofilmov. Najväčší záujem bol prejavený o filmy „Srdce – ten zdravý sval“, Skôr než bude príliš neskoro“, prvá pomoc a iné.

Vyškolení koordinátori projektu „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ naďalej pokračovali vo svojich aktivitách medzi svojimi rovesníkmi. Na regionálnej úrovni organizovali spoločensko-vzdelávacie podujatia, informovali ostatných členov o nových poznatkoch, udržiavali pravidelný kontakt s pracovníkmi oddelenia podpory zdravia.

9. 3. „ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ POSOBENIE U DETÍ PREŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Vyššie spomenutý projekt resp. program so zameraním na stomatohygienu realizuje na RÚVZ so sídlom v Nitre oddelenie hygieny detí a mládeže.

V spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže boli poskytnuté materiály a distribuované podľa záujmu jednotlivých MŠ, spolu so zdravotno-výchovnou videokazetou „Prevencia zubného kazu u detí predškolského veku.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

Odd. podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Nitre do uvedeného projektu nebolo zapojené.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Cieľ:

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Plnenie:

Oddelenie Podpory zdravia v r. 2010 venovalo osobitnú pozornosť dňom venovaných problematike zdravia vyhlásených SZO na tento rok (prípravou panelov v priestoroch RÚVZ a na verejných miestach mesta Nitry, prípravou materiálov pre školy a spolupracujúce organizácie podľa potrieb a požiadaviek, materiálov pre seniorov pre vlastné potreby, besied, prednášok, konzultácií, ako i účasť na akciách iných organizátorov). Spolupracovali sme s Mestským úradom Mesta Nitry v rámci DNÍ ZDRAVIA, s KOS, PPP, Nadácia MOST v rámci kampane September Mesiac o srdcových témach a p., priebežne počas celého roka.

- ***12. marec Európsky týždeň mozgu*** - /12.03. -18.03.2010/, v rámci zapojenia sa so kampane Európskeho týždňa mozgu, sme spropagovali v rámci JDS propagačný leták Nadácie memory, Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti „Brain Awareness Week“ v JDS Nitra v rámci krajskej, okresnej, mestskej a miestnej jednoty dôchodcov pôsobiacich v nitrianskom regióne. OPZ pripravilo 2 prednášky zamerané na duševné zdravie seniora: „Prevencia depresie“, „Úskalia stresu – fenoménu dnešnej doby“.
- ***22. marec Svetový deň vody –*** OPZ zabezpečilo v materskom klube Lienkovo-Domino chrenová prednášku pitný režim detí od 1.-3. rokov, panel význam pitného režimu. Pre seniorov bola pripravené 2 prednášky: „Základné zásady pitného režimu pre seniorov“, „Životospráva a pitný režim v seniorskom veku“.
- ***2. apríla 2010 - Svetový deň povedomia o autizme*** možnosťou preventívneho vyšetrenia prístrojom Reflotrón, merania TK , meranie podkožného tuku, a u fajčiarov zisťovanie kysličníka uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu Smokerlyzerom, pre členov organizácie ZPMP Nitra.
- ***7. apríl Svetový deň zdravia*** - propagácia Svetového dňa zdravia prostredníctvom tlače /Nitriansky patriot/, propagácia prostredníctvom webových stránok nášho úradu,

propagačnými plagátikmi a letákmi, 2 panely „Deň otvorených dverí Poradne zdravia 2010“ a „Starostlivosť o srdce a cievy“. Zdravotno-výchovná akcia bola sprevádzaná preventívnymi vyšetreniami hladín cholesterolu, meraním krvného tlaku, meraním BMI a telesného tuku spojeného s nefarmakologickým poradenstvom na úpravu životného štýlu. O vyšetrenie prejavilo celkovo 45 klientov vo vekovom rozpätí 14 – 65 rokov. Informácia o Dni otvorených dverí poradne zdravia bola poskytnutá pre rádio Regina, zároveň bol poskytnutý rozhovor pre Nitrianske noviny „O srdce a cievy sa treba starať – meranie rizikových faktorov“. Zamestnancom RÚVZ Nitra bolo zabezpečené poradenstvo hodnotenia materských znamienok. PCZ základná poradňa boli priebežne uskutočňované v spolupráci s oddelením epidemiológie boli dni zdravia spojený s preventívnymi vyšetreniami hladiny cholesterolu prístrojom Reflotron, meraním TK vyšetrenia zamestnancov podnikov za neštandardných podmienok, výživové poradenstvo, distribúcia z.v. materiálu.

- ***13. apríl – Deň narcisov*** Pracovníčky OPZ sa v spolupráci s Ligou proti rakovine podieľali zbierke počas Dňa narcisov. Pre mamičky bola pripravená akcia: prevencia onkologických ochorení s praktickou ukážkou samovyšetrenia na silikónovom modeli prsníka.
- **15. apríla 2010 od 9.00 – 12.30** meranie cholesterolu, glykémie TK zamestnancom Všeobecnej zdravotnej poisťovne Nitra
- ***20. apríla 2010*** – MC materský klub Lienkovo /Meranie cholesterolu, TK/
- ***25. – 27. mája 2010 Dni zdravia*** pre občanov mesta Nitry v spolupráci MÚ Nitra v zmysle projektu „Nitra – zdravé mesto“ meranie TK, vyšetrenia hladiny cholesterolu, glukózy, výpočet BMI a telesného tuku, / WHR spojené s odborným poradenstvom. Pre občanov boli ponúkané aktivity spojené s prezentáciou zdravšieho spôsobu života, pohybovej aktivity na námestí, symbolické vstupné do posilňovní a fitnes centier, spojené s kultúrnymi podujatiami.
- **Svetový deň astmy -** v spolupráci s VSŽP bola pri príležitosti Svetového dňa astmy realizovaná akcia pre klientov Všeobecnej zdravotnej poisťovne pobočka Nitra v spolupráci s klinickým odborníkom MUDr. D. Paulovičom vyšetrenia prístrojom Smokerlyzér a Spirometer zamerané na prevenciu astmy a chronickej obštrukčnej choroby pľúc.
- ***Svetový deň – Pohybom ku zdraviu –*** v spolupráci s vedením SOŠ kuchár – čašník a SOŠ Animus bol zrealizovaný športový deň – turnaj v stolnom tenise v priateľskom stretnutí oboch škôl. Zároveň boli do pohybových aktivít s interakciou s mimickou bábkou Adamko sa zapojených 89 predškolákov MŠ Alexyho. Pri príležitosti dňa matiek sa odd. PZ RÚVZ Nitra zúčastnilo zdravotno-výchovnej akcie – „Míľa pre mamu.“, ktorej sa zúčastnilo ľudí. Akcia zameraná na dôležitosť pohybu pre zdravie.

V priestoroch odd. bol zároveň zamestnancami odd. OPZ pripravený panel:“ Význam pohybu v prevencii kardiovaskulárnych ochorení“.

- ***31. máj Svetový deň bez tabaku*****:** prednášková činnosť spojená s besedou na tému škodlivosti fajčenia, podané informácie o možnostiach odvykania od fajčenia, distribúcia zdravotno – výchovného materiálu : Obchodná akadémia, Stredná zdravotná škola, Stredná odborná škola ANIMUS, kuchár – čašník Nitra. Študenti I. ročníkov boli oboznámení so zákonom č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. Zv. aktivity boli doplnené vhodnými videofilmami zv. materiálom zároveň boli distribuované propagačné materiály o škodlivosti fajčenia.
- ***publikovali články s tematikou pasívneho fajčenia na webovej stránke***, názorná propagácia s vyššie uvedenou tematikou bola umiestnená v priestoroch RÚVZ. Na SŠ sa uskutočnili besedy s tematikou fajčenia. premietli videofilm **Fajčenie vraždiaci návyk** viedli s nimi besedu o zdravom životnom štýle. 89 klientom zmerali Smokerlyzerom % COHb. Propagáciu Svetového dňa bez tabaku u zamestnancov RÚVZ zabezpečili informačnými tabuľami a nástenkami v priestoroch RÚVZ.

V priestoroch RÚVZ a vyššie spomenutých škôl boli vyhotovené propagačné panely s tematickým zameraním v zmysle vyhláseného hesla fajčenie so zameraním na ovplyvnenie fajčenia u žien, rizika KVO. K dispozícii bolo i meranie oxidu uhoľnatého (CO)vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér najmä u aktívnych fajčiarov

- **1. augusta 2010 Svetový týždeň na podporu dojčenia –** pripravili pracovníci

OPZ v Nitre v spolupráci s UKF – katedra ošetrovateľstva informačný panel na podporu dojčenia, význam materského mlieka v prvých mesiacoch života dieťaťa, propagačný materiál o činnosti poradne dojčenia.

- **12. september 2010 Svetový deň ústneho zdravia –** na podporu ústneho zdravia širokej verejnosti ako aj podporu prevencie zubného kazu, na podporu preventívnych prehliadok a pravidelnú správnu starostlivosť o ústne zdravie a to nielen v detskej, ale najmä v dospelej populácií pripravili pracovníci OPZ informačný panel „Zásady starostlivosti o ústne zdravie“
- **21. september 2010 Svetový deň Alzheimerovej choroby** oddelenie PZ pripravilo stretnutia pre seniorov v rámci okresov Vráble a Zlaté Moravce pre účastníkov prevažne v produktívnom a seniorskom veku. Zároveň pripravilo Panel informujúci širokú verejnosť o pomoci členov rodiny trpiacich Alzheimerovým ochorením a ich rodinných príslušníkov, spojené s propagáciou materiálov nadácie MEMORY, Alzheimerovej spoločnosti.
- **24. september 2010 Svetový deň srdca** (mesiaca o srdcových tematikách) oddelenie PZ priebežne uskutočňovalo prednáškovú a besednú činnosť zameranú na elimináciu rizika KVCH t.j. plynulosť rozvoja od nesprávnych stravovacích návykov naučených v rodine, cez rozvoj rizikových faktorov v adolescencii a dospelosti (12 prednášok, 3 besedy pre 817 účastníkov zameranú na zmenu životného štýlu vrátane nesprávnych stravovacích návykov, nesprávne dodržiavanie pitného režimu, nedostatok pohybu ap.
- V rámci Dňa otvorených dverí poradne zdravia RÚVZ so sídlom v Nitre pracovníci pripravili informačný panel „Svetový deň srdca“, článok k Svetovému dňu srdca na stránkach rúvz Nitra. 33 záujemcom poskytli merania cholesterolu, TK, BMI/WHR, % TT. V spolupráci s oddelením epidemiológie na MÚ uskutočnili Deň zdravia srdca 60 klientom boli poskytnuté merania rizikových faktorov a odborné konzultácie v súvislosti so zdravím srdca ako i prevencie zdravia civilizačných ochorení.
- V mesiacoch august, september a október 2010 ***TESCO***
- **1. október 2010 Medzinárodný deň starších/mesiac úcty k starším ľuďom –** bol pripravený v priestoroch Jednoty Panel venovaný seniorom. Zároveň boli priebežne uskutočňované merania TK, index WHR,BMI, % telesného tuku, poradensko-konzultačná činnosť.
- **10. október 2010 Svetový deň duševného zdravia** (zapojenie sa do kampane ligy pre duševné zdravie, podpora zbierky Modrá nezábudka). Na podporu duševného zdravia / prevenciu ochorení v súvislosti s duševným zdravím pripravili pracovníci materiál o duševnom zdraví na stránkach rúvz, 2 panely informujúce o základných zásadách duševného zdravia.
- **November 2010 Európsky týždeň boja proti drogám** boli organizované priebežne voľné prednáškové cykly pre študentov Strednej zdravotníckej školy v Nitre, ZŠ sv. Svorada a Benedikta so zameraním najmä na problematiku fajčenia a možnosti odvykania od fajčenia u stredoškolskej mládeže. Zároveň bol pripravený panel informujúci o škodlivých následkoch alkoholu a drog. „Nedajme alkoholu šancu“ pre 120 študentov Špeciálnej strednej odbornej školy v Novej Vsi nad Žitavou.

Priebežne boli distribuované materiály o nebezpečenstve požívania alkoholu za volantom. Na stránkach ruvz Nitra bol pracovníkmi OPZ pripravený materiál „10 výhod triezveho života, 10 zásad prečo je lepšie žiť bez drog“

➢ Pri **príležitosti „Svetového dňa boja proti AIDS“** boli uskutočnené 2 prednášky pre ZŠ a SŠ, na ktorých boli rozdané zdravotno – výchovné materiály s tematikou AIDS. Propagačné a zdravotno - výchovné materiály venované problematike AIDS boli distribuované aj na iné školy. Zároveň boli vyhotovené nástenné noviny v priestoroch RÚVZ Nitra a v centre mesta.

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝYHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 2010-12-21

Odd. podpory zdravia do projektu nebolo zapojené.

9.7. QUIT and WIN (Přestaň a vyhraj !)

Súťaž bola určená pre fajčiarov s cieľom pokúsiť sa prestať fajčiť v čase od 1. mája do 31. mája 2010 a urobiť tak niečo pre zdravie vlastné i svojej rodiny.
Informácia o súťaži **Quit and win - Prestaň a vyhraj 2010“** bola poskytnutá regionálnym novinám (Ondrej Sivčák – Nitriansky patriot), 108 starostom v rámci
Nitrianskeho regiónu v spolupráci s KOS Nitra, zverejnená na stránke nášho úradu: www.rúvznr.sk, na stránke úradu MsÚ Nitra - Projekt Nitra zdravé mesto.

Letáky s informáciou o súťaži boli distribuované do zdravotníckych zariadení, lekární, na frekventovaných miestach mesta Nitry, na školách, v blízkosti nášho úradu boli pripravené 2 panely. Propagačné plagáty a letáky, boli distribuované v počte 370 ks prihlášok, 32 ks plagátov.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Cieľ:

Cieľom NPPO je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity. Sekundárnym efektom programu by malo byť , vo vzájomnej interakcii s preventívnymi programami, špecificky orientovanými na vybrané chronické ochorenia, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Plnenie:

V zmysle primárnej prevencie chronických neinfekčných ochorení pracovníci odd. PZ v spolupráci s pracovníkmi odd. epidemiológie sa priebežne počas celého roka zabezpečovali merania rizikových faktorov KVCH (výpočet BMI, merania hladiny cholesterolu, glukózy v krvi, antropometrické merania), spolu s poskytovaním odborného poradenstva. V rámci spolupráce bolo uskutočnených celkovo 35 výjazdov (vyšetrených bolo 1606 klientov).
Pokračovali sme v spolupráci s MsÚ mesta Nitry v aktivitách zameraných na zvýšenie pohybovej aktivity (DNI ZDRAVIA, CHALANGE DAY, DNI ŠPORTU 2010) Činnosť Poradenského centra – základnej poradne bola prostredníctvom jednotlivých aktivít zameraná najmä na prevenciu civilizačných ochorení – riziko KVCH, ochranu a podporu zdravia

s akcentom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku zdravého životného štýlu v rámci všetkých skupín obyvateľstva Nitrianskeho regiónu (okresov Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce).

Spolupracovali sme na „Programe ovocie a zelenina do škôl“, ktorého všeobecným cieľom bolo zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti. Vstupné monitorovanie sa uskutočnilo v mesiacoch júl – november 2010. Súčasťou monitorovania boli dotazníky, ktoré boli rozdané do vybraných základných škôl, materských škôl a špeciálnych základných škôl. Monitoring absolvovalo celkovo 240 detí. Vyplnené dotazníky boli v elektronickej podobe odoslané na ÚVZ SR.

9.9. CINDY PROGRAM SR

Cieľ:

Dlhodobým a konečným **cieľom** programu CINDI je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie Slovenska a to predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, z nich najmä úmrtia predčasné, t.j. do 65 rokov veku. Súbežne so znižovaním úmrtnosti súvisí dlhodobý cieľ - predlžovanie tzv. strednej dĺžky života a to najmä u mužov. St**rednodobým cieľom** programu je znižovanie chorobnosti a invalidity na srdcovo-cievne a nádorové ochorenia.

Krátkodobé ciele programu sú zamerané na znižovanie počtu osôb s rizikovými faktormi životného štýlu, od ktorých sa odvíjajú biologické rizikové faktory srdcovo-cievnych a nádorových ochorení a to najmä fajčenie, nezdravá výživa, nedostatočná telesná aktivita, zneužívanie alkoholu a neschopnosť zvládnuť stres.

Plnenie:

Plnenie programu CINDY sa vykonávalo prostredníctvom poradenstva na individuálnej a skupinovej úrovni, zameraného na znižovanie hypertenzie nefarmakologickou cestou a zmenou životného štýlu jednotlivca. Stratégie boli zamerané na individuálne riziko - vyhľadávanie zdravých osôb v riziku ako aj nepodchytených chorých u klientov navštevujúcich poradne zdravia, špecializované nadstavbové porade, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady účasťou na výstavách a hromadných podujatiach.

Významnú stratégiu tvorila i spolupráca v rámci jednotlivých rezortov a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít.

Rozsiahla bola aj prednášková činnosť v rámci ktorých boli najviac uprednostňované témy zamerané na problematiku zdravého životného štýlu a prevencie závislosti.

V mesiacoch júl – október 2010 sme sa zapojili do projektu ***„Týždeň zdravia na prevádzkach Tesco***“. Realizátorom projektu bola spoločnosť Tesco. Pracovníci oddelenia podpory zdravia vykonali na jednotlivých prevádzkach obchodných domov Tesco pre zamestnancov merania tlaku krvi, obvodu pása, BMI, WHR. Zároveň boli odprednášané 3 prednášky, ktoré súviseli so zdravým životným štýlom.

V mesiaci november 2010 sme sa podieľali na celoslovenskej osvetovej akcii, zameranej na oblasť prevencie kardiovaskulárnej prevencie u laickej verejnosti. Iniciátormi a realizátormi projektu s názvom ***„Vzdelaný pacient – Zdravý životný štýl“*** bola Slovenská nadácia srdca a Slovenská kardiologická spoločnosť. Do uvedeného projektu sme sa začlenili tým, že v spolupráci s Akadémiou vzdelávania v Nitre sme uskutočnili 2 workshopy pre laickú verejnosť.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Plnenie:

V rámci projektu sme zabezpečovali pokračovanie vo vzdelávacích a zdravotno-výchovných aktivitách. V zmysle plnenia úlohy pracovníci OPZ priebežne poskytovali najmä v rámci stredných škôl prednášky, besedy, panely, participovali na zážitkových podujatiach, vlastnou edičnou činnosťou zabezpečovali letáky a propagačné materiály.

V spolupráci so SOŠ Levická kuchár – čašník boli zrealizované 4 prednášky pre študentov prvých ročníkov, s prezentáciou: „Poznajme zdravé hodnoty srdca“ pre 30 študentov. 27 študentom boli zmerané tlak krvi a hodnoty cholesterolu.

- 4 prednášky Strava a jej vplyv na úpravu rizikových faktorov ochorení KVCH /prevencia ochorení Základné zásady v prevencii onkologických ochorení, Strava jej vplyv na možné onkologické ochorenie, Poznajme ochorenie diabetes mellitus, cholesterol a možnosti nefarmakologického ovplyvnenia, prevencia osteoporózy
- 3 besedy zamerané na podporu duševného zdravia Predchádzajme stresu, Aktívne bojujeme s depresiou, 10 krokov k zdravému životnému štýlu.,
- 2 prednášky pre 42 študentov I. ročníkov vplyv fajčenia na naše zdravie. Pre zamestnancov Levická, SOŠ ANIMUS zabezpečené merania cholesterolu a TK.

Aktivity vykonávané v rámci vyššie uvedeného projektu boli cielené predovšetkým na vykonávanie edukácie za účelom dosiahnutia zdravšieho spôsobu života všetkých, ktorí v škole pracujú, učia alebo s ňou prichádzajú do styku. Aktivity realizované v školách a škôlkach boli zameriavané na podporu zdravej výživy, význam ovocia a zeleniny vo výžive, ochutnávkami zdravých jedál pre rodičov, podporou pitného režimu, sprístupňovaním poznatkov o zdravej výžive.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)
Pitná voda:
V rámci výkonu monitoringu kvality pitnej vody, odberové miesta, pokiaľ to dovoľuje odberová sieť, sú stanovené tak, aby čo v najväčšej miere zahŕňali predškolské a školské zariadenia v okrese. V roku 2010 z celkového počtu 124 odberových miest bolo 29 odberových miest v predškolských zariadeniach, 17 odberových miest v školských zariadeniach a 1 v zariadení sociálnej starostlivosti pre deti. Vzhľadom k tomu, že všetky predškolské a školské zariadenia sú napojené na obecné vodovody, v tomto smere nie sú problémy s kvalitou pitnej vody.
V priebehu roka 2010 neboli zaznamenané v okrese Nové Zámky epidémie vodou prenosných ochorení, nebol zaznamenaný prípad dusičnanovej alimentárnej methemoglobinémie

V rámci okresu Nové Zámky (62 sídelných útvarov) okrem jednej obce (Pavlová, počet obyvateľov cca 270) majú všetky obce a mestá vybudovaný obecný vodovod.
Výsledky monitoringu kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a orientačného sledovania kvality vody v artézskych studniach v meste Nové Zámky sú pravidelne aktualizované na internetovej stránke úradu. Údaje o kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou sú k dispozícii aj v rámci Informačného systému (IS) Pitná voda.

Problematika vody na kúpanie:
Umelé kúpaliská:
Pred začatím letnej turistickej sezóny jednotliví prevádzkovatelia kúpalísk dokladovali kvalitu vody v zdrojoch termálnej vody, chladiacej a pitnej vody na kúpaliskách.
V prípadoch, kedy orgán na ochranu zdravia ľudí vydal posudok k uvedeniu priestorov kúpalísk do prevádzky v letnej turistickej sezóne 2010, kvalita ich vody vyhovovala požiadavkám Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.

Prírodné kúpacie oblasti:
Štrkoviska Tona Šurany - vzhľadom k tomu, že od roku 2009 nie je uvedená vodná plocha na zozname vyhlásených prírodných kúpacích oblastí, počas letnej kúpacej sezóny boli zo štrkoviska realizované 3 odbery vzoriek vody v rámci orientačného sledovania kvality vody.

Výsledky sledovania:
I. odber dňa 16.6.2010 - všetky tri odobraté vzorky nevyhovovali požiadavkám Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská v ukazovateli „farba“
II. odber dňa 14.7.2010 - tri vzorky nevyhovovali v ukazovateli „fenoly“, jedna vzorka nevyhovovala v ukazovateli „farba“ požiadavkám citovaného Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z. z.
III. odber dňa 11.8.2010 - všetky tri odobraté vzorky nevyhovovali v ukazovateli „farba“ , jedna vzorka v ukazovateli „nasýtenie kyslíkom“ požiadavkám citovaného Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z. z.
O výsledkoch orientačného sledovania kvality vody uvedenom štrkovisku bol informovaný Krajský úrad životného prostredia Nitra dňa 7.9.2010.
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch vykonal pred začatím kúpacej sezóny (7.5.2010) kontrolu označenia vodnej plochy varovnými tabuľami s textom „voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“ (na základe výsledkov

sledovania kvality vody v roku 2009). Označenie vodnej plochy je zabezpečené mestom Šurany, v katastrálnom území ktorého sa štrkovisko nachádza.

Výsledky sledovania kvality vody na kúpanie na umelých kúpaliskách a jednej prírodnej kúpacej oblasti sú pravidelne aktualizované aj v rámci IS Voda na kúpanie.

1.2 Koordinácia výskumných programov v oblasti životného prostredia a zdravia na národnej úrovni – ERA-NET v oblasti životné prostredie a zdravie.
Nie sme riešiteľské pracovisko.

1.3 Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS
Nie je zatiaľ spracovaný.

1.4 Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení
Nie sme riešiteľské pracovisko projektu.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou
Prírodné kúpaliská:
Krajský úrad životného prostredia v Nitre pod č.3/2008 dňa 20.11.2008 vyhlásil novú všeobecne záväznú vyhlášku, ktorou vyhlásil vody vhodné na kúpanie a určil povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb. Do vyhlášky nezahrnul štrkovisko Tona Šurany, z uvedeného dôvodu v rámci monitoringu kvality vody v uvedenom štrkovisku boli počas letnej kúpacej sezóny realizované len 3 odbery vody (po tri vzorky) v rámci orientačného sledovania kvality vody.
Výsledky sledovania:
I. odber dňa 16.6.2010 – všetky tri odobraté vzorky nevyhovovali požiadavkám Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská v ukazovateli „farba“
II. odber dňa 14.7.2010 – tri vzorky nevyhovovali v ukazovateli „fenoly“, jedna vzorka nevyhovovala v ukazovateli „farba“ požiadavkám citovaného Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z. z.
III. odber dňa 11.8.2010 – všetky tri odobraté vzorky nevyhovovali v ukazovateli „farba“ , jedna vzorka v ukazovateli „nasýtenie kyslíkom“ požiadavkám citovaného Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z. z.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch vykonal pred začatím kúpacej sezóny (7.5.2010) kontrolu označenia vodnej plochy varovnými tabuľami s textom „voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“ (na základe výsledkov sledovania kvality vody v roku 2009). Označenie vodnej plochy je zabezpečené mestom Šurany, v katastrálnom území ktorého sa štrkovisko nachádza.
Údaje o kvalite vody boli pravidelne vkladané do informačného systému „Voda na kúpanie“.

Výsledky sledovania kvality vody na uvedenom štrkovisku za rok 2009 boli dňa 7.5.2010 prerokované s mestom Šurany, ktorému vodná plocha patrí. Mesto Šurany bolo upozornené na povinnosť aj naďalej zabezpečiť označenie vodnej plochy nápisom „Voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“.
O výsledkoch sledovania kvality vody na uvedenom štrkovisku za rok 2010 bol písomne informovaný Krajský úrad životného prostredia v Nitre (č. prípisu 4441/2010 zo dňa 7.9.2010).

Umelé kúpaliská:
Monitoring je vykonávaný v súlade splatnou legislatívou, výsledky sú vkladané do informačného systém „Voda na kúpanie“, ktorý bol počas celého roka pravidelne dopĺňaný novými údajmi o kvalite vody na kúpanie vkladaním údajov – výsledkami laboratórnych rozborov vzoriek vody v rámci prevádzkovej kontroly (predkladajú prevádzkovatelia) a štátneho zdravotného dozoru (vzorky odobraté RÚVZ Nové Zámky) a tiež údajmi o prevádzke umelých kúpalísk (zmeny na kúpaliskách, prevádzkované bazény, prerušenie prevádzky kúpaliska a jeho dôvody a pod.)
Správa o pripravenosti na letnú turistickú sezónu (LTS) 2010 bola spracované prostredníctvom IS Voda na kúpanie dňa 17.6.2010.
Počas trvania LTS boli prostredníctvom IS Voda na kúpanie každý týždeň predkladané informačné správy o priebehu LTS.
Vyhodnotenie LTS 2010 bolo spracované prostredníctvom IS Voda na kúpanie dňa 30.9.2010.
RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch vydal v roku 2010 rozhodnutia k uvedeniu týchto kúpalísk na území okresu Nové Zámky do prevádzky v kúpacej sezóne 2010:

Názov kúpaliska:	**Kapacita (osôb):**	**Počet bazénov:**
TK Nové Zámky	3 500	6
TK Štúrovo I	12 300	7
TK Štúrovo II	200	1
TK Podhájska	5 500	10
TK Tvrdošovce	140	1

Celková kapacita týchto kúpalísk je cca 21 600 osôb. Kúpaliská v Štúrove a Podhájskej majú návštevníkov z celej republiky aj zo zahraničia.
Rozhodnutia boli vydané na základe:
- obhliadky kúpalísk a zhodnotenia ich pripravenosti na kúpaciu sezónu 2010
- dokladovania kvality termálne a chladiacej vody vo vodných zdrojoch, ktoré slúžia na napúšťanie bazénov
- dokladovania kvality pitnej vody v areáloch uvedených kúpalísk

V rámci kúpacej sezóny, okrem hodnotenia kvality vody na umelých kúpaliskách na základe predkladaných laboratórnych vyšetrení vzoriek vody prevádzkovateľmi kúpalísk RÚVZ Nové Zámky odobral kontrolné vzorky vody na kúpanie z každého bazénu, ktorý bol v prevádzke v priebehu sezóny.

Stručné zhodnotenie kvality vody na kúpanie na jednotlivých kúpaliskách v zmysle požiadaviek Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.72/2008 Z. z.:

Termálne kúpalisko Nové Zámky:
Z detského bazénu boli odobraté 4 vzorky, jedna vzorka nevyhovovala v ukazovateli kvality „farba“, 4 vzorky v ukazovateli „amónne ióny“. Z kľudového bazénu boli odobraté 4 vzorky, jedna vzorka nevyhovovala v ukazovateli kvality „farba“, 4 vzorky v ukazovateli „amónne ióny“
Nevyhovujúca kvality vody v ukazovateli „amónne ióny“ je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami.
Ostatné odobraté vzorky z plaveckého, rekreačného, perličkového a dojazdového bazénu vyhovovali.
Na kúpalisku oproti roku 2009 neboli vykonané žiadne zmeny.

Termálne kúpalisko I Vadaš Štúrovo:
Z plaveckého bazénu bolo odobratých 7 vzoriek, 6 vzoriek nevyhovovalo v ukazovateli kvality vody „teplota vody“. Z bazénu Hviezda bolo odobratých 14 vzoriek, všetky vzorky nevyhovovali v ukazovateli kvality vody „teplota vody“. Ostatné vzorky, odobraté z bazénu Relax, sedacieho, detského, perličkového bazénu, bazénu Lagúna a sedacieho bazénu pri krytej plavárni vyhovovali.
Na kúpalisku boli oproti minulému roku realizované tieto zmeny:
- rekonštrukcia bazénu Delfín (do betónovej vane bazénu bol vložený antikorový bazén), zmena účelu jeho využitia z neplaveckého bazénu na relaxačný a premenovanie bazénu na Relax
- celková rekonštrukcia spevnených plôch okolo plaveckého bazénu, bazénu Relax, sedacieho bazénu a bazénu Hviezda (osadenie zámkovej dlažby) a v tejto časti kúpaliska celková rekonštrukcia vstupov cez sprchy
- celková rekonštrukcia dvoch sociálnych zariadení v blízkosti bazénového komplexu (výmena podláh, zariaďovacích predmetov zdravotechniky, rekonštrukcia povrchovej úpravy stien)
- V LTS 2010 nebol v prevádzke dojazdový bazén toboganu a dva bazény v krytej hale.

Termálne kúpalisko II Štúrovo:
Celkove bolo odobratých 7 vzoriek. Všetky nevyhovovali v ukazovateli kvality vody „teplota vody“.

Termálne kúpalisko Podhájska:
Zo sedacieho bazénu boli odobratých 12 vzoriek, 12 vzoriek nevyhovovalo v ukazovateli „amónne ióny“ a priehľadnosť, 5 vzoriek v ukazovateli „zákal“. Z detského termálneho bazénu bolo odobratých 6 vzoriek, 6 vzoriek nevyhovovalo v ukazovateli kvality „amónne ióny“, 1 vzorka v ukazovateli „zákal“. Z rekreačného predného bazénu v kľudovom režime bolo odobratých 12 vzoriek, 5 vzoriek nevyhovovalo v ukazovateli kvality „zákal“, 12 v ukazovateli amónne ióny, 12 v ukazovateli priehľadnosť. Z oddychový bazénu bolo odobratých 6 vzoriek, 3 vzorky nevyhovovali v ukazovateli kvality „zákal“, 6 v ukazovateli amónne ióny, 6 v ukazovateli priehľadnosť, 1 vzorka v ukazovateli „farba“.
Nevyhovujúca kvality vody v ukazovateli „amónne ióny“ a „priehľadnosť“ v bazénoch, ktoré sú napúšťané termálnou vodou (sedací, detský termálny, rekreačný predný s kľudovým režimom, oddychový) je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami.
Vzorky, odobraté z ostatných bazénov (plavecký, neplavecký, dojazdový, relaxačný, ochladzovací) vyhovovali.
Na termálnom kúpalisku pokračuje výstavba wellness centra s predpokladaným ukončením v roku 2011. Vedľa kúpaliska bol daný do prevádzky nový kemping, ktorý slúži pre návštevníkov kúpaliska s kapacitou 30 miest pre karavany a cca 60 stanových miest. Je vybavený sociálnym zázemím (WC, sprchy, umývadlá, kuchynka) a vodovodnými, kanalizačnými a elektrickými prípojkami pre karavany a možnosťou napojenia na vodovod a elektrickú energiu pre stany.

Termálne kúpalisko Tvrdošovce:
Celkove bolo odobratých 5 vzoriek. Jedna vzorka nevyhovovala v ukazovateli kvality vody „koliformné baktérie“, 5 vzoriek v ukazovateli „amónne ióny“, 2 vzorka v ukazovateli farba, 3 vzorky v ukazovateli „teploty vody“

Rekreačný areál Tona Šurany:
Nebol v prevádzke.

Kúpalisko Chľaba-Kováčov:
Podľa vyjadrenia prevádzkovateľ kúpaliska, bazén využíva ako požiarnu nádrž a z uvedeného dôvody nepožiadal Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch o vydanie rozhodnutia k uvedeniu kúpaliska do prevádzky.

Bazén pri penzióne Lagáň:
Celkove boli odobraté 3 vzorky. Nebola zaznamenaná nevyhovujúca kvality vody.

1.6 Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou.
V priebehu roka 2010 bola sledovaná a hodnotená kvalita pitnej vody v zmysle platných právnych predpisov (Nariadenia vlády SR č.354/2006 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu) zabezpečením:
- spracovania harmonogramu - ročných a týždenných plánov odberov v rámci monitoringu
- odberu vzoriek v rozsahu:
kontrolný monitoring 150 vzoriek
preverovací monitoring 34 vzoriek
- vyhodnotenia výsledkov:
z celkového počtu 184 rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu, vyhovovalo 158 vzoriek, nevyhovovalo 26 vzoriek. Z celkového počtu 26 nevyhovujúcich vzoriek vody:
- 1 vzorka nevyhovovala po stránke mikrobiologickej
- 24 vzoriek po stránke fyzikálno-chemickej
- 1 vzorka po stránke mikrobiologickej a fyzikálno-chemickej
- odberov v rámci štátneho zdravotného dozoru v prípade nevyhovujúcich rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu (ukazovatele MH, NMH), počet takto odobratých vzoriek bol 15 - závadnosť nebola potvrdená. Ďalšie vzorky odobraté v rámci ŠZD boli odobraté z artézskych studní v okrese Nové Zámky, celkove bolo v rámci ŠZD odobratých 13 vzoriek vody
- vedením informačného systému Pitná voda – tento bol do prevádzky uvedený v roku 2010 (nahradil informačný systém Vydra)
V hodnotenom období neboli vydané výnimky na kvalitu pitnej vody.

1.7 PHIME projekt „Public health impact of longterm, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín
Nie sme riešiteľské pracovisko projektu.

1.8 Projekt COPHES pre ľudský biomonitoring.
Nie sme riešiteľské pracovisko projektu.

KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

Kontrola sa vykonávala v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a inšpekcií v dozorovaných zariadeniach. Dodržiavanie zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplní niektorých zákonov resp. zákona č.87/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplní niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je uvedené v zápisniciach zo ŠZD a inšpekcií (označovanie zákazu fajčenia a jeho dodržiavanie). V dozorovaných zariadeniach nebolo zistené porušenie uvedených zákonov.

V sledovanom období bolo vykonaných 320 kontrol:
- zariadenia starostlivosti o ľudské telo: 281
- športové zariadenia: 8
- zariadenia sociálnej starostlivosti: 2
- ambulantné zdrav.zariadenia: 22
- iné prevádzky: 7

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine *(VII. Celoštátny antropometrický prieskum)*

Cieľom úlohy je získať podklady pre zhodnotenie telesného vývoja detí a mládeže v roku 2011 a posúdiť trendy telesného vývoja v porovnaní s rokom 2001, resp. s predchádzajúcimi rokmi. Ďalej na základe výsledkov pravidelne vykonávaných antropometrických meraní detí a mládeže vo veku 0-18 rokov získať poznatky o rastovej akcelerácii a sekulárnom trende mladej slovenskej populácie a tiež získať štandardné referenčné hodnoty.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR a ÚH LF UK Bratislava.

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR a pediatri.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:
-Spracovanie jednotnej metodiky na realizáciu prieskumu
-Vlastné merania antropometrických ukazovateľov
-Štatistické spracovanie získaných údajov, výpočet indexov
-Vyhodnotenie výsledkov za SR a porovnanie s výsledkami z roku 2001
-Získanie štandardných referenčných hodnôt
-Vývinové trendy pre chlapcov a dievčatá, vrátane sekulárnych trendov za posledných 50 rokov
-Súčasný stav výskytu nadhmotnosti a obezity u mladej slovenskej populácie
-Sledovanie výskytu nadhmotnosti a obezity u detí a mládeže v súvislosti s vybranými sociálnymi ukazovateľmi
-Porovnanie výsledkov nadhmotnosti a obezity vyhodnotených podľa kritérií IOTF a podľa slovenských štandárd spracovaných na základe výsledkov celoslovenského antropometrického prieskumu z roku 2011
-Publikácia výsledkov v odbornej literatúre

VII. Celoštátny antropometrický prieskum gestor úlohy pripravil po metodickej a odbornej stránke v roku 2010, praktickú časť riešitelia (oddelenia HDM RÚVZ) vykonajú v roku 2011.

Termín ukončenia: rok 2020

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo komplexne zmapovať úrazovosť u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte (druh úrazu, miesto vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, prognóza, najexponovanejšia veková skupina detí z hľadiska úrazovosti atď), ako aj vypracovať účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov.

Praktická časť realizácie projektu (II. etapa riešenia) - formou vyplnenia dotazníkov rodičmi, resp. zákonnými zástupcami detí sa v okrese Nové Zámky uskutočnila v mesiaci jún 2009. Do súboru – v súlade s metodickým usmernením - boli zaradené deti z mestskej aj vidieckej MŠ, žiaci ZŠ I. stupňa a žiaci ZŠ II. stupňa - celkom 150 detí a žiakov. Získané údaje z dotazníkov pracovníci odd. HDM spracovali v programe Excell a zaslali na ÚVZ SR odbor HDM na sumarizáciu za Slovensko.

Celkové vyhodnotenie projektu, spracovanie záverečnej správy a tiež aj vypracovanie intervenčných opatrení na zníženie detskej úrazovosti zabezpečil ÚVZ SR v III. etape riešenia predmetného projektu, v roku 2010.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, a tiež porovnať ich s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou. Prieskum je zameraný o.i. na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov, drog a pod.

Gestorom úlohy boli: Úrad vlády SR - Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a ÚVZ SR.

V roku 2010, v jednotnom čase (11. kalendárny týždeň) oddelenia HDM regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR riešili **projekt TAD** (používanie tabaku, alkoholu a drog u žiakov ZŠ, žiakov SŠ a učiteľov ZŠ a SŠ). V okrese Nové Zámky dotazníky TAD1 vyplnilo 103 žiakov ZŠ, dotazníky TAD2 vyplnilo 131 žiakov SŠ a dotazníky TAD 3 vyplnilo 46 učiteľov ZŠ a SŠ (spolu 280 dotazníkov).

Výsledky poslúžia aj na vytváranie intervenčných programov, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti(prednášky, letáky, plagáty, brožúry).

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Cieľom projektu je zmapovanie hygienicko - komunálnej charakteristiky škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže.

RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch nie je vybrané za riešiteľské pracovisko .

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam a pohybovému režimu, vytvorenie databázy spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR a využitie získaných informácií v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v poradniach zdravia. Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a ÚVZ SR. Spolupracujú: RÚVZ Banská Bystrica, LF UK Bratislava, VUP Bratislava.
V roku 2009 sa celoplošne realizovala II. etapa projektu (I. etapa bola prípravná fáza v roku 2008) u vekovej skupiny 4-6 ročných detí.
V mesiaci apríl 2010 sa dotazníkovou formou vykonal prieskum stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít žiakov 7-10 ročných, uskutočnil sa odber obedov vo vybranom vidieckom a mestskom zariadení na energetickú hodnotu, B,T, S, NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnany. Vykonalo sa zároveň aj meranie antropometrických ukazovateľov u žiakov (váha, výška, obvod bokov, pása) a meranie krvného tlaku. Prieskumu sa zúčastnilo 60 žiakov Základnej školy na Mostnej ul. č. 3 v Nových Zámkoch a 60 žiakov zo Základnej školy na Bernolákovej ul. v Šuranoch.
Údaje zo 120 dotazníkov a z výsledkov laboratórnych rozborov (za využitia programov Alimenta a Excell) sa v priebehu mesiacov júl - september 2010 spracovali a v stanovenom termíne – do 30.9.2010 zaslali na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách.

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže (meranie vykonávajú praktickí lekári pre deti a dorast) vo veku 11 rokov a 17 rokov a zistených doplňujúcich údajov z rodinnej anamnézy, ako aj údajov o stravovaní a pohybovej aktivite – získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie. Výsledky z uvedeného prieskumu poslúžili aj na aktualizáciu intervenčných opatrení v oblasti životného štýlu detí a mládeže v rámci poradenstva vykonávaného na RÚVZ.
Do projektu, na ktorom participovali aj pediatri z okresu Nové Zámky (MUDr. Végh, MUDr. Halzl, MUDr. Haramia, MUDr. Lórandová), sa odd. HDM Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch zapojilo len v roku 2009. Údaje zaznamenané do dotazníkov pediatrami zadávali pracovníci odd. HDM do databázy v programe EPI INFO. Celkom od 76 žiakov 11 ročných a 31 žiakov 17 ročných (spolu 107 respondentov).

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.8. Prevencia HIV/AIDS, Hrou proti AIDS

Ide o interaktívny projekt primárnej prevencie HIV/AIDS, ktorého cieľom je dať mládeži možnosť (formou hry) získať a osvojiť si čo najviac vedomostí o prenose vírusu HIV, ostatných pohlavne prenosných infekciách, o možnostiach ochrany pred nežiadúcim tehotenstvom, o antikoncepcii, sexuálnom správaní a tiež možnosť utvoriť si vlastné postoje a vyjadriť spôsob zachovania sa v rôznych rizikových situáciách. RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch tento projekt riešil od roku 2008, každoročne sa ho zúčastnilo 100 žiakov ZŠ a 100 študentov SOŠ. Podobne, aj v roku 2010 (v mesiaci apríl) sa do jeho riešenia zapojilo 100 žiakov základných škôl a 100 študentov stredných škôl okresu Nové Zámky.
Na projekte participujú pracovníci odd. epidemiológie, pracovníci odd. hygieny detí a mládeže a pracovníci odd. výchovy ku zdraviu.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65 a teší ma, že žijem zdravo

Cieľom projektu je zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.
Projekt bol navrhovaný ako prierezová štúdia pre štyri skupiny populácie, zúčastnili sa na ňom žiaci 9. ročníkov ZŠ (mestská, vidiecka ZŠ), študenti stredných škôl (s maturitou a bez maturity), verejnosť a seniori.
Na riešení projektu za RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch participovalo odd. hygieny detí a mládeže aj odd. podpory zdravia. V roku 2009 dotazníky pre odd. HDM vyplnilo spolu 120 žiakov ZŠ a študentov SOŠ.
Získané údaje sa zaznamenávali v programe EPI INFO a zaslali gestorovi úlohy – RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Analýzu a štatistické vyhodnotenie databáz údajov na národnej úrovni, ako aj vypracovanie správy o vnímaní seniorov mládežou, verejnosťou a aj samotnými seniormi v I. polroku 2010 zabezpečil gestor úlohy RÚVZ Trenčín.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena
Uvedený projekt (zameraný na vekovú skupinu 4-6 ročných detí, ich rodičov a pedagógov), s cieľom zlepšiť vedomosti a stomatohygienické návyky detí sa aj v roku 2010 riešil formou zdravotnovýchovných aktivít – krátkych besied s deťmi na tému zdravá výživa a hygiena dutiny ústnej v súvislosti s prevenciou zubného kazu. Súčasťou týchto aktivít bola aj praktická ukážka a nácvik správnej techniky umývania zubov, kontrola dentálnych pomôcok, poskytnutie edukačného materiálu pre deti a personál MŠ a premietanie videofilmu „Prečo vlk šušlal“ a animovaných filmov „Čo sa stalo medvedíkovi, Maškrtná veverička a Lakomý syseľ.“
Za sledované obdobie roka 2010 sa projekt riešil v 11 -ich materských školách okresu.

9.10. Školy podporujúce zdravie
Cieľom projektu je vytváranie zdravého životného prostredia, racionálna životospráva, pitný režim, zdravý životný štýl, podpora a ochrana zdravia, otužovanie, prevencia ochorení, podpora pohybových aktivít a športu, rozvíjanie telesnej zdatnosti, humanizácia a demokratizácia výchovno-vzdelávacieho procesu,, environmentálna a ekologická výchova, zvyšovanie bezpečnosti pri práci, znižovanie rizika úrazov, aktívne využívanie voľného času, podpora duševného zdravia, výchova k manželstvu a rodičovstvu, sexuálne zdravie a prevencia závislostí.
Zamestnanci oddelenia odborne a metodicky usmerňujú prácu škôl pri realizácii projektu WHO “ Zdravie podporujúce školy " a „Zdravé materské školy„.
Štátny zdravotný dozor v týchto zariadeniach je zameraný predovšetkým na sledovanie vytvárania a ochrany životného prostredia detí a mládeže, na sledovanie úrovne a kvality spoločného stravovania, na kontrolu podmienok pre pohybovú aktivitu, na zvyšovanie bezpečnosti pri práci, znižovanie rizika úrazov a výchovu k zdravému spôsobu života.
Projekt v okrese Nové Zámky realizuje 41 základných škôl a 26 materských škôl.

10. KONTROLA TABAKU

10.2.Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámenia kontrolných inštitúcií
Kontrola dodržiavania ust. zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov (ako súčasť riešenia hlavnej úlohy 10.2. ÚVZ SR: Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámenia kontrolných inštitúcií) v zariadeniach pre deti a mládež sa vykonáva v rámci štátneho zdravotného dozoru – od 1.01.2010–31.12.2010 sa

vykonalo celkom 100 kontrol (v zariadeniach pre deti a mládež vrátane stravovacích zariadení).
V praxi ide o sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov, a to predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou novelizácie zákona.
Konštatujeme, že prevádzkovatelia zariadení pre deti a mládež si povinnosti vyplývajúce z § 8, ods.3 citovaného zákona plnia – rešpektujú zákaz fajčenia a upozorňujú verejnosť na zákaz fajčenia oznamom umiestneným na viditeľnom mieste. Porušenia týkajúce sa plnenia ust. zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov zistené neboli.

Plnenie úloh, vyplývajúcich zo Špecializácie odborných činností ÚVZ SR
Oddelenie hygieny detí a mládeže Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch v roku 2010 neparticipovalo na plnení žiadnych úloh, ktoré vyplývajú zo Špecializácie odborných činností ÚVZ SR.

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie SR.

V rámci projektu odobrať 80 respondentom (40 mužov, 40 žien) krv na biochemické vyšetrenie (glykémia, C cholesterol, HDL cholesterol, LDL cholesterol, TGL, vykonať somatometrické a anamnestické vyšetrenia). Zistené údaje , jedálne lístky a dotazníky spracovať v programe „ALIMENTA“ Zosumarizované údaje zaslať na RÚVZ Poprad.
Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.
Cieľ
Gestor
ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR – pracoviská hygieny výživy
Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý **„Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“,** ktorého aktualizácia bola prijatá vládou SR v roku 17. decembra 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.
Etapy riešenia
I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi(február – november 2010)
III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2011).

Plnenie :
V súlade s obdržanou osnovou na spracovanie tejto úlohy v 1.polroku 2010 bolo do úlohy zapojených 80 respondentov (plánovaný počet je 80 respondentov). Všetkým 80 respondentom (stredne ťažko pracujúci v podnikoch okresu Nové Zámky a klienti základnej poradne zdravia RÚVZ Nové Zámky) bola odobratá krv na vyšetrenie a pomocou prístroja „ Reflotron“ a boli vykonané biochemické vyšetrenia na glykémiu, C. cholesterol, HDL – chol., LDL- chol., TGL a tiež somatometrické a anamnestické vyšetrenia (výška, váha, BMI,

obvod pásu, obvod bokov, WHR (pás/boky), TK – systolický, TK – diastolický jednotlivých respondentov).
Zistené údaje spolu s údajmi o spôsobe stravovania respondentov - 24 hodinové jedálne lístky a dotazníky boli vyhodnotené v počítači pomocou programu „ALIMENTA“. Údaje boli zaslané na spracovanie za kraj na RÚVZ Nitra.

3.2. Kontrola jodidácie kuchynskej soli
– zabezpečiť každý mesiac odobratie dvoch vzoriek soli podľa plánu odberov vo vybraných odberových miestach v okrese.

Etapy riešenia
I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie
na množstvo KJ, KJO3
- počet vzoriek: 2 vzorky

- časové obdobie: január - december 2010
II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
- časové obdobie: január – december 2010
III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom.
Realizačné výstupy
- údaje z monitoringu porovnať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu
u obyvateľov v SR (správa ako súčasť výročnej správy).

Plnenie : Odobratých a vyšetrených bolo **24 vzoriek soli.**

3.3.Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti
Cieľ
1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku
Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko
ÚVZ SR , RÚVZ v SR
Anotácia: Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity. Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovoleniek „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.
Etapy riešenia:
I. etapa: január 2009 - december 2010 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa: leto 2009 – kampane
III. etapa: 30. marec 2011 - záverečná správa

Plnenie : V roku 2010 bolo odobratých **13 vzoriek kozmetických výrobkov**. Z uvedených 13 vzoriek bolo 5 lakov na nechty (vyšetrené na prítomnosť akrylamidu) a **4 vzorky dekoratívnej detskej kozmetiky** (vyšetrených na Pb Cd Hg Ni) a **4 čistiace výrobky pre deti** (vyšetrenie na konzervačné látky) . Vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch. podmienkam platnej legislatívy.

3. 4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti
Cieľ
1. kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia,
2. kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR -Materiály a predmety určené na styk s potravinami.
Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie
RÚVZ v SR – odber vzoriek
Anotácia: Kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov
(PC dojčenské fľaše, plastové výrobky - misky, príbor, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď., keramické výrobky – misky, taniere, hrnčeky atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia. Zároveň bude kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť - dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.
Etapy riešenia:
I. etapa : január 2010 - december 2011 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa : 30. marec 2012 - záverečná správa
Plnenie : v súlade Viacročným národným plánom úradnej kontroly potravín-
Aktualizáciou na rok 2010 boli odobraté **2 plastové výrobky** (desiatové boxy) určené pre deti . Výrobky vyhovovali platnej legislatíve.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov
Plnenie :
Činnosť oddelenia: Pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín sa zameriavame na kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia v dozorovaných zariadeniach s dôrazom na zariadenia spoločného stravovania , prevádzky cukrární , lahôdok a rýchleho občerstvenia. V uvedených prevádzkach bolo od 1.1.2010 do 31.12.2010 vykonaných 1060 kontrol.
V zmysle prípisu zn. RKTA-7509/2010 zo dňa 12.10.2010, boli v termíne od 25.10. do 29.10.2010 v rámci mimoriadnej úlohy vykonané cielené kontroly dodržiavania zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov za RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch v zariadeniach spoločného stravovania v počte **35 kontrol** .

Zamestnanci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch, oddelenia hygieny výživy vykonali od 1.1.2010 do 31.12.2010 spolu **175 cielených kontrol** v zariadeniach spoločného stravovania, obchodných centrách a supermarketoch a výrobniach potravín v okrese Nové Zámky **so zameraním na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z.z.o ochrane nefajčiarov** .

Odber vzoriek pre riešenie nasledovných úloh :

Úloha 7.6. Sledovanie reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu
Bola zaslaná 1 vzorka na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave , výsledky rozboru boli vyhovujúce.
Úloha 7.8.Glutén v diétnych potravinách bola odobratá 1 vzorka bezlepkového výrobku a zaslaná na vyšetrenie na ÚVZ SR..Vzorka vyhovovala

Úloha 7.4.Radiačne ošetrené potraviny bola odobratá 1 vzorka (arašidy) a zaslaná na vyšetrenie na ÚVZ SR.. Vzorka vyhovovala.

Úloha 3.1.Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie SR.

V súlade s obdržanou osnovou na spracovanie hlavnej úlohy bolo do úlohy zapojených **54** respondentov (plán je 80 respondentov na rok 2010) respondentom (stredne ťažko pracujúcich v podnikoch okresu Nové Zámky a klienti základnej poradne zdravia RÚVZ Nové Zámky) bola odobratá krv na vyšetrenie a pomocou prístroja „ Reflotron“ boli vykonané biochemické vyšetrenia na glykémiu, C. cholesterol, HDL - chol., LDL - chol., TGL a ďalej boli vykonané somatometrické a anamnestické vyšetrenia (výška, váha, BMI, obvod pásu, obvod bokov, WHR (pás/boky), TK - systolický, TK - diastolický jednotlivých respondentov).
Zistené údaje spolu s údajmi o spôsobe stravovania respondentov - 24 hodinové jedálne lístky a dotazníky (údaje budú vyhodnotené v počítači pomocou programu „ALIMENTA“).

Úloha 3.2.Kontrola jodidácie kuchynskej soli
Bolo odobratých a vyšetrených 12 vzoriek soli.

Úloha 3.3.Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti
V I. polroku 2010 bolo odobratých **9 vzoriek kozmetických výrobkov** . Z uvedených 9 vzoriek bolo 5 lakov na nechty (vyšetrené na prítomnosť akrylamidu)) a 4 vzorky detskej kozmetiky (vyšetrených na Pb Cd Hg Ni). Vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch podmienkam platnej legislatívy.

Úloha 3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti - odber vzoriek výrobkov je naplánovaný na mesiac august .

Úloha 3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov - odber vzoriek výrobkov je naplánovaný na mesiac august.

Odber vzoriek pre riešenie nasledovných úloh :

Úloha 7.6. Sledovanie reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu
Bolo zaslaná 1 vzorka na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave , výsledky rozboru boli vyhovujúce.

Úloha 7.8.Glutén v diétnych potravinách bola odobratá 1 vzorka bezlepkového výrobku a zaslaná na vyšetrenie na ÚVZ SR..

Úloha 7.4.Radiačne ošetrené potraviny bola odobratá 1 vzorka a zaslaná na vyšetrenie na ÚVZ SR..

Úloha 10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných ištitúcií.

Činnosť oddelenia: Pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín sa zameriavame na kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia v dozorovaných zariadeniach s dôrazom na zariadenia spoločného stravovania, prevádzky cukrární, lahôdok a rýchleho občerstvenia.

Zamestnanci oddelenia hygieny výživy vykonali od 1.1.2010 do 30.6.2010 spolu **63** cielených kontrol v zariadeniach spoločného stravovania, obchodných centrách a supermarketoch a výrobniach potravín v okrese Nové Zámky so zameraním na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov .

Plnenie úloh, vyplývajúcich zo špecializácie odborných činností ÚVZ SR

Oddelenie hygieny výživy RÚVZ v súčasnosti neparticipuje na plnení žiadnych úloh, ktoré vyplývajú zo Špecializácie odborných činností ÚVZ SR.

Oddelenie sa podieľa na odbere vzoriek pre špecializované laboratórne činnosti akreditovaných laboratórií v rámci vyššie uvedených programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR (Glutén v diétnych potravinách, Sledovanie reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti , Sledovanie mykotoxínov a patulínu v potravinách pre dojčatá a malé deti, odber radiačne ošetrených potravín, odber materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami).

ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

6/1 Úloha – Národný imunizačný program SR – pravidelné povinné očkovanie je vykonávané proti jedenástim prenosných ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, pneumokokovým invazívnym ochoreniam, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. Okrem zaočkovanosti sa kontroluje aj evidencia a dokumentácia očkovania, postvakcinačné reakcie, kontraindikácie očkovania a dodržiavanie chladového reťazca pri manipulácii s vakcínami. Zo záverov previerky očkovania vykonanej k 31.08.2010 vyplynuli nasledovné výsledky:

Základné očkovanie detí proti DiTePe, VHB a HIb a Polio bolo vykonané na 99,6%. Prvé preočkovanie proti DiTePe bol vykonané na 46,6%, z titulu zrušenia jeho ďalšej realizácie od 1.1.2009. Druhé preočkovanie proti DiTePe bolo vykonané na 99,6%. Tretie preočkovanie detí proti DiTe a Polio bolo realizované na 99,7%. Základné očkovanie novorodencov proti TBC bolo vykonané na 98,7%. Preočkovanie tuberkulín negatívnych detí bolo vykonané na 100%. Základné očkovanie detí proti MMR bolo v ročníkoch 2007 a 2008 vykonané na 99,2% a 99,6%. Následné preočkovanie detí v 11. roku života proti MMR bolo vykonané

v ročníku narodenia 1998 na 99,8%. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je naďalej na dobrej úrovni, percento zaočkovania sa pohybuje od 91,6% - 100%. Taktiež očkovanie študentov SZŠ bolo vykonané na 100%. Taktiež 100% zaočkovanosť je u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek a hemodialyzovaných pacientov. Očkovanie proti VHB u vybraných skupín osôb vystavených zvýšenému riziku nákazy VHB, bolo vykonané u 18 kontaktov nosičov HBsAg a u 79 chovancov zariadení pre mentálne postihnutých. Očkovanie proti chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb, bolo vykonané proti chrípke u 784 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 89,5%, proti invazívnym pneumokokovým nákazám u 100 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 11,4%. Proti pandemickej chrípke A/California/7/2009 (H1N1)2009 bolo zaočkovaných 34 detí do 15 rokov života, 66 zdravotníckych pracovníkov a 749 ostatných obyvateľov okresu. U odporúčaného očkovania, alebo očkovania na žiadosť rodičov u detí do 15 rokov života bolo očkovanie vykonané celkovo u 1785 detí, z toho – 315x proti Kliešťovej encefalitíde, 824x proti sezónnej Chrípke, 34x proti pandemickej Chrípke, 203x proti VHA, 60x proti VHB, 21x proti VHA+VHB, 9x proti Meningokokovej meningitíde a 48x proti infekciám vyvolaným Streptococcus pneumoniae, 94x proti Rotavírusovým infekciám, 104x proti Varicelle a 73x proti rakovine krčka maternice.

6/2 Úloha – surveillance infekčných chorôb - je vykonávaná v súlade s pracovným plánom na rok 2010 akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia. Aktívnym výkonom surveillance je zabezpečovaná vysoká úroveň ochrany obyvateľov pred infekčnými ochoreniami s dodržaním etických hodnôt a kódexov správania. Je zabezpečená aktívna spolupráca s laboratórnymi zložkami v rámci okresu, krajskými pracoviskami a s jednotlivými NRC. K zlepšeniu hlásenia infekčných ochorení praktickými lekármi jednotlivými oddeleniami FNsP i laboratórnymi zložkami sú vykonávané pravidelné kroky. Cestou systému rýchleho varovania sú prezentované i prijímané dôležité informácie o epidemiologickej situácii v rámci SR, ako i o mimoriadnych situáciách prezentovaných cestou ECDC a WHO. K zlepšeniu informovanosti a edukácie verejnosti je aktívne dávaný do povedomia informačný systém EPIS, ďalšie dôležité informácie sú prezentované na internetovej stránke RÚVZ a pravidelne uverejňované v okresných i krajských médiách.

6/3 Úloha – Informačný systém prenosných ochorení - systém posilnenia surveillance a kontroly infekčných ochorení je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, ktorý bol v súlade s požiadavkami EÚ inovovaný. Bol prepracovaný na základe podkladov z terénnych epidemiologických pracovísk jednotlivých vybraných RÚVZ v SR. Poskytuje možnosti centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne. Taktiež centrálnej databázy prípadov akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení hlásených hromadne. Ďalej je tu vedená centrálna databáza vykonaných vyšetrení v NRC v rámci projektu systému rýchleho varovania. Cestou novelizovaného informačného systému EPIS je zabezpečovaný systematický zber, sumarizácia a analýza informácií o infekčných ochoreniach, a o monitorovaní zdravia obyvateľov. Na základe podrobných databáz údajov sú spracované kvalitné výstupy a podrobné správy - informácie o epidemiologickej situácii na Slovensku. Tieto, ako i ďalšie odborné informácie sú voľne prístupné občanom na internetovej stránke portálu Epidemiologického informačného systému.
Hlásenie infekčných ochorení cestou systému EPIS v priebehu roka 2010 realizovali dvaja lekári/1 praktický lekár pre deti a dorast a 1 praktický lekár pre dospelých/, ktorí aktívne využívajú možnosti elektronického hlásneho systému. V súvislosti so vznikom pandémie Novel Flu Virus /prasacej chrípky/ bolo od 1.05.2009 denne, vrátane víkendov do 1.3.2010 aktuálne podľa pokynov ÚVZ SR v Bratislave vykonávané hlásenie o aktuálnej epidemiologickej situácii cestou SRV.

6/4 Úloha – Nozokomiálne nákazy - je realizovaná celoročne s cieľom posilnenia prevencie, kontroly a znižovania výskytu prenosných ochorení – nemocničných nákaz súvisiacich s pobytom osôb v zdravotníckych zariadeniach. Redukciou príčin vzniku nemocničných nákaz, rezistencie bakteriálnych kmeňov na antimikrobiálne látky. Realizujú sa previerky štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré sú zamerané na kontrolu dodržiavania vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochranu zdravia. Aktívne sa realizujú stretnutia lekárov poverených sledovaním a analýzou NN v rámci „nozokomiálnych komisií“ v priebehu roka 2010 sa zasadnutie komisie uskutočnilo dňa 15.06.2010 a 23.11.2010. Operatívne sa rieši realizácia represívnych opatrení pri nedostatkoch zisťovaných v rámci FNsP s vedením nemocnice. Úroveň sledovania a hlásenia NN jednotlivými oddeleniami hodnotíme v priebehu roka 2010 ako dobrú. V dňoch 2.08 - 6.08.2010 bol zrealizovaný s lôžkovými oddeleniami FNsP v Nových Zámkoch II. ročník národnej kampane pod názvom „Hygiena a dezinfekcia rúk, ako prevencia šírenia MRSA“.

6/6 Úloha – mimoriadne epidemiologické situácie - je založená na rýchlej koordinovanej reakcii na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie. Rozvíjajú sa stratégie a postupy pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na okresnej a miestnej úrovni. Tieto môžu vzniknúť v súvislosti s napr. očakávanou pandémiou chrípky, alebo nečakanými bioteroristickými aktivitami, prípadne rozšírením staronových ochorení. Prioritnú úlohu na úrovni okresnej zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, ktorá sa opiera o vypracované krízové plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. Na úrovni okresu sú spracované aktualizované materiály „Okresný havarijný plán“ a „Okresný plán pre prípad pandémie chrípky“. V roku 2009 bola zriadená regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ v Nových Zámkoch. Zároveň bol vypracovaný i jej štatút a rokovací poriadok. Jej prvé zasadnutie sa uskutočnilo operatívne 13.10.2009, s programom venovaným súčasnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky A(H1N1) 2009. Vedúci oddelenia epidemiológie je členom Krízového štábu obvodného úradu Nové Zámky, v rámci ktorej sa aktívne dňa 25.11.2010 zúčastnil odbornej prípravy krízového štábu ObÚ Nové Zámky. Všetci pracovníci oddelenia epidemiológie boli podrobne oboznámení s materiálom „Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“. Ich súčasťou je i problematika aktuálnej informovanosti obyvateľov. Dôležitú úlohu zohráva kvalitný monitoring so zabezpečím systému rýchleho varovania, ktorý je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, v spolupráci s ECDC a WHO. V súvislosti so vznikom pandémie chrípky A(H1N1/) 2009 boli od 1.05.2009 do 1.3.2010 nepretržite vykonávané všetky opatrenia pre fázu 5 a 6 podľa „Pandemického plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“.

6/7 Úloha – enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDP – po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V roku 2010 sa vyšetrovanie uskutočnilo v ČOV Nové Zámky a ČOV Štúrovo. Boli odobraté vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV. Vykonaných bolo štrnásť odberov vzoriek odpadových vôd /7x ČOV Nové Zámky, 7x ČOV Štúrovo/ na vyšetrenie prítomnosti enterálnych vírusov. Poliovírusy v odobratých vzorkách dokázané neboli, bol však dokázaný 1x Echovírus 25 a 5x vírus Coxackie B 5.

6/8 Úloha - prevencia HIV/AIDS - Cielené aktivity vo vybraných kolektívoch študentov boli vykonané dňa 31.03.2010 na Základnej škole G.Bethlena v Nových Zámkoch, kde sa súťaže zúčastnilo 50 žiakov školy, dňa 12.04.2010 na Združenej škole Zdravotnícka ul. v Nových Zámkoch, kde za súťaže zúčastnilo taktiež 50 študentov školy, dňa 16.04.2010 na Základnej škole na Hradnej ul. ulici v Nových Zámkoch, kde sa súťaže zúčastnilo taktiež 50 žiakov školy a dňa 14.04.2010 na Strednej odbornej škole na Nitrianskej ul. v Nových Zámkoch, kde sa súťaže zúčastnilo taktiež päťdesiat študentov školy. Celkom v priebehu roka 2010 bolo do projektu zapojených 200 žiakov a študentov.

7/ Špecializácia odborných činností je založená na surveillance infekčných a chronických ochorení, identifikácii príčin, príprave preventívnych a represívnych opatrení, konzultačnej a metodickej činnosti i doškoľovania. Oddelenie epidemiológie vykonáva špecializované činnosti v spolupráci s pracoviskom ÚVZ SR v Bratislave v nasledovných oblastiach:
- imunizačný program
- surviellance poliomyelitídy
- surveillance osýpok, rubeoly a parotitídy
- surveillance pertussis
- surveillance chrípky
- surveillance meningokokových invazívnych ochorení
- surveillance HIV/AIDS
- surveillance alimentárnych infekcií
- surveillance vírusových hepatitíd
- problematika bioterorizmu a emergentných situácií
- problematika chronických ochorení, vrátane CINDI
- surveillance vybraných zoonóz, kliešťovej meningoencefa-
  litídy a hemoragických horúčok
- nozokomiálne nákazy
- sterilizácia, DDD a regulácia živočíšnych škodcov
- surveillance hemofilových a pneumokokových invazívnych
  infekcií

***8/* Výskumná úloha:**
V priebehu roka 2010 MUDr.Benko a RNDr.Matušková pokračovali v spolupráci s fi. GlaxoSmithKline z Belgicka a 9 obvodnými lekármi pre deti a dorast okresu Nové Zámky v zahájení fázy B štúdie OKAH 181 EXT179Y1 s očkovacou látkou /Varilrix/.
V priebehu roka 2010 MUDr.Benko a RNDr.Matušková realizovali v spolupráci s fi. GlaxoSmithKline z Belgicka a 7 obvodnými lekármi pre deti a dorast okresu Nové Zámky štúdiu s kombinovanou očkovacou látkou /DTPa-HBV-IPV/.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vedieme evidenciu rizikových prác v celoslovenskom programe ASTR, ktorý sa pravidelne aktualizuje. V okrese Nové Zámky v roku 2010 sú evidované rizikové práce vo výrobných závodoch a v súkromných firmách s celkovým počtom pracovníkov 2 442. Z tohto počtu vykonáva rizikové práce 609 žien.

Rizikové práce v 3. a 4. kategórii rizika podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií boli vyhlásené v 14 prípadoch, zrušenie rizikových prác bolo vykonané v 9 prípadoch. Evidencia rizikových prác v druhej kategórii rizika je vedená v 3 prípadoch. Počet pracovníkov, ktorí vykonávajú prácu na rizikových pracoviskách sa zvýšil o 20, z tohoto počtu o 13 žien z toho dôvodu, nakoľko sme sa v priebehu roka zamerali na prehodnotenie jestvujúcich rizikových prác. Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na rizikových pracoviskách sa kládol dôraz na zaraďovanie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskych prehliadok, na poskytovanie, používanie a údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, na pravidelnú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia a na vypracovanie aktuálnych prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce bol vykonaný v 30 prípadoch a bol medzi inými zameraný aj na dodržiavanie povinnosti zamestnávateľov o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby vyplývajúcej zo Zákona NR SR č. 140/2008 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pi práci a o podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a od 1. mája 2010 podľa Zákona č. 132/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Sankcie za neplnenie povinnosti zamestnávateľov za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce neboli uložené.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sme sa zameriavali na uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, v znení Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z a od 1.apríla 2010 na účinné články Zákona NR SR č. 67/2010 o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon).

Vo firme Osram, a.s. Komárňanská cesta 7 v Nových Zámkoch sme vykonali štátny zdravotný dozor, zameraný na uplatňovanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1 907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH).

V okrese Nové Zámky sa veľmi jedovaté, alebo jedovaté látky a prípravky nevyrábajú. Pri zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami sme vykonali štátny zdravotný dozor v 2 prípadoch. Používanie veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov podľa jednotlivých druhov a skupín (hlavne pri leteckej aplikácii) sa vykonáva podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“. Rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pri výkone dezinsekcie a deratizácie sme nevydali ani v jednom prípade.

Pri došlých hláseniach o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov preverujeme u fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb dodržiavanie uvedeného Nariadenia vlády. Mimoriadne situácie, ani havárie sa v okrese Nové Zámky nevyskytli.

Odbornú prednášku pre pracovníkov v poľnohospodárstve na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pracovníci RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch nevykonali ani v jednom prípade.

Od 1.9.2007 - od platnosti Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch zriadená komisia na preskúšanie

odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami podľa Nariadenia Vlády SR č. 360/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a o obsahu osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

Na zaplavených územiach okresu Nové Zámky sa pravidelne vykonávali postrekové práce proti výskytu komárov. Vykonávali ich dve firmy a to : Asanas spol. s.r.o. Nánanska 52, 943 01 Štúrovo a Biodeconta spol. s r.o. Štefánikova trieda 80, 949 01 Nitra. Postrekové práce sa vykonávali prípravkom Kontakt.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa taktiež zameriavali na vyhľadávanie pracovísk s vyskytom karcinogénnych a mutagénnych faktorov a na dodržiavanie ustanovení Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov, v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.

Od 1.4.2010 2010 boli zrušené pracoviská vo firme Smurfit Kappa a.s. Štúrovo, Továrenská 1 Štúrovo, kde sa vyskytovali pracoviská s výskytom karcinogénnych faktorov.

V okrese Nové Zámky sa vyskytujú dve ambulancie klinickej onkológie a vnútorného lekárstva (na ul. SNP 42/A v Nových Zámkoch a vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou na Slovenskej 11 v Nových Zámkoch), ktoré slúžia aj na podávanie cytostatík. Ďalej v prvom polroku 2010 vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou na Slovenskej 11 v Nových Zámkoch bola zriadená lôžková časť klinickej onkológie, kde sa taktiež podávajú cytostatiká.

V okrese Nové Zámky pracuje na rizikových pracoviskách šesť pracovníkov s výskytom karcinogénov. Búracie práce (odstránenie strešnej krytiny zo stavieb), kde sa vyskytuje v stavebnom materiáli azbest boli vykonané v 3 prípadoch. Túto prácu vykonali dve firmy Emtrade NR s.r.o. Vašinova 14 Nitra a Enerbyt s.r.o. Lipová 1/939 Štúrovo), ktoré vlastnia kladné rozhodnutie na vykonávanie týchto prác od Úradu verejného zdravotníctva SR, Trnavská cesta, 52 Bratislava. Odstraňovanie azbesto cementových materiálov v bytovom fonde v okrese Nové Zámky, ktoré obhospodarujú bytové družstvá a správcovské spoločnosti vykonávajú firmy, ktoré majú na túto činnosť oprávnenie.

V okrese Nové Zámky bola zriadená v Enerbyt s.r.o. Lipová 1, 943 01 Štúrovo pracovná skupina, na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Firma získala oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva SR rozhodnutím čísla OPPL/3994/2010-Fe zo dňa 18.5.2010.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V okrese Nové Zámky v roku 2010 neboli vyhlásené rizikové práce s výskytom z nadmernej psychickej záťaže. V jednom prípade a to u pracovníkov Hypermarketu Tesco na Nitrianskej ceste 111/A v Nových Zámkoch, evidujeme práce z titulu psychickej záťaže v druhej kategórii rizika.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V okrese Nové Zámky sa v roku 2010, ani v minulých rokoch nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na dlhodobé jednostranné nadmerné zaťaženie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu roka sme sa zamerali na pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie. Ďalej vo firme Roffelsen Plastics Slovakia, s.r.o. Novozámocká 104 Nitra, pracovisko Nitrianska 59, Šurany, ktorá sa zaoberá výrobou prádelných šnúr vykonávame pravidelne

štátny zdravotný dozor, nakoľko je tu predpoklad, že u pracovníkov môže vzniknúť podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiaca s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V okrese Nové Zámky sa v priebehu roka 2010, ani v minulých rokoch nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice najmä na tých pracoviskách, kde sa pracuje s bremenami. Cielene na dodržiavanie požiadaviek NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na prácu s bremenami požadujeme od firiem, kde sa pracuje s bremenami vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku na prácu s bremenami.

2.2. Sledovanie pracovných podmienok, režimu práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Na uvedenú problematiku sme sa zamerali v uplynulom období v 3 prevádzkach a to : Peti Press, a.s. Lazaretská 12 Bratislava, kancelária v Dome Fubor, M.R. Štefánika 4 Nové Zámky, KORUND desktop, spol. s r.o. Mlynské Nivy 36, Bratislava, prevádzka na vykonávanie reklamnej a propagačnej činnosti Považská ul. Č. 18 Nové Zámky a Mgr. Silvia Kaláziová, Reklamná agentúra – ART, Devínka ul. Č. 20 Nové Zámky. Celkovo bolo sledovaných 54 pracovných miest, kde sa pracovalo so zobrazovacími jednotkami.

Pri práci so zobrazovacími jednotkami neboli zistené závažné nedostatky, menšie nedostatky sa zamestnávatelia snažili ihneď odstrániť. Častejšie sa vyskytujúcim nedostatkom bolo nezabezpečenie skríningového vyšetrenia očí a zraku pred zaradením pracovníka na prácu so zobrazovacími jednotkami u tých pracovníkov, ktorí nenosia okuliare. Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo použitých 71 dotazníkov informovanosti zamestnancov. S vedením firiem a s pracovníkmi sa pri vypĺňaní dotazníkov informovanosti dobre spolupracovalo.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok (2. etapa).

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru od 2. štvrťroku 2010 upozorňovali súkromných podnikateľov na dodržiavanie Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1 907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok. V okrese Nové Zámky sa zatiaľ nevyskytuje výrobca, ani dovozca chemických látok.

Vo firme Osram, a.s. Komárňanská cesta 7 Nové Zámky sme v priebehu roka vykonali štátny zdravotný dozor, zameraný na dodržiavanie požiadaviek citovaného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES). Firma je následným užívateľom chemických látok a chemických zmesí, pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené nedostatky.

F . OBLASŤ PODPORY ZDRAVIA

CHARAKTERISTIKA

Podpora zdravia je významnou súčasťou verejného zdravotníctva, je to proces umožňujúci jednotlivcovi a spoločnosti prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Poslaním podpory zdravia je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov a zároveň zvýšenie kvality života ľudí pozitívnym ovplyvnením spôsobu života. Podpora zdravia zahŕňa komplexný proces systémov vo vzťahu k posudzovaniu zdravotného stavu od

jednotlivca k spoločnosti. Z toho vyplýva nutnosť pôsobenia na viacerých úrovniach – na obecnej, regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni a taktiež na úrovni rezortov vlády SR, jednotlivých organizácií a ďalších zložiek spoločnosti, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

Ad 1: **Iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané WHO.**
Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia, mobilizovať obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

- Zorganizovali sme zdravotno-výchovné intervencie s využitím všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia pre vybrané skupiny obyvateľov okresu s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou; prednášky: „Zdravý životný štýl"- 4x
  ,,Pitný režim" – 2x
  ,,Alkohol a fajčenie"- 2x
  ,, AIDS" - 3x
  ,, Pohyb"- 3x
- v miestnych masmédiách sme uverejnili prednášky, šoty, reprodukované prednášky a využili sme možnosť vysielania zdravotno-výchovných videofilmov z tvorby odborníkov NCPZ; uverejnenie článkov a spropagovanie „Svetového dňa darcov krvi" 1x

naďalej sme pokračovali v zdravotno-výchovných aktivitách Svetových dní zdravia, ktoré sa nám niekoľko rokov osvedčili hlavne v spolupráci so strednými školami, Miestnym spolkom SČK, Centrom voľného času, Zväzom pacientov postihnutých civilizačnými ochoreniami, Domovom dôchodcov, Domovom – penziónom pre dôchodcov .V spolupráci so Slovenskou akadémiou vzdelávania sme spolupracovali na projekte ,,MOST" a projekte ,,Vzdelaný pacient."

Ad 2: rozvíjať poradensko-konzultačnú činnosť na úseku ochrany a podpory zdravia v Poradenských centrách zdravotnej výchovy a podpory zdravia (PCZVPZ) za účelom vedenia obyvateľstva k zdravému životnému štýlu.
Cieľ: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania sa klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva zameraného na prevenciu zdravotných problémov minimalizovaním rizikových faktorov zdravia.

- Pokračovali sme v poradenskej činnosti podľa koncepcií PCZVPZ s využitím rozšírenej spolupráce s ostatnými odbormi RÚVZ;
- naďalej sme spolupracovali so štátnymi a neštátnymi odborníkmi a všeobecnými obvodnými lekármi okresu v rámci monitorovania negatívnych rizikových faktorov životného štýlu obyvateľstva;
- priebežne sme vykonávali v PCZVPZ skríning lipidového metabolizmu, somatické a antropometrické vyšetrenia:, počet vyšetrených :569 osôb, vyšetrenie TK: 569, 569 vyšetrení celkového tuku tukomerom, 317 stanovení BMI na základe telesnej výšky a váhy. Pre cielené poradensko-konzultačné intervencie a cielenú intervenciu pri prevencii civilizačných ochorení; počet individuálnych konzultácii: 42x.
- počas nezmenených ordinačných hodín sme naďalej poskytovali širokej verejnosti služby v Poradni zdravia;

V Poradni pre tehotné matky – Klub matiek:

- naďalej sme pokračovali v spolupráci s Klubom matiek a neonatologickou ošetrovateľkou Mgr. Maďarovou z novorodeneckého oddelenia NsP Nové Zámky na úrovni

informovania mamičiek o mieste a čase konania klubu, zapožičiavania ZV videofilmov s tematikou gravidity a pôrodu v počte: 35 ks a poskytovania zdravotno-výchovných materiálov s dôrazom na výživový , imunologický a psychologický význam dojčenia pre dieťa; v počte 18 ks

- psychoprofylaktická príprava gravidných žien na pôrod a dojčenie sme pokračovali v spolupráci s neštátnou psychologickou poradňou PhDr. Verešovej; počet odporučených mamičiek : 31.

V rámci ostatných poradní zdravia:

- vypracovali sme letáky, propagačné materiály a 4 odborné články /Prevencia chrípky, Prestaň a vyhraj, Úrazovosť detí na cestách, Svetový deň darcov krvi/so zameraním na témy WHO i aktuálnu zdravotno-výchovnú problematiku ktoré sme pravidelne uverejňovali v miestnych a okresných masmédiách Castrum Novum, Naše Novosti a Štúrovo a okolie;
- cielene sme spolupracovali so zdravotníckymi i nezdravotníckymi organizáciami;:

Ad 3 :Využívať vhodné formy a spôsoby informovania obyvateľov okresu o výsledkoch činnosti RÚVZ a problémoch životného štýlu pôsobiacich na ich zdravie, monitorovať zdravotné uvedomenie a správanie sa jednotlivých skupín obyvateľstva v záujme zisťovania aktuálnych potrieb, foriem a rozsahu ZV intervencií.
Cieľ: Zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány, organizácie i dobrovoľné združenia na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva, získať spätné informácie o stave uvedomenia a záujme.

- zapojili sme sa do celoslovenského projektu „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“
- zapojili sme sa do projektu,, Ovocie do škôl“ a takisto do projektu ,,BECEP“
- spolupodieľali sme sa na sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie ako súčasť spolupráce s oddelením HV; počet vyšetrených: 183 ľudí
- v rámci programu „Zdravé pracoviská“ sme uskutočnili odbery a odborné poradenstvo zamestnancom inštitúcií, ktoré nás o to požiadajú; počet vyšetrených: 9 ľudí
- podľa výsledkov ukazovateľov sme vypracovali aktuálne a vhodné formy a spôsoby účinnej zdravotno-výchovnej intervencie s cieľom zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva okresu so získaním spätnej väzby a prehľadu o zdravotnej uvedomelosti a postojov k zdraviu;
- v záujme informovania obyvateľov o výsledkoch činnosti RÚVZ v účinnej ochrane a podpore zdravia a problémov životného štýlu sme informovali miestne a okresné masmédiá a káblovú televíziu 4x
- masmédiá sme využili aj na podnietenie aktívnej zainteresovanosti štátnych orgánov a organizácií na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva;
- zúčastnili sme sa v spolupráci s NTS Nové Zámky na odberoch v rámci ,, Svetového dňa darcov krvi““ Nové Zámky, (počet vyšetrených 50)
- v spolupráci so Slovenskou akadémiou vzdelávania v Nových Zámkoch pri príležitosti Celosvetového dňa zdravia ,,MOST“ a prebiehajúceho projektu ,,Vzdelaný pacient“ sme vyšetrili 104 klientov na glukózu a cholesterolu .a stanovenie BMI.
- V spolupráci so zdravotnou poisťovňou UNION sme vyšetrili 187 klientov / cholesterol, .glukóza /

Ad 4 :Zdravotno-výchovne podporovať dané priority aktualizovaného NPPZ a NEHAP a realizovať úlohy vyplývajúce z harmonogramu NPPZ (Projekty č.19-21).

Cieľ: Vyššia efektivita celospoločenských zdravotníckych, zdravotno-výchovných aktivít primárnej prevencie aktualizovaného NPPZ, ktorej predpokladom je riešenie aktuálnych problémov na úrovni regiónov.

- Oddelenie podpory zdravia sa spolu podieľalo na aktívnej podpore zdravia s hlavným zameraním na priority NPPZ a projekty WHO. Naše úsilie bolo zamerané hlavne na projekty Zdravé školy, Zdravé mestá, Zdravie podporujúce pracoviská a Zdravá voda;
- OPZ a PCZVPZ sa v spolupráci so všetkými oddeleniami RÚVZ sa podieľalo na výchove a vzdelávaní v podpore zdravia a na zvyšovaní zdravotnej uvedomelosti obyvateľov okresu na všetkých úrovniach populácie v rámci projektov ochrany zdravia obyvateľstva;

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. 1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

V rámci Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III) je implementovaný Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho štyri regionálne prioritné ciele. V rámci týchto cieľov sú plnené ďalšie aktivity:

Pitná voda

Okres Poprad

Napojenosť obyvateľstva na verejný vodovod v okrese Poprad je 95,5 %, verejné vodovody sú väčšinou v správe Podtatranskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti a.s. Poprad, niektoré vodovody vo Vysokých Tatrách sú v správe liečebných ústavov.

Podľa vypracovaného harmonogramu bolo v rámci úlohy 1.6 monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku odobratých 68 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 5,9 % (vodovod Vyšné Hágy, Gerlachov, Tatranská Lomnica, Tatranská Javorina).

Z verejných studní je v okrese Poprad zásobovaných cca 620 obyvateľov, a to v obci Vydrník, ktorá ako jediná v okrese nemá verejný vodovod (stavba vodovodu je dlhodobo v štádiu príprav). Z verejnej studne v obci Vydrník bola odobratá 1 vzorka vody, v ktorej bola opakovane preukázaná mikrobiologickú závadnosť. Okrem toho bolo odobratých 5 vzoriek vody z verejných studní v ďalších obciach (Spišský Štiavnik, Švábovce, Liptovská Teplička, Jánovce), ktoré boli taktiež závadné.

V okrese Poprad boli odobraté 4 vzorky vody z minerálnych prameňov, všetky boli chemicky závadné (arzén).

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 13 vzoriek vôd z vodných zdrojov so závadnosťou 0 % (Studený potok, potok Štiavnik, Štrbský vodovod, Šuňavský vodovod, Tatranská Javorina, Vernár, Tatranská Lomnica, Tatranský skupinový vodovod).

Po mimoriadnej zrážkovej činnosti v mesiacoch máj a jún 2010 došlo k povodniam vo viacerých obciach okresu (Ždiar, Poprad – Matejovce, Vikartovce, Hranovnica, Spišský Štiavnik, Kravany, Lučivná). Pri povodniach nedošlo k ohrozeniu zdrojov pitnej vody, ktoré slúžia na hromadné zásobovanie obyvateľstva. Odobraté boli 3 vzorky pitnej vody z verejných vodovodov, všetky boli nezávadné.

Okres Kežmarok

V okrese Kežmarok je napojených na verejné vodovody 81,2 % obyvateľov. V správe obcí sú 4 vodovody (Osturňa, Zálesie, Lendak, Ihľany), ostatné sú v správe PVPS a.s. Poprad.

Pri plnení úlohy 1.6 – monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku bolo vyšetrených v okrese Kežmarok 53 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 15,1 % (8 vzoriek - vodovod Reľov, Osturňa, Zálesie, Abrahámovce, Spišská Belá, Huncovce).

Verejné studne na zásobovanie pitnou vodou využíva v okrese Kežmarok asi 3,6 % obyvateľov z celkového počtu obyvateľov okresu Kežmarok – predovšetkým v obciach Bušovce, Havka, Hradisko, Jurské, Malá Franková, Podhorany, Veľká Franková, Výborná.

Z verejných studní v okrese Kežmarok bolo odobratých celkovo 15 vzoriek, z toho bolo 13 závadných (86,7 %). Väčšinou sa jednalo o mikrobiologickú závadnosť, v obci Jurské a Bušovce aj vyšší obsah železa a mangánu.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli v okrese Kežmarok vyšetrené v mesiaci máj a jún 2010 pri mimoriadnych povodniach 3 vzorky vody z verejných vodovodov, z ktorých 2 boli závadné (66,7 % - vodovod Osturňa a Zálesie) a 25 vzoriek vody z verejných

a individuálnych studní so závadnosťou 72 % (18 vzoriek). Povodňami boli postihnuté najviac tieto obce: Kežmarok, Ľubica, Záľubica, Jurské, Holumnica, Ihľany, Podhorany, Spišská Stará Ves, Jezersko, Spišská Belá, Osturňa, Červený Kláštor, Vlková.

Okres Levoča

V okrese Levoča napojenosť na verejný vodovod predstavuje 84,3 %. Verejné vodovody sú v správe PVPS a.s. Poprad (10 verejných vodovodov), 1 verejný vodovod je v správe VVS a.s. Košice (Vyšný Slavkov) a 11 verejných vodovodov je v správe obcí.

V rámci úlohy 1.6 – monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku bolo v okrese Levoča odobratých 68 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 17,6 % (12 vzoriek - vodovod Vyšný Slavkov, Olšavica, Poľanovce, Nižné Repaše, Spišský Hrhov, Pavľany, Levoča, Jablonov, Spišské Podhradie).

Z verejných studní v okrese Levoča boli odobraté 3 vzorky pitnej vody so závadnosťou 100 % (v obci Doľany - Rožkovce).

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo pri povodniach v mesiaci máj a jún 2010 odobratých 5 vzoriek vody z verejných vodovodov so závadnosťou 20 % - (1 vzorka) a 1 vzorka zo studne, ktorá bola nezávadná. Povodňou boli postihnuté najmä obce Levočské Lúky, Vyšný Slavkov, Dravce a Dlhé Stráže.

Voda na kúpanie

Prírodné kúpacie oblasti

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade sa nenachádza prírodná kúpacia oblasť, ktorá by bola vyhlásená Krajským úradom životného prostredia.

V okrese Levoča v k.ú. Mesta Levoča – Levočská dolina je v areáli vodnej nádrže vyhradená časť vodnej plochy, ktorá je sporadicky využívaná na kúpanie. V tejto lokalite je k dispozícii základné vybavenie – zariadenia pre osobnú hygienu, bufet, športové plochy.

Umelé kúpaliská

V okresoch Poprad a Kežmarok sa nachádzajú umelé kúpaliská jednak ako súčasť ubytovacích zariadení s celoročnou prevádzkou a jednak ako komplexné areály s využívaním niektorých bazénov celoročne, iných len sezónne (Aquacity Poprad, TK Vrbov).

Pred letnou turistickou sezónou 2010 bola zaslaná správa o pripravenosti umelých kúpalísk na letnú turistickú sezónu na ÚVZ SR. Každý týždeň počas LTS boli podávané hlásenia o prevádzke, kvalite bazénovej vody a mimoriadnych situáciách na kúpaliskách. Po skončení LTS bola zaslaná v zmysle pokynov správa o priebehu LTS na ÚVZ SR.

Okres Poprad

V okrese Poprad eviduje RÚVZ 25 umelých celoročných kúpalísk s počtom vnútorných bazénov 30 a 6 vonkajších bazénov (v areáli Aquacity Poprad 5 bazénov a 1 bazén v hoteli Hubert v Gerlachove).

Z vonkajších a vnútorných bazénov v areáli Aquacity Poprad bolo celkovo odobratých 66 vzoriek bazénovej vody so závadnosťou 12,1 % (8 vzoriek) – väčšinou prekročená hodnota voľného a viazaného chlóru. Z ostatných bazénov s celoročnou prevádzkou bolo odobratých 55 vzoriek bazénovej vody so závadnosťou 29,1 % (16 vzoriek) – napr. Hotel Borovica Štrbské Pleso, Hotel Hubert Gerlachov, Hotel Amália Nová Lesná, ŠÚDTaRCH Dolný Smokovec, Hotel Odborár Tatranská Lomnica, Hotel Hutník Tatranské Matliare

a Hotel Kolowrat Tatranská Javorina. Jednalo sa o chemickú závadnosť predovšetkým v ukazovateľoch voľný a viazaný chlór.

Okres Kežmarok

V okrese Kežmarok bola sledovaná kvalita bazénovej vody v netermálnych bazénoch v ubytovacích zariadeniach: Hotel Kontakt v Starej Lesnej, Hotel TEKO Šarpanec v Spišskej Belej, Hotel International vo Veľkej Lomnici, Hotel Hills v Starej Lesnej a v termálnych bazénoch Termálneho kúpaliska vo Vrbove.

Na Termálnom kúpalisku vo Vrbove bolo celoročne v prevádzke päť bazénov – plavecký, kľudový, motýľ, výplavový a Lienka. Od 19. 6. 2010 boli v prevádzke detské bazény a rekreačný bazén. Od 1. 7. 2010 bol využívaný detský zadný bazén a bazén s tobogánom.

Na Termálnom kúpalisku vo Vrbove bolo odobratých 59 vzoriek bazénovej vody, z toho bolo 39 vzoriek závadných t.j. 66,1 % (väčšinou prekročená hodnota voľného a viazaného chlóru) – kľudový bazén, motýľ, výplavový a rekreačný bazén.

V ostatných bazénoch bolo odobratých 15 vzoriek bazénovej vody, z toho 5 vzoriek bolo závadných (33,3 %). Jednalo sa o prekročenú hodnotu viazaného chlóru (Hotel Golf International Veľká Lomnica a Hotel Eland Spišská Stará Ves, TEKO Šarpanec).

Okres Levoča

V okrese Levoča sa umelé kúpalisko nenachádza.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie SR v súlade s platnou legislatívou

Úloha vyhodnotená v bode 1.1.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch bola pravidelne sledovaná podľa vypracovaného harmonogramu v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane a podpore a rozvoji verejného zdravia a doplnení niektorých zákonov a NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, vo všetkých troch okresoch, spadajúcich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Poprade.

V okrese Poprad bolo odobratých v rámci monitoringu 68 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, pričom 4 vzorky (vodovod Gerlachov, Tatranská Lomnica, Tatranská Javorina, Vyšné Hágy) boli závadné (5,9 %) .

V okrese Kežmarok bolo odobratých 53 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov so závadnosťou 15,1 % (8 vzoriek z vodovodov Reľov, Osturňa, Zálesie, Abrahámovce, Spišská Belá, Huncovce).

V okrese Levoča bolo odobratých 68 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov s 17,6 % závadnosťou (12 vzoriek - Vyšný Slavkov, Olšavica, Poľanovce, Nižné Repaše, Spišský Hrhov, Pavľany, Levoča, Jablonov, Spišské Podhradie).

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami sa zameriavame na plnenie opatrení, ktoré vyplývajú z povinností zamestnávateľov. Jedná sa hlavne o dodržiavanie výsledkov lekárskych preventívnych prehliadok, ich intervaly a výsledky s prípadnými opatreniami napr. presun na inú prácu. Ďalej sa kontroly zameriavajú na dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov so zameraním na dodržiavanie náhradných opatrení na ochranu zdravia zamestnancov. V prípade ak zamestnávateľ nepredloží schválený prevádzkový poriadok alebo sa zistí zásadné porušovanie schválených prevádzkových poriadkov nasledujú sankčné opatrenia. V sledovanom období bolo uložených za tieto priestupky 26 blokových pokút.

Za obdobie prvého polroku bolo vydaných 17 rozhodnutí o rizikových prácach. Problémom aj naďalej zostávajú útlmové programy podnikov. Aj naďalej sa vedie evidencia rizikových prác za okresy Poprad, Kežmarok a Levoča.

Kontroly na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami zameriavame hlavne na plnenie povinností z hľadiska platnosti osvedčení o odbornej spôsobilosti osôb manipulujúcich s týmito látkami. Od začiatku roka sme vydali 14 rozhodnutí na odstránenie azbestu zo stavieb s vykonávaním po dobu nielen tohto ale aj budúceho roka.

V prvom polroku neboli žiadne návrhy zamestnávateľov na zaradenie prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže.

Za sledované obdobie prešetrujeme 1 prípad Epicondylitis rad. hum. l.dx. DNJZ, 1 prípad Sy. canalis carpi l.sin. (G 56.0) a 1 prípad Laesio menisci med. gen. l.sin. degenerat. laesio LCA l.sin. part. chron. traum., sinovitis geni l.sin.(MRI verif.), Arthrosis pat. fem. bilat. (Rtg), Chondropathia gen. l.sin. v.s., VAS C, Th, LS obl. chrbtice.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Pracovníci oddelenia pri každom ŠZD sa okrem iného zameriavajú na dodržiavanie uplatňovania NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Štandartné podmienky pre prácu so zobrazovacími jednotkami sú vytvárané hlavne u novootváraných prevádzkach.

2.3. Zdravé pracoviská.

V rámci zdravých pracovísk bolo v spoločnosti Chemosvit, a.s. vyšetrených 250 pracovníkov v rámci základnej poradne zdravia.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie obyvateľov SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Sledovanie výživového stavu:

Projekt pokračuje na základe schválenej metodiky v programe ALIMENTA 2. V rámci RÚVZ Poprad bolo spolu vyšetrených 80 klientov stredne ťažkej práce v 2 vekových kategóriách mužov a žien:

a) stredne ťažká práca ženy – veková kategória 19-34 r. v počte 20
b) stredne ťažká práca ženy – veková kategória 35-54 r. v počte 20
c) stredne ťažká práca muži – veková kategória 19-34 r. v počte 20
d) stredne ťažká práca muži – veková kategória 19-59 r. v počte 20

Projekt poskytol informácie o energetickej hodnote, o spotrebe základných živín (tukov, cukrov, bielkovín), o spotrebe hrubej vlákniny z potravín, spotrebe cholesterolu z potravín, príjme tekutín, príjme NaCl, výsledky somatického dotazníka (WHR, BMI, váha, výška), klinicko-biochemický dotazník (výsledky cholesterolu, LDL, HDL, triglyceridov, glukózy, aterogenného indexu). Ďalej projekt poskytol informácie o spracovaní dotazníka z údajov o stravovacích zvyklostiach, spotrebe jednotlivých potravinových komodít, pohybovej aktivite a vplyve stresu na organizmus.

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Etapy riešenia:

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie KJ, KJO_3. Spolu bolo odobratých 7 vzoriek (4 z domácej produkcie a 3 zahraničnej produkcie), všetky vyhoveli pre obsah KJ, KJO_3.

3. 3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Úloha: „Zubné pasty pre detskú populáciu – dôkaz/stanovenie fluoru a DEG + označovanie“. Spolu bolo odobratých a vyšetrených 5 druhov zubných pást pre deti, všetky vyhoveli ust. NV SR č. 658/2005 Z. z.
Úloha: „Kozmetické výrobky na farbenie vlasov a pokožky“, bolo vyšetrených 5 vzoriek chémia + označovanie, všetky vyhoveli ust. NV SR č. 658/2005 Z. z.
Úloha: „Dôkaz/stanovenie konzervačných látok v kozmetických výrobkoch pre detskú populáciu (čistiace výrobky)“, boli odobraté 4 vzorky na chemické, mikrobiologické vyšetrenie a kontrolu označovania, všetky vyhoveli ust. NV SR č. 658/2005 Z. z.
Úloha: „Kontrola správnej výrobnej praxe“, bola vykonaná 1 kontrola dodržiavania zásad správnej výrobnej praxe u výrobcu kozmetického výrobku podľa STN EN ISO 22716.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 28 kontrol, z toho 3 veľkoobchodné sklady, 1 distribučný sklad, 2 výrobcovia kozmetických výrobkov, 22 v maloobchodných predajniach kozmetických výrobkov a drogérie v maloobchodných predajniach.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Spolu bolo odobratých: 30 vzoriek, všetky vyhoveli hygienickým požiadavkám
- 3 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na Aflatoxín M_1
- 3 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na Aflatoxín B_1 a patulín
- 5 vzoriek na dusitany a dusičňany (ostatné potraviny na výživu dojčiat a malých detí)
- 5 vzoriek potravín na počiatočnú výživu dojčiat na obsah kadmia, olova, ortuti
- 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka – na rezíduá prípravkov na ochranu rastlín
- 2 vzorky konzervovaných pokrmov pre dojčatá a malé deti s obsahom zeleniny, alebo cereálií na akrylamid
- 10 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na mliečnom základe – mikrobiológia

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR – odber vzoriek a RÚVZ so sídlom v Poprade bude zabezpečovať laboratórne vyšetrenie a vyhodnotenie vzoriek

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

V roku 2010 na laboratórne vyšetrenie bolo odobratých 52 vzoriek, z toho 26 vzoriek obalových materiálov a 26 vzoriek potravín zabalených v papierových a kartónových obalových materiáloch.

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Poprade

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Ide o celoštátny prieskum telesného vývoja detí do 18 rokov veku. RÚVZ v rámci SR túto úlohu v r. 2010 neplnili. V priebehu r. 2010 gestor úlohy – ÚVZ SR zabezpečil prípravu po metodickej a odbornej stránke pre realizáciu VII. Celoštátneho antropometrického merania (na r. 2011). Podľa doterajších informácií budú obsahy hárkov pre vypĺňanie údajov zjednodušené.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o počet úrazov za posledné dva roky, či úraz si vyžadoval lekárske ošetrenie, hospitalizáciu, ktorá časť tela bola poranená, aký bol mechanizmus vzniku úrazu, o aký druh úrazu išlo, závažnosť úrazu, následky úrazu, prípadne či sa jednalo o dopravný úraz.

Do výberu (podľa kritérií pre štatistické hodnotenie) boli vybrané deti predškolského veku (30), mladšieho školského (60) a staršieho školského veku (60), spolu 150 detí. Bola splnená aj podmienka, že polovicu súboru majú tvoriť deti z vidieckych zariadení (MŠ Lendak, ZŠ Spišské Bystré) a druhú polovicu deti z mestských predškolských a školských zariadení (ZŠ G. Haina Levoča a MŠ Spišská Belá). Do projektu boli zapojené všetky RÚVZ v SR.

Zo získaných údajov z jednotlivých RÚVZ v SR gestor úlohy - ÚVZ SR spracoval výsledky. Do súboru bolo celkovo zapojených 5535 respondentov vo vekových skupinách 3-6 ročných, 7-10 ročných a 11-14 ročných. Výskyt jedného úrazu (82,3% detí), 2 úrazy (12%) a výskyt troch a viac úrazov uviedlo malé percento (3,6%-0,1%). Podľa mieri závažnosti úrazu si 56,1% úrazov vyžiadalo lekárske ošetrenie a u 11,5% úrazov bola potrebná hospitalizácia, dĺžka hospitalizácie cca 1 týždeň u 39,9% úrazov a dlhodobú hospitalizáciu (6-8týždňov) si vyžadovalo 19% - 1,3% úrazov.

Predchádzanie úrazovosti si vyžaduje efektívnu prevenciu. Podľa vyjadrenia gestora úlohy budú navrhnuté účinné intervenčné opatrenia na zníženie výskytu závažných poškodení zdravia.

Ukončenie projektu – r. 2010

4.3.Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Podľa gestora úlohy – VÚDPaP a ÚVZ SR a ich požiadaviek bol vykonaný monitoring za účelom zistenia trendov vývoja v danej oblasti a porovnanie s európskymi krajinami. Veľkosti súborov a obdobie sledovania určil gestor úlohy.

V polovici marca r. 2010 bol zabezpečený zber údajov. V našom regióne bola do výberu zaradená Základná škola Ždiar s predpísaným počtom 87 žiakov (z 5. až 9. ročníka). Anonymita údajov bola zaručená. Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR do Bratislavy a v súčasnosti sa získané údaje štatisticky spracovávajú.

Naše RÚVZ tak, ako v roku 2009, si zabezpečilo v prvej polovici r. 2010 na regionálnej úrovni opakované monitoringy a zbery údajov o tabaku, alkohole a drogách podľa štandardizovaných dotazníkov (TAD1,TAD2) na troch ZŠ (Švábovce, Veľký Slavkov a Svit, ul. Mierová) a troch stredných školách (SPgŠ Levoča, Súkromné gymnázium Poprad a SOŠ Horný Smokovec). Počet respondentov na ZŠ bol 400 žiakov, na SOŠ 345 študentov.

V priebehu letných prázdnin sa údaje počítačovo analyzovali, výsledky boli uvádzané v tabuľkovej a grafickej forme spolu s písomnou správou a zasielané každej zúčastnenej škole.

Ako propagáciu školám pre pedagógov, prípadne rodičov žiakov, v súvislosti s výzvou zapojiť sa do súťaže prestať fajčiť pod názvom „Prestaň a vyhráš r. 2010“ boli zasielané elektronickou poštou podmienky tejto súťaže.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Tento projekt bol plnený v r. 2009, záverečnú správu v prvom polroku 2010 ÚVZ SR spracoval. Do prieskumu bolo zapojených 28 školských zariadení (14 vidieckych a 14 mestských škôl) s počtom 1484 žiakov I. a II. stupňa ZŠ. O záveroch hodnotenia stavu školských zariadení z hľadiska hygienicko-komunálneho pre zabezpečovanie vzdelávacieho procesu a výskytu vybraných druhov ochorení bola zaslaná záverečná správa, z ktorej vyplynulo, že stav školských zariadení zabezpečuje primerané podmienky pre vzdelávanie z hľadiska ochrany verejného zdravia a výskyt niektorých druhov ochorení potvrdzuje súčasnú situáciu (napr. vyšší výskyt ARO ochorení a iných ochorení dýchacích ciest).

Ukončenie projektu – r. 2010

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V jarných mesiacoch r. 2010 bolo pokračovanie uvedeného projektu – II. etapa. Cieľom tejto úlohy bolo zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu a hodnotiť expozíciu vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Do monitoringu bola vybraná veková kategória 7-10 ročných žiakov, pričom jedno školské zariadenie bolo mestské a jedno vidiecke (ZŠ Slovenská Ves, ZŠ Svit, ul. Komenského č. 2), polovicu súboru tvorili chlapci a druhú polovicu dievčatá, spolu 120 žiakov. Dotazníkovou metódou (dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, stravovací frekvenčný dotazník, pohybová aktivita, 24-hodinový jedálny lístok, dotazník o výživových preferenciách) sme potrebné informácie získavali od rodičov, v stanovenom termíne (17. kalendárny týždeň, po-pia) bol zabezpečený aj zber hotových pokrmov na laboratórne vyšetrenie (energetická hodnota, základné živiny, vybrané ťažké kovy, dusičnany).

Údaje z dotazníkov boli v jarných mesiacoch zadávané do mustry v programe Excell, vzorky hotových pokrmov (do vzorky sa brali aj podávané nápoje) boli laboratórne vyšetrené. Využil sa aj program Alimenta, verzia 4.3e pre hodnotenie energetického príjmu. Naplnené mustry boli v stanovenom termíne (september 2010) zaslané gestorovi úlohy – RÚVZ Rimavská Sobota.

Plnenie energetického príjmu na základe laboratórne zistených energetických hodnôt odobratých vzoriek hotových pokrmov (spolu desiata, obed, olovrant) porovnaním s odporúčanými výživovými dávkami pre túto vekovú kategóriu a s časťou celodenného príjmu sa pohybuje od 75% do 102%.

Gestor úlohy zabezpečí celoslovenské spracovanie.
Projekt bude pokračovať v súbore žiakov II. stupňa ZŠ.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľom projektu je na základe vykonávaných preventívnych prehliadok zabezpečiť aj meranie hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov, získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia.
Tak ako na jeseň 2009 prebehol skríning v uvedenej populácii v našom regióne v spolupráci so štyrmi praktickými lekármi pre deti a dorast (okresy Poprad a Kežmarok) a zabezpečoval sa zber údajov do celoslovenskej databázy (výška, hmotnosť, hodnoty TK, hodnoty celkového cholesterolu, výskyt vybraných ochorení majúcich etiologickú súvislosť so životným štýlom, stravovacie zvyklosti, fajčenie, pohybová aktivita) u detí uvedenej kategórie, taktiež na jeseň r. 2010 bolo plnenie úlohy realizované.

V našom regióne súbor tvorilo 196 detí (97 detí 11-ročných a 99 detí 17-ročných). Išlo o prvé skríningové vyšetrenie v rámci preventívnych lekárskych prehliadok. Z celkového počtu detí vo vekovej kategórii 11-ročných malo nadlimitné hodnoty celkového cholesterolu 12,3% detí a z celkového počtu 99 detí vekovej kategórie 17-ročných malo nadlimitné hodnoty celkového cholesterolu 14,1% detí.
Požadované údaje budú do konca januára 2011 zaslané gestorovi.
V plnení projektu budeme pokračovať.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Z populácie žiakov 2. stupňa ZŠ každoročne vyberáme školské zariadenie, kde realizujeme Projekt „Hrou proti AIDS“ ako formu vzdelávania a informovanosti žiakov a študentov o rizikách možného prenosu tohto ochorenia, jeho zdravotných dôsledkoch, tolerancie zdravých voči nakazeným a najdôležitejšími preventívnymi opatreniami voči tejto nákaze. Plnenie tohto projektu bolo realizované v decembri na dvoch Základných školách (ZŠ Vikartovce, ZŠ Spišská Teplica) aj v súvislosti s aktuálnosťou problematiky (Svetový deň boja proti AIDS).

9.3. Stomatohygiena u detí predškolského veku

Cieľom je zdravotne - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku za účelom zlepšenia orálneho zdravia a vytvorenie správnych návykov starostlivosti o chrup.
Tento projekt je v našom regióne rozšírený, podľa štatistických údajov získaných z predškolských zariadení koncom r. 2010 (pre hodnotiacu správu za r. 2010) cca 56 % predškolských zariadení ho plní v rámci svojho výchovného programu. Materské školy pozitívne vnímajú túto aktivitu a v mnohých predškolských zariadeniach projekt prebieha už niekoľko rokov.

9.10.Školy podporujúce zdravie

Do projektu Škola podporujúca zdravie je v našom regióne zapojených 37 základných škôl a 41 materských škôl. V rámci zvyšovania zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže podieľame sa na intervenčných aktivitách tejto populačnej skupiny (prednášky, besedy, videoprojekcia, distribúcia informačných letákov podľa kalendára WHO).
V priebehu r. 2010 bolo v rámci výchovy k zdraviu na školách 20 prednášok pre 630 detí. Pri príležitosti Svetových dní podľa WHO (Sv. deň zdravia- apríl 2010, Sv. deň bez tabaku – máj 2010, Svetový deň potravín –október 2010 a Svetový deň boja proti AIDS – december 2010) boli na všetky druhy škôl zasielané elektronickou poštou informačné materiály (letáky) so

zdravotníckou tematikou. Niektoré školy aj písomne zasielali na náš úrad správu o realizácii aktivít rôzneho druhu pri príležitosti Svetového dňa zdravia (7. 4. 2010).

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Realizácia imunizačného programu prebiehala v roku 2010 v pôsobnosti RÚVZ Poprad podľa plánu. Imunizačný program sa realizoval podľa vydaného očkovacieho kalendára, na prvý a druhý polrok 2010, zaslaného začiatkom roka 2010 v januári a v mesiaci júl očkujúcim lekárom a zdravotníckym zariadeniam. S väčšinou lekárov a zdravotníckych zariadení komunikujeme mailovou poštou. Išlo o povinné pravidelné očkovanie a preočkovanie u osôb, ktoré dosiahli určitý vek. Na internetovej stránke nášho úradu a mailovou a klasickou poštou sme priebežne informovali o zmenách týkajúcich sa očkovania (očkovací kalendár, kategorizácia vakcín, indikačné obmedzenia, očkovanie detí v 13. roku života, informácia o výskyte osýpok v Európe a dve informácie o importe poliovírusu do Euroregiónu SZO, usmernenia týkajúce sa očkovania proti pneumokokom). Realizáciu imunizácie vykonávali ošetrujúci lekári.

V rámci surveillance ochorení preventabilných očkovaním nebolo v regióne hlásené žiadne ochorenie preventabilné očkovaním, v rámci povinného očkovania.

Kontrola očkovania bola podľa usmernenia ÚVZ SR vykonaná k 31.8.2010. Vo všetkých troch okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča bola pri kontrole očkovania zistená zaočkovanosť – od 95,6% (základné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze v okrese Kežmarok ročník 2009) do 100% u všetkých druhov pravidelného očkovania a vo všetkých ročníkoch narodenia. V porovnaní s minulým rokom boli trvalé kontraindikácie očkovania na rovnakej úrovni a došlo k nárastu dočasných kontraindikácií o 24,4 %.

V novembri bola podľa pokynov ÚVZ SR vykonaná kontrola očkovania proti pandemickej chrípke.

Väčšina očkujúcich pediatrov nám zasiela mesačné písomné hlásenia o vykonaných očkovacích výkonoch.

Za odmietnutie povinného očkovania – 2. dávka povinného pravidelného očkovania detí proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, prenosnej detskej obrne, vírusovému zápalu pečene tapu B, invazívnym hemofilovým nákazám, pneumokokovým invazívnam nákazam bola uložená 1 pokuta v blokovom konaní.

V priebehu roka bolo zaslaných 43 výziev rodičom na dostavenie sa na povinné očkovanie s deťmi. 15 detí sa po doručení výziev na očkovanie dostavilo. Neúčasť na očkovaní, hlavne rómskych detí sa riešila formou zapojenia komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy.

V apríli sme sa zúčastnili aktivít Európskeho imunizačného týždňa – rozhovor pre televíziu Poprad, 2 články v regionálnej tlači, články umiestnené na webovej stránke, besedy na školách a v rómskych komunitách

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Surveillance infekčných ochorení sa realizovala v zmysle platnej legislatívy (zák. č. 355/2007 Z.z.) a štandardných definícií prenosných ochorení.

Hlásenie infekčných ochorení podľa skupín A, B, C, D sa prevažne dodržuje. Každý mesiac bola vypracovaná analýza výskytu prenosných ochorení v našom regióne, ktorá bola zaslaná ošetrujúcim lekárom a ústavným zdravotníckym zariadeniam mailovovou a klasickou poštou.

Informovali sme verejnosť o výskyte prenosných ochorení formou mesačných hlásení o výskyte prenosných ochorení a týždenných hlásení o výskyte ARO a CHPO na internetovej stránke nášho úradu.

Osobitná pozornosť bola venovaná ochoreniam preventabilných očkovaním, najmä pokiaľ ide o laboratórnu dg. týchto chorôb. V rámci surveillance ochorení preventabilných očkovaním nebolo v regióne hlásené žiadne ochorenie preventabilné očkovaním, v rámci povinného očkovania.

Zvýšená pozornosť v tomto roku bola venovaná ochoreniam vyvolaným vírusom pandemickej chrípky A (H1/N1). V roku 2010 sme zaznamenali 16 prípadov SARI a 2 prípady chrípky vyvolanej A H1/N1. V regióne bolo zaočkovaných 2017 osôb proti pandemickej chrípke A (H/N1).

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Pokračovali sme v surveillance a kontrole infekčných ochorení používaním epidemiologického informačného systému EPIS a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC, systému rýchleho varovania, manažmentu epidémií a manažmentu kontaktov a ohnísk.

Za rok 2010 bolo hlásených a v informačnom systéme spracovaných 2950 prípadov infekčných ochorení, z nich 247 bolo NN. ARO a chrípka sa hlásili telefonicky, mailom a vkladaním priamo do informačného systému EPIS lekármi prvého kontaktu. Hlásenia zadávali do informačného systému pracovníci oddelenia epidemiológie. Zabezpečoval sa aj systém rýchleho varovania, kde bolo zadaných 45 hlásení.

Nedostatočné je hlásenie prípadov do systému od samotných ošetrujúcich lekárov.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz sa vykonáva v rámci hlásenia v EPISe. Hlásených bolo 247 nozokomiálnych nákaz. Naďalej sa prešetroval každý pozitívny výsledok hemokultúry hlásený OKM Nemocnice Poprad, a.s. Nedostatky v hlásení NN pretrvávali a to hlavne u infekcií rán a močových infekcií.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 262 kontrol hygienicko – epidemiologického režimu aj so zameraním na kontrolu dodržiavania bariérovej ošetrovateľskej techniky, pri ktorých bolo odobraných 1555 vzoriek z prostredia, 242 vzoriek na sterilitu, 26 vzoriek dezinfekčných roztokov, 15 vzoriek ovzdušia. Súčasťou kontroly bolo aj testovanie funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov a to u 212 horúcovzduchových a 157 parných sterilizačných prístrojov.

V prvom polroku sme sa zapojili do národnej kampane – Dezinfekcia rúk s využitím edukačného materiálu RÚVZ Trenčín.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Vedúca oddelenia epidemiológie – lekárka sa podieľala na plnení programu CINDI. Aktívne pracovala v základnej poradni zdravia na RÚVZ v Poprade pri poskytovaní poradenstva.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

V roku 2010 sa priebežne aktualizovali plány opatrení pre prípad pandémie chrípky a havarijného plánu hlavne so zameraním na počty reprofilizovaných lôžok v jednotlivých zariadeniach.

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci tejto surveillance hlásenie ACHO v týždenných intervaloch zainteresovanými oddeleniami je nedostatočné. Tieto informácie sa získavajú aktívne epidemiológmi. V pravidelných intervaloch podľa plánu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach sa vykonávali odbery odpadových vôd na čističke odpadových vôd vo Veľkej Lomnici na sledovanie VDPV. V priebehu roka 2010 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd podľa harmonogramu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach s negatívnym výsledkom.

ŠPECIALIZOVANÉ LABORATÓRIUM 2 MIKROBIOLOGICKÝCH ANALÝZ

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie SR v súlade s platnou legislatívou

Cieľ

Hlavným cieľom je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít, ktoré sú

zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.
Vedľajším cieľom je aktualizácia s doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES

Výstupy
Vyšetrených 271 vzoriek bazénových vôd a 13 vzoriek vôd z nádrží.

1.6. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprav a podkladov pre správu EÚ
Cieľ
Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Výstupy
Vyšetrených 1295 vzoriek pitných vôd.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody
Cieľ
- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Výstupy
Vyšetrených 38 vzoriek minerálnych a pramenitých vôd.

ŠPECIALIZOVANÉ LABORATÓRIUM 1 CHEMICKÝCH ANALÝZ

Číslo projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
1.5	Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou	200	1400	1580
1.6	Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou	379	3788	4318
3.2	Kontrola jodidácie kuchynskej soli	45	135	229
3.3	Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti	67	305	857
3.4	Bezpečnosť výrobkov určených pre deti	78	134	478
3.5	Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov	52	364	728
4.5	Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	48	343	618
7.3	Minerálne a pramenité balené vody	34	427	681

9. PODPORA ZDRAVIA

9. 2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku – Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“.

V rámci tohto projektu sa realizovalo 12 prednášok v kluboch dôchodcov a domovoch dôchodcov na rôzne témy, ako sú prevencia srdcovocievnych ochorení, zdravá výživa, obezita, význam pohybovej aktivity, diabetes mellitus, artritída.

9. 3. Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena.

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali v spolupráci s HDM. Vyhodnotenie projektu je uvedené v časti HDM. Okrem toho sme zabezpečovali plnenie projektu v rámci realizácie „Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“, ktorý sa realizoval v troch lokalitách (5 rómskych osád) regiónu a zdravotno – výchovné aktivity v školských zariadeniach s rómskymi deťmi, taktiež v rómskych osadách.

9. 4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni.

Na regionálnej úrovni sa realizovali projekty Zdravie podporujúce školy, Zdravie podporujúce materské školy, CINDI program v okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča. Do projektu bolo zapojených 41 MŠ a 37 ZŠ. Projekt bol plnený v spolupráci s HDM. Okrem uvedených projektov sa zabezpečoval projekt Zdravé pracoviská v závode Whirlpool Slovakia spol. s.r.o. a Chemosvit Svit a.s. Projekt pokračoval edukačnou činnosťou, v rámci ktorej bolo v závodných novinách uverejnených 12 článkov zameraných na zdravú výživu, zdravý životný štýl a prevenciu poškodenia zdravia faktormi pracovného prostredia alebo prácou. V závode Chemosvit Svit, a.s. sa v spolupráci s poisťovňou Union uskutočnilo vyšetrovanie 250 pracovníkov, ktorým bola zisťovaná hladina celkového cholesterolu a glukózy v kapilárnej krvi, meraný krvný tlak, percento telesného tuku a body mass index.

9. 5. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.

V roku 2010 sme venovali pozornosť zabezpečovaniu pravidelných informácií obyvateľstva zameraných na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva. Pri plnení tejto úlohy sme využívali podávanie informácií prostredníctvom webovej stránky RÚVZ, ktorá bola pravidelne doplňovaná najmä v závislosti na významné dni vyhlasované WHO v problematike ochrany a podpory zdravia a zdravotného stavu vôbec. Využívali sme možnosti podávania pravidelných informácií prostredníctvom regionálnych masmédií (Chemosvit noviny, noviny Whirpool, Podtatranské noviny, noviny Poprad, denník Korzár, noviny Kežmarok a TV Poprad).

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia – 7. apríla 2010 bola pre verejnosť sprístupnená Poradňa zdravia na RÚVZ v Poprade, ktorú navštívilo 12 klientov. Taktiež sa uskutočnila výjazdová akcia v OC Max Poprad. Prístrojom reflotrón sa zisťovala hladina cholesterolu v kapilárnej krvi, meral sa krvný tlak, percento telesného tuku, body mass index, k dispozícii bol vlastný propagačný materiál. Záujemcom bolo poskytnuté odborné poradenstvo, ktoré zabezpečovali pracovníčky poradenského centra RÚVZ a lekár. Vyšetrených bolo 60 záujemcov. V rámci Týždňa zdravia bolo vyšetrených v Tescu Poprad a Kežmarok spolu 40 zamestnancov a v rámci Dňa srdca v Tescu Poprad bolo vyšetrených 50 klientov na hladinu cholesterolu v krvi a 248 klientom bol zmeraný krvný tlak plus bolo poskytnuté každému klientovi odborné poradenstvo. Meranie krvného tlaku v rámci tohto projektu bolo uskutočnené aj u študentov SŠ v Kežmarku spojené s prednáškou.

Aktuálne informácie sú pre verejnosť dávané aj prostredníctvom nástenky na RÚVZ a v čakárni poradne zdravia.

9. 6. Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít.

Od marca 2010 pracovníčky oddelenia koordinovali realizáciu projektu „Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy plnili úlohy zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia rómskeho obyvateľstva predovšetkým detí, pomáhali pri protiepidemických opatreniach v osadách a podľa pokynov lekárov zabezpečovali účasť na očkovaní a preventívnych prehliadok rómov. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy zabezpečovali kontrolu osád po povodňovej situácii, vykonávali preventívne opatrenia a šírili zdravotnú výchovu podľa pokynov pracovníkov RÚVZ. Zapojili sa do projektu „Program ovocie a zelenina do škôl“ v počet 120 detí.

9. 7. Súťaž „Vyzvi srdce k pohybu“.

Súťaž „Vyzvi srdce k pohybu“ organizujú RÚVZ v SR, gestorom je RÚVZ v Banskej Bystrici v rámci programu CINDI a je zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity dospelej populácie. 4. ročník kampane by mal prebehnúť v roku 2011.

Súťaž „Prestaň a vyhraj“ prebieha každý druhý rok a podáva pomocnú ruku fajčiarom pri ich rozhodnutí zanechať fajčenie. Organizuje ju Národný úrad verejného zdravotníctva vo Fínsku v spolupráci so Svetovou zdravotníckou organizáciou. Prebehla od 1. do 31. mája 2010. O súťaži bola informovaná široká verejnosť prostredníctvom médií, do ktorých sme distribuovali príspevky, taktiež do školských zariadení v okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča, mestských úradov, lekárni, čakárni ambulantných zariadení. Náš RÚVZ vyhlásil aj regionálnu súťaž, ktorá trvala od 1. do 30. júna 2010. Do súťaže sa zapojilo 8 účastníkov. Dňa 6. 7. 2010 boli na RÚVZ vylosovaný traja výhercovia. Sponzormi cien boli Aquacity Poprad a poisťovňa Union.

9. 8. Národný program prevencie obezity.

Plneniu Národného programu obezity sa venuje veľká pozornosť prostredníctvom ovplyvňovania klientov, ktorí navštevujú základnú poradňu zdravia. Okrem všeobecných zásad zdravej výživy, ktoré obdržia v základnej poradni bolo v priebehu roka 2010 odporúčaných navštíviť poradňu pre zdravú výživu 42 klientov. Problematika obezity sa rieši aj pri návšteve poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, ktorú v roku 2010 navštívilo 7 klientov. V spolupráci s HDM sa tejto problematike venuje pozornosť v rámci zvyšovania zdravotného uvedomenia u detí v základných a materských školách, kde sú pripravované pri príležitosti významných dní akcie týkajúce sa propagácie správnej výživy.

9. 9. CINDI program SR.

Dlhodobým a konečným cieľom programu je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie na chronické neinfekčné ochorenia, predovšetkým na choroby srdcovo – cievne a nádorové a v konečnom dôsledku znížiť celkovú úmrtnosť populácie a predĺžiť tak strednú dĺžku života.

Tento program je realizovaný formou poradenskej činnosti v základnej poradni zdravia RÚVZ, v poradni zdravej výživy a poradni na odvykanie od fajčenia. V základnej poradni zdravia bolo v roku 2010 vyšetrených 284 klientov, z toho 174 žien a 110 mužov, okrem toho sa uskutočnilo aj 16 výjazdových vyšetrení v počte 494 klientov.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Považskej Bystrici

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Na regionálnej úrovni poskytujeme informácie verejnosti z oblasti enviromentálneho zdravia aj detskej populácie – prevencie chronických ochorení, ktoré môžu mať súvis napr. s nevhodnými podmienkami bývania, nedostatkom pohybovej aktivity, fajčením, nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody a pod. V prípade doporučenia lekára vyšetriť vzorku vody z vodného zdroja, ktorý je využívaný na zásobovanie pitnou vodou a slúži pre ľudskú spotrebu (napr. pri gastroenteritídach, podozrení na methemoglobinémiu) zabezpečujeme jej odber a výsledok konzultujeme nielen s lekárom ale aj spotrebiteľmi. V prípade potreby doporučujeme príslušné opatrenia (napr. dezinfekcia).

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou.

V našom regióne nie sú vyhlásené žiadne prírodné kúpacie oblasti iba umelé kúpaliská.
Pre verejnosť v roku 2010 boli sprístupnené tieto umelé kúpaliská s celoročnou prevádzkou: Krytá plaváreň MŠK Považská Bystrica s.r.o., Krytá plaváreň MŠK Púchov s.r.o., Stredisko rekondičných služieb ÚS VSP Belušské Slatiny, Hotel Podjavorník - QUICTRANS Slovakia s.r.o., Čertov Hotel, Lazy pod Makytou - DKP s.r.o. Púchov, Krytá plaváreň Nová Dubnica - UNISTAV, SALUS - relaxcentrum, Dubnica nad Váhom (detský bazén) a Kúpele Nimnica, a.s. (rehabilitačný bazén).
V rámci letnej turistickej sezóny boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici nasledovné letné kúpaliská: Letné kúpalisko MŠK Považská Bystrica s.r.o., Letné kúpalisko MŠK Púchov s.r.o., Letné kúpalisko Dubnica nad Váhom - Janka Múčková, Letné kúpalisko Košeca - Obec Košeca, Letné kúpalisko Lednické Rovne - LEDROV spol. s r.o. Lednické Rovne.
Výsledky z monitoringu kvality vôd vhodných na kúpanie umelých kúpalísk boli zhromažďované a vyhodnocované odbornými pracovníkmi úradu. Evidované boli v Informačnom systéme o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie. Na začiatku letnej turistickej sezóny bola vypracovaná správa o pripravenosti umelých kúpalísk na LTS 2010 a každý kalendárny týždeň boli aktualizované informácie o stave letných kúpalísk v našom regióne na internetovej stránke www.uvzsr.sk.
V rámci ŠZD bolo celkove vykonaných 71 rozborov vody na kúpanie z bazénov s celoročnou prevádzkou a 11 z letných kúpalísk. Z letných kúpalísk bolo od prevádzkovateľov predložených 16 výsledkov rozborov, z bazénov s celoročnou prevádzkou 49 výsledkov rozborov.
Priebežne boli poskytované informácie prostredníctvom masmédií - tlač (týždenník MY), regionálna televízia i-TV.

1.6 Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprav a podkladov pre EÚ.

Pracovníci oddelenia vykonávali dôslednú kontrolu týkajúcu sa dodržiavania sledovania ukazovateľov kvality pitnej vody dodávanej prevádzkovateľmi do verejnej vodovodnej siete. Obyvatelia nášho regiónu, ktorí sú zásobovaní pitnou vodou z verejných vodovodov, dostávali prostredníctvom nich pitnú vodu, ktorá spĺňa požiadavky Nariadenia vlády SR č. 354/2006, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Zdravotné zabezpečenie pitnej vody vo verejných vodovodoch bolo realizované dezinfekciou, v našich podmienkach chlórovaním.

V roku 2010 sme zabezpečovali odber a analýzy kvality pitnej vody z verejnej vodovodnej siete u spotrebiteľa. Odobratých bolo 247 kontrolných vzoriek na stanovenie mikrobiologických, biologických a fyzikálno-chemických ukazovateľov v zmysle Nariadenia vlády SR č. 354/2006, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. U všetkých vodovodov bol vykonaný aj rozšírený rozbor, celkove 40 (z toho 5 aj s rádiologickými ukazovateľmi) - preverovací monitoring a 207 vzoriek a rozborov bolo vykonaných v rámci kontrolného monitoringu. Celkový počet vodovodov je 33, z toho je 22 vodovodov pod správou Považskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Považská Bystrica a 11 vodovodov je v správe obecných úradov (prevádzkované sú odborne spôsobilými osobami na prevádzkovanie verejného vodovodu).
Aktuálny stav monitoringu pitných vôd v našom regióne je zverejnený na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov bol v roku 2010 vykonávaný ŠZD podľa odborného usmernenia ÚVZ SR zameraný na dodržiavanie ustanovení jednotlivých nariadení vlády.

ŠZD zameraný na kontrolu dodržiavania požiadaviek NV SR č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení NV SR č. 555/2007 Z.z. bol vykonaný na 33 pracoviskách.
Plnenie povinností zamestnávateľa podľa § 7 citovaného nariadenia vlády bolo zisťované formou dotazníkov. Zamestnancami bolo vyplnených 64 dotazníkov informovanosti.

ŠZD zameraný na kontrolu dodržiavania požiadaviek NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 300/2007 Z.z. bol vykonaný na 16 pracoviskách.
Plnenie povinností zamestnávateľa podľa § 10 citovaného nariadenia vlády bolo zisťované formou dotazníkov. Zamestnancami bolo vyplnených 52 dotazníkov informovanosti.

Informovanosť zamestnancov bola overovaná aj u pracovníkov v distribučnom centre pri skladovaní, kontrole a príjme potravín exponovaných nešpecifickému rizikovému faktoru - záťaž chladom (9 dotazníkov). Tieto pracovné činnosti boli zaradené do tretej kategórie rizikových prác na základe záverov posúdenia zdravotných rizík a výsledkov merania mikroklimatických podmienok.

Oddelenie PPL vedie evidenciu rizikových prác za jednotlivé okresy podľa prevažujúcej činnosti a podľa druhu a kategórií rizikových faktorov v programe ASTR.
K 31.12. 2010 bolo vydaných 36 rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác. Rizikové práce boli vyhlásené na základe výsledkov vykonaných meraní, posúdenia rizík a splnenia kritérií na zaradenie prác do kategórie z hľadiska zdravotných rizík podľa Vyhlášky č. 448/2007 Z.z. Zaradenie pracovných činnosti do 4 kategórie rizikových prác bolo prehodnocované v priebehu

roka a niektoré pracovné činnosti boli po vykonaných opatreniach a opätovnom posúdení rizík preradené do kategórie 3. Na zrušenie rizikových prác boli vydané 3 rozhodnutia - pracovné činnosti nespĺňali kritéria pre ich zaradenie do kategórie rizikových prác. Niektoré rizikové práce boli zrušené z dôvodu zániku firmy, alebo zániku výroby. V rámci prehodnotenia rizikových prác s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie sme upozornili dotknuté subjekty na nutnosť predložiť nové návrhy na vyhlásenie rizikových prác a posudky o riziku. Subjekty si splnili stanovenú povinnosť, ale pre neúplnosť, resp. nesprávnosť predložených návrhov boli vyzvaní na ich doplnenie. Pracovné činnosti s rizikovým faktorom ionizačné žiarenie sú prehodnocované v súčinnosti s pracoviskom radiačnej ochrany ÚVZ SR.

V rámci ŠZD na rizikových pracoviskách boli sledované pracovné podmienky zamestnancov, miera expozície a realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov uložených v rozhodnutí o zaradení pracovných činností do kategórie rizikových prác. Súčasťou výkonu ŠZD bola kontrola plnenia povinnosti na posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu - výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci.

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vykonáva rizikové práce v roku 2010 spolu 2748 zamestnancov, čo predstavuje nárast o 37 pracovníkov oproti predchádzajúcemu roku. Najviac pracovníkov je exponovaných hluku 1996.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Pri výkone ŠZD sa kontroluje zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi jedovatými (veľmi toxickými) a jedovatými (toxickými) látkami a prípravkami. Na základe návrhu prevádzkovateľa boli vydané jedno rozhodnutie na nakladanie s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami. Zároveň bolo pri výkone ŠZD kontrolované splnenie povinnosti na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici neoveruje a nevydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Žiadatelia sú odporúčaní na RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín).

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje práce s rizikom chemickej karcinogenity pri práci s cytostatikami na ambulancii klinickej onkológie. Počet použitých ampuliek sa eviduje. V prvom polroku 2010 bol na onkologickej ambulancii v Považskej Bystrici vykonaný ŠZD v zmysle NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Na uvedenej ambulancii sa zabezpečuje poskytovanie ambulantnej liečebno-preventívnej starostlivosti v odbore klinická onkológia.

ŠZD zameraný na vyhľadávanie pracovných činností s rizikom chemickej karcinogenity bol vykonávaný v drevospracujúcich prevádzkach, v ktorých dochádza k spracovávaniu tvrdého dreva ako dokázaného karcinogénu pre ľudí. Pri výkone ŠZD bolo opakovane zisťované, že spracovávanie tvrdého dreva nie je hlavnou činnosťou týchto prevádzok, vykonáva sa ojedinele na základe objednávky. V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidujeme vykonávanie rizikových prác v prevádzke na výrobu schodíšť a spracovanie guľatiny, kde sú zamestnanci exponovaní prachu z tvrdého dreva. V rámci ŠZD upozorňujeme na zdravotné riziká vyplývajúce z expozície zamestnancov a obyvateľov karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vydalo k 31.12.2010 šesť rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest. Odstraňovanie azbestového materiálu vykonávali

spoločnosti Ronar, s.r.o., Košice, Kovomat Slovakia s.r.o., Žilina, Ekos s.r.o., Žiar nad Hronom, SKANSKA SK, a.s. Bratislava, ktoré vlastnia oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V roku 2010 nebol zamestnávateľom podaný návrh na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže. RÚVZ nevedie v evidencii pracovné činnosti s rizikom psychická pracovná záťaž.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného jednostranného zaťaženia

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje vykonávanie rizikových prác s rizikovým faktorom fyzická záťaž - DNJZ u pracovníkov v sklárskom priemysle - sklári a brusiči skla, ktoré boli zaradené do kategórie rizikových prác z dôvodu častého výskytu zmien zdravotného stavu v súvislosti s prácou.

K 31.12.2010 bolo pracovníkmi OPPL prešetrených celkom 12 podozrení na chorobu z povolania s diagnózou "ochorenie z DNJZ". Prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania sa vykonalo u nasledovných profesií: robotníčka, krajčírka, skladník, zámočník, lisár, mäsiar, murár - šamotár, montážnička, sklár a balička.

K 31.12. 2010 boli priznané štyri podozrenia na chorobu z povolania u profesie krajčírka a zámočník, murár - šamotár a montážnička.

Pri prešetrovaní chorôb z DNJZ pretrváva absencia možnosti objektivizácie frekvencie pohybov a vynakladaných svalových síl pri jednotlivých pracovných úkonoch.

Vedieme evidenciu šetrených a potvrdených podozrení na ochorenie z DNJZ. Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania s dg. DNJZ zasielame na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

K 31.12. 2010 neevidujeme hlásenie o podozrení na chorobu z povolania s diagnózou "profesionálne poškodenie chrbtice".

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

ŠZD podľa NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami bol vykonaný v 4 organizáciách, kde sa vykonáva práca so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hod. denne). ŠZD bol zameraný najmä na umiestnenie zobrazovacej jednotky v rámci pracovnej plochy, jej umiestnenie vo vzťahu k osvetľovacím otvorom a osvetľovacím telesám, ergonomické riešenie a usporiadanie pracoviska, celkové a miestne osvetlenie, mikroklimatické podmienky na pracovisku, režim práce a odpočinku, posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu a overenie informovanosti pracovníkov o rizikách vyplývajúcich z práce so zobrazovacou jednotkou.

Pri previerke bolo zistené, že pracovné stoly majú dostatočné rozmery. Pracovné sedadlá boli nastaviteľné na výšku a sklon. Pracovníci majú k dispozícii podložky pod chodidlá, ktoré ale využívajú minimálne.

Pracovníci vyplnili 26 dotazníkov informovanosti zamestnancov „Z“. Podľa vyplnených dotazníkov informovanosti sú pracovníci informovaní o rizikách vyplývajúcich z práce so zobrazovacími jednotkami. Informácie získavali najčastejšie od zamestnávateľa, účasťou na školeniach, ale aj z médií a časopisov.
Na základe ŠZD na pracovisku so ZJ neboli uplatnené sankčné opatrenia.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

V súlade so závermi vyplývajúcimi zo záznamu z celoslovenského seminára pracovníkov odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ v SR za účelom dosiahnutia jednotného postupu orgánov verejného zdravotníctva pri kontrole uplatňovania chemickej legislatívy, vykonal Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici cielenú kontrolu u dovozcu a výhradného zástupcu chemických látok. V rámci výkonu ŠZD bol vyplnený jednotný dotazník projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 2009 o predregistrácii/registrácii zavedených látok a kartách bezpečnostných údajov. Pri previerke bolo zistené, že kontrolovaná spoločnosť má k dispozícii karty bezpečnostných údajov pre všetky látky a látky v prípravkoch, niektoré z nich však neboli dostupné v úradnom jazyku. V súvislosti s predregistráciou/registráciou chemických látok nebol zistený nesúlad.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Táto úloha je plnená priebežne v spolupráci s oddelením podpory zdravia, kde sa vykonáva plnenie projektu sledovanie výživového stavu obyvateľstva vybraných vekových skupín dospelej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Vyšetrených bolo celkom 80 respondentov so zameraním sa na stredne ťažkú prácu, ktorých materiály boli priebežne spracované a zaslané po ukončení projektu na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3. 2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

V rámci plnenia hlavnej úlohy pre rok 2010 bolo odobratých 22 vzoriek kuchynskej soli, z toho 12 vzoriek domácej produkcie a 10 vzoriek soli z dovozu. Vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Na základe protokolov laboratórnych vyšetrení nebolo vo vyšetrených vzorkách zistené porušenie požiadaviek výnosu MP a MZ SR č.2089/2005-100 zo 6. apríla 2005, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca pochutiny.

3. 3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

V rámci kontroly nad kozmetickými výrobkami, ktoré sú určené pre deti boli podľa harmonogramu plánu odberu kozmetických výrobkov na rok 2010 odobraté 3 vzorky dekoratívnej kozmetiky pre deti a bábiky zaslané na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Poprade a 2 vzorky - čistiace výrobky pre deti zaslané na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Žiline. Na základe obdržaných výsledkov laboratórneho vyšetrenia boli vyšetrené vzorky v súlade s nariadením č. 658/2005, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších zmien a doplnkov.

3. 4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Podľa časového harmonogramu odberov vzoriek boli v mesiaci júl odobraté 3 vzorky výrobkov určených pre deti - plastové dojčenské fľaše, plastové výrobky určené pre deti a plastové športové fľaše pre deti, ktoré boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Poprade. Na základe obdržaných výsledkov laboratórneho vyšetrenia vyšetrené výrobky spĺňali požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí mládeže na Slovensku

Štatistickým úradom SR bola vybraná reprezentatívna vzorka žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl.
V našom regióne bola vybraná Súkromná hotelová akadémia v Považskej Bystrici a Základná škola, ul. Gorazdova v Púchove.

Celkový zber údajov prebiehal jednotne v dňoch 15. - 19. marca 2010. Prieskum bol anonymný. Každý žiak resp. študent alebo učiteľ vložil vyplnený dotazník do obálky a následne zalepil. Anketár po zozbieraní dotazníkov podľa priložených inštrukcií tieto zabalil jednotlivo podľa ročníkov s označením presnej adresy školy, ročníka a kraja. Takto označené skupiny dotazníkov sme zaslali na ÚVZ SR – Odbor HDM za účelom ďalšieho spracovania.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V rámci projektu "Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál" sa vykonala celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24-hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 7 – 10 ročných v ZŠ Ladce (vidiek) a ZŠ Komenského, Púchov (mesto). V 17. kalendárnom týždni bol vykonaný odber vzoriek stravy (10 vzoriek), vzorka zahŕňala celotýždňovú stravu. Do vzorky boli zahrnuté aj podávané nápoje počas obeda a rozsah požadovaných vyšetrení bol - energetická hodnota, B, T, C, NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnany. Výsledky boli spracované v programe Microsoft Excel a na analýzu údajov bol využitý program Alimenta ver.4.3.E. Získané údaje z dotazníkov sa priebežne do 30. septembra 2010 vkladali do databázy, ktorá bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Cieľom projektu je zhodnotiť dotazníkovým prieskumom stravovacie zvyklosti, 24-hodinovú spotrebu potravín a pohybové aktivity žiakov základných škôl. Dotazník zahŕňal hlavné potravinové komodity, v ktorých sa zisťovala frekvencia, ako často vyšetrovaná osoba danú potravinu konzumuje spolu s priemernou veľkosťou jednej porcie. Zaznamenávali sa podrobnosti o druhu konzumovaných potravín relevantné pre hodnotenie príjmu živín. Ďalšie údaje o výžive sa získavali metódou 24-hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy. Touto metódou sa získavali aj informácie o fyzickej aktivite žiakov po dobu 24 hod.. Na získavaní ďalších potrebných údajov (meranie TK, výšky, obvodu pása, bokov a celkovej hmotnosti) sme spolupracovali s Oddelením podpory zdravia.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program SR

Realizačné výstupy :

- pravidelne usmerňujeme a informujeme všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých - telefonicky, písomne a osobne o problémoch súvisiacich s očkovaním, poskytujeme odborné poradenstvo pri očkovaní osôb cestujúcich do zahraničia,
- pravidelne usmerňujeme a písomne informujeme všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých o všetkých zmenách týkajúcich sa plánovania, organizácie a realizácie imunizačného programu,
- v rámci mesačného hlásenia výskytu prenosných ochorení sme usmerňovali lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých o zmenách v oblasti očkovania,
- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania prostredníctvom regionálnej tlače (MY OBZOR, Považskobystrické novinky, Ilavský mesačník) a prostredníctvom regionálnej TV (i-TV Považská Bystrica),
- propagácia očkovania a edukácia obyvateľstva prebiehala formou vytvorenia a obnovovania web stránky RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici,
- v rámci ŠZD vykonávame kontrolu povinného pravidelného očkovania podľa očkovacieho kalendára v ambulanciách praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých. Kontrolujeme dodržiavanie chladového reťazca, vybavenie ambulancie chladničkami s teplomermi a pravidelnú kontrolu a evidenciu teplôt v chladničkách, správne uskladnenie očkovacích látok,
- v rámci EIW sme informovali prostredníctvom regionálnej tlače a médií (MY OBZOR, Považskobystrické novinky, Ilavský mesačník, i-TV, beseda o očkovani v MC Dubáčik) o kampani, vytvorili sme článok na web stránku úradu so zameraním na dôležitosť očkovania a taktiež sme vytvorili informačný panel na RÚVZ o dôležitosti očkovania.
- kontrola očkovania v SR – výkon administratívnej kontroly očkovania bol realizovaný k 31.8.2010 v mesiaci september a október. Spracovanie výsledkov kontroly očkovania bolo zaslané na RÚVZ so sídlom v Trenčíne k 15.10.2010.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Realizačné výstupy :

- analýza prenosných ochorení
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
- zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení formou
- článkov, rozhovorov s médiami, konzultácii, besedami

▪ zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení prostredníctvom regionálnej tlače (MY OBZOR, Považskobystrické novinky, Ilavský mesačník) a prostredníctvom regionálnej TV (i-TV Považská Bystrica).

▪ zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení prebieha aj formou informácii z web stránky RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Realizačné výstupy:

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

Zbieranie údajov o výskyte prenosných ochorení je vykonávané cestou lekárov prvého kontaktu, pediatrov, odborných lekárov a mikrobiologických laboratórií.
K 31.12.2010 sme spracovali a vložili do epidemiologického informačného systému **1774** prípadov prenosných ochorení. Z toho :

- **996 možných prípadov**
- **253 pravdepodobných prípadov**
- **519 potvrdených prípadov**
- **6 nosičov.**

V rámci epidemiologického šetrenia sme spracovali

- **697** ohnísk
- **104** kontaktov bolo chránených očkovaním
- **87** opatrení bolo prijatých rozhodnutím
- **413** opatrením bolo uložených na mieste

Spracovali sme 6 epidemických výskytov :

1. Epidem 1 – N s P Považská Bystrica – Dg. A 09 (18 prípadov) – kožné odd.
2. Epidem 2 – CSS Bystričan Považská Bystrica – Dg. A 08.1 (56 prípadov) .
3. Epidem 3 – N s P Považská Bystrica – Dg. A02.0 – (7 prípadov) – novorodenecké odd.
4. Epidem 4 – ZOS Beluša – Dg. A08.1 (9 prípadov)
5. Epidem 5 – ÚVTOS Ilava – Dg. A09 (46 prípadov)
6. Epidem 6 ZŠ Beluša – Dg. B 343 (41 prípadov)

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Realizačné výstupy:
Na základe pravidelného harmonogramu vykonávame mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení, kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky, pravidelne kontroly dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu ako v lôžkových zdravotníckych zariadeniach tak v ambulantnom sektore .
Kontrolou dodržiavania HER tak prispievame k eliminácii výskytu nozokomiálnych infekcii.
Oddelením epidemiológie boli v hodnotenom období vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity .
Bolo vykonaných **185** previerok hygienicko-epidemiologického režimu s dôrazom na uvedené rizikové pracoviská a nariadením nápravných opatrení. Bolo analyzovaných **79** prípadov nozokomiálnych nákaz. **Z toho 69 v N s P Považská Bystrica a 10 v N s P Ilava n.o.**

- V rámci prevencie nozokomiálnych nákaz boli realizované prednášky a semináre pre zdravotníckych pracovníkov v N s P Považská Bystrica a v N s P Ilava n.o.

6.5. Surveillance chronických ochorení

V zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okresoch Považská Bystrica, Púchov a Ilava oddelením podpory zdravia RÚVZ Považská Bystrica.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Realizačné výstupy:
Aktualizovanie spracovaného pandemického plánu a krízového plánu na regionálnej úrovni so zapracovaním aktuálnych kontaktných adries, telefónnych čísiel všetkých zložiek, ktoré sa bezprostredne podieľajú pri zvládnutí mimoriadnej epidemiologickej situácie.

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Realizačné výstupy:

- Na základe stanoveného harmonogramu odberov v pravidelných intervaloch sa vykonáva odber vzoriek odpadovej vody pred jej vyústením do čističky odpadovej vody, v čističke odpadových vôd Považská Bystrica a zaslanie do spádového virologického laboratória v Banskej Bystrici.
- Kontrola očkovania proti poliomyelitíde.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.3. Minerálne a pramenité vody

V rámci plnenia úlohy bolo odobratých u výrobcov a v distribúcii 75 vzoriek minerálnych, pramenitých a balených pitných vôd, vrátane veľkoobjemových balení o objeme 18,9 l. Z celkového počtu odobratých vzoriek boli 4 vzorky vyšetrené v ÚVZ SR. Na základe obdržaných výsledkov laboratórneho vyšetrenia vo vzorke veľkoobjemovej balenej pitnej vody nesýtenej obchodnej značky "DOLPHIN" bol zistený CPM kultivovaných pri t=21ºC±1ºC v počte 8,2.10 3 KTJ/ml a pri t=37ºC v počte 7,3.10 3 KTJ/ml, čo predstavovalo prekročenie medzných hodnôt pre dané ukazovatele určené nariadením vlády SR č.354/2006 Z.z. a vzhľadom na uvedené, bola táto skutočnosť postúpená Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave, pod ktorého kompetenciu a pôsobnosť distribútor predmetnej balenej pitnej vody patrí. Ostatné odobraté vzorky v počte 71 boli vyšetrené v RÚVZ Trenčín. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek 75 nevyhovovalo 7 vzoriek v skupine pramenité vody a balené pitné vody v mikrobiologických ukazovateľoch pre zvýšený počet koliformných baktérií, kultivovateľných mikroorganizmov pri t=21ºC ±1ºC a pri t=37ºC, 1 vzorka minerálnej vody v chemickej nezhode -zvýšená hodnota dusitanov .

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Pre plnenie úlohy bola odobratá 1 vzorka, ktorá bola vyšetrovaná v spolupráci s ÚVZ SR. Na základe obdržaných výsledkov laboratórneho vyšetrenia vzorka nevykazovala vlastnosti radiačne ošetrenej potraviny.

7.6. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Úloha bola plnená odberom 3 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka (1) a na báze zeleniny a ovocia (2), ktoré boli doručené na analýzu na ÚVZ SR. Výsledky laboratórnych vyšetrení neboli do tohto času doručené. Na základe protokolov laboratórnych vyšetrení nebolo vo vyšetrených vzorkách zistené porušenie požiadaviek výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 25. augusta 2008 č. 16525/2008-OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 10. decembra 2007 č. 26682/2007 – OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca rezíduá prípravkov na ochranu rastlín v znení výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 14. apríla 2008 č. 07902/2008 – OL.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

V rámci plnenia úlohy bola pozornosť zameraná na laboratórnu kontrolu obsahu gluténu v potravinách určených pre celiatikov, odobratá bola 1 vzorka na vyšetrenie v spolupráci s ÚVZ SR. Na základe protokolov laboratórnych vyšetrení nebolo vo vyšetrených vzorkách zistené porušenie požiadaviek výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 16. apríla 2010 č. 09015/2010-OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 25. júla 2007 č. 16826/2007-OL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca požiadavky na potraviny na osobitné výživové účely a na výživové doplnky v znení výnosu č. 20374/2009-OL.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. "Materské centrá"

- 16.4.2010 bol distribuovaný list, plagát a prihláška k súťaži pre fajčiarov "Prestaň a Vyhraj 2010" do týchto Materských centier: MC Včielka Považská Bystrica (ďalej PB), MC Dubáčik Ilava (ďalej IL), MC Mimčo Ladce, MC Stromček Košecké Podhradie.
- 28.4.2010 pre Materské centrum Včielka PB bola poskytnutá informácia o možnosti využitia DVD BECEPáčik v rámci spoločných aktivít pre deti MC.

9.2. "Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo"

- 17.3.2010 pre Denné centrum seniorov v PB sme uskutočnili zv. aktivitu (prednášku s besedou) pri príležitosti "Týždňa uvedomenia si mozgu" pre 40 členov centra. Zhotovili sme panel k danej problematike a pripravili aktuálny zv. materiál.
- 17.6.2010 pre členov Denného centra seniorov v PB sme zorganizovali edukačný blok zameraný na bezpečnosť cestnej premávky. Pripravili sme prezentáciu o základných pravidlách bezpečného pohybu po verejných komunikáciách, využili sme DVD nosiče s názvom BECEP a pripravili sme i panely k danej problematike. Získané poznatky si účastníci overili pri paneloch formou interaktívneho vzdelávania. Na záver vďaka zapojenia sa do projektu "4R4Y" obdržali DVD nosiče s názvom BECEP a všetci účastníci si odnášali i reflexné pásky, ktoré začali využívať pri pohybe po verejných komunikáciách.
- 6.7.2010 v spolupráci s obcou Lysá pod Makytou sme zrealizovali zv. dopoludnie pre členov KD v Lysej pod Makytou. Počas neho boli uskutočnené 2 prednášky s besedami venované "Kardiovaskulárnym ochoreniam a možnostiam ich nefarmakologického ovplyvňovania" a "Becepu- bezpečnosti cestnej premávky". K obom témam sme zhotovili názorné panely, ktoré boli využité pri interaktívnom vzdelávaní na dané témy. Uskutočnené bolo i meranie tlaku krvi a celkového množstva tuku v tele u 21 členov KD. Na aktivite sa zúčastnilo 43 členov. Poskytnutý bol i zv. materiál.
- 27.10.2010 zorganizovaná zv. aktivita pre DCS č.2 v PB venovaná " KVCH, možnostiam ich prevencie a kódu zdravého života" + projektu "BECEP". Aktivita bola zabezpečená i zv. materiálom. Na aktivite sa zúčastnilo 35 členov.

9.3. "Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena"

V rámci zv. pôsobenia u detí predškolského veku - stomatohygiena - inštruktáže, prednášky, odovzdanie metodiky pedagógom spolu s aktuálnym zv. materiálom, zapožičanie DVD nosičov (Lakomý syseľ, O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi, Prečo vlk šušlal), modelu zubov a zubnej kefky na dobu 2 týždňov sme uskutočnili :

- 5.3.2010 v MŠ Dubnica nad Váhom Centrum II 72/3 (2x)
- 30.3.2010 v MŠ Rozkvet 2017 PB (1x)
- 27.4.2010 v MŠ Rozkvet 2024 PB (3x)
- 13.5.2010 v ZŠ s MŠ Sverepec 240 (1x)
- 10.6.2010 v MŠ Visolaje 150 (1x)
- 14.9.2010 v MŠ Slávnica 49 (1x)
- 5.10.2010 v MŠ Bolešov 276 (1x)
- 27.10.2010 v MŠ Pruské 389 (1x)
- 30.11.2010 v MŠ Dulov 201 (1x)
- 14.12.2010 v MŠ Tuchyňa 104 (1x)

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni - databáza dobrých postupov

- 12. 2. a 16.2.2010 v Odbornom učilišti internátnom Ladce sme zrealizovali projekt **"Monitorovanie fyzickej aktivity detí a dorastu vrátane monitorovania stavu pohybového aparátu zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých detí a dorastu".** U 61 študentov školy sme zabezpečili vyplnenie dotazníka a uskutočnili sme monitorovanie stavu ich pohybového aparátu. Po spracovaní databázy požadovaných údajov v EPI INFO sme ju odoslali na ÚVZ SR.
- projekt **"Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR**" sme zrealizovali pri práci v základnej PZ (9 klientov) a v teréne :

19. 4.2010 na ZŠ Slov. partizánov v PB (8 klientov)
29. 7.2010 v TESCO STORES SR, a.s. v PB (10 klientov)
30. 7.2010 v TESCO STORES SR, a.s. v PB (11 klientov)
27. 8.2010 v IMC Slovakia,s.r.o., Šebešťanová (17 klientov)
7.10.2010 v COOP Jednota PB (15 klientov)
14.10.2010 v Continental Matador Truck Tires s.r.o., Púchov (10 klientov)

- 15. a 21.6.2010 na ZŠ v Ladcoch a ZŠ Komenského v Púchove (ďalej PÚ) v spolupráci s HDM sme participovali na projekte **"Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál".** V rámci projektu sme uskutočnili meranie tlaku krvi u 80 detí.
- **BECEP - bezpečnosť cestnej premávky**

Informáciu o možnosti využitia DVD BECEPáčik v rámci spoločných aktivít pre deti sme poskytli zástupcom Materského centra Včielka v PB (28.4.2010).

Prezentáciu DVD "BECEPáčik", "Autoškola pre deti" a "Informácie o BECEPE pre širokú verejnosť" sme uskutočnili celkovo 108 krát, pričom sme edukovali 1888 účastníkov.

- **Projekt 4R4Y:**

- je projektom cezhraničnej spolupráce regionálnych rád mládeže v SR a ČR a je kofinancovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Cieľom projektu je vybudovať sieť externej spolupráce pre oblasti práce s mládežou, podpory dobrovoľníctva, participácie a

prevencie sociálno-patologických javov. Jednou z aktivít projektu je kampaň na podporu dobrovoľníctva s názvom "Tri dni pre hrdinov", ktorú zastrešuje Rada mládeže Trnavského kraja. - Tri dni pre hrdinov - je i pomenovanie projektu, ktorého snahou je dokázať, že aj dnes žijú v spoločnosti hrdinovia a počas troch dní projekt na nich poukáže. Hrdinov robia skutky robené dobrovoľne a nezištne pre dobro komunity. Cieľom projektu je pomôcť svojmu okoliu, urobiť ho krajším, atraktívnejším a ľudskejším. Nadviazať kontakty a spoluprácu so samosprávami a ďalšími inštitúciami. Vzbudiť pozornosť verejnosti na tému dobrovoľníctva a participácie mladých ľudí. Dokázať, že spojením ľudských síl je možné bez veľkých výdavkov spraviť veľké veci. Vytvoriť mladým ľuďom priestor na sebarealizáciu. Ponúknuť mladým ľuďom možnosť dobrodružne prežiť voľný čas a spoznať nových ľudí. Ukázať mladým, že dobrovoľníctvo prináša so sebou veľké bohatstvo.
Počas troch dní (16.6.-18.6.) množstvo dobrovoľníckych skupín vykonávalo na území štyroch susediacich krajov (Trnavský, Trenčiansky, Zlínsky a Juhomoravský) rôzne pre verejnosť prospešné aktivity. Na Slovensku, v Trnavskom a Trenčianskom kraji sa do akcie zapojilo takmer 2000 mladých ľudí s takmer 150-timi dobrovoľníckymi aktivitami. RÚVZ so sídlom v PB, pracovníci oddelenia Podpory zdravia v spolupráci s dobrovoľníkmi zo SOŠ a SZŠ v PB v rámci projektu zaregistrovali a uskutočnili tieto 3 aktivity:

- Kód zdravého života - cieľom dobrovoľníckej aktivity bolo oboznámiť širokú verejnosť s rizikovými faktormi srdcovocievnych ochorení prostredníctvom tzv. "Kódu zdravého života" a tým mobilizovať širokú verejnosť k vyššiemu záujmu o vlastné zdravie. Pripravili sme kartičky, ktoré názorne vysvetľovali Kód zdravého života a zároveň každý, kto prejavil záujem, mal možnosť dať si zmerať tlak krvi, antropometriu a celkové množstvo tuku v tele. Zároveň mu bolo poskytnuté odborné poradenstvo. Zapísané namerané hodnoty si odnášal spolu s kartičkou, ktorá názorne edukovala o Kóde zdravého života. K danej problematike sme pripravili i panely, ktoré sa stretli s veľkým záujmom okoloidúcich.
- Bezpečnosť cestnej premávky pre deti - pre deti MŠ a žiakov ZŠ I. stupňa, ktoré navštívili areál detského dopravného ihriska pri I. ZŠ v PB sme zážitkovou formou a interaktívnym vzdelávaním zorganizovali edukačný blok zameraný na bezpečnosť cestnej premávky. Pripravili sme prezentáciu v power pointe o základných pravidlách bezpečného pohybu po verejných komunikáciách, využili sme DVD nosiče s názvom BECEP a pripravili sme i panely k danej problematike. Získané poznatky si deti reálne overili v priestoroch detského dopravného ihriska . Na záver pedagógovia obdržali DVD nosiče s názvom BECEP a všetci účastníci si odnášali i reflexné pásky, ktoré ihneď začali využívať pri pohybe po verejných komunikáciách.
- Bezpečnosť cestnej premávky pre seniorov - pre členov Denného centra seniorov v PB sme zorganizovali edukačný blok zameraný na bezpečnosť cestnej premávky. Pripravili sme prezentáciu o základných pravidlách bezpečného pohybu po verejných komunikáciách, využili sme DVD nosiče s názvom BECEP a pripravili sme i panely k danej problematike. Na záver obdržali DVD nosiče s názvom BECEP a všetci účastníci si odnášali i reflexné pásky, ktoré budú využívať pri pohybe po verejných komunikáciách.

•projekt **"Perzeidy"** - dňa 3.8.2010 uskutočnená zv. aktivita pre účastníkov medzinárodného tábora pozorovateľov oblohy "Perzeidy" vo Vrchteplej. Okrem vyšetrovania účastníkov (9 klientov) v rámci TZS bolo poskytnuté individuálne lekárske poradenstvo a dostatok zv. materiálu.

•v rámci projektu **"MOST"** v spolupráci s farmaceutickou spoločnosťou Worwag Pharma sme dňa 23.9.2010 zorganizovali a uskutočnili zv. dopoludnie pre pedagog. pracovníkov a študentov "Živeny"- súboru súkromných stredných škôl v PB.

♥ Počas dopoludnia odznela prednáška zameraná na prevenciu kardiovaskulárnych ochorení, ktorú prezentovala MUDr. Daniela Hlušková, vedúca oddelenia podpory zdravia. MUDr. Peter Kohút, odborný lekár, kardiológ, sa vo svojej prednáške venoval rizikovým faktorom srdcovocievnych ochorení a náhlej srdcovej smrti. Mgr. Eva Smataníková, pracovníčka stanice Záchrannej zdravotnej služby, sa vo svojej prezentácii venovala zásadám poskytovania prvej pomoci. Po prezentáciach nasledovala živá beseda k danej problematike a praktický nácvik poskytovania kardiopulmonálnej resuscitácie na figuríne- resuscitačnej Anne.

♥ Súčasťou zv. aktivity bolo aj meranie niektorých rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení, ktoré uskutočnili pracovníčky RÚVZ so sídlom v PB a študentky Strednej zdravotníckej školy v PB. Možnosť merania celkového cholesterolu, tlaku krvi, celkového množstva tuku v tele, CO vo vydychovanom vzduchu, % karboxyhemoglobínu v krvi a krátkeho odborného poradenstva, ktoré poskytli pracovníčky RÚVZ so sídlom v PB, využilo 15 pedagogických pracovníkov a 65 študentov. Z toho bolo 31,25% mužov a 68,75% žien vo vekovom rozpätí od 13-64 rokov. Meranie celkového cholesterolu sa uskutočnilo u 21 klientov, z nich zvýšené hodnoty malo 46,86% záujemcov. Meranie tlaku krvi sa zrealizovalo u 63 klientov, z nich zvýšené hodnoty v kategórii hypertenzie I.-III. st. malo 4,76% záujemcov a hraničné hodnoty tlaku ktvi sa namerali u 46,03% záujemcov. Meranie celkového množstva tuku v tele využilo 64 klientov, z toho zvýšené hodnoty malo 15,63% záujemcov. Zisťovanie BMI sa uskutočnilo u 64 klientov, z nich zvýšené hodnoty sa namerali u 12,5% záujemcov. Meranie CO vo vydychovanom vzduchu a meranie % karboxyhemoglobínu v krvi sa zrealizovalo u 34 klientov, z nich zvýšené hodnoty nad normu sa zistili u 50,00% záujemcov.

♥ Aktivita bola zabezpečená dostatočným množstvom aktuálneho zdravotnovýchovného materiálu.

♥ Pre potreby uvedenej aktivity boli zhotovené názorné panely venované problematike rizík a prevencii srdcovocievnych ochorení, cholesterolu a jeho vplyvu na organizmus, projektu MOST a kódu zdravého života, fajčeniu a jeho vplyvu na kardiovaskulárne ochorenia, rizík hypertenzie, zásadam merania tlaku krvi a dôležitosti poznania svojho krvného tlaku, programu CINDI a Poradne zdravia pri RÚVZ so sídlom v PB.

- projekt **"Týždeň zdravia"** pre zamestnancov spoločnosti TESCO STORES SR,a.s. sme zrealizovali:

Miesto	**Dátum**	**Počet klientov**	**Vyšetrenie**
Tesco Stores- PB	29.-30.7. + 28.10.	10+11+7	v rámci : TZS + "Sledovania výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva SR"
Tesco Stores- PÚ	6.8. + 26.11.	33 + 14	celkov. cholesterolu, + všetky vyšetrenia v rámci TZS(bez biochémie)
Tesco Stores -DnV	17.8.	28	celkov. cholesterolu, TK, pulzu, % tuku v tele, CO vo výdychu, antropometrie

- projekt **"Školské ovocie"** sme zrealizovali v spolupráci s odd. HDM na vybraných 4 MŠ a 4 ZŠ v regióne RÚVZ so sídlom v PB. Do EPI INFO bolo spracovaných 50 dotazníkov z MŠ a 106 dotazníkov zo ZŠ. Na 1 ZŠ bol uskutočnený aj tématický deň pre vybraných respondetov projektu.
- realizáciu projektu **"Hrou proti AIDS"** sme uskutočnili v spolupráci s odd. HDM a Epidemiológie na VII.ZŠ v PB a na ZŠ, Medňanská ulica,v IL. Edukované boli 9. ročníky, celkovo 127 žiakov.

9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitým zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Aktivity pri príležitosti významných dní

15. - 21. marec - Týždeň uvedomenia si mozgu

Uskutočnili sme nasledujúce aktivity:

- 15.3.2010 - 4 prednášky s besedami pre 1. ročníky SZŠ v PB (53 študentov).
- 17.3.2010 - 1 prednáška s besedou pre Denné centrum seniorov PB (40 členov).
- 17.3.2010 - vyhotovený zv. panel "Týždeň uvedomenia si mozgu" .
- 18.3.2010 - v priestoroch Poradne zdravia a Oddelenia podpory zdravia uskutočnený "Deň otvorených dverí" pre širokú verejnosť.
- 19.3.2010 - mimoriadny odborný seminár pre odborných pracovníkov RÚVZ PB.
- 22.3.2010 - zv. dopoludnie pre žiakov 7. ročníkov ZŠ Slov. partizánov v PB.
- 22.3.2010 - pre Slovenskú Alzheimerovu spoločnosť odoslaný vyplnený dotazník k "Týždňu mozgu 2010".
- v 12. týždni opakovane vysielaný príspevok v TV - Považie na tému "Týždeň mozgu".
- v 13. týždni uverejnený v regionálnej tlači - Považský obzor - MY zv. článok na tému Nechcete mať Alzheimera? Trénujte si pamäť!
- pripravili sme i príspevok na webovú stránku RÚVZ so sídlom v PB v časti "Aktuality".

24. marec - Svetový deň tuberkulózy

Zabezpečili sme :

- v 11. týždni uverejnenie príspevku v Považskobystrických novinkách - "24. marec - Svetový deň TBC".
- 10.3. a 16. 3. 2010 zrealizovali sme v priestoroch RÚVZ PB a v NsP PB (nádvorie a priestory NsP PB) názornú propagáciu pod titulom: "24. marec - Svetový deň TBC".

7. apríl - Svetový deň zdravia

- Počas celosvetovej kampane „1000 miest, 1000 životov“, ktorá prebiehala v týždni od 7. do 11. apríla 2010 v spolupráci so VšZP, pobočka PB, Mestskými úradmi v PB, PÚ, IL a SZŠ v PB sme poskytli širokej verejnosti v PB, PÚ a IL možnosť merania celkového množstva tuku v tele, tlaku krvi, množstva CO vo vydychovanom vzduchu, % karboxyhemoglobínu v krvi, vyšetrovanie závislosti na nikotíne spolu s množstvom zv. materiálu a krátkym odborným poradenstvom, ktoré poskytovali pracovníci VšZP a RÚVZ so sídlom v PB.

Celkovo v územnom obvode RÚVZ so sídlom v PB bolo vyšetrených 154 osôb, z toho v PB bolo vyšetrených 31 osôb, v PÚ 78 osôb a v IL 45 osôb. Zvýšené hodnoty celkového množstva tuku boli namerané u 113 záujemcov (73,38%) a zvýšené hodnoty tlaku krvi v kategórii hypertenzia I.- III. boli namerané u 46 záujemcov (29,87%). Meranie CO vo výdychu a % karboxyhemoglobínu v krvi využilo 20 záujemcov. Vyšetrenie závislosti na nikotíne absolvovalo 11 záujemcov. Z celkového množstva vyšetrených bolo 56 mužov (36,37%) a 98 žien (63,63%

). Vekové zastúpenie vyšetrovaných sa pohybovalo najmä vo vekových skupinách 45 - 54 a 55 - 64 ročných. Najmladší záujemca mal 12 rokov a najstarší záujemca mal 85 rokov.

- V 13 týždni bol uverejnený v regionálnej tlači Púchovské noviny zv. článok - "Svetový deň zdravia 2010".
- Od 3. - 8.4.2010 v Púchovskej televízii opakovane odvysielaný vstup venovaný "Svetovému dňu zdravia 2010".
- Ku Svetovému dňu zdravia boli spracované 4 príspevky v rámci prezentácie a príspevok na webovú stránku RÚVZ PB (Výzva pre mestá + pozvánky pre širokú verejnosť miest PB, PÚ, IL).
- 30.3.2010 bol umiestnený zv. panel " Svetový deň zdravia 2010" v priestoroch RÚVZ PB, ktorý bol využívaný i počas kampane 1000 miest, 1000 životov v PB, PÚ, IL.
- 7.4.2010 - na ŠZŠI v PB bolo zrealizované zv. dopoludnie pre žiakov 5.-6.-7. ročníkov a ich pedagógov pri príležitosti Svet. dňa zdravia venované problematike "Kódu zdravého života" a poznania rizikových faktorov zdravia, spojené s meraním tlaku krvi, (celkovo 3 prednášky s besedami, doplnené interaktívnym vzdelávaním, zv. materiálom a individuálnym odborným poradenstvom).

10. máj - Svetový deň Pohybom ku zdraviu

Uskutočnili sme:

- 29.4.2010 umiestnenie názornej propagácie Svetový deň "Pohybom ku zdraviu" na nádvorí NsP PB a 3.5.2010 v priestoroch RÚVZ pod titulom "10. máj - Svetový deň Pohybom ku zdraviu".
- 11.5.2010 na ZŠ SNP PB bola zrealizovaná zv. aktivita "Pohybom ku zdraviu" (cviky na zlepšenie správneho držania tela + videoprojekcia "Haló Fitko") pre 24 žiakov 2. ročníkov.
- zabezpečili sme umiestnenie príspevku na webovú stránku - 10. máj Svetový deň "Pohybom ku zdraviu".

31. máj - Svetový deň bez tabaku

- V mesiaci marec uskutočnený interný seminár pod titulom: "Zákon NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov".
- 10.5.2010 na ZŠ SNP PB bola zrealizovaná beseda na tému "Škodlivosť fajčenia" spojená s meraním CO vo výdychu pre 24 žiakov 6. ročníkov.
- 14.5.2010 umiestnená názorná propagácia v NsP PB a RÚVZ PB pod titulom - "31. máj - Svetový deň bez tabaku" (3x).
- Umiestnený príspevok na webovú stránku - 31. máj Svetový deň bez tabaku.
- V 23. týždni v regionálnej tlači Považskobystrické novinky + Púchovské noviny a v mesiaci jún v Ilavskom mesačníku uverejnený zv. článok pod titulom 31. máj Svetový deň bez tabaku.

26.6.2008 - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami

- V mesiaci jún uverejnený v regionálnych periodikách (Považský Obzor-MY, Považskobystrické novinky, Púchovské noviny a Ilavský mesačník) zv. článok pod titulom 26.jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a ilegálnemu obchodovaniu s s nimi - "Mysli na zdravie - nie na drogy".
- Umiestnený príspevok na webovú stránku - 26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s nimi.
- 18.6.2010 uskutočnená realizácia násteniek v RÚVZ PB a NsP PB pod titulom: 26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a ilegálnemu obchodovaniu s nimi - "Mysli na zdravie - nie na drogy" (3x).

12. august Medzinárodný deň mládeže

- 3.8.2010,v rámci TZS, zrealizované vyšetrovanie účastníkov "Perzeíd"- medzinárodného tábora pozorovateľov oblohy vo Vrchteplej.

26. september - Svetový deň srdca

- 21.9.2010 realizácia názornej propagácie v RÚVZ PB a NsP PB ku Svetovému dňu srdca (3x).
- Umiestnený príspevok na webovú stránku - 24.9.2010 Deň srdca.
- 24.9.2010 v spolupráci s Akadémiou vzdelávania, pobočka PB a Strednou zdravotníckou školou v PB boli uskutočnené nasledujúce aktivity:

♥ v PB pred Úradom práce sociálnych vecí a rodiny uskutočnené meranie tlaku krvi a poskytovanie odborného poradenstva. Aktivitu využilo 105 záujemcov. Namerané hodnoty malo v norme 72,38% respondentov, zvýšené hodnoty v kategórii hypertenzia I.- III. boli namerané u 27,62% respondentov.

Pri analýze dotazníkov, ktoré zrealizovali hliadky zložené zo študentov SZŠ v PB sme zistili, že 71,43% opýtaných,vo vekovom rozpätí 17-70 rokov, (z toho 95,24% opýtaných bolo vo vekovom rozpätí od 17-55 rokov) nepoznalo hodnoty svojho krvného tlaku, 73,81% nepoznalo hodnotu optimálneho tlaku, 100,00 % nepoznalo hodnotu svojho cholesterolu, 100,00 % nepoznalo hodnotu normálneho cholesterolu a 85,71 % vykonáva nedostatočnú alebo žiadnu pohybovú aktivitu. Zo 42 odpovedajúcich respospondentov bolo 28,57% študentov, 64,76% zamestnaných 4,76% nezamestnaných a 2,38% dôchodcov.

♥ v PB v priestoroch hypermarketu TESCO uskutočnené meranie tlaku krvi a poskytovanie odborného poradenstva. Aktivitu využilo 62 záujemcov. Namerané hodnoty malo v norme 53,23 % respondentov, zvýšené hodnoty v kategórii hypertenzia I.- III. boli namerané u 46,77 % respondentov.

♥ v PÚ v priestoroch hypermarketu TESCO uskutočnené meranie tlaku krvi a poskytovanie odborného poradenstva. Aktivitu využilo 51 záujemcov**.** Namerané hodnoty malo v norme 27,45 % respondentov, zvýšené hodnoty v kategórii hypertenzia I.- III. boli namerané u 72,55 % respondentov.

♥ celkovo v územnom obvode RÚVZ so sídlom v PB / okres PB, PÚ a IL/ bolo vyšetrených 218 osôb.

♥ pre potreby uvedených aktivít bol zhotovený názorný panel venovaný problematike rizík a prevencii srdcovocievnych ochorení, cholesterolu a jeho vplyvu na organizmus, projektu MOST a kódu zdravého života. Panel vzbudil vo verejnosti veľký záujem. Potešiteľná bola aj skutočnosť, že sa pri nich zastavilo veľa ľudí v produktívnom veku.

♥ v rámci medializácie bol poskytnutý rozhovor pre regionálnu televíziu - iTV PB, odvysielaný pod názvom "Deň srdca".

Október - Mesiac úcty k starším

- 15.10.2010 - realizácia názornej propagácie v NsP PB pod titulom: Október - mesiac úcty k starším (2x)
- 27.10.2010 zorganizovaná a uskutočnená zv. aktivita pre DCS č.2 v PB venovaná " KVCH, možnostiam ich prevencie a kódu zdravého života" + projektu "BECEP". Aktivita bola zabezpečená i zv. materiálom (kartičkami "Kódu zdravého života"). Na aktivite sa zúčastnilo 35 členov.

10. október - Svetový deň duševného zdravia

- 7.10.2010 umiestnená názorná propagácia v RÚVZ PB pod titulom: 10. október - Svetový deň duševného zdravia.

- V mesiaci októbri uverejnený v reg. novinách Ilavský mesačník z.v. článok pod titulom : 10. október - Deň duševného zdravia.

20. október - Svetový deň osteoporózy

- 13.10.2010 umiestnená názorná propagácia na nádvorí NsP PB pod titulom: 20. október - Svetový deň osteoporózy.
- Zabezpečený príspevok na webovú stránku - Svetový deň osteoporózy.

"Európsky týždeň boja proti drogám" a "Medzinárodný deň nefajčenia"

- 8.11.2010 - na ZŠ D. Tatarku v Plevníku zrealizované zv. aktivity pre žiakov 6. a 7. ročníkov na tému " Fajčenie-fakty, prevencia" a "Drogy- fakty a mýty" (34 žiakov)
- 18.11.2010 na V. ZŠ v PB, v spolupráci s odd. prevencie PZ v PB, psychológom, špeciálnou pedagogičkou a sociálnou sestrou zrealizovaný "Preventívny deň" pre žiakov 7. ročníkov venovaný problematike: "Prevencia alkoholizmu, víkendové pitie"(sociálna sestra), "Vzťahy v triede, poznáme sa ?"(psychológ), "Kriminalita mládeže, čo môžem?" (preventistka odd. prevencie PZ), "Boj s autoritami" (špeciálna pedagogička), "Prevencia fajčenia", " Správna výživa v puberte" (lekár). Edukácia obohatená meraním CO vo výdychu a lekárskym poradenstvom (70 žiakov).
- 1.12.2010 - pre študentov 1.,2.,3. ročníka na SOŠ v PB zrealizované prednášky s besedami na tému "Riziká fajčenia" (51 študentov) doplnené meraním CO vo výdychu a lekárskym poradenstvom

19. november - Svetový deň chronickej obštrukčnej choroby pľúc

- 3.11.2010 realizácia názornej propagácie v RÚVZ PB a NsP PB pod titulom: 19. november - Svetový deň chronickej obštrukčnej choroby pľúc (2x).

1. december - Svetový deň AIDS

- V mesiaci decembri uverejnený v reg. novinách Pbn a Ilavský mesačník zv. článok pod titulom: 1. december - Svetový deň AIDS.
- 29.11.2010 - realizácia názornej propagácie RÚVZ PB a NsP PB pod titulom: 1. december - Svetový deň AIDS (2x)
- realizáciu projektu "Hrou proti AIDS" sme uskutočnili s odd. HDM a Epidemiológie na VII.ZŠ v PB a na ZŠ, Medňanská ulica, v Ilave. Edukované boli 9. ročníky, celkovo 127 žiakov.
- v rámci edukácie venovanej AIDS sme zrealizovali zv. aktivity dňa:
  29.11.2010 pre žiakov 9. ročníka na ZŠ D. Tatarku v Plevníku- Drienovom
  1.12.2010 pre študentov 1.,2.,3. ročníka na SOŠ v PB
  15.-16.12. 2010 pre žiakov 8. a 9. ročníkov na ZŠ, Rozkvet 2047, PB
  Pri týchto aktivitách bolo edukovaných 172 prítomných žiakov a študentov.

9.7. "Quit and win"

Uskutočnili sme nasledujúce aktivity:

- 25.1.2010 umiestnená názorná propagácia v priestoroch RÚVZ PB - záverečná hodnotiaca správa "Vyhodnotenie účinnosti súťaže Prestaň a vyhraj 2008" (2x).
- 18.2.2010 účasť na koordinačnom stretnutí k súťaži pre fajčiarov na ÚVZ SR v Bratislave.
- V mesiaci marec bol opakovane uverejnený v regionálnej tlači Púchovské noviny zv. článok na tému: Súťaž Quit and Win - "Prestaň a vyhraj 2010".
- V mesiaci apríl 2010 bol uverejnený v regionálnej tlači Ilavský mesačník zv. článok na tému "Súťaž Quit and win - Prestaň a vyhraj 2010".

- V 17. týždni v regionálnej tlači Považskobystrické novinky uverejnený zv. článok na tému "Prestaň a vyhraj - súťaž pre fajčiarov" a v regionálnej tlači Považský obzor MY zv. článok na tému: "Zbavte sa fajčenia- môžete vyhrať".
- V mesiaci marec uverejnený príspevok na webovej stránke RÚVZ PB.
- 29.3.2010 bol umiestnený propagačný plagát "Prestaň a Vyhraj 2010" vo vývesných skrinkách mesta PB a vo vchode RÚVZ PB.
- 30.3.2010 zhotovený zv. panel "Prestaň a Vyhraj 2010" , umiestnený v priestoroch chodby pre oddelením.
- 31.3.2010 realizácia názornej propagácie v NsP PB (nádvorie a priestory NsP PB).

V priebehu mesiaca apríl boli informácie o súťaži spropagované osobne a e-mailom nasledovne:
PB: riaditelia ZŠ, SŠ, prednosta MSÚ PB, daňový úrad, soc. poisťovňa, ÚSVaR, PX centrum, POS, SAD, obce v okrese PB, OR PZ SR, mestská polícia, lekáreň Jaspis, Pharmácia, Medica, Adonis, MC Včielka, MŠ Rozkvet 2017, 2024, počas zv. aktivít v rámci Svetového dňa zdravia PB, RÚVZ PB.
Púchov: riaditelia ZŠ, SŠ, VŠ, prednostka MSÚ PÚ, NsP Zdravie, obce v okrese PÚ, lekáreň Belmedica, Dentur - L, Na starom námestí, Dr. Max, Pri fontáne, MC Mimčo, počas zv. aktivít v rámci Svetového dňa zdravia PÚ, Continental Matador Truck Tires s.r.o.
Ilava: riaditelia ZŠ, SŠ, VŠ, prednosta MSÚ IL, DCA, daňový úrad DCA, SAD Ilava, poliklinika DCA, lekáreň Na Miklovkách, VÚB Nová Dubnica, knižnica Nová Dubnica, obce v okrese IL, lekáreň Purus, na námestí, MC Dubáčik, Stromček, počas zv. aktivít v rámci Svetového dňa zdravia IL, Leoni Autokabel Slowakia s.r.o. Trenčín.

- Odoslanie prihlášok so súťaže prostredníctvom pracovníčok OPZ využilo 33 súťažiacich.

"Vyzvi srdce k pohybu"

V mesiaci apríl sme zabezpečili uverejnenie príspevku na webovej stránke - výsledky kampane "Vyzvi srdce k pohybu 2009". V mesiaci jún sme pripravili seminár s názvom "Vyzvi srdce k pohybu" pre odborných pracovníkov RÚVZ so sídlom v PB.

9. 8. "Národný program prevencie obezity "

- 5.2.2010 na ZŠ Plevník bol uskutočnený u žiakov 8. ročníka monitoring v rámci NPPO (meranie TK, celkového množstva tuku a propagácia "Kódu zdravého života" - 11 žiakov).
- 27.10.2010 na ZŠ v Prečíne bola uskutočnená zv. aktivita pre žiakov 4. ročníka na tému "Zásady zdravého životného štýlu" spojená s monitoringom v rámci NPPO (meranie TK, celkového množstva tuku a propagácia "Kódu zdravého života" - 17 žiakov).

9. 9. CINDI program SR

- Celkovo bolo vyšetrených **v základnej PZ** v roku 2010 - **1540** klientov, z toho podľa pohlavia bolo 560 vyšetrení u mužov a 980 vyšetrení u žien. Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrovalo riziko na kardiovaskulárne ochorenia bolo uskutočnených **267**, z toho podľa pohlavia bolo 73 vyšetrení u mužov a 194 vyšetrení u žien.
- **Nadstavbová poradňa:** ***poradňa na odvykanie od fajčenia:*** v roku 2010 využili individuálne poradenstvo **5** klienti.

Pracovníčky PZ pri práci **v teréne** zrealizovali tieto vyšetrenia:

- 29.1.2010 - SZŠ PB vyšetrovanie študentov 4. ročníka - anamnestická časť + individuálne poradenstvo + vyhodnotenie osobného rizikového skóre v rámci TZS.
- 4. + 11. 2.2010 - SZŠ PB - vyšetrovanie študentov 4. ročníka v rámci TZS (13 študentov).

- 22.2.2010 - ZŠ Prečín - vyšetrovanie zamestnancov ZŠ v Prečíne a Domaniži v rámci TZS (9 zamestnancov).
- 23.2.2010 - OUI Ladce - vyšetrovanie zamestnancov školy v rámci TZS (10 klientov).
- 13.4.2010 - Deň zdravia so VšZP - meranie celkového cholesterolu + individuálne poradenstvo + zv. materiál pre zamestnancov fy Continental Matador Truck Tires s.r.o. PU (61 klientov).
- 15.4.2010 vo fy Continental Matador Truck Tires s.r.o. PU zrealizované "Dni zdravia" - vyšetrovanie zamestnancov pracujúcich v riziku v rámci TZS (10 zamestnancov) v spolupráci s RÚVZ Žilina a zdrav. poisťovňou Dôvera.
- 19.4.2010 - ZŠ Slov. partizánov PB vyšetrovanie zamestnancov kuchyne v rámci TZS + realizácia projektu "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" (8 klientov).
- 29.4.2010 - Deň zdravia s poisťovňou Union - meranie celkového cholesterolu + individuálne poradenstvo u zamestnancov fy Leoni Autokabel Slowakia spol. s.r.o. Trenčín (99 klientov).
- 8. 6. 2010 - Deň zdravia v RONE a.s., Lednické Rovne v spolupráci s poisťovňou UNION - vyšetrovanie ALT (87 klientov).
- 9.6. 2010 - Deň zdravia v RONE a.s., Lednické Rovne v spolupráci s poisťovňou UNION - vyšetrovanie ALT a Gluk. (68 klientov).
- 29.-30.7.2010 - projekt "Týždeň zdravia" vyšetrovanie zamestnancov Tesco Stores a.s. v PB v rámci TZS + "Sledovania výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva SR (21 klientov
- 3.8.2010 - vyšetrovanie účastníkov medzinárodného tábora "Perzeidy" v rámci TZS (9 klientov)
- 6.8.2010 - vyšetrovanie celk. cholesterolu, meranie TK, pulzu, % tuku v tele, CO vo výdychu a antropometrie u zamestnancov Tesco Stores a.s. PÚ (33 klientov)
- 17.8.2010 - vyšetrovanie celk. cholesterolu, meranie TK, pulzu, % tuku v tele, CO vo výdychu a antropometrie u zamestnancov Tesco Stores a.s. Dubnica n/V (28 klientov)
- 27.8.2010 - vyšetrovanie zamestnancov IMC Slovakia, s.r.o., Šebešťanová v rámci projektu "Sledovania výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva SR (17 klientov)
- 9.9.2010 - ÚPSVaR v PB- vyšetrovanie celk. cholesterolu, % tuku v tele a CO vo výdychu (41 klientov)
- 10.9.2010 - v spolupráci so VšZP v Dubnici n/V počas "Dubnických diabetických dní - vyšetrovanie celk. cholesterolu, % tuku v tele (53 klientov)
- 23.9.2010 - vyšetrovanie celk. cholesterolu, % tuku v tele, CO vo výdychu, meranie TK pedagogickým pracovníkom a študentov "Živeny" (80 klientov)
- 24.9.2010 - Svetový deň srdca - meranie TK širokej verejnosti v spolupráci s SZŠ v PB a AV pobočka v PB (218 klientov)
- 7.10.2010 - Coop Jednota PB - vyšetrovanie zamestnancov v rámci "Sledovania výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva SR" (15 klientov)
- 12.10. 2010 - vyšetrovanie celk. cholesterolu, % tuku v tele, CO vo výdychu u zamestnancov Continental Matador Truck Tires s.r.o., PÚ v spolupráci so VšZP (52 klientov)
- 14.10.2010 - vyšetrovanie zamestnancov Continental Matador Truck Tires s.r.o., PÚ pracujúcich v riziku v rámci TZS a "Sledovania výživového stavu vybraných skupín

obyvateľstva SR" (10 klientov) v spolupráci s zdr. poisťovňou Dôvera a RÚVZ so sídlom v Žiline

- 27.10 2010 - meranie tlaku krvi a % tuku v tele žiakom ZŠ v Prečíne (17 klientov)
- 28.10. 2010 - vyšetrovanie zamestnancov Tesco Stores a.s. PB v rámci TZS (7 klientov)
- 3.11.2010 - vyšetrovanie % tuku v tele žiakom ZŠ v Brvništi (30 klientov)
- 26.11.2010 - vyšetrovanie v rámci TZS (z biochem. vyšetrení len celkový cholesterol) zamestnancom Tesco Stores a.s. PÚ

9.10. Školy podporujúce zdravie

- 20.1.2010 na ZŠ Plevník pre žiakov 6. ročníka uskutočnená zv. prednáška spojená s besedou a anketou na tému "Škodlivosť fajčenia".
- 5.2.2010 na ZŠ Plevník pre 8. ročník zrealizovaný monitoring v rámci NPPO (meranie TK, celkového množstva tuku a propagácia "Kódu zdravého života" - 11 žiakov).
- 5.2.2010 na ZŠ Plevník pre žiakov 9. ročníka uskutočnená zv. prednáška spojená s besedou a anketou na tému "AIDS". Pre žiakov 7. ročníka uskutočnená zv. prednáška spojená s besedou na tému "Drogy".
- 22.3.2010 na ZŠ Slov. partizánov PB zrealizované zv. dopoludnie pre žiakov 5.- 6 .-7. ročníkov venované problematike nelegálnych drog spojené s meraním CO vo výdychu a "Týždňu uvedomenia si mozgu"(celkovo 4 prednášky s besedami, anketami, doplnené interaktívnym vzdelávaním).
- 7.4.2010 na ŠZŠI v PB zrealizované zv. dopoludnie pre žiakov 5.-6.-7. ročníkov a ich pedagógov pri príležitosti Svet. dňa zdravia venované problematike "Kódu zdravého života" a poznania rizikových faktorov zdravia, spojené s meraním tlaku krvi (celkovo 3 prednášky s besedami, doplnené interaktívnym vzdelávaním, zv. materiálom a individuálnym odborným poradenstvom).
- 10.5.2010 na ZŠ SNP PB uskutočnená beseda na tému "Škodlivosť fajčenia" spojená s meraním CO vo výdychu pre 24 žiakov 6. ročníkov.
- 11.5.2010 na ZŠ SNP PB zrealizovaná zv. aktivita pri príležitosti "Svetového dňa - Pohybom ku zdraviu" (cviky na zlepšenie správneho držania tela + videoprojekcia "Haló Fitko" pre 24 žiakov 2. ročníkov).
- 22.6.2010 na Špeciálnej ZŠ v PÚ uskutočnená beseda pre 18 žiakov 7. a 8. ročníka na tému "Škodlivosť fajčenia" spojená s meraním CO vo výdychu.
- 23.6.2010 zrealizované interaktívne vzdelávanie pre žiakov 8. ročníkov (3 triedy) na VII. ZŠ v PB venované problematike "Sexuálneho zdravia"(2x, celkový počet žiakov 42).
- 27.10.2010 na ZŠ v Prečíne zrealizovaná prednáška s besedou pre žiakov 4. ročníka na tému " Zásady zdravého životného štýlu" doplnená anketou (17 žiakov)
- 3.11.2010 - uskutočnená prednáška s besedou pre 7. ročník ZŠ v Brvništi na tému "Zdravá výživa detí" (30 žiakov)
- 8.11.2010 - na ZŠ D. Tatarku v Plevníku zrealizované zv. aktivity pre žiakov 6. a 7. ročníkov na tému " Fajčenie-fakty, prevencia" a "Drogy- fakty a mýty" (34 žiakov).
- 18.11.2010 - na V. ZŠ v PB uskutočnené prednášky s besedami pre žiakov 7. ročníkov na tému " Prevencia fajčenia", "Správna výživa v puberte" (70 žiakov)
- 23.11.2010 - na VII. ZŠ v PB pre žiačky 9. ročníkov uskutočnená zv. dopoludnie venované problematike "Sexuálneho zdravia" (42 žiačiek), doplnené anketou

- 15.12.2010 - na ZŠ Rozkvet v PB zrealizované zv. dopoludnie pre žiakov 8.ročníkov na tému "AIDS" (40 žiakov)
- 16.12.2010- na ZŠ Rozkvet v PB zrealizované zv. dopoludnie pre žiakov 9.ročníkov na tému "AIDS" (51 žiakov)

10. KONTROLA TABAKU

10.4. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov "Prestaň a vyhraj 2010"
Podiel a dosiahnuté výsledky sú uvedené v bode **9.7.**

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prešove

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie /NEHAP/ -Monitorovanie kvality povrchovej vody odoberanej pre pitné účely v regióne

Gestor: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
Cieľ:
Sledovanie dynamiky zmien kvality povrchovej vody v zmysle platnej legislatívy - Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, Vyhlášky MŽP SR č.636/2004, ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch a NV SR č.296/2005, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.
V okrese Sabinov a Prešov pre vodárenské účely sa využíva infiltrovaná voda z toku Torysa (cca 82 %) - Prešovský skupinový vodovod. Na hornej časti toku sa voda doberá priamo z toku – priemerne 80 l/s. Táto voda je dodávaná priamo do mesta Prešov, kde sa vo vodojemoch zmiešava s vodou ďalších vodovodných systémov.
Termín plnenia : priebežne
Stav plnenia k 31.12.2010:
Z povrchového toku Torysa sa v roku 2010 vykonávali odbery povrchových vôd v profiloch Tichý Potok – priamy odber a Tichý Potok pred vstupom na úpravu. Celkovo bolo vykonaných 30 odberov vôd. V rámci komisionálneho jednania pri kontrole dodržiavania režimu hospodárenia v ochranných pásmach uvedeného odberu bolo opakovane konštatované, že kvalita povrchovej vody je po mikrobiologickej stránke nevyhovujúca. Jediným riešením pre zlepšenie kvality vody v toku Torysa je vybudovanie kanalizácií a ČOV pre obce Nižné Repaše, Vyšné Repaše, Oľšavica, Brutovce a dobudovanie VN Tichý Potok, čím by sa zabezpečila stabilizácia kvality vody určenej pre odber. Do toho času KÚŽP v Prešove nariadil starostom obcí priebežne vykonávať štátny vodoochranný dozor v rámci svojho územia a na kontrolnom dni o tom podať informáciu.

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)

Gestor: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a RÚVZ SR
Cieľ
Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni.
Anotácia úlohy
Informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS) je účinným nástrojom na podporu tvorby politiky, umožňuje nastavenie priorít na základe súboru dôkazov, zdokonaľuje prístup k informáciám a posilňuje komunikáciu s verejnosťou. Štvrtá ministerská konferencia o životnom prostredí a zdraví odporučila ďalšie aktivity na rozvoj systému, ktoré sú tiež dôležitými prvkami Európskeho programu verejného zdravotníctva a európskej stratégie životného prostredia a zdravia. Na základe skúseností z predchádzajúcich projektov (ENHIS, ENHIS2) a zahrnutia veľkého počtu krajín do tejto úlohy sa zistilo, že je potrebné takýto informačný systém rozvíjať aj naďalej, a to na príslušnej regionálnej úrovni členských krajín.

Tento projekt bude zahŕňať vývojové metódy a praktické skúsenosti z predchádzajúcich skúseností krajín, ktoré sa v rokoch 2004-2007 do vývoja informačného systému zapojili. Prostredníctvom aktívneho zapojenia sa Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva projekt prispeje k rozvoju trvalo udržateľného národného informačného systému ŽP a zdravia. V projekte sa budú sledovať indikátory, ktoré vznikli selekciou na základe dostupnosti požadovaných údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky.

Etapy riešenia: 15.7.2008 – 30.6.2010

Tento projekt by mal nadviazať na predchádzajúce aktivity z medzinárodného projektu ENHIS2.

V prvej fáze projektu bude prebiehať overenie relevantnosti údajov o stave životného prostredia a zdravia. Súbor predbežne vytipovaných indikátorov v rámci jednotlivých regionálnych prioritných cieľov CEHAPE sa po štúdii uskutočniteľnosti môže pozmeniť v súlade s dostupnosťou údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky. Údaje potrebné pre rozhodovanie v oblasti životného prostredia a zdravia sú získavané z viacerých rezortov. Patrí sem najmä Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR a iné. Harmonické spojenie údajov životného prostredia a zdravia predstavuje dlhoročnú prácu, pričom jedným z nástrojov na ich vytvorenie je zostavenie indikátorov životného prostredia a zdravia a zber údajov na základe týchto indikátorov. Jednou z prvotných úloh patrí zostavenie pracovnej skupiny na zavedenie informačného systému životného prostredia a zdravia na národnej úrovni, v ktorej by mali participovať predovšetkým zástupcovia z regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v sídlach krajoch. Spôsob zberu údajov na regionálnej úrovni bude v súlade s metodikou zberu údajov na medzinárodnej úrovni.

Stav plnenia k 31.12.2010:

Bola zostavená pracovná skupina na zavedenie informačného systému životného prostredia a zdravia na národnej úrovni. Táto úloha môže byť plnená na regionálnej úrovni až po vydaní metodického usmernenia ÚVZ SR – HH SR.

RÚVZ Prešov toho času túto úlohu neplní.

1.5. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ:

Hlavným cieľom je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít, ktoré sú zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.

Vedľajším cieľom je aktualizácia s doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES.

Termín plnenia: priebežne

Výstupy

Výsledky z monitoringu kvality vôd vhodných na kúpanie sú zhromažďované a vyhodnocované ÚVZ SR. ÚVZ SR vypracováva každoročne:

- pred začiatkom letnej turistickej sezóny metodické usmernenie pre spoluriešiteľské pracoviská pre postup pri riešení v príslušnom roku,
- na začiatku letnej turistickej sezóny správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS,
- po ukončení LTS správu o výsledkoch sledovania kvality vody a prevádzky rekreačných lokalít v LTS,
- v decembri Správa Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie pre Európsku komisiu, ktorú predkladá Slovenská agentúra životného prostredia, ako inštitúcia zodpovedná za reporting voči Európskej komisii,
- v marci nasledujúceho roku výročnú správu za uplynulý rok,
- priebežne informácie na internetovú stránku – do IS o kúpaliskách a vode na kúpanie
- priebežne informácie do médií

Stav plnenia k 31.12.2010:

V okrese Prešov je prírodné kúpalisko Delňa v Prešove, ktoré je zaradené do zoznamu vôd vhodných na kúpanie pre kúpaciu sezónu 2010 a prírodné kúpalisko Sigord v katastri Kokošovce. V roku 2010 sa na prírodnom kúpalisku Delňa v Prešove odobralo 8 vzoriek vôd. Kúpalisko bolo v prevádzke od 27. týždňa do 34. týždňa. Kvalita vody počas kúpacej sezóny vyhovovala kritériám NV SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, až na ukazovateľ reakcie vody, ktorého medzná hodnota bola prekročená už vo vode na prítoku. Naplánovaný harmonogram odberu vôd bol upravený podľa aktuálneho počasie, aby bolo minimalizované vplyvy prívalových dažďov. Prevádzka bola predčasne ukončená z dôvodu náhlej zmeny počasia, ale aj nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie. RÚVZ so sídlom v Prešove listom zo dňa 16.7.2010 odporučilo ÚVZ SR vyradiť Delňu zo zoznamu VVK pre rok 2011, nakoľko nespĺňa potrebné kritéria článku 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 200/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie ukazovateľov.
V roku 2010 sa na prírodnom kúpalisku Sigord v Kokošovciach odobrali 4 vzorky bazénových vôd. Kúpalisko bolo v prevádzke od 26. týždňa do 34. týždňa. Kvalita vody počas kúpacej sezóny nevyhovovala kritériám NV SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, v ukazovateli celkový fosfor. Opakovaná vzorka vody vyhovovala kritériám citovaného nariadenia vlády a prevádzkovateľ bol upozornený na kolísavú vodu na prítoku. Naplánovaný harmonogram odberu vôd bol upravený podľa aktuálneho počasie, aby boli minimalizované vplyvy prívalových dažďov. Prevádzka bola predčasne ukončená z dôvodu náhlej zmeny počasia.
V okrese Sabinov nie sú vyhlásené prírodné kúpacie oblasti.
Priebežne sa vytvára informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa EÚ. Správa o o priebehu LTS 2010 v spádovom území RÚVZ so sídlom v Prešove bola odoslaná prostredníctvom IS o kúpaliskách a vode na kúpanie 1.10.2010.

1.6. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Gestor: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
Cieľ:
Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.
Termín plnenia: priebežne

Výstupy
Na základe výsledkov z monitoringu kvality pitnej vody ÚVZ SR vypracúva
- každoročne výročnú správu z monitoringu kvality pitnej vody a štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR,
- každé tri roky správu Slovenskej republiky o kvalite pitnej vody pre Európsku Komisiu, ktorú predkladá SAŽP ako inštitúcia zodpovedná za reporting pre EK,
- priebežné informácie do médií a na internetovú stránku ÚVZ SR.

Národné referenčné centrum pre pitnú vodu vypracúva a publikuje
- každoročne hodnotiacu národnú správu z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je uverejnená aj na stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

Všetky RÚVZ v SR
- publikovanie výročnej správy a informácií o monitoringu pitnej vody na webových stránkach jednotlivých RÚVZ.

Stav plnenia k 31.12.2010:
Úloha je plnená priebežne. Bolo vykonaných celkovo 543 odberov pitných vôd, čo oproti roku 2009 bolo o 220 vzoriek viac z dôvodu zvýšeného ŠZD v oblastiach postihnutých povodňami. Z verejných vodovodov v rámci monitoringu sa vykonalo 144 odberov pitných vôd z toho bolo na úplný rozbor vyšetrených 31 vzoriek vôd. Ak bola v rámci monitoringu zistená zhoršená kvalita pitnej vody, odber vzorky sa opakoval, pričom zistené nedostatky týkajúce sa kvality vody boli prejednané so správcom vodovodu a následne odstránené.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľ:
Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancov v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie.
Gestor: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
Etapy riešenia : rok 2010 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia :
Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky

zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Pripravovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR
- počte nových rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať :

- vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi

Stav plnenia :

Úloha je plnená priebežne počas celého roka. Každý rok sú organizácie, v ktorých boli vyhlásené rozhodnutím RÚVZ rizikové práce kontrolované v rámci ŠZD. Zameriavame sa na úroveň pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce, sledujeme výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

Ku koncu roku 2010 evidujeme v okrese Prešov 1111 pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce, z toho je 264 žien, v okrese Sabinov 361 zamestnancov, z toho 69 žien, čo je pokles o 118 zamestnancov oproti minulému roku. Najčastejšie sa vyskytujúcim zdraviu škodlivým faktorom v pracovnom prostredí s najväčším počtom exponovaných zamestnancov je hluk.

K 31.12.2010 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 60 organizáciách s vyhlásenou RP v okresoch Prešov a Sabinov. Z celkového počtu evidovaných 84 organizácií s rizikovou prácou má zmluvu s PZS 79 subjektov.

Stalo sa už samozrejmosťou, že firmy pri uvádzaní priestorov do prevádzky predkladajú posudky o rizikách, protokoly z objektivizácie faktorov práce a v prípade ak posudky o rizikách preukazujú prekročenie limitov stanovených vyhláškou aj návrh na zaradenie prác do kategórií a prevádzkové poriadky. Ak nie sú vypracované posudky o riziku a dá sa predpokladať, že objektivizácia faktorov práce preukáže prekročenie limitov stanovených vyhláškou, využívame možnosť skúšobnej prevádzky.

Evidencia rizikových prác za okresy je vedená v programe ASTR.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z toxických látok a zmesí

Anotácia :

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zvyškov od toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich

používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými látkami a zmesami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe)
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva toxickým látkam a zmesiam.

Stav plnenia :

Úloha je plnená pred začatím postrekových prác a počas výkonu postrekov (marec, apríl) v poľnohospodárskych podnikoch. Osobitná pozornosť je venovaná zamestnancom pri aplikácii prípravkov na ochranu rastlín a skladovým priestorom v poľnohospodárskych subjektoch . K 31.12.2010 sme preverili 6 poľnohospodárskych organizácii . V rámci previerok ŠZD sme kontrolovali odbornú a zdravotnú spôsobilosť, zabezpečenie OOPP, zdravotný dohľad, prevádzkové poriadky, podmienky skladovania a evidenciu látok deklarovaných ako toxické látky a zmesi.

Prípravky na ochranu rastlín sú sezónnym tovarom, ktorý sa najčastejšie nakupuje na priamu spotrebu. Pokračuje trend obmedzovania činností s toxickými látkami a zmesami, kde pri chemickej ochrane rastlín sa toxické látka a zmesí používajú len výnimočne. Menšie poľnohospodárske družstvá a súkromne hospodáriaci roľníci často zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín dodávateľským spôsobom, čím sa znížila expozícia zamestnancov týmto látkam. Pri chemickej ochrane rastlín sa čoraz viac používajú prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako toxické látky a zmesi.

Zamerali sme sa taktiež na likvidáciu obalov od toxických látok a zmesí. Neboli zistené žiadne nedostatky. K 31.12.2010 bolo vydaných 131 osvedčení na manipuláciu s toxickými látkami a zmesami.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov, vrátane azbestu

Anotácia:

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so

zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Stav plnenia :

Úloha je plnená priebežne. V rámci ŠZD sa zameriavame na udržiavanie zodpovedajúcej úrovne, alebo primeraného vylepšenia pracovných podmienok v organizáciách používajúcich karcinogénne a mutagénne látky.

Evidujeme 19 organizácii kde sa používajú karcinogény, respektíve sa jedná o pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity, v 7 organizáciách je to prach z tvrdého dreva. Zlúčeniny Cr^{6+} sa používajú najmä na povrchovú úpravu výrobkov, formaldehyd v zdravotníctve a pri výrobe plastových výrobkov, cytostatiká v zdravotníctve. Na týchto pracoviskách každoročne je vykonávaná objektivizácia chemických faktorov v pracovnom ovzduší oddelením OLČ pri RÚVZ .

K 31.12.2010 bolo vydaných 17 rozhodnutí k sanačným prácam súvisiacim s likvidáciou azbestu. Jedná sa o stále spoločnosti pôsobiace v okrese Prešov a Sabinov – LAMA s.r.o. V. Šariš, RONAR s.r.o. Košice , Proservis s.r.o. Strážske. Každá z týchto spoločností žiadajúca o vydanie rozhodnutia k sanácii azbestu predkladá prevádzkové poriadky a hodnotenie rizík. Informovanosť zamestnancov overujeme dotazníkmi – kontrolnými listami informovanosti zamestnancov (12 dotazníkov).

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia:

Uplatňovanie legislatívnej úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, pri výkone ŠZD.

Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.

Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

Realizačné výstupy

- Prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže
- Prehodnocovať podkladové materiály k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže, v prípade potreby vyžiadať stanovisko ÚVZ SR.

- Evidovať určené rizikové práce (profesie) s rizikom psychickej pracovnej záťaže aj podľa prevažujúcej činnosti
- Sledovať trendy vývoja a zmien psychického zdravia populácie SR v produktívnom veku na základe štatistických údajov vybraných ukazovateľov psychického zdravia
(ÚVZ SR) a usmerňovať v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na konkrétnych pracoviskách.

Stav plnenia :

RÚVZ so sídlom v Prešove neeviduje organizáciu s rizikovou prácou – psych. prac. záťaž. Nie sme personálne vybavení na túto úlohu .

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

- Zber celoslovenských údajov
a) rizikové práce - faktor DNJZ
b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania
(zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)

- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.

Stav plnenia :

RÚVZ so sídlom v Prešove neeviduje organizáciu s rizikovou prácou – DNJZ.
K 31.12.2010 sme mali hlásené 2 priznania na profesionálne ochorenie v položke 29 - jedno hlásenie u pracovníčky v odevnom priemysle, druhé ochorenie v profesii lakovač v strojárenskom závode.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a vyhlášky MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami, najmä na dodržiavanie limitov fyzickej záťaže a hmotnosti manipulovaných bremien, hodnotenie

pracovných polôh pri výkone práce a ďalších prispievajúcich faktorov podieľajúcich sa na vzniku ochorení chrbtice.
Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.
Realizačné výstupy
- Evidovať profesie, u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvárať databázu celoslovenských údajov
a) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin (zdroj NCZI)
b) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
c) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania (zdroj NCZI)
- Usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Stav plnenia:
K 31.12.2010 sme neprešetrovali podozrenie na profesionálne poškodenie zdravia v položke 47 . K tomuto dátumu nemáme priznané žiadne poškodenie zdravia v tejto položke.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Cieľ :
Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne)
Gestor: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR
Anotácia:
Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.
Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.
Etapy riešenia:
Rok 2010 a ďalšie roky
Realizačné výstupy :
Získavať údaje o :
- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skríningovom vyšetrení oči a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať počet
- previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

Stav plnenia :
Úloha je plnená priebežne pri posudkovej činnosti – v rámci uvádzania logistických a kancelárskych priestorov do prevádzky (23 prevádzok). Vo väčšine prípadov sa jedná o práce trvajúce polovicu pracovnej zmeny a o zamestnancov mladších vekových kategórií. Subjektívne pocity nám v dotazníkoch informovanosti pri práci so ZJ vyjadrilo 27 respondentov. Väčšine z nich práca s PC nespôsobuje žiadne zdravotné problémy. Jedná sa o profesie – skladový robotník, pracovník v logistike, účtovník, personálny manažér.

2.3. Zdravé pracoviská

Cieľ
Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.
Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská
vybrané RÚVZ v SR
Anotácia
Analyzovať riziká práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí. Sledovať zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníka. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov.
Etapy riešenia
rok 2010 a ďalšie roky
Realizačné výstupy
Zhodnotiť výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia vo vybranej organizácii a vyhodnotiť ich v spolupráci s vedením organizácie. Realizovať intervenčné programy na ochranu a podporu zdravia zamestnancov a kontrolovať ich efektivitu.
Stav plnenia :
V rámci Európskej kampane „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ realizujeme prednášky na tému - pracovné zdravotné služby, hodnotenie zdravotných rizík. Vyzývame organizácie a jednotlivcov aby sa aktívne zapojili do tejto kampane, organizovali si vlastné podujatie a aktivity zamerané na hodnotenie rizík na pracoviskách, aby navrhovali preventívne opatrenia na ich elimináciu. Poradenská činnosť je zameraná na problematiku implementácie nových legislatívnych úprav do praxe a na usmerňovanie poskytovania preventívnej závodnej zdravotnej starostlivosti.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

Cieľ :
Presadzovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok
Špecifické ciele :

- Praktické presadzovanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH),
- Participovať na prvom spoločnom projekte EHP na presadzovanie predregistrácie a registrácie zavedených látok a kariet bezpečnostných údajov (KBÚ),
- Vybudovanie odborných kapacít verejného zdravotníctva na tvorbu, kontrolu dodržiavania a presadzovanie legislatívnych opatrení EÚ a SR na ochranu zdravia pred rizikami z chemických látok,
- Zlepšenie medziinštitucionálnej spolupráce národných orgánov v oblasti presadzovania právnych predpisov týkajúcich sa chemických látok

Gestor

ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Medzirezortná spolupráca:

Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie, Centrum pre chemické látky a prípravky, Slovenská Inšpekcia životného prostredia, Národný inšpektorát práce

Etapy riešenia

rok 2010 a ďalšie roky

Riešiteľské pracoviská

V 1. etape RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach, Nitre
V ďalších etapách všetky RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. etapa: štvrtý štvrťrok 2009 - prvý polrok 2010
2. etapa: od druhého štvrťroka 2010

Anotácia

Na Slovensku ako aj v ostatných štátoch EÚ sa od 1.6.2007 uplatňuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ((ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok. Je potrebné zapojiť sa do koordinovaných projektov v rámci štátov EÚ a EHP/EZVO zameraných na zabezpečenie vyhovujúcej úrovne používania chemických látok formulované do zásady „žiadne údaje, žiadny trh“. Prvý projekt (participácia vybraných RÚVZ v 4. štvrťroku 2009 – 1. polroku 2010) na presadzovanie nariadenia sa zameriava na výrobcov a dovozcov a ich súlad s právnymi záväzkami týkajúcimi sa predregistrácie a registrácie zavedených látok ako takých alebo látok v prípravkoch, ako aj na dodržiavanie ustanovení súvisiacich s kartami bezpečnostných údajov. V rámci tohto projektu sa vyplní špeciálny dotazník odbornými pracovníkmi vybraných RÚVZ v konkrétnych podnikoch uvádzajúcich na trh chemické látky. Poznatky všetkých zúčastnených orgánov kontroly činných podľa zákona č. 163/2001 Z.z. budú podkladom pre ďalší postup na usmernenie zavádzania platných právnych úprav v tejto oblasti do praxe výrobných, dovozných organizácií ako aj následných užívateľov chemických látok.

Realizačné výstupy

- Zvýšenie odbornej úrovne používania chemických látok a prípravkov u „povinných subjektov“
- Zjednotenie v praktickom presadzovaní nariadenia REACH a súvisiacej ďalšej národnej a EÚ legislatívy orgánmi verejného zdravotníctva ako aj ďalšími kontrolnými orgánmi
- Vypracovanie dotazníkov zisťujúcich stav v problematike, ich analýza a príprava nápravných riešení
- Prijímanie nápravných opatrení
- Zvyšovanie odbornej úrovne práce a príprava špecialistov na problematiku celého spektra aspektov používania chemických látok z hľadiska účinnej ochrany zdravia

Stav plnenia :

K 31.12.2010 v okrese Prešov a Sabinov neevidujeme výrobné ani distribučné spoločnosti na ktoré sa vzťahuje povinnosť predregistrácie a registrácie zavedených látok a kariet bezpečnostných údajov (KBÚ) v rámci legislatívnych opatrení EÚ a SR.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor:

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Prešove – OHVBPKV – 2 pracovníčky
poradňa zdravia – 2 pracovníčky

Termín ukončenia: 15. január 2011

Etapy riešenia:

I. a II. etapa - riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – november 2010).

III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2011)

Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2010

K uvedenému termínu bolo vyšetrených spolu 80 klientov v poradni zdravia RÚVZ so sídlom v Prešove podľa stanovených vekových kategórií.

Súčasťou projektu sú

- klientmi vyplnené jednodenné jedálne lístky podľa formulára,
- dotazník o životospráve,
- klinicko-somatický dotazník – BMI, WHR, TK systolický, TK diastolický,
- biochemické vyšetrenie – odber krvi na prístroji reflotron pre vyhodnotenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu – celkový cholesterol, triglyceridy, HDL, LDL, glukóza.

Všetky údaje sa spracovávajú v programe ALIMENTA.

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Cieľ:

Monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme

Gestor:

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Prešove - OHVBPKV – 8 pracovníčiek
pracovníčky laboratória

Termín ukončenia: 30. december 2010

Etapy riešenia:

I. etapa - odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO^3

- počet vzoriek: 2 vzorky
- časové obdobie: január – december 2010

II. etapa - kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme

- časové obdobie: január – december 2010

III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom

Vyhodnotenie výsledkov k 30.12.2010

K uvedenému termínu bolo odobratých 28 vzoriek soli, v 13 vzorkách bolo zistené nesprávne označenie množstva jodičnanu draselného prepočítaného na KJ. Laboratórnou analýzou boli zistené hodnoty, ktoré neboli v súlade s deklarovaným množstvom KJO_3 ako KJ na obale výrobku (15 – 35 mg/kg). Distribútorom uvedených výrobkov je spoločnosť Solivary Trade, s.r.o., Košická 8, Prešov.

Za nesprávne označenie RÚVZ so sídlom v Prešove začal voči distribútorovi správne konanie vo veci uloženia pokuty.

3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti.

Cieľ:

1. Kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. Dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. Kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. Kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku

Gestor:

ÚVZ SR

Spoluriešitelia: RÚVZ so sídlom v Prešove – OHVBPKV – 2 pracovníčky

Termín ukončenia: 30. marec 2011

Etapy riešenia:

I. etapa: január 2009 – december 2010 – zber a analýzy vzoriek

II. etapa: leto 2009 – kampane

III. 30. marec 2011 – záverečná správa

Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2010

Vyhodnotenie výsledkov:

V mesiaci október 2010 boli odobraté podľa časového harmonogramu uvedeného v usmernení z ÚVZ SR na výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami v roku 2010 4 vzorky výrobkov detskej kozmetiky používané na čistenie pokožky na stanovenie konzervačných látok a mikrobiologické vyšetrenie. V rámci plnenia úlohy bolo prekontrolované dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov.

Vyšetrené vzorky vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám nariadenia vlády SR č. 658/2005, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti.

Cieľ:
1. Kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu a resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia
2. kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami

Kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov (PC dojčenské fľaše, plastové výrobky – misky, príbory, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď., keramické výrobky – misky, taniere, hrnčeky atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov - migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu a resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia. Zároveň bude kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť – dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR – Materiály a predmety určené pre styk s potravinami
Gestor:
ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko:
RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie
RÚVZ so sídlom v Prešove – OHVBPKV – odber vzoriek 3 pracovníčky
Termín ukončenia: 30. marec 2011
Etapy riešenia:
I. etapa: január 2010 – december 2011 – zber a analýzy vzoriek
II. etapa: 30. marec 2010 – záverečná správa
Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2010
V roku 2010 boli odobraté 2 vzorky plastových výrobkov určených pre deti a 2 vzorky keramických výrobkov pre deti. Odobraté vzorky boli odoslané k laboratórnej analýze do Národného referenčného centra pre obalové materiály a predmety bežného používania zriadeného pri RÚVZ so sídlom v Poprade. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Kontrolou označovania vzoriek odobratých na laboratórnu analýzu bolo zistené, že u všetkých odobratých vzoriek nebolo uvedené meno alebo obchodný názov výrobcu, spracovateľa alebo predajcu zodpovedného za uvádzanie výrobkov na trh ani krajina pôvodu. Taktiež na požiadanie nebola predložená dokumentácia - vyhlásenie o zhode podľa Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1935/2004.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3 Zneužívania návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ:
Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich

štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie), ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného na oblasť závislostí- t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na herných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu sú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach s partnermi Európskej únie v nadväznosti na minuloročné zahájenie twinningového projektu „ Význam partnerskej spolupráce pre NMCD (Národné monitorovacie centrum)
- vypracovanie metodiky pre zber údajov a celoslovenského prieskumu o alkohole , tabaku a drogách (TAD1, 2 a 3) u žiakov ZŠ a študentov SŠ, ako aj u učiteľov a koordinátorov prevencie
- zber dát v rámci realizácie celoslovenského prieskumu TAD 1, 2 a 3 na vybraných RÚVZ v SR
- príprava realizácie európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách „ESPAD“
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry)
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách
- Podpora Národného programu boja proti drogám

Termín ukončenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

V apríli roku 2010 sa realizovala ďalšia etapa projektu “ESPAD- Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách u žiakov študentov vysokých škôl. Cieľom bolo dôkladnejšie zmapovať situáciu u študentov 8 ročných gymnázií , stredných škôl a učiteľov týchto škôl.

Účasť na projekte bola dobrovoľná, prieskum anonymný. Dotazník bol zameraný na zmapovanie postojov študentov vybraných škôl a ich učiteľov k fajčeniu, alkoholu a dogám.

Jednalo sa o nasledovné školy:

1/ Súkromné gymnázium Solivarská 28, Prešov, kde sa do prieskumu zapojilo 365 študentov a 21 učiteľov.

2/ Stredná zdravotnícka škola sv. Bazila Veľkého, Kmeťovo stromoradie 1, Prešov. Do projektu sa zapojilo 182 študentov 1-4. ročníka a 17 učiteľov.

3/ Súkromná stredná odborná škola , Masarykova 2, Prešov. Do projektu bolo zapojených 43 študentov a 12 pedagógov.

4/ Stredná priemyselná škola stavebná, Plzenská 10, Prešov. Do projektu bolo zapojených 30 študentov, 6 učiteľov.
5/ Základná škola Mirka Nešpora 2, Prešov. Do projektu sa zapojilo 206 žiakov a 16 učiteľov. Spolu bolo do projektu zapojených 206 žiakov vybranej základnej školy, 620 študentov vybraných stredných škôl v okrese Prešov a 72 pedagógov vyučujúcich na týchto školách. Vyplnené dotazníky s hláseniami za jednotlivé školy boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľ:
Cieľom je zhodnotiť stav škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z hľadiska hygieny a preskúmať zdravotný stav týchto žiakov.
Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR
Anotácia
Na realizáciu boli vybrané tie RÚVZ v SR, kde sa predpokladá vyššia koncentrácia žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia prevažne rómskej národnosti. Projekt sa bude riešiť dotazníkovou metódou a bude zameraný na dve oblasti:- hygienickú problematiku základných škôl (dotazník 1) a zhodnotenie zdravotného stavu žiakov (dotazník 2), kde bude do projektu zaradených 30 žiakov I. stupňa a 30 žiakov II. stupňa dvoch vybraných základných škôl.
Etapy riešenia
- Rok 2009/2010 - výber škôl, dotazníky, zadávanie získaných údajov

Termín ukončenia: 31.12.2009 - 1.etapa
30.04.2010 - 2. etapa

Tento projekt sa plní celoštátne v rámci oddelení HDM . V mesiaci marec až apríl sa plnila druhá časť tohoto projektu. V rámci tejto etapy boli spolu s odbornými psychologicko-pedagogickými pracovníkmi na vybraných dvoch základných školách / ZŠ Tuhrina a ZŠ Svinia/ dotazníkovou formou získávané údaje o zdravotnom stave žiakov . Projektu sa zúčastnilo 60 žiakov. Údaje z dotazníkov boli zadávané do tabuliek a odoslané 29.04.2010 na odbor HDM a PZO ÚVZ SR Bratislava.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľ:
Zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a dorast. Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál v jednej z citlivých skupín populácie, a to populácie detí SR.
Gestor:
RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, UVZ SR,
Spolupracuje:
LF UK Bratislava, RUVZ Banská Bystrica, VUP Bratislava
Riešiteľské pracoviská:
Všetky RUVZ v SR
Súbor projektu:

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR v pomernom zastúpení pohlaví. Za každý RUVZ sa náhodne vyberú dve školy – jedna mestská a jedna vidiecka(ak je počet detí nižší ako požaduje výber, je možné vybrať aj viac zariadení, dôležité je dodržať veľkosť súboru). Z každej školy sa vyberie z príslušnej vekovej skupiny 30 chlapcov a 30 dievčat, čiže z každého RUVZ bude vyšetrených v každom roku 120 detí príslušnej vekovej skupiny.

Zber a analýza údajov:

Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelený na 4 roky :

II. etapa- rok 2009 veková skupina 4-6 roč.
III. etapa- rok 2010 veková skupina 7-10 roč.
IV. etapa- rok 2011 veková skupina 11-14 roč.
V. etapa - rok 2012 veková skupina 15-18 roč.

V roku 2010 prebieha III. etapa projektu. V rámci tejto etapy boli do prieskumu zariadené dve základné školy -mestská: ZŠ Prostějovská, Prešov a vidiecka: ZŠ Ľubotice. Z každej MŠ bolo z príslušnej vekovej skupiny vybraných 30 chlapcov a 30 dievčat, dokopy je monitorovaných 120 žiakov. Na zber údajov sa použil spracovaný a overený frekvenčný dotazník, ktorý umožní zhodnotenie príjmu základných potravinových komodít a vybraných živín ako aj expozíciu cudzorodým látkam. Ďalšie údaje o výžive boli nadobudnuté frekvenčným dotazníkom / metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy vyšetrovaných detí/. Dotazníkovou metódou sa zisťoval i spôsob výživy rodičov vyšetrovaných detí s cieľom zhodnotiť vplyv rodiny na stravovacie návyky. Zároveň sa v 16. kalendárnom týždni /19.4.-23.4.2010/ vo vybranom vidieckom a mestskom zariadení odoberali vzorky celotýždňová strava /10 vzoriek/. Získané údaje sa priebežne v mesiaci júl-september vkladali do zaslaných tabuliek programu Excel s využitím programu Alimenta a celá databáza bola v septembri 2010 zaslaná na RÚVZ Rimavská Sobota - odd. HDM.

Úloha NPDD : Monitorovať fyzickú aktivitu detí a dorastu vrátane monitorovania stavu pohybového aparátu zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých detí a dorastu.

V súvislosti s vyššie uvedenou úlohou Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015, pracovníčky odd. HDM a OZVIŠ zrealizovali v mesiaci marec- apríl monitoring stavu pohybového aparátu u zdravotne oslabených detí. Pre realizáciu tejto úlohy boli vybrané dve školy, a to Spojená škola internátna , Masarykova 20/c, Prešov , kde bolo vyšetrených 35 detí vo veku 10 - 12 rokov s mentálnym postihom. Druhou skupinou vyšetrovaných bolo 30 žiakov Odborné učilišťa internátneho , Masarykova 20/d / Prešov vo vekovej kategórii 17- 19 rokov taktiež s mentálnym postihom. Vyšetrovanie prebiehalo v dvoch etapách a to formou dotazníkov, kde zúčastnení respondenti v spolupráci s rodičmi a pedagógmi uvádzali informácie o denných, školských i mimoškolských aktivitách. V druhej etape sa uskutočnilo meranie jednotlivých respondentov a posudzovanie stavu pohybového aparátu u zúčastnených skríningovou metódou . Táto úloha sa realizovala v spolupráci s odd. HDM RÚVZ Vranov nad Topľou, kde boli do projektu zapojené deti bez zdravotného postihnutia. Údaje z dotazníkov boli zaslané na riešiteľské pracovisko ÚVZSR Bratislava - odbor podpory zdravia.

V rámci realizácie Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 /NPDD/ bol v mesiaci máj 2010 pracovníčkami oddelenia HDM v spolupráci s OZVIŠ distribuovaný na všetky stredné školy v okrese Prešov a Sabinov

zdravotno- osvetový materiál vo forme plagátov nabádajúci študentov k súdržnosti, práci v tíme, , k dôvere opore, kamarátstvu, teda k takým životným hodnotám, ktoré by zmiernili agresivitu v triedach a napomáhali prevencii patologických javov v školách.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Cieľ:

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia úlohy:

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti jedenástim prenosným ochoreniam, a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2010, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR sa v roku 2010 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007 – 2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008-2015.

Realizačné výstupy

- včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovania
- zosúladenie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ
- zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny
- aktualizácia očkovacieho kalendára vypustením preočkovania detí v 3. roku života trivakcínou proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2010
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania

- odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti slovenskej populácie
- zaslanie výsledkov do medzinárodnej siete EUVACNET, do WHO, UNICEF a ECDC.
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti.

Realizácia k 31.12.2010 :

Začiatkom roka 2010 bol pripravený imunizačný kalendár, ktorý upravoval očkovanie na I. polrok 2010, konkrétne do 30.6.2010. Od 1.7.2010 je v platnosti očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek. Všetci očkujúci lekári, t.j. praktickí lekári pre deti a dorast, spolu 49 a taktiež praktickí lekári pre dospelých, spolu 93 boli oboznámení s novým očkovacím kalendárom platným na I. aj II. polrok 2010. Očkovací kalendár zahŕňa nasledovné zmeny: očkovanie dojčiat proti invazívnym pneumokokovým infekciám sa vykonáva 13-valentnou konjugovanou vakcínou, ruší sa povinné preočkovanie tuberkulín negatívnych detí proti tuberkulóze v 11. roku života a rozširuje sa preočkovanie detí v 13. roku života proti diftérii, tetanu a poliomyelitíde a preočkovanie proti pertussis tetravakcínou.

Aj v roku 2010 bola venovaná zvýšená pozornosť ochoreniam preventabilných očkovaním. U týchto ochorení sa zisťuje hlavne predchádzajúce očkovanie.

V zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR bola v okrese Prešov a Sabinov vykonaná administratívna kontrola očkovania za obdobie od 1.9.2009 do 31.8.2010. Zaočkovanosť detí bola kontrolovaná na všetkých ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast okresu Prešov a Sabinov. Celkovo sme zaznamenali vysokú úroveň zaočkovanosti detí, ktoré mali byť vzhľadom na vek v súlade s očkovacím kalendárom k 31.8.2010 kompletne základne očkované alebo preočkované. V okresoch Prešov a Sabinov bola pri kontrole očkovania zistená zaočkovanosť od 90,9% do 99,6%. Zaočkovanosť nižšia ako 95% bola zistená v očkovaní proti TBC v ročníku narodenia 2009 v okrese Prešov aj Sabinov a v očkovaní proti DTP v ročníku narodenia 2003 v okrese Prešov. Dôvodmi nižšej zaočkovanosti sú rôzne kontraindikácie, pri očkovaní proti TBC najčastejšie NPH rómskych detí. Doočkovanie týchto detí na pneumologických ambulanciách je pre nezodpovednosť rodičov a ľahostajnosť k očkovaniu často problematické. Ďalším dôvodom je narodenie detí v zahraničí, kde nie je očkovanie novorodencov proti TBC povinné. Narastajúcim problémom vo vakcinácii je negatívny postoj rodičov k očkovaniu, ktoré vyúsťuje k odmietaniu výkonu očkovania dieťaťa podpísaním prehlásenia o odmietnutí očkovania napriek poučeniu lekárom.

Výsledky kontroly očkovania za Prešovský kraj boli spracované na základe podkladov zaslaných z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja. Podobne ako na okresnej aj na krajskej úrovni bola zaznamenaná vysoká úroveň zaočkovanosti, ktorá sa v okresoch Prešovského kraja pohybovala od 90,9% – 100%. Výsledky kontroly očkovania za Prešovský kraj boli následne zaslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR v Bratislave.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Cieľ:

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia úlohy:

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003–2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2009 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými„ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení za rok 2010
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2010 s výskytom v roku 2009 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
  - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
  - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
  - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
- monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- hlásenie vybraných prenosných ochorení do medzinárodných sietí podľa požiadaviek ECDC a WHO
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „ individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Realizačný výstup pre RÚVZ Prešov k 31.12.2010:

V roku 2010 bola vykonávaná surveillance prenosných ochorení v okresoch Prešov a Sabinov na základe hlásení od ošetrujúcich lekárov a mikrobiologických laboratórií.

Následne bola vykonávaná analýza ochorení za jednotlivé mesiace za okresy Prešov a Sabinov. Výsledky analýz a informácie pre ošetrujúcich lekárov sú pravidelne uverejňované na webovej stránke RÚVZ Prešov.

Analýza výskytu prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov za rok 2010 bude spracovaná vo VS v termíne do 15.2.2011. Analýza výskytu prenosných ochorení v Prešovskom kraji za rok 2010 bude spracovaná na základe výstupov z Epidemiologického informačného systému a na základe podkladov zaslaných z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja v termíne do 10.3.2011.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení a epidemiologickom vyšetrovaní jednotlivých prípadov ochorení zároveň prebiehala individuálna edukácia obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení a pracovníčka oddelenia epidemiológie sa aktívne zúčastňuje besied na základných a stredných školách s témou „ Infekčné choroby“.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Cieľ:

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín.

Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „ Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení „ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia úlohy:

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním nového informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje – centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania.

V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007 – 2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Realizačné výstupy:

- aktualizácia údajov zverejňovaných na informačnom portáli:
  1. pre verejnosť
  2. pre iných odborníkov
  3. pre užívateľov
- doplňanie a udržiavanie centrálnej databázy:
  1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
  2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
  3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
  4. systému rýchleho varovania
- využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov, zaškolenie dostatočného počtu pracovníkov zo všetkých odborov epidemiológie RÚVZ v SR
- deskriptívne,analytické a komparatívne výstupy z databáz
- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.
- Uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Realizácia k 31.12.2010:

Všetky prenosné ochorenia hlásené v roku 2010 za okresy Prešov a Sabinov boli zadávané do Epidemiologického informačného systému EPIS. V roku 2010 to predstavovalo 2 136 prenosných ochorení (okr. Prešov 1 482, okr. Sabinov 654).
V súvislosti so surveillance ARO a CHPO na základe hlásení od praktických lekárov sú týždenne spracovávané analýzy výskytu ARO a CHPO v okrese Prešov a Sabinov a následne na základe hlásení z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja aj v Prešovskom kraji.
V systéme rýchleho varovania (SRV) sa vykonávajú týždenné hlásenia a to v 6 kategóriach (akútne chabé obrny; epidémie; meningitídy/sepsy; osýpky, rubeola, parotitída; vírusové hepatitídy a iné informácie). Hlásenia sú spracovávané za okresy Prešov a Sabinov a Prešovský kraj. Informácie sú pravidelne hlásené v systéme EPIS do celoslovenského centra na ÚVZ v Bratislave.
Dve pracovníčky oddelenia epidemiológie sa zúčastnili školenia v centrálnom pracovisku pre EPIS – RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, kde bolo prezentované zavedenie hlásenia výsledkov z mikrobiologických laboratorií prostredníctvom programu EPIS.
Výstupy z informačného systému, mesačné analýzy slúžia na porovnávanie chorobnosti prenosných ochorení za jednotlivé mesiace v roku, informáciu o epidemiologickej situácii v okresoch Prešov a Sabinov pre zdravotníkov ako aj pre verejnosť.
Špeciálne analýzy, ktoré je možné vytvoriť v rámci informačného systému EPIS alebo MIS informačného systému EPIS boli na požiadanie poskytnuté pre potreby pracovníkov a študentov rôznych stredných a vysokých škôl a primárom niektorých oddelení FNsP v Prešove.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Cieľ:
1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk, vytvorenie štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre zdravotnícke pomôcky, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.
Gestor: RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
Anotácia úlohy:
Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM,JIS) sú v súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrujúcim lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť

bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Realizačné výstupy:

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2010
- porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz v roku 2010 s výskytom v roku 2009 a za posledných 5 rokov
- Skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
  - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
- vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk

Realizácia k 31.12.2010:

V roku 2010 boli pravidelne hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení pôsobiacich v okresoch Prešov a Sabinov.

Vo februári 2010 bolo zaznamenaných 25 ochorení (A09) nozokomiálneho charakteru na doliečovacom oddelení a oddelení dlhodobo chorých FNsP J. A. Reimana v Prešove. Etiologické agens sa nepodarilo zistiť. Jednalo sa pravdepodobne o ochorenia vírusového pôvodu.

Analýza výskytu NN za rok 2010 bude spracovaná vo výročnej správe za rok 2010.

6.5. Surveillance neinfekčných ochorení

Cieľ:

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Gestor: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia úlohy:

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitý dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravotného životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si

vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Realizačné výstupy:

- zlepšiť identifikáciu hlavných zdravotných ťažkostí našej populácie
- pomôcť pri určovaní nerovností v oblasti zdravia
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti chronických ochorení

Realizácia k 31.12.2010:

V rámci oddelenia epidemiológie nie je vytvorené samostatné oddelenie na sledovanie neinfekčných ochorení.

Úlohy v tejto oblasti sú plnené na základe požiadaviek a v spolupráci s oddelením podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Prešove.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Cieľ:

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia úlohy:

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu.

Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment.Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Realizačné výstupy:

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- zlepšenie pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postupu v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

Realizácia k 31.12.2010:

Na základe plnenia Uznesenia Pandemickej komisie vlády SR v súvislosti s mimoriadnym odporúčaným očkovaním rizikových skupín obyvateľstva SR pracovníci oddelenia epidemiológie zabezpečujú týždenné spracovanie hlásení o spotrebe pandemickej vakcíny od

jednotlivých očkovacích tímov a to za okres Prešov a Sabinov ako aj za celý Prešovský kraj, ktoré je následne zasielané na spracovanie na ÚVZ SR.
Pracovníci oddelenia epidemiológie zabezpečujú hlásenie všetkých prípadov ochorení na Nový typ chrípky A H1N1 a ochorení na SARI v informačnom systéme EPIS, v systéme rýchleho varovania a koordináciu odberov biologického materiálu na virologické vyšetrenie.
Dňa 7.5.2010 na základe odporúčania poradného zboru HH SR pre odbor epidemiológie a na základe priaznivej epidemiologickej situácie vo výskyte chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných ochorení bolo zrušené hlásenie absencií zo škôl a predškolských zariadení na odbory epidemiológie regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR.
V I. polroku 2010 na základe prípisu HH SR boli na RÚVZ so sídlom v Prešove dodané vakcíny proti pandemickej chrípke, striekačky a ihly v počte 25 000 dávok z dôvodu vyskladnenia zvyškov pandemickej vakcíny zo Správy štátnych hmotných rezerv SR. Predmetné vakcíny naďalej tvoria rezervu dostupnú počas pandémie chrípky.
Priebežne sa vykonáva zber údajov o zaočkovanosti obyvateľstva v Prešovskom kraji proti pandemickej chrípke. Zber sa vykonáva vždy od 5-tich vybraných lekárov pre dospelých a použité informácie slúžia pre ministra zdravotníctva SR.
Dňa 27.5.2010 vydal ÚVZ SR usmernenie na postup pri zneškodňovaní zvyškov vakcíny proti pandemickej chrípke. O usmernení sme informovali všetkých lekárov pre deti a dorast a lekárov pre dospelých.
Dňa 10.8.2010 bola generálnou riaditeľkou WHO oficiálne ukončená pandémia chrípky A (H1N1)2009 a nastal prechod do post – pandemickej fázy.
V súvislosti s expiráciou pandemickej vakcíny Panenza, ktorá bola vyskladnená zo Správy štátnych hmotných rezerv SR na jednotlivé RÚVZ v sídle kraja, prebiehal v dňoch 13.12. – 17.12.2010 zber tejto expirovanej vakcíny. Zber uvedenej vakcíny z RÚVZ so sídlom v Prešove zabezpečila distribučná firma dňa 15.12.2010.
Na základe usmernenia ÚVZ SR na vykonanie kontroly mimoriadneho odporúčaného očkovania pandemickou vakcínou v SR k 30.11.2010 bola vykonaná kontrola očkovania pandemickou vakcínou v okrese Prešov a Sabinov a následne na základe podkladov z jednotlivých RÚVZ aj v Prešovskom kraji. Na základe predmetnej kontroly bolo zistené, že vakcínou Panenza bolo v okrese Prešov očkovaných 702 a v okrese Sabinov 188 osôb. V Prešovskom kraji bolo pandemickou vakcínou očkovaných 3 574 osôb.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Cieľ
Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).
Gestor: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
Anotácia úlohy:
Po úspešnej eradikácií poliomyelitídy v Slovenskej Republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.
Enviromentálna sureillance spočíva vo virologickom vyšetrovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú

systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Realizačné výstupy:

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania

Realizácia k 31.12.2010:

V roku 2010 sa realizovali odbery vzoriek odpadovej vody, ktoré boli zaslané na virologické vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odbery vzoriek vôd boli vykonávané v termínoch, ktoré vypracovalo virologické laboratórium RÚVZ so sídlom v Košiciach. V roku 2010 bol vykonaný odber 6 vzoriek odpadovej vody, všetky s negatívnym výsledkom.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Cieľ:

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým a okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10 X náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS.

Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Gestor: RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v sídlach krajov a všetkých RÚVZ Košického kraja

Anotácia úlohy:

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BzgA, nazvaný „ Mitmach – Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Realizačné výstupy:

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Realizácia k 31.12.2010:

V roku 2010 projekt „ Hrou proti AIDS“ v okresoch Prešov a Sabinov nebol vykonávaný.

V rámci prevencie HIV/AIDS je na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde sa okrem poradenstva vykonávajú aj anonymné odbery biologického materiálu na vyšetrenie HIV protilátok. Odbery vykonáva RÚVZ so sídlom v Prešove ako jediný v rámci RÚVZ v Prešovskom kraji. V roku 2010 bolo v rámci Poradne prevencie HIV/AIDS realizovaných 12 odberov biologického materiálu na virologické vyšetrenie. Najčastejším rizikovým faktorom vyšetrených osôb bola prítomnosť rizikovej situácie – najčastejšie nechránený pohlavný styk.

Súčasne s činnosťou Poradne prevencie HIV/AIDS je v prevádzke telefonická linka prevencie HIV/AIDS. Najčastejšími dotazmi boli možnosti vyšetrenia HIV protilátok, prenosu infekcie HIV a možnosti prevencie.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.1. Cyanobaktérie

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. V roku 2010 bolo na stanovenie cyanobaktérií vyšetrených 51 vzoriek z rekreačnej nádrže Domaša. Limit pre cyanobaktérie, určený NV č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, nebol ani v jednej vzorke prekročený.

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Podľa prílohy k Vyhláške č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach a požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská sa zistenie prítomnosti améb požaduje v prípade ak sa opakovane zistí v bazéne biologické a mikrobiologické znečistenie. Takáto situácia v priebehu roka 2010 nenastala a preto stanovenie améb nebolo požadované.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Pre sledovanie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody boli stanovované chemické, biologické a mikrobiologické ukazovatele podľa prílohy č.1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti potravinového kódexu. Celkovo bolo na vyšetrenie prijatých 89 vzoriek.

V 82 vzorkách bolo stanovených 1234 chemických ukazovateľov, z toho v piatich vzorkách bol prekročený ukazovateľ celkové rozpustné látky, v jedenástich vzorkách bol nevyhovujúci ukazovateľ pH, v dvoch vzorkách bol stanovený vyšší obsah mangánu, v troch vzorkách bol prekročený limit pre dusičnany a v piatich vzorkách bol nevyhovujúci obsah dusitanov.

V 89 vzorkách minerálnych vôd bolo stanovených 356 biologických a 712 mikrobiologických ukazovateľov, z toho v desiatich vzorkách bol prekročený limit pre ukazovateľ celkový počet mikroorganizmov kultivovaných pri t = 20°C ± 2°C, osem vzoriek nevyhovelo v ukazovateli celkový počet mikroorganizmov kultivovaných pri t = 37°C ± 1°C, v jednej vzorke bol nevyhovujúci počet koliformných baktérií.

7.5. Materské mlieko

Pre banku materského mlieka novorodeneckého oddelenia FNsP J. A. Reimana v Prešove bola sledovaná nutričná kvalita a mikrobiologické ukazovatele v materskom mlieku. V 19 vzorkách materského mlieka bolo stanovených 133 chemických ukazovateľov a v 77 vzorkách bolo stanovených 308 mikrobiologických ukazovateľov.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

V priebehu roka 2010 bolo vyšetrených 10 vzoriek na stanovenie týchto organofosforových pesticídov: oxydemeton-methyl, omethoate, demeton-S-methyl, ethoprophos, cadusafos, terbufos, disulfoton, demeton-S-methyl sulfone. Vo všetkých vzorkách bol stanovený obsah nižší ako je limit kvantifikácie.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „Materské centrá“

Cieľ:

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Oddelenie podpory zdravia v II. polroku 2010 sa podieľalo na realizácii projektu Dobrý začiatok - dobrý koniec, gestorom ktorého bol MsÚ Prešov s OZ. Je určený pre mladých rodičov.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Cieľ:

Zmeniť súčastné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

V roku 2010 sme nerealizovali aktivity pre seniorov, nakoľko ich činnosť (denné centrá) bola zameraná na problematiku vzťahov seniorov k mladej generácii. Plnil sa projekt vo vybraných ZŠ Starší mladým a naopak.

9.3. „ Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku“ – stomatohygiena

Cieľ:

Zlepšenie orálneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu orálneho zdravia aj v dospelosti.

Projekt plníme v Základnej škole Sibírska v školskom klube a MŠ Kendice pre vekovú kategóriu 5 – 6 ročné a pre 6 – 7 ročné.

Oddelenie podpory zdravia sa spolupodieľalo na plnení projektu Žime zdravo s názvom Vitamínko a Vitálka pre 7 MŠ v Prešove. Projekt bude pokračovať aj roku 2011 a má sa ho zúčastniť 2500 detí. V rámci tohto projektu je vysvetľovaná deťom dôležitosť starostlivosti o chrup ako aj technika čistenia chrupu.

Okrem projektu sme problematiku stomatohygieny realizovali formou besied v ZŠ I. a II. stupňa, v SOŠ dopravnej v meste Prešov a ZŠ v obciach Bzenov, Sedlice, Lipany a Lemešany. Celkovo bolo realizovaných 32 besied s premietaním zdravotno-výchovného videofilmu/DVD a nácvikom techniky čistenia chrupu.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

Cieľ:
Získať prehľad o realizovaných regionálnych projektoch a úlohách podpory zdravia

- OPZ realizovalo projekt **Žime zdravo** s názvom Vitamínko a Vitálka, ktorého autorom bol odbor školstva, kultúry a športu Mestského úradu v Prešove. Riešiteľské pracovisko RÚVZ Prešov oddelenie podpory zdravia zabezpečoval projekt odbornými besedami v 4 materských školách. Projekt bude pokračovať aj v roku 2011 a zúčastní sa ho 2500 detí. Zároveň sa uskutočnili besedy pre rodičov týchto detí v problematike zdravého životného štýlu. Celkovo bolo zrealizovaných 17 aktivít. Mesto Prešov uskutočnilo odbornú medzinárodnú konferenciu zameranú na zdravý životný štýl školskej mládeže, na ktorej vystúpila s aktívnou účasťou PhDr. N.Devečková a na hodnotení dni určenom zdravej výžive Mgr. Libová.
- Projekt **Príprava prvorodičiek na materstvo a rodičovstvo** v odbornom učilišti internátnom **–** realizovaný v apríli a máji 2010. Cieľom projektu bolo formou psychofyzickej prípravy pripraviť dievčatá na priebeh tehotenstva, pôrod a následnú starostlivosť o dieťa do jedného roka života, taktiež bol zdôraznený zodpovedný prístup k tehotenstvu u oboch pohlaví . Projekt s rovnakým zameraním bol realizovaný v osade Varhaňovce pre rómske dievčatá.
- Projekt **Správnou ústnou hygienou za zdravý úsmev detí** – projekt bol realizovaný v MŠ Kendice a ZŠ Sibírska. Cieľom projektu bolo informovať deti vo vekovej kategórii 5 až 6 a 6 až 7 ročných o dôležitosti starostlivosti o chrup a naučiť ich správnej technike čistenia zubov. Deťom bolo premietané DVD s danou problematikou. Projekt bol hodnotený zo strany žiakov a učiteľov veľmi pozitívne.
- Projekt **Tvoja správna voľba** – gestorom projektu bol KR PZ v Prešove. Cieľom projektu bolo interaktívnou tvorivou dielňou informovať žiakov ZŠ I. stupňa o škodlivosti užívania drog (tabak, alkohol, marihuana) a ich vplyvu na páchanie trestnej činnosti. Projektu sa zúčastnilo 732 žiakov z 18 ZŠ v okrese Prešov. Projekt bol hodnotený zo strany žiakov a učiteľov veľmi pozitívne.
- Medzinárodný projekt **ACCESS –** do tohto projektu je v rámci Slovenska zapojené RÚVZ Prešov. Cieľ – vytvorenie úspešných a účinných stratégií na odvykanie od fajčenia mladých ľudí . Gestorom projektu je občianske združenie Stop fajčeniu.
- Projekt **Dobrý začiatok - dobrý koniec** s podprojektom Model plošnej prevencie a funkčnej rodiny. Gestorom projektu je mesto Prešov. Projekt je spolufinancovaný z Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Cieľom je vydať publikácie s názvami: Sprievodca rodičovstvom mesta Prešov – mesta priateľského k deťom, Manuál pre rodičov a Príručka pre rodičov. Obsahovou náplňou publikácií by mala byť primárna prevencia pre mladých ľudí pripravujúcich sa na partnerstvo, manželstvo a rodičovstvo ako aj starostlivosť o dieťa až do 16-tich rokov. Zároveň budú realizované cykly prednášok.
- Program **Ovocie a zelenina do škôl.** Cieľom je zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny detí a mládeže. V rámci tohto programu bol realizovaný monitoring vo vybraných MŠ a ZŠ. Zber dát bol realizovaný OPZ a zaslaný ÚVZ SR. V roku 2011 by sa mali na školách realizovať edukácie k problematike zdravej výživy s dôrazom na konzumáciu ovocia a zeleniny. V novembri 2011 sa má realizovať výstupný monitoring, a tým by sa mala získať spätná väzba významu realizácie tohto programu.

9.5. Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

Cieľ:
Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémov ohrozujúcich zdravie. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia

- **7. apríl Svetový deň zdravia -** besedy na základných školách v meste Prešov na tému zdravý životný štýl – 12 aktivít. Uskutočnili sa aktivity zamerané na životné prostredie rizikové faktory poškodenia zdravia, akými sú fajčenie, nezdravá strava, nedostatok fyzickej aktivity. V rámci tohto dňa bol v RÚVZ Prešov v poradni zdravia a nadstavbových poradniach Deň otvorených dverí. Aktivity boli spropagované na www.pis.sk , našej www stránke, v Prešovskom Večerníku, Prešovskom Korzári a Regionálnej televízii.
- **31. máj Svetový deň bez tabaku –** besedy v základných školách v meste Prešov (v počte 6) a stredných školách (Stredné odborné školy - technická, dopravná, odevná) - v počte 6. Pri príležitosti tohto dňa sme v spolupráci s VšZP Prešov, Gymnáziom J.A. Raymana a SOŠ podnikania v Prešove zrealizovali akciu Jablko za cigaretu na pešej zóne v Prešove. Na tejto akcii sme propagovali nefajčenie a vysvetľovali vplyv pasívneho fajčenia na zdravie, taktiež sme dobrovoľníkom fajčiarom merali CO a % COHb. Študenti robili výmenu cigariet za jablko. Akcia mala pozitívny ohlas. Tento svetový deň bol spropagovaný na www.pis.sk , www stránke RÚVZ Prešov, Prešovský Korzár, Prešovský Večerník, STV1, Slovenský rozhlas Regina, Plus jeden deň a SITA.
- **18. november Medzinárodný týždeň boja proti drogám** – spropagovaný na webovej stránke RÚVZ.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 - 2015

Cieľ:
Prostredníctvom Komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia

Tento program sa začal opäť plniť od marca 2010. V RÚVZ Prešov nenastali zmeny v personálnom obsadení komunitných pracovníkov v zdravotnej výchove. Tieto pracujú v komunitách Varhaňovce, Mirkovce, Jarovnice, Svinia, Chminianske Jakubovany a Kojatice. Komunitné pracovníčky zdravotnej výchovy pracujú na dohodu. Za hodnotené obdobie ich činnosť bola zameraná na zabezpečovanie povinného očkovania detí, preventívnych prehliadkach detí a dospelých, riešenie problémov so zdravotnými preukazmi, u chorých užívanie liekov. Za prioritnú úlohu považujeme ich priame pôsobenie v komunite pri edukácii s občanmi, spoluprácu s lekármi, MŠ a ZŠ v ich pôsobnosti, starostami obcí a komunitnými sociálnymi pracovníkmi. Edukácie v hodnotenom období zamerali na tehotné ženy, na problematiku hygieny, stravovania, prevenciu drog hlavne u detí a mládeže, dodržiavanie liečebného režimu podľa pokynu lekárov. Vo Varhaňovciach sme realizovali kurz pre mladé dievčatá so zameraním na priateľstvo, rodičovstvo a starostlivosť o novorodenca. Mesačné hlásenia o činnosti komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy boli podľa pokynov posielané ÚVZ SR. V roku 2010 sa uskutočnilo 10559 aktivít pre rómsku populáciu v spomínaných komunitách. Pri riešení stratégie rómskej problematiky v meste Prešov sme členmi komisie pri MsÚ Prešov.

9.7. QUIT and WIN

Úloha vyhodnotená v časti 10.4.

9.8. Národný program prevencie obezity

Cieľ:
Cieľom NPPO je vytvoriť spoločensky prospešný systém ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity,

Program Prevencie obezity bol prijatý a plníme jeho úlohy hlavne v ZŠ, SOŠ – pre mladú generáciu. Za I. polrok 2010 bolo realizovaných 58 besied na tému zdravá výživa a k prevencii civilizačných ochorení. Úloha bola plnená aj prostredníctvom poradne zdravia a cez www stránku RÚVZ Prešov.

9.9. CINDI program SR

Cieľ:
Skríning zdravotného stavu obyvateľov SR, ktorého cieľom je znížiť prevalenciu srdcovocievnych ochorení vhodnými formami intervencie zameranými predovšetkým na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov civilizačných ochorení. Znížiť najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou.

V zmysle tohto cieľa sme v Poradni zdravia od januára 2010 do októbra 2010 poskytli základné vyšetrenie 339-tim klientom. Najviac klientov bolo vyšetrených vo vekovej kategórii 15-19 ročných. Najviac rizikových faktorov vzniku civilizačných ochorení sme zaznamenali vo vekovej kategórii 18 – 25 ročných, kde sa nám zvýšila prevalencia fajčiarov predovšetkým u dievčat, zaznamenali sme zlé stravovacie návyky s nárastom konzumácie „fast food“ jedál, s nedostatočnou pohybovou aktivitou s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosťou zvládať stres. Na základe týchto výsledkov sa snažíme zameriavať aktivity Poradne zdravia predovšetkým na študentov stredných škôl nie len poskytnutím základného vyšetrenia ale aj formou besied .

Počas výjazdových poradní kde sme spolupracovali so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou a poisťovňou Union. Spolupracovali sme aj s Hypermarketmi Tesco a Akadémiou vzdelávania pri realizácii projektu MOST.
Naďalej spolupracujeme s oddelením Hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov RÚVZ pri plnení ich programu pod názvom: „Sledovanie výživového stavu vybranej skupiny obyvateľstva“.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Cieľ:
Cieľom je propagácia zdravého životného štýlu v školách.

Tento projekt plníme v jednotlivých školách ako rozvojový projekt Zdravie v školách. Zameriavame sa na prevenciu fajčenia a drogových závislostí, prevenciu obezity, civilizačných ochorení, zdravú výživu, stomatohygienu. V roku 2010 bolo zrealizovaných 94 aktivít.

V spolupráci s oddelením Hygieny detí a mládeže sme realizovali zber údajov k celoslovenskému prieskumu TAD 1,2,3.

V rámci plnenia NPPD sme zabezpečovali (poradňa zdravia) monitoring fyzickej aktivity detí a dorastu vrátane monitorovania stavu pohybového aparátu, zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých detí a dorastu.

V rámci plnenia NPPD bol distribuovaný plagát na každú ZŠ a SŠ v okrese Prešov a Sabinov zameraný na prevenciu patologických javov v školách a rozvoj súdržnosti , spolupráce a tolerancie.

V rámci plnenia NPPD sme podľa pokynov ÚVZ SR distribuovali DVD na 20 MŠ v meste Prešov s problematikou bezpečnosti cestnej premávky (BECEP). ZŠ nemali záujem o túto problematiku z našej strany, nakoľko už spolupracujú s policajtmi.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Túto úlohu plníme v rámci primárnej prevencie propagovaním nefajčenia pre všetky skupiny obyvateľstva formou edukácie v školách pre žiakov a študentov, pedagógov, ako aj vykonávaním ŠZD. V súvislosti s prijatím zákona č. 87/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, RÚVZ v Prešove za hodnotené obdobie vykonalo 1073 kontrol.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

Oddelenie podpory zdravia túto úlohu plnilo pri edukácii v školách, nielen pre mládež, ale aj pre učiteľov, v rámci vzdelávania prostredníctvom Metodicko-pedagogického centra v Prešove, ako aj pre verejnosť v rámci kampane k Svetovému dňu bez tabaku a aktivitami v Poradni na odvykanie od fajčenia. Za rok 2010 sa uskutočnilo 240 meraní.

10.4. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010

Cieľ:
Cieľom súťaže je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Oddelenie podpory zdravia pri plnení tejto úlohy postupovalo podľa metodických pokynov ÚVZ SR. Kampaň bola spropagovaná cez regionálne médiá, Prešovský Večerník, Prešovský Korzár, www.pis.sk , www RÚVZ Prešov , rozhovorom v Rádiu Prešov. Informáciu o počte prihlásených do súťaže za náš región nemáme k dispozícii, keďže prihlášky zasielali priamo na ÚVZ SR. V súťaži získal druhú cenu súťažiaci z mesta Prešov, ktorému sme podľa metodických pokynov ÚVZ SR vykonali testovanie CO vo vydychovanom vzduchu a kotinín test. Výsledky testovania boli zaslané UVZ SR Bratislava. Cena bola výhercovi odovzdaná osobne na ÚVZ SR Bratislava.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

V rámci akčného plánu pre životné prostredie a zdravie v záujme dosiahnutia zlepšenia enviromentálneho zdravia a minimalizovania negatívnych zdravotných dôsledkov expozície faktorom prítomným v životnom prostredí bolo v I. polroku 2010 oddelením HŽP formou hlavných úloh a projektov zabezpečované plnenie nasledovných úloh :

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III).

V rámci plnenia tejto úlohy bol vykonaný dozor nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach, v obchodných reťazcoch, kultúrnych domoch, v kinách a pri poskytovaní služieb. Bolo vykonaných 355 previerok a neboli zistené porušovania zákona. Na základe podnetu bolo vykonané šetrenie porušenia zákona vo verejnej budove Obecného úradu v obci Kanianka. Šetrenie preukázalo porušenie zákona zo strany OcÚ. Bude zahájené správne konanie vo veci uloženia pokuty. Na internetovej stránke úradu boli zverejnené telefónne čísla na nahlasovanie porušovania zákona.

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia ENHIS

V rámci plnenia tejto úlohy bol ako pilotný projekt na úrovni kraja sledovaný indikátor kvalita vôd na kúpanie. Pripravuje sa hodnotiaca správa o stave uvedeného indikátora životného prostredia a zdravia s údajmi o zdravotnom stave obyvateľstva.

1.5. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí a rekreačných bazénov v súlade s platnou legislatívou

OHŽP:

V rámci plnenia boli vykonané odbery vzoriek rekreačných vôd z kúpalísk a krytých bazénov s celoročnou prevádzkou a odber vzoriek zo sezónnych kúpalísk pred uvedením do prevádzky. Počas sezóny boli pravidelne odoberané vzorky v rámci ŠZD ako aj prevádzkovateľmi jednotlivých zariadení. Kvalita vôd po chemickej stránke vyhovovala hygienickým požiadavkám. Boli zaznamenané mierne výkyvy v mikrobiologickej kvality. V týchto prípadoch bolo nariadené vypustenie bazénov s následnou plošnou dezinfekciou. Dňa 11. 06.2010 bolo uložené opatrenie na mieste výkonu štátneho zdravotného dozoru v zmysle § 55 ods. 1 písm. f) a ods. 2 písm. g) (uzavretie prevádzky) zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. prevádzkovateľovi Termálnych kúpeľov Malé Bielice z dôvodu opakovanej a pretrvávajúcej mikrobiologickej závadnosti vody (obsah Pseudomonas aeruginosa a Stafylokokus aureus). Dňa 15.08.2010 bola v dôsledku zaplavenia areálov zastavená prevádzka v kúpeľoch Chalmová a vonkajšieho bazéna Remata Handlová. Dňa 22,082010 bola po sanácii areálu obnovená prevádzka v Chalmovej. Bazén na Remate ako sezónne zariadenie už nebol uvedený do prevádzky. V ostatných sezónnych zariadeniach prebehla LTS 2010 bez závažných prevádzkových problémov.

NRC TTA:

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa mikrobiologickým a biologickým vyšetrením rekreačných vôd podľa Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z.z.. Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 9 vzoriek.

1.6. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebiskách

OHŽP:

Úloha je plnená podľa plánu monitoringu schváleného hlavným hygienikom v roku 2003 a schváleného plánu odberu vzoriek. Odobraté vzorky nevykazovali závažné a dlhotrvajúce odchýlky od predpísaných hygienických limitov, ktoré by mohli závažne negatívne ovplyvniť zdravie konzumentov, na dozorovanom území nie sú výnimky z kvality, nebola potrebná regulácia dodávky pitnej vody, neboli zaznamenané závažné poruchu a výluky pri dodávke. Prevádzkovatelia vodovodov majú vypracované a schválené harmonogramy odberov pitných vôd a pravidelne odoberajú a predkladajú výsledky rozborov v zmysle platných právnych predpisov.
Počas povodňovej situácie v mesiacoch máj a jún nedošlo k znečisteniu vodných zdrojov pre hromadné zásobovanie pitnou vodou, došlo k zaplaveniu individuálnych zdrojov v obci Bošany časť Baštín (5 studní) a Valaská Belá časť Škrípov 5 (zdrojov). V súčinnosti so starostami obcí boli vykonané odbery z individuálnych vodných zdrojov, ktoré boli postihnuté povodňou 15.08.2010 (Hradec, Veľká Čausa, Sebedražie).

OZIB:

Hodnotiaca správa za rok 2008 z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov v SR bola na internetovej stránke RÚVZ Prievidza publikovaná 18. 3. 2010. Podklady o kvalite pitnej vody za rok 2009 evidované v programe VYDRA boli za RÚVZ Prievidza zaslané 25.2.2010 na e-mail adresu vydra@uvzsr.sk. Výročná správa RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach za rok 2009 bola na internetovej i intranetovej stránke úradu uverejnená v marci 2010. Prostredníctvom internetovej stránky úradu bola v marci 2010 verejnosť informovaná o priebehu Svetového dňa vody v RÚVZ Prievidza.

NRC TTA:

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa mikrobiologickým a biologickým vyšetrením pitných vôd podľa Nariadenia vlády SR č.354/2006 Z.z.. Vyšetrenia boli vykonávané na základe požiadaviek jednotlivých terénnych oddelení úradu, resp. ako objednávky platených služieb iných zákazníkov. Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 1572 vzoriek.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ má zavedenú evidenciu v programe ASTR. Údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sú pravidelne aktualizované na základe návrhov zamestnávateľov podľa § 30 ods. 1, písm. e) (§ 31, ods. 6) zákona č. 355/2007 Z.z., alebo z vlastného podnetu na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru, objektivizácie rizík a následného posúdenia rizika.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo v roku 2010 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach evidovaných celkom 5741 exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, z toho 703 žien.

Počet exponovaných zamestnancov zaradených do rizikových prác podľa jednotlivých okresov:

- v okrese Prievidza 5104 zamestnancov, z toho 574 žien, v 122 subjektoch,
- v okrese Partizánske 637 zamestnancov, z toho 129 žien v 47 subjektoch.

Najviac rizikových prác evidujeme v priemyselnej výrobe – 3189 zamestnancov a v ťažbe nerastných surovín - 1857 zamestnancov.

V tabuľke sú uvedené počty exponovaných zamestnancov podľa druhu rizikových faktorov.

Rizikový faktor	**Počet exponovaných zamestnancov**	
	celkom	**žien**
hluk	3938	377
pevný aerosól	2448	83
chemické faktory	746	176
karcinogény	605	112
vibrácie	199	0
ionizujúce žiarenie	66	49
lasery	9	8
biologické faktory	64	48
fyzická záťaž	1005	0
tlak na lakťový nerv	25	5
záťaž teplom	82	11
infračervené žiarenie	68	11

Pretrvávajúcim problémom je, že 2350 zamestnancov (40,9 %) pracuje v riziku kombinácie viacerých rizikových faktorov, z toho: dvoch - 1347 zamestnancov, troch - 794 zamestnancov, štyroch - 206 zamestnancov, piatich - 3 zamestnanci.

V roku 2010 bolo rozhodnutím regionálneho hygienika vydaných 39 rozhodnutí o zaradení prác do kategórií 3 a 4 v okresoch Prievidza a Partizánske, z toho 25 rozhodnutí bolo vydaných z dôvodu nového prehodnotenia miery rizika na základe aktuálnych výsledkov meraní a zhodnotenia expozície v subjektoch, kde už boli vyhlásené rizikové práce. 14 subjektom bolo vydané rozhodnutie prvýkrát. 7 rozhodnutí bolo vydaných na zrušenie zaradenia prác do kategórií. V jednom prípade bolo zastavené konanie pre zrušenie rizikových prác zamestnancov exponovaných pesticídom, pretože podklady na zrušenie boli nedostatočné.

Na pracoviskách dozorovaného regiónu sa priebežne vykonáva objektivizácia faktorov pracovného prostredia, na základe čoho sa aktualizuje databáza rizikových prác. Na záver môžeme konštatovať, že počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu v kategórii 3. a 4. oproti predchádzajúcemu hodnotenému obdobiu klesol o 293 zamestnancov čo je pokles o 4,9 %. Oproti roku 2009 sme zaznamenali pokles o 10,2 % v kategórii 4., kde je evidovaných 264 zamestnancov. Z hľadiska trendov zisťujeme za posledné obdobie (cca 5 rokov) pravidelný klesajúci trend počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

V roku 2010 boli priebežne vykonávané kontroly (131) plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o zaradení prác do kategórií. Kontroly boli zamerané na znižovanie zdravotných rizík (najmä rizika v 4. kategórii), zosúladenie prevádzkových podmienok a opatrení na znižovanie rizík s údajmi uvedenými v prevádzkových poriadkoch a kontrolu výkonu cielených lekárskych preventívnych prehliadok (LPP) v súvislosti s prácou. Konštatujeme, že zamestnávatelia do opatrení na znižovania rizika zaraďujú ich legislatívne povinnosti (zabezpečenie objektivizácie, LPP, informovanie zamestnancov, poskytnutie OOPP,....) a nie organizačné alebo technologické opatrenia.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli v sledovanom roku uložené sankčné opatrenia.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa zameriavame na uplatňovanie nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov. Spolu bolo vykonaných 16 cielených previerok, ktoré boli zamerané hlavne na zisťovanie používania a skladovania jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov.

V roku 2010 sme vykonali 7 previerok v poľnohospodárskych družstvách, 2 previerky u pestovateľov ovocia a 2 previerky v spoločnostiach s rastlinnou výrobou. U troch subjektov sme po preverení situácie a predložení návrhu zo strany zamestnávateľa prehodnotili situáciu a vydali sme rozhodnutie o zrušení rizikových prác pre zamestnancov chemickej ochrany rastlín. V štyroch prípadoch sme vyžiadali predloženie posudkov o riziku.

V roku 2010 sme v rámci aktivít SIŽP vykonali spoločnú previerku podľa zákona č.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií v spoločnostiach:

- VEGUM, a.s., Dolné Vestenice, kde ako veľmi nebezpečné látky sú používané jedovaté látky. Pri kontrole sme zistili, že v spoločnosti došlo k organizačným zmenám a novovymenovaní vedúci pracovníci nemali osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s jedovatými látkami.
- Novácke chemické závody, a.s. v konkurze, Nováky, kde bola vykonaná kontrola v prevádzke skvapaľňovania chlóru a výrobni spracovanie plynov a výroby HCl. Pri kontrole sme zistili, že prevádzkový poriadok s posudkom o riziku pre prevádzku výrobne spracovania plynov bol len v rozpracovanej forme a nebol predložený RÚVZ na schválenie.

V sledovanom období bolo vydané 1 rozhodnutie na manipuláciu a skladovanie veľmi jedovatých látok a prípravkov podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č.355/2007 Z.z. (DONAUCHEM s.r.o., Bratislava - sklad Nováky). V jednom prípade bolo prerušené konanie pre výrobu biopaliva, pri ktorej sa používa metanol. Subjekt nepredložil osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s jedovatými látkami a prípravkami.

Bolo schválených 21 prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi. V rámci spolupráce s oddelením hygieny detí a mládeže sme participovali pri schvaľovaní prevádzkového poriadku pre prácu s chemickými faktormi v Združenej strednej škole

Nováky, ktorý obsahoval i manipuláciu s jedovatými látkami. V jednom prípade sme spolupracovali s odborom epidemiológie, ktorý uvádzal do prevádzky lekáreň Vtáčnik, Prievidza, kde sme sa vyjadrovali k prevádzkovému poriadku pre prácu s chemickými faktormi, ktorý obsahoval i manipuláciu s jedovatými látkami.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období nevyskytli.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Uplatňovanie nariadenia vlády SR č.356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov sme realizovali v nasledovných organizáciách: Novácke chemické závody, a.s. v konkurze, Nováky (NCHZ), Nemocnica s poliklinikou Prievidza, Slovenské elektrárne a.s. Bratislava, Elektráreň Nováky, závod Zemianske Kostoľany (ENO), TechnoNova s.r.o., Nováky, Sv Vincent s.r.o., Prievidza, VUP, a.s., Prievidza.

Vykonali sme 12 previerok. Pri previerkach sme zistili:

- Situácia v spoločnosti NCHZ sa oproti roku 2009 nezmenila.
- Pri práci s cytostatikami sa údaje o exponovaných zamestnancoch na pracoviskách, ktoré už mali vyhlásené rizikové práce, oproti predchádzajúcim rokom nemenia. Do kategórie 3 bolo zaradených 5 zamestnancov novej prevádzky ambulancie klinickej onkológie a ambulantnej chemoterapie v neštátnom zdravotníckom zariadení Sv. Vincent s.r.o., Prievidza.
- V spoločnosti ENO došlo na základe výsledkov dlhodobej objektivizácie arzénu k úplnému zrušeniu rizikových prác z titulu arzénu. V spoločnosti manipulujú zamestnanci s mazutom a s hydrazínom. Manipulácia prebieha v uzavretom systéme a zamestnanci sú zaradení do kategórie rizika 2.
- V spoločnosti TechnoNova, ktorá požiadala o uvedenie do prevádzky, sme zistili používanie trichlóretylénu. Spoločnosť prijala opatrenie, že vykoná objektivizáciu trichlóretylénu pri pracovných činnostiach a predloží návrh na skladovanie a manipuláciu s karcinogénnymi látkami. Pri následnej previerke sme zistili, že spoločnosť trichlóretylén prestala používať.
- Spoločnosť VUP predloží na schválenie návrh na manipuláciu s karcinogénnymi látkami a vypracuje posudok o riziku, ktorý spoločne s prevádzkovým poriadkom predloží na schválenie.

V roku 2010 sme v rámci aktivít SIŽP vykonali spoločnú previerku podľa zákona č.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií v spoločnosti ENO. Pri previerke sme sa zamerali na manipuláciu s karcinogénnymi látkami – mazutom a hydrazínom, ktoré má spoločnosť zaradené ako veľmi nebezpečné látky. Pri kontrole sme zistili, že spoločnosť nemala platné rozhodnutie pre manipuláciu s karcinogénnymi látkami pre menované látky a nemala vypracovaný prevádzkový poriadok pre prácu s mazutom. Zistené nedostatky boli následne odstránené. V období kontroly bola práca s karcinogénnymi látkami v spoločnosti realizovaná v uzavretom systéme okrem jedného pracoviska, čo subjekt zabezpečil v rámci nápravných opatrení ešte v priebehu roka 2010.

RÚVZ eviduje databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom, táto sa pravidelne aktualizuje na základe oznámení zamestnávateľa a objektivizácie expozície.

V roku 2010 pracovalo v riziku karcinogénnych a mutagénnych faktorov 605 zamestnancov, z toho 112 žien a to nasledovne: vinylchlorid – 343, z toho 52 žien, propylénoxid – 29, etylénoxid – 74 z toho 33 žien, 1,2,-dichlóretán – 16, trichlóretylén – 6, etylénoxid spoločne s propylénoxidom – 42, vinylchlorid spoločne s 1,2-dichlóretánom – 51, etylénoxid spoločne s vinylchloridom – 3 z toho 2 ženy, polyaromatické uhľovodíky pri výrobe karbidu – 15 a cytostatiká – 26 z toho 25 žien.

V sledovanom období bolo vydané jedno rozhodnutie na činnosti spojené s výrobou, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z. v spoločnosti ENO a schválený 1 prevádzkový poriadok v tej iste spoločnosti. Ďalej boli v spoločnosti ENO schválené 4 prevádzkové poriadky pre prácu s chemickými faktormi, ktorých súčasťou bola i manipulácia s karcinogénnymi látkami.

V rámci spolupráce s odborom epidemiológie, ktorý uvádzal do prevádzky ambulanciu klinickej onkológie a ambulantnej chemoterapie v neštátnom zdravotníckom zariadení Sv. Vincent s.r.o., Prievidza, sme sa vyjadrovali k skladovaniu a manipulácii s cytostatikami.

V rámci kontroly v spoločnosti NCHZ sme preverovali informovanosť zamestnancov pomocou dotazníkov informovanosti zamestnancov. Dotazníky vyplnilo 23 zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikovú prácu z titulu vinylchloridu. Z dotazníkov vyplynulo, že zamestnanci sú zamestnávateľom informovaní o nebezpečnosti karcinogénnych látok, s ktorými pracujú, avšak 8 zamestnancov uviedlo, že nepoznajú výsledok hodnotenia zdravotného rizika a štyria z nich uviedli, že neboli oboznámení s výsledkami meraní. Všetci zamestnanci uviedli faktor rizikovej práce. Na pracovisku je označené kontrolované pásmo, pracovníci majú vyhradený priestor na jedenie, pitie, prípadne fajčenie. Ako opatrenia, ktoré zamestnávateľ zabezpečil na ochranu zdravia, zamestnanci väčšinou uviedli: monitorovanie pracovného prostredia (objektivizácia rizikových faktorov), OOPP, školenia. Čistenie pracovných odevov je zabezpečené zamestnávateľom. Zamestnanci absolvujú školenie z problematiky BOZP s karcinogénnymi faktormi 1-krát ročne. Všetci sa zúčastňujú LPP v súvislosti s prácou. 16 zamestnancov uviedlo, že nie sú informovaní o prístupe k osobným údajom o ich vystavení karcinogénnym faktorom.

V roku 2010 bolo na RÚVZ vydaných 8 rozhodnutí s návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. pre nasledovné subjekty:

- Jozef Hanák – A JE TO, Strojnícka 3/17, Spišská Nová Ves – na odstraňovanie azbestových materiálov v bytových jadrách a v budovách na bývanie v územnej pôsobnosti RÚVZ Prievidza,
- ADEST, a.s., Rybany 2, 956 36 Rybany - na odstraňovanie azbestocementových materiálov pri rekonštrukcii strešného plášťa Základnej školy V. Beniaka s materskou školou v Chynoranoch,
- REKO PRAHA a.s., Martina Rázusa 9, Žilina - na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb v rámci opravy piatich buniek chladiacej veže v prevádzke Slovenské elektrárne, a.s., závod Elektrárne Nováky, Zemianske Kostoľany,
- RONAR s.r.o., Kmeťova 24, Košice - na odstraňovanie azbestových materiálov a izolačných materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb diaľkovo ovládaných trafostaníc v Prievidzi a Handlovej,

- KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Dolný Val 118/64, Žilina - na odstraňovanie azbestovocementovej strešnej krytiny vo firme Nestlé Slovensko s.r.o., Prievidza.
- Milan Marčan COBRA, Zvolenská 22, 949 01 Nitra - na odstraňovanie azbestocementovej krytiny v PD Horná Nitra, areál hospodárskeho dvora Pravenec – teľatník.
- KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Dolný Val 118/64, Žilina - na odstraňovanie azbestocementových platní, ktoré tvoria výplň balkónov bytového domu Francisciho 2-6, Prievidza
- A.A.service, spol. s r.o., Staré Grunty 53, 841 04 Bratislava - na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb v bytových jadrách a v budovách na bývanie v územnej pôsobnosti RÚVZ Prievidza.

Vykonali sme 5 previerok, na ktorých sme sa zamerali na dodržiavanie plánu prácu búracích prác, vymedzenie pracoviska a jeho označenie výstražnými značkami, prideľovanie OOPP pre zamestnancov, evidenciu expozície zamestnancov, odbornú prípravu zamestnancov pred zahájením prác, zabezpečenie primeraných zariadení na osobnú hygienu, označovanie a likvidáciu odpadu. V jednom prípade sme zistili, že nie je evidovaná expozícia zamestnancov, čo pri následnej kontrole bolo zamestnávateľom doplnené.

V rámci kontrol sme preverovali informovanosť zamestnancov pomocou dotazníkov informovanosti zamestnancov. Dotazníky vyplnilo 11 zamestnancov. Z dotazníkov vyplynulo, že zamestnanci vedia o negatívnych účinkoch azbestu na zdravie, čo sa dozvedajú v rámci školení, ktoré poriada zamestnávateľ. Zamestnanci poznajú výsledky meraní prachu s obsahom azbestu. Na dočasných pracoviskách majú zamestnanci zabezpečený priestor na jedenie a pitie a priestor na osobnú hygienu. Pracoviská sú vyznačené výstražnými symbolmi. Zamestnanci majú k dispozícii jednorázové oblečenie a OOPP - prilba, okuliare, respirátor a rukavice. Zamestnanci sa pravidelne zúčastňujú lekárskych preventívnych prehliadok v súvislosti s prácou.

Na záver môžeme konštatovať, že pri previerkach sme nezistili významné porušenia nariadenia vlády SR č.253/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

Pri problematike azbestu pozitívne hodnotíme hlavne zlepšenie situácie pri odstraňovaní azbestových materiálov v životnom prostredí v bytových jednotkách. Táto činnosť je vykonávaná oprávnenými organizáciami na základne kladných rozhodnutí regionálneho hygienika.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikovým faktorom psychická pracovná záťaž v dozorovaných okresoch neevidujeme.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2010 sme zaevidovali 81 nových žiadostí podozrenia chorôb z DNJZ z celkového počtu 110. Medzi žiadosťami je najviac zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. (HBP) – 24 (29,6 %), zamestnancov YAZAKI Slovakia, spol. s r.o. v likvidácii, Prievidza - 11 (13,6 %) a zamestnancov VEGUM a.s., Dolné Vestenice – 4 (4,9 %). Ďalej sme zaevidovali 21 žiadostí z kliník na doplnenie údajov k už prešetreným prípadom.

Prešetrili sme 108 pracovných anamnéz z predchádzajúceho obdobia (49 z roku 2010), z toho 55 s možnosťou profesionálnej súvislosti. Najviac prešetrených žiadostí bolo pre zamestnancov HBP – 47, YAZAKI Slovakia – 9, Skanska BS, a.s. Prievidza – 5, SaarGummi Slovakia s.r.o., Dolné Vestenice – 4, VEGUM a.s., Dolné Vestenice a T&B SK, s.r.o., Bojnice - 3. Ďalej sme vypracovali 17 doplnení pracovných anamnéz. Pri všetkých prešetreniach sme postupovali v zmysle odborného usmernenia hlavného hygienika.

Počas tohto obdobia bolo zatiaľ hlásených 25 priznaní choroby z DNJZ. Jednalo sa o profesie: banícke profesie - rubač, razič, mechanik (12); šička obuvi (3); operátorka pri výrobe káblových zväzkov (2); čalúnnička (2); cukrárka (1); gumár – lisovanie výrobkov (1); gumár – výroba a opracovanie profilov (1); gumár – kalandrista (1); šička – (1); dojička (1).

V porovnaní s rokom 2009, kedy bolo evidovaných 77 žiadostí, počet žiadostí na prešetrenie mierne stúpol (o 5,2 %).

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2010 sme zaevidovali 3 žiadosti o prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania pod položkou 47 v súvislosti s ochorením chrbtice. Jednalo sa o profesie: baník, vodič nakladača, operátor balenia a triedenia sudov.

Prešetrili sme 4 prípady podozrenia z predchádzajúceho obdobia. Ani v jednom prípade nebola potvrdená profesionálna súvislosť.

Za sledované obdobie nebol hlásený žiadny prípad priznania choroby z povolania v súvislosti s ochorením chrbtice.

Počet žiadostí na prešetrenie je každoročne na rovnakej úrovni.

2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Štátny zdravotný dozor bol zameraný najmä na kontrolu administratívnych pracovísk v zmysle nariadenia vlády SR č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

V roku 2010 bolo vykonaných 8 previerok cielene zameraných na kontrolu práce zamestnancov so zobrazovacími jednotkami v nasledovných subjektoch:

- COOP Jednota Prievidza, spotrebné družstvo,
- Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza,
- Lesy Slovenskej republiky, Odštepný závod Prievidza,
- OSP, a.s., Obchod.Stavebníctvo.Podnikanie Prievidza,
- Partizánske Building Components-SK s.r.o.,
- Less&Timber, s.r.o., Lehota pod Vtáčnikom,
- T&B SK, s.r.o., Bojnice.

Jednalo sa o pracoviská, na ktorých zamestnanci, pracujú so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej zmeny. Previerky boli zamerané hlavne na používané zariadenia, ich umiestnenie, priestorové podmienky na pracoviskách, osvetlenie pracovného

priestoru, na režim práce a odpočinku zamestnancov, vykonávanie lekárskych preventívnych prehliadok a na informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Pri previerkach sme zistili, že situácia v oblasti priestorových požiadaviek a technického vybavenia sa výrazne zlepšuje. Kancelárie sú vybavené účelovým kancelárskym nábytkom. Pod stolom je dostatok miesta na striedanie polôh dolných končatín. Každý zo zamestnancov má k dispozícii dostatočne veľkú pracovnú plochu, ktorá umožňuje variabilné umiestnenie LCD monitora, klávesnice, tlačiarne, telefónu a držiaka na dokumenty. Pracovné sedadlá zamestnancov sú pohyblivé, výškovo nastaviteľné s možnosťou zmeny sklonu operadla, zabezpečujúce pohodlnú pracovnú polohu. Každá firma má na svojich pracoviskách so ZJ zabezpečené prirodzené aj umelé osvetlenie a vetranie. Na oknách sú tienidlá vo forme žalúzií slúžiacich na zábranu oslnenia monitoru.

Na overenie dodržiavania požiadaviek legislatívy poskytovať informácie v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov sme použili 104 dotazníkov informovanosti zamestnancov. Z uvedeného počtu 85 zamestnancov uviedlo, že používa zobrazovaciu jednotku prevažnú časť pracovnej zmeny, 90 je informovaných o vplyve práce na zdravie, z toho 37 od zamestnávateľa. 81 zamestnancov uviedlo, že má možnosť prerušiť prácu so zobrazovacou jednotkou. 58 absolvovalo vstupnú prehliadku skríningového vyšetrenia očí pred zaradením na prácu, 47 ich absolvuje pravidelné vyšetrenie zraku. Zo 104 respondentov sa ani jeden zamestnanec nezúčastnil vyšetrení pohybového a nervového aparátu v súvislosti s výkonom práce. Medzi najčastejšie opatrenia, ktoré vykonal zamestnávateľ zamestnanci najčastejšie uvádzajú: výmena monitora - 20, ochranné okuliare - 16, ergonómia pracoviska - 13, vyšetrenie zraku - 12, školenia - 7, prestávky v práci - 7. 31 zamestnancov uviedlo, že zamestnávateľ nevykonal žiadne opatrenia na ochranu zdravia.

2.3. Zdravé pracoviská

PPL:

RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach nie je riešiteľským pracoviskom danej úlohy, ale v rámci kampane „Zdravé pracoviská – prevencia pracovných úrazov a poúrazových stavov“ sme v priebehu roka 2010 uskutočnili nasledovné aktivity v spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu:

V závodoch nášho regiónu sme:

- uskutočnili lektorské činnosti (školenia, inštruktáže, cvičenia) o poskytovaní predlekárskej prvej pomoci a o zdravom životnom štýle – škodlivosť fajčenia, správna výživa, prevencia IM a iných civilizačných ochorení v počte 71 s účasťou 1419 zamestnancov,
- poskytovali konzultácie a poradenstvo v danej oblasti v počte 77,
- distribuovali edukačné materiály pre zamestnancov a zamestnávateľov v počte 72.

V rámci Európskej kampane bezpečnosti v údržbe – zdravé pracoviská, dobré pre teba, dobré pre podnik, sme:

- zhotovili nástennú vývesku s názornou propagáciou vo vestibule RÚVZ,
- zverejnili propagačný súbor prednášok prostredníctvom internetových stránok.

16.6.2010 sme na letisku v Prievidzi v rámci akcie spoločnosti GeWiS - Slovakia s.r.o., Handlová zabezpečili pre zamestnancov a ich rodinných príslušníkov:

- zdravotnícke zabezpečenie,

- znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne,
- poskytovanie prvej pomoci,
- odborné poradenstvo – konzultácie.

V spolupráci s poradňou zdravia boli vykonané skríningové vyšetrenia u zamestnancov v nasledovných organizáciách:

- Mestská polícia Partizánske – kompletné vyšetrenie 11 zamestnancov,
- HM TESCO, Nábrežná, Prievidza – kompletné vyšetrenie 18 zamestnancov,
- STS s.r.o. Prievidza - kompletné vyšetrenie 20 zamestnancov,
- Supermarket TESCO, PRIOR Prievidza kompletné vyšetrenie 5 zamestnancov,
- Unipharma, a.s. Prievidza – vyšetrených 50 zamestnancov,
- Contitech, a.s. Dolné Vestenice – vyšetrených 34 zamestnancov,
- ENO Zemianske Kostoľany – vyšetrených 48 zamestnancov.

Kompletné vyšetrenie zahŕňalo: celkový cholesterol, HDL cholesterol, LDL cholesterol výpočtom, triglyceridy (TAG), glukóza v krvi, BMI, WHR (pomer pás/boky), tlak krvi, osobná a rodinná anamnéza, spôsob stravovania, pohybová aktivita. U ostatných boli vyšetrené: celkový cholesterol, tlak krvi, BMI a množstvo telesného tuku.

OPZ:

Riešiteľské pracoviská
OPZ, PZ, OPPL

Riešenie
1. prevencia pracovných úrazov
- inštruktáže, cvičenia, školenia, prednášky o predlekárskej prvej pomoci, prednášky o zdravom životnom štýle – s použitím notebooku a dátového projektoru (celkom 71 prednášok s účasťou 1419 zamestnancov)
- konzultácie, poradenstvá, informácie
- distribúcie edukačných materiálov pre zamestnancov a zamestnávateľov
- vývesky na pracoviskách

Realizácia
Priebežne

2. ***2010 - 2011 – Európska kampaň bezpečnosť v údržbe – Zdravé pracoviská: Dobré pre teba. Dobré pre podnik.***
- názorná propagácia - vývesky
- zavesenie súboru - 2010 - 2011 – Európska kampaň bezpečnosť v údržbe – Zdravé pracoviská Dobré pre teba. Dobré pre podnik

Realizácia
Priebežne

3. ***účasť na akcii pre zamestnancov a ich rodinných príslušníkov*** **-** letisko Prievidza, 1 300 účastníkov
- znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne
- zdravotnícke zabezpečenie
- poskytovanie prvej pomoci
- odborné poradenstvo – konzultácie

Realizácia
Jún

4. Deň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci – simulovaná mimoriadna udalosť – hromadné podujatie
- inštruktáž poskytovania prvej pomoci
- nácvik poskytovania prvej pomoci
- realistické znázornenie poranení
- poradenstvo a konzultácie

Realizácia
September

5. Kampaň - „Save Lives: Clean Your Hands“ 2010 - Hygiena a dezinfekcia rúk - prevencia šírenia MRSA
- výveska - vestibul RÚVZ

2.5 Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

V rámci plnenia tejto úlohy, ktorá začala pre RÚVZ v 2.štvrťroku 2010, sa dve pracovníčky zúčastnili pracovného seminára poriadaného RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Následne bol usporiadaný seminár pre pracovníkov PPL nášho úradu. V druhom polroku bol uskutočnený seminár pre všetkých pracovníkov úradu s nasledovnými témami:
- Zákon č.67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon)
- Nariadenie EP a Rady (ES) č.1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry
- Nariadenie EP a Rady (ES) č.1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP), o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS, 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č.1907/2006

V rámci zákona č.67/2010 o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov sme sprísnili previerky u subjektov, ktorí sú následní užívatelia chemických látok, hlavne karcinogénnych, mutagénnych a reprodukčnotoxických. Pri previerkach sme sa zamerali hlavne na informácie o dodávateľoch chemických látok, kontrolu kariet bezpečnostných údajov v zmysle nariadenia ES č.1907/2006 v platnom znení, spôsob používania týchto látok v súvislosti s ochranou zdravia zamestnancov a sprístupnenie informácii zamestnancom.

Ďalej sme sa v rámci previerok zamerali na kontrolu subjektov uvádzajúcich chemické látky na trh (výrobcov a dovozcov), ktorí v zmysle nariadenia ES č.1907/2006 podliehajú povinnosti predregistrácie a registrácie týchto látok. Vykonali sme tri previerky v spoločnostiach: Novácke chemické závody a.s. v konkurze, Nováky, Donauchem, s.r.o. Bratislava - sklad Nováky a SLOVCHEMA distribution s.r.o., Prievidza. Kontroly boli ukončené vyplnením špeciálnych dotazníkov, ktoré boli následne zaslané na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici na ďalšie spracovanie. Počas kontrol sme v uvedených spoločnostiach nezistili nesúlad s povinnosťami vyplývajúcimi z nariadenia REACH.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach plnilo v roku 2010 tieto programy a projekty vyhlásené ÚVZ SR:

Číslo úlohy	**Názov úlohy**	**Termín ukončenia**
3.1.	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a Banskej Bystrici 15.január 2011
3.2.	Monitoring jodidácie kuchynskej soli	RÚVZ so sídlom v Košiciach 30. december 2010
3.3.	Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti	ÚVZ SR 30. marec 2011
3.4.	Bezpečnosť výrobkov určených pre deti	ÚVZ SR 31. december 2011
3.5.	Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov	ÚVZ SR 31. december 2011

Úlohy a programy boli splnené nasledovne :

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

HV:

Úloha je splnená. Klinicko - somatické vyšetrenia boli vykonané a dotazníky na socio-ekonomické a stravovacie návyky boli získané od úlohou požadovaných 80 respondentov v určenom vekovom zastúpení stredne ťažko pracujúcich mužov a žien. Správa so spracovanými a vyhodnotenými výsledkami v stanovenom počítačovom programe bola odoslaná gestorovi úlohy za Slovenskú republiku Odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov RÚVZ Poprad a na krajské pracovisko RÚVZ Trenčín.

PZ:

Riešiteľské pracoviská
Oddelenie hygieny výživy a PZ, TESCO Prievidza, STS Prievidza, ZŠ Oslany, ZŠ Nitrianske Rudno

Riešenie
Vyšetrenie biochemických parametrov a stanovenie somatometrických parametrov u klientov poradne zdravia, ktorí následne vyplnili dotazníky pre účastníkov tejto výskumnej úlohy.

Realizácia
Jún, september - november

3.2. Úloha je splnená podľa harmonogramu. V stanovenom počte a rozsahu bolo vyšetrených 24 vzoriek na obsah KJ. Všetky vyšetrované vzorky soli vyhoveli stanoveným požiadavkám Potravinového kódexu SR.

3.3. Plnenie úlohy je plánované na rok 2011.

3.4. Úloha sa priebežne plní. V júli 2010 boli na laboratórnu analýzu odobraté 2 vzorky výrobkov určených pre deti. Obe vzorky vyhoveli stanoveným mikrobiologickým a chemickým požiadavkám.

3.5. V pôsobnosti RÚVZ Prievidza nie je evidovaná žiadna výroba papierových a kartónových obalových materiálov.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Databáza údajov bola realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa získali od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bola kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnili požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bol použitý program EXCEL.

Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli valídne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, súbor obsahoval deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru boli zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská,1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného sme u nás vyšetrili celkom 150 detí.

Etapy riešenia:
Trvanie projektu:
r. 2009 – 31.12. 2010

Termín ukončenia:
r. 2010

4.3 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ
Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor
Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie), ÚVZ SR.
Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR

V nadväznosti na predchádzajúce celoeurópske školské prieskumy ESPAD sa v marci r. 2007 konalo ďalšie opakovanie prieskumu užívania legálnych a nelegálnych drog u študentov stredných škôl, 8-ročných gymnázií a žiakov 9. ročníkov základných škôl v Slovenskej republike. Koordinátorom prieskumov zostal aj naďalej doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc., pracovník Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie a koordináciu prieskumu zabezpečoval aj odbor HDM ÚVZ SR. Išlo o štvrté opakovanie celoštátneho prieskumu, ktorý prebehol približne v rovnakom čase vo vyše 30 štátoch. Prieskum bol zameraný na oblasť závislosti – fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod. Na RÚVZ Prievidza nám boli zaslané dotazníky pre študentov spolu s tlačivami „Hlásenie za triedu“. IV. celoštátny prieskum prebiehal v období od 19.3.2007 do 23.3.2007. U nás bol zrealizovaný v okrese Prievidza v 2 stredných školách t.j. Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu, Nábr. Kalinčiaka v Prievidzi v počte 277 dotazníkov a Združená stredná škola chemická Ul. Rastislavova v Novákoch v počte 257 dotazníkov. Prieskum bol anonymný. Každý žiak, resp. študent vložil vyplnený dotazník do obálky a zalepil. Pracovníci odd. HDM sa podieľali na tomto prieskume ako anketári, ktorí zozbierali dotazníky a podľa priložených inštrukcií ich zabalili jednotlivo podľa ročníkov a škôl s uvedením presnej adresy školy, ročníka a kraja spolu s vyplneným tlačivom „Hlásenie za triedu“. Takto označené skupiny dotazníkov boli zaslané na ÚVZ SR.

Úloha sa vykonáva na základe požiadaviek od koordinátora doc. PhDr. Alojza Nociara a hlavnej odborníčky OHDM MUDr. J. Novákovej.
Termín ukončenia
priebežne podľa požiadaviek gestora

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ:

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a dorast.

Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál v jednej z citlivých skupín populácie, a to populácie detí SR.

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR v pomernom zastúpení pohlaví.
Za každý RUVZ sa náhodne vyberú dve školy – jedna mestská a jedna vidiecka(ak je počet detí nižší ako požaduje výber, je možné vybrať aj viac zariadení, dôležité je dodržať veľkosť súboru). Z každej školy sa vyberie z príslušnej vekovej skupiny 30 chlapcov a 30 dievčat, čiže z každého RUVZ bude vyšetrených v každom roku 120 detí príslušnej vekovej skupiny.

Zber a analýza údajov:

Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelený na 4 roky :
II. etapa- rok 2009 veková skupina 4-6 roč. (120 detí)
III. etapa- rok 2010 veková skupina 7-10 roč.
IV. etapa- rok 2011 veková skupina 11-14 roč.
V. etapa - rok 2012 veková skupina 15-18 roč.

Na zber údajov sa použije spracovaný a overený frekvenčný dotazník. Dotazník umožní zhodnotenie príjmu základných potravinových komodít a vybraných živín, ako aj expozíciu cudzorodým látkam u jednotlivých vyšetrených osôb.

Ďalšie údaje o výžive sa budú získavať aj metódou 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy, ktorá doplní informácie nadobudnuté frekvenčným dotazníkom. Získavať sa budú informácie o fyzickej aktivite detí dotazníkom 24 hod. fyzickej aktivity, zhodnotí sa vyváženosť energetického príjmu a výdaja.

Dotazníkovou metódou sa bude zisťovať i spôsob výživy rodičov vyšetrovaných detí s cieľom zhodnotiť vplyv rodiny na stravovacie návyky detí. Po informovanom súhlase rodičov sa vyšetrí časť respondentov detí a ich rodičov na vybrané kardiometabolické rizikové faktory v poradni zdravia (cca 50 detí a 50 dospelých) – bude aktuálne v IV. a V. etape riešenia.

Bolo vyšetrených 120 detí resp. vybraných náhodným výberom.

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Riešiteľské pracoviská
PZ, pediatri spádového územia

Riešenie
Monitorovanie hypercholesterolémie a hypocholesterolémie u detí na základe spolupráce s pediatrickými ambulanciami, monitorovanie lipidového spektra u rodičov a súrodencov týchto detí. Odborné poradenstvo pre deti, mládež a rodičov.

Realizácia
Priebežne

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2009 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie očkujúcich lekárov o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín prostredníctvom mesačného hlásenia.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 24.4.2010 do 1.5.2010 sme zabezpečili publikovanie článkov s tématikou noviniek v očkovaní v lokálnych médiách MY Hornonitrianske noviny v okrese Prievidza a Trend v okrese Partizánske, boli urobené dve nástenky pre laickú verejnosť a dve pre zdravotníckych pracovníkov, problematike očkovania sme venovali aj materiál zverejnený na webovej stránke RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach, zúčastnili sme sa besedy s problematikou význam očkovania a antivakcinačné aktivity a I. Vakcinologického kongresu.

V rámci pokynov ÚVZ SR sme zabezpečili očkovanie určených rizikových skupín obyvateľstva pandemickou vakcínou proti pandemickej chrípke schválené Pandemickou komisou vlády SR. Na lepšiu propagáciu sme sa ako oddelenie epidemiológie dali zaočkovať pandemickou vakcínou pred kamerou miestnej TV a poskytli sme obšírny rozhovor o potrebe očkovania.

V rámci surveillance a kontroly ochorení preventabilných očkovaním sme za rok 2010 mali nahlásené 5 nosičstiev HBsAg a 61 prípadov čierneho kašľu, z ktorých 15 bolo uzatvorených ako potvrdené ochorenie čierny kašeľ.

U suspektných preventabilných ochorení alebo u iných vybraných ochorení (tetanus, VHB, VHA, besnosta, meningokoky, pneumokoky) kontrolujeme očkovanie priebežne.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

K 31.1.2010 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okresy Prievidza a Partizánske za rok 2009.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, súčasťou mesačných analýz sú aj informácie pre lekárov o očkovaní, o aktuálnej epidemiologickej situácii u nás a vo svete a informácie o protiepidemických opatreniach.

Počas chrípkovej sezóny 2009 - 2010 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber biologického materiálu od chorých a pri požiadaní sme zabezpečili jeho transport do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave. V rámci epidemického výskytu chrípky a CHPO bolo v okrese Prievidza zatvorených 17 ZŠ a 2 SŠ. Rozhodnutia boli vydané oddelením HDM.

Od mája 2009, kedy bola vyhlásená pandémia chrípky, bolo na pandemickú chrípku vyšetrených 50 materiálov, u 16 bol potvrdený nový vírus A H1N1 a v 1 prípade bližšie neurčený vírus chrípky zo skupiny A. V súvislosti so šírením pandemického vírusu boli nemocnicou v Bojniciach nahlásených 13 prípadov SARI (v 3 prípadoch bol dokázaný nový vírus A H1N1, jeden pacient s dokázaným novým vírusom A H1N1 zomrel a 9 pacientov bolo negatívnych). Nemocnica Partizánske nahlásila 2 prípady SARI z čoho u jedného bola potvrdená pozitivita na nový vírus A H1N1.

Za rok 2010 bolo hlásených 18 kontaktov s VHA a 2 ochorenia na potvrdenú VHA, 9 bezpríznakových nosičstiev VHC, 3 ochorenia na VHB a 5 bezpríznakových nosičstiev VHB. Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. V súvislosti s diagnózou vírusová hepatitída bolo vydaných 29 rozhodnutí.

Zaznamenali sme tieto epidémie:

- jednu epidémiu hnačiek pravdepodobne infekčného pôvodu na neurol odd. nemocnice Bojnice, kde ochorelo 6 pacientov z 21 exponovaných
- dve epidémie Norwalk vírusom v CSS Bôrik v Nitrianskom Pravne, kde ochorelo 84 obyvateľov z 228 exponovaných a v Zariadení pre seniorov v Prievidzi , kde ochorelo 22 obyvateľov zo 133 exponovaných
- dve epidémie salmonelózy v stravovni Prievidza , kde ochorelo 16 stravníkov zo 120 exponovaných a v MŠ Partizánske, kde ochorelo 18 detí z 82 exponovaných
- jednu protrahovanú epidémiu pneumokokových purulentných konjunktivitíd u detí v MŠ v Prievidzi, kde ochorelo 44 detí a 1 zamestnankyňa zo 165 exponovaných osôb,
- jednu epidémiu kampylobakteriózy v Bošanoch, kde ochorelo 14 osôb z 37 exponovaných

Protiepidemické opatrenia boli vo všetkých zariadeniach vykonané v plnom rozsahu. Bolo vydaných 19 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť chorých alebo v kontakte s chorými na na hnačkové ochorenie. Bolo prešetrených 100 nahlásených pozitívnych hemokultúr, z ktorých 51 bolo uzatvorených ako sepsa.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Do elektronického hlásenia prenosných ochorení EPIS zaregistrovaní 19 obvodní lekári (10 pre dospelých a 9 pediatri) - aktívne hlásia chrípku 8 obvodní lekári (5 pre dospelých a 3 pediatri) a aktívne hlásia prenosné ochorenia 5 obvodní lekári (3 pre dospelých a 2 pediatri).

Zabezpečili sme informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Prievidza.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Za rok 2010 bolo hlásených z nemocničných zariadení obvodu 134 nozokomiálnych nákaz, z toho 17 prebehlo pod obrazom sepsy.

Kontrola hygienicko - epidemiologického režimu bola vykonaná v 64 zdravotníckych zariadeniach, z toho 30x na lôžkovom oddelení, 1x v ÚSS a 33x v ambulancii. Bolo vydaných 10 na odstránenie zistených nedostatkov a v 6 prípadoch sme zastavili správne konanaie pre včasné odstránenie zistených nedostatkov.

Fyzikálno - biologické testovanie sterilizačných prístrojov sme vykonali 272x.

Za rok 2010 sme prešetrili 227 multirezistentných kmeňov baktérií a 29 kmeňov meticilín-rezistentných SA.

V rámci posudkovej činnosti sme vydali 71 rozhodnutí na uvedenie zdravotníckych zariadení do prevádzky a schválení prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení a 11 záväzných stanovísk a vyjadrení k umiestneniu stavby, kolaudácii, k projektovej dokumentácii, zmene v užívaní stavby.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ – je realizovaná oddelením zdravotnej výchovy, poradňou zdravia.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Pandemická pripravenosť:

V auguste 2010 bola ukončená pandémia chrípky a zrušené súvisiace opatrenia. Zhodnotili sme priebeh pandémie v našom regióne, kde sme konštatovali, že sme uskutočnili prednášky

v rámci krízového štábu regiónu, krajského krízového štábu, pre lekárov prvého kontaktu v regióne Prievidza, pre riaditeľov MŠ, ZŠ a SŠ v regióne. Postupne sme realizovali opatrenia v zdravotníckych zariadeniach, na obvodoch lekárov prvého kontaktu a v školách podľa pokynov a usmernení ÚVZ SR. V rámci opatrení sme vykonávali pohotovostné služby v čase pracovného voľna. Zabezpečovali sme odber a zasielanie biologického materiálu do NRC pre chrípku. Pripravili sme a rozdistribuovali podklady pre očkovanie pandemickou vakcínou.

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

15.8.2010 sa v Handlovej, Ráztočne, Chrenovci, Veľkej Čausi a v Prievidzi vyliala Handlovka a v niekoľkých obciach okresu miestne potoky, čím vznikla mimoriadna povodňová situácia. V rámci opatrení sme vypracovali letáky pre postihnutých obyvateľov ohľadom hygieny poživatín a pitnej vody, sanácie obydlí a ich dezinfekcie, sanácie studní. Poskytovali sme poradenskú službu – osobnú, telefonickú, cez miestny rozhlas, miestnu tlač a internetovú stránku RÚVZ. Pracovníci HŽP odoberali vodu s verejných vodovodov, kde prišlo k narušeniu potrubia. V súvislosti s dôsledkami povodní sme vykázali 4 ochorenia na potvrdenú leptospirózu. Nariadili sme v povodňami postihnutých obciach mimoriadnu deratizáciu.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V roku 2010 sme zabezpečili 6x odber odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu, s negatívnymi výsledkami na záchvat poliovírusov, v jednej vzorke boli zachytené vírusy Coxackie B5.

V roku 2010 boli hlásené 2 podozrenie na akútnu chabú obrnu, pri ktorých sa nepotvrdil v príčine ochorenia poliovírus. Vykonali sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obŕn vo výročnej správe za rok 2009.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS - aktivity sú realizované a vyhodnocované oddelením zdravotnej výchovy.

OPZ:

Riešiteľské pracoviská

PZ, OPZ, Gymnázium Prievidza, SOŠ Handlová, ZŠ Nedožery – Brezany, ŠZŠI Prievidza, ZŠ Mariánska Prievidza

Riešenie

1. Projekt „Hrou proti AIDS“

- Gymnázium V.B. Nedožerského Prievidza – 142 študentov
- SOŠ Handlová – 157 študentov
- ZŠ Nedožery – Brezany – 44 žiakov

Realizácia

Apríl-máj

2. Prednáška „Pohlavné choroby, HIV/AIDS a ich prevencia“ - pre žiakov 7. - 9. ročníka Špeciálnej základnej školy internátnej Prievidza – 37 žiakov

Realizácia
Jún

3. aktivity v rámci prevencie HIV/AIDS boli realizované aj pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS – viď. nižšie

4. ostatné
- lektorská činnosť - problematika HIV/AIDS je v rámci školiacich akcií pre odbornú aj laickú verejnosť zaraďovaná do každej prednášky, je súčasťou prednášok a interaktívneho vzdelávania s cieľom zvyšovať ochranu (napr. policajtov, učiteľov, zdravotníckych pracovníkov, zamestnancov...) pri zásahoch v miestach rizika, edukácia s dôrazom na používanie ochranných pomôcok (resp. osobných ochranných pracovných prostriedkov)
- poskytnuté a distribuované propagačné materiály (do škôl, verejnosti - letáky, plagáty, vývesky, skladačky a pod.)
- informácie boli orientované predovšetkým na prevenciu infikovania sa vírusom HIV, a tým získania ochorenia AIDS.

Realizácia
Priebežne

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Cieľ
Cieľom objektivizácie faktorov životných podmienok je zabezpečovať analýzy vzoriek životného a pracovného prostredia, požívatín, predmetov bežného používania a biologického materiálu a merania fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí pre účely štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru vykonávaného hygienickými odbormi.

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Na prírodných kúpaliskách sa celoročne sleduje výskyt vodného kvetu.V prípade jeho výskytu, sa kvet odoberie aj s príslušnými vzorkami podľa dohodnutých pokynov a pošle sa na ďaľšiu analýzu do NRC pre ekotoxikológiu na ÚVZ SR v Bratislave. Za rok 2010 bolo vyšetrených 9 vzoriek. Nezachytili sme žiadny výskyt vodného kvetu na našich sledovaných lokalitách.

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa vyšetrovaním améb vo vodovodných sieťach a bližšou identifikáciou améb zasielaných z iných RÚVZ podieľajúcich sa na úlohe. Vyšetrených bolo 22 vzoriek. Améby kultivovateľné pri 36 °C a 44°C boli prítomné v dvoch vzorkách. V oboch prípadoch sa jednalo o nepatogénnu saprofytickú skupinu améb.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

NRC TTA:

Vzorky stolových a minerálnych vôd boli vyšetrované mikrobiologicky a biologicky na základe požiadaviek Oddelenia hygieny výživy podľa platného Potravinového kódexu. Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 32 vzoriek.

HV:

V rámci monitoringu trvanlivosti veľkoobjemových balených vôd boli sledované 4 vzorky 18,9 l balenia pitnej vody v distribučnej sieti. Plniareň balených pitných vôd v regióne nemáme.

Monitoring kvality spotrebiteľsky balených minerálnych a pramenitých vôd v distribučnej sieti bol vykonaný u 30 vzoriek. Všetky kontrolované vzorky zodpovedali v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám zdravotnej nezávadnosti.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

V obchodnej sieti boli na monitoring podľa časového harmonogramu odobraté 3 vzorky dojčenskej a detskej výživy. Výsledky zodpovedali požiadavkám zdravotnej nezávadnosti.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

Na analýzu potravín určených na bezlepkovú diétu boli v obchodnej sieti odobraté 2 vzorky na obsah gluténu podľa plánovaného časového harmonogramu. Výsledky boli vyhovujúce. Úradná kontrola bola vykonaná jedenkrát u jedného výrobcu pekárskych výrobkov pre celiatikov v regióne RÚVZ Prievidza. Kontrola bola spojená s odberom vzoriek.

9. PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
9.1.	**„Materské centrá“**	ÚVZ SR
	OPZ	
9.2.	„**Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	OPZ	
9.3.	**„Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského vek – stomatohygiena“**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice
	PZ	
9.5.	**Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	OPZ, PZ	
9.7.	**Quit and win**	ÚVZ SR
	OPZ	
9.8.	**Národný program prevencie obezity**	ÚVZ SR
	OPZ, PZ	
9.9.	**CINDI program SR**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	PZ	
9.10.	**Školy podporujúce zdravia** **Mimoriadna úloha: HBSC štúdia**	ÚVZ SR, MŠ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	OPZ, PZ	

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Riešiteľské pracoviská
OPZ, materské centrá spádového regiónu

Riešenie
Doplnková súťaž pre najmladšiu matku ***„Prestaň a Vyhraj 2010“***
- distribúcie prihlášok do súťaže

- poradenské aktivity - konzultácie
- spolupráca s MC - Drobčekovo Dolné Vestenice**,** Slniečko Prievidza, Nováčik Nováky, Lienka Handlová, Bocianik Partizánske

Realizácia
Apríl

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

OPZ:
Riešiteľské pracoviská
OPZ, kluby dôchodcov a denné centrá regiónu

Riešenie
1. ***Týždeň uvedomenia si mozgu (15.-21.3.)***
- príspevky (napr. Týždeň uvedomenia si mozgu, Alzheimerova choroba...) - internetová stránka úradu
- názorná propagácia - vestibul úradu

Realizácia
Marec

2. ***Prednášky „Zdravý životný štýl – prevencia civilizačných ochorení“***
- prednášky spojené s besedami - Denné centrum Bôbar Prievidza- účasť 50 členov, Jednota dôchodcov Horná Ves - účasť 35 členov

Realizácia
Marec – apríl

3. „Zdravá výživa – Strava pre seniorov“
- prednáška spojená s besedou zameranou aj na nemedikamentózne znižovanie krvného tlaku
- meranie TK, konzultácie - poradenstvo, distribúcie zdravotno-výchovných materiálov
- Denné centrum (klub dôchodcov) Bojnice, s účasťou 45 členov
- Denné centrum (klub dôchodcov) Bystričany, s účasťou 29 členov

Realizácia
September, október

4. Projekt Corega SENIORI 2010 **- preventívno-edukačný projekt pod záštitou Úradu verejného zdravotníctva SR**
- internetová a intranetová stránka úradu - informatívny príspevok
- názorná propagácia - vývesky – vestibul úradu a NsP Bojnice

Realizácia
Júl

5. Spolupráca s dennými centrami regiónu

- s dennými centrami - Bôbar Prievidza, Mestským DC Prievidza, Necpaly, Bojnice, Kanianka
- distribúcie edukačných edičných materiálov (v rámci lektorskej činnosti a iniciovanie účasti v súťaži Quit & Win)
- poradenské aktivity – konzultácie

Realizácia
priebežne

HDM:

Cieľom uvedeného projektu je zmeniť súčasné vnímanie starnutia a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.
Projekt je riešený ako prierezová štúdia pre štyri skupiny obyvateľstva. My sme sa na oddelení zamerali na skupinu žiakov ZŠ a SŠ. Celkovo bolo vyšetrených formou anonymného dotazníka 120 respondentov v dobe od 15.5. do 15.6.. 2009.
Údaje z dotazníkov sa budú vkladať do databázy a budú zaslané na RÚVZ v Trenčíne do 15.7.2009.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Riešiteľské pracoviská
PZ, MŠ Športová Prievidza

Riešenie

- cyklus ôsmich prednášok pre deti MŠ spojený s prácou s pracovnými zošitmi, praktickým nácvikom správnej techniky čistenia zubov, názornou propagáciou formou DVD (Lakomý syseľ) a distribúciou zdravotno-výchovných materiálov s príslušnou tématikou rodičom zúčastnených detí
- prieskumná činnosť formou dotazníkov pre rodičov zúčastnených detí zameraná na monitoring vedomostí, návykov a postojov rodičov k oblasti stomatohygieny a monitoring obľuby sladkostí u zúčastnených detí
- monitorovanie rozsahu vedomostí o danej problematike u pedagógov príslušných tried detí, ako aj zistenie úrovne novonadobudnutých vedomostí počas projektu (pedagogický pracovníci boli priamymi účastníkmi práce s deťmi)
- všetky spomínané aktivity boli realizované v dvoch cykloch – v jarných mesiacoch šk. roku 2009/2010 a v jesenných mesiacoch šk. roku 2010/2011
- spracovanie dotazníkov získaných od rodičov v priebehu celej realizácie projektu od školského roku 2005/2006

Realizácia
Marec – apríl, jún, september - november

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Riešitelia
OPZ, PZ, MÚ Partizánske a ďalšie orgány miestnej samosprávy, školy všetkých typov

regiónu, Regionálne kultúrne centrum Prievidza, denné centrá dôchodcov v regióne, printové a elektronické médiá regiónu

Riešenie
Svetový deň zdravia, Týždeň uvedomenia si mozgu, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Medzinárodný deň boja proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi, Svetový deň hepatitídy, MOST - mesiac o srdcových témach, Svetový deň srdca, Mesiac úcty k starším, Medzinárodný deň seniorov, Svetový deň boja proti AIDS, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň bezpečnosti zdravia pri práci, Medzinárodný deň nefajčenia, Medzinárodný deň pre odstránenie násilia na ženách...

1. Svetový deň zdravia
- vyšetrovanie cholesterolu, meranie tlaku krvi a stanovenie základných spirometrických parametrov a veku pľúc, odborné poradenstvo a poskytovanie zdravotno-výchovných materiálov na akcii organizovanej v spolupráci s MÚ Partizánske
- komplexné vyšetrenie pedagógov, odborné poradenstvo a poskytovanie zdravotno-výchovných materiálov – ZŠ Nedožery – Brezany
- články, príspevky a prezentácie zdravotno-výchovných edičných materiálov prostredníctvom internetovej stránky úradu
- názorné propagácie – nástenky, panely, vývesky, koláže, plagáty, letáky...
- oslovenie a spolupráca s primátormi miest a starostami obcí – propagácia prostredníctvom miestnych médií – rozhlas, tlač
- spolupráca s RKC
- distribúcie edukačných materiálov (primátori miest a starostovia obcí, školy...)

Realizácia
Apríl

2. Európsky imunizačný týždeň (EIW) 24.4. – 1.5.2010 - kampaň Euroregiónu Svetovej zdravotníckej organizácie, zameranej na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania
- vývеska - vestibul RÚVZ

Realizácia
apríl

3. MOST - mesiac o srdcových témach, Svetový deň srdca
- internetová stránka úradu – zverejnenie zdravotno-výchovných materiálov venovaných prevencii srdcovo-cievnych ochorení
- akcia pri príležitosti Svetového dňa srdca - v našom regióne na realizácii akcie participovali Akadémia vzdelávania Prievidza, TESCO Prievidza, Gymnázium V.B. Nedožerského Prievidza a poradňa zdravia nášho úradu. Študenti gymnázia vo forme malých skupiniek – hliadok oslovovali ľudí v okolí miestnych nákupných centier (TESCO, Kaufland, Korzo), v priestoroch Unikliniky, ako aj na Námestí slobody. Vypĺňali s nimi krátky dotazník a informovali ich o možnosti vyšetrenia v priestoroch TESCO na Nábrežnej ulici. Pracovníci poradne zdravia tu vyšetrovali záujemcom krvný tlak a celkový cholesterol, odoberali osobnú a rodinnú anamnézu a stanovovali index telesnej hmotnosti (BMI). Na základe zistených výsledkov im bolo poskytnuté poradenstvo ohľadom zmeny životného štýlu (doplnené vhodnými zdravotno-výchovnými materiálmi), príp. doporučená návšteva praktického lekára pre dospelých. Celkovo bolo vyšetrených 60 záujemcov z radov verejnosti.

Realizácia
September

4. Mesiac úcty k starším – ***Jeseň je dar XII***. - hromadné podujatia v spolupráci s RKC a Jednotou dôchodcov Slovenska:

- DK Zemianske Kostoľany- hromadné podujatie realizované opakovane počas dvoch dní
- DK Veľké Uherce - hromadné podujatie
- zdravotnícke zabezpečenie
- znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne - meranie TK
- konzultácie - poradenstvo
- distribúcia zdravotno-výchovných materiálov
- spolupráca s RKC, Jednotou dôchodcov, dennými centrami - Bôbar Prievidza, Mestské DC Prievidza, Necpaly, Bojnice, Kanianka, Bystričany
- internetová stránka úradu – príspevok
- poradenské aktivity - konzultácie
- názorná propagácia – nástenka

Realizácia
Október, november

5. Medzinárodný deň nefajčenia
- prednáška „**Vplyv fajčenia na zdravie mladých ľudí**“ – SOŠ stavebná, Prievidza
- 3 prednášky - 71 zúčastnených študentov
- anketa o fajčení
- vyšetrenia smokerlyserom
- prednáška „**Fajčenie a ľudské telo**“ – ZŠ Mariánska, Prievidza – žiaci 5. ročníka – celkovo 28

Realizácia
November

6. Európsky týždeň boja proti drogám
- prednáška „**Účinok drog na ľudský organizmus**“ – ZŠ Mariánska, Prievidza – 32 žiakov 7. ročníka

Realizácia
november

7. „Svetový deň boja proti AIDS“
- prednášky na tému „**Infekcia HIV, AIDS a prevencia ochorenia**“ :
- Špeciálna základná škola internátna, Prievidza – 16 žiakov 8. a 9. ročníka
- Základná škola, Mariánska ul., Prievidza **–** 35 žiakov 9. ročníka
- názorná propagácia:
- nástenka **„AIDS – nevedomosť zabíja“, „Ako nezabiť sám seba“** vo vestibule úradu
- výveska **LIGHT FOR RIGHT**
- informácie na internetovej stránke nášho úradu:
- **december – Svetový deň boja proti AIDS**

- **„Nevedomosť zabíja“** – prezentácia

- distribúcia zdravotno-výchovných materiálov – školy, verejnosť, vestibul úradu…

Realizácia
December

8. ***Ostatné významné dni:***
- spolupráca s médiami - kampaňovitá medializácia aktivít na rôznych úrovniach a v komunikačných prostriedkoch na zvýšenie úrovne informovanosti verejnosti
- spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi
- prezentovanie aktuálnych tém a šírenie informácií formou spolupráce s mimorezortnými partnermi - so školami (predovšetkým prostredníctvom školských koordinátorov projektov všetkých typov škôl), orgánmi miestnej samosprávy, záujmovými a spoločenskými organizáciami, občianskymi iniciatívami, nadáciami a so zamestnávateľmi v regióne
- oslovenie a spolupráca s primátormi miest a starostami obcí – propagácia prostredníctvom miestnych médií – rozhlas, tlač
- lektorská činnosť - prednášky a besedy
- poradenské aktivity - konzultácie
- informácie prostredníctvom internetu, články, príspevky a prezentácie v elektronických médiách
- názorné propagácie - panely, vývesky, koláže, plagáty, letáky...
- distribúcie zdravotno-výchovných edičných materiálov podľa aktuálnosti (osobne a prostredníctvom elektronickej pošty)
- priebežné vyhodnotenia a vypracovania hodnotiacich správ o realizácii aktivít a príprava záverečných správ

Realizácia
Priebežne, aktuálne podľa kalendára významných dní WHO

9.7. „QUIT & WIN 2010“

Riešiteľské pracoviská
OPZ, regionálne média, lekári, lekárnici a zdravotnícke zariadenia, RKC, orgány miestnej samosprávy, školy všetkých typov, inštitúcie a občianske združenia, neziskové organizácie – MC, DC, Jednoty dôchodcov, podniky regiónu, nadácie...

Riešenie
- svojpomocne zhotovenie a zabezpečenie prihlášok do súťaže
- svojpomocne zhotovenie propagačných materiálov – plagáty, vývesky
- názorné propagácie - panely, vývesky (RÚVZ, PCOPZ, NsP Bojnice)
- propagácia súťaže v regionálnych printových a elektronických médiách:
- tlač - týždenník Tempo Partizánske - článok
- BETA rádio - spravodajská informácia pravidelne odvysielaná v informačnom spektre
- RTV Prievidza – relácia (odvysielaná 28-krát) a oznam v regionálnom spektre (odvysielaný v mesiacoch marec - apríl cca 47 krát/24 hodín)
- Videotext Nováky, Bojnice, Partizánske - oznam v regionálnom spektre
- internetová stránka úradu - informácie o podmienkach súťaže a prihláška do

súťaže, ako i ďalšie pokyny
- internetová stránka RKC Prievidza - informácie o podmienkach súťaže a prihláška do súťaže
- zriadenie a prevádzka osobného a telefonického poradenstva ako prestať fajčiť, vrátane propagácie súťaže a poskytnutia prihlášok
- oslovenie pracovníkov a pedagógov škôl všetkých typov okresov Prievidza a Partizánske (prostredníctvom školských úradov v zriaďovateľskej pôsobnosti miest Prievidza, Bojnice, Partizánske, Nováky, Handlová)
- distribúcie prihlášok:
- do škôl všetkých typov, inštitúcií a občianskych združení, neziskových organizácií – MC, DC, Jednoty dôchodcov, RKC...
- do zdravotníckych zariadení – mestských, detských, závodných polikliník, zdravotníckych stredísk, nemocníc (Bojnice, Handlová, Partizánske), lekární (letáky, plagáty - vývesky na zhotovenie názornej propagácie)
- organizáciám (v rámci prednáškovej činnosti)
- individuálne pri vybavovaní stránok...
- prihlášky boli k dispozícii aj vo vestibule RÚVZ a v poradni zdravia
- spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi – lekármi prvého kontaktu a zdravotníckymi pracovníkmi, s RKC, s orgánmi miestnej samosprávy (oslovenie primátorov miest a starostov obcí – propagácia prostredníctvom miestnych médií – rozhlas, tlač), komunitami, záujmovými a spoločenskými organizáciami, občianskymi iniciatívami, nadáciami a so zamestnávateľmi v regióne - distribúcia a zber prihlášok do súťaže
- na záver súťaže príprava zoznamu účastníkov súťaže, zaslanie vyplnených prihlášok zúčastnených respondentov, priebežné vyhodnotenia a vypracovania hodnotiacich správ o realizácii aktivít
- záverečná správa o priebehu súťaže
- prostredníctvom nášho úradu sa do súťaže zapojilo 13 respondentov, informáciu o celkovom počte prihlásených z nášho regiónu nemáme k dispozícii, keďže prihlášky boli zasielané aj priamo na ÚVZ SR

Realizácia
Február – jún

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Riešiteľské pracoviská
OPZ, PZ, HM TESCO Prievidza, MŠ a ZŠ regiónu

Riešenie
1. *diétny systém*
- poradenstvo, konzultácie – klientom, rodinným príslušníkom a distribúcia diét vrátane redukčných, receptúr, vzorových jedálnych lístkov
- názorná propagácia - panely, vývesky, koláže, plagáty, letáky... (vestibul úradu a priestory PCOPZ)
- príspevky na internetovej stránke úradu

Realizácia
Priebežne

2. ***prednáška „Zdravá výživa, stravovací režim“*** pre pracovníkov TESCO Prievidza spojená s vyšetrením zamestnancov v rámci TZS

Realizácia
Jún

3. „Program ovocie a zelenina do škôl“
V rámci programu sme realizovali dotazníkový priekum zameraný na vstupné monitorovanie spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu detí, žiakov a rodičov pre meranie účinnosti programu v nasledujúcom období. V našom regióne boli pre monitoring vybraté 5-ročné deti a žiaci 8. ročníka základných škôl. Zo zapojených škôl sa monitoringu zúčastnili:
- MŠ Veľké Bielice, Partizánske – 15 detí
- MŠ Chynorany – 20 detí
- ZŠ Chynorany – 29 žiakov

Z vidieckych základných škôl v našom regióne bola do projektu zapojená len jedna – práve v Chynoranoch, z mestských základných škôl zapojená nie je ani jedna. Z nezapojených škôl sa zúčastnili:
- MŠ Športová, Prievidza – 10 detí
- MŠ Kanianka – 22 detí
- III. ZŠ S. Chalupku, Prievidza – 42 žiakov
- ZŠ Nedožery – Brezany – 24 žiakov
- ZŠ Ráztočno – 6 žiakov

Vyplnené dotazníky boli vložené do mustry v programe EPI INFO. V niektorých školách zapojených do monitoringu už boli zrealizované aktivity venované zdravému životnému štýlu a zdravej výžive (viď.nižšie).

Realizácia
September-november

4. prednášky „Zdravá výživa“
- pre žiakov 1. – 5. a 6. – 9. ročníka ZŠ Ráztočno – na 2 prednáškach zúčastnených celkovo 67 žiakov
- pre žiakov 3. ročníka ZŠ Nováky – zúčastnených 29 žiakov
- pre žiakov 8. a 9. ročníka ZŠ Nedožery – Brezany – na 2 prednáškach zúčastnených 45 žiakov

Realizácia
Október

5. ***stanovovanie a hodnotenie BMI detí, distribúcia zdravotno-výchovných materiálov*** – pre účastníkov okresnej akcie organizovanej Slovenskou gymnastickou federáciou a konanej na Námestí baníkov v Handlovej

Realizáca
jún

9.9. CINDI PROGRAM SR

Riešiteľské pracoviská
PZ, OPZ

Realizácia
Činnosť poradne zdravia zameraná na stanovenie individuálneho rizika srdcovo-cievnych ochorení u klientov a následné poradenstvo s poskytnutím zdravotno-výchovných materiálov. V Poradni zdravia Prievidza bolo zrealizovaných celkovo 372 vyšetrení, z toho 262 na základnej poradni, 96 v poradni zdravej výživy, 6 v poradni pre deti a mládež, 8 v poradni pre závislosti. V Poradni zdravia v Partizánskom sme zrealizovali celkovo 132 vyšetrení, z toho 87 počas výjazdov v školách mesta Partizánske.

Realizácia
Priebežne

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

1. ***Prednášky na tému „Vši, blchy – prevencia a liečba“*** – dve prednášky pre žiakov všetkých ročníkov Špeciálnej základnej školy internátnej Prievidza

Realizácia
Február

2. ***Vyšetrovanie*** pedagógov a nepedagogických zamestnancov školy v poradni zdravia – SOŠ Nováky

Realizácia
Február

3. Spolupráca so školskými úradmi a školskými koordinátormi projektu škôl všetkých typov, výpožičnosť a projekcia videofilmov, distribúcia zdravotno-výchovných edičných materiálov

- plagáty **„ Aj vo vašej triede buďte jeden tím, ktorý drží spolu“**
- **„Desatoro o tom ako byť duševne zdravý“**
- **VAMOS** (Volunteers Always on the Move for better road Safety in Europe) – **Dobrovoľníci neustále v pohybe za lepšiu bezpečnosť na cestách v Európe -** s cieľom zvyšovať cestnú bezpečnosť v Európe:
- skladačky – ***Alkohol zabíja, Vidíš ma?, BECEP radí cyklistom, korčuliarom, chodcom***
- distribúcia zdravotno-výchovných edičných materiálov a ich prezentácia prostredníctvom internetovej stránky úradu
- príprava správy o distribúcii týchto materiálov pre ÚVZ SR
- distribúcia ďalších zdravotno-výchovných materiálov podľa vyžiadania

Realizácia
Priebežne

4. „Deň zdravia“ Strednej odbornej školy Handlová – vyšetrovanie prístrojom reflotron, meranie krvného tlaku, vyšetrovanie tukomerom a stanovenie základných pľúcnych parametrov a veku pľúc pedagogických, nepedagogických zamestnancov a študentov školy

Realizácia
Jún

5. Účasť na zasadaní Poradného zboru pre prosociálnu, zdravotnú a environmentálnu výchovu (pri RKC Prievidza) – pracovníčka oddelenia podpory zdravia - inštruktorka výchovy k zdraviu pôsobí ako členka

Prednášky pre pedagógov

- **„Prevencia úrazov, poskytovanie predlekárskej prvej pomoci“**
- ZŠ Bojnice - zúčastnených 48 pedagógov
- ZŠ Nitrianske Pravno – 42 pedagógov

Realizácia
August, október

6. Prednášky na tému „Najbežnejšie ochorenia zimných mesiacov a ich prevencia“ – ZŠ Zemianske Kostoľany - 3 prednášky pre všetkých žiakov školy

Realizácia
November

7. Prednáška „Stomatohygiena“ – Odborné učilište, Praktická škola Prievidza – zúčastnených 33 študentov

Realizácia
December

10. KONTROLA TABAKU

10.4.	**Príprava a realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010.**	ÚVZ SR
	OPZ	

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

Všetky informácie sú uvedené v bode 9.7.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rimavskej Sobote

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
1.1.	**Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	priebežne
1.2.	**Koordinácia výskumných programov v oblasti životného prostredia a zdravia na národnej úrovni - ERA-NET v oblasti životné prostredie a zdravie**	ÚVZ SR
	19 participantov z 10 krajín Európskej Únie	31.8.2012
1.3.	**Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia ENHIS**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ SR	30.6.2010
1.4.	**Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení**	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ hl. m. so sídlom v Bratislave	Rok 2010
1.5.	**Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	trvale
1.6.	**Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	trvale
1.7.	**PHIME projekt „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ - Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Spišskej Novej Vsi	Rok 2010
1.8.	**Projekt COPHES pre ľudský biomonitoring**	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	31.12.2012

1.1 AKČNY PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.2 KOORDINÁCIA VÝSKUMNÝCH PROGRAMOV V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI - ERA-NET V OBLASTI ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.3 NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (ENHIS)

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.4 KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKYCH ŠKOLÁCH; PREVENCIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.5 MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- na začiatku LTS Správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS,
- počas LTS v týždňových intervaloch (vždy pred víkendom) priebežnú aktualizáciu stavu kúpalísk za uplynulý týždeň,
- po ukončení LTS hodnotiacu Správu o sledovaní hygienickej situácie na prírodných a umelých kúpaliskách,
- v marci nasledujúceho roku Výročnú správu RÚVZ z monitoringu a výkonu ŠZD nad vodou na kúpanie,
- a bude zverejňovať priebežne informácie a články na vlastnej internetovej stránke a do regionálnych médií

Odpočet plnenia:

Správa o pripravenosti rekreačných zariadení bola zaslaná na ÚVZ SR, hlavnému hygienikovi v termíne 11.06.2010 prostredníctvom Informačného systému - Kvalita vody na kúpanie.

V roku 2010 boli v prevádzke prírodné kúpaliská: Ormet - Teplý Vrch vrátane bazénu s toboganom a Drieňok - Teplý Vrch; umelé kúpaliská: Vodný svet Číž, Klenovec, Hnúšťa, Revúca a Tornaľa. Rekreačná oblasť Kurinec - Zelená voda (VN Kurinec a 25 m bazén Kurinec) v roku 2010 neboli v prevádzke, preto sa kvalita vody vo vodnej nádrži nesledovala a neboli odobraté žiadne vzorky vody na laboratórne vyšetrenie.

V jednotlivých rekreačných zariadeniach bolo vykonaných 11 kontrol na zistenie pripravenosti rekreačných zariadení a 22 kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, počas ich prevádzky v kúpacej sezóne 2010.

Ku dňu 08.07.2010 boli v prevádzke všetky rekreačné zariadenia, okrem plážového kúpaliska a autokempingu v Tornali, kde prevádzkovateľ nesplnil opatrenia uložené v sezóne 2009 a zahájil prevádzku bez kladného posúdenia orgánom verejného zdravotníctva. V sezóne 2010 v rekreačnom areáli Tornaľa bolo dané do prevádzky len plážové kúpalisko, bez 50 m plaveckého bazéna a za porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. bola prevádzkovateľovi uložená pokuta vo výške 330 €.

V rekreačných zariadeniach počas LTS bolo odobratých 19 vzoriek v prírodných kúpacích oblastiach v rámci monitoringu rekreačných vôd a 10 vzoriek vôd bolo odobratých z bazénov umelých kúpalísk - detských bazénov v rámci štátneho zdravotného dozoru. V roku 2010 nebol v prevádzke 25 m bazén na Kurinci, ostatné rekreačné zariadenia boli v prevádzke obdobne ako po minulé roky.

Kvalita vody v prírodnej kúpacej oblasti Teplý Vrch - Ormet a Drieňok počas celej sezóny bola dobrá a podľa laboratórnych výsledkov v odobratých vzorkách rekreačných vôd boli prekročené MH ukazovateľov - priehľadnosť, nasýtenie vody kyslíkom, celkový fosfor, farba a v rekreačnej oblasti Ormet aj črevné enterokoky. Na záver sezóny 23.08.2010 bol vykonaný odber vzoriek vody zamestnancami ÚVZ SR a podľa zaslaného protokolu a hodnotenia v lokalite Drieňok boli vo vode pozorované makroskopické sinice a biologickým rozborom bolo zistených 51 653 buniek cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet v 1 ml. Ekotoxikologickou skúškou bola vo vzorke zahusteného planktónu stanovená 100 % akútna toxicita na testovací organizmus Thalmnocephalus platyurus, ale prihliadnuc na neistoty merania sú výsledky ekotoxikologických skúšok akútnej toxicity v súlade

s požiadavkami v NV SR č. 87/2007 Z.z. a je potrebné v nasledujúcom roku zvýšiť frekvenciu monitorovania kvality vody.
Dňa 08.09.2010 bol vykonaný odber v rámci monitoringu prírodných rekreačných vôd a vo vzorke zahusteného planktónu - vodného kvetu bola stanovená 100 % akútna toxicita na testovací organizmus Thalmnocephalus platyurus a vzorka vykazovala akútnu toxicitu na testovacie organizmy: Vibrio fischetri a Thamnocephalus platyurus. ÚVZ SR na základe uvedených výsledkov bolo doporučené zvýšiť frekvenciu monitorovania kvality vody v lokalite. Pretože protokoly o skúške boli doručené po ukončení rekreácie v daných lokalitách, neboli pre prevádzkovateľov rekreačných zariadení uložené žiadne opatrenia.
Počas LTS boli zistené zanedbateľné nedostatky v kvalite vody umelých kúpalísk nasledovne: plážové kúpalisko Tornaľa - prekročenie MH zákalu, letné kúpalisko Hnúšťa a vodný svet Číž - prekročené medzné hodnoty voľného a viazaného chlóru. Kvalita vody v ostatných kúpaliskách bola v súlade s požiadavkami NV SR č. 72/2008 Z.z..
Nedostatky v kvalite vody boli zistené aj v bazéne pri tobogane v rekreačnom zariadení Ormet - Teplý Vrch pre prekročenie MH koliformných baktérií, nález Pseudomonas aeruginosa a medznej hodnoty producentov. Prevádzkovateľ zariadenia na základe uvedených výsledkov v kvalite vody vypustil vodu z bazéna toboganu a vykonal dezinfekciu vody. Pretože technológia úpravy vody v bazéne toboganu nebola technicky v poriadku dňa 28.07.2010 bolo prevádzkovanie toboganu prevádzkovateľom zastavené.

Všetky údaje z laboratórnych rozborov vzoriek vôd prírodných a umelých kúpalísk boli pravidelne vkladané do informačného systému a týždenne bola aktualizovaná hygienická situácia a stav v kvalite vody na jednotlivých kúpaliskách.

Po ukončení sezóny bola spracovaná Správa o vyhodnotení kúpacej sezóny v roku 2010 a prostredníctvom Informačného systému – Kvalita vody na kúpanie bola zaslaná v stanovenom termíne na ÚVZ SR.

V sledovanom období bolo odobratých 12 vzoriek vôd z bazénov s celoročnou prevádzkou – PJK Číž, Rekreačný areál Predná Hora, Krytá plaváreň Rimavská Sobota a SEV SAŽP Drieňok Teplý Vrch.
Nedostatky v kvalite vody boli zistené v krytej plavárni Rimavská Sobota prekročením MH producentov a pH vo vzorke z plaveckého bazéna a v bazénoch saunového sveta a rehabilitačného bazéna v PJK Číž prekročením MH teploty vody a viazaného chlóru. Pretože sa jedná o nepodstatné ukazovatele v kvalite vody prevádzkovatelia boli na uvedené nedostatky upozornení len v zápise z výkonu ŠZD. V ostatných zariadeniach s celoročnou prevádzkou neboli zistené nedostatky v kvalite vody na kúpanie a prevádzkovateľom neboli uložené v sledovanom roku žiadne opatrenia.

1.6 MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
- výročnú správu RÚVZ z monitoringu a výkonu ŠZD nad pitnou vodou
- priebežne informácie a články vlastné internetové stránky a do regionálnych médií.

Odpočet plnenia:
V rámci „Monitoringu pitných vôd“ bolo v okrese Rimavská Sobota a Revúca v roku 2010 odobratých celkom 122 vzoriek vody, z uvedeného počtu 39 vzoriek vôd bolo odobratých z objektov školských a predškolských zariadení. V kontrolnom monitoringu bolo odobratých 95 vzoriek vody a 27 vzoriek vody v preverovacom monitoringu. Z celkového počtu 122 vzoriek odobratých v rámci Monitoringu pitných vôd podľa laboratórnych výsledkov je 53 vzoriek nevhodných, čo predstavuje 43,44 % nevhodnosť.

V 40 vzorkách vody boli prekročené hodnoty fyzikálno-chemických ukazovateľov: železo - 25 vzoriek, farba - 4 vzorky, voľný chlór - 5 vzoriek, zákal - 5 vzoriek, $CHSK_{Mn}$ - 1 vzorka, chloridy - 2 vzorky, mangán - 2 vzorky, pH - 3 vzorky a NO_3 - 2 vzorky.
V 20 vzorkách boli prekročené MH a NMH mikrobiologických ukazovateľov: E. coli - 9 vzoriek, koliformné baktérie - 12 vzoriek, enterokoky - 9 vzoriek, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C - 4 vzorky a pri 37 °C - 14 vzoriek.
V 10 vzorkách vody boli prekročené MH biologických ukazovateľov, bol zistený nález živých organizmov v 5 vzorkách a boli prekročené medzné hodnoty bezfarebných bičíkovcov v 6 vzorkách.
Dusičnany boli prekročené v obecnom vodovode Tachty, ktorý zatiaľ nie je skolaudovaný a daný do užívania.
Vzorky boli odoberané v súlade so spracovaným Harmonogramom odberov vzoriek v rámci Monitoringu pitných vôd na rok 2010.
V rámci výkonu ŠZD bolo odobratých celkom 44 vzoriek vôd, 18 vzoriek bolo odobratých v okrese Rimavská Sobota a Revúca (Rimavská Seč, Rimavská Baňa, Lukovištia, Vyšné Valice, Rimavská Sobota, Sútor, Tornaľa, Šimonovce, Lóciho pustatina, Neporadza). Z uvedeného počtu v 13 vzorkách boli prekročené hodnoty fyzikálno-chemických ukazovateľov: (železo - 9 vzoriek, zákal - 1 vzorka, $CHSK_{Mn}$ - 1 vzorka, mangán - 2 vzorky, pH - 1 vzorka a NO_3 - 2 vzorky. Mikrobiologické ukazovatele boli prekročené v 5 vzorkách: E. coli - v 2 vzorkách, koliformné baktérie - 4 vzorky, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C - 1 vzorka a pri 37 °C - 1 vzorka. V okrese Revúca na spotrebiskách Muránskeho skupinového vodovodu bolo odobratých ďalších 26 vzoriek vody na stanovenie PAU - fluoranténu vzhľadom na mimoriadnu udalosť v roku 2009. V odobratých vzorkách dňa 25.10.2010 na spotrebisku Jelšava - Mestský úrad a dňa 15.11.2010 na spotrebisku Jelšava - materská škola bolo zistené prekročenie NMH ukazovateľa fluorantén. Po vykonaných opakovaných odberoch vzoriek vôd na uvedených spotrebiskách dňa 8.11.2010 a 23.11.2010 sa prekročenie NMH ukazovateľa fluorantén nepotvrdilo.

V súvislosti s výdatnou zrážkovou činnosťou - povodňami bola vyhlásená mimoriadna situácia krízovým štábom pri Obvodnom úrade v Rimavskej Sobote. Boli zaplavené územia najmä v povodí tokov Blh, Rimava a Turiec. Došlo k zaplaveniu studní - individuálnych vodných zdrojov obyvateľov a iných prevádzkovateľov a k ich ovplyvneniu spodnými vodami.
V okrese Rimavská Sobota bolo postihnutých povodňami celkom 52 obcí, v 19 obciach nie je zavedený verejný vodovod a došlo k zaplaveniu, alebo ovplyvneniu vody vo vodných zdrojoch - studniach obyvateľov.
V okrese Revúca bolo postihnutých povodňami celkom 10 obcí, v dvoch obciach nie je zavedený verejný vodovod.
Po pretrhnutí hrádze na toku Turiec došlo k zaplaveniu územia okolo vodných zdrojov Behynce, ktoré slúžia na zásobovanie Tornaľského skupinového vodovodu a do studne pretekala spodná voda. Krízový štáb svojim rozhodnutím vyhlásil vodu za nepitnú a orgán verejného zdravotníctva nariadil zvýšené chlórovanie vody na úpravni vody Behynce na hodnotu 0,3 mg Cl_2/l. Následne bol vykonaný odber vody prevádzkovateľom verejného vodovodu a orgánom verejného zdravotníctva v 23. kalendárnom týždni a na základe vyhovujúcich výsledkov kvality vody v odobratých vzorkách, bolo dané stanovisko orgánom verejného zdravotníctva pre prevádzkovateľa verejného vodovodu, že môže vodu v skupinovom vodovode Tornaľa dodávať ako pitnú. Hodnoty stanovených ukazovateľov boli v súlade s požiadavkami uvedenými v NV SR č. 354/2006 Z.z. ktorými sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

Na základe prípisu ÚVZ SR č. OHŽP-4830/10 zo dňa 7.6.2010 „Postup orgánov verejného zdravotníctva po povodniach - usmernenie“ bola vykonaná kontrola v oblastiach postihnutých povodňami, boli poskytnuté informácie o zabezpečení vodných zdrojov po zaplavení vodou osobným kontaktom pre starostov obcí a obyvateľov a na www stránke RÚVZ, ďalej boli prijímané informácie od obecných úradov o výskyte komárov v zaplavenom území a boli odobraté vody z individuálnych vodných zdrojov a verejných vodovodov na laboratórne vyšetrenie.
V obciach postihnutých povodňami zamestnanci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote odobrali celkom 257 vzoriek vody na laboratórne vyšetrenie v minimálnom rozsahu ukazovateľov v mesiacoch máj až október.
Z dôvodu zvýšenej výdatnosti vody vo vodných zdrojoch boli vykonané odbery vzoriek vody na 12 spotrebiskách verejných vodovodov. Na spotrebiskách Leváre, Padarovce, Ratková a Kyjatice boli prekročené najvyššie medzné hodnoty koliformných baktérií, enterokokov a Escherichia coli a pre prevádzkovateľa boli uložené opatrenia v hygienickom zabezpečení vody vo vodných zdrojoch a vodojemoch a na opakované odbery vody na uvedených spotrebiskách, vrátane predloženia výsledkov orgánu verejného zdravotníctva.
V súvislosti s povodňami bolo v mesiacoch máj až október odobratých celkom 269 vzoriek vody na laboratórne vyšetrenie, z toho 12 vzoriek z verejných vodovodov a 257 vzoriek zo studní. Prevažná väčšina vzoriek odobratých z individuálnych vodných zdrojov - studní (95,16 %) nevyhovuje požiadavkám na pitnú vodu pre prekročenie NMH dusičnanov a NMH E. coli a enterokokov.
Dňom 30.9.2010 boli ÚVZ SR zrušené všetky opatrenia realizované v súvislosti s odstraňovaním následkov povodní.

1.7 PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOWLEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ - VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.8 PROJEKT COPHES PRE ĽUDSKÝ BIOMONITORING

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1.	**Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	Rok 2010 a ďalšie roky
2.2.	**Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2010 a ďalšie roky
2.3.	**Zdravé pracoviská**	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	Rok 2010 a ďalšie roky
2.4.	**Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
2.4.1 . 2.4.2	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Trenčíne, Martine, Žiline ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre, Bratislave hl.m.	Rok 2010 a ďalšie roky
2.5.	**Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach, Nitre (1.etapa) RÚVZ v SR (2.etapa)	Rok 2010 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

a) aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, viesť evidenciu rizikových prác v programe ASTR
- počte nových rizikových prác, zrušených pracovísk s rizikovými prácami, prehodnotených kategórií rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce
- o počte pracovísk s vyhlásenými rizikovými prácami z podnetu orgánu verejného zdravotníctva

b) sledovanie vývoja zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi

c) vykonanie ŠZD na rizikových pracoviskách

d) sledovanie nápravných opatrení vykonaných zamestnávateľmi na rizikových pracoviskách

e) sledovanie výkonu LPP - intervaly LPP, výsledky, posúdenie zdravotnej spôsobilosti na prácu

Odpočet plnenia:

K 31.12.2010 evidujeme spolu 43 firiem, u ktorých sú vyhlásené rizikové práce (27 v okrese Rimavská Sobota a 16 v okrese Revúca). Počet exponovaných pracovníkov je 1 377 (554 v okrese Rimavská Sobota a 823 v okrese Revúca). Prehľad firiem a počtu zamestnancov s vyhlásenými rizikovými prácami ku dňu 31.12.2010 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Evidencia v ASTR k 31.12.2010

p.č.	Okres Rimavská Sobota	počet *
1	AVIMED, s.r.o., Rimavská Sobota	3
2	BB-Staving, Ing.Borš, Rimavská Sobota	5
3	Calmit, spol. s r.o., Bratislava, závod Tisovec	36
4	CSM, Tisovec a.s., Tisovec	180
5	Drevopa , s.r.o., Hačava	9
6	Gemernákup, a.s., Rimavská Sobota	9
7	Genes, a.s., Hnúšťa	13
8	Gravplast, s.r.o., Rimavská Sobota	3
9	H.M.H. DREVOVÝROBA, s.r.o., Kociha	12
10	INDECO, s.r.o., Rimavská Sobota	1
11	interstil Slovakia, k.s., Levice, prevádzka Tisovec	20
12	INTOCAST Slovakia, a.s., Košice, prevádzka Hnúšťa-Hačava	41
13	KK PLAST, s.r.o., Rimavská Sobota	1
14	KSR - Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen, prevádzka Husiná	6
15	Mestské lesy Tisovec, s.r.o., Tisovec	2
16	Mikromex, a.s., Rimavská Sobota	3
17	Nemocnice a polikliniky, n.o., Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	22
18	Parobek Ján, Klenovec	7
19	PÍLA-PALI Hruška Ivan, Klenovec	14
20	Prega, spol. s r.o., Klenovec	1
21	Retech, spol. s r.o, Zvolen, prevádzka Rimavská Sobota	3
22	RW Tech Gum, a.s., Hnúšťa	9
23	T-Gum Hnúšťa, s.r.o., Hnúšťa	25
24	Talos, s.r.o., Rimavská Sobota	6
25	TAURIS, a.s., Rimavská Sobota	116
26	Trnavský Dušan, Kraskovo, prevádzka Hnúšťa	4
27	Ústav na výkon odňatia slobody Želiezovce, otvorené oddelenie Sabová	3
	Okres Revúca	
1	Aries 2, s.r.o., Tornaľa	68
2	Fenix Group, s.r.o., Revúca	2
3	Hacsi Alexander, Tornaľa	2
4	Gemstav, s.r.o., Revúca	4
5	I.P.A. - Kovovýroba, s.r.o., Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa	19
6	JAAS - Hutka Jozef, Revúca	3
7	Kováč Ján KOVACWOOD, Tornaľa	15
8	Muránska Píla, s.r.o., Muráň	19
9	Oralex - Oravcová Alena, Mokrá Lúka, prevádzka Revúca	2

10	Rev.medicínsko-humanitná, n.o., Revúca	9
11	REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, s.r.o., Revúca	24
12	Sklotex, Revúca, s.r.o., Revúca	11
13	SLOVMAG, a.s., Lubeník	196
14	SMZ, a.s., Jelšava	410
15	Unicorn - ESK, s.r.o., Tornaľa	36
16	Východoslovenská energetika, a.s., Košice, prevádzka Lubeník	2
	Gemernákup, a.s., Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa**	1

* počet pracovníkov zaradených do rizika
** firma je evidovaná v okrese Rimavská Sobota, jedno z pracovísk firmy sa nachádza v okrese Revúca

V porovnaní stavu zamestnancov na rizikových pracoviskách a počtu subjektov, u ktorých boli rizikové práce vyhlásené k 31.12.2009, možno konštatovať, že k 31.12.2010 došlo celkom k zníženiu počtu evidovaných subjektov o 5 (v okrese Rimavská Sobota o 1 a v okrese Revúca o 4) a poklesu počtu zamestnancov o 137 (okres Rimavská Sobota 96 a okres Revúca 41).

K 31.12.2010 boli rizikové práce zrušené, resp. vyradené z evidencie ASTR u 10 subjektov (3 v okrese Rimavská Sobota a 7 v okrese Revúca). Jedná sa o nasledovné subjekty:
1. Radoma spol. s r.o. Rimavská Sobota - firma písomne oznámila zrušenie pracoviska
2. SLZ CHÉMIA a.s. Hnúšťa - firma požiadala o zrušenie rizikových prác z dôvodu, že na pracovisku výroba cementačných práškov sa ukončila výroba práškov báriových, vo vzťahu ku ktorým boli zamestnanci evidovaní v riziku prachu kategórie 4 - po uplynutí lehoty určenej rozhodnutím bolo pracovisko z evidencie vyradené, resp. nebolo ďalej vyhlásené ako rizikové
3. Drevoexport, s.r.o. Revúca - prevádzka drevovýroby bola zrušená
4. Ing. Páľaš Július, Utekáč - pracovisko triedenia a drvenia plastov bolo zrušené
5. WOODWORLD s.r.o. Košice, prevádzka Jelšava - prevádzka drevovýroby v Jelšave bola zrušená
6. REVI s.r.o. Hnúšťa - pracovisko drevovýroby v Hnúšti bolo zrušené
7. Faško Cyril, Fabpax Revúca - pracovisko po úmrtí majiteľa je prevádzkované iným subjektom (v konaní)
8. HOLZ PRODUKT, s.r.o. Tornaľa - pracovisko nie je prevádzkované, v roku 2011 ho bude prevádzkovať iný subjekt
9. OLÚP, n.o. Muráň, pracovisko Predná Hora - po prehodnotení rizík firma požiadala o zrušenie rizikových prác. Rizikové práce boli zrušené.
10. PM s.r.o. Hrabiny, Tisovec, prevádzka Hucín - po prehodnotení rizík firma požiadala o zrušenie rizikových prác. Rizikové práce boli zrušené.

V prevádzke H.M.H. DREVOVÝROBA, s.r.o., Kociha je výroba zastavená, k zrušeniu spoločnosti nedošlo, preto je naďalej evidovaná v zozname rizikových pracovísk v ASTR, štátny zdravotný dozor nebol z uvedených dôvodov vykonaný.
Rozhodnutie o zaradení činností do rizikových prác „nové rizikové práce“ bolo ku 31.12.2010 vydané pre nasledovné subjekty:
11. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce, Otvorené oddelenie Sabová - pre pracovisko bitúnok a profesiu mäsiar (rizikový faktor hluk)
12. INTOCAST Slovakia a.s. Košice, prevádzka Hnúšťa-Hačava - jedná sa o prevádzku zameranú na „Výrobu a obchod s ohňovzdornými výrobkami“ (rizikový faktor hluk a pevné aerosóly)
13. Revúcka medicínsko-humanitná n.o. Revúca - po zhodnotení zdravotných rizík faktorov práce vrátane ionizujúceho žiarenia boli vyhlásené rizikové práce (rizikový faktor hluk a biologické faktory)

14. Kováč Ján, KOVACWOOD,Tornaľa - po ukončení skúšobnej prevádzky k 31.12.2009, počas ktorej boli vykonané merania faktorov pracovného prostredia a zhodnotené zdravotné riziká, boli v roku 2010 na pracovisku drevovýroby vyhlásené rizikové práce (rizikový faktor hluk, pevné aerosóly)
15. Gemstav s.r.o. Revúca - po zhodnotení zdravotných rizík faktorov práce pre pracovisko výroby podlahových lamiel v Revúcej boli zaradené do rizika profesie obsluha a pomocníci obsluhy drevoobrábacích strojov (rizikový faktor hluk, pevné aerosóly).

K prehodnoteniu rizikových prác a vydaniu nových rozhodnutí došlo u 9 subjektov (4 v okrese Rimavská Sobota a 5 v okrese Revúca):

16. Nemocnice a polikliniky n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota - po predložení hodnotenia rizík všetkých faktorov vrátane ionizujúceho žiarenia bolo vydané nové rozhodnutie o určení rizikových prác
17. Prega s.r.o. Klenovec - po aktualizácii hodnotení zdravotných rizík
18. REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, s.r.o. Revúca - po aktualizácii hodnotení zdravotných rizík
19. Alena Oravcová ORALEX, Revúca - po aktualizácii hodnotení zdravotných rizík
20. Muránska píla s.r.o. Muráň - zakúpením nového výrobného zariadenia do prevádzky a vyradením starších zariadení došlo k zníženiu rizika hluku. Na pracoviskách došlo k prehodnoteniu rizika hluku a pevných aerosólov, čo sa odzrkadlilo v zaradení zamestnancov jednotlivých pracovísk do rizík
21. Calmit s.r.o. Bratislava, prevádzka Tisovec - po aktualizácii hodnotení zdravotných rizík
22. Talos s.r.o. Rimavská Sobota - po aktualizácii hodnotení zdravotných rizík
23. SMZ a.s. Jelšava - po aktualizácii hodnotení zdravotných rizík
24. SLOVMAG a.s. Lubeník - po aktualizácii hodnotení zdravotných rizík.

Z celkového počtu 43 firiem s rizikovými prácami evidovanými k 31.12.2010 bol dozor vykonaný u 33 firiem. U 8 firiem zamestnanci RÚVZ preverili činnosť a následne boli firmy zo zoznamu vyradené z dôvodu zrušenia prevádzok. U 2 firiem došlo k vyradeniu z evidencie ASTR na základe písomného oznámenia o zrušení pracoviska, resp. výroby.

U všetkých subjektov s novovyhlásenými rizikovými pracoviskami (v celkovom počte 5) k 31.12.2010 bol dozor vykonaný v roku 2010. V roku 2010 boli vydané rozhodnutia, ktorým sa tieto práce určili.

Zo 43 firiem evidovaných k 31.12.2010 bolo celkovo skontrolovaných 38 firiem, čo predstavuje 88,5 %. Subjektom s vyhlásenými rizikovými prácami sankcie uložené neboli.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

a) údaje o

- ŠZD zameranom na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami - uplatňovanie NV SR č. 355/2006 Z.z., získavať údaje o spôsobe likvidácie obalov a zbytkov
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pre zamestnancov firiem v regionálnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v R. Sobote
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie v regionálnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch

b) vedenie evidencie exponovaných zamestnancov, druhu používaných chemických látok, charaktere práce - type pracoviska
c) dosiahnutie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom - poradenstvo, konzultácie.
d) používanie kontrolných listov na pracoviskách počas výkonu ŠZD
e) sledovanie látok používaných v CHOR - podľa „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Odpočet plnenia:

V roku 2010 evidujeme 47 prevádzok a ďalších 5 subjektov vykonávajúcich DDD činnosť, v ktorých sa manipuluje s veľmi jedovatými látkami a prípravkami alebo jedovatými látkami a prípravkami, čo predstavuje zníženie počtu prevádzok o 1 v porovnaní s rokom 2009. Z celkového počtu 47 pracovísk sa 34 pracovísk nachádza v okrese Rimavská Sobota a 13 pracovísk v okrese Revúca. V prevažnej miere sa jedná o pracoviská lekární (31) a laboratórií (11), ďalej o pracoviská s využitím jedovatých látok a prípravkov alebo veľmi jedovatých látok a prípravkov v technologickom procese (3) a zdravotnícke zariadenie (2).

V porovnaní s rokom 2009 došlo v roku 2010 k nasledovným zmenám: v rámci okresu Rimavská Sobota pribudlo 1 pracovisko laboratória a 1 laboratórium bolo zrušené, ďalej evidujeme vznik 1 lekárne, vylúčenie používania jedovatých a veľmi jedovatých látok na pracovisku 2 lekární (1 ostáva naďalej v evidencii, nakoľko vlastní rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami). V okrese Revúca evidujeme vznik 1 lekárne, v 1 prípade zmenu prevádzkovateľa lekárne, zrušenie 1 lekárne, vylúčenie používania jedovatých a veľmi jedovatých látok na pracovisku 1 lekárne (ostáva naďalej v evidencii, nakoľko vlastní rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami) a u 1 prevádzkovateľa zrušenie laboratórií.
Zrušenie laboratórií v oboch okresoch sa týka vodohospodárskych laboratórií a laboratórií odpadových vôd na ČOV vodárenských spoločností, v ktorých došlo v rámci reorganizačných zmien k presunutiu pracovísk mimo územného obvodu RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
Z 5 subjektov vykonávajúcich DDD činnosť sa 3 nachádzajú v okrese Rimavská Sobota a 2 v okrese Revúca.
V rámci posudkovej činnosti bolo vydané v roku 2010 RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v spolupráci s oddelením epidemiológie rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami:
1. pre prevádzky lekární za súčasného schválenia prevádzkového poriadku - 2x (v okrese Revúca)
V priebehu roka 2010 boli oddelením preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vydané rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami:
2. pre pracoviská laboratórií za súčasného schválenia prevádzkového poriadku - 1x (v okrese Rimavská Sobota)
3. pre prevádzku lekárne za súčasného schválenia prevádzkového poriadku - 1x (v okrese Rimavská Sobota)
Ďalej boli oddelením preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie schválené prevádzkové poriadky:
4. pre pracoviská lekární - 7x (z toho 5 v okrese Rimavská Sobota, 2 v okrese Revúca)
5. pre pracovisko laboratórií - 3x (z toho 1 v okrese Rimavská Sobota, 1 v okrese Revúca)
6. pre pracoviská laboratórií - 1x (v okrese Rimavská Sobota) - schválená zmena prevádzkového poriadku z dôvodu vzniku nových pracovísk.

Vedie sa evidencia pracovísk, vydaných rozhodnutí a záznamov z výkonu ŠZD, ďalej sa vedie zoznam osôb, ktoré získali odbornú spôsobilosť. V prevádzkach, v ktorých sa

vykonal ŠZD, bol aktualizovaný počet zamestnancov exponovaných pri práci jedovatým a veľmi jedovatým látkam a prípravkom, pričom za rok 2010 máme v evidencii 123 osôb, čo predstavuje nárast o 12 exponovaných osôb oproti roku 2009. V spolupráci so Všeobecnou nemocnicou v Rimavskej Sobote a pri výkone štátneho zdravotného dozoru bol doplnený počet exponovaných zamestnancov, čo ovplyvnilo zvýšenie celkového počtu exponovaných zamestnancov oproti roku 2009.

Z 3 nemocníc, ktoré sa nachádzajú v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, sa používajú jedovaté látky pri práci v 2 (Nemocnica a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote a Všeobecná nemocnica Hnúšťa, n.o. v Hnúšti). V prevádzke Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota evidujeme používanie formaldehydu s koncentráciou zodpovedajúcou jedovatým látkam na chirurgickom oddelení a na pracovisku OCS a používanie jedovatých chemických látok v laboratóriách oddelení klinickej biochémie, klinickej mikrobiológie a hematologicko-transfúzneho oddelenia. V prevádzke Všeobecná nemocnica v Hnúšti sa používa formaldehyd s koncentráciou zodpovedajúcou jedovatým látkam na pracovisku OCS. V prevádzke Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota je celkom exponovaných 54 zamestnancov a vo Všeobecnej nemocnici v Hnúšti 1 zamestnanec.

Odstraňovanie nedostatkov zistených vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote v roku 2009 je v riešení - bol predložený zoznam používaných chemických látok a boli konzultované návrhy prevádzkových poriadkov, ktoré budú predložené na schválenie spolu s návrhom na vydanie rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami v priebehu mesiaca január 2011. V oboch zdravotníckych zariadeniach bola v priebehu roka 2010 doriešená odborná spôsobilosť vedúceho zamestnanca.

V evidencii sú naďalej vedené 2 prevádzky lekární (1 v okrese Rimavská Sobota,1 v okrese Revúca), ktoré vylúčili z používania jedovaté a veľmi jedovaté látky, nakoľko vlastnia rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a ich použitie nemôžeme vylúčiť. V 1 prípade evidujeme lekáreň v okrese Revúca, ktorá je zatvorená až do odvolania a prevádzkuje len v rámci pohotovostných služieb. Spôsob prevádzkovania predmetnej lekárne bude zrejmý v 1.štvrťroku 2011 a v závislosti od podmienok prevádzkovania budú prevádzkovateľom plnené povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 355/2007 Z.z. a NV SR č. 355/2006 Z.z..

Nakoľko sa v prevádzke T-GUM, s.r.o. Hnúšťa v roku 2010 dočasne pozastavila výroba gumárenských zmesí a laboratórium, v ktorom sa vykonávali chemické analýzy je v súčasnosti mimo prevádzky, štátny zdravotný dozor nebol vykonaný, ale zostáva naďalej v evidencii.

Pri výkone DDD pracuje s jedovatými alebo veľmi jedovatými látkami a prípravkami 5 osôb.

V okrese Rimavská Sobota evidujeme 3 pracoviská, na ktorých sa používajú jedovaté látky v technologickom procese ako chladiace médium a zamestnanci týmto látkam nie sú exponovaní, pretože neprichádzajú s nimi do priameho kontaktu.

Z uvedeného počtu evidovaných prevádzok, na ktorých zamestnanci pri práci prichádzajú do kontaktu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami alebo jedovatými látkami a prípravkami, bol vykonaný ŠZD na 37 a u 2 prevádzkovateľov vykonávajúcich DDD činnosti, čo predstavuje 75 % z celkového počtu evidovaných prevádzok. Výkonom ŠZD boli v niektorých prípadoch zistené nedostatky týkajúce sa potreby prepracovania prevádzkových poriadkov v zmysle platnej legislatívy a doriešenia odbornej spôsobilosti u vedúcich zamestnancov, tieto nedostatky boli v prevažnej miere odstránené, príp. budú odstránené v priebehu januára 2011 (Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota).

Z previerok vykonaných v rámci výkonu ŠZD vyplynulo, že s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami sa manipuluje v prevažnej miere v laboratóriách a lekárňach.

Pri výkone ŠZD zameraného na manipuláciu a skladovanie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov v laboratóriách (s výnimkou nemocníc) a lekárňach bolo zistené, že tieto sa používajú iba v minimálnych množstvách, pričom sa vedie prísna evidencia príjmu, výdaja a spotreby. Na kontrolovaných pracoviskách bolo skladovanie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov v súlade s NV SR č. 355/2006 Z.z..

Prevádzkovatelia maloobchodných predajní a poľnohospodári sa vyhýbajú používaniu jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov.

Pre zamestnancov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bolo vydaných 19 osvedčení o odbornej spôsobilosti. Z uvedeného počtu vydaných osvedčení bolo 12 vydaných pre zamestnancov v okrese Rimavská Sobota a 7 osvedčení pre zamestnancov v okrese Revúca.

V okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme 7 prevádzkovateľov vykonávajúcich DDD činnosť (4 v okrese Rimavská Sobota, 3 v okrese Revúca), z ktorých sa jedovaté látky a prípravky a veľmi jedovaté látky a prípravky používajú u 5.

V súvislosti s výkonom deratizácie v rámci územného obvodu RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote boli podané 2 oznámenie podľa § 52 ods.4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z.z.. Použité prípravky na reguláciu živočíšnych škodcov neboli klasifikované ako jedovaté, resp. veľmi jedovaté.

Napriek tomu, že poľnohospodárom nevyplýva zo zákona č. 355/2007 Z.z. povinnosť hlásenia leteckých postrekov, naďalej ich hlásia. V priebehu roka 2010 boli nahlásené 2 letecké postreky v súvislosti s výkonom chemickej ochrany rastlín. V oboch prípadoch bol vykonaný letecký postrek prípravkami uvedenými v aktuálnom „Zozname a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ vydaného na príslušný rok, pričom použité prípravky neboli klasifikované ako jedovaté alebo veľmi jedovaté.

Hlásenie o mimoriadnych situáciách a haváriách v okrese Rimavská Sobota a Revúca za rok 2010 nebolo zaznamenané. V rámci postihnutých oblastí povodňami bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 14 prevádzkach nasledovne: v 4 lekárňach nachádzajúcich sa v okrese Revúca, v laboratóriu prevádzky Gemerské žriedla spol. s r.o. Tornaľa, v 6 lekárňach nachádzajúcich sa v okrese Rimavská Sobota a v 3 skladoch nachádzajúcich sa v okrese Rimavská Sobota - z ktorých v 2 sa skladujú prípravky na chemickú ochranu rastlín a 1 sklad slúži na skladovanie hnojív. Pri výkone ŠZD bolo zistené, že nedošlo k únikom nebezpečných chemických látok (vrátane jedovatých alebo veľmi jedovatých). Uvedené prevádzky neboli postihnuté záplavami, okrem prevádzky Gemerské žriedla spol. s r.o., Tornaľa, avšak nedošlo k únikom nebezpečných chemických látok (vrátane jedovatých alebo veľmi jedovatých) do okolia.

Prehľad prevádzok a pracovísk, na ktorých sa používajú veľmi jedovaté látky a prípravky a jedovaté látky a prípravky uvádzajú nasledovné tabuľky:

Laboratóriá + laboratória výrobných prevádzok

P.č.	Subjekt	Prevádzka	Rozhodnutie RÚVZ		Osvedčenie o odbornej spôsobilosti (platnosť)	Počet expon. zamest	ŠZD 2010
			T+ č. spisu dátum	PP + PoR (legisl.)			
okres Rimavská Sobota							
1.	MIKROLAB s.r.o. Kirejevská 1678 R.Sobota	laboratórium	2006/004321 20.12.2006	355/2006 Z.z.	2 zamestnanci 23.07.2014	2	áno
2.	GEMERNÁKUP, a.s. Košická cesta R.Sobota	laboratórium	2006/002907-PPL 15.8.2006	355/2006 Z.z.	10.12.2012	3	áno
3.	VEOLIA VODA *SVPS, a.s. Banská Bystrica	Závod 08 - Úpravňa vody Klenovec	2007/001737 10.5.2007	355/2006 Z.z.	17.04.2012	2	nie
4.	SELAB s.r.o. Klokočova 732 Hnúšťa	laboratórium	2009/003134 24.8.2009	355/2006 Z.z.	16.03.2014	2	áno
5.	DETOX s.r.o. Zvolenská cesta Banská Bystrica	prev. R. Sobota-laboratórium	04/1506 6.5.2004	355/2006 Z.z.	10.11.2014	2	áno
6.	T-GUM Hnúšťa s.r.o. Hnúšťa	laboratórium	2008/001560 10.6.2008	355/2006 Z.z.	momentálne mimo prevádzky		
7.	SLZ CHÉMIA, a.s. Hlavná 133 Hnúšťa	odd. technickej kontroly (laboratórium)	2009/001624 9.4.2009	355/2006 Z.z.	28.1.2014	3	nie
8.	VINDEVIE,s.r.o. Potravinárska 10, R.Sobota	laboratórium	A/2010/02739 27.10.2010	355/2006 Z.z.	na neurčitý čas	1	áno
okres Revúca							
1.	Slovmag a.s. Lubeník Námestie slobody 1 Revúca	chemické laboratórium	2005/2563-PPL 27.7.2005	355/2006 Z.z.	01.02.2013	4	nie
2.	Gemerské žriedla, spol. s r.o. Cesta Gemerských žriedel, Tornaľa	laboratórium a ČOV	2007/000944 19.3.2007	355/2006 Z.z.	24.9.2013	2	nie
3.	Revúcke koberce syntetické, spol. s r.o. Priemyselná 1, Revúca	laboratórium	2008/001668 20.5.2008	355/2006 Z.z.	14.3.2013	3	áno

* SVPS - Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť

Zdravotnícke zariadenia

P.č.	Subjekt	Pracovisko	Rozhodnutie RÚVZ		Osvedčenie o odbornej spôsobilosti (platnosť)	Počet expon. zamest	ŠZD 2010
			T+ č. spisu dátum	PP + PoR (legisl.)			
1.	Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica R.Sobota	chirurgické oddelenie	-	355/2006 Z.z.	24.03.2015	15	nie
		OCS				3	nie
		odd.klinickej biochémie		-		10	nie
		odd.klinickej mikrobiológie		-		13	nie
		hematologicko-transfúzne odd		-		13	áno
2.	Všeobecná nemocnica Hnúšťa, n.o. v Hnúšti	OCS	-	-	06.11.2014	1	nie

LEKÁRNE - okres Rimavská Sobota

P.č.	Subjekt	Prevádzka	Rozhodnutie RÚVZ		Osvedčenie o odbornej spôsobilosti (platnosť)	Počet expon. zamest.	ŠZD 2010
			T+ č. spisu dátum	PP + PoR (legisl.)			
1.	REN-MED, spol. s r.o. P.Hostinského 1717/24 R.Sobota	Lekáreň Jazmín Železničná 23 R.Sobota	2005/4334-PPL 12.12.2005	355/2006 Z.z.	21.04.2015	2	áno
2.	Lekáreň URTICA Družstevná 354 Veľký Blh	Lekáreň URTICA Družstevná 354 Veľký Blh	2005/3483-PPL 7.11.2005	355/2006 Z.z.	7.8.2013	1	áno
3.	PHARMSTAR s.r.o. Moldavská 8/A Košice	Lekáreň v OC Kaufland Nám. Š.M.Daxnera R.Sobota	2005/4253-PPL 30.12.2005	355/2006 Z.z.	8.10.2013	1	áno
4.	Lekáreň SALVÁTOR RNDr. Pavel Nozdroviczi SNP 19, R.Sobota	Lekáreň SALVÁTOR SNP 19 R.Sobota	2007/004640 10.12.2007	355/2006 Z.z.	na neurčitý čas 2 zamestnanci	4	áno
5.	Lekáreň MÉDIA Mgr. Katarína Kalinová	Lekáreň MÉDIA B. Bartóka 1	2005/2733/2-PPL 14.11.200	355/2006 Z.z.	4.9.2013	1	áno

	B. Bartóka 1R.Sobota	R.Sobota	5				
6.	Lekáreň AESCULAP Mgr. Petr Niklíček Mieru 246, Jesenské	Lekáreň AESCULAP Mieru 246, Jesenské	2005/2103/3-PPL 24.11.2005	355/2006 Z.z.	4.9.2013	1	áno
7.	Lekáreň VERAPHARM PharmDr. Viera Sihelská Hlavná 2, Hnúšťa	Lekáreň VERAPHARM Hlavná 2 Hnúšťa	2005/3484-PPL 7.11.2005	355/2006 Z.z.	10.6.2013	1	áno
8.	FINLY, s.r.o. Moldavská 8/A Košice	Lekáreň Dr. MAX Fábryho 3, R.Sobota	2006/003983 21.11.2006	355/2006 Z.z.	8.10.2013	1	áno
9.	PhMr. Zuzana Krahulíková V. Clementisa 195 Hnúšťa	Lekáreň KLENOVEC Nám. Salvu 61, Klenovec	2006/1178 31.3.2006	355/2006 Z.z.	11.6.2013	1	áno
10.	REDMOON s.r.o. Moldavská 8/A Košice	Lekáreň Dr. MAX Hlavná 372 Hnúšťa	2006/004476 18.12.2006	355/2006 Z.z.	8.9.2013	1	áno
11.	* Mgr. Jana Stachá Rožňavská 5/17 R.Sobota	Lekáreň ISIS Rimavská Seč	2006/325-PPL 9.1.2006	355/2006 Z.z.	18.9.2013	-	nie
12.	Mg. Zlata Sucháčová Cukrovarská 22 Rimavská Sobota	Lekáreň U Leva Hl. námestie 4 Rimavská Sobota	2006/326-PPL 9.1.2006	355/2006 Z.z.	na neurčitý čas	2	áno
13.	PharmDr. Jana Strinková Š. Maliaka 591/3 Revúca	Lekáreň TISOVEC Daxnerova 792 Tisovec	2007/003823 25.10.2007	355/2006 Z.z.	20.8.2014	1	áno
14.	Lekáreň RIMAVA s.r.o. Dobšinského 192/30 R.Sobota	Lekáreň RIMAVA s.r.o. Dobšinského 192/30 R.Sobota	2007/001051 8.3.2007	355/2006 Z.z.	17.12.2013	3	áno
15.	PharmDr. Viera Albertová Jesenské 415	Lekáreň POLIANKA Mieru 663 Jesenské	2008/001748 16.5.2008	355/2006 Z.z.	22.5.2013	1	áno
16.	PHARMINVEST spol. s r.o. Odbojárov 340/29	Lekáreň KAMILKA Hostinského	2008/002924 15.8.2008	355/2006 Z.z.	na neurčitý	1	áno

	Topoľčany	1883 R.Sobota			čas		
17.	Mgr. Štefan Szepessy Hajnáčka 48	Lekáreň MYRTUS Hajnáčka 462	2009/003679 5.10.2009	355/2006 Z.z.	5.8.2013	1	áno
18.	PharmDr. Jozef Baliga Gorkého 7 R.Sobota	Lekáreň ARNICA Ožďany	2009/004105 2.11.2009	355/2006 Z.z.	29.7.2013	1	áno
19.	MAGMED, s.r.o. J.Jesenského 652 Jesenské	Lekáreň MARFARM Hostice	2008/003883 4.12.2008	355/2006 Z.z.	2.2.2014	1	áno
20.	Mgr. Zuzana Kalinová Dostojevského 5 R.Sobota	Lekáreň ZÁPAD V.Clementisa 4754 R.Sobota	2009/001420 1.4.2009	355/2006 Z.z.	4.9.2013	2	áno
21.	Mgr. Michaela Vaľková, Mlynská 804/13, Tornaľa	Lekáreň Lenártovce, Lenártovce	2010/002711 23.07.2010	355/2006 Z.z.	22.4.2015	2	áno

* platnosť osvedčenia bude overená v rámci výkonu ŠZD

LEKÁRNE - okres Revúca							
P.č.	Subjekt	Prevádzka	Rozhodnutie RÚVZ T+ č. spisu dátum	PP + PoR (legisl.)	Osvedčenie o odbornej spôsobilosti (platnosť)	Počet expon. Zamest.	ŠZD 2010
1.	REVOMED s.r.o. Mnešická 11 Nové mesto nad Váhom	Lekáreň Sv. Patrika Litovelská 25 Revúca	2005/4397-PPL 22.12.2005	45/2002 Z.z.	Prevádzka len v rámci pohotovostných služieb		áno
2.	Bluepharm s.r.o. Dobšinského 843/11 Revúca	Lekáreň Zafír M.R. Štefánika Revúca	2006/00275 25.7.2006	355/2006 Z.z.	9.3.2015	1	áno
3.	* PHARMACY-JL spol. s r.o. Čapajevova 23 Prešov	Lekáreň JELŠAVA Tomašikova 481 Jelšava	2006/196-PPL	355/2006 Z.z.	26.11.2014	-	áno
4.	MEDIPHARMA s.r.o. Moldavská 8/A Košice	Lekáreň Dr. MAX,Mierová 52 Tornaľa	2006/004143 22.11.2006	355/2006 Z.z.	27.8.2013	1	áno
5.	Mgr. Zoltán Antal Pri Majeri 31 Tornaľa	Lekáreň AZAELA Škultétyho 1	2010/000305 5.2.2010	355/2006 Z.z.	13.6.2013	1	áno

		Tornaľa					
6.	Lekáreň INTAL PharmDr. Janka Nemcová Tomášikova 6, Revúca	Lekáreň INTAL Tomášikova 6 Revúca	2006/263/2-PPL 27.3.2006	355/2006 Z.z.	2.11.2014 2 zamestnanci	2	áno
7.	LIANELA, s.r.o. Muránska 1335/12 Revúca	Lekáreň LIANELA Muránska 1335/12 Revúca	2009/001271 3.8.2009	355/2006 Z.z.	26.6.2013	5	áno
8.	ANDROMEDES, spol. s r.o. Hurbanova 1 Nové mesto nad Váhom	Lekáreň Dr. Anubis Sládkovičova 1 Tornaľa	2009/002855 27.7.2009	355/2006 Z.z.	28.7.2014	1	áno
9.	Ochrana zdravia s.r.o. Sládkovičova 1 Tornaľa	Lekáreň Poštová 11 Tornaľa	2008/001271 26.3.2008	355/2006 Z.z.	13.6.2013	2	áno
10.	CANNABIS, s.r.o. M.R.Štefánika 1250, Revúca	Lekáreň Cannabis M.R.Štefánika 1250, Revúca	2010/001285 13.4.2010	355/2006 Z.z.	18.3.2015	2	áno

Pracoviská s využitím jedovatých látok v technologickom procese ako chladiace médium:
- Technické služby mesta Rimavská Sobota
- Gemermilk rs, s.r.o., Rimavská Sobota
- Tauris, a.s., Rimavská Sobota

Pracoviská s využitím jedovatých látok alebo veľmi jedovatých látok a prípravkov pri DDD činnosti:
- Jozef Körtvélyesi - CHEMIKON, Tornaľa
- Ladislav Dobšinský - DOB-MOR, Lubeník
- MVDr. Tomáš Éli, Jesenské
- Július Juraštík, KLEMPO-DERATEX, Rimavská Sobota
- Miroslav Ľalík - RATUS, Rimavská Sobota

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

a) aktuálne údaje

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika (osobitne rizikové práce) v jednotlivých organizáciách, okresoch - viesť databázu organizácií, pracovných procesov, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi

b) vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov
c) výkon ŠZD v evidovaných prevádzkach
d) evidovanie výkonu objektivizácie zamestnávateľmi
e) výkon ŠZD nad búracími prácami u stavieb, kde sa nachádza materiál obsahujúci azbest
f) vydávanie rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z.
g) vyhľadávanie pracovných procesov (búracie a stavebné činnosti) súvisiace s expozíciou zamestnancov azbestu
h) používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov a dosahovanie zvýšenie miery uvedomenia zdravotných rizík v súvislosti s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote eviduje 55 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V porovnaní s rokom 2009 sa ich celkový počet zvýšil o 12. V porovnaní so stavom k 31.12.2009 došlo v troch prípadoch k zrušeniu drevovýroby: Drevoexport, spol. s r.o. Revúca, WOODWORLD s.r.o. Košice, prevádzka v Jelšave a FABPAX-Cyril Faško Revúca a zo zoznamu vypadli 2 prevádzky, u ktorých boli v minulom roku vykonané búracie práce spojené s odstraňovaním materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb (Správa domov Gelnica, s.r.o., objekty v okrese Rimavská Sobota a AA Service, spol s r.o. Bratislava, objekty v Tornali). Naopak do zoznamu evidovaných prevádzok pribudlo 17 subjektov: 1 drevovýroba, 10 lekární, 2 laboratóriá, 1 výrobňa banskej trhaviny, 1 chemická úpravňa vody centrálnej kotolne a laboratórium plynovej kotolne a 2 subjekty, ktoré vykonali búracie práce spojené s odstraňovaním materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. V lekárňach zamestnanci používajú tzv. reagenčný aparát - súbor cca 100 chemických látok, z ktorého niektoré sú klasifikované ako karcinogénne alebo mutagénne. Odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb bolo vykonané v 15 prípadoch. V 2 prípadoch sa jednalo o likvidáciu azbestocementového obloženia vo výrobnej hale spoločnosti Calmit spol. s r.o. Tisovec a v objekte ďiaľkovo ovládaných trafostaníc v Rimavskej Sobote, v 1 prípade bola vykonaná demontáž azbestocementovej krytiny objektu COOP Jednota Tisovec a v 12 prípadoch sa jednalo o výkon prác súvisiacich s odstraňovaním azbestocementových kanalizačných potrubí v bytových domoch.

V jednom prípade bolo zistené odstraňovanie strešnej krytiny - eternitu firmou, ktorá nemala pre výkon búracích prác spojených s odstraňovaním materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb oprávnenie ÚVZ SR, preto jej bola uložená pokuta vo výške 1.659 € - BOŘUTMONT, s.r.o. Poltár.

V jednom prípade - drevovýroba v Nandráži - Mišanko Marek bola uložená pokuta za prevádzkovanie bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o prácu s tvrdým drevom, prevádzkovateľ si nesplnil ďalšiu povinnosť ohľadom objektivizácie prachu z tvrdého dreva, nepredložil posudok o riziku. Konanie o uloženie pokuty bolo prerušené, nakoľko prevádzkovateľ t.č. neprevádzkuje svoju činnosť z dôvodu práceneschopnosti. Len čo pominie uvedená príčina, v konaní sa bude ďalej pokračovať. Uvedenému subjektu už bola uložená pokuta v roku 2009.

K 31.12.2010 na pracoviskách evidujeme celkom 404 zamestnancov vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, čo predstavuje nárast v porovnaní s minulým rokom celkom o 63 zamestnancov. Rozdiel zamestnancov súvisí so zrušením niektorých prevádzok, so zmenou zamestnancov v niektorých prevádzkach evidovaných v roku 2009 a so vznikom nových prevádzok.

V okrese Rimavská Sobota spolu evidujeme 38 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V roku 2010 došlo k nárastu celkového počtu prevádzok o 14 (z 24 na 38). Z evidencie v porovnaní so stavom k 31.12.2009 vypadla 1 organizácia, ktorá vykonala v roku 2009 búracie práce, naopak v roku 2010 pribudlo do zoznamu 15 prevádzok (z toho 11 lekární, 2 laboratóriá, 2 organizácie vykonávajúce búracie práce). Z celkového počtu evidovaných prevádzok v okrese Rimavská Sobota bol ŠZD vykonaný v 33 prevádzkach.

Prevádzka T-GUM, s.r.o. Hnúšťa t.č. nerealizuje výrobu gumárenských zmesí z dôvodu riešenia existenčných problémov, ale naďalej zostáva v evidencii prevádzok.

V roku 2009 bolo v laboratóriách vo Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote v rámci výkonu ŠZD zistené používanie formaldehydu a iných, v tom čase nazatriedených nebezpečných chemických látok. V priebehu roku 2010 prebehlo niekoľkokrát rokovanie s vedením nemocnice ohľadne vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku pre jednotlivé oddelenia laboratórií. Tieto boli následne vypracované PZS a v januári 2011 budú predložené orgánu verejného zdravotníctva na schválenie spolu so žiadosťou o vydanie rozhodnutia na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracoviskách nemocnice s výnimkou cytostatík.

V okrese Revúca došlo k poklesu evidovaných prevádzok celkom o 2. K 31.12.2010 evidujeme 17 prevádzok. V porovnaní so stavom k 31.12.2009 sme zaznamenali zrušenie 5 prevádzok (3 drevovýroby, kde sa pracovalo s tvrdým drevom, 1 organizácia vykonávajúca búracie práce a 1 lekáreň) a vznik 3 prevádzok (1 drevovýroba, 1 výrobňa banskej trhaviny a 1 chemická úpravňa vody centrálnej kotolne a laboratórium plynovej kotolne). V okrese Revúca bol ŠZD vykonaný vo všetkých 17 evidovaných prevádzkach.

V SMZ, a.s. Jelšava sa v prevádzke rotačných pecí využitie ťažkého vykurovacieho oleja obmedzilo, čo spôsobilo redukciu expozície zamestnancov na 1 pracovnú zmenu, prevažne sa využíva zemný plyn.

Rozhodnutie podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov bolo vydané pre:

- Detox s.r.o. Banská Bystrica, prevádzka Rimavská Sobota (ďalšie prevádzky)
- Mikrolab s.r.o. Rimavská Sobota, laboratórium
- Matrix, s.r.o. Spišská Nová Ves, výroba banskej trhaviny
- Vindevie, s.r.o., výrobňa vína
- REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, spol. s.r.o.
- 11x pre pracoviská lekární

Rozhodnutie podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov bolo vydané pre:

- 4x OSBD Rimavská Sobota (ďalšie objekty)
- 1x Š - Strechy, spol. s r.o. Banská Bystrica
- 1x Ronar s.r.o. Košice

U 7 subjektov boli schválené aj prevádzkové poriadky, resp. ich zmeny.

Z celkového počtu evidovaných subjektov sú rizikové pracoviská (karcinogénny faktor uvedený v tabuľke) vyhlásené vo:

1. Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote
2. AVIMED, s.r.o. Rimavská Sobota
3. Prega, spol. s.r.o. Klenovec, drevovýroba
4. FENIX GROUP, spol. s.r.o. Revúca
5. Hacsi Alexander, Tornaľa

6. Gemstav, spol. s r.o.
Z celkového počtu evidovaných prevádzok objektivizácia bola vykonaná u 2 subjektov.
Prehľad evidovaných prevádzok uvádza nasledovná tabuľka:

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chemický mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia / kateg. * podľa NV SR č. 356/2006 Z. z.	Počet exponovaných celkom / ženy		Výkon ŠZD v roku 2010
OKRES RIMAVSKÁ SOBOTA					
Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota					
operačné sály	formaldehyd	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC	chirurgia 15	7	nie
			gynekológia 5	5	áno
			očné 3	3	nie
			ORL 3	3	
odd. centrálnej sterilizácie			3	3	
odd. radiačnej onkológie	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	18	15	
odd. klinickej biochémie	dvojchróman draselný hydrochinón formaldehyd	2.	10	9	
odd.klinickej mikrobiológie		skupina 3. podľa IARC	13	11	
hematologicko-transfúzne oddelenie		1.- dokázaný karcinogén podľa IARC	13	13	áno
Všeobecná nemocnica Hnúšťa, n.o. v Hnúšti					
centrálna sterilizácia	formaldehyd	1. - dokázaný karcinogén podľa IARC	1	0	nie
AVIMED, s.r.o. Rimavská Sobota	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	3	2	áno
T-GUM, s.r.o. Hnúšťa					
linka výroby zmesí	gumodex	2.	mimo prevádzky		
	furalový extrakt	2.			
	sadze	1.			
laboratórium	dvojchroman draselný	2.			
SLZ Chémia, a.s. Hnúšťa					
prev. PROINDO výroba prostriedkov individuálnej ochrany, filtrov	sorbent - Cr^6 v zlúčeninách CrO_3	proces s r.ch.k 2	mimo prevádzky		
laboratórium	dvojchróman draselný	2.	3	3	nie

	síran kobaltnatý oxid chrómový				
výroba sorbentu	sorbent - Cr^{6}	proces s r.ch.k 2	mimo prevádzky		
OSBD R. Sobota, výmena kanaliz. potrubí - 13 objektov	azbest	1.	8	0	nie
Detox, spol. s r.o., prevádzka R. Sobota, likvidácia odpadu	azbest	1.	15	2	áno
	PAU (ropné produkty)	2.			
Mikrolab s.r.o. R.Sobota					
laboratórium	bromičnan draselný - titrisol dvojchróman draselný fenolftaleín hydrazínium sulfát-síran hydrazínia chlorid kobaltnantý chróman draselný kadmium silikagel modrý tetrachlórmetán tioacetamid thimerosal formaldehyd	2.	2	2	áno
Š-Strechy, spol. s r.o., Banská Bystrica, objekt v Tisovci	azbest	1.	4	0	áno
Ronar s.r.o. Košice, objekt v Rimavskej Sobote	azbest	1.	8	0	áno
Interstil Slovakia, k.s. Levice, prev. Tisovec, výroba drevených garniží	prach z tvrdého dreva (buk)	1.	14	4	áno
Fagus-sil, spol. s r.o. R.Sobota, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	12	0	nie
Machyniak Hrachovo, drevovýroba		1.	1	0	áno
Ing. Petróczy-Expet Tisovec, drevovýroba		1.	3	0	áno
Rimadrev, spol. s r.o. Rimavská Baňa, drevovýroba		1.	16	3	áno
LESOPEST, s.r.o. Hnúšťa, ťažba dreva		1.	2	0	áno

BB-Staving, Ing. Kamil Borš, R.Sobota, stolárska dielňa		1.	5	0	áno
Prega, spol. s.r.o. Klenovec, drevovýroba		1.	6	0	áno
Vindevie, s.r.o., výrobňa vína, Rimavská Sobota					
laboratórium	kyselina chrómsírová	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC	1	1	áno
	dvojchróman draselný	2.			
	fenolftaleín				
OKRES REVÚCA					
SMZ, a.s. Jelšava,					
olejové hospodárstvo + DON	PAU (ťažký vykurovací olej)	2.	3	0	áno
baňa	PAU (dieselové exhaláty)	2.	138	0	-
Matrix, Jelšava, výroba výbušnín	nafta	2.	4	0	áno
ORALEX-Oravcová, Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	4	1	áno
Mišanko-MIMI, Jelšava, drevovýroba Nandráž		1.	2	0	áno
FENIX GROUP, spol. s r.o., Revúca, výroba dreveného uhlia		1.	2	0	áno
GEMSTAV, spol. s r.o., Revúca, výroba laminátových podláh		1.	16	1	áno
Hacsi Alexander, Tornaľa		1.	2	0	áno
REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, spol. s.r.o., Revúca výroba podlahových krytín					
Chemická úpravňa vody centrálnej kotolne a laboratórium plynovej kotolne	dvojchróman draselný	2.	3	1	áno
	fenolftaleín				
	chloroform	skupina 2 B podľa IARC			

* kat. 1 - dokázaný karcinogén pre ľudí
kat. 2. - pravdepodobný karcinogén
proces s r.ch.k - proces s rizikom chemickej karcinogenity

** N - objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

DON Denné olejové nádrže

Organizácia		Chemický karcinogén	Počet exponovaných celkom	Výkon ŠZD v roku 2010
Lekárne v počte 28	okres R. Sobota 19	látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte	28	19
	okres Revúca 9		15	9

Z celkového počtu prevádzok evidovaných v roku 2010 sa jedná o nasledovné druhy karcinogénov:
- chemický karcinogén formaldehyd
- práca s cytostatikami
- práca s tvrdým drevom
- chemické karcinogény používané pri výrobe výrobkov z gumy
- šesťmocný chróm používaný pri výrobe prostriedkov individuálnej ochrany
- PAU obsiahnuté v ťažkom vykurovacom oleji, v ropných produktoch, v dieslových exhalátoch
- chemický karcinogén azbest
- látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte
- v rámci laboratórnych chemikálií dvojchróman draselný, síran kobaltnatý, oxid chrómový, bromičnan draselný - titrisol, fenolftaleín, hydrazínium sulfát-síran hydrazínia, chlorid kobaltnatý, chróman draselný, kadmium, silikagel modrý, tetrachlórmetán, tioacetamid, thimerosal, kyselina chrómsírová, chloroform, hydrochinón
- nafta

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
a) podľa požiadaviek z terénu hodnotenie psychickej pracovnej záťaže za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže
b) hodnotenie podkladových materiálov (dotazníkové batérie) k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže
c) v prípade potreby vyžiada stanovisko ÚVZ SR
d) kópie rozhodnutí o určení rizikových prác zasiela na ÚVZ SR
Odpočet plnenia:
Ani v jednom prípade nebol predložený materiál k návrhom zamestnávateľom k určeniu rizikových prác s faktorom psychická záťaž, rovnako neevidujeme rizikovú prácu s uvedeným faktorom.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
a) prešetrovanie podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania - uplatňovanie NV SR č. 542/2007 Z.z.
b) evidovanie priznaných chorôb z povolania v položke 29
c) evidovanie rizikových prác - faktor DNJZ
d) sledovanie vývoju zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
e) evidovanie profesií, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania

f) kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasiela na ÚVZ SR

Odpočet plnenia:

Ad a)

K 31.12.2010 bolo prešetrených 34 suspektných chorôb z povolania s položkou 29, z toho v okrese Revúca bolo prešetrených 30 a v okrese Rimavská Sobota 4 suspektné ochorenia. Jednalo sa o nasledovné profesie:

Okres Revúca:

- v závode SLOVMAG, a.s. Lubeník (17 prešetrených prípadov)
- pomocný lamač PPS
- lamač PPS – 2x
- lamač
- lamač-dobývanie 2x
- hlavný narážač – dobývanie
- hlavný narážač
- prevádzkový zámočník – miešar na poloprevádzke
- murár-šamotár
- strojník energetického zariadenia – vodné hospodárstvo (obsluha ČOV), predtým lamač PPS
- triedička suroviny
- lokomotívár
- obsluha trubného mlyna
- lisiar 2x
- plnič-váhar
- v závode SMZ, a.s. Jelšava (9 prešetrených prípadov)
- úpravár žiaruvzdorných výrobkov (obsluha skládky suroviny a reverzných pásov na budove zavážania)
- strojník zariadení na úpravu nerudných surovín
- obsluha zariadenia na miešanie na ZMŽH
- baník pri ťažbe magnezitovej rúbaniny
- strojný baník hlbinnej ťažby
- robotník pri výrobe rozvodných energetických zariadení
- elekromechanik strojov a zariadení
- prevádzkový zámočník
- banský zámočník
- v spoločnosti ADAM a EVA Slovakia, s.r.o. Košice, prevádzka Lubeník
- krajčírka
- živnostníci
- živnostník v ťažbe a približovaní dreva - pilčík, traktorista
- živnostník - pilčícke práce a približovanie dreva - pilčík
- opracovanie drevnej hmoty a výroba komponentov z dreva - obsluha kmeňovej pásovej píly

Okres Rimavská Sobota:

- v spoločnosti CE Europe, a.s. v Rimavskej Sobote
- robotník pri výrobe elektromechanických zariadení
- FRITEX - Július Šuvert, Hajnáčka
- robotníčka pri výrobe cestovín
- v spoločnosti Gemerská nerudná spoločnosť, a.s., Mútnik - Hnúšťa
- lamač - strelmajster
- živnostníci
- s predmetom činností - kadernícke služby, obchodná činnosť s kozmetickými

výrobkami - kaderníčka
Porovnanie počtu prešetrených položiek s rokom 2009:
V priebehu roku 2009 bolo prešetrených 39 suspektných chorôb z povolania s položkou 29. K 31.12.2010 je prešetrených 34 prípadov.
Prehľad počtu prešetrených prípadov za obdobie posledných 7 rokov uvádza nasledovný graf.

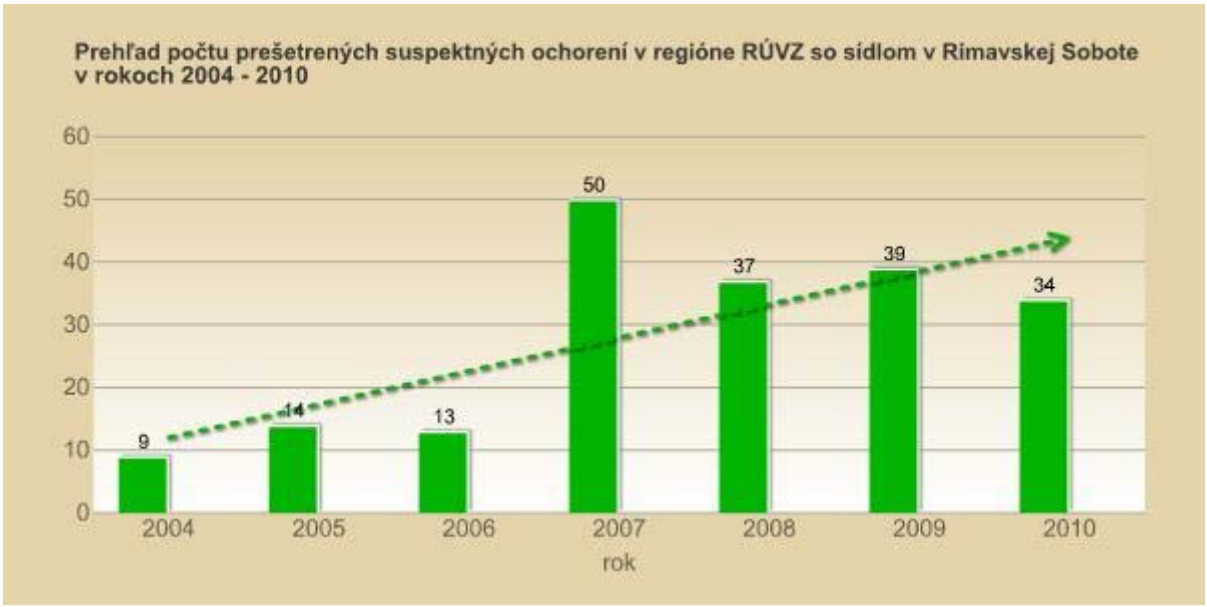

Pri prešetrovaní suspektných ochorení z JNDZ sa postupuje v súlade s Vyhláškou č. 542/2007 Z.z.. Využívajú sa videozáznamy pracovných činností.
Ad b)
K 31.12.2010 evidujeme 11 hlásených chorôb z povolania s položkou 29, z toho 9 v okrese Revúca a 2 v okrese Rimavská Sobota. Jedná sa o nasledovné profesie:
Okres Revúca:
- v závode SLOVMAG, a.s. Lubeník
  - lisiar 2x
  - baník
  - lamač
  - obsluha výklopníka, sypanie suroviny (predtým lamač)
  - murár – šamotár
  - triedička suroviny 2x
- v závode SMZ, a.s. Jelšava
- úpravár žiaruvzdorných výrobkov (obsluha skládky suroviny a reverzných pásov na budove zavážania)

Okres Rimavská Sobota:
- v spoločnosti Poľnofarma MOGBI , s.r.o. v Hrachove - choroba z povolania bola priznaná bez prešetrenia našim pracoviskom, profesiu, z dôvodu, že vychádzame z hlásenia o chorobe z povolania nepoznáme
- v spoločnosti CE Europe, a.s. v Rimavskej Sobote
- robotník pri výrobe elektromechanických zariadení

Ad c)
K 31.12.2010 sú rizikové práce - faktor DNJZ vyhlásené v spoločnosti SLOVMAG, a.s. Lubeník v profesiách lamač, pomocný lamač, baník, obsluha vrtných súprav, lisiar, lisiar-ručný formár, triedičky suroviny, triediči tehál

Ad d)
Vývoj zmien (trendy) v počte priznaných ochorení v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi k 31.12.2010.
Porovnanie počtu priznaných profesionálnych ochorení za posledných 15 rokov uvádza nasledovný graf.

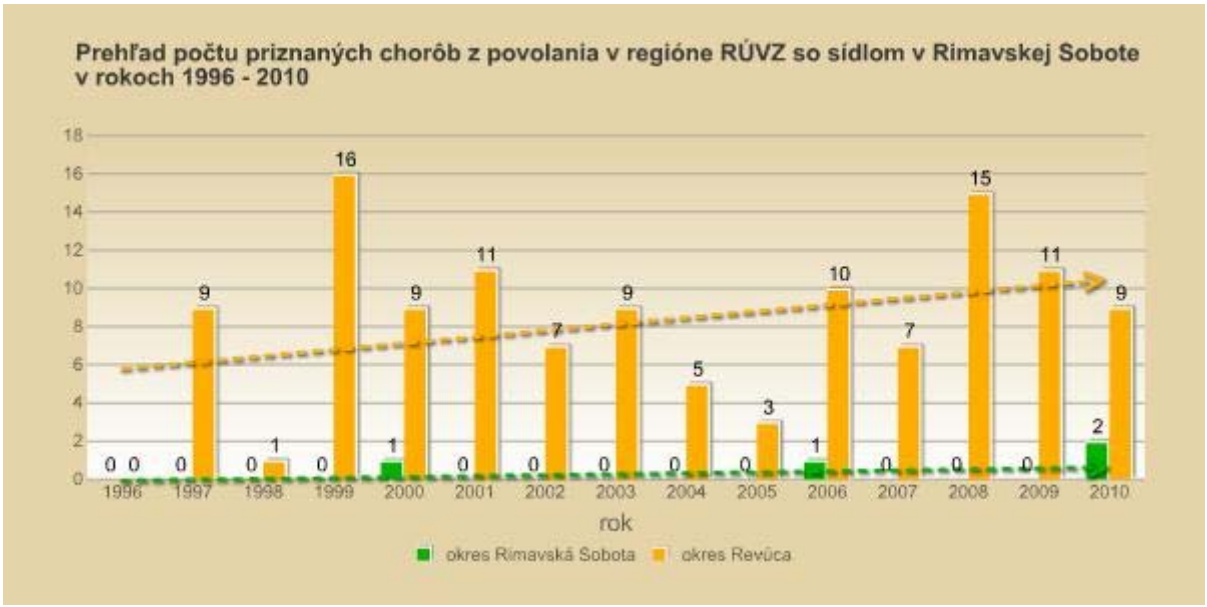

Ad e)
Evidencia prešetrených profesií a priznaných chorôb z povolania sa vedie v zošite na oddelení - najčastejšie priznávané sú profesionálne ochorenia u zamestnancov v podzemí a v nadväzujúcich povrchových pracoviskách závodov zameraných na ťažbu a spracovanie nerudných surovín - magnezitu. V ostatných profesiách sú profesionálne ochorenia skôr sporadicky priznávané.
Ad f)
Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ sa zasielajú na vedomie ÚVZ SR.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
Prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin - uplatňovanie metodického postupu na prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice a legislatívnych úprav. Evidovať profesie, v ktorých sa ochorenia a podozrenia na ochorenia vyskytli.
Odpočet plnenia:
V roku 2010 bol prešetrený jeden prípad suspektného profesionálneho ochorenia chrbtice. Jednalo sa o bývalého zamestnanca závodu SLOVMAG, a.s. Lubeník v profesii lisiar s diagnózami VAS v C a LS oblasti, LIS l. sin., rad. sy. L5/S1 l. sin. irit. – zán., stenóza spinálneho kanála, stav po hemilaminectomii L5/S1 a L3/L4.
Náplňou práce lisiarov je predovšetkým lisovanie výliskov na lisoch 2 typov (poloautomatické a lisy s ručným ovládaním). Pri lise sa striedajú 2 lisiari, z nich 1 ovláda lis a druhý odoberá výlisky v pomere cca 1:1. Tieto sú ložené na tunelové, koľajové vozy

a palety podľa ložného plánu. Výlisky lisiar kontroluje a premeriava. Meria sa každý 2.-5.-10. výlisok podľa kvality výliskov a lisovacej hmoty.
Zamestnanec, u ktorého bolo vykonané prešetrenie, vykonával profesiu lisiar cca 22 rokov. Tempo práce je určené chodom poloautomatického lisu. Podľa návykového stereotypu si lisiar berie výlisky jednou alebo oboma rukami, položí si ich na podložku a jednou rukou výlisok otáča, v druhej ruke drží šablónu a meria potrebné rozmery udané podľa druhu tehly (3 dĺžkové miery meria na jednej tehle). Pri otáčaní a meraní výlisku je výlisok opretý o podložku, t.j. nedrží ho celou váhou v ruke. Zamestnanec pracuje vo vynútenom tempe danom strojom.
Šetrením pracovných podmienok bolo zistené, že práca je spojená s manipuláciou s bremenami v neprijateľných alebo podmienene prijateľných pracovných polohách. Nie je možné vylúčiť, že pred vydaním nariadenia vlády č. 281/2006 Z.z. dochádzalo v uvedenej profesii k prekračovaniu smerných hmotnostných hodnôt.
Práca v sledovanej profesii sa vykonáva prevažne v pracovnej polohe postojačky.
Samotná práca lisiara spočíva z:
- prípravy vozov
- lisovania tvarových prvkov a ukladania výliskov na vozy (tunelové, koľajové a visuté) a tiež na palety
- odsunu naložených vozov na zbernú koľaj pre stredisko Tunelové pece, kde sa výlisky pália resp. podrobujú ďalším dokončovacím operáciám.

Hmotnosť stavív vyrábaných na stredisku lisovňa sa pohybuje cca od 3 kg do 50 kg. Výkonové normy sú závislé na type lisu a sortimentu. Od 22 ks po cca 2450 ks za zmenu pre dvoch lisiarov na mechanických lisoch.
Zamestnanci pri ukladaní výliskov vykonávajú predklony, úklony a rotačné pohyby trupu, často sú dosahové roviny pri odoberaní a ukladaní výliskov vzdialené. Možno hovoriť o vynútenej pracovnej polohe.
Ako rizikové faktory pri práci možno označiť:
1. hlboké predklony trupu - neprijateľné až podmienene prijateľné pracovné polohy
2. úklony spojené s predklonom a súčasným vytáčaním trupu do strán - neprijateľné až podmienene prijateľné pracovné polohy
3. vysoké držanie lakťov
4. siahanie pri príliš vysoko (nad úroveň pliec a príliš nízko - pod úroveň bokov a tiež ďaleko od tela,
5. využívanie značnej sily prstov pri manipulácii so stavivami

V zmysle osnovy pre POSUDZOVANIE A HODNOTENIE PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE VO VZŤAHU K OCHORENIAM CHRBTICE bolo vykonané bodové vyhodnotenie záťaže pohybového aparátu a vypočítané celkové skóre. Celkové skóre 54 pri veku zamestnanca je vysoké a znamená, že profesionálne ochorenie je pravdepodobné.
Anamnéza bola zaslaná Klinike pracovného lekárstva a klinickej toxikológie v Košiciach.

2.2 ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
a) výkon ŠZD na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami
b) získavanie údajov
- o zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny v jednotlivých okresoch (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)

- o účasti zamestnancov na skríningovom vyšetrení očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- o účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

c) uvádzanie
- počtu previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

používanie kontrolných listov informovanosti zamestnancov

Odpočet plnenia:

Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vykonali hodnotenie pracovného prostredia a pracovísk so zobrazovacími jednotkami v 15 subjektoch v okresoch Rimavská Sobota a Revúca.

Vyhodnotenie pracovného prostredia a podmienok práce bolo vykonané v zmysle nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Výsledky preukázali expozíciu zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny (viac ako polovica pracovnej zmeny) u 9 zamestnancov, čo predstavuje 30 % z celkového počtu zamestnancov na skontrolovaných pracoviskách.

V kontrolovaných subjektoch bolo evidovaných spolu 47 zobrazovacích jednotiek, z ktorých 6 tvorili notebooky, 32 malo monitory typu LCD, 9 klasické monitory.

V 3 kontrolovaných subjektoch bolo zistené, že majú zazmluvnenú pracovnú zdravotnú službu, napriek tomu sa vyšetrenia zraku, pohybového aparátu v súvislosti s prácou na PC nevykonávali v potrebnom rozsahu.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli zistené nasledovné nedostatky: nedostatočné prirodzené osvetlenie pracovísk - v riešení, nedostatočný (malý) pracovný priestor (plocha).

Zamestnancom bolo rozdaných spolu 30 (všetkých zamestnancov 30) kontrolných listov. Vyhodnotením kontrolných listov boli získané nasledovné údaje:

- Pracovníci boli v 93,3 % informovaní o vplyve zobrazovacích jednotiek na zdravie, pričom 96,6 % opýtaných považuje tieto informácie za dostatočné.
- Polovica respondentov uvádza, že informácie o vplyve práce a pracovných podmienok získali od zamestnávateľa prostredníctvom školenia.
- Z celkového počtu respondentov má 86,6 % možnosť prerušiť prácu kedykoľvek, ostatní len v určených časových intervaloch.
- 66,6 % opýtaných nepozná výsledok hodnotenia zdravotného rizika.

Medzi opatrenia, ktoré vykonal zamestnávateľ na ochranu zdravia zamestnancov: zavedenie prestávok pri práci so zobrazovacími jednotkami, inštalácia žalúzií, zakúpenie kvalitnejších monitorov, nastaviteľných stoličiek, počítačových stolov.

2.3 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.4 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

2.4.1 Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) - pilotná štúdia

2.4.2 Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.5 ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

Odpočet plnenia:

Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vykonali ŠZD v spoločnosti REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, spol. s.r.o. so sídlom v Revúcej, IČO 36 044 610, ktorá je následným užívateľom v rámci dodávateľského reťazca. ŠZD bol vykonaný dňa 26.11.2010. Spoločnosť vyrába koberce. Kontrolovaná bola kyselina octová technická, ktorá sa používa na stabilizáciu farieb a úpravu pH počas výroby kobercov. Ročne sa spotrebuje 16 ton kyseliny octovej dodávanej v koncentrácii 80%. Látka je dodávaná spoločnosťou BRENNTAG SLOVAKIA, s.r.o. so sídlom Lazaretská 4 v Bratislave (ďalej dodávateľ látky), ktorá ju dováža z Rakúska. Údaje o registrácii alebo predregistrácii látky k dispozícii neboli. Dodávateľ látky následnému užívateľovi - spoločnosti REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ so sídlom v Revúcej poskytol len kartu bezpečnostných údajov, ktorá obsahovala 16 bodov a v hlavičke sa uvádzalo, že bola vypracovaná podľa nariadenia ES č. 1907/2006. Klasifikácia látky sa zhodovala s klasifikáciou uvedenou v tabuľke 3.2 – zoznam harmonizovanej klasifikácie a označovania nebezpečných látok z prílohy I k smernici 67/548/EHS. Komunikácia v rámci dodávateľského reťazca nebola dostatočná. Dodávateľ látky neposkytol informácie o registrácii látky, prípadných obmedzeniach, chýbal expozičný scenár a správa o chemickej bezpečnosti. Počas výkonu ŠZD boli skontrolované opatrenia vykonané na ochranu zdravia zamestnancov. Zamestnanci sú exponovaní koncentrovanej kyseline octovej a riedenej kyseline octovej (koncentrácie sa pohybujú od 80% do 0,25%). Počas použitia sa kyselina varí pri teplote 95 st.C. Používa sa v každej pracovnej zmene. Technológia je bezodpadová. Ďalej boli skontrolované podmienky skladovania. Vzhľadom k spôsobu použitia (technológia nie je uzavretá) bola v pracovných priestoroch vykonaná objektivizácia chemických aerosólov – koncentrácie kyseliny octovej v pracovnom prostredí neprekračovali NPEL. Z výkonu ŠZD bol vyhotovený podrobný záznam.

Zistené nedostatky, ktoré je potrebné zamestnávateľom odstrániť:

- zlepšiť komunikáciu v dodávateľskom reťazci
- získať údaje o registrácii látky od dodávateľa látky
- získať expozičný scenár pre dané použitie látky, resp. vypracovať správu o chemickej bezpečnosti následným užívateľom

Zamestnanec RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa zúčastnil celoslovenského seminára pracovníkov odborov a oddelení PPLaT RÚVZ v SR, ktorý sa konal dňa 17.6.2010 v Banskej Bystrici. Na základe záznamu zo seminára bol vyplnený dotazník k výkonu dozoru nad uplatňovaním nariadenia REACH orgánmi verejného zdravotníctva v SR, ktorý bol zaslaný na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
3.1.	**Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	15. január 2011 a ďalšie roky
3.2.	**Monitoring jodidácie kuchynskej soli**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	30. december 2010 a ďalšie roky
3.3.	**Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. marec 2011
3.4.	**Bezpečnosť výrobkov určených pre deti**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	31. december 2011
3.5.	**Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov**	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Poprade	31. december 2011

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
80 stredne ťažko pracujúcich respondentov oboch pohlaví v rovnakom počte v 2 kategóriách (mladší muži a ženy od 19 -34 rokov a starší muži a staršie ženy od 35 do 54 rokov), ktorý vyplnia 1-dňový jedálny lístok, dotazník o spotrebe potravín, dotazník o životospráve, klinicko-somatický dotazník a v Poradni zdravia budú vyšetrení na biochemické ukazovatele (cholesterol HDL a LDL, triglyceridy, glukóza) , a bude im stanovený BMI a WHR.
Odpočet plnenia:
V rámci plnenia tejto úlohy bolo vyšetrených 80 respondentov stredne ťažko pracujúcich, obidve pohlavia, v kategórii mladší muži a mladšie ženy od 19 -34 rokov a starší muži a staršie ženy od 35 do 54 rokov.
Výsledky úlohy boli spracované do tabuľkovej formy a zaslané na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v termíne do 31.12.2010.

3.2 MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
Odber 24 vzoriek (2 vzorky mesačne) kuchynskej soli, vrátane morskej soli a monitorovanie príjmu jódu z potravín (zisťovanie druhu používanej soli u výrobcov).
Odpočet plnenia:
V rámci plnenia tejto úlohy bolo odobratých 24 vzoriek kuchynskej soli na zabezpečenie monitoringu obsahu jódu v kuchynskej soli.
Správa bola spracovaná v tabuľkovej forme k 31.12.2010 a bola zaslaná na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

3.3 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
Odber a analýzu vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti - rôznych čistiacich výrobkov (toaletné a tekuté mydlá, šampóny, sprchové gély, čistiace mlieka, gély a vody a pod.), ktoré majú v zozname zložiek uvedenú sledovanú regulovanú látku - konzervačné látky (kyselina salicylová, kyselina benzoová a parabény: benzylparaben, butylparaben, ethylparaben, isobutylparaben, isopropylparaben, methylparaben, propylparaben).
Pri odbere kozmetických výrobkov sa kontroluje označenie u všetkých odobratých vzorkách.
Odpočet plnenia:
V rámci plnenia tejto úlohy boli odobraté 4 vzorky čistiacich kozmetických výrobkov pre deti (2 vzorky sprchového gélu a šampónu, 1 vzorka peny do kúpeľa a 1 vzorka umývacieho gélu na tvár, telo a vlásky).
Vzorky boli vyšetrované na RÚVZ so sídlom v Žiline a boli v nich sledované konzervačné látky (kyselina salicylová, kyselina benzoová a parabény: benzylparaben, butylparaben, ethylparaben, isobutylparaben, isopropylparaben, methylparaben, propylparaben).
Podľa zaslaných výsledkov všetky vyšetrované vzorky kozmetických výrobkov určených pre deti vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.
Počas kontroly zameranej na odber vzoriek bola vykonaná aj kontrola označenia všetkých výrobkov určený na analýzu. Neboli zistené nedostatky v označovaní.
Správa z výkonu kontroly bola zaslaná na ÚVZ SR.

3.4 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
Odber vzoriek a dokumentárnu kontrolu dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.
Druh vzoriek: 1 vzorka plastového výrobku pre deti, 1 vzorka keramického výrobku a 1 vzorka PC detskej fľaše, špeciálna kampaň - 2 vzorky plastových dóz na uchovávanie potravín
Odpočet plnenia:
V rámci plnenia tejto úlohy boli ešte v 1. polroku odobraté tieto výrobky:
1. plastový hrnček, krajina pôvodu Čína - (formaldehyd, prírodné aromatické amíny a senzorické posúdenie)
2. keramický hrnček, krajina pôvodu Čína (ťažké kovy Cd a Pb)
3. detská fľaša „Baby bottle“ krajina pôvodu Maďarsko (bisfenol A a senzorické hodnotenie)
4. potravinová dóza ovál mini á 0,5 l, výrobca neuvedený, dovozca VAMEX Komárno (podľa materiálového zloženia – formaldehyd a migračné látky)
5. potravinová dóza BELLA - malá á 0,9 l, výrobca neuvedený, dovozca VAMEX Komárno (podľa materiálového zloženia - formaldehyd a migračné látky).

Výrobky boli zaslané na analýzu na RÚVZ so sídlom v Poprade, podľa doručených výsledkov analýz všetky vyšetrované výrobky vyhovovali vo všetkých sledovaných ukazovateľoch požiadavkám platnej legislatívy.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
4.1.	**Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine**	ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, pediatri	Rok 2020
4.2.	**Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2010
4.3.	**Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku**	ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Priebežne podľa požiadaviek gestora
4.4.	**Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2010
4.5.	**Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál**	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2013
4.6.	**ivé deti v zdravých rodinách**	RÚVZ B. Bystrica, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2012

4.1 PRIESKUM TELESNÉHO VÝVOJA DETÍ A MLÁDEŽE V SR A ZISTENIE TRENDOV V ICH TELESNOM RASTE A VÝVINE

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v roku 2010 nie je riešiteľským pracoviskom
(riešenie úlohy je plánované na rok 2011)

4.2 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
- analýzu získaných údajov z regiónu
- porovnať zistenia regiónu s údajmi získanými za SR
- podieľať sa na realizácii intervenčných opatrení zameraných na zníženie výskytu detských úrazov v SR

Odpočet plnenia:

Dotazníkový zber údajov k monitoringu úrazovosti u detí predškolského a školského veku bol realizovaný v roku 2009. Vytvorenie regionálnej databázy bolo vykonané v prvom

štvrťroku 2010. Údaje na regionálnej úrovni boli zozbierané a analyzované od 150 detí určených vekových skupín.

Databáza bola postúpená gestorovi projektu, ktorý vykonal analýzu za SR, kde bolo celkovo do projektu zapojených 5 535 respondentov.

Porovnanie vybraných údajov za región Rimavská Sobota a SR je uvedené v grafoch 1 až 4.

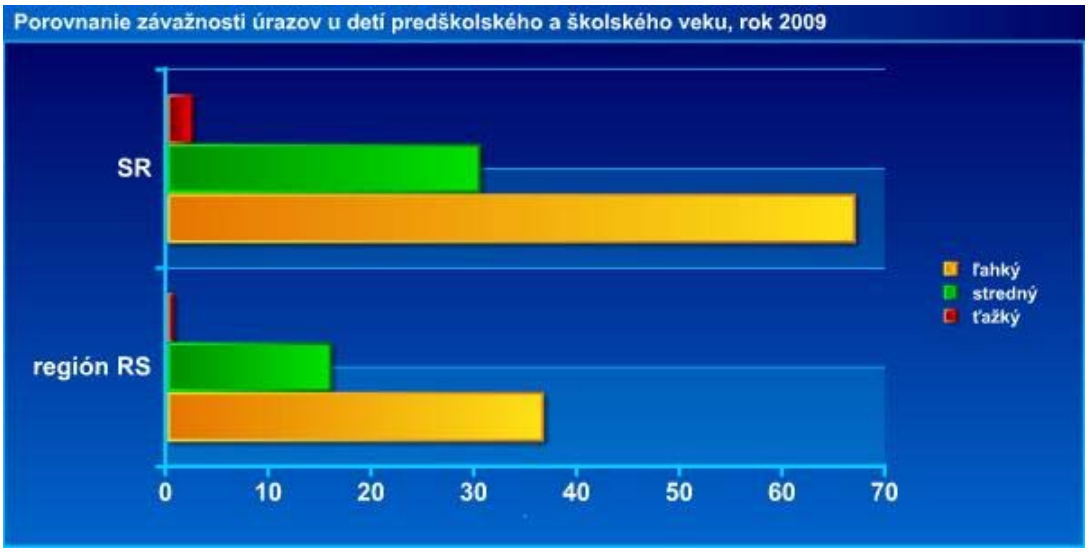

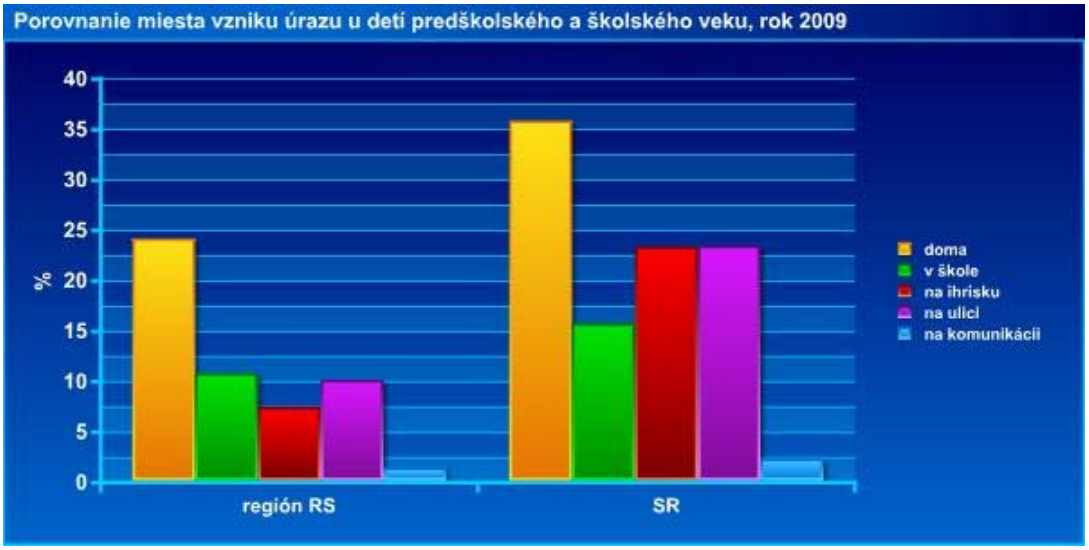

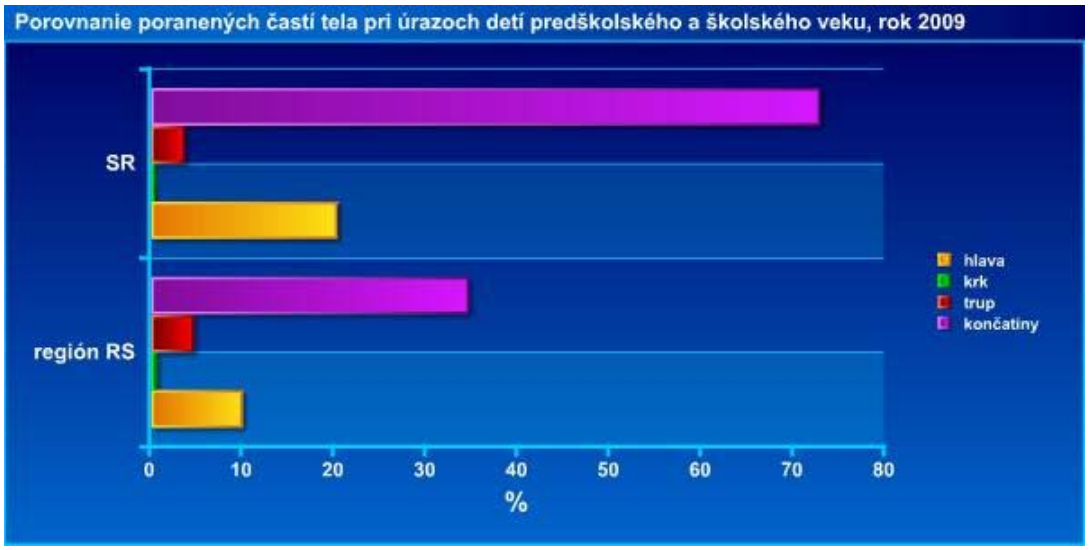

4.3 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
postup v súlade s požiadavkami gestora
Odpočet plnenia:
K projektu „Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku“ bol vykonaný zber údajov pomocou anonymných dotazníkov v súlade s pokynmi gestora projektu na vybraných školách regiónu v určenom termíne.
Celkovo bolo zozbieraných dotazníkov typu TAD 1 od detí základných škôl 76, TAD 2 od žiakov stredných škôl - gymnázií 88 a TAD 3 od učiteľov vybraných základných a stredných škôl 47. Vyplnené dotazníky boli zaslané gestorovi projektu, výsledky ešte nie sú k dispozícii.

4.4 HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- z vytvorenej databázy v roku 2009 vykonať analýzu údajov pre školy, v ktorých bol zber údajov realizovaný
- údaje zo záverečnej správy využiť pri realizovaní zdravotno-výchovných aktivít v populačných skupinách zo sociálne znevýhodneného prostredia

Odpočet plnenia:

Projekt „Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia“ bol realizovaný v súlade s pokynmi gestora projektu. Pre hodnotenie boli v rámci regiónu vybraté 2 ZŠ (ZŠ Hostice, ŠZŠ Jelšava), kde podiel detí rómskeho etnika je 81,91 % a 83,65 %. V týchto školách sa vykonal prieskum hygienicko-komunálnej charakteristiky, ktorý preukázal porovnateľný štandard zariadení s ostatnými školami regiónu.

Dotazník o zdravotnom stave vyplnilo 120 detí. Údaje boli nahraté do databázy pripravenej gestorom projektu a v termíne zaslané na ÚVZ SR, ktorý vykonal analýzu za vybrané regióny a záverečnú správu za SR v ktorej sa konštatuje, že:
„výsledky získané na základe prieskumu poukázali na uspokojivú situáciu na úseku hygienicko-komunálnej situácie vo vybraných školách. Zdravotný stav respondovaných detí možno taktiež považovať za uspokojivý, pričom zvýšený výskyt niektorých vybraných ochorení (chronické respiračné ochorenia, astma, bolesti hlavy, endokrinné ochorenia a pod.) kopíruje trend ich zvýšeného výskytu v majoritnej populácii“.

4.5 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

V súlade s metodikou sa v roku 2010 budú monitorovať stravovacie zvyklosti u 120 detí 7 - 10 ročných (60 CH a 60 D) pomocou dotazníkového prieskumu v 4 ZŠ - 2 vidieckeho a 2 mestského typu. Bude sa vypĺňať v spolupráci s rodičmi a učiteľmi ZŠ dotazník o stravovacích zvyklostiach, frekvenčný dotazník, 24 hodinová stravovacia anamnéza a 24 hod. pohybový režim u dieťaťa a dotazník výživových preferencií. V rámci dotazníka o stravovacích zvyklostiach sa zabezpečí aj meranie TK u detí a základné vybrané antropometrické údaje štandardnou metodikou. Dotazníkový prieskum sa vykoná v čase od 15.3.2010 do 30.6.2010 s výnimkou 24 hodinovej stravovacej a pohybovej anamnézy, ktorá sa vykoná v 16. kalendárnom týždni od 19.4.2010 do 25.4.2010.

Odber vzoriek stráv sa zabezpečí len v 1 vidieckej ZŠ a 1 mestskej ZŠ, pôjde o celodennú celotýždňovú vzorku stravy na energetickú, biologickú hodnotu, na obsah vybraných kovov, dusičnanov a kuchynskej soli. Na viac sa budú samostatne odoberať aj nápoje na stanovenie farbív - spolu 10 vzoriek, všetko od 19.4. do 25.4.2010.

Materiálne zabezpečenie: tlač dotazníkov 5x po 120 ks sa zabezpečí do 25.2.2010.

Zozbierané údaje sa budú priebežne vkladať do mustry pripravenej v roku 2009. Pri zadávaní je potrebné rešpektovať pokyny uvedené v komentári, ukončenie nahrávania je do 31.10.2010.

Odpočet plnenia:

Projekt „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“ sa realizuje pod gestorstvom RUVZ Rimavská Sobota podľa spracovaného metodického návodu.

Za hodnotené časové obdobie bola spracovaná metodika na druhú etapu riešenia pre mladší školský vek, ktorá bola zaslaná všetkým realizujúcim RUVZ v SR.

Vykonal sa zber údajov o stravovacích zvyklostiach od 120 detí mladšieho školského veku pomocou sady dotazníkov a odber vzoriek stráv - obedov zo školských zariadení, ktoré deti navštevujú. Zo zozbieraných dát sa vytvorila základná databáza.

Z jednotlivých RUVZ v SR boli zaslané vytvorené databázy pre časti projektu ID a RA, antropometria, stravovacie zvyklosti, pohybový režim, frekvenčný dotazník, výživové preferencie, 24 hodinová stravovacia anamnéza a 24 hodinový pohybový režim. Tiež boli zaslané v stanovenom termíne výsledky laboratórnych rozborov vzoriek stráv zo školských zariadení. Celkovo v rámci SR boli rozdané dotazníky 4 320 deťom, z ktorých vrátených bolo 4157 (96,2 %). Po základnej kontrole požadovaných kritérií bolo vyradených 189 základných dotazníkov. Analýza sa vykonáva v súbore 3 986 detí (2 034 dievčat, 1 934 chlapcov), (mesto 1 690, vidiek 2 278). Vyhodnotenie druhej etapy bude vykonané do 31.5.2011.

Samostatne sa vykonalo hodnotenie údajov z prvej etapy zo súboru detí predškolského veku za SR s nasledovnými závermi: „Analýza údajov monitoringu stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybraného súboru detí SR predškolského veku navštevujúcich výchovno-vzdelávacie zariadenia poskytuje pohľad na súčasný stav stravovacích návykov súboru detí SR predškolského veku:

- odhaľuje pozitíva a negatíva v režime stravovania detí a je dobrým východiskom pre

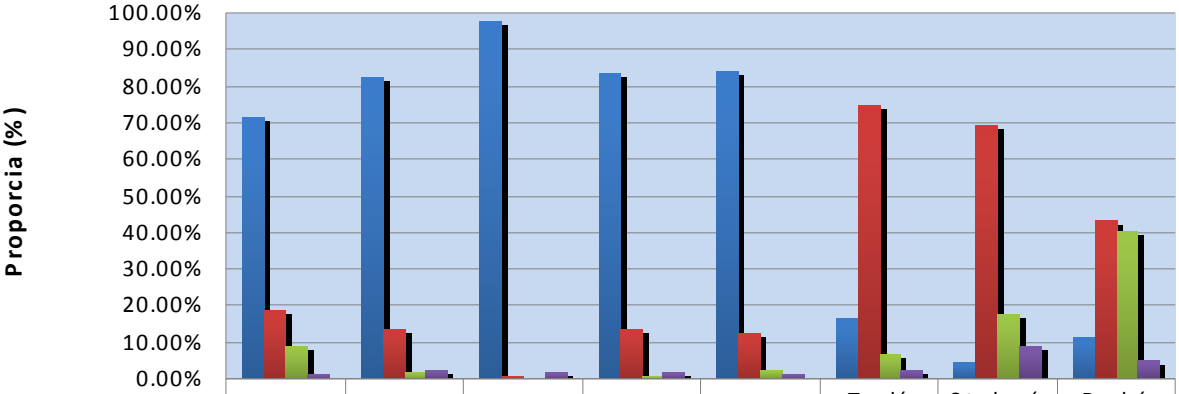

	Raňajky	Desiata	Obed	Olovrant	Večera	Teplá večera	Studená večera	Druhá večera
Pravidelne	71.83%	82.34%	97.67%	83.83%	84.00%	16.61%	4.31%	11.59%
Nepravidelne	18.45%	13.65%	0.56%	13.74%	12.84%	74.89%	69.52%	43.43%
Nejedáva	8.57%	1.89%	0.00%	0.51%	1.96%	6.32%	17.61%	40.20%
Neudané	1.15%	2.13%	1.76%	1.91%	1.20%	2.18%	8.55%	4.78%

formulovanie základných intervenčných odporúčaní,

- ukázala potrebu prehodnotenia doteraz zaužívaných spôsobov hodnotenia kritérií pre klasifikáciu hypertenzie u detí SR,

Priemerné hodnoty systolického TK detí SR predškolského veku podľa krajov,rok 2009

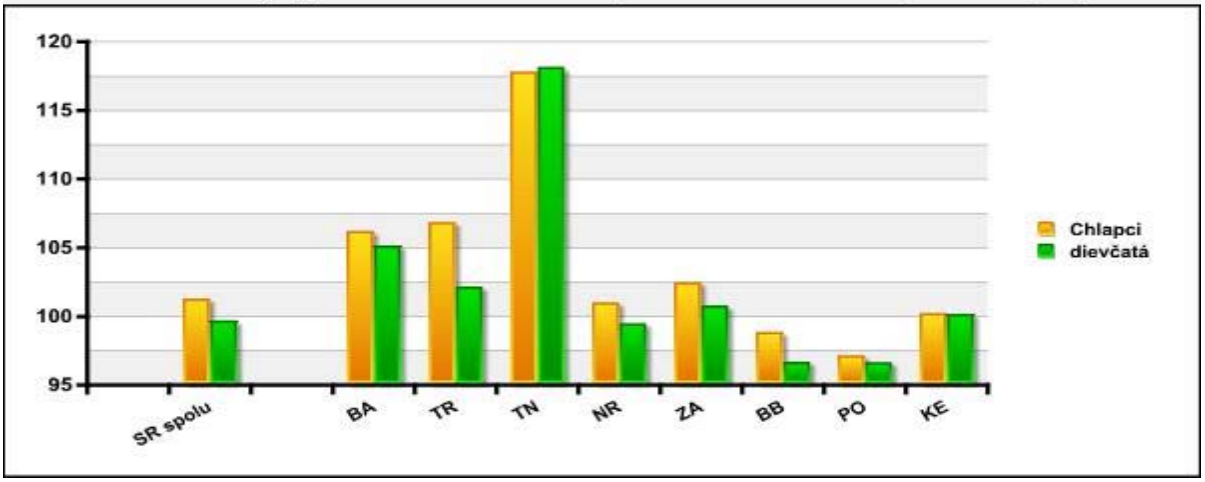

Priemerné hodnoty diastolického TK detí SR predškolského veku podľa krajov,rok 2009

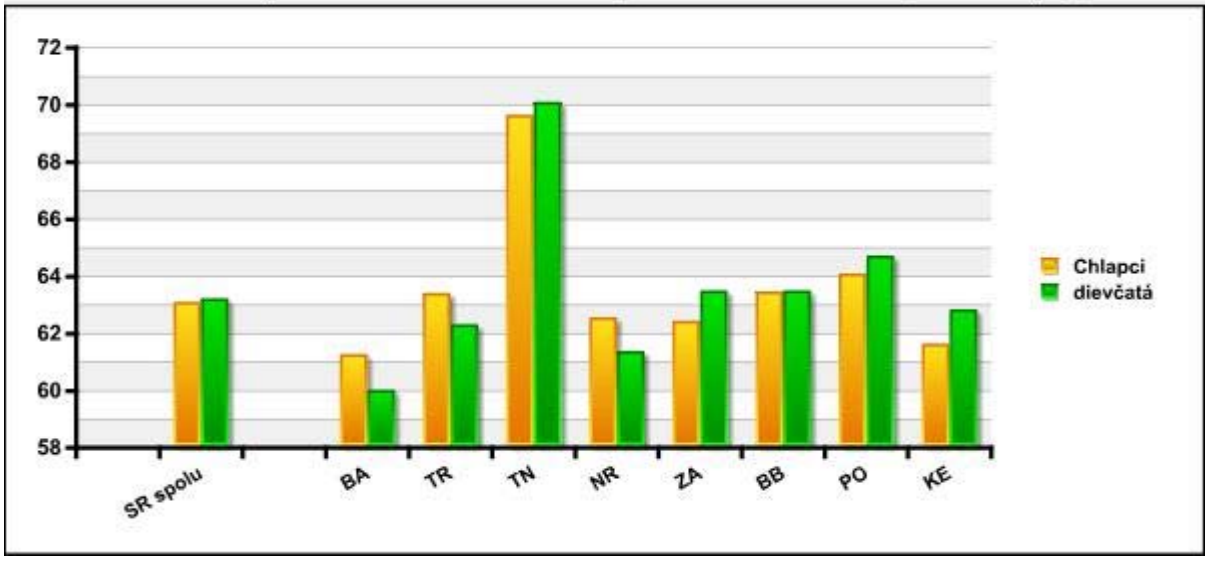

- potrebu riešiť s aktuálnou problematikou nárastu preobezity a obezity u detí súčasne aj problém hmotnosti nedosahujúcej fyziologických hodnôt v zmysle nízkej a veľmi nízkej hmotnosti,

Rozdelenie súboru detí SR predškolského veku podľa percentilov BMI, pohlavia a bydliska, rok 2009

Tab.č.3c

Pohlavie		veľmi chudé		chudé		norm. hmotnosť		nadhmotnosť		obezita	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
SR chlapci n=2026		62	3.06	142	7.01	1621	80.01	142	7.01	59	2.91
SR dievčatá n=1981		60	3.03	138	6.97	1586	80.06	139	7.02	58	2.93
SR spolu n=4007		122	**3.05**	280	**6.99**	3207	**80.03**	281	**7.01**	117	**2.92**
bydlisko											
Mesto	chlapci n=965	30	3.11	45	4.66	794	82.28	55	5.70	41	4.25
	dievčatá n=920	29	3.15	51	5.54	754	81.96	42	4.57	44	4.78
	spolu n=1885	59	**3.13**	96	**5.09**	1548	**82.12**	97	**5.15**	85	**4.51**
Vidiek	chlapci n=1061	32	3.02	97	9.14	827	77.95	87	8.20	18	1.70
	dievčatá n=1061	31	2.92	87	8.20	832	78.42	97	9.14	14	1.32
	spolu n=2122	63	**2.97**	184	**8.67**	1659	**78.18**	184	**8.67**	32	**1.51**

Poznámka:
veľmi chudé < 3.percentil
chudé < 10.percentil
nadhmotno > 90.percentil
obezita > 97.percentil

- odhalila pozitíva a negatíva v spôsobe trávenia voľného času detí predškolského veku a potrebu formulovania intervenčných aktivít na zníženie sedavých aktivít, hlavne času tráveného pred obrazovkou,

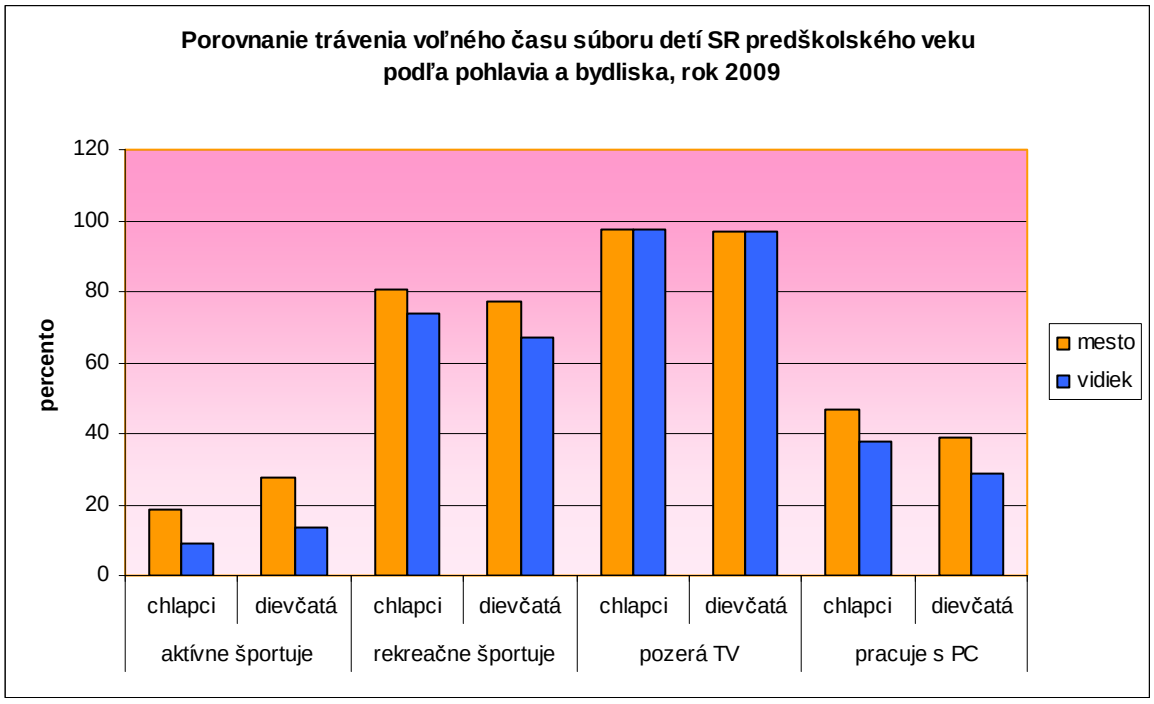

- naznačila aj možnú potrebu revízie jestvujúcich OVD, hlavne pre zachovanie optimálneho trojpomeru základných živín a dávok bielkovín v skupine detí predškolského veku,

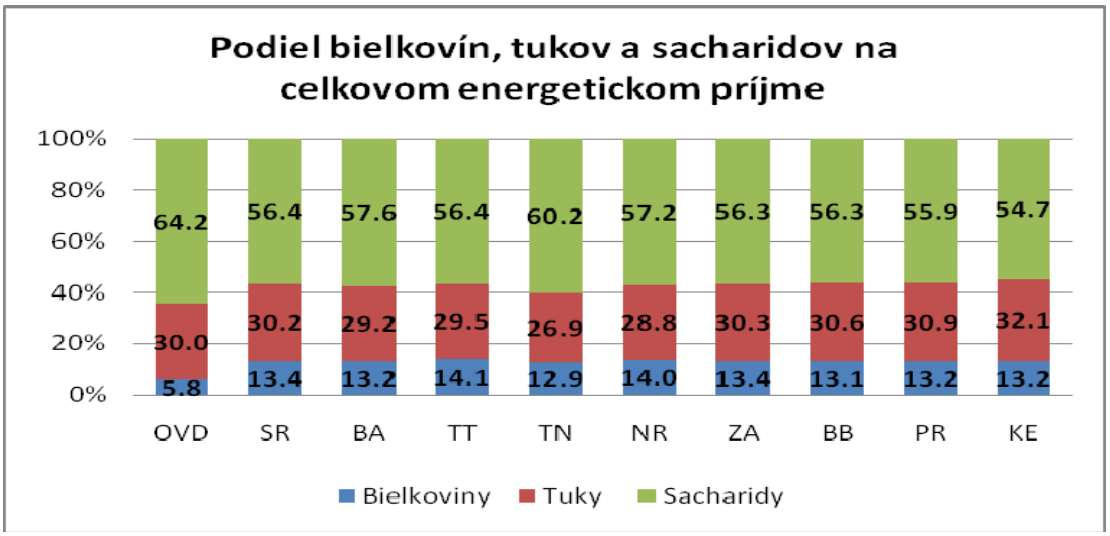

samostatne zamerať pozornosť na príjem soli v strave detí

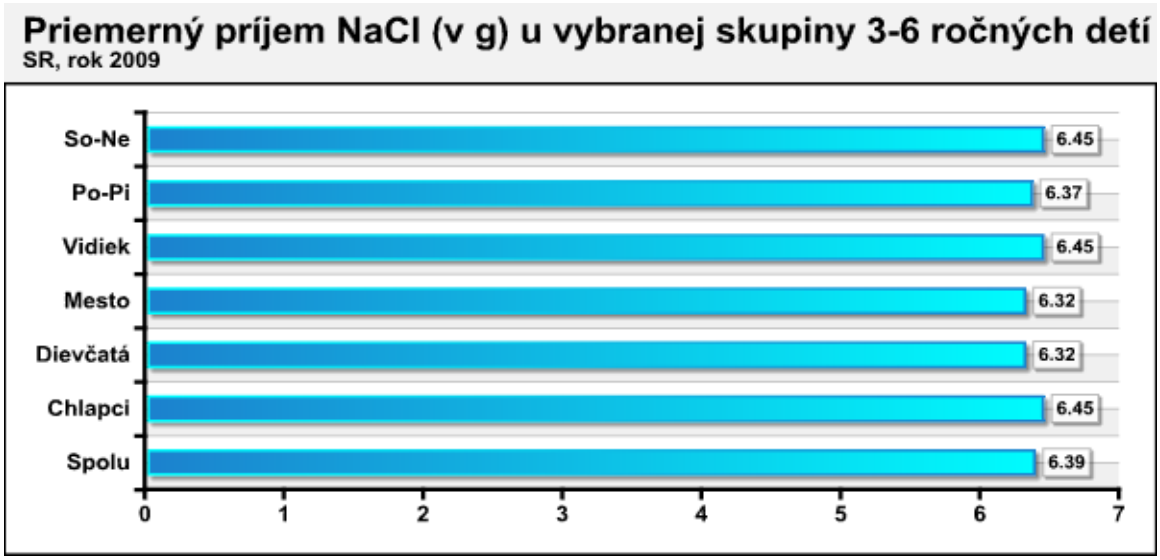

V stanovenom termíne sa vypracovala hodnotiaca správa, ktorá bola zaslaná všetkým riešiteľom projektu a UVZ SR.

Tiež bolo zabezpečené prezentovanie výsledkov na viacerých odborných podujatiach, ako na vedecko-odbornej konferencii s medzinárodnou účasťou ŽP a Z Štrbské Pleso 20.-22.10.2010, VIII. Slovenské obezitologické dni s medzinárodnou účasťou 21.-22.11.2010 Nimnica, Konferencia Nové trendy vo výžive Bratislava 9.10.2010, XLIV Gemersko – Novohradské lekárske dni 28.5.2010, DS v epidemiológii a poradenstve v prevencii chronických chorôb Bratislava 10.-11.11.2010, DS HDM Bratislava 25.-26.11.2010.

Zabezpečuje sa spracovanie a distribúcia zdravotno-výchovných materiálov pre materské školy „Dano a Danka učia deti zdravej výžive“.

4.6 ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
- v roku 2010 pre ďalšie plnenie je potrebné postupovať podľa požiadaviek gestora
- v rámci činnosti PZ a PC zabezpečiť odborné poradenstvo pre deti v súlade s aktuálnymi odporúčaniami.

Odpočet plnenia:
Pri realizovaní projektu „Zdravé deti v zdravých rodinách“ sa postupovalo podľa požiadaviek gestora. Zozbierané údaje od vybraných 7 pediatrov, ktorým bolo rozdaných 109 dotazníkov sa z vrátených 109 dotazníkov vytvorila základná databáza, ktorá bola následne opravená a doplnená podľa požiadaviek gestora. Kompletná databáza bola poskytnutá v požadovanom termíne (23.12.2010) postúpená gestorovi projektu k ďalšiemu spracovaniu.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
5.1.	**Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKÁ	**TERMÍN UKONČENIA**
	ÚVZ SR, RÚVZ hl. m. Bratislavy, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Nitre	2010

5.1 VYHĽADÁVANIE, INVENTARIZÁCIA A ODSTRAŇOVANIE NEPOUŽÍVANÝCH RÁDIOAKTÍVNYCH ŽIARIČOV A OPUSTENÝCH ŽIARIČOV

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nemá vytvorené pracovisko

6. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
6.1.	**Národný imunizačný program SR**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2.	**Surveillance infekčných chorôb**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3.	**Informačný systém prenosných ochorení**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4.	**Nozokomiálne nákazy**	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5.	**Surveillance chronických ochorení**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.6.	**Mimoriadne epidemiologické situácie**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7.	**Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV**	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.8.	**Prevencia HIV/AIDS**	RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v sídlach krajov, všetky RÚVZ košického kraja	december 2011

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:

- spoluprácu pri zabezpečovaní včasnosti a plynulosti pravidelného povinného očkovania
- informovanosť zdravotníckej verejnosti vykonávajúcej vakcináciu o aktuálnom očkovacom kalendári
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania k 31.8., vrátane odstránenie rozdielov v zaočkovanosti populácie
- analýzu ochorení preventabilných očkovaním za rok 2010
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti.

Odpočet plnenia:

V roku 2010 sa pri vykonávaní a kontrole očkovania postupovalo najskôr v súlade s očkovacím kalendárom na I. polrok 2010 pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek platný od 1.1.2010, ktorý bol vypracovaný ÚVZ SR v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z.z. a § 5 až § 6 vyhlášky MZ SR č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. V očkovacom kalendári na II. polrok 2010 boli zakotvené aktuálne zmeny, ktoré odporučila Pracovná skupina pre imunizáciu ÚVZ SR v súlade s odporúčaniami SZO, s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení a v znení vyhlášky MZ SR č. 273/2010 Z.z., ktorá nadobúda účinnosť dňom 1.7.2010. Zmeny boli nasledovné:

1. Očkovanie dojčiat proti invazívnym pneumokokovým infekciám by sa malo vykonávať 13-valentnou konjugovanou vakcínou (PCV-13). Ak boli deti k 1. 7. 2010 rozočkované jednou alebo dvoma dávkami 7-valentnej vakcíny a táto vakcína už nebola k dispozícii na dokončenie kompletného očkovania, sa mali doočkovať 13- valentnou vakcínou, v súlade s písomnou informáciou pre používateľa.
2. Zrušilo sa povinné preočkovanie tuberkulín negatívnych detí proti tuberkulóze v ll. roku života na základe odporúčaní odborníkov v pneumológii a ftizeológii. Dôvodom bola priaznivá situácia v incidencii tuberkulózy v SR v posledných rokoch.
3. Rozšírilo sa preočkovanie detí v 13. roku života proti diftérii, tetanu a poliomyelitíde o preočkovanie proti pertussis tetravakcínou dTaP-IPV s acelulárnou zložkou proti pertussis. Dôvodom bol výrazný nárast pertussis v posledných rokoch na Slovensku a v iných štátoch Európy. Vysoká chorobnosť je najmä vo vekovej skupine 10-14 ročných a 15-19 ročných (7 až l0-násobne vyššia v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi). Posilnenie imunity v adolescentnom veku jednou dávkou vakcíny s acelulárnou pertussickou zložkou odporúča aj skupina európskych expertov.

Kontrola povinného očkovania detskej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa uskutočnila v mesiaci september 2010 a bola vykonaná v zmysle usmernenia hlavného hygienika SR zo dňa 24.6.2010 pod značkou OE/5227/2010 za obdobie od 1.9.2009 do 31.8.2010.

Zaočkovanosť detskej populácie v rámci povinného očkovania v okrese Rimavská Sobota (14 obvodov) a Revúca (12 obvodov) v sledovanom období neklesla pod 95%, s výnimkou preočkovania proti diftérii, pertussis a tetanu u detí v 3. roku života v dôsledku zmeny v očkovacom kalendári pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek s platnosťou od 1.1.2009 (deti z ročníka narodenia 2006, ktoré neboli preočkované v 3. roku života sa už v roku 2009 nepreočkovali). Pri jednotlivých druhoch očkovania sa zaočkovanosť pohybovala v okrese Rimavská Sobota v rozpätí od 98,03 - 100% a v okrese Revúca v rozpätí od 97,79 - 100%. Z iných druhov očkovania u detí do 15 rokov života bolo najviac detí zaočkovaných proti sezónnej chrípke: v okrese Rimavská Sobota - 2 356, v okrese Revúca – 537 a infekciám vyvolaným S. pneumoniae: v okrese Rimavská Sobota – 173, v okrese Revúca – 49. V okrese Rimavská Sobota sme zaznamenali 92,74% zaočkovanosť pri očkovaní proti sezónnej chrípke u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb a 71,36% bolo vakcinovaných v rovnakých zariadeniach v okrese Revúca.

<u>Výskyt ochorení v populácii, ktoré podliehajú povinnému očkovaniu</u>

V roku 2010 boli hlásené v okrese Rimavská Sobota 4 laboratórne potvrdené ochorenia na pertussis (3 dospelé osoby, 16 ročná študentka) a 8 potvrdených ochorení na tuberkulózu pľúc, z toho 7 ochorení bolo hlásených z okresu Rimavská Sobota (6 dospelých osôb, 14 ročné dieťa) a jeden prípad z okresu Revúca (dospelý muž). V tomto roku sme zaznamenali aj 11 prípadov nosičstva VH B pod č. dg. Z 22.5 (9 prípadov v okrese Rimavská Sobota a 2 prípady v okrese Revúca).

<u>V rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa</u>

Na základe listu ÚVZ SR č. OE/3148/2010 zo dňa 19.5.2010 v dňoch 24.4.-1.5.2010 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie nášho RÚVZ vykonali nasledovné aktivity:
1. Článok o efektívnosti očkovania uverejnený pre laickú verejnosť v 2 regionálnych slovenských týždenníkoch v okresoch Rimavská Sobota a Revúca.
2. Článok o efektívnosti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť uverejnený na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a regionálnom informačnom serveri.
3. 3x beseda s laickou verejnosťou spojená s rozdávaním informačných letákov, ktorá sa uskutočnila na „informačnom stanovišti“ na námestí v Rimavskej Sobote.

4. Poskytnutie informácií o rôznych druhoch očkovania formou letákov pre laickú verejnosť, zdravotníckych pracovníkov a rómske komunity: (očkovanie proti chrípke, pneumokokom, vírusovej hepatitíde typu A, B a kliešťovej encefalitíde, ľudskému papilomavírusu, rotavírusom, očkovanie pred cestou do zahraničia, povinné očkovanie v SR).
5. Prednáška pre laickú verejnosť s aktuálnou tematikou zameranou na význam očkovania.
6. Nástenka s témami: očkovanie proti chrípke, vírusovej hepatitíde typu A, B a kliešťovej e encefalitíde umiestnená na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
7. V rámci vakcinačnej poradne poskytnutie informácie zdravotníckym pracovníkom (6x) a laickej verejnosti (5x) o očkovaní pred cestou do zahraničia.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
- analýzu prenosných ochorení za rok 2009, formou výročnej správy s porovnaním výskytu prenosných ochorení v roku 2008 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení (diagnostické možnosti patogénnych mikroorganizmov)
- vyhodnotenie hlásenia vybraných prenosných ochorení (včasnosť a kvalita hlásnej služby)
- zvýšenie informovanosti zabezpečiť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Odpočet plnenia:
Prenosné ochorenia, ktoré podliehajú hláseniu boli monitorované priebežne s mesačnou analýzou v systéme EPIS. Importované nákazy prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako ani ochorenia vyvolané novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami v sledovanom ročnom období roku 2010 neboli hlásené.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:
1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
4. systému rýchleho varovania

- skvalitnenie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.

Odpočet plnenia:
Od 1.10.2006 celoplošne zavedený nový pc. program zameraný na monitorovanie výskytu prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu - EPIS (od júla do 30.9.2006 prebiehala skúšobná prevádzka na vybraných RÚVZ v SR, ktorej sa zúčastnil aj náš RÚVZ v Rimavskej Sobote). Od začiatku roku 2007 monitorujeme výskyt všetkých prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz len prostredníctvom nového EPISU (údaje v predchádzajúcich programoch EPIS a ISHEM sa už nespracúvajú). Na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bol dňa 17.5.2010 zaškolený odborný pracovník z odd. epidemiológie v aktuálnej problematike vypĺňania nových údajov v informačnom systéme EPIS.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

Do uvedeného programu EÚ HELICS - IPSE sa náš RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zapojil účasťou na úvodnom pracovnom stretnutí dňa 14.12.2010, ktoré sa konalo na RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Za okres Rimavská Sobota bude v roku 2011 do programu zaradené chirurgické oddelenie Všeobecnej nemocnice v Rimavskej Sobote, kde sa má zabezpečiť sledovanie nozokomiálnych nákaz v mieste chirurgického výkonu po cholecystektómii prostredníctvom programu HELICS SSI. V roku 2010 sme evidovali nozokomiálne nákazy len prostredníctvom pc. systému EPIS.

6.5 SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

Odpočet plnenia:

Jednotlivých programov a projektov zameraných na surveillance chronických ochorení sa oddelenie epidemiológie nášho RÚVZ v Rimavskej Sobote zúčastňuje len okrajovo, predovšetkým činnosťou v poradni zdravia, kde sa zameriavame na hepatálnu poradňu. V roku 2010 navštívilo hepatálnu poradňu 48 klientov.

6.6 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí

- všeobecnú pripravenosť a koordinovaný postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca

Odpočet plnenia:

V prvej polovici roka boli aktualizované kontaktné údaje v havarijnom pláne pri výskyte mimoriadnej udalosti, vrátane bioterorizmu a nebezpečenstve ich vzniku. V roku 2010 nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

V prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej udalosti alebo situácie sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

Akútne respiračné a chrípke podobné ochorenia boli hlásené pravidelne za každý kalendárny týždeň v priebehu celého sledovaného polročného obdobia. V mesiacoch január a február roku 2010 sme zaznamenali zvýšený výskyt akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, hlavne u detí školského a predškolského veku. Keďže úroveň chorobnosti nedosahovala epidemický charakter, protichrípková komisia nezasadala. V súvislosti s výskytom nového vírusu chrípky A H1N1 bolo odobratých v okresoch Rimavská Sobota a Revúca 22 nasopharyngeálnych výterov u osôb s klinickými príznakmi, kde výsledky virologických vyšetrení potvrdili prítomnosť nového vírusu chrípky A H1N1 v 8 prípadoch (5xRA, 3xRS), z toho tri ochorenia u dospelých mužov skončili úmrtím. V epidemiologickej súvislosti s potvrdeným prípadom úmrtia na nový typ vírusu chrípky A H1N1bolo zaznamenané úmrtie dospelého muža na dg. J 10.7 SARI, aj keď vírus chrípky A H1N1 novel sa v tomto prípade nepodarilo z biologického materiálu vykultivovať (jednalo sa o pacientov zo psychiatrického liečebného ústavu v Neporadzi). Ďalšie 2 úmrtia u mužov bez epidemiologickej súvislosti boli hlásené pod dg. J 10.7 SARI, kde sa v biologickom materiáli nový vírus chrípky A H1N1 nepodarilo vykultivovať.

1. Dňa 19.3.2010 bol na oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v R. Sobote nahlásený epidemický výskyt hnačkových ochorení (hnačka bez sfarbenia, subfebrility do 37,5, vomitus) v Dome opatrovateľskej služby v Revúcej. Z celkového počtu exponovaných 41 (34 klientov, 7 personál) ochorelo 15 osôb (13 klientov a 2 opatrovateľky) v priebehu dvoch dní

17.3 - 18.3. 2010. Pacientov nebolo potrebné hospitalizovať pre komplikácie. Pri vyšetrovaní ohniska bolo odobratých 12 sterov z prostredia zariadenia a v rámci protiepidemicjých opatrení nariadená ohnisková dezinfekcia priestorov (sociálne zariadenia, čajová kuchynka, spoločné priestory pre zamestnancov a klientov) a tiež používaných predmetov dennej potreby a odber biologického materiálu u všetkých klientov a personálu. Personál s príznakmi gastroenterálneho ochorenia bol vylúčený z pracovnej činnosti v zariadení. Vzhľadom na to, že v zariadení je stravovanie samostatné, vzorky stravy sa neodoberali. Faktor prenosu sa nepodarilo objasniť. Ochorenia boli hlásené pod dg. A 09 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu.

2. V mesiaci apríl boli hlásené 2 úmrtia bez epidemiologickej súvislosti na meningokokovú meningitídu s klinickým obrazom ťažkej meningokokovej sepsy s rozvinutím Waterhouse - Friderichsenovho syndrómu. V prvom prípade sa jednalo o 3 mesačné dieťa z lokality s nízkym hygienickým štandartom z Rimavskej Seči, kde sa laboratórne potvrdil etiologický agens Neisseria meningitidis séroskupiny B. V druhom prípade bol exitus zaznamenaný u 27 ročnej zamestnanej ženy z Rimavskej Soboty, kde sa etiologický agens nepodarilo kultivačne dokázať v biologickom materiáli, vzhľadom na intenzívnu antibiotickú terapiu. Klinický priebeh ochorenia a pitevný nález však uvedenú diagnózu podporili. V obidvoch prípadoch bol v rámci protiepidemických opatrení rozhodnutím nariadený lekársky dohľad u všetkých priamych kontaktov, vrátane zabezpečenia preventívneho podávania antibiotickej terapie.

3. Dňa 26.7.2010 bolo hlásené úmrtie u 51 ročného nezamestnaného muža z Rimavského Brezova, ktorý bol hospitalizovaný 21.7.2010 na Internom oddelení v nemocnici v Hnúšti s príznakmi hyperpyrexie, respiračnej insuficiencie a pneumónie. Výsledky RTG a laboratórnych vyšetrení potvrdili obojstrannú lobárnu pneumóniu s hemokultivačným dôkazom etiologického agens Klebsiella pneumoniae. Pacient napriek zahájenej intenzívnej antibiotickej terapii a resuscitácii exitoval na 3. deň hospitalizácie. Pitevný nález: respiračné zlyhanie pri respiračnom ochorení, lobárna pleuropneumónia pľuc. Virologické vyšetrenie z odobratých vzoriek biologického materiálu (bronchus, pľuca) pri pitve nepotvrdilo prítomnosť nového vírusu chrípky A H1N1. Ochorenie uzatvorené ako septikémia vyvolaná G negatívnymi mikroorganizmami.

4. V súvislosti s epidemickým výskytom vírusovej hepatitídy v okrese Lučenec sme v septembri zaznamenali prvých 5 potvrdených prípadov ochorenia na VHA v obci Hajnáčka u osôb žijúcich v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom. Do konca roku 2010 bolo hlásených v epidemiologickej súvislosti celkovo 19 prípadov, z toho 17 z obce Hajnáčka (10 dospelých osôb, 7 detí) a 2 z obce Večelkov (30 ročný muž, 5 ročné dieťa). Všetkým priamym kontaktom bol nariadený lekársky dohľad a aktívna imunizácia. V rámci protiepidemických opatrení bola nariadená ohnisková dezinfekcia v kolektívnych zariadeniach a aj mimoriadne očkovanie personálu a všetkých žiakov v združených základných a materských školách v obci Hajnáčka a Tachty (zariadenie navštevujú deti z obce Večelkov).

5. Okrem uvedených prípadov bolo hlásené bez udania epidemiologickej súvislosti potvrdené ochorenie u dospelého muža z obce Abovce.

6. V súvislosti s epidemickým výskytom vírusovej hepatitídy v okrese Zvolen sme zaznamenali 2 sporadické prípady v okrese Rimavská Sobota. Jedno ochorenie bolo hlásené u 15 ročnej chovankyne umiestnenej v Reedukačnom centre v obci Čerenčany s trvalým bydliskom vo Zvolene a druhé ochorenie u 19 ročného študenta súkromného gymnázia vo Zvolene s trvalým bydliskom v Rimavskej Sobote. Všetkým priamym kontaktom bol nariadený lekársky dohľad a aktívna imunizácia. V rámci protiepidemických opatrení bola nariadená ohnisková dezinfekcia v kolektívnom zariadení a aj mimoriadne očkovanie personálu a ostatných chovancov v Reedukačnom centre.

7. Dňa 27.12.2010 o 13.15 hod. pracovník odboru civilnej ochrany a krízového riadenia nahlásil na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote výskyt podozrivej zásielky na pošte v Hnúšti. V rámci epidemiologického vyšetrovania bolo zistené, že ku kontaktu osôb s neznámym obsahom obálky nedošlo, pracovníci pošty nemanipulovali s podozrivou obálkou, obálka nebola poškodená, z toho dôvodu protiepidemické opatrenia nebolo potrebné nariadiť. Podozrivá obálka, ktorá bola prevezená zamestnancami HaZZ na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bola laboratórne vyšetrená. Dňa 28.12.2010 bol nahlásený výsledok vyšetrenia (obsahom podozrivej obálky bola vzorka dojčenskej umelej výživy).

6.7 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v roku 2010 zabezpečí:
Odber vzoriek odpadových vôd na čistiarni odpadových vôd v meste Rimavská Sobota podľa harmonogramu odberov, spracovaného RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ich odvoz.
Odpočet plnenia:
Ochorenie na akútnu chabú obrnu sme v roku 2010 v okresoch Rimavská Sobota a Revúca nezaznamenali. Za sledované obdobie roku boli odobrané vzorky odpadových vôd v rámci sledovania cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov 6x (2.2., 30.3., 25.5., 27.7., 5.10., 30.11.). Výsledky boli negatívne, rovnako ako v predchádzajúcich 5 rokoch. Sledovanie sa zabezpečuje odberom vzoriek na ČOV Rimavská Sobota.

6.8 PREVENCIA HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí
a) vlastnú realizáciu projektu prostredníctvom odborných zamestnancov RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
b) vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov
c) zaslanie, spracovanie a vyhodnotenie výsledkov stretnutí na školách na RÚVZ so sídlom v Košiciach
Odpočet plnenia:
V mesiaci jún dňa 14.6.2010 sa v rámci projektu úradov verejného zdravotníctva v SR „Hrou proti AIDS“ organizovaného pre študentov základných a stredných škôl zorganizovalo podujatie pre žiakov deviatych ročníkov ZŠ v okrese Rimavská Sobota. Akcie sa zúčastnilo 150 žiakov zo 6 tried troch základných škôl. Projekt prebiehal podľa manuálu formou 5 panelov zapožičaných z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Inštruktáž pri jednotlivých stanovištiach zabezpečovalo 5 odborných zamestnancov RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote (3 z oddelenia epidemiológie a 2 z oddelenia hygieny detí a mládeže). Úroveň vedomostí sa dotazníkovou metódou nevyhodnocoval.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
7.1.	**Cyanobaktérie**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ Michalovce, RÚVZ Košice, RÚVZ Humenné, RÚVZ Martin	
7.2.	**Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Nitra, RÚVZ Žilina, RÚVZ Humenné, RÚVZ Prešov	
7.3.	**Minerálne a pramenité balené vody**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.4.	**trené potraviny**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.5.	**Materské mlieko**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.6.	**Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.7.	**Lokálna nepohoda v priestoroch s núteným vetraním a klimatizáciou**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.8.	**Glutén v diétnych potravinách**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.9.	**Typizácia patogénnych mikroorganizmov metódu polymerázovej reťazovej reakcie**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.10.	**Informatizácia laboratórnych odborov**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, dodávateľ IS	
7.11.	**Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici a v Košiciach	
7.12.	**Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	
7.13.	**Objektivizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.14.	**Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	
7.15.	**Stanovenie markerov expozície tabakovému dymu v ovzduší a v biologickom materiáli**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici	
7.16.	**Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	

7.1 CYANOBAKTÉRIE

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na plnení tejto úlohy pri monitorovaní výskytu vodných kvetov - bude sa postupovať v súlade s etapami riešenia. Sledovanie cyanobaktérií a výskyt vodného kvetu vo VN Teplý Vrch bude sledovaný počas LTS 2010 pri podozrení na výskyt vodného kvetu.

Odpočet plnenia:

Sledovanie cyanobaktérií a výskyt vodného kvetu vo VN Teplý Vrch bolo zabezpečené na záver a po ukončení LTS 2010 odberom vzoriek zamestnancami ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v rekreačných lokalitách Ormet a Drieňok. Podľa výsledkov laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vody bolo doporučené zvýšiť frekvenciu monitorovania kvality vody v nasledujúcom roku.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Odpočet plnenia:

V rámci plnenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečil len odber vzoriek „Prírodná minerálna voda Fatra“ a „Prírodná minerálna voda Magnesia“ z OC Kaufland v Rimavskej Sobote, vzorky boli zaslané na ÚVZ SR.

Podľa výsledkov analýz vzorky boli v súlade s platnou legislatívou.

7.4 RADIAČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Odpočet plnenia:

V rámci plnenia tejto úlohy bol zabezpečený odber mliečne výrobky - syry „Liptov Eidam neúdené plátky“ a „Frischpack ementál plátky“ zo supermarketu Billa v Rimavskej Sobote, ktoré boli zaslané na analýzu na ÚVZ SR.

Podľa zaslaných výsledkov analýzy nebolo vo vyšetrených vzorkách zistené ošetrenie potraviny ionizujúcim žiarením.

7.5 MATERSKÉ MLIEKO

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.6 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Odpočet plnenia:

V rámci plnenia tejto úlohy boli odobraté vzorky detskej výživy „HAMI prvá lyžička jablko“ a „Ovko karotková“ z distribučnej siete, vzorky boli zaslané na analýzu na ÚVZ SR.

Podľa výsledkov analýzy vyšetrované vzorky neobsahovali žiadne rezíduá na prípravkov na ochranu rastlín.

7.7 LOKÁLNA NEPOHODA V PRIESTOROCH S NÚTENÝM VETRANÍM A KLIMATIZÁCIOU

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.8 GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

Odpočet plnenia:
V rámci plnenia tejto úlohy bola odobratá vzorka „Krupica bezlepková“ zo supermarketu Billa, vzorky boli zaslané na analýzu na ÚVZ SR.
Podľa výsledkov analýzy vo vyšetrovanej vzorke nebol zistený glutén.

7.9 TYPIZÁCIA PATOGÉNNYCH MIKROORGANIZMOV METÓDOU POLYMERÁZOVEJ REŤAZOVEJ REAKCIE

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.10 INFORMATIZÁCIA LABORATÓRNYCH ODBOROV

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.11 STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.12 STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.13 OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.14 STANOVENIE CHEMICKÝCH KONTAMINANTOV V PIESKU DETSKÝCH PIESKOVÍSK

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.15 STANOVENIE MARKEROV EXPOZÍCIE TABAKOVÉMU DYMU V OVZDUŠÍ A V BIOLOGICKOM MATERIÁLI

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

7.16 STANOVENIE METABOLITOV TOLUÉNU V MOČI EXPONOVANÝCH ZAMESTNANCOV

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
8.1.	**Antibakteriálna rezistencia klinických izolátov salmonel**	Slovenská zdravotnícka univerzita
	Slovenská zdravotnícka univerzita, ÚVZ SR	
8.2.	**Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológii Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
8.3.	**Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológii Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
8.4.	**Diagnostika *Naegleria fowleri* vo vodnom prostredí**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie	

8.1 ANTIBAKTERIÁLNA REZISTENCIA KLINICKÝCH IZOLÁTOV SALMONEL

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

8.2 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

8.3 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA HNAČKOVÝCH OCHORENÍ

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

8.4 DIAGNOSTIKA NAEGLERIA FOWLERI VO VODNOM PROSTREDÍ

RÚVZ sú sídlom v Rimavskej Sobote sa nepodieľa na plnení tejto úlohy

9. PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
9.1.	**„Materské centrá“**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.2.	„**Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.3.	**„Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského vek - stomatohygiena“**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.4.	**Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.5.	**Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	
9.6.	**Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015**	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	
9.7.	**Quit and win**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.8.	**Národný program prevencie obezity**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.9.	**CINDI program SR**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	
9.10.	**Školy podporujúce zdravia** **Mimoriadna úloha: HBSC štúdia**	ÚVZ SR, MŠ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	ÚVZ SR, RÚVZ SR	

9.1 MATERSKÉ CENTRÁ

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
V regióne je zriadené materské centrum „MC Štvorlístok“ v Revúcej (MC). Aktivity v rámci projektu realizovať podľa požiadaviek MC.
Odpočet plnenia:
Za hodnotené časové obdobie sa projekt nerealizoval.

9.2 „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
Pokračovať v realizácii projektu v súlade s požiadavkami a usmernením gestora. mesiaci október budú realizované zdravotno-výchovné a intervenčné aktivity pri príležitosti mesiaca úcty k starším v spolupráci s jednotou dôchodcov.
Odpočet plnenia:
V rámci projektu bol v mesiaci október 2010 zorganizovaný pre členov Klubu Dôchodcov v Rimavskej Sobote „Deň otvorených dverí“ v Poradni zdravia. Celkovo bolo vyšetrených 6 záujemcov, ktorým bolo poskytnuté kompletné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

9.3 „ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
Pri plnení úlohy je potrebné postupovať podľa usmernení gestora.
Odpočet plnenia:
Projekt sa naďalej realizuje v troch vybraných materských školách v okrese Rimavská Sobota (MŠ ul. Hatvániho Rimavská Sobota, MŠ Jesenské a MŠ Ožďany) pod metodickým vedením pracovníkov oddelenia poradne zdravia.

9.4 PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI - DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
V roku 2010 poskytnúť údaje, anotáciu realizovaných projektov na lokálnej úrovni gestorovi projektu podľa ním vypracovanej predlohy.
Odpočet plnenia:
V sledovanom období gestor projektu nevyžiadal podklady k plneniu projektu.

9.5 POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
K jednotlivým významným dňom vyhláseným SZO sa zabezpečia zdravotno-výchovné aktivity na regionálnej úrovni. Oddelenie PZaPC zabezpečí evidenciu a koordináciu aktivít medzi jednotlivými oddeleniami
Odpočet plnenia:
Počas celého hodnoteného obdobia pri príležitosti významných dní vyhlásených SZO sme upriamili pozornosť verejnosti na aktuálne témy. V regionálnej tlači a internetových portáloch sme uverejnili zdravotno-výchovné články s aktuálnou tematikou ohľadom týchto významných dní: „Svetový deň rakoviny“, „Týždeň uvedomovania si mozgu“, „Svetový deň vody“, „Svetový deň TBC“, “Svetový deň zdravia“ a „Svetový deň bez tabaku“. Z príležitosti „Svetového dňa zdravia“ sme uskutočnili dva výjazdy Poradne zdravia, počas ktorého sme vyšetrili a poskytli poradenstvo učiteľom na dvoch ZŠ. Taktiež v spolupráci s mestom Rimavská Sobota záujemcovia v určených hodinách dňa 8.4.2010 mohli využiť bezplatne Krytú plaváreň a tenisové kurty v rekreačnej oblasti Kurinec. Z príležitosti „Svetového dňa bez tabaku“ sme uskutočnili besedu so žiakmi SOŠ Okružná v Rimavskej Sobote ohľadom škodlivosti tabakových výrobkov spojenú s vyšetrením spirometrom a smokerlyzerom. V spolupráci s oddelením epidemiológie sme v spojitosti s „Medzinárodným dňom proti

zneužívaniu drog“ realizovali projekt „Hrou proti AIDS“ na vybraných ZŠ okresu Rimavská Sobota. Pri príležitosti „Svetového dňa boja proti AIDS“ bol v spolupráci s oddelením epidemiológie pripravený článok na mestský internetový portál a tiež webovú stránku RÚVZ zameraný hlavne na prevenciu HIV/AIDS.

9.6 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 - 2015

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
V projekte sa bude pokračovať v súlade s metodickým usmernením gestora po jeho dodaní.
Odpočet plnenia:

Od 01.03.2010 sa zabezpečuje pokračovanie plnenia projektu „Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“. Program je realizovaný prostredníctvom troch komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy, ktorí pôsobia v ôsmych lokalitách okresu Rimavská Sobota a Revúca (Klenovec, Hnúšťa, Hačava Skálie, Širkovce, Šimonovce, Rimavská Seč a Muránska Dlhá Lúka). V roku 2010 bolo opakovane edukovaných 1 158 osôb ohľadom osobnej hygieny, starostlivosti o dieťa, reprodukčnom a sexuálnom zdraví, životného prostredia, hygieny bývania, manipulácie s potravinami, hygieny výživy a prevencie šírenia infekčných a parazitárnych ochorení. V rámci programu bol v mesiaci december uskutočnený výjazd Poradne zdravia do komunitného centra v Širkovciach, zameraný na zhodnotenie zdravotného stavu rómskej populácie, kde bolo vyšetrených 13 respondentov. Tiež v mesiaci december komunitní pracovníci zabezpečili prednáškovú činnosť v Obci Dražice. Hodnotiace správy ohľadom vykonaných aktivít sa mesačne zasielajú gestorovi projektu.

9.7 QUIT and WIN

Postup realizácie regionálnych úradov bude zabezpečený v súlade s anotáciou uvedenou v kapitole 10.
Odpočet plnenia:

V rámci RÚVZ bola súťaž spropagovaná formou článkov v printových médiách a na internetových portáloch regiónu, kde boli zároveň poskytnuté aj prihlášky do súťaže. Priamo na RÚVZ bol pred súťažou a počas jej trvania zabezpečený informačný panel s podmienkami súťaže a tiež prihlášky pre občanov. Počet osôb prihlásených do súťaže za okresy Rimavská Sobota a Revúca zatiaľ nie je známy.

9.8 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
písomné oslovenie praktických lekárov pre dospelých, praktických lekárov pre deti a dorast na rozvoj spolupráce s Poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote (PZaPC). Týka sa to hlavne odporúčania ich pacientov do PZaPC s cieľom vyšetrenia a individuálneho poradenstva ohľadom ozdravenia životosprávy. Ďalší postup bude zvolený na základe vydaného manuálu spolupráce medzi RÚVZ SR a s praktickými lekármi a usmernenia gestora
Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie sa projekt nerealizoval, nebol zatiaľ gestorom projektu vydaný manuál spolupráce medzi RÚVZ SR a s praktickými lekármi.

9.9 CINDI PROGRAM SR

Skríning zdravotného stavu metódou CINDI programu - prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
V rámci činnosti Poradenských centier zamerať aktivity na ozdravenie životného štýlu klientov PZ. Sledovať zvyklosti obyvateľov regiónu ovplyvňujúcich zdravie, Aktualizovať vybrané údaje demografického vývoja a vývoja stavu zdravia populácie regiónu.
Odpočet plnenia:

V rámci populačnej stratégie intervencie boli uskutočnené prednášky o zdravom životnom štýle rôznym skupinám obyvateľov - žiakom vybraných základných a stredných škôl a členom SČK v Rimavskej Sobote. V rámci individuálnej stratégie intervencie sme priamo v Poradni zdravia a pri 11 výjazdoch PZ vyšetrili a podľa individuálneho kardiovaskulárneho rizika poskytli poradenstvo 304 respondentom. V rámci spolupráce so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou pri spoločnej akcii sme urobili základné vyšetrenie (cholesterolémia, glykémia a meranie krvného tlaku) a poradenstvo u 49 záujemcov.

9.10 ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
Zapojiť sa do mimoriadnej úlohy podľa pokynov gestora.
V školách zaradených do siete ŠPZ vykonávať zdravotno-výchovné aktivity zamerané na prevenciu fajčenia, AIDS zdravú výživu a iné.
Odpočet plnenia:

Vo vybraných školách zaradených do siete ŠPZ sa realizovalo 9 besied na nasledovné témy: Zdravá výživa, zdravá životospráva ako prevencia civilizačných ochorení, školské ovocie a fajčenie. V rámci realizácie Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 sme zabezpečili distribúciu zdravotno-osvetového materiálu vo forme plagátu nabádajúci žiakov k súdržnosti na 53 ZŠ a 18 SŠ v okresoch Rimavská Sobota a Revúca. Gestorom projektu RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nebol zaradený do zberu údajov v rámci HBSC štúdie.

10. KONTROLA TABAKU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKA	**TERMÍN UKONČENIA**
10.1.	**Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.2.	**Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SOI, ŠVPS SR, inšpekcia práce, ZMOS	
10.3.	**Príprava a realizácia akcie pre verejnosť - Vyšetrenie**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.4.	**Príprava a realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	31.12.2010
10.5.	**Školenie zdravotníckych pracovníkov v oblasti poskytovania krátkeho poradenstva pre klientov**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita, Slovenská lekárska spoločnosť	December 2010
10.6.	**Príprava a vydanie učebného textu pre zdravotníckej školy a univerzity so zameraním na kontrolu tabaku vo**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita	December 2010

10.1 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

10.2 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
V roku 2010 v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach, ktoré podliehajú kontrole podľa zákona o ochrane nefajčiarov bude vykonávaná kontrola a výsledky budú zaznamenávané v zápisoch z výkonu ŠZD. Viesť jednotnú evidenciu výkonu kontrol a hlásnej povinnosti za RUVZ Rimavská Sobota v mesačných intervaloch.

Odpočet plnenia:
V rámci výkonu ŠZD sa všetkými terénnymi oddeleniami RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote podľa kompetencií vymedzených zákonom na ochranu nefajčiarov vykonávajú cielené previerky na dodržiavanie zákonných ustanovení, správy o počtoch kontrol, vrátane sankčných postihov sa v mesačných správach zasielajú gestorovi úlohy. Jednotlivé oddelenia za mesiace január-december 2010 vykonali 869 kontrol.

10.3 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ - VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Projekt ukončený realizáciou na jednotlivých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva.

10.4 PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí:
Zapojiť sa do projektu, pri realizácii postupovať podľa usmernení gestora.
Odpočet plnenia:
V rámci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bola súťaž spropagovaná formou článkov v printových médiách a na internetových portáloch regiónu, kde boli zároveň poskytnuté aj prihlášky do súťaže. Priamo na RÚVZ bol pred súťažou a počas jej trvania zabezpečený informačný panel s podmienkami súťaže a tiež prihlášky pre občanov. Počet osôb prihlásených do súťaže za okresy Rimavská Sobota a Revúca zatiaľ nie je známy.

10.5 ŠKOLENIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV V OBLASTI POSKYTOVANIA KRÁTKEHO PORADENSTVA PRE KLIENTOV A PACIENTOV AKO PRESTAŤ FAJČIŤ.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

10.6 PRÍPRAVA A VYDANIE UČEBNÉHO TEXTU PRE ZDRAVOTNÍCKE ŠKOLY A UNIVERZITY SO ZAMERANÍM NA KONTROLU TABAKU VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III (NEHAP III)

Cieľ: Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov, z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).

- **Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí – 4 regionálne prioritné ciele:**

1./ Redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody
2./ prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí
3./ prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia
4./ zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickým činiteľom

Ďalšie oblasti zahrnuté v NEHAP III:

- Problematika bývania a zdravia - ľudský biomonitoring
- Vytvorenie informačného systému environmentálnych a zdravotných indikátorov (EHIS)

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí

<u>Regionálny prioritný cieľ I.</u>

Cieľ: Zameranie sa na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti a úmrtnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva a ostatných zdravotných dopadov tak, aby sa zabezpečilo prijatie primeraných opatrení na zlepšenie prístupu k bezpečnej a cenovo prístupnej vode a primeranej hygieny pre všetky deti (CEHAPE, WHO).

1./ *Zabezpečiť' monitoring kvality pitnej vody a ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou, nad dodržiavaním povinností právnických aj fyzických osôb vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.*

V roku 2010 bol vykonávaný odber vzoriek pitných vôd v rámci kontrolného a preverovacieho monitoringu pitnej vody v 31 obciach, podľa schváleného harmonogramu.

V rámci *kontrolného monitoringu* bolo celkovo odobratých a vyšetrených 80 vzoriek pitných vôd, v rámci *preverovacieho monitoringu* 16 vzoriek pitných vôd.

V **29-ich** vzorkách, t.j. v **30,2 %** z celkového počtu vzoriek odobratých v rámci monitoringu, boli zistené nadlimitné hodnoty sledovaných *chemických ukazovateľov*, v **9-ich** vzorkách, t.j. v **9,4 %** nadlimitné hodnoty *mikrobiologických ukazovateľov*, v **10-ich** prípadoch, t.j. v **10,4 %** nadlimitné hodnoty *chemických* a *mikrobiologických ukazovateľov* súčasne a v jednom prípade nadlimitná hodnota *chemických* a *biologických ukazovateľov* súčasne.

Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. zodpovedajúca kvalita pitnej vody, dodávanej verejnými vodovodmi, bola zistená v **47-ich** vzorkách, t.j. v **49,0 %** z celkového počtu vzoriek odobratých v rámci monitoringu.
Prehľad je uvedený v tab. č. 1.2.

Pracovníci odd. HŽPaZ zabezpečovali odber vzoriek pitných vôd, na základe vedením RÚVZ schváleného plánu odberu vzoriek, pre všetky oddelenia úradu. Celkovo bolo v roku 2010 odobratých **169** vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov (vrátane monitoringu).

V **41** vzorkách, t.j. v **24,3 %** z celkového počtu odobratých vzoriek, bol**i** zistené **nad**limitn**é** hodn**oty** sledovaných *chemických ukazovateľov***,** v **23-och** vzorkách, t.j. v **13,6 %** nadlimitné hodnoty *mikrobiologických ukazovateľov***, v 14-ich** vzorkách t.j. **8,3 %** nadlimitné hodnoty *chemických* a *mikrobiologických ukazovateľov* a v **4-och** vzorkách t.j. **2,37 %** nadlimitné hodnoty sledovaných *chemických* a *biologických ukazovateľov* súčasne.

Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. zodpovedajúca kvalita vody bola preukázaná v **87-ich** vzorkách, t.j. v **51,5 %** z celkového množstva vzoriek pitných vôd odobratých z verejných vodovodov.
Prehľad je uvedený v tab. č. 1.3.

2./ *Sledovať účinnosť ochranných opatrení stanovených na ochranu zdrojov pitnej vody slúžiacich na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.*

Pracovníčky oddelenia HŽPaZ priebežne kontrolovali účinnosť ochranných opatrení, zameraných na ochranu zdrojov vody, slúžiacich na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

- *u verejných vodovodov, prevádzkovaných VVS, a.s., Košice, Závod Rožňava*, bolo v roku 2010 realizovaných spolu **9 kontrol**. Vo všetkých 9-ich prípadoch boli zistené nedostatky, väčšinou technického charakteru. Na ich odstránenie boli zápisnične uložené opatrenia. V 1 prípade bol nedostatok už odstránený, v 8-ich prípadoch termíny ešte plynú.

- *u verejných vodovodov, prevádzkovaných obcami* bolo v roku 2010 realizovaných **10 kontrol**. V 1 prípade bola vykonaná kontrola nariadenia opatrení uložených ešte v roku 2009, v 5-ich prípadoch boli zápisnične uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov väčšinou technického charakteru. V 3-och prípadoch neboli zistené žiadne nedostatky a v jednom prípade termíny na odstránenie zistených nedostatkov plynú.

- u *individuálnych vodovodov* bolo v roku 2010 vykonaných 7 kontrol. V 4-och prípadoch boli nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, z čoho následnou kontrolou v 2-och prípadoch bolo zistené, že nariadené opatrenia boli splnené. V ďalších dvoch prípadoch termíny na odstránenie zistených nedostatkov ešte plynú. V jednom prípade neboli zistené nedostatky.

Za nevyhovujúcu kvalitu pitnej vody a prepojenie verejného vodovodu na vlastný zdroj úžitkovej vody v obci Kunová Teplica TJ Kovo bola prevádzkovateľovi uložená pokuta v hodnote 165 eur. Rovnako za nevyhovujúcu kvalitu pitnej vody vo verejnom vodovode v obci Silická Brezová a v rozvodnej sieti Rožňavského skupinového vodovodu na ulici Komenského v Rožňave boli prevádzkovateľovi týchto verejných vodovodov - VVS, a.s. Košice, závod Rožňava - uložené 2 pokuty, každá v hodnote 165 eur.

Bloková pokuta v hodnote 9 eur bola uložená prevádzkovateľovi verejného vodovodu v obci Bretka z dôvodu nepredloženia dokladu o odbornej spôsobilosti.

V záujme zabezpečenia vyhovujúcej kvality pitnej vody pre obyvateľstvo bolo prevádzkovateľom verejných vodovodov v 4-och obciach rozhodnutím vydaných 5 nariadení

opatrení - pre obec Pača, 2 x pre obec Bretka, pre obec Dedinky a pre VVS, a.s., Košice, závod Rožňava, ktorý je prevádzkovateľom verejného vodovodu v obci Silická Brezová.

Všetky nariadené opatrenia boli splnené.

3. Zabezpečiť, aby zdroje pitnej vody v obciach, slúžiace na hromadné zásobovanie (studne, pramene a pod.) boli náležite označené a kontrolované

Zdroje pitnej vody – studne resp. pramene s nevyhovujúcou kvalitou vody sú označené nápisom „Nepitná voda“. V roku 2010 boli vykonané 4 kontroly voľne prístupných studní a prameňov (rómske osady). V 3-och prípadoch boli zápisnične nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. V jednom prípade bolo už následnou kontrolou zistené splnenie. V jednom prípade bolo rozhodnutím vydané nariadenie opatrení pre obec Slavošovce. Následnou kontrolou bolo zistené jeho splnenie.

4./ Sledovať dopady na zdravie u detskej populácie z poklesu spotreby pitnej vody u obyvateľov okresu sledovaním chorobnosti na infekčné ochorenia (dopad zvyšovania ceny pitnej vody).

Chorobnosť na infekčné, resp. iné ochorenia u detskej populácie, ktoré by bolo možné dať do súvisu s nedostatkom resp. nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody, nebola zistená.

5./ Spolupracovať pri zdravotnej výchove detí a mládeže so zameraním sa na zvyšovanie informovanosti o potrebe konzumácie zdravotne bezchybnej pitnej vody.

V roku 2010 sme spolupracovali pri zdravotnej výchove detí a mládeže so zameraním sa na zvyšovanie informovanosti o potrebe konzumácie zdravotne bezchybnej pitnej vody. Oddeleniu hygieny detí a mládeže sú ihneď po prijatí z laboratórií RÚVZ so sídlom v Košiciach, ktoré zabezpečujú laboratórne činnosti pre RÚVZ so sídlom v Rožňave, odovzdávané výsledky analýz vzoriek pitných vôd odobratých zo školských a predškolských zariadení podľa schváleného harmonogramu. Oddeleniu boli priebežne podľa požiadaviek poskytované konzultácie k problematike pitnej vody.

6./ Sledovať a iniciovať aktivity na zvyšovanie podielu obyvateľov okresu zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov.

Z celkového počtu 62 obcí okresu je v **51** obciach t.j. **82,26 %** zabezpečená možnosť zásobovania obyvateľstva pitnou vodou z verejného vodovodu. V roku 2010 bol uvedený do prevádzky nový verejný vodovod Brzotín, došlo k vybudovaniu a legalizácii vnútroareálových rozvodov pitnej vody vrátane prípojky na verejný vodovod v Dobšinskej Ľadovej Jaskyni, k predĺženiu využívania zdroja pitnej vody v Gemerskej Hôrke do doby vybudovania nového vodného zdroja a do užívania bol uvedený vrt v Krásnohorskom Podhradí.

V rámci výkonu ŠZD boli orgány samosprávy a vedúci pracovníci jednotlivých organizácií výrobného aj nevýrobného charakteru priebežne informovaní o pozitívnom vplyve vodárensky upravenej pitnej vody na zdravie obyvateľov na rozdiel od konzumácie pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov – studní neznámej kvality. Rovnaké informácie boli poskytované v rámci individuálnych konzultácií a pri účasti na rôznych komisionálnych jednaniach.

7./ Zabezpečiť monitorovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v podzemných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorenia a poškodenia zdravia.

V roku 2010 bolo v rámci preverovacieho monitoringu zabezpečené monitorovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v podzemných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorenia a poškodenia zdravia.

Nadlimitná hodnota *chemického ukazovateľa* bola zistená len v jednom prípade z **1**6-ich vzoriek pitnej vody odobratých v rámci preverovacieho monitoringu a to v obci Dedinky – časť Dobšinská Maša v objekte Predajne potravín prevádzkovanom Obcou Dedinky, kde bola zistená nadlimitná hodnota olova – 0,028 $mg.l^{-1}$. Opakovanou analýzou vzorky pitnej vody bola potvrdená nadlimitná hodnota olova – 0,016 $mg.l^{-1}$. Prevádzkovateľovi bolo vydané rozhodnutím nariadenie opatrení zakazujúce do doby zjednania nápravy používanie vody z tohto vodovodu na pitné účely. Pracovníčke je pitná voda na osobnú hygienu donášaná z verejného vodovodu a na pitie má k dispozícii balenú pitnú vodu.

Dusíkaté látky sú sledované jednak v rámci kontrolného a preverovacieho monitoringu pitných vôd a jednak v rámci ŠZD. Zo 169-ich vzoriek odobratých z verejných vodovodov len v dvoch prípadoch bola zistená nadlimitná hodnota dusičnanov.

U vzoriek, odobratých z individuálnych vodovodov, v 8-ich prípadoch boli zistené nadlimitné hodnoty mangánu, v 11-ich prípadoch nadlimitné hodnoty dusičnanov a v 1 prípade nadlimitné hodnoty dusičnanov a mangánu súčasne..

RÚVZ so sídlom v Rožňave nebolo hlásené ani jedno ochorenie, ktoré by bolo možné dať do súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody dodávanej prostredníctvom verejných vodovodov.

<u>Regionálny prioritný cieľ II.</u>

Cieľ: Zameranie na prevenciu a podstatné zníženie zdravotných dôsledkov z dôvodu nehôd a úrazov a pokračovanie v znižovaní chorobnosti v dôsledku nedostatočnej fyzickej aktivity, a to podporovaním bezpečných, spoľahlivých a vhodných ľudských obydlí pre všetky deti.
Zameranie sa na celkovú úmrtnosť a chorobnosť detí a mládeže v dôsledku externých príčin (CEHAPE, WHO)

1./ Propagovať význam pohybovej aktivity pre zdravie detí, mládeže a dospelého obyvateľstva.

Význam pohybovej aktivity pre dospelé obyvateľstvo je pracovníkmi oddelenia HŽPaZ propagovaný v rámci výkonu ŠZD v jednotlivých obciach a v spolupráci s Poradenským centrom ochrany a podpory zdravia pri RÚVZ.

2./ Minimalizovať negatívne vplyvy súvisiace s výstavbou dopravnej infraštruktúry na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

V roku 2010 bolo zaslané na tunajší orgán verejného zdravotníctva záverečné stanovisko vydané MŽP SR k rýchlostnej ceste R2 Gombasek – Včeláre. V záverečnom stanovisku boli zakotvené aj požiadavky tunajšieho orgánu verejného zdravotníctva.

Pre žiadateľa Ministerstvo pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR bolo k predloženému zámeru „Rýchlostná cesta R2 Tornaľa - Gombasek“ vydané stanovisko, v ktorom boli v záujme zabezpečenia ochrany verejného zdravia zakotvené požiadavky, ktoré je potrebné dopracovať v ďalšom stupni realizačného projektu.

Regionálny prioritný cieľ III.

Cieľ: Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším.
Zameranie na zníženie chorobnosti a úmrtnosti z dôvodu akútnych aj chronických respiračných ochorení u detí a mládeže (CEHAPE, WHO)

1./ Zvyšovať uvedomenie obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov.

Úloha sa plní vo viacerých rovinách. Kvalita vnútorného prostredia budov je sledovaná najmä pri posudzovaní zámerov či projektov, kedy v závažnejších prípadoch orgán verejného zdravotníctva požaduje predloženie výsledkov objektivizácie vplyvu stavby objektu resp. celého areálu na životné prostredie, realizovanej oprávnenou firmou.

Ďalšie informácie o vplyve prostredia v budovách na zdravie sú poskytované najmä pri výkone ŠZD v jednotlivých výrobných aj nevýrobných prevádzkach, v zariadeniach slúžiacich na hromadné akcie, zariadeniach osobných služieb**,** ako aj pri individuálnych konzultáciách s projektantmi, alebo samotnými prevádzkovateľmi.

2./ V rámci ŠZD dôsledne požadovať elimináciu alebo redukciu na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka.

V ubytovacích zariadeniach bolo celkovo realizovaných 96 kontrol. V 9-ich prípadoch boli zápisnične nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, ktoré boli zamerané na elimináciu zložiek prostredia ohrozujúcich zdravie človeka – poškodené a znečistené steny prevádzkových priestorov. Žiadne iné závažné nedostatky v tejto oblasti zistené neboli.

3./ Zabezpečiť v rámci ŠZD „ tvorbu zdravých budov “, ktoré redukujú príležitosť vzniku ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami.

Plnenie tejto úlohy súvisí s plnením predchádzajúcej úlohy.

Celkovo bolo vykonaných pracovníkmi oddelenia HŽPaZ 245 kontrol, z toho 96 v ubytovacích zariadeniach, 55 v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, 4 vo wellness, 18 v telovýchovných zariadeniach, 42 v zariadeniach občianskej vybavenosti, 4 v zariadení sociálnych služieb, 23 v pohrebníctve (z toho 22 v domoch smútku) a 3 kontroly boli zamerané na kontrolu bazénov s celoročnou prevádzkou.

V 49 prípadoch t.j. (v 9 ubytovacích zariadeniach, v 8 zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v 15 zariadeniach občianskej vybavenosti, v 4 domoch smútku, v 2 wellness, v 7 telovýchovných zariadeniach, v 3 zariadeniach sociálnych služieb a v 1 zariadení s bazénom) boli zápisnične nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov vrátane uloženia termínov na ich realizáciu. Opatrenia boli zamerané na elimináciu zložiek prostredia ohrozujúcich zdravie človeka – obnovu poškodených a znečistených stien prevádzkových priestorov.

4./ V rámci posudzovania nových investičných projektov venovať prioritnú pozornosť možnosti negatívneho dopadu na zdravie obyvateľstva s dôrazom na faktory podmieňujúce znečistenie vonkajšieho i vnútorného ovzdušia.

Úloha sa plní priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania a návrhov na uvedenie stavieb, príp. ich častí, do užívania, ako aj pri vydávaní stanovísk k predloženým projektom pre stavebné konanie navrhovaných stavieb, resp. stavebné povolenie pre rekonštrukciu jestvujúcich stavieb.

5./ V rámci prípravy územných plánov dotknutých oblastí dôsledne zabezpečovať ochranu a udržiavanie plôch s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie.

Ani v jednom návrhu územnoplánovacej dokumentácie predloženej v roku 2010 neboli vyčlenené plochy s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie.

<u>Regionálny prioritný cieľ IV.</u>

Cieľ: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok, ako aj prácu v nebezpečnom prostredí v období tehotenstva, detstva a dospievania.
Zameranie sa na zníženie výskytu zhubnej a nezhubnej rakoviny kože v neskoršom veku a zároveň aj ostatných foriem rakoviny s pôvodom v detstve (CEHAPE, WHO).

1./ Zdravotno-výchovnú činnosť zamerať aj na šírenie informácií o škodlivých účinkoch hluku a UV žiarenia, najmä so zameraním sa na mladú generáciu.

V roku 2010 bol vypracovaný zdravotno - výchovný materiál – leták o škodlivých účinkoch UV žiarenia na detskú populáciu, ktorý bol pracovníkmi odd. HŽPaZ distribuovaný na kúpaliská.

2/ Poskytovať odborné poradenstvo fyzickým osobám - podnikateľom, právnickým osobám a samosprávam pri riešení problematík súvisiacich s hlukom vo vonkajšom prostredí

Problematika hluku je sledovaná najmä pri posudzovaní zámerov či projektov, kedy v opodstatnených prípadoch orgán verejného zdravotníctva požaduje predloženie výsledkov objektivizácie hluku vo vonkajšom prostredí, prípadne predloženie hlukovej štúdie, realizovanej oprávnenou firmou.
Ďalšie informácie o vplyve hluku na zdravie sú poskytované najmä pri výkone ŠZD**,** ako aj pri individuálnych konzultáciách s projektantmi alebo samotnými prevádzkovateľmi.

Ľudský biomonitoring

Cieľ: Zvýšenie kvality zdravia a životných podmienok obyvateľov znížením celkového znečistenia ovzdušia, vody, pôdy aj minimalizáciou tých znečisťujúcich látok, ktoré preukázateľne významne ovplyvňujú zdravie populácie.
Zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o reálnych rizikách zo znečistenia ovzdušia, vody, pôdy a možnej celkovej, lokálnej aj individuálnej ochrane.

1./ Aktualizovať prehľad hlavných zdrojov znečistenia životného prostredia v okrese, identifikovať zdravotné riziká pochádzajúce zo znečisteného prostredia.

Možnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia na území okresu Rožňava boli v roku 2010 prevádzky: lom a závod Vápenka Slavec Carmeuse Slovakia, s.r.o., Slavec, výroba papiera a papierenských výrobkov v SHP Slavošovce a.s. a UFT Galvanik Slovakia s.r.o. Rožňava.

K znečisteniu pôdy, podzemných i povrchových vôd v nemalej miere prispieva i skutočnosť, že podstatná časť obcí v okrese Rožňava nemá vybudovanú kanalizáciu. Odpadové vody sú odvádzané do žúmp, niektoré sú vypúšťané priamo do horninového podložia, príp. miestnych vodných tokov, čo predstavuje riziko ovplyvnenia kvality predovšetkým individuálnych zdrojov pitnej vody – studní.

V okrese Rožňava nemá verejný vodovod vybudovaných 11 obcí. V dvoch obciach – Pašková a Slavec je naďalej verejný vodovod zakonzervovaný, nakoľko nebol napojený žiadny odberateľ. V týchto obciach je na pitné účely voda využívaná z vlastných studní, ktorá je neznámej kvality a predstavuje potenciálne riziko vzniku a šírenia prenosných ochorení a iných hromadne sa vyskytujúcich ochorení a porúch zdravia.

V roku 2010 bolo v okrese Rožňava postihnutých povodňami 14 obcí. Vo väčšine prípadov sa jednalo o vytlačenie spodných vôd, následkom čoho boli zaplavené pivnice, studne a záhrady. K vyliatiu vodných tokov z korýt s následným zaplavením pivničných priestorov došlo v obciach Bretka, Gemerská Panica, Slavec-Vidová a Plešivec..

V obciach postihnutých povodňami, kde došlo k narušeniu kvality pitnej vody v dôsledku povodní, bola pitná voda dovážaná cisternami VVS a.s.Košice, Závod Rožňava. Zhoršenie zdravotného stavu obyvateľov v dôsledku povodní nebolo zistené.

K znehodnocovaniu životného prostredia prašnosťou a hlukom z dopravy dochádza predovšetkým v obytnej zóne situovanej pozdĺž hlavných dopravných komunikácií. Nakoľko RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je technicky vybavený na objektivizáciu znečisťujúcich látok v ovzduší a samotné obce z finančných dôvodov nedisponujú takýmito údajmi, nie sú k dispozícii podklady pre posúdenie miery rizika poškodenia zdravia obyvateľstva vplyvom týchto faktorov.

Jedným zo zdrojov znečisťovania životného prostredia sú aj nelegálne skládky odpadov. V tejto súvislosti oddelenie HŽPaZ riešilo v r. 2010 podnet - uloženie hnoja v ochrannom pásme vodárenského zdroja pitnej vody v lokalite Slavec. V spolupráci s ObÚ ŽP Rožňava sme riešili 3 podnety týkajúce sa znečisťovania životného prostredia.

2./ Dôsledne sledovať problematiku ochrany zdravia v rámci územného plánovania z hľadiska uplatňovania zdravotno-hygienických požiadaviek v procese posudzovania územnoplánovacej dokumentácie investičných celkov, alebo ich častí na území okresu, ako aj v procese posudzovania návrhov na územné konanie stavieb.

a - v oblasti ochrany voľného ovzdušia

Oblasť ochrany voľného ovzdušia je sledovaná priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania, návrhov na uvedenie stavieb, príp. ich častí, do užívania, ako aj pri vydávaní stanovísk k predloženým projektom pre stavebné konanie resp. stavebné povolenie pre rekonštrukciu jestvujúcich stavieb. V rámci posudzovania projektovej dokumentácie je požadované predloženie hodnotenia vplyvov navrhovanej stavby, resp. činnosti, na životné prostredie, vrátane ovzdušia. U prevádzok, ktoré sú veľkými zdrojmi znečisťovania ovzdušia, vyžadujeme expertízne posudky akreditovaných firiem, resp. odborníkov v predmetnej oblasti. To isté platí v prípadoch posudzovania nových investičných zámerov. V uplynulom roku boli posudzované 2 návrhy zmien a doplnkov k ÚPN a 1 návrh PD na územné konanie stavby „Doplnková výroba a ubytovanie“ v k.ú. obce Stratená.

b - v oblasti zásobovania pitnou vodou

V roku 2010 boli vydané 3 súhlasné záväzné stanoviská k územnému konaniu stavieb - „Rozšírenie vodovodu“ v obci Rudná, „Rozšírenie verejného vodovodu – rómska osada“ v obci Krásnohorské Podhradie a „Rozšírenie vodovodu a kanalizácie“ v obci Brzotín. .

c - v oblasti ochrany ovzdušia uzavretých priestorov

RÚVZ Rožňava nie je prístrojovo vybavený na objektivizáciu možného výskytu škodlivín v ovzduší. Cielené vyšetrenia ovzdušia neboli realizované, nakoľko nebolo hlásené žiadne ochorenie v príčinnej súvislosti medzi vznikom ochorenia a prípadným dlhodobým pobytom v nevhodných priestoroch budov.

d - v oblasti vytvárania zdravých životných podmienok ľudí v obytnom prostredí, t.j. sídliská, obytné domy, ubytovne, objekty občianskej vybavenosti, verejné priestranstvá, oddychové priestory a pod.

V zmysle platnej legislatívy na úseku verejného zdravotníctva v tejto oblasti boli uplatnené hygienické požiadavky v rámci posudzovania územnoplánovacej dokumentácie (ďalej len „ÚPD“). V roku 2010 bolo vydané 1 záväzné stanovisko k ÚPN, boli posudzované 3 návrhy zmien a doplnkov k ÚPN a 42 návrhov na územné konanie stavieb. V roku 2010 bolo vydané tunajším orgánom verejného zdravotníctva 1 nesúhlasné záväzné stanovisko k predloženému návrhu na územné konanie stavby „Súbor rodinných domov Nižná Maša – Betliar“ v k.ú. obce Betliar.

e - v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami elmg. žiarenia.

Z tohto hladiska, v súvislosti s expozíciou elmg. žiareniu v životnom prostredí, bolo v rámci územného konania súhlasne posúdených 6 návrhov na umiestnenie zdrojov elmg. žiarenia.

f - v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami hluku

Problematika hluku je sledovaná najmä pri posudzovaní zámerov či projektov, kedy v opodstatnených prípadoch orgán verejného zdravotníctva požaduje predloženie výsledkov objektivizácie hluku vo vonkajšom prostredí, prípadne predloženie hlukovej štúdie, realizovanej oprávnenou firmou.

Z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami hluku bol posudzovaný 1 predložený návrh k územnoplánovacej dokumentácie a boli vydané 3 záväzné stanoviská k ÚPN – Zmeny a doplnky. V roku 2010 bolo vydané záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby „Doplnková výroba a ubytovanie“ v k.ú. Stratená.

g - v oblasti vytvárania možností realizácie pohybovej aktivity

V roku 2010 v rámci územného konania na odd. HŽPaZ nebolo predložené žiadne podanie týkajúce sa vytvárania možností na realizáciu pohybovej aktivity.

h - v oblasti vytvárania zdravých životných podmienok pre rekreačnú činnosť

V uplynulom roku boli vydané 4 záväzné stanoviská k územnému konaniu – 2 x k zriadeniu penziónu, 2 x k zariadeniam agroturistiky.

i - v oblasti pohrebníctva

V tejto oblasi v rámci územného konania boli vydané 2 súhlasné záväzné stanoviská: 1 pre stavbu „Prístrešok“ k Domu smútku v obci Meliata a 1 pre stavbu „Prístavba k Domu smútku“ v obci Kobeliarovo.

j - v oblasti osobných služieb

V oblasti osobných služieb nebola predložená v rámci územného konania na posúdenie ani jedna projektová dokumentácia.

Styk s verejnosťou a miestnymi organizáciami

Cieľ: Sústavne zvyšovať verejné povedomie s cieľom aktívneho postoja verejnosti k environmentálnym problémom v záujme znižovania negatívnych dopadov životného prostredia na zdravie ľudí.

V roku 2010 bol v médiách uverejnený článok s názvom „22. Marec – Svetový deň vody“, článok „5. Jún – Svetový deň životného prostredia“ a materiál o základných hygienických požiadavkách na ochranu zdravia po záplavách. Uvedené články boli zverejnené na infotexte mestskej televízie, v denníku Korzár, na webových stránkach obcí okresu Rožňava, ZŠ a SŠ a webovej stránke RÚVZ so sídlom v Rožňave. Na webovej stránke úradu je zverejnený článok o zdravotných rizikách z používania solárií.

1./ Podľa požiadaviek zabezpečiť práva občana na slobodný prístup k informáciám v zmysle zákona NR SR č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

V roku 2010 bola podaná a v zákonnej lehote vybavená 1 písomná žiadosť o poskytnutie informácií a údajov.

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)

Cieľ: Zavedenie informačného systému v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej a regionálnej úrovni.

1./ Zabezpečiť zber údajov o stave indikátorov životného prostredia a zdravia na úrovni regiónu podľa pokynov ÚVZ SR.

V priebehu r. 2010 neboli gestorom projektu stanovené nové úlohy pre náš úrad. Oddelenie HŽPaZ zabezpečuje kontinuálnu činnosť informačných systémov „Monitoring pitnej vody“ a „Monitoring vody na kúpanie“. Aktuálne informácie zverejňuje aj na webovej stránke RÚVZ.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Cieľ: Sledovanie a hodnotenie kvality vody na kúpanie v rekreačných lokalitách z hľadiska ochrany zdravia ľudí.
Aktualizácia a doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES.

1./ Sledovať a hodnotiť kvalitu vody rekreačných lokalít okresu, ich vybavenosť a prevádzku z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou.

V okrese Rožňava evidujeme 5 umelých kúpalísk, ktoré boli v kúpacej sezóne 2010 rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva uvedené do prevádzky.
V týchto zariadeniach bolo realizovaných 6 ohliadok, v jednom prípade opakovane, nakoľko jedno kúpalisko ešte nebolo pripravené k prevádzke na LTS 2010. V rámci ŠZD bolo vykonaných 20 kontrol, z čoho menšie nedostatky, prevažne prevádzkového charakteru, boli odstraňované priebežne.

V uplynulej sezóne bolo odobratých celkovo 26 vzoriek vody na kúpanie: v rámci ŠZD – 14 vzoriek a 12 vzoriek bolo predložených prevádzkovateľmi jednotlivých kúpalísk. Nesúlad s medznými hodnotami uvedenými vo Vyhláške MZ SR č. 72/2008 Z.z. bol vykázaný v 5 prípadoch u vzoriek odobratých v rámci ŠZD a v 2 prípadoch u vzoriek odobratých v rámci prevádzkovej kontroly kvality vody na kúpanie.

Na základe písomných oznámení prevádzkovateľov kúpalísk v okrese Rožňava bola LTS na 4 kúpaliskách ukončená k 31.08.2010. V jednom prípade bola prevádzka kúpaliska prerušená z dôvodu nepriaznivého počasia – silný vietor s krupobitím, čo spôsobilo porušenie oplotenia a zničenie kabíniek na prezliekanie. Následne prevádzkovateľ ukončil prevádzku kúpaliska.

V okrese evidujeme 2 kryté bazény s celoročnou prevádzkou – Domica, Hrádok. V prvom polroku 2010 v marci bolo oznámené dočasné pozastavenie prevádzky Domica komplex s.r.o. Domica, k.ú. Kečovo. V uvedených zariadeniach boli vykonané 3 kontroly. Prevádzkovateľ Domica komplex s.r.o. Domica predložil 6 protokolov vzoriek bazénových vôd. Prevádzkovateľ zariadenia Hrádok predložil 12 protokolov vzoriek bazénových vôd, z čoho 1 vzorka vody preukázala prítomnosť patogénneho mikroorganizmu Pseudomonas aeruginosa. Z uvedeného dôvodu bolo prevádzkovateľovi rozhodnutím nariadené opatrenie zakazujúce používanie vody na kúpanie do doby zabezpečenia jej vyhovujúcej kvality. Opatrenie bolo realizované a po predložení protokolu, dokladujúceho vyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie, bol bazén znovu spustený do prevádzky.

V rámci ŠZD boli pracovníkmi RÚVZ odobraté v Domica komplex s.r.o. Domica 3 vzorky, z čoho v 2 vzorkách bol zistený zápach, nadlimitná hodnota voľného chlóru a viazaného chlóru. V zariadení Hrádok boli odobraté 2 vzorky bazénovej vody, z čoho v jednej vzorke bolo zistené mierne zvýšenie hodnoty voľného chlóru.

2./ Aktualizovať a doplniť informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie.

Informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie bol priebežne doplňovaný a týždenne aktualizovaný počas LTS.

3./ Na začiatku LTS spracovať správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS.

Úloha bola splnená. Na začiatku LTS bola spracovaná správa o pripravenosti umelých kúpalísk na LTS.

4./ Počas LTS v týždňových intervaloch /vždy pred víkendom/ aktualizovať stav kúpalísk za uplynulý týždeň

Plnenie úlohy prebiehalo pravidelnou týždennou aktualizáciou údajov o výsledkoch analýz vzoriek vôd na kúpanie a výsledkoch ŠZD na kúpaliskách v LTS 2010 v termíne od 15.6.2010 do 15.9.2010 prostredníctvom programu informačného systému o kúpaliskách a kvalite vôd na kúpanie.

5./ Po ukončení LTS spracovať hodnotiacu správu o sledovaní hygienickej situácie na prírodných a umelých kúpaliskách

Úloha bola splnená, vyhodnotenie LTS v okrese Rožňava v roku 2010 bolo zaslané v požadovanom termíne.

6./ Zabezpečiť informovanosť verejnosti o kvalite vody na kúpanie a prevádzke rekreačných lokalít v okrese počas LTS 2010 v zmysle pokynov ÚVZ SR.

Úloha bola realizovaná priebežne počas LTS 2010.

1.5. Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Cieľ: Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade s požiadavkami platných predpisov v oblasti pitnej vody. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstraňovanie zistených nedostatkov.
V súvislosti s plnením reportingových povinností Slovenska voči EK v oblasti pitnej vody je ďalším cieľom zabezpečenie dostatočného množstva údajov o jej kvalite podľa európskych požiadaviek.

1./ Zabezpečiť monitorovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade s platnou legislatívou, usmerňovať výkon ŠZD nad pitnou vodou v okrese a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Vyhodnotenie monitoringu je uvedené pri vyhodnotení plnenia úlohy č. 1 regionálny prioritný cieľ č. I. APPZ.

2./ Informácie o kvalite vody z verejných vodovodov spracovávať v novom Informačnom systéme o pitnej vode. Spätne zadať údaje z monitoringu za roky 2008 a 2009 do Informačného systému o pitnej vode.

Úloha bola realizovaná priebežne počas celého roka 2010.

3./ Poskytovať informácie verejnosti o výsledkoch systematického sledovania kvality pitnej vody na internetovej stránke úradu.

Úloha bola plnená prostredníctvom www. stránky úradu pravidelnou týždennou aktualizáciou údajov o výsledkoch analýz vzoriek pitných vôd.

RÚVZ : Rožňava
Okres: Rožňava
Tab.č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu

rok 2010

P.č.	Názov vodovodu	Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho závadných		Závadnosť vzoriek					
					Počet	%	Fyz.-chem.		Mikrobiol.		Biolog.	
			PM	KM			abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Rožňavský skupinový vodovod	Rožňava	1	9	6	60,0	5	50,0	1	10,0	-	-
		Betliar	1	3	3	75,0	3	75,0	1	25,0	-	-
		Gem.Poloma	1	3	2	50,0	2	50,0	1	25,0	-	-
		Brzotín - Bak	-	1	1	100,0	1	100,0	1	100,0	-	-
		Plešivec	1	2	2	66,7	2	66,7	-	-	-	-
		Čučma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Slavec /Kalcit/	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Ardovo	Ardovo	-	2	1	50,0	-	-	1	50,0	-	-
3.	Dedinky	Dedinky	1	2	2	66,7	1	33,3	1	33,3	-	-
4.	- Dobš.Maša	- Dobš.Maša	1	2	2	66,7	2	66,7	1	33,3	-	-
5.	Skupin. vodovod Dlhá Ves	Dlhá Ves	1	2	1	33,3	1	33,3	-	-	-	-
	- Kečovo	Kečovo	-	2	1	50,0	-	-	1	50,0	-	-
		Domica	1	2	2	66,7	1	33,3	1	33,3	-	-
6.	Dobšiná	Dobšiná	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Gemer. Hôrka	Gem. Hôrka	1	2	1	33,3	1	33,3	-	-	-	-
8.	S.v. Gem.Panica	Gem. Panica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Bretka	Bretka	-	2	2	100,0	2	100,0	1	50,0	-	-
9.	Hrhov	Hrhov	1	2	3	100,0	2	66,67	1	33,3	-	-
10.	Jablonov n/Turň.	Jablonov n/T	1	2	2	66,7	2	66,7	-	-	-	-
11.	S.v. Koceľovce	Koceľovce	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	- Roštár	Roštár	1	2	1	33,3	1	33,3	1	33,3	-	-
12.	Krh. Podhradie	Krh.Podhr.	-	4	4	100,0	4	100,0	-	-	1	25,0
13.	Lipovník	Lipovník	-	2	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-
14.	Nižná Slaná-obec	Niž.Slaná– o.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	-závod	- z.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Pača	Pača	1	4	4	80,0	4	80,0	2	40,0	-	-
17.	Rejdová	Rejdová	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Rozložná	Rozložná	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Silica	Silica	-	2	2	100	2	100	2	100	-	-
20.	Slavošovce	Slavošovce	1	6	2	28,6	1	14,3	1	14,3	-	-
21.	Stratená	Stratená	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Štítnik	Štítnik	1	4	3	60,0	1	20,0	2	40,0	-	-
23.	Vlachovo	Vlachovo	-	2	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-
24.	Vyšná Slaná	Vyšná Slaná	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu:			16	80	49	50,0	40	40,6	19	18,75	1	1,0

S.v. – skupinový vodovod
PM - preverovací monitoring
KM - kontrolný monitoring

RÚVZ : Rožňava Okres: Rožňava

Tab.č. 1.3: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov ŠZD

rok 2010

P.č.	Názov vodovodu	Obec	Celk. počet vyšetr. vzoriek	Z toho závadných		Závadnosť vzoriek					
				počet	%	Fyz.chem.		Mikrob.		Biolog.	
						abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Rožnavský skupinový vodovod	Rožňava	19	13	68,4	12	61,1	3	11,1	2	11,1
		Betliar	6	5	83,3	5	83,3	2	33,3	-	-
		Čučma	2	-	-	-	-	-	-	-	-
		Gem. Poloma	4	2	50,0	2	50,0	1	25,0	-	-
		Brzotín - Bak	2	2	100,0	1	50	2	100,0	-	-
		Plešivec	3	2	66,7	2	66,7	-	-	-	-
		Slavec /Kalcit/	2	2	100,0	1	50,0	1	50,0	-	-
2.	Ardovo	Ardovo	4	1	25,0	-	-	1	25,0	-	-
3.	Bohúňovo	Bohúňovo	1	1	100,0	1	100,0	-	-	-	-
4.	Bôrka	Bôrka	1	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Brdárka	Brdárka	1	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Čierna Lehota	Čierna Lehota	1	1	100,0	1	100,0	-	-	1	100,0
7.	Dedinky	Dedinky	3	2	66,7	1	33,3	1	33,3	-	-
8.	Ded.-Dob..Maša	Ded.-Dob..Maša	7	4	57,1	3	28,6	2	28,6	-	-
9.	Sk.v. Dlhá Ves - Kečovo	Dlhá Ves	3	1	33,3	1	33,3	-	-	-	-
		Kečovo	4	1	25,0	-	-	1	25,0	-	-
		Domica	4	3	75,0	1	25,0	2	50,0	-	-
10.	Dobšiná	Dobšiná	3	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Gemer. Hôrka	Gemer. Hôrka	4	1	25,0	1	25,0	-	-	-	-
12.	Sk.v.Gem. Panica - Bretka	Gemer. Panica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Bretka	2	2	100,0	2	100,0	1	50,0	-	-
13.	Gočaltovo	Gočaltovo	1	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Gočovo	Gočovo	1	1	100,0	1	100,0	-	-	-	-
15.	Hanková	Hanková	1	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Henckovce	Henckovce	1	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Honce	Honce	1	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Hrhov	Hrhov	3	3	100,0	2	66,7	1	33,3	-	-
19.	Hrušov	Hrušov	1	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Jablonov n/Tur.	Jablonov n/Turň.	3	2	66,7	2	66,7	-	-	-	-
21.	Kobeliarovo	Kobeliarovo	1	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Sk.v. Koceľovce - Roštár	Koceľovce	2	-	-	-	-	-	-	-	-
		Roštár	5	1	20,0	1	20,0	1	20,0	-	-
23.	Krh. Dlhá Lúka	Krh .Dlhá Lúka	1	1	100,0	1	100,0	-	-	-	-
24.	Krh. Podhradie	Krh. Podhradie	9	6	66,7	4	44,4	2	22,2	1	11,1
		- rom.osada	5	3	60,0	1	20,0	2	40,0	-	-
25.	Kunová Teplica	Kunová Teplica	1	1	100,0	1	100,0	1	100,0	-	-
26.	Lipovník	Lipovník	2	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-
27.	Lúčka	Lúčka	1	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Markuška	Markuška	1	-	-	-	-	-	-	-	-
29.	Nižn. Slaná-obec	Nižn.Slaná - obec	2	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Nižn.Slaná-závod	Nižn.Slaná-závod	2	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Ochtiná	Ochtiná	1	-	-	-	-	-	-	-	-

pokračovanie tab. č. 1.3. rok 2010

P.č.	Názov vodovodu	Obec	Celk. počet vyšetr. vzoriek	Z toho závadných		Závadnosť vzoriek					
				počet	%	Fyz.chem.		Mikrob.		Biolog.	
						abs.	%	abs.	%	abs.	%
32.	Pača	Pača	9	7	77,8	4	44,4	5	55,5	-	-
33.	Pašková	Pašková	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Petrovo	Petrovo	1	-	-	-	-	-	-	-	-
35.	Rejdová	Rejdová	2	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Rozložná	Rozložná	2	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Rudná	Rudná	1	-	-	-	-	-	-	-	-
38.	Silica	Silica	6	2	33,3	2	33,3	2	33,3	-	-
39.	Silická Brezová	Silická Brezová	3	3	100,0	-	-	3	100,0	-	-
40.	Silická Jablonica	Silická Jablonica	1	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Slavošovce	Slavošovce	9	4	44,4	3	33,3	1	11,1	-	-
42.	Stratená	Stratená	2	-	-	-	-	-	-	-	-
43.	Štítnik	Štítnik	8	3	37,5	1	12,5	2	25,0	-	-
44.	Vlachovo	Vlachovo	2	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-
45.	Vyšná Slaná	Vyšná Slaná	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu:			169	82	48,5	59	34,9	37	21,9	4	2,4

Sk.v. – skupinový vodovod
PM - preverovací monitoring
KM - kontrolný monitoring

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľ**:** Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- viesť evidenciu rizikových prác za okres Rožňava a poskytovať pre republikového gestora podklady k ASTR
- prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác a po vydaní rozhodnutí vyžadovať dôsledné plnenie nápravných opatrení na znižovanie expozície rizikovým faktorom. Prehodnotenie uvedených rozhodnutí realizovať v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z realizačných výstupov úlohy

Komentár:

Poznámka: Vyhláška Štatistického úradu SR č. 306/2007 Z. z., ktorou sa vydáva Štatistická klasifikácia ekonomických činností - ŠKEČ je zohľadnená vo výstupných tab. ASTR.

Priebežne je aktualizovaná databáza programu ASTR. Kópia aktuálnej databázy bola zaslaná na ÚVZ SR v mesiaci december.

Tab. č. 2.1.1.1 – Počet exponovaných pracovníkov

ROK	**POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV**					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2010	1134	87	1102	87	32	0

Tab. č. 2.1.1.2 - Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese podľa prevažujúcej činnosti v organizáciách

ODVETVIA EKONOMICKEJ ČINNOSTI		**POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV**			
		Celkom Rok 2009	**Ženy Rok 2009**	**Celkom Rok 2010**	**Ženy Rok 2010**
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	70	3	41	0
B	Ťažba a dobývanie	21	0	19	0
C	Priemyselná výroba	934	75	856	28
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	177	3	143	3
F	Stavebníctvo	49	0	13	0
G	Veľkoobchod, maloobchod, oprava mot. voz.a motocyklov	-	-	-	-
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	59	56	59	56
O	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	3	0	3	0
S p o l u		1313	137	1134	87

Tab. č. 2.1.1.3
Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese podľa druhu a kategórie rizikových faktorov (I. stupeň triedenia)

FAKTOR	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		**3.kategória**		**4.kategória**	
	Celkom	**Žien**	**Celkom**	**Žien**	**Celkom**	**Žien**
Prach	255	11	252	11	3	0
Hluk	983	35	955	35	28	0
Vibrácie	46	0	27	0	19	0
Chemické látky	9	5	9	5	0	0
Chem. karcinogény	5	5	5	5	0	0
Lasery	2	2	2	2	0	0
Biologické faktory	21	21	21	21	0	0
Alergény	12	10	12	10	0	0
Nešpecifické faktory	111	3	111	3	0	0

Trend počtu exponovaných rizikovým prácam : rok 2009– 2010

Tab. č. 2.1.1.4 - Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese podľa druhu rizikových faktorov

FAKTOR	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV							
	2009		**2010**		**Trend**			
					- +		- +	
	Celk.	**Žien**	**Celk.**	**Žien**	**Celk.**	**%**	**Žien**	**%**
Prach	323	42	255	11	- 68	- 21,1	- 31	- 73,8
Hluk	1124	51	983	35	- 141	- 12,5	- 16	- 31,4
Vibrácie	59	0	46	0	- 13	- 22,0	0	0
Chemické látky	17	8	9	5	- 8	- 47,1	- 3	- 37,5
Chem. karcinogény	5	5	5	5	0	0	0	0
Ionizujúce žiarenie	12	0	0	0	- 12	-100,0	0	0
Lasery	2	2	2	2	0	0	0	0
Biologické faktory	21	21	21	21	0	0	0	0
Alergény	12	10	12	10	0	0	0	0
Nešpecifické faktory	166	3	111	3	- 55	- 33,1	0	0

Tab. č. 2.1.1.5 Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v organizáciách okresu v roku 2010 podľa kategórie rizika

Organizácia	**Počet exp. pracovníkov**		**3.kategória**		**4.kategória**	
	Celkom	**Žien**	**Celkom**	**Žien**	**Celkom**	**Žien**
Alexander Máté , Silica	1	0	1	0	0	0
B-F-Z Súkromná pekáreň Rožňava	15	0	15	0	0	0
Badinotti Slovakia s.r.o. Bratislava	5	0	5	0	0	0
CARMEUSE SLOVAKIA s .r. o.Slavec	56	0	54	0	2	0
CMF Slovakia s. r. o. Brzotín	25	1	25	1	0	0
CWT METAL s. r. o. Brzotín	34	0	34	0	0	0
Dezider Mihok, Lipovník	1	0	0	0	1	0
DOMITRI s.r.o. Gem. Hôrka	3	0	3	0	0	0
DREVÁRSTAV s.r.o. Košice	3	0	3	0	0	0
DREVOREZ Dobšiná	9	0	9	0	0	0
DREVSTAV Dobšiná	8	0	8	0	0	0
Dušan Vašuta Pača	1	0	0	0	1	0
Eustream a.s. Bratislava	130	3	130	3	0	0
Fafrak & Fafrak v.s.o. Gem. Poloma	11	0	11	0	0	0
Firma Jozefína Dobšiná	12	0	12	0	0	0
Gubek, pek. a cukr. s.r.o. Rožňava	3	0	3	0	0	0
INŽINIERSKE STAVBY a.s. Košice	6	0	6	0	0	0
Ivan Šoltés Pača	1	0	0	0	1	0
J. Boršodi – stav. tes. práce, Krh. Dlhá Lúka	7	0	7	0	0	0
Ján Bendík Nižná Slaná	1	0	1	0	0	0

Ján Hronec Vlachovo	1	0	0	0	1	0
Ján Ivanko Bôrka	1	0	0	0	1	0
Ján Novotný ml. Nižná Slaná	1	0	1	0	0	0
Ján Novotný st. Nižná Slaná	1	0	1	0	0	0
Ján Teplický Vlachovo	1	0	0	0	1	0
Jaroslav Grančák Nižná Slaná	1	0	0	0	1	0
Kaiser s.r.o. Košice	13	0	13	0	0	0
KOVOSTROJ s. r. o. Dobšiná	54	0	54	0	0	0
Kristian Mihók, Lipovník	1	0	1	0	0	0
KXL s.r.o. Rožňava	5	0	5	0	0	0
Ladislav Dudrák Dobšiná	1	0	0	0	1	0
LIFA Lipták Fábián Rožňava	19	0	19	0	0	0
LUGA s. r.o. Poproč	7	0	7	0	0	0
LUNAB s.r.o. Dobšiná	4	0	4	0	0	0
Marek Šoltés Rožňava	1	0	0	0	1	0
Marian Duriček, Gem. Poloma	1	0	1	0	0	0
MASIV, Rožňava	5	0	5	0	0	0
Michal Almásy Rožňava	1	0	1	0	0	0
Milan Ruman Pača	1	0	1	0	0	0
Miroslav Fehér Dobšiná	1	0	1	0	0	0
Miroslav Krága Čierna Lehota	1	0	1	0	0	0
NOTES, a.s. Slavošovce 298	14	5	14	5	0	0
NsP sv. BARBORY Rožňava a.s. Rožňava	59	56	59	56	0	0
O.M.D. KOVO s. r. o. Rožňava	6	0	4	0	2	0
Ondrej Vido Vyšná Slaná	1	0	1	0	0	0
Oto Baláž Design PRO SYST Krh. Podhradie	1	0	1	0	0	0
PAPSERVIS s. r. o. Slavošovce	5	0	5	0	0	0
PD Rejdová	6	0	2	0	4	0
Pekáreň Čoltovo	2	0	2	0	0	0
Pekáreň Transpek Dobšiná	1	0	1	0	0	0
Peter Jurini MARC Krásnohorské Podhradie	7	2	7	2	0	0
Peter Wágner Dobšiná	1	0	1	0	0	0
Píla Veľká Maša Štítnik	8	0	8	0	0	0
PLYSPO, Rožňava	5	0	5	0	0	0
POLARIS s. r. o. Rožňava Baňa	13	0	13	0	0	0
POĽNONÁKUP Domica a.s. Plešivec	6	0	6	0	0	0
Polygrafia s. r.o. Slavošovce	3	0	3	0	0	0
PS Hronec Rožňava s.r.o.	7	3	7	3	0	0
PYROFAB, s.r.o., Brzotín	8	0	8	0	0	0
Rastislav Vilim Slavošovce	1	0	0	0	1	0
Robert Bendík Nižná Slaná	1	0	0	0	1	0
ROCHMEX s.r.o. Rožňava	2	0	2	0	0	0
SCA HYG. PROD. SLOVAKIA s.r.o. Gemerská Hôrka	196	1	196	1	0	0
SCA HYG. PROD .s.r.o. Gemerská	78	5	78	5		0

Hôrka						
SHP SLAVOŠOVCE, a. s. Slavošovce	112	11	112	11	0	0
SMZ Kunová Teplica s.r.o. K. Teplica	50	0	48	0	2	0
SPP preprava a.s. Nitra	2	0	2	0	0	0
Stanislav Pastorek Rožňava	1	0	1	0	0	0
Štefan Fábián Gemerská Poloma	1	0	0	0	1	0
Technické služby Rožňava	3	0	3	0	0	0
Tibor Forgáč Vlachovo	1	0	1	0	0	0
VERTIKAL-TOMAŠ LÁZAR, Rožňava	3	0	3	0	0	0
VERTIKAL-SOLID s.r.o. Rožňava	4	0	4	0	0	0
Vladimir Ďurán, Čierna Lehota	1	0	0	0	1	0
Vladimir Lipták, Gemerská Poloma	1	0	1	0	0	0
VSH a.s. Turňa nad Bodvou	13	0	6	0	7	0
VSK MINING s.r.o., Košice	19	0	17	0	2	0
Východoslov. energetika a. s. Košice	11	0	11	0	0	0
WTF s. r. o. Rožňava	28	0	28	0	0	0
SPOLU:	**1 134**	**87**	**1 102**	**87**	**32**	**0**

Ako z tabuliek vyplýva, vzhľadom na celkový vývoj rizikových prác v okrese Rožňava konštatujeme naďalej zostupný trend súvisiaci najmä so znižovaním stavu zamestnancov v dôsledku znižovania objemu výroby – ekonomická kríza, ako aj v dôsledku zvýšenia počtu zamestnancov vykonávajúcich prácu ako fyzické osoby – SZČO na tom istom pracovisku u bývalého zamestnávateľa.

V ŠKEČ A – poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov boli prehodnotené práce spojené s aplikáciou chemických prípravkov na ochranu rastlín. V ŠKEČ B - Ťažba nerastných surovín, ťažba a úprava rúd, ťažba a úprava nerudných surovín boli prehodnotené rizikové práce spojené s údržbou bane v SIDERIT s.r.o. Nižná Slaná. V ŠKEČ C – priemyselná výroba došlo k celkovému poklesu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v dôsledku prehodnotenia rizikových prác. V ŠKEČ D - dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu došlo v spoločnosti eustream a.s. pracovisko KS2 Jablonov nad Turňou k poklesu počtu zamestnancov. Uvedený dôvod bol príčinou poklesu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu aj v ŠKEČ F – stavebníctvo. Problematika ochrany zdravia pri práci u samostatne zárobkovo činných osôb je jedna z nosných problematík ovplyvňujúcich trend rizikových prác. V súčasnosti evidujeme 29 fyzických osôb podnikateľov v lesnom hospodárstve, kde boli vydané rozhodnutia o rizikovej práci.

Počet subjektov, u ktorých evidujeme vyhlásené rizikové práce: 79

Počet kontrol /ŠZD/ zameraných na kontroly posudkov rizika a prevádzkových poriadkov: 116

Počet opatrení nariadených v rámci kontrolnej činnosti: 59

Predmetom štátneho zdravotného dozoru sú naďalej cielené kontroly dokumentácie v oblasti hodnotenia zdravotných rizík a kategorizácie prác. Súčasťou kontrol je aj cielené prejednávanie zdravotno-hygienickej situácie v jednotlivých subjektoch a metodická podpora pri jej zefektívňovaní.

V súlade s požiadavkami Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o kritériách na zaraďovanie prác do kategórií z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v roku 2010 evidujeme:

- Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach v roku 2010 : 13
- Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach v roku 2010: 6

- Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci v roku 2010: 7
- Sankčné opatrenia / rizikové pracoviská /: 0
- Počet schválených prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou škodlivým faktorom pri práci v roku 2010: 62

Individuálne poradenstvo v ochrane zdravia pri práci bolo zabezpečené v rámci celoročnej činnosti ŠPCOPZP (špecializované poradenské centrum ochrany a podpory zdravia pri práci). v oblasti predchádzania chorobám z povolania, tvorbe zdravého pracovného prostredia a zdravých pracovných podmienok 308 klientom.

K problematike vykonávania pracovnej činnosti fyzických osôb – SZČO z hľadiska ochrany zdravia pri práci bola vypracovaná prednáška, ktorá bola prezentovaná na celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení PPLaT.

V roku 2010 bol realizovaný prieskum informovanosti zamestnancov v problematike pracovného prostredia a pracovných podmienok- viď. tab. č. 2.1.1.9. Prieskum konštatuje dobrú úroveň informovanosti. Asi 50% zamestnancov však uvádza, že nie sú oboznámení s hodnotením zdravotného rizika pri práci. Výsledky prieskumu boli vyhodnotené a prejednané so zamestnávateľmi.

Tab.č.2.1.1.6

Organizácia	**Počet vyplnených dotazníkov**	**Kontrolné listy**
SHP Slavošovce	61	Hluk
IS Košice obalovačka Čoltovo	15 10	Chemické faktory Hluk
SLSP pracovisko Rožňava	23	Psychická záťaž
EUSTREAM BA pracovisko Rožňava	46	Hluk
EUSTREAM BA pracovisko Jablonov nad Turňou	17	Hluk

Na základe požiadavky HO HHSR – PPLaT bol pripravený návrh novelizácie smernice pre hodnotenie rizika prašnosti na podzemných pracoviskách. Návrh bol prejednaný na poradnom zbore hlavného odborníka v mesiaci február.

Boli realizované 3 pracovné stretnutia so zodpovednými zamestnancami ÚPSVaR v Rožňave vo veci zabezpečenia pracovných podmienok pri zriaďovaní pracovísk pre osoby so zdravotným postihnutím.

- Počet vydaných stanovísk ku zriadeniu chráneného pracoviska: 6
- Počet vydaných rozhodnutí pre pracoviská, v rámci ktorých sa zriadilo aj chránené pracovisko: 14

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov.

Komentár:

Počet kontrol (ŠZD) v poľnohospodárskych zariadeniach: 18

V dvoch prípadoch boli preverené aj sklady a spôsob distribúcie prípravkov na ochranu rastlín. Kontrolná činnosť bola zameraná na aktualizáciu činnosti jednotlivých poľnohospodárskych subjektov a plnenie povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia vo vzťahu k práci. Z EU fondov je naďalej realizovaná modernizácia strojového parku nákupom novej mechanizácie. Boli vydané 3 nové rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky.

K problematike skladovania a aplikácie chemických prípravkov na ochranu rastlín predložilo podklady 31 subjektov.

Skladované množstvo chemických prípravkov na ochranu rastlín a prípravkov na DDD v kontrolovaných subjektoch: 243,64 kg, 11 290,42 l, 156 ks

Stále nedoriešeným problémom ostáva likvidácia nepoužitých chemických prípravkov na ochranu rastlín v PD Plešivec v likvidácii a časť v PD Gemerská Poloma. PD Silica a PD Gemerská Poloma (z časti) zlikvidovali neupotrebené chemické prípravky na ochranu rastlín prostredníctvom oprávnených firiem.

Aplikované množstvo chemických prípravkov na ochranu rastlín a prípravkov na DDD kontrolovanými subjektmi: 6 891,465 kg, 58 959,23 l, 1 349,31 ks.

Aplikácia sa vykonáva pozemným postrekom, vlastnými prostriedkami, alebo ako služba zabezpečovaná prostredníctvom iných subjektov.

Evidujeme 8 subjektov realizujúcich ekohospodárstvo.

Počet vydaných rozhodnutí na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami: 0

Počet odborných konzultácií pre problematiku ochrany zdravia pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi: 123

Počet havarijných situácií pri práci s jedovatými a veľmi jedovatými látkami: 0

Počet zasadaní komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s JL a VJL za účasti zástupcu RÚVZ v Rožňave: 2

Počet evidovaných hlásení výkonu DDD činnosti : 42 (z toho 23 písomným podaním, 19 osobným nahlásením a zaevidovaním)

Počet realizátorov DDD činnosti: 9.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

Komentár:

Činnosť pri zaobchádzaní s chemickými karcinogénmi (CH.K.):

- Počet organizácií v ktorých sa zaobchádza s CH.K.: 32
- Počet kontrol v rámci ŠZD: 28

Prehľad aktívne vykonanej depistáže používania, alebo procesu, kde vznikajú chemické karcinogény zaradené do skupiny :

1 - azbest - rekonštrukčné práce v stavebníctve
cytostatiká (zaradené) - NsP Rožňava
drevný prach (tvrdé drevo - buk, dub) - stolárske dielne, výroba nábytku a píly
radón - Siderit s.r.o. Nižná Slaná – podzemie, Jaskyňa Gombasek, Ochtinská aragonitová jaskyňa, Jaskyňa Domica
SiO2 - SMZ Kunová Teplica (zlievarenské piesky)

2 - výfukové plyny dieselových motorov - VSH – Baňa Gemerská Hôrka (podzemie), VSK MINING – Baňa Gemerská Poloma (podzemie)

Poznámka:
Súčasťou používania chemických karcinogénov a procesov, pri ktorých sa používajú sú aj zložky jednotlivých prípravkov (napr. agrochemikálie), ktoré sú klasifikované ako karcinogény.

Počet výrobní na spracovanie dreva: 59

Tab.č.2.1.3.1

Pracovisko /počet/	**Spracovanie**			
	Len tvrdé drevo	čiastočne tvrdé drevo	ojedinele tvrdé drevo	len mäkké drevo
59	3	12	19	25

V roku 2010 bola riešená skúšobná prevádzka firmy KOVOZINK s.r.o. Rožňava - Zinkovacia linka mokrým zinkovaním. Na základe zhodnotenia vstupných údajov je pravdepodobné, že v rámci výrobného procesu budú využívané aj prípravky s možným karcinogénnym účinkom. Ďalej bol vydaný súhlas Okresnému stavebnému bytovému družstvu v Rimavskej Sobote na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest v bytových domoch v správe spoločnosti SPRAVBYT ROŽŇAVA, s.r.o., Správe domov Gelnica, s.r.o. na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest – strešnej krytiny z budovy Základnej školy v obci Slavošovce a Jozefovi Hanákovi – A JE TO Spišská Nová Ves na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest – strešnej krytiny z budovy Koniarne v Dobšinej časť Maša, Lesy SR š.p. OZ Revúca.

Vzájomná informovanosť so stavebnými úradmi o prebiehajúcich rekonštrukčných prácach najmä v súvislosti s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest nie je na požadovanej úrovni. Stále nie je doriešená (ani legislatívne) problematika azbestu pri búracích prácach realizovaných fyzickými osobami.

Počet exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce (s karcinogénmi a mutagénmi):

Tab.č.2.1.3.2

organizácia	chem. karcinogén, prac. proces s rizikom chem. karcinogenity	Klasifikácia podľa NV SR č.356/2006Z.z.	počet exp. celkom / ženy	
NsP sv.BarboryRožňava	cytostatiká	1	5 / 5	

Poznámka: Zaradenie do kategórie dokázaných karcinogénov zohľadňuje skutočnosť, že oddelenie klinickej onkológie je centrálne pracovisko pre podávanie cytostatík a podáva sa ich tu široká paleta.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Komentár:

V rámci ŠZD bolo realizované hodnotenie psychickej záťaže pri práci v profesii bankový poradca na pracovisku SLSP a.s. v Rožňave, Plešivci, Štítniku a v Dobšinej. V predmetnej problematike bol predložený PZS MED POINT s.r.o. Senec posudok o riziku psychickej pracovnej záťaže so zaradením zamestnancov v profesii bankový poradca do 2. kat. rizika. V praxi konštatujeme významný vzostup psychickej záťaže pri práci najmä u profesií, ktoré nie sú evidované ako rizikové a v literárnych údajoch sú popisované u nich časté negatívne dopady na zdravie napr. profesia pedagóg, vychovávateľ, referenti na úradoch s priamym kontaktom s klientom, atď.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Komentár:

Aj napriek skutočnosti, že väčšina profesií vykonávajúca prácu so znakmi DNJZ nie je evidovaná ako riziková, poškodenia zdravia z titulu uvedeného faktoru tvoria viac ako 50 % všetkých priznaných chorôb z povolania. Problematika DNJZ je predmetom stálych odborných diskusií v rámci Regionálnych konzultačných dní chorôb z povolania (RKD) v Košiciach ako aj v rámci osobných jednaní s lekármi KPLaKT v Košiciach.

V roku 2010 bolo predmetom riešenia nadmerné zaťažovanie HK a chrbtice v súvislosti s dvíhaním bremien u zamestnancov SCA Hygiene Products Slovakia Gemerská Hôrka v profesii manipulant pri paletizácii hotových výrobkov. V rámci plnenia projektu „Zdravé pracoviská“ bol vypracovaný dotazník - Monitorovanie zdravotného stavu a pracovnej pohody zamestnancov, so zameraním na subjektívne ťažkosti spojené s výkonom práce a odozvy spojenej s návštevou lekára a prípadnej práceneschopnosti. Celkom bolo vyplnených 178 dotazníkov v SCA HP Slovakia G. Hôrka a 24 dotazníkov v SLSP a.s. BA pracovisko Rožňava.

Počet prešetrovaných prípadov z titulu položky 29 (DNJZ): 11
v profesiách obsluha čerpacej stanice a chemickej úpravne vody, vŕtač, šička, kŕmička, dojička, upratovačka, kuchárka, majster povrchových vrtov, pomocný robotník, baník – zámočník

Počet prešetrovaných prípadov z titulu iných položiek a položky 29 (DNJZ): 34

V rámci prešetrovania je realizovaná fotodokumentácia o základných pracovných polohách pri vykonávaní posudzovanej činnosti. Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z titulu DNJZ sú v zmysle pokynu zasielané na ÚVZ SR.

Vyhodnotenie meraní lokálnej svalovej záťaže u profesie pokladníčka v prevádzke LIDL Rožňava potvrdilo podlimitnú svalovú záťaž.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

Komentár:

Počet prešetrovaných prípadov ohrozenia CHzP z titulu poškodenia bedrovej chrbtice: 0

Ako súčasť zdravotných problémov bolo hodnotené zaťaženie chrbtice v prípade profesií šička, pomocný lamač, lamač, zámočník – zvárač, banský údržbár a úpravárenský robotník
Počet aktívnych účastí na RKD v Košiciach : 10

V rámci tematického kurzu a kurzu špecializačného štúdia - Posudzovanie fyzickej záťaže v pracovnom lekárstve, organizovaného SZU v Bratislave, bola prezentovaná prednáška Roda: Fyzická záťaž – uplatňovanie vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. v praxi

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Cieľ: Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne)

Komentár:

Problematika bola súčasťou cielenej kontrolnej činnosti v rámci ŠZD v 13 prípadoch. Konštatujeme, že režim práce a odpočinku v súvislosti s prácou so zobrazovacími jednotkami, nie je zamestnávateľmi dostatočne zavedený do praxe.

V roku 2010 bola vykonaná komplexná previerka pracovísk SLSP a.s v Rožňave, Plešivci, Dobšinej a Štítniku. Bolo vyplnených a spracovaných 25 dotazníkov s problematikou aplikácie ergonomických zásad pri práci so zobrazovacími jednotkami, 25 dotazníkov s problematikou zrakových ťažkostí pri práci a po ukončení práce. Výsledky boli prezentované kontrolovanému subjektu v rámci prejednávania zistených nedostatkov. Výsledkom realizácie opatrení bolo vykonanie objektivizácie osvetlenia vnútorných priestorov jednotlivých pracovísk a úprava rozloženia a intenzity osvetľovacích telies. Následne boli posúdené pracoviská so zobrazovacími jednotkami a bol predložený posudok rizika senzorickej záťaže. Vzhľadom na výsledky analýzy zrakových ťažkostí a negatívnych subjektívnych pocitov počas práce a po pracovnom čase bolo odporučené zabezpečiť v prípadoch, keď práca so zobrazovacími jednotkami presahuje 4 hod. za zmenu, povinné komplexné oftalmologické vyšetrenie, vyšetrenie pohybového aparátu ako aj nervového systému.

Tabuľka č. 2.2.1

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č. 276/2006 Z. z.)	**P o č e t**
Previerka (ukončená záznamom)	13
Kontrolné listy	25
Opatrenia na odstránenie nedostatkov	3
Sankčné opatrenia*	0

Poznámka: nedostatky boli podchytené zápisnične a opatrenia na ich odstránenie boli realizované v stanovených termínoch.

Opatrenia boli zamerané na:
- vypracovanie materiálu o posúdení zdravotných rizík pri práci so zobrazovacími jednotkami z hľadiska záťaže zraku, podpornopohybovej sústavy a psychického zaťaženia,
- zabezpečenia posúdenia vhodnosti režimu práce z hľadiska vplyvu na zrakový orgán pri používaní zobrazovacích jednotiek pri práci vzhľadom na mieru zaťaženia vyplývajúcu z vykonávanej pracovnej činnosti jednotlivých profesií,
- prehodnotenia usporiadania pracovísk so zobrazovacími jednotkami v súlade s minimálnymi ergonomickými požiadavkami na pracovisko so zobrazovacími jednotkami so zameraním na prispôsobenie pracoviska so zobrazovacími jednotkami zamestnancovi,
- zabezpečenia informovanosti zamestnancov o zdravotných rizikách, spojených s prácou so zobrazovacími jednotkami,
- realizácie systému zvýšeného zdravotného dohľadu so zameraním na podpornopohybovú sústavu a zrakový orgán.

2.3. Zdravé pracoviská

Cieľ: Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

Komentár:

1./ V prvom polroku boli vedeniu závodu Gemtex a.s. Rožňava prezentované výsledky riešenia časti projektu Zdravé pracoviská - „Pracovné prostredie a pracovné podmienky“. V dôsledku personálneho pohybu z dôvodu obmedzenia výrobných kapacít boli ďalšie aktivity na základe požiadavky zamestnávateľa odložené na rok 2011.

2./ V prvom polroku bol plánovaný začiatok kontrolného hodnotenia účinnosti intervenčných aktivít v závode SCA HP SLOVAKIA s.r.o. Gemerská Hôrka a realizácia opakovaných vyšetrení ukazovateľov životného štýlu a životného a pracovného prostredia pre hodnotenie časti projektu „Životný štýl“ a „Pracovné prostredie a pracovné podmienky“. Bol vypracovaný návrh projektu (viď. www.ruvzrv.sk /home/ zdravé pracoviská). Projekt bol prezentovaný novému vedeniu závodu v rámci zasadania manažmentu. Realizácia plnenia projektu bola presunutá na základe požiadavky zamestnávateľa na druhý polrok z dôvodu prebiehajúceho riešenia projektu OSCAR pre optimalizáciu výroby v závode.

Bol vypracovaný informačný materiál pre zamestnancov obsahujúci schému návrhu projektu a informácie o jeho význame pre zamestnávateľa a zamestnanca z hľadiska tvorby zdravých pracovných podmienok. Súčasťou tohto materiálu boli aj zdravotno - výchovné prílohy, zamerané na vzťah životného štýlu a vzniku kardiovaskulárnych ochorení ako aj na význam mimopracovnej pohybovej aktivity. Informačný materiál bol zamestnancom prístupný od mesiaca jún na závodnom intranete. Bol vypracovaný leták o pripravovanom projekte, ktorý bol sprístupnený na oznamovacích tabuliach na jednotlivých výrobných úsekoch.

V súvislosti s možnosťou rozšírenia preventívnych aktivít v závode bolo vyvolané jednanie so zdravotnou poisťovňou UNION. Iné ciele zdravotnej poisťovne v rámci preventívnych aktivít však neumožnili spoluprácu v tejto oblasti.

V mesiaci september bola zahájená prvá časť projektu „ Životný štýl“. Po spoločnej dohode závod zabezpečil finančnú podporu projektu zakúpením vyšetrovacích prúžkov a iného zdravotníckeho materiálu, potrebného k realizácii časti projektu. V rámci vyšetrenia behaviorálnych ukazovateľov bola vyplnená osobná karta klienta ako aj dotazník „Monitorovanie zdravotného stavu a pracovnej pohody zamestnancov“ vypracovaný odd. PPLaT RÚVZ so sídlom v Rožňave. V druhom polroku 2010 bolo realizované vyšetrenie 178 respondentov z toho 97 mužov a 81 žien. Cieľom projektu je vyšetrenie cca 300 a viac zamestnancov vo všetkých profesijných skupinách.

V mesiacoch október a december boli uskutočnené jednania s vedením závodu o možnostiach začlenenia projektu do medzinárodného projektu spoločností SCA s cieľom možnej koordinácie preventívnych aktivít v oblasti životného štýlu, pracovných podmienok a zdravia.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok.

Cieľ: Presadzovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok.

Komentár:

V prvom polroku bola venovaná pozornosť novému zákonu č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vymedzil kompetencie úradov verejného zdravotníctva v kontrole a dohľade nad dodržiavaním jeho ustanovení. Predmetom pozornosti boli aj nariadenia EP

a Rady ES č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry a nariadenie EP a Rady ES č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (CLP) o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia ES č.1907/2006. Uskutočnil sa pracovný seminár v B. Bystrici, kde boli pracovníci oboznámení s činnosťou kontrolných orgánov nad chemickou legislatívou v SR a s programom EÚ na zjednotenie výkonu kontroly v členských štátoch EÚ – projekt REACH-EN-FORCE-1. V rámci druhej etapy projektu boli realizované cielené kontroly výrobcov, dovozcov a následných užívateľov chemických látok v počte: 2. V rámci cielenej kontroly v Carmeuse Slovakia s.r.o. Slavec a SHP a.s. Slavošovce bol vyplnený dotazník projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 2009 s cieľom zhodnotenia stavu registrácie, alebo predregistrácie zavedených látok a úrovne vypracovaných kariet bezpečnostných údajov. Správa o vykonaných kontrolách bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v mesiaci október.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Bolo vyšetrených 80 mužov a žien so zameraním sa na stredne ťažkú prácu:

a) ženy - veková kategória 19 - 34 r. v počte 20
b) ženy - veková kategória 35 - 54 r. v počte 20
c) muži - veková kategória 19 - 34 r. v počte 20
d) muži - veková kategória 35 - 59 r. v počte 20

Každý klient obdržal:
3.1.1. návod na vyplnenie **1-dňového jedálneho lístka**, ktorý bol počítačovo spracovaný v programe Alimenta.

Výstup po spracovaní údajov poskytol údaj o energetickom príjme, príjme základných živín - tukov, sacharidov a bielkovín, vitamínov, minerálií, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl a tekutín, všetko v porovnaní s odporúčanými výživovými dávkami.

V roku 2010 sa monitoroval obsah kyseliny listovej v strave formou programu Alimenta.

I. časť - Dotazník o životospráve (A: spotreba potravín a pokrmov - stravovacie zvyklosti B: pohybová aktivita a životospráva)

Výstup vyplnené dotazníky poskytli informácie o stravovacích zvyklostiach, spotrebe pokrmov, pohybovej aktivite a vplyve stresu na organizmus.

II. časť - Klinicko - somatometrický dotazník

Výstup poskytol informácie o hmotnosti, výške, BMI, WHR, TKs a TKd,

III. časť - Biochemické vyšetrenie - každému klientovi bola odobratá kapilárna krv na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu: celkový cholesterol, triacylglyceroly, HDL cholesterol, LDL cholesterol a glukóza. Vyšetrenie sa uskutočnilo na prístroji Reflotron.

Výsledky:

Dotazník o životospráve

- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov:** 95 % žien uviedlo, že používajú bežnú stravu, 55 % uviedlo, že sa stravuje 3 krát denne, 70 % menej často konzumuje bravčové mäso, 55 % menej často konzumuje hydinu, 55 % konzumuje menej často živočíšne tuky, viac ako 30 % uviedlo, že menej často konzumuje mlieko, vôbec nekonzumuje mlieko 65 %, 60 % konzumuje menej často kyslo mliečne nápoje, 40 % konzumuje menej často nízko tučné jogurty, 75 % konzumuje menej často strukoviny, pravidelne konzumuje zeleninu 55 %, ovocie 65 %, 50 % menej často konzumuje nealkoholické nápoje sladené, 60 % konzumuje pravidelne nesladené nealkoholické nápoje, 40 % nekonzumuje sóju, 50 % nekonzumuje špenát, 75 % menej často konzumuje morské ryby,
- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov:** 95 % žien uviedlo, že používajú bežnú stravu, 45 % uviedlo, že sa stravuje 3 krát denne, 75 % menej často konzumuje bravčové mäso, 65 % menej často konzumuje hydinu, 55 % konzumuje menej často živočíšne tuky, 65 % uviedlo, že vôbec nekonzumuje mlieko, 50 % menej často konzumuje mlieko, kyslo mliečne nápoje konzumuje menej často 50 %, nízko tučné jogurty nekonzumuje 50 %, 85 % konzumuje menej často strukoviny, pravidelne konzumuje 55 % zeleninu a 60 % ovocie, 60 % vôbec nekonzumuje nealkoholické nápoje sladené, 60 % konzumuje pravidelne nesladené nealkoholické nápoje, 50 % nekonzumuje sóju, 45 % nekonzumuje špenát, 80 % menej často morské ryby,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov:** 100 % mužov uviedlo, že používajú bežnú stravu, 45 % uviedlo, že sa stravuje 4 krát denne, 40 % menej často konzumuje bravčové mäso, 55 % pravidelne konzumuje hydinu, 50 % menej často konzumuje živočíšne tuky, 35 % uviedlo, že menej často konzumuje mlieko, vôbec nekonzumuje mlieko 50 %, 40 % nekonzumuje kyslo mliečne nápoje, 45 % konzumuje menej často nízko tučné jogurty, 55 % konzumuje menej často strukoviny, pravidelne konzumuje zeleninu 35 %, ovocie 55 %, 65 % menej často konzumuje nealkoholické nápoje sladené, 55 % konzumuje pravidelne nesladené nealkoholické nápoje, 65 % nekonzumuje sóju, 65 % nekonzumuje špenát, 65 % menej často konzumuje morské ryby,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 35 - 59 rokov:** 100 % mužov uviedlo, že používajú bežnú stravu, 45 % uviedlo, že sa stravuje 3 krát denne, 65 % menej často konzumuje bravčové mäso, 85 % menej často konzumuje hydinu, 80 % menej často konzumuje živočíšne tuky, 45 % uviedlo, že menej často konzumuje mlieko, vôbec nekonzumuje mlieko 75 %, 55 % nekonzumuje kyslo mliečne nápoje, 65 % konzumuje menej často nízko tučné jogurty, 90 % konzumuje menej často strukoviny, pravidelne konzumuje zeleninu 35 %, ovocie 35 %, 40 % nekonzumuje nealkoholické nápoje sladené, 35 % konzumuje pravidelne nesladené nealkoholické nápoje, 90 % nekonzumuje sóju, 80 % nekonzumuje špenát, 80 % menej často konzumuje morské ryby.

Záver:

Z výsledkov vyplynulo, že vo všetkých vekových kategóriách naďalej pretrváva nižšia spotreba mlieka, kyslo mliečnych výrobkov a nízkotučných jogurtov. V priemere len polovica klientov menej často konzumuje uvedené potraviny. Rovnako nepriaznivá situácia pretrváva aj u sóje a špenátu - takmer 60 % klientov vôbec nekonzumuje sóju a špenát - a čiastočne u zeleniny. Len 40 % mužov pravidelne konzumuje zeleninu a ovocie.

Priaznivá je situácia v konzumácii bravčového mäsa, živočíšnych tukov, strukovín, nealkoholických nápojov sladených a morských rýb. Zeleninu a ovocie pravidelne konzumuje skoro 60 % žien. Takmer 77 % klientov uvádza, že konzumuje menej často strukoviny. Necelých 50 % nekonzumuje nealkoholické nápoje sladené.

Dotazník o pohybovej aktivite

- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov:** 20 % žien nemá žiadnu pohybovú aktivitu a len 20 % žien sa venuje 2 - 3 hodiny a 4 - 5 hodín do týždňa pohybu. Polovica uvádza, že ich životospráva je uspokojivá. 70 % uvádza, že nezmenili životosprávu a až 65 % uvádza, že sú niekedy vystavené vo zvýšenej miere stresovým faktorom,
- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov:** len 25 % žien sa pohybu venuje 2 - 3 hodiny do týždňa. Viac ako polovica hodnotí svoju životosprávu ako uspokojivú. 65 % uvádza, že svoju životosprávu v poslednom období nezmenili a 55 % uvádza, že sú niekedy stresované,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov:** 40 % mužov sa venuje telesnej aktivite 2 - 3 hodiny do týždňa, 20 % dokonca 6 a viac hodín do týždňa. 45 % uviedlo, že ich životospráva je dobrá a uspokojivá. 70 % nezmenilo svoju životosprávu a 45 % uvádza, že sú pravidelne a niekedy stresovaní,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 35 - 59 rokov:** rovnako ako u mladších mužov 40 % sa venuje telesnej aktivite 2 - 3 hodiny do týždňa, 20 % 6 a viac hodín do týždňa. 30 % mužov hodnotí svoju životosprávu ako dobrú a 50 % ako uspokojivú. 80 % v poslednom období nezmenilo svoju životosprávu a až 70 % uviedlo, že sú niekedy vo zvýšenej miere vystavení stresu.

Záver:

Nepriaznivá situácia bola zistená v pohybovej aktivite žien. Len necelých 23 % žien sa venuje telesnej aktivite 2 - 3 hodiny do týždňa, percentuálne viac mužov, 40 % sa venuje pohybovej aktivite 2 - 3 hodiny do týždňa, dokonca 30 % mužov sa pohybuje 4 - 5 hodín a 6 a viac hodín denne. V priemere takmer 50 % všetkých klientov uvádza, že ich životospráva je uspokojivá, len necelých 30 % zmenilo svoju životosprávu. Takmer 60 % klientov vo všetkých vekových kategóriách uvádza, že sú niekedy vo zvýšenej miere vystavení stresu.

Spotreba výživových faktorov:

- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov:** sledovaním vybraných výživových faktorov z celkového počtu vyšetrených žien bolo zistené prekročenie energetického príjmu u 3 žien t.j. 15 %. Nadbytok príjmu bol zistený u bielkovín - 60 %, tukov - 40 % a NaCl - 55 %. Nenaplnenie odporúčanej dávky bolo zistené u sacharidov - 90 %, vitamínu C - 45 %, vody - 50 % a vlákniny - 75 %,
- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov:** zistené bolo prekročenie energetického príjmu u 2 žien t.j. 10 %. Nadbytok príjmu bol zistený u bielkovín - 45 %, tukov - 30 % a NaCl - 45 %. Nenaplnenie u tukov - 45 %, sacharidov - 95 %, vitamínu C - 70 %, vody - 45 % a vlákniny - 85 %,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov:** nebolo zistené prekročenie energetického príjmu. Nadbytok príjmu bol zistený u bielkovín - 50 %, tukov - 50 %, vitamínu C- 65 %, NaCl - 60 %. Nenaplnenie u sacharidov - 100 %, vody - 50 % a vlákniny - 75 %,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 35 - 59 rokov:** zistené bolo prekročenie energetického príjmu u 4 mužov t.j. 20 %, prekročenie odporúčanej výživovej dávky u bielkovín - 65 %, tukov - 60 %, vitamínu C - 40 %, NaCl - 85 %. Nenaplnenie u sacharidov - 95 %, vitamínu C - 45 %, vody - 55 % a vlákniny - 75 %.

Záver:

Vo všetkých vekových kategóriách boli zistené nedostatky v nenaplnení odporúčanej dávky sacharidov - takmer 100 %, vitamínu C v priemere 53 %, vody v priemere 50 % okrem mladších mužov, vlákniny v priemere 78 %.

V každej vekovej kategórii bolo zistené prekročenie príjmu NaCl. Priaznivejšia situácia bola v príjme cholesterolu - prekročenie príjmu cholesterolu bolo zistené u necelých 24 % všetkých klientov. V nadpolovičnej väčšine bol prekročený príjem bielkovín, NaCl, ďalej tukov u mladších žien, mladších a starších mužov a vitamínu C u mladších žien, mladších a starších mužov. Nenaplnený príjem tukov v priemere takmer 40 % bol vo všetkých vekových kategóriách, rovnako sacharidov u všetkých sledovaných klientov - 95 %, vitamínu C - 60 % u mladších a starších žien a 45 % u starších mužov, vody u 50 % mladších a starších žien a starších mužov a vlákniny u 75 % klientov vo všetkých vekových kategóriách, okrem starších žien, kde to bolo až 85 %. Vo vekovej kategórii starších mužov bol zistený najväčší príjem bielkovín - 65 %, tukov - 60 % a NaCl - 85 %.

Somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie:

- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov:** u 15 % žien bola zistená nadváha a u 15 % obezita. 25 % malo zvýšené hodnoty HDL cholesterolu,
- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov:** u 50 % žien bola zistená nadváha u 15 % obezita,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov:** u 45 % mužov bola zistená nadváha a u 15 % obezita. 50 % malo zvýšené hodnoty WHR,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 35 - 59 rokov:** u 40 % mužov bola zistená nadváha a u 35 % obezita. 70 % malo zvýšené hodnoty WHR, 25 % zvýšené hodnoty triacylglycerolov.

Záver:

Ako rizikový faktor bola zistená len nadváha 50 % u starších žien. Nepriaznivejšie výsledky boli zistené u oboch vekových kategórií mužov a to nadváha u 45 % mladších mužov, 40 % starších mužov a obezita u 35 % starších mužov. Zvýšené hodnoty WHR boli zistené u 60 % mužov. 25 % mladších žien malo zvýšené hodnoty HDL cholesterolu a 25 % starších mužov malo zvýšené hodnoty triacylglycerolov.

3.2. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Cieľ: Monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

I. etapa: Odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) vykonávali pracovníci oddelenia HVaPBP RÚVZ so sídlom v Rožňave podľa plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín. Vzorky boli odoberané priebežne v časovom období január – december 2010 a laboratórne vyšetrené na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Z distribučnej siete okresu Rožňava bolo celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených **24** vzoriek z dovozu na obsah **KJ, KJO_3, ferokyanid draselný a senzoricky.**

Všetky vzorky jedlej soli boli **v zhode** s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

Prehľad je uvedený v tab. č. 1 - 4

II. etapa: Kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme boli v roku 2008 v rámci pilotného programu riešené RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Cieľ**:** 1. kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označovania vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena„ dočasnej farby na pokožku

Z distribučnej siete bolo v mesiacoch február, apríl a september 2010 celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených:

5 vzoriek kozmetických výrobkov pre deti na hygienu ústnej dutiny (1 vzorka domáceho pôvodu a 4 z dovozu) na obsah fluóru (F^-) a dietylénglykolu. Vzorky boli laboratórne vyšetrené na RÚVZ so sídlom v Poprade,

1 vzorka kozmetického výrobku na ochranu pred slnečným žiarením pre deti (z dovozu) na obsah UV filtrov a mikrobiologické vyšetrenie. Vzorka bola laboratórne vyšetrená na RÚVZ Bratislava, hlavné mesto SR, so sídlom v Bratislave,

3 vzorky čistiacich výrobkov pre deti (z dovozu) na obsah konzervačných látok a mikrobiologické vyšetrenie. Vzorka bola laboratórne vyšetrená na RÚVZ so sídlom v Žiline.

Vyhodnotenie výsledkov: Všetky vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi a **označovanie** týchto výrobkov bolo **v zhode** s Nariadením vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov a Usmernením ÚVZ SR Bratislava značky: OHVBPKV/68/2007/Ko zo dňa 28.6.2007 ku kontrole kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením v súvislosti s odporúčaním Komisie 2006/647/ES z 22. septembra 2006 o účinnosti opaľovacích prípravkov a o nich uvádzaných súvisiacich údajoch.

Podľa Usmernenia ÚVZ SR Bratislava na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2010, v rámci cieleného sledovania výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením pre deti mal byť vykonaný v mesiaci apríl odber 2 vzoriek kozmetických výrobkov z lekární regiónu Rožňava. Z dôvodu nedostupnosti jednej vzorky v lekárňach odber nebol vykonaný.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Cieľ: 1. kontrola dodržiavania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov - migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia,

2. kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Z distribučnej siete boli v mesiacoch marec a august 2010 celkovo odobraté a laboratórne vyšetrené:

1 vzorka plastového desiatového boxu pre deti - chemické vyšetrenie

1 vzorka keramického výrobku pre deti - chemické vyšetrenie. Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Národnom referenčnom centre pre predmety bežného používania a obalové materiály RÚVZ so sídlom v Poprade.

Vyhodnotenie výsledkov: Vzorky **spĺňali** požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky – Materiály a predmety určené na styk s potravinami rovnako ako označovanie a predložená dokumentácia.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Cieľ :

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti.
- monitoring kvality vody tuzemských a dovážaných vôd v obchodnej sieti

V roku 2010 boli podľa plánu vykonané kontroly skladovania minerálnych a pramenitých balených vôd, overovaná doba ich trvanlivosti a kontrola ich zdravotnej nezávadnosti v obchodnej sieti regiónu Rožňava. Vzorky boli laboratórne vyšetrené na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Pri kontrole skladovania a doby trvanlivosti neboli zistené nedostatky.

Počet vyšetrených vzoriek:	**25** domáceho pôvodu
Počet nevyhovujúcich vzoriek pre CH:	**0**
Počet nevyhovujúcich vzoriek pre M:	**0**
Počet senzoricky vyhovujúcich vyšetrených vzoriek:	**21**

Vyhodnotenie výsledkov: Všetky vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny.

Podľa Aktualizácie národného plánu úradnej kontroly potravín na rok 2010 odber vzorky nebol plánovaný.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu.

Cieľ: - monitoring obsahu rezíduí pesticídov pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia detskej populácie
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Z distribučnej siete regiónu Rožňava boli v mesiaci august 2010 odobraté a na ÚVZ SR Bratislava laboratórne vyšetrené 2 vzorky potravín s obsahom mlieka a s obsahom zeleniny a kuracieho mäsa.

Vyhodnotenie výsledkov: Obidve vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

7.8. Glutén v diétnych potravinách.

Cieľ: - kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti

- ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín

Podľa metodických požiadaviek gestora ÚVZ SR Bratislava bola z dostupného sortimentu distribučnej siete regiónu Rožňava odobratá 1 vzorka potraviny: Celia Diet® Bezlepková potravina, Zmes na bezlepkový chlieb rascový, 500 g, výrobca: Emco spol. s r.o., Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10, Česká republika, distribútor pre SR: Emco Slovensko, spol. s r.o., Kožušnícka 3, 851 10 Bratislava – Jarovce, Slovenská republika, označenie výrobnej dávky: 41100259, Minimálna trvanlivosť do: 25.12.2010. Vzorka bola laboratórne vyšetrená v Odbore objektivizácie faktorov životných podmienok Akreditovaného skúšobného laboratória ÚVZ SR Bratislava.

Vyhodnotenie výsledku: Vzorka bola **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

"Monitoring obsahu jódu v jedlej soli" **tab.č.1**

Prehľad o obsahu KJ (KJ a KJO3 ako KJ) vo vzorkách jedlej soli.

Okres	**Počet vyšetrených vzoriek**	**Hodnoty** [mg/kg]					
		< 15		**>= 15 ~ <= 35**		**> 35**	
▼ zvolte výber ▼		**počet**	**%**	**počet**	**%**	**počet**	**%**
Rožňava	24	0	0,00	21	87,50	3	12,50
	0	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-
SPOLU	24	0	0,00	21	87,50	3	12,50

"Monitoring obsahu jódu v jedlej soli" **tab.č.2**

Prehľad o obsahu KJ (KJ a KJO3 ako KJ) vo vzorkách jedlej soli.

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty [mg/kg]							
		< 15		>= 15 ~ <= 25		> 25 ~ <= 35		> 35	
▼ zvolte výber ▼		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Rožňava	24	0	0,00	6	25,00	15	62,50	3	12,50
	0	0	-	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-	0	-
	0	0	-	0	-	0	-	0	-
SPOLU	24	0	0,00	6	25,00	15	62,50	3	12,50

"Monitoring obsahu jódu v jedlej soli" **tab.č.3**

Prehľad o minimálnej, maximálnej a priemernej hodnote obsahu KJ.
(spolu z KJO3)

Okres ▼ zvolte výber ▼	**Počet vyšetrených vzoriek**	**Hodnota** [mg/kg]		
		minimálna	**maximálna**	**priemerná**
Rožňava	24	15,00	52,00	29,04
	0	-	-	-
	0	-	-	-
	0	-	-	-
	0	-	-	-
	0	-	-	-
	0	-	-	-
	0	-	-	-
	0	-	-	-
SPOLU	24	15,00	52,00	

"Monitoring obsahu jódu v jedlej soli" **tab.č.4**

Hodnotenie obsahu FeCN6 vo vyšetrených vzorkách jedlej soli.

Okres	**Počet vyšetrených vzoriek na FeCN6**	**Hodnoty** [mg/kg]			
		<= 20		**> 20**	
▼ zvolte výber ▼		**počet**	**%**	**počet**	**%**
Rožňava	24	24	100,00	0	0,00
	0	0	-	0	-
	0	0	-	0	-
	0	0	-	0	-
	0	0	-	0	-
	0	0	-	0	-
	0	0	-	0	-
	0	0	-	0	-
	0	0	-	0	-
SPOLU	24	24	100,00	0	0,00

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ a MLÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

Cieľom projektu je získať podklady pre zhodnotenie telesného vývoja detí a mládeže v roku 2011 a posúdiť trendy telesného vývoja v porovnaní s rokom 2001. Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných antropometrických meraní detí a mládeže vo veku od 0 do 18 rokov získať poznatky o rastovej akcelerácii a sekulárnom trende mladej populácie.

T.č. prebieha I. etapa projektu: spracovávanie jednotnej metodiky na realizáciu prieskumu telesného vývoja detí a mládeže na Slovensku v roku 2011.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je kompletné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

V roku 2009 bol vykonaný dotazníkový prieskum u 3 – 6, 7 – 10, 11 -14 ročných detí predškolského a školského veku v školských zariadeniach v meste a na vidieku s celkovým počtom 150 respondentov. Získané údaje boli zadané do pripravenej databázy a v termíne zaslané na ÚVZ SR v Bratislave na ďalšie spracovanie.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti.

V roku 2010 bol vykonaný prieskum dotazníkovou metódou na Strednej odbornej škole obchodu a služieb, Rožňavská Baňa 211 v Rožňave u 116 žiakov a 30 učiteľov. Vyplnené dotazníky a s nimi súvisiace hlásenia za triedu boli v termíne zaslané podľa pokynov gestora projektu.

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom projektu je zmapovať hygienicko-komunálnu charakteristiku škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zmonitorovať aj zdravotný stav žiakov týchto škôl.

V roku 2009 bol vykonaný prieskum u žiakov I. a II. stupňa základnej školy s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v meste a na vidieku s celkovým počtom 60 respondentov. Prieskum bol vykonaný dotazníkovou metódou, získané údaje boli zadané do pripravenej masky a v termíne zaslané na ÚVZ SR v Bratislave na ďalšie spracovanie.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu OVD a pohybového režimu.

Základom pre vytvorenie databázy je dotazníkové šetrenie. Údaje sú čerpané z vyplnených dotazníkov rodičov, detí a pedagógov. Časť údajov je získaná laboratórnym rozborom stráv a stanovením nutrientov v preferovaných potravinových komoditách. Získané údaje boli spracované softwarovým produktom ALIMENTA verzia 4.3E. V roku 2010 prebehla III. etapa projektu. Dotazníkový prieskum stravovacích zvyklosti a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí bol vykonaný vo vekovej skupine 7 - 10 rokov u 120 detí na 2 základných školách. Odobratých a vyšetrených bolo 10 vzoriek stráv. Získané údaje boli zadané do pripravenej masky a zaslané na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote na ďalšie spracovanie podľa pokynov gestora projektu.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných neraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.

Praktickí lekári pre deti a dorast vyplnili 193 skríningových formulárov, distribúciu ktorých zabezpečili pracovníčky oddelenia HDaM. Vyplnené formuláre boli následne na odd. HDaM zadané do pripravenej databázy zaslanej gestorom úlohy. Databáza s vyplnenými údajmi bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici za účelom ďalšieho spracovania.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program

Imunizačný program je program, ktorého cieľom je znížiť až eliminovať výskyt infekčných ochorení, preto aj v hodnotenom období sme zabezpečovali imunizáciu najmä detskej populácie. Program sme plnili v zmysle plánu oddelenia epidemiológie a v súlade s odporúčaniami ÚVZ SR a SZO.

- na očkujúce pracoviská bol zaslaný očkovací kalendár pravidelného povinného očkovania detí a dospelých na 1. polrok 2010 a očkovací kalendár platný od 1.7.2010 na 2. polrok hodnoteného roka. Očkovacie kalendáre vypracoval ÚVZ SR v súlade so zákonom NR SR 355/2007 Z.z. a vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z.z. a novelizovanou vyhláškou MZ SR č. 273/2010 Z.z.. Aktuálne boli podávané obdržané informácie ohľadom vakcín indikovaných na povinné očkovanie detí v danej vekovej skupine.

- písomne boli upozornení praktickí lekári pre deti a dorast na správnu manipuláciu s vakcínami, včasnosť podania, dodržiavanie a sledovanie chladového reťazca, venovanie pozornosti kontraindikáciám a hlásenie eventuálnych komplikácií po očkovaní
- zabezpečili sme realizáciu piateho ročníka Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v termíne od 24.4.2010 do 1.5.2010. Do spolupráce listom č. 2010/00330-2 zo dňa 20.4.2010 boli zapojení praktickí lekári pre deti a dorast, ktorým sme poskytli informácie a letáky:

EIW 2010
Národný imunizačný program SR
Osýpky
Rubeola
Odborné informácie k témam antivakcinačných aktivít

Vyhodnotenie aktivít bolo v termíne predložené ÚVZ SR.

- priebežne boli kontrolované výkazy mesačných výkonov o očkovaní na pracoviskách praktických lekárov pre deti a dorast, ktoré posielajú po skončení kal. mesiaca na disketách z počítačovej evidencie očkovacích výkonov resp. v písomnej forme na RÚVZ. Závažné nedostatky vo včasnosti podania resp. dodržiavania intervalov medzi jednotlivými dávkami očkovacích látok neboli zistené.
- v rámci administratívnej kontroly pravidelného povinného očkovania bola zaočkovanosť detí kontrolovaná vo všetkých ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast. Možno konštatovať, že výsledky boli dobré. Zaočkovanosť sa pohybovala od 98 % do 100 %.

Vyhodnotenie bolo v termíne predložené RÚVZ so sídlom v Košiciach a ÚVZ SR.

- v tomto roku sme prvýkrát požiadali o spoluprácu zriaďovateľov predškolských zariadení, aby prostredníctvom riaditeliek DJ a MŠ vhodným spôsobom propagovali očkovanie medzi rodičmi. Poskytli sme informačný materiál. Na webovej stránke RÚVZ Rožňava bola uverejnená informácia o novej internetovej poradenskej stránke pod názvom Sprievodca očkovaním, Prevencia, ochrana, imunizácia, Osýpky, Rubeola, Imunizačný program.
- lekári prvého kontaktu a NsP sv. Barbory Rožňava, a.s boli informovaní o výskyte osýpok v Bulharsku, o situácii vo výskyte osýpok v SR a upozornení na bdelosť, hlásenie, vrátane zabezpečenia sérologických vyšetrení pri surveillance exantémových ochorení.

Laická verejnosť túto informáciu mala k dispozícii na webovej stránke RÚVZ a v rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) bola distribuovaná formou letákov pre rodičov do predškolských zariadení a do čakární detských ambulancií a čakární iných odborných ambulancií.

- v rámci plnenia imunizačného programu sme priebežne podali 23 osobných, ústnych a telefonických konzultácií.
- v roku 2010 nevznikla komplikácia po očkovaní. Boli hlásené 2, ktoré ale vznikli v roku 2009 v súvislosti s BCG očkovaním. Jednalo sa o absces v mieste vpichu. Ukončené boli vyzdravením.
- nebolo hlásené ochorenie ani podozrenie na nákazu proti ktorej sa vykonáva špecifická ochrana.

6.2. Surveillance infekčných ochorení

V roku 2010 sme pokračovali v priebežnom monitorovaní výskytu infekčných ochorení a realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje boli vkladané a analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému. Realizácia surveillance infekčných chorôb umožnila priebežne počas roka hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu.

Epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení možno celkovo hodnotiť ako priaznivú až na explozívnu epidémiu vírusovej hepatitídy typ A v Slavošovciach a menšie epidémie varicelly v niektorých kolektívnych zariadeniach pre deti. V porovnaní s minulým rokom bol zaznamenaný vzostup počtu hlásených prenosných ochorení ovplyvnený uvedenými epidemickými výskytmi.

Veľmi dobrá bola situácia u ochorení preventabilných očkovaním. Nebolo hlásené ochorenie ani podozrenie.

Pokračovali sme v enviromentálnej surveillance detskej obrny zisťovaním vírusov poliomyelitídy v odpadových vodách.

U hnačkových ochorení bol v porovnaní s minulým rokom u ochorení bakteriálneho pôvodu zaznamenaný mierny vzostup ale u vírusového pôvodu prudký pokles. Nezaznamenali sme epidémie, rodinný výskyt bol zistený v 7. prípadoch, ostatné ochorenia boli sporadické.

Stúpol počet ochorení na akútnu vírusovú hepatitídu typ A z 29 v r. 2009 na 53. Explozívna epidémia v Slavošovciach vznikla v rómskej komunite. V mesiacoch august - september ochorelo 42 osôb, z toho 38 Rómov prevažne z CO. Možným faktorom prenosu pôvodcu nákazy bolo požitie pravdepodobne kontaminovanej vody z potoka pri kúpaní a ďalšie ochorenia sa šírili kontaktom. Ďalšie ochorenia sa šírili kontaktom v mesiacoch október a november. Spolu ochorelo 50 osôb. Najviac chorých bolo vo vekovej skupine 5-9 ročných (22) a 10-14 ročných (8). V epidemiologickej súvislosti sme zaznamenali 2 ochorenia osôb, ktoré žijú mimo obec Slavošovce.

Celkový počet obyvateľov majoritnej skupiny obyvateľstva v Slavošovciach 1 086, chorobnosť 460,4 / 100 000 obyv.. Počet obyvateľov minoritnej skupiny 755, chorobnosť 5 960,3 /100 000 obyv..

Jedno ochorenie bolo sporadického charakteru u SZP pracujúcej a prechodne žijúcej v Košiciach.

Epidemiologickú situáciu vo výskyte vzdušných nákaz možno hodnotiť ako priaznivú, až na lokálne epidemické výskyty varicelly.

Výskyt akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení bol monitorovaný týždenne a zodpovedal sezónnemu výskytu. Priebežne sme sledovali a monitorovali epidemiologickú situáciu týkajúcu sa pandemickej chrípky.

Pokračovalo sa v osobitnom sledovaní, vo virologickom vyšetrovaní a v hlásení SARI (ochorenia a úmrtia na závažné ARO infekcie vyžadujúce hospitalizáciu z dôvodu respiračných ťažkostí). V prvom polroku hlásené 3 prípady, u 2 potvrdený nový typ vírusu chrípky A (H1N1), z toho 1 úmrtie . Hlásenia sme realizovali systémom rýchleho varovania.

Z krvných nákaz bolo zaznamenané 1 ochorenie na vírusovú hepatitídu typ B, kde pravdepodobným prameňom bol partner, nosič HBsAg. Ochorenie na kliešťovú meningoecefalitídu nehlásené od r. 2001.

Epidemiologickú situáciu vo výskyte neuroinfekcií možno hodnotiť ako priaznivú. Zaznamenali sme 4 neuroinfekcie - nešpecifikovanú vírusovú meningitídu, nešpecifikovanú bakteriálnu meningitídu, meningokokovú meningitídu a listeriovú meningoencefalitídu.

U ostatných nákaz zaznamenané len sporadické prípady.

Realizáciu surveillance infekčných ochorení sme vykonávali priebežne. Umožnila hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu, o ktorej sme po uplynutí kalendárneho mesiaca predkladali analytickú správu RÚVZ Košice, RPaVS Rožňava, lekárovi vojenského útvaru Rožňava, riaditeľom zdrav. zariadení na území okresu a všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sme zabezpečili prostredníctvom web stránky RÚVZ, kde sú uverejnené informácie: „Žltačka typu A“, „Chrípková sezóna 2010/2011“, „Prevencia chrípky“, aktuálne informácie o ARO a CHPO v okrese, „Osýpky“, „Rubeola“, „Informácia o importe poliovírusu do Euroregiónu SZO“, „Leto a črevné ochorenia“, „Umývaj si ruky“, „Povodne-riziko vzniku prenosných ochorení a zásady na ich predchádzanie“.

K edukácii obyvateľstva boli využité aj ďalšie masovo-komunikačné prostriedky regiónu - web stránky obecných a mestských úradov, miestne rozhlasy atď..

6.3. Informačný systém prenosných ochorení (EPIS)

Práca v aplikácii EPIS je súčasťou našej každodennej práce na oddelení s ktorou sme zabezpečovali systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach v okrese. V systéme EPIS sme spracovali 988 prípadov ochorení. Boli hlásené 2 epidémie a do systému rýchleho varovania bolo urobených 22 záznamov.
V EPISE boli dokumentované všetky druhy protiepidemických opatrení vykonaných v ohnisku nákazy. Pre kvalitné analýzy a výstupy sme sa do individuálnych prípadov aktuálne vracali, dopĺňali potrebné údaje podľa požiadaviek gestora programu, čo je časovo a personálne veľmi náročné.
Podľa požiadaviek gestora programu sme plnili úlohy vyplývajúce z medzinárodnej surveillance.
Do centrálnej databázy boli hlásené individuálne prípady prenosných ochorení, hromadné hlásenia chrípky a akútnych respiračných ochorení a mimoriadne udalosti uvádzame v systéme rýchleho varovania (SRV).
Na našej webovej stránke je pre občanov naďalej vyvesená adresa na informačný portál programu EPIS, kde občania môžu získať informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte, očkovaní a ďalších preventívnych opatreniach.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Do realizácie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS nie sme zapojení. V októbri bola NsP sv. Barbory Rožňava a.s. opakovane oslovená o zapojenie sa do programu HELICS. Neúčasť zdôvodnili nespĺňaním požiadavky zariadenia JIS resp. OAIM (nespĺňajú min. 30 pacientov) a nedostatkom pracovníkov na chirurgických oddeleniach.

Zo zdravotníckych zariadení v okrese Rožňava bolo hlásených 24 nozokomiálnych nákaz čo je pokles o 9 prípadov oproti minulému roku. NsP sv. Barbory Rožňava a.s. hlásila 8 nákaz, z toho 5 infekcií operačných rán, 2 črevné a 1 respiračnú infekciu. PL S. Bluma Plešivec hlásila 16 nákaz, z toho 1 črevnú, 6 respiračných ochorení a 9 kožných infekcií – 8 svrabov (epidemický výskyt) a 1 impetigo.

Epidemiologička sa zúčastnila 4 zasadnutí komisie pre sledovanie a analýzu nemocničných nákaz v PL S. Bluma Plešivec. Komisia riešila problémy, ktoré boli pracovníkmi RÚVZ zistené pri kontrole hyg. - epid. režimu, riešila epidemický výskyt svrabu a analyzovala NN. Problematiku NN a hyg. - epid. režimu bola s epidemiologičkou prejednávaná podľa potreby aj mimo zasadnutia komisie. Na zasadnutie komisie NN v NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. nebola pozvaná.

Štátny zdravotný dozor sa vykonával podľa harmonogramu a usmernenia hlavnej odborníčky pre NN „Frekvencia ŠZD z hľadiska rizika akvirácie nozokomiálnej nákazy“.
Na území okresu zdravotnícke služby poskytuje NsP sv. Barbory a.s. Rožňava s počtom lôžok 325, Psychiatrická liečebňa S. Bluma Plešivec s 200 zdravotnými a 35 zdravotno-sociálnymi lôžkami, hemodialyzačný stacionár s 11 lôžkami a 130 ambulantných zariadení. Z celkového počtu dozorovaných zariadení 133 (podľa štatistiky NsP, liečebňa sa vykazujú ako jedno zariadenie) štátny zdravotný dozor bol vykonaný 127 krát.
Ako súčasť kontroly hygienicko-epidemiologického režimu bola vo vybraných zdravotníckych zariadeniach aj objektívna kontrola - odobratých 774 vzoriek, z toho 468 vzoriek zo sterilných predmetov a 306 vzoriek z prostredia a z predmetov po dezinfekcii. V porovnaní s rokom 2009 bol zaznamenaný pokles pozitívnych vzoriek.

V rámci ŠZD sme preverovali používané sterilizačné parametre, monitorovanie sterilizačného cyklu, evidenciu a výsledky biologicko-funkčných skúšok sterilizačných

prístrojov. Písomne boli požiadaní prevádzkovatelia sterilizačnej techniky o predloženie potrebných dokladov na odd. epidemiológie. Testované boli všetky používané sterilizačné prístroje. Opakovane (v zmysle vyhlášky) boli testované sterilizačné prístroje na odd. centrálnej sterilizácie a centrálnych operačných sálach. Všetky biologicko-funkčné skúšky sterilizačných prístrojov boli vykonané akreditovanými pracoviskami. Sterilizačné prístroje vyhovovali, rovnako neboli zistené nedostatky vo vyššie uvedených požiadavkách.

V spolupráci s odd. klinickej mikrobiológie NsP sv. Barbory Rožňava a.s. sme sledovali výskyt MRSA v zdravotníckych zariadeniach. Oddelenia majú vypracované protiepidemické opatrenia, ktoré pri zistení MRSA realizujú.

Epidemiologička RÚVZ Rožňava sa aktívne zúčastnila na preškolení zdravotníckych pracovníkov PL s. Bluma Plešivec v oblasti dodržiavania zásad hyg. - epid. režimu prednáškou „ Zdravotnícke pracoviská ako infekčné prostredie“.

6.5. Surveillance chronických ochorení - úlohu plní odd. podpory zdravia

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Pokračovalo sa v hlásení a monitorovaní akútnych respiračných ochorení, chrípke podobných ochorení, vrátane všetkých prípadov ťažkej vírusovej pneumónie, úmrtí na akútne respiračné ochorenia ako aj lokálneho nahromadenia ARO, vrátane chrípky. Údaje sme vkladali a spracovávali v týždňových intervaloch. SARI a nový typ chrípky bol hlásený prostredníctvom systému rýchleho varovania ÚVZ SR.

V hodnotenom období boli hlásené 3 SARI ochorenia, z toho 1 úmrtie, nový typ vírusu chrípky bol laboratórne potvrdený u 2 pacientov.

Ostatné humánne vírusy chrípky neboli laboratórne potvrdené.

V sezóne 2009/2010 – v prvom polroku 2010 boli hlásené 2 lokálne epidémie (1 ZŠ + 1 SŠ). Epidemiologická situácia vo výskyte ARO zodpovedala sezónnemu výskytu. V mesiaci máji všetci zriaďovatelia predškolských a školských zariadení na území okresu obdržali list RÚVZ Rožňava – regionálnej hygieničky o zrušení hlásenia absencií na školách a v predškolských zariadeniach z dôvodu chrípky a chrípke podobných ochorení.

Sezóna 2010/2011 je zatiaľ priaznivá. Výskyt ochorení v druhom polroku 2010 bol len sporadický. Lokálne epidémie neboli hlásené.

Pre potreby štátnych hmotných rezerv sme pripravili požadované podklady pre rozvoz vakcín na pracoviská lekárov prvého kontaktu (rozvoz január, február).

Výzvu ÚVZ SR – HH na očkovanie pandemickou vakcínou obyvateľov SR spolu s usmernením o očkovaní sme zaslali lekárom 1. kontaktu a dvom očkovacím tímom (NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. a PL S. Bluma Plešivec), ktorí očkovali zdravotníckych pracovníkov.

Listom RÚVZ Rožňava - regionálnej hygieničky boli požiadaní primátori miest a starostovia obcí, aby vhodným spôsobom informovali občanov o možnosti očkovania ošetrujúcimi lekármi. Verejnosť bola o možnosti očkovania pandemickou vakcínou informovaná aj prostredníctvom web stránky RÚVZ Rožňava, kde opakovane sme vyzývali občanov na očkovanie pandemickou vakcínou.

V mesiaci júni na pracoviská, ktoré vykonávali očkovanie proti pandemickej chrípke, bolo zaslané usmernenie ÚVZ SR – hlavného hygienika o spôsobe zneškodňovania zvyškov vakcíny proti pandemickej chrípke.

O zaočkovanosti pandemickou vakcínou sme týždenne podávali aktuálne informácie pre MZ a ÚVZ SR.

V decembri sme vykonali mimoriadnu kontrolu odporúčaného očkovania. V okrese vo vekovej skupine 0-15 roč. bolo očkovaných 45 detí, 77 zdravotníckych pracovníkov a 113 ostatných osôb. Spolu 235 osôb.

Počas vyhlásenia pandémie sme realizovali opatrenia, ktoré boli nariadené a koordinované Pandemickou komisiou vlády SR a ÚVZ SR, hlavným hygienikom. Pracovníci odd. epidemiológie pokračovali v pohotovostných službách do 19.3.2010 (zrušenie).

Vyhlásenie Generálnej riaditeľky WHO o ukončení pandémie chrípky zo dňa 10.8.2010 sme písomne zaslali lôžkovým zdravotníckym zariadeniam, praktickým lekárom pre deti a dorast a praktickým lekárom pre dospelých. Súčasne sme im zaslali usmernenie ÚVZ SR – hlavného hygienika „Surveillance chrípky a opatrenia v postpandemickom období".

V októbri, v súvislosti s tlačovým brífingom „Vyhodnotenie pandémie chrípky v SR", ktorý sa uskutočnil na ÚVZ SR, sme informovali o možnosti oboznámiť sa s jeho obsahom zdravotnícke zariadenia na území okresu, širokú verejnosť prostredníctvom webovej stránky ÚVZ SR, RÚVZ Rožňava a mestskej káblovej televízie Rožňava.

Na ovplyvnenie verejnej mienky resp. rozširovania vedomostí obyvateľov o sezónnej chrípke, chrípke spôsobenej novým typom vírusu A (H1N1), prevencii vrátane vakcinácie sme využili regionálny Gemerský denník Korzár, regionálne Infonoviny a mestské televízne vysielanie. Počas sezóny bola aktuálna situácia o ARO, CHPO uverejnená na našej webovej stránke. Na vedomostné informácie okrem vlastnej webovej stránky RÚVZ bola využitá aj webová stránka Infonovín a webový portál mesta Rožňavy.

V novembri sme zaslali výzvu na zvýšenie aktivít v podpore očkovania proti chrípke v sezónne 2010/2011, v ktorej sme edukovali zdravotníckych pracovníkov. Laickú verejnosť sme edukovali letákom „Nezabudnite na ochranu pred chrípkou", ktorý bol distribuovaný do čakární zdravotníckych zariadení a uverejnený na webovej stránke RÚVZ.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Priebežne sme zabezpečovali plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR.

Vykonávala sa surveillance akútnych chabých obŕn (ACHO) u detí do 15 rokov veku. Z detského, neurologického odd. a z ambulancie prenosných chorôb sme pravidelne týždenne dostávali hlásenie o ochorení resp. podozrení na ACHO. V sledovanom období sme obdržali len negatívne hlásenia.

V zmysle harmonogramu RÚVZ Košice sme zabezpečili odber vzoriek z vonkajšieho prostredia – odpadové vody, za účelom zisťovania cirkulácie poliovírusov. Bolo odobratých 5 vzoriek. Prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov nebola zistená.

Všeobecným lekárom pre deti, dorast a dospelých, NsP sv. Barbory Rožňava a.s. bol zaslaný prípis o importe poliovírusu do Euroregiónu SZO. Pre verejnosť bola táto informácia uverejnená na webovej stránke RÚVZ Rožňava.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Projekt primárnej prevencie sme v hodnotenom období realizovali nasledovne:

RÚVZ so sídlom v Rožňave, ako organizátor projektu „Hrou proti AIDS" v okrese, požiadal listom RÚVZ so sídlom v Košiciach o zapožičanie výukových setov na realizáciu projektu. Z ponúknutých termínov vybral september.

Organizátor vybral školy. O plánovanej realizácii projektu na vybrané školy a odbory školstva, kultúry, mládeže a športu zaslal informačný list č.j. 2010-00078-7-627/Epi dňa 19.8.2010. Súčasne žiadal potvrdiť súhlas event. nesúhlas s realizáciou projektu v určenom termíne a čase. Možno konštatovať, že všetci oslovení prejavili záujem o spoluprácu. Pred

realizáciou projektu osobne navštívil jednotlivé školy, informoval zodpovedných zástupcov o projekte, cieľoch a praktickom vykonaní projektu.

Pre nedostatok moderátorov z odd. epidemiológie boli do projektu zapojení po jednom pracovníkovi z odd. podpory zdravia, HDaM, HŽPaZ a PPLaT. Moderátori spolupracovali aj v predchádzajúcich ročníkoch a tak nové školenie nebolo potrebné.

Projekt bol realizovaný na 5 ZŠ a 4 SŠ. Vykonali sme praktickú časť projektu. Na základných školách bolo do projektu zapojených 350 žiakov, z toho 205 z 9. ročníkov a 145 z 8. ročníkov. Na stredných odborných školách bolo zapojených 153 a na stredných odborných učilištiach 154 študentov. Spolu sa ich zúčastnilo 657. Teoretické vedomosti preukázali pomerne dobré. Projekt je potrebné opakovať, aby ich viedol k zodpovednosti za zdravie.

O tom, že projekt mal úspech u žiakov, študentov, ale aj pedagógov svedčí fakt, že zo strany škôl bol prejavený záujem o ďalšiu realizáciu projektu aj v školskom roku 2010/2011.

V roku 2010 poradňu AIDS (kontakt uverejnený na www.ruvzrv.sk) nenavštívil žiadny klient. Bolo poskytnuté poradenstvo na telefónnej linke 3 osobám.

Pri príležitosti Svetového dňa AIDS bol do regionálnych novín zaslaný článok „Prevencia, kľúč k zdraviu“. Mestskej káblovej televízii boli pre širokú verejnosť poskytnuté informácie o situácii vo výskyte HIV/AIDS a prevencii. Na webovej stránke RÚVZ Rožňava boli uverejnené články „Prevencia, kľúč k zdraviu“ a „1. december – Svetový deň AIDS“. 1.12. 2010 celý deň ponúkaná poradenská služba zostala nevyužitá.

V spolupráci s MČK pri SZŠ Rožňava boli realizované besedy na stredných školách. Gestorom bola epidemiologička, ktorá vyškolila 2 prednášateľov. Besied sa zúčastnilo 152 študentov a boli realizované na 3 SŠ.

9. PODPORA ZDRAVIA

6.5. Surveillance chronických ochorení

V rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení sa v roku 2010 realizovalo 1575 zdravotno-výchovných aktivít, pri ktorých boli využité všetky formy a prostriedky zdravotno-výchovného pôsobenia.

Naďalej sme realizovali úlohy v rámci programu CINDI a zabezpečili sme spoluúčasť na Národnom programe prevencie ochorení srdca a ciev prostredníctvom zaistenia plynulej prevádzky všeobecného poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len PCOPZ) ako aj špecializovaných PCOPZ - správnej výživy a úpravy hmotnosti (ďalej ŠPCSVaÚH), prevencie a odvykania od fajčenia (ďalej ŠPCPOF) a ochrany a podpory zdravia pri práci (ďalej ŠPCOPZP). Do všetkých miest a obcí v okrese Rožňava boli elektronickou poštou odoslané informácie o službách vo všeobecnom PCOPZ a pracovníčka oddelenia podpory zdravia osobne navštívila starostov 4 obcí v okrese, ktorým poskytla informácie o službách vo všeobecnom PCOPZ a o možnosti výjazdov priamo do obcí. V roku 2010 boli poskytnuté služby všeobecným PCOPZ a špecializovanými PCOPZ 1304 klientom (všeobecné 794, špecializované 510). V roku 2010 bolo v rámci činnosti ŠPCOPZP realizované individuálne poradenstvo v 254 prípadoch, v rámci činnosti ŠPCSVaÚH bolo poskytnuté poradenstvo 140 klientom a v ŠPCPOF bolo poradenstvo vykonané pre 116 klientov.

Zabezpečené bolo individuálne a skupinové poradenstvo aj na pracoviskách a v komunitách žijúcich na vidieku výjazdmi všeobecného PCOPZ. V hodnotenom období bolo uskutočnených 43 výjazdov do 19 zariadení s počtom vyšetrených klientov 672.

V rámci projektu Vzdelaný pacient v spolupráci s Akadémiou vzdelávania v Rimavskej Sobote sme realizovali workshop, na ktorom bolo vyšetrených 11 klientov.

9.1. Materské centrá

Na výchovu a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu sa využíva najmä zdravotno-výchovný materiál – letáky vlastnej réžie, ktoré sa distribuujú na oddelenie gynekologicko-pôrodnícke, do gynekologických resp. prenatálnych poradní do materského centra Meduška v Rožňave, do CVČ v Dobšinej (do krúžku matiek s deťmi) a do predajne Detský svet v Rožňave.

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo "Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo".

V roku 2010 sa uskutočnil 1 výjazd všeobecného PCOPZ v rámci stretnutia členov ZO JDS v Rakovnici pri príležitosti 10. výročia vzniku organizácie, kde bolo vyšetrených 18 seniorov a 1 výjazd v rámci 15. jubilejného okresného slávnostného podujatia „Október- mesiac úcty k starším" a oslavy 16. výročia založenia OO JDS v Rožňave, do obce Lipovník , kde bolo vyšetrených 6 klientov.

Prostredníctvom predsedu OO JDS v Rožňave bol distribuovaný zdravotno-výchovný materiál zameraný na dopravnú výchovu (DVD BECEP, letáky), duševné zdravie a Alzheimerovu chorobu do jednotlivých základných organizácii v okrese.

V mesiaci október 2010 bola pracovníkmi odd. HVaPBP realizovaná prednáška „Správny pitný režim – súčasť zdravého životného štýlu" pre seniorov v Klube dôchodcov v Dobšinej.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

V roku 2010 boli kontaktované 2 materské školy (MŠ na ulici Vajanského v Rožňave a MŠ v Gemerskej Polome), do ktorých boli v roku 2009 odovzdané vstupné dotazníky pre pedagógov, dotazníky pre rodičov a dotazníky o sladkostiach. V MŠ v Gemerskej Polome bola veľmi nízka návratnosť dotazníkov, preto sa ďalšie aktivity zamerané na stomatohygienu detí doposiaľ nerealizovali. V MŠ na ulici Vajanského v Rožňave bola 72% návratnosť všetkých dotazníkov. Po analýze údajov z dotazníkov bolo počas 4 návštev triedy 5-6 ročných detí vykonané zdravotno-vyýchovné pôsobenie spojené s použitím pracovných listov, s praktickým nácvikom stomatohygieny, so sledovaním rozprávok Maškrtná veverička, Lakomý syseľ, Čo sa stalo medvedíkovi a s odovzdaním zdravotno-výchovného materiálu pre každé dieťa. Pri činnosti boli využité modely zubov a model ústnej dutiny. Po ukončení zdravotno-výchovného pôsobenia boli učiteľom odovzdané výstupné dotazníky pre pedagógov.

9.5. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

Realizácia úlohy sa zabezpečuje podľa vypracovaného plánu zdravotno-výchovných aktivít. K 31.12.2010 boli realizované aktivity pri príležitosti 16 významných udalostí (Svetový deň rakoviny, Týždeň uvedomovania si mozgu, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň zdravia, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Európsky týždeň BOZP, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu", Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému

obchodovaniu s nimi, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň srdca a kampaň MOST, Október – mesiac úcty k starším, Svetový deň diabetu, Svetový deň AIDS). Pri realizácii úlohy sa uplatňujú všetky dostupné metódy a formy zdravotno-výchovného pôsobenia pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese Rožňava, články v regionálnych novinách, informácie v infotexte káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese, zdravotno-výchovné materiály dodané aj z vlastnej edície, využitie zdravotno-výchovných videokaziet, nástenieк umiestnených vo vstupnej hale RÚVZ Rožňava, panelová putovná výstava „DROGY NIE“, ktorá je vyhotovená pracovníkmi oddelenia podpory zdravia (bola inštalovaná v priestoroch SOŠ na Hviezdoslavovej ulici v Rožňave a na Námestí baníkov v Rožňave počas akcie, ktorá sa konala pri príležitosti Svetového dňa zdravia), pútač „DROGY NIE SÚ DETSKÁ HRA“ je umiestnený v priestoroch pobočky VšZP v Rožňave. V rámci niektorých významných dní boli tieto aktivity rozšírené o aj o ďalšie činnosti (Svetový deň zdravia – športovo-kultúrna akcia „1000 miest 1000 životov“, Svetový deň bez tabaku – akcia pre verejnosť, na ktorej sa u fajčiarov prístrojom SMOKERLYZER vyšetroval CO a %COHb vo vydychovanom vzduchu, Svetový deň srdca a kampaň MOST – výjazd všeobecného PCOPZ do HM Tesco v Rožňave, Európsky týždeň BOZP - informácia o dni otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Rožňave ako aj poskytnutie poradenstva zamestnávateľom, zamestnancom a fyzickým osobám – podnikateľom v problematike ochrany a podpory zdravia pri práci).

V roku 2010 bolo celkovo realizovaných 151 zdravotno-výchovných aktivít k témam a termínom odporúčaných SZO.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít

Úloha sa v roku 2010 realizuje od 1. marca 2009 na základe vypracovaného a schváleného „Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity na Slovensku na roky 2009 – 2015. Činnosť a úlohy komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (ďalej len KPZV) sa zabezpečujú v zmysle metodického usmernenia ÚVZ SR k realizácii programu.

V okrese Rožňava sa program realizuje prostredníctvom troch KPZV v piatich rómskych osídleniach (Krásnohorské Podhradie, Slavošovce, Roštár, Dobšiná, Rejdová).

Činnosť KPZV je okrem vybraných rómskych osídlení orientovaná aj na školy a školské zariadenia, ktoré navštevujú deti z týchto rómskych osídlení. KPZV zabezpečujú komunikáciu aj medzi zdravotníckymi zariadeniami, miestnymi samosprávami a danou komunitou. KPZV týždenne vyhotovujú týždenný plán práce a správu o činnosti a mesačne predkladajú vedúcej oddelenia podpory zdravia správu o činnosti, ktorá sa odosiela na ÚVZ SR.

9.7. „Quit and win“

Úloha sa roku 2010 realizovala podľa usmernenia gestora. Pri realizácii úlohy sa uplatnili všetky dostupné metódy a formy zdravotno-výchovného pôsobenia pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese Rožňava, článok v regionálnych novinách, informácia v infotexte káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese. Prihlášky do súťaže a aj zdravotno-výchovný materiál bol distribuovaný na miesta s najvyššou návštevnosťou obyvateľstva (zdravotnícke zariadenia, mestské a obecné úrady, obvodný úrad, nákupné strediská a pod.) Na RÚVZ v Rožňave bolo doručených 5 prihlášok do súťaže, ktoré boli odoslané na ÚVZ SR. Klientom, ktorí mali záujem prestať fajčiť bolo poskytnuté individuálne poradenstvo.

9.8. Národný program prevencie obezity

V roku 2010 sa zdravotno-výchovné aktivity zamerali na zvýšenie povedomia obyvateľstva v oblasti životného štýlu a zdravej výživy. V rámci prevencie obezity sa zamerali aj na edukáciu obyvateľstva o rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení a nádorových ochorení s cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii – distribúcia edukačných materiálov vyhotovených odbornými pracovníkmi oddelenia podpory zdravia, názorná propagácia – formou nástenky umiestnenej vo vstupnej hale RÚVZ.

V rámci projektu Zdravé pracoviská v SCA HP Gemerská Hôrka bol spracovaný zdravotno - výchovný materiál s cieľom upozorniť na význam pohybovej aktivity pre zdravý životný štýl. Bol vypracovaný vstupný informačný materiál s cieľom oboznámiť zamestnancov SCA HP Slovakia G. Hôrka s projektom Zdravé pracoviská, so zameraním na informácie o význame podpory zdravia zamestnancov zo strany zamestnávateľa a význame zdravého životného štýlu zamestnancov pre proces výroby u zamestnávateľa. Materiál v elektronickej forme bol sprístupnený na intranete v závode SCA HP Slovakia Gemerská Hôrka. V rámci realizácie projektu Zdravé pracoviská bolo v 178 prípadoch realizované individuálne poradenstvo v otázkach zdravého životného štýlu s rozdaním letákov, usmerňujúcich ochranu a podporu zdravia v súvislosti s výsledkami vyšetrení behaviorálnych ukazovateľov. V závode SCA HP SLOVAKIA s.r.o. Gemerská Hôrka bol dohodnutý spoločný postup riešenia projektu Zdravé pracoviská. V mesiaci september bolo zahájené plnenie prvej časti projekt – Životný štýl. V štádiu jednania je možnosť zaradiť projekt medzi aktivity všetkých pracovísk spoločnosti SCA.

Realizovali sa zdravotno-výchovné akcie zamerané na rozvoj a propagáciu pohybovej aktivity obyvateľstva. Vykonávali sa skupinové aktivity na zvyšovanie pohybovej aktivity obyvateľstva. Dvakrát týždenne v trvaní jednej hodiny sa usporadúvajú aktivity v priestoroch RÚVZ. Pohybových aktivít sa počas 48 stretnutí zúčastnilo 343 záujemcov z radov dospelých a zabezpečuje ich externý cvičiteľ.

Pre zamestnancov RÚVZ Rožňava sú na rozšírenie a zintenzívnenie pohybovej aktivity a na kompenzáciu duševného a pracovného zaťaženia vytvorené podmienky na pohybovú činnosť. Je vyčlenená osobitná miestnosť s cvičiacim náradím, ktoré je možné denne využívať. V roka 2010 bola 7 pracovníkmi využitá 38- krát.

V rámci spoluúčasti na realizácii Národného programu prevencie obezity sa vo všeobecnom PCOPZ zo 794 vyšetrených klientov vykonali individuálne cielené intervencie a aktivity pre 415 (52%) osôb s nadhmotnosťou a obezitou. Všetkým klientom bolo poskytnuté poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály zo zameraním na udržanie optimálnej telesnej hmotnosti, zdravú výživu a pohybovú aktivitu. Klientom s nadhmotnosťou a s obezitou bola doporučená návšteva špecializovaného poradenského centra správnej výživy a úpravy hmotnosti.

Na rozvoj a propagáciu pohybu obyvateľstva bolo oddelením podpory zdravia realizovaných 131 zdravotno-výchovných aktivít.

9. 9. CINDI program SR

V rámci CINDI programu SR boli aktivity zamerané na znižovanie rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov. Naďalej sa realizovali individuálne a skupinové intervencie vo všeobecnom a špecializovaných PCOPZ.

V roku 2010 navštívilo všeobecné PCOPZ 794 klientov, z toho 246 (31%) mužov a 548 (69%) žien. Vo všeobecnom PCOPZ sa monitorujú prioritné rizikové faktory životného štýlu klienta a poskytuje sa cielené poradenstvo podľa zhodnotenia zdravotného stavu.

Vykonala sa intervencia na optimalizáciu rizikových faktorov životného štýlu obyvateľstva prostredníctvom výjazdov pracovníkov PCOPZ na vybrané pracoviská, do miest a obcí v okrese Rožňava. V roku 2010 bolo uskutočnených 43 výjazdov do 19 zariadení s počtom vyšetrených klientov 672.

Úlohy a ciele CINDI programu sa propagovali v masovo-komunikačných prostriedkoch, na webovej stránke RÚVZ, elektronickou poštou boli odoslané do 50 miest a obcí v okrese, do 37 základných škôl a do 9 stredných škôl a prostredníctvom zdravotno-výchovného materiálu.

Naďalej sa realizovali kurzy samomerania krvného tlaku u 108 klientov, ktoré viedli odborné pracovníčky oddelenia podpory zdravia.

V rámci CINDI programu na odd. HVaPBP sa vykonáva prierezová štúdia zdravotného stavu obyvateľov spojená s vyšetrením základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení v spolupráci s poradenským centrom ochrany a podpory zdravia.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Mimoriadna úloha HBSC štúdia sa realizovala podľa usmernenia gestora. V júni pracovníci oddelenia podpory zdravia vykonali zber údajov k HBSC štúdii na Základnej škole Zeleného stromu v Rožňave. Podľa metodiky jednotlivých meraní boli údaje (hmotnosť, výška, obvod ramena, frekvencia pulzu za minútu, krvný tlak – 2 merania a 2 otázky v dotazníku získané od 34 žiakov a následne odovzdané MUDr. Kollárovej na RÚVZ v Košiciach.

V rámci edukačných aktivít v školských zariadeniach v okrese Rožňava boli využité z ÚVZ SR dodané edukačné materiály k dopravnej výchove a prevencii úrazov u detí (DVD, CD, letáky).

V súvislosti s programom Ovocie a zelenina do škôl bol vykonaný monitoring u 191 detí základných a materských škôl. Vyplnené dotazníky boli zadané do programu EPI INFO a elektronicky odoslané na ÚVZ SR v Bratislave.

V rámci programu Európskej komisie „Predchádzanie a boj proti trestnej činnosti“ realizovalo OR PZ so sídlom v Rožňave v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Rožňave projekt s názvom „TVOJA SPRÁVNA VOĽBA“, ktorý je zameraný na prevenciu kriminality v dôsledku užívania návykových látok (alkohol, fajčenie a marihuana). Do nadnárodného projektu sa v okrese Rožňava počas 7 dní zapojilo 260 žiakov 3. a 4. ročníkov z 9 základných škôl, ktorým formou diskusie boli prezentované zdravotné dôsledky užívania návykových látok.

10. KONTROLA TABAKU

10.1. Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže „Prestaň a vyhraj“ 2008 po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu

Úloha bola v roku 2010 realizovaná podľa usmernenia gestora. Pri realizácii úlohy sa uplatnili všetky dostupné metódy a formy zdravotno-výchovného pôsobenia pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese Rožňava, článok v regionálnych novinách, informácia v infotexte káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese. Prihlášky do súťaže a aj zdravotno-výchovný materiál boli distribuované na miesta s najvyššou návštevnosťou obyvateľstva (zdravotnícke zariadenia, mestské a obecné úrady, obvodný úrad, nákupné strediská a pod.)

Na RÚVZ v Rožňave bolo doručených 5 prihlášok do súťaže, ktoré boli odoslané na ÚVZ SR. Klientom, ktorí mali záujem prestať fajčiť, bolo poskytnuté individuálne poradenstvo.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V rámci výkonu ŠZD kontrola dodržiavania zákona č. 337/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov bola v roku 2010 vykonaná v 782 prípadoch.
Z uvedeného celkového počtu 246 kontrol bolo realizovaných v ubytovacích a rekreačných zariadeniach vrátane prevádzok starostlivosti o ľudské telo, 218 na pracoviskách, 163 v zariadeniach spoločného stravovania, zariadeniach podliehajúcich výkonu úradnej kontroly potravín, predajniach potravín a kozmetických výrobkov, 163 v školských a predškolských zariadeniach a 49 v zdravotníckych zariadeniach.

Ani v jednom prípade porušenie zákona o ochrane nefajčiarov nebolo zistené.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bola v mesiaci august 2010 vykonaná cielená kontrola - prešetrenie podnetu na nedodržiavanie zákona na ochranu nefajčiarov v Stavebnom bytovom družstve Rožňava, ktorý bol doručený RÚVZ so sídlom v Rožňave Slovenskou obchodnou inšpekciou, pričom bolo zistené, že uvedený podnet je neopodstatnený.

Plnenie úlohy prebieha kontinuálne celý rok. Odpočet plnenia je v pravidelných mesačných intervaloch zasielaný na UVZ SR Bratislava.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu

V máji 2010 sa pri príležitosti „Svetového dňa bez tabaku“ realizovala akcia pre verejnosť v priestoroch polikliniky NsP sv. Barbory v Rožňave a.s., na ktorej sa u fajčiarov prístrojom SMOKERLYZER vyšetroval CO a % COHb vo vydychovanom vzduchu. Príležitosť využilo 23 fajčiarov, z toho 11 mužov a 12 žien. Priemerný vek vyšetrených klientov bol 42 rokov, najmladší klient mal 22 rokov a najstarší 63 rokov. U klientov bol stanovený stupeň závislosti na nikotíne na základe Fagerstromovho dotazníka s následnou intervenciou.

Mimo uvedenej akcie vyšetrenie CO a % COHb vo vydychovanom vzduchu bolo vykonané u ďalších 56 klientov aj s vyplnením Fagerstromovho dotazníka v rámci Poradne zdravia. Všetkým klientom bolo poskytnuté poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

10.4. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010

Plnenie úlohy je odpočtované v bode 9.7.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Senici

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
1.1.	**Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	priebežne
1.2.	**Koordinácia národných programov výskumu v oblasti environmentálneho zdravia – ERA-NET**	ÚVZ SR
	EK, SZÚ Bratislava	31.8. 2012
1.3.	**Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS**	ÚVZ SR
	RÚVZ SR na regionálnej úrovni	31.12.2010
1.4.	**Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení**	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ hl. m. SR so sídlom v Bratislave	Rok 2010
1.5.	**Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	trvale
1.6.	**Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	trvale
1.7.	**PHIME projekt „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Spišskej Novej Vsi	Rok 2010

Č. úlohy: 1.1.
Názov úlohy: AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Odpočet plnenia k 31.12.2010
- na plnení úlohy sa podieľa oddelenia HŽP a Zdravie v spolupráci s oddelením HDM priebežne a podľa požiadaviek gestora úlohy. Smerom k verejnosti sa zameriavame najmä na informovanosť o najaktuálnejších problémoch životného prostredia a zdravia, problematiku bývania a zdravia a dopad klimatických zmien na zdravie.

Č. úlohy: 1.2.
Názov úlohy: KOORDINÁCIA NÁRODNÝCH PROGRAMOV VÝSKUMU V OBLASTI ENVIRONMENTÁLNEHO ZDRAVIA - ERA-NET.

- na riešení úlohy sa nepodieľame

Č. úlohy: 1.3.
Názov úlohy: NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA EHIS

Odpočet plnenia k 31.12.2010
- na plnení úlohy sa zúčastňujeme podľa požiadaviek gestora úlohy:
v súčastnej dobe prevláda zber údajov v rámci monitoringu pitných vôd a monitoringu vôd na kúpanie (prírodné a umelé kúpaliská).

Č. úlohy: 1.4.
Názov úlohy: KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKYCH ŠKOLÁCH; PREVENCIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

na riešení tejto úlohy sa nepodieľame

Č. úlohy: 1.5.
Názov úlohy: MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Odpočet plnenia k 31.12.2010
- monitoring kvality vôd na kúpanie sa vykonáva v súlade s platnou legislatívou na dvoch prírodných kúpacích lokalitách a to v Šaštíne-Strážoch-Gazarke a Kunovskej priehrade. K 8.09.2010 boli odobraté 16 vzoriek na laboratórne vyšetrenie. Umelé kúpaliská sa monitorujú v mestách Senica, Skalica-Zlatnícka dolina a Holíč. Počas celej LTS 2010 bolo odobratých 26 vzoriek vôd z bazénov.
Prírodné kúpaliská sa monitorujú v 14 dňových intervaloch od 15.06. do 15.09.2010.
Súčasne sa výsledky laboratórnych rozborov pravidelne aktualizujú v informačnom a databázovom systéme s cieľom plnenia požiadaviek smernice ES ako aj informovania verejnosti.

Č. úlohy: 1.6.
Názov úlohy: MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Odpočet plnenia k 31.12.2010
- monitorovanie kvality pitnej vody v okresoch Senica a Skalica sa zabezpečuje na 54 odberových miestach verejných vodovodov. V súvislosti s touto úlohou bolo k 31.12.2010 odobratých na laboratórne vyšetrenie 201 vzoriek vody. Dve vzorky vody boli nevyhovujúcej kvality. Opakovaný odber zistil, že opatrenia boli realizované a vody následne boli vyhovujúcej kvality.

Č. úlohy: 1.7.
Názov úlohy: PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN.

na riešení tejto úlohy sa nepodieľame

Č. úlohy: 1.8.
Názov úlohy: PROJEKT LIFE+ PRE ĽUDSKÝ BIOMONITORING

na riešení tejto úlohy sa nepodieľame sa

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ
Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie .

Etapy riešenia
rok 2010 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia
Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Pripravovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy
Získavať aktuálne údaje o
- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Senica a Skalica podľa štandardných výstupov programu ASTR
- počte nových rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi

Vyhodnotenie
V rámci plnenia tejto úlohy sme v roku 2010 vydali 29 rozhodnutí o rizikových prácach, v 22 organizáciách boli rizikové práce prehodnotené, v 2 organizáciách boli rizikové práce zrušené, novo vyhlásené rizikové práce boli v 5 organizáciách. V rámci výkonu ŠZD bolo v priebehu roka 2010 vykonaných 47 previerok ukončených záznamom zameraných na rizikové práce.
V súčasnej dobe evidujeme v okrese Senica 601 zamestnancov v riziku, z toho 175 žien. Prevládajúcim faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 529, z toho 154 žien. V okrese Skalica evidujeme 2444 zamestnancov, z toho 356 žien. Prevládajúcim rizikovým faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 2310, z toho 254 žien.
V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 125 dotazníkov H o informovanosti zamestnancov.
Situáciu v počte exponovaných zamestnancov rizikovými faktormi sledujeme, ale prognózovanie nie je jednoznačné, nakoľko niektoré prevádzky s vyhlásenými rizikovými prácami svoju prevádzku obmedzili, resp. zastavili z dôvodu ekonomickej krízy.

2. 1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri

výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy
Získavať údaje o
- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe)
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Vyhodnotenie
V rámci plnenia tejto úlohy sa zameriavame na uplatňovanie legislatívnych úprav Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z.z o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.
V priebehu roka 2010 sme v rámci výkonu ŠZD vykonali 33 previerok ukončených záznamom, v 8 prípadoch išlo o novú prevádzku. V 2 prípadoch boli prejednané zistené nedostatky a uložené pokyny na ich odstránenie.
V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 8 dotazníkov C o informovanosti zamestnancov.
V roku 2010 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu spôsobenú nesprávnym použitím jedovatých látok.
Problémom ostáva naďalej hodnotenie rizík jedovatých a veľmi jedovatých látok.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.
Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú

zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy
Získavať aktuálne údaje
- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, v okresoch Senica a Skalica
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu.
Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.
Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Vyhodnotenie
Uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci realizujeme prostredníctvom výkonu ŠZD. V okrese Skalica evidujeme jednu organizáciu, kde sú určené rizikové práce – práca s cytostatikami v NsP Skalica a to v profesii lekár (1/0) a zdravotná sestra (3/3).
Evidujeme jednu organizáciu Euroframe, a.s. Skalica, ktorá má oprávnenie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. V roku 2010 boli vydané dve rozhodnutia na odstraňovanie stavebných materiálov s obsahom azbestu - pre firmu KOVOMAT Slovakia s.r.o. Žilina a firmu A.A.Service, spol. s r.o. Bratislava.
Ďalej v okresoch Senica a Skalica evidujeme menšie firmy, ktoré prevažne spracovávajú tvrdé drevo.
V rámci výkonu ŠZD bolo zistené, že fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické osoby, ktoré prevádzkujú pneuservisy používajú pri opravách pneumatík skupinu lepidiel, ktoré sú podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. zaradené do kategórie 2 ako pravdepodobný karcinogén. Uvedené lepidlá obsahujú trichlóretylén.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnej úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, pri výkone ŠZD.
Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.

Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

Realizačné výstupy

- Prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže
- Prehodnocovať podkladové materiály k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže, v prípade potreby vyžiadať stanovisko ÚVZ SR.
- Evidovať určené rizikové práce (profesie) s rizikom psychickej pracovnej záťaže aj podľa prevažujúcej činnosti
- Sledovať trendy vývoja a zmien psychického zdravia populácie SR v produktívnom veku na základe štatistických údajov vybraných ukazovateľov psychického zdravia (ÚVZ SR) a usmerňovať v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na konkrétnych pracoviskách.

Vyhodnotenie

V okrese Skalica evidujeme jednu organizáciu, v ktorej sú určené rizikové práce z titulu psychickej pracovnej záťaže – Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých Holíč.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.
Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

- Zber údajov z okresov Senica a Skalica

a) rizikové práce - faktor DNJZ

b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)

c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29

d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)

- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.

Vyhodnotenie
V okresoch Senica a Skalica evidujeme jednu organizáciu, v ktorej sú určené rizikové práce z titulu DNJZ a to Baňa Čáry a.s. v profesii baník – mechanizované razenie a baník na stenovom porube.
V priebehu roku 2010 sme prešetrovali 4 podozrenia na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania, z ktorých bolo 1 potvrdené.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a vyhlášky MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami, najmä na dodržiavanie limitov fyzickej záťaže a hmotnosti manipulovaných bremien, hodnotenie pracovných polôh pri výkone práce a ďalších prispievajúcich faktorov podieľajúcich sa na vzniku ochorení chrbtice.
Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

Realizačné výstupy
- Evidovať profesie, u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvoriť databázu údajov z okresov Senica a Skalica

a) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin (zdroj NCZI)
b) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
c) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania (zdroj NCZI)

- Usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Vyhodnotenie
V roku 2010 sme neprešetrovali ani jedno podozrenie na chorobu z povolania.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ
Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.
Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia
rok 2010 a ďalšie roky

Realizačné výstupy
Získavať údaje o
- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skríningovom vyšetrení očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať
- počet previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

Vyhodnotenie
V priebehu roka 2010 sme vykonávali kontrolu práce so zobrazovacími jednotkami v rámci bežného výkonu ŠZD a bolo vyplnených 93 dotazníkov Z o informovanosti zamestnancov.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Nepodieľame sa.

2.4. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Nepodieľame sa.

2.5. ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

Cieľ :
Presadzovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

Etapy riešenia
2. etapa: od druhého štvrťroka 2010

Anotácia

Na Slovensku ako aj v ostatných štátoch EÚ sa od 1.6.2007 uplatňuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ((ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok. Je potrebné zapojiť sa do koordinovaných projektov v rámci štátov EÚ a EHP/EZVO zameraných na zabezpečenie vyhovujúcej úrovne používania chemických látok formulované do zásady „žiadne údaje, žiadny trh“. Prvý projekt (participácia vybraných RÚVZ v 4. štvrťroku 2009 – 1. polroku 2010) na presadzovanie nariadenia sa zameriava na výrobcov a dovozcov a ich súlad s právnymi záväzkami týkajúcimi sa predregistrácie a registrácie zavedených látok ako takých alebo látok v prípravkoch, ako aj na dodržiavanie ustanovení súvisiacich s kartami bezpečnostných údajov. V rámci tohto projektu sa vyplní špeciálny dotazník odbornými pracovníkmi vybraných RÚVZ v konkrétnych podnikoch uvádzajúcich na trh chemické látky. Poznatky všetkých zúčastnených orgánov kontroly činných podľa zákona č. 163/2001 Z.z. budú podkladom pre ďalší postup na usmernenie zavádzania platných právnych úprav v tejto oblasti do praxe výrobných, dovozných organizácií ako aj následných užívateľov chemických látok.

Realizačné výstupy

- Zvýšenie odbornej úrovne používania chemických látok a prípravkov u „povinných subjektov“
- Zjednotenie v praktickom presadzovaní nariadenia REACH a súvisiacej ďalšej národnej a EÚ legislatívy orgánmi verejného zdravotníctva ako aj ďalšími kontrolnými orgánmi
- Vypracovanie dotazníkov zisťujúcich stav v problematike, ich analýza a príprava nápravných riešení
- Prijímanie nápravných opatrení
- Zvyšovanie odbornej úrovne práce a príprava špecialistov na problematiku celého spektra aspektov používania chemických látok z hľadiska účinnej ochrany zdravia

Vyhodnotenie

V rámci plnenia tejto úlohy bol vyplnený Dotazník projektu fóra REACH–EN-FORCE 1 vo firme Eissmann Automotive Slovensko, s.r.o. Holíč.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
3.1.	**Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. december 2009
3.2.	**Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	30. december 2009
3.3.	**Kontrola jodidácie kuchynskej soli**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	30. december 2009
3.4.	**Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	28.február 2009
3.5.	**Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti**	ÚVZ SR
	vybrané RÚVZ v SR	30. marec 2011

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR – pracoviská hygieny výživy

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý **„Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“,** ktorého aktualizácia bola prijatá vládou SR v roku 17. decembra 2008. Ciele na

ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi(február – november 2010)
III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2011).

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospelej populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách,
- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- vytvorenie relevantných podkladov pre regulovanie regionálnej a celoštátnej výživovej politiky u obyvateľov SR.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2011 a ďalšie roky

PLNENIE ÚLOHY: Úloha bola riešená priebežne. K 31.12.2010 bolo do projektu zapojených všetkých 80 respondentov v požadovaných vekových kategóriách. Výsledky boli spracované v požadovanej forme a sumárna správa bola odoslaná dňa 17.12.2010 do RÚVZ so sídlom v Trnave.

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom.

Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO3

- počet vzoriek: 2 vzorky
- časové obdobie: január - december 2010

II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme

- časové obdobie: január – december 2010
III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom.

Realizačné výstupy

- údaje z monitoringu porovnať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR (správa ako súčasť výročnej správy).

Pokračovanie v úlohe

Rok 2011 a ďalšie roky

PLNENIE ÚLOHY: Úloha bola riešená priebežne. K 31.12.2010 bolo odobratých 24 vzoriek kuchynskej soli (2 vzorky/mesiac). Na základe výsledkov chemických laboratórnych analýz všetky vzorky spĺňali požiadavky platnej legislatívy. Výsledky boli spracované v požadovanej forme a sumárna správa bola odoslaná dňa 17.12.2010 do RÚVZ so sídlom v Trnave.

3.3 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR , RÚVZ v SR

Anotácia: Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity. Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovoleniek „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

Etapy riešenia:

I. etapa: január 2009 - december 2010 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa: leto 2009 – kampane
III. etapa: 30. marec 2011 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

30. marec 2011

Záverečná správa

30. marec 2011

PLNENIE ÚLOHY: Úloha bola riešená priebežne. K 31.12.2010 bolo celkom odobratých 14 vzoriek kozmetických výrobkov. Bolo preverených 16 informácií z RAPEXových hlásení, pričom pri 69 kontrolách počas roka 2010 bolo preverených 72 druhov kozmetických výrobkov.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia,
2. kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie
RÚVZ v SR – odber vzoriek

Anotácia: Kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov výrobkov (PC dojčenské fľaše, plastové výrobky - misky, príbor, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď., keramické výrobky – misky, taniere, hrnčeky atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia. Zároveň bude kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť - dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2010 - december 2011 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa : 30. marec 2012 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2011

Záverečná správa

30. marec 2012
PLNENIE ÚLOHY: Úloha v roku 2010 riešená nebola.

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľ

kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – odber vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

Anotácia: Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4- metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál

používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2010 - december 2011 - zber a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2012 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2011

Záverečná správa

30. marec 2012

PLNENIE ÚLOHY: Úloha v roku 2010 riešená nebola. Počas roka však boli monitorované všetky prevádzkarne, ktoré sa zaoberajú výrobou papierových a kartónových obalových materiálov. Všetky informácie boli následne odoslané do RÚVZ v Poprade.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
4.1.	**Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže**	ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava
	ÚVZ SR	Rok 2010
4.2.	**Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2010
4.3.	**Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku**	ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Priebežne podľa požiadaviek gestora
4.4.	**Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2010
4.5.	**Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál**	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote ÚVZ SR
	Všetky RÚVZ v SR	Rok 2013
4.6.	**Zdravé deti v zdravých rodinách**	RÚVZ Banská Bystrica ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2012

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Projekt splnený. Prieskum „ Tabak, alkohol, drogy – TAD“ bol zrealizovaný podľa požiadaviek gestora v Strednej odbornej škole elektrotechnickej Gbely. Do projektu bolo zapojených 66 študentov a 8 učiteľov. Zozbierané údaje boli zaslané gestorovi projektu.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Projekt sa plní priebežne. Bol vykonaný dotazníkový prieskum, antropometrické vyšetrenia detí a odbery vzoriek stravy vo vybraných školách (120 detí vo veku 7-10 rokov). Získané údaje boli elektronicky spracované a zaslané gestorovi projektu.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Projekt sa plní priebežne. Pokračuje spolupráca so všeobecnými lekármi pre deti a dorast. Celkovo bolo 11 všeobecným lekárom pre deti a dorast rozposlaných 330 skríningových formulárov. Do plnenia projektu sa zapojilo 9 všeobecných lekárov pre deti a dorast, ktorí vyšetrili 267 detí vo veku 11 a 17 rokov. Zozbierané údaje boli elektronicky spracované a zaslané gestorovi projektu.

Iné projekty:

Hrou proti AIDS

Realizácia projektu bola vykonaná v spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom v Senici v rámci organizovania akcie „Zbavme sa strachu“ v dňoch 18.11-1.12.2010 v meste Senica.
Počas akcie sa realizoval interaktívny projekt „ Hrou proti AIDS“ a pre študentov v rámci tvorivých dielní k výrobe plagátov ku Svetovému dňu boja proti AID boli pripravené prednášky o problematike HIV/AIDS .
V tomto období sa interaktívneho projektu zúčastnilo celkovo 410 žiakov a študentov základných a stredných škôl mesta Senica. Z toho žiakov základných škôl bolo 123, študentov odborných škôl s maturitou bolo 120, študentov stredných súkromných škôl a gymnázií bolo 167. Žiaci základných škôl mali menšie vedomosti a informácie o víruse, spôsobe prenosu a ochorení AIDS, študenti stredných škôl, boli informovanejší a v komunikácii otvorenejší.

Program ovocie a zelenina do škôl

Organizačne sme sa podieľali na realizácii projektu. Zabezpečili sme distribúciu dotazníkov do vybraných škôl.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
6.1.	**Národný imunizačný program SR**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2.	**Surveillance infekčných chorôb**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3.	**Informačný systém prenosných ochorení**	ÚVZ SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4.	**Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE.**	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	priebežne
6.5.	**Surveillance chronických ochorení**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.6.	**Mimoriadne epidemiologické situácie**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7.	**Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV**	ÚVZ SR
	RÚVZ v B. Bystrica, Košice	Priebežne
6.8.	**Prevencia HIV/AIDS**	RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v sídlach krajov, všetky RÚVZ košického kraja	december 2011

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním

4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia
Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti jedenástim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2010, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1. 1. 2010. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2010 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Etapy riešenia
Realizácia vlastného očkovania:
Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vysoko účinné a bezpečné očkovacie látky.
Časové obdobie: priebežne

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010:
V roku 2010 budú realizované nasledovné úlohy zabezpečenie očkovacieho kalendára na rok 2010

- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie
- zabezpečenie očkovania určených rizikových skupín obyvateľstva pandemickou vakcínou proti pandemickej chrípke schválené Pandemickou komisou vlády SR
- udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania

Časové obdobie: priebežne

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:
Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné

vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.
Časové obdobie: priebežne

Manažment očkovania:
Základnými predpokladmi pre manažment v očkovaní je jeho legislatívne zabezpečenie, vypracovanie odborných usmernení v súvislosti s novou vyhláškou, inštruktáž a tréning pracovníkov RÚVZ, správna evidencia (záznamy) o očkovaní, o dodržiavaní chladového reťazca a hospodárení s vakcínami.
Časové obdobie: priebežne

Kontrola očkovania v SR:
Postupovať podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.
Časové obdobie: priebežne

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR.
Časové obdobie: september – október 2010

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej, okresnej, krajskej a celoslovenskej úrovni.
Časové obdobie: november 2010 – február 2011

Realizačné výstupy
- zabezpečenie včasnosti a plynulosti pravidelného povinného očkovania
- zosúladenie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2010
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania
- odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti slovenskej populácie
- zaslanie výsledkov do medzinárodnej siete EUVACNET, do WHO, UNICEF a ECDC .
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti.

Odpočet plnenia:

Kontrola imunizácie u ochorení preventabilných očkovaním sa vykonáva v súlade s odporúčaniami SZO a krajinami EÚ. Kontrola očkovania prebehla k 31.8.2010. Zaočkovanosť u detí v okrese Senica bola 78,56% -100% a v okrese Skalica 62,13% - 100%. Nízka zaočkovanosť v obidvoch okresoch bola z dôvodu zrušenia povinného preočkovania proti diftérii, tetanu a pertussis v 3. roku života a u novorodencov očkovacou látkou BCG z dôvodu nedonosenosti, nízkej pôrodnej váhy, kontraindikáciám a nedostavenia sa detí na očkovanie.
Zaočkovanosť pacientov v dialyzačnom programe bola na 100%. V sledovanom období neboli hlásené žiadne reakcie po očkovaní a pri kontrole uchovávania očkovacích látok v ambulanciách neboli zistené závažné nedostatky.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR**,** RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2008 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Zlepšením laboratórnej spolupráce na národnej, krajskej a okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Časové obdobie: priebežne

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto

oblasti očakávame od zavedenia elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi. Súčasťou plnenia tejto úlohy je aj propagácia využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.
Časové obdobie: priebežne

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových" infekčných ochorení:
Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových" infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Jedná sa o nové patogénny, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogény, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu. Dôležitú úlohu zohrá aj využívanie systému rýchleho varovania ECDC a WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS.
Časové obdobie: priebežne

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prisťahovalcov:
Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s MV SR.
Časové obdobie: priebežne

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení
Vstupný portál programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho reklama cestou všetkých RÚVZ v SR ako aj centrálne prostredníctvom médií.
Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy
- analýza prenosných ochorení za rok 2009
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2009 s výskytom v roku 2008 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
- včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
- včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
- vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
- monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- hlásenie vybraných prenosných ochorení do medzinárodných sietí podľa požiadaviek ECDC a WHO
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu" prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Odpočet plnenia:

Úloha sa vykonáva priebežne v spolupráci s lekármi prvého kontaktu a odbornými lekármi. Zvýšil sa počet hlásení infekčných ochorení, chrípky a chrípke podobných ochorení. Bolo prešetrených 9 nozokomiálnych nákaz na troch oddeleniach NsP Skalica a vykonaných 19 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru na oddeleniach NsP Skalica. V okrese Senica bola vykonaná kontrola funkčnej schopnosti 30 sterilizačných prístrojov. V Dialyzačnom stredisku GENEA Senica bolo odobratých 75 vzoriek na kontrolu dezinfekcie a vykonané 4 kontroly rámci ŠZD.
V okrese Skalica bola vykonaná kontrola funkčnej schopnosti 31 prístrojov a odobratých bolo odobratých 153 vzoriek na kontrolu dezinfekcie a 32 vzoriek na kontrolu sterility.
V rámci uvedenia do prevádzky bolo vydaných 19 rozhodnutí vrátane schválenia prevádzkového poriadku v okrese Senica a 48 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru u poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti a 62 rozhodnutí nariadenia celoplošnej jarnej a jesennej deratizácie.
V okrese Skalica bolo vydané 10 rozhodnutí v rámci uvedenia do prevádzky a 30 kontrol štátneho zdravotného dozoru a vydaných 42 rozhodnutí nariadenia celoplošnej jarnej a jesennej deratizácie.
Na portále RÚVZ Senica boli publikované články o akútnych respiračných ochoreniach, výskyte prenosných ochorení v okrese Senica a Skalica, rady pre cestovateľov – očkovanie do zahraničia, doporučené schémy očkovania pre deti a dospelých, materiály ku kampani EU a WHO: Dezinfekcia rúk 5.máj .
V rámci imunizačného týždňa European Immunization Week- EIW 24.4.-01.5.2010 v regionálnej tlači a na webových stránkach miest Senica, Skalica a Holíč , ako aj na stránkach RUVZ Senica boli prezentované články o význame očkovania a nových očkovacích látkach.
V spolupráci s VÚC Trnava sa uskutočnil seminár pre poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti zameraný na vyhodnotenie pandemie 2009 a ďalší postup v chrípkovej sezóne 2010-2011 a význam hlásenia ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení do informačného systému EPIS.
V oblasti prenosných ochorení a problematiky očkovania bolo poskytnutých 486 konzultácií. V regionálnej tlači boli uverejnené články o nutnosti vykonávania celoplošnej deratizácie v mestách a obciach okresu Senica a Skalica.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do sieti EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.
Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Gestor

ÚVZ SR**,** RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia
Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Etapy riešenia
Kontrola kvality údajov v EPISe :
Zodpovední: určené pracovné skupiny
Časové obdobie: priebežne Časové obdobie: priebežne

Odborné usmernenia pre prácu v ohniskách vybraných infekčných ochorení:
Vypracovanie odborných usmernení pre prácu v ohniskách výskytu vybraných prenosných ochorení v záväznom legislatívnom formáte. Vytvoriť pracovnú skupinu, určiť recenzenta a zabezpečiť publikovanie materiálu.
Časové obdobie: 31. 12. 2009

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sieti:
Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky sietí a tieto implementovať do položiek programu EPIS.
Časové obdobie: priebežne

Manažment epidémií:
Manažujú sa epidémie nadregionáleho rozsahu s prideľovaním jedného hesla, ku ktorému sa priraďujú príslušné prípady z iných regiónov.
Za prideľovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.
Časové obdobie: priebežne

Manažment kontaktov a ohnísk:
Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.
Časové obdobie: priebežne.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Časové obdobie : priebežne.

Realizačné výstupy

- aktualizácia údajov zverejňovaných na informačnom portáli :
    1. pre verejnosť
2. pre iných odborníkov
3. pre užívateľov

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
4. systému rýchleho varovania

- využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov, zaškolenie dostatočného počtu pracovníkov zo všetkých odborov epidemiológie RÚVZ v SR
- deskriptívne, analytické a komparatívne výstupy z databáz
- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.
- uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Odpočet plnenia:

Údaje o prenosných ochoreniach sú vkladané do informačného systému EPIS priebežne. V sledovanom období bolo v okrese Senica vložených do systému 754 údajov a 306 vykonaných epidemiologických šetrení. V okrese Skalica do systému EPIS bolo vložených 615 údajov a vykonaných 309 epidemiologických šetrení.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevenciu NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk, vytvorenie štandardných čistiacich, dezinfekčných

a sterilizačných postupov pre zdravotnícke pomôcky, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Gestor
RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia
Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrujúcim lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Etapy riešenia

Realizácia surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Realizácia HELICS vo vybraných nemocniciach v SR na báze dobrovoľnosti a anonymity sa uskutočnilo v priebehu rokov 2005-2006. Program sa realizuje na oddeleniach anesteziológie a resuscitácie a jednotkách intenzívnej starostlivosti. Na základe výsledkov analýzy prijať príslušné opatrenia a postupy. V roku 2009 sa počíta so zapojením ďalších nemocníc.
Časové obdobie: priebežne (zapojenie ďalších nemocníc do programu HELICS).

Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

V rámci postgraduálneho doškoľovania zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekárskymi fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.
Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy
- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2009
- porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz v roku 2009 s výskytom v roku 2008 a za posledných 5 rokov
- skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
- vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
- vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz

- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk

Nepodieľame sa.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitný dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravého životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Ukončenie príprav a vykonanie skríningu v 2 okresoch SR:

Výber respondentov z evidencie obyvateľstva, aktualizácia dotazníkov, tlač dotazníkov, zabezpečenie odberových súprav, diagnostických setov, inštruktáž intervierov a lekárov vykonávajúcich vyšetrenia.

Časové obdobie: prvý štvrťrok 2009

Realizácia projektov v rámci programu CINDI:
V jednotlivých projektoch sa dôraz kladie na skupinové poradenstvo na pracoviskách a komunitách žijúcich na vidieku. Realizácia individuálneho a skupinového poradenstva formou výjazdov pracovníkov Poradní zdravia.
Časové obdobie: priebežne

Spoluúčasť na projekte „Obezita“:
Pracovníci poradenských centier budú vykonávať intervenčné aktivity určené cieľovej populácii, na rôznych úrovniach (všeobecná populácia, osoby v riziku, osoby s nadhmotnosťou a a obezitou).
Časové obdobie: priebežne

Spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe
- príprava vlastného programu a konkrétnych aktivít
- vykonávanie intervencií

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy
- zlepšiť identifikácie hlavných zdravotných ťažkostí našej populácie
- pomôcť pri určovaní nerovností v oblasti zdravia
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti chronických ochorení

Nepodieľame sa.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ
1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami,
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh,
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu,
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia
Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa

prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Etapy riešenia

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.
Časové obdobie: priebežne

Pandemická pripravenosť:

Plánovanie všeobecnej pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípky a činností súvisiacich s prevenciou sezónnej chrípky, vrátane krízovej komunikácie a materiálneho zabezpečenia (antivirotiká, vakcíny, potrebný zdravotnícky materiál). Dôležitým nástrojom na všetkých úrovniach je informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno-ekonomickom dopade pandémie.
Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

Odpočet plnenia:
V roku 2010 naďalej v súvislosti s vydaným odborným usmernením UVZ SR sa pokračovalo v plnení rozpracovaných opatrení . V rámci hlásenia SARI bol nahlásený jeden prípad úmrtia u 59 ročnej ženy – AH1N1 – negat.
Dňa 10.8.2010 vyhlásila generálna riaditeľka WHO ukončenie pandémie chrípky a zrušila prijaté opatrenia .
Členovia krízového štábu WHO sa zhodli na tom, že vírus A H1N1sa bude v priebehu niekoľkých budúcich rokov šíriť so správaním sa vírusu sezónnej chrípky.
Takže naďalej pokračuje hlásenie a monitorovanie ARO, SARI, úmrtí na ARO ako aj lokálne nahromadenie ARO a CHPO.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ
Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor
ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia
Po úspešnej eradikácii poliomelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.
Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia
I . etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.
Časové obdobie : január – február 2009:

II. etapa
Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.
Časové obdobie: marec – november 2009

III. etapa
Vyhodnotenie výsledkov za rok 2009 a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Výstupy
1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Odpočet plnenia:
Podľa celoslovenského harmonogramu v rámci surveillance poliomyelitídy bolo vykonaných 14 odberov odpadových vôd z ČOV v mestách Senica a Skalica. Všetky obraté vzorky z dvoch odberových miest mali negatívny výsledok. V sledovanom období neboli hlásené žiadne akútne chabé parézy

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor
RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v sídlach krajov a všetky RÚVZ košického kraja

Cieľ
Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.
Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Anotácia
Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „ Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität “.
I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho príjmania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.
Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Etapy riešenia
Projekt sa uskutoční v rokoch 2007 – 2011 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:
- v mesiacoch január - február vypracovanie metodického postupu na riešenie projektu v danom roku a zaslanie riešiteľským pracoviskám – RÚVZ Košice

- marec - vypracovanie špeciálneho dotazníka na vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na jednotlivých stretnutiach – RÚVZ Košice
- marec - november vlastná realizácia projektu na RÚVZ Košického kraja
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí - RÚVZ Košického kraja
- december - zaslanie, spracovanie a vyhodnotenie výsledkov stretnutí na školách na RÚVZ Košice
- december - zaslanie, spracovanie a vyhodnotenie výsledkov dotazníkov na RÚVZ Košice
- RÚVZ Košice predloží záverečnú správu na ÚVZ SR

Výstupy
Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia
December 2011

Odpočet plnenia:

Projekt sa realizoval priebežne podľa harmonogramu dohodnutom s RÚVZ Trnava v priebehu mesiaca november 2010, ktorý zapožičiava materiály na interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“. V tomto roku sa projektu zúčastnilo 410 žiakov a študentov základných a stredných škôl v mestách Skalica a Senica. Žiakov základných škôl absolvovalo interaktívnu hru 123, študentov stredných odborných škôl s maturitou 120 a študentov stredných súkromných škôl a gymnázií bolo 167.
V mesiaci december bolo spracované vyhodnotenie projektu a správa zaslaná gestorovi RÚVZ so sídlom v Košiciach.

9. PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
9.1.	**„Materské centrá“**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.2.	„**Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.3.	**„Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského vek – stomatohygiena“**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.4.	**Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.5.	**Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.6.	**Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít**	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	
9.7.	„**Quit and win“ (párny kalendárny rok)** **„Vyzvi srdce k pohybu“ (nepárny kalendárny rok)**	ÚVZ SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.8.	**Národný program prevencie obezity**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.9.	**CINDI program SR**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.10.	**Školy podporujúce zdravia**	ÚVZ SR, MŠ SR
	ÚVZ SR	

9.1. MATERSKÉ CENTRÁ

Odpočet plnenia :

OPZ distribuovalo v druhom polroku 2010 do Materského centra v Senici, zdravotno-výchovné materiály,

so zameraním na výživu u detí. V septembri 2010 sa Materskom centre uskutočnila prednáška s gynekológom na tému „Čakáme dieťatko, alebo tehotenstvo od A po Z. V novembri 2010 sa uskutočnila prednáška s pediatrom, „Dojčenie – základ zdravia na celý život.

.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŢIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“.

Cieľ

Zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Trenčín

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, vybrané ZŠ a SŠ v SR.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie. Počet starých ľudí sa v priebehu prvej polovice 21. storočia zdvojnásobí. Prírastok počtu starších ľudí bude najväčší v najvyšších vekových skupinách. Ide o tzv. fenomén „dvojitého(vnútorného) starnutie populácie“.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, ţe staroba je súčasťou nášho života , ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a aktivít upozorniť na problematiku starnutia, podporovať harmonické spolunažívanie všetkých generácií a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

Etapy riešenia

1. Monitorovanie zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia starších ľudí. Táto etapa bola plánovaná už pri vzniku projektu Mám 65+.

Monitoring doplniť o subjektívne hodnotenie vlastného zdravia, sociálneho postavenia v rodine a v spoločnosti.

2. Vnímanie staroby v spoločnosti- predovšetkým mladou generáciou a rodinnými príslušníkmi seniorov.

Október – mesiac úcty k starším – organizačne zabezpečiť napr. „Pochod všetkých generácií“ s rozmanitými sprievodnými spoločenskými aktivitami – zdravotno výchovnými, intervenčnými, športovými, kultúrnymi v spolupráci s partnerskými organizáciami a dobrovoľníkmi podľa

špecifických podmienok príslušného regiónu určené pre seniorov, ich rodiny a mladšie vekové skupiny.
Kampaňovitá medializácia aktivít na rôznych úrovniach a v rôznych komunikačných prostriedkoch.

Realizačné výstupy
1. Zistenie zdravotného stavu, zdravotného uvedomenia a subjektívneho hodnotenia vlastného zdravia staršími ľuďmi.
2. Získanie prehľadu o vnímaní sociálneho postavenia seniorov v spoločnosti samotnými seniormi, ich rodinnými príslušníkmi a mladou generáciou.
3. Prezentácia výsledkov na regionálnej a národnej úrovni.
4. Rozmanité aktivity v mesiaci úcty k starším – zdravotno výchovné, športovo – kultúrne a pod.

Odpočet plnenia :
V mesiaci úcty k starším –október 2010 sa realizovalo v Klube dôchodcov v Senici, zdravotno-výchovné podujatie ,zamerané na prevenciu ochorení vo vyššom veku. Pracovníčky OPZ vyšetrili na prístroji Reflotrón celkove 21 seniorov, /somatometrické meranie, tlak krvi ,biochemické vyšetrenie cholesterolu a glykémie .Na záver im bolo poskytnuté individuálne poradenstvo na danú tému a rozdaný zdravotno-výchovný materuíál.

9.3. „ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

- nepodieľame sa

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV.

Cieľ
Získať prehľad o realizovaných regionálnych projektoch a úlohách podpory zdravia, vypracovať databázu dobrých postupov (príkladov dobrej praxe) a umožniť ich výmenu a ďalšie využitie v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR.

Gestor
ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Anotácia
Na odboroch podpory zdravia regionálnych úradov VZ sa každoročne realizujú úlohy (intervenčné aktivity, štúdie, projekty), ktoré majú výlučne regionálny, resp. lokálny charakter. Vytvorenie databázy dobrých postupov zloženej zo stručných charakteristík realizovaných úloh umožní výmenu skúseností, zapojenie sa ďalších úradov do úloh 606
a porovnanie výsledkov pri dodržiavaní rovnakých metodík a postupov.

Etapy riešenia
1. Príprava a predloženie návrhov na spôsob zberu a výmenu projektov a úloh podpory zdravia realizovaných na regionálnej úrovni
- vypracovanie požiadaviek na štruktúru a obsahovú náplň charakteristík projektov a úloh podpory zdravia
- vypracovanie požiadaviek na zaradenie projektov a úloh podpory zdravia do databázy dobrých postupov

I. polrok 2010
2. Zber projektov a úloh podpory zdravia realizovaných na regionálnej úrovni a ich zaraďovanie do databázy dobrých postupov na základe vypracovaných požiadaviek
III. štvrťrok 2010
3. Výmena databázy dobrých postupov v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva IV. štvrťrok 2010.

Realizačné výstupy

Funkčný systém zberu a výmeny projektov a úloh realizovaných na regionálnej úrovni v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva

Odpočet plnenia :

1. Chráňme sa pred drogovým nebezpečenstvom XIV.. – I. časť workshopy - projekt podporený z Protidrogového fondu zameraný na prevenciu drogových závislostí, realizácia workshopov pre rodičov a pedagógov SŠ v meste Senica .Projekt sa realizoval v októbri 2010 a bol zameraný na tému, „Ohrozenia internetu, mobilov a nových technológii. Lektori : Ing. Miroslav Drobný, Mgr. Monika Gregussová. Celkový počet účastníkov 76.

3. V novembri 2010 v spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom v Senici, OPZ pripravilo pre žiakov 2.ročníkov SOU ,prednášky – Fajčenie, vstupná brána k tvrdým drogám. Celkový počet žiakov 84.Vyšetrených na Smokerlyzeri 21.žiakov.

9.5. POPULAČNÁ .STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŢITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR
607

Anotácia úlohy

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborno-metodického usmerňovania pracovísk zdravotnej výchovy, ktoré majú iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO. Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (prednášky a besedy, semináre, nástenky a panely, zážitkové podujatia, vlastná edičná činnosť, informácie prostredníctvom internetu, články a prezentácia v elektronických médiách) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít sú výjazdové poradenstvo, tematické putovné výstavy, videofilmy. Vhodné je pri organizovaní podujatí, prezentovaní aktuálnych tém a pri šírení informácií spolupracovať aj s mimorezortnými partnermi – so školami, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, sociálnymi ústavmi, komunitami, záujmovými a spoločenskými organizáciami a s významnými zamestnávateľmi v regióne.

Etapy riešenia Táto úloha je pre svoju aktuálnosť plnená bez časového obmedzenia s priebežným vyhodnotením jej prínosu 1x do roka v súlade s odporúčanými termínmi. Gestor zabezpečí každoročne včasnú distribúciu aktuálnych tém k významným dňom, pokiaľ budú vyhlásené svetovou zdravotníckou organizáciou, riešiteľské pracoviská zabezpečia príslušné aktivity k jednotlivým významným dňom a termínom a vypracujú hodnotiace správy o ich realizácii.

Realizačný výstup

Všetky uvedené aktivity majú motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravia - mobilizovať ľudí k zvýšenej zodpovednosti za vlastné zdravie.
Z príležitosti Svetového dňa srdca ,Pracovníčky Oddelenia podpory zdravia, v spolupráci s Akadémiou vzdelávania v Senici, uskutočnili výjazd do Hypemarketu Kauflant v Senici, kde prítomným návštevníkom, ktorí prejavili záujem, vyšetrili na Reflotróne hodnoty cholesterolu, BMI ,zmerali krvný tlak a poskytli individuálne poradenstvo, zamerané na prevenciu kardiovaskulárných ochorení. Celkový počet vyšetrených 56 klientov.Na záver podujatia vedúca Poradne zdravia informovala o tejto akcii širokú verejnosť, prostredníctvom regionálnej televízie- TV SEN.

Týždeň zdravia v hypermarkete Tesco v Senici. OPZ – 5.8.2010 v rámci organizovania projektu vykonalo meranie tlaku krvi, vyšetrenie cholesterolu, glykémie, BMI, zamestnancom Tesca. Celkový počet 15 zamestnancov. Zároveň im bola odprednášaná téma- Racionálna výživa.

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

- nepodieľame sa

9.7. VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelej populácii

Tohto roku sa projekt nerealizoval.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Odpočet plnenia:
Plnenie Národného programu prevencie obezity sa venuje pozornosť klientom, ktorí navštívia základnú poradňu. Individuálne poradenstvo je zamerané hlavne na zmenu výživových návykov, pohybovú aktivitu a znižovanie hmotnosti. V druhom polroku 2010 bolo uskutočnených 126 aktivít.

9.9. CINDI PROGRAM SR

skríning zdravotného stavu metódou CINDI programu – prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.
Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami

intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.
Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.
Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská
všetky RÚVZ v SR.

Anotácia
Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.
1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komunít v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komunít v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.
Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).
Intervencia v rámci programu CINDI:
Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko) zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (kurzy, prednášky, besedy, podujatia, hry, tvorivé dielne), mediálne kampane (TV, rozhlas, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet) a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu).
Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko) zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov,
počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a účasťou na výstavách, hromadných podujatiach.
Monitorovacie aktivity: Health monitor survey - sledovanie zvyklostí obyvateľstva SR ovplyvňujúcich zdravie Skríningy zdravotného stavu obyvateľstva v modelovej oblasti (okres Banská Bystrica, Brezno) Process evaluation survey - monitorovanie postojov obyvateľstva k vlastnému zdraviu a záujmu obyvateľstva o zmeny v životnom štýle Priebežné monitorovanie úmrtnostných pomerov v SR a v demonštračných oblastiach.

Anotácia štúdie zdravotného stavu.
Skríning zdravotného stavu sa vykonáva v 5-ročných intervaloch v modelovej oblasti pre program CINDI a to v okresoch Banská Bystrica a Brezno.
Cieľ štúdie: Sledovať trend vývoja rizikových faktorov chronických ochorení a to tak biologických ako aj faktorov vyplývajúcich zo životného štýlu Hodnotiť efektivitu vykonávaných intervencií zameraných na ozdravenie životného štýlu obyvateľstva Modifikovať formy a cieľové skupiny intervenčných aktivít. .
Cieľová populácia: obyvatelia okresu banská Bystrica a Brezno muži, ženy vo vekovej skupine 15 – 64 ročných.
Výber respondentov z „Evidencie obyvateľstva SR“ podľa zadaných kritérií (15-64 roční 1000 mužov a 1000 žien).
Oslovenie respondentov: Pozvanie vybraných respondentov sa vykoná listom, zaslaným poštou. Súčasťou oslovenia je aj žiadosť o informovaný písomný súhlas s účasťou a spracovaním osobných údajov. Pozvanie nezúčastnených sa bude opakovať 2. a 3. krát. Účasť na skríningu nie je honorovaná.

Odpočet plnenia :
V druhom polroku 2010 navštívilo Poradňu zdravia 45 klientov a Poradňu odvykania od fajčenia 14 klientov, výjazdov 4.
Výjazd uskutočnený dňa 7.12.2010 Sobotište – vyšetrenie pracovníkov drevovýroby v rámci projektu výživový stav obyvateľstva v spolupráci s Oddelením hygieny výživy. Celkový počet vyšetrených 12. Ďalší výjazd sa realizoval v rámci tohto projektu v Bytovom družstve v Senici dňa 10.12.2010.Celkový počet vyšetrených 43.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Odpočet plnenia :
OPZ spolupracuje s pedagógmi ZŠ. MŠ, poskytuje im podľa potrieb videokazety a lektorov k aktuálnym skupinovým aktivitám. Celkove bolo v druhom polroku 2010 uskutočnených 5 prednášok a 2 besedy so zameraním na prevenciu fajčenia a drogových závislostí.
OPZ v októbri realizovalo projekt – Ovocie a zelenina na školách, určená vzorka 180 dotazníkov u žiakov . Vrátilo sa celkove 164 dotazníkov, ktoré boli v decembri 2010 spracované.

10. KONTROLA TABAKU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
10.1.	**Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu.**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.2.	**Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SOI, ŠVPS SR, inšpekcia práce, ZMOS	
10.3.	**Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.4.	**Príprava a realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010.**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.5.	**Školenie zdravotníckych pracovníkov v oblasti poskytovania krátkeho poradenstva pre klientov a pacientov ako prestať fajčiť.**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita, Slovenská lekárska spoločnosť	
10.6.	**Príprava a vydanie učebného textu pre zdravotníckej školy a univerzity so zameraním na kontrolu tabaku vo verejnom zdravotníctve.**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita	

10.1. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU.

- nepodieľame sa

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

- nepodieľame sa

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Odpočet plnenia :

Odd. Podpory zdravia v spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom zorganizovalo akciu pre verejnosť – vyšetrenie na Smokerlyzeri v priestoroch Osvetového strediska. Každému klientovi bola ponúknutá možnosť odvykania od fajčenia prostredníctvom poradne. Celkove bolo zúčastnených 19 klientov.

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

V prvom polroku sa uskutočnila súťaž – Prestaň a vyhraj. Celá akcia bola propagovaná cez internet – odoslané e-maily starostom obcí a primátorom miest. V regionálnej tlači boli uverejnené 2 oznamy s danou problematikou. Do zdravotníckych zariadení, škôl boli distribuované prihlášky do súťaže.

10.5. ŠKOLENIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV V OBLASTI POSKYTOVANIA KRÁTKEHO PORADENSTVA PRE KLIENTOV A PACIENTOV AKO PRESTAŤ FAJČIŤ.

- nepodieľame sa

10.6. PRÍPRAVA A VYDANIE UČEBNÉHO TEXTU PRE ZDRAVOTNÍCKE ŠKOLY A UNIVERZITY SO ZAMERANÍM NA KONTROLU TABAKU VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE.

- nepodieľame sa

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Spišskej Novej Vsi

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Na plnení tohto projektu sa spolupodieľajú všetky oddelenia RÚVZ Spišská Nová Ves, v rámci svojich hlavných úloh a projektov.
Na oddelení HŽP úloha je zameraná a plní sa predovšetkým v sledovaní kvality pitnej vody pre hromadné zásobovanie obyvateľov vrátane detskej populácie. Pracovníci oddelenia pravidelne zadávajú údaje – laboratórne výsledky vyšetrovaných ukazovateľov v odobratých vzorkách vôd do informačného systému IS Pitná voda.
V spolupráci s oddelením hygieny deti a mládeže je vykonávaný monitoring kvality pitnej vody v prevádzkach pre deti a mládež (spolu vykonané odbery v 37 prevádzkach, z toho 13 vzoriek v rámci povodní) zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov, výsledky vyšetrení pitnej vody sú taktiež evidované v databáze monitoringu kvality pitnej vody na oddelení HDM..
Osobitne je sledovaná situácia zásobovania rómskych obyvateľov pitnou vodou. V rómskych osadách – Bystrany, Markušovce, Nálepkovo, Richnava, Rudňany, Vítkovce, Žehra bolo odobratých celkom 16 vzoriek vôd zo studní, prameňov a verejného vodovodu, ktoré slúžia na hromadné zásobovanie pitnou vodou. Závadnosť vzoriek je vysoká – 75,0 %. Nedostatky sú zisťované v udržiavaní a funkčnosti verejných studní. Odstraňovanie týchto nedostatkov je veľmi zdĺhavé a v rómskych osadách často neefektívne. Negatívne je potrebné hodnotiť opakované zničenie uzatvárania na studni a zásahy do prevádzky chlórovacieho zariadenia. Okolie studní je znečisťované, nie je možné vytvorenie ochranného pásma. Pretrváva ničenie stavebnej úpravy studní a čerpacích zariadení.
Osobitne je sledovaná situácia kvality pitnej vody v prameňoch Národného parku Slovenský raj. V roku 2010 bolo odobratých spolu 37 vzoriek vôd z 20-ich prameňov nachádzajúcich sa vedľa najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj. Výsledky kvality vody boli oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na oznámenie na informačných tabuliach.
V roku 2010 bola na území okresov Spišská Nová Ves a Gelnica po povodniach v mesiacoch máj a jún vyhlásená mimoriadna situácia.

Pre 32 obcí a miest v spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi postihnutých záplavami boli spracované a zaslané rozhodnutia s opatreniami na zabezpečenie dostatočného množstva zdravotne bezchybnej pitnej vody a na informovanie verejnosti o spôsobe ochrany pred biologickými, fyzikálnymi a chemickými faktormi a ich možnými vplyvmi na zdravie.

Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie a odborné články súvisiace s problematikou povodní.

Pracovníci oddelenia HŽP Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi s cieľom zistiť kvalitu vody na hromadné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou odobrali 46 vzoriek vôd z verejných vodovodov.

Na základe usmernenia hlavného hygienika k povodniam po stabilizovaní situácie po povodniach pracovníci oddelenia HŽP Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi v spolupráci s obecnými a mestskými úradmi v priebehu mesiacov júl – november postupne odobrali 367 vzoriek vôd z individuálnych zdrojov v obciach, ktoré nemajú

verejný vodovod. Výsledky kvality vôd boli doručené obyvateľom v spolupráci s obecnými úradmi.

Všetkým obciam a mestám (55) území v pôsobnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi boli zaslané materiály - Základné hygienické požiadavky na ochranu zdravia po záplavách (pokyny pre verejnosť), Postup na asanáciu a dezinfekciu v zaplavenom území. Ďalší postup pri zisťovaní kvality pitnej vody z individuálnych zdrojov a Bezpečnostné zásady pri postrekoch proti komárom.

Pracovníci oddelenia HŽP Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi poskytovali odborné poradenstvo v oblasti čistenia a dezinfekcie zaplavených studní pri všetkých odberoch vzoriek vôd zo zaplavených studní a poskytovali tiež informácie a odborné konzultácie obyvateľom osobne alebo telefonicky podľa požiadaviek.

1.2 KOORDINÁCIA VÝSKUMNÝCH PROGRAMOV V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI – ERA-NET V OBLASTI ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

Riešiteľské pracoviská nie sú učené, gestorom úlohy je ÚVZ SR.

1.3 NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

V priebehu roku 2010 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.4 KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKYCH ŠKOLÁCH, PREVENCIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Riešiteľským pracoviskom úlohy je RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a RÚVZ hl. mesta so sídlom v Bratislave.

1.5 MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Pracovníci oddelenia podľa pokynov ÚVZ SR v priebehu roka pravidelne zadávajú údaje do informačného systému Voda na kúpanie.

Umelé kúpaliská

V rámci monitoringu sa vykonával odber vzoriek vody na zisťovanie ich kvality sa vykonával na kúpaliskách v Spišskej Novej Vsi a v Krompachoch a na letnom kúpalisku v Spišskej Novej Vsi.

Pracovníci oddelenia HŽP odobrali celkom 13 vzoriek z umelých kúpalísk, v ktorých bolo vykonaných 208 analýz. V 4 vzorkách bol prekročený ukazovateľ viazaný chlór.

V priebehu roka neboli hlásené prenosné ochorenia súvisiace s využívaním umelých kúpalísk v okrese Spišská nová Ves a Gelnica.

Prírodné kúpaliská

V rámci monitoringu sa vykonával odber vzoriek vody na zisťovanie ich kvality na prírodných kúpaliskách sa vykonával z vodnej nádrže Ružín I – západná časť, ktorá sa nachádza v okrese Gelnica. Nádrž je využívaná obyvateľmi okresu a blízkeho okolia na kúpanie aj napriek tomu, že kúpanie v tejto časti nádrže nie je povolené. V blízkosti nie je možnosť kúpania a v okrese Gelnica nie sú kúpaliská pre verejnosť. Rekreačná oblasť Ružín I. - západná časť nebola vyhlásená ako kúpacia oblasť pre nevyhovujúcu kvalitu vody v pritekajúcich riekach – Hornád a Hnilec. Odber vzoriek vody je doplnený o sledovanie banských jazier Gelnica – Thurzov a pri obci Úhorná. Uvedené jazerá nie sú vyhlásené ako kúpacie oblasti a sporadicky sa využívajú na kúpanie.

Odbery vzoriek vôd boli zabezpečené na 4 odberných miestach vo vodnej nádrži a to:

- v areáli vodného lyžovania SKI – odberné miesto **Ružín SKI**
- v lokalite chaty Pod skalou – odberné miesto **Ružín chaty**
- na Hnileckom ramene – odberné miesto **Ružín Hnilecké rameno**
- na Hornádskom ramene – odberné miesto **Ružín Hornádske rameno**

Celkom boli odobraté 2 sady vzoriek vôd, na odbernom mieste Ružín Hornádske rameno len 1 sada vzoriek. V mesiaci máj a jún zasiahli rozsiahle územie okresov Spišská Nová Ves a Gelnica silné povodne a preto v mesiaci jún nebolo možné vykonať odbery vzoriek z vodnej nádrže Ružín. Prvý odber bol vykonaný v mesiaci júl okrem odberného miesta Ružín Hornádske rameno, kde z dôvodu povodní bola kvalita vody na odber ešte stále nevhodná. Druhý odber bol vykonaný v mesiaci august. Koncom augusta bola vodná nádrž vypustená z dôvodu rekonštrukčných prác a tak tretí odber vzoriek vôd nemohol byť uskutočnený.

Pracovníci oddelenia HŽP odobrali celkom 13 vzoriek z prírodných kúpalísk, v ktorých bolo vykonaných 184 analýz. V odobratých vzorkách bola 16 x prekročená medzná hodnota (farba - 1x, pH - 2x, celkový fosfor - 4x, riasy - 2x, E. coli - 2x, koliformné baktérie - 2x, fekálne streptokoky - 3x).

Koncentrácie sledovaných kovov neboli vo vzorkách odobratých počas letnej turistickej sezóny prekročené. Vodný kvet nebol v roku 2010 zistený.

V priebehu sezóny neboli hlásené prenosné ochorenia súvisiace s využívaním vodných plôch v okrese Spišská nová Ves a Gelnica.

1.6 MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

V priebehu roka 2010 bolo pracovníkmi oddelenia hygieny životného prostredia na spotrebisku odobratých celkom 629 vzoriek pitných vôd. 108 vzoriek bolo z verejných vodovodov, 16 vzoriek z rómskych osád, 37 vzoriek z 20-ich prameňov na území Národného parku Slovenský raj, iné - 74 (platené služby - 19, Medzinárodný deň vody – 50, individuálne zdroje – 5). Osobitnú skupinu pitných vôd tvoria povodňové vzorky pitných vôd. V priebehu roka 2010 bolo pracovníkmi oddelenia HŽP odobratých celkom 394 vzoriek vôd – 44 vzoriek z verejných vodovodov a 350 vzoriek vôd z individuálnych zdrojov.

Laboratórny rozbor vzoriek vykonáva laboratórium Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, niektoré špeciálne ukazovatele sú stanovované v laboratóriu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.
V zásobovaní obyvateľov okresov Spišská Nová Ves a Gelnica pitnou vodou z verejných vodovodov nedošlo v priebehu roka 2010 k výraznejším zmenám.
V okrese Spišská Nová Ves je 5 obcí, ktoré nemajú verejný vodovod (Bystrany, Hincovce, Vítkovce, Kaľava, Kolinovce).
V okrese Gelnica je 7 obcí, ktoré nemajú verejný vodovod (Helcmanovce, Henclová, Hrišovce, Kluknava, Richnava, Úhorná a Závadka).

Zmeny v riešení dezinfekcie vody na verejných vodovodoch neboli zaznamenané. Používa sa plynný chlór a chlórnan sodný.
V ochranných pásmach vodných zdrojov stále pretrvávajú nedostatky v dodržiavaní režimu hospodárenia zisťované pri kontrolných ohliadkach vodohospodárskeho orgánu i správcu toku. Ide prevažne o približovanie dreva priamo po potoku, čím dochádza k nadmernému zákalu a znehodnoteniu kvality surovej vody.

Vodovody prevádzkované obcami s počtom obyvateľov nad 5000 sa v regióne Spišská Nová Ves a Gelnica nenachádzajú.

Výnimky z nezodpovedajúcej kvality pitnej vody neboli vydané, v priebehu roka 2010 neboli hlásené žiadne ochorenia v súvislosti s pitnou vodou.

1.7 PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG – TERM, LOW – LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN

V rámci projektu PHIME sa sleduje expozícia detskej populácie ťažkým kovom (Pb, Cd, Hg v krvi detí) a zberom údajov o kvalite vonkajšieho ovzdušia v sledovanej oblasti mesta Krompachy.

1.8. PROJEKT COPHES PRE ĽUDSKÝ MONITORING

Riešiteľským pracoviskom sú vybrané RÚVZ v SR.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

V priebehu roka 2010 bolo vykonaných 149 kontrol v zmysle zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach podliehajúcich ŠZD oddelenia HŽP. Neboli zistené žiadne porušenia zákona.

Úlohy vyplývajúce z problematiky územného obvodu

- **Sledovanie kvality vody v prameňoch na území Národného parku Slovenský raj**

V roku 2010 bolo odobratých spolu 37 vzoriek vôd z 20 prameňov nachádzajúcich sa vedľa najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj, a to Hrabušice ATC Podlesok – vrt oproti reštaurácii Koliba, Hrabušice ATC Podlesok – prameň pri parkovisku, Sokolský prameň – Čingov, Grófska studňa – Košiarny briežok, Pod lanovkou – Novoveská Huta, Kráľov prameň – Novoveská Huta, Klauzy – Slovenský raj, Skromná studnička – Košiarny briežok, Suchá Belá – Slovenský raj, Kyseľ – Slovenský raj, Prameň sv. Bruna – Kláštorisko, Cesta medzi Kláštoriskom a Podleskom – Kláštorisko, prameň – potok Lesnica, prameň pod Gačovskými skalami – Dedinky, Chatová osada Kláštorisko, Hrabušice ATC Podlesok, Prielom Hornádu – prameň Brezovica, Zajmarská vyvieračka, Stratenská píla, Glacká cesta – prameň Maisgripin, Bikšova lúka.

Z uvedeného počtu bolo 13 vzoriek závadných

- Skromná studnička – Košiarny briežok (2 x závadná)
- Sokolský prameň – Čingov (1 x závadná)
- Grófska studňa – Košiarny Briežok (1 x závadná)
- Chatová osada Kláštorisko (1 x závadná)
- Kyseľ – Slovenský raj (2 x závadná)
- Prameň Klauzy (1 x závadná)
- Prameň sv. Bruna – Kláštorisko (2 x závadná)
- Suchá Belá (1 x závadná)
- Glacká cesta – prameň Maisgripin (1 x závadná)
- Zajmarská vyvieračka (1 x závadná)

Výsledky kvality vody boli oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na oznámenie na informačných tabuliach.

➢ **Odborne spolupracovať s obecnými úradmi pri riešení problematiky v zásobovaní rómskych osád pitnou vodou**

V rómskych osadách – Bystrany, Markušovce, Nálepkovo, Richnava, Rudňany, Vítkovce, Žehra, bolo odobratých celkom 16 vzoriek vôd zo studní, prameňov a verejného vodovodu, ktoré slúžia na hromadné zásobovanie pitnou vodou. Závadnosť vzoriek je vysoká – 75,0 %.

Zo 6-ich vzoriek vôd odobratých z verejných vodovodov boli 4 vzorky závadné v mikrobiologických ukazovateľoch - kultivovateľné MO 22 ^{o}C, E.coli, Enterokoky, koliformné baktérie.

Z 10-ich vzoriek odobratých z prameňov a studní bolo 8 vzoriek závadných. V odobratých vzorkách boli prekročené limity mikrobiologických ukazovateľov – Escherichia coli, koliformné baktérie – Klebsiella, Enterokoky, kultivovateľné MO pri 36°C a 22 ^{o}C. V 5-ich vzorkách boli prekročené aj limity chemických ukazovateľov – dusičnany, nízke pH, mangán, vodivosť.

Pri riešení zložitej situácie v zásobovaní rómskych osád pitnou vodou sú vykonávané krátkodobé aj dlhodobé opatrenia.

Nedostatky sú zisťované v udržiavaní a funkčnosti verejných studní. Odstraňovanie týchto nedostatkov je veľmi zdĺhavé a v rómskych osadách často neefektívne.

Negatívne je potrebné hodnotiť opakované zničenie uzatvárania na studni a zásahy do prevádzky chlórovacieho zariadenia. Okolie studní je znečisťované, nie je možné vytvorenie ochranného pásma. Pretrváva ničenie stavebnej úpravy studní a čerpacích zariadení.

- **Mimoriadna úloha - Povodne máj a jún 2010**

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) bolo 50 povodňou postihnutých obcí. Najzávažnejšie následky povodní - vybreženie tokov riek Hornád, Hnilec, miestnych potokov, poškodené štátne a miestne komunikácie, mosty, zosuvy pôdy, poškodená elektrická rozvodňa Krompachy.

Pre 32 obcí a miest v spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi postihnutých záplavami v mesiaci máj a jún 2010 boli spracované a zaslané rozhodnutia s opatreniami na zabezpečenie dostatočného množstva zdravotne bezchybnej pitnej vody a na informovanie verejnosti o spôsobe ochrany pred biologickými, fyzikálnymi a chemickými faktormi a ich možnými vplyvmi na zdravie.

Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie a odborné články súvisiace s problematikou povodní.

Pracovníci oddelenia HŽP Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi s cieľom zistiť kvalitu vody na hromadné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou odobrali 46 vzoriek vôd z verejných vodovodov.

Na základe usmernenia hlavného hygienika k povodniam po stabilizovaní situácie po povodniach pracovníci oddelenia HŽP Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi v spolupráci s obecnými a mestskými úradmi zisťovali počty zaplavených studní v obciach, v ktorých nie je verejný vodovod a ktoré slúžia na zásobovanie pitnou vodou pre obyvateľov. Na základe zistených údajov bol celkový počet zaplavených studní 367 (obce Arnutovce, Bystrany, Hincovce, Kolinovce, Odorín, Olcnava a Mesto Spišská Nová Ves, Krompachy a Spišské Vlachy). V priebehu mesiacov júl – november pracovníci oddelenia HŽP Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi postupne odobrali 367 vzoriek vôd z individuálnych zdrojov v obciach, ktoré nemajú verejný vodovod. Vzorky boli vyšetrované na RÚVZ so sídlom v Poprade (spádové územie – okres Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Spišská Nová Ves a Gelnica), pretože RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi nemá vlastné laboratórium. Výsledky vôd boli doručené obyvateľom v spolupráci s obecnými úradmi.

Na všetky obce a mestá (55) v spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi boli zaslané materiály - Základné hygienické požiadavky na ochranu zdravia po záplavách (pokyny pre verejnosť), Postup na asanáciu a dezinfekciu v zaplavenom území, Ďalší postup pri zisťovaní kvality pitnej vody z individuálnych zdrojov a Bezpečnostné zásady pri postrekoch proti komárom.

Pracovníci oddelenia HŽP Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi poskytovali odborné poradenstvo v oblasti čistenia a dezinfekcií zaplavených studní pri všetkých odberoch vzoriek vôd zo zaplavených studní a poskytovali tiež informácie a odborné konzultácie obyvateľom osobne alebo telefonicky podľa požiadaviek

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V roku 2010 bolo v územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) evidovaných 2863 pracovníkov v riziku práce, z toho je 418 žien. V okrese Spišská Nová Ves je evidovaných 2514 pracovníkov (z toho je 392 žien) a v okrese Gelnica 349 pracovníkov (z toho je 26 žien). Oproti roku 2009 sa počet exponovaných pracovníkov znížil o 460 a počet exponovaných žien sa znížil o 147 pracovníčok. Zníženie počtu exponovaných pracovníkov je dôsledkom prepúšťania v jednotlivých organizáciách a tiež z dôvodu novej objektivizácie faktorov pracovného prostredia a prehodnotenia zdravotných rizík, ktorú vykonali pracovné zdravotné služby.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac evidovaných pracovníkov v priemyselnej výrobe 2248 (z toho je 397 žien), čo je z celkového počtu 78,5 % pracovníkov. V ťažbe nerastných surovín je 208 pracovníkov (z toho je 16 žien) čo je 7,3 %, v poľnohospodárstve, lesníctve a poľovníctve je 97 pracovníkov z toho sú 3 ženy), čo je 3,4 % a v stavebníctve je exponovaných 236 pracovníkov (z toho 0 žien), čo je 8,2 %. V ostatných odvetviach je spolu exponovaných 74 pracovníkov (z toho 2 ženy), čo je 2,6 % z celkového počtu exponovaných pracovníkov.

Výraznejší pokles v počte exponovaných pracovníkov bol zaznamenaný v rezorte priemyselnej výroby o 253 (z toho 113 žien). V stavebníctve bol zaznamenaný nárast o 24 pracovníkov a v ťažbe nerastných surovín sa počet pracovníkov zvýšil o 14.

Podľa rizikových faktorov je najviac pracovníkov exponovaných nadmernému hluku 2739 pracovníkov, z toho je 406 žien (95,7 %), prachu je exponovaných 450 pracovníkov (z toho je 19 žien), vibráciám 298 pracovníkov (z toho 7 žien) a chemickým látkam 89 pracovníkov (z toho 3 ženy). Ostatným faktorom je spolu exponovaných 207 pracovníkov (z toho 15 žien). Zvýšený pokles počtu exponovaných pracovníkov bol zaznamenaný v rizikovom faktore hluk, kde došlo k celkovému zníženiu celkovo o 201 pracovníkov, z toho 112 žien. Pokles počtu pracovníkov bol spôsobený najmä z dôvodu hospodárskej krízy, poklesom výroby a prepúšťania zamestnancov a tiež z dôvodu prehodnotenia zdravotných rizík pracovnými zdravotnými službami.

Najvyšší počet exponovaných pracovníkov je evidovaný v spoločnosti EMBRACO Slovakia, s.r.o., Spišská Nová Ves, kde z celkového počtu zamestnancov 1765/607 je 965, z toho 155 žien exponovaných nadmernému hluku. Oproti minulému roku došlo v spoločnosti k zvýšeniu počtu exponovaných pracovníkov o 298 (z toho o 16 žien) z dôvodu prijatia 74 pracovníkov (z toho 15 žien) a najmä z dôvodu prehodnotenia zdravotných rizík a preradenia pracovných činností z 2.kategórie práce do 3. kategórie rizika.

Ďalšie spoločnosti, v ktorých evidujeme vysoký počet exponovaných pracovníkov sú:

- Kovohuty, a.s. Krompachy, kde je z celkového počtu zamestnancov 225/17 exponovaných 110/0 pracovníkov v riziku hluku, optického žiarenia, prachu a chemických látok,
- Uranpres, a.s. Spišská Nová Ves má 87/0 pracovníkov exponovaných riziku hluku a vibrácií z celkového počtu zamestnancov 122/12,

- SABAR, s.r.o. Markušovce má z celkového počtu zamestnancov 117/24 exponovaných 72/10 pracovníkov v riziku hluku, prachu a vibrácií,
- CFM Slovakia, s.r.o. Spišská Nová Ves má z celkového počtu zamestnancov 208/109 zamestnancov exponovaných 115/74 pracovníkov v riziku hluku,
- Zlieváreň SEZ, a.s. Krompachy má z celkového počtu zamestnancov 77/3 evidovaných 34/3 pracovníkov v riziku hluku, vibrácií, prachu a infračerveného žiarenia,
- SEZ, a.s. Krompachy má z celkového počtu zamestnancov 90/11 exponovaných 15/2 pracovníkov nadmerným hlukom a chemickým látkam,
- Triplus, s.r.o. Spišská Nová Ves má z celkového počtu zamestnancov 123/83 evidovaných 20/13 pracovníkov v riziku hluku a prachu,
- KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. Zvolen, prevádzka Kameňolom Olcnava, má z celkového počtu zamestnancov 95/12 evidovaných 13 pracovníkov v riziku hluku a prachu.

V ostatných prevádzkach je počet exponovaných pracovníkov nízky.

V roku 2010 boli prehodnotené rizikové práce v 24 firmách. Nové rozhodnutia boli vypracované pre 7 firiem (IGLASS s.r.o. Markušovce, MATRIX Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves, EINTERIERS s.r.o., Harichovce, METAKOV s.r.o. Spišská Nová Ves, KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. Zvolen, prevádzka Kameňolom Olcnava, MATRO s.r.o. Spišská Nová Ves a ROŠERO – P s.r.o. Spišská Nová Ves) a 2 SZČO (Ladislav Jemelka – Drevovýroba Spišská Nová Ves a Zámočníctvo a kováčstvo – Miroslav Lacko, Helcmanovce 492). Zrušené resp. preradené do 2. kategórie práce boli na základe objektivizácie faktorov pracovného prostredia a ukončením činnosti s výskytom rizikových faktorov prehodnotené rizikové práce v 7 firmách (ndh MARKET s.r.o. Spišská Nová Ves, AUTO –VALAS s.r.o. Smižany, Strojspiš s.r.o. Spišská Nová Ves, EMBRACO Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves, ÚKSUP Spišské Vlachy, Peter Bajaník – STOLÁRSTVO Harichovce, SPOJSTAV s.r.o. Spišská Nová Ves). Výraznejšia zmena v rizikových faktoroch bola zaznamenaná v zákazkových stolárstvach, v ktorých sa používajú drevotrieskové dosky. Na výrobu nábytku sa nakupuje základný materiál priamo na mieru a v dielňach dochádza iba k dopracovaniu dosák, k lepeniu líšt a montáži kovania. Znížila sa expozícia pracovníkov rizikovým faktorom.

Preventívna lekárska starostlivosť je poskytovaná pracovnou zdravotnou službou. Najväčšie zastúpenie má pracovná zdravotná služba ProCare Bratislava, ktorá v Spišskej Novej Vsi má zriadené vysunuté pracovisko – ambulancia pracovného lekára a zástupca vykonávajúci dohľad nad pracovným prostredím. Zároveň preventívnu lekársku starostlivosť poskytujú lekári v meste Krompachy a Gelnica pod dohľadom pracovného lekára v Spišskej Novej Vsi. Zatiaľ sa ukazuje problém poskytovanie služieb PZS u SZČO a malých spoločnosti, s ktorými zatiaľ neuzatvárajú zmluvy. Nie je doriešená ani problematika SZČO, ktorí pracujú na dohodu v priemyselných podnikoch a v stavebníctve (zvárači, stolári, železiari ap.). V územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves podľa podkladov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru poskytuje služby asi 10 PZS. Druhé najväčšie zastúpenia má PZS Medison s.r.o. Košice a PaLS s.r.o. Prešov.

Údaje o vyhlásených rizikových prácach sú aktualizované v programovom vybavení ASTR. Podklady boli v stanovenom termíne odoslané na ÚVZ SR Bratislava.

Prevádzkovatelia predložili na posúdenie prevádzkové poriadky pre jednotlivé rizikové faktory. Počet predložených a posúdených prevádzkových poriadkov zameraných na rizikové faktory 31 (hluk, chemické faktory, vibrácie, elektromagnetické žiarenie, AZC materiál).

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

V sledovanom období bolo vykonaných 8 previerok na pracoviskách s používaním veľmi toxických a toxických látok a prípravkov a 59 previerok na pracoviskách s výskytom chemických látok.
Konzultácie boli poskytnuté pracovníkom predajni záhradkárskych potrieb, učiteľom škôl, pracovníkom v laboratóriách a bezpečnostným technikom vo firmách, počet 20. Zároveň boli poskytnuté informácie o vypracovaní prevádzkových poriadkov. V roku 2010 bolo predložených a schválených 16 prevádzkových poriadkov vypracovaných na nakladanie s chemickými faktormi a 26 rozhodnutí so schválenými prevádzkovými poriadkami na nakladanie s nebezpečnými odpadmi.

V rezorte poľnohospodárstvo sa zisťuje len ojedinele aplikácia chemických prípravkov klasifikovaných ako toxické látky a prípravky. Veľmi toxické látky a prípravky sa nepoužívajú resp. ich používanie je prakticky nulové. Aplikácia je zabezpečená prostredníctvom aplikačných stredísk – letecky.

Veľmi jedovaté látky a prípravky sa používajú v spoločnosti SEZ, a.s. Krompachy v prevádzke povrchovej úpravy kovov (galvanizovňa) a v obmedzenej miere pri vykonávaní chemickej ochrany rastlín – aplikácia leteckou technikou. V roku 2010 bolo vydané odborné vyjadrenie pre aplikáciu priemyselných hnojív a pesticídov pre PD Čingov Smižany.

V regióne profesionálne využívajú prípravky na reguláciu živočíšnych škodcov 3 firmy. Za sledované obdobie bolo hlásených 97 akcií na reguláciu živočíšnych škodcov (uloženie nástrah v 2 MŠ v obci Žehra, v obchodných reťazcoch Kaufland, Hypernova, LIDL a TESCO, Spišské kŕmne zmesi Spišské Vlachy, v spoločnosti MPaC Spišská Nová Ves, EMBRACO Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves, veľkosklady spoločnosti Pivovar Topvar Spišská Nová Ves, v spoločnosti Panasonic Krompachy, ČS PHM OMW a SHELL a iné).
V predajniach záhradkárskych potrieb bol zistený predaj chemických prípravkov na ochranu rastlín klasifikovaných ako veľmi toxické látky a prípravky v obmedzenom rozsahu. Predajcovia pesticídov v záhradkárskych predajniach a v dodávatelia chemických prípravkov na ochranu rastlín (Záhradkárske služby Čonka, NOVILA a L.O.S. Agro Spišská Nová Ves majú predpísanú odbornú spôsobilosť).

Pri RÚVZ so sídlom v Košiciach je vytvorená komisia na získanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Informácie o získaní odbornej spôsobilosti sú uverejnené na internetovej stránke RÚVZ Spišská Nová Ves.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone ŠZD na pracoviskách s výskytom chemických látok je zisťovaná prítomnosť látok zaradených medzi karcinogénne a mutagénne faktory. Spracovávanie bukových a dubových materiálov sa vykonáva v spoločnosti Ján Urban, URBAN Art INTARS PARKETT Spišské Tomášovce, prevádzka v Spišskej Novej Vsi, ktorá je zameraná na výrobu a pokladanie intarzovaných parkiet. Objektivizáciou faktorov pracovného prostredia a prehodnotením zdravotných rizík, ktoré vykonali pracovníci PZS v roku 2009, boli pevné aerosóly vznikajúce pri opracovaní rôznych druhov dreva zaradené do 2. kategórie práce. Prevádzkový poriadok zameraný na pracovnú činnosť s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi (tvrdé drevo) bol predložený RÚVZ Spišská Nová Ves v roku 2010, počet pracovníkov je 7.

Spoločnosť TOMIFA Iliašovce spracováva asi v 5 % bukové a dubové drevo, počet pracovníkov 13.
V spoločnosti MIKONA Východ sú používané chemické látky s výskytom karcinogénnych látok v pneuservise. Z výsledkov posúdenia rizika vykonaného pracovnou zdravotnou službou po objektivizácii faktorov pracovného prostredia boli pracovné činnosti zaradené do 2. kategórie rizika.
Spoločnosť EURO 3B s.r.o. Spišská Nová Ves aplikuje kremičitý piesok striekaním vo vonkajšom prostredí pri úpravách drevených stavieb. Pracovnú činnosť vykonávajú 2 pracovníci.

Pôvodné pracovisko v NsP Spišská Nová Ves, oddelenie POCO prevádzkuje bez zmeny. V roku 2010 bolo aplikovaných 1550 ampuliek cytostatík. Počet pracovníkov sa nezmenil 3 ženy (lekárka a 2 zdravotné sestry, všetky fajčiarky).

Azbestové materiály sú zisťované najmä na objektoch určených na prestavbu a rekonštrukciu, pri odstraňovaní stavieb a výmene odpadových kanalizačných potrubí v bytových domoch. V roku 2010 bolo vypracovaných 13 nových rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov zo stavieb pre Správu domov Gelnica, Bytové družstvo Spišská Nová Ves, RONAR Košice, Jozef Hanák – A JE TO Spišská Nová Ves, SAMP SLOVAKIA s.r.o., Bardejov, LAMA – Ladislav Magda s.r.o. Veľký Šariš.
Výmenu azbestocementových kanalizačných potrubí v bytových domoch a odstraňovanie AZC materiálu zo stavieb (napr. AZC krytina a pod.) vykonáva Správa domov Gelnica, Bytové družstvo Spišská Nová Ves a firma Jozef Hanák – A JE TO Spišská Nová Ves na základe rozhodnutia vydaného RÚVZ Spišská Nová Ves. Každá akcia je samostatne hlásená na RÚVZ s uvedením časového harmonogramu, predpokladaného času manipulácia s azbestocementovým materiálom a predpokladaným množstvom odpadu.

Naďalej ostáva nedoriešený postup pri odstraňovaní AZC materiálov zo striech rodinných domov a hospodárskych budov súkromných osôb. Dodávateľsky vykonávanie predmetných činnosti – odstraňovanie AZC krytín (eternit) je cenovo pre súkromné osoby neúnosné.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V roku 2010 bola opakovane prehodnotená vyhlásená riziková práca so psychickou záťažou – Pro Vitae n.o., Všeobecná nemocnica Gelnica, Psychiatrická ambulancia.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2010 bolo celkove prešetrených 45 podozrení na choroby z povolania, z toho bolo 30 prešetrení s dg. DJNZ resp. DJNZ v kombinácii s vibráciami, v kombinácii s vibráciami a poškodeným sluchom, alebo v kombinácii s vibráciami a chemickými škodlivinami:

- DJNZ 6
- DJNZ + vibrácie 17
- DJNZ + vibrácie + poškodenie sluchu 4
- DJNZ + vibrácie + chemické látky 2
- DJNZ + chemické látky 1

Oproti roku 2009 bol počet prešetrovaných podozrení na choroby v povolania z preťaženia v roku 2010 nižší o 9 prípadov.

Prešetrenia DJNZ boli vykonané v profesiách stavebný robotník a maliar, panvár a pieskovač, palič a predavačka, pri ktorých neboli kritéria jednostrannosti a nadmernosti preukázané. V dvoch prípadoch v profesii montážny robotník boli kritéria DJNZ preukázané.

Prešetrenie DJNZ v kombinácii s vibráciami boli prešetrované v profesiách prevádzkový zámočník, zámočník, kovorobotník, zvárač, baník – tunelár a gátrista a kritéria jednostrannosti a nadmernosti neboli preukázané. V profesiách nástrojár a brúsič kovov, vodič – strojník, v dvoch prípadoch profesie pilčík a vodič lesného kolesového traktora, tiež v dvoch prípadoch baník – tunelár (resp. razič tunelov), lamač a bagrista, šofér – traktorista, haviar a pílič – lanovkár boli kritéria jednostrannosti a nadmernosti potvrdené.

Prešetrenie DJNZ v kombinácii s expozíciou vibráciám a s poškodením sluchu boli prešetrené 4 prípady. Kritéria DJNZ boli preukázané v profesiách tunelár, pilčík a murár – šamotár, v profesii robotník na mlyne neboli splnené ani kritériá DNJZ a ani expozícia v hluku.

Prešetrenie DJNZ v kombinácii s expozíciou vibráciám a chemickým látkam bolo prešetrované v profesiách zámočník + zvárač a odlievač izolátorov, avšak kritéria DJNZ a vibrácií neboli preukázané, v prípade prešetrenia v profesii odlievač izolátorov bola potvrdená iba súvislosť medzi ochorením a expozíciou chemickým látkam.

Prešetrenie DJNZ v kombinácii s expozíciou chemickým látkam bolo prešetrované v profesii chemik pri výrobe síranu zinočnatého. Kritéria DJNZ boli splnené, súvis medzi ochorením a expozíciou chemickým látkam pri výrobe síranu zinočnatého nebol preukázaný.

V roku 2010 neboli prešetrované podozrenia na choroby z povolania s možnosťou využitia metodiky na hodnotenie záťaže z dôvodu odstavenia výroby (UNEX Slovakia Prakovce, ŽP PRAKO Prakovce, TECHNOS Trade s.r.o. Hronec, pracovisko Krompachy). Pri prešetrovaní podozrenia na chorobu z povolania u montážnych pracovníkov v spoločnosti SEZ Krompachy a.s. Krompachy bola použitá metodika hodnotenia zaťaženia podľa vyhl. č. 542/2007 Z.z..

Pri šetreniach podozrení na choroby z povolania sa vyskytujú značné problémy pri zisťovaní objektívnej pracovnej anamnézy. Nie je možné zistiť umiestnenie podkladov dokumentácie o pracovnej činnosti zamestnanca najmä v prípadoch, že firma už neexistuje, bola ukončená činnosť likvidátorov resp. správcov konkurznej podstaty (TECHNOS Trade s.r.o. Hronec, pracovisko Krompachy, Aveoengineering s.r.o., Gelnica, GEOTECHNIK s.r.o. Spišská Nová Ves, Piloimpregna Spišská Nová Ves – závod Nálepkovo a POLIMOTO Spišská Nová Ves, závod Nálepkovo, Geologický prieskum Spišská Nová Ves v likvidácii ap.). Údaje poskytované priamo pracovníkmi sú značne skreslené (keď nemá pracovné dohody) a nie je možné ich seriózne hodnotiť. Rovnako nie je možné hodnotiť pracovnú činnosť vykonávanú mimo pôsobnosť RÚVZ resp. v zahraničí a činnosť vykonávanú ako SZČO.

Počet hlásených chorôb z povolania v roku 2010 bol 23 (čo je nárast oproti roku 2009 o 9 prípadov), z toho s diagnózami dlhodobého jednostranného a nadmerného zaťaženia bolo hlásených 5 prípadov (nárast oproti roku 2009 o 3 prípady).

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2010 neboli hlásené podozrenia na ochorenie chrbtice.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Pokračuje sa v plnení úlohy. Činnosť bola zameraná na projektové firmy a administratívne pracoviská výrobných spoločnosti. Preverené boli 2 projekčné firmy a 2 administratívne pracoviska firiem.

Zisťované nedostatky – nevhodné umiestnenie zobrazovacích jednotiek vzhľadom na osvetľovacie otvory, nepoužívanie zodpovedajúceho nábytku (pracovné stoly, stoličky s nastaviteľnou výškou sedu a sklonu opierky, absencia opierok horných končatín a podložiek pod nohy a nevykonávanie očných vyšetrení.

Pri konzultáciách súvisiacich s preventívnou lekárskou starostlivosťou PZS odporúča sa zaradenie pracovísk zo zobrazovacími jednotkami do 2. kategórie a to najmä v profesiách fakturant, zadávanie dát do PC, projektant, pracovníci pri sledovaní záberov bezpečnostných kamier (mestská polícia a bezpečnostná služba).

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

RÚVZ Spišská Nová Ves nie je riešiteľským pracoviskom projektu.

2.4. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ Spišská Nová Ves nie je riešiteľským pracoviskom projektu.

2.5. ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

Od druhého polroku roku 2010 je riešiteľským pracoviskom projektu aj RÚVZ Spišská Nová Ves. V rámci výkonu ŠZD bola vykonaná kontrola v spoločnosti Herba Drug, s.r.o., Smižany, ktorá sa zaoberá výrobou kozmetických, drogistických a čistiacich výrobkov. Pri tejto činnosti používajú cca 200 ks chemických látok a prípravkov. Kontrola bola zameraná na spôsob manipulácie, uskladnienia a ďalšieho použitia formaldehydu, ktorý spoločnosť využíva ako následný užívateľ pri výrobe do niektorých čistiacich prostriedkov v množstve cca 960 kg za rok. Formaldehyd sa používa ako konzervátor, v koncentrácii 0,1 % v niektorých výrobkoch. Predmetné výrobky sú označené etiketou, na ktorej sú uvedené údaje o zložení výrobku, kontakt výrobcu (adresa, telefonický kontakt), spôsob použitia výrobku, spôsob poskytnutia prvej pomoci, odkaz na internetovú stránku s údajmi, kde spotrebiteľ môže vyhľadať kartu údajov o zložkách. Dodávateľom formaldehydu je spoločnosť BRENNTAG SLOVAKIA s.r.o., Lazaretská 4, Bratislava. Údaje o registrácii alebo predregistrácii látky k dispozícii neboli. Dodávateľ látky spoločnosti poskytol len kartu bezpečnostných údajov od výrobku Formaldehyd 37 % VL, ktorá obsahovuje 16 bodov a v hlavičke sa uvádza, že je vypracovaná podľa nariadenia ES č. 1907/2006. Klasifikácia látky sa zhodovala s klasifikáciou uvedenou v tabuľke 3.2 – zoznam harmonizovanej klasifikácie a označovania nebezpečných látok z prílohy I k smernici 67/548/EHS. Komunikácia v rámci dodávateľského reťazca nebola dostatočná. Dodávateľ neposkytol informácie o registrácii látky, prípadných obmedzeniach, chýbal expozičný scenár a správa o chemickej bezpečnosti. Počas výkonu ŠZD boli skontrolované opatrenia vykonané na

ochranu zdravia zamestnancov. Prevádzkový posudok spolu s posudkom o riziku bol schválený Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi. Správa spolu s vyplneným dotazníkom bola v termíne zaslaná gestorovy úlohy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Úlohy vyplývajúce z problematiky okresu:

Pri výkone ŠZD sú aktívne vyhľadávané fyzické osoby pracujúce ako SZČO. Pri plnení úlohy sa spolupracuje s PZS – Pro Care, ambulancia Spišská Nová Ves a s praktickým lekárom NZZ v obci Nálepkovo, PZS Medison a PaLS Prešov. Zástupcovia sa zúčastňujú prešetrenia podozrení na choroby z povolania.

Začínajúci podnikatelia sú na RÚVZ Spišská Nová Ves informovaní o zdravotno - hygienických požiadavkách a platných legislatívnych úpravách.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Etapy riešenia
I a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – november 2010)
III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2011).

V roku 2010 bola úloha plnená v spolupráci s Poradenským centrom RÚVZ v Sp. Novej Vsi. Sledovanie výživového stavu sa v roku 2010 uskutočnilo u vybraných populačných skupín obyvateľstva u mužov a žien pre stredne ťažkú prácu v celkovom počte klientov 80 za rok.
Pre sledovanie výživových faktorov bol použitý 1-dňový jedálny lístok, na spracovanie dát bol použitý software – Alimenta v nadstavbovej verzii.
Získané údaje boli na oddelení Hygieny výživy spracované do požadovanej formy a zaslané gestorskému pracovisku na RÚVZ Poprad (ako aj Krajskému pracovisku RÚVZ Košice) na ďalšie spracovanie.
Správa a výstupy úlohy boli realizované v termíne do 15.12.2010.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

3.2 MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Etapy riešenia
I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO3
- počet vzoriek: 2 vzorky mesačne
- časové obdobie: január - december 2010
II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme

- časové obdobie: január – december 2010

I. etapa - v rámci monitoringu jodidácie kuchynskej soli bolo celkom odobraných a testovaných 24 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli).
Vzorky soli boli testované na obsah KJ, KJO3. V prípade 1 z 24 testovaných vzoriek soli (4,17 %) bol zistený obsah jodidu draselného (KJ a KJO_3 ako KJ) pod hranicou 15 mg/kg (11,6 mg/kg). U 23 z 24 testovaných vzoriek (95,83 %) bol analýzou zistený obsah jodidu draselného v rozmedzí od 15 do 35 mg/kg. U 20 z 24 testovaných vzoriek (83,33 %) bol analýzou zistený obsah jodidu draselného v rozmedzí od 25 do 35 mg/kg.
Údaje získané pri plnení úlohy boli následne spracované a zaslané gestorskému pracovisku (RÚVZ Košice)
II. Etapa – na realizácii tejto etapy sa podľa pokynov gestorského pracoviska RÚVZ v Spišskej Novej Vsi zatiaľ nepodieľal.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

3.3 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Etapy riešenia:
I. etapa: január 2009 - december 2010 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa: leto 2009 – kampane
III. etapa: 30. marec 2011 - záverečná správa

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch vychádza z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

V rámci plnenia úlohy bolo v roku 2010 odobratých a testovaných 5 vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti zo skupiny dekoratívnej kozmetiky pre deti, v ktorých sa sledovala prítomnosť ťažkých kovov (Kadmium, Olovo, Nikel. Ortuť).
Pre Kadmium, Olovo a Nikel boli výsledky analýz vzoriek hodnotené podľa prílohy č. 2 „Zoznam látok, ktoré nesmú byť zložkami kozmetických výrobkov“ položky pod číslom: 68, 289 a 1093 k nariadeniu vlády č. 658/2005 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky ako aj podľa odporúčania Európskej komisie a príručky COLIPA (Európske združenie výrobcov kozmetiky a parfumérie), kde analýzou zistené hodnoty Cd, Pb a Ni sú rádovo pod limitmi odporúčanými Európskou komisiou a príručkou COLIPA. Testované kozmetické výrobky, teda nepredstavovali riziko pre zdravie.
Pre Ortuť boli výsledky analýz vzoriek hodnotené podľa prílohy č. 2 „Zoznam látok, ktoré nesmú byť zložkami kozmetických výrobkov“ položky pod číslom: 221. Analýzou zistené hodnoty obsahu Ortuti v testovaných výrobkoch sa pohybovali v rozmedzí od ND, LOD = 0,002 mg/kg po 0,018 mg/kg. Keďže ide o stopové množstvá obsahu Ortuti, z tohto hľadiska testované kozmetické výrobky nepredstavovali riziko pre zdravie.

Ďalej v rámci plnenia úlohy v roku 2010 sme sa zamerali aj na čistiace výrobky pre deti. Išlo o aktívne vyhľadanie čistiacich výrobkov (toaletné a tekuté mydlá, šampóny, sprchové gély, čistiace mlieka, gély a vody, prípadne ústne vody), ktoré by mali v zozname zložiek uvedený

niektorý z esterov kyseliny benzoovej (metyl, etyl, propyl, isopropyl, butyl, isobutyl, fenyl), nie však samotnú kyselinu benzoovú resp. jej sodnú soľ (Benzoic Acid, Sodium Benzoate).
Výrobky boli vyhľadávané v maloobchodnej sieti a v lekárňach. Bola vykonaná kontrola asi 140 výrobkov od rôznych slovenských i zahraničných výrobcov, avšak ani u jedného z kontrolovaných výrobkov nebol v zozname zložiek uvedený Methyl Benzoate, Ethyl Benzoate, Propyl Benzoate, Isopropyl Benzoate, resp. ďalšie. To znamená, že v žiadnom z výrobkov čistiacej kozmetiky pre deti v obchodnej sieti sme nenašli v zozname zložiek uvedený niektorý z esterov kyseliny benzoovej. V súvislosti s tým teda nebol odobratý na testovanie žiaden kozmetický výrobok, ak zložky (estery kyseliny benzoovej - metyl, etyl, propyl, isopropyl, butyl, isobutyl, fenyl) neboli v zozname zložiek uvedené, pričom estery kyseliny benzoovej nemôžu samovoľne vzniknúť v procese výroby alebo skladovania výrobkov.
Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

3.4 BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Etapy riešenia:
I. etapa : január 2010 - december 2011 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa : 30. marec 2012 - záverečná správa

Kontrola dodržania bezpečnosti plastových výrobkov (PC dojčenské fľaše, plastové výrobky - misky, príbor, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia. Zároveň bude kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť - dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

V roku 2010 bol vykonaný odber a analýza 1 vzorky zo skupiny plastových výrobkov pre deti. Vzorka plastová športová fľaša pre deti (fľaša na pitie Hello Kitty) bola testovaná na obsah bisfenolu A v treťom výluhu vzorky do 3 % kyseliny octovej a na obsah bisfenolu A v treťom výluhu vzorky do 50 % etanolu. Analyzovaná vzorka vyhovela požiadavkám podľa Piatej hlavy druhej časti PK SR.
Pri kontrole zameranej na označovanie, skladovanie a dostupnosť dokumentácie v súlade s platnou legislatívou neboli zistené nedostatky.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

V ROKU 2010 SA ODDELENÍ HV A PBU PODIEĽA NA PLNENÍ ÚLOH, ALEBO PLNÍ NASLEDOVNÉ ÚLOHY

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA /BŽP, MŽP, CHA, FF/
7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé.

Etapy riešenia
1. monitoring kvality čerstvo naplnených tuzemských balených vôd a preverenie ich doby trvanlivosti – rok 2010
2. monitoring kvality vody tuzemských a dovážaných vôd v obchodnej sieti – rok 2010
3. vyhodnotenie – január 2011

V roku 2010 bola vykonaná podľa plánu kontrola, odber a analýzy 15 vzoriek vôd, počas aj pred ukončením doby ich trvanlivosti.
Podľa výsledkov testovania vzoriek všetkých 15 testovaných vzoriek vyhovelo mikrobiologickým požiadavkám. Všetky testované vzorky (15 vzoriek) vyhoveli v chemických ukazovateľoch požiadavkám podľa platných predpisov.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

7.4 RADIAČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Monitoring radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti.
Monitoring radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti.
Ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín dovážaných z tretích krajín.
Ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín.
Plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarenia potravín.
Zapojenie do monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad radiačne ošetrenými potravinami v spotrebiteľskej sieti dovážané z tretích krajín a výrobky vyrobené v SR z dovezených surovín.
Rôzne druhy nebalených orechov, hydinové mäso z dovozu z 3.krajín, morské živočíchy, syry z dovozu, koreniny a byliny, sušená zelenina, rôzne druhy čajov.

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2010 na plnenie tejto úlohy nebol určený, v roku 2010 úlohu plnia RÚVZ Košice, RÚVZ Michalovce a RÚVZ Trebišov.

7.6 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti, ochrana zdravia detskej populácie, plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.
Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti kontroly prítomnosti a obsahu rezíduí pesticídov v detskej a dojčenskej výžive a potravinový dozor nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov v rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny a cereálií.

Etapy riešenia
1. etapa – zber a analýzy 60 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ v SR, január – december 2010.

V roku 2010 RÚVZ v Spišskej Novej Vsi vykonal odber a analýzu 2 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete (potraviny pre dojčatá a malé deti na báze mlieka a potraviny pre dojčatá a malé deti na báze obilia).
V 1 vzorke zo skupiny - potraviny pre dojčatá a malé deti na báze mlieka (Následná mliečna dojčenská výživa od ukončeného 9. mesiaca) bolo testovaných 27 parametrov (pesticídov), analýzou zistené hodnoty boli u všetkých testovaných pesticídov na úrovni ND (mg/kg) a vzorka bola hodnotená ako vyhovujúca.
V 1 vzorke zo skupiny - potraviny pre dojčatá a malé deti na báze obilia (Sušená nemliečna kaša pšeničná s ovocím od ukončeného 6. mesiaca) bolo testovaných 27 parametrov (pesticídov), analýzou zistené hodnoty boli u 26 testovaných pesticídov na úrovni ND (mg/kg) a u 1 z testovaných pesticídov (nitrofen) bola na úrovni <LOQ(0,00083) mg/kg, vzorka bola hodnotená ako vyhovujúca.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

7.8 GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

1.
Kontrola zdravotnej bezpečnosti potravín určených pre bezlepkovú diétu pre pacientov s intoleranciou na glutén.
Rôzne druhy potravín na báze cereálií a pseudocereálií určených pre bezlepkovú diétu.

Etapy riešenia
- zber vzoriek v obchodnej sieti: – január – december 2010
- analýzy vzoriek pre bezlepkovú diétu z obchodnej siete: - február – december 2010
- vyhodnotenie: – január 2011

V roku 2010 v rámci plnenia úlohy bol vykonaný odber a analýza 1 vzorky potraviny určenej pre bezlepkovú diétu. Analýzou zistená hodnota obsahu gluténu bola <LOQ(7,6) mg/kg. Vzorka bola hodnotená ako vyhovujúca.
Podľa výsledkov kontroly označovania alergénov (gluténu) podľa nariadenia Komisie (ES) č. 41/2009 z 20. januára 2009 o zložení a označovaní potravín vhodných pre osoby trpiace neznášanlivosťou gluténu, neboli zistené nedostatky.

Úloha bola splnená podľa prijatého harmonogramu.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Úloha: Sledovanie mikrobiologických ukazovateľov a parazitov vo vyšetrovaných vzorkách piesku z verejných pieskovísk a pri zariadeniach MŠ.
Plánovaný odber vzoriek (10 vzoriek z verejných pieskovísk a pieskovísk materských škôl) na základe databázy už zmapovaných pieskovísk v spádových okresoch.
Plnenie: V súvislosti s mimoriadnou hydrometeorologickou situáciou v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica počas mesiacov apríl až október, bolo znemožnené plnenie tejto úlohy.
Schvaľovanie prevádzkových poriadkov so zapracovaným usmernením resp. návodom na údržbu pieskoviska a ostatných herných plôch prebiehalo i naďalej v roku 2010.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Úloha: Sledovanie kvality pitnej vody v prevádzkach pre deti a mládež s individuálnym zásobovaním.
Plnenie: Prevádzkovatelia školských zariadení zásobovaných pitnou vodou z individuálnych vodných zdrojov /celkom 12 zariadení/ priebežne zasielali výsledky laboratórnych rozborov, ktoré boli evidované do prehľadu. Táto problematika je zakomponovaná do prevádzkových poriadkov zariadení ako prílohová časť – starostlivosť o vodný zdroj.
V spolupráci s oddelením hygieny životného prostredia je vykonávaný monitoring kvality pitnej vody na spotrebu v prevádzkach pre deti a mládež /spolu vykonané odbery v 37 prevádzkach, z toho 13 vzoriek v rámci povodní/ zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov, výsledky vyšetrení pitnej vody sú taktiež evidované v databáze monitoringu kvality pitnej vody na oddelení.

1.9. PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN.

V roku 2010 neboli gestorom zaslané požiadavky.

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Trvanie projektu: r. 2009 – 31.12. 2010 Termín ukončenia: r. 2010
Úloha pre RÚVZ SNV bola ukončená v predstihu k 31.12.2009.
Úloha v roku 2010 je plnená na ÚVZ SR.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.
Prieskum je zameraný na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.
Reprezentatívny výber žiakov a ich učiteľov bol vykonaný štatistikom ŠÚ SR. Presný rozpis škôl a počtu respondentov bol zaslaný spolu s dotazníkmi, obálkami, záznamami za triedu a pokynmi pre anketára.

Úloha: Zber dát prostredníctvom dotazníkov

Plnenie: Zber údajov bol vykonaný v dňoch 15. – 19. marca 2010 od 421 respondentov. Úloha bola realizovaná v škole – 8 ročné Gymnázium, Javorová 16, Spišská Nová Ves (15 tried). Prieskum bol anonymný, vykonaný v rozsahu TAD1, TAD2, TAD3. Podrobnosti k riešeniu a pokyny boli realizované v zmysle usmernení gestora projektu a koordinátora. Negatívnym javom počas realizácie prieskumu bola nízka návratnosť dotazníkov určených pre pedagógov.
Dotazníky boli zaslané v 12. týždni 2010 gestorovi projektu - Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave.

4.4. HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÁHO PROSTREDIA

Úloha pre RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi bola v predstihu ukončená k 31.12.2009.
Úloha v roku 2010 je plnená na ÚVZ SR.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľom tohto projektu bolo zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR.
Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.
Plnenie: V roku 2010 prebiehala III. etapa riešenia projektu - realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 7 - 10 ročných, priebežná tvorba databázy, odber a vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít, spracovanie údajov.
V termíne do 05.03.2010 bol vykonaný výber zariadení po konzultácii so zriaďovateľmi školských zariadení, ktoré boli následne do konca marca informované o ďalšom priebehu projektu a výbere respondentov. Projekt bol realizovaný v 2 školských zariadeniach – Základná škola, Komenského 2, Spišská Nová Ves a Základná škola s materskou školou, Nálepkovo. Zároveň boli dohodnuté termíny a množstvá odobraných vzoriek stravy s vedúcim laboratória v RÚVZ v Poprade. V termíne do 03.04.2010 bola vykonaná príprava rozsiahlych podkladov a ich tlač v potrebnom množstve. V rámci spolupráce pri riešení projektu s rodičmi detí a riaditeľmi vybraných školských zariadení boli uskutočnené stretnutia za účelom inštruktáže k zásadám vypĺňania jednotlivých dotazníkov.

V I. etape riešenia projektu, v 16. kalendárnom týždni od 19.4.2010 do 25.4.2010, boli vykonané antropometrické merania detí, vrátane merania tlaku krvi, zrealizované odbery stravy a nápojov v počte 20 vzoriek v poskytovanej školskej jedálni a zároveň bol vykonaný zber dotazníkov - 24 hodinová stravovacia anamnéza a a 24 hodinový pohybový režim u 120 detí vekovej skupiny 7 - 10 ročných.
V druhej etape plnenia projektu boli pracovníkmi oddelenia HDM vykonaný zber vyplnených dotazníkov o stravovacích zvyklostiach a frekvenčných dotazníkov v termíne do 30.6.2010, následne boli údaje zakladané do databázy. Na spracovanie dát bol použitý software – Alimenta v nadstavbovej verzii. Výstupy boli odoslané gestorovi projektu v termíne, v 34. kalendárnom v týždni.

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Spolupráca, poskytovanie a výmena informácií s komunitnými pracovníkmi zdravotnej výchovy (KPZV) priebežne podľa požiadaviek oboch strán.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Podporovanie rozvoja školského stravovania tak, aby vyhovovalo zásadám zdravej výživy
– Metodické usmerňovanie vedúcich školských ZSS pri výkone ŠZD formou konzultácie jedálnych lístkov a usmerňovanie na poradách s riaditeľmi predškolských a školských zariadení.
– Spolupráca so školskými úradmi prostredníctvom metodikov pre školské stravovanie.

Podporovať konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci školského stravovania: Zvýšenie zapojenia škôl do mliečneho programu resp. predaja mliečnych výrobkov, metodické vedenie vedúcich školských ZSS pri výkone ŠZD – na poradách vedúcich ŠJ bola táto problematika preberaná. Mliečny program sa naďalej realizuje na väčších školách. V rámci spestrenia sú na školách umiestnené na dostupných miestach automaty, ktoré ponúkajú ochutené mlieka, rôzne výrobky s obsahom mlieka, kyslomliečne výrobky.

Podporovať pitný režim s preferovaním zdravotne vyhovujúcich nápojov:

Problematika pitného režimu bola priebežne preberaná na porade riaditeľov materských škôl a základných škôl, podrobnejšie je problematika spracovaná v novom prevádzkovom poriadku. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo sledované zabezpečenie pitného režimu v školských a predškolských zariadeniach.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1 Národný imunizačný program

V rámci metodického usmerňovania v imunizačnom programe, oddelenie epidemiológie RÚVZ v Spišskej Novej Vsi zabezpečilo pre praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých zaslanie písomného usmernenia o zmenách a úpravách v povinnom základnom očkovaní platnom na I. a II. polrok 2010 a boli im zaslané aktuálne očkovacie kalendáre.
Zabezpečili sme písomné usmernenie a informovanie lekárov primárneho kontaktu:

- o nadobudnutí účinnosti novelizácie Vyhl. MZ SR č. 273/2010 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa Vyhl. MZ SR č. 585/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, od 1.7.2010
- informáciu k preočkovaniu adolescentov v 13. roku života
- o výskyte osýpok v Bulharsku, Berlíne a v Grécku a upozornili sme ich, vzhľadom na možnosť importu tohto závažného prenosného ochorenia aj na Slovensko, aby venovali zvýšenú pozornosť efektívnej surveillance
- o importe poliovírusu do Euroregiónu SZO (Tadžikistan, Uzbekistan), v ktorom bola v roku 2002 vyhlásená eradikácia poliomyelitídy, dôrazne sme ich vyzvali, aby venovali zvýšenú pozornosť surveillance akútnych chabých obŕn a hlavne aby okamžite zabezpečili hlásenie suspektných poli napodobňujúcich ochorení
- o prebiehajúcom EIW v roku 2010, o jeho zameraní a cieľoch, ktoré by mohli v rámci svojej preventívnej činnosti využiť na propagáciu očkovania medzi svojimi pacientmi a na zlepšenie ich informovanosti o možnostiach očkovania, boli im poskytnuté letáky o očkovaní, vypracované oddelením epidemiológie /pre 43 všeobecných lekárov a pre 26 pediatrov/
- zabezpečili sme distribúciu pozvánky a prihlášky pri realizácii XVI. Vakcinačného dňa SR konaného 25.9.2010 v Žiline, pozvánku a prihlášku sme zverejnili aj na webovej stránke RÚVZ
- v rámci Európskeho imunizačného týždňa boli vykonávané aktivity na propagáciu očkovania:
- najväčší dôraz sme kládli na propagáciu očkovania v sociálne neprispôsobivých skupinách obyvateľstva, hlavne u rómskej populácie
- v príprave na aktivity k EIT boli komunitné pracovníčky vedúcou odd. epidemiológie RÚVZ Spišská Nová Ves usmernené v problematike očkovania, oboznámené s aktuálnym očkovacím kalendárom a efektivitou povinného očkovania, boli im poskytnuté propagačné materiály a letáky, vypracované oddelením epidemiológie
- informácie k EIT 2010 boli zaslané e-mailom pre regionálne média - Korzár, Spišské Hlasy a do TV Reduta na zverejnenie na teletextovú stránku
- na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, zverejnené boli aj informačné letáky o očkovaní, určené pre laickú verejnosť
- komunitné asistentky zdravotnej výchovy RÚVZ Spišská Nová Ves priebežne aktívne vyhľadávajú a pozývajú rómskych rodičov s deťmi na očkovanie a preventívnu prehliadku, čo tvorí podstatnú časť ich celoročnej činnosti. Súčasne sa zameriavajú na osvetu očkovania, aktívne spolupracujú s pediatrami, ktorí im pripravia zoznamy detí, ktoré je potrebné v najbližšom období zaočkovať. V priebehu Európskeho imunizačného týždňa bola dňa 29.4.2010 natočená reportáž o vyššie spomínanej činnosti komunitných pracovníčok a ich spolupráce s pediatrom v rómskej osade Smižany, ktorá bola odvysielaná v TV Markíza.
- v rámci osvety boli odprednášané v komunitných centrách a rómskych osadách Rudňany,

Markušovce, Bystrany, Letanovce, Richnava a Smižany komunitnými asistentkami prednášky a besedy na tému „Význam očkovania“, určené pre rómskych rodičov
- v priestoroch RÚVZ bol pripravený informačný panel a nástenka o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, jeho význame a cieľoch, určený pre zdravotníckych pracovníkov i laickú verejnosť, ako aj informácie o jednotlivých druhoch očkovania.

V januári 2010 sa vedúca oddelenia epidemiológie zúčastnila na I. Slovenskom vakcinologickom kongrese, konanom na Štrbskom Plese a v júni 2010 sme sa zúčastnili XIII. ročníka Východoslovenského vakcinačného dňa v Košiciach.

Z ochorení ovplyvniteľných očkovaním bolo hlásených:
- 1 podozrenie na rubeolu u gravidnej ženy, epidemiologickým šetrením v spolupráci s gynekológom a na základe opakovanej a rozšírenej diagnostiky ochorenie nebolo potvrdené
- 6 podozrení na pertussis, na základe opakovanej a rozšírenej diagnostiky boli 2 ochorenia potvrdené
- 101 podozrení na akútnu hepatitídu typu A, v 85 prípadoch bola diagnóza laboratórne potvrdená
- 2 ochorenia na akútnu hepatitídu typu B
- 18 ochorení na chronickú hepatitídu typu B
- 12 ochorení na TBC

Priebežne vykonávame aj kontrolu očkovania detí, narodených HBsAg pozitívnym matkám. V roku 2010 evidujeme narodenie 45 detí HBsAg pozitívnym matkám.

Administratívna kontrola očkovania prebehla na regionálnej úrovni v mesiaci september a október 2010, boli spracované výsledky kontroly do osobitnej správy za okresy Spišská Nová Ves a Gelnica, ktoré boli postúpené na krajské spracovanie. V okrese Gelnica a Spišská Nová Ves nebola dosiahnutá celková zaočkovanosť v rámci povinného očkovania vyššia ako 95%, vzhľadom k tomu, že v jednom ročníku detí, narodených v roku 2006, kde z celkového počtu 427 detí v okrese Gelnica bolo zaočkovaných len 75, čo predstavuje 17,56%, a z celkového počtu 1266 detí v okrese Spišská Nová Ves bolo zaočkovaných len 156 detí, čo predstavuje zaočkovanosť len 12,32%. Dôvodom nízkej zaočkovanosti detí v tomto ročníku bol hlavne nedostatok očkovacej látky D.T.COQ, čo viedlo aj k tomu, že v očkovacom kalendári na rok 2009 sa stanovilo, že deti z ročníka 2006, ktoré neboli preočkované v 3. roku života proti diftérii, tetanu a pertussis sa v roku 2009 nepreočkujú.

Ak do celkovej zaočkovanosti nerátame stav zaočkovanosti detí z ročníka 2006, tak potom celková zaočkovanosť v okrese Gelnica a aj v okrese Spišská Nová Ves je nad 95%.

Okres Gelnica 7 pediatrických obvodov

V okrese Gelnica bola dosiahnutá zaočkovanosť viac ako 90% v rámci základného očkovania vo všetkých kontrolovaných pediatrických obvodoch.

Okres Spišská Nová Ves 24 pediatrických obvodov :

V okrese Spišská Nová Ves nebola dosiahnutá zaočkovanosť základného očkovania vyššia ako 90% v štyroch pediatrických obvodoch.

MUDr. Ambrošová, Spišská Nová Ves
- roč. 2009 (TBC) z celkového počtu 37 sú nezaočkované 4 deti (89,19%)

MUDr. Amiri, Spišské Vlachy /osada Bystrany /

- roč. 2003 (DiTePer) z celkového počtu 96 je nezaočkovaných 20 detí (79,17%)
- roč. 1998 (MMR) z celkového počtu 102 je nezaočkovaných 20 detí (80,39%)
- roč. 1996 (Di.Te.Polio) z celkového počtu 83 je nezaočkovaných 13 detí (84,34%)

MUDr. Bratková, Spišské Vlachy /osada Spišské Vlachy - = Dobrá Vôľa, Žehra/
- roč. 1996 (Di.Te.Polio) z celkového počtu 70 je nezaočkovaných 14 detí (80,00%)

DD Mlynky
- roč. 2007 (MMR) z celkového počtu 9 detí je nezaočkované 1 dieťa- 1KI (88,89%)

Nedostatky vo výkone očkovania - dôvody nízkeho % zaočkovanosti:
- prevaha rómskych detí v obvode – (MUDr. Amiri, MUDr. Bratková)
- dlhodobý pobyt rómskych detí s rodičmi v zahraničí, pričom u pediatra sú naďalej evidované, preto sú zahrnuté aj do počtu kontrolovaných detí. (MUDr. Amiri, MUDr. Bratková)
- neochota a rezignácia lekára do nekonečna sa dohadovať s rómskymi matkami (MUDr. Amiri)
- chyba malých čísiel, počet detí v ročníku v jednom obvode sa pohyboval od 2 do 10 detí, napr. DD Mlynky
- problémy so zásobovaním očkovacími látkami (D.T.COQ) v okrese Spišská Nová Ves - (MUDr. Amiri)

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, ktorými sa dosiahne zlepšenie kvality života jednotlivca aj spoločnosti je cieľ, ku ktorému smeruje celé obsahové zameranie práce na oddelení epidemiológie.

Dôsledné a podrobné vykonávanie opatrení na likvidáciu ohnísk prenosných chorôb, doplnené opakovanou edukáciou obyvateľstva zameranou na dodržiavanie prísnych zásad osobnej hygieny osôb podozrivých z nákazy, ako významnej súčasti opatrení na likvidáciu možných ciest prenosu pôvodcu nákazy, zdôrazňovanie konkrétnych rizikových faktorov, ktoré umožňujú prenos pôvodcu infekcie, veľmi intenzívna a každodenná spolupráca s mikrobiológmi, úzke pracovné vzťahy medzi epidemiológmi, trvalý kontakt s praktickými lekármi, odborné vzdelávanie a štúdium nových poznatkov, je súbor činností, ktorý postupne prispeje ku skvalitneniu a vysokej úrovni surveillance prenosných ochorení.

Písomne sú lekári primárneho kontaktu a zdravotnícke zariadenia pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení za každý mesiac v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica.

V roku 2010 bolo na RÚVZ Spišská Nová Ves hlásených spolu 1468 prenosných chorôb, **z nich v okrese Spišská Nová Ves 1096 chorôb a v okrese Gelnica 372 chorôb, spracovaných bolo 288 ohnísk, bolo vydaných 1 184 rozhodnutí o nariadení opatrení na predchádzanie vzniku a šírenia prenosného ochorenia**. **Aktívne bolo vyhľadaných 2 183 kontaktov chorých, lekársky dohľad bol nariadený 1 516 osobám, antibiotická profylaxia bola nariadená 64 osobám a aktívna imunizácia 1 312 osobám.**

V roku 2010 sme zaznamenali 85 laboratórne potvrdených prípadov na akútnu vírusovú hepatitídu A, z toho 56 prípadov v okrese Gelnica a 29 prípadov z okresu Spišská Nová Ves. V 14 rodinách ochoreli dvaja členovia, v 3 rodinách ochoreli traja členovia rodiny. V tomto

období ochorelo 29 detí mimo kolektívu, 2 deti navštevujúce predškolské zariadenie, 16 žiakov základných škôl, 6 študentov stredných škôl a 32 dospelých osôb. V troch obciach pokračoval z roku 2009 epidemický výskyt ochorení. V okrese Spišská Nová Ves v rómskej osade Jareček v obci Markušovce - 11 a v okrese Gelnica v obci Nálepkovo - 21 a Mníšek nad Hnilcom - 16. Najvyšší výskyt ochorení sme evidovali v 2. kalendárnom týždni, kedy bolo hlásených 11 prípadov ochorení – v rómskej osade Markušovce 3 prípady, v obci Mníšek nad Hnilcom 3 prípady, v obci Nálepkovo 3 prípady, po 1 prípade v obci Slatvina a Smolnícka Huta.
Okrem epidemického výskytu sme zaznamenali aj sporadický a rodinný výskyt ochorení na akútnu vírusovú hepatitídu A. V okrese Spišská Nová Ves v týchto obciach a mestách: Jamník -1, Slatvina -1, Smižany-2, Spišské Vlachy -2, Hrabušice –3, Krompachy –3, Spišská Nová Ves -6. V okrese Gelnica: Smolnícka Huta – 1, Mníšek n/H –1, Švedlár-1, Prakovce –2, Žakarovce –3, Helcmanovce –5, Gelnica –7.
RÚVZ v Spišskej Novej Vsi – regionálnym hygienikom bolo nariadené celoplošné očkovanie detí od 1 do 6 rokov žijúcich v obci Nálepkovo v lokalite I. Hámor a Grün .
RÚVZ v Spišskej Novej Vsi nariadil v súvislosti s prípadmi ochorení na VHA lekársky dohľad 1396 osobám a aktívnu imunizáciu 1284 osobám.

Epidémie VHA:

Okres Gelnica:

VHA Mníšek nad Hnilcom

V obci Mníšek nad Hnilcom od 16.10.2009 sme zaznamenali spolu 24 prípadov ochorení, z toho od januára do júna 2010 evidujeme 15 nových ochorení na vírusovú hepatitídu A. Najvyšší výskyt ochorení v roku 2010 bol vo vekovej skupine mladých dospelých, kde ochorelo 10 osôb. Ochorenie sa vyskytlo aj u 2 žiakov ZŠ a 3 študentov strednej školy. Ochorelo 10 mužov a 5 žien. Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v druhom kalendárnom týždni – 3 prípady. V 3 rodinách sme zaznamenali po 2 prípady ochorenia.

VHA Nálepkovo

V obci Nálepkovo od 16.11.2009 evidujeme spolu 23 prípadov ochorení na akútnu vírusovú hepatitídu A, z toho od januára 2010 sme zaznamenali 21 ochorení. V tomto roku najvyšší výskyt ochorení bol v štvrtom kalendárnom týždni, kde ochoreli 4 osoby. Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný u detí predškolského veku – 18 prípadov ochorenia. Ochorenie sa vyskytlo aj u 2 žiakov základnej školy a 1 dospelej osoby. Ochorelo 7 mužov a 14 žien. Rodinný výskyt sme zaznamenali v 1 rodine 2 prípady ochorenia a v 1 rodine 3 prípady ochorenia. Keďže ochorenie postihlo väčšinou deti v rómskej komunite žijúcej v lokalite I. Hámor a Grün, tak v tejto lokalite bolo nariadené celoplošné očkovanie detí od 1 do 6 rokov života.

Okres Spišská Nová Ves:

VHA Markušovce

V obci Markušovce, rómskej osade Jareček, od 4.11.2009 evidujeme spolu 21 prípadov ochorení, z toho od januára do júna 2010 hlásených 11 nových ochorení na akútnu vírusovú hepatitídu A. V tomto roku sme zaznamenali 5 ochorení u detí v predškolskom veku, 5 detí navštevujúcich základnú školu a 1 dospelého. Ochoreli 7 chlapci a 4 dievčatá. Najvyšší výskyt sme zaznamenali v druhom kalendárnom týždni – 3 prípady. Rodinný výskyt bol v 2 rodinách, kde ochoreli 2 členovia rodiny.

V prvom polroku 2010 sme zaznamenali 1 prípad ochorenia na novú chrípku A H1N1 a 1 prípad SARI ochorenia, ktorý skončil exitom 14 ročného dievčaťa, laboratórnym vyšetrením bol aj v tomto prípade potvrdený vírus chrípky A H1N1.

Tabuľka: Rozdelenie podľa jednotlivých skupín diagnóz:

ochorenia		Okres: SNV	Okres: GL	spolu
Črevné a parazitárne ochorenia	Salmonelózy	35	19	**54**
	Dyzentérie	22	8	**30**
	Ostatné	110	28	**138**
	Črevné parazity	59	4	**63**
Hepatitídy	Vírusová hepatitída A	29	56	**85**
	Vírusová hepatitída B	20	0	**20**
	Vírusová hepatitída C	0	0	**0**
	Nosiči HbsAg	26	2	**28**
Respiračné nákazy	Varicella	573	187	**760**
	Herpes zoster	57	8	**65**
	Tuberkulóza	10	2	**12**
	Pertussis	2	0	**2**
	Parapertusis	1	0	**1**
	Ostatné	44	11	**55**
Neuroinfekcie	Meningokokové meningitída	3	1	**4**
	Akútna meningokcémia	0	0	**0**
	Ostatné neuroinfekcie	10	1	**11**
	Kliešťová meningitída	1	0	**1**
	Vírusová meningitída	1	0	**1**
Nezatriedené ochorenia	Septikémie	2	0	**2**
	Toxoplazmóza	6	2	**8**
	Ohrozenie besnotou	36	39	**75**
	Lymeská choroba	2	1	**3**
	Leptospiróza	1	0	**1**
	Ostatné	38	0	**38**
STD	Syfilis	6	1	**7**
	Gonokokové infekcie	1	0	**1**
	Trichomonáza	0	1	**1**
	SARI	1	0	**1**
	Chrípka A H1N1	0	1	**1**
spolu		**1096**	**372**	**1468**

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Realizácia úloh vyplývajúca zo zavedenia nového programu EPIS bezprostredne nadväzuje na úlohu 6.2. Čo možno najpodrobnejšie údaje získané pri vykonávaní opatrení v ohnisku prenosného ochorenia sú podkladom pre využitie informačného systému na zhromažďovanie údajov, ich spracovanie a analýzu, s cieľom monitorovať zdravie obyvateľstva a informovať o jeho kvalite.

Úspešné zvládnutie nového informačného systému znamená získať pre program EPIS, pri vykonávaní opatrení zameraných na likvidáciu ohnísk prenosných chorôb, čo najviac konkrétnych údajov o pôvodcoch nákazy a cestách prenosu s cieľom postupne znižovať počet neznámych a neobjasnených údajov a informácií. Našou snahou je pracovať s programom EPIS tak dôkladne, aby bolo potrebné vykonať čo najmenej opravných zmien.

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrujúcich lekárov, v prvom polroku 2010 bolo do informačného systému zadaných:

- 1468 hlásených prenosných ochorení
- 3 epidémie pokračujúce z roka 2009 a 2 nové epidémie
- 56 hlásení do SRV

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Dve odborné pracovníčky oddelenia epidemiológie sa v máji zúčastnili na pracovnom stretnutí v Banskej Bystrici, kde boli prezentované postupy na hlásenie vybraných pozitívnych laboratórnych výsledkov do systému EPIS z laboratórií HPL.

V programe Excel máme vytvorenú databázu nosičov HBsAg, ktorú neustále aktualizujeme a dopĺňame, čím sme získali prehľadný register s možnosťou jednoduchého vyhľadávania na základe rôznych výberových kritérií. V roku 2010 pribudlo 28 nových nosičov HBsAg, 26 v okrese Spišská Nová Ves a 2 v okrese Gelnica.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V rámci štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach bolo realizovaných 127 kontrol dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. Odobratých bolo spolu 747 sterov z prostredia, u ktorých bola zistená 14,05% bakteriálna kontaminácia. S výsledkami kontrol boli oboznámení zástupcovia jednotlivých oddelení, v prípadoch zistenia bakteriálnej kontaminácie boli výsledky s nimi prejednané osobne, písomne boli upozornení na dodržiavanie vykonávania účinnej a dôkladnej dekontaminácie podľa platných právnych predpisov pre zdravotnícke zariadenia.

Na kontrolu sterility predmetov bolo odobratých 478 vzoriek sterilného materiálu s 0,20% bakteriálnou kontamináciou. Na kontrolu účinnosti dezinfekčných roztokov bolo odobratých 34 vzoriek, v 2 vzorkách sa zistila neúčinnosť dezinfekčného roztoku. Kontrola sterilizačnej techniky bola vykonaná v 142 prístrojoch, z toho bolo otestovaných 49 parných a 93 horúcovzdušných sterilizátorov. 2 horúcovzdušné prístroje vykazovali pozitivitu, 1 prístroj bol vyradený, 1 po opakovanom testovaní vykazoval správnu funkčnú schopnosť.

V rámci sledovania výskytu nozokomiálnych nákaz bolo hlásených 7 nozokomiálnych nákaz. Nemocnica s poliklinikou Spišská Nová Ves, a.s., hlásila 6 nozokomiálnych nákaz: detské oddelenie – 2, OAIM – 2, OPN – 1, neurologické oddelenie – 1. Nemocnica Krompachy s.r.o., OAIM – 1.

V rámci kampane zameranej na propagáciu hygieny a dezinfekcie rúk ako prevenciu šírenia MRSA bol vyhotovený panel s prezentáciou „Umývaj si ruky, zachrániš život“. Informácie o tejto kampani boli uverejnené na webovej stránke RÚVZ a propagačné materiály dodané na všetky oddelenia nemocníc v spádovej pôsobnosti RÚVZ.
V súvislosti s plnením úlohy - Situácia zariadení poskytujúcich dlhodobú starostlivosť v SR v súvislosti s výskytom nozokomiálnych nákaz, sme skontrolovali 9 sociálnych zariadení.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE
Uvedenú úlohu začnene plniť v roku 2011 a to zapojením Nemocnice s poliklinikou v Spišskej Novej Vsi do tohto projektu.
14.12.2010 sme sa zúčastnili školenia programu HELICS na RÚVZ Trenčín, zameranému na správnosť vypĺňania dotazníkov pri zadávaní údajov do programu.

6.5 Surveillance chronických ochorení
Na plnení úlohy sa podieľa oddelenie podpory zdravia a úsek poradne zdravia, úlohy je vyhodnotená v rámci plnenia úloh 9.8 a 9.9.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie vrátane bioterorizmu

Dňa 11.6.2009 vyhlásila WHO 6. fázu pandemickej pripravenosti, na základe aktuálnej epidemiologickej situácie na území SR.
V období od vyhlásenia 6. fázy pandemickej pripravenosti boli pracovníkmi oddelenia epidemiológie naďalej plnené aj v prvom polroku 2010 opatrenia na základe usmernení ÚVZ SR:
- naďalej sú zabezpečené pohotovostné služby odbornými pracovníkov RÚVZ (odd. epidemiológie) počas pracovných dní, sviatkov a víkendu prostredníctvom mobilných telefónov a internetu
- určili sme 3 očkovacie tímy pre zdravotníckych pracovníkov pracujúcich v ambulantnej starostlivosti
- telefonicky sme zisťovali počet očkovaných proti novel flu u všetkých lekárov prvého kontaktu pre dospelých a pre deti a dorast
- telefonicky sme zisťovali počet očkovaných proti novel flu u zdravotníkov, pracujúcich v ústavnej zdravotnej starostlivosti
- tieto získané informácie sme okamžite hlásili prostredníctvom e-mailu na RÚVZ Košice
- týždenne sme v spolupráci s oddelením HDM sledovali stav vývoja chorobnosti u detí všetkých škôl /na základe týždenných hlásení zo škôl/ na území okresov Spišská Nová Ves a Gelnica
- všetci lekári prvého kontaktu boli informovaní o možnosti očkovania všetkých záujemcov proti novej chrípke A H1N1
- informovali sme regionálne média a aj všetky obce a mestá v spádovom území RÚVZ Spišská Nová Ves o možnosti očkovania všetkých občanov proti novel flu chrípke
- informovali sme lekárov prvého kontaktu o ukončení pandémie chrípky a o odporúčaniach WHO v postpandemickom období
- všetkým lekárom bolo zaslané upozornenie a výzva na očkovanie proti chrípke v sezóne 2010 – 2011, ktoré sme zverejnili aj na webovej stránke RÚVZ

V roku 2010 sme zaznamenali 85 laboratórne potvrdených prípadov na akútnu vírusovú hepatitídu A, z toho 56 prípadov v okrese Gelnica a 29 prípadov z okresu Spišská Nová Ves. V 14 rodinách ochoreli dvaja členovia, v 3 rodinách ochoreli traja členovia rodiny. V tomto období ochorelo 29 detí mimo kolektívu, 2 deti navštevujúce predškolské zariadenie, 16 žiakov základných škôl, 6 študentov stredných škôl a 32 dospelých osôb. V troch obciach pokračoval z roku 2009 epidemický výskyt ochorení. V okrese Spišská Nová Ves v rómskej osade Jareček v obci Markušovce - 11 a v okrese Gelnica v obci Nálepkovo - 21 a Mníšek nad Hnilcom - 16. Najvyšší výskyt ochorení sme evidovali v 2. kalendárnom týždni, kedy bolo hlásených 11 prípadov ochorení – v rómskej osade Markušovce 3 prípady, v obci Mníšek nad Hnilcom 3 prípady, v obci Nálepkovo 3 prípady, po 1 prípade v obci Slatvina a Smolnícka Huta.
Okrem epidemického výskytu sme zaznamenali aj sporadický a rodinný výskyt ochorení na akútnu vírusovú hepatitídu A. V okrese Spišská Nová Ves v týchto obciach a mestách: Jamník -1, Slatvina -1, Smižany-2, Spišské Vlachy -2, Hrabušice –3, Krompachy –3, Spišská Nová Ves -6. V okrese Gelnica: Smolnícka Huta – 1, Mníšek n/H –1, Švedlár-1, Prakovce –2, Žakarovce –3, Helcmanovce –5, Gelnica –7.
RÚVZ v Spišskej Novej Vsi – regionálnym hygienikom bolo nariadené celoplošné očkovanie detí od 1 do 6 rokov žijúcich v obci Nálepkovo v lokalite I. Hámor a Grün .
RÚVZ v Spišskej Novej Vsi nariadil v súvislosti s prípadmi ochorení na VHA lekársky dohľad 1396 osobám a aktívnu imunizáciu 1284 osobám.

Dňa 25.8.2010 sme sa zúčastnili v spolupráci s PZ a HaZZ a OO PZ SR v Spišskej Novej Vsi pri likvidácii neznámeho bieleho prášku rozsypaného vo výťahu obytného domu na sídlisku Za Hornádom v Spišskej Novej Vsi. Odobratá vzorka bola negatívna na prítomnosť antigénov Bacillus anthracis.

6.7 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy

Odpadové vody z mesta Spišská Nová Ves sú vyšetrované podľa harmonogramu RÚVZ Košice na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov. V 5 odobratých vzorkách odpadovej vody z ČOV v Spišskej Novej Vsi boli výsledky vyšetrení negatívne.

Za hodnotené obdobie bolo hlásené 1 ochorenie na akútnu chabú obrnu u dieťaťa do 15 rokov a 1 ochorenie u dospelej ženy.

6.8 Prevencia HIV/AIDS

Cielené preventívne programy realizuje oddelenie podpory zdravia. Na odd. epidemiológie sa vykonávajú opatrenia proti šíreniu ochorenia v ohnisku hlásených HIV/AIDS prípadov. V roku 2010 nebolo hlásené ani jedno ochorenie ani podozrenie na ochorenie HIV/AIDS.

9. PODPORA ZDRAVIA

Úloha č. 3.1 (HYGIENA VÝŽIVY)
SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úlohu realizujeme prostredníctvom základnej Poradne zdravia a Poradne zdravej výživy v spolupráci s oddelením Hygieny výživy a predmetov bežného užívania. Vhodných klientov do tejto úlohy oslovujeme aj počas zdravotno – výchovných aktivít v terénnych podmienkach a pozývame ich do Poradne zdravia na biochemické a antropometrické merania ako aj konzultácie k zdravému životnému štýlu. Súčasťou vyšetrení a konzultácií je aj vypĺňanie dotazníkov zameraných na sledovanie výživového stavu vrátane jednodňového jedálneho lístka.
Z celkového požadovaného počtu 80 osôb zaradených do prieskumu sme zmonitorovali už za prvý polrok 2010 všetkých klientov u oboch pohlaví v dvoch vekových kategóriách od 19 –34 rokov a 35 – 54 rokov.
Všetci klienti na základe našich odporúčaní navštívili Poradňu pre zdravú výživu, v rámci ktorej sme im poskytli odborné konzultácie k zmene stravovacích návykov a zloženia stravy a formou riadeného rozhovoru vyplnili aj výživové dotazníky, ktoré boli doručené na oddelenie HV a PBÚ na ďalšie spracovanie.
Niektorí z klientov absolvovali aj záťažové ergometrické testy telesnej zdatnosti v rámci Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, kde sme im odporúčali vhodnú pohybovú aktivitu.

Úloha č. 4.3 (HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE)
ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

V roku 2010 sme sa zapojili do projektu Prezídia policajného zboru a MV **„Tvoja správna voľba“,** v rámci ktorého sme zrealizovali v spolupráci so zástupcami z polície v priestoroch Galérie umelcov Spiša celkom 88 besied a prednášok pre 9 a 10 ročné deti zo všetkých základných škôl v Spišskej Novej Vsi na tému tabak, alkohol a drogy.
Na stredných školách pôsobia i naďalej rovesnícke peer skupiny, členovia ktorých boli pripravení na túto prácu v oblasti primárnej prevencie počas viacerých odborných výcvikov v rámci regionálneho projektu **„Mladí ľudia a život“** v spolupráci s peer klubom pri Centre voľného času v Spišskej Novej Vsi a MsÚ v Spišskej Novej Vsi v rámci projektu „Zdravé mesto“. Peer aktivisti sa zameriavajú na besedách okrem iného aj na oblasť užívania návykových látok u stredoškolákov. Počas roku 2010 a workshopu „Mladí ľudia a život“ peer aktivisti prednášali a diskutovali na tému alkohol, drogy a tabak celkom 34 krát pre študentov stredných škôl. Na základných školách sme problematiku alkoholu a tabaku prednášali a diskutovali s deťmi celkom 96 krát.

Úloha č. 4.6 (HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE)
ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Úloha nebola v roku 2010 riešená. V roku 2011 plánujeme v spolupráci s detskými lekármi v okrese Spišská Nová Ves začať so zberom anamnestických dát a výsledkov vybraných biochemických vyšetrení u 11 a 17 ročných detí, ktoré budú spracované podľa metodiky úlohy

a zaslané gestorovi úlohy MUDr. Ďateľovej z RÚVZ Banská Bystrica. MUDr. Mišenda Peter je aktívny člen v pracovnej skupine „Prevencia aterosklerózy v detskom a dospelom veku“, ktorá pripravuje ďalšie etapy plnenia projektu s rovnomenným názvom „Zdravé deti v zdravých rodinách“ v spolupráci s detskými lekármi.

Úloha č. 6.5 (EPIDEMIOLÓGIA)
SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Úloha je plnená v rámci úlohy odboru Podpory zdravia č.9.9 CINDI program SR.

Úloha č. 6.8
PREVENCIA HIV/AIDS

Úloha bola zrealizovaná pre študentov stredných a žiakov základných škôl v mesiaci november 2010 v spolupráci so staršími skúsenými peer aktivistami z peer klubu pri Centre voľného času v Spišskej Novej Vsi s využitím panelov a pomôcok z projektu „Hrou proti AIDS“, ktoré boli zapožičané podľa vopred vypracovaného harmonogramu z RÚVZ Košice.
Interaktívny projekt zameraný na prevenciu infekcie HIV/AIDS v 5 oblastiach (cesty prenosu, život s HIV, antikoncepcia, kocka šťastia a sexualita rečou tela) bol zrealizovaný podľa metodiky v priestoroch Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi formou 7 stretnutí pre študentov zo 6 stredných škôl a žiakov 1 základnej školy.
Celkom sa projektu zúčastnilo podľa vopred vypracovaného harmonogramu 424 mladých ľudí, z toho 352 študentov 1. ročníkov zo 6 stredných škôl (Gymnázium Javorová, Gymnázium Školská, Obchodná akadémia, Stredná priemyselná škola drevárska, Stredná priemyselná škola a Hotelová akadémia) a 72 žiakov z 9.ročníka základnej školy Komenského ul. Smižany. Počet besied a prednášok k problematike HIV/AIDS bol v rámci týchto stretnutí bol celkom 70.
Počas týchto aktivít sme prítomných študentov stredných škôl informovali o pripravovanom 8. ročníku workshopu „Mladí ľudia a život“ s bohatou odbornou, športovou a kultúrno - spoločenskou časťou, ktorý bol určený pre študentov 1. ročníkov stredných škôl zo Spišskej Novej Vsi a Levoče.
Besedy a diskusné fóra v oblasti prevencie infekcie HIV a ochorenia AIDS sme realizovali aj bez používania panelov v rámci rovesníckych, tvz. peer aktivít určených pre žiakov základných a študentov stredných škôl, v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“. Za rok 2010 sme vykonali celkom 38 besied a prednášok pre žiakov základných škôl a študentov stredných škôl v rovesníckom prostredí vrátane workshopu zameraných na prevenciu HIV/AIDS a iné sexuálne prenosné ochorenia.

Úloha č. 9.1
MATERSKÉ CENTRÁ

V roku 2010 sme zrealizovali v Materskom centre „Dietka“ v Spišskej Novej Vsi pre ženy 2 prednášky a besedy na tému „Zdravá výživa“ a „Pitný režim“ a v rámci „Klubu matiek“ pri Centre voľného času v Spišskej Novej Vsi 3 prednášky spojené s besedami na témy „Pohyb a zdravie“, „Zdravá výživa a pitný režim“ a „Prvá pomoc“. Naše aktivity boli zamerané na zdravý životný štýl matiek a detí a v Klube matiek boli spojené aj s meraním antropometrických ukazovateľov, obsahu tuku, krvného tlaku a jednoduchých testov telesnej zdatnosti.

Úloha č. 9.2
ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT AJ V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO

Pre cieľovú skupinu seniorov sme pokračovali v aktivitách z predchádzajúceho roka 2009, ktoré boli zamerané na prednáškovú činnosť spojenú s besedami ako aj kurzy cvičenia zamerané na prevenciu osteoporózy.
V roku 2010 sme zrealizovali celkom 8 prednášok a besied na témy: Zdravá výživa, Pitný režim, Abeceda zdravého stravovania, Stravovanie v minulosti a dnes ako aj Výživa a správanie ľudí.
Aktivity boli určené pre seniorov Domova dôchodcov a členov Jednoty dôchodcov v Spišskej Novej Vsi, členov Klubu dôchodcov Smižany a Novoveská Huta, obyvateľov Domu opatrovateľskej služby v Spišskej Novej Vsi, Klubu dôchodcov Lipa a Zväzu zdravotne postihnutých. V rámci týchto aktivít spolupracujeme s vyškolenými dôchodcami, ktorí okrem iného realizujú pre členov aj pohybové aktivity formou turistických vychádzok do prírody.
Počas mesiacov február – december sa na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi realizovalo 6 kurzov cvičenia pre záujemkyne – seniorky zamerané na prevenciu osteoporózy, správne dýchanie a držanie tela. Niektoré z nich využili aj služby Poradne zdravia.

Úloha č. 9.3
ZDRAVOTNO – VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V rámci realizácie tejto úlohy sa pokračovalo v zdravotno – výchovných aktivitách na 4 materských školách – MŠ Gorazdova ul., Slovenská ul., Jilemnického ul. a MŠ Novoveská Huta ako aj v nultom ročníku (rómske deti) v ZŠ Kožuchova ul.. Aktivity pre deti boli vykonávané formou besied a prednášok v celkovom počte 10 za účasti pedagógov. Zároveň bola deťom demonštrovaná praktická ukážka s využitím modelu zúbkov, na ktorom sme názorne predviedli deťom celý postup správneho čistenia zúbkov.
Pri tomto projekte boli využívané aj videofilmy s problematikou hygieny ústnej dutiny a správneho čistenia zúbkov s názvami : „Maškrtná veverička“, „Neposlušný medvedík“, „Prečo vlk šušlal“, „Lakomý syseľ“, „Správne čistenie zubov“ a „Prvá návšteva u zubného lekára“, ktoré nám boli zaslané z ÚVZ SR Bratislava. V cieľových skupinách boli tieto filmy počas roka 2010 premietnuté 65 krát.
S pedagogickými pracovníčkami boli vykonané konzultácie k problematike stomatohygieny a kontroly správnosti zubných kefiek a pást u detí predškolského veku ako aj zdravej výživy a pitného režimu.

Úloha č. 9.4
PROGRAMY, PROJEKTY A ÚLOHY REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ALEBO LOKÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

Oddelenie Podpory zdravia naďalej realizovalo v roku 2010 celkom 3 regionálne projekty :

1. **„POHODA – hľadá sa zdravie školáka s pozitívnym stresom“** , ktorý je určený pre žiakov 8. a 9. ročníkov ZŠ

V rámci projektu bola vykonaná v roku 2008 dotazníková akcia vo všetkých 26 ZŠ okresu Spišská Nová Ves a 11 ZŠ v okrese Gelnica u 82% deviatakov so zameraním na stres a duševné zdravie. Celkom bolo otestovaných 1360 žiakov zo 78 tried. Pre všetkých účastníkov boli vykonané besedy na tému „Stres – prvá pomoc pri náhlom strese“.
V priebehu 1.polroka 2010 sme pokračovali v štatistickej analýze a štatistickom vyhodnocovaní ďalších faktorov životného štýlu respondentov a súbežne pripravovali analytickú správu regionálneho projektu.
V roku 2010 boli vykonané 4 prednášky a 4 besedy na témy „Zvládni svoj stres“ a „Stres ako rizikový faktor ohrozujúci zdravie človeka“ pre žiakov 9 ročníkov základných škôl. Na web stránke sú zverejnené výsledky regionálneho projektu a pre všetky zúčastnené školy boli zaslané listy s informáciou, kde si tieto výsledky môžu pozrieť.

2. „Poraďme si navzájom ako byť dobrým rodičom“ pre cieľovú skupinu rodičov a pedagógov

Na oddelení sa realizuje aj ďalší regionálny projekt „Poraďme si navzájom ako byť dobrým rodičom“, ktorý bol vypracovaný v roku 2007. Odbornou garantkou tohto projektu je taktiež psychologička Doc. PhDr Eva Šimová, CSc. .
Podľa našich vlastných výsledkov z analýz projektu „ Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže“ vyplynula potreba zdravotno-výchovných aktivít zameraných na podporu rodiny a všetkých fáz rodinného cyklu pre vytváranie podmienok, aby rodina vlastnými silami dokázala úspešne plniť svoje funkcie. Preto sme sa zamerali na oslovovanie predovšetkým rodičov adolescentov a to v spolupráci so školami a školskými úradmi.
V roku 2008 bola spracovaná informačná publikácia vo forme dvoch brožúrok pod názvom :
1.časť : „Pár slov o rodine....“, a 2.časť: „Pár slov o výchove....“, ktorá bola distribuovaná pre pedagogických pracovníkov na školách. Obsah brožúr je zverejnený aj na webovej stránke RÚVZ Spišská Nová Ves.
V roku 2008 bola spracovaná informačná publikácia vo forme dvoch brožúrok pod názvom :
1.časť : „Pár slov o rodine....“, a 2.časť: „Pár slov o výchove....“, ktorá bola distribuovaná pre pedagogických pracovníkov na školách. Obsah brožúr je zverejnený aj na webovej stránke RÚVZ Spišská Nová Ves.
V priebehu roka 2010 boli brožúrky vytlačené vo vlastnej edícií. Osobne prekonzultované a doručené boli na :

1. Mestský úrad, odbor školstva
2. ZŠ, Kožuchová 11, Spišská Nová Ves
3. ZŠ, Komenského 3, Smižany
4. ZŠ, Smreková 38, Smižany
5. ZŠ, Školská 16, Markušovce
6. ZŠ, Cirkevná spojená škola, Spišské Vlachy
7. ZŠ, Zemanská 2, Krompachy
8. Obvodný úrad , Spišská Nová Ves
9. Mestská knižnica, Spišská Nová Ves
10. MUDr. Macková Renáta, oddelenie pediatrie, NsP Spišská Nová Ves
11. MUDr. Cehuľová Valéria

Po vzájomnej dohode s vedúcou školského úradu PhDr. Ľubicou Šefčíkovou budú naše brožúrky v elektronickej podobe uverejnené na ich web stránke a na stránke mesta Spišská Nová Ves. Taktiež sme sa dohodli na spolupráci pri prezentácii tohto materiálu na celoškolských akciách.

3. Peer projekt „Mladí ľudia a život“, ktorý je obsahovo zameraný na rôzne oblasti životného štýlu mladých ľudí (HIV/AIDS, iné sexuálne prenosné ochorenia a urológia, sexualita a partnerské vzťahy, gynekológia antikoncepcia, fajčenie, alkohol a drogy, životný štýl, duševné zdravie a prvá pomoc) s aktívnym zapojením peer aktivistov.

V regióne realizujeme od r. 1999 rovesnícky, tvz. peer projekt „Mladí ľudia a život“, ktorý je určený na prípravu mladých ľudí – študentov 1. ročníkov stredných škôl pre prevenčnú prácu formou besied a diskusných stretnutí v rovesníckom prostredí. V rámci projektu študenti na základe výberu absolvujú sériu odborných výcvikov s dôrazom na sociálno – psychologické zručnosti a zážitkové metódy ako aj odborný obsah rôznych tém zo života dospievajúcej mládeže z nasledovných oblastí - primárna prevencia nikotinizmu a alkoholizmu, zdravý životný štýl, infekcia HIV/AIDS, iné sexuálne prenosné ochorenia a urológia, drogy, partnerské vzťahy, láska, sexualita a antikoncepcia, duševné zdravie a prvá pomoc.
Od r. 2003 sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves, strednými školami a OZ “Mladí ľudia a život“ uskutočnili pri príležitosti Svetového dňa HIV/AIDS už 8 ročníkov 3- dňového workshopu „Mladí ľudia a život“, ktorý je určený pre 150 študentov stredných škôl a jeho priebeh je rozdelený do odbornej (10 rôznych tém zo života mladých ľudí), športovej (floorbalový a basketbalový turnaj pre chlapcov a dievčatá) a kultúrno - spoločenskej časti (sviečkový pochod, koncert, spoločenský večer a prezentácia divadelných scénok všetkých zúčastnených skupín).

Počas roka 2010 sme zrealizovali v spolupráci s peer klubom pri CVČ Spišská Nová Ves a MsÚ Spišská Nová Ves 5 odborných výcvikov pre novú skupinu peer aktivistov, ktorí boli úspešne vybratí v mesiaci február do novej peer skupiny v rámci peer castingu. Terajší starší aj mladší peer aktivisti zrealizovali v roku 2010 celkom 192 besied a seminárov na témy „Životný štýl mladých ľudí“, „Láska, sexualita a partnerské vzťahy“, „Fajčenie , alkohol a prevencia“, „Drogy - primárna prevencia a prvá pomoc“, „HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“, „Gynekológia a antikoncepcia“ „Duševné zdravie a stres“ a Prvá pomoc“. Besedy boli určené žiakom 9. ročníkov základných škôl a študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl zo Spišskej Novej Vsi, Krompách, Gelnice a Levoče. Väčšina besied bola zrealizovaná počas workshopu.
Aktivity v rámci projektu mali u cieľovej skupiny pozitívny ohlas a stretli sa s veľkou podporou riaditeľov a koordinátorov primárnej prevencie základných a stredných škôl. Počas týchto aktivít bolo vykonaných viac ako 50 konzultácii zameraných na termíny a obsah besied.

Na úseku zdravotníckej informatiky a bioštatistiky je rozpracovaný projekt **„Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica“.**

V máji 2010 sme sa zúčastnili na zbere dát pre medzinárodný projekt organizovaný pod záštitou „World health organization cross-national study“ zameraný na zistenia o tom, ako žijú mladí ľudia. Respondenti, ktorých sa táto štúdia týkala, boli žiaci základných škôl ročníkov 5. – 9. Zistili sme dva dôležité skutočnosti :

- náš dotazník, ktorým sme zisťovali životný štýl stredoškolskej mládeže na území Slovenska a štandardizovaný dotazník, ktorý vypracovala táto medzinárodná organizácia sú navzájom kompatibilné a miestami až identické
- z našich dlhoročných skúsenosti z práce s mládežou sme dospeli k názoru, že vek, kde sa môžu robiť najúčinnejšie preventívno - zdravotné intervencie sa posunul o celú jednu vekovú kategóriu smerom nadol (z kategórie 15- 19 rokov na 11 – 15 rokov)

Na základe uvedeného sme sa rozhodli posunúť vek monitoringu z kategórie stredoškolákov na II. stupeň základných škôl a taktiež použiť „know – how“ zo štandardizovaného dotazníka organizácie WHO, s tým, že skombinujeme náš pôvodný dotazník s medzinárodným štandardizovaným dotazníkom. V tomto zmysle sme kontaktovali národnú koordinátorku pre vyššie uvedený medzinárodný projekt v Košiciach doc. Andreu Mesárošovú-Geckovú a dostali sme na takúto spoluprácu súhlas.

Úloha č. 9.5

POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIOU

Tieto aktivity sú zamerané na zdravotno – výchovné akcie pre obyvateľstvo s prioritným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Pri príležitosti **Svetového dňa vody** sme vyhotovili na RÚVZ pre širokú verejnosť panel o význame pitného režimu a dôležitosti vody pre zdravie. Pre seniorov sme zrealizovali prednášku spojenú s besedou na tému „Priaznivý vplyv pitnej vody v seniorskom veku“.

Pri príležitosti **Svetového dňa zdravia** sme v priestoroch nákupného centra COOP Jednota pre obyvateľov mesta zrealizovali terénny výjazd Poradne zdravia, v rámci ktorého sme vykonali 50 záujemcom antropometrické merania, merania krvného tlaku a obsahu tuku ako aj biochemické merania celkového a ochranného cholesterolu. Zároveň sme týmto klientom poskytli aj individuálne konzultácie a poradenstvo k zmene životného štýlu. Návštevníkom sme poskytli aj osvetový materiál k rôznym zdravotným témam – pohyb, výživa, cholesterol a krvný tlak.

K týmto aktivitám sme poskytli interwiev pre regionálnu TV Redutu a akcia bola zverejnená aj v regionálnych periodikách. V priestoroch RÚVZ bol zhotovený panel „Svetový deň zdravia“ a taktiež putovný informačný panel k činnosti Poradne zdravia.

V súvislosti so **Svetovým dňom zdravia** sme oslovili v meste firmy, kde pracujú ľudia v produktívnom veku a ponúkli sme im kompletné vyšetrenia Poradne zdravia vrátane odborných konzultácií. Oslovené firmy Alkon, Centrum voľného času, Hasičský záchranný zbor a Daňový úrad uvítali túto ponuku a svojim zamestnancom v celkovom počte 106 umožnili návštevu terénnej Poradne zdravia počas pracovného času.

K **Svetovému dňu nefajčenia** sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves a Gymnáziom na Javorovej ulici zrealizovali pre študentov stredných škôl seminár k problematike fajčenia a odvykania a pre širokú verejnosť akciu „Vymeň cigaretu za vitamín“. Súčasťou akcie bola aj realizácia ankety u dobrovoľníkov – fajčiarov, ktorí boli ochotní zahasiť cigaretu a vymeniť ju za vitamíny ponúknuté študentmi z Gymnázia. Celkom bolo oslovených viac než 80 fajčiarov v uliciach mesta, ktorým boli poskytnuté letáky s výhodami nefajčenia ako aj radami ako sa stať nefajčiarom. K akcii boli poskytnuté interwiev pre TV Redutu a informácie boli zverejnené aj

v regionálnej tlači. V rámci tohto dňa sme realizovali pre oslovených záujemcov aj merania oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu s prístrojom Smokerlyzer.

K **Svetovému dňu pohybu** sme zorganizovali v spolupráci s peer klubom pri Centre voľného času pre študentov stredných škôl 3. ročník florbalového turnaja o putovný pohár primátora mesta. Pohybové aktivity boli súčasťou projektu „Mladí ľudia a život“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity v prevencii srdcovo – cievnych a metabolických ochorení. Záujemcom sme poskytli možnosť testovania telesnej zdatnosti a konzultácie k optimálnej pohybovej aktivite v pohybovej poradni. V spolupráci s CVČ a Mestským úradom sme sa zúčastnili na športovej akcii „Deň pohybu v meste“, kde sme poskytovali odborné konzultácie organizátorom a účastníkom podujatia k optimalizácii pohybovej aktivity.

K **Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog** zrealizovali peer aktivisti na 2 základných školách a 5 stredných školách pre svojich rovesníkov v rámci projektu „Mladí ľudia a život“ 18 besied na tému „Nikotín, alkohol a iné drogové závislosti“ s využitím rôznych zážitkových metód .
Pre žiakov 5. ročníkov mestských základných škôl sme vykonali 44 besied a prednášok na tému „Prevencia drogových závislostí – fajčenie, alkohol a drogy“.
K tomuto dňu sme zorganizovali a odborne viedli 2 semináre pre žiakov 8. ročníkov základnej školy v Smižanoch na tému „Vyber si zdravý štýl a nie drogy“ s aktívnym zapojením žiakov pri riešení modelových situácií rôznych životných príbehov mladých ľudí.
Na RÚVZ je k dispozícii pre verejnosť panel „Závislosti“ s obrazovou a textovou časťou k jednotlivým druhom drog, vrátane príznakov pri užívaní a predávkovaní drogami. Na panely je aj návod ako postupovať pri riešení problému konzumácie drog a vzniku drogovej závislosti.

Počas kampane MOST – mesiaca o srdcových témach a Svetového dňa srdca sme počas terénnych výjazdov Poradne zdravia vyšetrili v rámci screeningu kardiovaskulárneho rizika viac ako 150 ľudí. Klientom sme merali celkový cholesterol, krvný tlak, obsah tuku a na základe vstupných údajov o výške, hmotnosi, obvodu pásu a bokov sme im počítali BMI a WHR index. Všetkým sme poskytli krátke odborné poradenstvo k rizikovým faktorom životného štýlu.

Počas **Svetového dňa výživy** sme v spolupráci s Hotelovou akadémiou v Spišskej Novej Vsi zrealizovali odborný seminár k zdravej výžive spojený s prezentáciou a prednáškou na tému „Výživa a zdravie“ pre riaditeľov a zástupcov stredných škôl, vedúcich školských jedální a študentov stredných škôl zo Spišskej Novej Vsi. Táto akcia bola spojená aj s prezentáciou a ochutnávkou zdravých jedál zúčastnených stredných škôl. Podujatie bolo spropagované v regionálnych médiách formou článku a interview.

K Svetovému dňu HIV/AIDS sme zrealizovali v spolupráci s peer klubom pri CVČ Spišská Nová Ves, Mestom Spišská Nová Ves a strednými školami 8. ročník 3- dňového workshopu „Mladí ľudia a život“, ktorý bol určený pre 120 študentov stredných škôl. Workshop organizovali a odborne viedli 30 organizovaní peer aktivisti v peer klube. Priebeh workshopu bol rozdelený do odbornej (10 rôznych tém zo života mladých ľudí), športovej (floorbalový a basketbalový turnaj pre chlapcov a dievčatá) a kultúrno - spoločenskej časti (sviečkový pochod, koncert, spoločenský večer a prezentácia divadelných scénok všetkých zúčastnených skupín). V rámci workshopu

prebiehala aj kampaň „Svetlo pre práva“, v rámci ktorej išlo o zdôraznenie práv HIV pozitívnych ľudí v spoločnosti.

Úloha č. 9.6
PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Úloha sa plní v rámci Programu podpory zdravia pre znevýhodnené komunity žijúce v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach, ktorú realizuje náš RÚVZ od marca 2007 prostredníctvom 3 komunitných asistentiek zdravotnej výchovy.

Od mesiaca marec 2010 sa pokračuje v realizácii programu pre rómske komunity v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica. Komunitné asistentky realizujú aktivity v oblasti podpory zdravia zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia v oblasti povinného očkovania, zdravotného poistenia ako aj zvýšenia návštev u všeobecného lekára, stomatológa, detského lekára, gynekológa a iných odborných lekárov za účelom prevencie a liečby. V školách vykonávajú pre rómske deti a mládež prednášky a besedy obsahovo zamerané na výchovu k partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu ako aj primárnu prevenciu fajčenia, alkoholizmu a drogových závislostí ako aj infekcie HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných ochorení. U menších detí sa vykonáva výchova k starostlivosti o ľudské telo a chrup a v prípade potreby aj odvšivenie.
V rómskych osadách sú aktivity zamerané na prednáškovú činnosť v Komunitných centrách so zameraním na rôzne témy – životospráva, hygiena bývania, uskladňovanie potravín, najčastejšie ochorenia u detí a dospelých, prevencia infekčných ochorení, očkovanie, likvidácia komunálneho odpadu a udržiavanie čistoty a poriadku v okolí obydlí a zdrojov pitnej vody.
V tejto súvislosti komunitné asistentky nadviazali spoluprácu so starostami Obecných úradov, riaditeľmi základných a osobitných škôl ako aj detskými lekármi a všeobecnými lekármi pre dospelých.

V roku 2010 pracovali komunitné asistentky v 12 obciach (Rudňany, Markušovce, Richnava, Nálepkovo, Spišské Tomášovce, Žehra, Smižany, Letanovce, Bystrany, Hrabušice, Spišská Nová Ves – Vilčurňa a Krompachy), kde vykonali viac ako 80 prednášok a besied v školách a Komunitných centrách pre deti, školskú mládež a dospelú populáciu.
Navštívili viac ako 300 rodín za účelom šírenia osvety v súvislosti s povinným očkovaním a preventívnymi lekárskymi prehliadkami. V školách a rodinách vykonávali odvšivovanie s použitím sprayov zn. Difusil, zakúpených z prostriedkov RÚVZ Spišská Nová Ves a určených na program. Deťom a rodičom poskytli zároveň poradenstvo v prevencii a liečbe tohto infekčného ochorenia. Sociálne slabším rodinám poskytovali aj základné hygienické pomôcky (umývacie prostriedky, hygienické pomôcky a pod.), ktoré sú pravidelne v mesačných intervaloch zakupované z finančných zdrojov určených na program.
Celkom uskutočnili komunitné asistentky viac ako 180 metodických návštev na školách, obecných úradoch a zdravotníckych ambulanciách.

V mesiaci november 2010 boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava tabuľky indikátorov zdravotného uvedomenia a komunikácie s rómskym etnikom z 12 navštevovaných rómskych obcí a osídlení. Údaje do tabuliek získavali v rámci zberu dát komunitné asistentky od zástupcov škôl, samosprávy, sociálnych a terénnych pracovníkov ako aj zdravotníkov.

Úloha č. 9.7
„QUIT AND WIN“
„VYZVI SRDCE K POHYBU“

Tento párny kalendárny rok bola realizovaná úloha „Quit and win“ .
Súťaž bola realizovaná počas mesiaca máj 2010 na regionálnej ako aj celoštátnej úrovni. Počet súťažiacich fajčiarov bol z nášho regiónu 28. Všetci absolvovali vstupné vyšetrenia a konzultácie v nadstavbovej Poradni na odvykanie od fajčenia, kde vyplnili vstupný dotazník pre fajčiara ako aj samotnú prihlášku do súťaže. Pracovníci poradne poskytli odvykajúcim fajčiarom odborné poradenstvo a podporili ich v motivácii prestať fajčiť.

Úloha č. 9.8
NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Realizácia Národného programu prevencie obezity spočívala v rôznych zdravotno – výchovných aktivitách určených pre deti, mládež, dospelú populáciu a seniorov formou prednášok, besied a diskusií obsahovo zameraných na zdravú výživu, pohybovú aktivitu ako aj individuálne konzultácie a poradenstvo pre klientov poradne zdravia a Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity.
Činnosť Poradenského centra ochrany a podpory zdravia sme opakovane propagovali prostredníctvom regionálnych médií. Nadviazali sme spoluprácu s odbornými lekármi z odboru interná medicína a funkčná diagnostika.
V pohybovej poradni sme analyzovali pilotnú štúdiu „Vybrané ukazovatele zdravia a testovanie telesnej zdatnosti športujúcej a nešportujúcej mládeže stredných škôl“, v rámci ktorej sme uskutočnili v roku 2009 zber dát o životospráve u 85 študentov formou dotazníka. Respondentom štúdie boli vykonané aj merania antropometrických ukazovateľov, krvného tlaku, spirometrických hodnôt a skladby tela ako aj vyšetrovanie biochemických ukazovateľov z kapilárnej krvi. Zároveň sme všetkým študentom realizovali aj testovanie telesnej zdatnosti formou záťažového ergometrického vyšetrenia. Pri individuálnych konzultáciách bol kladený dôraz na správnu hmotnosť a prevenciu obezity. Výsledky štúdie boli prezentované na odbornom seminári pre pracovníkov na RÚVZ Spišská Nová Ves a v decembri 2010 budeme o štúdii informovať na VŠ seminár pre pracovníkov RÚVZ v košickom kraji. Po rozšírení počtu vyšetrení v budúcom roku plánujeme prácu prezentovať na Stodolových dňoch zdravotnej výchovy.

Pre žiakov základných škôl bolo vykonaných 32 prednášok a besied so zameraním na pravidelnú, dostatočne intenzívnu a časovo odporúčanú pohybovú aktivitu v prevencii nadváhy a obezity ako aj srdcovo – cievnych a metabolických chorôb.
V rámci zdravotno-výchovných aktivít boli zrealizované pre 4 skupiny seniorov skupinové diskusie o význame pohybu a zdravej výživy ako prevencie nadváhy a obezity.
Na podnet vedenia firmy Embraco sme pre ich zamestnancov uskutočnili už druhý rok počas „Týždňa bezpečnosti práce a zdravia“ seminár na tému „Rizikové faktory životného štýlu a možnosti ich pozitívneho ovplyvnenia“, v rámci ktorého sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity ako preventabilného faktoru civilizačných chorôb.
Zároveň sme počas dvoch dní vykonali aj skríningové merania celkového chlolesterolu, krvného tlaku, obsahu tuku v tele a základných antropometrických ukazovateľov vrátane výpočtu BMI a

WHR indexov celkom pre 64 zamestnancov firmy. Počas odberov a meraní mali účastníci k dispozícii prezentácie o zdravej výžive, pohybovej aktivite, fajčení a odvykaní od fajčenia. V prezentáciách boli názorne demonštrované aj možné ochorenia, ktoré vznikajú v súvislosti s nesprávnou životosprávou

Úloha č. 9.9
CINDI PROGRAM SR

Túto úlohu plníme v spolupráci s úsekom riaditeľa v rámci aktivít Poradenského centra zdravotnej výchovy a podpory zdravia. Pri Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi máme zriadenú **základnú Poradňu zdravia, Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity**. Na základe konzultácií a odporúčaní zo základnej poradne poskytujeme klientom aj poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia **v Poradni pre odvykanie od fajčenia**. Od januára 2010 sme zriadili ďalšiu nadstavbovú poradňu **– Poradňu zdravej výživy**, kde poskytujeme klientom po absolvovaní vyšetrení a konzultácie v základnej poradni odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy a pitného režimu.
V základnej poradni zdravia vykonávame antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, výpočet BMI a WHR indexov), meranie krvného tlaku a percentuálneho obsahu tuku v tele ako aj biochemické vyšetrenia celkového a ochranného cholesterolu, triglyceridov a glykémie na prístroji Reflotron. V terénnych podmienkach realizujeme vyšetrenia krvných parametrov prístrojom Accutrend. Podľa indikácii realizujeme u klientov nadstavbových poradní vyšetrenia spirometrom (respiračné ukazovatele), smokerlyzerom (obsah CO vo vydychovanom vzduchu a HbCO v krvi), váhomerom a tukomerom OMRON (obsahu celkového a viscerálneho tuku, podiel kostrovej svaloviny, percento aktívnej hmoty, obsah vody v organizme, bazálny metabolizmus), ergometrom (záťažové testy na stanovenie stupňa telesnej zdatnosti a aeróbnej kapacity).

Údaje z vyšetrení a meraní zo základnej poradne, poradne zdravej výživy a poradne na odvykanie od fajčenia spracovávame v Teste zdravého srdca. Pre spracovanie výsledkov meraní z poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity používame programy Ergokoncept a Exel. Klientom poskytujeme poradenstvo k zmene životného štýlu a k pozitívnemu ovplyvneniu rizikových faktorov s dôrazom na srdcovo – cievne ochorenia, metabolické a onkologické ochorenia, nadváhu, obezitu a nefarmakologické ovplyvnenie krvného tlaku.

Za rok 2010 navštívilo základnú Poradňu zdravia celkom 514 klientov, z toho 348 žien a 166 mužov. Takmer dve tretiny klientov absolvovalo vyšetrenie a poradenstvo prvý krát, ostatní navštívili Poradňu zdravia opakovane.

Merania a konzultácie vykonávame podľa dohody aj v rámci spolupráce s rôznymi firmami a inštitúciami pre uzavreté skupiny klientov v terénnych podmienkach ako aj pri príležitosti Svetového dňa zdravia, kde sú tieto merania s obmedzeným rozsahom určené pre širokú verejnosť.
V rámci týchto výjazdov sme vyšetrili spolu 437 záujemcov, z toho 50 v obchodnom centre COOP jednota, 16 klientov v spolupráci s poisťovňou Dôvera vo firme Alkon, 7 zamestnancov Centra voľného času, 15 členov Hasičského záchranného zboru, 18 klientov z Daňového úradu, 65 pracovníkov firmy Embraco, 15 zamestnancov Úradu práce, 15 klientov zo Sociálnej

poisťovne, 103 záujemcov počas kampane MOST v lekárni MAX v obchodnom centre MADARAS a v Akadémii vzdelávania, 51 pedagógov zo ZŠ Hutnícka a Hotelovej Akadémie, 25 poistencov z poisťovne Wustenrot, 20 zamestnancov Mestského úradu v Spišskej Novej Vsi a 37 pracovníkov z MPC Spišská Nová Ves.

Vyšetrenia v Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity na základe odporúčaní zo základnej poradne zdravia absolvovalo v roku 2010 celkom 66 záujemcov, z toho 30 žien a 36 mužov. 32 klientov bolo vyšetrených a otestovaných prvý krát a 34 absolvovali kontrolné vyšetrenie. Všetkým boli realizované ergometrické záťažové testy telesnej zdatnosti s následným počítačovým spracovaním výsledkov meraní a poskytnuté individuálne konzultácie k optimalizácii pohybovej aktivity.

Novozriadenú Poradňu zdravej výživy navštívilo celkom 128 klientov, z toho 85 žien a 43 mužov. Všetci klienti absolvovali poradenstvo prvý krát. 80 z nich vyplnilo v rámci konzultácií a meraní antropometrických ukazovateľov a krvného tlaku výživové dotazníky v rámci plnenia úlohy č.3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie.

V poradni pre odvykanie od fajčenia sme poskytli individuálne konzultácie pre 32 záujemcov, z toho bolo 18 fajčiarok a 14 fajčiari. Všetkým záujemcom sme vykonali vstupné vyšetrenia Smokerlyzerom a Spirometrom a odporúčali najvhodnejší spôsob zvládnutia nikotínovej závislosti. 28 z nich sa zapojili do súťaže pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj“.

Úloha č. 9.10
ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Aktivity pre žiakov základných škôl zapojených do projektu „Školy podporujúce zdravie“ boli realizované za uplynulé obdobie v roku 2010 formou práce so skupinami v štyroch stanovištiach priamo na školách , ktoré prejavili záujem ako aj v mimoškolskom zariadení – Centre voľného času v Spišskej Novej Vsi. Týmto spôsobom sme zrealizovali pre žiakov 5. ročníkov zo siedmych základných škôl celkom 176 intervenčných aktivít pod názvom **„PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa“.** Pracovníci oddelenia na jednotlivých stanovištiach pracovali s deťmi s využitím rôznych zážitkových metód a hier. Základné témy sa dotýkali oblasti zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity, obezity, srdcovo-cievnych chorôb a metabolických chorôb, fajčenia, alkoholu a závislostí. Na týchto akciách sa zúčastnili žiaci ZŠ Kožuchova ul., Levočská ul., Lipová ul., 8-ročného Gymnázia Javorová ul., ZŠ Hutnícka a ZŠ Komenského. Tieto aktivity boli prezentované aj s fotodokumentáciou v rámci seminára pre pracovníkov RÚVZ a v decembri 2010 budú odprezentované aj na VŠ seminári v Košiciach.
Okrem týchto aktivít bolo ešte pre deti zo základných a materských škôl vykonaných 22 besied a prednášok. Témy boli zamerané na zdravú výživu a pitný režim, stomatohygienu, prevenciu nikotinizmu, alkoholizmu a drogových závislostí, prevenciu nadváhy a obezity, pohybovú aktivitu, zvládanie stresu a únavu detí.
Pre žiakov 8. a 9. ročníkov sme zrealizovali aj besedy na tému „Vzťahy medzi rovesníkmi“, v rámci ktorých sa diskutuje aj na otázky týkajúce sa pohlavného dospievania a sexuality mladých ľudí.
V rámci plnenia mimoriadnej úlohy BECEP (bezpečnosť cestnej premávky), ktorej gestorom je ÚVZ SR Bratislava sme zrealizovali výrobu a distribúciu kópií DVD a CD filmov k cestnej

premávke a prvej pomoci pre školské úrady, základné a materské školy. Doposiaľ boli tieto tituly premietnuté v roku 2010 celkom 358 respondentom, z toho 200 žiakom materských škôl, 82 žiakom 1. stupňa základných škôl a 76 študentom stredných škôl a seniorom, ktorý navštevovali kurzy prevencie osteoporózy, správneho dýchanie a držania tela na RÚVZ Spišská Nová Ves. Pre žiakov základných škôl bolo premietanie filmov súčasťou návštevy detského dopravného ihriska v Spišskej Novej Vsi.
Súčasne žiakom a študentom škôl bol daný k dispozícii aj osvetový materiál na témy : Alkohol zabíja!, Vidíš ma?, BECEP radí cyklistom, korčuliarom a chodcom.

V rámci plnenia Národného programu starostlivosti o deti a dorast a úlohy so zameraním na podporu programov zameraných proti negatívnym javom na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu sme distribuovali v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica 62 plagátov s názvom **„Buďme jeden tím...“** na všetky typy základných a stredných škôl – štátne, cirkevné, špeciálne a súkromné.

V druhom polroku sme sa podieľali na plnení celoslovenského projektu **„Ovocie a zelenina do škôl“.** Podľa metodiky bolo celkom zmonitorovaných formou rozsiahleho dotazníka pracovníkmi z oddelenia Podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi 217 detí zo 6 materských a 6 základných škôl, ktoré majú svoje sídla v mestách a na vidieku.
Za materské školy bolo spolu dotazovaných prostredníctvom rodičov 76 detí, z toho 38 chlapcov a 38 dievčat, a za ZŠ zo 4. ročníkov 60 chlapcov a 81 dievčat, čo predstavuje spolu 141 detí.

10. KONTROLA TABAKU

Úloha č. 10.1
PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU.

Prieskum a sledovanie účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku od ukončenia realizuje ÚVZ SR Bratislava, nakoľko boli prihlášky od účastníkov v jednotlivých regiónoch zasielané priamo do tohto úradu.

Úloha č. 10.2
SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov vykonávajú oddelenia RÚVZ Spišská Nová Ves v rámci ŠZD – oddelenie epidemiológie, hygieny výživy a predmetov bežného užívania, hygieny detí a mládeže, hygieny životného prostredia a oddelenie preventívneho pracovného lekárstva. Za rok 2010 bolo vykonaných celkom 573 kontrol v rámci ŠZD, pri ktorých nebolo zistené porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Oddelenie Podpory zdravia v rámci svojich kompetencií pri realizácii preventívnych aktivít na školách a úradoch upozorňovalo riaditeľov, pedagógov na dôležitosť a dôslednosť dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov.

Úloha č. 10.3
PRÍPRAVA A RELIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme zrealizovali terénnu akciu Poradne pre odvykanie od fajčenia spojenú s meraním oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu. V rámci súčasne realizovanej akcie „Vymeň cigaretu za vitamín“ v spolupráci so študentmi z Gymnázia na Javorovej ul. v Spišskej Novej Vsi bolo oslovených k vyšetreniu viac ako 80 náhodných fajčiarov, ktorí vyplnili krátku anketu so zameraním na fajčenie a pomoc pri odvykaní. Časť z nich bola ochotná podrobiť sa dychovému vyšetreniu za účelom stanovenia koncentrácie oxidu uhoľnatého. Všetci účastníci dostali letáky z vlastnej edičnej tvorby, kde boli odborné rady k odvykaniu od fajčenia a potrebným zmenám životného štýlu.

Úloha č. 10.4
PRÍPRAVA REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

Úloha na celoštátnej a medzinárodnej úrovni je plnená ÚVZ SR Bratislava, ktorý nám zaslal prihlášky a podmienky zapojenia sa do súťaže pre odvykajúcich fajčiarov. V regióne sme v predstihu pri terénnych aktivitách a v Poradni zdravia oslovovali fajčiarov, ktorým sme vysvetľovali podmienky zapojenia sa do súťaže a poskytovali odborné rady pri odvykaní od fajčenia.

Úloha č. 10.5
ŠKOLENIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV V OBLASTI POSKYTOVANIA KRÁTKEHO PORADENSTVA PRE KLIENTOV A PACIENTOV AKO PRESTAŤ FAJČIŤ

Úloha je plnená na centrálnej úrovni. Riešiteľom sú ÚVZ SR Bratislava, Slovenská zdravotnícka univerzita a Slovenská lekárska spoločnosť.

Úloha č. 10.6
PRÍPRAVA A VYDANIE UČEBNÉHO TEXTU PRE ZDRAVOTNÍCKE ŠKOLY A UNIVERZITY SO ZAMERANÍM NA KONTROLU TABAKU VO VEREJNOM ZDRAVOTNÍCTVE

Úloha je plnená na centrálnej úrovni. Riešiteľom sú ÚVZ SR Bratislava a Slovenská zdravotnícka univerzita.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Starej Ľubovni

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNY PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Za hodnotené obdobie boli realizované aktivity 1. cieľa NEHAP III, v rámci výkonu ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou a monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov v súlade s platnou legislatívou podľa stanoveného rozsahu a frekvencie laboratórnych rozborov.

V súvislosti s pitnou vodou u individuálneho zásobovania boli realizované aktivity v rámci svetového dňa vody (odborné poradenstvo v oblasti otázok zdravotnej bezpečnosti pitnej vody zo zdrojov využívaných na individuálne a hromadné zásobovanie pitnou vodou, úprava pitnej vody, ochrana vodných zdrojov, zdravotné riziká z vody, význam vody pre zdravie človeka a pod.). Akcia sa stretla s veľkým ohlasom verejnosti, ktorá prejavila záujem o problematiku pitnej vody.

V súvislosti s povodňovou situáciou v júni 2010 bol v postihnutých oblastiach vykonávaný zvýšený ŠZD podľa usmernenia HH SR. Zvlášť pozornosť bola venovaná hromadnému a individuálnemu zásobovaniu pitnou vodou.

V rámci ŠZD podľa platnej legislatívy bola mimoriadna pozornosť venovaná vode na kúpanie v bazénoch umelých kúpalísk s celoročnou a sezónnou prevádzkou .

Za hodnotené obdobie neboli zaznamenané žiadne hromadné ochorenia, pri ktorých by bola preukázaná ako cesta prenosu voda z verejného vodovodu resp. voda na kúpanie na umelých kúpaliskách.

Cieľom realizovaných aktivít bolo prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva, predovšetkým detskej populácie.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Monitoring kvality vody na kúpanie na prírodných kúpacích lokalitách nebol zabezpečený.

V okrese Stará Ľubovňa sa prírodné lokality s organizovanou rekreáciou nenachádzajú.

Výkon ŠZD nad vodou na kúpanie v bazénoch s celoročnou a sezónnou prevádzkou (Termálne kúpalisko Izabela vo Vyšných Ružbachoch) bol zabezpečený v súlade so zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhláškou MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská a pokynov ÚVZ SR pre výkon ŠZD nad vodou na kúpanie v LTS 2010.

Prevádzka Termálneho kúpaliska Izabela vo Vyšných Ružbachoch s plánovanou kúpacou sezónou (1.7.2010 – 15.9.2010) bola povolená rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva na základe komplexnej kontroly pripravenosti areálu, stavu bazénov a zariadení na začiatok prevádzky.

Správa o pripravenosti umelého kúpaliska a vyhodnotenie LTS 2010 boli v požadovanom termíne zaslané cez IS o kvalite vody na kúpanie. Priebežné aktualizovanie údajov počas LTS prebiehalo prostredníctvom IS v týždenných intervaloch (pred víkendom) podľa pokynov ÚVZ SR k výkonu ŠZD nad vodou na kúpanie.

V roku 2010 bolo z 8 umelých bazénov vyšetrených 41 vzoriek vôd v 586 fyzikálno – chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľoch. Medzné hodnoty (ďalej len MH) podľa platnej legislatívy boli prekročené v 32 vzorkách (78,05 %) v 49 ukazovateľoch. 91,83 % predstavovalo prekročenie MH fyzikálno-chemických ukazovateľov (zápach, viazaný chlór,

voľný chlór). V 4 vzorkách (9,7 %) bolo zistené prekročenie MH v mikrobiologických ukazovateľoch (Pseudomonas aeruginosa). MH biologických ukazovateľov neboli prekročené v žiadnej vyšetrenej vzorke. V prípadoch nevyhovujúcej mikrobiologickej kvality vody boli uložené opatrenia , ktoré mali charakter zákazu využívania vody na kúpanie.
V bazénoch TK Vyšné Ružbachy s vodnými atrakciami boli vyšetrené 2 vzorky vody v ukazovateli Legionella species s negatívnym nálezom.
Údaje o kvalite vody na kúpanie boli priebežne vkladané prostredníctvom IS.
Hygienická a epidemiologická situácia v sledovaných bazénoch v roku 2010 bola vyhovujúca.
V súvislosti s kúpaním návštevníkov v bazénoch nebol zaznamenaný žiadny hromadný výskyt ochorení.
Aktuálne údaje o kvalite vody na kúpanie a informácie o stave sledovaných bazénov sú obyvateľstvu sprístupnené na web. stránke RÚVZ a IS vody na kúpanie (www.uvzsr.sk).
Podrobné zhodnotenie kvality vody na kúpanie bude zdokumentované vo výročnej správe prostredníctvom IS.

1.6. MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Hlavným cieľom monitoringu bolo sledovanie kvality pitnej vody v rozvodnej sieti verejných vodovodov podľa spracovaného rozsahu laboratórnych rozborov a frekvencií vyšetrení vzoriek pitnej vody v súlade so zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zák. č. 355/2007 Z.z.) a NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. (ďalej len NV SR č. 354/2006 Z.z.).
Podľa spracovaného plánu monitoringu bolo v roku 2010 vyšetrených 78 vzoriek vôd v rámci kontrolného monitoringu a 10 vzoriek vôd v rámci preverovacieho monitoringu (laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade). Z celkového počtu 88 vyšetrených vzoriek , bolo v 27 vzorkách zistené prekročenie limitných hodnôt ukazovateľov kvality pitnej vody podľa NV SR č. 354/2006 Z.z., čo predstavuje 30,68 % nevyhovujúcich vzoriek.
18,18 % vzoriek bolo nevyhovujúcich v mikrobiologických a biologických ukazovateľoch, 14,77 % vzoriek nespĺňalo limity fyzikálnych a chemických ukazovateľov kvality pitnej vody.
RÚVZ sledoval kvalitu pitnej vody aj prostredníctvom prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody zabezpečovanej prevádzkovateľmi vodovodov.
Z dôvodu nedodržania požiadaviek na kvalitu pitnej vody vo verejných vodovodoch Hromoš a Malý Sulín, bola prevádzkovateľom vodovodov – W-Control s.r.o. Poprad, Obec Sulín uložená pokuta podľa § 57 ods. 47 písm. a/ zák. č. 355/2007 Z.z. vo výške 345,00 €.
Za hodnotené obdobie neboli zaznamenané žiadne infekčné ochorenia prenosné vodou z verejných vodovodov.
Údaje o kvalite pitnej vody sa priebežne zadávali do nového Informačného systému o pitnej vode podľa pokynov ÚVZ SR pre jednotné vkladanie údajov. Údaje budú slúžiť pre prípravu správy o kvalite pitnej vody určenej na ľudskú spotrebu pre EK za obdobie rokov 2008 – 2010, preto bude RÚVZ v priebehu 1. štvrťroka 2011 vkladať údaje z monitoringu kvality pitnej vody z veľkej ZO Stará Ľubovňa spätne aj za roky 2008 a 2009.
Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch za rok 2010 bude podrobne zdokumentovaná vo VS prostredníctvom IS.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Zvyšovanie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov je hlavným cieľom úlohy.
Štátny zdravotný dozor bol zameraný na dodržiavanie zásad bezpečnej práce, zmeny vo výrobnom procese v súvislosti s pracovným prostredím, prideľovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a na sledovanie výsledkov a intervalov lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci, ako i na zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.
Oddelenie PPL v roku 2010 dozorovalo 575 právnych subjektov, kde bolo vykonaných 389 kontrol v rámci ŠZD.
Pomocou 63 kontrolných listov informovanosti zamestnancov bolo overené poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V sledovanom období v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali zamestnanci oddelenia kontroly v 18 podnikoch na pracoviskách, na ktorých sú vykonávané rizikové práce.
V 29 /v r. 2009 – 36/ organizáciách evidujeme 316 /v r. 2009 – 410/ osôb (zamestnanci a živnostníci - SZČO) exponovaných rizikovým faktorom. Zníženie počtu exponovaných pracovníkov bolo v dôsledku zrušenia rizikových profesií, zániku niektorých prevádzok, ako i v dôsledku prehodnotenia už vyhlásených rizikových profesií na základe vykonania nových objektivizácií pracovného prostredia v niektorých subjektoch.
Na základe predložených návrhov po spracovaní posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov PZS boli prehodnotené, resp. vyhlásené rizikové práce vo fi EUROKOV v.d. Orlov, POLYFORM s.r.o. Podolínec, TISINA s.r.o. Kamienka a vo fi PILEX s.r.o. závod 02 Podolínec. O vyradenie z evidencie rizikových prác požiadalo PD vo Veľkom Lipníku, RD Litmanová a Skrutkáreň – EXIM a.s. Stará Ľubovňa. Firma EUROKOV s.r.o., Kovovýroba Stará Ľubovňa bola premenovaná na fi SOFER s.r.o., ktorá zmenila výrobný program. Z uvedeného dôvodu bola daná do skúšobnej prevádzky, počas ktorej bude vykonaná nová objektivizácia pracovného prostredia a na základe výsledkov hodnotenia rizík budú vyhlásené nové rizikové profesie. Svoju činnosť prerušila píla a drevovýroba fi. Dufala v Jakubanoch, ako i Píla fi Alojz Senárik – Drevotes v Plavči.
Rizikové práce s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie v zdravotníckych zariadeniach od r. 2005 neevidujeme.
Informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce v zmysle § 31 Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaslali všetci dotknutý zamestnávatelia včas v zmysle zákona.
Zvýšil sa počet firiem, resp. právnických a fyzických subjektov, ktoré majú uzatvorenú zmluvu s PZS.

Sledovanie a registrácia rizikových prác, t.j. prác, pri ktorých je zvýšené riziko vzniku choroby z povolania, profesionálnej otravy, alebo iného poškodenia zdravia v súvislosti s prácou a pracovnými podmienkami bolo realizované programom automatizovaného systému triedenia rizík ASTR, ktorý je zastaraný a pre potreby súčasného výkazníctva nevyhovujúci.

2. 1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru kontroly boli zamerané na skladovanie, evidenciu a manipuláciu s chemickými látkami na ochranu rastlín, ako i s nebezpečnými, jedovatými a veľmi jedovatými chemickými látkami a prípravkami. Celkovo bolo vykonaných
- 8 kontrol v poľnohospodárskych podnikoch
- 6 kontrol v obchodnej sieti
- 11 kontrol v ZŠ

Pri uvádzaní nových pracovných priestorov do prevádzky vyžadujeme zároveň i posúdenie prevádzkového poriadku. Posúdených bolo 43 prevádzkových poriadkov.
Priamo na poli poľnohospodárskych podnikov bolo vykonaných 6 kontrol. V apríli 2010 Regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora realizovala kurz pre pracovníkov vykonávajúcich ochranu rastlín, na ktorom participovali i odborní zamestnanci RÚVZ. Bolo preškolených celkom 22 zamestnancov vykonávajúcich postrekové práce.
V rámci zdravotnej výchovy a prevencie bolo vykonaných 53 konzultácií týkajúcich sa podmienok pre získanie osvedčenia pre odbornú spôsobilosť na prácu s jedmi, predaja agrochemikálii, skladovania a manipulácie s nimi, vypracovania prevádzkového poriadku a pod..
V priebehu sledovaného obdobia neboli hlásené priemyslové otravy, ani podozrenia na choroby z povolania v súvislosti s prácou s chemickými prípravkami. I napriek tomu, že viaceré podniky hlavne v Starej Ľubovni, Podolínci a v Orlove boli pri júnových záplavách ohrozené, neboli hlásené havarijné situácie.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone ŠZD bolo zistené, že oproti posudzovanému stavu nenastali podstatné zmeny. Rizikové profesie lekár a zdravotná sestra na Onkologickej ambulancii v Ľubovnianskej nemocnici s rizikovým faktorom chemické karcinogény – cytostatiká v kategórii 3 sú vyhlásené od r. 2006. Práce sú vykonávané v súlade so schváleným prevádzkovým poriadkom a hodnotením rizika. Pracujú tu dvaja lekári a 2 zdravotné sestry, ktorí majú k dispozícii dostatočné množstvo OOPP – ochranný odev, obuv, rúško a jednorázové rukavice.
Buková a dubová drevná hmota sa používa v minimálnom rozsahu pri výrobe nábytku v stolárskych dielňach, hlavne ako spojovacie časti.

V sledovanom období boli vykonávané búracie práce fi SAMP SLOVAKIA s.r.o. Bardejov na odstraňovanie azbestocementových dosiek na spojovacej chodbe na ZŠ Komenského v Starej Ľubovni v termíne od 13. 5. 2010 do 30. 5. 2010. Samotná sanácia azbestocementových dosiek a vyčistenie priestoru bolo vykonané v čase, kedy priestory základnej školy neboli v prevádzke t.j. v sobotu a v nedeľu. Taktiež fi JEVEL s.r.o. Kátlovce odstraňovala azbestocementovú krytinu na objekte rodinného domu na Mýtnej ul. č. 72 v Starej Ľubovni. Práce boli vykonané v zmysle schváleného postupu a prevádzkového poriadku.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Úloha sa realizovala priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru. Doposiaľ nebola prehodnocovaná psychická pracovná záťaž. Žiadne práce v okrese Stará Ľubovňa nie sú zaradené do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej záťaže.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Pracovníci v sledovanom období neprešetrovali podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ.

Vedúci oddelenia sa zúčastňoval RKD v Košiciach zvolávanej v mesačnej frekvencii.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Oproti minulému stavu sa nič podstatného nezmenilo. Zatiaľ sme neprešetrovali podozrenie na chorobu z povolania s osobitným zameraním na ochorenie chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Počas sledovaného obdobia vyššie uvedená problematika bola súčasťou kontrol v rámci ŠZD, zároveň boli získavané údaje pomocou dotazníkov informovanosti zamestnancov /31 respondentov na 3 pracoviskách/. Pri výkone ŠZD boli zistené hlavne tieto nedostatky:

- nevhodné umiestnenie zobrazovacích jednotiek vzhľadom na osvetľovacie otvory,
- nepoužívanie zodpovedajúceho nábytku
- nevykonávanie očných vyšetrení.

Naďalej budeme pokračovať vo vykonávaní previerok na jednotlivých pracoviskách firiem, kde pracovníci vykonávajú práce so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej doby.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Aktívne sa spolupracuje so zástupcami firmy MKEM s.r.o. Stará Ľubovňa pri riešení ochrany zdravia zamestnancov pri práci.

V rámci realizácie aktivít v priebehu roka 2010 sme vypracovali v spolupráci s oddelením podpory zdravia vlastnú edíciu – „Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci“ a „Zdravé pracoviská – bezpečnosť v údržbe“ a zaslali i pre pracovníkov firmy MKEM v Starej Ľubovni, kde sme upriamili ich pozornosť na bezpečnosť zdravia pri práci. V priebehu roka 2010 sme pre pracovníkov projekt realizujúcej prevádzky MKEM zaslali aj vlastné edície v súvislosti so Svetovým dňom duševného zdravia, Svetovým dňom potravy a Svetovým dňom osteoporózy.

Pri príležitosti Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bol realizovaný dňa 29.10.2010 Deň otvorených dverí na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni, kde odborní zamestnanci oddelenia PPL poskytovali odbornej a laickej verejnosti konzultácie.

O plánovaných a ponúkaných aktivitách sme širokú verejnosť informovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Európsky týždeň Bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bol propagovaný aj nástenkou vo vstupných priestoroch RÚVZ.

Od roku 2007 Oddelenie podpory zdravia zahájilo realizáciu regionálneho projektu „Zdravé pracovisko“. Do projektu bola zaradená prevádzka MKEM v Starej Ľubovni. V rámci realizácie aktivít v priebehu roka 2010 sme vypracovali *vlastnú edíciu – „Svetový deň bezpečnosti a*

zdravia pri práci“ a „Zdravé pracoviská – bezpečnosť v údržbe“ zaslali pre pracovníkov firmy MKEM v Starej Ľubovni, kde sme upriamili ich pozornosť na bezpečnosť zdravia pri práci. V priebehu roka 2010 sme pre pracovníkov projekt realizujúcej prevádzky MKEM zaslali aj *vlastné edície* v súvislosti so *Svetovým dňom duševného zdravia, Svetovým dňom potravy a Svetovým dňom osteoporózy.*

2.5. ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK.

Vedúci oddelenia PPL zúčastnil sa dňa 17. júna 2010 na RÚVZ v Banskej Bystrici celoslovenského seminára, ktorého cieľom bolo dosiahnuť jednotný postup orgánov verejného zdravotníctva pri kontrole uplatňovania chemickej legislatívy.
V zmysle prijatých záverov v rámci ŠZD bol vykonaný prieskum u možných výrobcov, dovozcov resp. následných užívateľov chemických látok, pričom bolo zistené, že v okrese nie je žiadny výrobca, dovozca resp. následný užívateľ, ktorý by v zmysle REACH vyrábal, dovážal a spracovával nebezpečné chemické látky v množstve 1 t a viac ročne. Z tohto dôvodu nebol vyplnený dotazník projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 2009 pre žiadny kontrolovaný subjekt.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha sa plnila počas roka priebežne, prostredníctvom monitoringu a intervencie je vplyv na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie so zameraním na stredne ťažkú prácu. Vyplňovali sa pripravené dotazníky pre vybrané cielené skupiny. Počas roka bolo takto vyšetrených 80 respondentov.

V súvislosti s realizáciou tohto projektu sme v roku 2010 oslovili 81 klientov, u ktorých sme zabezpečili vyplnenie Klinicko – somatometrického dotazníka s jednodňovým jedálnym lístkom, poskytli vyšetrenia klientovi v Poradni zdravia a zabezpečili vyplnenie záznamového listu pre biochemické vyšetrenie a prostredníctvom zdravotno-výchovných intervencií sme vplývali na zlepšenie stravovacích návykov u týchto vybraných skupín populácie so zameraním sa na stredne ťažkú prácu.

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Úloha bola realizovaná v pravidelných intervaloch, každý mesiac sa odobrali 2 vzorky kuchynskej soli zo zahraničnej produkcie a zabezpečovalo sa monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. Monitoring obsahu jódu pretrváva od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Spolu bolo odobratých 24 vzoriek.

3.3 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Realizácia úlohy bola zameraná na kontrolu požadovanej dokumentácie u výrobcov a dovozcov detskej kozmetiky, monitoring dodržiavania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti

vybraných kozmetických výrobkov a monitoring dodržiavania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách. Povinnosťou každého výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov je uviesť na trh iba bezpečné výrobky. Na zabezpečenie tejto požiadavky sa musia dodržiavať ustanovenia právnych predpisov v tejto oblasti, vyrábať v zmysle správnej výrobnej praxe a pre potreby štátneho zdravotného dozoru predložiť na požiadanie dokumentáciu týkajúcu sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetického výrobku, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí a vykonávaných testoch na zvieratách.
Riešenie úlohy postupovalo podľa harmonogramu odberu vzoriek, ktorý bol vydaný ÚVZ SR na rok 2010. Spolu bolo odobratých 9 vzoriek. V mesiaci február 5 vzoriek – detské zubné pasty, mesiac október 4 vzorky – čistiace výrobky pre deti, ktoré vyhovovali v stanovených ukazovateľoch.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov (PC dojčenské fľaše, plastové výrobky - misky, príbor, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď., keramické výrobky – misky, taniere, hrnčeky atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia. Zároveň bola kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť - dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.
V apríli 2010 boli odobrané 2 vzorky – plastové dózy na uskladňovanie potravín, sledované ukazovatele : mikrobiologické ukazovatele, celková migrácia látok, DEHA, oktén, formaldehyd, PAA, resp. iné látky v závislosti od materiálového zloženia a senzorické hodnotenie, ktoré vyhovovali.

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciatorov (benzofenón, 4-metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov.

Riešiteľské pracovisko – RÚVZ Poprad

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4. 2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

V súvislosti s plnením tejto úlohy oddelenie HDaM pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v roku 2010 spracovalo seminár pod názvom „Monitoring úrazovosti u detí predškolského veku v okrese Stará Ľubovňa, ktorý sme prezentovali aktívnou účasťou na seminári pracovníkov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a zároveň poukázali na implementáciu intervenčných opatrení zameraných na zníženie výskytu detských úrazov.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Do realizácie projektu **TAD 1,2,3** (Tabak, alkohol, drogy a šikanovanie u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov) bola v rámci výberu škôl zaradená v okrese Stará Ľubovňa ZŠ s MŠ Jakubany, kde bol uvedený prieskum realizovaný 17.3.2010. Oddelenie HDaM pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sa ako riešiteľské pracovisko zapojilo do realizácie uvedeného projektu podľa požiadaviek gestora projektu.

Dotazníky TAD 1 vyplnilo celkovo 104 žiakov (5.A 19 žiakov, 5.B 18 žiakov, 6. ročník 16 žiakov, 7.A 19 žiakov, 7.B 10 žiakov, 8. ročník 22 žiakov), pričom na vyučovaní v uvedený deň chýbalo 30 žiakov (5.A 3 žiaci, 5.B 4 žiaci, 6. ročník 2 žiaci, 7.A 3 žiaci, 7.B 12 žiakov, 8. ročník 6 žiaci).

Dotazníky TAD 2 + dodatok vyplnili žiaci určeného 9. ročníka, kde dotazník vyplnilo 10 žiakov, na vyučovaní v tento deň chýbalo 13 žiakov. Dotazníky TAD 3 vyplnilo 17 pedagógov.

V súvislosti s realizáciou prieskumu TAD 1,2,3 boli uskutočnené aj 2 telefonické konzultácie, zamerané na dohodnutie termínu realizácie prieskumu a zároveň bol odovzdaný list riaditeľovi ZŠ s MŠ Jakubany o povolení vstupu anketárov do škôl pre vykonanie školského prieskumu.

4.4. HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

V súvislosti s realizáciou projektu sme v roku 2010 zabezpečili vloženie údajov z vyplnených dotazníkov do masky v programe Excel a následne sme vyplnenú mustru so správou zaslali na ÚVZ SR v Bratislave v termíne dňa 9.marca 2010.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

V súvislosti s realizáciou uvedeného projektu v okrese Stará Ľubovňa sme oslovili a zaradili do realizácie projektu jednu vidiecku – ZŠ Kamienka a jednu mestskú základnú školu – ZŠ v Podolínci. Kvôli nedostatočnej veľkosti súboru vidieckej základnej školy sme pristúpili k zaradeniu do realizácie projektu aj vidieckej základnej školy vo Veľkom Lipníku. Vo vybraných ZŠ sme v období od marca do júna 2010 formou osobných a telefonických konzultácií dohodli spoluprácu, podmienky zberu dát formou dotazníkového prieskumu, informovaný súhlas rodičov, odber vzoriek obedov a nápojov v originálnom balení alebo stanovenom množstve v 17. kalendárnom týždni a realizáciu antropometrických meraní a tlaku krvi u detí. Celkovo sme poskytli 11 osobných a 5 telefonických konzultácií počas realizácie projektu. V 17. kalendárnom týždni sme zabezpečili odber celkovo 10 vzoriek stravy (obed) a 10 nápojov z vybranej mestskej a vidieckej materskej školy. Tieto vzorky stravy a nápojov sme distribuovali do laboratórií pri RÚVZ so sídlom v Poprade, kde bol zabezpečený laboratórny rozbor podľa vopred dohodnutých požiadaviek.

Samotný zber údajov formou dotazníka prebiehal v období od 16.3 do 30.6. 2010, kde boli vyplnené a zozbierané dotazníky a boli uskutočnené merania antropometrie a tlaku krvi u 60 žiakov (30 chlapcov, 30 dievčat) v ZŠ v Podolínci, v ZŠ v Kamienke u 42 žiakov (22 chlapcov, 20 dievčat) a v ZŠ Veľký Lipník u 18 žiakov (8 chlapcov, 10 dievčat). Zber údajov formou dotazníkov „24 – Hodinový jedálniček dieťaťa“ a „Fyzická aktivita/24 hodín“ bol vykonaný v 16. kalendárnom týždni (19.04.2010 - 25.04.2010). Vypĺňanie dotazníkov bolo zabezpečené v súčinnosti so zákonným zástupcom dieťaťa – rodičom, ktorý zároveň podpísal a odovzdal informovaný súhlas zákonného zástupcu dieťaťa - rodiča. V mesiacoch júl – september 2010 sme

získané údaje od 120 žiakov vkladali do jednotlivých mustier (ID a RA; výsledky meraní; stravovacie zvyklostí; pohybový režim; frekvenčný dotazník; výživové preferencie; 24 recal; 24 výdaj; Alimenta; mustra na pohybovú aktivitu) a tieto vyplnené mustry sme následne 24.9.2010 zaslali na RÚVZ v Rimavskej Sobote.
Z uskutočnených aktivít boli na dvoch realizujúcich ZŠ vytvorené fotodokumentácie. V rámci realizácie vyššie uvedeného projektu sme v máji 2010 zaslali na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote tabuľku s vyplnenými údajmi laboratórnych výsledkov vzoriek celodenných stráv detí predškolského veku odobratých v roku 2009, v októbri 2010 sme obdobne zaslali tabuľku s vyplnenými údajmi laboratórnych výsledkov vzoriek obedov žiakov ZŠ odobratých v roku 2010. V mesiaci december 2010 sme na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zaslali požadované údaje ohľadom potvrdenia údajov z realizovania II. etapy projektu **„Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR“** u respondenta v dotazníku 24 hodinový jedálniček dieťaťa a požadované údaje ohľadom merania krvného tlaku u respondentov.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Plnenie NIP je na území okresu na veľmi dobrej úrovni. Situácia v oblasti imunizácie je monitorovaná. V priebehu sledovaného obdobia sme nemali hlásené žiadne ochorenie preventabilné očkovaním.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované nasledujúce zdravotno-výchovné aktivity:

- 12 prednášok; z toho 4 x pre laickú verejnosť (ZŠ, SŠ), 8 x pre skupiny s prevahou rómskej komunity.
- Uverejnený bol 1 článok v printových médiách (Korzár).
- 2 x informácia v regionálnej TV (teletext, informácia o realizovaných aktivitách).
- Spracovaný bol informačný materiál o EIW (európsky imunizačný týždeň) a význame očkovania pre laickú verejnosť a pre zdravotníckych pracovníkov (leták) - distribuovaný všetkým všeobecným lekárom, obecným a mestským úradom a stredným školám v okrese SL.
- 2 x názorná propagácia a informačný materiál venované EIW umiestnené v priestoroch RÚVZ.
- Na odd. epidemiológie RÚVZ bola k dispozícii vakcinačná poradňa, v rámci ktorej bolo poskytnutých 11 telefonických konzultácií v súvislosti s očkovaním.
- Na web stránke RÚVZ bola uverejnená informácia o EIW a význame očkovania.
- V rámci iných aktivít zabezpečená fotodokumentácia z 2 podujatí (1 x SŠ, 1 x ZŠ rómska komunita), 10 x osobné konzultácie o dôležitosti očkovania.

Správa o aktivitách bola v termíne odoslaná na ÚVZ SR.

Kontrola očkovania bola vykonaná k 31.8.2010 (v zmysle usmernenia ÚVZ SR).
Závažnejšie nedostatky vo výkone očkovania neboli zistené. Bola hlásená 1 postvakcinačná reakcia po podaní Infanrix hexa + Prevenar u 3-mesačného dieťaťa, 1. dávka (5 hod. po vakcinácii, celková reakcia – TT 39 ^{0}C, bolestivosť, lymfadenitis). Záverečná správa bola v termíne odoslaná na RÚVZ v sídle kraja.

K 30.11.2010 bola na základe usmernenia HH ÚVZ SR vykonaná kontrola mimoriadneho odporúčaného očkovania proti pandemickej chrípke. Správa bola v termíne odoslaná na RÚVZ v sídle kraja.

PZS sú v oblasti plnenia NIP pravidelne usmerňovaní formou metodických listov v priebehu celého roka, v prípade potreby je na základe vzájomnej konzultácie očkujúceho lekára a epidemiológa vypracovaný individuálny plán očkovania.

Široká verejnosť je o aktivitách v oblasti plnenia NIP informovaná prostredníctvom regionálnych médií a web stránky RÚVZ.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Evidencia a analýza prenosných ochorení sa vykonávala prostredníctvom informačného systému prenosných ochorení (EPIS).

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení (výskyt, prevencia, grafy, mapy a iné) je zabezpečené prostredníctvom:

- programu EPIS (vstupný portál pre verejnosť)
- webová stránka RÚVZ SL (týždenná aktualizácia akútnych resp. ochorení, mesačná analýza prenosných ochorení)
- zdravotno-výchovné aktivity zamerané na prevenciu prenosných ochorení (50 prednášok, 12 informácií v printových médiách, 2 v tv relácii, 4 letáky – vlastná edícia, 3 názorné propagácie, 9 x telef. poradňa AIDS, 71 x web, 2 x prieskum vedomostí o HIV/AIDS – 44 respondentov).

Iné aktivity zamerané na prevenciu prenosných a hromadne sa vyskytujúcich ochorení :

Zdrav. zariadenia na území okresu boli pravidelnými (mesačnými) správami informované o aktuálnej epidemiologickej situácii v okrese Stará Ľubovňa, súčasťou ktorých bola aktuálna epid. situácia vo svete:

- monitorovanie epid. situácie v súvislosti s povodňami
- hromadný výskyt detskej obrny v Euroregióne (Tadžikistan, Uzbekistan)
- epidémia osýpok v Bulharsku, Nemecku, Grécku
- výskyt antraxu (Škótsko, Nemecko)

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín, dokumentované boli všetky prenosné ochorenia s príslušnými protiepidemickými opatreniami v ohnisku nákazy, kontakty s prenosným ochorením, výsledky lab. vyšetrení, nariadené opatrenia apod.

V hodnotenom období bol počet spracovaných a do systému vložených:

- 720 prípadov prenosných ochorení
- 297 spracovaných ohnísk
- 160 kontaktov s pren. ochorením chránených očkovaním
- 24 vydaných rozhodnutí s nariadenými opatreniami a ďalších 286 opatrení uložených na mieste
- 1 epidémia svrabu v zariadení DSS s 19 ochoreniami

Informačný systém prenosných ochorení je maximálne (denne) využívaný na evidenciu a hlásenie prenosných ochorení, na analýzy a grafické spracovanie vývoja prenosných ochorení.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Plnenie úlohy na úrovni okresu je v štádiu hlásenia, evidencie, získavania dokumentácie, šetrenia a analýzy výskytu NN (zber hlásení - 1 x týždenne, analýza NN - 1 x mesačne). Komisia NN v roku 2010 zasadala 2x, kde boli analyzované príčiny vzniku NN, výsledky z kontrol ŠZD, zásady dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. V rámci okresu bolo v sledovanom období hlásených a analyzovaných 19 NN.

V rámci ŠZD bolo celkovo odobratých a vyšetrených 542 sterov z prostredia a 648 sterov zo sterilného materiálu.

Zo 78 evidovaných sterilizačných prístrojov bolo otestovaných 75 prístrojov. Opakované kontroly boli vykonané 28 x.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Realizácia projektov v rámci programu CINDI

V roku 2010 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdov pracovníkov Poradne zdravia na Daňovom úrade v Starej Ľubovni, na Sociálnej poisťovni v Starej Ľubovni, na Obvodnom oddelení (OO) PZ v Podolínci, v Základnej škole vo Veľkom Lipníku a v Materskej škole Ul. Tatranská v Starej Ľubovni. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania.

Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrujúceho lekára. Celkovo sme vyšetrili na Daňovom úrade v Starej Ľubovni 11 klientov, na Sociálnej poisťovni v Starej Ľubovni 26 klientov, na OO PZ v Podolínci 6 klientov, v Základnej škole vo Veľkom Lipníku 11 klientov a v Materskej škole Ul. Tatranská v Starej Ľubovni 10 klientov. Šiesti klienti Daňového úradu v Starej Ľubovni, siedmi klienti Sociálnej poisťovne v Starej Ľubovni, 2 klienti OO PZ v Podolínci, 8 klienti Základnej školy vo Veľkom Lipníku a 5 klienti Materskej školy Ul. Tatranská v Starej Ľubovni boli odporúčaní do starostlivosti ošetrujúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Na území okresu bola situácia monitorovaná a priebežne, v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike boli plnené opatrenia pre fázu 5, fázu 6 pandemického obdobia a opatrenia v medzipandemickom období (podľa SZO).

Aktivity vykonané v r. 2010 v súlade s plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky a v súvislosti so šírením Novel (prasacej) chrípky vo svete :

- aktualizácia „Plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky“ pre okres Stará Ľubovňa – doplnok (hlásenie SARI – ťažké stavy akútnych respiračných infekcií)
- výzva na očkovanie proti sezónnej a pandemickej chrípke zaslaná všetkým praktickým lekárom, mestám, obciam a zariadeniam pre deti a mládež na území okresu

- kontrola stavu OOPP pre členov zásahových skupín
- výdaj a mesačná kontrola stavu zásob OOPP
- týždenné hlásenie na RÚVZ v Prešove o úrovni zaočkovanosti proti pandemickej chrípke v populácii okresu (47 hlásení)
- činnosť odborných zamestnancov RÚVZ bola zameraná na plnenie úloh v oblasti ochrany a podpory zdravia populácie okresu
- prijímanie, spracovávanie a analýza hlásení osôb podozrivých z nákazy alebo podozrivých z ochorenia (4 prípady SARI – ťažké stavy, 2 podozrenia z ochorenia a 3 podozrenia z nákazy chrípkou)
- aktívna účasť na odbornom zhromaždení starostov obcí a primátorov miest na Obv. úrade v Starej Ľubovni (prezentácia pandémie prasacej chrípky a preventívnych opatrení v podmienkach okresu)
- pravidelné (mesačné) metodické usmernenia zasielané zdrav. zariadeniam, ÚSS a RVPS na území okresu (postup pri odbere biol. materiálu na izoláciu vírusu chrípky, výzva na zabezpečenie očkovania proti pandemickej a sezónnej chrípke, stanovisko WHO k pandémii, postup pri zneškodňovaní zvyškov vakcíny proti pandemickej chrípke, chrípka a význam jej prevencie,
- vlastná edícia – leták zameraný na prevenciu chrípkových ochorení distribuovaný ZZ, obciam, mestám a zariadeniam pre deti a mládež na území okresu

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Úloha sa realizovala podľa pokynu ÚVZ SR a harmonogramu odberov, ktorý vypracoval RÚVZ so sídlom v Košiciach. V sledovanom období bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV v meste Stará Ľubovňa (laboratórne vyšetrenia – negat.)

Naďalej sa priebežne monitoruje výskyt akútnych chabých obŕn (ACHO), v sledovanom období nebola hlásená žiadna ACHO.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Na úrovni okresu sa plní úloha realizovaním zdravotno-výchovných aktivít v školských zariadeniach zameraných na prevenciu AIDS. Prednáškovou činnosťou za súčasného využitia audiovizuálnej techniky a formou diskusie mladých ľudí s odborníkmi sa postupne dosahuje zmena postojov mládeže k tejto infekcii a iným pohlavne prenosným ochoreniam. Zvýšenú aktivitu a záujem zo strany školských zariadení evidujeme každoročne v mesiacoch október – december (v rámci Svetového dňa boja proti AIDS), kedy sú besedy s mládežou organizované pre 8. - 9. ročníky ZŠ a stredné školy na území okresu.

V priebehu roku 2010 boli realizované nasledovné z-v aktivity:

<u>Činnosť liniek pomoci AIDS.</u>

Linka pomoci AIDS na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bola zriadená v roku 1995. V roku 2010 bolo evidovaných 9 telefonických rozhovorov. Otázky boli zamerané prevažne na podmienky vyšetrenia pred cestou do zahraničia (kto zabezpečuje odber, ako rýchlo je k dispozícii výsledok vyšetrenia, kde sa vykonáva vyšetrenie, poplatky...). V 2 prípadoch boli otázky zamerané na príznaky ochorenia, rizikové správanie, anonymné vyšetrenie.

<u>Aktivity k svetovému dňu boja proti AIDS</u>.

- Prednášky v ZŠ a SŠ na území okresu - 11 (2 x ZŠ – AIDS a význam prevencie, 9 x v SŠ – pohlavne prenosné choroby v rámci cyklu prednášok pre SŠ)

- Vlastná edícia – 1 x leták k Svetovému dňu AIDS
- Distribúcia letáku všetkým ZŠ a SŠ na území okresu v počte 43
- Umiestnenie letáku na web stránke RÚVZ
- Názorná propagácia – 2 x v priestoroch RÚVZ
- Komunikácia s médiami – 1 x rozhovor (Podtatranský Korzár) z cyklu prednášok pre stredoškolskú mládež (téma: Pohlavne prenosné ochorenia)
- 2 x prieskum vedomostí u žiakov 9. ročníkov ZŠ (44 respondentov).

Zber epid. údajov, vyšetrovanie anti HIV – protilátok, vyšetrovanie kontaktov ľudí s HIV.

- zber epid. údajov sa vykonáva priebežne (v roku 2010 nebol zistený nový nosič HIV+, 1 nosiča evidujeme od r. 2009)
- vyšetrovanie anti HIV protilátok vykonáva Ľubovnianska nemocnica – HTO
- v r. 2010 sme neevidovali nové kontakty HIV pozit. osoby.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Úloha je realizovaná podľa rozpisu odberu vzoriek určených podľa viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín. Mesiac október - 2 vzorky, veľkoobjemovo balené (18,9 l) obe vzorky vykazovali mikrobiologickú závadnosť. Mesiac november – 3 vzorky spotrebiteľsky balené (1,5 l) tieto vzorky boli nazávadné a 1 vzorka veľkoobjemovo balená (18,9 l) táto vykazovala mikrobiologickú závadnosť. Cieľom úlohy je overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach, overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd a kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých vôd v obchodnej sieti. Odber vzoriek je zameraný tak na tuzemské vody, perlivé aj neperlivé.

7.4. RADIAČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Do plnenia úlohy RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nebol zaradený.

7.6. REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

V mesiaci september bola odobratá 1 vzorka, ktorá bola nezávadná.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

V roku 2010 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Starej Ľubovni. V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska, pobočkou v Starej Ľubovni, sme dohodli spoluprácu pri príprave akcie pod názvom IV. Športové hry členov JDS.
V súvislosti s témou „Týždeň uvedomenia si mozgu“ sme v marci 2010 spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme následne distribuovali 7 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska v okrese Stará Ľubovňa a Domovu seniorov v Starej Ľubovni.
V auguste 2010 sme v spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska, pobočkou v Starej Ľubovni uskutočnili akciu pod názvom IV. Športové hry členov JDS, kde sme účastníkom akcie poskytli meranie TK, merania antropometrických ukazovateľov (výška, váha, pás, boky – BMI, WHR), meranie percenta telesného tuku s následným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Meranie TK sme poskytli 70 klientom, meranie antropometrie využilo 67 klientov. V rámci realizácie projektu boli poskytnuté 2 osobné konzultácie.

9.3. ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA

V súvislosti s plnením uvedeného projektu sme v roku 2010 dohodli spoluprácu s MŠ Ul. Vsetínska v Starej Ľubovni, uskutočnili sme pre deti prednášku na tému Stomatohygiena s názornou ukážkou správneho čistenia zúbkov a deťom sme poskytli zv materiál zameraný na problematiku správneho čistenia zúbkov. V rámci realizácie projektu sme poskytli 1 telefonickú konzultáciu.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

22.3.2010 Svetový deň vody – V súvislosti s uvedeným svetovým dňom sme zabezpečili pre žiakov ZŠ v Novej Ľubovni besedu na tému „Zdravý životný štýl“ spojenú s premietnutím dvoch zdravotno-výchovných videofilmov.
7.4.2010 Svetový deň zdravia - Pri tejto príležitosti sme pre žiakov ZŠ v Novej Ľubovni zabezpečili besedu na tému „Zdravý životný štýl“ spojenú s premietnutím videofilmov „Čo sa za mladi naučíš“ a „Fit família IV“.
26.6.2010 - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog – V súvislosti s medzinárodným dňom sme uskutočnili pre deti materských škôl v okrese Stará Ľubovňa v priestoroch Ľubovnianskej knižnice prednášku na tému „Zdravý životný štýl“ a zabezpečili sme im zároveň distribúciu zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou.
1.12.2010 – Svetový deň AIDS – V rámci tohto svetového dňa sme zabezpečili distribúciu letáku pod názvom „Svetový deň AIDS“ na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa.
V roku 2010 sme pri príležitosti **Svetového dňa rakoviny - /4.2.2010/** vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 37) a 8 lekárňam v meste Stará Ľubovňa. Na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň rakoviny a taktiež aj názornou propagáciou formou nástenky v priestoroch RÚVZ. V súvislosti so svetovým dňom rakoviny sme uskutočnili prednášku na ZŠ Ul. Komenského v Starej Ľubovni pod názvom „Duševné zdravie“ a žiakom sme distribuovali edukačný materiál.

Zároveň sme realizovali vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia pre pracovníkov PALMA v Starej Ľubovni, kde sme 11 klientom poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi.
Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrujúceho lekára. Šiesti klienti boli odporúčaní do starostlivosti ošetrujúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.
Pri príležitosti **Svetového dňa vody - /22.3.2010/** sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň vody“, ktorý sme distribuovali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Tento svetový deň bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
Pri príležitosti **Svetového dňa zdravia - /7.4.2010/** a v súvislosti s **Dňom otvorených dverí v Poradni zdravia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň zdravia“ a vlastnú edíciu o ponúkaných aktivitách Poradne zdravia a možnosti navštívenia Poradenského centra zdravia, pričom jednotlivým klientom a záujemcom sme poskytli možnosť využitia ponúkaných služieb Poradne zdravia. Vlastnú edíciu „Svetový deň zdravia“ a leták o ponúkaných aktivitách Poradne zdravia sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Edíciu „Výzva pre mestá“ sme zaslali na MÚ v Starej Ľubovni a MÚ v Podolínci. O plánovaných a ponúkaných aktivitách sme širokú verejnosť informovali na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a v Mestskom rozhlase. Svetový deň zdravia bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
Dňa 8. apríla 2010 sme počas Dňa otvorených dverí (DOD) v Poradenskom centre zdravia vyšetrili 5 klientov.
V súvislostí so Svetovým dňom zdravia sme zároveň realizovali Stanovište zdravia vo vstupných priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, kde sme 17 klientom poskytli antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), 19 klientom štandardné meranie tlaku krvi, 7 klientom meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou CO Monitora. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov a odborného poradenstva.
V súvislosti s vyššie uskutočnenými aktivitami sme spracovali vlastnú edíciu v podobe fotodokumentácie.
Európsky imunizačný týždeň - /24.-1.5.2010/ V súvislosti s EIT zabezpečili pracovníci OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni distribúciu vlastnej edície na všetky SŠ v okrese Stará Ľubovňa a na obecné a mestské úrady v okrese Stará Ľubovňa (celkom 39 zariadení). EIT bol propagovaný aj formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
V súvislosti so **Svetovým dňom bezpečnosti a zdravia pri práci - /28.4.2010/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci“, ktorú sme distribuovali všetkým SŠ v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskym novinám, PL PROFY v Orlove, ODEVA Lipany. Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci bol propagovaný aj formou nástenky a www.stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa – pohybom ku zdraviu - /10.5.2010/** sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybom ku zdraviu , ktorú sme distribuovali MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Opäť bol svetový deň propagovaný formou nástenky a www.stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa bez tabaku - /31.5.2010/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bez tabaku“, ktorý sme distribuovali do MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, ambulanciám praktických lekárov pre dospelých v okrese Stará Ľubovňa (celkom 19 zariadení) a do 10 lekární v meste Stará Ľubovňa. Na SOŠ Technickej v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku pod názvom „Fajčenie“ , zabezpečili sme distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a meranie CO monitorom 21 študentom, ktorým bolo poskytnuté aj odborné poradenstvo v odvykaní od fajčenia. Svetový deň bez tabaku bol propagovaný na www.stránke RÚVZ ale aj formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. O realizovaní jednotlivých aktivít bola spracovaná fotodokumentácia a článok, ktorý bol uverejnený na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so Svetovým dňom bez tabaku uskutočnil RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 31.5.2010 v spolupráci s Územným spolkom SČK – BJ – SL, pracovisko Stará Ľubovňa aktivitu pod názvom *„Vymeň cigaretu za jablko“*. Akcia prebiehala dňa 31. mája 2010 v meste Stará Ľubovňa za účasti Družstiev prvej pomoci mladých z Gymnázia T. Vansovej v Starej Ľubovni. Ich úloha spočívala v oslovovaní okoloidúcich fajčiarov a v ponúknutí jablka výmenou za cigaretu. Okrem jablka mali možnosť oslovení získať aj letáčik s problematikou zameranou na prevenciu fajčenia a informácie o ponúkaných službách na stanovišti zdravia vo vstupných priestoroch Mestského úradu. Mladí zdravotníci pôsobili vo dvojiciach v jednotlivých častiach mesta Stará Ľubovňa – na pešej zóne, v priestoroch nákupného centra LIDL a KAUFLAND, v priestoroch Ľubovnianskej nemocnice, n. o., autobusovej a vlakovej stanice a následne aj na námestí mesta Stará Ľubovňa.

Mladým študentom z Družstva prvej pomoci mladých sa podarilo osloviť na jednotlivých stanovištiach celkom 67 fajčiarov a vyzbierať tak 67cigariet

Odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v rámci sprievodných aktivít k Svetovému dňu bez tabaku poskytovali na stanovišti zdravia vo vstupných priestoroch Mestského úradu v Starej Ľubovni meranie hladiny CO v pľúcach a v krvi pomocou prístroja CO monitor a meranie tlaku krvi. Každému vyšetrenému klientovi bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia, prevencie hypertenzie a následne bol odovzdaný výsledok vyšetrenia a zdravotno-výchovný materiál s uvedenou problematikou.

Tieto služby využilo celkovo 45 klientov a nechalo si odmerať krvný tlak a 34 klientov si nechalo odmerať hladinu CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora. V súvislosti s vybavením jabĺk pre akciu *„Vymeň cigaretu za jablko“* sme uskutočnili 1 telefonickú konzultáciu. V rámci Dňa otvorených dverí v Poradni zdravia využili ponúkané služby 3 klienti, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo a distribúcia zv materiálu.

V rámci **Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami - /26.6.2010/** Pri príležitosti tohto svetového dňa bola spracovaná vlastná edícia pod názvom „Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami“, ktorý sme distribuovali jednotlivým MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa.

V rámci stanovišťa výjazdovej poradne zdravia sme v priestoroch nákupného centra Družba uskutočnili meranie tlaku krvi, ktoré využili 17 klienti a meranie CO monitorom, ktoré využilo 23 klientov. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa populácie - /11.7.2010/** sme spracovali vlastnú edíciu k uvedenému svetovému dňu, ktorý sme distribuovali 9 lekárňam v okrese Stará Ľubovňa. Uvedený svetový deň sme propagovali aj formou nástenky v priestoroch čakárne do PZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
V súvislosti so **Svetovým dňom prevencie samovrážd - /10.9.2010/** sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň prevencie samovrážd", ktorý sme spolu s príručkou *„Prevencia samovrážd: príručka pre učiteľov a ostatných pracovníkov školstva"***,** distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
V rámci Svetového dňa ústneho zdravia - /12.9.2010/ sme spracovali vlastnú edíciu so zameraním na problematiku ústneho zdravia, ktorú sme následne distribuovali na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, do lekární a zubných ambulancií v okrese Stará Ľubovňa (celkom 62 subjektov). Svetový deň ústneho zdravia bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
Pri príležitosti Svetového dňa srdca - /24.9.2010/ zamestnanci OPZ vypracovali vlastnú edíciu pod názvom *„Svetový deň srdca"* , ktorá bola uverejnená na webovej stránke RÚVZ (www.vzsl.sk) a distribuovaná na jednotlivé MŠ, ZŠ a SŠ (52 subjektov), 10 lekárňam, 19 APL pre dospelých v okrese Stará Ľubovňa. Zároveň bola distribuovaná klientom v rámci výjazdovej poradne zdravia 23.9.2010 a širokej verejnosti na stanovišti zdravia 24.9.2010. Tento svetový deň bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
V súvislosti s „Dňom srdca" sme uskutočnili 23.9.2010 aktivity výjazdovou poradňou zdravia pre pedagógov Gymnázia Terézie Vansovej v Starej Ľubovni, kde sme 9 klientom poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrujúceho lekára (3 klienti). Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Z realizácie uvedených aktivít bola spracovaná fotodokumentácia.
Počas dňa 24.9.2010 zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni poskytovali v spolupráci s pracovníkmi pobočiek VšZP Prešov a Stará Ľubovňa na Stanovišti zdravia na pešej zóne v meste Stará Ľubovňa pre obyvateľstvo okresu meranie tlaku krvi, meranie antropometrických ukazovateľov (výška, váha, obvod pásu, obvod bokov) so stanovením BMI a WHR indexu, meranie percenta telesného tuku tukomerom, meranie hladiny oxidu uhoľnatého v pľúcach a v krvi pomocou prístroja CO monitor s následným odborným poradenstvom zameraným na problematiku závažnosti hlavných rizikových kardiovaskulárnych faktorov. V priebehu dňa absolvovalo uvedené merania 65 klientov a meranie hladinu CO Monitorom absolvovalo z uvedeného počtu 10 klientov. Každý vyšetrený klient obdŕžal s poradenstvom aj zdravotno-výchovný materiál k prevencii kardiovaskulárnych ochorení. Činnosť Stanovišťa zdravia bola doplnená spracovaním fotodokumentácie ohľadom realizácie aktivít. Pre Mestský rozhlas v Starej Ľubovni sme poskytli informáciu pre záujemcov z rady občanov o propagácii činnosti

pracovníkov RÚVZ a pobočky VšZP v Starej Ľubovni na Stanovišti zdravia. V rámci spolupráce s pobočkou VšZP v Starej Ľubovni sme poskytli 1 telefonickú a 1 osobnú konzultáciu.
Medzinárodný deň starších - /1.10.2010/ pri tejto príležitosti sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali na Obecné úrady, Mestské úrady a 8 predsedom základných organizácií JDS v okrese Stará Ľubovňa a propagovali sme ho aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Tento medzinárodný deň sme propagovali aj formou nástenky na RÚVZ.
Pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia – /10.10.2010/ sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali 10 lekárňam v okrese Stará Ľubovňa a na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Tento svetový deň sme propagovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ. Na OUI v Starej Ľubovni sme pre študentov uskutočnili prednášku pod názvom „Prevencia drogovej závislostí“, v rámci ktorej sme zabezpečili meranie hladiny oxidu uhoľnatého v pľúcach a v krvi pomocou prístroja CO monitor s následným odborným poradenstvom a distribúciou zv materiálu 26 študentom.
V rámci Svetového dňa potravy – /16.10.2010/ sme vypracovali leták, ktorý sme distribuovali všetkým praktickým lekárom pre dospelých, 10 lekárňam v okrese Stará Ľubovňa a na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Tento svetový deň sme propagovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ. Na ZŠ Ul. Levočská v Starej Ľubovni sme pre žiakov uskutočnili prednášku pod názvom „ABC o vitamínoch“ a pre rodičov MŠ v Ľubotíne prednášku pod názvom „Zdravá výživa – prevencia pred obezitou“. Edukačné aktivity sme doplnili distribúciou zv materiálu s problematikou uvedeného svetového dňa.
Svetový deň osteoporózy - /20.10.2009/ pri tejto príležitosti sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali všetkým praktickým lekárom pre dospelých, 10 lekárňam v okrese Stará Ľubovňa. Tento svetový deň sme propagovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a formou nástenky na RÚVZ.
V súvislosti s Európskym týždňom boja proti drogám – 15.- 21.11.2010 sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 36). Vlastnú edíciu sme uverejnili aj na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Pre žiakov ZŠ Orlov a pre žiakov ZŠ Mníšek nad Popradom sme uskutočnili celkovo 4 prednášky na tému „Zdravý životný štýl“ a „Prevencia drogovej závislostí“, 31 žiakom týchto škôl sme poskytli meranie CO monitorom a zabezpečili sme odborné poradenstvo s distribúciou zv materiálu zameraného na prevenciu fajčenia a drogovej závislosti. Európsky týždeň boja proti drogám bol prezentovaný aj formou názornej propagácie vo vstupných priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
Pri príležitosti Medzinárodného dňa bez fajčenia - /19.11.2010/ sme pre žiakov na ZŠ v Podolínci uskutočnili dve prednášky pod názvom „Fajčenie“, zabezpečili sme pre 37 žiakov meranie CO monitorom a odborné poradenstvo spojené s distribúciou zv materiálu zameraného na prevenciu fajčenia
V rámci Svetového dňa AIDS – 1.12.2010 sme zabezpečili distribúciu letáku pod názvom „Svetový deň AIDS“ do 9 lekární v okrese Stará Ľubovňa. Tento svetový deň sme propagovali aj formou nástenky v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol do realizácie 2.etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít zapojený od 1. marca 2009. V 2. etape realizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít v roku 2010 pôsobí na pracovnej pozícii komunitný pracovník – koordinátor Bc. Anna Kyseľová, ktorá vykonávala činnosť na tejto pozícii aj v roku 2009.

Na pozícii komunitného pracovníka – asistenta bola na 2.etapu realizácie programu v roku 2010 prijatá Čurejová Mária (22.03.2010), ktorá týmto nahradila Čurejovú Libušu, ktorá odstúpila od príkaznej zmluvy z vážnych zdravotných dôvodov dňa 19.3.2010.
Komunitný pracovník - asistent a koordinátorka nastúpili na realizáciu programu dňa 1.3.2010. V tento deň sa zúčastnili stretnutia s povereným gestorom Oddelenia podpory zdravia, na ktorom boli oboznámení s cieľmi, obsahom a očakávanými výstupmi Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít pre rok 2010 a zároveň podpísali príkaznú zmluvu na realizáciu 2. etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít pre rok 2010.
V štvrtom marcovom týždni absolvovala komunitná pracovníčka - asistentka 4-dňový adaptačný program na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, počas ktorého im odborní pracovníci RÚVZ zabezpečili vzdelávacie prednášky *PPZZRK - cieľ, obsah, očakávane výstupy*; *PPZZRK - odborné zameranie programu, náplň práce komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy*; *Osobná hygiena, starostlivosť o vlastné zdravie; Starostlivosť o dieťa; Zdravotná starostlivosť, preventívne prehliadky; Reprodukčné a sexuálne zdravie; Prevencia úrazov a nehôd*; *Prevencia drogovej závislosti; Formy a metódy v zdravotnej výchove*; *PPZZRK- týždenné a mesačné správy.* Celkom bolo pracovníkmi RÚVZ odprednášaných 9 prednášok. K jednotlivým prednáškam boli asistentke distribuované aj zdravotno-výchovné a propagačné materiály.
V priebehu mesiaca marec 2010 uskutočnili komunitní pracovníci spoločné osobné stretnutia so starostami obcí (Jakubany, Čirč, Ľubotín, Šarišské Jastrabie, Kyjov, Kolačkov, Lomnička), s vedením ZŠ, MŠ a ŠZŠ v týchto obciach, s pracovníkmi komunitných centier (Kolačkov, Podsadek, Šarišské Jastrabie, Kyjov, Ľubotín), s lekármi ambulancií praktických lekárov, s lekármi ambulancií pre deti a dorast, pri ktorých komunitní pracovníci opäť predstavili program, jeho ciele a dohodli spôsob a formy ďalšej spolupráce. Po úvodných spoločných stretnutiach začali asistenti vykonávať jednotlivé činnosti v teréne samostatne, pričom každému z nich boli pridelené rómske osady – Bc. Kyseľová obce Kolačkov, Lomnička, Jakubany, Čirč a Ul. Továrenská v Starej Ľubovni a Čurejová Libuša/ Čurejová Mária obce Ľubotín, Kyjov, Šarišské Jastrabie a osada Podsadek v Starej Ľubovni.
Počas marca - decembra 2010 v rámci realizácie 2. etapy PPZZRK uskutočnili komunitné pracovníčky celkovo 36 prednášok, ktorými edukovali 616 detí a mládeže. Zabezpečili 6 besied, ktorými edukovali 137 detí, mládež a dospelých a odpremietali v rámci besied 6 DVD 46 osobám.
Pri osobných konzultáciách edukovali obyvateľov rómskych osád a v súvislosti s prácou v teréne pracovali formou osobných konzultácii s predstaviteľmi samosprávy, vedením škôl ako aj s pedagógmi, lekármi a pracovníkmi komunitných centier.
Celkovo v období od marca do decembra 2010 poskytli 1005 osobných konzultácií, ktoré sa dotýkali prevažne opatrení v súvislosti s pedikulózou, výživou u detí do jedného roka, ako žiť s vysokým TK, liečby hypertenzie, kožného ochorenia, dôležitosti užívania liekov, starostlivosti o novorodenca a o choré dieťa, dôležitosti povinného očkovania v detskom veku, preočkovanie druhou dávkou vakcíny proti žltačke, dôležitosti pravidelných kontrol po operácii a dodržiavanie pokynov lekára, podmienok náhradnej výchovy dieťaťa, dôležitosti návštev v detskej, tehotenskej a diabetologickej poradne, ohľadom životosprávy, škodlivosti fajčenia, znečisťovania zdrojov pitnej vody, podpísania zmluvy s praktickým lekárom, vybavenia zdravotných preukazov poistencov a nahlásenie zmien poisťovne, finančná pomoc nadácie SOCIA pre choré dieťa. V uvedenom období zároveň zabezpečili meranie TK 2780 klientom. V priebehu roka 2010 zabezpečili KPZV distribúciu zdravotno-výchovného materiálu celkovo 792 klientom, pričom išlo o distribúciu letáku pod názvom „Čo robiť pri vysokom krvnom tlaku?“ (125 klientom),

„Očkovanie“ (251 klientom), „Ja a môj krvný tlak“ (108 klientom), „Vysoký krvný tlak – Hypertenzia“ (109 klientov), „Výživa ľudí s rizikovými príznakmi KVCH“ (81 klientov), „Prečo a ako prestať fajčiť“ (3 klientom), „Pedikulóza – zavšivenie“ (16 klientom), „Hedrín“ (18 klientov), „Asanácia individuálnych studní postihnutých záplavami“ (2 klientom), brožúry „Rozprávky z čistého lesa“ (79 klientom). V rámci návštev v rodine poskytli individuálne poradenstvo 6 klientom. V súvislosti s riešením problémov Pedikulózy v jednotlivých osadách bol v roku 2010 distribuovaný 47 osobám prípravok „Hedrín“ a 3 hrebene na zabezpečenie odvšivenia.
V rámci spolupráce s praktickými lekármi pre deti a dorast a praktickými lekármi pre dospelých a odbornými lekármi absolvovali komunitné pracovníčky celkovo 204 návštev, pri ktorých zabezpečili predstavenie programu, zisťovali stav zaočkovania, kontrolu dochádzky na očkovanie, zabezpečili odovzdanie predvolaní, prípadne opakovaných výziev na očkovanie, na povinnú kontrolu, na preventívnu prehliadku a zabezpečili zber dát v rámci hodnotenia indikátorov Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity. Absolvovali zároveň 125 návštev na OÚ v súvislosti s predstavením programu, realizácie plánovaných aktivít a zber dát v rámci hodnotenia indikátorov PPZZRK. V rámci spolupráce s vedením jednotlivých škôl uskutočnili 46 návštev, ktoré boli zamerané na predstavenie programu, realizáciu edukačných a zdravotno-výchovných aktivít, zber dát v rámci hodnotenia indikátorov PPZZRK. Počas pôsobenia v osadách spolupracovali s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a uskutočnili celkovo 107 návštev, ktoré sa týkali ohlásenia výkonu, realizácie plánovaných aktivít a zber dát v rámci hodnotenia indikátorov PPZZRK.
Na základe odovzdaných predvolaní 1441 osobám na očkovanie, 229 osobám na preventívnu prehliadku, 107 osobám na odber krvi, 229 osobám do detskej poradne sa dostavilo na podnet komunitných pracovníkov na preventívnu prehliadku 170 osôb, na očkovanie 1053 osôb a na odber krvi 85 osôb, do detskej poradne 226 osôb. Na podnet KP boli u 45 klientov vybavené zdravotné preukazy.
Pri príležitosti Európskeho imunizačného týždňa (24. - 1.5.2010) bola komunitnou pracovníčkou – koordinátorkou zabezpečená prednáška na tému „Vakcinácia v detskom veku“ žiakom 8. a 9. ročníka v ŠZŠ na Ul. Levočská v Starej Ľubovni (14 žiakov) a študentom SOŠ – pracovisko Lomnička (22 študentom). Komunitná pracovníčka – asistentka v tejto súvislosti zabezpečila účasť žiakov ZŠ v Šarišskom Jastrabí na prednáške na tému „Očkovanie“ .
Dňa 13. mája 2010 sa KPZV – K zúčastnila regionálneho stretnutia zameraného na spoluprácu medzi partnermi pôsobiacimi v oblasti sociálnej inklúzie v okrese Stará Ľubovňa, ktoré organizovalo Partnerstvo sociálnej inklúzie okresov Kežmarok a Stará Ľubovňa v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni.
Dňa 3. júna 2010 sa KPZV – K a KPZV – A zúčastnili seminára realizovaného v rámci projektu „Premosťovanie komunít na strednom a východnom Slovensku v priestoroch Mestského úradu v Starej Ľubovni“.
V priebehu mesiaca október 2010 prebiehala realizácia Hodnotenia indikátorov PPZZRK v okrese Stará Ľubovňa v osadách, v ktorých pôsobia KPZV-A a KPZV-K v rámci svojej terénnej práce: Stará Ľubovňa – Podsadek, Stará Ľubovňa – ul. Továrenská, Kolačkov, Jakubany, Lomnička, Ľubotín, Kyjov, Šarišské Jastrabie, Čirč.
Celkovo bolo KPZV-K pôsobiacou v 5 osadách (Jakubany, Kolačkov, Lomnička, Čirč, Stará Ľubovňa – ul. Továrenská, Lomnička) oslovených nezávisle od seba 67 hodnotiteľov (zo 67 odovzdaných formulárov č. 1 bolo vyplnených 61; zo 67 odovzdaných formulárov č. 2 bolo vyplnených 67) a KPZV-A pôsobiacou v 4 osadách (Kyjov, Ľubotín, Stará Ľubovňa - Podsadek, Šarišské Jastrabie) oslovených nezávisle od seba 54 hodnotiteľov (z 54 odovzdaných formulárov

č. 1 bolo vyplnených 53; z 54 odovzdaných formulárov č. 2 bolo vyplnených 54). V rámci realizácie monitoringu zabezpečili KPZV – K a KPZV – A celkovo 64 osobných konzultácií a 9 riadených rozhovorov.
Zozbierané údaje z Formulárov č.1 a č. 2 získanými v súvislosti s realizáciou Hodnotenia indikátorov Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity boli KPZV-A a KPZV-K vkladané do mustry a v stanovenom termíne zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.
V súvislosti s realizáciou PPZZRK sme v roku 2010 zaslali na ÚVZ SR v Bratislave požadovaný zoznam KPZV pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a ich dosiahnuté vzdelanie v rokoch 2007, 2008, 2009, 2010, údaje ohľadom osídlenia a lokalít pôsobenia KPZV v rámci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v rokoch 2007, 2008, 2009, 2010 a správu o priebežnom plnení 2. etapy PPZZRK s podnetmi, problémami, návrhmi a postrehmi.
Prácu KPZV-K a KPZV-A počas realizácie programu v období marec – december 2010 možno hodnotiť pozitívne, o čom svedčia uskutočnené aktivity ale aj pozitívne ohlasy adresované komunitným pracovníkom v teréne. S pozitívnym ohlasom sa stretli najmä u lekárov pre deti a dorast, v zariadeniach pre detí a mládež ale aj u samotnej znevýhodnenej komunity žijúcej v osadách. Negatívny dopad bol zaznamenaný opäť v súvislosti fluktuáciou KPZV–A pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, z dôvodu nevýhod príkaznej zmluvy, čo je častým dôvodom odchodu z tejto pozície na inú pracovnú pozíciu.
Samotná realizácia programu v podmienkach regiónu Stará Ľubovňa v roku 2010 bola opäť prínosom v oblasti ochrany, podpory a rozvoja zdravia obyvateľov v znevýhodnených komunitách.

9.7. QUIT and WIN

V súvislosti s realizáciou kampane „Prestaň a vyhraj 2010“ v okrese Stará Ľubovňa bola Oddelením podpory zdravia vypracovaná *vlastná edícia – informácia* o medzinárodnej súťaži „Quit and Win 2010 – Prestaň a vyhraj 2010“ a *leták o kampani*, ktoré sme spolu s pokynmi a prihláškou k tejto súťaži zaslali 19 praktickým lekárom pre dospelých v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, 10 lekárňam v meste Stará Ľubovňa a 36 ZŠ, MŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa.
Súťaž bola propagovaná aj prostredníctvom *oznamu o kampani „Prestaň a vyhraj 2010“* v TDT štúdiu, Mestskom rozhlase a uverejnením *informácie, letáku, pokynov a prihlášky* o medzinárodnej súťaži „Quit and Win 2010 – Prestaň a vyhraj 2010“ na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V Tatranskom korzári sme v apríli 2010 uverejnili článok pod názvom “Prebieha kampaň proti fajčeniu“. Záujemcom, ktorí mali záujem o zapojenie sa do súťaže sme poskytli osobné a telefonické konzultácie. Súťaž sme propagovali aj prostredníctvom nástenky v priestoroch RÚVZ v Starej Ľubovni.
V súvislosti s prípravou kampane „Quit and win 2010“ sme sa zúčastnili dňa 18.2.2010 na ÚVZ SR v Bratislave koordinačného stretnutia k súťaži pre fajčiarov.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Na plnení tejto úlohy sa OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni počas roka 2010 podieľal realizáciou individuálneho poradenstva formou výjazdov pracovníkov Poradne zdravia na Daňovom úrade v Starej Ľubovni, na OR PZ v Starej Ľubovni a v Ľubotíne, na OUI v Starej Ľubovni. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza,

zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania.
Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrujúceho lekára. Celkovo sme vyšetrili na Daňovom úrade v Starej Ľubovni 11 klientov, na OR PZ v Starej Ľubovni 25 klientov a v Ľubotíne 6 klientov, na OUI v Starej Ľubovni 12 klientov. Siedmi klienti Daňového úradu v Starej Ľubovni, 13 klienti OR PZ v Starej Ľubovni, 4 klienti OR PZ v Ľubotíne a 6 klienti OUI v Starej Ľubovni boli odporúčaní do starostlivosti ošetrujúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

9.9. CINDI PROGRAM SR

V roku 2010 sme poskytli služby celkom 385 klientom v rámci činnosti PCZ. Základnú poradňu navštívilo v roku 2010 spolu 243 klientov, ktorých vyšetrujeme podľa štandardných postupov vyšetrenia klienta v základnej poradni.
Možnosť návštevy PZV využilo v roku 2010 celkom 81 klientov, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, spracovaného v počítačovom programe Alimenta, a ktorý je východiskom pre intervenciu. Individuálne poradenstvo v POF využili v roku 2010 spolu 4 klienti.
V oblasti ochrany zdravia pri práci sme v roku 2010 poskytli služby v rámci POPZP 48 klientom.
V roku 2010 sme prostredníctvom anonymnej telefónnej linky poskytovali občanom okresu možnosť získania odborných informácií súvisiacich s rizikom prenosu, priebehom infekcie a vyšetrením so zameraním najmä na otázky prevencie HIV/AIDS. Celkovo sme poskytli 9 konzultácií. V rámci anonymnej telefónnej linky zameranej na prevenciu odvykania od fajčenia nebola poskytnutá žiadna konzultácia.
V rámci výjazdovej poradne pri významných dňoch podľa WHO a iných zv aktivitách sme v roku 2010 klientom poskytovali vyšetrenie biochemických parametrov, antropometrických ukazovateľov, meranie TK, vyšetrenie tukomerom, CO monitorom, anamnézu, poradenstvo. Celkom sme uskutočnili 17 aktivít, pri ktorých bolo vyšetrených 186 klientov. Meranie TK v tomto roku mimo základnej a výjazdovej poradne sme vykonali pri 8 aktivitách 306 klientom. Meranie antropometrie a stanovenie percenta telesného tuku sme vykonali pri 5 aktivitách 227 klientom. Meranie CO monitorom sme realizovali pri 35 aktivitách 515 klientom. S praktickými a odbornými lekármi vzájomne spolupracujeme pri odporúčaní klientov z Poradne zdravia do ich ambulantnej starostlivosti. V roku 2010 sme takto odporúčali 103 klientov PZ. Samozrejme aj títo lekári odporúčajú k nám svojich pacientov do základnej poradne alebo do nadstavbových poradní napr. POF, PZV.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Na plnení tohto projektu sa zamestnanci HDaM podieľali formou odborného usmerňovania jednotlivých škôl pri zapojení sa do projektu a jednak priamo pri plnení stanovených úloh. Do projektu „Školy podporujúce zdravie“ je v okrese Stará Ľubovňa zapojených 6 materských škôl (Podolínec, Malý Lipník, Nová Ľubovňa, Kamienka, Tatranská Stará Ľubovňa a Ul. Vsetínska Stará Ľubovňa), 9 základných škôl (ZŠ Za vodou, ZŠ Levočská, ZŠ Komenského, ŠZŠ Levočská

Stará Ľubovňa, ZŠ Šarišské Jastrabie, ZŠ Jakubany, ZŠ Kamienka, ZŠ Malý Lipník a ZŠ Podsadek) a 3 stredné školy (Obchodná akadémia, SOŠ Ul. Jarmočná a Gymnázium T. Vansovej Stará Ľubovňa).
V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa nezmenil počet škôl zapojených do projektu „Školy podporujúce zdravie“ .
V školách zapojených do projektu sa vykonáva zvýšený štátny zdravotný dozor, v rámci ktorého sa sledovali podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu, úroveň a kvalita školského spoločného stravovania. Vo všetkých materských školách v okrese sa realizuje pitný režim a spolupracuje sa pri výchove a náuke pripravovať zdravé jedlá. V oblasti zdravej výživy sa zaraďuje deťom materských škôl pravidelné podávanie ovocia.
V roku 2010 boli v ZŠ Za vodou v Starej Ľubovni odobraté vzorky hotových pokrmov v rámci Úradnej kontroly potravín. V rámci realizácie cielenej úlohy „Cielené prieskumy zamerané na problematiku spoločného stravovania detí a mládeže v nadväznosti na súčasné ekonomické podmienky“ sme odobrali 10 obedov (5 navážky a 5 náhodných od stravníka) na laboratórne vyšetrenie energetických a nutričných hodnôt na Gymnáziu Terézie Vansovej v Starej Ľubovni.
Zdravotno-výchovné pôsobenie sa realizuje v oblasti zdravého životného štýlu, zdravej výživy a pitného režimu, prevencie drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia, TBC, prevencie AIDS. V priebehu roka 2010 sme uskutočnili prednášku pod názvom Fajčenie u žiakov ZŠ v Kamienke, kde sme zároveň zabezpečili distribúciu edukačného materiálu. V ZŠ Kamienka sme zároveň žiakom uskutočnili besedu pod názvom TBC a odpremietali videokazetu pod názvom „ABC o TBC“.
V oblasti ochrany a podpory zdravia sa už od roku 1999 realizuje na školách školský mliečny program. V školskom roku 2010/2011 z týchto ŠPZ bolo do mliečneho programu zapojených 5 základných škôl (Kamienka, Šarišské Jastrabie, ZŠ ul. Za vodou, ZŠ Ul. Komenského, ZŠ ul. Levočská v Starej Ľubovni) v okrese s počtom žiakov 1254. V oblasti zdravej výživy zaraďuje sa podávanie šalátov zo surovej zeleniny a ovocia.
V súvislosti s opatreniami pri výskyte AH1N1 sme zabezpečili distribúciu tohto letáku na všetky školy podporujúce zdravie v okrese Stará Ľubovňa.
V máji 2010 sme všetkým ŠPZ zaslali informáciu o zrušení hlásenia absencií na školách a predškolských zariadeniach z dôvodu chrípky a chrípke podobných respiračných ochorení.
V súvislosti s povodňovou situáciou v okrese Stará Ľubovňa sme zabezpečili v mesiaci jún 2010 distribúciu letáku „Povodňová situácia“ – informácia pre verejnosť.
V novembri 2010 v súlade s realizáciou aktivít zameraných na prevenciu AIDS sme zabezpečili distribúciu vlastnej edície pod názvom „Svetový deň AIDS“ na všetky ŠPZ.
V decembri 2010 sme zaslali na všetky školy podporujúce zdravie vlastnú edíciu pod názvom „Pitný režim u detí“, ktorý poukazuje na dôležitosť dodržiavania pitného režimu u tejto cieľovej skupiny.
K jednotlivým projektom poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. Zdravotno-výchovné pôsobenie realizujme v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia a abstinencie, stomatohygieny, chrípky a očkovania, duševného zdravia, zdravej výživy, významu mlieka, poruchy príjmu potravín a anorexie, prevencie úrazov pre žiakov, pedagógov a rodičov formou prednášok, besied, praktických ukážok správneho čistenia zubov na stomatologickom modeli zuba.
Zapožičiavame a premietame videokazety, distribuujeme zdravotno-výchovný a propagačný materiál, telefonické a osobné konzultácie, meranie tlaku krvi a CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora a podľa záujmu realizujeme aktivity výjazdovej poradne zdravia.

V roku 2010 sme v týchto školách uskutočnili 19 prednášok, 1 besedu, poskytli 27 telefonických a 7 osobných konzultácií, premietli sme 4 videofilmy v rámci edukačných aktivít. Poskytli sme meranie tlaku krvi pri jednej aktivite 6 zamestnancom škôl a meranie CO monitorom pri 2 aktivitách 20 žiakom.
V rámci projektu ŠPZ sme uskutočnili vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia, kde sme 14 klientom ZŠ Podsadok – pedagógom a zamestnancom školy poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. Ak bol klient pravidelným fajčiarom ponúkla sa mu miniintervencia (3 klienti). Ak sa u klienta zistila nezdravá skladba stravy, poskytli sme mu miniintervenciu o základných princípoch stravovania. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrujúceho lekára (celkom 6 klienti). Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.
V novembri 2010 sme pre študentky 4. ročníka Obchodnej akadémie v Starej Ľubovni uskutočnili Deň otvorených dverí v Poradni zdravia pri RÚVZ v Starej Ľubovni. V uvedený deň sme vyšetrili celkovo 26 študentiek, ktorým sme poskytli vyšetrenia biochemických parametrov z kapilárnej krvi (cholesterol, glukóza, triglyceridy, HDL cholesterol), štandardné meranie tlaku krvi, percenta telesného tuku, antropometrické ukazovatele (výška, váha, pás, boky s následným stanovením WHR a BMI) a zároveň sme im poskytli individuálne poradenstvo k získaným výsledkom, odporúčanie úpravy životného štýlu a bol im distribuovaný zdravotno-výchovný materiál. Počas DOD sme pre študentky v čakárni PZ premietli 3 videofilmy.
Na začiatku školského roka týmto MŠ, ZŠ, ŠZŠ a SŠ zasielame Ponukový list oddelenia podpory zdravia a zoznam videokaziet, ktorý im napomáha pri výbere a plánovaní aktivít.
Pri príležitosti významných dní vyhlásených SZO realizujeme zv pôsobenie a rôzne aktivity.
V týchto školách podporujúcich zdravie sme zvlášť iniciovali v roku 2010 Svetový deň rakoviny, Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetový deň pohybom pre zdravie, Svetový deň bez tabaku a Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog. Iniciovali sme aj Svetový deň prevencie samovrážd, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň potravy a Európsky týždeň boja proti drogám. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu mnohých iných zv aktivít.
Na všetkých zdravie podporujúcich MŠ sa realizuje pitný režim, zdravá výživa, ktorú sa v spolupráci s rodičmi darí presadzovať komplexnejšie. Zúčastňujme sa pravidelne rodičovských združení, ktoré vždy končia ochutnávkou určitého druhu zdravej výživy /šaláty, nátierky, jednohubky, zdravé sladkosti, ovocie, mliečny banánový kokteil/.
V súvislosti s realizáciou kampane Quit and Win 2010 sme zaslali týmto školám informáciu o kampani a prihlášky do súťaže „Prestaň a vyhraj 2010“.
V súvislosti s plnením Národného programu starostlivosti o detí a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015 sme jednotlivým ŠPZ zaslali informáciu o možnosti zabezpečenia distribúcie edukačných materiálov – „DVD a CD BECEP bezpečnosť cestnej premávky“ RÚVZ

so sídlom v Starej Ľubovni. Na základe prejaveného záujmu sme distribuovali 5 ŠPZ edukačné materiály (3 DVD, 3 CD).

10. KONTROLA TABAKU

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Odborní zamestnanci oddelenia HDaM v období roka 2010 vykonali celkovo **93 kontrol** v základných školách, materských školách, stredných školách, školských stravovacích zariadeniach, v bufetoch v rámci školských zariadení zameraných na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. V rámci uvedených kontrol bola uložená 1 bloková pokuta za priestupok podľa § 11 ods.1 písm. b/ v spojení s § 7 ods. 1 písm. c/ zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov vo výške 21,- Eur.

Uvedené hlásenia o fajčení s počtom kontrol boli zasielané na OPZ, tieto boli zapracované do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni za mesiac Január, Február, Marec, Apríl, Máj, Jún, Júl, August, September, Október, November, December 2010 a následne v mesačných intervaloch zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

V súvislosti s realizáciou kontrol dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov sme formou vlastnej edície spracovali vzor záznamu z výkonu kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov.

Odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období roka 2010 vykonali celkovo 654 kontrol zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z. V rámci uvedených kontrol bola uložená 1 bloková pokuta v zariadení pre detí a mládež za priestupok podľa § 11 ods.1 písm. b/ v spojení s § 7 ods. 1 písm. c/ zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov vo výške 21,- Eur.

Uvedené kontroly boli zapracované do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni za Január 2010, za Február 2010, za Marec 2010, za Apríl 2010, za Máj 2010, za Jún 2010, za Júl 2010, za August 2010, za September 2010, za Október 2010, za November 2010, za December 2010 a boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave dňa 29.1.2010, 26.2.2010, 31.3.2010, 30.4.2010, 31.5.2010, 30.6.2010, 30.07.2010, 31.08.2010, 30.09.2010, 29.10.2010, 30.11.2010, 31.12.2010.

V súvislosti s realizáciou kontrol dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov sme v roku 2010 formou vlastnej edície spracovali vzor záznamu z výkonu kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov.

B. Rieši sa aj tieto domáce projekty na regionálnej úrovni:
DOMÁCE PROGRAMY A PROJEKTY RÚVZ SO SÍDLOM V STAREJ ĽUBOVNI

1. „Adamko hravo - zdravo“

Do projektu „Adamko, hravo-zdravo“ sú v okrese Stará Ľubovňa zapojené MŠ Kamienka, MŠ Nová Ľubovňa, MŠ a ZŠ Podolínec.

Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. V roku 2010 nebola predložená žiadna požiadavka či záujem o aktivity zo strany škôl , ktoré realizujú vyššie uvedený projekt.

2. „Zdravé mestá“

Odborní zamestnanci oddelenia podpory zdravia v rámci realizácie projektu Zdravé mesto spolupracovali s garantom projektu pri MÚ v Starej Ľubovni pri príprave Stanovišťa zdravia pri príležitosti Svetového dňa zdravia a Svetového dňa bez tabaku.

Pre obyvateľov zdravého mesta sme zvlášť iniciovali v roku 2010 Svetový deň rakoviny, Európsky imunizačný týždeň, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Medzinárodný deň starších, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň potravy, Svetový deň osteoporózy a Svetový deň AIDS. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu zv aktivít. V roku 2010 sme zároveň spracovali plán podujatí RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni pre spracovanie Kalendára kultúrnych, spoločenských a športových podujatí mesta Stará Ľubovňa na rok 2011.

3. „Premena tradičnej školy na modernú“

Pracovníci OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v súvislosti s realizáciou projektu uskutočnili 2 osobné a 4 telefonické konzultácie, ktoré boli zamerané na ponuku a dohodu naplánovaných aktivít. V rámci spolupráce so Základnou školou Kráľovnej Pokoja v Haligovciach sme sa v roku 2010 uskutočnili dve besedy pre žiakov ZŠ Kráľovnej Pokoja v Haligovciach pod názvom „Čo nám škodí“ a „Zdravý verzus závislosť“, ktoré boli spojené s premietnutím DVD pod názvom „Alkohol skrytý nepriateľ“ a „Je alkohol na zdravie?“. Týmto žiakom sme poskytli meranie CO monitorom, ktoré využilo 30 žiakov.

Zároveň sme im zabezpečili distribúciu zv materiálu s uvedenou problematikou a odborné poradenstvo v súvislosti s prevenciou fajčenia.

4. „Rozhovory pod lampou“

Ľubovnianskou knižnicou v Starej Ľubovni sme v rámci spolupráce boli oslovení pre opakovanú spoluprácu na realizácií aktivít v súvislostí s uvedeným projektom. Samotná realizácia projektu bola zameraná na uskutočnenie 4 prednášok na tému „Pohlavne prenosné choroby“ pre študentov Obchodnej akadémie v Starej Ľubovni a Strednej odbornej školy technickej v Starej Ľubovni. Zároveň sme poskytli 1 osobnú konzultáciu ohľadom dohody plánovaných aktivít.

5. „Národný program starostlivosti o detí a dorast v Slovenskej republike na roky 2008-2015“

V súvislosti s plnením Národného programu starostlivosti o detí a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015 sme zaslali informáciu o možnosti zabezpečenia distribúcie edukačných materiálov – „DVD a CD BECEP bezpečnosť cestnej premávky“ RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Na základe prejaveného záujmu sme distribuovali 6 školám edukačné materiály (4 DVD, 3 CD). V tejto súvislosti sme zároveň poskytli 5 osobných a 15 telefonických konzultácií ohľadom záujmu o edukačné materiály a aktivity.

V rámci edukačných aktivít sme uskutočnili 7 besied pod názvom „Prevencia úrazov“ (2 besedy MŠ Ul. Tatranská v Starej Ľubovni; 2 besedy ZŠ Ul. Komenského v Starej Ľubovni; 2 besedy ZŠ Ul. Za vodou v Starej Ľubovni; 1 beseda v ZŠ Kamienka), ktoré boli spojené s premietnutím DVD č. 22 „Becepáčik a dopravná výchova pre detí MŠ“ (2 krát) a CD č. 6 „Autoškola pre deti“ (5 krát). V súvislosti s realizáciou projektu sme zároveň uskutočnili 6 osobných a 12 telefonických konzultácií zameraných na využitie CD a DVD.

Na ÚVZ SR v Bratislave sme zaslali požadovaný odpočet - Rozsah využitia edukačných materiálov BECEP RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni stav k 30.06.2010 a stav k 31.12.2010.
V súvislosti s realizáciou Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 2015 (NPDD) sme distribuovali všetkým základným a stredným školám v okrese Stará Ľubovňa list Hlavného hygienika SR a zdravotno-osvetový materiál vo forme plagátu, ktorý nabáda žiakov k súdržnosti, k práci v tíme, k dôvere, k opore, ku kamarátstvu, teda k takým životným hodnotám, ktoré by zmiernili agresiu v triedach. Celkovo sme distribuovali tieto materiály 43 zariadeniam pre deti a mládež.

6. Školský mliečny program

Školský mliečny program, ktorého výkon a organizácia boli usmernené metodickým pokynom MŠ SR č. 1227/1999 – 4 zo dňa 30.7.1999 sa v našom okrese realizuje.
Oproti školskému roku 2009/2010 došlo k miernemu zostupu zapojenia škôl do školského mliečneho programu. V školskom roku 2010/2011 je do programu zapojených 13 školských jedální pri ZŠ s MŠ z celkového počtu 29 (zariadenia tohto druhu) a 4 školské jedálne pri ZŠ z celkového počtu 5 (zariadenia tohto druhu). Záujem o mliečne desiaty malo celkovo 2750 žiakov. Dôvodom tohto významného vzostupu je prejavený záujem školopovinných detí o konzumáciu mlieka.
V rámci programu boli žiakom podávané nasledovné výrobky: tekuté mlieko s predlženou trvanlivosťou v objeme 0,25 l, mliečne výrobky vo forme ochutených kyslomliečnych výrobkov, ovocné jogurty. Dodávateľom výrobkov je Mliekareň Kežmarok, firma DANONE.
Z poznatkov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru vyplýva, že realizácia školského mliečneho programu aj napriek snahe vedúcich školských jedální o jeho zabezpečenie je závislá od iných faktorov, ktoré sú ťažko ovplyvniteľné. Na realizácii uvedeného programu sa podieľame ako riešiteľ. V priebehu mesiaca december 2010 sme v súvislosti so získaním počtu škôl a žiakov zapojených do školského mliečneho programu v okrese Stará Ľubovňa uskutočnili 3 telefonické konzultácie s pracovníkmi školských úradov.

7. Cielené prieskumy zamerané na problematiku spoločného stravovania detí a mládeže v nadväznosti na súčasné ekonomické podmienky

Hlavným cieľom tejto úlohy bolo získať podklady pre zhodnotenie kvality podávaných jedál a pestrosti zostavovaných jedálnych lístkov vo vybraných zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež.
V rámci plnenia tejto úlohy sme v roku 2010 pokračovali v tomto prieskume na vidieckej škole - v školskej jedálni pri ZŠ s MŠ v Hniezdnom a mestskej škole - v školskej jedálni pri Gymnáziu T. Vansovej v Starej Ľubovni zabezpečili odber vzoriek stravy náhodným spôsobom od žiaka a súčasne aj navážku podľa rozpisu na laboratórne vyšetrenie energetických a nutričných hodnôt. Počas roka 2010 sme odobrali celkovo 20 vzoriek stravy, 10 vzoriek v školskej jedálni pri ZŠ s MŠ v Hniezdnom (5 navážky, 5 náhodných od stravníka) a 10 vzoriek stravy v školskej jedálni pri Gymnáziu T. Vansovej v Starej Ľubovni (5 navážky, 5 náhodných od stravníka). Do realizácie uvedenej úlohy sme riaditeľov týchto škôl informovali písomne zaslanou informáciou.
Laboratórne výsledky energetickej hodnoty stravy odobratej v školskej jedálni pri ZŠ s MŠ v Hniezdnom a v školskej jedálni pri Gymnáziu T. Vansovej v Starej Ľubovni spracujeme a porovnáme s inventórnou metódou a s OVD pre danú vekovú kategóriu. Záverečné vyhodnotenie výsledkov laboratórnych rozborov stravy bude v priebehu januára 2011 zaslané aj riaditeľom vybraných škôl.

8. „Školské ovocie“

V súvislosti s realizáciou programu „Školské ovocie“ sme v roku 2010 uskutočnili 10 osobných a 2 telefonické konzultácií s vedúcimi školských jedální ohľadom zapojenia sa do programu.

9. „Premena tradičnej školy na modernú“

V rámci spolupráce so Základnou školou Kráľovnej Pokoja v Haligovciach sme sa v roku 2010 podieľali na realizácii projektu ***„Premena tradičnej školy na modernú“***, v rámci ktorého sme uskutočnili dve prednášky pre žiakov ZŠ Kráľovnej Pokoja v Haligovciach pod názvom „Čo robia s našim telom drogy“ a „Čo viem o droge alebo závislostí“. Zároveň sme im zabezpečili distribúciu zv materiálu s uvedenou problematikou.

10. „Zdravie matiek a detí k expozícii fajčeniu v domácnosti“

V roku 2010 sme zaslali na Ústav hygieny pri Lekárskej fakulte UK v Bratislave požadované údaje o súbore žiakov ZŠ na Ul. Komenského v Starej Ľubovni, ktorí boli zapojení do realizácie projektu v roku 2009.

11. „Životné podmienky a zdravie obyvateľov rómskych osád v okrese Stará Ľubovňa“

Na plnení tejto úlohy sa OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období roka 2010 podieľali spoluprácou s komunitným centrom pri Obecnom úrade v Kolačkove plánom aktivít na rok 2011 pre obyvateľov žijúcich v rómskych osadách.

12. „Prečo som na svete rád/a“

V súvislosti s realizáciou tohto projektu, ktorého autorom je ĽOS v Starej Ľubovni a RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni participuje ako spoluriešiteľ, sme v októbri 2010 uskutočnili sprievodné aktivity v rámci putovnej výstavy. Tieto aktivity boli zamerané na uskutočnenie 2 besied na tému Prevencia drogovej závislostí pre študentov Obchodnej akadémie a SOŠ - technickej v Starej Ľubovni. V rámci týchto besied bolo odpremietané DVD s názvom „Deti a drogy“, odmeraná hladina CO monitorom u 46 študentov s následnou distribúciou zv materiál s uvedenou problematikou a prípadne poskytnuté poradenstvo na odvykanie od fajčenia.
V mesiaci november 2010 sme v rámci putovnej výstavy „Prečo som na svete rád/a“ uskutočnili 9 besied na tému Prevencia drogovej závislostí pre žiakov ZŠ na Ul. Komenského, ZŠ na Ul. Levočská, ZŠ na Ul. Za vodou v Starej Ľubovni, študentom Obchodnej akadémie, SOŠ – technickej v Starej Ľubovni. V rámci týchto besied bolo odpremietané DVD s názvom „Deti a drogy“, odmeraná hladina CO monitorom u 120 žiakov a u 56 študentov s následnou distribúciou zv materiál s uvedenou problematikou a prípadne poskytnuté poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

13. „Umývaj si ruky, zachrániš život“

Na plnení tejto úlohy sa OPZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období roka 2010 podieľalo spracovaním vlastnej edície ohľadom kampane: „Save Lives: Clean Your Hands“ a následnou distribúciou informácie o tejto kampani 9 lekárňam v okrese Stará Ľubovňa. Tento 2. ročník kampane sme propagovali aj formou nástenky na RÚVZ. V súvislosti s realizáciou vyššie uvedených aktivít sme v rámci výskumnej a prieskumnej činnosti vyplnili dotazník pod názvom „Hygiena a dezinfekcia rúk ako prevencia MRSA“.

14. „Ovocie a zelenina do škôl“

V súvislosti s realizáciou programu „Ovocie a zelenina do škôl“ sme v roku 2010 uskutočnili 14 telefonických a 2 osobné konzultácie ohľadom zapojenia sa do realizácie a monitorovania vstupných údajov spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu detí, žiakov a rodičov.

Do realizácie monitoringu bola v rámci výberu materských škôl v okrese Stará Ľubovňa zaradená mestská zapojená MŠ na Ul. Štúrova v Starej Ľubovni (15 detí), vidiecka zapojená MŠ v Plavči (15 detí), mestská nezapojená MŠ na Ul. Tatranská v Starej Ľubovni (15 detí) a vidiecka nezapojená MŠ v Ľubotíne (15 detí).

Zo základných škôl bola do výberu zaradená v okrese Stará Ľubovňa mestská zapojená ZŠ na Ul. Levočská v Starej Ľubovni (33 žiakov), vidiecka zapojená ZŠ v Novej Ľubovni (30 žiakov), mestská nezapojená ZŠ na Ul. Komenského v Starej Ľubovni (30 žiakov) a vidiecka nezapojená ZŠ v Plavnici (30 žiakov). Vstupné monitorovanie údajov prebiehalo v období september – november 2010 a u detí materských škôl v okrese Stará Ľubovňa bol realizovaný vo vekovej skupine 3.-4. ročných detí prostredníctvom rodičov na rodičovských združeniach a u žiakov základných škôl bol monitoring realizovaný u žiakov 5. ročníka. Celkovo bolo vyplnených 183 dotazníkov. Následne boli vyzbierané dotazníky zadávané do mustry. Vyplnenú mustru spolu so spracovanou tabuľkou o počte žiakov monitorovaných tried v monitorovaných školách sme listom č. 2010/002329/166 zaslali dňa 18.11.2010 na ÚVZ SR v Bratislave.

15. „Tvoja správna voľba“

V súvislosti s plnením nadnárodného preventívneho projektu „Tvoja správna voľba“ sme v auguste 2010 zahájili spoluprácu s Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Starej Ľubovni a dohodli spoluprácu pri plnení naplánovaných aktivít. V rámci spolupráce bolo počas realizácie uskutočnených celkom 3 osobné a 1 telefonická konzultácia.

V období od 21. do 30. 9. 2010 sme pre 21 tried základných škôl (430 detí) z okresu Stará Ľubovňa vo veku 9-10 rokov uskutočnili besedy s využitím inovatívnych prístupov práce s deťmi formou interaktívnej tvorivej dielne. Do projektu boli zapojené v okrese Stará Ľubovňa: ZŠ Levočská, ZŠ sv. Cyrila a Metóda, ZŠ Komenského v Starej Ľubovni, ZŠ Nová Ľubovňa, ZŠ Hniezdne, ZŠ Plavnica.

Odborník RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni zabezpečoval edukáciu zameranú na škodlivosť užívania tabaku a dôsledkoch jeho užívania s využitím mobilného panelu v rámci interaktívnej tvorivej dielne. V rámci realizácie projektu sme zároveň poskytli rozhovor pre TDT štúdio, Ľubovnianske noviny a Ľubovniansky korzár.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku

1. Číslo : **1. 1**
2. Gestor: Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
3. Termín ukončenia: neudaný
4. Riešiteľská organizácia: RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie: Oddelenie hygieny životného prostredia
Obvodný úrad životného prostredia Stropkov, mestá a obce v spádovom území okresov Svidník a Stropkov.
7. Laboratórna spolupráca: -

Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III)

9. Popis /metodika /postupu práce:

Odbery vzoriek vôd z verejnej vodovodnej siete podľa pokynov ÚVZ SR a v súlade s NV SR č. 354/2006 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Odbery a hodnotenie vzoriek vôd z kúpalísk bol vykonávaný v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov, Vyhláškou MZ SR č. 72/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská, Smernicou Rady 76/160/EHS a s Nariadením vlády SR č. 87/2008 Z.z o požiadavkách na prírodné kúpaliská ako aj podľa pokynov hlavného hygienika SR k zabezpečeniu monitoringu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2010

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V rámci monitoringu bolo odobratých 148 vzoriek vôd z verejných vodovodov v okrese Svidník a Stropkov so zameraním na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia. Ani v jednej vzorke neboli prekročené ťažké kovy a dusíkaté látky. V roku 2010 nedošlo k zhoršeniu zdravia obyvateľov v okresoch Svidník a Stropkov v dôsledku nevyhovujúcej kvality pitnej vody, nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení, ani dusičnanová alimentárna methemoglobinémia.
RÚVZ so sídlom vo Svidníku monitoruje prírodné kúpaliská v rekreačnej oblasti Veľká Domaša – lokalita Valkov a Tíšava. Z odobratých vzoriek nevyhovovala priehľadnosť vody, čo bolo spôsobené vzniknutou povodňovou situáciou v okresoch Svidník a Stropkov. Mikrobiologická kvalita bola vyhovujúca. Výskyt vodného kvetu v RO Veľká Domaša nebol zistený. V mesiaci august sme uskutočnili odber makrofytov z obidvoch prírodných kúpalísk. Na obidvoch PK bola zistená iba prítomnosť Rožkatca ponoreného /Ceratophyllum demersum/. Na brehoch zátok, ktoré sa nevyužívajú na kúpanie, sa ojedinele vyskytovala Pálka širokolistá.

11 . Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Informácie o LTS v okrese Svidník a Stropkov boli pravidelne aktualizované v IS pre vody na kúpanie a na webovej stránke RÚVZ Svidník.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Financovanie z rozpočtu RÚVZ.

Názov programu : Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia EHIS

1. Číslo :	**1. 3**
2. Gestor:	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
3. Termín ukončenia:	2010
4. Riešiteľská organizácia:	RÚVZ so sídlom vo Svidníku Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie:	Oddelenie hygieny životného prostredia

Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Tento projekt by mal nadviazať na predchádzajúce aktivity z medzinárodného projektu ENHIS2. V prvej fáze projektu bude prebiehať overenie relevantnosti údajov o stave životného prostredia a zdravia. Súbor predbežne vytipovaných indikátorov v rámci jednotlivých regionálnych prioritných cieľov CEHAPE sa po štúdii uskutočniteľnosti môže pozmeniť v súlade s dostupnosťou údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky. Údaje potrebné pre rozhodovanie v oblasti životného prostredia a zdravia sú získavané z viacerých rezortov. Patrí sem najmä Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo pôdohospodárstva SR a iné. Harmonické spojenie údajov životného prostredia a zdravia predstavuje dlhoročnú prácu, pričom jedným z nástrojov na ich vytvorenie je zostavenie indikátorov životného prostredia a zdravia a zber údajov na základe týchto indikátorov. Jednou z prvotných úloh patrí zostavenie pracovnej skupiny na zavedenie informačného systému životného prostredia a zdravia na národnej úrovni, v ktorej by mali participovať predovšetkým zástupcovia z regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v sídlach krajov. Spôsob zberu údajov na regionálnej úrovni bude v súlade s metodikou zberu údajov na medzinárodnej úrovni. Po metodickom usmernení ÚVZ SR – HH SR bude táto úloha plnená na regionálnej úrovni. RÚVZ Svidník toho času túto úlohu neplní.

Názov programu : Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

1. Číslo :	**1. 5**
2. Gestor:	Úrad verejného zdravotníctva SR
3. Termín ukončenia:	neudaný
4. Riešiteľská organizácia:	RÚVZ so sídlom vo Svidníku Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie:	Odd. hygieny životného prostredia
6. Spolu riešitelia :	Obec Bžany

Rekreačné stredisko oddychu a vodného športu s.r.o. Prešov

7. Laboratórna spolupráca:	RÚVZ so sídlom v Prešove

Kontrola kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, informovanie verejnosti.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Odbery a hodnotenie vzoriek vôd z kúpalísk bol vykonávaný v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov, Vyhláškou MZ SR č. 72/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská, Smernicou Rady 76/160/EHS

a s Nariadením vlády SR č. 87/2008 Z.z o požiadavkách na prírodné kúpaliská ako aj podľa pokynov hlavného hygienika SR k zabezpečeniu monitoringu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2010

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

RÚVZ so sídlom vo Svidníku monitoruje prírodné kúpaliská v rekreačnej oblasti Veľká Domaša – lokalita Valkov a Tíšava. Odber vzoriek vôd sa realizuje v dvojtýždňových intervaloch. Počas kúpacej sezóny bolo odobratých po 8 vzoriek z každého prírodného kúpaliska, vyšetrených bolo 277 ukazovateľov. Odber vykonával RÚVZ so sídlom vo Svidníku na základe objednávky prevádzkovateľa prírodného kúpaliska Valkov – Obce Bžany a prevádzkovateľa prírodného kúpaliska Tíšava Rekreačné stredisko oddychu a vodného športu s.r.o. Prešov a v rámci ŠZD. Odbery boli vykonané v termínoch navrhnutých v programe monitorovania. Laboratórne analýzy z odobratých vzoriek vôd vykonávalo laboratórium na RÚVZ so sídlom v Prešove. 5 vzoriek nevyhovovalo v ukazovateli priehľadnosť, čo bolo spôsobené opakovanou povodňovou situáciou v okrese Stropkov a Svidník počas letnej sezóny. Ostatné ukazovatele kvality vody vyhovovali požiadavkám NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, z toho dôvodu neboli zasielané upozornenia Krajskému úradu životného prostredia v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody. Výskyt vodného kvetu v RO Veľká Domaša nebol zistený. V mesiaci august sme uskutočnili odber makrofytov z obidvoch prírodných kúpalísk. Na obidvoch prírodných kúapliskách bola zistená iba prítomnosť Rožkatca ponoreného /Ceratophyllum demersum/. Na brehoch zátok, ktoré sa nevyužívajú na kúpanie, sa ojedinele vyskytovala Pálka širokolistá.

11 . Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Informácie o LTS v okrese Svidník a Stropkov boli pravidelne aktualizované v IS pre vody na kúpanie a na webovej stránke RÚVZ Svidník.

Názov programu: Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

1. Číslo :	**1. 6**
2. Gestor:	Úrad verejného zdravotníctva SR
3. Termín ukončenia:	neudaný
4. Riešiteľská organizácia:	RÚVZ so sídlom vo Svidníku Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie:	Odd. hygieny životného prostredia
6. Spolu riešitelia :	Východoslovenská vodárenská spoločnosť Košice, závod Svidník a závod Bardejov, obce prevádzkujúce verejné vodovody v okrese Svidník a v okrese Stropkov.
7. Laboratórna spolupráca:	RÚVZ so sídlom Prešove

8. Cieľ :

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Odbery vzoriek vôd dodávanej z verejnej vodovodnej siete na spotrebisku, rozsah sledovaných ukazovateľov kvality pitných vôd sa zabezpečuje podľa pokynov ÚVZ SR a v súlade s NV SR č. 354/2006 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V rámci monitoringu bolo odobratých 148 vzoriek vôd z verejných vodovodov v okrese Svidník a Stropkov, toho v rámci preverovacieho monitoringu 31 vzoriek a v rámci kontrolného 117 vzoriek. Z celkového počtu odobratých vzoriek bolo 18 vzoriek nevyhovujúcich, čo predstavuje 12,2 %. Najčastejšie boli prekročené limity v ukazovateľoch kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 ^{o}C a 22 ^{o}C. Ojedinele boli prekročené koliformné baktérie, enterokoky a Eschrichia coli. Po chemickej stránke vzorky nevyhovovali v ukazovateli železo, mangán. Ak bola v rámci monitoringu zistená zhoršená kvalita pitnej vody, odber vzorky sa opakoval, pričom zistené nedostatky týkajúce sa kvality vody boli prejednané s prevádzkovateľom vodovodu a následne boli odstránené. Opakované vzorky vyhovovali požiadavkám na kvalitu pitnej vody.
V roku 2010 nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení, pri ktorých faktorom prenosu by mohla byť pitná voda dodávaná z verejného vodovodu.

11 . Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Informácie o kvalite pitnej vody v okrese Svidník a Stropkov sú aktualizované na webovej stránke RÚVZ Svidník

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Financovanie z rozpočtu RÚVZ.

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.1.1. <u>Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)</u>

V dozorovaných okresoch evidujeme k 31.12.2010 v programe ASTR 205 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, a to v 7 organizáciach okresu Svidník a 9 organizáciach okresu Stropkov. Evidencia v programe sa pravidelne aktualizuje - na základe návrhu zamestnávateľov a predložených

výsledkov meraní sa vyhlasovali nové rizikové práce, kde boli zamestnanci zaradení do kategórie rizika v súlade s Vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórii.
V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo podľa § 13 ods.4 písm.m) zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov 5 rozhodnutí na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác, a to 2 rozhodnutia v okrese Svidník a 3 rozhodnutia v okrese Stropkov, a to:

1/ TESLA Stropkov, a.s., Hviezdoslavova 37/46, 091 12 Stropkov - pracovisko Kompresorovňa, rizikový faktor-hluk, kategória 3;
2/ Jozef Ligenza, 086 44 Kuková 51- píla a drevovýroba v obci Kuková, rizikový faktor-hluk kategória 3;
3/ LEGNO TRADE, s.r.o., Dukelská 837/134, 087 01 Giraltovce - drevovýroba Giraltovce, rizikový faktor-hluk, kategória 3;
4/ Domov sociálnych služieb Stropkov, Hlavná 80/50, 091 01 Stropkov, rizikový faktor - psychická pracovná záťaž, kategória 3;
5/ KOVO SIPOX a.s., Hviezdoslavova 27, 091 01 Stropkov - pracovisko Výroba kovových kontajnerov, rizikový faktor-hluk, chemické látky (p-xylén), pevné aerosóly (zváračské pevné aerosóly), kategória 3.

Je potrebné podotknúť, že výstupy z programu ASTR už nevyhovujú súčasnej legislatíve.
Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa kontrolovalo aj vykonávanie lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci, používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, objektivizácia faktorov pracovného prostredia a vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku. Na všetkých pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce, sa zamestnanci podrobujú lekárskym preventívnym prehliadkam v intervale určeným zákonom, sú vykonané objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, kde sú súčasne vypracované a schválené prevádzkové poriadky a posudky o rizikách pre jednotlivé faktory.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Svidník a Stropkov – podľa druhu a kategórie rizikových faktorov:

Faktor		**počet exponovaných zamestnancov**					
		2008		**2009**		**2010**	
	názov	**celkom**	**žien**	**celkom**	**žien**	**celkom**	**žien**
	Prach	104	6	63	2	40	0
	Hluk	286	36	181	22	155	17
	Chemické faktory	21	1	0	0	0	0
	Vibrácie	0	0	7	0	7	0
	Karcinogénne a mutagénne faktory	3	3	3	3	3	3
	Faktory spôsobujúce vznik prof. kožných ochor.	10	0	2	0	2	0
	Ionizujúce žiarenie	18	10	21	11	0	0

	Biologické faktory	4	4	5	4	5	4
	Psychická pracovná záťaž	0	0	0	0	34	32
	Spolu	**318**	**50**	**208**	**37**	**205**	**56**

K 31.12.2010 je v riziku v spádových okresoch evidovaných:
- v okrese Svidník 72 zamestnancov, z toho 7 žien
- v okrese Stropkov 133 zamestnancov, z toho 49 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa výstupov z programu ASTR má klesajúcu tendenciu. Najzávažnejším škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je nadmerný hluk, ktorým je exponovaných 64 zamestnancov v okrese Svidník a 91 zamestnancov v okrese Stropkov. Ďalšie najčastejšie sa vyskytujúce škodlivé faktory práce a pracovného prostredia sú prach, psychická pracovná záťaž, faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení. Najväčší pokles evidujeme v rizikovom faktore hluk, naopak nezmenený stav oproti roku 2009 evidujeme vo faktore vibrácie, chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory, biologické faktory a faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení. Od apríla 2010 evidujeme v programe ASTR 34 zamestnancov v riziku psychická pracovná záťaž.
Rizikový faktor ionizujúce žiarenie neevidujeme na žiadnom pracovisku. Na základe posúdenia rizika vypracovaného PZS, výsledkov úradného vyhodnotenia údajov zaznamenaných osobnými dozimetrami a charakteru a spôsobu vykonávania pracovných činností možno konštatovať, že limity ožiarenia pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia neprekračujú limity efektívnych dávok z vonkajšieho ožiarenia. Zamestnancov na rádiodiagnostických pracoviskách v profesiách rádiologický technik a úsekový rádiologický technik zamestnávateľ navrhol zaradiť do 2. kategórie prác s únosnou mierou rizika poškodenia zdravia z expozície ionizujúcemu žiareniu.
Zamestnávateľom, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, neboli v roku 2010 uložené žiadne sankcie.

2.1.2. <u>Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov</u>

K 31.12.2010 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva vykonali 73 previerok v okrese Svidník a Stropkov v rámci štátneho zdravotného dozoru, kde sa zamerali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č.355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č.300/2007 Z. z.. Kontroloval sa najmä predaj, používanie, evidencia a skladovanie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, predloženie posudku o riziku a prevádzkového poriadku na schválenie orgánom verejného zdravotníctva, preukázanie odbornej spôsobilosti vedúcich zamestnancov na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, likvidácia prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov.
V poľnohospodárskych organizáciách pokračoval trend v nahrádzaní prípravkov na ochranu rastlín klasifikovaných ako jedovaté a veľmi jedovaté inými, menej škodlivými prípravkami. Organizácie uprednostňovali nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, t.j. nevytvárali si skladové zásoby, príp. sa zabezpečovala chemická ochrana rastlín dodávateľským spôsobom.

Najčastejšími nedostatkami pri výkone ŠZD boli nevypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku, ako aj neznalosť platných legislatívnych úprav. Uvedené nedostatky sa riešili určením termínov na ich odstránenie.
Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami je zriadená v sídle kraja, v RÚVZ Prešov.
Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku bolo k 31.12.2010 doručených 12 oznámení o vykonaní DDD činnosti, ktoré realizovala firma ddd-team, s.r.o. Prešov, BORA FEST o.z. Prešov, MR SERVIS spol. s r.o., Košice, Jozef Cichý,Stropkov (dezinsekcia, deratizácia v obchodných reťazcoch TESCO v meste Svidník a Stropkov, v bytových domoch a podnikateľských subjektoch mesta Stropkov), KA-LUX s.r.o., Humenné (na základe objednávateľa Mesta Svidník vykonaná deratizácia v kultúrnych, školských zariadenaich, obchodných prevádzkach a na verejných priestranstvách mesta Svidník).
V roku 2010 neboli zamestnancami odd.PPL riešené žiadne mimoriadne situácie a havárie.
Mieru poznania zdravotných rizík zamestnancov z expozície chemickým faktorom sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Vo väčšine prípadov boli kladne hodnotené oboznámenia sa s prevádzkovým poriadkom na pracovisku, poskytovaniu osobných ochranných pracovných prostriedkov ako aj oboznámení s výsledkami meraní chemických škodlivín na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní pri výrobných, technologických postupoch chemickým faktorom.
V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 44 rozhodnutí na schválenie prevádzkových poriadkov, kde v niektorých prípadoch účastníci konania súčasne s uvedením priestorov do prevádzky predkladali a žiadali aj o súhlas k schváleniu prevádzkového poriadku.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Aj v roku 2010 sme evidovali v Nemocnica arm. generála L. Svobodu, n.o. Svidník-onkologická ambulancia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi – cytostatiká. Ide o 3 osoby, ktoré pacientom podávajú cytostatiká v ampulkách intravenózne alebo vo forme tabliet. Celkový počet používaných ampuliek za rok 2010 bol 1148, čo je oproti roku 2009 pokles o 87 ampuliek. Zároveň boli podávané cytostatiká aj formou tabliet, a to v počte 10 860 ks, čo oproti roku 2009 predstavuje nárast o 1600 ks. Medzi používané cytostatika patria: tablety – Litaril, Xeloda, Megesin, Sutent; ampulky – Erbitux, Avastin, Vincristin, Gemzar, CA-Leukovorin, 5-Fluorouracil, Endoxan, Doxorubicín, Campto, Taxotere, Bleocin, Carboplatina, Cisplatina.
V roku 2010 sme štátny zdravotný dozor zamerali aj na kontrolu dodoržiavania povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Previerky boli vykonané v zdravotníckom zariadení, drevospracujúcich prevádzkach - predovšetkým prevádzky so spracovaním tvrdého dreva, a to najmä stolárske dielne, píly. Vzhľadom na nelichotivú ekonomickú situáciu mnohé drevoprevádzky prerušujú svoju podnikateľskú činnosť, v súčasnosti evidujeme 6 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci exponovaní prevažne tvrdým drevom, vo všetkých bola vykonaná objektivizácia prachu v pracovnom prostredí – limity v norme.
Pri odstraňovaní materiálov obsahujúcimi azbest sa postupuje podľa Nariadenia vlády SR č.253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, aby sa zabezpečila minimalizácia expozície zamestnancov a obyvateľstva. V súvislosti s touto činnosťou požiadala v roku 2010 RÚVZ so sídlom vo Svidníku firma RONAR, s.r.o. Košice o súhlas na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb z bytového domu

na Ul. Dr. Goldbergera vo Svidníku. Táto firma vykonala sanáciu osobami s odbornou spôsobilosťou, zabezpečila minimálnu kontamináciu sanovaných priestorov určených na bývanie azbestovými vláknami a pri búracích prácach používala schválené technické zariadenia a bezpečné pracovné postupy. Po sanácii azbestu vykonala akreditovaná spoločnosť meranie azbestu, na základe ktorého vyplýva, že kritéria úspešnosti sanácie azbestu boli splnené. Menovaná firma požiadala o vykonanie odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb aj z bytového domu na Ul. Duklianskej vo Svidníku, kde sanačné práce budú prebiehať aj v roku 2011. V mesiaci december nás požiadala firma LAMA – Ladislav Magda, s.r.o., Veľký Šariš - Kanaš o súhlas na odstránenie strešnej krytiny z objektu kaštieľa v obci Želmanovce. Tieto práce budú realizované v priebehu roka 2011.
V miestnej tlači sme poskytli informácie o nutnosti vykonávať odstraňovanie azbestu osobami s odbornou spôsobilosťou, ktoré zabezpečia minimálnu kontamináciu sanovaných priestorov azbestovými vláknami a budú pri búracích prácach používať príslušné technické zariadenia a bezpečné pracovné postupy.

Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest podľa NV SR č. 253/2006 Z. z.	**Počet**
Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	3

Databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity:

Podnik Organizácia Spoločnosť	**Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity**	**Klasifikácia/kateg.*** podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. **zákona č.67/2010 Z.z.**	**Počet exponovaných celkom / ženy**		**Výsl.merania/ množstvo spotrebovaných látok/rok****
Nemocnica arm. gen.L.Svobodu, n.o. Svidník – onkologická amb.	cytostatiká	proces s rizikom chemickej karcinogenity	3	3	1148 – amp. 10 860 ks – tabl.

2.1.4. <u>Znižovanie psychickej pracovnej záťaže</u>

Práce v riziku psychickej pracovnej záťaže máme vyhlásené v Domove sociálnych služieb v Stropkove a zaradenú do 3. kategórie rizika. Ide o 34 zamestnancov evidovaných v profesiách zdravotná sestra, ergoterapeut, opatrovateľka a sociálny pracovník v priamom kontakte s klientom. Psychická pracovná záťaž vyplývajúca z hľadiska úrovne pracovných podmienok dosahovala štvrtý stupeň podľa použitej metódy. Zaradenie do rizika bolo podložené aj subjektívnou odpoveďou zamestnancov na psychickú pracovnú záťaž, kde u viac ako polovice zamestnancov vykonávajúcich hodnotené práce dosahuje maximálny stupeň alebo negatívnu intenzitu podľa metódy. Posudok o riziku vypracovala pracovná zdravotná služba zabezpečená DSS Stropkov dodávateľským spôsobom.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

K 31.12.2010 bolo Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie LF UPJŠ a UN LP Košice hlásené 1 podozrenie na chorobu z povolania z položky 29 „Zoznamu“ .

Prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29 v rokoch 2000 - 2010:

Rok	Organizácia	Profesia
2010	Nemocnica arm. gen. L.Svobodu Svidník, n.o.	masér
2009	Lisovňa plastov Veľkrop	robotníčka
2008	MOTYKA Stropkov MIJA Oľšavka AGROSTAV Stropkov Detský domov Svidník	robotníčka murár údržbár, vodič kuchárka
2007	TESLA a.s. Stropkov	robotníčka
2006	KOVO SIPOX a.s. Stropkov TESLA a.s. Stropkov	zámočník robotníčka
2005	KOVO SIPOX a.s. Stropkov Potravinárske strojárne Svidník, a.s. Svidník	robotník klampiar
2004	ALFASTAV, Stropkov LIGE Kuková	zámočník robotník
2003	-	-
2002	Lesy SR, š.p., OZ Bardejov, LS Giraltovce	piliar
2001	LS Stropkov GIRA Giraltovce LS Giraltovce	lesný robotník klampiar piliar
2000	TESLA a.s. Stropkov	robotník

Prešetrenia z položky č.29 sa vykonávajú od roku 2000. Počet prešetrených prípadov má kolísavú tendenciu, no v roku 2008 vidieť nárast prípadov (4).
Pri prešetrovaní je najväčším problémom získať potrebné podklady z firiem, v ktorej prešetrovaný pracoval a ktorá už ukončila svoju činnosť. Údaje sa získavajú len od prešetrovanej osoby a tým nie je možné overiť ich pravdivosť.
Ďalším problémom je poskytovanie rozdielnych údajov od zamestnávateľa a od prešetrovaného, v takom prípade len veľmi ťažko môžeme vysloviť jednoznačný názor na priamu súvislosť medzi ochorením a vykonávanou prácou.
V súčasnosti je najväčším problémom to, že pri šetrení sa zistí, že spoločnosť registrovaná v SR zamestnáva ľudí na výkon prác v zahraničí – nie je možné zistiť pracovné podmienky na pracovisku.
Kópie z prešetrení sa zasielajú na Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava.
V dozorovaných okresoch nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2010 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva neprešetrovali žiadne podozrenia na ochorenie chrbtice.

2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u Zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne)

Gestor: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné podmienky a režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami, ktorí vykonávajú prácu so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny t.j. viac ako 4 hodiny denne a plnenie povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľov z Nariadenia vlády SR č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.
Bol vykonaný štátny zdravotný dozor v zariadeniach, kde zamestnanci vykonávajú prácu so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny - kancelárie, internetové miestnosti (aj v súvislosti s podaním žiadosti). Išlo celkovo o 48 zariadení. Pri previerkach neboli zistené žiadne závažné nedostatky.
Súčasne zamestnanci vyplňovali dotazníky informovanosti zamestnancov, celkovo bolo vyplnených 36 dotazníkov, z ktorých sa zistilo, že:
- väčšina respondentov využíva ZJ viac ako polovicu pracovnej zmeny,
- väčšina respondentov mala vedomosti o vplyve ich práce a pracovných podmienok so ZJ na zdravie,
- respondenti by uprednostnili spôsob získavania informácii účasťou na školeniach,
- všetci zamestnanci majú možnosť prerušiť prácu so ZJ v určených časových intervaloch.

2.5 ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

Cieľ
Presadzovanie právnych predpisov EU týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR od druhého štvrťroka 2010

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa sleduje vyplnenie špeciálneho dotazníka a súlad s právnymi záväzkami týkajúcimi sa predregistrácie a registrácie zavedených látok ako takých alebo látok v prípravkoch, ako aj na dodržiavanie ustanovení súvisiacich s kartami bezpečnostných údajov. Ak podnikateľ vyrába alebo dováža chemickú látku v množstve viac

ako 1 tona ročne, je jeho povinnosťou látku v určených termínoch zaregistrovať.
V našom okrese neevidujeme podnikateľov, ktorí spĺňajú túto požiadavku.

č. 3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

Cieľ
Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Anotácia
Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“, ktorého aktualizácia bola prijatá vládou SR v roku 17. decembra 2008.
Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia
I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2010)
III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2011).

V roku 2010 bude úloha plnená v spolupráci s Poradenským centrom RÚVZ vo Svidníku.
Sledovanie sa uskutoční u vybraných populačných skupín obyvateľstva u mužov a žien pre stredne ťažkú prácu v celkovom počte klientov 80, z toho ženy v dvoch vekových kategóriách (20 + 20 klientov) a muži v dvoch stanovených vekových kategóriách (20 + 20 klientov).
Získané údaje budú odd. HV spracované do požadovanej formy a zaslané gestorskému pracovisku na RÚVZ Poprad na ďalšie spracovanie.
Pre sledovanie výživových faktorov bude použitý 1-dňový jedálny lístok, na spracovanie dát bude použitý software – Alimenta v nadstavbovej verzii.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková, Jana Ufnárová, Mgr. Edita Podaná
Termín: priebežne v roku 2010, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

<u>Plnenie stanovenej úlohy :</u>
K 31.12.2010 celkovo bolo vyšetrených 80 klientov. Sumárne výsledky boli zaslané na gestorské pracovisko RÚVZ Poprad na ďalšie spracovanie. Výber cieľovej skupiny bol dobrovoľný u mužov a žien, pracujúci boli zamestnancami MŠ a u mužov prevažne z prevádzok so zameraním na strednú ťažkú prácu z okresu Svidník.
Pri hodnotení antropometrických ukazovateľov vo vekovej kategórii 19 – 34 rokov má normálnu telesnú hmotnosť 40% žien a 50% mužov, normálne hodnoty WHR 65% žien a 75% mužov, pričom vo vekovej kategórii 35 – 59 rokov má normálny BMI index iba 15% žien a 10% mužov a WHR 55% žien a iba 10% mužov. Celkovo v obidvoch vekových kategóriách u mužov ako aj u žien zaznamenávame nárast výskytu nadváhy a centrálneho typu obezity. Najvýraznejšie je to u mužov vo vekovej kategórií 35 – 59 rokov.
Pri hodnotení biochemických rizikových faktorov vo vekovej kategórii 19 – 34 rokov má normálne hodnoty

- celkového cholesterolu (<5 mmol/l) 50% žien a 85% mužov

- LDL cholesterolu (<3,4 mmol/l) 80% žien a 90% mužov
- triglyceridov (<1,9 mmol/l) 95% žien a 85% mužov
- aterogénny index (<=4 mmol/l) 80% žien a 75% mužov
- glykémiu (<6,1 mmol/l) 100% žien a 100% mužov
- HDL cholesterol (>=1,4/ ž , >=1,2/m mmol/l) 70% žien a 55% mužov

Pri hodnotení biochemických rizikových faktorov vo vekovej kategórii 35 – 59 rokov má normálne hodnoty

- celkového cholesterolu (<5 mmol/l) 60% žien a 55% mužov
- LDL cholesterolu (<3,4 mmol/l) 85% žien a 85% mužov
- triglyceridov (<1,9 mmol/l) 75% žien a 80% mužov
- aterogénny index (<=4 mmol/l) 75% žien a 70% mužov
- glykémiu (<6,1 mmol/l) 85% žien a 100% mužov
- HDL cholesterol (>=1,4/ ž , >=1,2/m mmol/l) 65% žien a 80% mužov

Vyšší výskyt zvýšených hodnôt biochemických rizikových faktorov sledujeme vo vekovej kategórii 35 – 59 rokov. Avšak v uvedenej vekovej skupine majú muži lepšie hodnoty HDL cholesterolu (>=1,2/m mmol/l) ako v mladšej vekovej kategórii.
Hodnoty systolického tlaku <140 a diastolického tlaku krvi <90 sú uspokojivé u oboch vekových kategórií.
V porovnaní s minulým rokom sú výsledky jednotlivých biochemických parametrov podstatne horšie u žien v obidvoch vekových kategóriách. U mužov zaznamenávame zlepšenie.
Pri hodnotení dotazníkov o spotrebe potravín: prevláda bežná strava, len jeden muž – mladšia skupina označil, že má inú ako bežnú stravu. V počte jedál prevláda u obidvoch skupín žien a u skupine starších mužov 3x denne a u skupine mladších mužov 4x denne. Spotrebe potravín z dotazníkov vyplýva, že naďalej pretrváva nízka spotreba nízkotučných a kyslomliečnych výrobkov, frekvencia konzumácie výživových doplnkov s jódom, konzumácia morských rýb- resp. výrobky z rýb. Z dotazníkov o pohybovej aktivite a životospráve sa zistilo, že prevažná časť respondentov vykázala, že pohybu sa venuje málo len 2-3 hodiny týždenné a pri hodnotení životosprávy uviedli, že je uspokojivá. Pri hodnotení výživových faktorov sa zistilo, nedostatočný príjem vit. C, vlákniny u všetkých skupinách, zvýšený príjem NaCl u všetkých skupinách.

č. 3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO_3.

- počet vzoriek: 2 vzorky (1 dovoz, 1 domáci pôvod),
- časové obdobie: január - december 2010

II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme

- časové obdobie: január – december 2010

III. etapa - porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom

V roku 2010 bude vykonaný odber a vyšetrenie 30 vzoriek kuchynskej soli, z toho 14 vzoriek z dovozu a 16 vzoriek domáceho pôvodu.
II Etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme sa bude realizovať podľa pokynov gestorského pracoviska.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2010, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

Plnenie stanovenej úlohy:

K 31.12.2010 bolo odobratých 30 vzoriek kuchynskej soli z distribučnej sieti v okresoch Svidník a Stropkov z toho 14 vzoriek z dovozu a 16 vzoriek tuzemskej výroby. Hodnoty neboli prekročené. Sumárne výsledky boli zaslané na gestorské pracovisko RÚVZ Košice na ďalšie spracovanie.

č. 3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku

Anotácia: Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.
Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovoleniek „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

Etapy riešenia:

I. etapa: január 2009 - december 2010 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa: leto 2010 – kampane – kontrola regulov. látok v detskej kozmetike 3 vzorky
III. etapa: 30. marec 2011 - záverečná správa
Ukončenie úlohy 30. marec 2011. **Záverečná správa** 30. marec 2011

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová,MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2010, podľa termínov etáp ako sú uvedené

Plnenie stanovenej úlohy:

K 31.12.2010 bolo celkovo odobratých 15 vzoriek kozmetických výrobkov z distribučnej siete v okresoch Svidník a Stropkov. Z toho bolo 5 vzoriek / vonná kozmetika/ kde sa sledovala prítomnosť potenciálnych alergénov, 5 vzoriek / čistiace výrobky pre dospelých/ na stanovenie – ostatné soli kyseliny benzoovej a estery benzoovej, 5 vzoriek /čistiace výrobky pre dospelých/ na stanovenie povolených konzervačných látok. Všetky nami odobraté vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce. Počas roka 2010 boli vykonané kontroly kozmetických výrobkov v označovaní - celkovo 22 kontrol a odkontrolovaných 61 kozmetických výrobkov neboli zistené žiadne porušenia. Na internetovej stránke RÚVZ Svidník bolo vydané usmernenie ku kampani na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používaniu „black hena“ dočasnej farby na pokožku.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Cieľ
1. kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia,
2. kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Anotácia: Kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov výrobkov (PC dojčenské fľaše, plastové výrobky - misky, príbor, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď., keramické výrobky – misky, taniere, hrnčeky atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia. Zároveň bude kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť - dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Etapy riešenia:
I. etapa : január 2010 - december 2011 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa : 30. marec 2012 - záverečná správa
Výstupy
Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.
RÚVZ Svidník nemá na rok 2010 naplánované odbery vzoriek podľa harmonogramu len v prípade mimoriadnej udalosti.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová,MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2010

Plnenie stanovenej úlohy k 31.12.2010:

RÚVZ Svidník nemá na rok 2010 naplánované odbery vzoriek podľa harmonogramu len v prípade mimoriadnej udalosti.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Cieľ

kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – odber vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

Anotácia: Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4-metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2010 - december 2011 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa : 30. marec 2012 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

RÚVZ Svidník nemá na rok 2010 naplánované odbery vzoriek podľa harmonogramu len v prípade mimoriadnej udalosti.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová,MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2010

Plnenie stanovenej úlohy k 31.12.2010:

RÚVZ Svidník nemá na rok 2010 naplánované odbery vzoriek podľa harmonogramu len v prípade mimoriadnej udalosti.

1. Názov projektu :	**Zneužívanie návykových látok / alkohol, tabak, drogy/ u detí a mládeže na Slovensku.**
2. Číslo projektu:	**4.3**
3. Riešiteľská organizácia:	Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku Sovietskych hrdinov č. 79, Svidník
4. Zodpovedný gestor:	Odd. hygieny detí a mládeže
5. Spoluriešitelia:	Vybraná základná a stredná škola
6. Laboratórna spolupráca:	-

7. Cieľ :

Hlavným cieľom opakovaného celoslovenského školského prieskumu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať získané výsledky s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. Gestorom projektu je Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum- Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP a ÚVZ SR. Súhlas s realizáciou projektu vyjadrilo aj MŠ SR – generálny riaditeľ sekcie regionálneho školstva.

8. Popis /metodika /postupu práce:

Reprezentatívny výber základných a stredných škôl spolu s počtami žiakov bol vykonaný´ Štatistickým úradom SR - metódou optimálneho proporcionálneho náhodného výberu. Prieskum sa realizoval v mesiaci marec 2010. Dotazníky TAD 1 boli určené žiakom 5. až 8. ročníka základných škôl, TAD 2 vypĺňali žiaci 9. ročníka základných škôl a študenti 1.- 4. ročníka stredných škôl. Pre 30 žiakov tejto vekovej kategórie bol určený ďalší-dodatkový dotazník. Učitelia zúčastnených škôl vyplňovali dotazník TAD 3.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V zmysle anotácie sa prieskum realizoval v jednotnom čase - 11. kalendárnom týždni 2010. Pre okres Svidník bola do prieskumu vybratá ZŠ Komenského a Stredná priemyselná škola odevná, obe vo Svidníku. Celkový súbor tvorilo 426 respondentov. Dotazníky TAD 1 vyplnilo celkove 164 žiakov a TAD 2 - 177 žiakov. Tridsiatim žiakom strednej školy boli rozdané aj dodatkové dotazníky k TAD 2. Do projektu sa zapojilo 55 učiteľov zúčastnených škôl, ktorým bol určený dotazník TAD 3. Prieskum bol dobrovoľný a prísne anonymný. Každý respondent vložil vyplnený dotazník do obálky a zalepil ju. Anketár zozbierané obálky a zaslal spolu s priloženým formulárom „Hlásenie za triedu“ na ÚVZ SR k celoslovenskému vyhodnoteniu.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

V spolupráci s PCZVPZ boli na zúčastnených školách realizované zdravotno-výchovné aktivity / prednášky a besedy / s protidrogovou tematikou .

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Jednou z účinných foriem boja proti drogovým závislostiam najmä u detí a mládeže, je zvyšovanie ich zdravotného uvedomenia najmä formou zdravotno-výchovných intervencií.

12. Čerpanie finančných prostriedkov: Nesledovalo sa.

1. Názov projektu : „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál“.

2. Číslo projektu: 4. 5

3. Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník

4. **Zodpovedný gestor:** Odd. hygieny detí a mládeže

5. **Spoluriešitelia:** Vedenie základných škôl okresu Svidník
6. **Laboratórna spolupráca:** -

7. **Cieľ :**

Cieľom celoslovenského projektu bolo zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu, na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Dlhodobým cieľom je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál v jednej z citlivých skupín populácie, a to populácie detí.

8. **Popis /metodika /postupu práce:**

Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a ÚVZ SR, riešiteľskými pracoviskami všetky RÚVZ v SR. Projekt je navrhnutý ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí SR s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín u oboch pohlaví. Monitorovanie stravovacích zvyklostí a individuálnej spotreby potravín je rozdelené do piatich etáp /do r. 2012/, pričom každý rok je do súboru zahrnutá iná veková kategória detí a mládeže. V rámci projektu sa náhodne vyberú dve školy – jedna mestská a jedna vidiecka /ak je počet detí v zariadení nižší ako požaduje výber, je možné vybrať aj viac zariadení; dôležité je dodržať veľkosť súboru/. Z každej školy /mestskej aj vidieckej/ sa vyberie z príslušnej vekovej skupiny detí 30 chlapcov a 30 dievčat, čiže celkový súbor z každého RÚVZ má tvoriť 120 detí. Pred realizáciou projektu je potrebný informovaný súhlas rodiča resp. zákonného zástupcu dieťaťa. V roku 2010 sa prieskum zameral na vekovú kategóriu 7-10 ročných detí.

Na zber údajov sa použije frekvenčný dotazník za účelom zistenia frekvencie konzumácie potravinových komodít s priemernou veľkosťou jednej porcie, dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa a dotazník o výživových preferenciách. U každého dieťaťa sa zároveň vykoná antropometrické meranie /telesná výška, hmotnosť, obvod pása, obvod bokov/ a zistia sa hodnoty krvného tlaku.

V 16. kalendárnom týždni sa prostredníctvom dotazníkov zistí od rodičov 24 hodinová stravovacia anamnéza a 24 hodinový pohybový režim, na základe ktorých sa posúdi vyváženosť energetického príjmu a výdaja.

Zároveň sa v oboch školách /mestskej a vidieckej/ odoberie celotýždňová strava - obed /5+5 vzoriek/, pričom do vzorky sa berú aj podávané nápoje v priebehu dňa za účelom laboratórneho rozboru a stanovenia energetickej hodnoty stravy, B,T,C, NaCl, dusitanov a dusičňanov.

Získané údaje budú spracované počítačovo /program Alimenta ver.4.3 E a program Excel/. Databázy budú zaslané gestorovi projektu k celoslovenskému vyhodnoteniu.

9. **Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:**

V regióne Svidník boli do projektu zapojené 2 základné školy, a to ZŠ Centrálna, ktorá je organizačnou zložkou Spojenej školy vo Svidníku a ZŠ Kračúnovce. Nakoľko v mestskej základnej škole takmer polovica oslovených rodičov odmietla účasť na projekte, bola do projektu zahrnutá aj ďalšia mestská škola vo Svidníku, a to ZŠ na ul. 8. mája.

Celkový súbor tvorilo 120 žiakov I. stupňa ZŠ, z toho 60 chlapcov a 60 dievčat. U všetkých žiakov boli zisťované antropometrické ukazovatele a hodnoty krvného tlaku po predchádzajúcom informovanom súhlase rodičov. Na zhodnotenie príjmu živín a expozície cudzorodými látkami bola v 16. kalendárnom týždni odobratá celotýždňová strava – obedy

z dvoch škôl /spolu 10 vzoriek/. Všetky získané údaje boli počítačovo spracovávané a zaslané gestorovi k celoslovenskému vyhodnoteniu.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Hlavné zásady správnej výživy boli predmetom zdravotno-výchovných intervencií na zúčastnených školách.
Zároveň bol školám poskytovaný edukačný materiál, vydaný ÚVZ SR pod názvom „Zdravá výživa detí“ a letáčik, vydaný 2. detskou klinikou LF UK a DFNsP v Bratislave pod názvom „Dôležité živiny vo výžive dieťaťa“.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Informácie získané v rámci celoslovenského projektu bude možné využiť pri poradenských aktivitách, zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v poradni zdravia pre deti a mládež, ako aj v rámci zdravotno-výchovných edukačných aktivít.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Nesledovalo sa.

1. Názov projektu : **„Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“.**
2. Číslo projektu: **4. 2**
3. Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku Sov. hrdinov 79, Svidník
4. Zodpovedný gestor: Odd. hygieny detí a mládeže
5. Spoluriešitelia: Vedenie materských a základných škôl okresu Svidník a Stropkov

Jednalo sa o celoslovenský projekt, ktorý bol realizovaný v roku 2009 Jeho cieľom bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v SR za posledné 2 roky. Získané údaje poslúžia na vypracovanie účinných intervenčných opatrení zameraných na zníženie počtu úrazov u detí v SR. Projekt bol zameraný na deti predškolského a školského veku v meste aj na vidieku. Údaje získané formou dotazníkov boli počítačovo spracované a zaslané gestorovi k celoslovenskému vyhodnoteniu. V roku 2010 boli údaje podrobne spracované na regionálnej úrovni a prezentované dňa 25.3.2010 na VŠ seminári zamestnancov RÚVZ Prešovského kraja v Prešove a dňa 9.4.2010 na ústavnom seminári zamestnancov RÚVZ so sídlom vo Svidníku.

1. Názov projektu : **„Dotazníkový prieskum o drogách u stredoškolskej mládeže v okrese Svidník“.**

2. Číslo projektu: **4**
3. Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku Sov. hrdinov 79, Svidník
4. Zodpovedný gestor: Odd. hygieny detí a mládeže

5. Spoluriešitelia: Vybrané stredné školy okresu Svidník

Cieľom regionálneho projektu, realizovaného v roku 2009 bolo zmapovať situáciu v užívaní legálnych a nelegálnych drog u stredoškolskej mládeže v okrese Svidník.
Prieskum sa realizoval formou anonymného dotazníka. Zameraný bol na populáciu 17-násť ročných študentov stredných škôl, a to Gymnázia DH a SOŠ-arm. generála L. Svobodu – obe vo Svidníku a SOŠ v Giraltovciach. Celkový súbor tvorilo 149 respondentov.

Získané údaje boli vyhodnotené a podrobne spracované v roku 2010. Výsledky boli dňa 25.3.2010 prezentované na VŠ seminári zamestnancov RÚVZ Prešovského kraja v Prešove a dňa 06.09.2010 na ústavnom seminári zamestnancov RÚVZ so sídlom vo Svidníku.

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník
Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:
Lekári vykonávajúci očkovanie v okresoch Svidník a Stropkov boli priebežne odborne usmerňovaní o všetkých zmenách v očkovacom kalendári v súlade s obdržanými odbornými usmerneniami MZ SR.

V rámci mesačných hlásení je zdravotnícky personál pravidelne informovaný o všetkých mimoriadne vzniknutých ochoreniach vo svete prostredníctvom metodických usmernení.

Počas celého roka sa monitoruje výskyt ochorení preventabilných očkovaním. V hodnotenom období sa v okrese Stropkov vyskytli 3 ochorenia na TBC u dospelých osôb. V okrese Svidník bolo hlásené jedno ochorenie na TBC u dospelej ženy. Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním sme nezaznamenali ani jedno ochorenie.

V priebehu Európskeho imunizačného týždňa boli vykonané tieto aktivity: verejnosť bola informovaná o Európskom imunizačnom týždni /ďalej EIW/ prostredníctvom mestskej televízie vo Svidníku a Stropkove, v regionálnych novinách Dukla, Poddukliánske novinky a Spektrum boli uverejnené články o EIW - zdôraznení významu očkovania, praktickí lekári pre deti a dorast, praktickí lekári pre dospelých a zdravotnícke zariadenia boli informovaní o prebiehajúcom EIW, na webových stránkach RÚVZ Svidník boli uverejnené informácie o EIW, materským škôlkam sme poskytli informačný materiál o prebiehajúcom EIW, možnostiach očkovania detí, na nástenkách RÚVZ boli umiestnené informačné materiály o EIW, očkovaní a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

Propagácia očkovania a výchova obyvateľstva prebiehala formou uverejňovania článkov v miestnej tlači a na web stránkach nášho úradu, kde sú aktualizované novinky v oblasti vakcinácie.

Vedie sa evidencia kontaktov s VHB, HBsAg.

Kontrola očkovania bola vykonaná v septembri 2010 na všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Svidník a Stropkov. Výsledky kontroly boli spracované a zaslané na RÚVZ v sídle kraja v mesiaci október 2010.

V mesiaci november 2010 bola vykonaná mimoriadna kontrola odporúčaného očkovania pandemickou vakcínou u zdravotníckych pracovníkov a ostatných ľudí. Spolu bolo zaočkovaných 34 osôb v oboch okresoch.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:
V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení v okresoch Svidník a Stropkov. Lekári prvého kontaktu, infektológ, veterinári sú spätne informovaní.
Akútne respiračné a chrípkové ochorenia sú pravidelne týždenne spracovávané za okresy Svidník a Stropkov. V čase chrípkovej epidémie bola verejnosť v miestnej tlači informovaná o aktuálnej situácii, rovnako ako aj o prenosných ochoreniach.

Surveillance zoonóz v okresoch Svidník a Stropkov sa vykonáva v spolupráci s RVPS.

V regionálnych týždenníkoch bolo uverejnených 16 článkov – chrípka, európsky imunizačný týždeň, žltačka typu A, výzva na očkovanie pandemickou vakcínou, epidémia osýpok v Európe, Import poliovírusu, Informácia o antraxe, HIV/AIDS, pandémia chrípky, Svetový deň boja proti AIDS. Informácie boli poskytnuté aj do Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie, televízie JOJ a Markízy o epidémii VHA a o antraxe.

K 31.12.2010 bolo spracovaných 94 ohnísk infekčných ochorení, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia a spolu bolo hlásených do EPIS-u 564 ochorení.

Analyzovaná bola chrípková sezóna 2009/2010, ktorá vrcholila a nadobudla epidemický charakter v okrese Svidník a Stropkov v 45. – 48. kalendárnom týždni, kde bola najvyššia chorobnosť vo vekovej skupine 6-14 rokov. Svedčilo o tom aj uzatvorenie mnohých základných škôl. V čase pandémie chrípky boli odoberané nasopharyngeálne výtery najprv sentinelovými lekármi a pri rozšírení vírusu chrípky typu A/H1N1/ len u ťažkých hospitalizovaných pacientov s diagnózou SARI na oddeleniach nemocnice. Diagnóza SARI bola potvrdená v 4 prípadoch, pričom v jednom prípade došlo k úmrtiu pacienta. Chrípka A/H1N1/ bola laboratórne potvrdená u 8 pacientov. Išlo o ľahké priebehy ochorenia.

Spolu bolo v roku 2010 odobratých 33 TN a TH, z toho v 8 prípadoch bol potvrdený vírus H1N1. Ochorenie SARI bolo hlásené u 4 pacientov.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník
Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:
Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrujúcich lekárov. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Epidemické výskyty:

Okres Stropkov

1. Epidémia VHA v rómskej osade v meste Stropkov

Prvé ochorenie bolo hlásené 27.10.2009 u 5-ročného dieťaťa. Spolu v celej epidémii bolo zaznamenaných 32 ochorení. V tomto roku sme evidovali 12 ochorení v mesiaci január a február.

2. Epidémia VHA v rómskej osade Bukovce

V mesiaci január sme zaznamenali 6 ochorení na VHA, z toho 5 v jednej rodine. Spolu bolo exponovaných 95 osôb.

3. Epidémia gastroenteritíd na 3.ZŠ v Stropkove

Dňa 5.3.2010 bola na RÚVZ hlásená detskou lekárkou epidémia gastroenteritíd u žiakov školy. Začiatok ochorení bol od 4.-6.3.2010. V klinickom obraze chorých prevládalo zvracanie, bolesti brucha, v niektorých prípadoch hnačky. Nikto nebol hospitalizovaný. Z celkového počtu 744 stravníkov ochorelo 79. Školská jedáleň slúži pre ZŠ a Gymnázium. V rámci protiepidemických opatrení boli odobraté vzorky stravy zo školského stravovacieho zariadenia. Pracovníci kuchyne boli odoslaní k ošetrujúcim lekárom, nariadené bolo vykonanie dezinfekcie kuchyne, priestorov ZŠ a gymnázia. Strava odobratá na kultivačné vyšetrenie ako aj TR od pacientov a kuchynského personálu boli negatívne. Stolica na rotavírusy a adenovírusy bola tiež negatívna. Medzi chorými boli aj osoby, ktoré sa nestravujú v školskej jedálni. Predpokladáme vírusovú etiológiu ochorení vzhľadom k ľahkému klinickému priebehu a šíreniu kontaktom.

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 564 ochorení. V okrese Svidník bolo spracovaných 50 ohnísk prenosných ochorení, najviac bolo u salmonelóz 28, u kampylobakterióz 8, u VHA 5, u ostatných diagnóz od 1- 4 ohniska. V ohniskách bolo prijatých 128 opatrení. Najviac opatrení bolo u salmonelóz 75. Celkovo bolo chránených 233 osôb, najviac u kontaktov s VHA – 96. Pod lekárskym dohľadom bolo 87 osôb.

V okrese Stropkov bolo 44 ohnísk, 17 ohnísk VHA a 16 u salmonelóz. Nariadených bolo 126 protiepidemických opatrení, z toho 52 u VHA a 46 u salmonelóz. Chránených bolo 1200 osôb. Pod lekárskym dohľadom bolo 512 osôb.

Vykonáva sa epidemiologické vyšetrovanie nosičov s pozitívnym HBsAg so zabezpečením očkovania rodinných príslušníkov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

Úloha sa plní priebežne v spolupráci zdravotníckymi zariadeniami.
Pravidelne v mesačných intervaloch sa vykonáva analýza NN v spolupráci pri ich vyhľadávaní s mikrobiológmi, infektológom. Pri zvýšenom výskyte sa prijímajú protiepidemické opatrenia na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

K 31.12.2010 na uvedenie priestorov do prevádzky bolo vykonaných 20 previerok. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 174 previerok, pri ktorých bolo odobratých 331 sterov z prostredia, 5 dezinfekčných roztokov. Otestovaných bolo 13 HS sterilizátorov a 12 autoklávov na neštátnych zdravotníckych ambulanciách. V Nemocnici Svidník n.o. na základe objednávky boli otestované 2 autoklávy – 1x mesačne, 1 formaldehydový sterilizátor 1x mesačne a vyšetrených 79 vzoriek sterilného materiálu na oddelení centrálnej sterilizácie, 8 HS - 1x mesačne na operačných a zákrokových sálach, 8 HS – 2 ročne na ambulanciách a oddeleniach, 1 autokláv – 2x ročne na ambulancii a 1 bazénová voda – 1x mesačne.
Z Nemocnice Svidník, n. o. bolo hlásených 7 NN. Nemocnica Stropkov, n. o. nehlásila NN.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Cieľ
1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

- Realizácia kampane Prestaň a vyhraj „Quit and win“
Súťaž Prestaň a Vyhraj je určená pre fajčiarov s cieľom pokúsiť sa prestať fajčiť v čase od 1. mája do 31. mája 2010 a urobiť tak niečo pre zdravie vlastné i svojej rodiny.
Informáciu o podmienkach súťaže sme zverejnili v regionálnych novinách Dukla, Poddukliánske novinky, Spektrum, v mestskej televízii vo Svidníku a v Stropkove, v Poradenskom centre pri RÚVZ vo Svidníku, v lekárňach, v ambulanciách praktických a odborných lekárov, na školách, na poštách, v podnikoch v našom regióne, na mestských a obecných úradoch. Informáciu o uvedenej súťaži sme poskytovali aj na všetkých prednáškach a besedách realizovaných na tému zdravý životný štýl, fajčenie, alkohol a drogy a pod. Aby sme zvýšili motiváciu fajčiarov zapojiť sa do súťaže a prestať fajčiť, na zdravotno-výchovných podujatiach sme poskytovali vyšetrenie pomocou prístroja Smokerlyzer. Nakoľko vyplnené prihlášky klienti zasielali na ÚVZ do Bratislavy, nemáme informáciu o počte zúčastnených klientov.

- Realizácia projektov v rámci programu CINDI.
Vyhodnotenie programu CINDI je v projekte č. 9.9 - CINDI program SR.

- **Spoluúčasť na projekte „Obezita“.**
Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukciu nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V roku 2010 sa týchto kurzov zúčastnilo 74 klientov. Prevencii obezity sa venujeme aj v rámci prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj množstvo podkožného tuku prístrojom Omron.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník
Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:
Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku bol v roku 2009 spracovaný štatút regionálnej protiepidemickej komisie, aktualizovaný havarijný plán na vykonanie mimoriadnych opatrení v okresoch Svidník a Stropkov v prípade zvýšeného výskytu prenosných ochorení, prípadne pri nebezpečenstve ich zavlečenia. Na začiatku pandémie chrípky bolo zorganizované zasadanie pandemickej komisie, kde boli všetci členovia informovaní o úlohách vyplývajúcich z vyhlásenia 6. fázy.

V spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami v okresoch Svidník a Stropkov boli zabezpečené opatrenia pri vyhlásení 6. fázy pandémie chrípky.

Po obdržaní aktuálnych usmernení zo strany ÚVZ SR sú zdravotnícki pracovníci pravidelne informovaní o mimoriadnych epidemiologických situáciách, rovnako ako aj obyvateľstvo.

V súvislosti s očkovaním pandemickou vakcínou zdravotnícki pracovníci a verejnosť boli informovaní o možnostiach očkovania.

Po ukončení pandémie chrípky v Slovenskej republike sme informovali odbornú aj laickú verejnosť o prebehnutej pandémii na Slovensku aj vo svete.

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník
Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

V priebehu roku 2010 boli odoberané odpadové vody z čističky odpadových vôd vo Svidníku podľa vypracovaného harmonogramu zaslaného z RÚVZ Košice.
Výsledky virologických vyšetrení odpadových vôd na prítomnosť divých poliovírusov v odpadových vodách boli negatívne.

Nebolo hlásené ani jedno podozrenie na ACHO.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník
Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: odd. HDM, odd. PCZVPZ, študenti stredných škôl

Popis výsledkov:

V mesiaci december 2010 zabezpečili zamestnanci odd. epidemiológie, ZV a HDM RÚVZ so sídlom vo Svidníku realizáciu projektu „Hrou proti AIDS“ na troch gymnáziách, v meste Stropkov, vo Svidníku a v Giraltovciach. Do projektu bolo zapojených celkovo 145 študentov zo škôl v územnej pôsobnosti RÚVZ Svidník. Spolu bolo uskutočnených 18 prednášok.

Aj v tomto roku sme sa stretli s nadšením zo strany študentov, žiakov zaujala zmena pasívneho štýlu práce na aktívny. To ocenili aj pedagógovia. Študenti formou hry získali informácie a nové postoje k téme AIDS.

č. 7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Cieľ

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Anotácia

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Druhy vôd

Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé

Etapy riešenia

1. monitoring kvality čerstvo naplnených tuzemských balených vôd a preverenie ich doby trvanlivosti - 2010
2. monitoring kvality vody tuzemských a dovážaných vôd v obchodnej sieti - 2010
3. vyhodnotenie – január 2011

V roku 2010, v mesiacoch február - marec 2010 bude vykonaný monitoring kvality tuzemských a dovážaných vôd prostredníctvom odberu a vyšetrenia 15 vzoriek vôd podľa prijatého harmonogramu.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2010, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

<u>Plnenie stanovenej úlohy:</u>

K 31.12.2010 úloha splnená. Bolo odobratých 16 vzoriek 1,5 l balenia z obchodnej siete v okrese Svidník a Stropkov, z toho 15 vzoriek minerálne vody a 1 vzorka stolová balená pitná voda, všetky boli vyhovujúce.

č. 7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Cieľ

1. monitoring radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
2. monitoring radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
3. ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín dovážaných z tretích krajín
4. ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
5. plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarenia potravín

Anotácia

Zapojenie do monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad radiačne ošetrenými potravinami v spotrebiteľskej sieti dovážané z tretích krajín a výrobky vyrobené v SR z dovezených surovín.

Druhy potravín

Rôzne druhy nebalených orechov, hydinové mäso z dovozu z 3.krajín, morské živočíchy, syry z dovozu, koreniny a byliny, kakaový prášok, sušená zelenina, rôzne druhy čajov

Etapy riešenia

Etapy riešenia

1. zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku z obchodnej siete: január - december 2010
2. zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu bez obsahu tuku; akreditácia novej metódy: január - december 2010
3. zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku a ostatných potravín rastlinného pôvodu z obchodnej siete; vyhodnotenie výsledkov monitoringu: január - december 2010

V roku 2010 odd. HV a PBU Svidník nemá podľa prijatého harmonogramu naplánovaný žiadny odber vzoriek, len v prípade mimoriadnej udalosti.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2010

<u>Plnenie stanovenej úlohy k 31.12.2010:</u>

RÚVZ Svidník nemá na rok 2010 naplánované odbery vzoriek podľa harmonogramu len v prípade mimoriadnej udalosti.

č. 7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

6. monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
7. ochrana zdravia detskej populácie,
8. plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu rezíduí
9. pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Anotácia

Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov na rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny a cereálií.

Etapy riešenia

Etapy riešenia

1. etapa: Zber a analýzy 60 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ na obsah α-HCH, β-HCH, γ-HCH, dieldrinu, HCB, endrinu; heptachlóru, aldrinu, DDT,DDD,DDE, metoxychlóru, α-β-endosulfánu, disulfotonu, fensulfothionu, omethoatu, dimethoatu, terbufosu, cadufosu, demeto- S-methylu, demethon S-methyl sulfonu, oxydemethon-methylu, ethoprophosu, fipronilu, nitrofenu, propinebu, propylenthiourei, fentinu, haloxyfopu, chlópyriphosu, chlórpyriphos-metylu, diazinónu, dimethoátu – január – september 2010
2. etapa: Akreditácia metód na stanovenie nových druhov pesticídov: jún 2010
3. etapa: Zavedenie ďalších nových metód HPLC/MS/MS, GC/MS/MS a GC na stanovenie a ďalších druhov pesticídov v detskej výžive vyžadovaných monitoringom EÚ podľa SANCO dokumentu č. 901/2009: január – december 2010
4. etapa: Zmeranie obsahu 113 druho pesticídov v 10 vzorkách určených pre monitoring Európskej únie.

V roku 2010 /september/ bude vykonaný odber a vyšetrenie 1 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka, obilia, alebo zeleniny, alebo na báze zeleniny a ovocia, podľa prijatého harmonogramu.

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2010, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

Plnenie stanovenej úlohy:
K 31.12.2010 bola odobratá 1 vzorka potravín pre dojčatá a malé deti na báze ovocia a zeleniny. V odobratej vzorke „OVKO jablkové pyré s broskyňami“ sa sledoval obsah rezíduí pesticídov. Nami odobratá vzorka bola vyhovujúca.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

Cieľ
- kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti,
- ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín.

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ vo Svidníku
Anotácia
Kontrola zdravotnej bezpečnosti potravín určených pre bezlepkovú diétu pre pacientov s intoleranciou na glutén.
Druhy potravín
Rôzne druhy potravín na báze cereálií a pseudocereálií určených pre bezlepkovú diétu.

Etapy riešenia

- zber vzoriek v obchodnej sieti – január – december 2010
- analýzy vzoriek pre bezlepkovú diétu z obchodnej siete, - február – december 2010
- vyhodnotenie – január 2011

Výstupy

- Protokoly o skúškach
- Podklady k hodnotiacej správe
-

V roku 2010 /september/ bude vykonaný odber a vyšetrenie 1 vzorky potravín označených ako vhodných pri diéte pre celiatikov / múka, cestoviny, pekárske výrobky/

Zodpovedný: MVDr. Kveta Kurucová, MPH
Úlohu plnia: Anna Pustá, Renáta Tyčová, Emília Krifková
Termín: priebežne v roku 2010, podľa termínov etáp ako sú uvedené.

Plnenie stanovenej úlohy:

K 31.12.2010 bola odobratá 1 vzorka potravín označená ako vhodná pri diéte pre celiatikov „Silná bezlepková múka“ NOVALIM PROMIX - forte. Nami odobratá vzorka bola vyhovujúca obsah gluténu bol ND.

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie. Aktivovať záujem starších ľudí o vlastné zdravie.
Tento projekt priebežne realizujeme.
Pre seniorov zo zväzu telesne postihnutých civilizačnými chorobami sme zorganizovali besedu na tému „Zdravý životný štýl – prevencia srdcovo-cievnych ochorení“.
V roku 2010 sme v rámci poradne zdravia vyšetrili 89 klientov starších ako 65 rokov.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Cieľ

Zdravotno - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku za účelom zlepšenia orálneho zdravia a vytvorenie správnych návykov starostlivosti o chrup.
Neuspokojivý stav chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevencie zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.
Vštepovanie základných zdravotných návykov v skorých rokoch vytvorí podklad, na ktorom sa bude budovať zdravie a plnohodnotný životný štýl v dospelosti. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.
- Tento projekt realizujeme od roku 2006 v MŠ v okresoch Svidník a Stropkov. Vzhľadom na dobrú odozvu v ňom pokračujeme aj naďalej. Raz v mesiaci navštevujeme MŠ, kde im podávame základné informácie o stomatohygiene, správnej výžive, opakovane nacvičujeme správnu techniku čistenia zubov.
V školskom roku 2009/2010 sme oslovili MŠ Bukovce, MŠ Havaj, MŠ Kuková a MŠ Lúčka. Celkom sme v MŠ odprednášali 10 prednášok o správnom umývaní zúbkov s názornými a praktickými ukážkami, pričom sme využívali DVD nosiče, omaľovanky a model trvalého

chrupu. Edukačné materiály v podobe letákov boli dané aj rodičom týchto detí. Videokazetu využívame aj v ďalších kolektívoch detí predškolského veku podľa požiadaviek aj ostatných MŠ. Sú veľmi dobre prijímané.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni

- Na regionálnej úrovni realizujeme projekt:
- Telesná zdatnosť žiakov stredných škôl a učilíšť v okrese Svidník a Stropkov

Informácia o regionálnom projekte je v bode domáce programy a projekty.

9.5. Aktivity pri príležitosti významných dní.

- Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s Poddukliansky osvetovým strediskom vo Svidníku zrealizovali 7 prednášok a besied na tému zdravý životný štýl, kde sme žiakom ZŠ v N. Mirošove a v Havaji okrem iného vykonali meranie % podkožného tuku prístrojom Omron a taktiež sme im umožnili vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, čím sa zisťuje obsah CO v pľúcach a COHb v krvi fajčiara. Pre verejnosť sme v priestoroch Poddukliansk eho osvetového strediska vo Svidníku zorganizovali akciu zameranú na zistenie rizikových faktorov SCCH. Prístrojom Reflotron sme vyšetrovali celkový cholesterol, glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, merali sme krvný tlak a poskytovali poradenstvo.

- Pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie sme v rámci výjazdovej poradne vyšetrili 26 zamestnancov a študentov Gymnázia v Stropkove. Zisťovali sme rizikové faktory SCCH - celkový cholesterol., glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, merali krvný tlak, % podkožného tuku prístrojom Omron a poskytovali odborné poradenstvo v oblasti výživy a pohybovej aktivity.

- V mesiaci máj pri príležitosti Svetového dňa Červeného kríža a Červeného polmesiaca sme v spolupráci s hliadkou mladých zdravotníkov na pešej zóne vo Svidníku pre verejnosť zorganizovali spoločnú akciu. Okrem ukážok poskytovania prvej pomoci sme záujemcom merali krvný tlak, množstvo CO v pľúcach fajčiara pomocou prístroja Smokerlyzer a % podkožného tuku prístrojom Omron.

- V mesiaci september v rámci Svetového dňa 1. pomoci sme v spolupráci s územným spolkom SČK vo Svidníku zorganizovali na pešej zóne pre verejnosť vyšetrenie rizikových faktorov SCCH prístrojom Reflotron. Zisťovali sme celkový cholesterol., glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, merali krvný tlak, % podkožného tuku prístrojom Omron a množstvo CO v pľúcach fajčiara pomocou prístroja Smokerlyzer.

- V rámci Svetového dňa bez tabaku sme zrealizovali prednášky pre študentov Strednej odbornej školy elektrotechnickej v Stropkove a pre žiakov ZŠ v Stropkove na ulici Hrnčiarskej. Študentom sme poskytli aj vyšetrenie pomocou prístroja Smokerlyzer. Problematike fajčenia mládeže sme sa venovali aj v rámci Týždňa boja proti drogám.

- V rámci Svetového dňa srdca sme sa zapojili do projektu MOST. Počas celého dňa sme v supermarkete Tesco zamestnancom ako aj návštevníkom vyšetrovali celkový cholesterol., glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol a merali krvný tlak.

- Pri príležitosti Svetového dňa mlieka v školách sme pre piatakov ZŠ na ulici Komenského vo Svidníku pripravili besedu spojenú s hrou a súťažami.

- V rámci Svetového dňa boja proti AIDS sme uskutočnili 7 aktivít s názvom Hrou proti AIDS a besedu pre žiakov ZŠ na ulici Komenského vo Svidníku.

9.7. Prestaň a vyhraj „Quit and win“

Súťaž Prestaň a Vyhraj je určená pre fajčiarov s cieľom pokúsiť sa prestať fajčiť v čase od 1. mája do 31. mája 2010 a urobiť tak niečo pre zdravie vlastné i svojej rodiny.
Informáciu o podmienkach súťaže sme zverejnili v regionálnych novinách Dukla, Poddukliánske novinky, Spektrum, v mestskej televízii vo Svidníku a v Stropkove, v Poradenskom centre pri RÚVZ vo Svidníku, v lekárňach, v ambulanciách praktických a odborných lekárov, na školách, na poštách, v podnikoch v našom regióne, na mestských a obecných úradoch. Informáciu o uvedenej súťaži sme poskytovali aj na všetkých prednáškach a besedách realizovaných na tému zdravý životný štýl, fajčenie, alkohol a drogy a pod. Aby sme zvýšili motiváciu fajčiarov zapojiť sa do súťaže a prestať fajčiť, na zdravotno-výchovných podujatiach sme poskytovali vyšetrenie pomocou prístroja Smokerlyzer. Nakoľko vyplnené prihlášky klienti zasielali na ÚVZ do Bratislavy, nemáme informáciu o počte zúčastnených klientov.

9.8. Národný program prevencie obezity

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcie nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V roku 2010 sa týchto kurzov zúčastnilo 74 klientov. Prevencii obezity sa venujeme aj v rámci prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj % podkožného tuku prístrojom Omron.
Pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie sme v rámci výjazdovej poradne vyšetrili 26 zamestnancov a študentov Gymnázia v Stropkove. Zisťovali sme rizikové faktory SCCH - celkový cholesterol., glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, merali krvný tlak, % podkožného tuku prístrojom Omron a poskytovali odborné poradenstvo v oblasti výživy a pohybovej aktivity.

9.9. CINDI program SR

Cieľ

Znižovať celkovú úmrtnosť populácie predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov. Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosťou zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

- Činnosť a rozsah vyšetrení v základnej poradni, poradni zdravej výživy /PZV/, poradni optimalizácie pohybovej aktivity /POPA/ a redukcie nadváhy a poradni na odvykanie od fajčenia /POF/ sa oproti minulému roku nezmenili.
Všeobecné poradenstvo sa poskytuje v dňoch utorok a štvrtok od 8.00 do 12.00 hod., PZV v utorok a vo štvrtok, POF podľa dohodnutého termínu s klientom, POPA v pondelok, utorok, štvrtok a piatok.
V roku 2010 sme v poradni zdravia vyšetrili 579 klientov. V rámci 7 výjazdov sme vyšetrili 234 klientov, z toho 26 zamestnancov a študentov Gymnázia v Stropkove, 56 účastníkov výstavy kompenzačných pomôcok ÚPSVaR v Stropkove, 47 ľudí pri príležitosti Svetového

dňa zdravia, 21 v rámci Svetového dňa 1. pomoci, 30 v rámci Svetového dňa srdca, 29 ľudí v spolupráci s Poddukliánskym osvetovým strediskom a 25 zamestnancov OR PZ vo Svidníku.
Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia bola realizovaná v regionálnych novinách Dukla, Poddukliánske novinky, Spektrum, na Infokanále mesta Svidník a Stropkov, na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva vo Svidníku a internetovej stránke mesta Svidník a Stropkov.

9.10. Školy podporujúce zdravie
- Do projektu je zaradených 7 materských škôl, 7 základných škôl a 2 stredné školy. Na týchto školách realizujeme zdravotno-výchovné aktivity v priebehu celého školského roku. Ide o prednášky, besedy, premietanie videofilmov, organizovanie súťaží, distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a pod.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií
- V roku 2010 bolo vykonaných 347 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V priebehu uvedených kontrol bolo zistené porušenie zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a boli uložené 3 sankcie.

10.3. Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu
- V rámci podpory nefajčenia sme vykonali akcie zamerané na zlepšenie zdravotného povedomia o škodlivosti fajčenia, možnostiach jeho zanechania, ako aj o ochrane nefajčiarov na verejných miestach.
Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme zrealizovali prednášky pre študentov Strednej odbornej školy elektrotechnickej v Stropkove a pre žiakov ZŠ v Stropkove na ulici Hrnčiarskej. Študentom sme poskytli aj vyšetrenie pomocou prístroja Smokerlyzer, čím sa zisťuje obsah CO v pľúcach a COHb v krvi fajčiara. Vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer umožňujeme záujemcom aj pri iných zdravotno-výchovných aktivitách.

10.4. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj Cieľ
Motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia.

Súťaž Prestaň a Vyhraj je určená pre fajčiarov s cieľom pokúsiť sa prestať fajčiť v čase od 1. mája do 31. mája 2010 a urobiť tak niečo pre zdravie vlastné i svojej rodiny.
Informáciu o podmienkach súťaže sme zverejnili v regionálnych novinách Dukla, Poddukliánske novinky, Spektrum, v mestskej televízii vo Svidníku a v Stropkove, v Poradenskom centre pri RÚVZ vo Svidníku, v lekárňach, v ambulanciách praktických a odborných lekárov, na školách, na poštách, v podnikoch v našom regióne, na mestských a obecných úradoch. Informáciu o uvedenej súťaži sme poskytovali aj na všetkých prednáškach a besedách realizovaných na tému zdravý životný štýl, fajčenie, alkohol a drogy a pod. Aby sme zvýšili motiváciu fajčiarov zapojiť sa do súťaže a prestať fajčiť, na zdravotno-výchovných podujatiach sme poskytovali vyšetrenie pomocou prístroja Smokerlyzer. Nakoľko vyplnené prihlášky klienti zasielali na ÚVZ SR, nemáme informáciu o počte zúčastnených klientov. Slávnostné odovzdávanie cien výhercom súťaže sa uskutočnilo na ÚVZ SR v mesiaci jún.

Regionálna úloha: Pramene – sledovanie kvality vody z prameňov, ktoré obyvatelia hromadne využívajú na pitné účely

1. **Riešiteľ:** RÚVZ so sídlom vo Svidníku
   Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
   Odd. hygieny životného prostredia
2. **Termín ukončenia:** neudaný
3. **Laboratórna spolupráca:** RÚVZ so sídlom v Prešove
4. **Cieľ :** Sledovanie kvality vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia hromadne využívajú na pitné účely.

5. **Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:**

V roku 2010 bolo v okrese Svidník odobratých 13 vzoriek vôd z prameňov a to v obciach Radoma, Dubová, Vyšný Orlík /prameň pri lese, smer Kečkovce/, Šarišský Štiavnik, Nová Polianka a 3 pramene v meste Svidník – Čierna hora, Pod cerkvou a Záhradkárska oblasť. V okrese Stropkov boli odobraté 4 vzorky a to v obciach Gribov, Staškovce, Bukovce a Stropkov – Sítniky.

Pramene v obci Šarišský Štiavnik, Dubová, Radoma, Gribov, Staškovce sú zaradené medzi minerálne pramene. Minerálny prameň v obci Šarišský Štiavnik je na základe Referenčného centra pre ochranu a rozvoj prírodných liečebných kúpeľov a prírodných liečivých a minerálnych stolových vôd v SR možné zaradiť medzi vody stredne mineralizované, hydrogénuhličitanovo-sodné. Nachádza sa v areáli detskej ozdravovne. Ďalší prameň minerálnej vody sa nachádza vpravo od štátnej cesty Dubová – Cigla. Vedie k nemu poľná spevnená cesta v dĺžke cca 150 m. Minerálna voda v obci Dubová je v okolí známa, je často využívaná občanmi, má chuť málo slanej kyselky. Prameň minerálnej vody sa nachádza aj asi 20 m od štátnej cesty medzi obcami Radoma a Šarišský Štiavnik. Je intenzívne využívaný okoloidúcimi motoristami ako aj obyvateľmi okolitých obcí na pitné účely. Voda sa odoberá ručnou pumpou. Odtok je voľne na terén, preto okolie prameňa je rozbahnené.

V okrese Stropkov sa prameň minerálnej vody sa nachádza asi 1,5 km na západ od obce Gribov /smerom na Olšavku/. Prameň je 30 m od okraja lesa v rokli v betónovej skruži, hĺbky asi 40 cm s odtokom do potôčika. Voda je sírna /vajcovka/. Medzi minerálne pramene je zaradený aj prameň so sírnou vodou v obci Staškovce. Prameň je obrastený krovím, neupravený, málo využívaný. Voda voľne steká na terén.

V prameni Dubová, Vyšný Orlík, vo Svidníku – Pod cerkvou boli prekročené kultivovateľné mikroorganizmy, koliformné baktérie, v prameni Radoma kultivovateľné mikroorganizmy a enterokoky, v prameni Nová Polianka boli prekročené koliformné baktérie, E. coli, enterokoky a kultivovateľné mikroorganizmy. Voda odobratá z prameňov Svidník – Čierna Hora, Záhradkárska oblasť a Š. Štiavnik spĺňala požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých sledovaných ukazovateľoch. Vo vode z prameňov Bukovce a Gribov boli prekročené koliformné baktérie, v Stropkove – Sítniky boli prekročené medzné hodnoty v ukazovateľoch Escherichia coli, koliformné baktérie. Voda z prameň Staškovce spĺňala požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých sledovaných mikrobiologický a biologických ukazovateľoch.

Regionálna úloha: Telesná zdatnosť žiakov stredných škôl a učilíšť v okrese Svidník a Stropkov

Cieľ: Zmeniť postoj študentov k vlastnému zdraviu a zvýšiť ich záujem o pohybovú aktivitu.

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Svidník

Zodpovedný riešiteľ: Pracovníci OPZ RÚVZ Svidník

Stručný opis projektu:
Tento projekt je zameraný na študentov stredných škôl a učilíšť. Hlavným organizátorom sú pracovníci OPZ RÚVZ vo Svidníku, ktorí organizačne zabezpečujú priebeh tejto aktivity. V mesiaci september obdržia všetky SŠ a SOU informácie o športovej súťaži telesnej zdatnosti. V propozíciách budú uvedené podmienky a termíny realizácie, súťažné disciplíny, ako aj spôsob hodnotenia. Po realizácii školských kôl by v novembri nasledovala súťaž medzi školami. Víťazné družstvo obdrží putovný pohár tejto súťaže. Počas celého podujatia by pracovníci OPZ merali záujemcom /fajčiarom/ množstvo CO vo vydychovanom vzduchu pomocou prístroja Smokerlyzer a % podkožného tuku prístrojom Omron.

Výsledky:
V roku 2010 sa uskutočnil 14. ročník tejto súťaže v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou milosrdného Samaritána vo Svidníku. Súťaže sa zúčastnili družstvá zo 7 stredných škôl a učilíšť. Víťazom sa stala Stredná zdravotnícka škola milosrdného Samaritána vo Svidníku.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Topoľčanoch

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I vykonávame monitorovanie kvality vody na kúpanie vo Vodnej nádrži Duchonka, ktorá síce nebola Krajským úradom životného prostredia v Nitre vyhlásená ako voda na kúpanie ale v letnej sezóne ju využíva väčšie množstvo ľudí. Ide o hradenú vodnú nádrž viacúčelovú (rozloha 13,9 ha), s neorganizovanou formou rekreácie. Kvalitu vody na kúpanie budeme sledovať podľa Pokynov na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2010 a v rozsahu podľa nariadenia vlády SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Pred začiatkom a počas letnej sezóny bolo odobratých 9 vzoriek vôd z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr). Podľa výsledkov analýzy fyzikálno-chemických ukazovateľov, vzorky vody nevyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie podľa NV č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská v ukazovateľoch farba, fenoly a priehľadnosť a v mesiaci august aj pre prekročenie medznej hodnoty črevných enterokokov. V blízkosti nádrže boli osadené informačné tabule o zákaze kúpania a nevhodnosti vody na kúpanie.
- v rámci regionálneho prioritného cieľa III - v rámci aktivít na podporu nefajčenia sme vykonávali kontrolu dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od 1.1.2010 zamestnanci HŽP a Z vykonali 122 kontrol (v telovýchovno-športových zariadeniach, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úradných budovách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach sociálnej starostlivosti, v predajniach). Nebolo zistené porušenie zákona o ochrane nefajčiarov.
- v rámci redukcie ochorení a úmrtnosti detí spôsobenej gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody sme na úseku HŽP a Z venovali zvýšenú pozornosť tzv. dojčenským vodám – v obciach kde nie je k dispozícii verejný vodovod bolo bezplatne zabezpečované vyšetrenie vôd na dusíkaté látky, vyšetrených bolo 22 vzorkiek tzv. dojčenskej vody. Pri vodárenských zdrojoch určených na hromadné zásobovanie obyvateľov okresu Topoľčany pitnou vodou je obsah dusičnanov pod limitnými hodnotami pre dojčatá. V rámci aktivít k Svetovému dňu vody sme zabezpečovali orientačné vyšetrenie vôd z individuálnych vodných zdrojov na vyšetrenie obsahu dusičnanov Nitrotestom – vyšetrených bolo spolu 50 vzoriek vôd. Z vyšetrených vzoriek vôd 42 prekračovalo medznú hodnotu obsahu dusičnanov (84 %). V rámci svetového dňa vody bolo záujemcom poskytnutých 55 konzultácií. V rámci akcie Topoľčiansky deň zdravia dňa 22.9.2010 sme zabezpečovali orientačné vyšetrenie vôd z individuálnych vodných zdrojov na vyšetrenie obsahu dusičnanov Nitrotestom – vyšetrených bolo spolu 27 vzoriek vôd. Z vyšetrených vzoriek vôd 22 prekračovalo medznú hodnotu obsahu dusičnanov (81 %).

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

- monitorovanie kvality vody na kúpanie zabezpečujeme vo Vodnej nádrži Duchonka, ktorá síce nebola Krajským úradom životného prostredia v Nitre vyhlásená ako voda na kúpanie ale v letnej sezóne ju využíva väčšie množstvo ľudí. Vodná nádrž nie je zaradená medzi vody vhodné na kúpanie sledované v rámci EÚ. Ide o hradenú vodnú nádrž viacúčelovú (rozloha 13,9

ha), s neorganizovanou formou rekreácie. Kvalitu vody na kúpanie sledujeme podľa Pokynov na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2010 a v rozsahu podľa nariadenia vlády SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Pred začiatkom a počas letnej sezóny bolo odobratých 9 vzoriek vody z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr). Podľa výsledkov analýzy fyzikálno-chemických ukazovateľov, vzorky vody nevyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie podľa NV č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská v ukazovateľoch farba, fenoly a priehľadnosť a v mesiaci august aj pre prekročenie medznej hodnoty črevných enterokokov. V blízkosti nádrže boli osadené informačné tabule o zákaze kúpania a nevhodnosti vody na kúpanie.

- z umelých kúpalísk sa sleduje kvalita vody v 2 bazénoch na Krytej plavárni v Topoľčanoch (celoročná prevádzka) a na Letnom kúpalisku v Topoľčanoch (4 bazény – sezónna prevádzka). Údaje o kvalite vody a priebehu letnej sezóny boli pravidelne aktualizované v IS Voda na kúpanie. Počas roka 2010 bolo odobratých 50 vzoriek vôd z bazénov Krytej plavárne na základe objednávky v rámci prevádzkovej kontroly kvality vody. Kvalita vody bola hodnotená podľa vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu. Zistené boli mierne zvýšené hodnoty viazaného chlóru a farby a v dvoch vzorkách bola prekročená medzná hodnota v ukazovateli Pseudomonas aeruginosa (neplavecký bazén). Prevádzkovateľ plavárne vykonal nápravné opatrenia (výmena vody v bazéne, mechanická očista povrchov dna a stien bazéna, vypranie filtra) a pri opakovanom vyšetrení vzoriek vody sa prítomnosť Pseudomonas aeruginosa nepotvrdila. Počas sezóny bolo odobratých 7 vzoriek vôd z bazénov Letného kúpaliska v Topoľčanoch v rámci štátneho zdravotného dozoru a 12 vzoriek vôd na základe objednávky v rámci prevádzkovej kontroly kvality vody. Kvalita vody počas sezóny zodpovedala požiadavkám kvality vody na kúpanie podľa vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu až na mierne zvýšené hodnoty voľného chlóru, viazaného chlóru a farby.

1.6. MONITORING A VYHODNOCOVANIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

- monitoring kvality pitnej vody je v okrese Topoľčany vykonávaný podľa plánu monitoringu spracovaného podľa NV SR č. 354/2006 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu
- v rámci monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Topoľčany bolo v roku 2010 spolu odobratých a vyhodnotených 62 vzoriek vôd. Z uvedeného počtu bolo v rámci preverovacieho monitoringu vyšetrených 22 vzoriek vôd, v rámci kontrolného monitoringu 40 vzoriek vôd. Z celkového počtu vôd vyšetrených v rámci monitoringu boli závadné tri vzorky v ukazovateli koliformné baktérie, pri kontrolných odberoch sa mikrobiologická závadnosť nepotvrdila. (hodnotenie sa vykonalo podľa NV SR č. 354/2006 Z. z.).
- v sledovanom období sme začali využívať nový Informačný systém Pitná voda – overený bol zoznam verejných vodovodov a postupne boli vkladané vzorky vody za roky 2008 až 2010.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V rámci tejto úlohy získavame aktuálne údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, vedieme evidenciu rizikových prác za náš okres, prehodnocujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa platnej legislatívy. Bolo vydaných 24 rozhodnutí, z toho bolo 13 na zrušenie rizikových prác. Prerušené konania vo veci vydania rozhodnutia na RP boli 2.
V súčasnosti vedieme evidenciu rizikových prác v 77 organizáciách okresu Topoľčany. Celkový počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom je 1559 z toho 385 žien. V III. kategórii rizika je exponovaných 1469 pracovníkov z toho 365 žien a IV. kategórii 96 pracovníkov z toho 24 žien.
Pri výkone ŠZD bolo použitých 183 dotazníkov informovanosti zamestnancov.

2. 1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci úlohy znižovania zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov sledujeme zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami, bolo posúdených a schválených 32 prevádzkových poriadkov. Úrad dostal 16 oznámení o začatí DDD činnosti.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V rámci úlohy znižovania rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu sme uplatňovaním príslušnej legislatívy vyhľadávali pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov hlavne u spracovateľov tvrdého dreva.
Riešili sme spracovávanie tvrdého dreva v spoločnosti Jurton, s.r.o. Tvrdomestice a Milénium Šípoš Topoľčany. Povolili sme manipuláciu s prípravkom obsahujúcim karcinogénnu látku v spoločnosti HPL s.r.o. Bratislava, prevádzka Biochemické laboratóriá Topoľčany. Riešili sme odstraňovanie azbestu z balkónov bytových domov na Ul. Bernolákova a Streďanská v Topoľčanoch a rekonštrukciu strechy KD v obci Nitrianska Streda.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V roku 2010 bola táto problematika riešená v organizácii HARLEKÝN – zariadenie sociálnych služieb, Topoľčany. Organizácia predložila na posúdenie návrh na vyhlásenie psychickej pracovnej záťaže ako rizikového faktora. Na základe odborného stanoviska ÚVZ SR Bratislava bol účastník konania vyzvaný, aby odstránil niektoré formálne a obsahové náležitosti hodnotenia psychickej pracovnej záťaže. Účastník konania nedostatky neodstránil a vzal svoju žiadosť späť,

nakoľko u dodávateľa PZS (ALW, s.r.o. Topoľčany) došlo k personálnym zmenám bez zachovania kontinuity. Nové hodnotenie psychickej pracovnej záťaže ZSS Topoľčany HARLEKÝN nepredložilo.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

V roku 2010 neboli šetrené podozrenia na chorobu z povolania v súvise s DNJZ.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia *chrbtice*

Viď hodnotenie v bode 2.1.5.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V roku 2010 bola úloha realizovaná v DECODOM spol. s r.o. Topoľčany. Pracoviská sú vybavené ZJ, kde pracovníci vykonávajú administratívne práce, práca so ZJ je vykonávaná viac ako 4 hod. Pri výkone ŠZD neboli zistené závažné nedostatky, vyplývajúcich z príslušnej legislatívy. Bolo použitých 15 dotazníkov informovanosti.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V plnení projektu pokračujeme v súlade s prijatými postupmi zaslanými gestormi projektu (ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici). Na riešení spolupracujeme s oddelením podpory zdravia. Cieľové skupiny sú stredne ťažko pracujúci muži, ženy v dvoch vekových štruktúrach (produktívny vek). Za rok 2010 sme spracovali materiály od 80 probandov (á 20 probandov z každej skupiny). Dotazníky, výsledky biochemických vyšetrení a meraní sme spracovali do tabuľkových sumárov, vrátane údajov „výživové faktory“ zistených zo spracovaných jedálnych lístkov v programe ALIMENTA. Výsledky sme v kompletnej správe zaslali na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Nitre, kde sa vytvorí správa za NR kraj.

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Uvedenú úlohu sme plnili podľa harmonogramu, ktorý, ako vyplynulo z plánu úradných kontrola na rok 2010, je upravený na odber 2 vzoriek mesačne z vytypovaných odberových miest. Spolu bolo odobratých a laboratórne vyšetrených 28 vzoriek soli. Limit jodidu draselného bol prekročený v dvoch prípadoch, ale s ohľadom na skutočnosť, že nešlo o tuzemskú soľ nemohla sa na limit uplatniť národná legislatíva. V 1 prípade však išlo o nevyhovujúce označenie množstva jodidu draselného v morskej soli, ktoré nekorešpondovalo s laboratórnym výsledkom v tomto

ukazovateli. Podlimitné množstvá jodidu draselného zistené neboli. V rámci úlohy sledujeme v kuchynskej soli aj množstvo ferokyanidu draselného. Množstvo ferokyanidu vo vyšetrovaných vzorkách prekročený nebol. Úloha je v ďalších etapách čiastočne prepojená i s projektom 3.1.

Úplná správa za rok 2010 s tabuľkovými sumármi bola zaslaná na ďalšie spracovanie za nitriansky kraj na RÚVZ so sídlom v Nitre.

3.3. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V prípade plnenia úlohy vychádzame z usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2010.
Zameriavali sme sa pritom na kontrolu vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch – kontrolou ich označovania v zložení na obale a formou kampaní zameraných na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku a zníženia vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku (zverejnenie informácii na webovej stránke úradu, na výveskách atď.).
Za rok 2010 sme sledovali nasledovné ukazovatele v rámci štyroch etáp:

- Akrylamid a toluén v kozmetických výrobkoch starostlivosť o nechty. Ako vyplynulo z výsledkov laboratórnych vyšetrení, ani v jednej zo 4 odobratých vzoriek nebol detegovaný akrylamid a toluén vo vzorkách neprekročil najvyššie prípustné koncentrácie podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v platnom znení.

- Ťažké kovy v dekoratívnej kozmetike pre deti a bábiky. Sledovali sa ťažké kovy Pb, Cd, Hg, Ni spolu v 14 farbách. Ako vyplynulo z výsledkov chemických analýz, vo všetkých prípadoch išlo o také množstvá ťažkých kovov, ktoré možno považovať za stopové množstvo zo surovín. Na základe čoho sme mohli konštatovať, že vyšetrované vzorky vyhoveli požiadavkám v daných vyšetrovaných ukazovateľoch.

- Farbivá v kozmetických výrobkoch na farbenie vlasov a pokožky. Ako vyplynulo z výsledkov chemických analýz, ani v jednej z 5 vzoriek farieb na vlasy neboli zistené zakázané farbivá a v prípade povolených farbív nebola zistená prekročená najvyššia koncentrácia podľa nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v platnom znení. Zistenia harmonizovali i s označením príslušných výrobkov.
- konzervačné látky v čistiacich výrobkoch pre deti. V rámci uvedeného boli odobraté štyri vzorky čistiacej kozmetiky pre deti. Ako vyplynulo z výsledkov chemických analýz, v 3 vzorkách neboli detegované žiadne z analyzovaných konzervačných látok. V jedom prípade prípade bola zistená prítomnosť Benzalkónium chlorid (homológ C12), ale na obale táto látka deklarovaná nebola a nebolo tiež na obale upozornenie: „ Nesmie prísť do kontaktu s očami“.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Cieľom tejto úlohy bola kontrola dodržiavania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia a kontrola označovania dokumentácie v súlade

s Potravinovým kódexom SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami. Okrem toho boli sledované i sklenené výrobky s potlačou zasahujúcou do ústneho okraja.
V súlade s harmonogramom sa naše pracovisko podieľalo na odbere a hodnotení vzoriek sklenených pohárov s potlačou zasahujúcou do ústneho okraja (analýza ťažkých kovov), keramických výrobkov pre deti – analýza ťažkých kovov (Pb, Cd) a termohrnčekov, v ktorých sa laboratórne sledovala celková migrácia látok, obsah formaldehydu a obsah primárnych aromatických amínov (s ohľadom na materiálové zloženie). Všetky analyzované vzorky spĺňali požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. PROJEKT : „ TABAK, ALKOHOL, DROGY A ŠIKANOVANIE U ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A ŠTUDENTOV STREDNÝCH ŠKÔL A ICH UČITEĽOV “ :

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín. Gestorom projektu je Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, ÚVZ SR.

Projekt bol realizovaný v termíne od 15.marca do 19. marca 2010. Jednalo sa o dotazníkovú formu plnenia projektu žiakov základných a stredných škôl. Na RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch bolo poštou prostredníctvom ÚVZ SR – odborom hygieny detí a mládeže zaslaných 100 dotazníkov pre jednu triedu ročníkov 5., 6., 7. a 8. Jednalo sa o dotazníky TAD1. Žiaci 9 ročníka sa zapojili do projektu dotazníkmi TAD 2 spolu s dodatkom o počte 30 respodentov. Jednalo sa o anonymnú dobrovoľnú akciu. Dotazníky boli v každej triede Základnej školy Škultétyho 2326/11 Topoľčany za účasti pracovníčky oddelenia hygieny detí a mládeže pri RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch. Pre študentov strednej školy boli k dispozícií dotazníky TAD 2. Do tejto taktiež dobrovoľnej anomymnej dotazníkovej akcie sa zúčastrnili študenti Strednej odbornej školy Pílska 7 Topoľčany, o počte 120 respodentov, taktiež za osobnej účasti pri vyplňaní dotazníkov pracovníčok RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch, oddelenia HDM. Pre učiteľov ZŠ a SŠ boli k dispozícií dotazníky TAD3, taktiež na báze dobrovoľnosti a anomynity. Do dotazníkovej akcie ZŠ Škultétyho 2326/11 Topoľčany sa zapojilo 19 učiteľov a do dotazníkovej akcie SOŠ Pílska 7 Topoľčany sa zapojilo 24 učiteľov. Anketári – pracovníčky oddelenia hygieny detí a mládeže pri RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch v každej triede spracovali hlásenia za triedu. Po vyplnení príslušných dotazníkov žiaci i študenti vložili vyplnení dotazník do obdržanej obálky od anketára a odovzdali obálku anketárke projektu, čím bola zabezpečená anonymita dotazníka. Všetky obálky za jednotlivé triedy boli na základe pokynov ÚVZ SR so sídlom v Bratislave boli vložené do jednej veľkej obálky, označené príslušnou školou. Dotazníky boli v stanovenom termíne zaslané na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave, na odbor HDM.

4.5. PROJEKT : „ MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL “.

Cieľom projektu bolo zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál populácie detí SR. Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

Jednalo sa o III .etapu monitorovania stravovacích zvyklostí detí, o vekovej kategórií 7 – 10 rokov. Do projektu boli zapojené deti z vidieckej ZŠ s MŠ Veľké Ripňany a z mestskej ZŠ ul. Tribečská Topoľčany, o počte 60 detí ZŠ s MŠ Veľké Ripňany a 60 detí zo ZŠ Tribečská Topoľčany. Jedná sa o dotazníkové prieskumy: „ Dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa “, „ Frekvenčný dotazník “, „24 hodinová stravovacia anamnéza“ a „ 24 hodinový pohybový režim “. Dotazníky na základe súhlasu dotknutej osoby sú anonymné a vypĺňané rodičmi detí, príp. ich zákonnými zástupcami na základe ústnych inštrukcií riaditeľov dotknutých ZŠ získaných od pracovníkov oddelenia HDM. Súčasťou dotazníku o stravovacích návykoch dieťaťa vo všetkých MŠ zapojených do projektu boli pracovníkmi oddelenia HDM vykonané antropometrické merania / hmotnosť, výška, obvod pása, obvod bokov, tlak krvi / TKs, TKd /. Ďalšou súčasťou projektu bol odber celotýždňovej stravy. Odber celotýždňovej stravy / obedov/ **sa** uskutočnil vo vidieckej ŠJ pri ZŠ s MŠ Veľké Ripňany a v mestskej ŠJ pri ZŠ ul. Tribečská Topoľčany na požadované hodnoty – energetická hodnota, B,T,C, NaCl, Pb, Cd, Hg dusičňany a odber nápojov v uvedených ŠJ na stanovenie farbív.
Získané údaje z dotazníkov spracované v programoch Excel a Alimenta boli zaslané v stanovenom termíne do 30.09.2010 gestorovi projektu – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia vlastného očkovania:
Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vakcíny.

Vyhodnotenie:
Na prelome mesiacov apríl máj prebiehal v SR, resp. v EÚ „Európsky imunizačný týždeň“, v rámci ktorého sme pripravili tieto akcie:
1. v týždenníku „MY“ pre región Topoľčany – Bánovce n/B. – Partizánske bol uverejnený článok pod názvom „Európsky imunizačný týždeň (EIT)“.
2. v regionálnom rozhlasovom vysielaní bol odvysielaný 1 vstup o EIT.
3. na vývesnej tabuli v centre mesta Topoľčany a v budove RÚVZ boli propagačné materiály a článok s názvom „Európsky imunizačný týždeň 24. apríl – 1. máj 2010“ zameraný na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania
4. na internetovej stránke RÚVZ Topoľčany bol uverejnený materiál k tejto tematike s názvom „Informácie o EIT 2010“.

5. osobne sme distribuovali písomný materiál zameraný na zvýšenie povedomia verejnosti po všetkých ambulanciách lekárov prvého kontaktu v okrese Topoľčany
6. formou dialógov sme apelovali na lekárov a náhodných návštevníkov v ambulanciách
7. telefonické konzultácie

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010:
V roku 2010 budú realizované nasledovné úlohy zabezpečenie očkovacieho kalendára na rok 2010

- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie
- zabezpečenie očkovania určených rizikových skupín obyvateľstva pandemickou vakcínou proti pandemickej chrípke schválené Pandemickou komisou vlády SR
- udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania

Vyhodnotenie: úloha bola plnená podľa pokynov ÚVZ SR. V roku 2010 boli schválené 2 očkovacie kalendáre – jeden platný na 1. polrok a druhý na 2. polrok 2010. So všetkými zmenami boli po schválení ihneď oboznámení všetci lekári prvého kontaktu a očkovanie prebiehalo podľa platných očkovacích kalendárov.
V roku 2010 prebiehalo očkovanie obyvateľstva pandemicnou vakcínou Panenza proti pandemickej chrípke – v okrese Topoľčany bolo spolu zaočkovaných 257 osôb, z toho 37 detí do 15 rokov, 38 zdravotníckych pracovníkov a 182 ostatných osôb.
V okrese Topoľčany je úroveň zaočkovanosti v rámci povinného očkovania vysoká, odmietanie očkovania rodičmi detí sa vyskytuje zatiaľ len ojedinele.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:
Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.
Vyhodnotenie: očkovanie prebiehalo podľa očkovacích kalendárov, ktoré boli schválené pre I. polrok a II. polrok 2010.
Za sledované obdobie sme vykazovali 37 hnačkových ochorení spôsobených rotavírusom – všetky ochorenia sa vyskytli u neočkovaných detí a 658 ochorení na varicellu, tak isto všetky ochorenia sa vyskytli u neočkovaných detí. V roku 2010 sme vykazovali 14 ochorení na pertussis - ochorenia sa vyskytli u 10 žien a 4 mužov. Kompletne očkovaní proti pertussis boli 10 chorí, 2 neboli v minulosti očkovaní a u 2 dospelých žien sa údaj o očkovaní nepodarilo zistiť.
Okrem toho sme mali hlásené aj 3 ochorenia na chronickú vírusovú hepatitídu B u dospelých neočkovaných osôb, zistené v rámci iných lekárskych vyšetrení.

Kontrola očkovania v SR:
Vykonanie administratívnej kontroly očkovania vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Topoľčany (celkom 21), prípadne i v ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých.

Vyhodnotenie: kontrola očkovania sa vykonávala námatkovo a priebežne pri návštevách ambulancií. Administratívna kontrola očkovania v okrese Topoľčany bola vykonaná na všetkých pediatrických ambulanciách v okrese k 31.8.2010. Zaočkovanosť u kontrolovanej populácie

v okrese Topoľčany neklesla pod 90%. Pri kontrole očkovania neboli zistené nedostatky v evidencii, dokumentácii ani vo výkone očkovania. Mimoriadne očkovanie v okrese nebolo vykonané.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:
Zlepšením laboratórnej spolupráce na okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Vyhodnotenie: spolupracovali sme s laboratóriami nielen v okrese Topoľčany (laboratórium klinickej mikrobiológie NsP n.o. Topoľčany, biochemické laboratórium NsP n.o. Topoľčany, súkromné biochemické laboratórium a laboratórium klinickej mikrobiológie HPL), ale i s oddelením klinickej mikrobiológie FN Nitra, s referenčným laboratóriom pre chrípku v ÚVZ SR Bratislava, v prípade potreby i s inými (laboratórium pri ŠVÚ Košice, súkromné veterinárne laboratórium Bratislava).

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:
Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto oblasti očakávame od zavedenia elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi. Súčasťou plnenia tejto úlohy je aj propagácia využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.

Vyhodnotenie: osobnými a telefonickými konzultáciami podľa potreby a písomnými informáciami spolupracovali sme minimálne 1x mesačne s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast a ostatnými odbornými lekármi. Opakovane všetkých lekárov upozorňovali na výhody využívania epidemiologického informačného systému EPIS, avšak nakoľko ambulancie nie sú vybavené počítačovou technikou a internetom on.line hlásenie odmietajú, hlavne staršie vekové kategórie lekárov.
Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:
Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Jedná sa o nové patogénny, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogénny, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu. Dôležitú úlohu zohráva aj využívanie systému rýchleho varovania ECDC a WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS.

Vyhodnotenie: k 31.12.2010 bolo za RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch do SRV hlásených 6 udalostí. Využívanie systému rýchleho varovania ECDC, WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS je v maximálnej možnej miere.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prisťahovalcov.

Vyhodnotenie: na území okresu Topoľčany sa nenachádza žiaden utečenecký tábor.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení
Vstupný portál nového programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho sprístupnenie webovej stránke RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch.

Vyhodnotenie: úloha bola splnená, portál programu EPIS je prístupný aj pre odbornú a laickú verejnosť. Na používanie programu EPIS sú opakovane upozorňovaní všetci lekári prvého kontaktu pre dospelých a deti a dorast, odborná a laická verejnosť prostredníctvom web stránok RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch.

- analýza prenosných ochorení k 31.12.2010
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2010 s výskytom v roku 2009
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
- včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
- včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
- vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
- monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Vyhodnotenie:

- k 31.12.2010 sme spolu vykazovali v informačnom programe EPIS spolu 1165 ochorení a 30375 akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení

- z celkového počtu vykazovaných ochorení bolo 104 salmonelových enteritíd, z toho 2 bezpríznakové nosičstvá, 2 dyzentéria, 121 iných hnačkových ochorení, 37 rotavírusových hnačkových ochorení, 4 adenovírusových hnačkových ochorení, 33 lymskych borelióz, 658 ochorení na varicellu, 3 herpetické ekzémy, 68 herpes zoster, 4 šarlach, 6 erysipelas, 9 mononukleóz, 14 pertussis, 1 parapertussis, 3 chornické VHB, 1 akútnu VHC, 1 chronickú VHC, 9 ohrození besnotou, 4 ochorenia na sepsu (z toho 3 NN), 2 novorodenecké sepsy, 1 nešpecifikovanú vírusovú meningitídu, 2 nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien, 4 toxoplazmózy, 2 toxokarózy, 2 syfilis, 3 kvapavka, 2 asymptomatické nosičstvá HIV, 1 estraintestinálna yerssnióza, 1 kliešťová encefalitída, 1 zosterová encefalitída, 1 SARI, 6 MRSA a 56 ostatných nozokomiálnych infekcií.
V roku 2010 sme zaznamenali aj jedno úmrtie na infekčné ochorenie na diagnózu Sepsa novorodenca vyvolaná Escherichia coli. Dieťa sa narodilo 27.4.2010 s ťažkou pôrodnou asfyxiou a vrodenou prenatálnou infekciou. Dieťa bolo intubované, umelá pľúcna ventilácia, i.v. kanyla, centrálny venózny katéter. Ordinovaný Ampicilín a Gentamycín. Napriek tomu cyanóza, poruchy dýchania, poruchy akcie srdca a následne exitus letalis (27.4.2010). Hemokultúra kultivačne

E.coli haemolyticus. Dieťa bolo hospitalizované na novorodeneckej klinike FN Nitra. Nejednalo sa o nozokomiálne ochorenie.

- v porovnaní s rokom 2009 sa najviac zvýšil počet hlásených ochorení na kampylobakteriálnu enteritídu – v roku 2009 sme vykazovali 59 a v roku 2010 - 100, čierny kašeľ (rok 2009 - 1 a v roku 2010 - 14), takmer o 100 ochorení viac na varicellu a zlepšila sa aj hlásna služba nozokomiálnych infekcií.
- počas zvýšeného výskytu akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení boli informovaní obyvatelia formou letákov na vývesných paneloch v meste Topoľčany, na webových stránkach RÚVZ Topoľčany, v regionálnej tlači, počas zdravotno-výchovných akcií oddelenia podpory zdravia formou letákov a propagačných materiálov, v mesačných hláseniach pre lekárov okresu, informačných paneloch na RÚVZ Topoľčany.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, podávanie správ o epidemiologickej situácii v okrese Topoľčany a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Vyhodnotenie: úloha bola priebežne plnená. Informačný systém EPIS sa využíva v plnej miere na monitorovanie výskytu infekčných ochorení v okrese Topoľčany, ale i v celej SR prostredníctvom Systému rýchleho varovania. O epidemiologickej situácii v okrese 1x mesačne podávali sme správy na RÚVZ Banská Bystrica, okolitým RÚVZ, všetkým RÚVZ v nitrianskom kraji, vedeniu NsP n.o. Topoľčany a všetkým lekárom prvého kontaktu v okrese.

Manažment epidémií:
Manažujú sa epidémie nadregionáleho rozsahu s prideľovaním jedného hesla, ku ktorému sa priraďujú príslušné prípady.

Vyhodnotenie: v mesiaci jún sme zaznamenali jednu malú epidémiu na salmonelovú enteritídu v obci Bojná. Epidemiologickým šetrením sa zistilo, že ochorenia sa vyskytovali prevažne u detí predškolského veku a prebiehali pod klinickým obrazom: TT do 40°C, hnačky, zvracanie, bolesti brucha. Ochorenia vznikli v zariadení spoločného stravovania MŠ a ZŠ Bojná pravdepodobne po obede podávanom ešte 07.06.2010 - kurča na smotane s haluškami. Pri príprave obeda boli používané vajíčka z jednej dodávky 02.06.2010 z firmy Sniežik (tieto vajíčka boli používané celé obdobie až do epidemiologického šetrenia). Z celkového počtu 186 exponovaných ochorelo 14 osôb, 2 deti boli hospitalizované na DKO NsP n.o. Topoľčany a 1 dôchodca (tento pacient si nosí obedy z tohto zariadenia) na IK FN Nitra. Z tampónu rekta bola u všetkých pacientov izolovaná Salmonella enteritidis.
Vzorky stravy v čase epidemiologického vyšetrovania neboli k dispozícii, ale boli odobraté vzorky z vajec v tom čase používaných, výsledky laboratórneho vyšetrenia na salmonelu negat..
V stravovacom zariadení pracuje 6 pracovníčok, ktorým bol odobratý TR a u jednej kuchárky sa zachytila S.enteritidis - v tom čase bez klinických príznakov. V zariadení bolo nariadené vykonať kompletnú dezinfekciu.
Epidémia bola nahlásená aj do informačného systému EPIS a súčasne aj do SRV.

Manažment kontaktov a ohnísk:
Dokumentovať všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko.

Vyhodnotenie: úloha bola priebežne plnená, opatrenia v ohniskách nákazy sa zdokumentujú v liste epidemiologického vyšetrenia a v programe EPIS, prípadne v zázname o návšteve ohniska.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.
- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:
1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
4. systému rýchleho varovania
- využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov, zaškolenie dostatočného počtu pracovníkov zo všetkých odborov epidemiológie RÚVZ v SR

- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.

- uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Vyhodnotenie: úloha bola priebežne plnená, do programu EPIS sa vkladajú ďalšie údaje, ktoré vyžaduje systém TESSY.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz, implementácia nových poznatkov o dezinfekčných prostriedkoch a sterilizačných postupoch do hygienicko-epidemiologického režimu jednotlivých zdravotníckych zariadení.

Vyhodnotenie: výkon štátneho zdravotného dozoru sa vykonával v okrese Topoľčany nad týmito zdravotníckymi zariadeniami:
lôžkové zdravotnícke zariadenia: 1 - NsP n.o. Topoľčany, 14 oddelení s počtom lôžok 391.
V spádovom území okresu Topoľčany evidujeme spolu 194 neštátnych zdravotníckych zariadení.
Štátny zdravotný dozor bol zameraný na mikrobiálny monitoring oddelení a kontrolu prevádzkových poriadkov a vykonal sa na týchto oddeleniach: gynekologicky-pôrodnícke, DKO 2x, OAIM, centrálne operačné sály, gynekologické operačné sály, chirurgické 2x, interné, ODCH ortopedické a traumatologické oddelenie a dialýza B-Braun. Spolu bolo odobratých 250 vzoriek zo sterilného materiálu, z prostredia, z rúk personálu, z odevu personálu a dezinfekčných roztokov.
K 31.12.2010 bolo vykonaných 113 kontrol funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov.
Všetky vzorky boli vyšetrované v akreditovanom laboratórnom pracovisku RÚVZ Nitra.

Za sledované obdobie z NsP n.o. Topoľčany . bolo nahlásených 59 nozokomiálnych infekcií.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Pandemická pripravenosť:
Aktualizácia Plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky (vrátane vtáčej chrípky). Informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno-ekonomickom dopade pandémie.

Vyhodnotenie:
Chrípka spôsobená novým vírusom typu A (H1N1)v.
V roku 2010 sme mali hlásené iba jedno ochorenie na SARI u 53 ročnej ženy. Prvé príznaky ochorenia začali ešte 23.12.2009 – TT 39,2°C, bolesti v oblasti rebier, bolesti svalov a kĺbov, suchý dráždivý kašeľ. Pacientka bola hospitalizovaná na internom oddelení od 1.1.2010 do 8.1.2010, boli jej ordinované ATB pre pneumóniu a Tamiflu (pre podozrenie na vírusovú pneumóniu), 4.1.2010 bol vykonaný RTG snímok, ktorý vykázal pneumóniu. 4.1.2010 bol odobratý výter z nosohltanu na virologické vyšetrenie, 5.1.2010 NRC pre chrípku v Bratislave hlásilo pozitívny výsledok na vírus chrípky A H1N1 Novel. Dňa 5.1.2010 bolo vykonané epidemiologické šetrenie a protiepidemické opatrenia. Pacientka bola v dobrom zdravotnom stave prepustená do domáceho prostredia.

K 31.12.2010 sme zaslali do NRC pre chrípku 9 nosohltanových výterov, ktoré odobrali sentineloví lekári a pracovníci oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch – všetky výsledky boli negatívne.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonanie odberov každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR.

Vyhodnotenie: v rámci plnenia tejto úlohy boli k 31.12.2010 odobraté vzorky odpadovej vody v ČOV Topoľčany podľa vopred stanoveného harmonogramu ÚVZ SR Bratislava a to: 24.02.2010, 14.04.2010, 02.06.2010, 28.07.2010, 22.09.2010, 27.10.2010 a 15.12.2010. Vzorky odpadových vôd boli vyšetrené vo virologickom laboratóriu Bratislava - 3 s negatívnym výsledkom, 4 s pozitívnym výsledkom ECHOVIRUS 25.
Počas sledovaného obdobia sme nemali hlásené ani jedno ochorenie na akútnu chabú obrnu.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Vyhodnotenie plnenia aktivít Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2009 – 2012 k 31.12.2010.

V roku 2010 sa RÚVZ Topoľčany podieľalo na plnení týchto aktivít:

- 6.2. – aktivita č. 2:

- v našom okrese sme v roku 2010 ochorenie na AIDS hlásené nemali; vyšetrených bolo spolu 4291 osôb v 2 laboratóriách (darcovia krvi, gravidné ženy, pacienti s pohlavnými chorobami, užívatelia drog a iné), certifikát v roku 2010 nebol vydaný.

- 6.2. – aktivita č. 3:

- pohlavné ochorenia vyšetrujú a liečia, vrátane sexuálnych kontaktov, gynekológovia, resp. urológovia; k nám chodia hlásenia štvrťročne, aj to len počet ochorení. K epidemiologickému šetreniu by sme pristúpili v prípade, že by sa jednalo o viac prípadov v epidemiologickej súvislosti, taký prípad v roku 2010 nebol hlásený.

- 6.2. – aktivita č. 4:

- v roku 2010 sme mali hlásený z RÚVZ Bratislava (MUDr. Truska) prvý prípad pozitivity HIV (v EPIS-e vykázaný ako bezpríznakový stav infekcie HIV – Z21) u 38 ročného muža pochádzajúceho z Portugalska. Pacient v minulosti žil a pracoval v Anglicku, tam žil s černoškou z Kene, zároveň bral i.v. drogy. HIV infekcia bola zistená (ešte 20.05.2009) v Anglicku – Bristol, zoznámil sa s našou občiankou, s ktorou sa oženil a t.č. býva v Topoľčanoch. Pacient aj jeho partnerka boli poučení.

- druhý prípad bezpríznakového stavu infekcie sme mali hlásený v decembri 2010 (tiež hlásil MUDr. Truska z RÚVZ BA) u 34 ročného bisexuálneho muža trvalým bydliskom v okrese Topoľčany, ale pracuje ako bankový úradník v Bratislave, ktorý priznal promiskuitu a sexuálny styk muža s mužom, ale nevedel udať zdroj svojej HIV infekcie. Vyšetrenie HIV statusu bolo súčasťou predoperačného vyšetrenia na ORL ambulancii Nemocnice sv. Michala v Bratislave (v októbri bola vykonaná tonzilektómia, ohnisko bolo vyšetrené a zabezpečené). Druhý odber a primárne oznámenie sa uskutočnilo v Národnom centre pre prevenciu HIV/AIDS.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2.„ ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO “

❖ apríl - beseda na tému „Nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku“ so seniormi v klube dôchodcov „Nádej“ v Topoľčanoch. Na tomto stretnutí sme zároveň záujemcom merali krvný tlak. Besedy sa zúčastnilo 36 dôchodcov.

❖ október – beseda na tému „Civilizačné choroby a choroby pohybového aparátu“ so seniormi v zariadení sociálnych služieb „Môj domov“ v Topoľčanoch, beseda spojená s meraním krvného tlaku, zúčastnilo sa jej 68 seniorov.

❖ november – beseda na tému „Zdravá výživa a Pyramída zdravej výživy“ so zamestnancami hypermarketu KAUFLAND v Topoľčanoch. Besedy sa zúčastnilo 24 zamestnancov.

❖ december – beseda na tému „Zdravá výživa“ v Domove dôchodcov na ul. Čsl. armády v Topoľčanoch, besedy sa zúčastnilo 48 seniorov.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIOU.

22. marec 2010 – SVETOVÝ DEŇ VODY
Panel a informácie na výveske v meste k aktuálnej téme – zásobovanie okresu Topoľčany pitnou vodou.

7. apríl 2010 - SVETOVÝ DEŇ ZDRAVIA
7.4.2010 – v rámci Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s MsÚ Topoľčany, pripravili na námestí v Topoľčanoch, v miestnej galérii, Deň zdravia - meranie TK, telesného tuku, antropometrické merania, poradenstvo a distribúciu zdravotno - výchovného materiálu. Vyšetrených 78 ľudí. Zároveň sme uverejnili článok na internetovej stránke RÚVZ a pripravili informačný panel v priestoroch RÚVZ. Pri tejto príležitosti dvaja lekári poradne zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu CENTRAL.

31. máj 2010 – SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU
V mestskej výveske, na paneloch v RÚVZ, a na internete sme informovali obyvateľov o tomto významnom dni. Zároveň sa na túto tému uskutočnilo 11 prednášok pre žiakov základných a stredných škôl v okrese Topoľčany. Dňa 31. mája sme k tomuto dňu uskutočnili v priestoroch RÚVZ Deň otvorených dverí, na ktorom sme klientom smokerlyzerom stanovovali koncentráciu CO vo vydychovanom vzduchu a zároveň sme zdôrazňovali zdravotné riziká fajčenia. Túto možnosť využili 4 klienti.

24. september 2010 – SVETOVÝ DEŇ SRDCA
Pri príležitosti svetového dňa srdca a projektu MOST, sme sa venovali nasledovným aktivitám: panel v priestoroch RÚVZ, výveska v meste, odborný článok na internetovej stránke RÚVZ. V spolupráci s Akadémiou vzdelávania v Topoľčanoch, MsÚ Topoľčany a MsKS Topoľčany sme usporiadali III. Topoľčiansky deň zdravia- na tému „Spoločne za zdravé srdce“. Aktivita bola zameraná na podporu zdravia a šírenie osvety a výchovy medzi širokou verejnosťou. Občanom mesta a okresu sme ponúkli vyšetrenia vypovedajúce o ich zdravotnom stave so zameraním sa na prevenciu civilizačných ochorení. Na akcii sme vyšetrili 53 klientov a na základe výsledkov biochemických vyšetrení poskytli poradenstvo v oblasti zdravej výživy a životného štýlu. Súčasťou biochemických vyšetrení bolo aj meranie TK, tento sme zmerali 78 obyvateľom, meranie telesného tuku – 112 obyvateľom a meranie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu smokerlyzerom – 74 obyvateľom mesta.

1. október 2010 – MEDZINÁRODNÝ DEŇ SENIOROV
V spolupráci so zariadením sociálnych služieb „Môj domov“ v Topoľčanoch sme zorganizovali besedu na tému „Civilizačné choroby a choroby pohybového aparátu“ pre 68 seniorov. Beseda bola spojená s meraním krvného tlaku.

20. október 2010 – SVETOVÝ DEŇ OSTEOPORÓZY
Panel v priestoroch RÚVZ, článok na internetovej stránke úradu a distribúcia zdravotno-výchovného materiálu na odborné ambulancie.

16. november 2010 – MEDZINÁRODNÝ DEŇ BEZ FAJČENIA
Zabezpečili sme 2 prednášky pre 56 žiakov základnej školy na Škultétyho ulici v Topoľčanoch. Zároveň sme v priestoroch RÚVZ pripravili panel k uvedenému dňu a vývesku v meste.

1. december 2010 – SVETOVÝ DEŇ BOJA PROTI AIDS
1. decembra podvečer sa na námestí M. R. Štefánika uskutočnil sviečkový pochod pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS. Sviečkový pochod pripravili ICM Topoľčany, SČK pobočka Topoľčany, MsÚ Topoľčany a RÚVZ Topoľčany. Aktivity sa zúčastnilo približne 75 mladých ľudí a obyvateľov mesta. Účastníci tejto akcie mali možnosť získať aj informačné zdravotno-výchovné materiály o problematike HIV-AIDS .
Ďalej sme obyvateľov informovali o tomto významnom dni prostredníctvom vývesky v meste, internetovej stránky úradu a panelom v priestoroch úradu.

V regionálnom týždenníku a na internetovej stránke RÚVZ sme zverejnili nasledovné články:

Aktuálne o činnosti poradne zdravia pri RÚVZ Topoľčany
- 31. máj – Svetový deň bez tabaku
- Deň otvorených dverí - fajčenie

7. apríl – Svetový deň zdravia
„QUIT and WIN“
III. Topoľčiansky deň zdravia
Medzinárodný deň bez fajčenia
Svetový deň srdca
Svetový deň osteoporózy
Svetový deň boja proti AIDS
Prevencia drogových závislosti so zameraním na škodlivé účinky alkoholu
Riziká používania alkoholických nápojov v tehotenstve

Prednášková činnosť:

Drogy, alkohol	SOŠ Tovarnícka	60 študentov.....	3 prednášky
Fajčenie, alkohol	OU Topoľčany	30 pedagógov.....	1 prednáška
Fajčenie, drogy	SOŠ Tovarnícka	52 študentov.....	2 prednášky
Riziká fajčenia.....	ZŠ Preseľany	62 žiakov.....	2 prednášky
Rizika fajčenia	SOŠ Tovarnícka	200 študentov	2 prednášky
Rizika fajčenia	ZŠ Kovarce	69 žiakov	3 prednášky
Rizika fajčenia	SZŠ Topoľčany	60 študentov	2 prednášky
Rizika fajčenia	ZŠ Prašice	54 žiakov	2 prednášky
Rizika fajčenia	ZŠ Škultétyho	56 žiakov	2 prednášky
Zdravá výživa	Gymnázium Topoľčany	90 študentov.....	3 prednášky

a zároveň sme študentom merali telesný tuk

Zdravá výživa	SOŠ Tovarnícka	74 študentov	2 prednášky
Zdravá výživa	DD Topoľčany.....	48 seniorov.....	1 prednáška
Zneužívanie drog	ZŠ Preseľany	60 žiakov	2 prednášky
Zneužívanie drog	SOŠ poľnohospodárska	54 študentov	2 prednášky
Syndróm dospievania...	ZŠ Škultétyho.....	62 žiakov.....	2 prednášky

HIV/AIDS..... ZŠ Nitrianska Blatnica ..... 104 žiakov.....4 prednášky
HIV/AIDS..... ZŠ Škultétyho..... 81 žiakov .....3 prednášky

Dietetické intervencie pri chorobách ciev:
III. Top. deň zdravia... 75 obyvateľov mesta...2 prednášky

Civil. choroby a choroby pohyb. Aparátu:
ZSS Topoľčany..... 68 seniorov.....1 prednáška spojená s meraním krvného tlaku

Beseda s 20 študentmi SZŠ v Topoľčanoch o činnosti odd. podpory zdravia s osobitým dôrazom na rizikové faktory civilizačných ochorení a problematiky pandemickej chrípky.
Beseda s 36 dôchodcami z klubu dôchodcov „Nádej“ spojená s prednáškou na tému „Nefarmakologické ovplyvnenie krvného tlaku“.

9.7. Quit and Win

S cieľom upozorniť na význam nefajčenia v prevencii kardiovaskulárnych ochorení sme v okrese Topoľčany zorganizovali ďalší ročník súťaže pre dospelú populáciu – „Quit and Win **“**

- Informácie a propagačný materiál k súťaži sme poskytli zamestnancom jednotlivých firiem a inštitúcií v meste Topoľčany, ako i jednotlivým školským zariadeniam v okrese.
- Ku kampani o význame nefajčenia v prevencii kardiovaskulárnych ochorení sme vytvorili vlastný zdravotno - výchovného materiál, ktorý bol následne distribuovaný medzi obyvateľov okresu Topoľčany, do ambulancií všeobecných lekárov a do lekární.
- Prostredníctvom regionálneho týždenníka „MY“ sme informovali o kampani a podmienkach prihlásenia do tejto súťaže. Prihlášky do súťaže boli uverejnené aj na internetovej stránke nášho RÚVZ.
- O súťaži sme klientov informovali aj v rámci Dňa zdravia v mestskej galérii v Topoľčanoch. Fajčiarov sme zároveň otestovali prístrojom Smokerlyzer, zmerali im krvný tlak a poskytli zdravotno-výchovné poradenstvo.

Za topoľčiansky región sa do kampane prihlásilo 8 fajčiarov, ktorí sa rozhodli s týmto zlozvykom skončiť.

9.9. CINDI program SR

Na oddelení Podpory zdravia realizujeme i programy zamerané na ochranu a podporu zdravia. Pri riešení týchto programov sa zameriavame hlavne na zdravý spôsob života, ktorý významne ovplyvňuje rozvoj rizikových faktorov chronických ochorení a ich biologických indikátorov. V poradni zdravia sme vyšetrili 299 klientov, ktorým sme urobili biochemické vyšetrenia Reflotronom, meranie TK a antropometrické merania. 268 klientom sme na základe ich aktuálneho stavu a výsledkov vyšetrení stanovili skóre rizika KVCH. V indikovaných prípadoch sme klientom odporúčali aj ďalšie sledovanie a kontrolne vyšetrenie v Poradni zdravia.
V teréne za štandardných podmienok sme komplexne vyšetrili 181 klientov. Ďalej sme v teréne za neštandardných podmienok vyšetrili 373 klientov, ktorým sme merali cholesterol, krvný tlak, telesný tuk a poskytli im zdravotno-výchovné poradenstvo.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trebišove

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP III)

V rámci akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III je implementovaný akčný plán pre prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho 4 regionálne ciele. V rámci týchto cieľov sú plnené aktivity zamerané okrem iných na zavedenie monitoringu kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách (umelé kúpaliská). Od roku 2008 je do činnosti RÚVZ zavedený funkčný softvérový produkt Voda na kúpanie. Údaje o kúpaliskách sú priebežne doplňované do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie (aktualizácia nových informácii prebieha počas letnej turistickej sezóny každý štvrtok do 17.00 hod).

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Úroveň vybavenosti, kvalita prevádzky a zdravotná nezávadnosť vody sa kontrolovali na začiatku a počas celej LTS v umelých rekreačných lokalitách z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou. Na webovej stránke odboru HŽP sú zverejňované údaje o náplni činnosti odboru, súvisiace právne predpisy a aktuálne informácie o priebehu LTS na kúpaliskách v okrese. Súčasťou stránky je odkaz, ktorý presmeruje záujemcu na Informačný systém o kvalite vody na kúpanie ÚVZ SR, kde získa podrobnejšie informácie o stave na jednotlivých kúpaliskách.

1.6 Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Právnym predpisom pre hodnotenie kvality pitnej vody bolo NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, ktoré rešpektuje odporúčania SZO z r. 2004 a je harmonizované so Smernicou 98/83/ES o kvalite vody určenej pre ľudskú spotrebu z roku 1998.
Úloha sa plnila priebežne podľa harmonogramu odberov vzoriek pitnej vody, u kompletných rozborov podľa harmonogramu laboratórií RÚVZ Košice. V roku 2010 bolo v rámci monitoringu odobratých 49 vzoriek pitnej vody na analýzu podľa minimálneho rozsahu a 8 vzoriek pitnej vody na úplný rozbor (Trebišov – sieť, sídlisko STRED, Sečovce –sieť, potraviny - Milk Agro, ÚV Borša – upravená voda, Kráľovský Chlmec – sieť, obchodný dom COOP Jednota, Brehov- Obecný úrad, Byšta- Obecný úrad, Kravany- Obecný úrad, Slivník- Obecný úrad). Kvalita vody vyhovovala požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z.. Všetky odobraté a vyšetrené vzorky pitnej vody sú archivované v Informačnom systéme o pitnej vode (skúšobná prevádzka od 1.1.2010).

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V priebehu prvého polroka 2010 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru prehodnocovali a upresňovali počty pracovníkov na rizikových pracoviskách nášho okresu, na ktorých sú vyhlásené rizikové práce – celkom to bolo 27 previerok.
Zrušili sme rizikové práce v 2 poľnohospodárskych organizáciách nášho okresu z dôvodu prehodnotenia pracovného prostredia na pracoviskách chemická ochrana rastlín a to vo firmách PD Strážne a Primagro s.r.o. Parchovany v riziku chemických látok 3. kategórie

(celkom 8 pracovníkov, z toho 0 žien) a pracovníkov sme preradili do 2. kategórie t.j. únosná miera zdravotného rizika.
Zároveň sme vydali 1 rozhodnutie, ktorým sme vyhlásili rizikové práce v Tatravagónke a.s. Poprad, závod Trebišov s rizikovým faktorom hluk a pevný aerosól 3. a 4. kategórie (spolu 187 pracovníkov, z toho 7 žien), v 4. kategórií 94 zamestnancov, z toho 0 žien a v 3. kategórií 93 pracovníkov, z toho 7 žien.
Zamestnávateľom nášho okresu sme rozdali 10 kontrolných listov, týkajúcich sa informácie pre RÚVZ o zdravotných rizikách na pracoviskách a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie.
V roku 2010 takto evidujeme v našom okrese **celkom 516 pracovníkov** vykonávajúcich rizikové práce (**z toho 126 žien**), čo je oproti roku 2009 nárast o 100 pracovníkov, z toho u žien nastal tiež nárast o 5.
Z jednotlivých rizikových faktorov, ktorým sú vystavení pracovníci vykonávajúci rizikové práce najväčší **nárast** nastal v riziku hluku o 127 pracovníkov (z toho 5 žien), v riziku prachu o 28 pracovníkov (z toho 0 žien), naopak **pokles** nastal v riziku chemických látok o 8 pracovníkov (z toho 0 žien).
Súhrne údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch v roku 2010 za náš okres priebežne zadávame do programu ASTR, podľa požiadavky gestora spracovania programu ASTR za SR.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V roku 2010 pracovníci oddelenia PPL vykonali 29 previerok v prevádzkach okresu, v ktorých sa manipuluje s jedovatými a veľmi jedovatými chemickými látkami a prípravkami. V poľnohospodárskych podnikoch sme vykonali 5 previerok (používanie agrochemikálií na ochranu rastlín), 22 previerok v predajniach, v ktorých sortimente sa nachádzajú aj agrochemikálie patriace medzi jedovaté látky a prípravky a 2 previerky u samostatne hospodariacich roľníkov (odborná spôsobilosť pre prácu s jedmi, skladovanie agrochemikálií, prevádzkové poriadky, posudky o riziku).
Zároveň sme vydali 6 rozhodnutí, ktorými sme schválili 6 prevádzkových poriadkov a to 4 rozhodnutia na predajne (záhradkárske potreby a predaj prípravkov na ochranu rastlín) a 2 rozhodnutia v poľnohospodárskych firmách (chemická ochrana poľnohospodárskych plodín).
Do 3 náhodne vybraných poľnohospodárskych podnikov v našom okrese sme rozdali 9 dotazníkov informovanosti zamestnancov, ktorí sú exponovaní jedovatým a veľmi jedovatým látkam a prípravkom. Z vyplnených dotazníkov informovanosti zamestnancov vyplýva, že väčšia časť pracovníkov je dostatočne informovaná o vplyve nebezpečných chemických látok a prípravkov na zdravie pracovníkov, s ktorými prichádzajú do styku pri práci. Tieto informácie získavajú od zamestnávateľa na pravidelných školeniach.
Pracovníci, ktorí vykonávajú postrekové práce (chemická ochrana rastlín) sú dostatočne vybavení osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami (rúška, masky, rukavice, odev, obuv), terénne postrekovacie mechanizmy sú zabezpečené proti priamemu prenikaniu chemických postrekových látok do kabín týchto strojov, používané množstvá látok sú minimálne, práce sú sezónne, denná expozícia predstavuje cca najviac 1 až 2 hodiny.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V okrese Trebišov v roku 2010 evidujeme **2 rizikové pracoviská**, na ktorých sa pracuje **s chemickými karcinogénmi**, s celkovým počtom exponovaných **23 pracovníkov, z toho 21 žien**. Jedná sa o onkologické oddelenie NsP a.s. Trebišov s celkovým počtom exponovaných 21 pracovníkov, z toho 19 žien a onkologickú ambulanciu NsP Trebišov s celkovým počtom exponovaných 2 pracovníkov, z toho 2 ženy. Na obidvoch pracoviskách sa pacientom podávajú chemoterapeutické prípravky v tabelárnej i v injekčnej forme. V roku 2010 bolo na týchto pracoviskách vykonaných **1 226 liečebných kúr cytostatikami**. Z toho na oddelení bolo podaných 873 a ambulantne 353 cytostatík. Na týchto pracoviskách sme vykonali kontrolu pracovných podmienok a kontrolu vykonávania lekárskych prehliadok u pracovníkov tohto pracoviska. Všetci pracovníci onkologického oddelenia (celkom 23) sa zúčastňujú preventívnych lekárskych prehliadok priebežne u lekára v NsP a.s. Trebišov. Taktiež sa pracovníci zúčastnili začiatkom roka 2010 školenia, ktoré vykonal technik OBP a vrchná sestra. Vrchná sestra vedie register exponovaných pracovníkov na oddelení, ktorí sú v riziku chemických karcinogénov a taktiež evidenciu podávania cytostatík.

Opatrenia na ochranu zdravia, zníženie a minimalizáciu expozície pracovníkov oddelenia pri práci s karcinogénmi spočíva v príprave chemoterapeutických prípravkov v digestore, dôslednom používaní osobných ochranných pracovných pomôcok, ich pravidelnom čistení, dodržiavaní vypracovaného prevádzkového poriadku a zúčastňovaní sa pracovníkov na pravidelnom školení.

V roku 2010 sme pokračovali v previerkach drevospracujúcich pracovísk. V okrese evidujeme celkom 46 drevospracujúcich prevádzok, z toho je 14 píl – gátrov. V roku 2010 vznikli 3 nové drevospracujúce prevádzky (jednalo sa o 3 drobných živnostníkov).
V menších prevádzkach, ktoré predstavujú väčšinu z týchto drevospracujúcich prevádzok (stolárstva, výroba nábytku na zákazku) sa používajú prevažne drevotrieskové materiály a drevo z tvrdých drevín (buk, dub) sa nepoužíva resp. iba v malých množstvách, aj to prevažne vo vlhkom stave a tak vznik respirabilného prachu pri tejto činnosti je minimálny.

V roku 2010 boli v našom okrese hlásené a vykonané 4 odborné sanácie budov s obsahom azbestových materiálov, ktorú vykonali firmy Proservis Strážske s.r.o., Mierova 101, Strážske a Okresné stavebné bytové družstvo, Pribinova 2, Trebišov. Tieto firmy vykonávali demontáž azbestocementových rúr v inštalačných šachtách a obvodových stien fasád bytových domov. V oboch prípadoch sme vydali kladné rozhodnutie regionálneho hygienika na vykonávanie odbornej sanácie materiálov obsahujúcich azbest a na nakladanie s nebezpečným odpadom, ktorý vzniká pri tejto činnosti, pretože firmy si splnili povinnosti vyplývajúce z NV SR č. 253/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Túto úlohu naše oddelenie PPL v roku 2010 neplnilo.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Oddelenie PPL v roku 2010 prešetrilo 4 podozrenia na chorobu z povolania z DNJZ. V 3 prípadoch išlo o zamestnancov firmy JAS-Export s.r.o. Sobrance, prevádzka Parchovany, kde 2 pracovníčky pracovali ako šičky zvrškov obuvi, 1 pracovník ako vrchný manipulant a v 1 prípade o pracovníčku firmy Texwash Gonser kom. spol. Trebišov, ktorá pracovala ako žehliarka prádla.
V 3 prípadoch sme vyslovili názor, že ochorenie pacientov je v priamej v príčinnej súvislosti s prácou, ktorú vykonávali a v 1 prípade sme nevedeli jednoznačne rozhodnúť, či je v priama súvislosť medzi ochorením pacienta a vykonávanou prácou.
Z kliniky pracovného lekárstva v Košiciach nám boli hlásené 4 choroby z povolania z DNJZ s odporúčaním pre zamestnávateľa preradiť pracovníkov na iné pracovisko trvale, mimo rizika DNJZ.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2010 sme neprešetrovali žiadne podozrenie, alebo iné poškodenie zdravia so zameraním na ochorenie chrbtice.
V okrese Trebišov sme náhodne vybrali 4 prevádzky (pekáreň Zemplínske Hradište, Streda nad Bodrogom, Svätá Mária, Kráľovský Chlmec), v ktorých sme rozdali 20 dotazníkov, týkajúcich sa spokojnosti zamestnancov pri výkone svojej profesie, pri ktorej zamestnanci vykonávajú ručnú manipuláciu s bremenami a dotazník subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu).
Z vyplnených dotazníkov vyplýva, že zamestnávatelia vytvárajú pre svojich zamestnancov vhodné pracovné podmienky na pracovisku a stále sa ich snaží zlepšovať. Z dotazníka subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci zamestnanci uviedli, že pri práci sú najviac zaťažované tieto časti podporno-pohybového aparátu: šija, chrbát a kríže. Vyhodnotenie dotazníkov je iba orientačné, nakoľko respondenti nevyplnili dotazníky dôsledne (neúplne – vyplnená iba časť dotazníka).

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRACUJÚCICH SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V roku 2010 sme vykonali 3 previerky v našom okrese, kde prevláda práca pri počítači a zároveň sme rozdali 8 dotazníkov informovanosti zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami vo VÚB a.s., pobočka Kráľovský Chlmec a pobočka Čierna nad Tisou, kde pracovníci vykonávajú profesiu bankového poradcu pri poradenskej činnosti klientom a v poľnohospodárskej firme ABG s.r.o. Trebišov, kde zamestnanci vykonávajú administratívne práce na počítači. Z vyplnených dotazníkov vyplýva, že preverované pracoviská vyhovujú požiadavkám NV 276/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Táto úlohe ja plnená v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Cieľová skupina pre tento projekt je stredne ťažká práca v zmysle OVD SR. Spolu je sledovaných 80 respondentov v dvoch vekových kategóriách 19 – 34 ročných a 35 – 54 ročných mužov a žien. Počet respondentov pre uvedené kategórie je 20. Respondenti boli zamestnanci obchodného reťazca Tesco, Kaufland, pracovníci ČS Slovnaft a zamestnanci spoločnosti SONAP.
Každý z klientov obdržal:
- návod na vyplnenie jednodenného jedálneho lístka, ktorý poskytol údaje o energetickom príjme, príjme tukov, sacharidov, bielkovín, vitamínov, minerálov, hrubej vlákniny, cholesterolu, chloridu sódneho a príjme tekutín. Vyhodnotenie jedálnych lístkov respondentov bolo vykonané v programe ALIMENTA. Zistené údaje vyhodnotené podľa odporúčaných výživových dávok sa vyznačujú dysbalančným podielom živín. U respondentov, ktorí boli vyšetrení v letných mesiacoch, hlavne u mužov v obidvoch vekových kategóriách bol zaznamenaný zvýšený príjem tekutín.
- dotazník o životospráve, ktorý poskytol údaje o stravovacích zvyklostiach, spotrebe pokrmov a pohybovej aktivite
- klinicko – somatický dotazník poskytol údaje o výške, hmotnosti, BMI, WHR, TKs, TKd, vyhodnotený bol podľa kritérií programu CINDI
- klinicko-biochemický dotazník – každému respondentovi bola odobratá kapilárna krv na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu (celkový cholesterol, triacelglyceroly, HDL cholesterol, LDL cholesterol, glukóza) prístrojom Reflotron.

Dysbalančný podiel živín sa prejavuje aj pri somatometrických ukazovateľoch a pri ukazovateľoch lipoproteínového metabolizmu.

3.2. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

V rámci plnenia úlohy bolo spolu odobratých 24 vzoriek kuchynskej soli z toho 12 vzoriek z dovozu (5 vzoriek vyrobených v Taliansku, 7 vzoriek – vyrobených vo Francúzsku) a 12 vzoriek z domácej produkcie (8 vzoriek s údajom vyrobené v EÚ – Prešovská soľ jódovaná a 4 vzorky balené v baliarni Balima s.r.o. Trebišov, kde krajina pôvodu soli je Bielorusko).

V baliarni Balima s.r.o. je balená soľ „Varená jedlá soľ jodovaná“, dátum minimálnej trvanlivosti 6 mesiacov, ktorej krajinou pôvodu je Bielorusko. V baliarni nie je pridávaná žiadna látka. V označení výrobku je deklarovaná prídavná látka KJO_3 v prepočte, ako KJ a protihrudkujúca látka ferokyanid draselný.

3.3. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V rámci plnenia úlohy bezpečnosť kozmetických výrobkov pre deti bola podľa vypracovaného plánu úloha plnená v dvoch etapách:

1. Podľa plánu kontrol a odberu vzoriek na rok 2010 bola za mesiac máj 2010 vykonaná 1 kontrola v rámci štátneho zdravotného dozoru, pri ktorej bola odobratá 1 vzorka dekoratívnej kozmetike pre deti a bábiky na stanovenie obsahu ťažkých kovov v kozmetických výrobkoch a kontrola označovania.

Názov: Detské šminky s doplnkami (Cosmetics Series)
Výrobca: neznámy
Krajina pôvodu: Čína
Laboratórne analýzy vzorky boli vykonané v laboratóriu na RÚVZ so sídlom v Žiline. Vzorka bola hodnotená podľa prílohy č.2 „Zoznam látok, ktoré nesmú byť zložkami kozmetických výrobkov“ Nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z. a odporúčania Európskej komisie a príručky COLIPA (prípustné stopové množstvá ťažkých kovov v kozmetických výrobkoch). Vzorka kozmetického výrobku v ukazovateľoch Cd, Pb a Ni vyhovela týmto kritériám. Pre obsah Hg nebol určený limit, namerané hodnoty sa pohybovali v rozmedzí od ND do 0,005 mg/kg. Nakoľko ide o stopové množstvá Hg vo výrobku, z tohto hľadiska testovaný výrobok nepredstavuje riziko pre zdravie spotrebiteľov.
Kontrolou označovania výrobku bolo zistené, že chýba údaj o dátume minimálnej trvanlivosti, identifikácii výrobnej dávky, zoznam zložiek je nečitateľný pre prelepenie údajov etiketami poľského a slovenského distribútora, názov výrobku je ťažko čitateľný. Nakoľko boli zistené nezhody s platnou legislatívou, uvedené bolo oznámené na RÚVZ so sídlom v Košiciach, ako miestne príslušnému orgánu na ochranu verejného zdravia , v ktorého regióne sa nachádza distribútor predmetného výrobku.

2. V októberi 2010 boli vykonané 3 kontroly v rámci štátneho zdravotného dozoru, pri ktorých boli odobraté 4 druhy vzoriek čistiacich výrobkov pre deti na mikrobiologické vyšetrenie a vyšetrenie obsahu konzervačných látok.

1. Alverde naturkosmetik Baby – jemná umývacia emulzia a šampón
   Výrobca: Rakúsko
2. Kids schauma – šampón a balzam 2v1 Multivitamín
   Výrobca: Schwarzkopf&Henkel, Důseldorf, Germany
3. Disney sprchový gél hypoalergický
   Výrobca: AdimexNV/SAAartselaar (B)
4. Witch - detský šampón
   Výrobca: Admiranda s.r.l., Via Vincenzo Caldesi 6, Miláno, (IT), Taliansko

Laboratórne analýzy vzoriek boli vykonané v laboratóriu na RÚVZ so sídlom v Poprade. Vyšetrené vzorky v sledovaných mikrobiologických a chemických ukazovateľoch vyhoveli požiadavkám uvedeným v prílohe č. 3 usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2010 a v Nariadení vlády SR č. 418/2007 Z.z.. Pri výkone kontroly spojenej s odberom vzoriek neboli zistené nedostatky. Potrebná dokumentácia bola k dispozícii. Označenie výrobkov na obale bolo v súlade s platnou legislatívou.
V rámci kampane na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku a kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania “black hena” dočasnej farby na pokožku sú na webovej stránke RÚVZ informácie pre spotrebiteľov.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

V rámci plnenia úlohy bola v marci z predajne domácich potrieb odobratá vzorka plastového pohára určeného pre deti s dekorom MINI (modrý) v počte 4 kusy od výrobcu z Poľska a zaslaná na vyšetrenie do NRC na RÚVZ so sídlom v Poprade na stanovenie celkovej a špecifickej migrácie látok a senzorickému hodnoteniu. Výsledky vyšetrenej vzorky v sledovaných ukazovateľoch boli vyhovujúce. Pri kontrole dokumentácie neboli zistené nedostatky.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. PRIESKUM TELESNÉHO VÝVOJA DETÍ A MLÁDEŽE V SR A ZISTENIE TRENDOV V ICH TELESNOM RASTE A VÝVINE

Cieľ
Získať podklady pre zhodnotenie telesného vývoja detí a mládeže v roku 2011 a posúdiť trendy telesného vývoja v porovnaní s rokom 2001, resp. s predchádzajúcimi rokmi. Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných antropometrických meraní detí a mládeže vo veku od 0 do 18 rokov získať poznatky o rastovej akcelerácii a sekulárnom trende slovenskej mladej populácie a získať štandardné referenčné hodnoty.

Gestor
ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, RÚVZ v SR, pediatri

Anotácia
V zmysle spracovanej jednotnej metodiky zrealizovať merania antropometrických ukazovateľov v populácii detí a mládeže Slovenska od 0 do 18 rokov veku.
Výsledky meraných parametrov výšky, hmotnosti, obvodových mier a vypočítaných indexov (Rohrerov index, Body mass index, Waist-hip-ratio) prezentovať formou tabuliek a grafov.
Štatisticky spracovať ukazovatele výživovej a sociálno – ekonomickej situácie v rodinách respondentov a vyhodnotiť súvislosti.
Na základe zachovaných údajov z antropometrického prieskumu vykonaného v roku 2001 a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty BMI pre nadhmotnosť a obezitu, t.j. 90. a 97. percentil pre každú vekovú skupinu, zistiť percentuálne zastúpenie detskej populácie s nadhmotnosťou, resp. obezitou.
Na základe výsledkov antropometrických meraní zhodnotiť trendy v telesnom raste a vývine detí a mládeže.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:
1. spracovanie jednotnej metodiky na realizáciu prieskumu telesného vývoja detí a mládeže na Slovensku v roku 2011
2. vlastné merania antropometrických ukazovateľov a zber údajov
3. kontrola údajov, štatistické spracovanie získaných údajov, výpočet indexov
4. vyhodnotenie výsledkov za SR a porovnanie s výsledkami z roku 2001
5. získanie štandardných referenčných hodnôt
6. vývinové trendy pre chlapcov a dievčatá, vrátane sekulárnych trendov za posledných 50 rokov,
7. súčasný stav výskytu nadhmotnosti a obezity u mladej slovenskej populácie,
8. sledovanie výskytu nadhmotnosti a obezity u detí a mládeže v súvislosti s vybranými sociálnymi ukazovateľmi (vzdelanie matky, spôsob stravovania dieťaťa),
9. porovnanie výsledkov hodnotenia nadhmotnosti a obezity vyhodnotených podľa kritérií IOTF a podľa slovenských štandárd spracovaných na základe výsledkov celoslovenského antropometrického prieskumu z roku 2011,
10. publikáciu výsledkov v odbornej literatúre s cieľom oboznámiť európsku odbornú verejnosť so skutočnosťou, že Slovensko má dlhoročnú tradíciu vo vykonávaní prieskumov

telesného rastu a vývinu detí a mládeže a ako jedna z mála európskych krajín má národné rastové štandardy.

Realizačné výstupy
- pripraviť po metodickej a odbornej stránke realizáciu VII. celoštátneho antropometrického prieskumu (r. 2011)
- získať podklady pre zhodnotenie telesného vývoja detí a mládeže v r. 2011 a posúdiť trendy telesného vývoja v porovnaní s rokom 2001
- na základe spracovania výsledkov antropometrického prieskumu vykonaného v roku 2011 zovšeobecniť získané poznatky o trendoch vývinu slovenských detí a mládeže
- využitie získaných výsledkov pri ochrane zdravia a podpore telesného vývinu detí a mládeže v SR
- preskúmať vplyv socio-ekonomických zmien v SR na antropometrické parametre detí a mládeže
- porovnať trendy k obezite v závislosti na veku a pohlaví v období rokov 2001 až 2011

T.: rok 2020, kontrola 2x do roka, k 30.6.2010 a k 31.12.2010
Z: ved. odd. hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie: Úloha sa plní priebežne podľa požiadaviek ÚVZ SR.

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:
Komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.
Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.
Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Etapy riešenia:
I. rok 2008
- návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie k návrhu projektu, jeho schválenie

II. rok 2009
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí
- priebežné napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

III. rok 2010
- celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti

T.: 2010, kontrola 2x do roka, k 30.6.2010 a k 31.12.2010

Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie: Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora. Údaje sa sumarizujú na ÚVZ SR.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ
Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

T.: priebežne podľa požiadaviek gestora, kontrola 2x do roka, k 30.6.2010 a k 31.12.2010
Z: ved. odd. hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie:
Na základe metodických usmernení gestora bol v súlade s Programami a projektmi úradov verejného zdravotníctva v SR realizovaný v okrese Trebišov v marci roku 2010 prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog a šikanovania u žiakov základných a stredných škôl a ich učiteľov. Prieskumu sa zúčastnilo 345 respondentov, z toho žiakov 311 a 34 učiteľov na vybraných základných školách v okrese Trebišov (ZŠ Vojčice, ZŠ s.j.m. Kráľ. Chlmec). Zber údajov zabezpečili pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže.
Údaje boli spracované do sumačných tabuliek v programe EXEL a zaslané na spracovanie na sumarizáciu na ÚVZ SR v určenom termíne.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ :
Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.
Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Trvanie projektu: 22.5.2008 – 31.12.2013
T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2010 a k 31.12.2010
Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže
Vyhodnotenie: Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora**.**

- Bola realizovaná tretia etapa projektu – dotazníkový prieskum stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 11 - 14 ročných a vytvorená priebežná tvorba databáza u 120 detí základných škôl v meste aj na vidieku.
- Bolo odobratých a vyšetrených vyšetrenie 10 vzoriek stravy (obedov).
- Merania vybraných antropometrických ukazovateľov a TK u žiakov vykonali pracovníci poradní zdravia.

- Údaje boli získané zo 120 dotazníkov pre rodičov a žiakov. Dotazník vyplnili žiaci I.. stupňa základnej školy z vidieka (ZŠ Cejkov, ZŠ Novodsad) a žiaci I. stupňa základnej školy mestskej (ZŠ Gorkého Trebišov). V súčasnosti prebieha sumarizácia údajov. Každá odpoveď bola kódovaná číselným symbolom ID. Časť údajov bola získaná laboratórnym rozborom vzoriek stráv a stanovením nutrientov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách.
- Získané údaje budú následne spracované v softwarovom produkte ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórnych zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO. Sumarizáciu údajov vykoná RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Cieľ
Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na :
11. rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholestrolémie a hypocholestrolémie u detí vo veku 11 a 17 rokov
12. sledovanie rastového vývoja detí od narodenia a životného štýlu ich rodičov
13. metodiku poradenstva pre deti a mládež
14. publikáciu výsledkov v odbornej literatúre
15. vypracovanie návrhu záznamovej knižky pre pediatra, ktorá bude obsahovať referenčné percentilové grafy pre BMI, výšku, váhu dieťaťa a údaje o životnom štýle rodičov a detí

Realizačné výstupy
- na základe spracovania výsledkov údajov o hladine celkového cholesterolu TK a BMI u detí vo veku 11 a 17 rokov z roku 2001 porovnať získané údaje a určiť trendy
- využitie získaných výsledkov pri ochrane a podpore zdravia detí
- pripraviť po metodickej a odbornej stránke túto časť realizácie projektu

Termín ukončenia : rok 2012
T.: priebežne, kontrola 2x do roka, k 30.6.2010 a k 31.12.2010
Zodpovedný: vedúca oddelenia hygieny detí a mládeže

Vyhodnotenie: Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora**.**

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

1. Plánovanie očkovacích látok:

Očkovacie látky sú objednávané prostredníctvom obvodných pediatrov.

2. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010

1. Zabezpečený bol pravidelný *zber údajov o zaočkovaných deťoch* zo všetkých detských ambulancií v okrese.

2. Zabezpečené bolo *metodické usmerňovanie* príslušných NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Trebišov.

- V mesiaci január a jún bol aktualizovaný očkovací kalendár pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých v roku 2010: ◦ NZZ pre deti a dorast: 54
  ◦ NZZ pre dospelých: 86
- V mesiaci február bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o očkovaní pandemickou vakcínou Panenza ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
  ◦ NZZ pre dospelých: 43
  ◦ NZZ lôžkové: 4
- V mesiaci apríl a august bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o osýpkach v Európe: ◦ NZZ pre deti a dorast: 54
  ◦ NZZ pre dospelých: 86
- V mesiaci máj bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o importe POLIO vírusu typu 1 do Euroregiónu: ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
  ◦ NZZ pre dospelých: 43
- V mesiaci júl bolo zaslané usmernenie pre pravidelné povinné očkovanie detí v roku 2010 proti DiTePe + Polio: ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
- V mesiaci október bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o očkovaní proti VHA ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
- V mesiaci december bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o likvidácii pandemickej vakcíny Panenza ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
  ◦ NZZ pre dospelých: 43
  ◦ NZZ lôžkové: 4

3. V rámci *Európskeho imunizačného týždňa (EIT)* boli vykonané aktivity na propagáciu očkovania:

- články na webovej stránke RÚVZ Trebišov – Prečo očkovať, Osýpky v Európe, Vývoj očkovaním preventabilných ochorení v okrese Trebišov,
- propagácia Európskeho imunizačného týždňa - na webovej stránke RÚVZ Trebišov,
- usmernenie pre lekárov prvého kontaktu o Európskom imunizačnom týždni, s letákmi o význame očkovania, aktivitách EIT, osýpkach v Európe:
  ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
  ◦ NZZ pre dospelých: 43
- beseda o význame očkovania - s praktickými lekármi pre deti a dorast v Trebišove
- besedy o význame povinného očkovania u detí, očkovania proti chrípke, proti pneumokokovým infekciám v spolupráci s rómskymi komunitnými pracovníkmi pre marginalizované obyvateľstvo – Sečovce (2x), Lastovce, Kuzmice (3x), Čierna nad Tisou,
- články v regionálnom týždenníku Slovo Zemplína o význame očkovania – Prečo očkovať, Osýpky v Európe,
- informácia pre materské škôlky v okrese Trebišov o aktivitách EIT s letákmi – Prečo očkovať, Očkovanie proti pneumokokom, Osýpky v Európe – MŠ v okrese: 72,
- prednáška pre učiteľov v materských školách o význame očkovania,
- informačný panel o EIT – RÚVZ Trebišov, rómska osada Trebišov, základná škola v rómskej osade v Trebišove.

4. Zabezpečenie *spolupráce pri organizovaní očkovania obyvateľstva pandemickou vakcínou* proti pandemickej chrípke:

- V mesiaci február bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o očkovaní pandemickou vakcínou ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
  ◦ NZZ pre dospelých: 43
  ◦ NZZ lôžkové: 4
- Spracovávané bolo hlásenie o očkovaní pandemickou vakcínou od NZZ:
  ◦ NZZ ambulantné: 16
  ◦ NZZ lôžkové: 10
  ◦ NZZ vybrané za okres Trebišov: 5
- V mesiaci december bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o likvidácii pandemickej vakcíny Panenza ◦ NZZ pre deti a dorast: 27
  ◦ NZZ pre dospelých: 43
  ◦ NZZ lôžkové: 4
- V priebehu mesiaca január - máj 2010 bolo vykonaných 49 kontrol chladového reťazca a správnej manipulácie s vakcínami proti pandemickej chrípke v ambulantných NZZ v okrese.
- Zároveň bolo v priebehu roka 2010 vykonaných *49 predbežných a 19 záverečných kontrol očkovania* v ambulantných a lôžkových NZZ proti chrípke typu A (H1N1).

5. V rámci *vakcinačnej poradne* bola priebežne poskytovaná poradenská a bezplatná konzultačná činnosť v problematike imunizácie:

- poskytnutých bolo 15 konzultácií o očkovaní do zahraničia,
- poskytnutých bolo 130 konzultácií o očkovaní pre lekárov prvého kontaktu v okrese Trebišov.

3. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

1. Táto úloha je vykonávaná priebežne. Kontrola očkovania bola vykonaná v septembri 2010.

2. V skupine ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené:

- *9* ochorení na *pertussis u* detí riadne očkovaných proti pertussis,
- 3 *akútne vírusové hepatitídy typu B* a 6 *chronických vírusových hepatitídy typu B.* Ani v jednom prípade ochorenia nebolo zabezpečené očkovanie proti VHB,
- *2 akútne meningokokové meningitídy*.

3. V mesiaci apríl, máj a august bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o osýpkach v Európe a o importe POLIO vírusu typu 1 do Euroregiónu

◦ NZZ pre deti a dorast: 27
◦ NZZ pre dospelých: 43

4. Zabezpečené bolo hlásenie *SARI* z lôžkových NZZ: spravovaných bolo 8 podozrení na SARI, z toho v 1 prípade bol ako pôvodca ochorenia potvrdený pandemický vírus chrípky typu A(H1N1).

4. Manažment očkovania:

Zabezpečený bol pravidelný *zber údajov o zaočkovaných deťoch* zo všetkých detských ambulancií v okrese. Chladový reťazec bol kontrolovaný v 27 ambulanciách prvého kontaktu.

5. Kontrola očkovania v SR:

1. V priebehu mesiaca marec 2010 boli vykonané kontroly opatrení, ktoré boli nariadené pri kontrole očkovania k 31.8.2009. Boli vykonané *2 kontroly* opatrení ohľadom doočkovania detí vo vybraných obvodoch.

2. V priebehu mesiaca január - jún 2010 bolo vykonaných:
- 10 kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v ambulantných NZZ
- 5 kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v lôžkových NZZ
- 49 kontrol očkovania v ambulantných NZZ proti chrípke typu A (H1N1)
- 7 kontrol mimoriadneho očkovania proti VHA v ambulantných NZZ
- 2 kontroly mimoriadneho očkovania proti VHA v školských zariadeniach
- 1 kontrola očkovania proti sezónnej chrípke v DD Slovenské Nové Mesto

3. V priebehu mesiaca júl - november 2010 bolo vykonaných:
- 28 predbežných kontrol očkovania v ambulantných NZZ
- 34 záverečných kontrol očkovania v ambulantných NZZ
- 11 kontrol očkovania proti VHB u kontaktov nosičov HBsAg
- 20 kontrol očkovania proti VHB u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek v ambulantných NZZ
- 1 kontrola očkovania v UT Sečovce
- 19 kontrol očkovania v ambulantných NZZ proti chrípke typu A (H1N1)
- 3 kontroly mimoriadneho očkovania proti VHA v ambulantných NZZ

6. Vedenie evidencie očkovania pracovníkov zdravotníckych zariadení:

V priebehu mesiaca február a marec 2010 bolo vykonaných:
- 10 kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v ambulantných NZZ
- 5 kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v lôžkových NZZ

7. Odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

V spolupráci s obecnými úradmi bolo vykonaných *7 besied* s rómskymi asistentmi v Sečovciach, Lastovciach, Kuzmiciach, Čiernej nad Tisou a v Trebišove.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1.Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

1. Laboratórna spolupráca na okresnej úrovni je dobrá. Invazívne kmene H. influenzae typu B neboli vykultivované. Vykultivovaný bol 1 invazívny kmeň *Prevotella oralis,* ktorý vyvolal purulentnú meningitídu. Zachytených bolo *37 neinvazívnych* kmeňov z hrdla a nosa *N. meningitidis a* 2 invazívne kmene *N. meningitidis (*v oboch prípadoch séroskupina B) z liquoru u pacientov z meningokokovou meningitídou.

2. Pravidelne je vykonávaná *analýza polyrezistentných kmeňov*. Z 8 kmeňov, ktoré boli vykultivované z hemokultúr, boli potvrdené 4 multirezistené kmene. Pri ostaných nozokomiálnych nákazach (mimo septikémií) neboli potvrdené multirezistentné kmene.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

1. Úloha je plnená priebežne. Zlepšenie nastalo pri hlásení prenosných ochorení z laboratórií v Košiciach.
2. Od začiatku roka 2010 začali aj lekári prvého kontaktu využívať systém EPIS. V priebehu roka 2010 hlási chrípku a prenosné ochorenia 8 lekárov.
3. Pravidelne bolo zabezpečené hlásenie SARI z lôžkových zdravotníckych zariadení – 8 odberov.

3. Spolupráca na zabránení šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí s RVPS

Mesačne je zasielaná analýza o epidemiologickej situácií v okrese Trebišov pre RVPS.

4. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

1. Priebežne sa vykonáva *epidemiologické vyšetrovanie v ohniskách nákaz* v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení:
V systéme EPIS bolo vykázaných **1 087 ochorení**, spracovaných bolo **326 ohnísk.**

2. Spracovaná bola *mesačná analýza* prenosných ochorení v okrese Trebišov - je zabezpečená spätná informovanosť RÚVZ v Košiciach, v Banskej Bystrici, lekárov prvého kontaktu, mikrobiológov, infektológov, RVPS a obyvateľstva, písomne aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov.

3. *Systém rýchleho varovania* (SRV) – vložených bolo **76 informácii** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
4. V skupine *ochorení preventabilných očkovaním* boli hlásené:

- *9* ochorení na *pertussis u* detí riadne očkovaných proti pertussis,
- 3 *akútne vírusové hepatitídy typu B* a 6 *chronických vírusových hepatitídy typu B.* Ani v jednom prípade ochorenia nebolo zabezpečené očkovanie proti VHB,
- *2 akútne meningokokové meningitídy*.

5. Priebežne sa vykonávala *surveillance hemokultúr*, s následným epidemiologickým vyšetrením na príslušnom oddelení. V priebehu roka bolo vyšetrených **8 septikémií**, ktoré boli hlásené do systému EPIS.
6. Analýza *chrípkovej situácie* v okrese Trebišov:

- 12 x mesačná bola vykonaná analýza situácie v okrese Trebišov, v SR. Uverejnená je na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
- 53 x týždenne bolo spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú uverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov
- 28 x bolo spracovanie hlásení o výskyte chrípky, akútnych respiračných ochorení, chrípky A (H1N1) a SARI pre ÚVZ SR
- 3 x bolo spracovanie pohotovostných služieb ohľadom výskytu chrípky typu A (H1N1)
- V mesiaci február - apríl 2010 bolo vykonaných 49 kontrol očkovania proti chrípke typu A (H1N1) v ambulantných NZZ v okrese Trebišov. V novembri 2010 bolo vykonaných 19 záverečných kontrol očkovania proti pandemickej chrípke.
- V priebehu mesiaca január - jún boli metodicky usmerňovaní lekári prvého kontaktu a všetky lôžkové zdravotnícke zariadenia v okrese Trebišov o zabezpečení opatrení

v súvislosti s výskytom pandemickej chrípky typu A (H1N1) vo svete a 6. stupňom pandémie chrípky.

- Po ukončení pandemie chrípky A(H1N1) boli lekári usmerňovaní o likvidácii pandemickej vakcíny Panenza.

7. Spolupracovalo sa na odberoch materiálu na chrípku so sentinelovými lekármi v okrese. V roku 2010 bolo odobratých **15 *o****dberov na virologické vyšetrenie*. Zachytený bol 1x kmeň pandemickej chrípky typu A (H1N1).

8. Vykonávala sa enviromentálna *surveillance poliomyelitídy*

- V priebehu roka bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce.
- V priebehu roka boli odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Trebišov. Všetky odobraté vzorky sú s negatívnymi výsledkami.

5. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prisťahovalcov:

Kontrola očkovania v UT v Sečovciach bola vykonaná.

6. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

1. Na webovej stránke RÚVZ Trebišov je zabezpečená informovanosť obyvateľstva o prenosných ochoreniach v okrese Trebišov a počte ochorení na chrípku v okrese.

2. Uverejnené boli články v regionálnom týždenníku Slovo Zemplína: Prečo očkovať, Osýpky v Európe, o ochorení AIDS, o aktuálnom očkovaní proti chrípke.

3. Zabezpečených bolo 9 prednášok o problematike očkovania proti prenosným ochoreniam pre predškolské zariadenia a rómskych komunitných pracovníkov v okrese. Distribuované boli letáky do predškolských zariadení o prevencii proti prenosným ochoreniam.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

1. Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín:

Úloha je plnená priebežne.

2. Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sieti:

Do systému EPIS sa vkladajú údaje podľa zoznamu položiek povinne hlásených do sietí od januára 2007.

1. *Systém rýchleho varovania* (SRV) – vložených bolo **76 informácii** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.

2. *Chrípka* - **53 x týždenne** spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení

3. Manažment epidémií:

Analyzovaných bolo 7 *epidémií*, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

- Epidémia VHA v Lastovciach – exponovaných bolo 1 250 osôb, hlásených 11 ochorení, posledné ochorenie hlásené dňa 2.2.2010.
- Epidémia VHA v Sečovciach – exponovaných bolo 8 200 osôb, hlásených 5 ochorení, posledné ochorenie hlásené dňa11.1.2010.
- Epidémia VHA v základnej škole v Michaľanoch – exponovaných bolo 367 osôb, hlásených 5 ochorení, posledné ochorenie hlásené dňa 6.1.2010.
- Epidémia VHA v Kuzmiciach – exponovaných 1 654 osôb, hlásených 14 ochorení, posledné ochorenie hlásené dňa 7.6.2010.
- Epidémia VHA v Trebišove – exponovaných bolo 4 500 osôb, hlásených 27 ochorení, posledné ochorenie hlásené dňa 6.10.2010.
- Epidémia VHA v Hrčeli – exponovaných bolo 1 400 osôb, hlásené 4 ochorenia, posledné ochorenie bolo 15.9.2010.
- Epidémia syfilisu v meste Trebišov – exponovaných bolo 27 000 osôb, hlásených 42 ochorení, posledné ochorenie hlásené dňa 21.12.2010.

4. Manažment kontaktov a ohnísk:

1. Do systému EPIS bolo spolu *hlásených **1 087 ochorení**:*

- Potvrdené prípady: 353
- Pravdepodobné prípady: 9
- Možné prípady: 688
- Nosiči: 30
- 6 ochorení bolo nepotvrdených
- Úmrtie na prenosné ochorenia: 2
- Profesionálne ochorenia: 5

Tabuľka č. 1 PRENOSNÉ OCHORENIA V OKRESE Trebišov –rozdelenie podľa diagnóz – rok 2010

Diagnóza	Absolútny počet ochorení
A 02	**2**
A020	**73**
A021	**1**
A022	**2**
A03	**1**
A031	**12**
A033	**6**
A040	**7**
A045	**10**
A080	**46**
A082	**2**
A09	**208**
A150	**2**
A151	**2**
A160	**1**
A165	**1**
A180	**1**
A181	**2**
A282	**1**
A370	**9**
A371	**1**

Diagnóza	Absolútny počet ochorení
A38	**1**
A390	**2**
A402	**2**
A410	**2**
A411	**1**
A415	**3**
A46	**17**
A513	**34**
A515	**15**
A528	**2**
A540	**5**
A692	**6**
B019	**339**
B029	**103**
B15	**63**
B169	**3**
B178	**1**
B181	**6**
B182	**1**
B270	**14**
B271	**1**

Diagnóza	Absolútny počet ochorení
B589	**3**
B86	**17**
G008	**1**
G009	**1**
J107	**12**
J109	**1**
J151	**1**
MO12	**2**
T813	**1**
Z203	**7**
Z21	**1**
Z225	**29**
SPOLU	**1087**

2. Spracovaných bolo ***326 ohnísk*** *prenosných ochorení,* v ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia. V ohniskách bolo **vydaných** ***1 224 opatrení*** *pre ohniská* (6 druhov opatrení – dezinfekcia (275), sprísnenie hyg.- epid. režimu (22), vyhľadanie podozrivých z nákazy (299), zdravotná výchova (298), vyhľadanie podozrivých z ochorenia (3), informovanie zainteresovaných (327). Najviac opatrení bolo nariadených v ohniskách vírusových hepatitíd typu A – 356 opatrení pre 690 osôb.

3. Vo všetkých ohniskách bolo vyšetrených ***1 011 kontaktov*** a vykonaných bolo ***659 návštev v ohnisku.***

4. Rozdelenie *ochorení podľa charakteru ochorenia:*
Epidémie (spomínané vyššie)
Importované ochorenia: 1x
Profesionálne ochorenia: 5 x
Úmrtie na infekčné ochorenia: 2

Choroba z povolania: hlásené 2 choroby z povolania

5. Analýza jednotlivých ohnísk:

- Pri **vírusových hepatitídach** bolo vyšetrovaných **690 kontaktov**. *690 kontaktom* bola doporučená profylaxia očkovacou látkou proti VHA, *690 kontaktom* bol nariadený lekársky dohľad. Vydaných bolo 690 *rozhodnutí* pre opatrenia v ohniskách vírusových hepatitíd.
- V roku 2010 prebiehali v okrese Trebišov epidémie VHA. V rámci protiepidemických opatrení v súvislosti s epidemickým výskytom VHA bolo vykonané mimoriadne očkovanie proti VHA vo vybraných lokalitách.
- *Základná škola Michaľany* - hlásených 5 ochorení v škole, nariadené mimoriadne očkovanie všetkých detí a celého personálu školy – zaočkovaných 506 detí, 40 učiteľov.
- *Obec Kuzmice* - hlásených 14 ochorení v obci, nariadené mimoriadne očkovanie všetkých detí v obci od 1 roka do 15 rokov – zaočkovaných 470 detí.
- *Mesto Trebišov* - hlásených 12 ochorení v rómskej osade (spolu 27 ochorení v meste Trebišov), nariadené mimoriadne očkovanie všetkých detí v rómskej osade od 1 roka do 15 rokov – zaočkovaných 1170 detí.
- Spracovaných bolo *29* ***návštev ohnísk HbsAg*** **nosičov**, *45 kontaktov* bolo odoslaných na vyšetrenie k obvodným lekárom, z toho 23 kontaktov je už chránených očkovaním proti VHB, 10 kontaktov nie je potrebné očkovať (noví nosiči, protilátky proti VHB), 12 kontaktov je v štádiu vyšetrovania.
- Pri alimentárnych nákazách bolo najviac vyšetrovaných *57 kontaktov* pri **salmonelózach.**

6. Po vykonaní 3 prednášok v mesiaci október 2009 o systéme EPIS pre lekárov prvého kontaktu bolo do systému EPIS prihlásených 25 lekárov. Zatiaľ 8 lekári z okresu Trebišov začali systém využívať a hlásiť prenosné ochorenia.

5. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY – „The Epidemiological Surveillance System", úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Podľa požiadaviek RÚVZ Banská Bystrica sú priebežne zadávané údaje TESSY.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

1. Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Na úlohe sa bude pracovať podľa pokynov ÚVZ SR.

2. Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

1. RÚVZ v Trebišove, oddelenie epidemiológie zorganizovalo pre zdravotné sestry NsP Trebišov a.s. prednášky: jún 2010 – Dezinfekcia rúk v zdravotníckej praxi.

2. V priebehu roka bol uskutočnený projekt „Hygiena rúk“ v NZZ v okrese Trebišov.

3. Surveillance nozokomiálnych nákaz:

1. Za obdobie od 1.1.2010 do 31.12.2010 bolo vykonaných *13 previerok ambulantných a 25 previerok* v lôžkových zdravotníckych zariadeniach, odobratých bolo spolu 66 *vzoriek sterilného materiálu, 547 sterov z prostredia a 8 vzoriek dezinfekčných roztokov.*

3. Otestovaných bolo spolu *137 sterilizátorov* a 92 *autoklávov* centrálnych sterilizácií a v ambulantných NZZ.

4. Hlásenie *výskytu nozokomiálnych nákaz:* NsP Trebišov, a.s.: 11 NN, NsP Kráľovský Chlmec n.o.: 1 NN

Tabuľka č. 2 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY PODĽA ODDELENIA V OKRESE TREBIŠOV

Diagnóza/ oddelenie	Infekčné	OAIM	gyneko-logicko – pôrodnické	chirurgické	detské	Spolu
A020	1	0	0	0	0	**1**
A031	0	0	0	0	1	**1**
A080	0	0	0	0	5	**5**
A402	0	0	0	1	0	**1**
A410	0	1	0	0	0	**1**
B15	0	0	0	0	1	**1**
J151	0	1	0	0	0	**1**
T813	0	0	1	0	0	**1**

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU.

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)

1. V roku 2010 bol aktualizovaný plán pre mimoriadne udalosti.

2. Bol prekontrolovaný stav OOPP pre pracovníkov RÚVZ, ktorí v prípade výskytu ľudskej chrípky budú zasahovať v ohniskách nákaz. Pomôcky boli k 30.10.2010 vyskladnené zo zásob doručených zo štátnych hmotných rezerv.

3. V súvislosti s povodňovou situáciou v okrese Trebišov v mesiaci máj a jún 2010 došlo k vyhláseniu mimoriadnej situácie v okrese Trebišov.

- V dvoch zaplavených lokalitách – v meste Trebišov a v obci Kuzmice prebiehali pred záplavami epidémie VHA, v súvislosti s tým tam boli zorganizované vyššie spomínané mimoriadne očkovania obyvateľstva proti VHA.
- Usmerňovaní boli lekári o aktuálnej povodňovej situácii a o hlásení hnačkových ochorení a podozrení na vírusové hepatitídy.
- Zasielané boli informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v súvislosti s povodňami pre ÚVZ SR v Bratislave.

2. Pandemická pripravenosť:

V súvislosti s vyhlásením WHO o 6. stupni pandémie chrípky A(H1N1) - apríl 2009 a neskoršom zrušení pandémie chrípky A(H1N1) v auguste 2010 boli vykonané aktivity:

- 53 x týždenne bolo spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, po vyhlásení 5. stupňa pandémie chrípky sú tieto údaje uverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov
- 3 x bolo spracovanie pohotovostných služieb ohľadom výskytu chrípky typu A (H1N1)
- 10 x bolo spracovanie hlásení o spotrebe pandemickej vakcíny od NsP
- 16 x bolo spracovanie hlásení o spotrebe pandemickej vakcíny od PZS
- 5 x bolo spracovanie údajov o zaočkovanosti obyvateľstva proti pandemickej chrípke od 5-tich vybraných lekárov pre dospelých pre RÚVZ Košice
- V priebehu mesiaca január až jún boli metodicky usmerňovaní lekári prvého kontaktu a všetky lôžkové zdravotnícke zariadenia v okrese Trebišov o zabezpečení opatrení v súvislosti s výskytom pandemickej chrípky typu A (H1N1) vo svete.
- Po ukončení pandémie chrípky A(H1N1) boli lekári usmerňovaní o likvidácii pandemickej vakcíny Panenza.
- V mesiaci február - apríl 2010 bolo vykonaných 49 kontrol očkovania proti chrípke typu A (H1N1) v ambulantných NZZ v okrese Trebišov. V novembri 2010 bolo vykonaných 19 záverečných kontrol očkovania proti pandemickej chrípke typu A(H1N1).
- Pokračovalo sa v systéme hlásenia SARI v lôžkových zdravotníckych zariadeniach.
- Zabezpečený bol odber biologického materiálu na chrípku nielen od sentinelových lekárov, ale aj z lôžkových zdravotníckych zariadení. Spolu bolo odobratých 15 vzoriek materiálu, z toho v 1 prípade bola potvrdená chrípka typu A(H1N1).
- Metodicky boli usmerňovaní lekári a odborná verejnosť (články v médiách, odborné usmernenia, webová stránka) o aktuálnom očkovaní proti chrípke v novej chrípkovej sezóne 2010/2011.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

- V priebehu roka bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce.
- V priebehu roka bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Trebišov. Všetky odobraté vzorky sú s negatívnymi výsledkami.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

1. Činnosť liniek pomoci AIDS:

Pre laickú verejnosť bola k dispozícii linka pomoci AIDS (056/6660198), ktorú využili 4 klienti a 5 klienti využil e-mailovu konzultáciu tv.tintova@uvzsr.sk . Klienti na linke pomoci AIDS položili cca 15 otázok, ktoré boli zamerané na spôsoby šírenia, možnosti ochrany vrátane prezervatívom, možnosti laboratórnych vyšetrení a o frekvencii testovania protilátok proti AIDS v prípade nechráneného pohlavného styku (najčastejšia otázka) .

2. Edukačné programy zamerané na mládež „ Hrou proti AIDS“, rovesnícke programy a iné edukačné aktivity:

- Projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „ Hrou proti AIDS“ bol v roku 2010 realizovaný na 2 základných školách (obec Michaľany a Parchovany) a 1 strednej škole (Kráľovský Chlmec) .
- Spolu bolo uskutočnených 6 prednášok pre 200 žiakov základných škôl a 100 žiakov strednej školy. Zároveň bol uskutočnený dotazníkový prieskum o vedomostiach o ochorení AIDS, o spôsoboch prenosu, o možnostiach ochrany pred AIDS pri realizácii projektu v základnej škole Michaľany. Dotazníkový prieskum bol uskutočnený pred projektom a po absolvovaní prednášok. Spolu bolo dotazovaných 50 žiakov. Dotazníky boli vyhodnotené, a zároveň prehodnotené so žiakmi.

3. Aktivity k Svetovému dňu boja proti AIDS:

- O konaní Svetového dňa boja proti AIDS bola uverejnená informačná kampaň na webovej stránke RÚVZ v Trebišove, mesta Trebišov a v regionálnych novinách Slovo Zemplína – 3 akcie. Informačné letáky boli aj na nástenke v RÚVZ v Trebišove. V novinách bol aj 1 článok o ochorení AIDS.
- Pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS bolo uskutočnených 5 prednášok o AIDS pre 450 študentov gymnázia v Trebišove a 50 žiakov základnej školy v Michaľanoch. Prednášky boli realizované v spolupráci s mládežníckym červeným krížom pri SČK v Trebišove.
- V deň Svetového dňa boja proti AIDS sme poskytovali poradenstvo. Služby ale nikto nevyužil.

4. Testovanie, poradenstvo, sledovanie :

- K 31.12.2010 bol v systéme EPIS vykázaný 1 prípad pozitivity HIV infekcie. Išlo o 52 ročného utečenca z Gruzínska.
- Od 2 osôb správajúcich sa rizikovo sme vykonali odber krvi na vyšetrenie anti HIV protilátok. Výsledky vyšetrení boli negatívne. Týmto osobám boli poskytnuté zároveň aj poradenské služby. Certifikát nebol vydaný.

5. Sledovanie pohlavných ochorení:

- V priebehu roka 2010 boli upozornení všetci gynekológovia v okrese Trebišov na povinnosť hlásiť pohlavné ochorenia.
- V roku 2010 bolo hlásených *51 prípadov syfilisu* (do systému EPIS). Vyšetrených bolo spolu 130 kontaktov. Analýza ochorení: počet ochorení u mužov: 25, počet ochorení

u žien: 26 (z toho tehotných: 5), počet ochorení u obyvateľov rómskeho etnika: 41. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 15-19 ročných a 25-34 ročných. Rozdelenie ochorení podľa miesta vzniku nákazy: Trebišov: 42, Svinice: 1, N. Žipov: 1, Vojčice: 1, Zemplínska Teplica: 2, Hraň: 1, Sečovce: 3.

- Hlásené 4 ochorenia na gonoreu (do systému EPIS). Ochorenia boli u mužov, veková skupina: 15-19 r.: 1, 20-24 r.: 1, 25-34 r.: 1, 35-44 r.: 1 Všetky osoby boli preliečené.
- Hlásená 1 chlamýdiová nákaza prenášaná pohlavným stykom u 34 ročnej ženy.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Cieľ
Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Plnenie
Edukačno – intervenčný cyklus prednášok o zdravom životnom štýle detí aj dospelých je realizovaný ***v materskom centre Sedmokráska v Trebišove***, ktoré je zriadené ***Slovenským červeným krížom.*** S vedením materských centra SČK je dohodnutý cyklus prednášok a cvičení zameraných na posilnenie a spevnenie svalstva u detí aj u matiek. Prednášky majú formu dialógu, kde sa matkám odpovedá na ich konkrétne aktuálne problémy a otázky v danej téme. Poskytuje sa inštruktáž v kondičnom cvičení s fit loptou (matkám a deťom), ako aj textové informačné letáčiky alebo brožúry, spracované podľa tém zaradených do cyklu prednášok pre Materské centrá.

V rámci cyklu prednášok v materskom centre sa striedame s pediatričkou s témami aj pre budúce mamičky, ktoré sa tak niekoľko týždňov pred pôrodom majú možnosť naučiť ako sa postarať o dieťa. Za obdobie roka 2010 bolo zrealizovaných 6 výkonov

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“.
Cieľ
Zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

Plnenie
Témy pre seniorov sú obsiahnuté v našich besedách realizovaných na schôdzach miestnych spolkov SČK, kde sú pozývaní starší obyvatelia. Besedy bývajú spojené aj s meraním krvného tlaku prípadne podľa podmienok aj s mobilnou poradňou zdravia.

9.3. „ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

Cieľ
Zlepšenie orálneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu orálneho zdravia aj v dospelosti. Riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu,

masového chronického ochorenia obyvateľov SR, je v realizácii širokej a systematickej prevencii zubných ochorení. Keďže sa preukázal vplyv kazivosti dočasných zubov na stálu dentitu, intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou. Uvedený vek je optimálny aj z vývinovo-psychologického hľadiska, kedy si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania.

Plnenie
Projekt bol v roku 2010 prepracovaný a rozšírený s využitím interaktívnych a zážitkových edukačných metód. Intervencie sa realizujú formou skupinových besied na vybraných základných školách v okrese Trebišov s použitím pomôcok (videokazeta – kreslená rozprávka, DVD, makety zubov a ďalšie.)
Zdravotno-výchovné pôsobenie bolo spojené s praktickým nácvikom správnej stomatohygieny. Za obdobie roka 2010 bolo zrealizovaných 18 výkonov.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV.

Cieľ
Získať prehľad o realizovaných regionálnych projektoch a úlohách podpory zdravia, vypracovať databázu dobrých postupov (príkladov dobrej praxe) a umožniť ich výmenu a ďalšie využitie v rámci siete regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR.

Plnenie
Oddelenie podpory zdravia v súvislosti s týmto bodom plnilo v roku 2010 dva regionálne programy:

1. Program systematickej podpory zdravia na školách okrese Trebišov.

Hlavný cieľ: Pozitívne ovplyvniť individuálne a skupinové determinanty zdravia a vytvoriť zdravie podporujúce prostredie v školskom prostredí.

Zámer: Vytvorenie a upevnenie zdravie podporujúceho prostredia v školách cestou dlhodobo udržateľného systému na seba nadväzujúcich intervencií počas celého obdobia prítomnosti cieľových skupín v školskom prostredí. **Cieľové skupiny:** žiaci a študenti základných a stredných škôl, pedagógovia a iný pracovníci škôl a školských zariadení.
Program sa v súčasnosti realizuje na dvoch školách (ZŠ Michaľany, Obchodná akadémia Trebišov). Za obdobie roku 2010 bolo spolu zrealizovaných 76 výkonov.

2. Regionálny program prevencie srdcovo-cievnych chorôb v okrese Trebišov.
PO-ZDRA-VY pre srdce (pohyb – zdravie – výživa pre srdce)

Hlavný cieľ: Znížiť chorobnosť a úmrtnosť na srdcovo-cievne choroby (SCCH) a zlepšiť kvalitu a dĺžku života obyvateľov okresu Trebišov.

Zámerom programu: je pozitívne ovplyvniť individuálne determinanty zdravia a podporovať a rozvíjať zdravie populácie žijúcej na území okresu Trebišov.

Očakávaná účinnosť programu vychádza z uplatnenia - poznatkov o vnímaní rizika choroby, individuálnej a populačnej stratégie intervenčného pôsobenia, rodinného prístupu pri poradenstve za účelom zmeny životného štýlu.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SVETOVOU ZDRAVOTNÍCKOU ORGANIZÁCIOU

Cieľ:
Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Plnenie
Informovanie verejnosti v dostatočnom časovom predstihu v okresnom týždenníku Slovo Zemplína, Košický Korzár, Zemplín extra, na internetových stránkach – RÚVZ Trebišov, mesto Trebišov, mesto Kráľovský Chlmec a zasielanie článkov a letákov elektronickou poštou na školské zariadenia. Spracovávané články a letáky boli zamerané na aktuálnu hyg.epid. problematiku, pri príležitosti dní vyhlásených SZO a na otázky zdravého životného štýlu.
Sú pripravované a realizované zdravotno-výchovné aktivity v spolupráci s SČK, nadáciami, obecnými úradmi, školami (dni otvorených dverí, besedy, workshopy, atď.)
Oddelenie podpory zdravia distribuovalo zdravotno-výchovné materiály – v sieti lekární, základných a stredných škôl podľa spracovanej problematiky a na využitie v realizovaných kampaniach.
Boli realizované dotazníkové prieskumy týkajúce sa zdravotného povedomia najmä u detí a mládeže, ktorých výsledky boli využité pri následných intervenčných zdravotno-výchovných aktivitách a vyhodnocované v rámci realizovaných úloh, projektov a programov aj regionálneho rozsahu.
Za obdobie roka 2010 bolo spolu zrealizovaných 2003 výkonov v rámci ZV aktivít, 25 spracovaných článkov do médií, a vytvorených 7 druhov propagačných materiálov.

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ
Prostredníctvom Komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Plnenie
RÚVZ so sídlom v Trebišove nebol zapojený do tohto projektu.

9.7. QUIT and WIN

Cieľ
Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky. Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

Plnenie
Oddelenie podpory zdravia zabezpečilo informovanie verejnosti o predmetnej súťaži v dostatočnom časovom predstihu v okresnom týždenníku Slovo Zemplína, na internetových stránkach – RÚVZ Trebišov, mesto Trebišov, mesto Kráľovský Chlmec a distribúciou letákov a prihlášok do lekární, do zdravotníckych a školských zariadení a do podnikov. Bola realizovaná aj regionálna súťaž pre účastníkov z okresu Trebišov. Za obdobie roka 2010 bolo spolu zrealizovaných 55 výkonov.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Cieľ
Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity. Sekundárnym efektom programu by malo byť, vo vzájomnej interakcii s preventívnymi programami, špecificky orientovanými na vybrané chronické ochorenia, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Plnenie
Tento program bol našim oddelením podpory zdravia realizovaný jednak cestou intervenčných a zdravotno-výchonných aktivít zameraných na skupiny žiakov základných škôl. Počas týchto aktivít sa uskutočnilo testovanie telesnej zdatnosti, určovanie stavu telesnej hmotnosti, rozbor jedálneho lístka a bežne vykonávaných pohybových aktivít. Na základe získaných údajov a informácií sa žiakom poskytovalo individuálne poradenstvo zamerané na optimalizáciu pohybovej aktivity a stravovacieho režimu za účelom optimalizácie telesnej hmotnosti a telesnej zdatnosti.
Realizovali sa intervenčné aktivity zamerané na podporu konzumácie ovocia a zeleniny u detí predškolského a školského. Za obdobie roka 2010 bolo spolu zrealizovaných 1116 výkonov.
Predmetný program sa napĺňa aj cestou činnosti Poradne zdravia.

9.9. CINDI PROGRAM SR

Skríning zdravotného stavu metódou CINDI programu – prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

Cieľ
Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov. Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení. Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Plnenie
RÚVZ so sídlom v Trebišove už od roku 1992 realizuje **Program CINDI – Slovensko**. V rokoch 1998 a 2003 bol uskutočnený aj v okrese Trebišov skríning zdravotného stavu obyvateľstva okres Trebišov (a následne analyzovaný) podľa intencií tohto medzinárodného projektu.
Mimo tieto roky plynulo prebieha v rámci **poradenského centra** práca s klientmi, kde sú individuálni klienti vyšetrovaní podľa metodiky. Vyhodnocovanie získaných údajov je realizované v počítačovom programu Test zdravé srdce. Okrem týchto individuálnych aktivít sú realizované aj skupinové a populačné aktivity na ovplyvnenie životného štýlu obyvateľstva okresu Trebišov, a tým zníženiu chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia, ktoré sú zakotvené v programe CINDI .
Za obdobie roku 2010 bolo vyšetrených **232 klientov**, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo podľa zistených výsledkov. V rámci vyšetrení týchto klientov bolo uskutočnených **3175 odborných výkonov.**

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Cieľ:
1. Vytváranie zdravého životného prostredia, jeho tvorba a ochrana
2. Racionálna životospráva, pitný režim, zdravý životný štýl
3. Podpora a ochrana zdravia, otužovanie, prevencia ochorení
4. Podpora pohybových aktivít a športu, rozvíjanie telesnej zdatnosti
5. Humanizácia a demokratizácia výchovno-vzdelávacieho procesu
6. Environmentálna a ekologická výchova a vzdelávanie, environmentálne zdravie
7. Zvyšovanie bezpečnosti pri práci, znižovanie rizika úrazov, prvá pomoc
8. Aktívne využívanie voľného času
9. Podpora duševného zdravia, výchova k manželstvu a rodičovstvu, sexuálne zdravie
10. Prevencia závislostí

Plnenie
Oddelenie podpory zdravia sa podieľa na realizácii tohto programu prostredníctvom realizácie skupinových intervencií na školách na základe požiadavky zo strany škôl.

Mimoriadna úloha:
HBSC (Health Behaviour in School Aged Children) štúdia – 8. vlna zberu údajov

Cieľom štúdie je monitorovať zdravie, so zdravím súvisiace správanie školákov v ich sociálnom kontexte a prehĺbiť porozumenie mechanizmov ovplyvňujúcich rozdiely a zmeny v zdraví a rizikovom správaní školákov. Tieto poznatky sú dôležité pre vypracovanie efektívnych programov podpory zdravia, vzdelávacích programov v oblasti zdravia, sledovanie ich účinnosti ,a to nielen na národnej ale i na medzinárodnej úrovni.
Plnenie
Oddelenie podpory zdravia sa podieľalo na realizácii tejto mimoriadnej úlohy prostredníctvom vykonania antropometrického merania a merania tlaku krvi u žiakov dvoch základných škôl v okrese Trebišov zapojených do štúdie.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

Plnenie
Súčasťou previerok nami dozorovaných zariadení v rámci ŠZD je sledované a hodnotené aj dodržiavanie príslušných ustanovení Zákona o ochrane nefajčiarov, v prípade zistenie nedostatkov sú uložené nápravné opatrenia.
1x mesačne bola vypracovávaná a zasielaná správa v zmysle požiadaviek ÚVZ SR.

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

Cieľ
Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky. Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

Plnenie
Oddelenie podpory zdravia zabezpečilo informovanie verejnosti o predmetnej súťaži v dostatočnom časovom predstihu v okresnom týždenníku Slovo Zemplína, na internetových stránkach – RÚVZ Trebišov, mesto Trebišov, mesto Kráľovský Chlmec a distribúciou letákov a prihlášok do lekární, do zdravotníckych a školských zariadení a do podnikov. Bola realizovaná aj regionálna súťaž pre účastníkov z okresu Trebišov.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trenčíne

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Informovanosť o kvalite pitnej z hľadiska prevencie methemoglobinémie je jeden z časti cieľov NEHAP III, ktorý je zameraný na redukciu ochorení a úmrtnosti detí v dôsledku nevyhovujúcej kvality pitnej vody. RÚVZ so sídlom v Trenčíne uverejňuje na svojej webovej stránke sumárny celoročný zoznam verejných vodovodov podľa obsahu dusičnanov (do/nad 10 mg/l) na základe dlhodobých výsledkov monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch. Taktiež zabezpečuje v spolupráci s detskými lekármi odbery pitných vôd z individuálnych zdrojov v oblastiach, ktoré nie sú zásobované z verejných vodovodov za účelom informovanosti matiek o kvalite pitnej vody (obsah dusičnanov) a znižovanie rizika výskytu dojčenskej methemoglobinémie pri používaní pitnej vody na prípravu stravy pre dojčatá. V období 1.1.2010 – 31.12.2010 bolo vyšetrených 27 vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov, z čoho 18 vzoriek obsahom dusičnanov nevyhovovalo na prípravu stravy pre dojčatá.

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (ENHIS)

V súčasnosti sa prevádzkujú a využívajú dva informačné systémy:
* Informačný systém o kvalite vody na kúpanie – obsahuje charakteristické údaje o kúpaliskách, databázu výsledkov odobratých vzoriek vôd na kúpanie, aktuálne stavy kúpalísk pre verejnosť, štatistické údaje.
* Informačný systém o pitnej vode – nový informačný systém zo začiatkom prevádzky od 1.1.2010, obsahuje údaje o zásobovaných oblastiach pitnou vodou, o verejných vodovodoch, spotrebiskách, odberných miestach, údaje o hygienicky významných individuálnych zdrojoch, databázu výsledkov odobratých vzoriek pitnej vody v rámci monitoringu a ŠZD, štatistické údaje
Okrem týchto informačných systémov sa informuje verejnosť využitím internetových stránok RÚVZ so sídlom v Trenčíne - na odbore HŽPaZ zahŕňa základné informácie o pracovníkoch odboru s číslami kontaktov, náplň činnosti oddelenia, forma podávaných žiadostí a predpísané doklady k žiadostiam podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z.z., informácie o kvalite pitnej vody a hodnotách dusičnanov vo verejných vodovodoch, informácie o prevádzkovateľoch verejných vodovodov, kvalite vody na kúpanie, kvalite kyseliek, zoznam odborne spôsobilých osôb a iné aktuálne informácie.

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Monitoring kvality vody umelých kúpalísk:
Celoročne prevádzkované kryté kúpaliská sú monitorované trvale a je priebežne vykonávaný ŠZD a odber vzoriek. Počas LTS 2010 bol vykonávaný odber vzoriek vody na kúpanie a ŠDZ na letných kúpaliskách. Spolu bolo v roku 2010 vykonaných 220 odberov vzoriek vôd na kúpanie na 19 krytých kúpaliskách (23 bazénov) a na 5 letných kúpaliskách (11 bazénov)

Monitoring kvality vody prírodných kúpalísk:
V okrese Nové Mesto nad Váhom sa nachádza 1 vodný útvar vyhlásený za vodu vhodnú na kúpanie v zmysle § 8 zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. vodný zákon a v zmysle všeobecne záväznej vyhlášky Krajského úradu ŽP v Trenčíne č.2/2005 zo dňa 5.5.2005, ktorou sa vyhlasujú

vody vhodné na kúpanie a určujú povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu rýb. Touto vyhláškou boli vyhlásené odkryté podzemné vody v lokalite Zelená voda v k.ú. Nové Mesto nad Váhom (vymedzená časť odkrytých povrchových vôd s rozlohou ako je uvedené v prílohe č. 1 citovanej vyhlášky), ako vodný útvar vhodný na kúpanie - *štrkovisko (časť) Zelená voda – Nové Mesto nad Váhom*. Monitoring kvality vody bol počas letnej turistickej sezóny (LTS) 2010 vykonávaný na dvoch plážoviskách (pláže Perla, Bolt) v stanovených intervaloch podľa harmonogramu.
Počas LTS 2010 bolo odobratých na laboratórnu analýzu 16 vzoriek vody na kúpanie (8 vzoriek z každého plážoviska). Vzorky vody vykazovali vyhovujúcu kvalitu a nebolo nutné vyhlasovať zákaz kúpania.
Okrem uvedeného vyhláseného prírodného kúpaliska bol počas LTS 2010 vykonávaný monitoring vôd na kúpanie aj na niektorých vodných útvaroch (5 lokalít), ktoré sú využívané väčším počtom kúpajúcich v letných mesiacoch, avšak kúpanie je neorganizované a na vlastné riziko. Celkovo bolo na sledovaných lokalitách odobratých 10 vzoriek vôd. Vzorky vykazovali nevyhovujúcu kvalitu v senzorických ukazovateľoch (zákal, zápach, priehľadnosť) a v biologických ukazovateľoch (riasy).
Zistené skutočnosti o kúpaliskách a sledovaných vodných útvaroch sú priebežne uverejňované na webovej stránke www.ruvztn.sk a prostredníctvom informačného systému voda na kúpanie. V prípade nevyhovujúcej kvality ohrozujúcej zdravie obyvateľstva bude verejnosť informovaná aj prostredníctvom médií a mestskými a obecnými zastupiteľstvami v danej lokalite.

1.6. Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

RÚVZ v Trenčíne ma vypracovaný harmonogram monitoringu kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou (zák. č. 355/2007 Z.z., NV SR č. 354/2006 Z.z.). Harmonogram je vypracovávaný na dva roky a priebežne dopĺňaný o nové skutočnosti (nové verejné vodovody, prípojky a pod.). V rámci spádovej oblasti (okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Bánovce nad Bebravou) je v súčasnosti podľa aktuálnych pomerov zásobovania pitnou vodou (distribúcia pitnej vody, zásobovanie z viacerých zdrojov do spotrebisku, počet zásobovaných obyvateľov v spotrebisku a pod.) stanovených 147 stálych odberových miest u spotrebiteľa. V roku 2010 bolo odobratých celkovo na laboratórnu analýzu 406 vzoriek v rámci kontrolného monitoringu a 78 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu.
V spádovej oblasti RÚVZ v Trenčíne nie sú v súčasnosti orgánom verejného zdravotníctva udelené výnimky na požívanie vody ktorá by nespĺňala hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody. Riešené boli len ojedinelé prekročenia limitných hodnôt v mikrobiologických ukazovateľoch (príčiny: poruchy a opravy na vodovodnom potrubí). Po vykonaných opatreniach (prepláchnutie, dezinfekcia) bol vždy dosiahnutý vyhovujúci stav kvality pitnej vody.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík /rizikové práce/

Odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ so sídlom v Trenčíne vo svojom dozorovanom území eviduje podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov v priemyselnej oblasti. Druhou najexponovanejšou činnosťou v týchto okresoch je poľnohospodárstvo, ďalej poľovníctvo a lesné hospodárstvo. Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov evidujeme v riziku hluku, na druhom mieste je riziko chemických škodlivín - prach.

Do 31.12.2010 sme vykonali 1004 štátnych zdravotných dozorov ukončených záznamom so zameraním na zisťovanie stavu pracovného prostredia, vyhlasovali sme rizikové práce, prešetrovali sme pracovné podmienky vo vzťahu k hláseným podozreniam na choroby z povolania, kde sme zároveň zvolávali jednania v zmysle usmernenia MZ SR k ochoreniam z DNJZ. Vydali sme 514 rozhodnutí a 115 záväzných stanovísk.

Do 31.12.2010 boli vyhlásené rizikové práce v 63 organizáciách. Zrušené rizikové práce boli v 20 organizáciách, v 10 organizáciách boli vyhlásené nové rizikové práce. Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri ŠZD sme uložili celkovo 18 pokynov.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku

- chemických faktorov v 5 firmách
- hluku v 7 firmách
- mikroklimatických faktorov v 7 organizáciách
- práce so ZJ v 7 firmách
- psychickej záťaže v 3 firmách

V spolupráci s inšpektormi bezpečnosti pri práci sme sa zúčastnili 2 kontrol a 1 kontrola bola so SIŽP-IŽP Bratislava:

Účasť na koordinačnej porade zvolanej SIŽP-IŽP Bratislava vo vybranom podniku ECO Energy Service spol. s r.o., Pezinok – prevádzka Bánovce nad Bebravou. Na porade boli dohodnuté termíny kontrol všetkých dotknutých orgánov štátnej správy. V uvedenej prevádzke bol vykonaný ŠZD, z čoho bol vyhotovený Záznam, z ktorého vyplýva, že pri kontrolách neboli zistené nedostatky, ktoré sú porušením zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií.

Spoločné kontroly s IP boli v prevázkach kde upratovacie práce, vrátane dezinfekčných, čistiacich prác a hygienického servisu vykonávajú dodávateľské spoločnosti - vo Vetropack Nemšová s.r.o. je to organizácia ŠIMACEK Facility SK, s.r.o., Banská Bystrica a v spoločnosti Letecké opravovne a.s., Trenčín sú upratovacie práce zabezpečené firmou DAPELUX, spol. s r.o., Trenčín. Ďalej bolo zistené, že uvedené spoločnosti nemali rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Trenčíne k uvedeniu priestorov do prevádzky a za tieto nedostatky im bola uložená sankcia.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v obidvoch spoločnostiach bolo zistené, že pre svojich zamestnancov poskytli zamestnávatelia OOPP, chrániče sluchu, pitný režim, zabezpečili lekárske

prehliadky, zdravotný dohľad vykonávajú PZS, zariadenia na osobnú hygienu využívajú v jestvujúcich objektoch majiteľov prevádzok.

2.1.2. Znižovanie miery zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V 22 organizáciách bol vykonaný ŠZD zameraný na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Bolo vydaných 6 rozhodnutí k skladovaniu a manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Vydali sme 8 rozhodnutí k schváleniu Prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi. V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v piatich firmách. Tridsať organizácií oznámilo začiatok vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť.
V roku 2010 sme zvolali štyri zasadnutia komisie a boli preskúšaní 5 žiadatelia. Na jedno zasadnutie komisie žiadateľ ospravedlnil neúčasť. Na základe dĺžky praxe sme vydali bez vyskúšania pred komisiou 23 osvedčení.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Vydali sme 11 rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest pre nasledovné oprávnené organizácie: 3 x Plastic People, s.r.o., Bratislava; Termstav a.s., Bratislava; Kovomat Slovakia, s.r.o., Žilina; V.I. Trade s.r.o., Nitra; Milan Marčan COBRA, Nitra; VK-mont s.r.o., Trenčín; JEVEL s.r.o., Kátlovce; OK-plus s.r.o., Bratislava; Peter Dobrovodský, Trnava. V roku 2010 na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 5 oznámení o začatí resp. o ukončení prác s materiálmi obsahujúcich azbest v zmysle § 3 NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V našom regióne sme v roku 2010 nezaznamenali podnety zo strany zamestnancov na zvýšenú psychickú záťaž pri práci a neboli nám doručené návrhy na vyhlásenie rizikových prác v kategórii psychickej záťaže pri práci, ani neboli predložené protokoly z výsledkov hodnotení tohto druhu záťaže.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme uplatňovali Vyhlášku MZ SR č. 542/2007 o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Kontroly zamerané na sledovanie psychickej pracovnej záťaže boli vykonané v dvoch podnikoch. Súčasťou kontroly bolo dotazníkové zisťovanie informovanosti zamestnancov, ktoré sa uskutočnilo v 3 podnikoch (Leoni Slowakia spol. s r.o. Ilava; VETROPACK Nemšová s.r.o., Nemšová; Hella Slovakia Front Lighting s.r.o., Kočovce). Z profesií sme sa zamerali najmä na montážnych pracovníkov pri páse, mechanikov a technikov THP pracovníkov, referentky. Bolo vrátených a vyplnených 63 dotazníkov.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne (okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou, Myjava) bolo v roku 2010 prešetrených 6 podozrení na chorobu z povolania z DNJZ. 1 prípad v okrese Trenčín (syndróm canali cubitalis. l. sin.), 1 prípad v okrese Nové Mesto nad Váhom (lézia n. ulnaris v oblasti canalis cubitalis a v oblasti canalis Gyoni l. sin.) a 4 prípady v okrese Bánovce nad Bebravou (syndróm canalis carpi bilat. a susp. lézia rotátorovej manžety vpravo, syndróm canalis carpi bilat., syndróm canalis carpi l. dx. a Impingement syndróm pravého ramena, Ochorenie kostí, šliach, a nervov končatín z DNJZ – perihumeroscapularis l utr. Preacip.l.dx. – typ tendovaginitis DŠ bic.).

U všetkých chorôb z povolania bolo zvolané jednanie s príslušnými štatutárnymi zástupcami organizáciami a boli prejednané pracovné podmienky a návrhy na elimináciu alebo zníženie výskytu týchto ochorení**.**

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2010 sme vykonali previerku zameranú na prácu s bremenami v záujme prevencie ochorení oporno-pohybovej sústavy v 1 spoločnosti, v prevádzke bolo rozdaných 10 dotazníkov informovanosti pre zamestnancov, ktorí pracujú s bremenami.

Prešetrovanie podozrení na choroby z povolania – ochorenia chrbtice

V roku 2010 nám neboli doručené žiadosti o prešetrenie – hygienický prieskum pracoviska, týkajúce sa ochorenia chrbtice.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali previerky zamerané na plnenie požiadaviek NV SR č.276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami spojené s dotazníkovým zisťovaním informovanosti zamestnancov.

Uvedené previerky boli vykonané v nasledovných organizáciách: VETROPACK NEMŠOVÁ s. r. o., Hella Slovakia Front – Lightning s. r. o., Kočovce, MILEX Nové Mesto nad Váhom, a. s., Správa ciest TSK, Vaillant Industrial Slovakia s.r.o., Trenčianske Stankovce; Pellenc s.r.o., Nové Mesto nad Váhom. Bolo odovzdaných 37 dotazníkov. Z profesií sme sa zamerali na zamestnancov, ktorí so ZJ pracujú polovicu alebo viac ako polovicu pracovnej doby.

2.3. Zdravé pracoviská

V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v roku 2010 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v týchto podnikoch Leoni Autokabel Slowakia spol. s r.o., Trenčín; Leoni Slowakia spol. s r.o. Ilava; Hella Slovakia Front-Lighting s.r.o., Kočovce; Lidl Holding Slovenská republika, s.r.o.,

Nemšová; TESCO HM Nové Mesto nad Váhom; Mlyn Trenčan spol. s r.o., Trenčianska Turná; EXPO CENTER a. s., Trenčín.
Vyšetrenia v rámci projektu „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ sme vykonali celkovo u 258 zamestnancov, z toho 183 žien. Išlo o výrobných zamestnancov, skladníkov aj o administratívu.

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.1. Epidemiologická štúdia nádory a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia

RÚVZ so sídlom v Trenčíne je jedným z riešiteľských pracovísk pilotnej štúdie ESNAP, pričom gestorom je RÚVZ v Banskej Bystrici. Štúdia bola v našom regióne schválená etickou komisiou RÚVZ Trenčín, FN Trenčína Trenčianskeho samosprávneho kraja. Štúdia prebieha formou case/control study a ku každému prípadu je vybraná kontrola so zameraním na osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú anamnézu a rizikové faktory životného štýlu. Údaje sú zisťované dotazníkom a na analýzu sa odoberajú vzorky biologického materiálu v spolupráci s IARC. Naďalej sa podieľame na tejto štúdii, v roku 2010 nebol hlásený žiaden prípad.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Vzorky odoberané podľa plánu – celkovo bolo odobratých 69 vzoriek dojčenskej a detskej výživy (a to 60 vzoriek na zistenie hladiny kontaminácie dusičnanmi, dusitanmi, 5 vzoriek na prítomnosť mykotoxínov a patulínu a 4 vzorky na rezídua pesticídov) s negatívnym nálezom. Všetky vyšetrené vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovovali stanovených kritériách podľa požiadaviek platnej legislatívy.

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie

V rámci plnenia úlohy boli oslovené niektoré organizácie, ktoré zamestnávajú osoby zaradené do skupiny stredne ťažká práca. Zatiaľ bolo vyšetrených 80 osôb. Materiály podľa usmernení boli spracované a sú súčasťou výročnej správy.

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Podľa plánu odobratých 24 vzoriek . V jednej vzorke bolo zistené mierne prekročenie limitu v ukazovateli KJO_3 ako KJ.

3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Podľa plánu odberu vzoriek bolo odobratých 15 vzoriek rôznych druhov kozmetických výrobkov, ktoré boli podrobené laboratórnemu vyšetreniu v určených laboratóriách. Taktiež sa vykonávala kontrola označovania. Výsledky analýz boli v čiastkových správach zasielané na ÚVZ SR. Všetky vyšetrené vzorky vyhovovali v sledovaných mikrobiologických a chemických ukazovateľoch stanoveným kritériám. Nedostatky boli zistené len v označovaní výrobkov.

3.5 Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Bezpečnosť kozmetických výrobkov je sledovaná chemickými a mikrobiologickými analýzami a kontrolou označovania (20 vzoriek – 15 vzoriek vyšetrených v rámci cielených úloh v príslušných zmluvných laboratóriách a 5 vzoriek vyšetrených v rámci štátneho zdravotného dozoru v laboratóriu RÚVZ Trenčín). Z uvedeného počtu u 5 vzoriek boli zistené nedostatky v označovaní, čo nie je v súlade s NV SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v platnom znení.. Taktiež sa vykonáva ŠZD na základe hlásení zo systému RAPEX o nebezpečných kozmetických výrobkoch vo veľkoskladoch a v distribučnej sieti. Následne boli zasielané na ÚVZ SR hlásenia o výsledkoch vykonaných kontrol vo veci zistenia výskytu, predaja a uvádzania do obehu predmetných výrobkoch. Sledovanie bezpečnosti sa vykonávalo priebežne, celkovo bolo vykonaných 225 kontrol.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Úloha v r. 2010 je v kompetencii ÚVZ SR. Podľa požiadaviek gestora sa oddelenie HDM zúčastní VII. celoštátneho antropometrického prieskumu v r. 2011.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku, pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.
Do 31.12.2010 HDMaPZO ÚVZ SR vypracuje celkové vyhodnotenie projektu, pripraví záverečnú správu a vypracuje intervenčné opatrenia zamerané na zníženie detskej úrazovosti.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Oddelenie hygieny detí a mládeže podľa požiadaviek gestora úlohy vykonalo v mesiaci marec 2010 zber dát v rámci Projektu TAD 1,2 a 3 (Tabak, alkohol a drogy u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov). Správa o zhodnotení realizácie prieskumu bola zaslaná

na ÚVZ SR listom č. B/2010/01693-012 zo dňa 19.03.2010. Anonymného prieskumu sa zúčastnilo 734 respondentov 2 základných a 1 strednej školy na území mesta Trenčín.

Lokálny projekt:

V nadväznosti na napĺňanie bodov vládneho Programu boja proti drogám a drogovým závislostiam (Úloha č. 5 Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva) oddelenie hygieny detí a mládeže v spolupráci s oddelením chemických analýz, oddelením podpory zdravia pokračuje v roku 2010 v realizácii lokálneho projektu *„Sledovanie kotinínu – metabolitu nikotínu v moči školákov (vek 12 – 15 roční).“*

Zber biologického materiálu bol realizovaný v mesiaci marec. Výsledky laboratórnych analýz boli negatívne u všetkých respondentov. Počet respondentov bol 20 žiakov základnej školy v meste Trenčín.

Ďalšie aktivity:

– K termínu odpočtu oddelenie hygieny detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež vykonalo 84 kontrol na preverenie uplatňovania ustanovení zákona NR SR č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Všetky preverené zariadenia pre deti a mládež dodržiavajú ustanovenia zákona č.377/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov .

4.4. Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Gestor úlohy nezahrnul RÚVZ so sídlom v Trenčíne, oddelenie HDM medzi riešiteľské pracoviská.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Projekt je prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR v pomernom zastúpení pohlaví.

Pracovníčkami oddelenia Hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Trenčíne boli náhodne vybraté dve školské zariadenia – jedno mestské ZŠ Východná ul. v Trenčíne a jedno vidiecke ZŠ Trenčianska Turná. Z každého zariadenia bolo zaradených do monitoringu 30 chlapcov a 30 dievčat z vekovej skupiny 7 – 10 ročných..

Zber údajov bol realizovaný nasledovne:

- Dotazníkový prieskum „Dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa“, „24 hodinová stravovacia anamnéza“, „24 hod. pohybový režim“ a „Frekvenčný dotazník“ bol zrealizovaný v jednotnom čase a to od 19.04. do 23.04.2010. Vypĺňanie vo vekovej skupine detí školského veku bolo zabezpečené zákonným zástupcom dieťaťa.
- Odber vzoriek stravy (obed) sa zrealizoval v 17. kalendárnom týždni v ZŠ Východná ul. v Trenčíne a ZŠ Trenčianska Turná. Odobratá bola celotýždňová strava - spolu 10 vzoriek obeda spolu s nápojom na stanovenie energetickej hodnoty, B,T,C, NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnanov.

Údaje z dotazníkov boli vložené do databázy a boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v termíne do 30.9.2010. Sumárna analýza sa vykoná na RÚVZ Rimavská Sobota a Banská Bystrica.

4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni. Etapy riešenia projektu sú zamerané na rozšírenie spolupráce s pediatrickými ambulanciami a sledovanie výskytu hypercholestrolémie a hypocholestrolémie u detí vo veku 11 a 17 rokov v regióne RÚVZ Trenčín, sledovanie rastového vývoja detí od narodenia a životného štýlu ich rodičov, metodiku poradenstva pre deti a mládež, publikáciu výsledkov v odbornej literatúre za región Trenčín, vypracovanie návrhu záznamovej knižky pre pediatra, ktorá bude obsahovať referenčné percentilové grafy pre BMI, výšku, váhu dieťaťa a údaje o životnom štýle rodičov a detí

Spolupráca s krajským pediatrom, pediatrickými ambulanciami v rámci Trenčianskeho kraja pokračuje. Údaje získané v roku 2010 budú postupne zadávané do pripravenej databázy do 31.03.2011 a budú odoslané na RÚVZ Banská Bystrica na spracovanie.

Ostatné aktivity:

V rámci plnenia programov, projektov a úloh oddelenie hygieny detí a mládeže úzko spolupracuje s oddelením podpory zdravia pri realizácii „výchovy ku zdraviu“ v školských zariadeniach. Šírenie informácií zabezpečujeme prostredníctvom webovej stránky.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program

Súvisiace aktivity:

Lekárom prvého kontaktu boli priebežne zasielané aktuality a informácie: usmerňovanie v oblasti povinného i odporúčaného očkovania, očkovací kalendár na prvý polrok 2010, informácie o postupe pri očkovaní a distribúcii vakcíny Panenza, informácia o epidemickom výskyte antraxu u i. v. narkomanov v Európe, informácia o epidémii osýpok v Európe, informácia o importe poliovírusu do Euroregiónu SZO, novelizácia vyhlášky 585/2008 a očkovací kalendár na druhý polrok 2010, informácie o všetkých zmenách v oblasti očkovania súvisiacich s kategorizáciou vakcín a s indikačným zoznamom v jednotlivých štvrťrokoch 2010 podľa Vestníka MZ SR, oznam o uskutočnení sa XVI. Vakcinačného dňa Slovenskej republiky v Žiline, informácia o výskyte infekcií spôsobených West Nile vírusom v Grécku, informácia o ustanovení vyhlášky ohľadne očkovania proti vírusovému zápalu pečene typu A. Bolo poskytované odborné poradenstvo v prípade očkovania stigmatizovaných osôb a pri očkovaní osôb cestujúcich do zahraničia a prichádzajúcich zo zahraničia. Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení ako aj informácie o prevencii voči nim sú priebežne uverejňované na web stránke nášho úradu.

Aktivity počas kampane Európsky imunizačný týždeň:

vytvorenie informačných panelov na RÚVZ Trenčín s dôrazom na význam očkovania, vytvorenie plagátov pre možnosť využitia v informačných stánkoch, uverejnenie článku na web stránke úradu, zriadenie informačných stánkov na výstave Zdravý životný štýl EXPO Trenčín a na odbornej výstave Medipharm EXPO Trenčín, pre možnosť informovania v oblasti očkovania laickej i odbornej verejnosti, informovanie verejnosti o kampani prostredníctvom médií, beseda v Materskom centre o význame očkovania v detskom veku.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Surveillance infekčných ochorení je vykonávaná sústavne, v prípade výskytu ochorení imunizačného programu sa zabezpečuje laboratórna verifikácia diagnózy v našom regióne tak ako v celej SR. V období od 01.01.2010 do 31.12.2010 sme z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenali: 8 ochorení na TBC (4 krát neočkovaní, 4 krát neznáme), 5 ochorení na VHB, 2 ochorenia na VHA u neočkovaných. Ďalej evidujeme 2 ochorenia na VHC. Na pertussis evidujeme 12 ochorení (11 krát riadne očkovaní, 1krát neočkovaný pre vek). V rámci sledovania výskytu akútnych chabých paréz sme zaznamenali 2 ochorenia na Gullain Barré syndróm a 1 prípad akútnej polyradikuloneuritídy (očkovanie proti poliomyelitíde: 2x očkovaní riadne, 1x neočkovaný vzhľadom k veku), 9 ochorení na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu a 4 prípady na enterovírusovú meningitídu (očkovanie proti poliomyelitíde: 7x očkovaní riadne, 2x neočkovaní vzhľadom k veku, 4x údaj o očkovaní zo ZD nezistený) a 16 prípadov kliešťovej encefalitídy - očkovanie nebolo vykonané ani v jednom prípade.

V prvom štvrťroku 2010 bola vykonaná analýza výskytu prenosných ochorení za rok 2009 v okresoch spadajúcich pod RÚVZ Trenčín a v Trenčianskom kraji.

Lekárom prvého kontaktu boli priebežne zasielané aktuality a informácie, v rámci ktorých boli informovaní o možnostiach diagnostiky pertussis a parapertussis na Slovensku.
Vo Fakultnej nemocnici Trenčín je lekármi oddelení nemocníc využívaný nemocničný informačný systém aj na hlásenie prenosných ochorení ako aj hlásenie nemocničných nákaz. Položka v NIS bola vytvorená v spolupráci s odborom epidemiológie RÚVZ Trenčín.
V pôsobnosti RÚVZ Trenčín sa nachádza detský domov pre maloletých bez sprievodu, kde sú umiestňované deti a mladiství imigranti. Po záchyte sú prijímaní do karanténnej časti zariadenia. Všetky osoby sú vyšetrované po umiestnení do domova a následne sa vykonáva očkovanie u tých, ktorí v domove zotrvávajú.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Program EPIS sa okrem iného využíva pre hlásenie vybraných ochorení do SRV. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú pod vedením krajskej odborníčky pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy. Na pracovisku sa vykonáva kontrola kvality zadávania hláseniek nemocničných nákaz za celú SR.

Nozokomiálne nákazy

V SR sa pod gestorstvom RÚVZ so sídlom v Trenčíne (MUDr. Mária Štefkovičová, PhD., MPH je kontaktnou osobou pre nozokomiálne nákazy pre ECDC) vykonáva surveillance nozokomiálnych nákaz na JIS programom HELICS a v roku 2010 bola vykonaná pilotná bodová prevalenčná štúdia nozokomiálnych nákaz v dvoch nemocniciach na Slovensku:

V roku 2010 boli vykonané analýza za jednotlivé zapojené pracoviská a analýza údajov z národnej databázy. Výsledky boli prezentované počas Konferencie mladých vo VZ Public Health Martin 3, Tematického kurzu o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb v Bratislave, na konferencii Červenkove dni preventívnej medicíny v Brusne, na celoslovenskej porade epidemiológov v Martine a na Worshope v programe HELICS v Trenčíne. Pracovníci RÚVZ Trenčín sa zúčastnili na výročnom pracovnom stretnutí pracovnej skupiny pre surveillance nozokomiálnych nákaz v ECDC v Štokholme, Konferencie sledovania nozokomiálnych nákaz a antibiotickej rezistencie v Bruseli a na Výcviku konvertovania údajov z programu HELICS do TESSy. Bola vypracovaná analýza údajov zapojených JIS na Slovensku za obdobie rokov 2005-2009 s následným porovnaním výsledkov s údajmi z celej databázy zapojených krajín za rok 2007. Kumulatívna incidencia (KI) pneumónii (PN) v našom súbore je 15,16 % (v súbore všetkých zapojených krajín 8,7 %), KI infekcií krvného riečiska (BSI) je 6,1 % (v súbore všetkých zapojených krajín 3,30 %). Bola zistená vyššia letalita u pacientov hospitalizovaných na JIS v SR, ktorí neakvirovali sledované NN (PN alebo BSI) ako u pacientov s nozokomiálnou nákazou. V našom sledovanom súbore ako etiologiocký agens dominuje gramnegatívna bakteriálna flóra.

5. mája prebehol Svetový deň hygieny rúk. RÚVZ Trenčín sa zapojil do kampane Clean Care is Safer Care. Bola vytvorená edukačná prednáška, plagáty a stánok v rámci výstavy Medipharm, orientované na prevenciu pred infekciami vyvolanými MRSA. RÚVZ Trenčín pripravil podklady pre kampaň na celoslovenskej úrovni, ktoré boli odoslané ÚVZ SR.

6.5.Surveillance chronických ochorení

Realizácia kampaní a projektov je rozpracovaná v kapitole 9.

6.6.Mimoriadne epidemiologické situácie

V prvom polroku 2010 sa pokračovalo v aktivitách súvisiacich s pandémiou chrípky. Priebežne boli informované všetky dotknuté osoby a organizácie (členovia krízových štábov pri ObÚ, členovia RPK, PZS, zdravotnícke, školské zariadenia) o aktuálnej situácii a ďalších nových prijatých opatreniach vrátane očkovania pandemickou vakcínou.
Vykonávalo sa epidemiologické vyšetrenie každého prípadu podozrenia a v prípade odberov u sentinelových lekárov potvrdených prípadov infekcie vrátane poučenia pacienta.

RÚVZ Trenčín predložil pripomienky k novelizácii Zákona č. 355/2007 Z.z. NR SR v rámci IHR.

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V spádovom území regiónu RÚVZ Trenčín odoberáme vzorky odpadovej vody systematicky z čističky odpadových vôd v Trenčíne a odpadovej vody z DD pre maloletých bez sprievodu - Horné Orechové podľa stanoveného harmonogramu odberov. Pozitívny záchyt evidujeme zo vzorky vody z ČOV v Trenčíne, odobratej 28.7.2010 s pozit. nálezom Echovírus 7. Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR:

- epidemiologické vyšetrenie každej ACHP
- informovanie lekárov o záchyte poliovírusu v Euroregióne SZO.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne v rámci odboru epidemiológie je k dispozícii telefonická linka a mailová adresa, v rámci ktorých sú poskytované informácie o možnosti vykonania testovania na protilátky anti HIV a informácie o spôsobe prenosu, prevencie tejto infekcie. V rámci poradne je poskytované pred a po testové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú. V roku 2010 bolo takto vyšetrených 45 osôb.

V rámci odboru Ochrany a podpory zdravia je zabezpečovaný projekt „Hrou proti AIDS“, boli realizované prednášky na 3 základných školách (ZŠ Trenčianske Stankovce, ZŠ Horné Srnie a ZŠ Dlhé Hony Trenčín) pre celkovo 160 žiakov. Edukačné pomocné tabule projektu sú na RÚVZ Prievidza a RÚVZ Považská Bystrica.

1. decembra 2010 sa konal 22. ročník Svetového dňa AIDS. Odbor epidemiológie RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s Oddelením ochrany a podpory zdravia pri príležitosti Svetového dňa AIDS pripravil informačné materiály o prebiehajúcej kampani so základnými informáciami o infekcií HIV/AIDS, možnostiach prenosu a prevencie infekcie HIV, celoústavný seminár odborných pracovníkov na tému: 1. december „Svetový deň AIDS“ - dodržiavanie ľudských práv osôb s HIV/AIDS a epidemiológia HIV/AIDS.

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch:

a) LP: Surveillance rotavírusových infekcií v detskej populácii spádového územia FN Trenčín. V rokoch 2006-2010 bolo do projektu zahrnutých 324 detí s RVGE, z toho 82 (25,3%) nozokomiálnych. Väčšina RVGE vznikla do 24 mesiacov veku (56,0 %), z toho nozokomiálnych 79,3 % a komunitných 48,3 %. V sledovanom súbore bola vykonaná typizácia rotavírusov v 35 prípadoch s dominanciou typu G1P8 (32 krát).

b) Zapojenie do projektu sledovania ochorení spôsobených Clostridium difficile pod gestorstvom pracoviska SZU v Bratislave vedeného prof. Čižnárom: V 2010 sme evidovali 4 ochorenia vyvolané C. difficile. Prípady boli epidemiologicky vyšetrené a v lab. diagnostike sa postupovalo podľa gestora projektu.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Na sledovaných prírodných kúpacích lokalitách v priebehu roka 2010 nebol zistený výskyt vodného kvetu

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Úloha je realizáciou potravinového dozoru nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd, tuzemských i z dovozu, perlivých i neperlivých, pri ich plnení a pri skladovaní v predaji v obchodnej sieti. Rozsah vyšetrovaných ukazovateľov vychádza z požiadaviek 28. hlavy Potravinového kódexu SR a z aktuálnych požiadaviek interného zákazníka.

Za rok 2010 bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy vyšetrených chemicky 141 vzoriek, mikrobiologicky 155 vzoriek a biologicky 120 vzoriek minerálnych a pramenitých vôd

7.10. INFORMATIZÁCIA LABORATÓRNYCH ODBOROV

T.č. je zabezpečená a fungujúca informatizácia laboratórnej činnosti prostredníctvom programu „Vydra“, čím sú sprístupnené údaje laboratórnej činnosti (chemické, biologické a mikrobiologické analýzy vzoriek vôd) príslušnému oddeleniu. V procese reakreditácie sa program Vydra rozšíril o potrebné údaje tak, aby výsledný protokol z programu spĺňal požiadavky normy STN 17025:2005. Od r. 2008 funguje v L RÚVZ nainštalovaný administratívny systém ASU, ktorým sa zabezpečuje presná evidencia dokumentácie súvisiacej s činnosťou laboratórií.

Ďalšie možnosti rozšírenia informačnej siete sú podmienené pridelením finančných prostriedkov.

7.14. STANOVENIE CHEMICKÝCH KONTAMINANTOV V PIESKU DETSKÝCH PIESKOVÍSK

Úloha je zameraná na monitorovanie kontaminácie piesku detských pieskovísk vo vybraných lokalitách chemickými anorganickými kontaminantami (toxickými prvkami -arzén, olovo, kadmium, ortuť, chróm, nikel, meď, zinok) a inými organickými kontaminantami. Na stanovenie uvedených toxických prvkov bolo v priebehu roka 2010 odobratých 18 vzoriek piesku z detských pieskovísk.

7.15. STANOVENIE MARKEROV EXPOZÍCIE TABAKOVÉMU DYMU V OVZDUŠÍ A V BIOLOGICKOM MATERIÁLI

Koncentrácia kotinínu ako ukazovateľa aktuálnej expozície bola v priebehu roka 2010 stanovená v 20 vzorkách moču.

Podiel L RÚVZ na úlohách iných odborov a oddelení

Spolupráca s Odborom hygieny životného prostredia a zdravia

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou.

L RÚVZ sa podieľa na plnení tejto úlohy analýzami vzoriek vôd z prírodných kúpalísk a tiež vzoriek vôd umelých kúpalísk-bazénov. Ukazovatele v nich sa stanovujú podľa požiadaviek daných Nariadením vlády č. 87/2008 o požiadavkách na prírodné kúpaliská, Vyhláškou č. 72/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská a podľa aktuálnych požiadaviek oddelenia HŽP – nášho interného zákazníka. V priebehu roku 2010 bolo vyšetrených celkom 36 vzoriek vôd prírodných kúpacích oblastí a 517 umelých kúpalísk.

1.6. Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou.

Laboratórna zložka vykonáva vyšetrenia kvality vody určenej na ľudskú spotrebu podľa požiadaviek, ktoré ustanovuje Nariadenie vlády 354/2006.

V období 01.01.-31.12.2010 bolo v súvislosti s monitoringom kvality pitnej vody na spotrebisku vyšetrených 716 vzoriek.

Spolupráca s Odborom preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Objektivizáciou pracovných podmienok v pracovnom prostredí sú merania hluku, nebezpečných chemických škodlivín a taktiež biologických faktorov - biologické expozičné testy .

V priebehu roku 2010 bolo v súvislosti s objektivizáciou pracovných podmienok v pracovnom prostredí vyšetrených 235 vzoriek -chemické škodliviny a pevný aerosól, 44 vzoriek -biologické expozičné testy a 191 vzoriek -hluk.

Spolupráca s Odborom hygieny výživy a bezpečnosti potravín

V rámci úlohy **3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli** vykonávame laboratórne vyšetrenia kuchynskej soli, vrátane morskej soli, zamerané na obsah KI a KIO_3, a tiež na obsah protihrudkujúcej zložky - ferokyanidu draselného.

V roku 2010 v súvislosti s riešením tejto úlohy bol v jedlej soli vyšetrený obsah KI a KIO_3 v 73 vzorkách, obsah ferokyanidu draselného v 51 vzorkách.

Spolupráca s Oddelením hygieny detí a mládeže

V rámci úlohy **4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál** laboratóriá RÚVZ zabezpečujú analýzy vzoriek stravy zamerané na stanovenie nutrientov. V pokračujúcej etape riešenia tejto úlohy bolo v priebehu roku 2010 vyšetrených celkom 30 vzoriek stravy na obsah nutrientov.

ŠPECIALIZÁCIA ODBORNÝCH ČINNOSTÍ OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

Okruhom špecializovanej činnosti v oblasti Objektivizácie faktorov prostredia je pre Laboratóriá RÚVZ Trenčín:

- ***diagnostika baktérií rodu Campylobacter***. V priebehu roku 2010 bola požiadavka na vyšetrenie tohto ukazovateľa v 25 vzorkách potravín – s negatívnym výsledkom
- ***analýza biologického materiálu (moč) na obsah***: kotinínu, kyselín hipurovej, metylhipurových, mandľovej. Uvedené ukazovatele boli v priebehu roku 2010 vyšetrované spolu v 43 vzorkách biologického materiálu

Oddelenie mikrobiológie a biológie životného prostredia sa spolupodieľa na výkone špecializovaných činností pre Hodnotenie zdravotného rizika a legislatívy:

- *surveillance alimentárnych infekcií*. V roku 2010 bolo celkovo vyšetrených 2246 vzoriek potravín. Z toho na stanovenie prítomnosti a počtu Listeria monocytogenes bola požiadavka 383 s negatívnym výsledkom, v 2164 vzorkách bola vyšetrená prítomnosť Salmonella sp., izolovaná bola z 7 vzoriek vajec, z 1 vzorky lahôdkárskeho výrobku a z 1 vzorky cukrár. výrobku (S. enteritidis), v 14 vzorkách z 866 bol potvrdený Staphylococcus aureus

- *nozokomiálne nákazy*

Na predchádzanie nozokomiálnym nákazám vyšetrujeme vzorky prostredia, vzorky materiálu na kontrolu sterility, bioindikátory na kontrolu správnej funkcie sterilizačných prístrojov a stanovujeme účinnosť dezinfekčných prostriedkov na bakteriálne kmene.

Stery z nemocničného prostredia a kontrola sterility v roku 2010 boli vyšetrené v 2228 vzorkách, 38–krát bol vyizolovaný Pseudomonas aeruginosa a 29–krát Staphylococcus aureus,

17-krát Clostridium perfringens a 6-krát Klebsiella pneumoniae, 6-krát Klebsiella oxytoca a 4-krát Escherichia coli

- *sterilizácia, DD a regulácia živočíšnych škodcov.*

Správna funkcia sterilizačných prístrojov bola v roku 2010 overená u horúcovzdušných sterilizátorov bioindikátorom Bacillus atrophaeus (1332 vzoriek, z nich 15 pozitívnych) a u parných sterilizátorov bioindikátorom Geobacillus stearothermophilus (1029 vzoriek, z nich 5 pozitívnych).

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

RÚVZ Trenčín, ako jeden z gestorov sa podieľa na plnení úloh projektu „Seniori v rodine a v spoločnosti“ resp. prierezovej štúdie, ktorej cieľom je zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenie seniorov v spoločnosti. Vyhodnotenie je uverejnené na webovej stránke úradu ako aj v IB HH č. 9/2010. Realizované 2 prednášky pre 168 seniorov.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Projekt realizovaný spolu u 205 detí.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.

Lokálny projekt ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL harmónia tela a ducha.

V dňoch 14.– 17. 4.2010 pracovníci RÚVZ Trenčín na EXPO CENTER a.s. výstave „Zdravý životný štýl„ prezentovali aktivity poradne zdravia. Súčasťou boli preventívne vyšetrenia: meranie CO u fajčiarov – 16 , stanovenie % telesného tuku u 710 klientov, vyšetrenie cholesterolu u 420 klientov, počet meraní krvného tlaku – 510. Zároveň sme poskytli odborné poradenstvo zamerané na prevenciu SCO a zdravotno-výchovný materiál.

Súčasťou výstavy bola odborná konferencia s medzinárodnou účasťou RÚVZ v spolupráci s FZ TnUNI A. Dubčeka v Trenčíne na tému : „Ošetrovateľstvo a zdravie IV.“ a „Pohyb a zdravie VII.“ na ktorej sme sa organizačne podieľali, ako aj aktívne vystúpili .

9.5 Populačná stratégia , aktivity pri príležitosti významných dní.

7. apríl Svetový deň zdravia

Svetového dňa zdravia v duchu hesla „Urbanizácia – šanca pre verejné zdravie“, s predstaviteľmi mesta Trenčianske Teplice bola pripravovaná avšak jej realizácia sa uskutočnila 3.7.2010 ako „Sobota zdravia v Trenčianskych Tepliciach“. Propagácia uvedeného dňa bola prezentovaná i na našej webovej stránke.

10.máj – Svetový deň Pohybom ku zdraviu

Organizačne sme zabezpečili celoústavný seminár k tomuto dňu s účasťou 56 pracovníkov.

31. máj Svetový deň bez tabaku

V tomto týždni sme uskutočnili prednášky na tému: „Prevencia fajčenia“ na uvedených základných školách : IV.ZŠ Nové Mesto n/V, ZŠ Novomeského Trenčín ,Špeciálna ZŠ Bánovce

n/B. ZŠ Horné Sŕnie. Prednášky sa zúčastnilo 220 žiakov. Fajčiarom sa odmeral CO vo vydychovanom vzduchu. Propagácia svetového dňa bola aj na web stránke a zaslaná do médií.

21. september, Svetový deň Alzheimerovej choroby

účasť na II. ročníku medzinárodnej konferencii „Aktivizácia seniorov a nefarmakologické prístupy v liečbe Al. choroby „ v Bratislave.

26. september - Svetový deň srdca

Vyšetrených 66 klientov na Mestskom úrade v Trenčíne, zmeraný tlak krvi v TESCO Trenčín-90 klientom. Ďalej sme vyšetrovali pedagogických pracovníkov a študentov na Gymnáziu Ľudovíta Štúra v Trenčíne(cholesterol: 95 klientom).

14. november – „ Svetový deň Diabetu“ – nástenná propagácia

Pre pracovníkov RÚVZ boli prednesené prednášky:- 14. november „Svetový deň diabetu“ – 10 faktov o diabete „ Výsledky vyšetrení rizikových faktorov metabolického syndrómu u klientov poradne zdravia RÚVZ Trenčín, „ Prevencia a liečba diabetu“

17. november, Svetový deň chronickej obštrukčnej choroby pľúc

Podieľali sme sa na aktivite „Vlak zdravých pľúc“. Vyšetrili a poradenstvo sme poskytli 25 osobám na železničnej stanici v Trenčíne.

1.december – Svetový deň AIDS

Organizačne sme zabezpečili celoústavný seminár k tomuto dňu s účasťou 50 pracovníkov.

Z príležitosti Svetového dňa AIDS sme uskutočnili 3 prednášky pre 544 študentov

9.7. „ Prestaň a vyhraj 2010 „ Quit and Win“

Súťaž sme propagovali v regionálnych tlačových, v elektronických médiách, v školách, v závodoch, v poradni zdravia, v poradni odvykania od fajčenia i v rámci celoslovenskej výstavy „Zdravý životný štýl“.

9.8. Národný program prevencie obezity

Význam prevencie obezity bol súčasťou aj prednášok: „Zdravý životný štýl“ pre všetky typy škôl Počet prednášok: 36 Počet zúčastnených žiakov: 1194

O význame prevencie obezity sme hovorili i s účastníkmi konferencie Krajského školského úradu v Trenčíne s názvom **Implamentácia podpory zdravia do školských vzdelávacích programov v MŠ Trenčianskeho kraja**“ s prednáškou Ovocie a zelenina – zdravie, ktoré chutí“ s cieľom propagácie projektu „Školské ovocie“. Termín konferencie 26.03.2010 – prítomných 100 osôb.

„Zdravá výživa „ bola prednesená na 5 ZŠ (počet žiakov 393) a 5 MŠ pre 199 detí a 1 Špeciálnej škole pre 75 žiakov.

V spolupráci s odborom hygieny výživy a bezpečnosti potravín sa podieľame na projekte **„Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“.** V roku 2010 sme kompletne vyšetrili pracovníkov LIDL skladov Nemšová v počte 58 osôb , EXPO CENTER a.s. Trenčín v počte 14 osôb a 12 pracovníkov Mlyn Trenčan v Trenčianskej Turnej.

9.9. CINDI program

Celkove v roku 2010 bolo vyšetrených 1515 klientov, počet prvovyšetrených klientov bol :1189, 326 klientov bolo vyšetrených opakovane.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Na základe požiadavky ÚVZ SR CKTA/3046/2008 zo dňa 26. 2. 2008 o pravidelnom hlásení vykonávaných kontrol fajčenia v zmysle zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov vždy ku koncu kalendárneho mesiaca sme v rámci ŠZD vykonávali previerky na stanovených verejných miestach a priestranstvách.

V roku 2010 sme uskutočnili: Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia : **1964**. Výška pokút v rámci priestupkového konania (vrátane blokových pokút): 2 (10€,10€)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
1.1.	**Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	priebežne
1.2.	**Koordinácia výskumných programov v oblasti životného prostredia a zdravia na národnej úrovni – ERA-NET v oblasti životné prostredie a zdravie**	ÚVZ SR
	19 participantov z 10 krajín Európskej Únie	31.8.2012
1.3.	**Národný Informačný systém životného prostredia a zdravia ENHIS**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ SR	30.6.2010
1.4.	**Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení**	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ hl. m. so sídlom v Bratislave	Rok 2010
1.5.	**Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	trvale
1.6.	**Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	trvale
1.7.	**PHIME projekt „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Spišskej Novej Vsi	Rok 2010
1.8.	**Projekt COPHES pre ľudský biomonitoring**	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	31.12.2012

1.1 AKČNY PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Anotácia
Realizovanie NEHAP III má zabezpečiť kontinuitu procesu trvalej udržateľnosti environmentálneho zdravia obyvateľov SR v súlade s politikou EÚ a SZO v tejto oblasti a cieľov Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie na roky 2004 – 2010, ktorý schválili všetky členské štáty v EÚ.
NEHAP III sú zamerané na nasledovné ciele:

a) redukcia ochorení a úmrtností detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody,
b) prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí,
c) prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia,
d) zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickými činiteľom.

NEHAP III zahŕňa okrem vyššie uvedených problematiku bývania a zdravia, dopadov klimatických zmien na zdravie, vytvorenia informačného systému environmentálnych a zdravotných indikátorov.

V tejto oblasti sa nevykonávali žiadne aktivity.

1.2. KOORDINÁCIA VÝSKUMNÝCH PROGRAMOV V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI – ERA-NET V OBLASTI ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

Anotácia
Odhaduje sa, že okolo 20% ochorení v rozvinutých krajinách môže byť pripisovaných environmentálnym faktorom a závažnosť problémov je vnímaná u väčšiny Európanov. Hodnotenie zdravotných dopadov je založené hlavne na nedostatočnom množstve údajov a limitujúcich informácií vo vzťahu medzi expozíciou a zdravím. Preto je potrebné posilniť výskum v tejto oblasti a rozvíjať metódy a nástroje, ktoré budú zlepšovať porovnateľnosť údajov. Členské štáty rozvíjajú zručnosti a expertízu použitím odlišných mechanizmov na financovanie výskumu v oblasti životného prostredia a zdravia. Vedecké hranice vytvorené kompetenciami rôznych dotujúcich organizácií sú často prekážkou pri vzájomnej spolupráci. I keď ciele sú smerom k relevancii a účinnosti, výsledky zostávajú roztrieštené a neaktuálne pre podporu tvorby politických nástrojov. A preto výsledky zo štúdií ERA-ENVHEALTH budú viesť k návrhu koherentného zoznamu predložených prioritných oblastí, k implementácii spoločných aktivít a spoločných medzinárodných výziev (calls). ERA-ENVHEALTH prostredníctvom 19 participantov z 10 krajín prispeje k vybudovaniu spolupráce prostredníctvom rôznych organizácií v oblasti výskumu, environmentálneho a verejného zdravia.

Neparticipujeme na riešení projektu.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (ENHIS)

Anotácia

Informačný systém životného prostredia a zdravia (ENHIS) je účinným nástrojom na podporu tvorby politiky, umožňuje nastavenie priorít na základe súboru dôkazov, zdokonaľuje prístup k informáciám a posilňuje komunikáciu s verejnosťou. Štvrtá ministerská konferencia o životnom prostredí a zdraví odporučila ďalšie aktivity na rozvoj systému, ktoré sú tiež dôležitými prvkami Európskeho programu verejného zdravotníctva a európskej stratégie životného prostredia a zdravia. Na základe skúseností z predchádzajúcich projektov (EHIS, ENHIS, ENHIS2) a zahrnutia veľkého počtu krajín do tejto úlohy sa zistilo, že je potrebné takýto informačný systém rozvíjať aj naďalej, a to na príslušnej regionálnej úrovni členských krajín. Tento projekt bude zahŕňať vývojové metódy a praktické skúsenosti z predchádzajúcich skúseností krajín, ktoré sa v rokoch 2004-2007 do vývoja informačného systému zapojili. Prostredníctvom aktívneho zapojenia sa Úradu verejného zdravotníctva SR a
regionálnych úradov verejného zdravotníctva projekt prispeje k rozvoju trvalo udržateľného národného informačného systému ŽP a zdravia. V projekte sa budú sledovať indikátory, ktoré vznikli selekciou na základe dostupnosti požadovaných údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky.

Za oddelenie HŽP sú pravidelne zverejňované aktuálne informácie o prebiehajúcich aktivitách. Prioritnými oblasťami sú aktuality v kúpacej sezóne, informácie k svetovému dňu vody, a pod.

1.4. KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKYCH ŠKOLÁCH; PREVENCIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Táto úloha má podporiť implementáciu Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe (CEHAPE) – prioritný cieľ č. 3 (RPG III) zameraného na prevenciu a znižovanie výskytu respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším. Úloha sa realizuje ako medzinárodný projekt, v ktorého rámci sa vykonáva hodnotenie expozície detí vystavených škodlivinám vo vnútornom ovzduší škôl a hodnotenie vzťahov medzi kvalitou vnútorného prostredia a respiračnými ochoreniami detí.

Na základe pripravených dotazníkov a jednotnej metodiky merania sa vykonalo zisťovanie parametrov vnútorného prostredia 10 škôl na Slovensku ako aj údajov o respiračných príznakoch a domácom prostredí viac ako 900 žiakov. Uskutočnili sa tri pracovné stretnutia zástupcov zúčastnených krajín (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Maďarsko, Slovensko, Srbsko a Čierna Hora, Taliansko, Rakúsko, Nórsko), na ktorých boli postupne rozpracované zámery projektu, predbežný časový harmonogram, prezentované prístupy k riešeniu aplikované v jednotlivých krajinách a pod. Posledné medzinárodné stretnutie zamerané na výmenu skúseností a poznatkov zorganizoval Úrad verejného zdravotníctva SR v Bratislave.

Projekt je v súčasnosti v záverečnej etape riešenia. Pripravuje sa realizácia seminára pre zástupcov rezortu školstva a zúčastnených škôl zameraného na prezentáciu základných výsledkov a skúseností získaných pri realizácii projektu a zároveň školiaceho programu pre zlepšovanie kvality vnútorného ovzdušia v školách. ÚVZ SR plánuje uvedený seminár zorganizovať v prvých mesiacoch roku 2010. Termín je však závislý od dodania tlačenej podoby tréningového materiálu k školiacemu programu projektovým partnerom v Maďarsku.

Na plnení úlohy sa nepodieľame nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Anotácia

Sledovanie kvality vody, vybavenosti a prevádzky prírodných rekreačných lokalít zohráva dôležitú úlohu v preventívnej ochrane zdravia ľudí, pretože pobyt na lokalitách s takou vysokou koncentráciou obyvateľov v letnom období môže mať priamy dopad na zdravie rekreantov a byť významný aj z hľadiska výskytu epidémií. Požiadavky na kvalitu vody, v ktorej je kúpanie povolené ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoj verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Nariadenie vlády SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská a Vyhláška MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.

Od vstupu SR do štruktúr Európskej únie je krajina povinná každoročne vypracúvať a predkladať EK *Správu SR o kvalite vody určenej na kúpanie*. Správa zahŕňa vybrané prírodné lokality, ktoré boli v roku 2005 vyhlásené KÚŽP všeobecne záväznými vyhláškami za VVK. V roku 2009 tak bolo v súlade s požiadavkami európskej smernice sledovaných 36 lokalít a ich aktuálny zoznam každoročne pred sezónou zverejňuje ÚVZ SR. Monitoring VVK sa vykonáva podľa požiadaviek citovaného nariadenia vlády, ktoré je v súlade s európskou Smernicou č. 2006/7/ES o riadení kvality vody na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica č. 76/160/EHS. V roku 2010 začnú v súlade s požiadavkami tejto smernice aj práce na vytváraní tzv. profilov jednotlivých VVK, ktoré je potrebné vypracovať do začiatku kúpacej sezóny 2011.

Monitoring lokalít s organizovanou rekreáciou vykonávajú ich prevádzkovatelia. Monitoring na prírodných lokalitách, ktoré nemajú prevádzkovateľa, ale verejnosťou sú na kúpanie využívané, vykonávajú RÚVZ z vlastných nákladov. Minimálna frekvencia odberu vzoriek vody na kúpanie je 14 dní a začína 2 týždne pred vyhlásením sezóny. Kúpacia sezóna alebo letná turistická sezóna (ďalej len „LTS“) v našich podmienkach neoficiálne trvá cca od 15. júna do 15. septembra. Skutočný začiatok, ale aj ukončenie prevádzky si na prevádzkovaných kúpaliskách určuje prevádzkovateľ najmä v závislosti od počasia a pripravenosti kúpaliska na prevádzku, ktorú je pred zahájením sezóny povinný preukazovať. Ten v plnom rozsahu zodpovedá aj za plnenie ďalších povinností, určených platnými predpismi pre umelé a prírodné kúpaliská.

Monitorovanie okrem toho, že získavanie aktuálne informácií o kvalite vody na kúpanie a stave kúpalísk, umožňuje sledovať trendy vývoja v kvalite vody na kúpanie a následne pristúpiť k opatreniam smerujúcim k celkovému zlepšovaniu úrovne rekreačných oblastí.

V priebehu kúpacej sezóny roku 2010 v okrese Trnava, Piešťany a Hlohovec neboli v prevádzke žiadne prírodné lokality, resp. doteraz kontrolované kúpacie oblasti nemajú prevádzkovateľa a neboli vyhlásené za kúpacie oblasti.

Z kúpalísk v kúpacej sezóne 2010 bolo celkovo prevádzkovaných 6 zariadení :

- *kúpalisko Castiglione – Trnava*
- *kúpalisko Kamenný mlyn - Trnava*
- *kúpalisko Zámocká záhrada - Hlohovec*
- *kúpalisko EVA Piešťany*
- *kúpalisko Cífer – Pác*
- *kúpalisko Dobrá Voda*

V prevádzke neboli: Kúpalisko Koplotovce, Horné Orešany – Majdánske, Slňava Piešťany a Slavia Trnava.
Počas sledovania kvality vody určenej na kúpanie neboli zistené závažné nedostatky.
V prípadoch zistenia prekročenia hygienických limitov v mikrobiologických ukazovateľoch bol zabezpečený opakovaný kontrolný odber.
Kontrolné odbery boli vykonávané aj v rámci ŠZD, zamerané hlavne na mikrobiologickú kvalitu bazénovej vody. ŠZD bol zameraný aj na prevádzkovo – hygienický režim, prevádzkovú dokumentáciu, čistotu a vybavenosť zariadení. Celkovo bolo vykonaných 73 odberov.

1.6 MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Anotácia
Sledovanie pitnej vody patrí k prioritám odboru hygieny životného prostredia, pretože jej kvalita pitnej vody môže mať významný vplyv na zdravie obyvateľstva z hľadiska jej krátkodobého vplyvu ale aj dlhodobého pôsobenia.
Požiadavky na kvalitu vody určenú na ľudskú spotrebu ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoj verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych predpisoch je implementovaná európska Smernica č. 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu. Zo smernice vyplýva pre SR aj povinnosť zberať údaje z monitoringu pitnej vody a od roku 2004 poskytovať každé tri roky správu o kvalite pitnej vody.
Monitorovanie kvality pitnej vody na spotrebisku vykonáva 36 RÚVZ v SR. Odbery vykonávajú všetky RÚVZ v SR, vzorky sa vyšetrujú len v krajských RÚVZ, ktoré sú vybavené laboratóriami. Odbery vzoriek a ich presun je náročný z dôvodu koordinácie medzi jednotlivými RÚVZ, pretože v laboratóriách sú vykonávané nielen analýzy pitnej vody, ale aj iných druhov vôd a analýzy potravín. Počet odobratých vzoriek na jednotlivých spotrebiskách je závislý od počtu zásobovaných obyvateľov. Plán odberu je zostavený tak, aby bola odberom a následným laboratórnym vyšetrením zistená kvalita vody na každom spotrebisku verejných vodovodov.
Pravidelný monitoring kvality pitnej vody v zdroji a v rozvodnej sieti sú povinní vykonávať majitelia a prevádzkovatelia verejných vodovodov. Ak výsledky monitoringu RÚVZ nekorešpondujú s výsledkami prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody, prevádzkovatelia sú upozornení na zabezpečenie splnenia limitov ukazovateľov kvality pitnej vody a požiadaviek zdravotnej bezpečnosti dodávanej pitnej vody a v prípade potreby sú s prihliadnutím na riziko ohrozenia zdravia nariadené opatrenia na predchádzanie ochoreniam.
Od. 1 januára 2010 bude do prevádzky spustený nový ***Informačný systém o pitnej vode,*** ktorý bude umožňovať v súlade s požiadavkami súčasnej národnej a európskej legislatívy spracovávanie údajov a výstupov pre potreby SR a reportingu voči EK. Zároveň sa sprístupnia informácie o kvalite pitnej vody širokej verejnosti. Údaje o kvalite vody boli z verejných vodovodov boli doteraz spracúvané prostredníctvom programu Vydra, ktorý však nerešpektoval požiadavky európskeho hodnotenia. Zavedenie nového systému bude klásť zvýšené nároky na jednotné vkladanie údajov jednotlivými RÚVZ. Údaje budú slúžiť v budúcnosti pre vypracovanie *Správy o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu pre EK za obdobie rokov 2008 - 2010*, preto bude potrebné vložiť údaje z monitoringu spätne aj za roky 2008 a 2009. Prvú správu o kvalite pitnej vody za roky 2005 – 2007 poskytla EK Slovensko

v roku 2008. Na príprave správy a informačnom systéme sa podieľali aj organizácie z rezortu životného prostredia - VÚVH a SAŽP.

Monitoring kvality pitnej vody v spotrebisku sa vykonáva podľa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a usmernenia ÚVZ SR. K 31.12.2010 bolo celkovo vykonaných 26 odberov v rámci PM a 134 odberov v rámci KM. V rámci ŠZD bolo vykonaných celkovo 23 odberov.

1.7. PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOWLEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN.

Anotácia
Integrovaný projekt je zameraný na hodnotenie expozície ľudí zo životného prostredia a vplyvu faktorov ŽP na zdravie (osteoporóza, kardiovaskulárne ochorenia, nádorové ochorenia, vplyv na neuro-vegetatívny systém a ďalšie). Zahŕňa viaceré oblasti Európy, ale i iných častí sveta. Projektu sa zúčastňuje 31 odborných inštitúcií z 20-tich krajín sveta (štáty západnej a strednej Európy, Čína, USA, Bangladéš). Zahraničným gestorským pracoviskom je Lund Univerzita, Švédsko. Projekt, v ktorom je zapojená SR, je jeho súčasťou. Zameraný je na hodnotenie expozície citlivých populačných skupín – detí a žien nízkym koncentráciám kovov – Pb, Cd, Hg, Pt, Rh, Pd). Obsah vybraných kovov – Pb, Hg, Cd bol stanovený vo venóznej krvi 150 detí vo veku 7-10 rokov (po 50 v každej oblasti). Vo venóznej krvi žien vo fertilnom veku bude stanovený aj obsah platiny, paládia a ródia. Analýzy budú robené v laboratóriách Lund Univerzity vo Švédsku.

Na plnení úlohy sme sa nepodieľali nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom.

1.8. PROJEKT COPHES PRE ĽUDSKÝ BIOMONITORING

Anotácia
Prostredníctvom ľudského biomonitoring a biomarkerov je možné zistiť expozíciu vybraným chemickým látkam a zistiť súvislosť medzi environmentálnym zdravím a ochoreniami. Medzinárodný projekt do ktorého sa zapojilo 32 partnerov z 24 štátov EÚ+ Nórsko, Švajčiarsko a Chorvátsko bude zameraný na zjednotenie metodiky v oblasti ľudského biomonitoringu v štátoch Európskej únie.

Na plnení úlohy sme sa nepodieľali.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1.	**Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	Rok 2010 a ďalšie roky
2.2.	**Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2010 a ďalšie roky
2.3.	**Zdravé pracoviská**	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	Rok 2010 a ďalšie roky
2.4.	**Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
2.4.1. 2.4.2	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Trenčíne, Martine, Žiline ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre, Bratislave hl. m.	Rok 2010 a ďalšie roky
2.5.	**Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach, Nitre (1.etapa) RÚVZ v SR (2.etapa)	Rok 2010 a ďalšie roky

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci

výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskych preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Pripravovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Zadávaním údajov o nových pracoviskách s vyhlásenými RP, počte zamestnancov, rizikových faktoroch atď. do programu ASTR vedieme evidenciu rizikových prác za región Trnava (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec).
V rámci ŠZD sledujeme pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika, výsledky a intervaly preventívnych lekárskych prehliadok a pod. Upozorňujeme zamestnávateľov hlavne na potrebu prehodnotenia pracovných činností zaradených do 4. ktg rizika, resp. na potrebu realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce 4. ktg.

V termíne od 01.01.2010 – 31.12.2010 sme vykonali 90 previerok v rámci ŠZD, bolo vydaných 14 nových rozhodnutí o zaradení pracovných činností do rizikových prác, 7 bolo zrušených, prehodnotených bolo 27.
V rámci výkonu ŠZD sledujeme vykonávanie preventívnych lekárskych prehliadok u zamestnancov zaradených na rizikové práce.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V roku 2010 sme vykonali celkovo 130 previerok zameraných na činnosť podľa NV SR 355/2006 Z. z., v znení NV SR č.300/2007 Z. z. v organizáciách, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. Previerky boli vykonané: v priemyselných podnikoch - 51, v poľnohospodárskych organizáciách - 8, v lekárňach - 8, v predajniach - 25, na univerzite 2, v laboratóriách - 9, na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov - 3, na nakladanie s NO - 24. Pri previerkach sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a prípravkov, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie jedovatých látok a prípravkov, vypracovanie prevádzkových poriadkov, podmienky predaja, používanie OOPP, spôsob nakladania s nebezpečnými odpadmi.
Bolo vydaných 8 povolení na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov a 33 povolení na nakladanie s nebezpečnými odpadmi.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu alebo obchodovanie s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami boli vydané po preskúšaní pre 28 žiadateľov, bez skúšok pre 65 žiadateľov.
Pre zamestnávateľov i zamestnancov sme poskytovali konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou chemickým faktorom *(NV SR č. 355/2006 Z. z.)*	**P o č e t**
Celkový počet previerok	130
Kontrolné listy	42

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.
Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

V rámci ŠZD vyhľadávame pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov a zamestnávateľov upozorňujeme na povinnosť mať tieto postupy posúdené orgánom verejného zdravotníctva. Bolo vydaných 15 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, z toho bolo vydaných 10 rozhodnutí na manipuláciu s azbestom pri búraní stavieb a výmene AZC rúr v bytových domoch. V rámci ŠZD a na základe žiadostí bolo v roku 2010 vykonaných 9 previerok pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Pri ŠZD kontrolujeme zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v zmysle príslušných nariadení vlády SR. Vedieme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom vrátane azbestu *(NV SR č. 356/2006 Z. z. ., v znení NV SR č. 301/2007 Z. z. a NV SR č. 253*/2006 Z. z.)	**P o č e t**
Celkový počet previerok	9
Kontrolné listy	15

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnej úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, pri výkone ŠZD.
Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.
Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

V roku 2010 sme v súčinnosti s Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky posudzovali hodnotenie psychickej pracovnej záťaže /PPZ/ u zamestnancov Základnej školy v Hlohovci a hodnotenie PPZ u zamestnancov spoločnosti JMT SK s.r.o. Hlohovec. Hodnotenia PPZ vypracovali pracovné zdravotné služby. Z hľadiska psychickej pracovnej záťaže uvedené hodnotenia nespĺňali niektoré formálne a obsahové náležitosti hodnotenia psychickej pracovnej záťaže a kategorizácie prác z hľadiska psychickej pracovnej záťaže podľa Vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Konkrétne pripomienky boli prerokované s organizáciami. Rizikové práce z hľadiska psychickej pracovnej záťaže evidujeme na troch základných školách u pedagogických pracovníkov – riaditeľ, zástupca riaditeľa I. a II. stupňa a učiteľ I. stupňa.

Ďalej monitorujeme problémy so spánkom u pracovníkov vrcholového manažmentu vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam. S každým manažérom, ktorý súhlasí s účasťou na tomto prieskume, je dohodnuté individuálne stretnutie, počas ktorého vyplní dotazníky a test. Stretávame sa však s odmietaním zo strany manažérov, z dôvodu ich časovej zaneprázdnenosti. Výsledky sa budú vyhodnocovať a spracovávať po zozbieraní potrebného množstva dát.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s psychickou záťažou (NV SR č. 542/2007 Z. z.)	**P o č e t**
Celkový počet previerok	2
Kontrolné listy	82

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.
Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

V roku 2010 sme prešetrovali 4 podozrenia na vznik choroby z povolania z DNJZ. V prvom prípade išlo o syndróm karpálneho kanála obojstranne u pracovníka pri výrobe transportných regálov a plastových boxov, kde nepredpokladáme súvis medzi pracovnou činnosťou a vznikom choroby z povolania. V druhom prípade išlo o syndróm karpálneho kanála vpravo u predavačky v potravinách, kde tiež nepredpokladáme súvis medzi pracovnou činnosťou a vznikom choroby z povolania. V treťom prípade išlo o robotníka pri obsluhe kovacích liniek s podozrením na chronickú ulnárnu epikondylitídu vľavo a impingement syndrom. Ochorenie bolo priznané ako choroba z povolania.
V štvrtom prípade sme prešetrovali podozrenie na vznik choroby z povolania z DNJZ u operátorky logistiky s podozrením na radiálnu epikondilitídu humeru vpravo, kde nepredpokladáme súvis medzi pracovnou činnosťou a vznikom choroby z povolania.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a vyhlášky MZ SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami, najmä na dodržiavanie limitov fyzickej záťaže a hmotnosti manipulovaných bremien, hodnotenie pracovných polôh pri výkone práce a ďalších prispievajúcich faktorov podieľajúcich sa na vzniku ochorení chrbtice.
Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

V roku 2010 sme prešetrovali jedno podozrenie na ochorenie krčnej chrbtice vo vzťahu k profesii u operátora montážnej linky, kde nepredpokladáme súvis medzi pracovnou činnosťou a vznikom choroby z povolania.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Anotácia
Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.
Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

V roku 2010 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali cielené previerky zamerané na uplatňovanie NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami v troch organizáciách a to YURA Corporation Slovakia, s.r.o., Hlohovec, Bodet & Horst mattress ticking k.s., Vrbové a SYSTÉMY – Ratech, s.r.o., Trnava. Vo všetkých organizáciách boli previerky vykonané na administratívnych pracoviskách. Na základe výkonu štátneho zdravotného dozoru môžeme konštatovať, že pracovné miesta v dvoch organizáciách spĺňali minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky na zariadenia a prostredie pracovísk so zobrazovacími jednotkami uvedených v prílohe č. 1 k NV SR č. 276/2006 Z. z. V jednej orgánizácii sme zistili, že priestory nespĺňali požiadavky NV SR č. 276/2006 Z.z. - bod 15.2.1. a organizácii bola odoslaná výzva na odstránenie zistených nedostatko. U zamestnancov pracujúcich so zobrazovacími jednotkami neboli zatiaľ zaznamenané zmeny zdravotného stavu v súvislosti s vykonávaním uvedenej práce. Všetci zamestnanci dostali Dotazník informovanosti zamestnancov zameraný na prácu so zobrazovacími jednotkami.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (NV SR č. 276/2006 Z. z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	3
Kontrolné listy	54

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Anotácia
Analyzovať riziká práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí. Sledovať zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníka. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko, neboli realizované žiadne úlohy.

2.4 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

2.4.1 Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia

Anotácia
Epidemiologická štúdia typu prípad – kontrola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu. Práca bude zameraná na rizikové faktory životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu.

*Na úlohe sme sa nepodieľali nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko***.**

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

Anotácia
Epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola nadväzuje na štúdiu realizovanú uvedenými riešiteľskými pracoviskami v rokoch 1998 – 2003. Štúdia je zameraná na preskúmanie najvýznamnejších ukazovateľov podmieňujúcich prežívanie a prognózu pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému v krajinách Strednej a Východnej Európy. Práca bude zameraná na preskúmanie faktorov životného štýlu, zdravotných zvyklostí, terapeutických postupov, zamestnania, stravovacích zvyklostí a ich výsledného vplyvu na prežívanie pacientov s definovanými onkologickými ochoreniami.

Na úlohe sme sa nepodieľali nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom.

2.5. ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

Anotácia
Na Slovensku ako aj v ostatných štátoch EÚ sa od 1.6.2007 uplatňuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ((ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok. Je potrebné zapojiť sa do koordinovaných projektov v rámci štátov EÚ a EHP/EZVO zameraných na zabezpečenie vyhovujúcej úrovne používania chemických látok formulované do zásady „žiadne údaje, žiadny trh“. Prvý projekt (participácia vybraných RÚVZ v 4. štvrťroku 2009 – 1. polroku 2010) na presadzovanie nariadenia sa zameriava na výrobcov a dovozcov a ich súlad s právnymi záväzkami týkajúcimi sa predregistrácie a registrácie zavedených látok ako takých alebo látok v prípravkoch, ako aj na dodržiavanie ustanovení súvisiacich s kartami bezpečnostných údajov. V rámci tohto projektu sa vyplní špeciálny dotazník odbornými pracovníkmi vybraných RÚVZ v konkrétnych podnikoch uvádzajúcich na trh chemické látky. Poznatky všetkých zúčastnených orgánov kontroly činných podľa zákona č. 163/2001 Z.z. budú podkladom pre ďalší postup na usmernenie

zavádzania platných právnych úprav v tejto oblasti do praxe výrobných, dovozných organizácií ako aj následných užívateľov chemických látok.

V rámci projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 sme vyplnili dotazník s jednou organizáciou zaoberajúcou sa výrobou farieb a lakov.
Vyplývajúc z článku č. 31 nariadenia (ES) č. 1907/2006 a § 6 zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa počas štátneho zdravotného dozoru zameriavame na kontrolu a aktualizáciu kariet bezpečnostných údajov. V našom regióne nie je organizácia, ktorá vyrába alebo dováža látky v množstvách 10 t/rok a viac, preto sme nevyžadovali hodnotenie chemickej bezpečnosti látky.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
3.1.	**Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	15. január 2011 a ďalšie roky
3.2.	**Monitoring jodidácie kuchynskej soli**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	30. december 2010 a ďalšie roky
3.3.	**Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. marec 2011
3.4.	**Bezpečnosť výrobkov určených pre deti**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	31. december 2011
3.5.	**Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov**	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Poprade	31. december 2011

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Anotácia
Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý **„Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“,** ktorého aktualizácia bola prijatá vládou SR v roku 17.

decembra 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Pokračovanie projektu - Sledovanie výživového stavy vybraných skupín obyvateľstva bolo realizované v druhom polroku 2010. Celkovo bolo vyšetrených 74 klientov, ktorí vykonávajú stredne ťažkú prácu, najmä v potravinárstve. Spracované údaje boli skompletizované za RÚVZ Trnava samostatne, za Trnavský kraj kompletne a zaslané gestorovi úlohy RÚVZ Poprad v stanovenom termíne, t.j. 20.12.2010. Dobrovoľní účastníci, rozdelení do štyroch skupín, podľa veku a pohlavia zodpovedali dotazník zameraný na výživové zvyklosti a pohybovú aktivitu. Každému boli zmerané somatotropické ukazovatele ako výška, hmotnosť, vypočítaný bol BMI index a WHR index. Z kvapky kapilárnej krvi boli vyšetrené ukazovatele tukového metabolizmu (cholesterol, triglyceridy, HDL a LDL cholesterol) ako aj hodnota glukózy. Na základe výsledkov vyšetrenia, ale aj pri záujme zo strany respondentov boli poskytnuté rady o zásadách správnej a racionálnej výživy a významu zvýšenej pohybovej aktivity v každom veku. Nebola naplnená skupina mladších mužov z dôvodu nezáujmu, vybraného podniku ako aj pre zaťaženosť oddelenia hygieny výživy inými pracovnými povinnosťami.

V rámci úlohy boli počas Dní zdravia v Trnave v júni 2010 záujemcovia usmerňovaní o racionálnej výžive, o zmene stravovacích návykov a životného štýlu.

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Na zisťovanie obsahu KI, KIO_3 a ferokyanidu bolo odobraných 29 vzoriek kuchynskej soli. Z celkového počtu odobratých a vyšetrených vzoriek boli 2 vzorky pod hodnotou 15 mgKI/kg a 1 vzorka nad 35 mgKI/kg, vzorky soli však neboli slovenského pôvodu, preto nebolo možné ich vyhodnotiť ako nevyhovujúce podľa platných predpisov PK SR. Obsah ferokyanidu ako protihrudkujúcej látky bol vo všetkých vzorkách pod najvyššiu medznú hodnotu. Vzorky jedlej jódovanej soli zodpovedali obsahom prepočítaného KI a obsahom ferokyanidu v sledovaných parametroch požiadavkám PK SR. Vyhodnotenie bolo spracované aj za Trnavský kraj a zaslané gestorovi úlohy dňa 20.12.2010.

3.3 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity. Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovoleniek „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

V rámci rozpracovaného plánu odberu vzoriek sme odobrali 5 vzoriek krémov anti – age s Q 10 na vyšetrenie sledovaných chemických látok, ktoré boli zaslané na vyšetrenie na RÚVZ Bratislava. Vzorky vyhovovali požiadavkám Nariadenia vlády SR. Ďalej bolo odobraných 5 vzoriek zubných pást pre deti na vyšetrenie sledovaných chemických látok, ktoré boli zaslané na vyšetrenie na RÚVZ Poprad. Vzorky vyhovovali požiadavkám Nariadenia vlády SR .na kozmetické výrobky.

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Anotácia
Kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov výrobkov (PC dojčenské fľaše, plastové výrobky - misky, príbor, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď., keramické výrobky – misky, taniere, hrnčeky atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia. Zároveň bude kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť - dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

V rámci rozpracovaného plánu úradnej kontroly bol plán odberov stanovený na mesiac september 2010. Podľa rozpisu boli odobrané vzorky: keramická miska, miska Lilly, dóza na sypké potraviny, termoska, NUK detská fľaša PC, desiatový box, obracačka na omelety melamínová a zaslané na vyšetrenie RÚVZ Poprad. Vyšetrené vzorky materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami vyhovovali požiadavkám Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Anotácia
Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4-metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov.

Na úlohe sme sa nepodieľali.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
4.1.	**Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine**	ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, pediatri	Rok 2020
4.2.	**Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2010
4.3.	**Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku**	ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Priebežne podľa požiadaviek gestora
4.4.	**Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2010
4.5.	**Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál**	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2013
4.6.	**Zdravé deti v zdravých rodinách**	RÚVZ Banská Bystrica, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2012

4.1. PRIESKUM TELESNÉHO VÝVOJA DETÍ A MLÁDEŽE V SR A ZISTENIE TRENDOV V ICH TELESNOM RASTE A VÝVINE

Anotácia

V zmysle spracovanej jednotnej metodiky zrealizovať merania antropometrických ukazovateľov v populácii detí a mládeže Slovenska od 0 do 18 rokov veku.

Výsledky meraných parametrov výšky, hmotnosti, obvodových mier a vypočítaných indexov (Rohrerov index, Body mass index, Waist-hip-ratio) prezentovať formou tabuliek a grafov.

Štatisticky spracovať ukazovatele výživovej a sociálno – ekonomickej situácie v rodinách respondentov a vyhodnotiť súvislosti.

Na základe zachovaných údajov z antropometrického prieskumu vykonaného v roku 2001 a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty BMI pre

nadhmotnosť a obezitu, t.j. 90. a 97. percentil pre každú vekovú skupinu, zistiť percentuálne zastúpenie detskej populácie s nadhmotnosťou, resp. obezitou.
Na základe výsledkov antropometrických meraní zhodnotiť trendy v telesnom raste a vývine detí a mládeže.

Realizácia projektu je naplánovaná na rok 2011.

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje cielené sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodia deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli valídne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Projekt sme realizovali v roku 2009. V roku 2010 sa vykonávalo spracovávanie údajov na ÚVZ SR v Bratislave.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

V mesiaci marec 2010 sme zrealizovali projekt TAD 1, 2, 3, ktorý sa týkal užívania legálnych, nelegálnych drog a šikanovania u žiakov základných a stredných škôl a ich učiteľov. Realizoval sa formou anonymných dotazníkov. Dotazník spolu vyplnilo 428 žiakov a 55 učiteľov. Návratnosť dotazníkov bola 100%. Obálky za jednotlivé ročníky a obálky od učiteľov boli po skončení zberu údajov zaslané na odbor HDM ÚVZ SR na ďalšie štatistické spracovanie.

4.4. HYGIENICKÁ PROBLEMATIKA ŠKÔL A ZDRAVOTNÝ STAV ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

Anotácia

Potreba realizácie tohto projektu vyplynula z Uznesenia vlády SR č. 206 z 2. apríla 2008 k návrhu koncepcie výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania, v zmysle ktorého uložila vláda podpredsedovi vlády a ministrovi školstva okrem iného v spolupráci s ministrom zdravotníctva zhodnotiť stav škôl s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia z hľadiska hygieny a zároveň preskúmať zdravotný stav týchto žiakov.

Nevyhovujúci životný štýl rómskeho etnika a s tým súvisiace problémy sú dlhodobo centrom pozornosti vládnych inštitúcií a zodpovedných orgánov.

Z predchádzajúcich prieskumov a projektov jednoznačne vyplynulo, že charakteristickým znakom rómskej komunity je najmä nízka vzdelanostná úroveň a nízka všeobecná gramotnosť, čo má priamy dopad na zdravotné uvedomenie a je príčinou nezáujmu o vlastné zdravie. Uvedené spolu s nízkym štandardom bývania, ekologickou rizikovosťou prostredia, nízkym štandardom osobnej a komunálnej hygieny a sťaženou dostupnosťou niektorých zariadení a služieb, má nepriaznivý vplyv na zdravotný stav znevýhodnenej rómskej komunity. Tieto projekty sa zameriavali a naďalej zameriavajú najmä na sústavnú a systematickú zdravotnú výchovu obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít, s cieľom zvýšenia zdravotného uvedomenia.

Predmetom navrhovaného projektu bude sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu rómskych detí, ako aj zmapovanie hygienicko-komunálnej situácie na školách, ktoré títo žiaci vo vyššom počte navštevujú.

Projekt sa bude riešiť dotazníkovou formou. Predpokladá sa minimálna účasť cca 1200 respondentov na 2 základných školách vybraných príslušnými RÚVZ v SR.

Na riešení úlohy sme sa nepodielali nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Anotácia:

Konzumácia stravy, ktorá svojim množstvom a zložením nezodpovedá veku dieťaťa, jeho pohybovej aktivite, vedie k stúpajúcemu výskytu obezity a výrazne zvyšuje riziko kardiometabolických ochorení. Vychádzajúc z implementácie Európskej stratégie k danému problému boli vládou SR prijaté základné dokumenty ako Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 a Národný program prevencie obezity, ktorých časť sa dotýka aj výživy detí a ich fyzickej aktivity a u ktorých pre naplnenie stanovených cieľov je

potrebné poznať východiskovú úroveň či už stravovacích zvyklostí alebo aj individuálnej spotreby potravín v citlivej časti populácie, ktoré za SR absentujú, resp. sú k dispozícii len z niektorých regiónov.

Realizácia projektu umožní poskytnúť reprezentatívne údaje do Európskej databázy o konzumácii potravín, ktorú vytvára EFSA so zámerom jej využitia pre hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí, umožní hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí SR. Vytvorí reálny základ pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v populačných skupinách detí na báze poradní zdravia a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.

Základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov pre rodičov, deti a pedagógov. Časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom vzoriek stráv a stanovením nutrientov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórnych zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

Dotazníky boli distribuované do 2 základných škôl (1 vidiecka ZŠ, 1 mestská ZŠ) podľa rozpisu a vybraných vekových kategórii. V príslušnej vekovej skupine bolo vybraných 30 chlapcov a 30 dievčat v obidvoch ZŠ. Po vyplnení boli dotazníky zozbierané, návratnosť bola 100%. V 17. kalendárnom týždni sa uskutočnil odber stravy (obedy) vo vybranom vidieckom a mestskom zariadení – celotýždňová strava spolu 10 vzoriek. V rámci projektu sme merali aj hmotnosť, výšku, obvod pása, obvod bokov a TK u detí zapojených do projektu. Získané údaje z dotazníkov boli vkladané do vopred pripravených databáz, ktoré sme dňa 16.09.2010 zaslali elektronicky (e – mailom) aj poštou na CD nosiči na RUVZ v Rimavskej Sobote na ďalšie spracovanie.

4.6. ZDRAVÉ DETI V ZDRAVÝCH RODINÁCH

Anotácia

Na základe zachovaných údajov z projektu Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku, ktorý bol realizovaný v roku 2001 – 2003 v rámci projektu CINDI- Zdravé deti v zdravých rodinách na celoslovenskej úrovni a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty pre hodnotu celkového cholesterolu, BMI a TK pre deti vo veku 11 a 17 rokov, bude prehĺbená spolupráca s pediatrickými ambulanciami a údaje z preventívnych prehliadok u týchto vekových kategórií budú priebežne zaznamenávané a sledované ich trendy.

Výsledky budú po spracovaní poskytnuté WHO, Regional Office for Europe pre účely medzinárodných porovnaní a pre aktualizáciu intervenčných opatrení v oblasti životného štýlu detí a mládeže v rámci poradenstva vykonávaného na RÚVZ .

Skríningové formuláre boli zaslané 15 pediatrom v okrese Trnava, Hlohovec a Piešťany. Spolu sa nám vrátilo 256 vyplnených skríningových dotazníkov. Údaje získané dotazníkmi sme zadávali do vopred pripravenej databázy a dňa 23.12.2010 boli zaslané na RUVZ do Banskej Bystrice na ďalšie spracovanie.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
5.1.	**Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKÁ	**TERMÍN UKONČENIA**
	ÚVZ SR, RÚVZ hl. m. Bratislavy, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Nitre	2010

5.1. VYHĽADÁVANIE, INVENTARIZÁCIA A ODSTRAŇOVANIE NEPOUŽÍVANÝCH RÁDIOAKTÍVNYCH ŽIARIČOV A OPUSTENÝCH ŽIARIČOV

Anotácia
Nepoužívané rádioaktívne žiariče a opustené rádioaktívne žiariče predstavujú potenciálny zdroj rizika ožiarenia obyvateľov vysokými dávkami so závažnými zdravotnými následkami. Kontrolami a monitoringom na pracoviskách kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu, na pracoviskách kde sa v minulosti vykonávali činnosti vedúce k ožiareniu vyhľadávať nepoužívané žiariče a monitoringom a informovaním na pracoviskách kde sa s najčastejšie vyskytujú opustené žiariče podporovať opatrenia na včasnú identifikáciu opustených žiaričov v súlade so smernicou 2003/122/Euratom. Zabezpečiť informovanie a poučenie osôb, ktorým hrozí riziko ožiarenia. Zabezpečiť bezpečné odstránenie nepoužívaných a opustených rádioaktívnych žiaričov.

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko, nepodieľali sme sa na plnení úlohy.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

Č. Ú.	**NÁZOV ÚLOHY**	**GESTOR ÚLOHY**
6.1.	**Národný imunizačný program SR**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2.	**Surveillance infekčných chorôb**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3.	**Informačný systém prenosných ochorení**	ÚVZ SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne

6.4.	**Nozokomiálne nákazy**	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5.	**Surveillance chronických ochorení**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.6.	**Mimoriadne epidemiologické situácie**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7.	**Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV**	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.8.	**Prevencia HIV/AIDS**	RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v sídlach krajov, všetky RÚVZ košického kraja	december 2011

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti jedenástim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2010, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1. 1. 2010. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2010 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Časové obdobie: priebežne

Odpočet :

- *Očkujúci lekári boli písomne (e-mailami) informovaní o vykonávaní očkovania na základe zaslaného Očkovacieho kalendára na I. a II. polrok 2010. Priebežne boli*

vykonávané telefonické konzultácie ohľadom očkovania detskej i dospelej populácie vrátane konzultácii pred cestou do zahraničia.

- *Aktivity vzhľadom na antivakcinačné postoje v populácii :*
- *V roku 2010 bolo celkovo vykonaných 17 osobných pohovorov s rodičmi, ktorí odmietli očkovanie svojich detí, resp. chceli posunúť povinné očkovanie do vyššieho veku. V súvislosti s odmietaním očkovania boli začaté 3 priestupkové konania, z toho 2 x bolo priestupkové konanie prerušené a 1 x zastavené.*
- *Prostredníctvom kancelárie Zdravé mesto Trnava boli v mesačných intervaloch publikované články zamerané na význam očkovania do Noviniek z radnice (náklad 5000 výtlačkov mesačne)*
- *Epidemiologicky boli vyšetrené 4 ohniská s podozrením na ochorenia preventabilné očkovaním : 2x dg B 06 (rubeola) : 1x u 8 – mesačného neočkovaného dieťaťa z Vrbového, 1x u 5 ročného očkovaného dieťaťa (dgB06 nebola u detí sérologicky potvrdená); 2x dg B26 (parotitis) u 26 – ročného muža z Trnavy a u 34 ročnej ženy z Hlohovca (dg. nebola sérolog. potvrdená)*

Manažment očkovania:

Základnými predpokladmi pre manažment v očkovaní je jeho legislatívne zabezpečenie, vypracovanie odborných usmernení v súvislosti s novou vyhláškou, inštruktáž a tréning pracovníkov RÚVZ, správna evidencia (záznamy) o očkovaní, o dodržiavaní chladového reťazca a hospodárení s vakcínami.

Odpočet :

Pripomienkovanie zmien vo Vyhl. MZ SR č. 585/2007 Z. z. týkajúcich sa povinného očkovania.
Prebratie a uskladnenie pandemickej vakcíny PANENZA zo SŠHR v podmienkach chladiaceho boxu na RÚVZ Trnava.

Časové obdobie: priebežne

Kontrola očkovania v SR:

Postupovať podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.
Časové obdobie: priebežne

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR.
Časové obdobie: september – október 2011

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej, okresnej, krajskej a celoslovenskej úrovni.
Časové obdobie: november 2011 – február 2012

Odpočet :

Okres Trnava:

V rámci pravidelného povinného očkovania sa v okrese Trnava okresná zaočkovanosť pohybovala od 72,7 % (preočkovanie ročníka narodenia 2006 proti DTP, ktoré bolo v roku 2009 zrušené) cez 97,3% (základné očkovanie novorodencov proti TBC- ročník narodenia 2009) do 99,8%.
Na jednotlivých pediatrických obvodoch sa zaočkovanosť pohybovala v rozpätí od 91,1% (základné očkovanie novorodencov proti TBC – ročník narodenia 2009) do 100%.

Nízke percento zaočkovaných bolo spôsobené nahromadením dočasných kontraindikácií v obvode.

V sledovanom období od 1.9.2009 do 31.8.2010 bolo zaevidovaných 5 trvalých kontraindikácií, 35 dočasných kontraindikácií a 26 iných dôvodov neočkovania.

V kontrolovanom období od 1.9.2008 do 31.8.2009 bolo zistených 35 detí s dočasnými kontraindikáciami, z ktorých doočkovaných bolo 31 detí. 4 deti neboli dočkované (1 dieťa sa nedostavilo na očkovanie, u 2 detí trvá dočasná kontraindikácia a 1 dieťa exitovalo). Pre iné dôvody nebolo očkovaných 11 detí, z ktorých doočkované boli 3 deti. 8 detí nebolo doočkovaných (7 x dlhodobý pobyt v zahraničí, 1 x odsťahovanie sa do ČR).

Okres Piešťany:

*V rámci pravidelného povinného očkovania sa v okrese Piešťany okresná zaočkovanosť pohybovala od 67,7% (1. preočkovanie proti DTP v 3. roku života – roč. narodenia 2006, ktoré bolo v roku 2009 zrušené) do 100,0 % (preočkovanie tuberkulín negatívnych detí - roč. narodenia 1998)***.**
Na jednotlivých pediatrických obvodoch sa zaočkovanosť pohybovala v rozpätí od 87,5% (v jednom obvode evidované 3 deti z ročníka narodenia 2009, ktoré neboli očkované proti tuberkulóze z dôvodu pobytu v zahraničí) do 100,0%.

V sledovanom období od 1.9. 2009 do 31. 8. 2010 boli zaevidované 3 trvalé kontraindikácie, 6 dočasných kontraindikácií a 9 iných dôvodov neočkovania.

V kontrolovanom období od 1.9. 2008 do 31.8. 2009 bolo zistených 15 detí s dočasnými kontraindikáciami, doočkovaných bol 6 detí. 9 detí zostalo nezaočkovaných z nasledujúcich dôvodov: 5 detí bolo predvolaných z dôvodu primovakcinácie BCG, ale nedostavili sa na očkovanie, 2 x pretrváva dočasná kontraindikácia,1dieťa odsťahované a 1 x zmena z dočasnej na trvalú kontraindikáciu.

S inými kontraindikáciami bolo zaevidovaných 16 detí, z toho 7 bolo zaočkovaných a 9 detí zostalo nezaočkovaných (5x zahraničie,2x rómske deti,2x odmietnutie).

Okres Hlohovec:

V rámci pravidelného povinného očkovania sa v okrese Hlohovec okresná zaočkovanosť pohybovala od 61,83% (preočkovanie ročníka narodenia 2006 proti DTP bolo v roku 2009 zrušené) cez 98,5% (očkovanie novorodencov proti tuberkulóze v ročníku narodenia 2009) do 100 ***%.***
Na jednotlivých pediatrických obvodoch sa zaočkovanosť pohybovala v rozpätí od 96,4 ***%*** *(základné očkovanie proti tuberkulóze v ročníku narodenia 2009) do 100* ***%.***
V žiadnom obvode nebola zistená zaočkovanosť nižšia ako 95%.
V sledovanom období od 1.9. 2009 do 31. 8. 2010 boli zaevidované 1 trvalá kontraindikácia, 4 dočasné kontraindikácií a4 iné dôvody neočkovania.

V kontrolovanom období od 1.9. 2008 do 31.8. 2009 bolo zistených 9 detí s dočasnými kontraindikáciami , z nich zaočkované boli 2 deti. Nezočkovaných zostalo 7 detí, koré neboli primovakcinované BCG vakcínou vzhľadom na dočasné kontraindikácie a budú predvolané na očkovanie na pneumologickú ambulanciu na polikliniku v Seredi, kde bolo zriadené spádové centrum pre Hlohovec na očkovanie detí proti TBC. Zo 7 detí s inými kontraindikáciami boli zaočkované 3 deti, 4 deti zostali neočkované (3 deti sú stále v zahraničí,1 nezaočkované dieťa je rómskeho pôvodu).

V okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec neboli zistené nedostatky v dokumentácii očkujúcich lekárov. Očkovanie novorodencov HBsAg pozit. matiek proti VHB sa vykonávalo v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii

a kontrole prenosných ochorení a Odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania z 24.3.2003. Mimoriadne očkovanie sa v kontrolovanom období nevykonalo.

Vzhľadom na evidované odmietnutie očkovania zákonní zástupcovia dieťaťa boli predvolaní na RÚVZ v Trnave z dôvodu prerokovania odmietnutia pravidelného povinného očkovania, na ktorom im boli vysvetlené možné následky týkajúce sa ohrozenia zdravia dieťaťa ako aj verejného zdravia v prípade neočkovania. Začaté boli 3 priestupkové konania z dôvodu nezabezpečenia povinného očkovania detí prostredníctvom zákonných zástupcov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2008 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

- *Pokračovali sme v komunikácii s 5 laboratóriami klinickej mikrobiológie nachádzajúcimi sa v spádovej oblasti RÚVZ Trnava a vyžadovali sme plnenie povinnosti hlásenia prenosných ochorení v zmysle Prílohy č. 7 k zákonu č. 355/2007 Z. z.*
- *V súvislosti s výskytom osýpok v Euroregióne a zavlečením poliomyelitídy do Euroregiónu:*
- *Zabezpečili sme formou písomného upozornenia riaditeľov ústavných zdravotníckych zariadení aktualizáciu a striktné dodržiavanie Odborného usmernenia na vykonávanie surveillance akútnych chabých obŕn v SR č. SOZO- 2349 /2000-10 zo 7.4.2000 (uverejneného vo Vestníku MZ SR č. 13-15 z 22.5.2000, ročník 48).*
- *Riaditeľov zdravotníckych zariadení, infektológov a všeobecných lekárov v spádovej oblasti RÚVZ Trnava sme upozornili na význam realizovania efektívnej surveillance osýpok a vykonávanie laboratórnej diferenciálnej diagnostiky každého suspektného prípadu osýpok v súlade s ustanoveniami strategického plánu WHO pre Euroregión - „Akčného plánu na udržanie stavu eliminácie osýpok a kongenitálneho rubeolového syndrómu a na elimináciu rubeoly na roky 2005 – 2010.“*
- *Na Odbor epidemiológie bolo nahlásených 2794 prípadov prenosných ochorení z ambulantných zdravotníckych zariadení lekárov prvého kontaktu, z mikrobiologických laboratórií a z ambulancií odborných lekárov a z ústavných zdravotníckych zariadení . V roku 2010 bolo epidemiologicky vyšetrených 470 ohnísk*

prenosných ochorení. V roku 2010 bolo vyšetrených 11 epidémií: 5 v okrese Trnava , 4 v okrese Hlohovec, 2 epidémie v okrese Piešťany) s celkovým počtom 194 prípadov ochorení. V rámci zabezpečenia protiepidemických opatrení bolo vydaných celkom 59 rozhodnutí - z toho 35 lekárskych dohľadov pre osoby v kontakte, 7 karantén, 17 rozhodnutí ohľadom vykonávania protiepidemických opatrení z dôvodu epidemického výskytu v rámci kolektívnych resp. zdravotníckych zariadení.

- *Z dôvodu zabezpečenia rýchlej informovanosti lekárov prvého kontaktu bol vytvorený e-mailový adresár.*

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

- *V rámci vykonávania ŠZD na ambulanciách všeobecných lekárov sústavne propagujeme hlásenie prenosných ochorení elektronickou formou cez program EPIS. Z celkového počtu 30 prihlásených lekárov pravidelne hlási cca 10 lekárov, žiadosť o registráciu si podalo laboratórium klinickej mikrobiológie v Piešťanoch .*
- *V programe Epis bolo roku 2010 zaevidovaných celkom 2794 prípadov prenosných ochorení , 11 epidémií a 52 týždenných hlásení do SRV.*

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrujúcim lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

- *RUVZ Trnava je zapojený do projektu Helics EÚ od roku 2007- úlohy rieši za RÚVZ Trnava PhDr. Mária Marková.*
- *Za rok 2010 bolo spracovaných 41 zdravotných dokumentácií pacientov hospitalizovaných na KAIM oddelení FN Trnava.*
- *V roku 2010 bolo na RÚVZ TT zaevidovaných spolu 347 prípadov NN (v roku 2009 bola incidencia NN 343).*
- *Epidemiológ je pravidelne v štvrťročných intervaloch prizývaný na zasadnutie Komisie RALAP pri FN Trnava v rámci ktorej sa riešia aktuálne problémy zistené pri výkone ŠZD na jednotlivých oddeleniach FN.*
- *Do činnosti Pracovnej skupiny (PS) pre tvorbu štandardných postupov pre výkon ŠZD v zdravotníckych zariadeniach sú za RÚVZ TT zapojené MUDr. Ondicová (ako spolukoordinátorka PS) a PhDr. Marková ako členka PS. Potreba činnosti tejto PS – tvorby štandardných pracovných postupov, bola odsúhlasená na Celoslovenskej porade epidemiológov v roku 2009. Prvé spoločné stretnutie PS sa uskutočnilo v septembri 2009 na RÚVZ Nitra.*
- *RÚVZ TT sa aktívne podieľal na odbornom zdôvodňovaní a legislatívnom zakotvení požiadavky používania sterilných dentálnych násadcov pri ošetrení každého pacienta v stomatologickej ambulancii.*

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitný dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravého životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Projekt je realizovaný odborom OVZ. Podrobnejší prehľad činností je uvedení v bode 9.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú

plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

- *V roku 2010 sme pokračovali v plnení úloh vyplývajúcich z aktuálnej pandemickej situácie – fázy VI. vyhlásenej WHO do 10.8. 2010, kedy bolo prostredníctvom SZO vyhlásené ukončenie pandémie chrípky .*
- *Do konca pandémie t.j. do 10.8. 2010 bolo v Trnavskom kraji laboratórne potvrdených 39 prípadov SARI, z čoho 6 pacientov zomrelo.*
- *SARI ochorenia/ úmrtia boli potvrdené podľa jednotlivých okresov nasledovne : TA 3/1, PN 8/1, HC 3, Galanta 2, Dunajská Streda 14, Senica 7/3, Skalica 2/1 prípady.*
- *o význame očkovania pandemickou vakcínou bola informovaná verejnosť v regionálnych médiách – celkom 8x.*
- *všeobecní lekári a infektológovia boli informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii priebežne prostredníctvom mailingu*
- *K 31.12.2010 bolo pandemickou vakcínou proti chrípke v Trnavskom kraji zaočkovaných 225 detí z vekovej skupiny 0-15 roč., 2180 ostatných osôb a 305 zdravotníckych pracovníkov.*
- *V rámci SRV – EWRS bola počas pandémie zabezpečená nepretržitá služba epidemiológov na mobilnom telef. čísle až do odvolania v marci 2010.*
- *Vykonával sa denný monitoring medzinárodnej epidemiologickej situácie vo výskyte AH1N1 na stránkach ECDC a CDC.*
- *Úzko sme spolupracovali najmä s ÚVZ SR v Bratislave - NRC pre chrípku, s Infekčnou klinikou FN Trnava, sentinelovými lekármi , LSPP a so všetkými lekármi prvého kontaktu.*
- *Dňa 29. 10. 2010 bola riešená mimoriadna situácia v súvislosti s doručením podozrivej zásielky na RVPS Trnava – išlo o zatavenú ampulka s čírou tekutinou, ktorá bola v balení potravinového výrobku Tekvica, protiepidemické opatrenia neboli potrebné, nakoľko ampulka nebola otvorená, obsah ampulky vyšetroval kriminalistický ústav v Bratislave*

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.
Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

a. *Vzorky odpadových vôd boli v roku 2010 odoberané podľa časového harmonogramu stanoveného ÚVZ SR Bratislava Nariadením HH SR č.j.OLM/991/2010/1147/2010*

z 25.1. 2010. Vzorky odpadových vôd odoberané paralelne z 2 odberových miest ČOV Zeleneč (7 odberov) a ČOV Piešťany (7 odberov). Zo 14 odobratých vzoriek 2 vzorky boli pozitívne: 1 x z ČOV Piešťany v júli 2010 –Coxsackie vírus B5 a 1 x z ČOV Zeleneč v októbri 2010 – Coxsackie vírus B2.

b. *V rámci MES – zavlečenia divého poliovírusu do Euroregiónu sme zaktivizovali cestou riaditeľov ústavných zdravotníckych zariadení všetkých zainteresovaných primárov lôžkových oddelení k aktívnemu sledovaniu a hláseniu (aj negatívneho výskytu) ACHO na detských, infekčných a neurologických oddeleniach. K 31.12. 2010 nebolo nahlásené žiadne podozrenie na ACHO.*

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „ Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität “.
I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho príjmania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.
Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

<u>Táto úloha je realizovaná v rámci OPZ RÚVZ TT :</u>

- *Pracovníci odboru podpory zdravia a epidemiológie v roku 2010 pokračovali v realizácii interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“. Na realizáciu projektu boli podľa harmonogramu vyhradené 2 mesiace. Interaktívneho projektu sa zúčastnilo celkovo 408 žiakov a študentov základných a stredných škôl v meste Trnava. Z toho žiakov základných škôl bolo 102, študentov odborných škôl s maturitou bolo 104, študentov stredných súkromných škôl a gymnázií bolo 202. Poznatky z danej problematiky boli pre niektorých žiakov nové, u niektorých bolo potrebné tak ako v minulosti korigovať nesprávne vedomosti. Celkovo však žiaci prejavili záujem o problematiku HIV/AIDS, hravo a niekedy až príliš hlučne sa zapájali do projektu. Aj naďalej možno konštatovať, že projekt plní účel vzdelávania v oblasti prevencie HIV/AIDS. O význame prevencie HIV/AIDS sme oboznamovali širšiu odbornú a laickú verejnosť publikovaním odborného článku v regionálnej tlači, formou prednášok, seminárov, distribúciou zdravotno-výchovných letákov, anonymným poradenstvom s možnosťou bezplatného vyšetrenia krvi na prítomnosť protilátok proti vírusu HIV v poradni prevencie HIV/AIDS.*
- *V poradni prevencie HIV/AIDS bolo poskytnuté anonymne individuálne poradenstvo 247 klientom a tiež bolo uskutočnené vyšetrenie protilátok anti HIV 43 klientom.*

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
7.1.	**Cyanobaktérie**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ Michalovce, RÚVZ Košice, RÚVZ Humenné, RÚVZ Martin	
7.2.	**Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Nitra, RÚVZ Žilina, RÚVZ Humenné, RÚVZ Prešov	
7.3.	**Minerálne a pramenité balené vody**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.4.	***Radiačne ošetrené potraviny***	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.5.	**Materské mlieko**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.6.	**Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.7.	**Lokálna nepohoda v priestoroch s núteným vetraním a klimatizáciou**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.8.	**Glutén v diétnych potravinách**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.9.	**Typizácia patogénnych mikroorganizmov metódu polymerázovej reťazovej reakcie**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	

7.10.	**Informatizácia laboratórnych odborov**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, dodávateľ IS	
7.11.	**Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici a v Košiciach	
7.12.	**Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	
7.13.	**Objektivizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.14.	**Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	
7.15.	**Stanovenie markerov expozície tabakovému dymu v ovzduší a v biologickom materiáli**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici	
7.16.	**Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Anotácia

Identifikácia a kvantifikácia cyanobaktériových vodných kvetov a ich toxínov vo vodárenských nádržiach a na rekreačných vodných plochách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou a pri kúpaní.

Na plnení úlohy sme sa podieľali biologickým vyšetrovaním vzoriek vôd z prírodných kúpalísk. Za obdobie roka 2010 bolo vyšetrených 46 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Anotácia

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrovaním vzoriek balených vôd v mikrobiologických a chemických ukazovateľoch. Za rok 2010 bolo vyšetrených 143 vzoriek.

7.14. STANOVENIE CHEMICKÝCH KONTAMINANTOV V PIESKU DETSKÝCH PIESKOVÍSK

Anotácia

Piesok detských pieskovísk môže byť zdrojom mikrobiálnej, parazitárnej aj chemickej expozície detskej populácie predovšetkým predškolského veku.

Medzi najčastejšie chemické kontaminanty piesku patria toxické prvky (arzén, olovo, kadmium, ortuť, chróm, nikel, meď, zinok). Na stanovenie uvedených ukazovateľov sa využíva technika atómovej absorpčnej spektrometrie (FL-AAS alebo GTA-AAS) a polarografie. Ortuť sa stanovuje na ortuťovom analyzátore AMA.

Ďalším rizikovým faktorom sú organické polutanty s karcinogénnym účinkom, ako benzén a zmes polycyklických aromatických uhľovodíkov (PAU). Tieto ukazovatele sa stanovujú využitím chromatografických metód (GC-MS, GC-FID, HPLC-FLD).

Úloha je zameraná na monitorovanie vybraných chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk v určených lokalitách. Pri výbere lokalít sa zohľadňuje predpokladaná environmentálna záťaž (priemysel, doprava ...) a opakovanými odbermi vzoriek je sledovaný sezónny vplyv na koncentráciu chemických škodlivín v piesku.

V roku 2010 boli vyšetrované chemické kontaminanty v 20 vzorkách piesku z pieskovísk predškolských zariadení. Vo vzorkách boli vyšetrované nasledovné chemické kontaminanty:

Ťažké kovy: kadmium, olovo, meď, zinok, nikel, ortuť.

Polycyklické aromatické uhľovodíky: fluorantén, benzo(a)pyrén, benzo(b)fluorantén, benzo(k)fluorantén, benzo(g,h,i)perylén, indenol(1,2,3-c)dipyrén, benzo(a)pyrén.

Na ostatných úlohách v rámci objektivizácie faktorov prostredia sa nepodieľame z dôvodu nedostatočného prístrojového vybavenia, alebo nie sme riešiteľským pracoviskom.

<u>Laboratória pri RÚVZ Trnava sa však podieľajú aj na plnení nasledovných úloh:</u>

1.5. Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali vyšetrovaním vzoriek rekreačných vôd v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch. Za rok 2010 bolo vyšetrených 235 vzoriek.

1.6. Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali vyšetrovaním vzoriek pitných vôd v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch, za rok 2010 bolo vyšetrených 672 vzoriek.

3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Na plnení úlohy sme sa zúčastnili vyšetrovaním vzoriek kuchynskej soli na obsah jodidu a jodičňanu draselného. Za rok 2010 bolo vyšetrených 93 vzoriek.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrovaním vzoriek hotovej stravy na obsah cukrov, tukov, bielkovín, energetickú hodnotu, prítomnosť syntetických farbív, dusičnanov, Cd, Pb, a Hg. Za rok 2010 bolo vyšetrených 40 vzoriek.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Na plnení úlohy sme sa podieľali mikrobiologickým vyšetrovaním vzoriek sterov z prostredia zdravotníckych zariadení a sterility materiálov a inštrumentálnej techniky používanej v zdravotníckych zariadeniach. Za rok 2010 bolo vyšetrených 3 245 vzoriek.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Epidemiologické vyšetrovanie dispenzarizovaných nosičov toxinogénnych kmeňov Staphylococcus aureus u zdravotníckeho personálu a u potravinárov.

Na plnení úlohy sme sa podieľali mikrobiologickým vyšetrovaním vzoriek kmeňov Staphylococcus aureus, za rok 2010 bolo vyšetrených 97 vzoriek.

6.8. Prevencia HIV/AIDS.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrovaním vzoriek protilátok HIV v krvi respondentov. V roku 2010 bolo vyšetrených 43 vzoriek.

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
8.1.	**Antibakteriálna rezistencia klinických izolátov salmonel**	Slovenská zdravotnícka univerzita
	Slovenská zdravotnícka univerzita, ÚVZ SR	
8.2.	**Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológii Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
8.3.	**Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológii Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
8.4.	**Diagnostika *Naegleria fowleri* vo vodnom prostredí**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie	

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko, nepodieľali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

9. PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
9.1.	**„Materské centrá“**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.2.	**„Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.3.	**„Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského vek – stomatohygiena“**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.4.	**Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov.**	ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
9.5.	**Populačná stratégia - aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	
9.6.	**Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015**	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	
9.7.	**Quit and win**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.8.	**Národný program prevencie obezity**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	
9.9.	**CINDI program SR**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	
9.10.	**Školy podporujúce zdravia** **Mimoriadna úloha: HBSC štúdia**	ÚVZ SR, MŠ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

	ÚVZ SR, RÚVZ SR	

9.1. MATERSKÉ CENTRÁ

Anotácia:
Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva celú svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Do tohto projektu sme sa zapojili ponukou edukačno-intervenčných prednášok o zdravom životnom štýle detí aj dospelých, zásadách poskytovania prvej pomoci. Okrem toho sme distribuovali zdravotno-výchovný materiál k zdravému životnému štýlu. Informácie o zdravom životnom štýle sú tiež prezentované na webových stránkach RÚVZ. Spolupracujeme pri realizácií kurzov pre budúce mamičky, ktoré spočívajú v prednáškových blokoch (životospráva, výživa, kojenie, hygiena dieťaťa, úrazy, vhodné hračky, pohybová aktivita,…).

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Anotácia
Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie. Počet starých ľudí sa v priebehu prvej polovice 21. storočia zdvojnásobí. Prírastok počtu starších ľudí bude najväčší v najvyšších vekových skupinách. Ide o tzv. fenomén „dvojitého(vnútorného) starnutie populácie“.
Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života , ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.
Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a aktivít upozorniť na problematiku starnutia, podporovať harmonické spolunažívanie všetkých generácií a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

V tomto projekte sme na pôde Krajskej Jednoty dôchodcov Slovenska v Trnave prezentovali možnosť ďalšej realizácie certifikovaného vzdelávania pre seniorov v rámci jednotlivých okresných organizácií. Poukázali sme na otázky, ktoré projekt rieši (životospráva v staršom veku, zdravotné problémy, psychologické aspekty starnutia a sociálne zabezpečenie pre občanov v staršom veku), ako i možnosť ďalšieho vzdelávania svojich rovesníkov certifikovanými absolventmi tohto projektu. Vyslovili sme požiadavku o zaslanie menného zoznamu vhodných kandidátov na odbor podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Trnave. Vyhodnotenie uskutočnenej dotazníkovej štúdie na tému: „Seniori v rodine a v spoločnosti“ u žiakov základných škôl, stredných škôl, verejnosti a seniorov v počte 480 respondentov sme zatiaľ nedostali.

Zúčastnili sme sa vzdelávania seniorov v rámci univerzity tretieho veku prednáškou „Rizikové faktory v staršom veku“ a prezentovaním DVD BECEP MDPT SR pre študentov SŠ a VŠ, dospelých aj seniorov.

Reumatologický deň – V. ročník – usporiadaný z príležitosti úcty k starším:
Obsahovo bola akcia zameraná na Deň zdravia seniorov TTSK. Vykonávali sme vyšetrenia v rámci TZS (meranie hladiny cholesterolu, meranie TK, percentuálneho množstva telesného tuku) spojené s individuálnym poradenstvom k zisteným rizikovým faktorom. Vyšetrených bolo

klientov 43. Celý priebeh činnosti bol zavŕšený distribúciou zdravotno-výchovného materiálu k uvedenej problematike (5 titulov v počte 150 ks).

Veľtrh seniorov:
V dňoch 13.-14.10.2010 sa pracovníci odboru podpory zdravia zúčastnili 2. ročníka Veľtrhu seniorov, ktorý organizovalo Mesto Trnava v spolupráci so Strediskom sociálnej starostlivosti v Trnave a bol venovaný Mesiacu úcty k starším. Na podujatí sme prezentovali činnosť odboru podpory zdravia, účastníkom sme merali hodnoty krvného tlaku, percentuálneho množstva telesného tuku, poskytli individuálne poradenstvom k otázkam zdravého životného štýlu. Vyšetrili sme 144 účastníkov, ktorým bol poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál, (11 titulov – 500 ks).
Poskytli sme intervium k našej činnosti pre týždenník Trnavský hlas.
Prednáška pre Krajskú jednotu dôchodcov na tému Správna výživa seniorov.

9.3. „ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA“

Anotácia
Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie orálneho zdravia sú 3 – 6 ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Materské školy umožňujú súbežne pôsobiť na skupinu detí, čím sa zdravotno-edukačné pôsobenie umocňuje. Jeho obsahom má byť nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania orálnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetreniu.
Ďalšou cieľovou skupinou, ku ktorej smerujú opatrenia na prevenciu orálnych ochorení sú rodičia detí a učiteľky materských škôl. Ide o kontaktné a z hľadiska dieťaťa kľúčové osoby, ktoré formujú jeho postoje k zdraviu vo všeobecnosti, vytvárajú pre dieťa výživové podmienky relevantné k stomatologickému zdraviu, podmienky pre tvorbu návykov starostlivosti o chrup atď. Cieľom intervenčno-preventívnych aktivít pre rodičov a učiteľky MŠ je zvýšenie ich povedomia ohľadom významu orálneho zdravia (s dôrazom na prevenciu zubného kazu, nepodceňovanie stavu dočasného chrupu) a skvalitnenie ich informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.
Súčasťou pilotného projektu, ktorý sa rieši na RÚVZ so sídlom v Košiciach, je okrem vyššie uvedeného aj dotazníkový prieskum (realizovaný cez RÚVZ) a monitorovanie stavu orálneho zdravia detí predškolského veku, ktoré zabezpečujú stomatológovia spolupracujúci na projekte. Cieľom dotazníkového prieskumu, ktorého sa zúčastnia rodičia detí a učiteľky MŠ je získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup, ako aj informácie o skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre orálne zdravie. Získané údaje sa využijú pre konkretizáciu zdravotno-edukačného pôsobenia. Cieľom klinickej časti projektu je zhodnotiť súčasný stav v kazivosti chrupu detí a po ukončení intervenčno-edukačného pôsobenia (s odstupom dvoch rokov) posúdiť efektívnosť preventívnych opatrení.

Intervenčné aktivity v tejto oblasti sme uskutočňovali na materských školách formou praktického nácviku správnej stomatohygieny. Naučené zručnosti sme u detí fixovali pomocou vizuálneho obrazu – vo forme maľovanky. Pre rodičov a učiteľov sme zabezpečili edukačné materiály vo forme letákov. Tento projekt sme realizovali tiež v súčinnosti s projektom „Adamko – hravo, zdravo“, „Lakomý syseľ“ a DVD „Becepáčik „ v 13 materských školách s počtom premietnutí 39.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV.

Anotácia

Na odboroch podpory zdravia regionálnych úradov VZ sa každoročne realizujú úlohy (intervenčné aktivity, štúdie, projekty), ktoré majú výlučne regionálny, resp. lokálny charakter. Vytvorenie databázy dobrých postupov zloženej zo stručných charakteristík realizovaných úloh umožní výmenu skúseností, zapojenie sa ďalších úradov do úloh a porovnanie výsledkov pri dodržiavaní rovnakých metodík a postupov.

V rámci regionálnych projektov a úloh podpory zdravia v spolupráci s mestskými a obecnými úradmi sme sa zapojili do nasledovných aktivít:

- *Projekt – Zdravé mestá*

Tento projekt sme realizovali formou Dňa zdravia v meste Hlohovec, Dní zdravia v meste Trnava dní zdravia vo vybraných obciach Madunice, Modranka s cieľom vypracovania databázy dobrých postupov a ich výmeny a ďalšie využitie v rámci siete RÚVZ v SR.

- *Školy podporujúce zdravie*

Tento projekt sme realizovali formou Dňa zdravia na ZŠ s MŠ Trnava -Modranka s cieľom vypracovania databázy dobrých postupov a ich výmeny a ďalšie využitie v rámci siete RÚVZ v SR.

- *Projekt – Zdravé pracoviská*

Tento projekt realizujeme formou Dní zdravia v podnikoch, ktoré požiadajú o spoluprácu RÚVZ so sídlom v Trnave v spolupráci so zdravotnými poisťovňami a oddelením Hygieny výživy v rámci projektu „Výživový stav obyvateľstva“. (Tesco Piešťany, Tesco Trnava, Biomín a.s. Cífer, Figaro Trnava)

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Anotácia

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborno-metodického usmerňovania pracovísk zdravotnej výchovy, ktoré majú iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (prednášky a besedy, semináre, nástenky a panely, zážitkové podujatia, vlastná edičná činnosť, informácie prostredníctvom internetu, články a prezentácia v elektronických médiách) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít sú výjazdové poradenstvo, tematické putovné výstavy, videofilmy. Vhodné je pri organizovaní podujatí, prezentovaní aktuálnych tém a pri šírení informácií spolupracovať aj s mimorezortnými partnermi – so školami, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, sociálnymi ústavmi, komunitami, záujmovými a spoločenskými organizáciami a s významnými zamestnávateľmi v regióne.

Túto úlohu sme plnili formou skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo, využívajúc všetky formy zdravotno-výchovného pôsobenia v úzkej spolupráci s médiami.

24. marec 2010 Svetový deň TBC

Distribúciou zdravotno-výchovného materiálu v spolupráci s NZZ- odbornou pľúcnou ambulanciou sme zabezpečili propagáciu tohto dňa pre širokú verejnosť.

7. apríl 2010 Svetový deň zdravia
Pod vyhláseným heslom „Urbanizácia – šanca pre verejné zdravotníctvo
Odbor podpory zdravia na Halenárskej ul. v Trnave pripravil dňa 7.4.2010 pri príležitosti svetového dňa zdravia, ktorý sa niesol pod heslom : „Urbanizácia – šanca pre verejné zdravotníctvo“, deň otvorených dverí v poradenskom centre podpory zdravia.
Verejnosť využila poradenské služby v základnej poradni podpory zdravia (anamnéza, somatické vyšetrenia, BMI, WHR, meranie TK, % množstvo telesného tuku, vyšetrenie hladiny cholesterolu a cukru, stanovenie stresovej záťaže dotazníkom životnej pohody)- v základnej poradni bolo vyšetrených 34 klientov testom zdravé srdce (TZS) s následným individuálnym poradenstvom k zisteným rizikovým faktorom zdravého životného štýlu.
V poradni pre zdravú výživu bolo klientom poskytnuté poradenstvo (38 klientov).
V poradni odvykania od fajčenia a prevencie drogových závislostí bolo poskytnuté poradenstvo 11 klientom, vrátane vyšetrenia vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO.
V poradni podpory pohybovej aktivity bolo poskytnuté poradenstvo 8 klientom.
Poradňu prevencie HIV/AIDS navštívilo 6 klientov, z toho boli uskutočnené 2 anonymné odbery krvi na zistenie protilátok proti HIV.
Všetkým klientom bol distribuovaný zdravotno-výchovný materiál k danej problematike(11 titulov, v počte 520 ks).
Celá akcia po predchádzajúcom spropagovaní na webových stránkach a v regionálnej tlači bola následne medializovaná prítomnosťou Mestskej televízie Trnava a TA SR.
Vzhľadom na to, že sa poradenské centrum podpory zdravia nachádza v centre mesta, boli vyšetrenia a poradenstvá dostupné širokej verejnosti.
Kampaň Tisíc miest – tisíc životov pre obyvateľov mesta budeme realizovať v spolupráci s Kanceláriou Zdravé mesto v Trnave prostredníctvom Dní zdravia mesta Trnava (10.-.11.6.2010).

16. apríl 2010 Deň narcisov
Odbor podpory zdravia v spolupráci s Ligou proti rakovine a Trnavským osvetovým strediskom sa zapojil do celoslovenskej akcie „ Deň narcisov “, Akcia bola zabezpečená v centre mesta Trnava – pešia zóna, Hypermarket Tesco, Kaufland, Billa a MAX.
Ku dňu narcisov sme zabezpečili v čase od 9,oo do 13,oo hodiny poskytovanie informácií o činnosti odboru podpory zdravia, o správnom životnom štýle a poskytli sme vhodný zdravotno-výchovný materiál pre verejnosť - celkom 7 titulov v počte 350 ks.

10.5. 2010 Svetový deň pohybu.
Zabezpečili sme poradenstvo o telesnej aktivite, prednášky s besedami, panelové výstavy, letáky, propagácia cestou regionálnej tlače.

31.5.2010. Svetový deň bez tabaku
Dňa 31.5. 2010 bolo v poradenskom centre podpory zdravia celodenné poradenstvo poradne odvykania od fajčenia s možnosťou objektivizácie fajčenia vo vydychovanom vzduchu, zároveň bol klientom poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál.

26. jún 2010 Medzinárodný deň boja proti drogám a obchodovaniu s nimi.
V rámci tohto dňa resp. týždňa sme sa zamerali na prevenciu drogových závislostí formou prezentácií výstav, workshopov a prednášok s besedami na školách. Zapojili sme sa v spolupráci s políciou do akcie: „Deň polície“ a v spolupráci s TOS do 15.ročníka putovnej výstavy výtvarných prác mládeže s protidrogovým zameraním „Prečo som na svete rád/rada“. Miesto výstavy – kultúrnospoločenské centrum Fontána Piešťany v termíne od

19.5 do 31.5.2010. Výstavu navštívilo 530 účastníkov, z toho 330 detí a mládeže, 200 dospelých. Ako sprievodné podujatie boli zorganizované diskusné kluby a video.

24. september „Deň D“ v rámci projektu MOST.
Svetový deň srdca, sme zabezpečili v priestoroch RÚVZ v poradni zdravia (vyšetrovanie cholesterolu, stanovenie BMI, WHR, individuálne poradenstvo KVCH) v spolupráci s Akadémiou vzdelávania a SZŠ v Trnave v priestoroch Akadémie vzdelávania na vysunutom stanovišti sa uskutočnili merania cholesterolu, TK, pulzu, osobná a rodinná anamnéza, % množstvo telesného tuku, BMI, WHR s poradenstvom k prevencii KVCH (celkovo bolo vyšetrených 77 klientov).

6. október – Svetový deň seniorov
V. Reumatologický deň.
Obsahovo bola akcia zameraná na Deň zdravia seniorov TTSK. Vykonávali sme vyšetrenia v rámci TZS (meranie hladiny cholesterolu, meranie TK, percentuálneho množstva telesného tuku) spojené s individuálnym poradenstvom k zisteným rizikovým faktorom. Vyšetrených bolo klientov 43. Celý priebeh činnosti bol zavŕšený distribúciou zdravotno-výchovného materiálu k uvedenej problematike (5 titulov v počte 150 ks).
V rámci dňa seniorov :
V dňoch 13.-14. 10. 2010 sa pracovníci odboru podpory zdravia zúčastnili 2. ročníka Veľtrhu seniorov, ktorý organizovalo Mesto Trnava v spolupráci so Strediskom sociálnej starostlivosti v Trnave a bol venovaný Mesiacu úcty k starším. Na podujatí sme prezentovali činnosť odboru podpory zdravia, účastníkom sme merali hodnoty krvného tlaku, percentuálneho množstva telesného tuku, poskytli individuálne poradenstvom k otázkam zdravého životného štýlu. Vyšetrili sme 144 účastníkov, ktorým bol poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál,
(11 titulov – 500 ks).
Poskytli sme intervium k našej činnosti pre týždenník Trnavský hlas.

22.10.2010 Odbor podpory zdravia v spolupráci s Ligou proti rakovine sa zapojil do celoslovenskej akcie „ Deň jablka“, Akcia bola zabezpečená v centre mesta Trnava – pešia zóna.
Ku dňu jablka sme zabezpečili poskytovanie informácií o činnosti odboru podpory zdravia, o správnom životnom štýle a poskytli sme vhodný zdravotno-výchovný materiál pre verejnosť - celkom 5 titulov v počte 170 ks.

14. november - Svetový deň cukrovky.
Poradňa zdravia uskutočnila počas celého dňa vyšetrenie cukru v krvi s individuálnym poradenstvom a poskytovaním zdravotno-výchovného materiálu k danej problematike.

21. november - Nefajčiarsky deň.
Zamerali sme sa na primárnu prevenciu fajčenia formou prednášok s besedami pre základné, stredné školy v regióne Trnava, Hlohovec poukázaním na škodlivé účinky fajčenia. V poradni odvykania od fajčenia sme poskytli celodenné poradenstvo, ako i poradenstvo na telefonickej linke

22.-26. november - Týždeň boja proti drogám.
V spolupráci s Trnavským osvetovým strediskom a Centrom voľného času sme zabezpečili prednášky pre koordinátorov drogových závislostí, výchovných poradcov. Pre žiakov základných, stredných a učňovských škôl v regióne Trnava, Piešťany, Hlohovec boli

organizované podujatia formou diskusných klubov, tvorivých dielní a besied s odborníkmi z oblasti drogovej prevencie. Sprístupnili sme poradňu prevencie drogových závislostí a poradenstva na podporu psychického zdravia. Zabezpečili sme propagáciu v masmédiách a na webových stránkach RÚVZ Trnava a mesta Trnava.

1. december - Svetový deň AIDS.
Uskutočnili sme prednášky, besedy na základných a stredných školách. Spropagovali sme činnosť poradne prevencie HIV/AIDS v tlači na teletexte, internete, postermi a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Poradňa a telefonická linka AIDS bola k dispozícii nad rámec časového vymedzenia.

9.6. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Anotácia
I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v tejto etape pôjde o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie. Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny
Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

V spolupráci s Komunitným centrom v Trnave v oblasti zdravotno-výchovných aktivít - prednáškami k aktuálnym problematikám s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu pre rómsku komunitu sme počas celého roka zabezpečovali prednášky na špeciálnych školách v našom regióne, kde je zvýšená koncentrácia detí zo sociálne znevýhodnených rodín a detí rómskej národnosti. Deťom bol poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál, formou ktorého sme sa snažili vplývať aj na ich rodiny.

9.7. QUIT and WIN

Postup realizácie regionálnych úradov bude zabezpečený v súlade s anotáciou uvedenou v kapitole 10.

ÚVZ SR vyhlásil na obdobie od 1.5-31.5.2010 súťaž pre fajčiarov Quit and win. Odbor podpory zdravia sa zapojil do pripravovania a medializácie tejto súťaže. Vytvorili sme 2 druhy letákov, ktoré boli spolu s prihláškami distribuované v 10 lekárňach na území mesta Trnavy. Elektronickou formou bola medializácia zabezpečená na internetových stránkach RÚVZ TT, VUC Trnava, MU Trnava, MÚ Hlohovec., MÚ Piešťany, VšZP. K spolupráci boli oslovené taktiež obecné úrady v okresoch Trnava, Piešťany, Hlohovec, Trnavská univerzita a e-mailovou formou bola prihláška spolu s podmienkami súťaže zaslaná mládežníckym organizáciám pôsobiacim na území okresu Trnava. V mestskej televízii Trnava bol

odvysielaný v teletexte oznam o zorganizovaní tejto súťaže, takisto bol oznam vyvesený na vývesných tabuliach VšZP. MÚ, v Jednote dôchodcov. V rámci priebehu súťaže bola rozšírená poradenská činnosť poradne odvykania od fajčenia aj telefonické poradenstvo a vykonané prednáškové aktivity na tému prevencia fajčenia na školách.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Anotácia

Národný program je celospoločenskou iniciatívou, preto i jeho aktivity budú mať prierezový charakter, ako horizontálny, tak vertikálny. Úspešné dosiahnutie cieľov programu si vyžaduje celospoločenskú aktivitu, teda spoluprácu a zodpovednosť všetkých zainteresovaných sektorov, rezortov a zložiek spoločnosti, vrátane súkromného sektora, tretieho sektora, či samospráv. Na vytvorenie spoločenského prospešného systému, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminácii epidemického výskytu nadhmotnosti a obezity je potrebné zabezpečiť funkčný systém spolupráce praktických lekárov s poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia v sieti regionálnych úradov VZ.

Úlohu sme plnili v poradenskom centre podpory zdravia monitorovaním zdravotného stavu a potrieb komunít v oblasti zdravia spoluprácou s praktickými lekármi v nasledovných projektoch:

Plnenie harmonogramu trvalých projektov:

- *Zdravé mestá*
- *Školy podporujúce zdravie*
- *Zdravé pracoviská,*

a v nasledovných poradniach

- *základná poradňa na podporu zdravia (poradňa zdravej výživy)*
- *poradenstvo o telesnej aktivite*
- *poradenstvo o oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy a iné.*

<u>Zdravé mestá</u>

„Deň zdravia mesta Hlohovec“.

Dňa 17.4.2010 sa pracovníci odboru podpory zdravia zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Dni zdravia mesta Hlohovec. Počas tohto dňa odbor podpory zdravia zabezpečil vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, dotazníkový prieskum životnej pohody a závislosti na nikotíne u fajčiarov, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce /TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia.

Vyšetrili sme 35 občanov.

„Dni zdravia Trnava“.

RÚVZ – odbor podpory zdravia bol na uvedenej akcii jeden z hlavných účastníkov a spoluorganizátorov Mestského úradu v Trnave.

V základnej poradni na podporu zdravia bolo celkovo vyšetrených 243 ľudí, z toho 204 klientov absolvovalo Test zdravé srdce, ktorého súčasťou je dotazník pozostávajúci z rodinnej, osobnej anamnézy, zhodnotenia stravovacích zvyklostí, úrovne pohybovej aktivity. Spektrum bolo doplnené zhodnotením aktuálnych biochemických a antropometrických vyšetrení.

Klientom následne poskytol lekár pohovor formou komplexného individuálneho poradenstva a odporučil optimálne a primerané zmeny v spôsobe životného štýlu zamerané na zlepšenie zdravia prirodzeným nefarmakologickým spôsobom.
Poradenstvo odvykania od fajčenia – bolo poskytnuté 14 klientom. Spektrum vyšetrení bolo doplnené analýzou vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO.
Poradenstvo na podporu psychického zdravia – bolo poskytnuté 16 klientom.
Po zhodnotení dotazníka životnej pohody bol pohovor zameraný na zvýšenie kvality života, zlepšenie životného štýlu, podporu psychického zdravia a zvládania stresových situácií.
Poradenstvo o telesnej aktivite – bolo poskytnuté 36 klientom, predchádzalo mu meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300.
Poradňa prevencie infekcie HIV/AIDS poskytla skupinové poradenstvo v počte 13 klientov, informáciu o činnosti poradne, možnosti využitia telefonickej Linky pomoci AIDS a vyšetrenia krvi na protilátky HIV.
Poradenstvo v oblasti zdravej výživy bolo poskytnuté 243 klientom.
Poradenstvo prevencie drogových závislostí – bolo poskytnuté 6 klientom.
Charakter životného prostredia a životného štýlu sme overovali formou dotazníka o životnom prostredí a životnom štýle. Tento dotazník nám vyplnilo 164 klientov.
Test zdravé srdce nám vyplnilo 204 klientov (mimo TZS bolo vyšetrených 39 klientov).
Zdravotno-výchovnú činnosť v zmysle prevencie ochorení, ochrany a podpory zdravia sme uskutočňovali aj formou distribuovaní zdravotno-výchovného materiálu (letáky, brožúrky).
Poskytli sme 36 titulov zdravotno-výchovného materiálu v celkovom počte – 1550 ks.

„Deň zdravia Madunice“.
V spolupráci s MS SČK sme 2x zabezpečili meranie cholesterolu, glukózy, TK, % množstva telesného tuku v počte 60 s následným poradenstvom k daným výsledkom a prednášku na tému- „Zdravý životný štýl a rizikové faktory KVCH“.

<u>Školy podporujúce zdravie</u>
V súčasnom období sa do projektu „Školy podporujúce zdravie“ zapojili v okresných mestách materské školy, základné školy, stredné a učňovské školy.
Pracovníci odboru podpory zdravia a HDM sa zapojili do projektu ÚVZ SR s názvom - „Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR“ s názvom– „Monitoring pohybovej aktivity detí a dorastu vrátane monitorovania stavu pohybového aparátu, zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých detí a dorastu“. Projekt bol realizovaný so súhlasom Ministerstva školstva SR .
Monitoring bol v dotazníkovej forme v počte 180 pre vekové skupiny
-10-12 ročných žiakov osemročného gymnázia
- 17-19 ročných študentov gymnázia,
- na špeciálnych školách podľa výberu - základná a učňovská škola
Realizácia monitoringu – antropometrické merania (výška, váha, pás, boky), vyšetrovanie chrbtice, držania tela, odchýlky, ploché nohy
<u>Zhodnotenie dotazníkov:</u>
-27 detí je už evidovaných u ortopedického lekára s deformitami chrbtice
- 13 detí bolo už evidovaných u lekára s dg. ploché nohy
Odporučení žiaci ortopedickému lekárovi :
- 3 s asymetriou ramien
- 6 s asymetriou lopatiek
- 13 s plochými nohami
- 6 s deformitou chrbta

Školské ovocie

Koordinačné stretnutie a školenie k monitoringu v rámci programu „Ovocie a zelenina do škôl“

Dňa 7.9.2010 sme sa zúčastnili školenia pracovníkov k monitorovaniu vstupných a výstupných údajov k spotrebe ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu detí, žiakov a rodičov programu „Ovocie a zelenina do škôl“. V rámci tohto projektu bolo vyplnených 200 dotazníkov.

„Deň zdravej školy“ - ZŠ s MŠ Trnava-Modranka

Dňa 26.5.2010 sa pracovníci odboru podpory zdravia zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Deň zdravia na ZŠ a MŠ Ivana Krasku Trnava - Modranka. Počas tohto dňa odbor podpory zdravia zabezpečil vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, merani e% množstva telesného tuku, dotazníkový prieskum životnej pohody a závislosti na nikotíne u fajčiarov, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúcich zdravý životný štýl testom zdravé srdce /TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia.

Vyšetrili sme 25 občanov.

<u>Zdravé pracoviská</u>

V rámci tohto projektu sme v roku 2010 v spolupráci s hygienou výživy uskutočnili sledovanie výživového stavu pracovníkov vybraných podnikov. V počte 69 klientov.

<u>Národný program prevencie obezity plníme v PCZ v nasledovných poradniach:</u>

- *základná poradňa na podporu zdravia (poradňa zdravej výživy)*
- *poradenstvo o telesnej aktivite*
- *poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy a iné.*

<u>Základná poradňa na podporu zdravia:</u>

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení poskytovaním spektra vyšetrení:

- *anamnestické vyšetrenia*
- *antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR)*
- *biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza)*
- *somatické vyšetrenie, štandardné merania TK*
- *hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300)*
- *Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:*
- *vo výžive a spotrebe alkoholu*
- *vo fyzickej aktivite*
- *zvládanie stresu*
- *vo fajčiarskych návykoch*
- *nefarmakologickom ovplyvňovaní TK*

Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri pretrvávaní rizík odporúčame návštevu ďalších poradní v našom poradenskom centre, prípadne návštevu lekára.

Počet návštev klientov v poradni zdravia Počet návštev klientov v poradni zdravia v roku 2010 bol 684 klientov, čo činilo 700 návštev, 6 263 výkonov, mimo TZS bolo vyšetrených 39 klientov.

Poradňa zdravej výživy:
Poradenstvo je zamerané racionálnou výživou a pyramídou zdravej výživy na prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 684.

Poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby , školy, TU a iné:
Na oddelení výchovy obyvateľstva k zdraviu ako i v poradenskom centre podpory zdravia sme realizovali a vyhodnocovali praktickú výučbu študentov Trnavskej univerzity z odboru verejného zdravotníctva. Konzultačnú a poradenskú činnosť sme poskytovali študentom stredných a vysokých škôl pri vypracovávaní diplomových, bakalárskych a iných prác. Konzultácie v používaní zdravotno-výchovných metodík sme poskytli Centru voľného času v Trnave a v Hlohovci, Mestskému kultúrnemu stredisku Piešťany a Hlohovec, Trnavskému osvetovému stredisku, základným školám v Trnave a klubom dôchodcov.
V rámci ochrany a podpory zdravia sme poskytovali pre širokú verejnosť informácie o správnom životnom štýle, o prevencii drogových závislostí, infekcie HIV.

Poradenstvo o telesnej aktivite:
V rámci rozširovania a zefektívňovania pohybových aktivít sme realizovali projekt na rozšírenie činnosti v rámci poradne optimalizácie pohybovej aktivity.
Pohybovú poradňu navštevujú klienti poradne zdravia s nadváhou, nedostatkom pohybovej aktivity a vysokými percentuálnymi hodnotami telesného tuku. Niektorí klienti prichádzajú priamo do poradne. Pri intervencii je nutné individuálne posúdenie zdravotného stavu komplexne s ďalšími rizikovými faktormi. Poradenstvo bolo poskytnuté 125 klientom. Zo základnej poradne bolo doporučených 105. Súčasťou činnosti o pohybovej aktivite sú individuálne cvičenia so sledovaním zdravotného stavu. Za rok 2010 navštívili za takýmto účelom poradňu klienti 433 krát. Merania telesného tuku prístrojom OMRON boli písomne a graficky spracované.

Poradenstvo pre podporu duševného zdravia
Bolo poskytnuté 48 klientom, čo činili 68 návštev.

9.9. CINDI PROGRAM SR

Anotácia
Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.
1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komunít v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komunít v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.
Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity

intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).
Intervencia v rámci programu CINDI:
Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko) zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (kurzy, prednášky, besedy, podujatia, hry, tvorivé dielne), mediálne kampane (TV, rozhlas, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet) a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu).
Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko) zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a účasťou na výstavách, hromadných podujatiach.

Zdravotno-výchovná činnosť bola zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení a zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti centra podpory zdravia zdravotno-výchovná intervencia bude realizovaná individuálnou, skupinovou a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti okrem individuálneho poradenstva boli poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo, čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované výjazdmi základnej poradne zdravia a realizáciou ostatného poradenstva v spolupráci so školami, závodmi, sociálnymi zariadeniami a mestskými úradmi.

Národný projekt prevencie srdcovo-cievnych chorôb zastrešený Nadáciou srdca - „Vzdelaný pacient“. *V dňoch 23.-25.11.2010 sme spoločne s Akadémiou vzdelávania participovali na projekte Doc. MUDr. Kamenského CSc, Úlohou tohto projektu je pozitivne ovplyvniť rizikové faktory zdravia a tak pôsobiť proti možnému vzniku KVCH ochorení, ktoré sú na prvom mieste v rebríčku úmrtnosti. Počas dní sme vykonávali merania TK, hmotnosti, výpočet BMI a zároveň účastníci vypĺňali krátky dotazník, podľa ktorého sa stanovovalo päťročné riziko KVCH. Na akcii bolo vyšetrených 119 klientov. Po vyšetreniach prebiehali semináre a workshopy k danej tematike.*

*„**Deň D“ v rámci projektu MOST.***
Svetový deň srdca, sme zabezpečili v priestoroch RÚVZ v poradni zdravia (vyšetrovanie cholesterolu, stanovenie BMI, WHR, individuálne poradenstvo KVCH) v spolupráci s Akadémiou vzdelávania a SZŠ v Trnave v priestoroch Akadémie vzdelávania na vysunutom stanovišti sa uskutočnili merania cholesterolu, TK, pulzu, osobná a rodinná anamnéza, % množstvo telesného tuku, BMI, WHR s poradenstvom k prevencii KVCH (celkovo bolo vyšetrených 77 klientov).

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Anotácia projektu:
V rámci venovania osobitnej pozornosti zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže, ich emóciám, hodnotovej štruktúre, orientácii osobnosti, jej pohotovosti a schopnosti správať sa

v rôznych situáciách a vzťahoch sa akcent projektu posúva k budovaniu individuálnej zodpovednosti za vlastné zdravie u detí a mládeže. Týmto smerom je potom dôležité pôsobiť v príprave a ďalšom vzdelávaní učiteľov. Práca učiteľov sa následne orientuje najmä na vytvorenie aktívnej osobnosti vo vzťahu k zdraviu – aby získané poznatky a uvedomelosť mali svoj prejav v správaní a konaní v bežných životných situáciách, ako aj v celom živote vytvorením zdravého životného štýlu.

Mimoriadna úloha:
HBSC(Health Behaviour in School Aged Children) *štúdia*
V súvislosti so zapojením ÚVZ SR do tohto medzinárodného projektu sme nominovali jedného člena do administratívneho tímu HBSC za náš región.

Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR
Na tomto prieskume sme sa zúčastnili v spolupráci s HDM (meranie výšky, váhy, TK) .

Tvoja správna voľba
Od 7.4.2010 do 23.4.2010 sme spolupracovali s Krajským riaditeľstvom policajného zboru v Trnave na projekte „Tvoja správna voľba“.
Cieľom projektu je snaha o elimináciu trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok a informovanie o škodlivosti ich užívania so zameraním na tabak, alkohol a marihuanu.
Projekt je určený deťom od 9-10 rokov. Využíva interaktívne prístupy práce s deťmi formou interaktívnej tvorivej dielne.
Počas trvania projektu v našom regióne navštívilo interaktívnu dielňu cca 750 detí 3.-4. ročníkov základných škôl, ktorým bolo vykonaných 34 prednáškových aktivít.

Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 (NPDD)
Vytvorený zdravotno-osvetový materiál vo forme plagátu na prevenciu patologických javov na školách a rozvoj súdržnosti a spolupráce a tolerancie sme distribuovali na jednotlivé základné školy v našom regióne.

Dni zdravia na základných školách
V rámci tohto projektu sme ako spoluorganizátori v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami sme sa zúčastnili „Dní zdravia“ v jednotlivých školách regiónu, ktoré boli zamerané na poskytovanie zdravotno-výchovných informácií v oblasti racionálnej životosprávy, pitného režimu, pohybovej aktivity, aktívneho využívania voľného času, podporu duševného zdravia, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, správneho životného štýlu, prevencie drogových závislostí a odvykania od fajčenia. Počas týchto dní sme poskytovali individuálne poradenstvo, antropometrické vyšetrenia, biochemické vyšetrenia, analýzu vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO a meranie % množstva telesného tuku. Údaje boli vyhodnotené a spracované počítačovým programom Test zdravé srdce. Spracovaním a vyhodnotením dotazníka životného štýlu sme naviazali bližší kontakt a spoluprácu so žiakmi a pedagógmi vo vytváraní správneho životného štýlu. Počet prednášok na školách za rok 2010 bol 63 prednášok.

10. KONTROLA TABAKU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKA	**TERMÍN UKONČENIA**
10.1.	**Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže Prestaň a vyhraj 2008 po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu.**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.2.	**Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SOI, ŠVPS SR, inšpekcia práce, ZMOS	
10.3.	**Príprava a realizácia akcie pre verejnosť – Vyšetrenie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	
10.4.	**Príprava a realizácie medzinárodnej súťaže pre fajčiarov Prestaň a vyhraj 2010.**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori	31.12.2010
10.5.	**Školenie zdravotníckych pracovníkov v oblasti poskytovania krátkeho poradenstva pre klientov a pacientov ako prestať fajčiť.**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita, Slovenská lekárska spoločnosť	December 2010
10.6.	**Príprava a vydanie učebného textu pre zdravotníckej školy a univerzity so zameraním na kontrolu tabaku vo verejnom zdravotníctve.**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Slovenská zdravotnícka univerzita	December 2010

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Anotácia

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

Pri výkone kontroly v rámci ŠZD sa priebežne kontroluje dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov a mesačne sa podávajú hlásenia na ÚVZ SR o výkone kontroly a uložených sankciách za celý úrad. Za rok 2010 bolo vykonaných 270 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov v tých prevádzkach, kde je zákaz fajčenia.

Na základe nariadenia ÚVZ SR Bratislava listom pod č. RKTA/7509/2010 zo dňa 12.10.2010, ktorým bol vyhlásený „Týždeň kontroly fajčenia v zariadeniach spoločného stravovania“, boli v termíne od 25.–29.10.2010 vykonané kontroly v zariadeniach spoločného stravovania, ktorých sa dotýka zákaz fajčenia podľa § 7 ods. 1 písm. h) NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov. Vykonaných bolo 62 cielených kontrol zariadení spoločného stravovania, porušenie nebolo zistené, preto neboli uložené ani sankčné opatrenia.

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU

Anotácia

Kampaň v rámci podpory nefajčenia je zameraná na fajčiarov v rámci celého Slovenska. Informačná a mediálna kampaň má za cieľ zvýšiť povedomie verejnosti o možnostiach zanechania fajčenia a ochrany nefajčiarov na verejných miestach.

Realizovali sme súťaž pre fajčiarov „Prestaň a Vyhraj“, ktorá má motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

- Školenie koordinátorov prevencie v prevencii užívania tabakových výrobkov.

- Quitline - telefonické poradenstvo pri odvykaní od fajčenia.

- Poradenstvo v poradni prevencie drogových závislostí a odvykanie od fajčenia s cieľom diagnostiky fajčenia (Fagerstromov dotazník, analýza vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO), zmeniť chovanie fajčiara, navrhnúť adekvátnu metódu zanechania fajčenia. V roku 2010 poradenstvo navštívilo 81 klientov.

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

Anotácia

Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

ÚVZ SR vyhlásil na obdobie od 1.5.- 31.5.2010 súťaž pre fajčiarov Quit and win. Odbor podpory zdravia sa zapojil do pripravovania a medializácie tejto súťaže. Vytvorili sme 2 druhy letákov, ktoré boli spolu s prihláškami distribuované v 10 lekárňach na území mesta Trnavy. Elektronickou formou bola medializácia zabezpečená na internetových stránkach RÚVZ TT, VUC Trnava, MU Trnava, MÚ Hlohovec., MÚ Piešťany, VšZP. K spolupráci boli oslovené taktiež obecné úrady v okresoch TT, Piešťany, Hlohovec, Trnavská univerzita a e-mailovou formou bola prihláška spolu s podmienkami súťaže zaslaná mládežníckym organizáciám pôsobiacim na území okresu Trnava. V mestskej televízii Trnava bol odvysielaný v teletexte oznam o zorganizovaní tejto súťaže, takisto bol oznam vyvesený na vývesných tabuliach VšZP. MÚ, v Jednote dôchodcov. V rámci priebehu súťaže bola rozšírená poradenská činnosť poradne odvykania od fajčenia aj telefonické poradenstvo a vykonané prednáškové aktivity na tému prevencia fajčenia na školách.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Veľkom Krtíši

1.ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody

Odpočet plnenia úlohy

Pri riešení úlohy môžme vychádzať z existujúcich informácií a postupne ich rozvíjať podľa súčasného stavu. Dusičnany sú v našom okrese najčastejšie nedodržaným ukazovateľom s najvyššou medznou hodnotou v pitnej vode, čo sa týka individuálnych studní zásobujúcich 13 193 obyvateľov, ale aj dvoch malých vodovodov v obciach Malá a Veľká Čalomija zásobujúcich 854 obyvateľov. Známym a preukázaným zdravotným rizikom je v tejto súvislosti vznik (kojeneckej) methemoglobinémie. Problematikou zdravotného rizika z dusičnanov v pitnej vode, vrátane methemoglobinémie sme sa v posledných rokoch nezaoberali. V priebehu roku 2010 bolo vyšetrených 42 vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov po záplavách, z ktorých 34 vzoriek, t.j. 80,9 % nevyhovovalo v ukazovateli dusičnany. Priemerná hodnota dusičnanov z týchto 42 zdrojov bola 141 mg/l. Najvyšší zistený obsah dusičnanov bol 710 mg/l. **V roku 2010 nebol** zaznamenaný výskyt kojeneckej alimentárnej methemoglobinémie. Veľkým prínosom pri plnení tejto úlohy je výstavba vodovodu na zásobovanie Poiplia pitnou vodou. Výstavba bola ukončená v roku 2010 a vodovod bude postupne dávaný do prevádzky. Zásobovanie všetkých 36 obcí pitnou vodou, ktoré nemali predtým verejný vodovod a 15 obcí, kde došlo k vylepšeniu vodovodnej infraštruktúry, ich napojenie na nové vodné zdroje sa týka viac ako 20000 obyvateľov okresu. Ďalším prínosom výstavby tohto vodovodu je zabezpečenie zásobovania pitnou vodou aj počas mimoriadnych udalostí – záplav, ktoré tohto roku zatopili individuálne vodné zdroje na celom Poiplí. Avšak zlá sociálna situácia rodín, ktoré nemajú dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie pitnej vody, nízka vzdelanostná úroveň niektorých občanov a existujúce studne /pitné vody s vysokým obsahom dusičnanov,/ predpokladá aj výskyt kojeneckej alimentárnej methemoglobinémie.

1.3. Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS)

Odpočet plnenia úlohy

Zaviesť informačný systém o indikátoroch životného prostredia a zosúladiť metodiku zberu údajov na regionálnej úrovni s metodikou zberu na medzinárodnej úrovni. Výsledky kontroly vôd na kúpanie vykonané prevádzkovateľmi kúpalísk a výsledky ŠZD nad kvalitou vôd na kúpanie uverejňovať na Informačnom systéme pre vody na kúpanie. Začiatkom roku 2010 bola na www. stránke RÚVZ aktualizovaná informácia o kvalite pitnej vody v okrese V.Krtíš podľa výsledkov rozborov v roku 2009. Výsledky rozborov pitných vôd z roku 2010 boli nahrané na informačný systém Pitná voda. Od 11.6.2010 do 15.9.2010 prostredníctvom Informačného systému pre vody na kúpanie sme informovali verejnosť o priebehu LTS 2010 na jednotlivých kúpaliskách s aktualizáciou informácii každý týždeň.

1.5.Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou.

Odpočet plnenia úlohy

Monitoring kvality vôd na kúpanie RÚVZ V. Krtíš nevykonával, nakoľko na jeho území sa nenachádza prírodná kúpacia oblasť. V roku 2010 bol vykonávaný ŠZD nad vodami na kúpanie z umelých kúpalísk, v rámci ktorého boli odobratých 6 vzoriek bazénových vôd. Termálne kúpalisko v Dolnej Strehovej je v rozsiahlej rekonštrukciu a bolo počas LTS 2010 mimo prevádzky. Kúpaliská v Koprovnici a vo Vinici neboli v prevádzke. Prevádzkovaná bola počas roka Krytá plaváreň vo V. Krtíši a počas LTS prírodné umelé kúpalisko Krtko vo V. Krtíši.

1.6.Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ.

Odpočet plnenia úlohy

RÚVZ vo V.Krtíši monitoruje kvalitu pitnej vody na spotrebisku na všetkých verejných vodovodoch v okrese. Úloha sa realizuje v spolupráci s laboratóriami RÚVZ v Banskej Bystrici. V priebehu roku 2010 bolo odobratých 50 vzoriek vôd na kontrolný monitoring a 10 vzoriek vody na preverovací monitoring. V rámci ŠZD bolo vyšetrených 8 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov. Po mimoriadnych udalostiach – záplavách bolo vykonaných 42 odberov vzoriek vôd zo studní individuálneho zásobovania a 2 vzorky zo studní hromadného zásobovania.
Problémom v kvalite pitnej vody je vysoký obsah železa vo vodovode HLF. V rámci vzoriek vyšetrených na monitoring a ŠZD z vodovodu HLF bola 96,77% závadnosť pre vysoký obsah železa. Výstavba vodovodu Zabezpečenie zásobovania južnej časti okresu V.Krtíš pitnou vodou a výmena starého skorodovaného potrubia za nové prívodné potrubie od Ľuboreče do V.Krtíša predpokladá zlepšenie kvality pitnej vody na vodovode HLF, hlavne zníženie obsahu železa. Nové prívodné potrubie z Ľuboreče do V.Krtíši bolo dané do prevádzky od 1.10. 2010. Po spustení nového potrubia bol v rámci minitoringu urobený 6.10.2010 odber vzoriek z 5 spotrebísk na HLF, ktoré všetky nevyhovovali v ukazovateli železo. Až výsledky v roku 2011 ukážu, či výmena potrubia bola prínosom pre zníženie obsahu železa v pitných vodách na vodovode HLF.
Mikrobiologicky nevyhovujúce boli 3 vzorky odobraté v rámci monitoringu a 4 vzorky odobraté v rámci ŠZD, na zistené mikrobiologické nedostatky boli prevádzkovatelia vodovodov upozornení.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Odpočet plnenia úlohy:
Evidencia rizikových prác je vedená v programe ASTR. V roku 2010 bolo na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vydaných šesť rozhodnutí, ktorými boli vyhlásené rizikové práce a dve rozhodnutia, ktorými boli zrušené rozhodnutia o vyhlásení rizikových prác. Rozhodnutia, ktorým boli zaradené činnosti do kategórie rizikových prác boli vydané v spoločnostiach OSRAM Slovakia a.s., Nové Zámky – výroba žiarovkových pätíc, prevádzka Veľký Krtíš, SH CAPITAL, s.r.o. Veľké Zlievce a dve rozhodnutia v spoločnosti

eustream, a.s., Bratislava, miesto výkonu práce Veľké Zlievce, Amarante s.r.o., Kiarov, výroba eurookien a Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš. V prevádzke na výrobu žiarovkových pätíc spoločnosti OSRAM Slovakia a.s. došlo k rozšíreniu technológie výroby o nové výrobné linky. Zamestnávateľ vykonal posúdenie rizika na pracoviskách kde sa uskutočnili významné zmeny v technológii a zostave technologických liniek a zabezpečil objektivizácia úrovne hluku v pracovných priestoroch aktuálnym meraním. Na základe výsledkov objektivizácie hluku a chemických faktorov zamestnávateľ požiadal RÚVZ o zaradenie pracovných činností do 3.kategórie s rizikovým faktorom hluk. Zdrojom hluku sú lisovacie stroje, vitrovacie automaty a umývačka caber. Týždenné priemery denných hodnôt normalizovanej hladiny expozície hluku u jednotlivých profesií prekračovali 87 dB. V spoločnosti eustream, a.s. Bratislava, pracovisko Veľké Zlievce boli vydané 2 rozhodnutia, ktorými boli vyhlásené rizikové práce. Bolo to z dôvodu organizačných zmien v spoločnosti. Prevádzka je zameraná na prečerpávanie zemného plynu prostredníctvom strojno-technologického turbosústrojenstva umiestneného v halách. Zdrojom hluku je práve chod týchto zariadení. Pracovníci vykonávajú ich obsluhu a kontrolu. Posúdenie rizika expozície hluku bolo vykonané pre všetky profesie, ktoré sú v priebehu pracovnej zmeny vystavené pôsobeniu zdrojov hluku z prevádzky jednotlivých zariadení kompresorovej stanice. Na základe objektivizácie boli profesie zaradené do rizika hluku v 3. a 4. kategórie a tepelnej záťaže /mikroklíma/ do 3. kategórie.
Pracovné činnosti zaradené do kategórie 4 v riziku hluku sa určili na časovo vymedzené obdobie.
Pracoviská spoločnosti Amarante s.r.o. Kiarov napriek vykonaným opatreniam na zníženie hlukovej expozície naďalej ostávajú aj naďalej zaradené do 3.kategórie rizikových prác. Vykonané merania preukázali minimálny pokles hlukovej expozície zamestnancov. Dôvodom je technológia výroby a spracovania dreva, kde aj zavedenými opatreniami na odhlučnenie sa dosiahlo len minimálne zníženie rizikového faktora.
Spoločnosť Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš podala návrh na vyhlásenie rizikových prác na podzemných a povrchových pracoviskách. Pracoviská boli zaradené do 3. a 4. kategórie s expozíciou rizikových faktorov prach a vibrácie a do 3. kategórie s rizikovým faktorom hluk. Nakoľko sa útlmový program spoločnosti naďalej predlžuje vedenie na zníženie rizík a zlepšenie pracovného prostredia investuje minimálne.
Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, skúšobná stanica Dolné Plachtince požiadal o zrušenie vyhlásených rizikových prác v profesiách technik, skladník a traktorista s rizikovým faktorom –chemický faktor, v profesiách zvárač s rizikovým faktorom-zváračské dymy a v profesiách vodič s rizikovým faktorom-hluk. Všetky profesie boli zaradené do kategórie 3. V prevádzke došlo k prehodnoteniu zdravotného rizika, bol predložený prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre pracovné činnosti. Došlo k zmene v úrovni, trvaní a charaktere expozície uvedeným rizikového faktora-chemické látky. Na základe nového posúdenia rizika a vykonaných opatrení práce zodpovedajú profesie kritériám pre zaradenie do 2. kategórie. Profesie zvárač a vodič boli v prevádzke zrušené.
Lesy Slovenskej republiky š.p. Banská Bystrica, odštepný závod Krupina požiadali tiež o zrušenie rizikových prác a to z dôvodu zrušenia pracovísk. V rámci racionalizácie a zefektívnenia organizačnej štruktúry došlo k postupnému zrušeniu stredísk závodu.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Odpočet plnenia úlohy:
Previerky boli zamerané na ochranu zdravia zamestnancov v prevádzkach, kde dochádza k akejkoľvek manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Počet prevádzok kde dochádza k manipulácii s toxickými a veľmi toxickými látkami klesá. Jedná sa prevažne o malé poľnohospodárske spoločnosti, ktoré používajú tieto látky na ochranu rastlín

a likvidáciu škodcov, predajne poľnohospodárskych potrieb, ktoré okrem iného tovaru zabezpečujú aj predaj látok na ochranu rastlín, ktoré sú klasifikované ako toxické a veľmi toxické chemické látky a prípravky. Zamestnávatelia majú vypracovaný a schválený prevádzkový poriadok podľa NV SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a sú pravidelne preškoľovaní o ochrane a bezpečnosti zdravia pri práci. Na zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík pri používaní veľmi toxických a toxických látok sa snažíme vplývať formou konzultácií a poradenstvom aj v legislatívnej oblasti.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Odpočet plnenia úlohy:
Previerky sme vykonávali na základe existujúcej databázy v ktorej vedieme evidenciu organizácií v ktorých existuje zdravotné riziko z karcinogénnych a mutagénnych faktorov. Jedná sa predovšetkým o drevospracujúce prevádzky, ktorých výroba je založená na práci s tvrdým drevom. Prevádzky majú vypracovaný prevádzkový poriadok a posudok o riziku. Pracovníci sú informovaní o karcinogénnych vlastnostiach prachu z tvrdého dreva a o dôležitosti používania OOPP na ochranu dýchacích ciest. Zamestnancom aj zamestnávateľom poskytujeme poradenské služby a konzultácie s dôrazom na uvedomovanie si nebezpečenstva týchto látok a dôležitosti spolupôsobenia pri vlastnej ochrane zdravia.
Je evidované jedno pracovisko s dvoma pracovníčkami, ktoré sú exponované chemickým karcinogénom – cytostatikám na onkologickej ambulancii - Oncomedical s.r.o. vo Veľkom Krtíši. Cytostatiká sa podávajú ambulantne infúznou formou.
V roku 2010 sme vydali 5 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest. Jednalo sa o odstránenie azbestocementovej izolácie potrubia na turbosústrojoch v spoločnosti Eustream, a.s., Bratislava, pracovisko Veľké Zlievce a ďalej o rekonštrukciu kuchyne a jedálne v tej istej spoločnosti. Práce vykonali firmy, ktoré vlastnia oprávnenie na odstraňovanie azbestocementových materiálov (A.A.Service, spol. s r.o. Bratislava, ELLIO, spol.s.r.o. Nitra). V dvoch prípadoch sa jednalo o rekonštrukčné práce stupačiek v bytových domoch vo Veľkom Krtíši. Výkon prác bol pod odborným dohľadom (OSBD Rimavská Sobota a Štefan Tóth, Nenince) a boli zabezpečené komplexné opatrenia na ochranu zdravia. Posledné rozhodnutie bolo vydané na práce, ktorých cieľom bola stabilizácia, demontáž, odvoz a zneškodnenie strešnej krytiny a izolačných materiálov, obsahujúcich azbest z objektu Gymnázia A.H.Škultétyho vo V.Krtíši. Práce vykonala spoločnosť RONAR s r.o. Košice. Po vykonaní prác bola na RÚVZ V. Krtíš doručená hodnotiaca správa o realizácii prác.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Odpočet plnenia úlohy:
RÚVZ vo Veľkom Krtíši sa do úlohy nezapojil z dôvodu, že na území okresu nie sú zaradené pracoviská do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Odpočet plnenia úlohy:
V roku r. 2010 sme na oddelení PPL vykonali šetrenie 13 prípadov podozrenia na profesionálne poškodenie zdravia z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia. Išlo o profesie šička, zámočník-zvárač, triedička vajec, ošetrovateľka teliat, strojník

kompresorovej stanice, pomocný robotník, banský zámočník a baník. Vo všetkých prípadoch išlo o ochorenia horných končatín. V porovnaní s predchádzajúcim rokom, kedy bol zaznamenaný pokles sa počet prípadov šetrenia na uvedené ochorenie zvýšil. Šetrenie pracovných podmienok sa vykonávalo priamo na pracovisku za prítomnosti zamestnávateľa, zamestnanca a odborných pracovníkov OPPL - RÚVZ Veľký Krtíš.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Odpočet plnenia úlohy:
Za sledované obdobie neboli oddeleniu PPL pracoviskami klinického pracovného lekárstva nahlásené podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Odpočet plnenia úlohy:

Na prácu so zobrazovacími jednotkami sa zameriavame pri výkone každého ŠZD. Pri otváraní nových prevádzok si okrem iného vždy všímame aj umiestnenie a usporiadanie pracovných miest so ZJ, priestorové podmienky, osvetlenie, mikroklimatické podmienky na pracovisku. Zamestnanci aj zamestnávatelia nemajú dostatočné množstvo potrebných odborných informácií o prácach so zobrazovacími jednotkami a naše usmernenia sa stretávajú s veľkou ústretovosťou. V roku 2010 sme vykonali celkom 51 kontrol so zameraním na prácu so zobrazovacími jednotkami. Nedostatky boli zistené napr. v spoločnosti LIAZ s.r.o., výrobná prevádzka vo Veľkom Krtíši, v spoločnosti MRS s.r.o., Veľký Krtíš v administratívnej časti pracoviska, na Obvodnom úrade vo Veľkom Krtíši, v OTP banke Veľký Krtíš atď. Zamestnanci uvedených spoločností pracujú prevažnú časť pracovnej zmeny na monitoroch, ktoré sú zastaralé, požiadavky na pracovné miesta, sedadlá a stoly nezodpovedajú základným požiadavkám v zmysle nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. U zamestnancov v niektorých prevádzkach nebolo vykonané posúdenie zdravotnej spôsobilosti na prácu so ZJ. Spoločnostiam boli v rámci zistených nedostatkov uložené termínované opatrenia na ich odstránenie.
Dotazníky informovanosti zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami boli rozdané na vyplnenie pracovníkom, ktorí používajú pri práci zobrazovaciu jednotku viac ako polovicu pracovnej zmeny v spoločnostiach: OTB banka Veľký Krtíš, Daňový úrad Veľký Krtíš, Obvodný úrad Veľký Krtíš, Sociálna poisťovňa Veľký Krtíš a spoločnosť ERCE Bušince. Celkovo bolo rozdaných 105 dotazníkov, z ktorých bolo vrátených 87.
Z vyhodnotených dotazníkov informovanosti zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami vyplynulo, že:
- 84 respondentov (96,55 %) používa zobrazovaciu jednotku pri práci viac ako polovicu pracovnej zmeny,
- 80 respondentov (91,95 %) tvrdí, že sú informovaní o vplyve práce a pracovných podmienok na zdravie,
- najviac informácií o vplyve práce a pracovných podmienok získali respondenti z médií (40 respondentov – 45,97 %) a od zamestnávateľa (40 respondentov – 45,97 %),
- pre 65 respondentov (74,71 %) sú tieto informácie dostačujúce,

- ako vhodný spôsob získavania informácií o vplyve práce a pracovných podmienok na zdravie označilo 45 respondentov (51,72 %) školenie a individuálny rozhovor so zdravotníckym pracovníkom (25 respondentov – 28,73 %),
- možnosť kedykoľvek prerušiť prácu so zobrazovacou jednotkou má 71 respondentov (81,60 %),
- vstupnú lekársku prehliadku pred zaradením na prácu so zobrazovacou jednotkou absolvovalo 45 respondentov (51,72 %),
- pravidelných lekárskych vyšetrení zraku sa zúčastňuje 33 respondentov(37,93 %),
- výsledok hodnotenia zdravotného rizika pri výkone práce pozná 34 respondentov (39,08 %),
- z opatrení, vykonaných zamestnávateľom na ochranu zdravia pracovníkov uviedli respondenti najčastejšie filtre na monitory, ergonomické stoličky (25 respondentov – 28,73 %) a školenia (10 respondentov – 11,49 %),
- z opatrení, ktoré na pracovisku dodržiavajú samotní pracovníci na ochranu svojho zdravia, najviac respondentov uviedlo dostatočnú vzdialenosť od monitora zobrazovacej jednotky, resp. používanie okuliarov 11 respondentov (12,64 %) a prestávky pri práci 10 respondentov (11,49 %).

V ďalšom vyhodnotení dotazníkov budeme pokračovať aj v roku 2011, pričom sa opäť zameriame na spoločnosti, v ktorých je predpoklad, že pracovníci vykonávajú práce so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej zmeny.

2.5 ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

V rámci tejto úlohy sme sa zapojili do projektu fóra REACH-EN-FORCE 1 o predregistrácii/registrácii zavedených látok a kartách bezpečnostných údajov. Spôsob uplatňovania nariadenia REACH sme vykonali v rámci štátneho zdravotného dozoru v spoločnosti OSRAM Slovakia a.s. prevádzka Veľký Krtíš – výroba žiarovkových pätíc, kde bol pri kontrole uplatnený informačný dotazník. Spoločnosť používa vo výrobe chemické látky ako následný užívateľ. Pri kontrole bolo zistené že 13 kariet bezpečnostných údajov zo 16 skontrolovaných kariet bezpečnostných údajov nebolo v súlade s nariadením REACH, z toho 3 KBÚ chýbali, 2KBÚ boli v cudzom jazyku a 5 KBÚ bolo vypracovaných podľa zák. 163/2001 Z.z. v

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie.

V roku 2010, tak ako každoročne, sme sa zapojili do plnenia úloh, ktoré sú súčasťou uvedeného projektu, vychádzajúceho z „Programu ozdravenia výživy obyvateľstva SR“ a to cieleným sledovaním výživy vybraných skupín obyvateľstva, so zreteľom poskytnúť podklady pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej a zdravotnej politiky obyvateľstva SR.
Pri plnení projektu bolo oslovených opäť 80 respondentov, v dvoch vekových kategóriách muži a v dvoch vekových kategóriách ženy, z ohľadom na ich pracovné zaťaženie / stredne ťažká práca/ a to v zmysle odporúčaných výživových dávok pre obyvateľov SR.

Projekt bol realizovaný v rôznych firmách a organizáciách v okresu / Veľký Krtíš, Pôtor.../ a respondenti mali v prevažnej miere profesie, ktoré zodpovedali predpísanému výberu cieľovej skupiny projektu a to robotníci potravinárskych výrobní, ktorí spolupracovali na projekte vo väčších skupinách. Jednalo sa konkrétne o výrobňu čajového pečiva ADANO PLUS vo Veľkom Krtíši, výrobňu trvanlivého pečiva ZAEL vo Veľkom Krtíši, a tiež menšie množstvo pracovníkov z iných potravinárskych zariadení. Záujem o spoluprácu na uvedenom projekte prejavili i pracovníci fy. IKE V obci Pôtor, kde boli práce na projekte s respodentami realizované v druhom polroku 2010.
Každý klient, ktorý sa zapojil do projektu dostal tlačivo na vyplnenie jednodňového jedálneho lístka.
Vyplnené jedálne lístky boli spracované v programe ALIMENTA – nadstavbovej verzii. Výstupy po spracovaní údajov z jedálneho lístka nám poskytli údaje o energetickom príjme, príjme základných živín - T,S,B, vitamínov, hrubej vlákniny, minerálií, cholesterolu zo stravy, kyseliny listovej , NaCl a tekutín v porovnaní s OVD / tab. faktory/
Pri realizácii tohto projektu sme úzko spolupracovali s poradňou zdravia. Pracovníci poradne prístrojom Reflotron odobrali každému klientovi – respondentovi kapilárnu krv na stanovenie parametrov lipoproteinového metabolizmu / Cchol., TGL, HDL, LDL, Glu./. Následne bol vyplnený dotazník a záznamový list na spracovanie somatometrických / hmotnosť , výška , BMI, WHR, TK – systolický , TK – diastolický/ a biochemických údajov, ktorý bol spracovaný v programe Microsoft Excel .
Ďalej boli spracované dotazníky životosprávy / spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti a pohybová aktivita a životospráva/.
Projektom sme sa zapojili do cieleného sledovania výživy vybraných skupín obyvateľstva so snahou získavať a hodnotiť informácie o vývoji výživy konkrétnych populačných skupín v našom regióne s možnosťou následne informovať obyvateľstvo, v spolupráci s poradňou zdravia, o zásadách správnej výživy, propagovať ciele a smery Programu ozdravenia výživy, zdôrazňovať vzťah výživy k civilizačným ochoreniam, poskytovať zdravotno-výchovné materiály a v nemalej miere propagovať potravinárske výrobky označené logom „ Zdravá výživa pre zdravé srdce“.

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

V rámci tejto úlohy sa monitoruje obsahu jódu v jedlej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.
V roku 2010 sme sa podieľali na plnení uvedenej úlohy, v rámci ktorej bolo odobratých v obchodnej sieti okresu Veľký Krtíš 24 vzoriek jedlej soli na chemické analýzy.
Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené na Jodid draselný a Jodičnan draselný.
Na základe laboratórnych rozborov bolo zistené, že všetky vyšetrené vzorky obsahovali množstvo KJ v súlade s údajmi uvedenými na obale. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavkám na označovanie.

3.3. Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

Cieľom tejto úlohy je kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok a kontrola dodržiavania povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov.
Na základe usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2010 a plánu odberu vzoriek sme v uskutočnili odber vzoriek týchto kozmetických výrobkov určených pre deti:

v mesiaci február sme uskutočnili odber 5 vzoriek zubných pást pre deti na vyšetrenie obsahu fluóru. Pred zaslaním vzoriek na analýzu bola vykonaná kontrola označovania u odobratým druhov vzoriek.
Odobraté vzorky vyhoveli požiadavkám na označovanie a stanovenému limitu na obsah fluóru.
V mesiaci máj bolo odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov dekoratívnej kozmetiky pre deti a bábiky na stanovenie ťažkých kovov (Pb, Hg, Cd, Ni). Výsledky analýz v uvedených ukazovateľoch a označovanie vyhovovali požiadavkám legislatívy.

3.4. Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

Cieľom tejto úlohy, ktorý vyplynul pre náš úrad na základe plánu úradnej kontroly a plánu odberu vzoriek na rok 2010 bola kontrola dodržiavania bezpečnosti plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov a kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.
V mesiaci máj sme mali odobrať 2 vzorky plastových športových fliaš pre deti a zaslať na vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Poprade. V tomto mesiaci neboli predmetné výrobky dostupné v distribučnej sieti okresu Veľký Krtíš. Ani v náhradnom termíne sa nám nepodarilo odobrať taký počet kusov jednej vzorky, ktorý je potrebný na vykonanie laboratórneho vyšetrenia.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov.

Na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

V kalendárnom roku 2010 pre Odbor hygieny detí a mládeže v rámci plnenia Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike boli určené nasledovné úlohy:

Úloha č. 4.1. –Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže.
Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a RÚVZ v SR. V kalendárnom roku 2010 RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši neboli na realizáciu projektu určené úlohy zo strany ÚVZ SR.

Úloha č. 4.2. – Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.
Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a RÚVZ v SR. V kalendárnom roku 2010 RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši neboli na realizáciu projektu určené úlohy zo strany ÚVZ SR.

Úloha č. 4.3. – Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.
Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.
Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a RÚVZ v SR.

Celoslovenský prieskum užívania legálnych, nelegálnych drog a šikanovania u žiakov základných a študentov stredných škôl a ich učiteľov - TAD 1, 2 a 3 bol realizovaný podľa usmernenia ÚVZ SR – odbor hygieny detí a mládeže na Základnej škole s materskou školu v Čebovciach dňa 17.3.2010. Anonymným dotazníkovým prieskumom bol uskutočnený zber údajov od žiakov a učiteľov uvedenej ZŠ s MŠ. Počet vyplnených dotazníkov bol v rámci TAD 1 – 109 ks, TAD 2 – 36 ks a TAD 3 – 17 ks. Dotazníky získané od respondentov boli zaslané v zalepených obálkach na ďalšie štatistické spracovanie na ÚVZ SR. K zaslaným dotazníkom bola priložená aj správa o pnení projektu.

Úloha č. 4.4. – Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.
Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR. RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši nebol zaradený medzi vybrané RÚVZ v SR.

Úloha č. 4.5. – Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.
Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.
Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.
Úloha bola realizovaná podľa usmernenia gestora projektu - RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. V kalendárnom roku 2010 v rámci uvedeného projektu bola vykonaná celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 7-10 ročných.
Podľa usmernenia gestora projektu bola úloha realizovaná v 16. kalendárnom týždni. Pre vybrané základné školy – jedna mestská a jedna vidiecka boli rozdistribuované dotazníky v počte 120 ks na vyplnenie a následne boli pozbierané odbornými pracovníčkami oddelenia HDM. Vypĺňanie dotazníkov bolo zabezpečené v súčinnosti so zákonným zástupcom dieťaťa. U detí zapojených do projektu boli vykonané základné antropometrické merania (výška, hmotnosť, obvod pása, obvod bokov) a merania tlaku krvi. V školských stravovacích zariadeniach vybranej mestskej a vidieckej základnej školy bola v 17. kalendárnom týždni odobratá celotýždňová strava a zaslaná na laboratórny rozbor na stanovenie energetickej hodnoty v strave a na stanovenie vybraných chemických ukazovateľov. Laboratórne výsledky stravy boli porovnané s odporúčanými výživovými dávkami a zaslané príslušným školským stravovacím zariadeniam a RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. V druhom polroku 2010 boli údaje získané z dotazníkov zadané do pripravenej mustry v programe Microsoft Excel a zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu – RÚVZ v Rimavskej Sobote na vyhodnotenie. Z 24 hodinovej retrospektívnej stravovacej anamnézy bol pomocou programu Alimenta verzia 4.3. vypočítaný energetický príjem a zastúpenie jednotlivých potravinových komodít vo výžive. Z informácií získaných o fyzickej aktivite detí za 24 hod. bol vypočítaný energetický výdaj.

Úloha č. 4.6. – Zdravé deti v zdravých rodinách.
Cieľom projektu je na základe výsledkov pravidelne vykonávaných meraní hladiny cholesterolu u detí a mládeže vo veku 11 a 17 rokov získať poznatky o životnom štýle

a zdraví mladej populácie a aktualizovať intervenčné opatrenia na individuálnej a populačnej úrovni.
Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR.
V I. polroku 2010 vedúca oddelenia HDM sa zúčastnila na porade riešiteľov projektu „Zdravé deti v zdravých rodinách / Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku“ v Banskej Bystrici.
Úloha bola realizovaná v II. polroku 2010 podľa usmernenia gestora projektu - RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR v spolupráci s praktickými lekármi pre deti a dorast v okrese Veľký Krtíš.
Praktickým lekárom pre deti a dorast v okrese Veľký Krtíš boli rozdistribuované dotazníky – skríningové formuláre určené na vyplnenie u vybranej populácie 11 a 17 ročných detí. Skríningový formulár bol vyplnený v rámci preventívnych prehliadok, pri ktorých u vybratých respondentov bola odobratá vzorka krvi na vyšetrenie biochemických ukazovateľov a získavali sa informácie o antropometrických údajoch a hodnotách tlaku krvi. Po vyplnení dotazníkov, ktoré okrem spomínaných údajov obsahovali aj údaje o rodinnej a osobnej anamnéze dieťaťa, získané informácie boli vložené do databázy programu Epi – info a zaslané gestorovi projektu – RÚVZ v Banskej Bystrici na vyhodnotenie. Počet získaných dotazníkov v roku 2010 je 106.

ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program

V rámci plnenia úlohy národného imunizačného programu pracovníci oddelenia epidemiológie vykonali fyzickú kontrolu zaočkovanosti vo všetkých neštátnych zdravotníckych zariadeniach pre deti a dorast, ktoré sa nachádzajú na území okresu Veľký Krtíš. Zároveň bola vykonaná aj kontrola dodržiavania chladového reťazca chladničiek v jednotlivých ambulanciách ako i vedenie evidencie zaočkovanosti detí v jednotlivých vekových skupinách. Celookresná úroveň zaočkovanosti v sledovanom období v okrese Veľký Krtíš dosiahla úroveň 98,9%. V priebehu roka 2010 sme informovali verejnosť o dôležitosti povinného očkovania detskej populácie článkom v regionálnych novinách, na webovej stránke a letákmi.

6.2. Surveilance infekčných chorôb

Odborní pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávali šetrenia výskytu infekčných ochorení v ohniskách nákazy. Za uvedené obdobie bolo vykonaných celkom 142 terénnych šetrení v ohniskách nákazy, z toho 46 v ohniskách salmonelóz, 10 v ohniskách šigelóz, 4 v ohniskách kontaktu, alebo ohrozenia besnotou, 2 v ohniskách Kampylobakteriálnej enteritídy, 1 v ohnisku rotavírusovej enteritídy, 1 v ohnisku nešpecifikovanej vírusovej hepatitídy, 3 kontakty s potvrdenou hepatitídou typu A z okresu Lučenec, 3 kontakty s potvrdenou hepatitídou typu A z okresov Zvolen a Rimavská Sobota, 22 v ohniskách vírusovej hepatitídy typu A a 29x v rámci protiepidemiologického šetrenia v školách chorých a ďalších nahlásených kontaktov s hepatitídou typu A. V roku 2010 bolo vykonaných 21 šetrení v súvislosti s pozitívnou anamnézou chrípky typu A (H1N1).

V rámci sledovania HER v zdravotníckych zariadeniach bolo odobratých 350 sterov mikrobiálnej čistoty. Podľa vopred určeného harmonogramu sme sledovali vzorky odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

S informačným systémom sa pracuje denne a to, zadávaním prenosných ochorení, sleduje sa systém rýchleho varovania a týždenne sa zadávajú údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení.

6.4. Nozokomiálne nákazy

V roku 2010 oddeleniu epidemiológie nebola nahlásená ani jedna nozokomiálna nákaza.

6.5. Surveilance chronických ochorení

Aj napriek nízkemu personálnemu obsadeniu oddelenia epidemiológie sa pracovníci oddelenia snažili spolupracovať s ostatnými oddeleniami RÚVZ pri riešení a realizácii úloh podpory zdravia verejnosti a to prednáškami a článkami do regionálnych novín.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

V priebehu roka sa v okrese Veľký Krtíš vyskytli lokálne epidémie v jednotlivých školských zariadeniach. Prerušením výchovno-vzdelávacieho procesu sa zabránilo ďalšiemu šíreniu respiračných ochorení. Oddelenie epidemiológie od januára pracovalo na opatreniach s v súvislosti s pandemickým vírusom chrípky A (H1N1) podľa hlavného hygienika SR.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

V našom regióne nemáme zriadené ani jedno materské centrum, preto sa edukáciu matiek snažíme realizovať prostredníctvom iných projektov a aktivít, napr. v projekte „Chcem byť dobrou matkou“ alebo distribúciou vhodných zdravotno-výchovných materiálov na gynekologické a detské ambulancie.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Tento projekt plníme s členmi klubu dôchodcov a aj s klientmi Domova dôchodcov v našom meste. Záujem o vyšetrenie prístrojom Reflotron prejavili klienti Domova dôchodcov . Bola vyšetrená hladina cholesterolu , glukózy v krvi, odmeraný TK, P a % TT (24). Pri príležitosti medzinárodnej akcie, ktorú na Slovensku organizovala Slovenská Alzheimerova spoločnosť - **Týždeň mozgu** , sme v uvedenom zariadení uskutočnili prednášku a besedu na danú tému.
Záujem o vyšetrenie prístrojom Reflotron prejavili aj klienti Denného stacionáru Príbelce, ktorým bola vyšetrená hladina cholesterolu , glukózy a triglyceridov v krvi, odmeraný TK, P a % TT (9).
V októbri sme v rámci mesiaca úcty k starším navštívili klub dôchodcov, kde sme 16 záujemcom vyšetrili prístrojom Reflotron hladinu cholesterolu, glukózy, triglyceridov v krvi a tiež sme im odmerali krvný tlak, pulz a % TT. Pri tejto návšteve sme s dôchodkyňami diskutovali o správnej životospráve a prevencii chrípkových ochorení, a tiež sme im rozdali zdravotno-výchovné materiály.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Rozprávky a filmy s tematikou stomatohygieny boli premietnuté v rámci Dní otvorených dverí na našom RÚVZ, ako aj v rámci prednáškovej činnosti pre žiakov ZŠ v okrese V. Krtíš.

V MŠ na Hviezdoslavovej ulici sme v mesiaci decembri premietli deťom DVD „Ako vlk šušlal“ (dve triedy predškolákov).

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Svetový deň zdravia – propagácia v priestoroch RÚVZ a prostredníctvom mestského rozhlasu a Pokrok, na stránke RÚVZ VK

- vyšetrovanie Reflotronom v mestskej knižnici (45)
- rozdávanie zdravotno-výchovných materiálov

Svetový deň bez tabaku - propagácia u zamestnancov RÚVZ
- informačné tabule a nástenky v priestoroch RÚVZ
- tejto problematike boli venované aj prednášky na ZŠ v Dolnej Strehovej II.stupeň/4.triedy/rozdávanie ZV materiálov pre žiakov

Svetový deň tuberkulózy - informačné tabule v priestoroch RÚVZ V. Krtíš

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi
- prednášky na II. st. ZŠ Dolná Strehová /4 triedy/
- rozdávanie ZV materiálov pre žiakov ZŠ
- informačné tabule a nástenky v priestoroch RÚVZ

Svetový deň vody - informačné tabule a nástenky v priestoroch RÚVZ

Svetový deň srdca - Poradňa zdravia pri RÚVZ vo Veľkom Krtíši v spolupráci s Gymnáziom A. H. Škultétyho, Akadémiou vzdelávania V. Krtíš a zdravotnou poisťovňou Dôvera zrealizovala dňa 24.9.2010 podujatie „Deň D“. Na námestí sme mali rozložený stánok a vyšetrili sme 80 klientom cholesterol, odmerali krvný tlak, pulz, %TT, antropometrické merania a vypočítavali sme im BMI. Každému z nich bolo poskytnuté individuálne poradenstvo na základe nameraných parametrov. Akcia bola propagovaná na webstránke úradu aj mesta, v mestskom rozhlase a v rádiu Regina BB. Správu sme zaslali na ÚVZ SR a vyhodnotenie do okresného týždenníka.

Svetový deň duševného zdravia –v spolupráci s Gymnáziom V. Krtíš, Spojenou školou M. Kameň , SOU Želovce a ZŠ Čebovce sme realizovali finančnú zbierku pre ľudí s duševnými chorobami „Dni nezábudiek“. Kampaň bola propagovaná na webstránke úradu a mesta, v mestskom rozhlase a v reg. týždenníku. Študenti v spomenutých obciach a v meste rozdávali letáky „Desatoro o tom, ako byť duševne zdravý“ a „Telesné a duševné zdravie“ a tiež letáky s informáciami o Lige za duševné zdravie. Informačná tabuľa v priestoroch úradu.

Svetový deň potravy - v rámci tohto dňa - v ZŠ Modrý Kameň sme uskutočnili besedu na tému : Zdravé stravovanie školáka + DVD (dve triedy)

Svetový deň diabetu – nástenka v priestoroch RÚVZ

Svetový deň AIDS – nástenka v priestoroch RÚVZ

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelej populácie

Do projektu sa v čase jeho konania pravidelne zapájame. Tohto roku bolo podujatie **„Prestaň a vyhraj 2010 „** - v rámci informačnej kampane sme na našej web stránke, v mestskom rozhlase a v regionálnych médiách informovali o tejto kampani. Prihlášky si na našom oddelení prevzalo 9 fajčiarov, ktorí sa chceli zapojiť do súťaže.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Prednášky o prevencii obezity sme vykonali v II.ZŠ Veľký Krtíš „Správna životospráva „ + DVD, zdravotno-výchovné materiály / III. ročníky – 2.triedy/
Pri príležitosti svetového dňa potravy sme v ZŠ Modrý Kameň besedovali na tému: Zdravé stravovanie školáka + DVD . (dve triedy)

9.7. CINDI PROGRAM SR

Po vytvorení integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov detskej obezity na školách budeme postupovať podľa pokynov UVZ SR.

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Túto úlohu sme v prevažnej miere riešili v rámci aktivít pri príležitosti významných dní.

10.3. QUITLINE – TELEFONICKÉ PORADENSTVO PRI ODVYKANÍ OD FAJČENIA

Informáciu o existencii telefonického poradenstva pri odvykaní od fajčenia je zverejnená na našej webovej stránke a v regionálnych médiách. V prípade záujmu o uvedenú problematiku sme poskytli informácie v základnej poradni zdravia.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Vranove nad Topľou

2.1. <u>Zabezpečiť znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (hluk, vibrácie, nebezpečné chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory, azbest, biologické faktory, dlhodobé nadmerné a jednostranné zaťaženie, psychická pracovná záťaž), najmä zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce.</u>

V okrese Vranov nad Topľou bolo k 31.12.2010 evidovaných 27 organizácií, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Škodlivým faktorom je takto pri práci exponovaných 886 osôb. Rizikovými faktormi, ktorým je exponovaných najviac zamestnancov je hluk 629 zamestnancov a prach 354 zamestnancov. Z ďalších rizikových faktorov sú chemické látky, ktorým je exponovaných 160 zamestnancov, vibrácie 71 zamestnancov, dermatotropné látky 4 zamestnanci, chemické karcinogény 6 zamestnancov, alergény 7 zamestnancov, infekcie 3 zamestnanci, lasery 2 zamestnanci a 44 zamestnancov je vystavených rizikovému faktoru psychickej záťaže. Na mnohých pracoviskách sa kumuluje účinok viacerých škodlivých faktorov, napr. v drevovýrobách, kovovýrobách, na zváračských pracoviskách či pri výrobe cementu.

V priebehu roka 2010 boli z evidencie vyradené 2 pracoviská s výskytom rizikových prác: PD Vechec a Kovovýroba MTH REMONT Vranov n. T. Práce s rizikovým faktorom - chemický faktor agrochemikálie v Poľnohospodárskom družstve Vechec boli vyradené z rizika, pretože sa vykonávanie ochrany rastlín obmedzilo a realizuje sa hlavne dodávateľským spôsobom. Na ochranu rastlín sa používajú nové prípravky, ktoré nie sú zaradené medzi toxické a veľmi toxické látky a zmesi. Prácu vykonávali 4 zamestnanci.

V spoločnosti MTH REMONT, s.r.o. Vranov nad Topľou bolo z evidencie vyradených 17 zamestnancov (chemický faktor a hluk) z dôvodu výrazného zníženia výroby a preradenia zamestnancov na iné práce.

Do evidencie pribudli zamestnanci Základnej školy na ul. Kukučínova vo Vranove nad Topľou (44 zamestnancov), kde sú učitelia vystavení psychickej záťaži a v spoločnosti PROFESIONÁLNA SERVISNÁ, s.r.o., Hencovce (chemický faktor - 1 zamestnanec, ktorý vykonáva pálenie plazmou).

V porovnaní s rokom 2009 nedošlo k výrazným zmenám v počte evidovaných osôb.

Organizácie, ktorých zamestnanci vykonávajú práce evidované v kategórii rizika 3 a 4, majú zmluvne zabezpečený dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby.

Za účelom hodnotenia rizika poškodenia zdravia pri práci vykonalo tohto roku objektivizáciu škodlivých faktorov 18 podnikov. Predložených bolo 30 protokolov, 1l o meraní imisií hluku, 1 protokol o meraní vibrácií, 2 protokoly o meraní umelej osvetlenosti pracovného prostredia, 12 protokolov o meraní chemických škodlivých faktorov v pracovnom a životnom prostredí a 4 protokoly z merania koncentrácie azbestových vlákien v obytných budovách počas a po sanácii materiálov obsahujúcich azbest.

Na základe výsledkov objektivizácie uvedených faktorov boli vypracované posudky o riziku ohrozenia zdravia zamestnancov pri práci. Hodnotenia rizika boli predkladané ako súčasť prevádzkových poriadkov. V roku 2010 predložilo prevádzkové poriadky na posúdenie 19 spoločností. Spolu bolo predložených 34 prevádzkových poriadkov: 19 pre pracovné činnosti s expozíciou chemickým faktorom, 12 pre pracovné činnosti s expozíciou hluku, 1 pre manipuláciu s odpadmi a 2 pre expozíciu biologickým faktorom.

V spoločnosti Bukocel a.s., Hencovce boli v decembri 2010 za účelom objektivizácie vplyvu chemických a karcinogénych látok v pracovnom ovzduší prevádzok „Regeneračný kotol, Varňa a Rotačná pec“ na zdravie zamestnancov odobrané vzorky krvi na vyšetrenie

chromozómových aberácii v periférnych lymfocytoch. Odberu sa zúčastnilo 25 zamestnancov. Vzorky budú spracované odbornými pracovníci RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Pre závažnosť miery rizika poškodenia zdravia zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do kategórie rizika 3 a 4 bol štátny zdravotný dozor zameraný hlavne na kontrolu pracovísk, na ktorých sú vykonávané rizikové práce. Spolu bolo vykonaných 21 kontrol, z toho 4 na pracoviskách s prácou v kategórii rizika 4.

Na základe návrhov na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky bolo vykonaných 184 obhliadok: 8 stolárskych dielní a drevovýrob, 4 kovovýroby, 6 textilných výrob, 5 autoservisov, 2 pneuservisy, 1 dielňa údržby spoločnosti Bukóza Holding, Hencovce, 1 výroba klinomixu, 1 výroba plastových okien, 1 výroba hliníkových okien, 1separovaný zber plastového odpadu, 1 výroba zámkovej dlažby, 1 chemická čistiareň a práčovňa, 13 malých dielní (krajčírske, obuvnícke, čalunícke), 73 predajní a 66 iných, prevažne kancelárskych a administratívnych priestorov.

Štátny zdravotný dozor v oblasti ochrany zdravia pri práci bol ďalej zameraný na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Osobitne sa kontrolovali ustanovenia:

Vyhl. MZ SR č. 541/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci.

V auguste 2009 RÚVZ Vranov nad Topľou vydal rozhodnutie k uvedeniu do skúšobnej prevádzky pre účastníka konania KALI AGRO s.r.o. Hencovce, ktorý sa zaoberá výrobou pančuchového tovaru. V skúšobnej prevádzke mu bolo uložené vykonať objektivizáciu osvetlenia na jednotlivých pracovných miestach za účelom zlepšenia zrakovej pohody na pracovisku. Výsledky objektivizácie umelej osvetlenosti vykonanej dňa 28.01.2010 poukázali na to, že osvetlenosť niektorých pracovných miest nedosiahla najnižšiu prípustnú hodnotu priemernej osvetlenosti celkového osvetlenia pre dlhodobý pobyt Em = 500 lx, preto bolo potrebné realizovať prisvetlenie pracovných plôch a objektivizáciu zopakovať. Nová objektivizácia vykonaná dňa 16.07.2010 preukázala, že osvetlenosť všetkých pracovných plôch dosahuje najnižšiu prípustnú hodnotu priemernej osvetlenosti. Výroba pančuchového tovaru bola uvedená do trvalej prevádzky.

NV č. 410/2007 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou umelému optickému žiareniu

V roku 2010 sme v posudkovej činnosti neriešili uvedenie do prevádzky priestorov s laserovým (optickým) žiarením. Na území okresu sa laserové optické žiarenie používa na 3 pracoviskách. Vo firme HF TECHNIK na Herľanskej ulici. č. 547 vo Vranove nad Topľou sa vykonáva laserové zváranie. V zdravotníctve sú dve pracoviská, kde sa používajú laserové prístroje na terapeutické účely. Ide o ambulanciu praktického lekára pre dospelých v obci Soľ a Kožnú ambulanciu v budove Vranovská nemocnica, n.o., Vranov nad Topľou.

Vyhl. MZ SR č. 544/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci.

V letnom období sme šetrili podnet na nepriaznivé mikroklimatické podmienky v pracovných priestoroch výroby pančuchového tovaru KALI AGRO, s.r.o., Hencovce a SLO.VI, s.r.o., Hencovce. Počas šetrenia boli v halách namerané teploty od 28°C do 33°C. Ako prechodné riešenie bolo zamestnávateľovi uložené inštalovať klimatizačné jednotky tak, aby teplota na jednotlivých pracovných miestach neprekročila 27°C. Taktiež bola zaradená jedna 15 min. prestávka na oddych počas zmeny - okrem obedňajšej prestávky.

Zamestnávateľ zabezpečil dodržiavanie pitného režimu nainštalovaním automatov na pitnú vodu priamo vo výrobných halách. Z dlhodobého hľadiska je potrebné problém riešiť stavebnými a technickými opatreniami.

Vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou záťažou a senzorickou záťažou pri práci

Na základe výsledkov hodnotenia psychickej záťaže vykonanej odbornými pracovníkmi PZS bol RÚVZ predložený návrh na zaradenie práce pedagogických pracovníkov (učiteľov) ZŠ ul. Kukučínova vo Vranove nad Topľou do kategórie rizika 3 – zvýšená miera rizika ohrozenia zdravia pri práci. Rizikovú prácu na uvedenej ZŠ vykonáva 44 zamestnancov. 90% žiakov tvoria rómske deti.

Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok.

Pracovníci odborov a oddelení PPLaT RÚVZ sa zúčastnili celoslovenského seminára s témou „Kontrola uplatňovania chemickej legislatívy orgánmi verejného zdravotníctva“.

V priebehu roka 2010 nebol na území okresu evidovaný žiaden subjekt, ktorý by produkoval alebo dovážal toxické látky a zmesi ani veľmi toxické látky a zmesi v množstve nad 1000 t a ktorý by mal povinnosť predregistrovať alebo registrovať tieto látky podľa nariadenia REACH.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

V roku 2010 bolo uvedených do prevádzky 66 pracovísk (kancelárske a administratívne priestory, banky, poisťovne), na ktorých sa používajú pri práci zobrazovacie jednotky. Osobné počítače sa však používajú aj vo vzorkových predajniach, autoservisoch, pneuservisoch a i. Pri ohliadkach bol kladený dôraz na správne osvetlenie pracovnej plochy pri práci s PC a na to, aby pracovný stôl a pracovné kreslo zodpovedalo ergonomickým požiadavkám.

2.3. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov (Zdravé pracoviská)

Do riešenia úlohy: „Zdravé pracoviská“ sa RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou zapojil už v roku 2008. Ako „zdravé pracovisko“ bola vytypovaná kovovýroba KOVO Hudák spol. s r.o., Čaklov. Spoločnosť vyrába zárubne, lešenie pre stavebný priemysel, brzdové valce pre automobilový priemysel, náhradné diely pre malotraktory, spojovací materiál pre podlahové rošty a bočnice.

Výrobný proces pri výrobe zárubní, lešení a profilov prebieha v priestoroch výrobnej haly a v lisovni. Polotovary vo forme zvitkov plechov sa spracovávajú delením a ohýbaním na tvárniacej linke. Ďalšie výrobky sa zhotovujú lisovaním na lisovacej linke. Plech sa strihá a delí na tabuľových nožniciach a pásových pílach, následne sa upravuje na ohraňovacích lisoch, prípadne sa vŕta. Výroba ďalej pokračuje zostavením, stehovaním, a zváraním dielcov do požadovaného výrobku v zváracích boxoch. Nasleduje očistenie zvarov sekáčom, kladivom a podľa potreby aj obrusovanie ručnou flexibrúskou.

Výroba brzdových valcov prebieha v kovoobrábacej dielni. Polotovar sa postupne obrába na frézach, sústruhoch, obrážačke, vyvŕtavačke a brúskach. Montáž drobných výrobkov sa vykonáva v montážnej dielni.

Spoločnosť zamestnáva 44 pracovníkov, z toho 15 v profesii zámočník, 9 v profesii zámočník zvárač, 4 v profesii kovoobrábač a 2 lakovník. Zámočníci a kovoobrábači sú počas práce exponovaní hluku. Zámočníci zvárači sú exponovaní pevnému aerosólu zo zvárania, pevnému aerosólu z brúsenia, hluku a pri práci s ručnou flexibrúskou aj vibráciám, prenášaným na ruky. Lakovníci sú pri namáčaní zárubní do vane so základnou farbou exponovaní organickým rozpúšťadlám (toluén, xylény).

Na zníženie rizika poškodenia zdravia zamestnancov pri práci spoločnosť priebežne vykonáva technické opatrenia (pravidelná údržba a výmena strojov za nové).

V rámci Európskej kampane „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ a v rámci „Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci“ navštívili v dňoch 26.10. a 27.10.2010 kovovýrobu pracovníci oddelenia PPL a Poradne zdravia RÚVZ. Poradňa zdravia každoročne vykonáva kontrolné vyšetrenia rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení. Pracovníci Poradne zdravia vyšetrili a evidovali rizikové faktory biologické a faktory životného štýlu, ktoré sa spájajú s pravdepodobnosťou srdcovo-cievnych ochorení. Tohto roku súbor tvorilo 36 zamestnancov. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi nedošlo k podstatným zmenám vo vyšetrovaných biochemických ukazovateľoch. Kritické hodnoty sa nevyskytli ani v tomto roku. Na vysokú mieru stresu v pracovnom procese poukazuje fakt, že takmer u všetkých zamestnancov bol zistený zvýšený TK a to aj v mladších vekových kategóriách.

S vedením firmy boli rozanalyzované riziká práce, poukázalo sa na jednotlivé fyzikálne a chemické škodlivé faktory, ktoré pri práci ohrozujú zdravie zamestnancov a upozornilo na závažnosť možného aditívneho účinku rôznorodých faktorov najmä u zváračov. Vedenie spoločnosti je naklonené hľadaniu a realizácií opatrení na zlepšenie stavu pracovného prostredia zamestnancov. Dohľad nad pracovným prostredím a preventívnu lekársku starostlivosť o zamestnancov vykonáva od roku 2009 pracovná zdravotná služba.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	**NÁZOV ÚLOHY** **RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO**	**TERMÍN** **UKONČENIA**
4.1.	**Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže**	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR
	ÚVZ SR	Rok 2010
4.2.	**Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku**	ÚVZ SR,
	ÚVZSR a všetky RÚVZ v SR	rok 2010
4.3.	**Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku**	ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Priebežne podľa požiadaviek gestora
4.4.	**Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostrednia**	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2010
4.5	**Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.**	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote ÚVZSR
	Všetky RÚVZ v SR	Rok 2010
4.6	**Zdravé deti v zdravých rodinách**	RÚVZ Banská Bystrica ÚVZSR
	ÚVZSR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2012

Číslo úlohy: 4.1.
Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine.
Začiatok realizácie na RÚVZ Vranov n/T r. 2011

Číslo úlohy: 4.2.
Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Plnenie úlohy:

S riešením tejto úlohy sme začali v júni 2009. Údaje o úrazoch boli získavané od rodičov detí dotazníkovou metódou. V r. 2010 na ÚV ZSR prebiehalo vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení zameraných na zníženie detskej úrazovosti. Súbor zahŕňal:

- **30 deti vekovej skupiny 3-6 ročných** (po 15 detí v jednej vidieckej MŠ a 15 detí v jednej mestskej MŠ),
- **60 detí vekovej skupiny 7-10 ročných** (po 30 detí v jednej vidieckej ZŠ a 30 deti v jednej mestskej ZŠ)
- **60 detí vekovej skupiny 11-14 ročných** (po 30 detí v jednej vidieckej ZŠ a 30 detí v jednej mestskej ZŠ).

Počet respondentov: 150 detí

Číslo úlohy: 4.3.
Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Plnenie úlohy:
V rámci plnenia tejto úlohy bola činnosť zameraná hlavne na ovplyvňovanie osvojovania si týchto tém u stredoškolskej mládeže prostredníctvom prednášok a besied.

V 11. kalendárnom týždni r. 2010 prebiehal na dvoch školách okresu (Cirkevné gymnázium sv. Františka z Assisi Vranov nad Topľou a Základná škola Bystré) zber údajov prostredníctvom dotazníkov v rámci „Školského prieskumu užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov ZŠ a študentov stredných škôl).
Počet respondentov: 380 študentov.

Číslo úlohy: 4.4.
Hygienická problematika škôl a zdravotný stav žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.
Nerealizuje sa

Číslo úlohy: 4.5.
Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybratých rizík spojených s konzumáciou jedál.

Plnenie úlohy:

Projekt bol navrhnutý ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín, v pomernom zastúpení pohlaví. V r. 2010 projekt zahŕňal II. vekovú skupinu (7-10 ročné deti ZŠ: mestská ZŠ Vranov n/T, Sídl. II, a vidiecka ZŠ Továrne, ktorá bola doplnená o deti zo ZŠ Slovenská Kajňa).
Formy realizácie:

- **forma dotazníková:** (vyplňovanie dotazníkov a zisťovanie antropometrických údajov detí pracovníkmi oddelenia HDaM)
- **forma samotného odberu stravy zo školských stravovní:** (odber 10 vzoriek obedov pripravovaných v školských stravovniach uvedených ZŠ na laboratórne vyšetrenie vo vybraných chemických ukazovateľoch).
- **forma zadávania údajov do databázy**

Počet respondentov: 120 žiakov

Číslo úlohy: 4.6
<u>Zdravé deti v zdravých rodinách</u>
Nerealizuje sa

<u>Ďalšie Programy a projekty (okrem vyhlásených ÚVZ SR), ktoré oddelenie plnilo:</u>

1. <u>Školský mliečny program.</u>

Plnenie úlohy:

Formy: - **predaj mlieka a mliečnych výrobkov pracovníkmi ŠS**
- **predaj mliečnych nápojov formou automatov (fi: RAJO)**
- Pozitívne hodnotenie: **stúpa počet škôl a žiakov zapojených do školského mliečneho programu, stúpa počet automatov na školách**

Negatívne hodnotenie: **prevádzkovatelia mliečnych automatov nežiadajú RÚVZ o vydanie posudkov k umiestneniu týchto automatov v školských zariadeniach**

2. <u>Prevencia dusičnanovej methemoglobinémie.</u>

Plnenie úlohy:

Z dôvodu prevencie dusičnanovej methemoglobinémie je formou letákov distribuovaných na pôrodníckom oddelení a pravidelným oboznamovaním pediatrov ponúknutá možnosť bezplatného laboratórneho vyšetrenia vzorky pitnej vody zo studne, z ktorej sa dojčenecká strava pripravuje.

Počet vyšetrených vzoriek: 6 vzoriek pitných vôd
Výsledky: 4 vzorky neboli zdravotne bezpečné
2 vzorky boli zdravotne bezpečné

Opatrenia: pre prípravu dojčeneckej stravy boli odporúčané iné zdroje pitnej vody, resp. používanie balených dojčenských vôd.

3. <u>Sledovanie úrazovosti u 0 – 19 ročných.</u>

Plnenie úlohy:

Pri ŠZD základných a materských škôl sa pracovníci oddelenia pravidelne zúčastňujú na realizácii tohoto projektu pri kontrole možných rizík úrazovosti (kontrola stavu vybavenosti školských vonkajších plôch – detských preliezačiek, hojdačiek, pieskovísk, vybavenia telocvičien telocvičným náradím, kontrolou ochranných krytov topných telies, stavom školského nábytku, zabezpečenia zmiešavacích batérií v umývarkach detí apod.).

V meste sa dozoruje jedno dopravné ihrisko detí základných škôl, zamerané na odborné zaškolenie žiakov základom dopravnej výchovy.

V rámci realizácie tejto úlohy bolo vykonaných:

- 38 previerok vonkajších plôch a vnútorného vybavenia materských škôl
- 7 previerok telocvičien
- 1 previerka detského dopravného ihriska
- 34 previerok základných škôl

V jednom prípade bol vydaný zákaz prevádzky telocvične z dôvodu ohrozenia zdravia a bezpečnosti žiakov.

4. <u>Sledovanie výživovej a energetickej hodnoty hotových jedál v školských stravovacích zariadeniach.</u>

Plnenie úlohy:

V tomto roku boli odobraté 2 vzorky hotových pokrmov na celkovú energetickú hodnotu pripravovanej stravy. V obidvoch prípadoch odobraných vzoriek boli dodržané OVD.

5. <u>Monitoring fyzickej aktivity detí a dorastu.</u>

Plnenie úlohy:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou v r. 2010 realizoval úlohu č. 2.3.11 vo vláde Slovenskej republiky schválenom Národnom programe starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008-2015, ktorej cieľom je monitorovanie fyzickej aktivity detí a dorastu, vrátane monitorovania stavu pohybového aparátu.

Termín realizácie úlohy bol február 2010, (študenti Gymnázia Dr. C. Daxnera Vranov n/T a SOG Bernolákova Vranov n/T).

Projekt zahŕňal:

- **vyplňovanie dotazníkov študentmi**
- **samotné antropometrické merania pracovníčkami oddelenia – obvod pása, obvod bokov, výška, váha, hodnotenie držania tela u vyšetrených detí – asymetria lopatiek, asymetria ramien, vzpriamené držanie tela, deformity chrbta, hodnotenie plochých nôh,**
- **výpočty BMI sledovaných študentov**
- **zadávanie údajov do databázy**
- **zaslanie údajov na ÚVZSR Bratislava k celkovému spracovaniu**

Počet respondentov: 176 študentov

6. <u>Program ovocie a zelenina.</u>

Plnenie úlohy:

Úlohou realizácie projektu je naučiť detí pravidelne konzumovať ovocie a zeleninu, vzdelávať ich v oblasti dôležitosti konzumácie pre ich zdravie, naučiť dôverovať ovociu a zelenine, vypestovanému v Slovenskej republike, vysvetliť postupy pri pestovaní, realizovať návštevy v sadoch (vysvetliť ekologické pestovanie a integrované pestovanie), podporiť zdravú výživu a zvýšiť informovanosť o výživovej hodnote jednotlivých druhov ovocia a zeleniny.

Čas riešenia projektu je r. 2010 a 2011.

Rok 2010 zahŕňal:

- zber údajov
- zadávanie údajov do databázy
- zaslanie na ÚVZ SR Bratislava k celkovému spracovaniu v r. 2011

Súbor nášho okresu tvorili deti materských škôl a základných škôl (60 MŠ, 120 ZŠ), delených do dvoch skupín (školy zapojené do projektu a školy nezapojené do projektu a zároveň delených na detí z vidieka a detí z miest:

Realizoval sa v týchto zariadeniach:(MŠ Nižný Hrušov, MŠ Nižný Hrabovec, MŠ Vranov n/T-JUH, MŠ Hencovce, ZŠ Nižný Hrabovec, ZŠ Seč. Polianka, ZŠ Vranov n/T-Lúčna, CZŠ Vranov n/T, Ul. Školská 640**.**

Počet respondentov: 180 detí

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉ CENTRUM ZDRAVIA

Všetky programy a projekty , v ktorých PZ v sledovanom období pracovala, boli nástrojom na realizáciu cieľov NPPZ. Zamerali sme sa na vybrané determinanty zdravia, ako sú: zdravý životný štýl, zdravá výživa, podpora nefajčenia, prevencia úrazovosti, pohybová aktivita, zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení.

9.1. „Materské centrá“

Cieľom práce v programe bolo vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu, aby prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa a celej rodiny. Po dohode s MC Slniečko sme pripravili **besedy** o zdravej výžive, o rizikách fajčenia v rodine, poskytli sme audiovizuálny materiál „Lakomý syseľ“ na propagovanie zásad ústnej hygieny a rôzne edukačné materiály v podobe letákov. (Spolu 4 besedy).

Vykonali sme aj 2 výjazdy za účelom vyšetrenia rizikových faktorov KVOCH:

1.3.2010 - vyšetrených 20 mamičiek

27.9.2010 – vyšetrených 17 mamičiek

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Cieľom projektu bolo zlepšiť zdravotné uvedomenie starších ľudí, podporiť systém zdravého starnutia, aby si uchovali čo najdlhšie samostatnosť a neodkázanosť. Systém I. etapy projektu – vzdelávanie vrstovníckym pôsobením sa neujal pre nedostatok lektorov z vlastných radov, preto sme pokračovali vo vzdelávaní formou **besied** v kluboch a iných združeniach. Intervenovali sme hlavne v oblasti výživy s dôrazom na niektoré ochorenia: hypertenzia, diabetes mellitus, osteoporóza a pod. V niektorých kluboch sme zabezpečili aj **inštruktáž samomerania TK.**

14.02.2010 Klub dôchodcov Kučín - **prednáška** na tému **„Aktívny v každom veku“.**

02.04.2010 Hoznozemplínska knižnica Vranov – Zelená pre seniorov – **beseda** o zdravom spôsobe života a prevencii chorôb vo vyššom veku.

Informácie o bezpečnej cestnej premávky –edukačné aktivity v Kluboch seniorov mesta Vranov nad Topľou a obcí (spolu 16) v spolupráci s HZOS.

Poradenstvo a vyšetrenie RF KVOCH :

27.07.2010 Klub seniorov Cabov – vyšetrených 21 klientov

30.07.2010 Zväz postihnutých civilizačnými chorobami Nižný Hrušov – 21 klientov

30.08.2010 Dom Penzión Vranov – 26 klientov

K Medzinárodnému dňu seniorov PZ uverejnila článok v regionálnych novinách a web. stránke **„ Starnúť začíname v mladosti“.**

9.3. „Zdravotno-výchovne pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“.

Vzhľadom na to, zubný kaz je v našej populácií najmasovejším chronickým ochorením, venovali sme zvýšenú pozornosť prevencií zubného kazu hlavne v skupine detí v MŠ a ZŠ. Ako výchovnú formu sme použili DVD „Lakomý syseľ“ pre deti MŠ (spolu 12 skupinových aktivít) a videokazetu „ Zúbky“ pre deti ZŠ (spolu 18 skupinových aktivít).
O všeobecných zásadách ústnej hygieny pre všetky vekové kategórie sme uverejnili článok na web. stránke pod názvom **„Premôžme spolu zubný kaz“!**

9.5. „Aktivity pri príležitosti významných dní“.

V rámci tejto úlohy sme sa snažili zlepšiť informovanosť obyvateľstva o aktuálnych problémoch ohrozujúcich naše zdravie. Aktivity sme organizovali bez časového obmedzenia, ale s intenzívnejšou kumuláciou v termínoch odporúčaných SZO.
K významným dňom píšeme články do miestnych novín, vkladáme informácie do násteniek, organizujeme poradenské aktivity, besedy, dni otvorených dverí a podobne.
Svetový deň zdravia 2010 : niesol sa v znamení hesla „Urbanizácia- šanca pre verejné zdravie“.
Aktivity :
- Dni otvorených dverí od 06.04. do 09.04.2010
- článok v regionálnych novinách a na web. stránke pod názvom **„Zdravie, vec verejná“**
- nástenky s uvedenou témou v budovách RÚVZ
- beseda o zdravom životnom štýle + vyšetrenie personálu školy ZSŠ A. Dubčeka (17), v Deň otvorených dverí tejto školy
- vyšetrenie personálu školskej jedálne ZŠ na Sídl. II. vo Vranove nad Topľou (10 klientov)
- vyšetrenie návštevníkov výstavy kompenzačných pomôcok (30). Aktivita usporiadaná na požiadanie Obvodného úradu - odboru sociálnych vecí.

Svetový deň bez tabaku : niesol sa v znamení hesla : **„Vzťah medzi fajčením a pohlavím s dôrazom na vplyv marketingu na ženy“.**
Heslo vystihuje aktuálny problém z pohľadu ohrozenia zdravia pre zvýšený výskyt fajčenia u žien a mladých dievčat. Vzhľadom na to, sme sa zamerali na užívanie tabaku u školskej mládeže.
- neformálne besedy a diskusie so žiakmi I. stupňa ZŠ o škodlivosti fajčenia (4)
- prednášky pre žiakov II. stupňa ZŠ – Fajčenie zabíja (6)
- beseda s PEER skupinou - Návykové látky (1)
- pri príležitosti tohto dňa sme vykonali vyšetrenie pracovníkov Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. Vranov nad Topľou a Ortáše (33 klientov)

Informácie o škodlivosti fajčenia boli súčasťou temer každej aktivity a poradenstva v priebehu celého roka.

Deň hypertenzie

V PZ sme priebežne poskytovali informácie o prevencií, liečbe a životnom štýle osôb s týmto problémom. Aktivity sme usporiadali hlavne pre kluby seniorov, kde sme pri terénnych výjazdoch poskytli meranie TK a poradenstvo, ako s hypertenziou „existovať". V niekoľkých kluboch sme sa zamerali aj na výučbu samomerania TK.

Svetový deň srdca

Už celý september sa niesol v znamení kampane MOST, ktorej garantom boli Slovenská kardiologická spoločnosť a Slovenská nadácia srdca. Akcia mala pomôcť k zvýšeniu povedomia našej verejnosti o rizikách, ktoré prispievajú k ochoreniam srdca.

Kľúčovým dňom Mesiaca o srdcových témach bol práve Svetový deň srdca, toho roku 24. september, ktorým vyvrcholil už 4. ročník tejto aktivity.

Kampaň sme „rozbehli" **článkom** v miestnej tlači a na web. stránke, pod názvom **„Svetový deň srdca 2010",** tiež vývеskami na nástenkách v oboch budovách RÚVZ a meracích staniciach, kde sme plánovali vyšetrenia terénnou poradňou. Reklamné pútače nám poskytla partnerská spoločnosť Akadémia vzdelávania pobočka Vranov nad Topľou. Študenti partnerskej školy (Gymnázium vo Vranove nad Topľou) v uliciach mesta distribuovali edičné materiály a informovali občanov o meracích staniciach, ktorými boli : 23.09.2010 vestibul Pošty Vranov nad Topľou a 24.09.2010 Tesco Vranov nad Topľou. O tom, že kampaň mala pozitívny ohlas, svedčia počty vyšetrených (84 klientov – cholesterol, TK + krátke individuálne poradenstvo). Bohatá návštevnosť s rovnakým cieľom pretrvávala v PZ ešte aj v nasledujúcich dňoch.

Svetový deň potravín

- nástenky s témou zdravá výživa
- beseda v MC Slniečko
- každodenné individuálne poradenstvo

Európsky týždeň BOZP

Pravidelne v mesiaci október organizuje oddelenie PPL kampaň „ Zdravé pracovisko", ktorá je spropagovaná v regionálnych novinách a na web. stránke. Ako zdravé pracovisko PPL vybralo Kovovýrobu - firma Hudák, s.r.o Čaklov, ktoré každoročne v týždni BOZP navštívime za účelom vyšetrenia RF KVOCH zamestnancov tohto pracoviska. Vyšetrených bolo 36 klientov. V biochemických parametroch nenastala zmena, kritické hodnoty sa nevyskytli ani v tomto roku. Najčastejším RF v každej vekovej skupine (aj mladších klientov) bol vysoký TK.

Svetový deň seniorov

- článok v novinách a na web. stránke s názvom **„Starnúť začíname v mladosti"**
- beseda v Dome penzión Vranov nad Topľou o najčastejších zdravotných problémoch v seniorskom veku + vyšetrenie glykémie, cholesterolu a TK 26 seniorom.

Svetový deň cukrovky

- článok v novinách pod názvom **„14. november - Svetový deň cukrovky"**

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 - 2015

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou sa do plnenia II. etapy uvedeného programu zapojilo v marci 2009. V roku 2010 sme v jeho realizácii pokračovali po krátkej prestávke (január, február). Cieľom programu je zvýšenie zdravotného uvedomenia, osvojenie si návykov zdravého životného štýlu a zvýšenie zodpovednosti za vlastné zdravie, výsledkom čoho je očakávané zlepšenie zdravia Rómov.

Program sme realizovali prostredníctvom KPZV, ktorý sa venoval práci v teréne podľa navrhnutého obsahového zamerania. Plán aktivít a správy o činnosti v komunitách predkladal v pravidelných týždenných intervaloch Poradni zdravia ako koordinujúcemu oddeleniu. Mesačné správy o činnosti v komunitách sme zasielali na ÚVZ SR. Metodika riešenia programu mala niekoľko oblastí:

- zdravotná výchova
- asistencia príslušným lekárom v regióne
- spolupráca so školami
- spolupráca so zainteresovanými partnermi
- organizovanie kultúrnych a športových aktivít

Objektom najčastejšieho pôsobenia bolo rómske osídlenie pri obci Čičava, kde pracoval v osade v Pastoračnom centre Rómov a v ZŠ. Pôsobil aj v iných lokalitách podľa naliehavosti problémov v regióne.

Zdravotná výchova :

Výchovu k zdraviu zabezpečoval neformálnymi besedami, diskusiami, poradenstvom, formou PEER skupiny, tvorivými dielňami, rôznymi formami súťaži a pod.

Šíril hlavne elementárnu osvetu o **osobnej hygiene**, základných hygienických návykoch, hygiene rúk a vlasov, o čistote šatstva a podobne.

Venoval sa **prevencií infekčných ochorení**, so zameraním aktivít na špecifické problémy, napr. pedikulózu a svrab. V čase epidémie žltačky navštevoval rodiny, ktoré boli pod lekárskym dohľadom. Pomáhal rodinám zasiahnutým povodňami pri dezinfekcii pitnej vody.

Venoval sa aj **hygiene výživy**, hlavne manipulácii s potravinami, ich skladovaniu a podobne.

Dotkol sa tém o **životnom prostredí** a hygiene bývania. V októbri 2010 zapojil komunity Čičava, Čemerné a Bystré do celoslovenskej akcie: **„72 hodín bez kompromisu“** (zber a separovanie tuhého komunálneho odpadu). Venoval sa obhliadke problematických obydlí a podával inštruktáž o dezinsekcií a o správnom nakladaní s odpadom.

Starostlivosť o dieťa: sústavne zdôrazňoval dôležitosť udržiavania čistoty, prirodzenej výživy, správneho denného režimu, dôležitosť návštevy detských poradní, zákaz fajčenia v rodine a podobne. Prednášal o význame očkovania.

Reprodukcia a sexuálne zdravie: usporiadal neformálne besedy a diskusie na témy plánované rodičovstvo, partnerské vzťahy, morálne spôsoby správania sa a ako sa chrániť pred pohlavnými chorobami (AIDS) a podobne.

Snažil sa ovplyvňovať **životný štýl** Rómov aj prevenciou pred návykovými látkami, alkoholom a fajčením.

V Európskom týždni boja proti drogám usporiadal interaktívne besedy o návykových látkach v lokalitách Bystré, Čičava, Čemerné a Hanušovce nad Topľou. Sám sa zapojil do dotazníkového prieskumu: „Zneužívanie inhalantov v rómskych komunitách na Východnom Slovensku“.

Prednášal o rozdieloch v zdraví v jednom generačnom období „Romano sastipen“ – zdravie Rómov.

KPZV pomáhal aj pri riešení sociálnych veci Rómov cez rôzne organizácie. Zabezpečoval aj humanitárnu pomoc cez Potravinovú banku Lipany priebežne, ale hlavne v čase povodni. Venoval sa aj právnym otázkam, hlavne obchodovaniu s osobnými údajmi a ľuďmi v rómskych komunitách. Organizoval prednášky na tému „Ilegálna práca v štátoch EÚ“. Spolupracoval s kanceláriou TSP v meste Vranov nad Topľou. Zapojil sa aj do programu EU ROMA PILOT.

Pôsobil aj na poli kultúrnom. Zúčastňoval sa na výberových talentových skúškach, ktoré organizovalo občianske združenie Divé maky. V auguste sa zúčastnil letnej akadémie a Giganského bašavelu na Červenom kameni ako tútor pre vybrané deti z vranovského regiónu. Pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov (8.4.2010) v spolupráci s občianskym združením Horúci tím a Centrom pre pastoráciu Rómov organizoval bohatý kultúrny program v lokalite Soľ. V mesiaci jún sa podieľal na príprave programu pre celoslovenský festival Rómov, ktorý sa konal v Čičave.

Asistencia lekárom

Navštevoval rodiny, ktoré nespolupracovali pri povinnom očkovaní. Posilňoval vnímanie darcovstva krvi a v auguste zorganizoval dobrovoľný odber krvi rómskej mládeže (7 darcov).

Iné aktivity :

- jún 2010 - účasť na školení národnej agentúry Juventa (národná organizácia zodpovedná za administráciu grantového programu Mládež v akcií 2007 – 2013) v Budimíre
- október 2010 - pracovné stretnutie terénnych pracovníkov v programe Zdravie Rómov v Košiciach
- október 2010 - konferencia a Workshop k výskumu sociálne inklúzie Rómov náboženskou cestou - SIRONA v Bratislave
- október 2010 - metodické stretnutie k projektu Zneužívanie inhalantov v Rómskych komunitách

Užitočnosť druhej etapy programu sa preukázala vo výraznej zmene povedomia a životnom štýle cieľovej skupiny. Zvýšila sa zodpovednosť členov komunity za vlastné zdravie. Činnosť KPZV mala priaznivý dopad na zvýšenie návštevnosti v ambulanciách pediatrov, všeobecných lekárov, gynekológov, zvýšenie zaočkovanosti detí, zlepšenie osobnej hygieny. Vďaka dobrej spolupráci s lídrami komunít, terénnymi pracovníkmi a inštitúciami v cieľových lokalitách sa dosiahli pozitívne výsledky. Táto skutočnosť poukazuje na to, že takáto spolupráca je potrebná aj v ďalších rokoch.

9.7. Súťaž Prestaň a vyhráš (Quint and Win)

Túto medzinárodnú súťaž pre fajčiarov vyhlásil Fínky inštitút verejného zdravia tohto roku už po deviaty krát.

Informácie o súťaži spolu s prihláškou sme fajčiarom sprostredkovali na web. stránke RÚVZ a v miestnej tlači, v mestskom rozhlase, na mestských tabuliach a na miestach s najväčšou frekvenciou obyvateľov(lekárne, ambulancie praktických lekárov pre dospelých, vestibul VšZP a pod.). So súťažou sme oboznámili aj starostov obcí regiónu Vranov nad Topľou. Počet účastníkov súťaže vo všeobecnosti klesá, tohto roku sa do súťaže prihlásil len jeden fajčiar.

9.8. Národný program prevencie obezity

Tento program sme uplatňovali v rámci práce PZ už dávno pred jeho schválením (január 2008). Klasickú obezitológicku poradňu s potravinovou váhou a nutričným programom nemáme, ale nosným pilierom našej práce sú stále informácie o správnej výžive a optimálnej pohybovej aktivite pri všetkých skupinových aktivitách a individuálnom poradenstve, zvlášť s dôrazom u klientov v rizikovom pásme dyslipidémie, nadváhy, hyperglykémie a samozrejme u obéznych.

Poskytli sme aj podklady zamerané na podporu stravovacích návykov pri doplnení internetovej stránky „školské ovocie“, konkrétne článkami **„Obezita - problém viac než estetický“ a „5x denne pre zdravie“.**

Problematike sme sa venovali aj pri besedách v školách, v MC Slniečko, seniorských kluboch a pod.

9.9. CINDI program SR

V programe CINDI sa zameriavame na monitoring a evidenciu rizikových faktorov srdcovocievnych, ale aj niektorých metabolických ochorení. Preventívne vyšetrenia poskytujeme celej populácií bez vekového obmedzenia a rajónnej príslušnosti, vždy u osôb bez manifestného ochorenia. Ak sú hodnoty RF kritické, klienta odosielame do starostlivosti praktického lekára pre dospelých, alebo priamo do metabolickej poradne. Klienti s hraničnými hodnotami sa podrobia poradenstvu, ktorým nefarmakologicky intervenujeme do životného štýlu. Kladný výsledok sa odrazí najskôr po 3 mesiacoch, kedy klienta objedávame na 1. kontrolné vyšetrenie.

Súčasťou práce PZ sú aj výjazdové aktivity. Údaje z nich sme vkladali do TZS iba v prípade, ak mali charakter štandardného vyšetrenia a nalačno.

V roku 2010 PZ mala nasledovnú návštevnosť:

Počet vyšetrení:	635 (219 M, 416 Ž)
Počet klientov:	563 (189 M, 365 Ž)
Počet štandardných vyšetrení:	349 (105 M, 244 Ž)
Počet klientov vyšetrených prvý krát:	245 (91 M, 154 Ž)
Počet klientov vyšetrených opakovane:	390 (128 M, 262 Ž)
Počet výjazdových aktivít:	23
Počet vyšetrení pri výjazdových aktivitách:	477
Počet nezadaných aktivít v TZS:	164
Celková návštevnosť v sledovanom období:	799

V súbore prvovyšetrených dosiahli prvenstvo v návštevnosti klienti zo skupiny 45-54 ročných. Najpočetnejšiu skupinu v kontrolných vyšetreniach tvorili 55-64 roční klienti. V celkovej návštevnosti mali prevahu ženy (416) nad mužmi (219).

Z analýz vyplýva, že hodnoty cholesterolu, LDL cholesterolu a BMI boli vo väčšom počte kritické v skupine 45-54 ročných **mužov**. Avšak hodnoty glykémie, aterogenných indexov a TK boli najhoršie skupina 55-64 ročných mužov.

U prvovyšetrených žien vysoké hodnoty cholesterolu TG, LDL cholesterolu, BMI a WHR boli v skupine 55-64 ročných **žien**, ale počet najvyšších hodnôt glykémie sa vyskytoval v skupine 45-54 ročných.

Ku klinickým odborníkom sme odoslali **16 klientov** pre kritické hodnoty **cholesterolu , 17** pre kritické hodnoty **glykémie.** U **12** nových klientov sme zistili **hypertenziu.**

Nadstavbové poradne

Najväčší záujem z nadstavbových poradní javili klienti o **poradňu zdravej výživy.** Navštívili ju temer všetci klienti s hraničnými a kritickými hodnotami cholesterolu, glykémie, BMI a TK (75 klientov).

9.10. Školy podporujúce zdravie

V rámci školského systému sa PZ zamerala hlavne na prácu s pedagógmi. Podľa ich požiadaviek sme poskytovali videokazety a lektora k aktuálnym skupinovým aktivitám, prevažne na tému zdravá výživa, obezita, fajčenie, AIDS, stomatohygiena, dopravná výchova a pod.

- vzdelávacie aktivity pre žiakov 24
- podporné aktivity pre pedagógov 8

10. KONTROLA TABAKU

Kontrola dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov: Poradňa zdravia kontrolu dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov a iných povinností vykonávala väčšinou pri hromadných aktivitách v teréne (v závodoch, školách, úradoch a pod.).
Spolu sme vykonali 23 kontrol. Neudelili sme žiadnu sankciu. V 4 prípadoch chýbal oznam o zákaze fajčenia, na ktorý sme upozornili.

HYGIENA VÝŽIVY

Číslo úlohy: **3.1.**
Názov úlohy: **Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie.**

V roku 2010 sme v spolupráci s poradňou zdravia plnili projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie“.

Vyšetrených bolo 80 respondentov rozdelených na stredne ťažko pracujúce ženy a mužov, kde sa veková kategória pohybovala od 19 - 34 rokov a 35 - 60 rokov.

Každý klient obdŕžal a vyplnil 1-dňový jedálny lístok a dotazník o životospráve a pohybovej aktivite. Po vyplnení záznamového listu pre biochemické vyšetrenie sa zhodnotilo kardiovaskulárne riziko. V klinicko-somatickom dotazníku sa vyhodnotila – váha, výška, BMI, WHR a krvný tlak. Po spracovaní získaných údajov sa tieto následne vyhodnotia.

Číslo úlohy : **3.2.**
Názov úlohy: **Monitoring jodidácie kuchynskej soli.**

V roku 2010 oddelenie hygieny výživy RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou odobralo 24 vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete na laboratórny rozbor. Z toho bolo 9 vzoriek domácej produkcie a 15 vzoriek zahraničnej produkcie. Pri monitoringu ani v jednej vzorke nebol prekročený obsah jódu, jodičnanu draselného, ferokyanidu draselného a jodičnanu draselného vyjadreného ako KJ.

Číslo úlohy : **3.3.**
Názov úlohy: **Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti.**

V rámci štátneho zdravotného dozoru bol v roku 2010 v okrese Vranov n. T. plánovaný odber 9 vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti. Odobratých a vyšetrených po stránke chemickej bolo 5 vzoriek detských zubných pást na stanovenie dietylénglykolu a fluóru zo zahraničnej produkcie. Výsledky laboratórnych rozborov všetkých 5 vzoriek vyhoveli požiadavkám NV SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky. 4 vzorky čistiacich výrobkov pre deti na stanovenie deklarovaných konzervantov a mikrobiologické vyšetrenie neboli odobraté z dôvodu, že sa v distribučnej sieti v pôsobnosti RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nenachádzali.

Nedostatky pri odbere kozmetických výrobkov určených pre deti v obchodnej sieti neboli zisťované. Výrobcu, dovozcu a distribútora kozmetických výrobkov v okrese Vranov n. T. nemáme.

Číslo úlohy : **7.3.**
Názov úlohy: **Minerálne a pramenité balené vody.**

V rámci plnenia tejto úlohy bolo v roku 2010 odobratých 13 vzoriek balených minerálnych a pramenitých vôd na mikrobiologický a chemický laboratórny rozbor. Odobratých bolo 12 vzoriek domácej produkcie a 1 vzorka zahraničnej produkcie.
1 vzorka minerálnej vody nevyhovela požiadavkám Potravinového kódexu SR po stránke mikrobiologickej pre prekročený limit v ukazovateľoch: Sporulujúce sulfity redukujúce anaeróbne baktérie a Celkový počet mikroorganizmov kultivovaných pri 20°C±2°C. S ohľadom na miestnu príslušnosť boli laboratórne výsledky tejto vzorky zaslané na RÚVZ so sídlom v Bratislave za účelom vykonania príslušných opatrení.

Pri kontrolách skladovania minerálnych a pramenitých balených vôd a pri kontrolách overovania doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti neboli zistené porušenia ustanovení Potravinového kódexu SR a NV SR č. 354/2006 Z.z.

6. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
6.1.	**Národný imunizačný program SR**	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	**TERMÍN UKONČENIA**
	RÚVZ v SR	február 2008
6.2.	**Surveillance infekčných chorôb**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.3.	**Informačný systém prenosných ochorení**	ÚVZ SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.4.	**Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE.**	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	priebežne
6.5.	**Surveillance chronických ochorení**	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.6.	**Mimoriadne epidemiologické situácie**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.7.	**Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Priebežne
6.8.	**Prevencia HIV/AIDS**	RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v sídlach krajov, všetky RÚVZ košického kraja	december 2011

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Vyhodnotenie:

Lekári prvého kontaktu boli oboznámení s prípisom regionálneho hygienika SR na zabezpečenie chrípkových vakcín na sezónu 2009/2010.

Pri vykonaných kontrolách očkovania sme zistili, že všetci pediatri si objednávajú a vyberajú vakcíny v lekárňach po dohode s lekárnikmi sami (lekár, zdravotná sestra, nikdy nie rodič detí/, resp. niektoré lekárne doručujú vakcínu priamo do ambulancie. Vakcíny sa

prenášajú do ambulancií v termoboxoch a lekári ich majú uskladnené v chladničkách bez výparníkov.

1. Realizácia vlastného očkovania*:*

- na úrovni okresu vykonávala RÚVZ vo Vranove n/T priebežnú administratívnu kontrolu očkovania formou mesačných výstupov očkovacích výkonov od všetkých lekárov vykonávajúcich vakcináciu (praktických lekárov pre dospelých aj pediatrov) a kontrolou doočkovania neočkovaných detí z roku 2009
- podľa týchto výstupov hodnotíme výkon očkovania lekármi - pediatrami vo väčšine prípadov, ako veľmi dobrý. Lekári vykonávali očkovanie podľa platnej očkovacej schémy,
- praktickí lekári pre dospelých zaočkovali proti nižšie uvedeným ochoreniam **9 133** osôb.

TETANUS : zaočkovaných od **1.1.2010 do 31.12.2010**		**242**	**osôb**
CHRÍPKA:	**-**	**6183**	**osôb**
PNEUMO 23:	**-**	**383**	**osôb**
Kliešťová encefalitída:	**--**	**105**	**osôb**
IMOVAX DI TE	**-**	**1611**	**osôb**
VHB	**-**	**270**	**osôb**
VHA	**-**	**339**	**osôb**
Spolu		**9133**	**osôb**

7. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010:

V **roku** 2010 **boli realizované nasledovné** zmeny očkovacieho kalendára**:**

Na I. polrok 2010 a následne na II. polrok 2010 (od 1.7.2010) bol vypracovaný očkovací kalendár, v ktorom boli uvedené aj zásadné zmeny vo vakcinácii. Očkovanie dojčiat proti invazívnym pneumokokovým infekciám sa vykonáva 13-valentnou konjugovanou vakcínou /PCV-13/, prechod na 13-valentnú vakcínu bol plynulý. Zrušilo sa povinné preočkovanie tuberkulín negatívnych detí proti tuberkulóze v 11.roku života na základe odporúčania odborníkov v pneumológii a ftizeológii. Rozšírilo sa preočkovanie detí v 13.roku života proti diftérii, tetanu a poliomyelitíde a preočkovanie proti pertussis tetravakcínou dTaP-IPV s acelulárnou zložkou proti pertussis.
Deti v 3 roku života sa proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu od 1.1.2009 neočkujú.

8. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Lekári vykonávajúci vakcináciu boli informovaní o všetkých zmenách týkajúcich sa vakcinácie, očkovacom kalendári, antivakcinačnom týždni (články do novín, leták, informačné tabule, osobné konzultácie s lekármi, s rodičmi, vysvetľovanie dôležitosti očkovania rodičom detí a pod.). O plnení úlohy boli na ÚVZ SR zaslané 2 správy

9. Manažment očkovania*:*

Hodnotenie pri úlohe č. 1.
Okrem toho bolo vykonaných **83** kontrol vykonávania vakcinácie v detských ambulanciách a ambulanciách všeobecných lekárov.

10. Kontrola očkovania v SR:

V mesiacoch september, október sa vykonala kontrola očkovania za obdobie 1.9.2010 – 31.8.2010. Správa o kontrole a výsledkoch očkovania bola zaslaná v stanovenom termíne na RÚVZ v Prešove. Výsledky očkovania v kontrolovaných ročníkoch narodenia sa pohybovali od **96,5% - 100,0**% tak, ako je to nižšie uvedené.

- r. nar. 2008 – 96,5% (DTP,Hib,VHB,POLIO)
- r. nar. 2006– 32,4% (DTP)
- r. nar. 2003 – 97,9% (DTP)
- r. nar. 1996 – 98,6% (DT)
- r. nar. 2009 – 99,3% (TBC)
- 6 r. nar. 1998 – 73,4% (TBC – preočkovanie tuberkulín negatívnych detí)
- r. nar 2008--- 96,8% –(MMR)
- r. nar. 1998 – 99,1%- (MMR)
- r**. nar.** 2010 **–**100,0**% (**VHB + HBIG –deti HBsAg pozit. matiek)
- r. nar. 2009 – 100,0% (VHB + HBIG – deti HBsAg pozit.matiek
- **dialýza- pacienti v príprave na zaradenie do programu –** 100,0% **VHB**

dialýza-paienti zaradení do programu - 100,0% **VHB**

- **vybrané skupiny osôb vystavené riziku VHB – zaočkovaných** 50**, z toho kompletne zaočkovaných** 52 %.
- **očkovania alebo očkovania na žiadosť rodičov – detí do 15 rokov veku – zaočkovaných** 3984 **osôb**
- **očkovanie proti chrípke a proti invazívnym pneumokokovým nákazám /IPN/ u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb** – 87,37% **(CHRÍPKA);** 28,2% **(IPN)**

(**príčinou nižšej zaočkovanosti je odmietnutie očkovania, najmä osôb zo starších vekových skupín).**

Naďalej pretrváva problém s účasťou predvolaných osôb na očkovaní, najmä **rómskych detí, ktorý pediatri zvládajú len vďaka svojej vytrvalosti v opakovanom predvolávaní detí na očkovanie a v obvodoch, v ktorých sú rómski asistenti aj vďaka spolupráci s nimi. Podobne, ako v v roku 2009 aj teraz doporučujem zainteresovať na zdravotnej výchove v otázkach vakcinológie rómskych rodičov aj rómskych asistentov.**

Aby mohli pediatri úspešne vykonať očkovanie, mali by úzko spolupracovať s obecnými úradmi, odbormi soc. vecí a rodiny, ktoré sa tam, kde spolupráca je na dobrej úrovni, preukázali ako veľmi prospešné.

Vzhľadom k nepriaznivej epidemiologickej situácii vo výskyte vírusovej hepatitídy typu A vo Východoslovenskom regióne **navrhujeme zaviesť mimoriadne očkovanie detí Rómskej komunity,** najmä tých, ktoré žijú v nevyhovujúcich hygienických podmienkach **proti vírusovej hepatitíde typu A v celom regióne Prešovského a Košického kraja.** Očkovanie považujeme za jediné účinné opatrenie, ktorým sa dá zastaviť šírenie tohto prenosného ochorenia.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Spolupráca s OKM vo Vranove n/T aj v Ružomberku je na veľmi dobrej úrovni. Pozitívne výsledky sú hlásené telefonicky ihneď po diagnostikovaní a následne aj písomne.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Hlásenie prenosných ochorení je na dobrej úrovni. Pozitívne výsledky z OKM sú hlásené okamžite telefonicky a následne aj písomnou formou na RÚVZ. Hlásenie prenosných ochorení E-mailovou poštou využívajú len lôžkové oddelenia Vranovskej nemocnice, n.o. Väčšina ambulancií praktických lekárov pre dospelých aj pre deti a dorast nepracujú s počítačmi a preto hlásenie do EPIS pre nich neprichádza do úvahy.

3. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových" infekčných ochorení:

„staronové" ochorenia v uplynulom polroku sme nemali hlásené. Napriek tomu boli lekári Vranovského okresu informovaní o výskyte **pertussis v Slovenskej republike,** o prípadoch **poliomyelitídy a osýpok** v susedných krajinách. **Boli vyzvaní k zvýšenej bdelosti pri diagnostike ochorení preventabilných očkovaním .**

4. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Na webovej stránke RÚVZ sú pravidelne uverejňované informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v jednotlivých mesiacoch a veľmi dobrá je spolupráca s miestnymi novinami „Vranovské noviny a „Vranovské novinky", ktoré uverejňujú aktuálnu situáciu vo výskyte prenosných ochorení, prípadne aj ďalšie informácie o prenosných ochoreniach a ochrane pred ich šírením (chrípka, ochorenia ovplyvniteľné očkovaním, antivakcinačné aktivity alimentárne nákazy, pandémia chrípky, AIDS a pod.)

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

5.Manažment kontaktov a ohnísk:

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov:	**804**	
z toho počet uzavretých		804
- možný		326
- pravdepodobný		54
- potvrdený		388
- nosiči HBsAg		19
- iní		17
- nepotvrdený	75	
- Počet spracovaných ohnísk	1302	
Počet chránených kontaktov očkovaním, aktívne, pasívne	3377	
Počet chránených kontaktov inak – ATB pri mening. sepse	0	
Opatrenia prijaté rozhodnutím		1559
pokynom na mieste		1302
Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet	0	

6.Zavedenie pravidelného hlásenia prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System", úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Úlohy sa plnia podľa pokynov odborníkov každodenne vkladaním hlásených ochorení do EPIS, ich mesačnou analýzou, ako podkladom pre mesačné správy, systémom rýchleho varovania podľa aktuálnej situácie a pod.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

1. <u>Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:</u>

Vranovská nemocnica, n.o. nie je zapojená do programu HELICS

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz (NN) za rok 2010

<u>Prehľad hlásených NN podľa oddelení za 5 ročné obdobie</u>:

Oddelenie	2010	2009	2008	2007	2006	2005
OAIM	0	0	1	7	0	0
Chirurgické	1	2	4	3	0	0
Doliečovacie	1	4	12	7	0	0
Novorodenecké	12	0	4	17	19	7
Gyn.-pôr.	0	1	3	5	0	0
Neurologické	8	4	0	21	5	3
Detské	12	23	6	2	2	1
Interné odd.	9	**0**	21	0	2	11
SPOLU	**43**	**34**	**51**	**62**	**28**	**22**

Kontrola sterility sterilných predmetov, sterov z prostredia, účinnosti dezinfekčných roztokov bude analyzovaná vo výročnej správe v tabuľkách, podľa osnovy zaslanej ÚVZ SR pre rok 2010.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

V RÚVZ Vranov nad Topľou úlohu rieši Oddelenie podpory zdravia

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Plán bol aktualizovaný

2. <u>Pandemická pripravenosť:</u>

- doplniť „Pandemický plán“ pre výskyt chrípky, podľa pokynov celoštátnej pandemickej komisie,
- zlepšiť všeobecnú pripravenosť RÚVZ Vranov nad Topľou na pandémiu chrípky
- pripraviť koordinovaný postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie, podľa pokynov ÚVZ SR

Vyhodnotenie:

ÚVZ SR doteraz nepripravil jednotné pokyny k riešeniu tejto úlohy v celoslovenskom priestore.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vyhodnotenie:

RÚVZ Vranov nad Topľou plní úlohu – odoberá vzorky odpadových vôd na zistenie cirkulácie vírusu poliomyelitídy. Spolu bolo odobratých 5 vzoriek odpadových vôd, podľa harmonogramu určeného RÚVZ so sídlom v Košiciach. Všetky boli na POLIO vírusy a iné enterálne vírusy negatívne.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v sídlach krajov a všetky RÚVZ Košického kraja

Plnenie v RÚVZ Vranov nad Topľou:

- poradenstvo pre obyvateľov okresu v Poradni HIV/AIDS,
- zdravotná výchova obyvateľstva, najmä mládeže, v otázkach HIV/AIDS formou besied, prednášok, v médiách.

Vyhodnotenie

Individuálnymi osobnými rozhovormi s mladými ľuďmi – študentmi a prednáškami zakomponovanými do školení z hygienického minima sa zdôrazňuje riziko prenosu AIDS a opatrenia na zabránenia ich šírenia. Prednášky sa uskutočnili aj k 1.12.2009 „Deň boja proti AIDS“ na stredných školách**.**

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III (NEHAP III)

V rámci akčného programu sa plnil I. cieľ a to monitoring kvality pitnej vody a vody na kúpanie so zameraním na detskú populáciu.

Najmä v rómskych osadách bez verejného vodovodu v ktorých sa vyskytli epidémie infekčných ochorení a v a obciach bez verejného vodovodu, ktorých vodné zdroje boli zaplavené v roku 2010 (v spolupráci s oddelením epidemiológie) boli vykonávané analýzy pitnej vody s usmerňovaním na starostlivosť o pitnú vodu a samotnú úpravu vodného zdroja, tak aby došlo k redukcií ochorení a úmrtností detí spôsobené gastrointestinalnými poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody.

V rámci **svetového dňa vody** bolo poskytnutých **18 konzultácií** záujemcom o kvalitu pitne vody z individuálnych vodných zdrojoch v súvislosti s detskou populáciou.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Sledovanie a hodnotenie kvality vody na kúpanie na prírodných a umelých rekreačných lokalitách sa vykonávalo v súlade s požiadavkami platných predpisov zák. NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov, Nariadenia vlády SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská a vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská (ďalej len Vyhl. č. 72/2008 Z.z.).

Prírodné rekreačné lokality:

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2010 (počas LTS) vykonával monitoring kvality vody na kúpanie vo vodnej nádrži Veľká Domaša, **na rekreačných strediskách Nová Kelča – pláž, Nová Kelča – polostrov KRYM, Holčíkovce - pláž, Poľany – pláž a Dobrá - pláž.** Tieto lokality nemajú prevádzkovateľa, ale sú verejnosťou využívané na kúpanie.

Monitoring bol vykonávaný v súlade s vypracovaným programom monitorovania vôd na kúpanie. **Dňa 14.06.2010** (pred začiatkom LTS) bol vykonaný **prvý odber.** Ďalšie odbery počas LTS pokračovali v intervale 1 x za 14 dní, podľa programu monitorovania.
Celkove bolo **odobratých 35 vzoriek (7 vzoriek z každého RS), na mikrobiologické, biologické a fyzikálno-chemické vyšetrenie**.

Kvalita vody na kúpanie vo vodnej nádrži **spĺňala požiadavky** mikrobiologických, biologických a fyzikálno-chemických ukazovateľov uvedených v NV SR č. 87/2008 Z.z.

- **Počet odobratých vzoriek: 35**
- **Počet vyšetrení: 420**
- **Počet prekročení MH: 0**

Počas LTS 2010 **nebol zistený výskyt sinicového vodného kvetu** a **nedochádzalo k rozširovaniu makrofýt** na vodnej hladine VN Veľká Domaša. **Počas LTS 2010 bol výskyt makrofýt** na vodnej hladine VN Veľká Domaša **v porovnaní s rokom 2009 nepatrný (zrejme z dôvodu povodní a vyššej hladiny vodárenskej nádrže).**

Umelé rekreačné lokality:

Letné kúpalisko mesta Vranov nad Topľou

Prevádzka bazénov Letného kúpaliska mesta Vranov nad Topľou (s **dennou kapacitou 800 návštevníkov**) počas LTS 2010 bola **zahájená dňa 01. 07. 2010**.

Bazény sú zásobované vodou z verejného vodovodu.

Počas LTS 2010 v rámci ŠZD boli na umelom kúpalisku vykonané 2 kontroly zamerané na kontrolu dodržiavania prevádzkovej hygieny, pri ktorých nebolo zistené porušovanie zák. č. 355/2007 Z.z. resp. Vyhl. MZ SR č. 72/2008 Z.z.

Dňa 26. 09. 2010 prevádzkovateľ oznámil **ukončenie prevádzky** kúpaliska.

- Počet odobratých vzoriek 4
- Počet vyšetrení (analýz) 64
- Počet prekročení MH 0

Umelé kúpalisko v obci Hermanovce

Prevádzkovateľ umelého kúpaliska v obci Hermanovce nepožiadal o uvedenie umelého kúpaliska do prevádzky počas LTS 2010.

Umelé kúpalisko Pavlovce

Prevádzkovateľ umelého kúpaliska v obci Pavlovce (Fi. Zemasfalt Pavlovce) nepožiadal o uvedenie umelého kúpaliska do prevádzky počas LTS 2010.

Informácie o kvalite vody na kúpanie boli zverejňované aktuálne prostredníctvom informačného systému počas celej letnej turistickej sezóny.

1.6. MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Kvalita vody v sieti verejných vodovodov (v spotrebisku) sa sledovala v súlade s požiadavkami NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

K **31.12.2010** bolo odobratých zo sieti verejných vodovodov **66 vzoriek** z toho:

43 vzoriek (kontrolný monitoring)

23 vzoriek (preverovací monitoring)

Kvalitu vody zo siete verejných vodovodov v okrese Vranov nad Topľou hodnotíme ako stabilne dobrú.

Z **verejných studní** bolo odobratých **16 vzoriek**, **z prameňov** mineralizovanej pitnej vody využívaných väčším počtom obyvateľstva okresu **14 vzoriek.**

Kvalita vody vo verejných studniach (najmä v rómskych osadách) často nespĺňala požiadavky NV SR č. 354/2006 Z.z. , z tohto dôvodu boli prevádzkovateľmi týchto verejných studní vykonané nápravné opatrenia.

Kvalita vody v prameňoch mineralizovanej vody v obci **Bystré** bola v roku 2010 **negatívne ovplyvnená povodňami**, ktoré spôsobili záplavu týchto prameňov začiatkom mesiaca jún. Voda z týchto prameňov dosahovala požadovanú kvalitu až začiatkom mesiaca september.

Vplyvom povodní v mesiaci máj – jún 2010 došlo k **záplavám individuálnych vodných zdrojov** (studní) vo viacerých obciach okresu. Pracovníci RÚVZ po opadnutí vody a zabezpečení vyčistenia a následnej dezinfekcie studní odobrali v 6 obciach bez verejného vodovodu celkovo **30 vzoriek** na laboratórnu analýzu. O výsledkoch laboratórnych analýz ich informovali na oddelení HŽPaZ.

Informácie o kvalite vody zo siete verejných vodovodov a z prameňov mineralizovanej vody boli aktuálne zverejňované na stránke RÚVZ.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Zvolene

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. (NEHAP III)

V rámci tejto úlohy vykonáva oddelenie HŽPaZ počas celého roka monitoring kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov podľa vypracovaného harmonogramu odberu vzoriek pitnej vody. Sledovala sa kontrola kvality vody na kúpanie umelých kúpalísk s celoročnou a sezónnou prevádzkou.
V rámci výkonu ŠZD sa vykonávajú v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach sociálnych služieb a športových zariadeniach kontroly zamerané na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.
Oddelenie HŽPaZ sa celoročne podieľa na vytváraní jednotného systému zverejňovania environmentálnych zdravotných informácií s využitím internetovej stránky, tak aby verejnosť dostávala aktuálne, odborné a zrozumiteľné zdravotno-výchovné informácie.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene nie sú vyhlásené prírodné kúpacie oblasti.
RÚVZ so sídlom vo Zvolene sa zameria na kvalitu vody na kúpanie umelých kúpalísk v súlade s platnou legislatívou a na výkon ŠZD cieleného na kontrolu zariadení z hľadiska vybavenia prevádzky, dodržiavania ustanovení platnej legislatívy, zásad vypracovaných a schválených prevádzkových poriadkov, vrátane ukladania opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene je celkovo 32 bazénov s celoročnou prevádzkou a 25 bazénov so sezónnou prevádzkou. Kontrolu kvality vody na kúpanie zabezpečuje prevádzkovateľ a v pravidelných intervaloch predkladá výsledky kontroly kvality vody na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene. Kontrola kvality vody na kúpanie sa vykonáva aj v rámci ŠZD odberom vzoriek vody na kúpanie a následnou analýzou v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. V prípade nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie vydá orgán vereného zdravotníctva zákaz používania vody na kúpanie a nariadi vykonať nápravné opatrenia. V r.2010 bolo pracovníčkami odd. HŽPaZ odobratých z bazénov 42 vzoriek, zákaz používania vody na kúpanie z dôvodu nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie bol vydaný v 4 bazénoch s celoročnou prevádzkou a v 1 bazéne so sezónnou prevádzkou. Po preukázaní vyhovujúcej kvality vody na kúpanie bol zákaz používania vody na kúpanie zrušený.
V Informačnom systéme o kvalite vody na kúpanie sú pravidelne dopĺňané aktuálne informácie (registrácia nových kúpalísk, registrácia vzoriek, priebeh LTS a pod.)

1.6. MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

RÚVZ so sídlom vo Zvolene vykonáva monitoring kvality pitnej vody počas celého roka a to plnením Harmonogramu odberu vzoriek pitných vôd, vypracovaného podľa NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene je celkovo 61 verejných vodovodov, z toho 28 v správe obecných úradov. K 31.12.2010 bolo celkovo odobraných a vyšetrených 332 vzoriek pitnej vody, z toho bolo 280 minimálnych rozborov a 52 úplných rozborov. Z celkového počtu vzoriek bolo 73 závadných, čo predstavuje 22,6%.

Aktuálne informácie o kvalite pitnej vody (aktuálne zákazy dodávky pitnej vody) sú uverejňované na našej webovej stránke.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese
  Zvolen: 409 z toho 146 žien
  Detva: 358 z toho 33 žien
  Krupina: 291 z toho 27 žien
  Celkom: 1028 z toho 206 žien

- Počet nových rizikových prác v okrese:
  Zvolen: 7
  Detva: 4
  Krupina: 2
  Celkom: 13

- Počet zrušených rizikových prác v okrese:
  Zvolen: 4
  Detva: 3
  Krupina: 1
  Celkom: 8

V okrese Zvolen bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku, 3. kat. – PannAqua a.s., Košice, prevádzka Ostrá Lúka, v spoločnostiach: DEKONA s.r.o., Zvolen, Bryndziareň a syráreň, s.r.o. Zvolenská Slatina, SPP – distribúcia, a.s. – Lokálne centrum Zvolen. Z titulu prachu (perie) bola vyhlásená riziková práca v spoločnosti Farma HYZA a.s. stredisko Dobrá Niva. V spoločnosti Doprastav a.s. prevádzka Zvolen na pracovisku armovne bola vyhlásená riziková práca z hluku v 3. a 4. kat., pevné aerosóly s prevažne nešpecifickým účinkom v 3. a 4. kat. (zváračské pevné aerosóly, železo a jeho zliatiny). V spoločnosti METRO CASH&CARRY SLOVAKIA, s.r.o., prevádzka Zvolen kde je vyhlásená riziková práca za mikroklimatické podmienky – chlad v 3. kat.
V okrese Detva bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku, 3. kat. a z titulu pevných aerosólov, 4. kat.– PPS Group a.s., Detva, EUROVIA – Kameňolomy s.r.o., Košice – lom Vígľaš z titulu hluku 3.kat. a prachu 3. kat. V štátnom podniku Lesy SR š.p., Odštepný závod Kriváň bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku 3. kat. a vibrácie 4. kat. a v spoločnosti Skanska SK a.s., Stredisko pokládky asfaltových zmesí HSV 0504 Vígľaš z titulu hluku v 3. kat.

V okrese Krupina bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku a z titulu nebezpečných chemických faktorov, 3. kat. v spoločnosti BROTHER INDUSTRIES (SLOVAKIA) s.r.o., Krupina. V spoločnosti MRAMOR spol. s.r.o. Krupina bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku v 3. kat.

V okrese Zvolen bola zrušená riziková práca v AGROSLATINA, družstvo, Zvolenská Slatina, v PD Očová, Očová, PD Lieskovec, pracoviská – rastlinná výroba, agrochemikálie, 3.

kat., PannAqua a.s., Košice, prevádzka Ostrá Lúka, bola zrušená riziková práca z hluku, 3. kat. z dôvodu zrušenia prevádzky. K 30.6. 2010 NsP VAŠE ZDRAVIE n.o. Zvolen ukončila poskytovanie zdravotnej spôsobilosti, v dôsledku čoho bola zrušená riziková práca na pracovisku odd. klinickej mikrobiológie, biologické faktory, kat. 3.

V okrese Detva bola zrušená riziková práca z titulu hluku a prachu, 3. kat. v spoločnosti IQM, s.r.o. Hriňová z dôvodu ukončenia spoločnosti. V podniku LESY SR š.p., Odštepný závod Kriváň bola zrušená riziková práca z titulu hluku, 3. kat. a v KNK výrobné družstvo Hriňová bola zrušená riziková práca z titulu hluku v 3. kat.

V okrese Krupina bola v spoločnosti MRAMOR spol. s.r.o. Krupina zrušená riziková práca z titulu hluku , 3. kat.

V sledovanom období neboli uložené sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Kontroly na rizikových pracoviskách boli vykonané DEKONA s.r.o., Zvolen, Ing.Ján Lupták – LUNIT, Zvolen, RD Bzovík, EUROVIA – Kameňolomy s.r.o., Košice – lom Vígľaš, Sekier, Hanišberg, LIND MOBLER SLOVAKIA s.r.o. Krupina, Lesy SR š.p., odštepný závod, Krupina, Poľnohospodárske družstvo Detvianska Huta, družstvo, Detvianska Huta, PPS Group a.s., Detva, KNK VD, závod NAKO, Hriňová, MRAMOR spol. s r.o., Krupina, BROTHER INDUSTRIES (SLOVAKIA) s.r.o., Krupina, WITTUR s.r.o. Krupina, WAY INDUSTRIES Krupina s.r.o., Krupina, BUČINA DDD, a.s. Zvolen, Štátny veterinárny ústav Zvolen, Ing. Ján Lupták LUNIT Zvolen, STOKAT – M, s.r.o. Zvolen, KSR s.r.o. Zvolen – kameňolom Krnišov, SENOBLE Central Europe s.r.o. Zvolen, Farma HYZA a.s., stredisko Dobrá Niva, Doprastav , a.s. Zvolen, Lesy SR š.p., Odštepný závod Kriváň, XEPAP, spol. s.r.o. Zvolen, Zvolenská teplárenská a.s. Zvolen.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Vykonané previerky zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými látkami a prípravkami:

- 17 previerok: PD Očová, Agrodružstvo, Klokoč, RD Slatinské Lazy, AGROHONT, družstvo, Dudince, RD Bzovík, AGROSLATINA, družstvo, Zvolenská Slatina, OSIVO a.s., Zvolen – Divízia STRED, ČSO Pstruša, ČSO Krupina, RD Cerovan, Cerovo, M- trade Ag s.r.o. Stožok, RD Budča, RD Detvianska Huta, RD Senohrad, AGRA Litava, Agrochov s.r.o.Bebrava, PD Čabradský Vrbovok, PD Dolný Badín, KNK VD, závod NAKO Hriňová.
- 7 previerok bolo vykonaných v maloobchodných predajniach: Kvetinárstvo Dudince – Pavel Gombík, Jaroslav Poduška, Hriňová, S.Lukáčová, Pliešovce, A.Stanová, Kvety Očová, Kvetinárstvo Ľuptáková – JOHEL, Hontianske Nemce, SIMON SEED spol. s.r.o. Zvolen, ALCHEM, spol. s.r.o. Zvolen.
- 4 previerky boli vykonané v záhradníctve ZAF Garden, spol. s r.o., Zvolen, Záhradníctvo Dudince, časť Merovce – Pavel Gombík.

V dozorovaných prevádzkach vedúci zamestnanci majú odbornú spôsobilosť pre prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Na družstvách sa používajú prípravky na ochranu rastlín podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín.“ Likvidácia obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a prípravkov sa zabezpečuje oprávnenými spoločnosťami na túto činnosť.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

Schválené prevádzkové poriadky boli v maloobchodných predajniach záhradníctva a kvetinárstva: Pavel Gombík, Dudince, Jaroslav Poduška, Hriňová, ZAF Garden, spol. s r.o., Zvolen a v spoločnostiach: Štátny veterinárny ústav Zvolen, UKSUP pobočka Zvolen-Skúšobná stanica Vígľaš, Micro Step, spol. s.r.o. prevadzkáreň IQM Hriňová,

AUTOREFINISH s.r.o. Zvolen, Ojala Slovakia s.r.o., Kriváň, K.N.K.s.r.o., prevádzka NAKO Hriňová, Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied Zvolen.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Neevidujeme rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Ako práce s expozíciou karcinogénom sme identifikovali prácu s cytostatikami v NsP – VAŠE ZDRAVIE n.o., Zvolen, ktorá poskytovala zdravotnú starostlivosť do 30.6.2010 a v novej spoločnosti Nemocnica Zvolen a.s., Zvolen a prácu s rôznymi druhmi tvrdého dreva.

Organizácia	Chemický karcinogén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.	Počet exponovaných spolu /žien	Množstvo spotrebovaných látok do 30.6.2010
NsP - VAŠE ZDRAVIE n.o., Zvolen	Cytostatiká (odd. pneumológie a fyziológie)	1	8/8	Perorálne – 59 tabliet Injekčne - 0

Organizácia	Chemický karcinogén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.	Počet exponovaných spolu /žien	Množstvo spotrebovaných látok do 31.12.2010
Nemocnica Zvolen a.s., Zvolen	-geriatrické odd. - hematologická amb.	1	5/5	1 pac. per os+ injekčne 39 pacientov - perorálne

- práce s rôznymi druhmi tvrdého dreva – v sledovanom období bol vykonaný štátny zdravotný dozor v spoločnostiach TRIUM schody – interiéry, s.r.o., Budča, Píla FAGUS s.r.o., Devičie, AD – PLUS s.r.o., Detva, LIGNUM MS, s.r.o., Hriňová, Píla SEB s.r.o. Sebechleby, ALGAT PLUS s.r.o. Detva, STOKAT – M , s.r.o. Zvolen a u živnostníkov: Ing. Jozef Torkoš, Zvolen, Ľubomír Očenáš DREVOVÝROBA plus Podkriváň, Stolárstvo Kalamár Hriňová – Slanec, Ján Hronček, Stolárstvo, Kriváň, Katarína Očenášová Luka Masiv, Kriváň.
- vývojový trend je porovnateľný s predchádzajúcim rokom v dôsledku útlmu výroby v drevospracujúcom priemysle, dochádza k znižovaniu počtu zamestnancov.
- v sledovanom období práca s azbestom sa prehodnocovala v spoločnosti RONAR s.r.o., Košice – odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest z diaľkovo ovládaných trafostaníc v Detve – OÚNZ Detva, (stanica Lieskovec) 306/ts/715, OÚNZ Detva, (stanica Detva) 471/ts/723, Detva, Dom dôchodcov, Detva a v spoločnosti PROSERVIS Strážske, s.r.o.,

Strážske – odstraňovanie stavebných materiálov obsahujúcich azbest v bytovom dome Borovianska cesta č. 1993/55, Zvolen, Stavebné bytové družstvo Lučenec – bytový dom Obrancov mieru 883/21, Detva, EKOS, s.r.o., Žiar nad Hronom – odstraňovanie strešnej krytiny zo skladu MTZ v podniku ŽOS Zvolen a.s., JEVEL s.r.o, Kátlovce 30 – odstraňovanie strešnej krytiny z rodinného domu v Pliešovciach – Polomy, PR QUERCUS s.r.o. Banská Bystrica- odstraňovanie skladov budov 7,8,9, Hlavný tábor, VUP Lešť, Podjavorie I. Pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest boli nariadené opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva (vykonať meranie na stanovenie koncentrácie azbestových vlákien po ukončení prác a predložiť protokol o meraní, dodržiavať predložený plán práce pre stabilizáciu, demontáž, odvoz a uskladnenie nebezpečného odpadu azbesto-cementových materiálov, informovanie obyvateľstva o vykonaní sanačných prác).

2.1.4. Znižovanie psychickej záťaže

V sledovanom období sa psychická záťaž neprehodnocovala.

2.1.5.Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného preťaženia

V sledovanom období boli prešetrované 3 podozrenia na ochorenie z povolania u profesie – rovnač, horizontkár a zámočník – zvárač v PPS Group, a.s., Detva. Zamestnanec v profesii strojný zámočník – rovnač pracoval v spoločnostiach PPS Detva 13 rokov a takmer 5,5 roka v PPS Group a.s., Detva na valcovej rovnačke UBR 18x2000/1. Pracoval za podmienok dlhodobej, jednostrannej, do roku 2006 často aj nadmernej záťaže horných končatín (kým nebol zabudovaný otočný žeriav). V septembri 2010 mu bola odd. PPPLaT FNsP Roosevelta Banská Bystrica priznaná choroba z povolania z DNJZ. Zamestnanci v profesii horizontkár a zámočník pracovali v PPS Group a.s., Detva krátkodobo nevykonávali prácu, ktorá by dlhodobo, nadmerne a jednostranne zaťažovala horné končatiny.
V roku 2010 boli priznané z titulu DNJZ (pol.29) priznané ďalšie 2 choroby – u profesie dojička, zamestnaná v PD Senohrad a u profesie sústružník, Hriňovské strojárne a.s. Hriňová. Sústružník kovov pracoval na univerzálnom hrotovom sústruhu SU-SS 63A a SU50. Tieto typy sústruhov v čase šetrenia už boli vyradené z prevádzky a boli nahradené CNC strojmi, ktoré zásadne menia pracovnú činnosť.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

V sledovanom období sa neprešetrovalo podozrenie na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č.276/2006 Z.z.)	**Počet**
Previerka (ukončená záznamom)	4
Kontrolné listy	36
Pokyny pre odstránenie nedostatkov	0
Sankčné opatrenia	0

V sledovanom období boli vykonané kontroly zamerané na prácu so zobrazovacími jednotkami v spoločnosti PPS Vývoj, s.r.o., Zvolen u profesií: konštruktér, projektant, a v spoločnosti SPP, a.s., Zvolen, a BETAMONT s.r.o. Zvolen u profesie: administratívny pracovník. Práca so zobrazovacími jednotkami spĺňala všetky požadované kritériá. V spoločnosti LIND MOBLER SLOVAKIA s.r.o. Krupina bola práca so ZJ sledovaná u profesií manažér finančnej kvality, výroby, personálny a mzdový pracovník, nákupca, asistent kvality, kreslič, a pracovník MTZ. Pracovisko MTZ je potrebné upraviť v súlade s NV SR č. 276/2006 Z.z. (nastaviteľná výška pracovného stola a usporiadanie pracoviska dodržať optimálnu pozorovaciu vzdialenosť medzi okom a sledovaným detailom). U zamestnancov spoločnosti je potrebné zvýšiť informovanosť o vplyve práce a pracovných podmienok na zdravie so ZJ a oboznámiť ich o hodnotení zdravotného rizika so ZJ vypracovaného PZS.
Zamestnancom boli poskytnuté kontrolné listy informovanosti v počte 36 kusov, pomocou ktorých sme overovali poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľa. Preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci sú zabezpečované prostredníctvom PZS.

2.3. Zdravé pracoviská

Spoločnosť MRAMOR spol. s r.o., Krupina odstúpila dňa 31.3.2010 od zmluvy č. PZS/041/2007 o poskytovaní pracovnej zdravotnej služby spoločnosťou SALUS – EC, s.r.o., Zvolen. Následne dňa 1.4.2010 uzavrela Zmluvu o poskytovaní pracovnej zdravotnej služby č. 6/2010 so spoločnosťou PZS – ANIMA, s.r.o., Zvolen. PZS vykonala zdravotno – hygienický audit na prevádzke MRAMOR spol. s r.o., Krupina dňa 9.4.2010.
Zamestnávateľ odstránil zdroje hluku výberom strojov a zariadení s nižším hlukom a zabezpečil skrátenie expozície hlukom u pracovníkov zavedením bezpečných pracovných postupov, vhodným prestávkovým režimom, preventívnymi lekárskymi prehliadkami, používaním vhodných OOPP a zariadením na osobnú hygienu (šatne, sprchy). Na základe vykonaného merania expozície hluku podľa súčasne platnej legislatívy a prehodnotenia rizikových prác došlo k zmenám v charaktere a miere rizika na už vyhlásených rizikových pracoviskách. Na pracovisku - zadná frézovňa, rizikový faktor hluk, kat. 4., bola riziková práca preradená do 3. kat.. Zamestnávateľ vykonal technické a organizačné opatrenia na zníženie hlučnosti na pracoviskách.
Predložený prevádzkový poriadok pre prácu s expozíciou hluku spoločnosti MRAMOR spol. s r.o., Krupina bol schválený regionálnym hygienikom č. 2010/1029-780 zo dňa 19.5.2010.
Na pracoviskách spoločnosti sú zabezpečené minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky. Školenia a informovanosť zamestnancov v súvislosti s dodržiavaním bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci naďalej vykonáva bezpečnostno-technická služba Pavel Zaťkov – BEZA, Krupina. Preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci pre zamestnancov vykonávaných prácu 3. kat. zabezpečuje zmluvný partner spoločnosti PZS – ANIMA s.r.o., MUDr. Vlasta Virecová.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v spoločnosti BROTHER INDUSTRIES (SLOVAKIA), s.r.o., Osloboditeľov 929/15, Krupina – následný úžívateľ, IČO 36 658 294 dňa 8.12.2010. Kontrolvoaný bol tonerový prášok (čierny uhlík - sadza), ktorý sa používa pri recyklácii tonerových kaziet. Pre laserové tlačiarne a faxový prijímač značky Brother Industries Ltd. ročne sa spotrebuje 120 ton. Prípravok – prášok je vyrábaný spoločnosťou Zeon Corporation, Shin Marunouchi Center Building, 1-2-6 Marunouchi, Chiyoda-ku, Tokio,

Japonsko a je dovážaný do Slovenskej republiky dcérskou spoločnosťou z Veľkej Británii. Prípravok - prášok je predregistrovaný v agentúre ECHA 05 – 2114135954 – 44 - 0000. Registračné číslo bude pridelené v roku 2013. Následný úžívateľ – firma BROTHER INDUSTRIES (SLOVAKIA), s.r.o., Krupina poskytla kartu bezpečnostných údajov pre tonerový prášok – čierny uhlík, ktorá obsahovala 16 bodov. Komunikácia v rámci dodávateľského reťazca nebola dostatočná – neboli predložené karty bezpečnostných údajov pre ostatné nebezpečné látky v prípravku. Počas výkonu ŠZD boli skontrolované opatrenia vykonané na ochranu zdravia zamestnancov. Technológia je bezodpadová. Ďalej boli skontrolované podmienky skladovania. Vzhľadom k spôsobu použitia tonerového prášku je potrebné v pracovných priestoroch vykonať objektivizáciu chemických aerosólov – tonerového prášku (čieneho uhlíka a styrénu – akrylátového kopolyméru.
Zistené nedostatky, ktoré je potrebné zamestnávateľom odstrániť:
- zlepšiť komunikáciu v dodávateľskom reťazci
- predložiť správu o chemickej bezpečnosti a karty bezpečnostných údajov pre ostatné nebezpečné látky v prípravku

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

ČÚ: 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.
Úloha sa plnila priebežne podľa ročného plánu úradnej kontroly potravín rozpracovaného na podmienky RÚVZ so sídlom vo Zvolene. V priebehu roka bolo odobratých 24 vzoriek na vyšetrenie na dusičnany a dusitany, 7 vzoriek na vyšetrenie mykotoxínov a patulínu a 1 vzorka na vyšetrenie reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti. Odobraté vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch.

ČÚ. 3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie.
Projekt vychádza z „Programu ozdravenia výživy obyvateľstva SR“. Cieľ projektu je cieleným sledovaním výživy vybraných skupín obyvateľstva vytvoriť trvalé signálne centrá v SR, ktoré budú získavať a hodnotiť informácie o celkovom vývoji a zmenách spôsobu stavu výživy sledovaných populačných skupín a tým súčasne poskytovať podklady pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej a zdravotnej politiky u obyvateľov SR. Týmto projektom sa získa informácia o výživovom stave vybranej populačnej skupiny obyvateľstva s dôrazom na výskyt nadváhy a obezity.
Úloha je rozdelená do troch častí: Výber cieľovej skupiny – 2 vekové kategórie mužov a žien pre stredne ťažkú prácu v zmysle odporúčaných výživových dávok pre obyvateľov SR (Vestník MZ SR čiastka 7 – 8/1997, číslo SOZO – 1586/1997-08 zo dňa 3.marca 1997. RÚVZ so sídlom vo Zvolene vyšetril v kategórií:
stredne ťažká práca – ženy – veková kategória 19 – 34 r., v počte 20
stredne ťažká práca – ženy – veková kategória 35 – 54 r., v počte 20
stredne ťažká práca – muži – veková kategória 19 – 34 r., v počte 20
stredne ťažká práca – muži – veková kategória 35 – 59 r., v počte 20
Každý klient obdržal návod na vyplnenie 1 – dňového jedálneho lístka, ktorý je po vyplnení spracovaný v programe Alimenta. Ďalej sa vypĺňa dotazník o životospráve – A. Spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti a B. Pohybová aktivita a životospráva.
Druhú časť tvorí Klinicko – somatometrický dotazník, ktorý poskytne informáciu o: hmotnosti, výške, BMI, WHR, TK. Tretiu časť tvorí záznamový list pre biochemické vyšetrenie. Táto časť úlohy je plnená prostredníctvom poradní zdravia. Každému klientovi

bola odobratá kapilárna krv na stanovenie lipoproteinového metabolizmu (Cchol.,TGL,HDL,LDL,Glu). Vyšetrenie sa vykonáva na prístroji Reflotron. Analýza výsledkov, tabuľky, grafy sú spracovávané v programe Microsoft Excel. Výber klientov, ako aj následné vyšetrenia boli vykonané u personálu Šľachtiteľskej stanice vo Vígľaši, u personálu pracovníkov Základnej školy v Slatinských Lazoch, v priemyselných závodoch Mramor Krupina a Lind Krupina.

ČÚ. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli.
Úloha je dlhodobá a priebežne sa plní. Do 31.12.2010 sme odobrali 24 vzoriek kuchynskej soli, ktorá bola vyšetrená v nasledovných ukazovateľoch : ferrokyanid draselný, jodid draselný, jodičnan draselný. Celoslovenské spracovanie dielčich údajov vykonáva RÚVZ so sídlom v Košiciach.

ČÚ. 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch
Podľa usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami na rok 2010 a celoročného harmonogramu o odbere vzoriek bolo odobratých 15 vzoriek kozmetických výrobkov pracovníkmi oddelenia hygieny výživy Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene, z toho 1 výrobok bol vyrobený v Slovenskej republike a 14 výrobkov bolo vyrobených v zahraničí. RÚVZ vo Zvolene bol zapojený do plnenia nasledovných úloh:

Sledovanie potenciálnych alergénov vo vonnej kozmetike:
Pracovníci RÚVZ so sídlom vo Zvolene odobrali spolu päť vzoriek kozmetických výrobkov v prevádzke TEVOS, Drogéria – kozmetika, Sládkovičová 5, Zvolen a to:
1.) Odol Stoma Paradentol ústna voda, balenie 250 ml, výrobca: Glaxo Smith Kline s.r.o., Na Pankráci 17, Praha, distribútor: Glaxo Smith Kline s.r.o., Galvaniho 7/A, Bratislava, krajina pôvodu Česká republika.
2.) ADIDAS - deep energy, eau de toilette - toaletná voda, natural spray/vaporisateur, distribútor: COTY Slovenská republika s.r.o., Bratislava, balenie 100 ml, krajina pôvodu: Španielsko.
3.) PITRALON – voda po holení s vitamínom F, výrobca: Oleofin, a.s., Anglická 140/20, Praha 2, Česká republika, balenie 100 ml, krajina pôvodu: Česká republika.
4.) ALPA – Windsor, voda po holení, výrobca: ALPA, a.s., Hornoměstská 378, Velké Meziříčí, Česká republika, balenie 100 ml, krajina pôvodu: Česká republika.
5.) DIPLOMAT fresh voda po holení, výrobca: ASTRID Cosmetics, a.s., U Průhonu 10, Praha, Česká republika, balenie 100 ml, krajina pôvodu: Česká republika.
Vyšetrenie vzoriek vykonalo laboratórium RÚVZ hl. m. SR so sídlom v Bratislave, Ružinovská 8, Bratislava.
Vo vzorke č.1 Odol Stoma Paradentol ústna voda – bol vyšetrený linalol, limonen, tieto látky boli uvedené v zozname zložiek – ingredients (INCI) na obale výrobku, kedže sa vyskytovali v množstve > ako 0,001 % hm., čo vyhovuje požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, príloha č.3 zoznam látok, ktorých použitie v kozmetických výrobkoch je obmedzené.
Vo vzorke č.2 Adidas – deep energy, eau de toilette - toaletná voda – bol vyšetrený limonen, linalol, kumarín, citral-cis, citral-trans, citronelol, geraniol, tieto látky boli uvedené na obale výrobku v zozname zložiek, kedže sa vyskytovali v množstve > ako 0,001 % hm.
Vo vzorke č.3 Pitralon – voda po holení s vitamínom F – bol vyšetrený benzyl benzoát, benzyl salicylát, citronelol, geraniol, linalol, tieto látky boli uvedené na obale výrobku v zozname zložiek, kedže sa vyskytovali v množstve > ako 0,001 % hm.

Vo vzorke č.4 Alpa – Windsor, voda po holení – bol vyšetrený – amyl cinnamal, benzylalkohol, benzyl cinamát, citral – cis, citral – trans, citronelol, kumarín, geraniol, limonen, tieto látky boli uvedené na obale výrobku v zozname zložiek, kedže sa vyskytovali v množstve > ako 0,001 % hm.
Posledná vyšetrená látka linalol zistená v množstve 0,0190 % hm. nebola uvedená v zozname zložiek u výrobku, takže výrobca ALPA, a.s., Hornoměstská 378, Velké Meziříčí, Česká republika si v tomto prípade nesplnil povinnosť v označovaní a to, že pri hodnote > ako 0,001 % hm. je povinný uviesť prítomnosť látky v zozname zložiek u výrobkov, ktoré sa nezmývajú, v zmysle § 13 ods.3 Nariadenia vlády č.658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, príloha č.3 zoznam látok, ktorých použitie v kozmetických výrobkoch je obmedzené, čo výrobca v tomto prípade neuviedol**.**
Distribútor NACHEMA GROUP s.r.o., Vrbovská cesta 123, Piešťany sa skontaktoval s výrobcom výrobku v ktorom sa uvádza: potenciálny alergén linalol vo výrobku ALPA – Windsor, voda po holení, nebol uvedený v zložení len u obmedzeného počtu výrobkov z dôvodu tlačovej chyby pri zmene grafiky obalu. Podľa výrobcom predloženej fotodokumentácie obalu výrobku, linalol sa uvádzal v zložení pred vznikom tlačovej chyby a uvádza sa aj po vykonaní opravy chybného označenia.
Vo vzorke č.5 Diplomat fresh voda po holení – bol vyšetrený linalol, limonen. Posledná vyšetrená látka geraniol zistená v množstve 0,1793 % hm. nebola uvedená v zozname zložiek u výrobku, takže výrobca Astrid Cosmetics, a.s., U Průhonu 10, Praha, Česká republika si v tomto prípade nesplnil povinnosť v označovaní a to, že pri hodnote > ako 0,001 % hm. je povinný uviesť prítomnosť látky v zozname zložiek u výrobkov, ktoré sa nezmývajú, v zmysle § 13 ods.3 Nariadenia vlády č.658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, príloha č.3 zoznam látok, ktorých použitie v kozmetických výrobkoch je obmedzené, čo výrobca v tomto prípade neuviedol.
Výrobca v špecifikácii výrobku DIPLOMAT fresh, voda po holení, uvádza nasledovné hodnoty látok: geraniol – 2,52 mg/kg (0,000252% hm.). Z uvedeného by vyplývalo, že geraniol nemusí byť uvedený v zložení, nakoľko je v koncentrácii < 0,001% hm.
Vzhľadom na rozdielne údaje o koncentrácii látok od výrobcu a z laboratória RÚVZ Bratislava hl. mesto, bola na opakovanú analýzu odobratá ďalšia vzorka výrobku, ale inej šarže z distribučného skladu NACHEMA GROUP s.r.o., Vrbovská cesta 123, Piešťany (pôvodná šarža výrobku č.09482303, dátum spotreby: 03.2013 sa už v sklade nenachádzala.). Zistené hodnoty látok u výrobku šarže č.10060901, dátum spotreby: 06.2013 boli nasledovné: geraniol – ND (nezistené použitou metódou).
Záver: Výrobca výrobku ALPA – Windsor, voda po holení, zabezpečil správne označenie výrobku. U výrobku DIPLOMAT fresh, voda po holení, opakovaným vyšetrením nebol zistený geraniol, t.j. nedosahuje takú koncentráciu, aby musel byť uvedený v zložení výrobku.

Výrobky na ochranu pred slnečným žiarením pre deti UV filtre:

V zmysle odborného usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2010, Vám zasielam výsledky úlohy – stanovovanie ultrafialových filtrov u výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením pre deti.
Pracovníčka RÚVZ so sídlom vo Zvolene odobrala dve vzorky kozmetických výrobkov v prevádzke: Lekáreň Dr. Max, Hronská 2, Zvolen a to:
1.) BUBCHEN Sonnen Milch Kids, opaľovacie mlieko OF 50, 150 m - detské, s okamžitou ochranou už po 1 minúte od aplikácie Kids opaľovacie mlieko s ochranným faktorom 50, vitamínom E a provitamínom B5 dodáva pokožke vlhkosť a je mimoriadne vodeodolné. Výrobca : Nemecko, Distribútor v SR: INTERPHARM Slovakia, a.s., Uzdecká 18/A, Bratislava, vyznačená vysoká ochrana 30 - 50, s označeným symbolom otvoreného téglika do 12 M.

2.) BUBCHEN Sonnen Spray Kids, opaľovací sprej OF 30, 150 ml – detská, farebný opaľovací sprej s ochranným faktorom 30, vitamínom E a provitamínom B5 dodáva pokožke vlhkosť a je mimoriadne vodeodolný. Výrobca: Nemecko, Distribútor v SR: INTERPHARM Slovakia, a.s., Uzdecká 18/A, Bratislava farebne zvýraznená vysoký OF 30 - 50, U Průhonu 10, Praha 7, ČR, dodávateľ: Emil Krajčík, s.r.o., Dlhá 1424/47, Senica, s označeným dátumom výroby 080711.05, s označeným dátumom spotreby 02.2012, s označeným symbolom otvoreného téglika do 15 M. Odobraté boli dve vzorky výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením pre deti na chemickú analýzu a dve vzorky na mikrobiologickú analýzu. Vyšetrenie vzoriek vykonalo laboratórium RÚVZ Bratislava, hlavné mesto SR, so sídlom v Bratislave. Po stránke mikrobiologickej bol sledovaný celkový počet mikroorganizmov, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa a Candida albicans. Vyšetrené vzorky po stránke mikrobiologickej vyhoveli.
Z ultrafialových filtrov boli zistené u oboch vzoriek dva druhy a to oktokrylén; 1-(4-terc-butylfenyl)-3-(4-metoxyfenyl) propán-1,3-dión (butylmetoxydibenzoyl metan). Zistené množstvá UV filtrov vyhovovali požiadavkám prílohy č.7 k NV SR č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

Kozmetické výrobky na farbenie vlasov:
Pracovníčka RÚVZ so sídlom vo Zvolene odobrala päť vzoriek kozmetických výrobkov farieb na vlasy s určením na profesionálne použitie v prevádzke: BAMA, s. r.o., kadernícke a kozmetické potreby, ul. J. Kozačeka č.11, Zvolen a to:
1.) SELECTIVE PROFESSIONAL oligomineral EVO, 6.67 – Red violet dark blond, balenie 100 ml, Výrobca: TricoBiotos s.p.A. Vaiano (PO) Italy, dodávateľ: BAMA plus, družstvo, Železničná 233, Vígľaš, s dobou spotreby 02 2013.
2.) SELECTIVE PROFESSIONAL oligomineral EVO, 5.01 – Natural light ash brown, balenie 100 ml, Výrobca: TricoBiotos s.p.A. Vaiano (PO) Italy, dodávateľ: BAMA plus, družstvo, Železničná 233, Vígľaš, s dobou spotreby 09 2013.
3.) SELECTIVE PROFESSIONAL oligomineral EVO, 5.7 – Dark violet, balenie 100 ml, Výrobca: TricoBiotos s.p.A. Vaiano (PO) Italy, dodávateľ: BAMA plus, družstvo, Železničná 233, Vígľaš, s dobou spotreby 09 2014.
4.) SELECTIVE PROFESSIONAL oligomineral EVO, 4.45 – Mahagony copper brown, balenie 100 ml, Výrobca: TricoBiotos s.p.A. Vaiano (PO) Italy, dodávateľ: BAMA plus, družstvo, Železničná 233, Vígľaš, s dobou spotreby 11 2013.
5.) SELECTIVE PROFESSIONAL FANTAZIA 1999, 7.67 – Blond plum red, balenie 100 ml, Výrobca: TricoBiotos s.p.A. Vaiano (PO) Italy, dodávateľ: BAMA plus, družstvo, Železničná 233, Vígľaš.
Vyšetrenie vzoriek vykonalo laboratórium RÚVZ hlavné mesto SR, Ružinovská ul.8, Bratislava, pričom bolo stanovených sedem nasledovných ukazovateľov: p- fenyléndiamín, 4 – amino – 2 – metylfenol, p – aminofenol, 2,5 – diaminotoluén sulfát, 2 – metylrezorcinol, rezorcín, m – aminofenol. Ich zistené koncentrácie vyhovujú požiadavkám Nariadenia vlády SR č.658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky a to prílohe č.3 zoznamu látok, ktorých použitie v kozmetických výrobkoch je obmedzené. V označovaní týchto vzoriek neboli zistené nedostatky, povinné údaje boli uvedené na príbalovom letáku.
Vo vzorke č. 5 SELECTIVE PROFESSIONAL FANTAZIA 1999, 7.67 – Blond plum red, balenie 100 ml, Výrobca: Trico Biotos s. p. A. Vaiano (PO) Italy, v zložkách (ingredients) na obale výrobku okrem iných je uvedený aj **m – phenylenediamine,** ktorý je v kozmetických výrobkoch zakázaný (príloha č.2/1204) Nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky. Z protokolu o vykonanej chemickej skúške č.P10-009490 RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, Ružinovská ul.č.8, Bratislava 29, odbor hygienických laboratórií z ktorého vyplýva, že

uvedená látka bola vyšetrovaná, s výsledkom ND – nezistená použitou metódou. Uvedenie zakázanej látky na obale výrobku považujeme za nesprávne označenie.
Záver: Prostredníctvom dodávateľa týchto farieb na vlasy, ktorým je BAMA plus, družstvo, Železničná 233, Vígľaš, sme požiadali výrobcu farieb Trico Biotos S.p.A, Via Di Spicciano, Vaiano o vyjadrenie v ktorom sa uvádza: Keď bol vydaný zákaz používania látky m – phenylenediamine, výrobca včas zaistil nahradenie uvedenej zakázanej látky v zložení výrobku, ale k úprave štítkov nedošlo súčasne, ale až následne po uplynutí niekoľkých mesiacov. Z tohto dôvodu sa na výrobných šaržiach vyrobených v medziobdobí objavila táto nezhoda.

Sledovanie konzervačných látok v čistiacich výrobkoch pre deti:
Pracovníčka RÚVZ so sídlom vo Zvolene odobrala tri vzorky kozmetických výrobkov - čistiacich výrobkov pre deti v prevádzke 101 DROGERIE, ul. Kozačeka 26, Zvolen a to:
1.) NIVEA BABY NUTRI SENSITIVE – umývací gél na tvár, telo a vlásky, bez farbív, s omega 6 - mastnými kyselinami, balenie 250 ml, Výrobca: Beiersdorf AG Hamburg, Germany, krajina pôvodu: Nemecko, distribútor: Beiersdorf Slovakia, s .r. o., Riznerova 5, Bratislava, obal opatrený symbolom otvoreného téglika 12 M.
2.) BUPI BABY WASH FOAM NATURAL, detská umývacia pena na telo a vlásky s prírodnými účinnými zložkami, balenie 250 ml, Výrobca: PALMA Group, a. s., Račianska 76, Bratislava, krajina pôvodu: SR, s dátumom spotreby EXP: 05.02.2012.
3.) PUFÍK sprchový gél „ČARODEJNICA“ s vôňou čerešní, balenie 300 ml, Výrobca: MIKA a.s., Skalka 1858, Česká Třebová, krajina pôvodu: ČR, v dátumom spotreby: 07.01.2011.
Uvedená vzorka bola vyšetrená aj mikrobiologicky – v sledovaných ukazovateľoch vyhovuje.

Vyšetrenie vzoriek vykonalo laboratórium RÚVZ so sídlom v Poprade, špecializované laboratórium chemických analýz, Zdravotnícka č.3, Poprad, pričom boli stanovované ostatné soli kyseliny benzoovej a estery kyseliny benzoovej, použitou metódou neboli zistené, čo vyhovuje požiadavkám NV SR č. 418/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č.658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky a to s najvyššou prípustnou koncentráciou 0,5 % hm. vyjadrených v prepočte na kyselinu, príloha č.6 a to zoznam povolených konzervačných látok v kozmetických výrobkoch. V označovaní týchto vzoriek neboli zistené nedostatky.

ČÚ. 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov
V našom spádovom území sa nenachádza výrobca kozmetických výrobkov a evidovaný je jeden distribútor kozmetických výrobkov BAMA PLUS, družstvo, Železničná 233, Vígľaš.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha č. 4.3. Zneužívanie návykových látok / alkohol, tabak, drogy / u detí a mládeže na Slovensku
Prieskum užívania legálnych, nelegálnych drog a šikanovania sme realizovali v Základnej škole ul. Štúrova 12 v Detve u žiakov II. stupňa a ich učiteľov formou zberu údajov. Dotazník TAD 1 vyplnilo 103 žiakov 5. až 8. ročníka základnej školy, dotazník TAD 2 vyplnilo 17 žiakov 9. ročníka a dotazník TAD 3 vyplnilo 13 učiteľov. Vyplnené dotazníky žiakmi a učiteľmi školy spolu s hláseniami za triedu od anketárov projektu boli zaslané na ÚVZ SR na odbor hygieny detí a mládeže na ďalšie spracovanie.

Úloha č. 4.5 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

V 1. polroku 2010 bola zrealizovaná II. etapa predmetného projektu, zameraná na dotazníkový prieskum stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 7-10 ročných. Do projektu sme zapojili 60 žiakov z mestskej základnej školy – ZŠ Námestie mládeže 587/17 Zvolen a 60 detí z vidieckej základnej školy ZŠ Dobrá Niva ul. Školská 447/3. Zber údajov sme vykonali prostredníctvom dotazníkov: Dotazník o stravovacích návykoch dieťaťa, Stravovací frekvenčný dotazník , 24 hodinový jedálny lístok dieťaťa, Výživové preferencie , 24 hodinová fyzická aktivita . V 17. KT sme vykonali odber stravy – obedov v ZŠ Námestie mládeže Zvolen a v ZŠ Dobrá Niva, spolu 10 vzoriek na laboratórne vyšetrenie energetickej hodnoty, bielkovín, tukov, cukrov, NaCl, Pb, Cd, Hg, dusičnanov. Priemerná vzorka celodennej stravy v Základnej škole Námestie mládeže 587/17 vo Zvolene vyhovovala v + - 20% tolerancii v ukazovateli uhlohydráty + 11,58% a nevyhovovala v + - 20% tolerancii v ukazovateľoch energetickej hodnoty + 21,89%, obsahom bielkovín + 61,43% a obsahom tukov + 25,24%. Priemerná vzorka celodennej stravy v Základnej škole v obci Dobrá Niva vyhovovala v + - 20% tolerancii v ukazovateli tuky + 8,7%, uhlohydráty + 11,7% a nevyhovovala v + - 20% tolerancii v ukazovateľoch energetickej hodnoty stravy + 20,9% a obsahom bielkovín + 175,0 %. Vzorky nápojov na stanovenie syntetických farbív sa v II. etape projektu v roku 2010 v školských stravovacích zariadeniach neodoberali.

Databáza údajov bola vytvorená v programe Excell a na analýzu údajov sme využili Alimentu verziu 4.3.E – údaje z dotazníka 24 hodinového jedálnička detí. Zistené údaje z dotazníkov sme zadali do databázy v programe MS Excel, EPI INFO. Výstupy z programu Alimenta sme s príslušným ID zadali do mustry. Z celkového počtu 120 detí na spracovanie údajov sa nám vrátilo 89 kompletne vyplnených sád dotazníkov a to konkrétne zo ZŠ Námestie mládeže Zvolen 42 sád dotazníkov / 70 % - ná návratnosť /, zo ZŠ v obci Dobrá Niva 47 sád dotazníkov /78,33% návratnosť dotazníkov/. Zadané spracované údaje vyhodnotí gestor projektu RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

Úloha č. 4.6. Zdravé deti v zdravých rodinách

Cieľom projektu je prevencia kardiometabolických ochorení u detí s ohľadom na prvostupňovú a druhostupňovú predispozíciu kardiovaskulárnych ochorení v ich rodine. Do projektu je zapojených 11 praktických lekárov pre deti a dorast z okresov Zvolen, Detva a Krupina , ktorí počas roku 2010 vykonali vyšetrenia v rámci preventívnej prehliadky u 11 a 17- ročných detí zamerané na vybrané kardiometabolické rizikové faktory, ktorých súčasťou je odber krvi za cieľom určenia hladiny celkového cholesterolu, HDL, LDL cholesterolu, triglyceridov a glykémie a vyplnenie skríningového formulára, ktorého súčasťou je dotazník o životnom štýle dieťaťa. Vyplnené skríningové formuláre boli spracované v programe EPI INFO a budú zaslané elektronickou poštou na vyhodnotenie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Celkovo bolo vyšetrených 84 11- ročných mestských a vidieckych detí a 48 17- ročných mestských a vidieckych detí za región Zvolen, Detva a Krupina.

Úloha: Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku

Projekt je zameraný na vekovú skupinu 4 – 6 ročných detí , ich rodičov a pedagógov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov u nich.

Projekt sme realizovali v Materskej škole Tehelná Zvolen, Materskej škole Borovianska Zvolen .

Deti zapojené do projektu ovládajú správnu techniku čistenia zubov teoreticky i prakticky, základné vedomosti z oblasti stomatohygieny, ako aj používanie dentálnych pomôcok.
Pre názornejšiu a pútavejšiu formu edukácie v oblasti stomatohygieny pre deti predškolského veku využívame dentálne modely – dentálny model trvalého chrupu, súpravu 3 demonštračných , rozoberateľných, plastových modelov zubov a CD / Lakomý syseľ/, DVD / Zúbky, Maškrtná veverička/.

1. Podporovať zabezpečovanie zodpovedajúcej výživy a správneho zloženia výživy detí a mládeže s cieľom zlepšenia súčasného štandardu v zmysle zásad racionálnej výživy, ktorý zaznamenal v poslednom období negatívny trend.
- V rámci projektu škola „Škola podporujúca zdravie“ sme zrealizovali prednášky pre žiakov škôl zapojených do projektu so zameraním na správny stravovací režim a stravovacie návyky.
- Pre vedúce školských jedální a ich zamestnancov boli odprednášané prednášky na témy uplatňovanie HACCP v zariadeniach školského stravovania, na zásady zostavovania jedálnych lístkov, zásady správnej výživy detí a mládeže, význam konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov u detí, podpora konzumácie ovocia a zeleniny, prevenciu alimentárnych ochorení a pod.
- Vykonali sme individuálne, ako aj skupinové konzultácie pre zamestnancov školských jedální, predmetom ktorých bola vyššie uvedená problematika.
- Podieľali sme sa na realizácii celoslovenského programu pre materské, základné a špeciálne základné školy **„Ovocie a zelenina do škôl“**. Monitorovali sme vstupné a výstupné údaje spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravotného životného štýlu detí a rodičov v Materskej škole Tehelná vo Zvolene, v Materskej škole Centrum vo Zvolene, v Materskej škole v Lieskovci, v Materskej škole v Očovej a žiakov v Základnej škole Hrnčiarska vo Zvolene, v Základnej škole v Dudinciach, v Základnej škole v Budči a v Základnej škole vo Vígľaši. Celkovo bolo zapojených do projektu 60 detí materských škôl vo veku 3-4 rokov a 120 žiakov 1. ročníkov základných škôl. Návratnosť dotazníkov bola 73% - 132 dotazníkov. Spracované zadané údaje boli zaslané na ÚVZ SR.
- Projekt „Schéma školské ovocie“ je realizovaný na základných školách v okresoch Zvolen, Detva a Krupina formou podávania prírodných ovocných štiav počas prestávok.

2. Podporovať rozvoj školského stravovania, tak aby vyhovovalo zásadám zdravej výživy
V rámci ŠZD sme v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež venovali pozornosť základným zásadám správnej výživy, pestrosti stravy, stravovacieho režimu, mikrobiologickej kvalite stravy, dodržiavania zavedených zásad HACCP a prevádzkových poriadkov. Odobrali sme 10 vzoriek porcií celodennej stravy v školských zariadeniach na stanovenie energetickej, biologickej hodnoty stravy v rámci projektu Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií u detí školského veku.
V rámci PD sme skontrolovali sortiment tovaru v bufetoch a v automatoch zriadených v zariadeniach pre deti a mládež, kontroly boli zamerané na dodržiavanie zásad správnej výživy a dodržiavanie sortimentu
Zrealizovavali sme konzultácie individuálne, skupinové, prednášky pre zamestnancov školských stravovní ohľadom problematiky školského stravovania, odborný seminár pre vedúce školských jedální okresov Zvolen, Detva a Krupina za účasti krajskej metodičky pre školské stravovanie zameraný na aplikáciu nových legislatívnych úprav v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež, na školsky mliečny program, na projekt školské ovocie a zelenina, na základné zásady pri príprave diét v školskom stravovaní, na zásady pre

zostavovanie jedálnych lístkov na vyznačovanie alergénov v jedálnych lístkoch, na OVD v školskom stravovaní, na systém bezpečnosti prípravy pokrmov v školskom stravovaní.
Spolupracujeme so školami zapojenými do projektu „ŠPZ“ v oblasti podpory zabezpečenia zdravého školského stravovania – prednášky, konzultácie.

3. Podporovať konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci školského stravovania
V rámci ŠZD zdôrazňujeme opätovné zavádzanie mliečnych desiat, ich pestrosť na školách.
V rámci zdravotno-výchovných aktivít „Svetový deň zdravia“ a „Deň mlieka“ podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov u detí a mládeže formou konzultácií a prednášok v zariadeniach pred deti a mládež.
Zdravotno – výchovná akcia, prednášky spojené s výstavou mlieka a mliečnych výrobkov v Základnej škole Kriváň, zamerané na význam konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov u detí školského veku.

4. Podporovať pitný režim s preferovaním zdravotne vyhovujúcich nápojov
V rámci potravinového dozoru kontrolujeme sortiment tovaru v bufetoch a automatoch zriadených v rámci školy, aby zodpovedal zásadám správnej výživy a neobsahoval alkoholické nápoje, nápoje s kofeínom a chinínom, energetické nápoje.
V rámci ŠZD podporujeme a kontrolujeme pitný režim detí v predškolských zariadeniach, žiakov a študentov škôl a detí rekreujúcich sa na zotavovacích podujatiach .
V Základnej škole Jilemnického Zvolen v rámci zdravotno-výchovného dňa “ Kvapka vody “ sme žiakom školy predniesli prednášky na tému Pitný režim detí, význam vody pre náš život, pitná voda a v rámci zdravotno - výchovných dní „Dúhové dni „ prednášku o energetických nápojoch.

5. Podporovať napĺňanie vládneho programu boja proti drogám a drogovým závislostiam
V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru kontrolujeme dodržiavanie zákona NR SR č.377/2004 Zb.z. o ochrane nefajčiarov v znení noviel v zariadeniach pre deti a mládež. V našom regióne bolo pracovníkmi oddelenia hygieny detí a mládeže vykonaných 190 kontrol.
Pri príležitosti „Svetového dňa bez tabaku“, ktorého sa zúčastnili žiaci II. stupňa Základnej školy Jilemnického Zvolen a Základnej školy Námestie mládeže Zvolen sme sa cielene v spolupráci s poradňou na odvykanie fajčenia zamerali na problematiku zneužívania návykových látok u detí a mládeže formou prednášok, na vyšetrenie kysličníka uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu u žiakov predmetných škôl.
Prieskum užívania legálnych, nelegálnych drog a šikanovania sme realizovali v Základnej škole ul. Štúrova 12 v Detve u žiakov II. stupňa a ich učiteľov formou zberu údajov. Dotazník TAD 1 vyplnilo 103 žiakov 5. až 8. ročníka základnej školy, dotazník TAD 2 vyplnilo 17 žiakov 9. ročníka a dotazník TAD 3 vyplnilo 13 učiteľov.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR
Realizácia vlastného očkovania.
Zabezpečili sme distribúciu očkovacieho kalendára pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určitý vek (platnosť od 1.1.2010 do 30.6. 2010 a od 1.7. 2010 do 31.12.2010). Dbáme na dodržiavanie očkovacej schémy (termínov) očkovania u lekárov prvého kontaktu. Radíme pri kontraindikáciách a posúvaní termínov z dôvodu dočasných a trvalých

kontraindikácií. Cieľom je redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním. Ďalej dosiahnuť minimálne 95% zaočkovanosť v našom regióne.
Zabezpečiť realizáciu zmeny očkovacieho kalendára pre rok 2010
- dohliadali sme na pokračovanie pravidelného povinného očkovania proti pneumokokovým invazívnym infekciám.
Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2010.
Zabezpečili sme očkovanie rizikových skupín obyvateľstva pandemickou vakcínou proti pandemickej chrípke v regióne Zvolen. Počet zaočkovaných Panenzou v regióne (okr. Zvolen, Detva, Krupina) zdravotníckych pracovníkov: 31, ostatných občanov 462, počet zaočkovaných detí 0 – 15 ročných 44.
Udržali sme vysokú zaočkovanosť v regióne Zvolen nad 95% v rámci povinného pravidelného očkovania.
Podieľali sme sa na likvidácii ohnísk vírusových hepatitíd v okresoch Zvolen, Detva a Krupina. Jednalo sa o epidemický výskyt hlavne u rómskeho etnika. Zasiahnuté boli hlavne tieto osady: Litava a Červená hora, Zvolen - Neresnica, Zvolen - Pustý hrad, Zvolenská Slatina časť Úhrady a Nový Dvor a Stará Detva. Ďalšie boli sporadické prípady. Rozhodnutím bolo nariadené sledovanie zdravotného stavu osôb podozrivých z nákazy formou lekárskeho dohľadu.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním
Priebežne sme sa podieľali na vzdelávaní zdravotníckeho personálu v jednotlivých detských ambulanciách a v ambulanciách pre dospelých. Prostredníctvom médií – články v regionálnych novinách (Zvolenské noviny, MY Žurnál, Detviansky aperitív, Hont, internetovej stránky Mestských úradov Zvolen, Detva a Krupina, internetovej stránky základných, stredných a vysokých škôl) sme zdôrazňovali význam očkovania pre deti a dospelých. V Európskom imunizačnom týždni sme sa okrem prevencie očkovania, ktoré chráni život a zdravie zamerali aj na antivakcinačné aktivity.

Manažment očkovania
Na základe novej Vyhlášky 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení sme vypracovávali odborné usmernenia pre lekárov prvého kontaktu. Vykonali sme inštruktáž pracovníkov odd. epidemiológie v súvislosti s touto Vyhláškou a jej aplikáciu do praxe (evidencia o očkovaní v zdravotných záznamoch, sledovanie chladového reťazca v ambulanciách, hospodárenie s vakcínami).

Kontrola očkovania v regióne Zvolen
Organizačne sme sa pripravovali ku kontrole očkovania v okresoch Zvolen, Detva a Krupina u praktických lekárov pre deti a dorast.

Vykonali sme kontroly zaočkovanosti v okrese Zvolen: DA Poliklinika /5x/, DA Sekier /2x/, DA Zvolen – Západ /3x/, DA Budča, DA Sliač /2x/, DA Zvolenská Slatina, DA Dobrá Niva, DA Pliešovce, DA Očová.
Výsledky niektorých druhov očkovania:
Základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertusis, vírusovej hepatitíde B, hemofilovým invazívnym infekciám a poliomyelitíde ročník narodenia 2008 – počet zaočkovaných detí tromi dávkami 97,41%.
Druhé preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertusis v ročníku narodenia 2003 – 98,17%.
Základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 2008 – 96,80%., ročník narodenia 2007 – 98,44%.
Preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 1998 - 98,46%.

Preočkovanie proti diftérii, tetanu a poliomyelitíde ročník narodenia 1996 - 99,41%.

Vykonali sme kontroly zaočkovanosti v okrese Detva: DA Detva /4x/, DA Hriňová /2x/.
Výsledky niektorých druhov očkovania:
Základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertusis, vírusovej hepatitíde B, hemofilovým invazívnym infekciám a poliomyelitíde ročník narodenia 2008 - počet detí zaočkovaných troma dávkami 100%.
Druhé preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertusis v ročníku narodenia 2003 – 99,60%.
Základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 2008 – 98,57%, ročník narodenia 2007 – 99,56 %.
Preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 1998 – 98,99%.
Preočkovanie proti diftérii, tetanu a poliomyelitíde ročník narodenia 1966 -99,68%.

Vykonali sme kontroly zaočkovanosti v okrese Krupina: DA Krupina /3x/, DA Dudince /1x/.
Výsledky niektorých druhov očkovania:
Základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertusis, vírusovej hepatitíde B, hemofilovým invazívnym infekciám a poliomyelitíde ročník narodenia 2007 - počet detí zaočkovaných 3 dávkami 99,49%.
Druhé preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertusis v ročníku narodenia 2003 – 100%.
Tretie preočkovanie v školskom veku v ročníku narodenia 1996 – 100%.
Základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 2008 – 99,49%, ročník narodenia 2007 – 99,48%.
Preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 1998 – 100%.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB

Zlepšiť laboratórnu spoluprácu.

Zlepšením laboratórnej spolupráce v našom regióne a v regióne Banská Bystrica došlo k priaznivému ovplyvneniu epidemiologickej situácie a zvýšila sa schopnosť včas zahájiť príslušné protiepidemické opatrenia pri jednotlivých prenosných ochoreniach. V I. polroku 2010 v súvislosti s výskytom nového vírusu chrípky (H1,N1) sme mali opakované spoločné stretnutia týkajúce sa zásobovania odberovými médiami pre virologické vyšetrenie, odberu biologického materiálu a transportu odobratého biologického materiálu do virologického laboratória RÚVZ Banská Bystrica. Zvýšeným úsilím odd. klinickej mikrobiológie a odd. epidemiológie sa nám toto podarilo. Laboratórne výsledky novej chrípky (rýchlotest, PCR reakcia) nahlasované z lab. B.Bystrica sme ihneď oznamovali odoberajúcemu lekárovi resp. odd. klinickej mikrobiológie NsP Zvolen.

Zlepšiť hlásenie prenosných ochorení.

Opakovane sme informovali lekárov prvého kontaktu a ďalších zdravotníckych pracovníkov, o povinnosti zo zákona hlásiť výskyt infekčných ochorení. O možnosti získania informácií o výskyte infekčných ochorení v našom regióne cestou otvoreného portálu programu EPIS.
Propagujeme využívanie on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho

Analyzovať riziká hrozby nových alebo „ staronových“ infekčných ochorení.

Pracovník odd. epidemiológie už absolvoval školiacu akciu SZU Bratislava zameranú na problematiku nových a staronových infekčných ochorení a na opatrenia pri ich vzniku a šírení. Pre možnosť rizika vzniku horeuvedených infekčných ochorení vrátane laboratórnej diagnostiky máme spracovaný havarijný plán so Zoznamom členov koordinačnej komisie, Zoznam monitorovacej skupiny RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a Zoznam členov výjazdovej skupiny oddelenia epidemiológie RÚVZ Zvolen. s kontaktnými adresami

a telefonickými číslami. Máme veľmi úzku spoluprácu s pracovníkmi odd. mikrobiológie NsP Zvolen, mikrobiologickým odborom RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, taktiež s lekármi prvého kontaktu a s lekármi infekčného odd. z Banskej Bystrice. V mesiaci marci sme riešili opatrenia (izolácia osôb podozrivých z nákazy) v súvislosti s neznámym bielym práškom v obálke na pošte vo Zvolene – Západ. Laboratórnym vyšetrením v RÚVZ Banská .Bystrica sa antrax nepotvrdil!

Zlepšiť informovanosť a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.
Lekárov prvého kontaktu informujeme o epidemiologickej situácii prostredníctvom mesačníkov o výskyte infekčných chorôb v regióne Zvolen, ďalej o možnosti získania informácií prostredníctvom otvoreného Portálu EPIS o prenosných ochoreniach a o ich výskyte v SR. Verejnosť informujeme prostredníctvom médií (okresných novín), internetových stránok, o možnostiach predchádzania infekčným ochoreniam hlavne očkovaním, ale i ďalšími preventívnymi opatreniami. Písomne sme informovali školské zariadenia v regióne Zvolen o význame očkovania na predchádzanie infekčným ochoreniam a o preventívnych opatreniach v súvislosti s výskytom nového vírusu chrípky.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Kontrola kvality údajov v EPISe.
Pracovníčky oddelenia epidemiológie priebežne zadávajú do EPISU údaje o prípadoch, sledujú systém rýchleho varovania. Kontrolujú uložené údaje.

Odborné usmernenia pre prácu v ohniskách vybraných infekčných ochorení.
V prípade, že bude požiadaný vedúci odd. epidemiológie k spolupráci pri vypracovaní odborných usmernení pre prácu v ohniskách výskytu vybraných prenosných ochorení, tak sa bude aktívne podieľať na realizácii odborného usmernenia.

Vyhľadávať všetky relevantné údaje podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sieti.
U vybraných nákaz sme aktívne sledovali zoznamy položiek povinne hlásených do sieti. Tieto sme implementovali do položiek programu EPIS. Zadávame všetky prípady podozrenia z nákazy chrípkou typu A (H1,N1) vrátane laboratórnej diagnostiky, cestovateľskej anamnézy, začiatku klinických príznakov, kontaktu s chorými ap.

Manažment epidémií.
V roku 2010 sme zaevidovali 6 epidémií:

Okres Detva:	1 epidémia VHA v rómskej komunite v lokalite Cintorínska ulica, Detva
	1 epidémia A09 v DSS Senior active, n.o., Hriňová
Okres Krupina:	1 epidémia VHA v rómskej komunite Litava a v epidemickej súvislosti Krupina, časť Červená Hora
Okres Zvolen: Zvolen – 2009)	3 epidémie VHA v rómskych komunitách – Zvolen – Pustý Hrad, Dolná Kolónia, Zvolen – Neresnica (povodeň koniec decembra a v epidemickej súvislosti Zvolenská Slatina

Boli vykonané príslušné protiepidemické opatrenia.

Manažment kontaktov a ohnísk.
Dokumentujeme všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Tieto údaje nám slúžia pre posúdenie množstva práce v ohnisku nákazy.

Spracované a vložené prípady do systému – potvrdené + pravdepodobné				454
	Zvolen	Detva	Krupina	Spolu:
Počet spracovaných ohnísk	144	64	25	233
Počet chránených kontaktov očkovaním	889	462	255	1606
Počet chránených kontaktov inak	2753	1077	741	4571
Opatrenia prijaté rozhodnutím	892	470	257	1619
Opatrenia prijaté pokynom na mieste	726	472	157	1355
Zoznam epidémií	3	2	1	6
Počet lekárov hlásiacich cez internet EPIS	1	0	0	1

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Priebežne kontrolujeme údaje zasielané do ECDC – TESSY.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS

Prípisom RÚVZ so sídlom vo Zvolene sme upozornili zdravotnícke zariadenia – lôžkové okresov Zvolen, Detva a Krupina na plnenie platnej legislatívy pre zdravotnícke zariadenia vrátane Vyhlášky č. 553/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.
V rámci kontrol ŠZD sa vykonávalo aktivizovanie hlásenia nemocničných nákaz.
Na NN komisii pri NsP Vaše zdravie n. o. Zvolen bol predložený Projekt HELICS pre surveillance NN, taktiež program HELICS bol predložený v NsP Krupina.

Implementovať moderné formy vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa zúčastnili na odborných konferenciách poriadaných SEA (Prevencia nozokomiálnych nákaz Kúpele Brusno, máj 2009), Spolkom lekárov pri NsP Vaše zdravie n. o. Zvolen. Poznatky zo vzdelávania v prevencii NN sú predkladané zdravotníckym pracovníkom aj pri kontrolách ŠZD v ambulantných a lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Realizovať kampaň „Prestaň a vyhraj“.

Propagácia kampane bola v masovokomunikačných prostriedkoch (Zvolenské noviny, Hont, Detviansky aperitív), na www stránkach MsÚ Zvolen, Detva a Krupina, ZŠ SŠ, VŠ,
a v RÚVZ so sídlom vo Zvolene. V rámci poradenstva bola vedená kampaň „ Prestaň a vyhraj“.
Realizácia projektov v rámci programu CINDI.
Pracovník oddelenia epidemiológie vedie poradňu na odvykanie fajčenia.
S odd. podpory zdravia je tesná spolupráca v získavaní nových klientov – fajčiarov, taktiež v zdravotno-výchovnej činnosti. Klienti – fajčiari sa získavajú na dňoch zdravia ktoré sa uskutočnili v meste Zvolen, v meste Sliač a v meste Detva.
Poradňa na odvykanie od fajčenia pri RÚVZ Zvolen je vždy vo štvrtok. Počet klientov v roku 2010 – 3 klienti. Odvykla od fajčenia jedna fajčiarka. Ku svetovému dňu bez tabaku máj 2010 bolo vyšetrených prístrojom smokerlyzerom na obsah kysličníka uhoľnatého 33 študentov Strednej priemyselnej školy Zvolen, počet fajčiarov 7, v IX. ZŠ Zvolen vyšetrených 29

žiakov, počet fajčiarov 3. „Dúhové dni – bez drog“ (v novembri) vyšetrených 59 žiakov ZŠ Pliešovce, počet fajčiarov 3 a 98 žiakov ZŠ Zvolen - Sekier, počet fajčiarov 4.
V rámci vyšetrení klientov v poradni zdravia sa vykonávajú intervenčné aktivity u klientov so zistenou nadváhou alebo obezitou. Poskytne sa im odborné poradenstvo k rizikovým faktorom. Zdravotnou výchovou zameranou na správne stravovacie návyky v rodine predchádzame nárastu chronických neinfekčných ochorení v populácii SR. V poradni na odvykanie od fajčenia v priebehu odvykania dostane každý klient inštrukcie (poučenie a leták), aby po zanechaní fajčenia zabránil vzniku nadváhy a obezite.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo.
RÚVZ Zvolen má vypracovaný havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz. Obsahuje okrem opatrení havarijného plánu aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysokopatogénnymi vírusmi, ďalej zabezpečenie činnosti pre likvidáciu následkov použitia bojových biologických prostriedkov. Havarijný plán obsahuje postupy pri možnom vzniku pandémie chrípky. Sentineloví lekári (6) odoberajú biologický materiál pri výskyte chrípky a chrípke podobných ochoreniach v rámci surveillance chrípky
Pandemická pripravenosť.
V prípade pandémie chrípky máme k dispozícii vypracovaný Havarijný plán mimoriadnych opatrení na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysokopatogénnymi vírusmi vtáčej chrípky u vtákov, hydiny, prípadne iných zvierat a v prípade pandémie humánne a vtáčej chrípky. Ďalej krízový plán pre prípad pandémie chrípky v okresoch Zvolen, Detva, Krupina. Použijeme taktiež „ Podrobný plán opatrení pre prípad výskytu vtáčej chrípky a pandémie ľudskej chrípky v Banskobystrickom samosprávnom kraji. Od 30.4.2009 mal RÚVZ Zvolen pohotovosti v prvom polroku 2010 z dôvodu fáze 6 pandemickej pripravenosti. Celkový počet epidemiologických vyšetrení u osôb podozrivých z nákazy vírusom chrípky typu A (H1N1) k 30.6.2010 je 22 , taktiež vykonaných 22 odberov z toho pozitívne 3. Pracovníci odd. epidemiológie sú vybavení osobnými ochrannými pomôckami v prípade výjazdu do ohniska nákazy.

6.7. ENVIROMENTIÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonávame odbery odpadovej vody z ČOV Zvolen – Pustý Hrad pre sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov. Zabezpečujeme transport odpadovej vody do Virologického laboratória v Banskej Bystrici. Odber odpadovej vody je podľa harmonogramu RÚVZ Banská Bystrica. Doposiaľ boli všetky laboratórne vyšetrenia vzoriek odpadovej vody negatívne.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Materské centrá

V regióne Zvolen pracuje jedno materské centrum. Ani po opakovanom oslovení zo strany RÚVZ neprejavili záujem o vzájomnú spoluprácu. Materské centrá sa orientujú na vlastné aktivity.

9.2 Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Kluby dôchodcov v spádovom území RÚVZ Zvolen majú záujem najmä o meranie biochemických parametrov v krvi a len sporadicky o prednášky.
Vo februári 2010 sme vyšetrili 38 dôchodcov v KD Lieskovec. Individuálne poradenstvo sme zamerali na kvalitnejší život vo vyššom veku.
V máji 2010 sme vyšetrili 30 záujemcov, zväčša z radov dôchodcov na Obecnom úrade v Hontianskych Nemciach. Propagovali sme aktívny prístup k zdraviu a podpore zdravého starnutia.
V mesiaci máj 2010 v rámci podujatia „Rytierske dni na Pustom hrade“ sme 84 záujemcom z radov seniorov merali hodnoty krvného tlaku.
V roku 2010 sme dvakrát uskutočnili merania biochemických parametrov v krvi v KD v Hontianskych Nemciach.
V novembri 2010 sme s mobilnou poradňou zdravia navštívili Klub dôchodcov v Krupine. 39 záujemcom sme vyšetrili hladiny celkového cholesterolu a glukózy.

9.3 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Plnenie tejto úlohy zabezpečuje prioritne oddelenie hygieny detí a mládeže pri RÚVZ Zvolen. Projekt realizovali v Materskej škole Tehelná Zvolen, Materskej škole Borovianska Zvolen. Deti zapojené do projektu ovládajú správnu techniku čistenia zubov teoreticky i prakticky, základné vedomosti z oblasti stomatohygieny, ako aj používanie dentálnych pomôcok.

9.4 Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni – databáza dobrých postupov

V roku 2010 sme chceli pokračovať v plnení lokálneho pilotného projektu z roku 2009 „Úprava telesnej hmotnosti a zdravie“, ktorý nadväzuje na Národný program prevencie obezity v SR a bol už vybratý do databázy dobrých postupov a zároveň prijatý do Projektu WHO/EC – Monitorovanie pokroku v oblasti zlepšovania výživy a fyzickej aktivity v EÚ. Možnosti realizácie tohto projektu závisia najmä od záujmu verejnosti, nakoľko kurzy sú platené. Vzhľadom na nedostatok záujemcov sa v roku 2010 sa nepodarilo otvoriť ani jeden kurz.
Aj v roku 2010 pokračuje pilotná kampaň „Schody ako výzva“, ktorá bola tiež zaradená do databázy dobrých postupov a zároveň prijatá do Projektu WHO/EC – Monitorovanie pokroku v oblasti zlepšovania výživy a fyzickej aktivity v EÚ. Dlhodobým cieľom kampane je motivovať zamestnancov RÚVZ Zvolen nepoužívať v práci výťah - chodiť pešo, byť vzorom. Usilujeme sa zvýšiť povedomie o nutnosti pohybovať sa aspoň 30 minút denne, vytvoriť prostredie na podporu fyzickej aktivity a prevencie obezity. Napriek ponúknutej možnosti pešiu chôdzu vyžíva len niekoľko jednotlivcov.

9.5 Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou

<u>15.-21.3.2010 Medzinárodný týždeň uvedomovania si mozgu</u>
Pre zamestnancov RÚVZ Zvolen sme pripravili celoústavný seminár na tému:„Syndróm vyhorenia – príčiny a prevencia“. V spolupráci so Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou sme distribuovali propagačný materiál. Participujeme aj na plnení projektu „ Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ v regióne Zvolen.

19.5. Svetový deň hepatitídy

V Centre voľného času v Detve sme pripravili prednášku „Základy osobnej hygieny a zdravý životný štýl“ pre rómske deti. Besedovalo a pripravený propagačný materiál dostalo 25 rómskych detí – účastníkov besedy. V súvislosti so zvýšeným výskytom VHA v spádovej oblasti RÚVZ Zvolen sme poskytli odborné poradenstvo o prevencii VHA,pripravili sme zdravotno-výchovné materiály.

Prednášku o prevencii VHA sme pripravili pre 70 zamestnancov Základnej školy na Alexyho ulici vo Zvolene.

7. 4. Svetový deň zdravia

Za účelom naplnenia tohoročného hesla SZO: „Staňte sa súčasťou svetového hnutia ozdravenia miest“ a Kampane 1000 miest, 1000 životov, rozposlali sme do miest a obcí v regióne výzvu pre primátorov a starostov na realizáciu zdravotno-výchovných aktivít. Odporúčali sme aktívnu iniciatívu zainteresovaných najmä v mesiacoch apríl a máj 2010.

Spoluprácu sme nadviazali s obcou Sielnica, kde sme zorganizovali Dni zdravia za finančnej podpory obce. 7.-8. apríla 2010 bolo vyšetrených 44 občanov Sielnice.

Dni zdravia pokračovali 13.-14.4.2010 na Mestskom úrade vo Zvolene. O tohoročné aktivity RÚVZ Zvolen bol z radov verejnosti mimoriadny záujem. Časovo sa stihlo vyšetriť 106 občanov Zvolena a okolia, ale záujem bol oveľa väčší. I napriek vynaloženému úsiliu sa nedalo vyhovieť najmä tým, ktorí prišli na vyšetrenie neskôr.

17.6.2010 sa v rámci Dní Mesta Sliač uskutočnil Deň zdravia. Spojený bol s darovaním krvi, ktoré zabezpečovala Národná transfúzna služba Banská Bystrica. Počas akcie sme vyšetrili 63 obyvateľov Sliača. Prebiehala aj ochutnávka 100% ovocných a zeleninových štiav firmy MJM Zvolen. Prezentáciu zdravej výživy zabezpečovala firma Alfa Bio Banská Bystrica. Materiálne akciu zabezpečovalo Mesto Sliač a Dôvera – zdravotná poisťovňa pobočka Zvolen.

10.5. Svetový deň - Pohybom ku zdraviu

V máji pracovníci OPZ Zvolen s dôchodcami z regiónu absolvovali spoločný, hromadný výstup na Pustý hrad vo Zvolene. Následne i zamestnanci RÚVZ Zvolen uskutočnili turistický pochod na Pustý hrad vo Zvolene.

Lokálna Kampaň „Schody ako výzva“ je otvorená od roku 2009 s možnosťou zamestnancov RÚVZ Zvolen nepoužívať v práci výťah, chodiť pešo na 3. poschodie.

Verejnosť i zamestnanci RÚVZ (v priemere 16 ľudí) jedenkrát v týždni absolvuje pohybovo-dychové cvičenia pre ženy v produktívnom veku pod vedením odborníka. Dvakrát v týždni sa cvičí kalanetika na 3. ZŠ vo Zvolene.

22.5. Prvý Európsky deň obezity

V spolupráci so Strednou odbornou školou hotelových služieb a obchodu vo Zvolene sme zorganizovali dvojdňové vyšetrenie zamestnancov školy. Zdravotno-preventívnej akcie s cielenými intervenciami sa zúčastnilo spolu 34 klientov. Pre študentov bola pripravená odborná prednášku na tému: „Výživa a riziko obezity“. Formou dotazníkov sme zmapovali životných štýl vybranej skupiny dievčat. Návratnosť dotazníkov bola 100%. 31 opýtaných si na záver vyhodnotilo svoje dotazníkové odpovede. Z prieskumu vyplynulo, že až 74,19% opýtaných respondentov sa má vážne zamyslieť nad zmenami svojho životného štýlu k lepšiemu. 19,35% opýtaných by malo len niečo zlepšiť v zaužívanom životnom štýle. Zdravý životný štýl v sledovanej vzorke uviedlo len 6,45% opýtaných dievčat. Vytvorili sme priestor aj pre živú diskusiu k danej problematike.

31.5. Svetový deň bez tabaku

Pracovníčka OPZ absolvovala školenie k zabezpečeniu súťaže pre fajčiarov „Quit and WIN". Pripravili sme propagačný materiál, ktorý sme distribuovali širokej verejnosti.

Aktívnych fajčiarov z radov zamestnancov RÚVZ Zvolen sme vyzvali, aby počas Svetového dňa bez tabaku obmedzili počet vyfajčených cigariet resp. nefajčili vôbec. Na paneloch v priestoroch RÚVZ Zvolen i počas Dní zdravia sme propagovali súťaž pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj".

Aktívne sme sa zapojili do prípravy III. ročníka „Detskej konferencie 2010", ktorá sa niesla pod heslom: „Životný štýl mladých". Akcia prebiehala 27.5.2010 v aule ZŠ na Námestí mládeže vo Zvolene. Konferencia bola určená pre žiakov druhého stupňa základných škôl v regióne, ich učiteľov a dospelých účastníkov, ktorí aktívne pracujú s deťmi a mládežou. Témou podujatia bola „Zdravá a krajšia budúcnosť", „Kamaráti a ja", „Akí sme a čo nás baví" a „Pokušenia súčasnosti". Odzneli prezentácie žiackych príspevkov formou projektov, prezentácií, scénok, piesní, básní, úvah, voľnej tvorby. Prístrojom smokerlyzer sme otestovali 33 záujemcom obsah CO vo vydychovanom vzduchu. Na akcii spolupracovala ZŠ, Námestie mládeže 587/17 Zvolen, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie vo Zvolene, koordinátori prevencie na základných školách vo Zvolene, Podpolianske osvetové stredisko Zvolen pod záštitou mesta Zvolen. Propagačný materiál zabezpečila Komisia stratégie prevencie a riešenia závislostí v Meste Zvolen.

Zasadnutí Komisie na prevenciu závislostí pri MsÚ vo Zvolene sa aktívne zúčastňovali pracovníci OPZ RÚVZ Zvolen.

26.6. Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog

V priestoroch RÚVZ Zvolen sme vytvorili nástenky upozorňujúce na zdravotné nebezpečenstvá fajčenia. Odborný pracovník poradne na odvykanie od fajčenia zabezpečil štyri prednášky o problematike zneužívania drog na základných a stredných školách v regióne Zvolen.

10.6. Svetový deň prevencie samovrážd

Pre zamestnancov RÚVZ Zvolen odznela prednáška „Syndróm vyhorenia – príčiny a prevencia".

28.9. Svetový deň srdca

V spolupráci s jednotlivými oddeleniami RÚVZ Zvolen a MsÚ vo Zvolene sme zorganizovali zdravotno-výchovnú akciu pre záujemcov z regiónu Zvolen zameranú na skríning KVO spojenú s edukáciou verejnosti formou individuálneho poradenstva a poskytovaním vzdelávacích materiálov.

Z kapilárnej krvi sme vyšetrili celkový cholesterol a glykémiu u 71 záujemcov. Merali sme krvný tlak, obvod pás/boky, telesný tuk.

September – Október 2010 Dni športu

S mobilnou poradňou zdravia sme sa zúčastnili na Športovom dni v Detve, ktorý usporiadal MsÚ Detva. Vyšetrili sme 47 účastníkov podujatia s poskytnutím individuálneho, cieleného poradenstva súvisiaceho so zdravým životným štýlom a upevňovaním zdravia.

Október 2010 – Európsky týždeň BOZP a ochrany zdravia pri práci

V rámci organizovania projektu „Týždeň zdravia" pre zamestnancov prevádzok TESCO STORES SR, a.s. sme vyšetrili s mobilnou poradňou zdravia v prevádzke TESCO Detva 17 zamestnancov. Poskytli sme cielené, individuálne poradenstvo súvisiace so zdravým životným štýlom. Touto aktivitou sme súčasne podporili Kampaň Európskej agentúry pre BOZP, ktorá je zameraná v roku 2010-2011 na oblasť bezpečnej údržby. Vo Zvolenskej

teplárenskej spoločnosti a.s. sme vyšetrili 36 zamestnancov s poskytnutím odborného poradenstva v prevencii civilizačných ochorení.

1.10. Medzinárodný deň starších ľudí

S mobilnou poradňou zdravia sme navštívili Klub dôchodcov v Krupine. 39 záujemcom sme vyšetrili hladiny celkového cholesterolu a glukózy, zmerali sme obvod pás, boky, výšku, váhu. Cielené intervencie sme smerovali na udržiavanie pozitívnych postojov k zdraviu.

16.10. Svetový deň potravín

Pracovníčka OPZ sa zúčastnila na celoškolskom programe SOŠ hotelových služieb a obchodu vo Zvolene venovanom zdravým potravinám. Predniesla tému zdravej výživy a rizík obezity pre 32 záujemcov z radov študentov a pedagógov. Prítomných oboznámila s projektom „Školské ovocie".

Zúčastnili sme sa na školskom projekte ZŠ Kriváň „Nenič svoje múdre telo" s prednáškami „Význam mlieka vo výžive detí" a propagáciou zdravotno-výchovných materiálov.

3. štvrtok v novembri Deň nefajčenia – Európsky týždeň boja proti drogám

Pod názvom „Sme tu pre vás" prebiehala celodenná akcia, ktorú sme pripravili pre 30 študentov Strednej zdravotníckej školy vo Zvolene. Nenúteným spôsobom v bezprostrednej komunikácii sme spoločne rozoberali tematiku predchádzania civilizačným ochoreniam spojeným s nezdravým životným štýlom. Súčasťou programu bola aj prednáška pracovníka poradne na odvykanie od fajčenia zameraná i na zneužívanie drog s praktickým využitím smokerlyzera u študentov.

1.12. Svetový deň AIDS

Akcia „Sme tu pre vás" venovaná študentom SZŠ Zvolen bola spojená i s besedou o problematike predchádzania AIDS v populácii. Neformálne sme vyzdvihli význam úplnej rodiny, vzor otca a matky pri výchove zdravej generácie, vplyv prostredia na výchovu detí, plánované manželstvo a rodičovstvo, hodnotné, zmysluplné využívanie voľného času.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít

RÚVZ so sídlom vo Zvolene nebol do riešenia tejto úlohy zaradený.

9.7. Quit and win

Oddelenie podpory zdravia – RÚVZ Zvolen participovalo v mesiaci máj 2010 na 9.ročníku celosvetovej súťaže „Prestaň a vyhraj", ktorá bola určená pre fajčiarov a mala ich motivovať k zanechaniu tohto zlozvyku. Hlavným koordinátorom pre národnú úroveň bol Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Propagáciu celoslovenskej akcie sme na regionálnej úrovni zabezpečili cez regionálne médiá, webové stránky RÚVZ Zvolen, obcí, miest, na nástenkách, informačných tabuliach určených pre verejnosť. Poradňa zdravia pri RÚVZ so sídlom vo Zvolene ponúkla fajčiarom v regióne Zvolen využiť túto možnosť a zapojiť sa do súťaže. Letáky a prihlášky sme roznášali aj osobne a podávali sme priebežné informácie podľa záujmu jednotlivcov.

9.8. Národný program prevencie obezity

V spolupráci so Strednou odbornou školou hotelových služieb a obchodu vo Zvolene sme zorganizovali dvojdňové vyšetrenie zamestnancov školy v mobilnej poradni zdravia. Zdravotno-preventívnej akcie s cielenými intervenciami sa zúčastnilo spolu 34 klientov.

Prevenciu neinfekčných chronických ochorení i obezity uskutočňujeme i pri skríningových vyšetreniach klientov v základnej poradni zdravia. Všeobecne sa zameriavame na

vyhľadávanie osôb v riziku, osoby s nadhmotnosťou a obezitou. Formou individuálneho poradenstva zameraného na vyrovnaný energetický príjem a výdaj, pravidelnú pohybovú aktivitu a psychickú pohodu motivujeme klientov poradne k splneniu vytýčeného cieľa.
Zamestnanci RÚVZ Zvolen sú zainteresovaní do pilotnej kampane „Schody ako výzva"- nepoužívanie výťahu v práci, pešia chôdza na 3. poschodie. Časť zamestnancov využíva priestory telocvične v RÚVZ Zvolen v rámci harmonogramu individuálnych cvičení. Verejnosť i zamestnanci RÚVZ (v priemere 16 ľudí) jedenkrát v týždni absolvuje pohybovo-dychové cvičenia pre ženy v produktívnom veku pod vedením odborníka. Dvakrát v týždni sa cvičí kalanetika na 3. ZŠ vo Zvolene. Informácie o pohybových aktivitách sú uverejnené na webových stránkach RÚVZ Zvolen.
Zamestnanci RÚVZ Zvolen boli na celodennej pešej túre na Pustý hrad vo Zvolene.
S oddelením hygieny výživy spolupracujeme na realizácii projektu Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR.
Pracovníčka OPZ Zvolen sa zúčastnila školenia v rámci projektu „Školské ovocie" na UVZ SR v Bratislave. Zabezpečili sme vytlačenie, distribúciu, zber a počítačové spracovávanie 132 dotazníkov v spolupráci s HDM.
S mobilnou poradňou zdravia sme sa zúčastnili na Športovom dni v Detve, ktorý usporiadal MsÚ Detva. Vyšetrili sme 47 účastníkov podujatia s poskytnutím individuálneho, cieleného poradenstva súvisiaceho so zdravým životným štýlom a upevňovaním zdravia.

9.9. CINDI program SR

V období 1.1.-31.12. 2010 sme v základnej poradni zdravia vyšetrili 982 klientov z toho na výjazdoch v teréne 841 klientov.
Časť vyšetrení sa mohla uskutočniť aj vďaka sponzorom (mestské a obecné úrady, zdravotné poisťovne). Na výjazdových vyšetreniach poradne zdravia boli vyšetrení obyvatelia miest a obcí spádovej oblasti RÚVZ Zvolen, pracovníci školských a výrobných organizácií, seniori v kluboch dôchodcov, ap.

9.10. Školy podporujúce zdravie

Projekt rieši oddelenie hygieny detí a mládeže RÚVZ Zvolen.
Pracovníčky OPZ v spolupráci s Územným spolkom Červeného kríža vo Zvolene, ako členky zboru rozhodcov participovali na okresnom kole súťaže „Hliadok mladých zdravotníkov SČK".
Výukové filmy k problematike bezpečnosti cestnej premávky (BECEP) si v roku 2010 pozrelo v 398,5 triedach spádovej oblasti RÚVZ Zvolen asi 8515 detí a žiakov.

10. KONTROLA TABAKU

10.1. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA SLEDOVANIA ÚČASTNÍKOV SÚŤAŽE PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 PO ROKU OD UKONČENIA SÚŤAŽE FORMOU DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU.

V regióne Zvolen boli rozdané dotazníky pre súťaž Prestaň a vyhraj. Žiaden klient nezaslal k nám späť prihlášku.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNYCH INŠTITÚCIÍ

Mesačne vyhodnocujeme hlásenia o počte vykonaných kontrol v rámci ŠZD a o počte udelených pokút v rámci dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov.
Počet vykonaných kontrol za mesiac január – december: 1102
Počet uložených pokút v blokovom konaní a výška pokuty: 3 EUR
Počet priestupkov riešených pokarhaním: 0

10.3. PRÍPRAVA A REALIZÁCIA AKCIE PRE VEREJNOSŤ – VYŠETRENIE OXIDU UHOĽNATÉHO VO VYDYCHOVANOM VZDUCHU.

Dňa 29.mája 2010 ku Svetovému dňu bez tabaku bolo vyšetrených 33 študentov Strednej priemyselnej školy Zvolen, počet fajčiarov 7. Ďalej 29 žiakov IX. ZŠ Zvolen, počet fajčiarov 3. „Dúhové dni - bez drog“ v mesiaci novembri bolo vyšetrených 59 žiakov ZŠ Pliešovce, počet fajčiarov 3 a 98 žiakov v aule ZŠ VII. Zvolen – Sekier. Počet fajčiarov 4.

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010.

Pracovná skupina podpory zdravia v spolupráci s oddelením epidemiológie (Poradňou na odvykanie od fajčenia) zabezpečila propagáciu kampane „Prestaň a vyhraj 2010“ v masovokomunikačných prostriedkoch (Zvolenské noviny, Hont, Detviansky aperitív), na www stránkach MsÚ Zvolen, Detva a Krupina, základných, stredných a vysokých školách v regióne Zvolen, ďalej na stránke RÚVZ so sídlom vo Zvolene.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiari nad Hronom

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:
RÚVZ v SR

Cieľ
Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov, z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).
Realizovanie NEHAP III má zabezpečiť kontinuitu procesu trvalej udržateľnosti environmentálneho zdravia obyvateľov SR v súlade s politikou EÚ a SZO v tejto oblasti a cieľov Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie na roky 2004 až 2010, ktorý schválili všetky členské štáty v EÚ. Aktivity NEHAP III sú zamerané na nasledovné ciele:
a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody,
b) prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí,
c) prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia,
d) zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickými činiteľom.

NEHAP III zahŕňa okrem vyššie uvedených problematiku bývania a zdravia, dopadov klimatických zmien na zdravie, vytvorenia informačného systému environmentálnych a zdravotných indikátorov.

Vyhodnotenie plnenia úlohy:
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v rámci svojich možností vykonáva aktivity na plnenie cieľov NEHAP III. Participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa I a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú, výkonom ŠZD na verejných studniach a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie. V roku 2010 sme v rámci výkonu ŠZD odobrali 18 vzoriek pitných vôd zo studní, ktoré boli zaplavené povodňovou vodou a poskytli sme odborné konzultácie obyvateľom v súvislosti so zhoršenou kvalitou pitnej vody. Ďalej je to participácia v rámci svojich možností na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Ochrana zdravia obyvateľstva cestou eliminácie alebo redukcie na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka, tvorba zdravých budov, ktoré redukujú vznik ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami, zvyšovanie uvedomenia obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov – vykonávanie dozoru nad dodržiavaním podmienok (tepelno – vlhkostná mikroklíma, vetranie a vykurovanie, osvetlenie, preslnenie) v pobytových priestoroch ľudí v zariadeniach podliehajúcich výkonu ŠZD, spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy a s inými

organizáciami štátnej správy pri riešení problémov bývania. Regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk, radón v obytných priestoroch) a biologických látok – odd. HŽPZ posudzuje možnú expozíciu obyvateľstva hluku pri navrhovaní všetkých druhov stavieb v rámci vydania záväzného stanoviska na územné konanie stavby, prerokováva konanie rôznych hromadných akcií aj v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred hlukom, upozorňuje investorov stavieb a spracovateľov územných plánov o povinnosti určenia radónového rizika stavebných pozemkov.

1.3. NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA (EHIS)

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:
ÚVZ SR a RÚVZ SR

Cieľ
Cieľom tohto projektu je zaviesť informačný systém v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorý je založený na zbere a spracovaní údajov o indikátoroch ako nástroja pre hodnotenie stavu environmentálneho zdravia na národnej aj regionálnej úrovni.

Vyhodnotenie plnenia úlohy:
V prvej fáze projektu bude prebiehať overenie relevantnosti údajov o stave životného prostredia a zdravia. Súbor predbežne vytipovaných indikátorov v rámci jednotlivých regionálnych prioritných cieľov CEHAPE sa po štúdii uskutočniteľnosti môže pozmeniť v súlade s dostupnosťou údajov v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky. V roku 2009 sa uskutočnila revízia dostupnosti sledovania vyselektovaných indikátorov na národnej resp. regionálnej úrovni. Dostupné údaje sú k dispozícii k 17 indikátorom zo stanovených 26 indikátorov projektu. Na základe uvedeného sa tieto údaje začnú postupne spracovávať v zmysle aktuálnych problémov a potrieb. Pilotne bol spracovaný na úrovni krajov indikátor Kvalita vôd na kúpanie. RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom, odd. HŽPZ pravidelne pracuje v Informačnom systéme Vody na kúpanie, ktorý je funkčný od roku 2007. V tomto roku sme začali pracovať aj v Informačnom systéme Pitná voda, do ktorého sme vložili výsledky monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov za roky 2008, 2009 a 2010. K spolupráci k ďalším indikátorom životného prostredia sme zatiaľ neboli oslovení.

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Cieľ
Sledovanie a hodnotenie kvality vody na kúpanie na prírodných a umelých rekreačných lokalitách v súlade s požiadavkami platných predpisov a na základe získaných informácií usmerňovanie štátneho zdravotného dozoru. V prípade zistenia nevyhovujúcej kvality vody alebo iných nedostatkov pri prevádzkovaní kúpalísk, ktoré by mohli viesť k ohrozeniu zdravia, je potrebné nariaďovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam, ktoré môžu mať až charakter zákazu využívania vody na kúpanie a povinnosti informovať verejnosť. V súvislosti s plnením reportingových povinností Slovenska voči EK je ďalším cieľom zabezpečenie

monitoringu vôd vhodných na kúpanie (ďalej len VVK) v súlade s požiadavkami európskej smernice.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:
RÚVZ v SR
Vyhodnotenie plnenia úlohy:

Prírodné kúpacie oblasti:

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom aj v roku 2010 monitoroval kvalitu vody v týchto prírodných kúpacích oblastiach: okres Žarnovica – Dolno Hodrušské jazero, okres Banská Štiavnica – Veľké Richňavské, Počúvadlianske, Vindšachtské jazero a Veľké Kolpašské jazero.

Tieto jazerá boli Všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. 6/2005 z 18.05.2005 vyhlásené za vody vhodné na kúpanie.

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom, oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia vypracovali program monitorovania uvedených vôd vhodných na kúpanie, podľa tohto programu bolo v priebehu LTS 2010 vykonaných 8 odberov vzoriek vôd z každého jazera, spolu bolo počas LTS 2010 odobratých 40 vzoriek vôd v rámci monitoringu kvality vody vhodnej na kúpanie. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli odobraté tri vzorky vôd a to z Dolno Hodrušského, Počúvadlianskeho a Veľkého Richňavského jazera, ako kontrolné vzorky pre nevyhovujúcu kvalitu vody v ukazovateli koliformné baktérie. Kontrolným odberom bolo zistené, že kvalita vody bola v ukazovateli koliformné baktérie vo všetkých troch jazerách vyhovujúca. Program monitorovania je nasledovný:

Prírodná kúpacia oblasť s vodou vhodnou na kúpanie	**Program monitorovania kvality vôd vhodných na kúpanie počas LTS 2010**							
Dolno Hodrušské jazero	02.06.2010	16.06.2010	30.06.2010	12.07.2010	26.07.2010	09.08.2010	23.08.2010	06.09.2010
Vindšachtské jazero	02.06.2010	16.06.2010	30.06.2010	12.07.2010	26.07.2010	09.08.2010	23.08.2010	06.09.2010
Počúvadlianske jazero	02.06.2010	16.06.2010	30.06.2010	12.07.2010	26.07.2010	09.08.2010	23.08.2010	06.09.2010
Veľké Richňavské jazero	02.06.2010	16.06.2010	30.06.2010	12.07.2010	26.07.2010	09.08.2010	23.08.2010	06.09.2010
Veľké Kolpašské jazero	02.06.2010	16.06.2010	30.06.2010	12.07.2010	26.07.2010	09.08.2010	23.08.2010	06.09.2010

Monitoring kvality vody bol vykonávaný v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých

zákonov, v znení neskorších predpisov, podľa ukazovateľov uvedených v NV SR č. 87/2008 Z. z. a podľa ÚVZ SR „Pokyny na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2010“, OHŽP – 4382/2010 zo dňa 19.05.2010. Odbery boli vykonávané v súlade s vypracovaným programom monitorovania kvality vody, ktorý bol dodržaný a v dvojtýždňových intervaloch počas letnej turistickej sezóny. Laboratórne analýzy vykonávali laboratóriá RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Z laboratórnych výsledkov kvality vody vyplynul záver, že neboli zistené závažné nedostatky v kvalite vody. Došlo k prekročeniu medznej hodnoty v ukazovateli koliformné baktérie v Dolno Hodrušskom, Počúvadlianskom a Veľkom Richňavskom jazere vo vzorkách vôd zo dňa 23.08.2010. Následným kontrolným odberom zo dňa 30.08.2010 sa už škodlivosť nepotvrdila a kvalita vody bola vyhovujúca. Ďalej nebola dodržaná medzná hodnota v ukazovateli priehľadnosť trikrát v Dolno Hodrušskom jazere, jedenkrát v Počúvadlianskom jazere a dvakrát vo Veľkom Kolpašskom jazere. Medzná hodnota ukazovateľa farba bola prekročená dvakrát vo Veľkom Kolpašskom jazere a vo Veľkom Richňavskom jazere v jednej vzorke vody nedosahoval medznú hodnotu > 80 % ukazovateľ nasýtenie vody kyslíkom.

Zhoršená kvalita vody z Počúvadlianskeho jazera a výskyt vodného kvetu (ktorý bol zaznamenaný v r. 2008) sa ani v tomto roku nezopakoval.

Uvedené prírodné kúpacie oblasti v spádovom území RÚVZ v Žiari nad Hronom boli návštevníkmi využívané hlavne počas víkendov, inak bola návštevnosť malá.

V priebehu LTS 2010 boli v mesiaci júl informatívne odobraté vzorky vôd aj z ďalších prírodných vodných nádrží, ktoré sú počas letných mesiacov využívané na kúpanie a to: Hodruša Hámre – Kopanice, Banská Štiavnica - Klinger, Štiavnické Bane – Evičkino jazero, Belianske jazero v k. ú. Banská Štiavnica a Nová Baňa - Tajch. Tieto vodné plochy využíva na kúpanie menší počet ľudí, z každej vodnej plochy bola odobratá jedna vzorka vody podľa pokynov ÚVZ SR OHŽP – 4382/2010 zo dňa 19.05.2010. Kvalita vody vyhovovala vo vyšetrených mikrobiologických, biologických a fyzikálno – chemických ukazovateľoch požiadavkám NV SR č. 87/2008 Z. z. z vodných plôch Klinger, Evičkino jazero, Hodruša Hámre – Kopanice a Belianske jazero. Kvalita vody z jazera Nová Baňa – Tajch nevyhovovala vo vyšetrených mikrobiologických ukazovateľoch pre zvýšené množstvo koliformných baktérií, Escherichia coli a enterokoky, vzorka vody nevyhovovala aj vo vyšetrených fyzikálno – chemických ukazovateľoch farba a celkový fosfor, ktoré boli prekročené.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom k prevádzke rekreácie v jednotlivých kúpacích oblastiach nevydal súhlasné rozhodnutie, vodné plochy nemali prevádzkovateľov a rekreácia tu prebiehala neorganizovane. Úroveň vybavenosti rekreačných areálov je dlhodobo nevyhovujúca, nie sú riešené parkovacie plochy, vstupy do vody, chýbajú vyhovujúce WC, prezliekacie kabínky, sprchy a pod. Príslušné obecné úrady zabezpečovali len uskladňovanie a likvidáciu komunálneho odpadu, v areáli Dolno Hodrušského, Vindšachtského, Počúvadlianskeho jazera a Veľkého Richňavského jazera boli umiestnené aj ekologické záchody. Vo všetkých areáloch boli rozmiestnené odpadkové koše.

Umelé kúpaliská:

V spádovej oblasti RÚVZ Žiar nad Hronom boli počas LTS 2010 prevádzkované tri termálne kúpaliská: TK Sklené Teplice, TK Katarína Kremnica a Vodný raj Vyhne. Ďalej bolo v prevádzke jedno netermálne kúpalisko a to Plážové kúpalisko v Žiari nad Hronom. V Hoteli Sitno vo Vyhniach bol návštevníkom hotela k dispozícii vonkajší letný bazén. Kúpaliská v meste Nová Baňa a v obci Hodruša – Hámre boli mimo prevádzky.

Vodný raj Vyhne s. r. o. prevádzkoval od 28.05.2010 vonkajšie bazény Vodného raja Vyhne. Na základe písomnej žiadosti a vykonanej prehliadky pripravenosti areálu kúpaliska bolo vydané súhlasné rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom na uvedenie vonkajších letných bazénov do prevádzky počas LTS 2010. V prevádzke boli detský, rekreačný, plavecký 25 m, plavecký 50 m bazén s neplaveckou časťou, tobogánový a výplavový bazén. Prevádzka vonkajších letných bazénov bola ukončená 31.08.2010. Prevádzkovateľ si kontrolu kvality vody zabezpečoval formou objednávky u akreditovaných skúšobných laboratórií ANALPO, s. r. o., Zvolen. Laboratórne protokoly predkladal na RÚVZ. Spolu bolo odobratých počas LTS 27 vzoriek vôd, kvalita vody bola vyhovujúca až na 7 vzoriek vôd s prekročenou hodnotou voľného chlóru. Bola zabezpečená aj kontrola kvality vody v bazénoch s vodnými atrakciami na ukazovateľ Legionella species prostredníctvom ANALPO, s. r. o., Zvolen. Vzorky vôd boli vyhovujúce. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 5 kontrol, pri ktorých neboli zistené závažné nedostatky v prevádzkovej hygiene kúpaliska. Kapacita Vodného raja bola určená na 912 návštevníkov a bola dodržiavaná.

TK Sklené Teplice bolo uvedené počas LTS 2010 do prevádzky 12.06.2010, bolo vydané súhlasné rozhodnutie RÚVZ v Žiari nad Hronom k jeho prevádzke. Prevádzka bola na termálnom kúpalisku ukončená 06.09.2010. Prevádzkovateľom termálneho kúpaliska bola Obec Sklené Teplice. Prevádzkovateľ kúpaliska zabezpečil kontrolu kvality vody z termálneho zdroja, ktorým sú plnené bazény termálneho kúpaliska a kontrolu kvality vody z rekreačného, detského a sedacieho bazéna v intervale 1 x za 2 týždne počas LTS formou objednávky na RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom. Laboratórne analýzy vykonávali akreditované laboratóriá RÚVZ Banská Bystrica. Spolu bolo odobratých 22 vzoriek vôd z bazénov. Kvalita vody vo vyšetrených mikrobiologických a biologických ukazovateľoch vyhovovala požiadavkám vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z. z. až na 1 vzorku vody z rekreačného bazéna, v ktorej bola prekročená medzná hodnota koliformných baktérií a 1 vzorku vody z tohto bazéna, kde bola zaznamenaná zvýšená hodnota Pseudomonas aeruginosa. V 2 vzorkách vody z detského bazéna bola zaznamenaná zvýšená hodnota Pseudomonas aeruginosa. Po zistení mikrobiologickej závadnosti vody v bazénoch bolo prevádzkovateľovi nariadené vykonať opatrenia na zabezpečenie vyhovujúcej kvality vody na kúpanie a zabezpečiť aj kontrolu kvality vody po vykonaných opatreniach, čo bolo splnené. Kvalita vody z kontrolných vzoriek vôd bola vyhovujúca. Z vyšetrených fyzikálno – chemických ukazovateľov boli prekračované hodnoty voľného chlóru vo všetkých bazénoch, na čo bol prevádzkovateľ kúpaliska upozorňovaný. Nedostatkom je, že dezinfekcia bazénových vôd sa aj naďalej na kúpalisku zabezpečovala provizórne mechanickým rozlievaním dezinfekčného prostriedku chlórňanu sodného do bazénov, k zmene spôsobu dezinfekcie zatiaľ nedošlo. Odbery vzoriek vôd, pri ktorých sa zároveň odmerala hodnota voľného chlóru sa realizovali ráno, pred otvorením kúpaliska, kedy nebolo možné zabezpečiť dôkladné premiešanie chlóru v bazénovej vode. V roku 2009 boli rekonštruované šatne kúpaliska, pôvodné murované šatne boli vymenené za uzamykateľné šatňové kabínky, z ktorých jedna je prístupná osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu. Návštevníci majú k dispozícii aj nové uzamykateľné šatňové skrinky, čo na kúpalisku chýbalo. Bol vybudovaný nový bufet pre návštevníkov kúpaliska. Staré betónové plochy boli vydláždené novou zámkovou dlažbou. Bolo vykonaných 5 kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, pri ktorých neboli zistené závažné nedostatky v prevádzkovej hygiene kúpaliska. Kapacita kúpaliska bola stanovená na 300 návštevníkov a bola dodržiavaná.

TK Katarína v Kremnici – detský a rekreačný bazén boli uvedené počas LTS 2010 do prevádzky 18.06.2010, bolo vydané súhlasné rozhodnutie RÚVZ v Žiari nad Hronom k ich prevádzke. Následne bol rozhodnutím RÚVZ Žiar nad Hronom uvedený do prevádzky aj plavecký a sedací bazén dňa 15.07.2010. Prevádzka bola na termálnom kúpalisku ukončená

01.09.2010. Prevádzkovateľom termálneho kúpaliska bola firma DAMIT, s. r. o. z Terchovej. Prevádzkovateľ zabezpečil kontrolu kvality vody z termálneho zdroja, ktorým sa plnia bazény termálneho kúpaliska a zabezpečoval kontrolu kvality vody v intervale 1 x mesačne z rekreačného, detského, plaveckého a sedacieho bazéna prostredníctvom Bel Novamann International s. r. o., Skúšobné laboratórium GEL Turčianske Teplice. Laboratórne protokoly predkladal na RÚVZ. Spolu bolo odobratých 12 vzoriek vôd. Kvalita vody z detského, rekreačného, plaveckého a sedacieho bazéna vo vyšetrených mikrobiologických, biologických a fyzikálno – chemických ukazovateľoch vyhovovala požiadavkám vyhlášky. Bola zabezpečená aj kontrola kvality vody v rekreačnom bazéne na ukazovateľ Legionella species prostredníctvom Bel Novamann International s. r. o., Skúšobné laboratórium GEL Turčianske Teplice, v časti rekreačného bazéna bola v prevádzke šmýkala. Vzorka vody bola vyhovujúca. Boli vykonané 3 kontroly v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, závažné nedostatky v prevádzke termálneho kúpaliska neboli zistené. Kapacita kúpaliska bola stanovená na 2 000 návštevníkov a bola dodržiavaná.

Plážové kúpalisko v Žiari nad Hronom, plavecký a neplavecký bazén, bolo otvorené od 14.06.2010. Detský bazén bol v prevádzke od 02.07.2010. Prevádzkovateľom kúpaliska boli Technické služby Žiar nad Hronom, spol. s r. o., k prevádzke bazénov kúpaliska boli vydané súhlasné rozhodnutia RÚVZ v Žiari nad Hronom. Prevádzka bola na tomto kúpalisku ukončená predčasne 15.08.2010, kedy došlo k zaplaveniu priestorov a objektov kúpaliska záplavovou vodou po prívalových dažďoch. Prevádzkovateľ zabezpečil vyčistenie bazénov a objektov od nánosov a dezinfekciu priestorov, bazény už však opakovane neuviedol do prevádzky z ekonomických dôvodov. Prevádzkovateľ zabezpečil kontrolu kvality vody z vrtu, ktorým sa plnia bazény a zabezpečoval kontrolu kvality vody z plaveckého, neplaveckého a detského bazéna v intervale 1 x mesačne prostredníctvom objednávky na RÚVZ v Žiari nad Hronom. Laboratórne analýzy vykonávali akreditované laboratóriá RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Spolu bolo odobratých 9 vzoriek vôd, kvalita vody vyhovovala požiadavkám citovanej vyhlášky až na prekračované hodnoty voľného chlóru v bazénoch (6 vzoriek), na čo bol prevádzkovateľ upozornený. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli na kúpalisku vykonané 2 kontroly, nedostatky v prevádzkovej hygiene neboli zistené. Kapacita kúpaliska bola stanovená na 2 000 návštevníkov a bola dodržiavaná.

Aj v tomto roku bol počas LTS v prevádzke vonkajší letný bazén v Hoteli Sitno vo Vyhniach. Ide o rekreačný bazén, ktorý je určený pre návštevníkov hotela počas letnej turistickej sezóny. Bazén bol otvorený od 05.05.2010, prevádzkovateľ predpokladá ukončenie prevádzky na konci septembra. Kontrolu kvality vody zabezpečoval prevádzkovateľ u akreditovaných laboratórií INGEO – ENVILAB, s. r. o., Žilina, kvalita vody bola vyhovujúca. Kapacita bazéna bola stanovená na 30 návštevníkov a bola dodržiavaná. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli vykonané 2 kontroly, nedostatky v prevádzkovej hygiene neboli zistené.

Kúpalisko v Hodruši – Hámroch a Kúpalisko v Novej Bani (obidve netermálne) neboli ani počas LTS 2010 v prevádzke, nakoľko ich prevádzkovatelia nenašli finančné prostriedky na ich rekonštrukciu. Rekonštrukcia uvedených kúpalísk je nevyhnutná, v existujúcom stave nie je možné ich prevádzkovať. Objekty a bazény sú schátrané, je potrebné rekonštruovať aj technológiu úpravy vody, hlavne na kúpalisku v Hodruši – Hámroch.

K uvedeniu kúpalísk do prevádzky počas LTS 2010 boli vydané súhlasné rozhodnutia RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom na základe žiadostí jednotlivých prevádzkovateľov. Všetky kúpaliská mali vypracované prevádzkové poriadky schválené RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom. Možno konštatovať, že na kúpaliskách boli dodržiavané ustanovenia vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.

Kontrola kvality vody z jednotlivých bazénov kúpalísk bola zabezpečovaná podľa požiadaviek citovanej vyhlášky. Kontrolu kvality vody vykonávali prevádzkovatelia kúpalísk v Sklených Tepliciach a v Žiari nad Hronom na základe objednávok rozborov vzoriek vody v RÚVZ v Žiari nad Hronom, laboratórne analýzy vykonávali akreditované laboratóriá RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Prevádzkovateľ Termálneho kúpaliska Katarína v Kremnici zabezpečoval kontrolu kvality vody prostredníctvom Bel Novamann International s. r. o., Skúšobné laboratórium GEL Turčianske Teplice. Kontrolu kvality vody na ukazovateľ Legionella species si zabezpečil tiež u Bel Novamann International s. r. o., Skúšobné laboratórium GEL Turčianske Teplice, išlo o platené služby. Prevádzkovateľ Vodného raja Vyhne si kontrolu kvality vody počas LTS zabezpečoval prostredníctvom ANALPO, s. r. o., Zvolen, v týchto laboratóriách zabezpečil aj kontrolu kvality vody v bazénoch s atrakciami na ukazovateľ Legionella species. Prevádzkovateľ vonkajšieho letného bazéna v Hoteli Sitno vo Vyhniach si kontrolu kvality vody zabezpečoval u akreditovaných laboratórií INGEO – ENVILAB, s. r. o., Žilina.

Premenlivé počasie počas letných mesiacov malo vplyv aj na návštevnosť umelých kúpalísk, výrazne lepšia návštevnosť podľa prevádzkovateľov bola počas júla, inak bola návštevnosť slabšia. Prírodné vodné plochy boli podľa našich zistení navštevované hlavne počas víkendov.

1.6. MONITORING A VYHODNOTENIE KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade s požiadavkami platných predpisov v oblasti pitnej vody. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. V súvislosti s plnením reportingových povinností Slovenska voči EK v oblasti pitnej vody je ďalším cieľom zabezpečenie dostatočného množstva údajov o jej kvalite podľa európskych požiadaviek.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:
RÚVZ v SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

V rámci ŠZD bolo vykonaných za rok 2010 39 kontrol verejných vodovodov.

Zabezpečujú sa pravidelné odbery vzoriek vôd z verejných vodovodov na laboratórne vyšetrenie v stanovených intervaloch. Za rok 2010 bolo odobratých 192 vzoriek vôd v rámci monitoringu kvality pitnej vody u spotrebiteľa podľa § 11 písm. m/ zákona č. 355/2007 Z. z. V okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 99 vzoriek vôd, v okrese Žarnovica 61 vzoriek vôd a v okrese Banská Štiavnica 32 vzoriek vôd. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 20 vzoriek vôd, v okrese Žiar nad Hronom 8 vzoriek, v okrese Žarnovica 6 vzoriek vôd a v okrese Banská Štiavnica 6 vzoriek vôd. Na úrovni štatutárnych zástupcov prevádzkovateľov verejných vodovodov bola prerokovaná kvalita vody za rok 2010 a boli prijaté potrebné opatrenia. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že došlo k zhoršeniu kvality vody z verejných vodovodov vo všetkých okresoch v dôsledku intenzívnych prívalových dažďov. Vo verejných vodovodoch sa nevyskytli nadlimitné hodnoty dusitanov a dusičnanov.

Závažnejšie nedostatky v dezinfekcii vody boli riešené vydaním opatrenia RÚVZ Žiar nad Hronom na zabezpečenie dostatočného množstva zdravotne neškodnej pitnej vody vo verejnom vodovode a to v 16 prípadoch. V okrese Žiar nad Hronom bolo vydaných 5 opatrení, v okrese Banská Štiavnica 4 opatrenia a v okrese Žarnovica 7 opatrení. Nedostatky v kvalite vody, aj keď bol vo vode zistený voľný chlór, boli riešené podnetom na odstránenie nedostatkov v kvalite pitnej vody vo verejnom vodovode a to v 32 prípadoch. V okrese Žiar nad Hronom bolo vydaných 15 podnetov, v okrese Banská Štiavnica 7 a v okrese Žarnovica 10 podnetov.

Rozhodnutie o zákaze používať vodu na pitie a varenie v obci Pitelová, časť horná, okres Žiar nad Hronom, bolo zrušené v mesiaci december rozhodnutím RÚVZ Žiar nad Hronom na uvedenie verejného vodovodu Pitelová, časť horná, do prevádzky na základe žiadosti obce a predložených protokolov o vyhovujúcej kvalite pitnej vody z verejného vodovodu. V obci Jastrabá je pre pretrvávajúcu nevyhovujúcu kvalitu pitnej vody v ukazovateľoch farba a zákal zabezpečené náhradné zásobovanie pitnou vodou z cisterny. Voda sa dováža z verejného vodovodu Kremnica, ako zdroj vody slúži Turčekovský skupinový vodovod. Kvalitu vody z cisterny sledoval prevádzkovateľ verejného vodovodu aj RÚVZ Žiar nad Hronom. Pre nevyhovujúcu kvalitu pitnej vody z verejných vodovodov Banská Hodruša a Bzenica - Bukovina bola prevádzkovateľovi týchto verejných vodovodov, StVPS a. s., závod Zvolen, Žiar nad Hronom, uplatnená náhrada nákladov za laboratórny rozbor pitnej vody. V obci Štiavnické Bane je úpravňa vody pre verejný vodovod naďalej v skúšobnej prevádzke. Obci Dolná Ždaňa bol vydaný zákaz používať zdraviu škodlivú vodu zo studne pre zásobovanie obyvateľov bytového domu č. 253. Obec, ako prevádzkovateľ studne pre hromadné zásobovanie, zabezpečila úpravu vody na zníženie hodnoty dusičnanov. Na základe žiadosti a predložených vyhovujúcich výsledkov kvality pitnej vody RÚVZ vydal rozhodnutie na úpravu pitnej vody a jej používanie.

Nedostatok pitnej vody v roku 2010 sa vyskytol na verejnom vodovode Veľká Lehota, kde bolo regulované zásobovanie pitnou vodou. V rámci vodoprávnych konaní boli vydané kolaudačné rozhodnutia na užívanie týchto vodných stavieb: prívodné vodovodné potrubie pre obec Kunešov z doplňujúceho vodného zdroja Turčekovská vodárenská nádrž, výtlačné potrubie z vodárenskej nádrže Rozgrund do ÚV Rozgrund a zásobné potrubie z ÚV Rozgrund do vodojemu Červená studňa pre zásobovanie časti mesta Banská Štiavnica, zásobné potrubie do obce Veľká Lehota z vodných zdrojov - pramene nad mestom Nová Baňa, ktoré budú slúžiť ako doplňujúci vodný zdroj pre obec Veľká Lehota a celého rozvodného potrubia verejného vodovodu v obci Prestavlky. Obec Prochot je aj naďalej zásobovaná vodou z Prochotského potoka. V obciach zásobovaných pitnou vodou z Turčekovskej vodárenskej nádrže (Kremnické Bane, časť mesta Kremnica, Horná Ves, Bartošova Lehôtka, Lehôtka pod Brehmi a Hliník nad Hronom) sa v pitnej vode vyskytuje zvýšená hodnota železa, čo bolo prerokované na úrovni štatutárneho zástupcu prevádzkovateľa verejných vodovodov. Prevádzkovateľ zabezpečuje zvýšenú frekvenciu odkaľovania vodovodných potrubí na uvedených verejných vodovodoch.

Výsledky laboratórnych skúšok pitnej vody sú vkladané do Informačného systému Pitná voda. V informačnom systéme sú vložené výsledky o kvalite pitnej vody z verejných vodovodov za roky 2008, 2009 a 2010. O kvalite pitnej vody z verejných vodovodov je verejnosť informovaná prostredníctvom internetu na webovej stránke RÚVZ Žiar nad Hronom www.ruvzzh.sk.

Kvalita pitnej vody za rok 2010 na spotrebiskách verejných vodovodov zistenej v rámci monitoringu kvality vody bola nasledovná:

Okres	Mikrobiologická a biologická závadnosť	Fyzikálno-chemická závadnosť	Celková závadnosť
Žiar nad Honom	38,38%	21,21%	49,49%
Banská Štiavnica	25,00%	25,00%	37,50%
Žarnovica	31,15%	32,79%	52,46%

Okres Žiar nad Hronom: počet odobratých vzoriek 99, voľný chlór nebol zistený v 19 vzorkách, t. j. 19,19%. Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou je 44 301, t. j. 92,05 %.

Okres Banská Štiavnica: počet odobratých vzoriek 32, voľný chlór nebol zistený v 11 vzorkách, t. j. 34,37%. Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou 15 679, t. j. 93,41%.

Okres Žarnovica: počet odobratých vzoriek 61, voľný chlór nebol zistený v 18 vzorkách, t. j. 29,51%. Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou je 24 355, t. j. 90,62%.

Údaje o kvalite pitnej vody a počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov boli získané z Informačného systému Pitná voda.

Dezinfekcia pitnej vody sa na verejných vodovodoch vykonáva dezinfekčným prostriedkom chlórnanom sodným a plynným chlórom dávkovacím čerpadlom. Pri pravidelných odberoch vzoriek vôd sa na jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov kontroluje voľný chlór automatickým analyzátorom HACH CHLORINE. Za rok 2010 bol voľný chlór zistený v 144 vzorkách, v 48 vzorkách nebol zistený. V prípade nezistenia voľného chlóru na spotrebisku verejného vodovodu alebo prekročenia medznej hodnoty je táto skutočnosť okamžite oznámená prevádzkovateľovi verejného vodovodu.

1.8. PROJEKT COPHES+ PRE ĽUDSKÝ BIOMONITORING

Cieľ

Cieľom medzinárodného projektu je zharmonizovať v členských štátoch EÚ metodológiu pre ľudský biomonitoring.

Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská
Vybrané RÚVZ v SR

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom sa ani v roku 2010 nepodieľal na plnení projektu, nebol oslovený na spoluprácu.

Na základe odporúčaní sme sa zapojili aj do projektu 7.1 Cyanobaktérie, ktorý plní odbor objektivizácie faktorov prostredia v ÚVZ SR Bratislava.

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Cieľ

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách,
- zisťovanie toxicity a prítomnosti cyanotoxínov vo vodných kvetoch a vo vode
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, RÚVZ Michalovce, RÚVZ Košice, RÚVZ Humenné, RÚVZ Martin
Vybrané lokality: vodárenské nádrže Hriňová, Klenovec, Bukovec, Turček, Málinec, Starina, Nová Bystrica, rekreačné nádrže Ružiná, Teplý vrch – ORMET, Drieňok, Liptovská Mara, Kanianka, Šaštín- Stráže, Malé Leváre, Kunov, štiavnické jazerá, Zemplínska Šírava, Ružín, Pod Bukovcom, Jazero Vinné, Jazero v Košiciach, Senec - Slnečné jazerá, Zlaté piesky, Ivánka pri Dunaji, Vajnorské jazerá, Kuchajda, Veľký Draždiak, Veľká Domaša, Šulianske jazero, Vojčianske jazero.

Etapy riešenia
1. monitoring – 2010 a ďalšie
2. vyhodnotenie, závery - december 2010 a ďalšie roky
Výstupy
1. Hlásenia o výskyte vodných kvetov a informácie v masmédiách
2. Protokoly a skúškach zo sledovania kvality vody v súvislosti s vodnými kvetmi
3. Hodnotenie jednotlivých vodných telies z hľadiska ich ďalšieho využívania na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a na rekreáciu.

Vyhodnotenie plnenia úlohy:
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom sa v tomto roku zapojil do plnenia uvedenej úlohy ako spoluriešiteľ tým, že pravidelne, raz za dva týždne, vykonával odbery vzoriek vôd z 5 vyhlásených vôd vhodných na kúpanie. V roku 2010 bolo spolu odobratých 40 vzoriek vôd aj na ukazovateľ cyanobaktérie, ktoré boli vyšetrené v akreditovaných laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Odobraté vzorky vôd vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy, preto nebolo potrebné vzorky vôd zasielať na vyšetrenie ekotoxicity do laboratórií BŽP v ÚVZ SR Bratislava.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZíK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPôSOBU PRÁCE

2.1.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK (rizikové práce)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiari nad Hronom vedie evidenciu spádového územia troch okresov Žiaru nad Hronom, Žarnovice a Banskej Štiavnice o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v dozorujúcich subjektoch. Podľa štandardných výstupov programu ASTR k 31.12.2010 sme evidovali 2961 osôb, z toho 664 žien. Počet exponovaných podľa okresov bol v Žiari nad Hronom 2305 osôb, z toho 471 žien, v Žarnovici 565 osôb, z toho 181 žien a v Banskej Štiavnici 91 osôb, z toho 12 žien. Vydali sme 28 rozhodnutí o určení alebo o zrušení rizikových prác pre 3 a 4. kategóriu. V 4 prípadoch boli vyhlásené rizikové práce u nových právnických subjektov, v 4 prípadoch boli rizikové práce zrušené a 20 prípadoch boli rizikové práce prehodnotené z dôvodu prehodnotenia miery rizika v právnych subjektoch. Na základe aktuálnych výsledkov merania a zhodnotenia expozície bola miera rizika znížená zo 4. do 3. kategórie v 2 spoločnostiach, v ďalších spoločnostiach ostali vyhlásené kategórie nezmenené, v 2 spoločnostiach pribudli ďalšie rizikové faktory ako: prach, vibrácie a fyzická záťaž. U zamestnávateľov u ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce sme vykonali 126 kontrol. Zamestnávateľom neboli uložené žiadne sankcie za neplnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov. Z

dlhodobého sledovania (podľa výstupov z programu ASTR) počet zamestnancov vykonávajúci rizikové práce má mierne klesajúci trend.

2.1.2. ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI JEDOVATÝCH LÁTOK A PRÍPRAVKOV A JEDOVATÝCH LÁTOK A PRÍPRAVKOV

V roku 2010 bolo vykonaných 26 kontrol na zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s toxickými látkami a prípravkami a veľmi toxickými látkami a prípravkami. V okrese Banská Štiavnica sme skontrolovali 5 prevádzok, v Žarnovici 6 prevádzok a v Žiari nad Hronom 15 prevádzok. Prevažovali zariadenia lekárenskej starostlivosti, kde sme sa pri kontrolách zamerali na pracovné podmienky a ochranu zdravia pri práci s látkami v lekárňach, ktoré sú súčasťou reagenčných aparátov a nachádzajú sa tu látky a prípravky zaradené medzi toxické látky. Nezistili sme vážnejšie nedostatky, okrem toho, že zodpovedné osoby nevlastnia osvedčenie o odbornej spôsobilosti na manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami. Súčasný stav používania uvedených reagenčných aparátov je podstatne nižší, ako bol v minulosti a niektoré lekárne majú jednotlivé zložky aparátu aj po uplynutí doby exspirácie. Zodpovední zamestnanci boli informovaní a upozornení na likvidáciu látok po uplynutí doby exspirácie a o porušovaní zákona v prípade, že nemajú osvedčenie na manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratóriá bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“ , ktoré vyplnilo 23 respondentov, pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

Pre spádovú oblasť Žiar nad Hronom bolo v roku 2010 vydaných RÚVZ v Banskej Bystrici 23 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami s neobmedzenou platnosťou. Zoznam osôb, ktoré získali odbornú spôsobilosť v priebehu roka 2010 poskytol RÚVZ Banská Bystrica.

V rámci posudkovej činnosti boli vydané 2 rozhodnutia na manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a 2 rozhodnutia pre spoločnosti zaoberajúcou sa nakladaním s nebezpečnými odpadmi.

Zamestnávateľom bolo poskytnutých 15 konzultácií týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku v súvislosti s prácou s chemickými látkami a toxickými látkami. Schválili sme 23 prevádzkových poriadkov na prácu s nebezpečnými chemickými faktormi. Zaznamenali sme pokles v používaní jedovatých látok a prípravkov ako v predaji, tak aj v zdravotníctve, poľnohospodárstve ale aj v priemyselnej výrobe.

V roku 2010 bolo podaných 5 oznámení o začatí regulácie živočíšnych škodcov. V oznámeniach boli všetky požadované informácie podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nebola hlásená a ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v príslušných okresoch Žiar nad Hronom, Žarnovica a Banská Štiavnica v súvislosti s používaním jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov.

2.1.3. ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGÉNNYCH A MUTAGÉNNYCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU

V rámci ŠZD bolo vykonávaných 20 kontrol so zameraním na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Kontroly boli vykonávané vo výrobných prevádzkach (VUM, a.s., Žiar nad Hronom, CMK, s.r.o., Žarnovica), chemických laboratóriách a v lekárňach. Zamerali sme sa na podmienky manipulácie a skladovania týchto látok, na hodnotenie zdravotných rizík pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami, na označenie vymedzeného kontrolovaného pásma (knihy vstupov a výstupov), dodržiavanie zákazu fajčenia v priestoroch a vedenie záznamov o exponovaných zamestnancoch (povinnosť zamestnávateľov uchovávať záznamy o expozícii 40 rokov). Informovanosť zamestnancov sme si overovali prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“ (vyplnilo ich 21 respondentov). Z dotazníkov vyplynulo, že zamestnanci majú dobre znalosti v problematike ochrany zdravia, pravidelne absolvujú lekárske preventívne prehliadky, zúčastňujú sa školení, majú k dispozícií vhodné OOPP. V spoločnosti VUM, a.s., ktorá vyrába uhlíkaté materiály bola vykonaná objektivizácia pracovného prostredia a odber biologického materiálu (moču). Z 5 odobratých vzoriek ovzdušia 2 prekračovali technickú smernú hodnotu benzo(a)pyrénu, ako indikátora PAU (TSH – 0,002 mg/m^3) a odporúčaný biologický limit pre 1 – hydroxipyrén (2,3 µmol/mol kreatinínu) bol prekročený u 10 z 11 odobraných vzoriek moču pracovníkov vybraných profesií jednotlivých pracovísk. Zamestnávateľovi boli uložené opatrenia na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov.

K 31. 12. 2010 podľa výstupov z programu ASTR evidujeme celkom 27 zamestnancov z toho 6 žien, ktoré vykonávajú rizikové práce 3. kategória s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

V sledovanom období sme vydali tri rozhodnutia na likvidáciu azbestu. Dve rozhodnutia boli vydané pre spoločnosť Ekos, s.r.o., ktorá likvidovala azbestocementový materiál (AZC) a to staré skladové zásoby AZC strešnej krytiny z objektu skladu štátneho podniku Mincovňa Kremnica a AZC krytinu z časti skladu a garáže Technických služieb, a.s., v Žiari nad Hronom. Jedno rozhodnutie bolo pre spoločnosť Ronar, s.r.o., Košice, ktorá vykonala odstránenie AZC dosiek na stavbe „Diaľkovo ovládané trafostanice“ v Žarnovici. Spoločnosti, ktoré likvidovali AZC materiály majú osvedčenie ÚVZ SR na uvedené práce a ich zamestnanci, ktorí tieto práce vykonávajú boli do pracovného procesu zaradení na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Bolo vyplnených 6 kontrolných listov Dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“. Kontrolovali sme najmä označenie kontrolovaného pásma, hygienické slučky, zákaz fajčenia na pracovisku, používanie OOPP, dodržiavanie prestávok počas práce, výskyt mimoriadnych situácií počas sanácie AZC materiálov. V jednom prípade u spoločnosti Ekos, s.r.o., napriek dostatočnej informovanosti a znalosti zákona zo strany spoločnosti, bolo zistené porušenie povinností ustanovených zákonom pri odstraňovaní AZC krytiny z objektov garáží na Technických službách, a.s., v Žiari nad Hronom. Spoločnosti bola uložená sankcia.

V sledovanom období bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov poskytnutých 15 konzultácií týkajúcich sa vypracovania posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov, ochranných preventívnych opatrenia na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s chemickými karcinogénnymi a mutagénnymi látkami.

2.1.5. ZNIŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZAŤAŽENIA

V roku 2010 sme prešetrovali 3 prípady podozrení na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

(DNJZ). Z toho v okrese Banská Štiavnica boli prešetrené 2 podozrenia a v okrese Žarnovica 1 podozrenie na chorobu z povolania. Pre porovnanie v roku 2009 bolo prešetrených celkom 6 podozrení na chorobu z povolania z DNJZ. Zaznamenali sme pokles podozrení na choroby z povolania z DNJZ. V roku 2010 bola priznaná len jedna choroba z povolania v okrese Banská Štiavnica u zamestnávateľa Dinas Banská Belá, a.s. u profesie rovnač – zavážkár dinasových tehál. V spoločnosti Dinas Banská Belá, a.s. sa nám aj v minulosti vyskytovali podozrenia na chorobu z povolania v položke 29, ktoré vo väčšine prípadov boli aj priznané. Orgán verejného zdravotníctva vyhlasoval a evidoval prácu v profesii rovnač – zavážkár ako prácu rizikovú s rizikovým faktorom fyzická záťaž a prach kategórie 3. Spoločnosť Dinas Banská Belá, a.s. svoju výrobnú činnosť ukončila z tohto dôvodu nepredpokladáme ďalší výskyt podozrení na choroby z povolania v položke 29 u tohto zamestnávateľa. V okrese Banská Štiavnica bolo prešetrené ešte jedno podozrenie na chorobu z povolania položky 29 v spoločnosti, ktorá sa zaoberá výrobou sedacích súprav u profesie rezačka kože. Prácu v profesii rezačka kože u prevádzkovateľa výroby sedacích súprav miestne príslušný orgán verejného zdravotníctva nevyhlasuje a neeviduje ako prácu rizikovú s rizikovým faktorom fyzická záťaž. Hygienickým prieskumom bolo zistené, že pri práci rezačky kože neboli prekračované prípustné hodnoty fyzickej záťaže, nebola zistená manipulácia s nadlimitnými bremenami, bolo zachované striedanie jednotlivých pracovných činností, práca sa vykonávala v primeraných pracovných polohách, práca sa vykonávala vo vyhovujúcich mikroklimatických podmienkach a bol zachovaný režim práce a odpočinku. V okrese Žarnovica bolo vykonané prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania u profesie lamač - predák v položke 29 u zamestnávateľa, ktorý sa zaoberá ťažbou rudy v podzemí. V tomto prípade orgán verejného zdravotníctva vyhlasuje a eviduje prácu lamača a pomocného lamača ako prácu rizikovú s rizikovými faktormi vibrácie a fyzická záťaž kategórie 3, hluk a pevný aerosól kategórie 4 na základe návrhu na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie vypracovaného Pracovnou zdravotnou službou ProCare, a.s., Einsteinova 23 – 25, Bratislava 5 v zmysle prílohy č. 2 k Vyhl. č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach a faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií, podľa § 31, ods. 6, zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pri odhade miery podielu faktorov pracovných podmienok v etiológii vzniku bolesti v bedrovej chrbtici (podľa Prílohy č. 1) Posudzovania a hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k ochoreniam chrbtice bolo vypočítané celkové skóre 14, z toho dvíhanie alebo manuálna práca s bremenom 4 body, časté otáčanie a ohýbanie trupu 5 bodov, celotelové vibrácie 3 body a uspokojenie z práce 2 body. Uvedené celkové skóre vo vzťahu k veku menovaného (37 rokov) prekračovalo hodnotu 50, pri ktorej je pravdepodobné, že poškodenie bedrovej chrbtice mohlo byť profesionálneho pôvodu.

V roku 2010 bolo zamestnávateľom poskytnutých 5 konzultácií týkajúcich sa uplatňovania legislatívy na úseku verejného zdravotníctva – Vyhl. č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V rámci ŠZD bolo vykonaných 171 previerok na kontrolu pracovísk so zobrazovacími jednotkám najmä administratívnych priestorov malých firiem a úradov poskytujúcich služby obyvateľstvu v súlade s uplatňovaním NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Previerky boli zamerané na priestorové podmienky na pracoviskách a pracovné miesta, denné

a umelé osvetlenie, polohu a umiestnenie zobrazovacej jednotky, ale aj režim práce a odpočinku. Zamestnávateľom pri previerkach bolo poskytnuté poradenstvo zamerané na prevenciu vzniku možných ochorení v súvislosti s prácou so zobrazovacou jednotkou a to najmä na správne a vyhovujúce pracovné sedadlo, dodržiavanie pitného režimu, prerušenie práce (prestávky) a ich využitie na cvičenia pri práci so zobrazovacou jednotkou. Zamestnávateľom bol poskytnutý zdravotno – výchovný materiál – Počítač a zdravie (RÚVZ ZH, 2006) a Relaxácia pri klávesnici (RÚVZ ZH, 2007). Zároveň sme si na pracoviskách overovali informovanosť zamestnancov Dotazníkom informovanosti zamestnancov „Z“ (v počte 164) z ktorých vyplynulo, že postupne dochádza na pracoviskách k výmene CRT monitorov za LCD monitory (70% používalo LCD monitor), zlepšujú sa aj podmienky na pracoviskách (výmena pracovných stolov a stoličiek). Zamestnanci majú informácie o dodržiavaní pracovného režimu, o dodržiavaní pravidelných prestávok pri práci so zobrazovacími jednotkami ako aj dôležitosti pitného režimu. Zamestnanci, ako vyplynulo z Dotazníkov informovanosti zamestnancov sa nezúčastnili skríningových vyšetrení zraku a ani neabsolvovali lekársku preventívnu prehliadku v súvislosti s prácou so zobrazovacou jednotkou.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

V rámci projektu zdravé pracoviská v roku 2010 boli aktivity zamerané najmä na kontrolu hodnotenia zdravotných rizík, spolu s kampaňou Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v Bilbao s aktuálnou témou “ Zdravé pracoviská – Dobré pre Vás, Dobré pre podnik“. V súvislosti s kampaňou bolo zamestnávateľom poskytnuté odborné poradenstvo najmä v oblasti hodnotenia zdravotných rizík a zabezpečenia pracovnou zdravotnou službou. K téme boli poskytnuté informácie do tlače, ako aj informácie na webovej stránke RÚVZ v Žiari nad Hronom. Šesť spoločností (Elvys, Tubapack, a.s., Fagor Ederlan Slovensko, a.s., Miromax, s.r.o., AB- Team, s.r.o., COOP Jednota Žarnovica) osobnou účasťou svojich zástupcov využilo Deň otvorených dverí RÚVZ „ Zdravé pracoviská – Dobré pre Vás. Dobré pre podnik“ na konzultácie týkajúce sa ich podniku, spoločnosti. Za svoju snahu získali osvedčenie o účasti, ktoré im pre ich spoločnosť (konkrétne na meno spoločnosti) poslala agentúra EU – OSHA v rámci Európskeho týždňa bezpečnosti.

Skríningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným vyšetrením v spoločnosti Slovalco, a.s. (49 zamestnancom) a Mincovňa Kremnica, š.p. (95 zamestnancom). Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta, a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrujúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

Poradenstvo zamestnancom bolo zamerané na predchádzanie rizikám súvisiacich s prácou, najmä pri práci so zobrazovacou jednotkou, pri práci s chemickým faktorom a pri práci s bremenami (fyzickej práci). V spoločnosti Slovalco, a.s. bola odprednášaná prednáška “Zdravý životný štýl“, ktorá je uverejnená na webovej stránke RÚVZ v Žiari nad Hronom.

V spoločnosti Slovalco, a.s., Žiar nad Hronom boli na prevádzke Odlievareň a Elektrolýza objektivizované a hodnotené podmienky práce a pracovného prostredia. Meral sa obsah prachu a fluoridov v pracovnom prostredí a 52 zamestnancom bol odobratý biologický materiál (moč) na obsah fluoridov v moči. Z vyhodnotenia výsledkov BET (biologický expozičný test) vyplýva, že ani v jednom prípade nebola prekročená biologická medzná hodnota. Pri hodnotení výsledkov osobných odberov fluoridov a fluorovodíka, ale aj koncentrácie prachu nebol prekročený NPEL ($NPEL_C$) ani u jednej vzorky. V laboratóriu prevádzky Odlievarne spoločnosti Slovalco, a.s. bola meraná a posudzovaná úroveň

ionizujúceho žiarenia. Z výsledkov monitorovania jednotlivých pracovísk vyplynulo, že nie je predpoklad prekročenia určených limitov ožiarenia zamestnancov. Na pracovisku generálnych opráv elektrolýzerov, otyčovne, výrobne hmoty a pecnej haly bolo posudzované zdravotné riziko a expozícia zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom v pracovnom prostredí. Namerané celozmenové koncentrácie benzo(a)pyrénu ako indikátora PAU neprekračovali TSH ani pri jednom z meraní. Na pracovisku odlievarne a pracovisku čistenia anódových zbytkov boli posudzované a hodnotené riziká z vibrácií za účelom ochrany zdravia a bezpečnosti zamestnancov. Vzhľadom na nepravidelnosť používania vibračného zariadenia pracovná zdravotná služba (ProCare, a.s.), určila výpočtom čas práce s konkrétnym vibračným nástrojom tak, aby bola dodržaná akčná hodnota expozície vibráciám. V administratívnej budove spoločnosti Slovalco, a.s. bola aktuálne (po úpravách a optimalizácie klimatizačnej jednotky) meraná tepelno - vlhkostná mikroklíma (TVM). Meraním sa potvrdila účinnosť klimatizačnej jednotky ako vhodne nastavená. Zamestnanci uvedenú skutočnosť subjektívne vyjadrili tak, že kvalitu a chod klimatizačnej jednotky nevnímajú negatívne. Vzhľadom na charakter práce (práca prevažne so zobrazovacou jednotkou) sa dolná hranica relatívnej vlhkosti doporučuje dodržiavať na úrovni 50%, súčasne sa doporučuje vykonávať pravidelnú kontrolu klimatizačného systému a pravidelné čistenie vzduchových filtrov.

Z posúdenia uvedených výsledkov vyplýva, že v spoločnosti Slovalco, a.s. je prioritou správne a dôsledné dodržiavanie nielen technologickej disciplíny, ale aj dodržiavanie zásad osobnej hygieny zo strany zamestnancov. Uvedené merania ale aj výsledky BET a posúdenie rizík pracovnou zdravotnou službou vo všetkých posudzovaných rizikách zaradila práce zamestnancov do kategórie 2, pri ktorých vzhľadom na riziko nie je predpoklad poškodenia zdravia.

2.5. ZVYŠOVANIE ÚROVNE OCHRANY ZDRAVIA PRED RIZIKAMI Z CHEMICKÝCH LÁTOK

V rámci plnenia tohto projektu sme sa 17.06.2010 zúčastnili celoslovenského seminára, ktorý usporiadal RÚVZ v Banskej Bystrici k uplatňovaniu chemickej legislatívy orgánmi verejného zdravotníctva v SR.

Súčasťou kontroly spoločnosti VUM, a.s., Žiar nad Hronom bolo aj hodnotenie dodržiavania právnych predpisov EU týkajúcich sa chemických látok a zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok (REACH) dotazníkovou formou, ktorý bol po vyplnení odoslaný na RÚVZ v Banskej Bystrici na ďalšie spracovanie. Spoločnosť ako výrobca kalcinovaného antracitu si splnila povinnosť registrácie látky a aj registráciu prípravkov smolného koksu, petrol koksu a surového antracitu. Spoločnosť má karty bezpečnostných údajov v súlade s nariadením REACH.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
3.1.	**Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelej populácie**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	15. január 2011 a ďalšie roky
3.2.	**Monitoring jodidácie kuchynskej soli**	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	30. december 2010 a ďalšie roky
3.3.	**Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. marec 2011
3.4.	**Bezpečnosť výrobkov určených pre deti**	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	31. december 2011
3.5.	**Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov**	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Poprade	31. december 2011

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“, ktorého aktualizácia bola prijatá vládou SR v roku 17. decembra 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu: „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi(február – november 2010)
III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2011).

Vyhodnotenie:

Opis postupov riešenia (metodika): dotazníková forma získavania údajov o respondentoch, odbery krvi, merania na prístroji Reflotron pre vyhodnotenie biochemických ukazovateľov

lipoproteínového metabolizmu, klinicko – somatický dotazník, 24 hodinový jedálny lístok, dotazník o životospráve.
Každý klient obdržal 24 hodinový jedálny lístok, dotazník o životospráve, bol stanovený BMI, odmeraný TK syst., TK diast., WHR, váha, výška a pod. Údaje z jedálnych lístkov sú spracovávané v programe ALIMENTA. Výsledkom spracovania jedálnych lístkov je výpočet energetickej a biologickej výživovej hodnoty vybraných skonzumovaných jedál a porovnanie so stanovenými odporúčanými dennými výživovými dávkami zvoleného stravníka. Namerané hodnoty z odobratej krvi na prístroji Reflotron sa vyhodnocujú podľa kritérií pre hodnotenie výsledkov skríningu CINDI.
Úloha bola vykonávaná priebežne, do 30.06.2010 bolo odovzdaných 80 dotazníkov, z toho 40 od žien a 40 od mužov. Počítačovo boli spracované v 2. polroku 2010. Projekt bol ukončený do 15.12.2010.
Údaje z jedálnych lístkov boli spracované v programe Alimenta. Zo vzorky sledovaných nameraných hodnôt vyplýva, že energetická hodnota stravy u 91,25 % respondentov nespĺňa odporúčané výživové dávky pre jednotlivé vekové skupiny, z toho u 83,75 % respondentov sa jednalo o nízky príjem energie a u 75 % respondentov o vysoký príjem energie. Ďalej bol zistený nízky príjem sacharidov v sledovaných skupinách mužov a žien oboch vekových kategórií a to u 93,75 % respondentov. Príjem celkových bielkovín u 20 % respondentov naplnil odporúčané výživové dávky a u 46,25 % respondentov bol príjem bielkovín prekročený. V sledovaných skupinách mužov a žien v oboch vekových kategóriách sa prejavuje deficit príjmu vitamínu C, kde 93,75 % respondentov nespĺňa príjem vitamínu C stanovený odporúčanými výživovými dávkami. U 27,5 % respondentov bol zistený vysoký príjem tukov v porovnaní s odporúčanými výživovými dávkami pre jednotlivé vekové skupiny. Obsah hrubej vlákniny v strave bol naplnený u 12,5 % všetkých respondentov. Získané údaje tvoria podklad pre ďalšie štatistické spracovanie v rámci ÚVZ SR.

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospelej populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách,
- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- vytvorenie relevantných podkladov pre regulovanie regionálnej a celoštátnej výživovej politiky u obyvateľov SR.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2011 a ďalšie roky

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom
Anotácia
Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.
Etapy riešenia
I. vyšetrenie na množstvo KJ, KJO_3
- počet vzoriek: 2 vzorky
- časové obdobie: január - december 2010

II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
- časové obdobie: január – december 2010

III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom.
Vyhodnotenie:
V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli
U všetkých vyšetrených vzoriek bol stanovený obsah jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného.
Podľa požiadaviek Potravinového kódexu SR obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli je stanovený na 15 – 35 mg/kg.
U jednej vzorky zahraničnej produkcie bol laboratórnym rozborom zistený obsah jodičnanu draselného, vyjadreného ako jodid draselný 13,3 mg/kg. Na obale výrobku je deklarovaný obsah jodičnanu draselného, vyjadreného ako jodid draselný od 15 – 35 mg/kg. Laboratórnym rozborom zistený obsah jodičnanu draselného, vyjadreného ako jodid draselný nezodpovedá údajom deklarovaným na obale výrobku.
U ďalšej vzorky zahraničnej produkcie bol zistený obsah jodičnanu draselného, vyjadrený ako jodid draselný 48,2 mg/kg. Jodid draselný v predmetnom výrobku zistený nebol. Na obale je deklarovaný obsah jódu (KI) v rozsahu od 16 do 35 mg/kg. Zloženie kuchynskej soli nezodpovedá údajom deklarovaným na obale výrobku.
Najvyššie prípustné množstvo ferokyanidu draselného stanovené v Potravinovom kódexe SR (20 mg/kg) nebolo prekročené ani u jednej odobratej vzorky soli.
Údaje o odobratých vzorkách boli spracované v tabuľkách.

Prehľad o obsahu KI (KI a KIO_3) vo vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)					
		< 15		> = 15 ~ < = 35		> 35	
		počet	%	počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	13	0	0,00	12	92,31	1	7,69
Žarnovica	5	0	0,00	5	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	6	1	16,67	5	83,33	0	0,00
SPOLU	24	1	4,17	22	91,67	1	4,17

Hodnotenie obsahu $FeCN_6$ vo vyšetrených vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)			
		< 20		> 20	
		počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	13	13	100,00	0	0,00
Žarnovica	5	5	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	6	6	100,00	0	0,00
SPOLU	24	24	100,00	0	0,00

Realizačné výstupy

- údaje z monitoringu porovnať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR (správa ako súčasť výročnej správy).

Pokračovanie v úlohe

Rok 2011 a ďalšie roky

3.3. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov
3. kampaň zameraná na získanie správnych návykov na ochranu pokožky počas pobytu na slnku
4. kampaň na zníženie vzniku alergických reakcií v dôsledku používania „black hena“ dočasnej farby na pokožku.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity. Kampane budú zamerané na upevnenie správnych návykov na dosiahnutie ochrany pokožky pred nežiaducimi účinkami UVA a UVB žiarenia a nepoužívanie, najmä v letnom období počas dovoleniek „black hena“ - dočasnej farby na pokožku z dôvodu stúpajúcej tendencie vzniku alergických reakcií.

Etapy riešenia

1. etapa – január 2009 - december 2010 - zber a analýzy vzoriek
2. etapa – leto 2009 – kampane
3. etapa – 30. marec 2011 - záverečná správa

Vyhodnotenie:

1. etapa

1. úloha

Odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom bolo podľa harmonogramu odberu vzoriek pre rok 2010 odobratých sedem zubných pást (AB dent classic, AB dent Family, White – zubná pasta s mikrogranulami, Colgate Triple action, Signal Family, Colgate Cavity Protection, AB dent Herbal). Odobraté boli v maloobchodnej sieti, laboratórne vyšetrené na obsah fluóru vyjadreného ako fluoridy a obsah dietylénglykolu.

Laboratórnym rozborom bolo zistené, že najvyššie prípustné koncentrácie sledovaných ukazovateľov v kozmetických výrobkoch, stanovené v prílohe č. 3 k nariadeniu vlády č.

658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, v znení neskorších predpisov, neboli prekročené.
Zároveň bola uskutočnená kontrola označovania odobratých vzoriek zubných pást podľa požiadaviek uvedených v prílohe č. 3, údajov uvedených v stĺpci d) nariadenia vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, v znení nariadenia vlády č. 124/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády č. 658/2005 Z. z. Nedostatky v označovaní zubných pást zistené neboli.
2. úloha
V mesiaci máj 2010 mali byť odobraté tri vzorky dekoratívnej kozmetiky pre deti - farba na tvár vrátane farby pre bábiky. Vzorky mali byť laboratórne vyšetrené na obsah ťažkých kovov. Zároveň mala byť uskutočňovaná kontrola označovania uvedených kozmetických výrobkov.
Uvedené vzorky dekoratívnej kozmetiky pre deti pri kontrolách v spádovom území RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom neboli zistené a vzorky neboli odobraté.
3. úloha
Odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom boli podľa harmonogramu odberu vzoriek pre rok 2010 odobraté štyri druhy čistiacich výrobkov pre deti (Detský luxusný sprchový gél s hydratačným komplexom a vlastnosťami telového mlieka, BOBINI – šampón a kúpeľňová pena, BUPI – mydlo s harmančekovým extraktom, PUFÍK- olejová lázeň s extraktom nechtíka lekárskeho). Odobraté boli v maloobchodnej sieti. Laboratórny rozbor bol zameraný na mikrobiologické vyšetrenie vzoriek (CPM, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans, Staphylococcus aureus) a na obsah konzervačných látok.
Laboratórnym rozborom bolo zistené, že najvyššie prípustné koncentrácie konzervačných látok (Benzalkónium chlorid homológ C12, Benzalkónium chlorid homológ C14, Benzetónium chlorid, 4-chlór-3,5-xylenol, 4-chlór-m-krezol, Triclosan) v kozmetických výrobkoch, stanovené v prílohe č. 7 k nariadeniu vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, v znení neskorších predpisov, neboli prekročené.
Vyhodnotením laboratórnych výsledkov bolo zistené, že odobraté vzorky kozmetických prostriedkov vyhovujú po stránke mikrobiologickej požiadavkám odporúčaní Európskej komisie a príručky COLIPA.
Výstupy
Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.
Ukončenie úlohy: 30. marec 2011
Záverečná správa
30. marec 2011

3.4. BEZPEČNOSŤ VÝROBKOV URČENÝCH PRE DETI
Cieľ
1. kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia,
2. kontrola označovania a dokumentácie v súlade s Potravinovým kódexom SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.
Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom – odber vzoriek

Anotácia

Kontrola dodržania bezpečnosti keramických a plastových výrobkov (PC dojčenské fľaše, plastové výrobky - misky, príbor, taniere, desiatové boxy, športové fľaše atď., keramické výrobky – misky, taniere, hrnčeky atď.) určených pre najrizikovejšiu skupinu populácie – deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A, ťažkých kovov Cd, Pb resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia. Zároveň bude kontrola zameraná aj na označovanie a dokumentárnu časť - dostupnosť vyhlásení o zhode a podpornej dokumentácie v súlade s požiadavkami Potravinového kódexu SR - Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Etapy riešenia

I. etapa: január 2010 - december 2011 - zber a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2012 - záverečná správa

Vyhodnotenie

V priebehu mesiaca máj 2010 boli odobraté za účelom laboratórneho vyšetrenia dve vzorky plastových výrobkov, desiatových boxov určených pre deti (PP klickbox midi – motív kravička, PP plastová nádoba – desiatový box Cars). Laboratórne boli vyšetrené v RÚVZ so sídlom v Poprade. Vyšetrenie bolo zmerané na stanovenie formaldehydu, stanovenie odolnosti pigmentov a farbív a senzorické hodnotenie výrobkov.

Laboratórnymi rozbormi bolo zistené, že testované výrobky za podmienok testov spĺňajú požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu SR – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Bola kontrolovaná dokumentácia týkajúca sa odobratých vzoriek predmetov určených na styk s potravinami. K jednému druhu výrobku „PP Klickbox midi“ bolo predložené vyhlásenie o zhode podľa článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 o materiáloch a predmetoch určených na styk s potravinami, vydané dovozcom výrobku na územie Slovenskej republiky. Zároveň bolo predložené vyhlásenie o zhode vydané výrobcom plastového výrobku vyrobeného v Českej republike, podľa ktorého uvedený výrobok vyhovuje platnej legislatíve. Ako podporná dokumentácia sú vo vyhlásení o zhode uvedené protokoly o skúškach vydané certifikačným orgánom, vymenovanie simulátorov, ktoré boli použité pri testovaní výrobkov a informácia, že výrobky je možné používať pri teplotách do 120 °C.

K druhému výrobku „PP plastová nádoba – desiatový box Cars“ bolo predložené vyhlásenie o zhode vydané dodávateľom výrobku. Vyhlásenie o zhode je vydané na základe certifikátu vydaného autorizovanou osobou, v ktorom je uvedené, že výrobok je v súlade so smernicou 2002/72/ES. Zároveň sú v podpornej dokumentácii uvedené podmienky testovania výrobku a simulátory použité pri testovaní.

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2011

Záverečná správa

30. marec 2012

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – odber vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

Anotácia

Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4-metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov.

Etapy riešenia:

I. etapa: január 2010 - december 2011 - zber a analýzy vzoriek
II. etapa: 30. marec 2012 - záverečná správa

Vyhodnotenie:

Úloha je riešená RÚVZ so sídlom v Poprade.

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2011

Záverečná správa

30. marec 2012

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. PRIESKUM TELESNÉHO VÝVOJA DETÍ A MLÁDEŽE V SR A ZISTENIE TRENDOV V ICH TELESNOM RASTE A VÝVINE.

V roku 2010 prebiehala prípravná fáza projektu, ktorý ma byť v terénnych podmienkach realizovaný a ukončený v roku 2011. Oddelenie HDM vykoná, v rámci celoštátneho prieskumu na vybraných základných a stredných školách podľa zadanej úlohy, antropometrické merania detí a mládeže vo veku od 0 – do 18 rokov.

Gestor:

ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže

4.2. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus

vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia, zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Riešiteľské pracovisko:
RÚVZ Žiar nad Hronom, Oddelenie hygieny detí a mládeže
Údaje zo 150 dotazníkov od detí z nášho regiónu boli vložené do programu EXCEL a boli odoslané gestorovi projektu na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie v roku 2010.

Gestor:
ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže
Gestor projektu ÚVZ SR v priebehu roka 2010 získané údaje vyhodnotil a pripravil intervenčné opatrenia zamerané na zníženie detskej úrazovosti

Trvanie projektu: **r. 2009 – 31.12. 2010**

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK TABAK, ALKOHOL, DROGY, U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU.

Cieľ :

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti a porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín.

Anotácia :
Prieskum je zameraný o. i. na fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog.

Gestor :

Generálny sekretariát Výboru ministrov pre drogové závislosti a kontrolu drog Úradu vlády SR, ÚVZ SR, Odbor hygieny detí a mládeže

Etapy riešenia :

Podľa požiadaviek gestora zber dát v rámci realizácie celoslovenského prieskumu ESPAD.

Realizácia európskeho školského prieskumu o alkohole a dogách ESPAD:
V marci 2010 (v 11. kalendárnom týždni) sa uskutočnil celoplošný dotazníkový prieskum u žiakov a učiteľov vybraných základných a stredných škôl na Slovensku.
V spádovom území RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom boli určené - Spojená katolícka škola v Banskej Štiavnici a Stredná priemyselná škola Samuela Mikovíniho v Banskej Štiavnici. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 93 žiakov v základnej škole, 103 študentov v strednej škole a spolu, celkom 34 učiteľov.
Vyplnené dotazníky boli na ÚVZ SR Bratislava osobne doručené 19.3.2010.

Termín ukončenia: podľa požiadaviek gestora.

4.5. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL.

Cieľ :

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestor:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR,

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením. V II. etape projektu – rok 2010, bola monitorovaná veková skupina žiakov prvého stupňa základnej školy, spolu 115 žiakov z jednej mestskej a jednej vidieckej základnej školy.

Základom pre vytvorenie databázy je dotazníková metóda, údaje sa spracovávali z dotazníkov pre rodičov. Časť údajov sa získala laboratórnym rozborom vzoriek stráv a stanovením nutrientov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využil softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3., ktorého základné databázy boli priebežne dopĺňané podľa laboratórnych výsledkov. Na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použil program MS Excel a EPI INFO.

Etapy riešenia:

Do projektu boli zapojené dve základné školy /1 mestská a 1 vidiecka /.

Dotazníky (po 5 dotazníkov pre každého žiaka prvého stupňa vybraných základných škôl) boli prostredníctvom triednych učiteľov odovzdané v apríli rodičom vybranej skupiny 120 detí.

V 17. kalendárnom týždni bol vykonaný celotýždňový odber vzoriek obedov v dvoch vybraných školských jedálňach (mestská – ZŠ Ul. Dr. Jánskeho č. 2 Žiar nad Hronom, vidiecka – ZŠ Hliník nad Hronom

Odobraté vzorky stráv (spolu 10 vzoriek obedov) boli uchovávané pri teplote do 5° C na RÚVZ a v dvoch určených dňoch boli doručené do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica.

V mesiaci máj 2010 boli vykonané antropometrické merania u 115 do projektu zapojených žiakov. Merala sa výška, hmotnosť, obvod pása a obvod bokov.

Merania krvného tlaku zabezpečovala pracovníčka oddelenia podpory zdravia RÚVZ Žiar nad Hronom.

V termíne do 30.9.2010 boli do programu Excel postupne vkladané údaje - cca 500 údajov z dotazníkov o stravovacích zvyklostiach, o 24 hodinovej spotrebe potravín a pohybových aktivitách od každého zo 115 sledovaných žiakov.

Výpočet energetickej a nutričnej hodnoty celodennej stravy u 115 sledovaných žiakov prvého stupňa ZŠ bol vykonaný v programe ALIMENTA, všetky získané výsledky boli vložené do programu Excel.
V mesiaci jún sme od gestora úlohy obdržali spracované údaje z vyhodnotenia I. etapy projektu „ Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí ” od sledovaných detí predškolského veku.

II. etapa projektu bola ukončená 30.9.2010.
Projekt pokračuje III. etapou až v roku 2012.

5. ODDELENIE EPIDEMIOLÓGIE

6. 1. Národný imunizačný program SR

Cieľ
1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov a monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia
Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti jedenástim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým inváznym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým nákazám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2009, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, vyhláškou MZ SR 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej úrovni. NIP SR v roku 2009 bude v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

VYHODNOTENIE
V roku 2010 bolo hlásených osemnásť ochorení na pertussis, a to 13 x všeobecným lekárom pre deti a dorast a 5 x všeobecným lekárom pre dospelých. 3 prípady ochorení sa vyskytli vo vekovej skupine 10 – 14 ročných, 10 vo vekovej skupine 15 – 19 ročných, 2 u 25

– 34 ročných a po jednom prípade vo vekových skupinách 35 – 44, 45 – 54 a 55 – 64 ročných. Vo všetkých prípadoch boli pozitívne protilátky v triede IgG, v triede IgA 5 x negat., 6 x hraničná hodnota, 3 x slabo pozitívna a 4 x pozitívna hodnota protilátok. Od posledného očkovania bol interval dlhší ako 12 mesiacov.

V apríli 2010 v rámci „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT) bol realizovaný odborný seminár pre všeobecných lekárov spádových okresov RÚVZ v Žiari nad Hronom, ktorí boli zároveň vyzvaní k spolupráci pri vykonávaní aktivít kampane. V regionálnej televízii pod názvom „**Európsky imunizačný týždeň 2010** “ bola odvysielaná relácia, ktorej obsahom boli informácie o siedmich hlavných dôvodoch, prečo je očkovanie prioritou vo WHO regióne v duchu sloganu „Prevencia, Ochrana, Imunizácia“. Zároveň bol vyzdvihnutý hlavným cieľ tohto ročníka, a to eliminácia osýpok a rubeoly do konca roka 2010. Okrem uvedených informácií bola relácia zameraná opakovane hlavne na rodičov detí, aby nepodliehali neuváženým a nepodloženým informáciám zameraným proti očkovaniu, ako aj o práve detí byť chránené očkovaním. Článok pod názvom **„Európsky imunizačný týždeň“** bol odoslaný 8 regionálnym printovým médiám a zverejnený bol v 7 regionálnych masmédiách jednotlivých spádových okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Informačná vývesná tabuľa v budove RÚVZ informovala o všetkých aktivitách tejto kampane. V čakárniach polikliniky v Žiari nad Hronom sa mohli rodičia oboznámiť so siedmymi hlavnými dôvodmi, prečo je očkovanie prioritou vo WHO regióne prostredníctvom pripravených letákov. Na webových stránkach RÚVZ v Žiari nad Hronom a Mestského úradu boli zverejnené informácie o EIT. Pätnásti dospelí využili v tomto týždni informácie o povinnom očkovaní detí priamo na oddelení epidemiológie.

Počas roka boli vykonané kontroly vo vybraných ambulanciách lekárov prvého kontaktu zamerané na zásoby očkovacej látky, ich skladovanie a evidenciu očkovania. Skladovanie očkovacích látok vo všetkých ambulanciách lekárov vykonávajúcich očkovanie je zabezpečené chladničkami vyhradenými len na tento účel. Kontrola teploty v chladničkách s písomnou evidenciou sa vykonáva denne. Dokumentácia očkovancov je vedená na dobrej úrovni. Zoznamy zaočkovaných detí sú v písomnej forme mesačne zasielané na RÚVZ v Žiari nad Hronom. Vo výkone očkovania ani v skladovaní vakcín kontrolovaných ambulancií neboli zistené nedostatky.

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári na I. polrok a II. polrok 2010..

V roku 2010 lekár oddelenia sa zúčastnil I. Vakcinologického kongresu na Štrbskom Plese. RLK Banská Bystrica usporiadala odborný seminár pre lekárov I. kontaktu „Prečo je potrebné preočkovať deti aj dospelých proti pertussis?“, ktorého odborným garantom bola lekárka oddelenia epidemiológie. Zároveň lekárka oddelenia zabezpečila odborný program. Tiež sa zúčastnila s aktívnou účasťou odborného seminára pre všeobecných lekárov regiónu Žiar nad Hronom, ktorý bol venovaný očkovaniu proti chrípke a pneumokokovým nákazám ako aj seminára pre SZP Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom venovanému rotavírusovým infekciám a vírusovým hepatitídam vrátene očkovania.

Etapy riešenia a realizačné výstupy

- informovanosť lekárov prvého kontaktu ako aj ostatných zdravotníckych pracovníkov o platnom očkovacom kalendári a o zmenách v očkovaní podľa usmernení ÚVZ SR a o dosiahnutej zaočkovanosti v spádových okresoch RÚVZ a v celej SR
- priebežná kontrola uskladnenie a zásob očkovacích látok vo vybraných ambulanciách praktických lekárov , všetkých ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast a vybraných ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých pri administratívnej kontrole očkovania v II. polroku 2010

- administratívna kontrola očkovania zo zdravotnej dokumentácie očkovancov podliehajúcich kontrole v ambulanciách praktických lekárov podľa usmernenia ÚVZ SR k 31.08.2010
- spracovanie výsledkov kontroly a vyhodnotenie zaočkovanosti v spádových okresoch a vypracovanie správy z kontroly očkovania
- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti prostredníctvom regionálnej tlače a regionálnej televízie

6. 2. Surveillance infekčných chorôb

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia
Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým aj sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2005 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie obyvateľstva importovanými nákazami ako aj ochoreniami vyvolanými novými a staronovými patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovanie údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlad s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesta bydliska.

VYHODNOTENIE
Analýza epidemiologickej situácie vo výskyte infekčných ochorení v roku 2010 a porovnanie s výskytom v roku 2009:

V roku 2010 bolo vykázaných celkovo 1068 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (123 NN), v roku 2009 to bolo 791 ochorení (101 NN).

V skupine alimentárnych nákaz sa vyskytlo v spádových okresoch RÚVZ 92 ochorení na salmonelovú enteritídu, z nich 3 x sa jednalo o NN, a 5 vylučovaní salmonel bez klinických príznakov. Oproti roku 2009 došlo k miernemu nárastu vo výskyte ochorení na enteritídu (85) a vylučovaní salmonel (4).

Epidémia na salmonelózu sa nevyskytla.

Na bacilárnu dyzentériu bolo v sledovanom období hlásených 26 ochorení, v roku 2009 ani jedno ochorenie.

Výskyt infekcie enteropatogénnymi E. coli boli zaznamenané v 48 prípadoch (v roku 2009 27 ochorení), takmer trojnásobný nárast kampylobaktériovej infekcie oproti roku 2009, a to 130 ochorení v roku 2010 oproti 50 ochoreniam v roku 2009. V dvoch prípadoch bola zaznamenaná infekcia Y. enterocolitica, 2 x sa vyskytli iné bakteriálne črevné infekcie a 1 x lambliáza.

Výskyt rotavírusovej enteritídy bol zaznamenaný u 59 chorých, z nich 5 x NN (v roku 2009 u 55 chorých, z nich 11 NN) a v 8 prípadoch bola zaznamenaná adenovírusová enteritída (v roku 2009 19 ochorení, z nich 2 NN). V 12 prípadoch bolo zaznamenané ochorenie na gastroenteritídu spôsobené vírusom Norwalk.

Hnačka a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu sa vyskytla v 15 prípadoch, z nich 13 ochorení v rámci **epidémie** u detí letnej rekreácie na chate Daniela v Repišti. Faktorom prenosu bola voda po povodniach z vlastného zdroja dokázaná aj laboratórnym vyšetrením

Bakteriálne otravy potravinami sa nevyskytli.

V skupine **vírusových hepatitíd** bol zaznamenaný výskyt 33 ochorení na hepatitídu typu A, minulý rok toto ochorenie nebolo hlásené. Z tohto počtu sa 21 ochorení vyskytlo v rámci epidémie u rómskeho obyvateľstva v obci Horná Ždáňa. Protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia boli nariadené 578 osobám. 453 kontaktov s chorými bolo zaočkovaných proti VHA. Zároveň boli opatrenia vykonané v rodinách a kolektívnych zariadeniach, ktoré deti navštevovali.

Akútna hepatitída typu B nebola zaznamenaná, tak ako aj v roku 2009, nosičstvo HBsAg bolo zaznamenané v 4 prípadoch, čo je o 2 viac ako v roku 2009. Akútna VHC bola zaznamenaná v jednom prípade, chronická VHB v 9 prípadoch (minulý rok v 10 prípadoch), chronická hepatitída typu C v 3 prípadoch (minulý polrok v 17 prípadoch). 22 priamym kontaktom VHB a nosiča HBsAg bolo zahájené očkovanie proti VHB.

Vírusová hepatitída typu A, B a C sa u zdravotníkov nevyskytla.

V skupine **respiračných nákaz** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na morbilli, rubeolu, parapertussis alebo nešpecifický divý kašeľ.

Na pertussis bolo vykazovaných 18 ochorení uvedených v úlohe č. 6.1.

Na pľúcnu tuberkulózu boli hlásené 5 ochorení, v roku 2009 to bolo 18 ochorení, na tbc kostí a kĺbov 1 ochorenie..

Na varicellu bolo hlásených 305 ochorení, v roku 2009 to bolo 279 ochorení, na herpes zoster 12 ochorení.

Zo streptokokových nákaz bolo zaznamenané po 1 ochorení na šarlach, septikémiu a erysipel.

Ochorenia na chrípku a chrípke podobné ochorenia sú hlásené pravidelne v týždenných intervaloch. V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentinelovi lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky, ktorá v roku 2010 nebola verifikovaná ani v jednom prípade. 9 x bolo vykazované SARI u pacientov hospitalizovaných pre náhle vzniknutú respiračnú insuficienciu, v roku 2009 v 6 prípadoch..

V skupine **neuroinfekcií** boli zaznamenané dve ochorenia na parézu n. facialis, a po jednom ochorení na nešpecifikovanú bakteriálnu a vírusovú meningitídu.

V skupine **zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou** bolo zaznamenaných 35 ochorení na Lymeskú borreliózu, minulý rok 23, 9 x artritída pri LB a 10 x polyneuropatia pri LB, 3 ochorenia na stredoeurópsku kliešťovú encefalitídu, 1 x tularémia a 4 x toxokaróza. 9

osôb bolo v kontakte alebo v ohrození besným alebo neznámym zvieraťom. U všetkých epidemiologicky vyšetrených ochorení boli vykonané protiepidemické opatrenia.

V skupine **nákaz kože a slizníc** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na tetanus a plynovú flegmónu. V 77 prípadoch bol zaznamenaný svrab a to v 40 prípadoch ako NN na geronto psychiatrickom oddelení v Kremnici.

V skupine **pohlavných ochorení** bolo vykazovaných 5 ochorení (2 x syfilis, 1 x kvapavka, 1 x genitálne bradavice a 1 x chlamýdiová infekcia. V roku 2009 bolo vykazované 1 ochorenie.

V skupine **iných infekcií** – nezaradených boli vykazované 16 ochorení na infekčnú mononukleózu, z nich 2 NN, 1 x kandidóza, 3 x askarióza, 6 x enterobióza, 2 x trichurióza, 2 x zavšivavenie a po jednom raze flegmóna a akútna lymfadenitída.

Pacienti s ochorením vyžadujúcim izoláciu boli zväčša hospitalizovaní na infekčnom oddelení, postexpozičná vakcinácia proti besnote bola vykonaná ambulantne v infektologickej ambulancii v Banskej Bystrici.

V roku 2010 boli pri výkone epidemiologicky závažnej činnosti vydané rozhodnutím regionálneho hygienika 11 karanténnych opatrení pri črevných nákazách, nariadené protiepidemické opatrenia vydané rozhodnutím boli 3 x pri výskyte svrabu, 578 x pri výskyte VHA a 17 x pri výskyte vírusovej hepatitídy typu B.

Kontakty HBsAg pozitívnych osôb boli imunizované a kontakty chorých na všetky diagnostikované vírusové hepatitídy boli počas inkubačného času pod zvýšeným lekárskym dohľadom.

Poradenstvo pre HIV/AIDS využili 19 klienti, 4 prostredníctvom e mailu, 9 telefonicky a 6 osobne aj s anonymným odberom.

Etapy riešenia:

- aktívna a úzka spolupráca s oddeleniami klinickej mikrobiológie a klinickej biochémie, aktívne vyhľadávanie infekčných ochorení prostredníctvom týchto oddelení
- úzka spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a inými odbornými lekármi
- denné využívanie SRV na okamžité hlásenie mimoriadnej epidemiologickej situácie a informovanosti
- informovanie zdravotníckej aj laickej verejnosti v oblasti infekčných ochorení, zvyšovanie edukácie obyvateľstva prostredníctvom regionálnych médií

Realizačné výstupy

- informácia v regionálnych médiach o aktuálnej situácii ako aj pri epidemickom výskyte prenosných ochorení (uskutočnilo sa pri výskyte VHA a pred ako aj v chrípkovej sezóne)
- vykonanie analýzy prenosných ochorení za polrok 2010
- porovnanie výskytu v roku 2010 s rokom 2009
- monitorovanie a kontrola prenosných ochorení - priebežne
- monitorovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB v spolupráci s OKM – priebežne sa vykonáva, OKM hlási vykultivované polyrezistentné kmene
- zabezpečenie včasnosti hlásenia prenosných ochorení – lekári I. kontaktu ako aj lôžkoví lekári boli na túto skutočnosť opakovane upozorňovaní, hlásna služba bola na vyššej úrovni ako v roku 2009
- cestou informovanosti populácie o prenosných ochoreniach zlepšiť ich prevenciu – priebežne sa vykonáva osobne a prostredníctvom médií

6. 3. Informačný systém prenosných ochorení

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním nového informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje – centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

VYHODNOTENIE

Za rok 2010 bolo spracovaných a do systému vložených:

- 1068 prípadov, z nich 581 bolo potvrdených, 424 možných, pravdepodobných 47 a 16 nosičov
- 476 spracovaných ohnísk
- 4 epidémie
- 21 hlásení do SRV

Vykonané opatrenia :

➢ **v ohniskách:**

- dezinfekcia 467 x
- zdravotná výchova 1077 x
- vyhľadanie podozrivých z nákazy 1340 x
- vyhľadanie podozrivých z ochorenia 114 x
- informovanie zainteresovaných 924 x
- vyšetrenie zvierat 0 x
- sprísnenie HER 476 x

➢ **u pacientov:**

- vyšetrenie na mieste 636 x
- odber materiálu všeobecným alebo odborným lekárom 571 x
- odporučenie na hlásenie u lekára 65 x
- lekársky dohľad 25 x
- zvýšený zdravotný dozor 0 x
- profylaxia očkovaním 16 x

- profylaxia ATB 0 x

➢ **u kontaktov:**
- vyšetrenie na mieste 1162 x
- odber materiálu všeobecným alebo odborným lekárom 668 x
- odporučenie na hlásenie u lekára 671 x
- lekársky dohľad 581 x
- zvýšený zdravotný dozor 25 x
- profylaxia očkovaním 478 x
- profylaxia ATB 0 x

6. 4. Nozokomiálne nákazy

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Gestor
RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia
Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“(IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko – epidemiologického režimu (HER) a bariérovej ošetrovateľskej techniky (BOT), manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrujúcim lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, je možné významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

VYHODNOTENIE
ŠZD s mikrobiálnym monitoringom bol v roku 2010 vykonaný v 3 nemocniciach regiónu s lôžkovými oddeleniami. V Žiari nad Hronom bol vykonaný na všetkých lôžkových

oddeleniach vrátane operačných sál a v Dialyzačnom stredisku. Opakované stery z prostredia pre výskyt NN boli vykonané na JIS interného oddelenia, chirurgického oddelenia a OAIM. V Psychiatrickej nemocnici v Kremnici bol vykonaný vo všetkých oddeleniach. V Banskej Štiavnici bol vykonaný v operačnom trakte, na oddelení jednodňovej chirurgii a gynekologicko – pôrodníckom oddelení. V týchto zdravotníckych zariadeniach bol vykonaný ŠZD aj s kontrolou bariérovej ošetrovateľskej techniky. Zároveň bola vykonaná kontrola uložených opatrení v roku 2009.

Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 475 sterov z prostredia na kontrolu dezinfekcie a 88 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility. Pri kontrolách sa sledovali postupy BOT, hlavne pri invazívnych zákrokoch, zásobovanie dezinfekčných prostriedkov (DP), postup dekontaminácie, výkon dezinfekcie – škála použitých DP, riedenie a ich účinnosť, harmonogram striedania DP, výkon sterilizácie, vedenie evidencie vykonávanej sterilizácie a manipulácia so sterilným materiálom, zber, skladovanie a likvidácia nebezpečného odpadu. Pri kontrolách bol kladený dôraz na dekontamináciu rúk zdravotníckych pracovníkov, ako aj na používanie jednorazových gumených rukavíc pri odbere biologického materiálu a manipulácii s pacientmi.

Na odstránenie zistených nedostatkov v hygienicko – epidemiologickom režime boli uložené opatrenia na mieste, ktorých termín splnenia bol prerokovaný s vedeniami nemocnice.

Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 114 sterilizačných prístrojoch lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach. Kontrola bola uskutočnená v termínoch ustanovujúcich vyhláškou MZ SR 553/2007 pri ŠZD sterilizačnej techniky.

V spolupráci s pracovníčkou HŽP bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (lôžkové oddelenia aj neštátne zdravotnícke zariadenia ambulantného typu) na základe žiadostí o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky a to v 40 prípadoch. Zároveň boli schválené aj prevádzkové poriadky.

Zdravotnícki pracovníci v lôžkových aj ambulantných zdravotníckych zariadeniach boli vedení v problematike nozokomiálnych nákaz, sterility a dezinfekcie predmetov a prostredia. Vo Všeobecnej nemocnici sa uskutočnilo pracovné zasadnutie k výskytu nozokomiálnych nákaz spôsobených polyrezistentnými kmeňmi.

Komisia pre nozokomiálne nákazy zasadala vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom, kde bola úzka spolupráca s manažmentom pri riešení nozokomiálnych nákaz a vypracovávaní zásad HER a BOT.

Hlásna služba nemocničných nákaz bola na lepšej úrovni ako v roku 2009. Všeobecná nemocnica v Žiari nad Hronom pokračovala v hlásení NN aj elektronickou formou prostredníctvom nimi vytvoreného programu. Aj napriek zlepšeniu nezodpovedala skutočnému stavu. Pri nozokomiálnych nákazách boli sledované jednotlivé etiologické agensy, polyrezistentné kmene a ich rezistencia na antibiotiká.

V roku 2010 bolo zaznamenaných v spádových nemocniciach 123 nozokomiálnych nákaz, v roku 2009 to bolo 101. Zaznamenaných bolo 9 črevných, 16 x infekcií HDC, 6 x infekcia DDC, 24 x infekcia močových ciest, 6 x infekcia chirurgickej rany, 20 x septikémií, 40 x svrab (epidémia na geronto psychiatrickom oddelení Psychiatrickej nemocnice v Kremnici), 1 x infekčná mononukleóza, 1 x konjunktivitída.

V roku 2010 zasadala 3 x pracovná skupina pre „Štandardné postupy v zdravotníckych zariadeniach z hľadiska ochrany zdravia“, stanovená na celoslovenskej porade epidemiológov v roku 2009, ktorej lekár oddelenia spolu s lekárom RÚVZ v Trnave je koordinátorom. Na týchto zasadnutiach boli pracovnou skupinou schválené 3 návrhy a to „Návrh na výkon štandardného postupu pre kontrolu sterility vysterilizovaného materiálu“, „Návrh na výkon štandardného postupu pre kontrolu funkčnosti sterilizačnej techniky“ a „ Návrh na výkon ŠP pre kontrolu mikrobiologickej kvality ovzdušia v zdravotníckych

zariadeniach“ vypracované určenými RÚVZ v SR. Návrhy boli odoslané odborným konzultantom k pripomienkovaniu. Štandardné postupy po schválení MZ SR by mali byť publikované formou odborného usmernenia.

V roku 2010 boli zdravotnícki pracovníci lôžkových oddelení jednotlivých nemocníc zapojení do Kampane - hygiena a dezinfekcia rúk ako prevencia šírenia MRSA. Vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom sa uskutočnil k tejto problematike odborný seminár.

Pracovníčky oddelenia sa zúčastnili Workshopu k programu Helics , ktorý sa konal v RÚVZ Trenčín. Zapojenie do programu po odsúhlasení Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom by bolo zrealizované v roku 2011.

Etapy riešenia

- spolupráca s lekármi zodpovednými za hlásenie NN
- spolupráca s oddelením klinickej mikrobiológie, hlásenie polyrezistentných kmeňov a nebezpečných nozokomiálnych kmeňov
- spolupráca s manažérom ošetrovateľskej kvality pri a zdravotníckymi pracovníkmi pri kontrolách štandardných postupov HER oddelení a BOT
- mikrobiálny monitoring bol vykonávaný podľa harmonogramu v spolupráci s RÚVZ v Banskej Bystrici
- zdravotnícke zariadenia v spádových okresoch neboli zapojené do programu HELICS na surveillance vybraných NN
- zlepšenie hlásnej služby
- zapojenie Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom do programu HELICS v roku2011

Realizačné výstupy

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2010
- rozbor nozokomiálnych nákaz v Komisii pre NN so zameraním na závažné NN vyvolané polyrezistentnými kmeňmi
- zapojenie všetkých lôžkových zariadení do Kampane – hygiena a dezinfekcia rúk ako prevencia šírenia MRSA
- zdravotnícki pracovníci boli vedení v problematike NN pri kontrolách jednotlivých oddelení, ale aj na prevádzkových zasadnutiach
- ŠZD v lôžkových a ambulantných zariadeniach v spádových ZZ bol vykonávaný podľa harmonogramu
- priebežné monitorovanie a aktívne vyhľadávanie závažných nozokomiálnych nákaz
- monitorovanie a kontrola NN
- kontrola štandardných postupov pri ošetrovaní pacientov a HER bola vykonaná na lôžkových oddeleniach v rámci ŠZD
- aktívna účasť na zasadnutiach pracovnej skupiny pre Štandardné postupy v ZZ z hľadiska ochrany zdravia

6.5 . Surveillance chronických ochorení

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitný dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravého životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI:

V jednotlivých projektoch sa dôraz kladie na skupinové poradenstvo na pracoviskách a komunitách žijúcich na vidieku. Realizácia individuálneho a skupinového poradenstva formou výjazdov pracovníkov Poradní zdravia.

Časové obdobie: priebežne

Poradenské centrum podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

V základnej Poradni zdravia bolo v roku 2010 vykonaných 601 vyšetrení z toho 204 mužov a 397 žien. Z uvedeného počtu išlo o základné prvé vyšetrenie v 357 prípadoch (139 mužov, 218 žien), počet kontrolných vyšetrení 244 (65 mužov, 179 žien) z počtu 229 opakovane vyšetrených klientov (60 mužov a 169 žien).

Spolu bolo vyšetrených 586 klientov – 199 mužov a 387 žien.

V roku 2010 sa zvýšil počet výjazdových aktivít základnej poradne zdravia do podnikov, škôl a organizácií (pracovníci oddelenia epidemiológie a podpory zdravia realizovali spolu 20 výjazdov). Z hore uvedeného počtu bolo spolu vyšetrených 460 klientov z radov študentov a dospelých čo bolo 77% z celkového počtu vyšetrení v PZ.

Pri výjazde v teréne v rámci plnenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelej populácie SR“, gestorom ktorého je oddelenie výživy, pri dodržaní metodiky podmienok a práce v základnej poradni zdravia, bolo vyšetrených 80 klientov a to z firmy Slovalco v Žiari nad Hronom, Úradu práce a sociálnych vecí v Žarnovici, z obce Horná Ves a ZSŠ hotelových služieb a obchodu v ZH. V rámci výjazdových aktivít boli vyšetrení za dodržania podmienok a práce v PZ učitelia, zamestnanci škôl a študenti zo 4 škôl (SSOŠ technická v ZH, Gymnázium v Banskej Štiavnici a Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu v Žiari nad Hronom, Obchodná akadémia), spolu 150 klientov.

Ďalej boli vyšetrení zamestnanci podnikov: Slovalco v ZH (2 výjazdy), Úrad práce a sociálnych vecí v Žarnovici (2 výjazdy), Mestská knižnica Kremnica, občania z obcí Horná Ves a Prochot v okrese Žiar nad Hronom, Daňový úrad Žarnovica, Mincovňa v Kremnici,

VšZP, Sociálna poisťovňa, zamestnanci Regionálny úrad verejného zdravotníctva Žiar nad Hronom, spolu 310 klientov.

Test zdravého srdca je paušálne robený všetkým klientom, či pri stabilnej alebo mobilnej PZ, vrátane opakovaných návštev, riziko KVCH bolo vyhodnotené u 573 vyšetrení (347 u prvýkrát vyšetrených -135 M, 212 Ž a u 226 kontrolných vyšetrení - 56 M, 170 Ž).
Počet biochemických vyšetrení a meraní: 594 celkový cholesterol, 590 cukor, 592 triglyceridy, 586 HDL-cholesterol (spolu bolo realizovaných 2362 biochemických vyšetrení), 491 x bol meraný celkový tuk prístrojom OMRON, 592 antropometrických meraní, 593 meraní TK.
V základnej poradni zdravia bola odporučená návšteva LPS v 48 prípadoch pre novozistené alebo vysoké nefyziologické hodnoty sledovaných rizikových faktorov.
V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizovali, okrem uvedených výjazdových aktivít spojených s biochemickým, antropometrickým vyšetrením a ostatných vyšetrení v rámci plnenia projektu „ Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelej populácie SR“, odborné poradenstvo a po obdržaní výsledkov z údajov dotazníka aj individuálne poradenstvo a intervenciu na základe zistených hodnôt.
Nadstavbové poradne
POPA – vykonáva sa 2 formami. Skupinová forma činnosti tejto poradne je vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v roku 2010 navštívilo 72 cvičeniek a 48 cvičeniek navštívilo poradňu počas roka nepravidelne alebo krátkodobo. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.
Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebieha vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH, ktorú v roku 2010 navštívilo 18 klientov. Spolu bolo evidovaných 287 návštev.
POFA – individuálne poradenstvo bolo poskytnuté 3 záujemcom. Počas 5 stretnutí bolo vykonaných 5 meraní Smokerlyzerom, 3 merania krvného tlaku a 5 meraní prístrojom Spirometer..
Poradňu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku- navštívilo 57 klientov, počet meraní krvného tlaku 540.
Poradňu zdravej výživy a znižovanie nadváhy v roku 2010 nevyužil žiadny klient.
Realizácia kampane „Prestaň a vyhraj“
Kampaň bola realizovaná v 1. polroku 2010. Pracovníci oddelenia podpory zdravia zabezpečili propagáciu a distribúciu účastníckych listov pre širokú verejnosť. Do súťaže sa zapojilo 6 záujemcov. 2 výhercom z mesta Žiar nad Hronom, ktorí dodržali podmienky súťaže boli odovzdané ceny, sponzorom ktorých bolo Mesto Žiar nad Hronom.

Spoluúčasť na projekte „Obezita“ (9.6. Národný program prevencie obezity):

Pracovníci poradenských centier budú vykonávať intervenčné aktivity určené cieľovej populácii, na rôznych úrovniach (všeobecná populácia, osoby v riziku, osoby s nadhmotnosťou a a obezitou).
Časové obdobie: priebežne
Jedným z hlavných cieľov preventívnych intervencií základnej poradne zdravia je aj odborné poradenstvo v oblasti znižovania nadváhy. Z celkového počtu vyšetrení, v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 284 prípadoch čo je 47,8%. A to u 183 vyšetrení u žien (46,45%) a u 101 vyšetrení mužov (50,75%). Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (Poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy a Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity). Spolupráca s praktickými lekármi sa postupne rozvíja. V 4

prípadoch boli na návštevu poradne zdravia a nadstavbovú poradňu zdravej výživy a znižovania nadváhy odporučení klienti od praktických lekárov.

6. 6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDE a EK.

VYHODNOTENIE

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

V roku 2010 v spádových regiónoch nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

Denne sa sleduje a podľa potreby využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

V roku 2010 sa vedúca oddelenia spoločne s vedúcim služobného úradu zúčastnila medzinárodnej konferencie „ Medicína katastrof 2010“usporiadanej MZ SR a MZ ČR v spolupráci s Kanceláriou WHO SR a ČR.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

V roku 2010 oddelenie postupovalo podľa usmernení UVZ SR.

V marci bola zrušená pohotovostná služba oddelenia. Pri likvidácii prebytočnej pandemickej vakcíny sa postupovalo podľa usmernení ÚVZ SR a správy ŠHR. OOPP sa využívajú pri vyšetrovaní v ohniskách prenosných ochorení.

Pracovnici oddelenia denne sledovali a podľa potreby využívali hlásenie v systéme rýchleho varovania.

Zdravotnícka aj laická verejnosť bola informovaná o očkovaní proti sezónnej chrípke, ktorá obsahuje aj pandemický kmeň, a to v regionálnej televízii a regionálnych printových médiách a webovej stránke.

V roku 2010 bolo v tejto súvislosti vykazovaných 9 ochorení na SARI u pacientov hospitalizovaných pre náhle vzniknutú respiračnú insuficienciu.

Etapy riešenia

- v prípade mimoriadnej situácie zvolenie zasadnutia RPK
- priebežná spolupráca s krízovým štábom CO, v prípade potreby iniciovanie zvolania Pandemickej komisie
- aktualizácia Havarijných plánov, kontaktov a Pandemického plánu
- kontinuálne monitorovanie a hlásenie akútnych respiračných ochorení so zameraním na chrípku a chrípke podobné ochorenia
- v chrípkovej sezóne zabezpečiť informovanosť zdravotníckej aj laickej verejnosti o epidemiologických opatreniach a samotnej chorobnosti

Realizačné výstupy

- aktualizované Havarijné plány a Pandemický plán
- aktívna spolupráca s krízovým štábom CO a oddelením krízového riadenia zdravotníctva Všeobecnej nemocnice
- aktívna spolupráca so zdravotníckymi pracovníkmi lôžkových aj ambulantných zložiek
- informovanosť všeobecných lekárov k očkovaniu proti sezónnej chrípke podľa usmernení ÚVZ SR a laickej verejnosti prostredníctvom médií a besied
- v prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie okamžité hlásenie v systéme rýchleho varovania

6. 7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV v SR

Cieľ
Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine derived Polio Viruses).

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia
Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970. Enviromentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ SR. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

VYHODNOTENIE
V roku 2010, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici, Odpadová voda bola doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne.
V roku 2010 nebolo zaznamenané ani 1 ochorenie na akútnu chabú obrnu (ACHO).

Etapy riešenia
- odbery odpadovej vody podľa časového harmonogramu
- monitorovanie výskytu ochorení ACHO, prípadne ich aktívne vyhľadávanie

Realizačné výstupy
Plnenie úlohy je zamerané na udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.

6. 8. Prevencia HIV/AIDS

Gestor
RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ
Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.
Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Anotácia
Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „ Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität “.
I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.
Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

VYHODNOTENIE
V roku 2010 sa uskutočnilo päť cyklov pre 112 žiakov stredných odborných škôl v okresoch Žiar nad Hronom a Banská Štiavnica. Projekt mal na školách veľký ohlas a pre záujem zo strany vedenia školy a aj žiakov sa uskutočnil opakovane. Školy prejavili záujem o pravidelnú spoluprácu aj v nasledujúcich rokoch.

1. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Materské centrá
Cieľ
Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.
Gestor
ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom
Anotácia
Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.
Realizácia úlohy a výstupy:
1. Ponuka prednášok o zdravom životnom štýle detí aj dospelých v už existujúcich materských centrách (Mravenisko, Gašparko, Materské centrum pre naše matky). S vedením každého centra sa dohodne cyklus prednášok s frekvenciou približne 1x do mesiaca. Prednášky budú interaktívne, s veľkým priestorom pre otázky matiek a diskusiu, je dôležité dať im priestor pre konfrontáciu svojich poznatkov s odborníkmi. V niektorých prípadoch bude k prednáške vypracovaný aj informačný leták, jednoduchým spôsobom popisujúci hlavné pre matky relevantné poznatky (napr. hlavné zásady prevencie detských úrazov, algoritmus správneho čistenia zubov, zásady zdravej výživy pre dieťa, atď.)
2. Ponuka kurzov pre budúce mamičky v období niekoľkých týždňov predchádzajúcich pôrodu, ktoré by im umožnili získať vopred adekvátne informácie o starostlivosti o dieťa a jeho zdravie.

Základné okruhy poskytovaných informácií:

1. Výživa v prvých troch rokoch života: Dojčenie, význam podávania mlieka medzi prvým a tretím rokom života.
2. Zásady správneho stravovania detí podľa vekových skupín.
3. Hygiena detí, stomatohygiena, sladkosti u detí.
4. Úskalia výchovy detí (zdravá rodina – zdravé dieťa).
5. Úrazy malých detí.
6. Ako vyberať vhodné hračky a hry pre dieťa podľa veku.
7. Sebarealizácia ženy na materskej dovolenke (šťastná mama – šťastné dieťa).
8. Pohybová aktivita.
9. Kardiovaskulárna a onkologická prevencia.
10. Typické ochorenia detí v predškolskom veku.
11. Duševné zdravie a duševná hygiena u detí.

Rok 2010

Oddelenie podpory zdravia nadviazalo kontakt s pracovníkmi materských centier, zatiaľ, tak ako po uplynulé roky, sa však nepodarilo nadviazať aktívnu spoluprácu. O prednášky, alebo zdravotno-výchovný materiál zatiaľ neprejavili záujem. Prednáškovú činnosť majú zabezpečenú prostredníctvom praktických lekárov pre deti a dorast, odborných zdravotníkov a stomatológov z nášho okresu, ktorí im podľa našich zistení prednášajú tematické okruhy, ktoré sú zahrnuté v bodoch 1 – 11.

9.2 ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO

Téma: „Seniori v rodine a v spoločnosti“.

Cieľ

Zmeniť súčasné vnímanie starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti len ako problém sociálnej a ekonomickej záťaže spoločnosti.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Trenčín

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v Žiari nad Hronom, Jednota dôchodcov v regiónoch RÚVZ ZH, vybrané ZŠ a SŠ v Žiari nad Hronom.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie. Počet starých ľudí sa v priebehu prvej polovice 21. storočia zdvojnásobí. Prírastok počtu starších ľudí bude najväčší v najvyšších vekových skupinách. Ide o tzv. fenomén „dvojitého(vnútorného) starnutie populácie“.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a aktivít upozorniť na problematiku starnutia, podporovať harmonické spolunažívanie všetkých generácií a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

Rok 2010

V roku 2010 bol organizovaný ďalší kurz so seniormi v DSS JESIENKA pre 11 účastníkov.

Na požiadanie DSS Jesienka v obci Prochot, bola zahájená séria zdravotno-výchovných prednášok pre spestrenie života a pobytu klientov v tomto zariadení podľa stanoveného harmonogramu projektu.

Harmonogram bol zostavený v mesačných intervaloch. Po odznení prednášok sa pravidelne rozprúdila živá diskusia.

Na prvom stretnutí sa klientom urobili merania našimi prístrojmi.

V priestoroch DSS Jesienka v obci Prochot bol realizovaný výjazd základnej poradne zdravia kde podľa metodiky práce v poradni bolo vyšetrených komplexne 32 obyvateľov DSS a obce. Z tohto počtu bolo 17 dôchodcov, 14 v produktívnom veku a 1 študent.

Boli zapožičané videokazety so zdravotno-výchovnou tematikou. Okrem toho im vždy bol pripravený zdravotno-výchovný materiál k danej téme, aby mali čo čítať do nasledujúceho stretnutia.

Účastníci kurzu z roku 2006 aktívne pokračujú vo svojich aktivitách, organizujú rôzne spoločensko-zábavné podujatia, odborné podujatia, na ktorých sa aktívne podieľajú a informujú ostatných členov o nových poznatkoch. Aktívny kontakt s pracovníkmi oddelenia podpory zdravia pretrváva naďalej.
Dotazníkový prieskum na RÚVZ v Žiari nad Hronom nebol realizovaný.
Jeho realizácia mala byť zahájená po dodaní zostavených dotazníkov pre seniorov, pre mladú generáciu, rodinných príslušníkov seniorov na RÚVZ ZH, čo nebolo v tomto roku zabezpečené.

Zdravie seniorov je, takisto ako u ostatných vekových skupín, prioritou v prevencii kardiovaskulárnych ochorení nielen pri činnosti poradenského centra podpory zdravia, ale aj činnosti oddelenia podpory zdravia. Pracovníci oddelenia podpory zdravia úzko spolupracujú s Jednotami dôchodcov v regióne, Zväzom diabetikov, Úniou nevidiacich
V základnej poradni zdravia bolo poskytnuté odborné poradenstvo a vyšetrenie biochemických a antropometrických ukazovateľov, krvného tlaku 165 klientom nad 55 rokov (28,16% klientely PZ) a to 122 ženám a 43 mužom. Aj seniorom sa pravidelne poskytuje možnosť odborného poradenstva pre optimalizáciu pohybovej aktivity individuálnou a skupinovou formou. Skupinovú a individuálnu formu POPA využilo 53 klientov nad 55 rokov pri z toho 18 klientov individuálnu formu POPA .Skupinovú formu v telocvični II. ZŠ pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky 2x do týždňa (35 klientov čo je 31,53% z celkového počtu cvičencov). 9 klientom starším ako 55 rokov bolo poskytnuté poradenstvo v nefarmakologickom ovplyvňovaní krvného tlaku. V rámci aktivít Klubu seniorov v obci Horná Ves bolo vyšetrených 26 klientov pracovníkmi PCPZ a prezentovaná téma týkajúca sa oblasti zdravého životného štýlu. V DD Prochot bolo poskytnuté odborné poradenstvo formou výjazdu pracovníkov PZ a OPZ 17 dôchodcom.

9.3 Zdravotno -výchovné pôsobenie u detí predškolského veku– stomatohygiena

Cieľ

Zlepšenie orálneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu orálneho zdravia aj v dospelosti.

Riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, je v realizácii širokej a systematickej prevencii zubných ochorení. Keďže sa preukázal vplyv kazivosti dočasných zubov na stálu dentitu, intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou. Uvedený vek je optimálny aj z vývinovo-psychologického hľadiska, kedy si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania.

Gestori

ÚVZ SR, RÚVZ Košice, Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN L. Pasteura Košice

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie orálneho zdravia sú 3 – 6 ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Materské školy umožňujú súbežne pôsobiť na skupinu detí, čím sa zdravotno-edukačné pôsobenie umocňuje. Jeho obsahom má byť nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania orálnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetreniu.

Ďalšou cieľovou skupinou, ku ktorej smerujú opatrenia na prevenciu orálnych ochorení sú rodičia detí a učiteľky materských škôl. Ide o kontaktné a z hľadiska dieťaťa kľúčové osoby, ktoré formujú jeho postoje k zdraviu vo všeobecnosti, vytvárajú pre dieťa výživové podmienky relevantné k stomatologickému zdraviu, podmienky pre

tvorbu návykov starostlivosti o chrup atď. Cieľom intervenčno-preventívnych aktivít pre rodičov a učiteľky MŠ je zvýšenie ich povedomia ohľadom významu orálneho zdravia (s dôrazom na prevenciu zubného kazu, nepodceňovanie stavu dočasného chrupu) a skvalitnenie ich informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Etapy riešenia

- **Intervenčné, zdravotno-edukačné pôsobenie u detí v materských školách*, spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov, upevňovania návykov celodenného udržiavania orálnej hygieny, rozvíjania kladných postojov k prehliadke a ošetrovaniu zubov. Pri formovaní zručností, návykov, postojov detí sa budú využívať metódy: zážitkové učenie, interaktívne hry, rôzne zdravotno-výchovné materiály.***
- ***Intervenčné, zdravotno-edukačné pôsobenie na rodičov a učiteľky MŠ***, prostredníctvom besied, odporúčaní, usmernení, informačných letákov.

Realizačné výstupy

Edukačné materiály v podobe článkov, letákov pre rodičov a učiteľky MŠ.

Využitie masovokomunikačných prostriedkov na informovanie verejnosti o význame orálneho zdravia a realizácii projektu na prevenciu orálnych ochorení u detí predškolského veku.

Termín: 2009 a ďalšie roky

Rok 2010

V roku 2010 oddelenie OPZ nemalo žiadne aktivity týkajúce sa stomatohygieny, plánované sú podľa dohovoru so zapojenou MŠ na ďalší rok.

9.4. PROJEKTY A ÚLOHY PODPORY ZDRAVIA REALIZOVANÉ NA REGIONÁLNEJ ÚROVNI – DATABÁZA DOBRÝCH POSTUPOV

9.4.1 Názov úlohy: Koncepcia práce s mládežou

Zodpovedný riešiteľ: Mesto Žiar nad Hronom

Stručný opis úlohy:

Koncepcia vo vzťahu k deťom a mládeži má komplexný medzirezortný charakter. Na jej tvorbe sa podieľali školské i mimoškolské organizácie pôsobiace na území mesta Žiar nad Hronom (Centrum voľného času, základné a stredné školy, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Žiari nad Hronom, Okresné riaditeľstvo PZ, Mestské kultúrne centrum, Pohronské osvetové stredisko, RÚVZ, a iné). Podľa získaných štatistík a praktických potrieb mesta boli zostavené priority pre politiku mesta vo vzťahu k deťom a mládeži.

1. Participácia detí a mládeže na živote mesta Žiar nad Hronom,
2. Informačná sieť pre mládež na území mesta,
3. Vytváranie podmienok pre nízkoprahové aktivity detí a mládeže,
4. Podpora projektových aktivít mládeže.

Plánované priority boli v praxi realizované prostredníctvom aktivít v jednotlivých oblastiach, ktoré sa osvedčili:

- **Rodina a výchova**
- **Vzdelávanie a výchova**
- **Práca, príprava na budúce povolanie a sociálna integrácia**

- **Občianska a politická participácia detí a mládeže**
- **Mobilita mládeže a Európskej integrácie**

Výsledky:
RÚVZ v Žiari nad Hronom v okrese Žiar nad Hronom v roku 2010 vykonal 273 aktivít (170 prednášok a 103 besied) pre deti a mládež. 63 aktivít (36 prednášok a 27 besied) venovaných problematike prevencie fajčenia na školách, 65 aktivít (38 prednášok a 27 besied) venovaných problematike drogových závislostí a alkoholu. 56 skupinových aktivít venovaných problematike rodičovstva a partnerstva a sexuálnej výchovy, pohlavných ochorení a HIV/AIDS (46 prednášok a 42 besied). Samostatnej problematike AIDS v rámci svetového dňa 7 prednášok a 7 besied, spolu 14 aktivít. Na ovplyvnenie životného štýlu detí bolo vykonaných spolu 61 aktivít (38 prednášok a 23 besied).

Spolu pracovníci oddelenia podpory zdravia odprednášali v okrese Žiar nad Hronom 170 prednášok pre 2988 mladých účastníkov s rôznymi tematickými okruhmi pre deti a mládež.
Individuálne odborné poradenstvo v poradni zdravia zamerané na prítomnosť rizikových faktorov na KVCH bolo poskytnuté 90 mladým študentom mesta.

9.4.2 Názov úlohy: Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov rok 2010

Zodpovedný riešiteľ: Mesto Žiar nad Hronom

Stručný opis projektu:

Mesto Žiar nad Hronom dlhodobo podporuje aktivity zamerané na prevenciu sociálno-patologických javov, ktoré okrem vlastných zamestnancov organizujú aj iné inštitúcie pôsobiace na území mesta. Ich zástupcovia sa niekoľkokrát ročne stretávajú na pôde mesta, aby spoločne vyhodnotili uskutočnené podujatia, vymenili si vzájomne skúsenosti z ich organizovania a zároveň skoordinovali svoju činnosť. Okrem uvedenej koordinačnej činnosti mesto aj finančne prispieva na realizáciu prevenčných aktivít. Rok 2010 bol už štvrtým v poradí, v ktorom boli aktivity rôznych subjektov zahrnuté do Kalendára aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov.

Výsledky:
Prevažná časť aktivít OPZ je zameraná na prácu s deťmi a mládežou s cieľom pozitívneho ovplyvnenia ich postojov v oblasti prevencie. To bolo aj cieľom aktivít realizovaných za podpory mesta Žiar nad Hronom.
V školskom roku 2009/2010 prebiehal na všetkých základných školách v Žiari nad Hronom **„**Minikvíz pre 5. ročníky**“**, kde po odprednášaní cyklu prednášok sa v štvrťročných intervaloch uzatvárala daná téma formou súťaže. Po ukončení celého cyklu sa projekt ukončil súťažou v I. polroku 2010 (máj 2010).
Vyhodnotenie:
Už druhý školský rok bol realizovaný v spolupráci s Centrom voľného času v Žiari nad Hronom a MsÚ v Žiari nad Hronom, séria vzdelávacích besied pre žiakov piateho ročníka základných škôl v meste.
Témy boli zamerané na správnu výživu, zdravý životný štýl, prevenciu závislostí, poskytovanie 1. pomoci, správne ošetrovanie zubov.
Cyklus prednášok sme ukončili overovaní vedomostí, formou vedomostných testov.
Umiestnenie škôl:

1.miesto - ZCŠ a MŠ Š. Moysesa,
2.miesto – ZCŠ a MŠ Š. Moysesa,
3.miesto - ZŠ ul. Dr. Jánskeho

Záverečné kolo nám oživili žiaci ZŠ M. R. Štefánika vtipnou scénkou o alkohole.

Víťazov sme odmenili hodnotnými knihami a sladkosťami a ostatní účastníci kvízu dostali ceruzky a sladkosti, vďaka finančnému príspevku Mesta Žiar nad Hronom.
Bolo zahájené ďalšie kolo na roky 2010/2011. Uskutočnilo sa prvé kolo a po ukončení troch tematických celkov (zdravá výživa, škodlivosť fajčenia a zdravý životný štýl) bolo vyhodnotenie, pri ktorom boli odovzdané vecné ceny pre prvé 3 víťazné miesta.

RÚVZ v Žiari nad Hronom sa zúčastnil viacerých aktivít pre verejnosť organizovaných CVČ a Mesta Žiar nad Hronom a VšZP.
V priebehu týždňa v rámci „Dňa zdravia“ sa od 6.-9. 4. 2010 pracovníci OPZ RÚVZ zúčastnili:

- dňa 6.4. v priestoroch kultúrneho domu v ZH odmerali TK, celkový telesný tuk, obsah oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu a krvi prístrojom Smokerlyzer a vek pľúc prístrojom Lunglife 9 mladým záujemcom (5 chlapcov a 4 dievčatá vo veku do 19 rokov) z celkového počtu 27 meraných osôb,
- v dňoch 8.-9.4.2010 na SSOŠ technickej bolo vyšetrených podľa metodiky práce v základnej poradni zdravia 48 študentov tejto strednej školy,
- 9.4. pracovníci oddelenia podpory zdravia v spolupráci s VšZP urobili merania a poskytli zdravotno – výchovný materiál obyvateľom mesta a návštevníkom HM TESCO spolu 230 meraní (96 TK, 100 celkového telesného tuku prístrojom OMRON, 34 meraní obsahu CO vo vydychovanom vzduchu a krvi).
- v dňoch 21.5.2010 sa konal „Deň žiarskych škôl“ na II. ZŠ , ul. Štefánika 17 v Žiari nad Hronom a 22.5.2010 v popoludňajších hodinách „I. ročník Žiarskeho mestského polmaratónu“.

Počas týchto aktivít okrem meraní TK, celkového telesného tuku pre širokú verejnosť bola neodmysliteľnou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít oddelenia podpory zdravia aj príprava a výroba zdravotno-výchovného materiálu – záložky, letáky, plagáty, články, puzzle, ktoré boli využité aj počas priebehu akcie pri práci s deťmi predškolského a školského veku a stredoškolákov. Bolo vykonaných 62 meraní celkového telesného tuku, 44 meraní TK a 2 merania Smokerlyzerom.

V roku 2010, kedy Mesto Žiar nad Hronom bolo držiteľom „Štafety prevencie“ sa spolupráca medzi oddelením podpory zdravia a Mestom zintenzívnila okrem uvedených aktivít o ďalšie aktivity. Mesto Žiar nad Hronom sa podieľalo na vyhodnotení celonárodnej kampane „Prestaň a vyhraj“ na mestskej úrovni, zakúpilo a slávnostne odovzdalo výhry víťazom súťaže. Pracovníčky oddelenia sa zúčastnili Letného tábora „Hravá prevencia“ organizátorom ktorého bolo CVČ formou besedy, premietania filmov s protidrogovou tematikou.

RÚVZ v Žiari nad Hronom v roku 2010 vykonal v meste Žiar nad Hronom 36 prednášok a 27 besied venovaných problematike prevencie fajčenia na školách, 38 prednášok a 27 besied venovaných problematike drogových závislostí a alkoholu. Prístrojom Spirometer bolo realizovaných spolu 179 meraní, prístrojom Smokerlyzer 210 meraní.

9.5. POPULAČNÁ STRATÉGIA - AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Cieľ:
Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Gestor
RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia úlohy
Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborno-metodického usmerňovania pracovísk zdravotnej výchovy, ktoré majú iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.
Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (prednášky a besedy, semináre, nástenky a panely, zážitkové podujatia, vlastná edičná činnosť, informácie prostredníctvom internetu, články a prezentácia v elektronických médiách) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít sú výjazdové poradenstvo, tematické putovné výstavy, videofilmy. Vhodné je pri organizovaní podujatí, prezentovaní aktuálnych tém a pri šírení informácií spolupracovať aj s mimorezortnými partnermi – so školami, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, sociálnymi ústavmi, komunitami, záujmovými a spoločenskými organizáciami a s významnými zamestnávateľmi v regióne.

Etapy riešenia
Táto úloha je pre svoju aktuálnosť plnená bez časového obmedzenia s priebežným vyhodnotením jej prínosu 1x do roka v súlade s odporúčanými termínmi.
Gestor zabezpečí každoročne včasnú distribúciu aktuálnych tém k významným dňom, pokiaľ budú vyhlásené svetovou zdravotníckou organizáciou, riešiteľské pracoviská zabezpečia príslušné aktivity k jednotlivým významným dňom a termínom a vypracujú hodnotiace správy o ich realizácii.

Realizačný výstup
Všetky uvedené aktivity majú motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravia - mobilizovať ľudí k zvýšenej zodpovednosti za vlastné zdravie.
Termín: 2009, priebežne s vyhodnotením 1x ročne

Rok 2010
Informácie o zdraví, jeho podpore, rozvoji a udržaní sú priebežne poskytované na prednáškach, pri besedách, konzultáciách, prostredníctvom tlačeného zdravotno-výchovného materiálu rôznych foriem, článkami v regionálnej tlači v 3 okresoch spádového regiónu RÚVZ ZH, regionálnej ATV a prostredníctvom webovej stránky RÚVZ. V oblasti podpory zdravia sú informácie rozdelené do 26 okruhov, ktoré obsahujú články, aktuálne informácie, ponuky služieb súvisiacich so zlepšovaním verejného zdravia a dokumentov. Pri príležitosti

svetových dní sú tieto aktivity zintenzívnené aj o realizáciu aktivít spojených s aktuálnou témou a prípadne s realizáciou práce v teréne. V 9 regionálnych novinách sú zverejňované články s aktuálnou problematikou a pri príprave a realizácii hromadných akcií sú informácie pre obyvateľov zverejňované prostredníctvom mestského rozhlasu.

Svetový deň zdravia 2010 v Žiari nad Hronom – vyhodnotenie

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia pracovníci základnej poradne zdravia (z oddelenia epidemiológie a podpory zdravia) okrem prednášok, besied, distribúcie zdravotno-výchovného materiálu, zrealizovali 3 výjazdy základnej poradne zdravia do 2 Stredných odborných škôl (SSOŠ technická a Gymnázium v Banskej Štiavnici). Odborné poradenstvo spojené s vyšetrením biochemických, antropometrických ukazovateľov a meranie krvného tlaku, celkového telesného tuku bolo poskytnuté 80 študentom a dospelým.

V priebehu týždňa od 6. do 9. apríla 2010 Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom - Oddelenie podpory zdravia, Základná poradňa zdravia, VšZP a Mesto pripravili pre obyvateľov mesta niekoľko aktivít.

Akcie pre verejnosť:

v dňoch 6.4.2010 od 14 hodiny do 17 hodiny v priestoroch kultúrneho domu na Námestí MS v Žiari nad Hronom, 7. apríla 2010 „Deň otvorených dverí“ v Poradni zdravia a na Oddelení podpory zdravia pri RÚVZ Žiar nad Hronom, 8.- 9. apríla v priestoroch SSOŠ technickej výjazdové aktivity poradne zdravia pre študentov školy, 9.apríla od 11 do 16 hodiny pracovníci oddelenia podpory zdravia urobili merania prístrojmi obyvateľom mesta a návštevníkom HM TESCO v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou v Žiari nad Hronom.

Počas akcií bolo ambulantnou formou a výjazdovými aktivitami vyšetrených podľa metodiky základnej poradne zdravia 85 klientov, z toho 78 študentov a 7dospelých.

Zdravotno-výchovné materiály použité pri akciách:
Materiál vydaný OPZ ZH:

Mám mlieko každý deň 10 ks, Liečivá moc kapusty 20 ks, Praktické rady seniorom 10 ks, Rady k prevencii nehôd u seniorov 10 ks, Alkohol 10 ks, Osteoporóza 25 ks, Dobrá správa pre fajčiarov 10,
Káva 10, Strukoviny 10, Prečo je dôležité piť mlieko? 10, Stravou proti rakovine 20, Vláknina v našom stravovaní 5, Ako zistím, či môj kamarát berie drogy 10, Alkoholizmus 10, Žiť, či fajčiť? 10, Stopové prvky a minerálne látky 50, omaľovánky pre deti 50, Zdravie a fajčenie 25, Výhody pre fajčiarov, ktorí prestali fajčiť 100, Prihlášky do súťaže Prestaň a vyhraj 170

Materiály ÚVZ SR:
Prečo je pitný režim dôležitý 5 ks, Solíte radi?10 ks, Stravuje sa vaša rodina správne? 10 ks , Desatoro o tom, ako byť duševne zdravý 5 ks, Pyramída správnej výživy 5 ks, Opatrenia pri výskyte A(H1N1) 2009 20 ks, Ako prestať fajčiť 4 ks

Materiály Všeobecnej zdravotnej poisťovne

Akcie v regióne Žiar nad Hronom k 7.4.2010 - Svetovému dňu zdravia
sumár meraní od 6. apríla do 9. apríla 2010

6.4.2010 Kino Hron Žiar nad Hronom

		vek	TK	Tukomer	Smokerlyzer	Lunglife	spolu
mládež	chlapci	15-19	7	5	8	5	
	dievčatá		2	2	1	4	
produktívny vek	muži	20-65	2	2	0	1	
	ženy		13	13	4	14	96
poproduktívny vek	muži	65+	2	2	0	2	
	ženy		1	4	0	2	
spolu			27	28	13	28	

7.4.2010 Oddelenie podpory zdravia - Deň otvorených dverí

		vek	TK	Tukomer	Smokerlyzer	Lunglife	spolu
mládež	chlapci	15-19	0	0	0	0	
	dievčatá		1	1	0	1	
produktívny vek	muži	20-65	1	1	1	1	
	ženy		0	0	0	0	15
poproduktívny vek	muži	65+	1	1	1	1	
	ženy		1	1	1	1	
spolu			4	4	3	4	

8.4.2010 Súkromná stredná odborná škola technická Žiar nad Hronom

		vek	TK	Tukomer	Smokerlyzer	Lunglife	spolu
produktívny vek	chlapci	15-19	20	20	11	20	
	dievčatá		2	2	2	2	
poproduktívny vek	muži	20-65	1	1	0	1	82
	ženy		0	0	0	0	
spolu			23	23	13	23	

9.4.2010 HP TESCO Žiar nad Hronom

	vek	TK	Tukomer	Smokerlyzer	Lunglife	spolu
mládež	do19	2	2	0	0	
produktívny vek	20-64	76	80	26	0	230
poproduktívny vek	65+	18	18	8	0	
spolu		96	100	34	0	

12.4.2010 Gymnázium Andreja Kmeťa Banská Štiavnica

		vek	TK	Tukomer			spolu
mládež	chlapci	15-19	9	9			
	dievčatá		21	21			60
spolu			30	30			

Dňa 21.5.2010 sa konal „Deň žiarskych škôl“ na II. ZŠ , ul. Štefánika 17 v Žiari nad Hronom a 22.5.2010 v popoludňajších hodinách „I. ročník Žiarskeho mestského polmaratónu“.
Počas týchto aktivít okrem meraní TK, celkového telesného tuku pre širokú verejnosť bola neodmysliteľnou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít oddelenia podpory zdravia aj príprava a výroba zdravotno-výchovného materiálu – záložky, letáky, plagáty, články, puzzle, ktoré boli využité aj počas priebehu akcie pri práci s deťmi predškolského a školského veku a stredoškolákov. Bolo vykonaných 62 meraní celkového telesného tuku, 44 meraní TK a 2 merania Smokerlyzerom.

V rámci Svetového dňa zdravia a bezpečnosti pri práci bolo výjazdovými formami PZ vyšetrených 49 zamestnancov podniku Slovalco a odprednášaná bola prednáška zameraná na otázky zdravého životného štýlu.

V kontexte Kampane MOST 2010 –„deň srdca“, deň ktorej bol stanovený na 24.09.2010, organizovanej Slovenskou nadáciou srdca a Slovenskou kardiologickou spoločnosťou pod záštitou ministra zdravotníctva pracovníci OPZ dňa 24.09.2010 zorganizovali a uskutočnili celoslovenský deň D v spolupráci s Akadémiou vzdelávania.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiari nad Hronom sa zapojil do uvedenej aktivity formou výjazdu prostredníctvom poradenského centra zdravia na strednú školu- Súkromná obchodná akadémia v Žiari nad Hronom. Pracovníci oddelenia podpory zdravia a z oddelenia epidemiológie zabezpečili vyšetrenie 23 klientom menovanej školy, z toho 19 dospelým zamestnancom a 4 študentom, podľa metodiky práce v základnej poradni zdravia. Z nákladov RÚVZ Žiar nad Hronom boli všetkým klientom vyšetrené 4 biochemické parametre prístrojom Reflotron – celkový cholesterol, triglyceridy, HDL-cholesterol a glukóza. Poskytnuté boli merania krvného tlaku, celkového telesného tuku prístrojom OMRON a antropometrické merania. Klientom bolo poskytnuté aktuálne odborné poradenstvo na základe objektívnych výsledkov z kompletného vyšetrenia podľa metodiky poradne. Po ukončení výjazdu sa pracovníčky OPZ presunuli pred HM Tesco v ZH poskytli merania krvného tlaku, celkového telesného tuku a biochemické meranie hladín cholesterolu v krvi prístrojom Accutrend od 10 hodiny do 15 hodiny. Prístroj Accutrend zabezpečila Akadémia vzdelávania, pobočka v Žiari nad Hronom aj s diagnostickými prúžkami na meranie cholesterolu. Zároveň boli klientom poskytované zdravotno-výchovné propagačné materiály dodané prostredníctvom Akadémie vzdelávania (z Nadácie srdca), vlastné materiály oddelenia podpory zdravia a materiály poskytnuté Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, pobočka ZH, s ktorou sme aj v rámci tejto aktivity spolupracovali. Prístrojom Accutrend bolo vyšetrených 45 klientov, 70 klientom bol meraný krvný tlak tlakomerom zn. OMRON zapožičaným cestou Akadémie vzdelávania, celkový telesný tuk prístrojom OMRON (z OPZ ZH) bol meraný 76 klientom.
Tabuľky podľa pohlavia a veku.

24.september 2010 - Svetový deň srdca - MOST Tesco Žiar nad Hronom

Vek	25 – 34		35 – 44		45 – 54		55 – 64		65 +		**Spolu**
Pohlavie	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
Cholesterol	0	2	0	5	2	4	3	12	7	10	**45**
TK	6	3	2	5	3	7	4	10	13	17	**70**
OMRON	6	3	2	6	3	8	4	12	16	16	**76**

V roku 2010 bolo realizovaných 287 prednášok a 160 besied pre 4905 mladých a dospelých poslucháčov.

rok 2010		počet prednášok	počet hodín	počet účastníkov	počet besied
deti a mládež	BS	19	20	410	7
	ZC	57	63	1020	44
	ZH	170	176	298	103
	Spolu región	**246**	**259**	**4418**	**154**
Dospelí	BS	7	10	88	0
	ZC	12	14	140	0
	ZH	22	49	259	6

	Spolu región	**41**	**73**	**487**	**6**

Využívanie zdravotno-výchovných edičných materiálov

rok 2010	Počet	Deti a mládež	Iné cieľové skupiny
Distribúcia - počet adresátov	372	0	372
Vlastná edícia - počet titulov	47	3	44

V rámci skupinových a individuálnych poradenských aktivít pracovníčky oddelenia realizovali 295 meraní prístrojom Smokerlyzer , 498 prístrojom Spirometer, 2055 meraní krvného tlaku a 1313 meraní celkového tuku prístrojom OMRON a 728 antropometrických meraní.

Prevádzkovanie systému zdravotných informácií

Prostredníctvom webovej stránky boli zverejňované aktuálne informácie k vyhláseným svetovým dňom (Svetový deň zdravia - „Žiar- mesto prevencie a Svetový deň zdravia“, „Svetový deň bez tabaku“ , „26. jún –medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“, kampaniam Quit and Win“ (Prestaň a vyhraj!), Európsky imunizačný týždeň.

Svetový deň bez tabaku - prostredníctvom webovej stránky boli zverejnené informácie, články s predmetnou tematikou, antireklama. Ďalej boli na webovej stránke uverejnené aktuality k svetovým dňom, články, zoznam videofilmov so zdravotno-výchovnou tematikou, základné témy prednášok oddelenia podpory zdravia, spolupráca s ÚS SČK v Žiari nad Hronom, prílohou sú aj fotografické snímky z priebehu akcií (napr. Minikvíz, spolupráca s SČK, s MsÚ, s CVČ - Žiarsky deň detí, „I. ročník Žiarskeho mestského polmaratónu“, aktivity k Svetovému dňu zdravia a i.).

Do 9 regionálnych novín sú distribuované a zverejňované články s aktuálnou problematikou a pri príprave a realizácii hromadných akcií sú informácie pre obyvateľov zverejňované prostredníctvom mestského rozhlasu.

Bolo pripravených 47 vlastných edícií s aktuálnymi tematickými okruhmi, zapožičaných bolo 119 videofilmov.

Podpora hlavných stratégií Spoločenstva týkajúcich sa návykových látok

Deti a mládež sú prioritnými skupinami, ktorým sú určené aktivity oddelenia podpory zdravia. Našou dominujúcou snahou je poskytnúť im informácie, na základe ktorých by zdravie a zdravý spôsob života mali mať prioritné postavenie v ich hodnotovom rebríčku.

Pri zdravotno-výchovnom pôsobení na mládež poskytujeme informácie o rizikových faktoroch a ich väzbe na zdravie, najmä o návykových látkach a nesprávnom stravovaní.

Aktívne sme spolupracovali s Centrom voľného času v Žiari nad Hronom a Mestom Žiar nad Hronom: - organizácia, príprava a realizácia „Minikvízu“ pre žiakov 5. ročníkov ZŠ, ktorého cieľom bolo súťažnou formou overiť znalosti žiakov získané z cyklu prednášok. V školskom roku 2009/2010 zorganizovalo Oddelenie podpory zdravia – RÚVZ v Žiari nad Hronom v spolupráci s CVČ v Žiari nad Hronom už druhé kolo „Minikvíz – Prevencia sa nás týka“.

Cieľom tohto súťažno-vzdelávacieho programu bolo hravou formou zoznámiť žiakov piateho ročníka všetkých žiarskych základných škôl s rôznymi oblasťami prevencie a v záverečnom teste si overiť ich získané vedomosti kvízovou formou v trojmesačných cykloch.

Každá žiarska škola vyslala do minikvízu dve trojčlenné družstvá. Deti si overili získané vedomosti o tabaku a fajčení, o zdravej výžive, poskytovaní prvej pomoci, stomatohygiene, drogách, alkohole a záverečné stretnutie sa nieslo v znamení zdravého životného štýlu.

Absolútnym víťazom ZŠ,

1.miesto - ZCŠ a MŠ Š. Moysesa,

2.miesto – ZCŠ a MŠ Š. Moysesa,
3.miesto - ZŠ ul. Dr. Jánskeho,

Deti víťazných družstiev boli odmenené drobnými darčekmi a zaujímavými knihami a všetky ostatné deti za snahu a účasť dostali perá a sladkosti.

Na kúpu cien do súťaží prispelo Mesto v Žiari nad Hronom,

Fotografie, výsledky a záverečná správa boli uverejnené na www. stránke RÚVZ. Zahájené bolo ďalšie kolo na roky 2010/2011. Uskutočnilo sa prvé kolo a po ukončení troch tematických celkov (zdravá výživa, škodlivosť fajčenia a zdravý životný štýl) bolo vyhodnotenie, pri ktorom boli odovzdané vecné ceny pre prvé 3 víťazné miesta.

V oblasti predchádzania fajčenia, abúzu alkoholu a drog sme vykonali 29 prednášok zameraných na problematiku alkoholu, 25 prednášok k prevencii drogových závislostí a 46 k problematike fajčenia. V rámci skupinových a individuálnych poradenských aktivít pracovníčky oddelenia realizovali 295 meraní prístrojom Smokerlyzer a 498 prístrojom Spirometer.

Integračné prístupy k životnému štýlu a sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu

V oblasti výživy a telesnej aktivity

Uvedomujúc si úlohu zdravej výživy pri podpore zdravia venujeme tejto oblasti náležitú pozornosť. V roku 2010 sme v oblasti zdravej výživy vykonali 433 aktivít, 64 prednášok, 56 besied pre deti a dospelých účastníkov, 309 konzultácií a i. Prevažná väčšina aktivít bola adresovaná deťom a mládeži so zameraním na poskytnutie vedecky overených poznatkov v oblasti zdravej výživy, súčasťou každej aktivity zameranej na správny spôsob života je propagovanie primeranej telesnej aktivity. Zdravému životnému štýlu bolo venovaných 78 aktivít (42 prednášok a 28 besied a 3 konzultácie), pohybovej aktivite 71 aktivít (8 prednášok, 5 besied a 58 konzultácií).

V priebehu roku 2010 pracovníčky OPZ v rámci skupinových a individuálnych poradenských aktivít vykonali 728 antropometrických meraní a 1313 meraní celkového tuku prístrojom OMRON.

V oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia

		ZH	ZC	BS
Rodičovstvo a partnerstvo - sexuálna výchova	prednáška	23	5	7
	beseda	19	1	7
	konzultácie	0	0	0
	spolu	**42**	**6**	**14**

Činnosti súvisiace s HIV/AIDS

		ZH	ZC	BS
Rodičovstvo a partnerstvo - pohlavné choroby, HIV/AIDS	prednáška	23	9	6
	beseda	23	8	6
	konzultácie	0	0	0
	spolu	**46**	**17**	**12**

Prednášok a besied s problematikou rodičovstva a partnerstva - sexuálnej výchovy, antikoncepcie, sa zúčastnilo 415 poslucháčov. Prednášok a besied - Rodičovstvo a partnerstvo - pohlavné choroby, HIV/AIDS sa zúčastnilo 646 poslucháčov.

V oblasti duševného zdravia

Na úrade nemáme vytvorené podmienky na poskytovanie poradenstva, vykonáva sa len vo všeobecnej rovine pre klientov základnej Poradne zdravia.

Prevencia chorôb a prevencia zranení

Prevencii chorôb súvisiacich so spôsobom života a prevencii zranení venujeme pozornosť pri besedách a prednáškach, pri príprave zdravotno-výchovného materiálu (bezpečnosť na cestách, pri hrách, pri práci) pre deti, mládež i dospelých.

Aktívne sa podieľame na preverovaní vedomostí a zručností v prevencii úrazov a v poskytovaní prvej pomoci pri kontrolách vodičov dopravných prostriedkov v spolupráci s dopravnou políciou a SČK.

Každoročne spolupracujeme s SČK a inými organizáciami :

- obvodné kolo ZH
- obvodné kolo Žarnovica
- územné kolo ZŠ ZH
- stredné školy – územné kolo ZH
- Memoriál MUDr. Harineka – Prešov
- Valentínska kvapka krvi (SZŠ ZH, Úrad práce a soc. vecí a rodiny ZC)

V prevencii KVCH ďalej spolupracujeme :

Všeobecná zdravotná poisťovňa:

Všetky aktivity konané pri príležitosti Svetového dňa zdravia a Valentínskej kvapky krvi

Spolupráca s oddelením HDM na projekte – Výživový stav detí

Meranie TK žiakom 1. stupňa:

ZŠ Žiar nad Hronom, žiaci I. stupňa a ZŠ Hliník nad Hronom – 100 detí

Zabezpečujeme :

Výjazdové aktivity Poradne zdravia:

Gymnázium Banská Štiavnica – 2x - 61 klientov (33 študentov a 28 zamestnancov školy)
Stredná odborná škola obchodu a služieb Žiar nad Hronom – 16 klientov
Súkromná stredná odborná škola technická Žiar nad Hronom 2x – 50 klientov
Obec Horná Ves – 26 klientov
Úrad práce a sociálnych vecí Žarnovica 2x – 31 klientov
Regionálny úrad verejného zdravotníctva ZH 2x - 30 zamestnancov
Knižnica Jána Kollára v Kremnici – 21 klientov
Slovalco Žiar nad Hronom 2x– 49 zamestnancov a prednáška zdravom životnom štýle
Obec Prochot – 32 obyvateľov
Mincovňa Kremnica 3x – 96 zamestnancov
VšZP a Sociálna poisťovňa – 25 klientov
Súkromná obchodná akadémia – 23 klientov (4 študenti a 19 zamestnancov školy)
Spolu: 460 klientov (biochemické merania, meranie TK, OMRON, antropometria, Smokerlyzer a i.)

9.7. QUIT AND WIN – PRESTAŇ A VYHRAJ

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia

5. Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.
6. Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

Etapy

- Po obdržaní prihlášok a pravidiel súťaže ich distribúcia, zverejnenie na webovej stránke a v regionálnej tlači
- apríl 2010 – prihlasovanie sa súťažiacich do súťaže pomocou prihlášok.
- máj 2010 – priebeh samotnej súťaže.

Výstupy

Hodnotenie efektívnosti súťaže Prestaň a vyhraj po roku na základe výsledkov dotazníkového prieskumu Úradu verejného zdravotníctva SR.
termín: po doručení prihlášok a pravidiel kampane do júna 2010

termín: po doručení prihlášok do júna 2010

Ukončenie

31. 12. 2010

Rok 2010

V regióne RÚVZ po ukončení prípravnej a propagačnej aktivity pracovníkov OPZ sa do súťaže prihlásilo 11 účastníkov. Pracovníci oddelenia spolu s Mestom ZH pripravili regionálne kolo pre úspešných účastníkov, ktorí vyhoveli podmienkam súťaže. V regionálnom kole boli ocenení 2 účastníci zo 6 prihlásených z mesta Žiar nad Hronom vecnými cenami, ktoré im slávnostne odovzdalo vedenie mesta.

9.8. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Cieľ

Cieľom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity. Sekundárnym efektom programu by malo byť, vo vzájomnej interakcii s preventívnymi programami, špecificky orientovanými na vybrané chronické ochorenia, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Gestor

UVZ SR

Riešiteľské pracoviská

UVZ SR, RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia

Národný program je celospoločenskou iniciatívou, preto i jeho aktivity budú mať prierezový charakter, ako horizontálny, tak vertikálny. Úspešné dosiahnutie cieľov programu si vyžaduje celospoločenskú aktivitu, teda spoluprácu a zodpovednosť všetkých zainteresovaných sektorov, rezortov a zložiek spoločnosti, vrátane súkromného sektora, tretieho sektora, či samospráv. Na vytvorenie spoločenského prospešného systému, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminácii epidemického

výskytu nadhmotnosti a obezity je potrebné zabezpečiť funkčný systém spolupráce praktických lekárov s poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia v sieti regionálnych úradov VZ.

Etapy riešenia

1. Oslovenie praktických lekárov pre dospelých, praktických lekárov pre deti a dorast na rozvoj spolupráce s Poradenskými centrami ochrany a podpory zdravia RÚVZ v Žiari nad Hronom v oblasti plnenia Národného programu prevencie obezity
2. Vytvorenie partnerstiev a zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a orgánmi verejného zdravotníctva (najmä využitie systémových a legislatívnych nástrojov)
3. Oslovenie mediálnych partnerov so žiadosťou o poskytnutie priestoru pre propagáciu Poradní zdravia pri RÚVZ (ich pracovnou činnosťou a dôležitosťou prevencie ochorení súvisiacich aj s obezitou)

Realizačné výstupy

Efektívny výkon primárnej prevencie praktickými lekármi vrátane odporúčania ich pacientov do poradenských centier ochrany a podpory zdravia v RÚVZ.
Termín: 2009 a ďalšie roky

ROK 2010

Jedným z hlavných cieľov preventívnych intervencií základnej poradne zdravia je aj odborné poradenstvo v oblasti znižovania nadváhy. Z celkového počtu vyšetrení v PZ (601), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 593, boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 284 prípadoch čo je 47,8%. A to u 183 vyšetrení u žien (46,45%) a u 101 vyšetrení mužov (50,75%). Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (Poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy a Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity). Spolupráca s praktickými lekármi sa postupne rozvíja. V 4 prípadoch boli na návštevu poradne zdravia a nadstavbovú poradňu zdravej výživy a znižovania nadváhy odporučení klienti od praktických lekárov.

Oblasti výživy a telesnej aktivity pri podpore zdravia oddelenie podpory zdravia venuje náležitú pozornosť. V roku 2010 sme v oblasti zdravej výživy vykonali 433 aktivít - 64 prednášok, 56 besied pre deti a dospelých, 309 konzultácií a v 4 prípadoch bolo premietnuté video. Aktivity boli adresované deťom a mládeži so zameraním na poskytnutie vedecky overených poznatkov v oblasti zdravej výživy, súčasťou každej aktivity zameranej na správny spôsob života je propagovanie primeranej telesnej aktivity- 71 z toho 8 prednášok, 5 besied a 58 konzultácií. Zdravému životnému štýlu bolo venovaných 78 aktivít (42 prednášok a 27 besied a i).

Súčasťou poradenského centra podpory zdravia pri RÚVZ ZH je POPA – vykonáva sa 2 formami. Skupinová forma činnosti tejto poradne je vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v roku 2010 navštívilo 72 cvičeniek a 48 cvičeniek navštívilo poradňu počas roka nepravidelne alebo krátkodobo. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebieha vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH, ktorú v roku 2010 navštívilo 18 klientov. Spolu bolo evidovaných 287 návštev.

V základnej poradni zdravia bolo evidovaných 586 klientov (199 mužov a 387 žien), z tohto počtu 229 vyšetrených opakovane (spolu 601 vyšetrení). V základnej poradni zdravia sa poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu poskytuje paušálne každému klientovi s vyšším akcentom u klientov, u ktorých boli objektívne zistené prítomné rizikové faktory.

V tomto prípade z 593 meraní a vyhodnotení BMI bolo odborné poradenstvo zamerané predovšetkým na zmenu stravovacích návykov a zvýšenie pohybovej aktivity poskytnuté 284 klientom z dôvodu vyšších hodnôt BMI. (47,89%).

9.9. CINDI PROGRAM SR

Skríning zdravotného stavu metódou CINDI programu – prierezová štúdia zdravotného stavu spojená s vyšetrovaním základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

Cieľ
Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.
Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.
Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v Žiari nad Hronom

Anotácia
Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.
1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komunít v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komunít v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.
Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).
Intervencia v rámci programu CINDI:

Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko) zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (kurzy, prednášky, besedy, podujatia, hry, tvorivé dielne), mediálne kampane (TV, rozhlas, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet) a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu). Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko) zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a účasťou na výstavách, hromadných podujatiach.
Termín: 2009, a ďalšie roky

Rok 2010

Poradenské centrum podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

V základnej Poradni zdravia bolo v roku 2010 vykonaných 601 vyšetrení z toho 204 mužov a 397 žien. Z uvedeného počtu išlo o základné prvé vyšetrenie v 357 prípadoch (139 mužov, 218 žien), počet kontrolných vyšetrení 244 (65 mužov, 179 žien) z počtu 229 opakovane vyšetrených klientov (60 mužov a 169 žien).
Spolu bolo vyšetrených 586 klientov – 199 mužov a 387 žien.
V roku 2010 sa zvýšil počet výjazdových aktivít základnej poradne zdravia do podnikov, škôl a organizácií (pracovníci oddelenia epidemiológie a podpory zdravia realizovali spolu 20 výjazdov). Z hore uvedeného počtu bolo spolu vyšetrených 460 klientov z radov študentov a dospelých čo bolo 77% z celkového počtu vyšetrení v PZ.
Pri výjazde v teréne v rámci plnenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelej populácie SR“, gestorom ktorého je oddelenie výživy, pri dodržaní metodiky podmienok a práce v základnej poradni zdravia, bolo vyšetrených 80 klientov a to z firmy Slovalco v Žiari nad Hronom, Úradu práce a sociálnych vecí v Žarnovici, z obce Horná Ves a ZSŠ hotelových služieb a obchodu v ZH. V rámci výjazdových aktivít boli vyšetrení za dodržania podmienok a práce v PZ učitelia, zamestnanci škôl a študenti zo 4 škôl (SSOŠ technická v ZH, Gymnázium v Banskej Štiavnici a Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu v Žiari nad Hronom, Obchodná akadémia), spolu 150 klientov.
Ďalej boli vyšetrení zamestnanci podnikov: Slovalco v ZH (2 výjazdy), Úrad práce a sociálnych vecí v Žarnovici (2 výjazdy), Mestská knižnica Kremnica, občania z obcí Horná Ves a Prochot v okrese Žiar nad Hronom, Daňový úrad Žarnovica, Mincovňa v Kremnici (3 výjazdy), VšZP, Sociálna poisťovňa, zamestnanci Regionálny úrad verejného zdravotníctva Žiar nad Hronom, spolu 310 klientov.

Test zdravého srdca je paušálne robený všetkým klientom, či pri stabilnej alebo mobilnej PZ, vrátane opakovaných návštev, riziko KVCH bolo vyhodnotené u 573 vyšetrení (347 u prvýkrát vyšetrených -135 M, 212 Ž a u 226 kontrolných vyšetrení - 56 M, 170 Ž).
Počet biochemických vyšetrení a meraní: 594 celkový cholesterol, 590 cukor, 592 triglyceridy, 586 HDL-cholesterol (spolu bolo realizovaných 2362 biochemických vyšetrení), 491 x bol meraný celkový tuk prístrojom OMRON, 592 antropometrických meraní, 593 meraní TK.
V základnej poradni zdravia bola odporučená návšteva LPS v 48 prípadoch pre novo zistené alebo vysoké nefyziologické hodnoty sledovaných rizikových faktorov.
Prítomnosť metabolického syndrómu bola zaznamenaná u 54 mužov (27,13%) a 85 žien (21,96%), spolu 139 klientov čo je 23,72%.
V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizovali, okrem uvedených výjazdových aktivít spojených s biochemickým, antropometrickým vyšetrením a ostatných vyšetrení v rámci plnenia projektu „ Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelej populácie SR“,

odborné poradenstvo a po zistení výsledkov z údajov dotazníka, aj individuálne poradenstvo a intervenciu na základe zistených hodnôt.

Nadstavbové poradne

POPA – vykonáva sa 2 formami. Skupinová forma činnosti tejto poradne je vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v roku 2010 navštívilo 72 cvičeniek a 48 cvičeniek nepravidelne alebo krátkodobo. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebieha vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH, ktorú v roku 2010 navštívilo 18 klientov. Spolu bolo evidovaných 287 návštev.

POFA – individuálne poradenstvo bolo poskytnuté 3 záujemcom. Počas 5 stretnutí bolo vykonaných 5 meraní Smokerlyzerom, 3 merania krvného tlaku a 5 meraní prístrojom Spirometer..

Poradňu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku- navštívilo 57 klientov, počet meraní krvného tlaku 540.

Poradňu zdravej výživy a znižovanie nadváhy v roku 2010 nevyužil žiadny klient.

Realizácia kampane „Prestaň a vyhraj“

Kampaň bola realizovaná v 1. polroku 2010. Pracovníci oddelenia podpory zdravia zabezpečili propagáciu a distribúciu účastníckych listov pre širokú verejnosť. Do súťaže sa zapojilo 6 záujemcov. 2 výhercom z mesta Žiar nad Hronom, ktorí dodržali podmienky súťaže boli odovzdané ceny, sponzorom ktorých bolo Mesto Žiar nad Hronom.

Pracovníci poradenských centier vykonávajú intervenčné aktivity určené cieľovej populácii, na rôznych úrovniach (všeobecná populácia, osoby v riziku, osoby s nadhmotnosťou a a obezitou).

Jedným z hlavných cieľov preventívnych intervencií základnej poradne zdravia je aj odborné poradenstvo v oblasti znižovania nadváhy. Z celkového počtu vyšetrení (593), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 284 prípadoch čo je 47,8%. A to u 183 vyšetrení u žien (46,45%) a u 101 vyšetrení mužov (50,75%). Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (Poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy a Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity). Spolupráca s praktickými lekármi sa postupne rozvíja. V 4 prípadoch boli na návštevu poradne zdravia a nadstavbovú poradňu zdravej výživy a znižovania nadváhy odporučení klienti od praktických lekárov.

Aktivity OPZ pre verejnosť:

V rámci významných dní:

- Svetový deň zdravia - v dňoch 6.4.2010 od 14 hodiny do 17 hodiny v priestoroch kultúrneho domu na Námestí MS v Žiari nad Hronom, 7. apríla 2010 „Deň otvorených dverí“ v Poradni zdravia a na Oddelení podpory zdravia pri RÚVZ Žiar nad Hronom, 8.- 9. apríla v priestoroch SSOŠ technickej výjazdové aktivity poradne zdravia pre študentov školy, 9.apríla od 11 do 16 hodiny pracovníci oddelenia podpory zdravia urobili merania prístrojmi obyvateľom mesta a návštevníkom HM TESCO v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou v Žiari nad Hronom. Počas týchto aktivít bolo vykonaných 483 meraní (180 TK, 185 OMRON, 63 Smokerlyzer, 55 Lunglife (vek pľúc))
- Dňa 21.5.2010 sa konal „Deň žiarskych škôl“ na II. ZŠ , ul. Štefánika 17 v Žiari nad Hronom a 22.5.2010 v popoludňajších hodinách „I. ročník Žiarskeho mestského polmaratónu“. Počas týchto aktivít okrem meraní TK, celkového telesného tuku pre širokú verejnosť bola neodmysliteľnou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít oddelenia podpory zdravia aj príprava a výroba zdravotno-výchovného materiálu – záložky, letáky, plagáty,

články, puzzle, ktoré boli využité aj počas priebehu akcie pri práci s deťmi predškolského a školského veku a stredoškolákov. Bolo vykonaných 62 meraní celkového telesného tuku, 44 meraní TK a 2 merania Smokerlyzerom.

❖ V kontexte Kampane MOST 2010 –„Deň srdca“, deň ktorej bol stanovený na 24.09.2010, organizovanej Slovenskou nadáciou srdca a Slovenskou kardiologickou spoločnosťou pod záštitou ministra zdravotníctva pracovníci OPZ dňa 24.09.2010 zorganizovali a uskutočnili celoslovenský deň D v spolupráci s Akadémiou vzdelávania. RÚVZ ZH sa zapojil do uvedenej aktivity formou výjazdu prostredníctvom poradenského centra zdravia na strednú školu- Súkromná obchodná akadémia v Žiari nad Hronom. Pracovníci oddelenia podpory zdravia a oddelenia epidemiológie zabezpečili vyšetrenie 23 klientom menovanej školy, z toho 19 dospelým zamestnancom a 4 študentom, podľa metodiky práce v základnej poradni zdravia. Z nákladov RÚVZ Žiar nad Hronom boli všetkým klientom vyšetrené 4 biochemické parametre prístrojom Reflotron – celkový cholesterol, triglyceridy, HDL-cholesterol a glukóza. Poskytnuté boli merania krvného tlaku, celkového telesného tuku prístrojom OMRON a antropometrické merania. Klientom bolo poskytnuté aktuálne odborné poradenstvo na základe objektívnych výsledkov z kompletného vyšetrenia podľa metodiky poradne. Po ukončení výjazdu sa pracovníčky OPZ presunuli pred HM Tesco v ZH poskytli merania krvného tlaku, celkového telesného tuku a biochemické meranie hladín cholesterolu v krvi prístrojom Accutrend v čase od 10 hodiny do 15 hodiny. Prístroj Accutrend zabezpečila Akadémia vzdelávania, pobočka v Žiari nad Hronom aj s diagnostickými prúžkami na meranie cholesterolu. Zároveň boli klientom poskytované zdravotno-výchovné propagačné materiály dodané prostredníctvom Akadémie vzdelávania (z Nadácie srdca), vlastné materiály oddelenia podpory zdravia a materiály poskytnuté Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, pobočka ZH, s ktorou sme aj v rámci tejto aktivity spolupracovali. Prístrojom Accutrend bolo vyšetrených 45 klientov, 70 klientom bol meraný krvný tlak tlakomerom zn. OMRON zapožičaným cestou Akadémie vzdelávania, celkový telesný tuk prístrojom OMRON (z OPZ ZH) bol meraný 76 klientom.

<u>Prednášky a besedy:</u>

V roku 2010 bolo realizovaných 246 prednášok a 154 besied pre deti a mládež pre 4418 účastníkov a 41 prednášok pre 487 dospelých poslucháčov. Z toho 46 venovaných problematike fajčenia (895 účastníkov), 54 problematike drogových závislostí a alkoholu (958 účastníkov). V oblasti výživy a telesnej aktivity vykonali 504 aktivít (433 aktivít v oblasti zdravej výživy, 71 pohybovej aktivity) . Aktivity boli adresované deťom a mládeži a dospelým so zameraním na poskytnutie vedecky overených poznatkov v oblasti zdravej výživy, súčasťou každej aktivity zameranej na správny spôsob života je propagovanie primeranej telesnej aktivity. Zdravému životnému štýlu bolo venovaných 78 aktivít (42 prednášok a 27 besied).

Deti a mládež sú prioritnými skupinami, ktorým sú určené aktivity oddelenia podpory zdravia. Našou dominujúcou snahou je poskytnúť im informácie, na základe ktorých by zdravie a zdravý spôsob života mali mať prioritné postavenie v ich hodnotovom rebríčku.
Pri zdravotno-výchovnom pôsobení na mládež poskytujeme informácie o rizikových faktoroch a ich väzbe na zdravie, najmä o návykových látkach a nesprávnom stravovaní. Hľadajú sa nové cesty a metódy na zvýšenie efektívnosti intervencií do povedomia a včleňovania do životného štýlu mládeže.
Aktívne sme spolupracovali s Centrom voľného času v Žiari nad Hronom a Mestom Žiar nad Hronom: - organizácia, príprava a realizácia „Minikvízu“ pre žiakov 5. ročníkov ZŠ, ktorého cieľom bolo súťažnou formou overiť znalosti žiakov získané z cyklu prednášok s tematikou škodlivosti fajčenia na zdravie. V školskom roku 2009/2010 zorganizovalo Oddelenie

podpory zdravia – RÚVZ v Žiari nad Hronom v spolupráci s CVČ v Žiari nad Hronom už druhé kolo „Minikvíz – Prevencia sa nás týka“.
Cieľom tohto súťažno-vzdelávacieho programu bolo hravou formou zoznámiť žiakov piateho ročníka všetkých žiarskych základných škôl s rôznymi oblasťami prevencie a v záverečnom teste si overiť ich získané vedomosti kvízovou formou v trojmesačných cykloch.
Každá žiarska škola vyslala do minikvízu dve trojčlenné družstvá. Deti si overili získané vedomosti o tabaku a fajčení, o zdravej výžive, poskytovaní prvej pomoci, stomatohygiene, drogách, alkohole a záverečné stretnutie sa nieslo v znamení zdravého životného štýlu.
Absolútnym víťazom:
1.miesto - ZCŠ a MŠ Š. Moysesa,
2.miesto – ZCŠ a MŠ Š. Moysesa,
3.miesto - ZŠ ul. Dr. Jánskeho,

Deti víťazných družstiev boli odmenené drobnými darčekmi a zaujímavými knihami a všetky ostatné deti za snahu a účasť dostali perá a sladkosti.
Na kúpu cien do súťaží prispel MsÚ v Žiari nad Hronom, Fotografie, výsledky a záverečná správa boli uverejnené na www. stránke RÚVZ.
Bolo zahájené ďalšie kolo na roky 2010/2011. Uskutočnilo sa prvé kolo a po ukončení troch tematických celkov (zdravá výživa, škodlivosť fajčenia a zdravý životný štýl) bolo vyhodnotenie, pri ktorom boli odovzdané vecné ceny pre prvé 3 víťazné miesta.

Prostredníctvom webovej stránky boli zverejňované aktuálne informácie k vyhláseným svetovým dňom (Svetový deň zdravia - „Žiar- mesto prevencie a Svetový deň zdravia“, „Svetový deň bez tabaku“ , „26. jún –medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“, kampaniam Quit and Win“ (Prestaň a vyhraj!), Európsky imunizačný týždeň.
Svetový deň bez tabaku - prostredníctvom webovej stránky boli zverejnené informácie, články s predmetnou tematikou, antireklama. Ďalej boli na webovej stránke uverejnené aktuality k svetovým dňom, články, zoznam videofilmov so zdravotno-výchovnou tematikou, základné témy prednášok oddelenia podpory zdravia, spolupráca s ÚS SČK v Žiari nad Hronom, prílohou sú aj fotografické snímky z priebehu akcií (napr. Minikvíz, spolupráca s SČK, s MsÚ, s CVČ - Žiarsky deň detí, „I. ročník Žiarskeho mestského polmaratónu“, aktivity k Svetovému dňu zdravia a i.).
Do 9 regionálnych novín sú distribuované a zverejňované články s aktuálnou problematikou a pri príprave a realizácii hromadných akcií sú informácie pre obyvateľov zverejňované prostredníctvom mestského rozhlasu.
Bolo pripravených 47 vlastných edícií s aktuálnymi tématickými okruhmi, zapožičaných bolo 119 videofilmov.

9.10. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Cieľ:
1. Vytváranie zdravého životného prostredia, jeho tvorba a ochrana
2. Racionálna životospráva, pitný režim, zdravý životný štýl
3. Podpora a ochrana zdravia, otužovanie, prevencia ochorení
4. Podpora pohybových aktivít a športu, rozvíjanie telesnej zdatnosti
5. Humanizácia a demokratizácia výchovno-vzdelávacieho procesu
6. Environmentálna a ekologická výchova a vzdelávanie, environmentálne zdravie
7. Zvyšovanie bezpečnosti pri práci, znižovanie rizika úrazov, prvá pomoc
8. Aktívne využívanie voľného času
9. Podpora duševného zdravia, výchova k manželstvu a rodičovstvu, sexuálne zdravie

10. Prevencia závislostí

Gestor:
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:
RÚVZ SR, Ústav informácií a prognóz školstva, Metodicko-pedagogické centrá v SR

Anotácia projektu:
V rámci venovania osobitnej pozornosti zdravotnej uvedomelosti detí a mládeže, ich emóciám, hodnotovej štruktúre, orientácii osobnosti, jej pohotovosti a schopnosti správať sa v rôznych situáciách a vzťahoch sa akcent projektu posúva k budovaniu individuálnej zodpovednosti za vlastné zdravie u detí a mládeže. Týmto smerom je potom dôležité pôsobiť v príprave a ďalšom vzdelávaní učiteľov. Práca učiteľov sa následne orientuje najmä na vytvorenie aktívnej osobnosti vo vzťahu k zdraviu – aby získané poznatky a uvedomelosť mali svoj prejav v správaní a konaní v bežných životných situáciách, ako aj v celom živote vytvorením zdravého životného štýlu.

Etapy riešenia, realizačné výstupy:
a) Stabilizácia siete a konceptu ŠPZ v slovenskom školstve, koordinácia činností s MŠ SR, rozvoj prednáškovej, vzdelávacej a zdravotno-výchovnej činnosti v nadväznosti na ciele a priority projektu.
b) Presadenie a priebežná aplikácia viacerých princípov fungovania ŠPZ do Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015
c) Pokračovanie vo vzdelávacích a zdravotno-výchovných aktivitách, orientovať sa na také aktivity, ktoré znamenajú aktívne zapojenie a samostatné uvažovanie mladých ľudí o svojom zdraví

Mimoriadna úloha:

HBSC (Health Behaviour in School Aged Children) štúdia – 8. vlna zberu údajov

HBSC je jedna z prvých medzinárodných prierezových štúdií, ktorá začala ako iniciatíva troch krajín v roku 1983 (UK, Fínsko a Nórsko). Postupne sa pridávali i ďalšie krajiny, štúdia bola prijatá Svetovou Zdravotníckou Organizáciou (1983) a v súčasnosti na nej spolupracuje viac ako 40 krajín.

Cieľom štúdie je monitorovať zdravie, so zdravím súvisiace správanie školákov v ich sociálnom kontexte a prehĺbiť porozumenie mechanizmov ovplyvňujúcich rozdiely a zmeny v zdraví a rizikovom správaní školákov. Tieto poznatky sú dôležité pre vypracovanie efektívnych programov podpory zdravia, vzdelávacích programov v oblasti zdravia, sledovanie ich účinnosti ,a to nielen na národnej ale i na medzinárodnej úrovni.

Koordinácia projektu: Projekt je koordinovaný v spolupráci s Regionálnou kanceláriou Svetovej Zdravotníckej Organizácie pre Európu, Child and Adolescent Health Research Unit (CAHRU) na Univerzite v Edindburghu (Veľká Británia) a Univerzitou v Bergene (Nórsko). Koordináciu zabezpečuje medzinárodný koordinačný výbor vedený prof. Candance Currie (Child & Adolescent Health Research Unit, University of Edinburgh, Scotland, United Kingdom). Zozbierané údaje sú spravované dr. Oddrun Samdal (Research Centre for Health

Promotion, University of Bergen, Norway), ktorá zastáva pozíciu manažéra medzinárodnej databanky.

Realizované zbery údajov: 1983/84, 1985/86, 1989/90, 1993/1994, 1997/1998, 2001/02, 2005/2006
Slovensko participovalo doteraz na troch zberoch: 1993/94, 1997/98, 2005/06.
Nasledujúci zber údajov je plánovaný v roku 2009/2010.

Dizajn štúdie: Štúdia je prierezová, ale svojím dizajnom umožňuje vytvárať harmonizované dátové súbory, ktoré umožňujú porovnávanie medzi krajinami, ale i sledovanie trendov. Údaje sú zbierané formou anonymného dotazníka administrovaného v školských triedach tímom školených administrátorov.
ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach, ako členovia národného tímu HBSC, spolupracujú na príprave a realizácii HBSC štúdie.
Na základe náhodného výberu škôl, ktoré sa štúdie zúčastnia, budú k spolupráci prizvané príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike.
Predpokladaný zber údajov: Apríl – Máj 2010

Rok 2010

Oddelenie HDM realizovalo do konca mája úlohy stanovené v rámci plnenia NPDD. Na všetky základné a stredné školy distribuovali 61 ks letákov „ Aj vo vašej triede buďte jeden tím“.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Gestor
ÚVZ SR

Riešitelia
ÚVZ SR, RÚVZ v Žiari nad Hronom, SOI, ŠVPS SR, inšpekcia práce, ZMOS.

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

Etapy
- január – december 2009 – zber informácií o počte kontrol a výške pokút
- september 2009 vyhodnotenie databázy hlásení o počet priestupkov a správnych deliktov na úseku porušenia zákona o ochrane nefajčiarov.

Výstupy
Závery a odporúčania k neskoršej novelizácii zákonov na ochranu nefajčiarov.
Termín: 2009,mesačné hlásenie o vykonaných kontrolách fajčenia
Ukončenie:
december 2009

Rok 2010

V roku 2010 oddelenie HŽP vykonalo 91 kontrol, oddelenie HV 348, oddelenie HDM 91, oddelenie PPL 171 a oddelenie epidemiológie 38 kontrol.

7. 1. Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia: 739
8. 2. Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania: 0
9. 3. Výška pokút v rámci priestupkového konania (vrátane blokových pokút): 0
10. 4. Počet uložených sankcií v rámci správneho konania rozhodnutím: 0
11. 5. Výška pokút v rámci správneho konania: 0

10.4. PRÍPRAVA A REALIZÁCIE MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV PRESTAŇ A VYHRAJ 2010

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, RÚVZ v Žiari nad Hronom, sponzori

Anotácia
12. Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.
13. Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

Etapy
- Po obdržaní prihlášok a pravidiel súťaže ich distribúcia, zverejnenie na webovej stránke a v regionálnej tlači
- apríl 2010 – prihlasovanie sa súťažiacich do súťaže pomocou prihlášok.
- máj 2010 – priebeh samotnej súťaže.

Výstupy
Hodnotenie efektívnosti súťaže Prestaň a vyhraj po roku na základe výsledkov dotazníkového prieskumu Úradu verejného zdravotníctva SR.
termín: po doručení prihlášok a pravidiel kampane do júna 2010

termín: po doručení prihlášok do júna 2010
Ukončenie
31. 12. 2010
ROK 2010
V regióne RÚVZ Žiar nad Hronom po ukončení prípravnej a propagačnej aktivity pracovníkov OPZ sa do súťaže prihlásilo 11 účastníkov. Pracovníci oddelenia spolu s Mestom ZH pripravili regionálne kolo pre žiarskych úspešných účastníkov, ktorí vyhoveli podmienkam súťaže. V regionálnom kole boli ocenení 2 účastníci zo 6 prihlásených z mesta Žiar nad Hronom vecnými cenami, ktoré im slávnostne odovzdalo vedenie mesta ZH.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiline

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

1.Úloha bola zameraná na kontrolu hluku , osobitne vo vzťahu k detskej populácii: Sledovali sa areály 3 základných škôl, ochránené protihlukovými stenami, úlohou je preukázať účinnosť protihlukových stien aj po niekoľkých rokoch.

V súvislosti s nárastom dopravy v Žiline premerať hluk v areáli škôl za protihlukovými stenami, sledovať hluk na vyšších podlažiach škôl a tým preverovať účinnosť protihlukových stien.

Vo všetkých lokalitách plánovalo okrem hluku premerať aj častice PM_{10}, ktoré sú v meste Žilina podľa monitoringu SHMÚ problémom.

V**yhodnotenie úlohy:**

a) Meranie hluku za protihlukovou stenou bolo predložené v rámci žiadosti Slovenskej správy ciest -Investičnej výstavby a správy ciest v Žiline z dôvodu kolaudácie diaľničného privádzača D1 Žilina-Lietavská Lúčka. Napriek tomu, že namerané hodnoty pred fasádou budovy školy na jednotlivých podlažiach vyhovujú platnej legislatíve a bola potvrdená funkčnosť protihlukovej steny, namerané výsledky v triedach sú prekročené. Na budove školy sú staré, pôvodné, nefunkčné okná, ktorých výmena nie je v kompetencii SSC-IVSC Žilina, pretože účinky dopravného hluku eliminovala protihlukovou stenou. Okná sú dôvodom zvýšených hladín hluku a otázkou zostáva, kto je teda zodpovedný za zvýšený hluk v triedach? Nakoľko skúšobná prevádzka diaľničného privádzača D1 Žilina-Lietavská Lúčka je predĺžená do 6/2011, tak budú zrealizované ďalšie merania hluku a je možné, že dôjde aj k výmene okien z finančných prostriedkov školy.

b) Opakované meranie pred fasádou i v triede SOU sv.Jozefa Robotníka na Saleziánskej ulici č.18 v Žiline sa zrealizovalo dňa 30.09.2010. Posudzovaná hodnota A zvuku počas vyučovania bola vo vonkajšom prostredí **pred fasádou** triedy na 3.NP $\mathbf{L_{R,Aeq,7,25h.}=70,0\ dB}$, čo je limitná hodnota v rámci legislatívy. V triede na 3.NP bola posudzovaná hodnota A zvuku počas **používania triedy $\mathbf{L_{R,Aeq,7,25h.}=56,8\ dB,}$** čo je v rozpore s platnou legislatívou (prípustná hodnota je L_{RAeq}=40,0 dB). Tu je rovnaký problém so starými, nevyhovujúcimi oknami. Počas merania od 8,00-10,00hod. A od 12,30-14,30 hod. prešlo po komunikácii diaľničného privádzača D1 a ulici Mostnej **14 434** automobilov z toho **1505 nákladných vozidiel a autobusov.** V porovnaní z predchádzajúcim rokom je to rovnaká záťaž, resp. o niečo nižšia (rok 2009 **14 863** automobilov a z toho **1519 nákladných automobilov a autobusov**).

c) Opakované meranie hluku sa zrealizovalo dňa 24.06.2010 za protihlukovou stenou v areáli Bilingválneho gymnázia v dopoludňajších hodinách. **Pred fasádou** školy na úrovni 3.NP bola posudzovaná hodnota A zvuku cez deň: $\mathbf{L_{R,Aeq,12h.}=74,3\ dB}$ (navýšenie zo 73,5 dB oproti minulému roku o $L_{R,Aeq,12h}$= 0,8 dB), počas merania v čase od 9,00-11,00 hod. prešlo po priľahlej komunikácii 4856 automobilov (pokles o 104 automobilov), (z toho 4451 osobných áut, 334 nákladných áut, 67 autobusov, 2 motocykle a 2 traktory). **V učebni na 3.NP bola posudzovaná hodnota A zvuku počas používania triedy $\mathbf{L_{R,Aeq,5,5h.}=59,1\ dB}$** (zvýšenie z $L_{R,Aeq,5,5h}$= 58,3 dB o 0,8 dB). V zmysle platnej legislatívy je pred fasádou školy pre kategóriu územia III. prípustná hodnota A zvuku $L_{R,Aeq,12h.}$=60,0 dB, prípadne pridaním príslušnej korekcie $L_{R,Aeq,12h.}$=70,0 dB a vo vnútornom prostredí budo v-učební počas používania $L_{R,Aeq,.}$=40,0 dB. Obidve hodnoty sú prekročené. Okná na tejto školskej budove sú nové od rekonštrukcie budovy, tu je skôr problém nezrealizovanej celej navrhovanej protihlukovej steny v zmysle projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie objektu školy.

d) Miesto plánovaného opakovaného merania ZŠ na ulici Sv.Gorazda na sídlisku Vlčince sa zrealizovalo meranie pred fasádou Gymnázia Hlinská v Žiline, nakoľko časť budovy gymnázia sa premiestnila do pôvodnej budovy strednej združenej školy, ktorá v týchto

priestoroch mala pomocné priestory a kabinety. Gymnázium Hlinská má v tejto budove triedy. Meranie sa uskutočnilo dňa 06.10.2010. Posudzovaná hodnota A zvuku počas vyučovania bola vo vonkajšom prostredí **pred fasádou triedy na 3.NP $L_{R,Aeq,8,0h.}$=66,5 dB.** Posudzovaná hodnota A zvuku počas vyučovania bola **v triede na 3.NP $L_{R,Aeq,8,0h.}$=59,4 dB.** Celková prejazdnosť počas merania 4 hodín bola **4 029 vozidie**l, z toho bolo **340 nákladných vozidiel a autobusov.** Problémom je zlý technický stav objektu a najmä okien.
Merania PM_{10} sa nezrealizovali z dôvodu vyťaženosti laboratórií PPL RÚVZ Žilina, ale i z dôvodu nefunkčnosti zariadenia na meranie častíc $PM_{10.}$

2.Posilniť prevenciu expozície hluku v životnom prostredí prostredníctvom mapovania environmentálneho hluku

a) premerať hluk na jednotlivých sídliskách mesta Žilina a v centrách cestovného ruchu v okresoch Žilina a Bytča (meracie miesta budú odkonzultované s OLA ako aj časť merania)
b) Údaje z meracích protokolov budú slúžiť ako podklad pre vypracovanie seminárnej práce.
Vyhodnotenie úlohy:
a) Úloha sa prekladá na 1.polrok 2011.
b) Seminárna práca bola spracovaná a prednesená na seminári RÚVZ Źilina.

3.Rrealizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam, ktoré súvisia s užívaním pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov, kde nie je verejný vodovod

a) v roku 2010 budeme vyšetrovať kvalitu vody v obciach, kde nie je verejný vodovod: Veľká Čierna, Štiavnik, Petrovice, Peklina, Paština Závada, Kolárovice, Lietavská Závadka a následne v spolupráci s obvodnými lekármi a zisťovať dôsledky možnej nevyhovujúcej kvality pitnej vody u detí. V zmysle NV SR č.354/2006 Zb. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu vykonáme rozšírené analýzy odobraných vôd.
b) vykonáme analýzu mikroklimatických podmienok v 2 zariadeniach, ktoré navštevujú deti, v čase premietania detských programov.
c) vykonáme analýzu mikroklimatických podmienok na MKP Žilina, bazén OAZIS, kde je baby kúpanie a jedno fittness centrum.
Vyhodnotenie úlohy:
a) V mesiacoch jún, júl a august 2010 v súvislosti s povodňami v lete 2010 sme na základe písomných žiadostí troch obecných úradov odoberali a vyšetrovali kvalitu vzoriek pitnej vody z vlastných studní po ich vyčistení. V obci Porúbka bolo odobratých a vyšetrených na minimálnu analýzu 6 vzoriek s vyhovujúcou kvalitou v jednej vzorke, ostatné nevyhovovali v mikrobiologickej a fyzikálno-chemickej analýze. V obci Predmier bolo odobratých a vyšetrených v ôsmich vybraných ukazovateľoch 6 vzoriek, všetky s vyhovujúcou kvalitou vo vyšetrených ukazovateľoch. V obci Lietavská Závadka bolo odobratých a vyšetrených na 8 vybraných ukazovateľov sedem vzoriek, ktoré nevyhovovali Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. v mikrobiologickej analýze.
Všetkých 19 vzoriek bolo vyšetrených v rámci ŠZD, náklady úradu spolu 1651,30 € . Kvalita vody v obciach, kde nie je verejný vodovod: Veľká Čierna, Štiavnik, Petrovice, Peklina, Paština Závada, Kolárovice, Lietavská Závadka bude vyšetrená v roku 2011.

b) – úloha sa z časových dôvodov neriešila, presúva sa do 1. polroka 2011.

c) V roku 2010 sme vykonali 1 meranie vnútorného prostredia budov - mikrobiologické, a to v bazénovej hale MKP Žilina počas prevádzky vnútorného bazéna. Výsledky meraní boli prekonzultované s prevádzkovateľom bazéna so spísaním záznamu a s prijatými opatreniami. Meranie pozostávalo z celkového počtu 9-tich vyšetrení s viditeľnou prítomnosťou plesní v počte 5, viditeľnou prítomnosťou vlhkosti v počte 2, mikrobiologické ukazovatele nepatogénne.

1.5 Monitoring kvality vody na kúpanie v SR v súlade s platnou legislatívou

RÚVZ Žilina nemá vyhlásenú v okrese Žilina a Bytča žiadnu prírodnú rekreačnú lokalitu, preto sa budeme zaoberať umelými vonkajšími kúpaliskami počas LTS 2010, súčasťou ktorých je 1 správa o pripravenosti na LTS a 2. správa je o ukončení sledovania po ukončení LTS 2010.

vyhodnotenie úlohy:

- V druhom polroku 2010 sme vykonali v týchto zariadeniach /vonkajšie a vnútorné bazény, vane/ spolu 92 hygienických kontrol so spísaním záznamov a odobrali sme 101 vzoriek bazénových vôd na laboratórnu analýzu v zmysle Vyhlášky MZ SR č.72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.
-seminárna práca na RÚVZ Žilina „Vyhodnotenie kvality vody na kúpanie počas LTS 2010“ bola vypracovaná a prednesená na vnútroúradnom seminári v septembri 2010.
-dňa 2.8.2010 bola odobratá a vyšetrená vzorka vody z Vodného diela v Žiline, ktorá preukázala vyhovujúcu kvalitu

1.6 Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

Vyhodnotenie úlohy:

a) Správa z monitoringu kvality pitnej vody za rok 2009 v programe Vydra bola zaslaná.
b) Od začiatku roka prebiehalo zadávanie výsledkov kvality pitných vôd za roky 2008 a 2009 do Informačného systému pre pitnú vodu.
c) Na webovú stránku úradu bol uverejnený postup pri požiadavke na vyšetrenie kvality vody z individuálnych vodných zdrojov (bez možnosti napojenia na verejný vodovod) v súvislosti so záplavami v lete 2010, ako aj zdravotné riziká používania solárií.
d) V rámci monitoringu bolo odobratých 171 vzoriek vody na minimálnu analýzu, 3 vzorky na úplnú analýzu s rádiológiou. Úplné analýzy s rádiológiou vyhovovali NV SR č. 354/2006 Z.z.
e) Počas Svetového dňa vody bolo podľa pokynu z ÚVZ SR Bratislava odobratých na vyšetrenie ukazovateľov dusičnany a dusitany 237 vzoriek z individuálnych studní (19 % vzoriek nevyhovujúcich pre vyššie dusičnany a dusitany, čo je 8 % - ná závadnosť), bolo poskytované poradenstvo.

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Vyhodnotenie úlohy:

a) V roku 2010 sa úloha na RÚVZ so sídlom v Žiline neriešila. Bola riešená v roku 2009 v časti: výskyt Legionella species vo fontánach a na tobogánoch kúpalísk. Laboratórne rozbory vyšetrených vzoriek (4 fontány, 6 bazénov s vodnou atrakciou na kúpaliskách) boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

V zmysle vyhlášky MZ SR č. 72/2008 Z.z. bola v 15-tich vzorkách bazénovej vody s celoročnou prevádzkou a 5-tich bazénoch so sezónnou prevádzkou vyšetrená prítomnosť ukazovateľa Legionella species s negatívnym výsledkom.
Na základe písomnej objednávky bola vyšetrená prítomnosť Legionella species v pitnej a v teplej vode v hotelovej kúpeľni. Vyšetrenie bolo negatívne.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií
Vyhodnotenie úlohy:
V rolu 2010 sme vykonali 620 kontrol, ktoré boli súčasťou záznamu výkonu ŠZD alebo inej kontroly.
Zahraničné programy a projekty odd. HŽP nerieši.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu vykonávania práce na pracoviskách sa vykonáva v regióne sústavne v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru (ŠZD). Hodnotenie bolo vykonávané v súlade s platnou legislatívou a odbornými usmerneniami vydanými našim nadriadeným orgánom, a to obhliadkami u subjektov (priamo na pracoviskách), písomnými vyrozumeniami, ústnymi pohovormi a konzultáciami so zamestnávateľmi aj pohovormi so zamestnancami. Podkladom hodnotenia pracovného prostredia a spôsobu vykonávania práce boli **posudky o riziku**, ktoré nám predkladali zamestnávatelia a boli súčasťou žiadostí týkajúcich sa pracovného prostredia, ktoré boli podané na RÚVZ na vybavenie. Vo väčšine prípadov úroveň posudkov o riziku a **prevádzkových poriadkov** sa zvýšila a pozorujeme aj vyššiu úroveň myslenia a ochoty zo strany zamestnávateľov plniť si povinnosti na úseku ochrany verejného zdravia, a to nielen na pracoviskách s rizikovými prácami. Posudky o riziku a prevádzkové poriadky pre výkon práce, kde na zdravie zamestnanca vplývajú faktory pracovného prostredia, sú obsahovo výstižné, prehľadné a dostatočne slúžia zamestnávateľovi a jeho zamestnancom k informovanosti o charaktere pracoviska a faktoroch pracovného prostredia. V zmysle usmernenia hlavnej odborníčky boli upozorňovaní zamestnávatelia o postupoch pri prácach vyhlásených v riziku ionizujúceho žiarenia, pri prácach s azbestom a s látkami a zmesami, ktoré poškodzujú zdravie a životné prostredie. K hodnoteniu pracovného prostredia v rámci ŠZD u subjektov boli k jednaniam prizývaní aj zástupcovia PZS a BTS, ktorí sa aktívne zúčastňovali jednaní a napomáhali tak riešeniu nedostatkov. Tiež, prostredníctvom **kontrolných listov informovanosti** zamestnancov, sme overovali poskytovanie informácií zamestnancov v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Za rok 2010 bolo subjektom rozdaných a vyplnených celkovo **305 dotazníkov** informovanosti (karcinogény a mutagény – **11**, biologické faktory – **11**, psychická pracovná záťaž – **136**, práca s bremenami – **103**, práca v hluku – **29**, práca so zobrazovacími jednotkami – **18**, manipulácia s chemickými faktormi – **8**). Dotazníky budú v priebehu nasledujúceho roka zhodnocované a aplikované v praxi.

2.1.1.Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Na oddelení sa vedie evidencia rizikových prác a aktuálne a priebežne sa výsledky z kontrol zadávajú do programu ASTR. V rámci ŠZD sa prehodnocujú vydané rozhodnutia na

rizikové práce, v prípade 4. kategórie sa vydávajú nové prehodnotené rozhodnutia na vyhlasovanie rizikových prác. Prehodnocujú sa podklady slúžiace k vyhlasovaniu rizikových prác (posudky o riziku, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, technické a technologické opatrenia vykonané zo strany zamestnávateľa, akékoľvek zmeny, ktoré nám zamestnávatelia v súvislosti s rizikovými pracoviskami oznamujú a pod.). Pri každej kontrole sa sledujú výsledky a intervaly LPP vo vzťahu k práci, či zamestnávateľ plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z platnej legislatívy v súvislosti s vyhlásenými rizikovými prácami, či zamestnávatelia majú zazmluvnené **PZS**. Zároveň sa prehodnocujú všetky dostupné dokumenty ohľadom legalizácie spoločnosti a platnosti nadobúdacích dokladov.

V roku 2010 došlo k poklesu počtu rizikových prác v regióne Žilina oproti roku 2009.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených za **okres Žilina**: **132** subjektov.

Počet exponovaných pracovníkov celkom: **4176**, z toho **1523** žien
3. kategória: **3829**, z toho **1357** žien
4. kategória: **478**, z toho **198** žien

(v roku 2009 – 137 subjektov, 4178 pracovníkov, 4. kat. v 29 subjektoch)

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených za **okres Bytča**: **21** subjektov.

Počet exponovaných pracovníkov celkom: **454**, z toho **132** žien
3. kategória: **443**, z toho **132** žien
4. kategória: **19**, z toho **0** žien

(v roku 2009 - 34 subjektov, 558 pracovníkov, 4. kat. v 4 subjektoch)

Bolo vydaných **18** rozhodnutí (12 – v okr. Žilina, 8 – v okr. Bytča), ktoré **rušili vyhlásené rizikové práce**, pričom nebola zrušená prevádzka, boli zrušené len rizikové pracoviská. K zrušeniu rizikových prác došlo z titulu organizačných a technologických zmien na pracoviskách, zániku činnosti z dôvodu nedostatku dopytu.

Bolo vydaných **20** rozhodnutí na zrušenie rizikových práca z dôvodu zániku subjektu (12 v okr. Žilina a 8 v okr. Bytča).

Bolo vydaných **23** nových rozhodnutí, ktorými sa vyhlasovali nové rizikové práce (18 v okr. Žilina, 5 x v okr. Bytča).

Počet opätovne vydaných rozhodnutí pre 4. kat. rizikových prác bolo **21** (17 v okr. Žilina, 4 v okr. Bytča).

Počet rozhodnutí, ktoré boli upravované z titulu zmeny kategorizácie bolo **12** (12 v okr. Žilina).

Pri výkone kontroly rizikových pracovísk boli uložené **2** správne delikty. Jeden v subjekte GRANITI s.r.o., za porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 52 podľa ods. 1 písm. g) zákona č. 355/2007 Z.z. – účastník konania nezabezpečil primeraný zdravotný dohľad pre zamestnancov a za nesplnenie povinnosti ustanovenej v § 30 ods. 1 písm. c) zákona č. 355/2007 Z.z., kde zamestnávateľ nepredložil lekárovi PZS zoznam zamestnancov, ktorí sa podrobia lekárskej preventívnej prehliadke. Druhý v subjekte Plastfen SK s.r.o., podľa § 57 ods. 23 písm. g) za porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 31 ods. 7 písm. a) zákona č. 355/2007 Z.z., keď zamestnávateľ neoznámil RÚVZ Žilina zmeny podmienok výkonu práce, ktoré by mohli mať vplyv na jej zaradenie do príslušnej kategórie. Pri zistení nedostatkov na rizikových pracoviskách, boli uložené opatrenia, ktoré boli termínované, prešetrené a skontrolované. O výsledkoch kontrol sú záznamy. Vo všetkých ostatných prípadoch si zamestnávatelia splnili svoju povinnosť, ktorá im vyplývala z legislatívy a nariadené nedostatky v stanovenom čase odstránili. Kontroly vykonávané pracovníkmi RÚVZ v subjektoch sú aj za spolupráce pracovníkov príslušnej PZS a BTS.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov:

V rámci ŠZD sú kontrolované zdravotné podmienky u zamestnancov pracujúcich pri výrobe, skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. V roku 2010 bolo vykonaných **21** previerok. Boli vykonané **3** previerky spolu s odd. hygieny poživatín v prevádzkach drogérií, kde predávali prípravky, ktoré obsahovali toxické látky. Celkovo bolo chválených **124** prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi.

Vydaných bolo celkom **36** osvedčení pre prácu s jedovatými látkami a prípravkami. Z praxe bolo vydaných **20** osvedčení po absolvovaní aj skúšky **16** osvedčení. Bolo vydané **1** rozhodnutie na nakladanie s veľmi jedovatými látkami (Streicher SK a.s., Žilina). Skúšobná komisia pri RÚVZ so sídlom v Žiline má krajskú pôsobnosť, preto skúša a vydáva osvedčenia pre prácu s nebezpečnými chemickými látkami pre žiadateľov z celého Žilinského kraja.
Pre jednotlivé regióny boli vydané nasledovné počty osvedčení:
20 z regiónu RÚVZ so sídlom v Žiline
3 z regiónu RÚVZ so sídlom v Čadci
6 z regiónu RÚVZ so sídlom v Martine
6 z regiónu RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši
1 z regiónu RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne

V rámci ŠZD sa kontrolovalo uskladnenie a spôsob likvidácie obalov z jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov. V roku 2010 bolo vydaných **67** rozhodnutí na nakladanie s nebezpečnými odpadmi. Zamestnávateľ, ktorý manipuluje s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami, musí požiadať RÚVZ o súhlas pre nakladanie s nebezpečnými odpadmi spolu s uzatvorenou zmluvou s oprávnenými organizáciami na likvidáciu uvedených látok a prípravkov spolu s vypracovaným havarijným plánom.

Poľnohospodárske podniky sú v regióne Žilina naďalej v útlme, niektoré požiadali žiadosťou o zrušenie rizikových prác s chemickým faktorom. Podkladom boli údaje, že poľno. podniky pri ochrane a výžive rastlín sú minimálne exponovaní chemickými faktormi. Nakupuje sa menej prípravkov, nekupuje sa do zásoby, aplikáciu chem. faktoru vykonáva iná firma, prípravky sa používajú celé aj s obalmi.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s **dezinfekčnými prípravkami** na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie (**DDD činnosť**) neboli vydané. Legislatívne táto činnosť prislúcha RÚVZ Banská Bystrica. V našom regióne nebola v roku 2010 zaznamenaná žiadna mimoriadna situácia ani havária.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu:

Pri uvádzaní priestorov do prevádzky, šetrení chorôb z povolania, prípadne iného charakteru ŠZD (kontrole a vyhlasovanie rizikových prác) sme sa stretávali s prácami, pri ktorých sa manipuluje s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami. Zamestnávateľ musel predložiť posudok o riziku vrátane objektivizácie faktorov pracovného prostredia a musel predložiť na schválenie prevádzkový poriadok. Zamestnávateľ musel spĺňať požiadavky, ktoré pre neho vyplývajú z NV SR 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci.

Pracoviská s rizikovými prácami s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi sú:
- FNsP (odd. Onkológia a rádioterapia, Hematológia, Genetika, Urológia),
- Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, (rozpracované prehodnotenie)
- Drevárska prevádzka 5 mužov InterRezba, s.r.o., (práca s tvrdým drevom),
- Domenica s.r.o. (práca s tvrdým drevom)
- Doprastav (práce pri výrobe živičných zmesí-benzo-a-pyrén)

– Cestné stavby spol. s r.o. (práce pri výrobe živičných zmesí-benzo-a-pyrény)
– KAF Facility s.r.o., Žilina – prevádzka Bytča (sadze-pyrolýzne čistenie kovových závesov)

Trend vývoja prác s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami je skôr uspokojivý, zamestnávatelia sa snažia tieto látky čo najviac nahrádzať menej škodlivými látkami a činnosť sa snažia plne-automatizovať. Tiež, zamestnávatelia sú si vedomí svojich povinností, ktoré im vyplývajú z legislatívy a zamestnancov manipulujúcich s týmito látkami chránia technickými vymoženosťami a špeciálnymi OOPP. Zamestnávatelia posielajú svojich zamestnancov na povinné LPP.

Azbest:

V roku 2010 požiadalo **8** subjektov RÚVZ so sídlom v Žiline o súhlas na odstraňovanie materiálov zo stavieb, ktoré obsahujú azbest. Z tohto počtu **3** žiadatelia (BYTTERM, a.s., ELPAS, s.r.o.,) požiadali o likvidáciu azbestového materiálu z bytových jadier a (BYTTERM. a.s.) likvidácia AZC materiálov zo zhášacích komôr trolejbusov. Jedná sa o prácu nárazovú, havarijnú. Preto, im boli vydané kladné rozhodnutia na dobu určitú (na 1 rok).

Aj v tomto roku boli ústnou formou stavebné firmy, mestské a obecné úrady usmerňované, len za akých podmienok sa môže manipulovať s materiálmi obsahujúcimi azbest.

V roku 2010 bola na RÚVZ Žilina doručená písomnosť od ÚVZ SR Bratislava, v ktorej nás žiadali o výkon ŠZD v areáli firmy Poradca s.r.o., kde sa mal likvidovať azbestový materiál pri búracích prácach jedného z objektov. Jednalo sa o to, či subjekt, vykonávajúci búracie práce, má všetky náležitosti v poriadku v zmysle platnej legislatívy. Po prešetrení podnetu bolo zistené, že podanie bolo neopodstatnené. S takýmto záverom bol upovedomený ÚVZ SR.

Subjekty, ktoré likvidovali materiály obsahujúce azbest, okrem kladných rozhodnutí na manipuláciu s materiálmi obsahujúcimi azbest, počas celého roka vopred listom oznamovali svoju činnosť na oddelenie PPL pri RÚVZ so sídlom v Žiline.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V roku 2010 boli vydané **2** rozhodnutia na vyhlásenie rizikových prác s rizikovým faktorom psychická pracovná záťaž (Harmónia – zariadenie pre seniorov, DSS a útulok; Obvodný úrad v Žiline, odbor CO a KR – koordinačné stredisko integrovaný záchranný systém). V **1** prípade (upratovačka pracujúca len v nočnej zmene vo veľkosklade a veľkoobchode METRO), po prehodnotení psychickej pracovnej záťaže, bola práca upratovačky na nočnej zmene z 3. kategórie prác preradená do 2. kategórie prác a rozhodnutie bolo zrušené. V **1** prípade bolo zrušené pracovisko s RP psychická pracovná záťaž z titulu zániku subjektu (RESCUE SYSTEM SLOVAKIA, s.r.o.). Vo firmách sa vykonávala priebežná kontrola rizikových prác so psychickou pracovnou záťažou. Pri tom sa rozdali zamestnancom kontrolné dotazníky informovanosti zamestnancov s psychickou pracovnou záťažou, hodnotila sa psychická pracovná záťaž (či sa zmenil charakter práce od vtedy, ako bola práca vyhlásená, spisovali sa jednotlivé úkony, popisovali sa časové snímky, prehodnocovali sa pracoviská v zmysle NV SR 542/2007 Z.z. a pod). Bolo rozdaných celkom **136** dotazníkov v **6** subjektoch (DSS a SOŠ pre žiakov s telesným a mentálnym postihnutím). Zamestnávateľ bol upozornený, že je povinný predložiť každé nové výsledky hodnotenia na posúdenie príslušnému orgánu na ochranu verejného zdravia. V **FNsP Žilina** bola prehodnocovaná psychická pracovná záťaž u pracovníka oddelenia psychiatrie (liečebný pedagóg) a následne aj na ostatných oddeleniach FNsP Žilina. Výsledky prehodnocovania psychickej pracovnej záťaže nám zamestnávateľ (FNsP Žilina) ešte nepredložil.

Súčasťou vznikajúcich nových subjektov bola v rámci posudku o riziku

prehodnocovaná aj psychická pracovná záťaž.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

Prešetrovanie chorôb z povolania sa vykonáva v rámci ŠZD, pričom sa okrem zisťovania pracovnej anamnézy a hygienického prieskumu, vykonávala aj komplexná previerka v subjekte. Táto činnosť sa vykonávala aj za prítomnosti príslušnej PZS. Súčasťou dokumentácie zo šetrení je aj foto-dokumentácia.

Celkom bolo v roku 2010 na RÚVZ zaslaných **30** chorôb z povolania.
CHzP s faktorom **DNJZ** bolo prešetrených **13** chorôb (ošetrovateľka hydiny, čalunníčka, vodič cestných motorových vozidiel, pomocná kuchárka, administratívna pracovníčka, upratovačka, pekárka, tunelár, majster odborného výcviku, huslista, knihárka, voskovač áut, strojný zámočník). **8** syn. canalis carpi, **5** periarthritis humeroscapularis (impingement sy.), **poškodenie sluchu** faktorom hluk **6** (pekárka, robotník v oblasti papierenskej výroby, tunelár, strojník, pracovníčka pri obsluhe lisov),**astma bronchiale 2** (pekárky)s faktorom **vibrácií 4** (pilčík, 3 tunelári) **nádorové ochorenia** v súvislosti s prácou s dokázanými chemickými karcinogénmi v pracovnom prostredí **2** (lakýrnik – Streicher SK a.s. Žilina, traktorista/postrekovač – Agrodružstvo Bánová),
iné poškodenie zdravia z práce: - 2 ochorenie LS chrbtice (vodič/mechanik, poštová doručovateľka – odstúpené na ÚVZ MDPT SR), **1** intoxikácia kyselinou peroxyoctovou – pracovníčka vo wellness centre).

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice:

V roku 2010 sme naďalej sledovali poškodzovanie chrbtice z titulu výkonu práce u zamestnancov v automobilovom priemysle, stavebníctve, montážnych halách a v subjektoch, kde sa vykonávajú prevažne práce vo vynútenej polohe, postojačky, limitované časom a zároveň náročné na presnosť. Boli prehodnotené aj iné sektory so zameraním na fyzickú záťaž, prácu s bremenami a ergonómiu (napr. práca v kuchyni). Pri výkone ŠZD vo vybraných subjektoch boli rozdané dotazníky informovanosti pre **prácu s bremenami v počte 103 dotazníkov**. V subjektoch KIA Slovakia s.r.o. a Faurecia s.r.o. boli vykonané štúdie so zameraním na hodnotenie fyzickej pracovnej záťaže. Tiež, boli pri hodnotení ergonómie okrem iného použité dotazníky Nordic Questionnaire. Zamestnávatelia nám predkladajú posudky o riziku s faktorom fyzická pracovná záťaž, ktoré sú vypracované PZS. V 2 prípadoch bola aktívna účasť na seminároch, ktoré organizoval IBP Slovenska s témou bremená. Počet ochorení z povolania z titulu poškodenia chrbtice bolo **2.**

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Pri výkone ŠZD sme požadovali od zamestnávateľa predložiť posudok o riziku pri práci so zobrazovacími jednotkami (zhodnotenie pracovnej činnosti, pracovného miesta, postavenie stola, stoličky, monitoru k telu zamestnanca, osvetlenie pracovného priestoru, spôsob relaxácie očí a chrbtice počas práce). Boli sledované intervaly výkonu LPP so zameraním na zrak. Práca so zobrazovacou jednotkou je nevyhnutnou súčasťou skoro každej firmy resp. subjektu. Zistené informácie sa evidovali a vyhodnocovali. Zamestnávatelia boli upozorňovaní na nedostatky v prevádzkach v súvislosti so zobrazovacími jednotkami. Zamestnanci boli usmerňovaní, aby využívali krátkodobé relaxácie horných končatín, chrbtice aj cviky so zrakom. Pri výkone ŠZD sme zistili, že subjekty, ktoré majú zazmluvnenú PZS, sú pravidelne preškoľovaní o zdravotných vplyvoch senzorickej záťaže pri práci najmä

zrakovej záťaže. V rámci ŠZD boli rozdané **dotazníky informovanosti** v počte **18**.

2.5. Zvyšovanie úrovne ochrany zdravia pred rizikami z chemických látok

V rámci ŠZD sme zmapovali situáciu v regióne a zisťovali, koľko máme výrobcov rizikových chemických látok. Jedná sa o 1 subjekt, ktorý má platné rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky od RÚVZ Žilina. Po konzultácii so zamestnávateľom, rizikové chemické látky sú predregistrované.

3. OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

A/Hlavné úlohy

1.Zabezpečiť na všetkých úrovniach v súlade s novou legislatívou nezávislý a objektívny výkon štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru.

Odpočet: Počet registrovaných zariadení, počet kontrol :
počet registrovaných prevádzok spolu: **576**
počet vykonaných kontrol v rámci ŠZD : **499**
počet vykonaných kontrol v rámci ÚK : **279**
počet odobratých vzoriek - potraviny : **122** nevyhovuje: **14**
počet odobratých vzoriek pitnej vody: **verejný vodovod** **2** nevyhovuje: **1**
individuálne zdroje **17** nevyhovuje: **5**
uložené blokové pokuty (podľa zákona 355/2007 Z.z.): **6** v celkovej sume: **70,-**€
uložené blokové pokuty (podľa zákona 372/1990 Z.z.):**18** v celkovej sume: **441,- €**
pokuta rozhodnutím (podľa zákona 355/2007 Z.z.) : **20** v celkovej sume: **6 775,- €**
pokuta rozhodnutím (podľa zákona 152/95 Z.z.) : **1** v celkovej sume: **170,- €**
zákaz činností, prevádzky (podľa § 12 ods.2 písm. m) zákona 355/2007) : **0**
počet pokynov (podľa § 6 ods.3 písm. i) zákona 355/2007) : **5**
počet opatrení (podľa § 55 ods.l písm. f) zákona 355/2007) : **17**
počet rozhodnutí : **142**
počet záväzných stanovísk : **11**

2. Program ozdravenia výživy obyvateľov SR. Plniť opatrenia vyplývajúce z programu za rezort zdravotníctva. (uznesenie vlády SR č. 556 zo dňa 20.06.2001, úloha B.2)
Projekt: „ Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelej populácie“
Odpočet: V priebehu roku r. 2010 bolo vyšetrených 80 klientov v sledovanej skupine stredne ťažká práca, boli spracované dotazníky životosprávy a jedálne lístky v programe Alimenta. Výsledky boli spracované v samostatnej správe. Zároveň bola klientom poskytnutá konzultácia o zdravom životnom štýle.

3. Zabezpečiť skvalitnenie poradenských činností zameraných na
a)zmeny stravovacích zvyklostí obyvateľov
b)zmeny postoja občanov k vlastnému zdraviu
c)informovanie občanov o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín , nových druhov potravín a rizikách vyplývajúcich z nesprávnej výživy

Odpočet: realizované v rámci činnosti poradne správnej výživy, ale aj konzultácii s prevádzkovateľmi ZSS k uplatňovaniu zásad správnej výrobnej praxe. V priebehu roku 2010

bolo pre prevádzkovateľov v ZSS poskytnutých 717 konzultácii.

4.Podporovať legislatívne normy s úpravou negatívnych a pozitívnych faktorov vo výžive. Odpočet: aktívne spolupracujeme na pripomienkovom konaní pri príprave legislatívy, v rámci výkonu ŠZD pracovníci oboznamujú prevádzkovateľov ZSS o aplikácii poznatkov racionálneho stravovania s prihliadnutím na vek a pracovnú záťaž a špecifiká zdravotného stavu.

5. Zabezpečovať výkon potravinového dozoru nad zdravotnou bezpečnosťou epidemiologicky rizikových potravín, s osobitým zreteľom na kontrolu dodržiavania mikrobiologických kritérií a systémov správnej výrobnej praxe so zameraním na ZSS.
Odpočet: Úloha je realizovaná priebežne, prevádzkovatelia ZSS sú v rámci výkonu ŠZD a ÚKpotravín oboznamovaní s nutnosťou aplikácie správnej výrobnej praxe a pravidelného monitoringu vybraných CCP.

Epidemiologicky rizikové potraviny:
I. Lahôdkárske výrobky
Počet plánovaných vzoriek na rok 2010: **88**
počet odobratých vzoriek: **80,** z toho **5** nevyhovuje
II. Cukrárske výrobky
Počet plánovaných vzoriek na rok 2010: **35**
počet odobratých vzoriek: **17**
III. Zmrzlina
Počet plánovaných vzoriek na rok 2010: **45**
počet odobratých vzoriek: **37**
Hotové pokrmy zo ZSS
Počet plánovaných vzoriek na rok 2010: **37**
počet odobratých vzoriek: **45**, z toho nevyhovuje: **10**
Ostatné potraviny v ZSS
Počet plánovaných vzoriek na prvý polrok 2010: **12**
počet odobratých vzoriek: **21**

6. Presadzovanie preventívnych opatrení v oblasti znižovania zdrojov kontaminácie potravinového reťazca cudzorodými látkami ako sú dusičnany a dusitany, dioxíny a dioxínom podobné polychlórované bifenyly, reziduá pesticídov, ťažké kovy, mykotoxíny so zreteľom na epidemiologicky rizikové potraviny.
Odpočet: priebežne sú odoberané vzorky na zisťovanie kontaminantov v potravinách. V roku 2010 bolo odobratých **42** vzoriek na chemické vyšetrenie, z toho nevyhovuje **0**.

7.Aplikovať spoločné EU princípy pre výkon úradnej kontroly nad potravinami v rámci viacročných národných plánov kontroly podľa požiadaviek čl. 43 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách v zmysle kompetencií vyplývajúcich zo zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov.
Odpočet: pracovníci pravidelne sledujú domácu legislatívu týkajúcu sa potravinového práva a zároveň v rámci svojej práce využívajú legislatívu EÚ, ide hlavne o jednotlivé hlavy Potravinového kódexu. Problematika, ktorá nie je uvedená v národnej legislatíve sa rieši v zmysle legislatívy EÚ. Zároveň prevádzkovatelia ZSS sú upozorňovaní na nové predpisy a pri kontrolnej činnosti zamestnanci kontrolujú ich uplatňovanie v praxi.

8. Zabezpečovať úlohy v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pri hlásení zdravotne škodlivých potravín a kozmetických výrobkov prostredníctvom informačných systémov Spoločenstva, ako sú Rýchly výstražný systém nad potravinami a krmovinami v SR a RAPEX nad kozmetickými výrobkami.
Odpočet: v rámci RÚVZ je zabezpečený systém hlásení zdravotne škodlivých potravín, v prípade výskytu kontaktujeme prevádzkovateľov registrovaných zariadení osobne alebo telefonicky o výskyte zdravotne škodlivej potraviny a postupe na jej likvidáciu.

9.Uplatňovať a rozpracovať informačné systémy v sieti úradov verejného zdravotníctva v oblasti potravinového dozoru a štátneho zdravotného dozoru nad výrobou, manipuláciou a uvádzaním do obehu potravín.
Odpočet: kontroly a činnosť oddelenia sú priebežne zadávané do informačného systému ISUVZ vytvoreného spoločne pre SR.
Uplatňovať a rozpracovať informačné systémy v sieti úradov verejného zdravotníctva v oblasti sledovania spotreby potravín a pozitívnych a negatívnych faktorov výživy v závislosti na stravovacích návykoch obyvateľstva SR.
Odpočet: V rámci oddelenia je využívaný program ALIMENTA 4.3e. pre spracovanie jedálnych lístkov klientov v rámci projektu sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR i v rámci poradenskej činnosti Poradne zdravia.

B/ Cielené úlohy :
Hygienické riziko z potravín
1.Kontrola uplatňovania systému HACCP v zariadeniach spoločného stravovania
úloha je realizovaná v rámci výkonu ŠZD a ÚK potravín
2. Kontrola GMO potravín
V rámci úlohy bola vyšetrená za RÚVZ so sídlom v Žiline **1 vzorka** – Ryža guľatozrnná
Záver: Vyšetrená vzorka zodpovedá požiadavkám Nariadenia ES 1829/2003 Európskeho parlamentu a rady z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách.
Kontrola označovania na jedálnych lístkoch v ZSS:
a) Použitie GMO potraviny v hotovom pokrme. Pri kontrolách označovania GMO potravín na jedálnych lístkoch v ZSS neboli zistené porušenia.
b)Prítomnosti alergénu v hotovom pokrme. Pri kontrolách sa upozorňujú podnikatelia na ich povinnosť označovať prítomnosť alergénov v hotovom pokrme.

3.Úlohy postavené na základe zdravotného rizika :
3.1. Chemické riziko z potravín:
3.1.1. Kontrola obsahu NaCl v potravinách
V mesiaci máj boli odobraté 3 vzorky hotových jedál. Úloha patrí do skupiny monitorovacích úloh.
3.1.2. Kontrola obsahu akrylamidu v potravinách
V priebehu roku 2010 bolo odobratých **8** vzoriek hotovej stravy – zemiakové hranolčeky z čerstvých zemiakov a zemiakové hranolčeky zo zemiakového cesta. Úloha patrí do skupiny monitorovacích úloh.

3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli
V roku 2010 bolo odobratých a vyšetrených **24 vzoriek** kuchynskej soli, všetky vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Cieľom úlohy je monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli na zabezpečovanie kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.
V rámci platnej legislatívy je povinná fortifikácia kuchynskej soli jódom.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.3 Bezpečnosť kozmetických výrobkov určených pre deti

V súlade s plánom úloh výkonu štátneho zdravotného dozoru v zmysle zákona č. 355/2007 Zz. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov, Nariadenia vlády Slovenskej republiky č.658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, v zmysle usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru pre kozmetické výrobky na rok 2010 č. OHVBPKV/1-1/2010/Ko boli v roku 2010 realizované tieto úlohy :

Kozmetické výrobky pre deti - zubné pasty (zubné pasty pre deti a dospelých, pokiaľ nie sú označené, že sú pre dospelých) – sledovaná látka – Fluór, Dietylglykol 5 vzoriek bolo vyšetrovaných v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade - špecializované laboratórium 1 chemických analýz. Všetky vyšetrované vzorky vyhovovali platnej legislatíve.

Kozmetické výrobky pre deti - Výrobky na ochranu pred slnečným žiarením

8 vzoriek bolo vyšetrovaných v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava – hlavné mesto SR so sídlom v Bratislave.Všetky vyšetrované vzorky vyhovovali platnej legislatíve.

Kozmetické výrobky pre deti - Čistiace výrobky

4 vzorky boli vyšetrované v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Vzorky boli vyšetrované na mikrobiologické a chemické vyšetrenie, záťažový test. Všetky vyšetrované vzorky vyhovovali platnej legislatíve.

Celkovo bolo vyšetrených **17 vzoriek** kozmetických výrobkov. Zároveň bol v prevádzkach vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na označovanie výrobkov, osobnú a prevádzkovú hygienu, dokumentáciu.

3.4 Bezpečnosť výrobkov určených pre deti

V roku 2010 boli odobrané a vyšetrené **3 vzorky** materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami pre deti.

Dojčenská fľaša 250 ml s držiakom vrátane silikónového cumlíka a vrchnáku – bisfenol A, senzorické hodnotenie

Melamínová miska, kód 520-BO-formaldehyd, primárne aromatické amíny, senzorické hodnotenie

Detský anatomický príbor Tom and Jerry – formaldehyd, primárne aromatické amíny, senzorické hodnotenie

Vzorky boli odobrané v distribučnej sieti a laboratórne vyšetrenie bolo vykonané na riešiteľskom pracovisku – RÚVZ so sídlom v Poprade.

Cieľom je kontrola dodržania bezpečnosti plastových výrobkov určených pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov – migrácia Cd, Pb, formaldehydu, primárnych aromatických amínov, bisfenolu A resp. iných ukazovateľov v závislosti od materiálového zloženia.

C/. Mimoriadne úlohy

1. Mimoriadna kontrola hygienických požiadaviek v zariadeniach spoločného stravovania pred začatím letnej turistickej sezóny.

Kontrolované boli zariadenia na osobnú hygienu pre stravníkov v reštauráciách, motorestoch, jedálňach, kaviarňach a podobných zariadeniach, ktoré sa nachádzajú na vybraných tranzitných trasách v SR, na čerpacích staniciach a v strediskách turistického ruchu. Do kontroly neboli zaradené pohostinské strediská patriace ubytovacím zariadeniam. Kontroly

boli vykonávané v troch kontrolných skupinách zostavených podľa harmonogramu (1 člen tímu bol z RÚVZ Žilina a 1 člen tímu z RÚVZ Topoľčany). Kontrola bola zameraná na vydávanie teplých pokrmov, kontrola vstupných surovín, chladiaci reťazec, dátum spotreby surovín, kontrola celkovej hygieny, manipulácia s odpadom, hygienické zariadenia pre personál a pre hostí, kontrola odbornej a zdravotnej spôsobilosti, odber vzoriek.
Počet vykonaných kontrol: **11,** Počet zariadení s nedostatkami: **4**
Počet oznámení o začatí správneho konania vo veci uloženia pokuty: **1 (500,- €)**
Počet uložených blokových pokút: **2/30,-** €
O úlohe bola podaná samostatná správa.

2. Monitoring spotreby vybraných aditív do potravín – pilotná štúdia
V priebehu mesiacov apríl – máj 2010 bola realizovaná pilotná štúdia monitoringu spotreby vybraných aditív do potravín, v rámci ktorej bola sledovaná spotreba 2 vybraných aditív (kyseliny fosforečnej a jej solí a sladidla Acesulfám K) na základe dotazníkovej metódy (24 hodinový dotazník spotreby potravín, pokrmov a nápojov – 2 dni, týždenný dotazník frekvencie spotreby potravín) a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín (5 vzoriek potravín pre kyselinu fosforečnú a jej soli a 2 vzorky pre sladidlo Acesulfám K) – 5 respondentov vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov, ľahká práca.
O úlohe bola podaná samostatná správa.

3. Mimoriadna kontrola rekreačných a stravovacích zariadení v SR určených na zimnú turistickú sezónu:
3.1. Čerpacie stanice a motoresty (v spolupráci s oddelením HP-spoločný odpočet)
Počet kontrol : **16 ,** Počet zariadení s nedostatkami : **5**
Počet uložených opatrení : **2**
Počet uložených sankcií : **2/ 500,- €**
Počet blokových pokút : **5/ 60,- €**

3.2. Rekreačné a stravovacie zariadenia
Počet kontrol : **11,** Počet zariadení s nedostatkami : **1**
Počet uložených opatrení : **1**
Počet uložených sankcií : **0**
Počet blokových pokút : **1/ 15,- €**
O úlohe bola podaná samostatná správa.

4. Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie doplnkového označenia vybraných farbív podľa článku 24 nariadenia EP a Rady (ES) č.1333/2008
Úloha bola vykonaná v spolupráci s oddelením HP – spoločný odpočet) .
Počet kontrol : obchodné reťazce **4**
lekárne **1**
distribučné sklady **2**
zariadenia spoločného stravovania **5**
Počet skontrolovaných potravín : **134** , Počet neoznačených potravín: **2**
O úlohe bola podaná samostatná správa.

5. Týždeň cielených kontrol fajčenia v ZSS
Počet kontrol: **30**
Počet porušení zákona: **0**
O úlohe bola podaná samostatná správa.

D/Audit v potravinových prevádzkach
V roku 2010 bol vykonaný audit podľa článku 4 (6) nariadenia (ES) číslo 882/2004 EP a ER v **12** prevádzkach ZSS podľa plánu výkonov auditov na rok 2010 a v **1** prevádzke sa audit neuskutočnil z dôvodu ukončenia činnosti.

E. POLITIKA KONTROLY TABAKU A FAJČENIA

1. Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov.
Cieľ: znižovanie vplyvu negatívnych faktorov na zdravie obyvateľstva
Odpočet: Úloha sa plnila v priebehu celého roku 2010, v ZSS bolo zrealizovaných 422 kontrol na dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z.z. na ochranu nefajčiarov. O vykonávaní kontrol sú podávané pravidelné mesačné hlásenia. Sankčné opatrenia neboli uložené.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine
Projekt v roku 2010 je v štádiu prípravy.

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku
Ide o projekt, ktorého cieľom je komplexné zmapovanie úrazovosti detí predškolského a školského veku, t.j. druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognóza a pod. V roku 2009 prebehol zber dotazníkov v dvoch predškolských zariadeniach okresu Žilina a Bytča. Na spracovanie údajov z dotazníkov bol použitý program EXCEL a v roku 2010 prebieha spracovanie údajov za celé Slovensko na ÚVZ SR.

Projekt č. 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku
V prvom polroku 2010 sa odd. HDM zapojilo do riešenia uvedeného projektu. Dotazníky boli rozdané v dvoch školách – ZŠ a gymnázium. Spolu bolo rozdaných a vyplnených 707 dotazníkov. Dotazníky boli v termíne zaslané na ÚVZ SR do Bratislavy.

4.5. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.
Cieľom je zhodnotiť zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. V roku 2010 je riešená veková skupina detí I. stupňa ZŠ. V okrese Žilina sú vyšetrované deti dotazníkovou metódou, meraním stanovených ukazovateľov, laboratórnym rozborom vzoriek stráv (odobraté boli vzorky stravy podávanej v ZŠ) a stanovením nutrientov a cudzorododých látok v preferovaných potravinových komoditách v dvoch ZŠ – jedna vidiecka a jedna mestská. Spolu bolo vyšetrených 120 detí. Údaje boli zadané do programových súborov a odoslané na gestorské pracovisko – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

4.6 Zdravé deti v zdravých rodinách
Ide o 2. etapu riešenia projektu. Do projektu sú zapojené RÚVZ v sídle Žilinského kraja a ide o spoluprácu s pediatrami a vyšetrenie detí a mládeže 11 a 17 ročných v rámci preventívnych prehliadok a získanie údajov o hodnote TCH a poznatkov o ich životnom štýle a zdraví. V okrese Žilina a Bytča bolo rozdaných 200 dotazníkov a získané údaje budú vložené do

databázy a odoslané na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Domáce programy a projekty RÚVZ so sídlom v Žiline

Monitoring vnútorného ovzdušia sedimentačnou metódou v predškolských a školských zariadeniach v okrese Žilina a Bytča
Analýza stravovania detí predškolského a školského veku v okrese Žilina a Bytča
Monitoring stavu pieskovísk v okrese Žilina a Bytča

Ostatné projekty:
V roku 2010 sa oddelenie HDM zapojilo i do iných projektov, ktoré realizovalo v spolupráci s oddelením podpory zdravia a odborom epidemiológie:

-**Monitoring fyzickej aktivity detí a dorastu k úlohe Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015.**
-Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“
-Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2010
v rámci jeho realizácie sa plnila úloha 6.3.7 Podporiť programy zamerané proti negatívnym vplyvom na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu.
- Program ovocie a zelenina do škôl
Cieľom programu je zvýšiť spotrebu ovocia a zeleniny u detí predškolského a školského veku. V okrese Žilina a Bytča bolo rozdaných 240 dotazníkov v zariadeniach, kde prebieha mliečny program, ôdaje boli zadané do databázy a odoslané na ÚVZ SR v Bratislave.
Zahraničné programy a projekty oddelenie HDM v súčasnosti nerieši

5. ODBOR EPIDEMIOLÓGIE

6.1. Národný imunizačný program SR - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR
Plnenie imunizačného programu aktuálne zahŕňa telefonické konzultácie, osobný kontakt s klientom resp. lekárom, semináre pre lekárov s cieľom zabezpečenia vyššej úrovne zaočkovanosti. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ambulantných zariadeniach sa vykonáva v zmysle platnej legislatívy v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR Bratislava.
Telefonické konzultácie (očkovanie, aktuálna epidemiologická situácia) vykonané 132 x pre lekárov a 52x klienti. Celkový počet pediatrických obvodov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Žiline je 42, z toho okres Bytča: 6 obvodov, okres Žilina : 36 obvodov. V okrese Žilina je zaočkovanosť v rozmedzí od 99,44 % pri očkovaní proti TBC v ročníku narodenia 2009 do 100,00% pri vakcinácií proti TBC v ročníku narodenia 1998. V okrese Bytča sa zaočkovanosť pohybuje v rozmedzí od 98,38% pri vakcinácií proti TBC v ročníku narodenia 1998 do 100,00 % pri vakcinácií proti MMR v ročníku narodenia 2007.1998. V okrese Žilina a Bytča sme nezaznamenali zaočkovanosť nižšiu ako 90%. Výkon očkovania ako aj jeho dokumentácia je v súlade so Zákon NR SR č. 355/2007 Z. z. Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sme nemuseli prikročiť k mimoriadnemu očkovaniu, týka sa pravidelného povinného očkovania detí. Azylové zariadenie na území regiónu nemáme.V okrese Žilina bolo spolu hlásených 6 kontraindikácií, z toho 5 dočasných a 1x trvalá kontraindikácia. V okrese Bytča bolo hlásených 5 dočasných kontraindikácií.

6.2. Surveillance infekčných chorôb - riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR :
Surveillance infekčných chorôb je riešená formou preventívnych programov a aktivít, ktoré

zahŕňajú poradenskú činnosť v problematike, napr. AIDS, vírusových hepatitíd, v problematike vakcinácie, dezinfekcie, očkovania cestovateľov. Uskutočnenie : telefonicky resp. osobným kontaktom s klientom a lekárom. Počet konzultácií osobne s klientom v problematike AIDS : 93 x, telefonicky : 59 x, e-mailom : 9x, počet vyšetrených osôb cez ambulanciu odboru epidemiológie: 67, z toho muži: 57, ženy : 10, anonym : 30x. Medzinárodný certifikát HIV vydaný : 22x.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:
Vykonáva sa plnením projektu PHARE : Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení v SR, programom EPIS pri zabezpečení komunikácie so sieťami EÚ a SZO. Týka sa všetkých diagnóz prenosných ochorení. Spolu vykonaných krajských správ (SRV) 52x t. j. za 52 kalendárnych týždňov s priebežným hlásením podľa aktuálnej situácie pre daný deň. V roku 2009 bol program doplnený o hlásenia prípadov SARI.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:
Surveillance nozokomiálnych nákaz vykonávame v zmysle Vyhlášky MZ SR č.553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia a v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR. Spolu vykonaných 40 kontról vo FNsP Žilina na oddeleniach – kontrola HER a 78 kontról funkčnosti sterilizačných prístrojov biologickou metódou práce (FNsP Žilina). Ostatné sterilizačné prístroje : 171 kontról.,ŠZD iné ZZ : 119x, kontrola fajčenia : 94x. Oddelenie centrálnej sterilizácie NsP Žilina monitorované 1x štvrťročne komplexnou previerkou, pričom mesačne sa kontroluje funkčnosť sterilizačnej techniky vzorkovým systémom a biologickou kontrolou.

6.5. Surveillance chronických ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR
Plnenie má súvislosť s úlohou č. 6.2. a č. 6.3.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR
K problematike sú vypracované havarijné - pandemické plány na úrovni regiónov i kraja aktualizované 1x za rok.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV - prac. RÚVZ v SR
Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách podľa harmonogramu Virologického pracoviska RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 6x odber vody v ČOV D. Hričov : 5x negatívny výsledok, 1x odber z 27.09.2010 : záchytnosť Coxackievirus B5 (NRC Bratislava, NRC B.Bystrica).

6.8 Prevencia HIV / AIDS - projekt
Na projekte sa zúčastňuje v roku 2010 len RÚVZ so sídlom v Žiline. Ide o netradičný spôsob získavania vedomostí dotknutých študentov v oblasti prevencie HIV.
Počet výkonov na projekte : 7 x stredné školy. Termíny vykonania : dňa 30.03.2010 : Stredná poľnohospodárska škola Žilina: 70 žiakov II.ročníka (54 dievčat,16 chlapcov),dňa 25.5.2010 : Gymnázium Bytča : 75 žiakov I. a V. ročníka. (45 dievčat, 30 chlapcov),dňa 15.6.2010 : Stredná odborná škola elektrotechnická Žilina : 54 žiakov tretieho ročníka (54 chlapcov), dňa 12.10.2010 : Obchodná akadémia Žilina : 52 žiakov I.ročníka (44 dievčat, 8 chlapcov), dňa 26.10.2010: Obchodná akadémia Žilina : 56 žiakov I.ročníka (42 dievčat, 14 chlapcov), dňa 1.12.2010 : Obchodná akadémia Žilina : 24 žiakov I.ročníka (14 dievčat, 10 chlapcov), dňa 15.12.2010 : Stredná odborná škola elektrotechnická Žilina : 53 žiakov tretieho ročníka (53

chlapcov).
Celkom zaškolených : 384 osôb. Pri pracovnom výkone je spísaný aj záznam z návštevy školského zariadenia s vyjadrením prítomných za školské zariadenie k prezentácií projektu.

Zhodnotenie :
Projekt prináša zmenu pasívneho prístupu žiakov k téme na aktívny štýl, prvýkrát mali respondenti možnosť zúčastniť sa besedy, kde neplnili len pasívnu úlohu ale naopak plnením rôznych úloh na piatich stanovištiach hravou formou získavali informácie a zaujímali postoj k téme AIDS.
Z vyjadrenia prítoných pedagógov vyplýva pozitívne hodnotenie spôsobu prezentácie projektu a pozitívne je hodnotený i osobný prístup lektoriek. Zo strany pedagógov je projekt hodnotený ako výborná výchovná pomôcka.

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl :
Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) - pilotná štúdia.
V prvom polroku 2009 RÚVZ so sídlom v Žiline - odbor epidemiológie pokračoval v štúdií : *Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) - pilotná* štúdia. Pripravili sme informáciu pre zainteresovaných lekárov a SZP oddelenia chirurgického a interného NsP Žilina, zabezpečený je odber, spracovanie a uchovávanie biologického materiálu a vzoriek tkaniva pankreasu.
Vyhodnotenie : Z počtu 8 hlásených hospitalizovaných pacientov s diagnózou chronická pankreatitída / pacienti Interného oddelenia NsP Žilina/, sme získali a spracovali 8 pacientov – prípady a 2 osoby sme získali ako kontroly ku dvom prípadom. Spolu výkonov : 10
Prípisom zo dňa 4.5.2009, RÚVZ so sídlom v B.Bystrici, bolo dočasne pozastavené prideľovanie finančných prostriedkov na projekt ESNAP č. 2007/17-RUVZBB-02.Prípisom zo dňa 16.3.2010, RÚVZ so sídlom v B.Bystrici, bolo oznámené, že po pridelení finančných prostriedkov sa bude štúdia opäť realizovať.

6. Oddelenie podpory zdravia

9.1. „Materské centrá“

V roku 2010 sme oslovovali materské centrá v okrese ZA a Bytča a konzultovali sme možnosť pravidelnej spolupráce na zdravotno – výchovných aktivitách v nasledujúcom období.
Zdravotná osveta zameraná na problematiku legálnych drog (alkohol, tabak) u rizikovej skupiny žien v okrese Žilina – beseda pre „Áno pre život n.o.“, Nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby - Rajecké Teplice (15 žien).

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V mesiaci máj sme zorganizovali a odprednášali v Dennom centre pre seniorov v ZA 2 za sebou nadväzujúce prednášky na tému *„Tréning pamäti“* (spolu 44 seniorov). V mesiaci jún bola zrealizovaná beseda zameraná na problematiku *Ako prežiť letné horúčavy* (11 seniorov).

9.3. „Zdravotno - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

V roku 2010 bolo realizovaných 14 prednášok na tému orálne zdravie v základných a materských školách ZA okresu: ŠZŠ v Bytči (18 predškolákov, 6 žiakov prvého ročníka), ZŠ a MŠ Rosina (17 predškolákov, 19 žiakov prvého ročníka), ZŠ a MŠ Divinka (36 predškolákov, 16 žiakov prvého ročníka, 18 žiakov druhého ročníka), MŠ Bytča (23 predškolákov), MŠ A. Kmeťa ZA (2x 24 predškolákov), MŠ a ZŠ Višňové (22 predškolákov, 18 žiakov prvého ročníka), MŠ Mojšova Lúčka (17 predškolákov), MŠ Lutíše (15 predškolákov).
V rámci prednášok poradenské centrum zdravia poskytlo v spolupráci s firmou GlaxoSmithKline Slovakia s.r.o. Consumer Healthcare všetkým deťom, u ktorých bola prednáška realizovaná pomôcky dentálnej hygieny (detskú zubnú pastu, kefku, ústnu vodu) spolu s omaľovávankou a zdravotno-výchovnými materiálmi (plagáty, letáky, záložky).
V júli bola v Žilinskom večerníku odpublikovaná krátka správa pod názvom „Zúbky našich detí“ a taktiež bol na web stránke RÚVZ ZA ponúknutý článok s názvom „Stomatohygiena detí“.
V druhom polroku sa pre 30 zamestnancov RÚVZ ZA uskutočnila v spolupráci so Zubnou hladkou a osvetovým projektom DENTAL ALARM prednáška zameraná na dentálnu hygienu dospelej populácie.

9.4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni - databáza dobrých postupov

„Žilinské dni zdravia“- Ide o intervenčné zdravotno-výchovné aktivity, ktoré sa pre širokú verejnosť realizujú v rámci mesta Žilina. Od roku 2004 sa každoročne organizujú pri príležitosti „Svetového dňa srdca“. Na akcii participujú viaceré zložky- MÚ Žilina, zdravotné poisťovne (Union, VšZP, Dôverou), SČK, Kultúrne osvetové stredisko Žilina, SZŠ, Záchranný systém Slovakia, mediálny partnermi a mnohí ďalší. V rámci týchto dní sa verejnosti vyšetrovali rizikové biochemické ukazovatele KVS ochorení, poskytlo sa im odborné poradenstvo zamerané na podporu zdravia a prevenciu KVS ochorení a taktiež bol opakovane poskytnutý odborný rozhovor pre televíziu PATRIOT. Počas VII. ročníka 2010 sa uskutočnilo 128 vyšetrení KVS rizikových faktorov a 40 občanom bolo vyšetrené aj CO vo vydychovanom vzduchu.

9.5. Populačná stratégia- aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané WHO

Odpočet:
Zdravotno-výchovné aktivity sa týkali tém a termínov odporúčaných Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO) a tiež tém s ďalšou preventívnou a zdravotno – výchovnou problematikou podľa kalendára WHO. Prezentáciu aktuálnych tém a informácií sme zabezpečili prostredníctvom informačných panelov v spolupráci s Poliklinikou KRANKAS, ŽILPO NsP Žilina a panelu vo vstupných priestoroch RÚVZ ZA. Pre poskytnutie informácií sme taktiež využili web stránku RÚVZ ZA. www.ruvzza.sk. Celkom bolo pripravených 7 informačných panelov v priestoroch uvedených zariadení a 6 článkov na web stránke RÚVZ ZA.

4. február – Svetový deň proti rakovine

Pri príležitosti tohto dňa sme pripravili v priestoroch RÚVZ ZA informačný panel o samovyšetrení prsníkov. S klubom Venuša Žilina sme sa pri príležitosti VI. ročníka celoslovenského stretnutia spolupodielali na realizácii „dňa pokory a zdravia“, kde sme záujemcom vyšetrovali cholesterol, merali TK, BMI a poskytovali im individuálne odborné poradenstvo. Účastníkom (230) boli ponúknuté informačné letáky týkajúce sa onkologickej

problematiky ale aj problematiky KVS ochorení. Na web stránke RÚVZ ZA bol uverejnený článok týkajúce sa problematiky samovyšetrenia prsníkov.

15.- 21. marca – „týždeň mozgu“

O realizácii tohto týždňa sme informovali verejnosť prostredníctvom regionálnych novín, informačného panelu a uverejnením informácie na web stránke RÚVZ ZA, kde sme taktiež poskytli článok týkajúci sa Alzhaimerovej choroby.

7. apríl – Svetový deň zdravia

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme pri akciách spolupracovali so zdravotnými poisťovňami. Jedna akcia bola pripravená v spolupráci s poisťovňou Union. Pripravili a zrealizovali sme spolu s ňou „Deň zdravia“ na ZA univerzite. Účastníkom akcie (celkom 70) sme merali cholesterol, TK, % tuku, BMI a poskytli sme krátku individuálnu odbornú konzultáciu k ovplyvniteľným rizikovým faktorom KVS ochorení.

Druhá akcia bola realizovaná s poisťovňou Dôvera ako „Deň zdravia“ pre zamestnancov Matadoru Púchov. Všetkým zúčastneným (92 účastníkov) boli sledované rizikové faktory KVS ochorení (celkový cholesterol, glukózy, tlak krvi, BMI) a poskytnutá im odborná konzultácia.

V tento deň (7.4. 2010) mala poradňa zdravia RÚVZ ZA „Otvorené dvere“ pre záujemcov, ktorým sa poskytovalo odborné poradenstvo a vyšetrovala sa im hladiny celkového cholesterolu a antropometrické ukazovatele KVS ochorení. O dni „otvorených dverí“ mali možnosť záujemcovia sa dozvedieť prostredníctvom panelov vo vstupných priestoroch RÚVZ ZA a Mestského úradu ZA (MÚ), informácie na web stránke RÚVZ a MÚ ZA a taktiež bola odpublikovaná správa v regionálnych novinách.

ZŠ Rosina 2 prednášky pre 45 žiakov na tému *„Vírusové ochorenia u detí“* a 2 prednášky na tému *„Zoonózy“* pre 41 žiakov.

16. apríl – „deň narcisov“

Informácia o tomto dni bola poskytnutá na vstupnom panely RÚVZ a na web stránke RÚVZ ZA. V tento deň sa realizoval v priestoroch RÚVZ ZA predaj narcisov ako symbolu spolupatričnosti s ľuďmi trpiacimi onkologickým ochorením a s ním spojená dobrovoľná finančná zbierka.

10. máj – „európsky deň melanómu“

Pri príležitosti tohto dňa sa v priestoroch RÚVZ ZA konala prednáška na tému – *Výskyt a prevencia melanómu kože,* ktorej sa zúčastnilo 30 účastníkov. O informáciám o melanóme kože a jeho prevencii sa mohli záujemcovia dozvedieť aj z informačného panelu a krátkej správy na web stránke.

10. máj – „deň pohybu“

Organizovanie pravidelného cvičenia 1x týždenne pre ženy v produktívnom veku zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity a prevencie sedavého spôsobu života. Deťom prvého a druhého ročníka ZŠ Rosina (40 detí) boli zrealizované besedy na tému *„Ako správne sedieť pri PC“* a *„Buď aktívny pri práci v sede“*.

17. máj – Svetový deň hypertenzie

O tomto významnom dni sme verejnosť informovali prostredníctvom dvoch panelov v priestoroch RÚVZ ZA a správy na web stránke.

22. máj – Svetový deň obezity

Pri príležitosti tohto dňa sme záujemcom poskytli článok týkajúci sa detskej obezity jednak na web stránke a jednak v miestnych regionálnych novinách.

ZŠ Hôrky 3 prednášky pod názvom *„Zdravým životným štýlom proti obezite“* (79 žiakov) a 2 prednášky pre 37 žiakov na tému *„Riziká výživy a obezita“*

31. máj – Svetový deň bez tabaku

K „Svetovému dňu bez tabaku“ sme na Súkromnej SOŠ Gastronóvum zorganizovali aktivity zamerané na meranie CO vo vydychovanom vzduchu u 26 študentov. Študenti pri meraniach

vyplnili Fagerstromov dotazník závislosti a mali možnosť si odniesť letáky a brožúry o informáciách o škodlivosti fajčenia a efektívnych možnostiach sa tohto zlozvyku zbaviť.
Boli odprednášané 2 prednášky na tému „Fajčenie ako civilizačné ochorenie“ pre študentov Základnej školy Rosina (37 študentov) a Špeciálnej základnej školy v Žiline (15 študentov).
Na web stránke RÚVZ ZA bol uverejnené články pod názvom – Riziká pasívneho fajčenia a Onkologické ochorenia spôsobené fajčením.

14. jún – Svetový deň darcov krvi

V rámci Svetového dňa darcov krvi sme spolupracovali s SČK a s Národnou transfúznou stanicou pri NsP Žilina, kde bola darcom krvi poskytnutá individuálna konzultácia spojená s meraním krvného tlaku a celkového cholesterolu. Akcie sa zúčastnilo 43 darcov krvi (20 žien, 23 mužov).

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi

Na spropagovanie tohto medzinárodného dňa sme pripravili informačný leták vo vstupnom vestibule RÚVZ ZA a informácie o problematike sme poskytli aj na web stránke RÚVZ ZA. Pre žiakov ZŠ Turie (34 detí) sme pripravili 2 prednášky na tému *„Čo sú legálne drogy“*

11. júl - Svetový deň populácie

Informácia pre verejnosť na web stránke RÚVZ ZA vo forme článku pod názvom Svetový deň populácie.

24. september - Svetový deň srdca

Pri príležitosti toho dňa mala poradňa zdravia RÚVZ ZA „deň otvorených dverí“- akcie sa zúčastnilo 17 ľudí, ktorým sa hodnotilo riziko KVS ochorení podľa „kódu srdca“. Boli odprednášané 4 prednášky v ZŠ Kotešová pre 81 žiakov. Na web stránke RÚVZ ZA bolo uverejnených 7 článkov k problematike KVS ochorení.

4.október – Svetový deň dojčenia, 20. október – Svetový deň osteoporózy, mesiac október- mesiac prevencie rakoviny

Pri príležitosti týchto dní boli poskytnuté informácie prostredníctvom článkov na web stránke RÚVZ ZA, panelov či distribúciou letákov v školách, v nemocnici, v denných centrách seniorov, v n.o. Áno pre život či vo vstupných priestoroch RÚVZ ZA.

10. október – Svetový deň duševného zdravia

Poskytnutá informácia o problematike duševného zdravia na web stránke RÚVZ ZA. Pre žiakov ZŠ Rosina bola zrealizovaná beseda na tému *„Ako sa asertívne správať“* (40 detí).

18. november – Medzinárodný deň bez fajčenia

Pri príležitosti toho dňa sme odprednášali 4 prednášky zamerané na problematiku aktívneho a pasívneho fajčenia pre žiakov ZŠ Višňové, ZŠ Lutíše (spolu 71 žiakov).

1.december – Svetový deň AIDS

Realizácia interaktívneho projektu *„AIDS hrou“* pre 53 študentov SOŠ elektrotechnická Žilina. Pri príležitosti tohto dňa bola vykonaná beseda na tému prevencie AIDS pre 15 detí Špeciálnej základnej školy v Žiline.

9.6. Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015

V nadácii „Krajina Harmónie“ bola v prvom polroku 2010 zrealizovaná beseda na tému *„Zdravý životný štýl“*.

9.7. „Quin and win- Prestaň a vyhraj“

V rámci kampane „Quit and win- Prestaň a vyhraj” bola zabezpečená distribúcia materiálov o možnostiach ako sa do kampane zapojiť (50x účastnícky list), 9x plagát (RÚVZ, Mestský úrad ZA, 2x ZA univerzita, 2x NsP ZA, Mestká knižnica, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Súkromná SOŠ Gastronóvum), informácie na web stránke RÚVZ ZA a Mestského úradu ZA. V spolupráci s MÚ Žilina sme organizovali regionálne kolo súťaže zúčastnených

(12 účastníkov) v rámci ZA regiónu o tri hodnotné ceny, ktoré do súťaže venovalo mesto Žilina. O realizácii súťaže, možnosti sa do súťaže prihlásiť ako aj o podmienkach súťaže mali záujemcovia možnosť dozvedieť sa prostredníctvom regionálnych novín, 9 informačných panelov, informácii na web stránkach RÚVZ ZA a MÚ ZA.

9.6. Národný program prevencie obezity A NADVÁHY

Zrealizovali sme 16 prednášok pre deti MŠ Rajec (25 detí) a žiakov ZŠ Hôrky, ZŠ Kotešová, ZŠ Rosina, ZŠ Višňové, ZŠ Lutíše prednášky pod názvom *„Zdravým životným štýlom proti obezite“*, *„Riziká výživy a obezita“* (spolu 258 detí).

9.9. CINDI program SR

V spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou sme zorganizovali deň venovaný vyhľadávaniu rizikových faktorov KVS ochorení a merali sme záujemcom hladinu celkového cholesterolu, TK, % tuku a poskytli sme im krátku odbornú konzultáciu. Akcie sa zúčastnilo 77 ľudí.
So zdravotnou poisťovňou Dôvera sme realizovali „deň zdravia“ pre zamestnancov Matador Púchov (69 účastníkov), 2x „deň zdravia“ u zamestnancov firmy SMS Dubovec ZA (18 zamestnancov).
V spolupráci so spoločnosťou TESCO sme realizovali akciu pod názvom „Týždeň zdravia pre zamestnancov“, kde sme vykonávali monitoring rizikových faktorov KVS ochorení (59 zamestnancov).
V spolupráci s Nadáciou srdca a akadémiou vzdelávania ZA sme participovali na workshopu *„Vzdelaný pacient“*, kde sme 40 účastníkom monitorovali rizikové faktory KVS.
V rámci kampane MOST- mesiac o srdcových témach boli odprednášané 2 prednášky v ZŠ Kotešová pre 46 žiakov zameraná na problematiku KVS ochorení.. V spolupráci s nadáciou srdca, Akadémiou vzdelávanie a SZŠ ZA sme organizovali „deň srdca“ v uliciach Žiliny a vykonávali sme monitoring RF KVS ochorenia (61 účastníkov).
V rámci činnosti poradenského centra navštívilo poradňu zdravia 781 ľudí, z toho 672 prvovyšetrených a 109 opakovane vyšetrených.

9.10. Školy podporujúce zdravie

V rámci tohto projektu sme spolupracovali so základnou a materskou školou Závodie pri realizácii týždňa zdravia pod názvom „Farebný týždeň“- besedy na témy zdravého spôsobu života pre žiakov ôsmych tried prvého stupňa (spolu 186 žiakov).
Na základe Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008- 2015 boli ponúkané edukačné materiály zamerané na bezpečnosť cestnej premávky- **BECEP.**
Edukačný materiál bol v prvom polroku 2010 zapožičaný v nasledovnom znení:
doplnkové učebné DVD. Becepáčik a dopravná výchova pre deti materských škôl- 6x 15 tried
doplnkové učebné CD dopravnej výchovy pre deti 1. Stupňa ZŠ- Autoškola pre deti- 7x 30 tried
informácie o bezpečnosti cestnej premávky pre širokú verejnosť- 5x24 tried
Projekt ***„Hrou proti AIDS“*** bol v roku 2010 realizovaný u 7- krát pre školy okresu ZA a Bytča (389 študentov, 13 pedagógov).
Projekt ***„Ovocie a zelenina do škôl“***. V mesiacoch september- október bol realizovaný vstupný dotazníkový monitoring u 240 detí v 12 zapojených i nezapojených MŠ, ZŠ a ŠZŠ v okrese ZA a Bytča. V realizácii daného projektu sa bude pokračovať aj v kalendárnom roku 2011. Projekt sme realizovali v spolupráci s HDM oddelením RÚVZ ZA.

MIMORIADNE PROJEKTY

Monitorovanie fyzickej aktivity detí a dorastu k úlohe Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015

V mesiacoch február – marec 2010 bol vykonaný monitoring fyzickej aktivity detí a dorastu. Cieľom prvého skríningu bolo odhaliť prípadné prognostické deformity chrbtice, ktoré môžu v budúcnosti negatívne ovplyvniť zdravotný stav detí. Realizovaný projekt prebiehal pod odborným vedením lekárov z Ortopedicko- traumatologickej kliniky LFUK a FN Bratislava a Kliniky detskej ortopédie LFUK a DFNsP Bratislava. Monitoring sa realizoval na 8-ročnom gymnáziu u žiakov primy a sekundy a študentov septimy a oktávy (100 detí). Monitorovanie zdravotne oslabených a zdravotne postihnutých sa realizovalo u žiakov 5.- 6. ročníka, študentov 3.-4. ročníka v špeciálnych základných a stredných školách (80 detí).
Daný projekt prebiehal v spolupráci s HDM RÚVZ ZA.

Kampaň Umývaj si ruky- zachrániš život

O realizácii spomínanej kampane boli odpublikované 2 články v Žilinskom večerníku, bola poskytnutá informácia jednotlivým oddeleniam NsP ZA, vedeniu DD a DSS v okrese ZA a Bytča a zamestnancom RÚVZ ZA. Kampaň prebiehala v spolupráci s epidemiológiou RÚVZ ZA.

7. ODBOR LABORATÓRNYCH ANALÝZ

č.1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III.)

Úloha č.1

Na základe výberu škôl terénnymi oddeleniami HŽP a HDM preukázať účinnosť protihlukových stien

- v súvislosti s nárastom dopravy premerať hluk v areáli škôl za protihlukovými stenami a v triedach na rôznych poschodiach s cieľom preveriť účinnosť protihlukových stien.
- vo vybraných areáloch školských zariadení, ktoré nie sú chránené protihlukovými stenami a bol tam výrazný nárast dopravy, sledovať hladiny hluku v uvedených zariadeniach

Plnenie:

RÚVZ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Žilina	21	42	140
Spolu	**21**	**42**	**140**

Meranie osvetlenia vo vybraných školských zariadeniach

RÚVZ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Žilina	17	34	364
Liptovský Mikuláš	12	24	192
Spolu	**29**	**58**	**556**

Úloha č.2

V spolupráci s terénnym oddelením HŽP premerať hluk vo vybraných lokalitách sídlisk Žiliny a v rekreačných oblastiach

Plnenie:

RÚVZ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Žilina	55	110	595
Martin	10	26	185
Čadca	9	18	36
Liptovský Mikuláš	29	56	434
Spolu	**103**	**210**	**1250**

Úloha č.3

Sledovať ukazovateľ trihalometany (1,2 – dichlormetan, tetrachlormetan, chloroform), ako vedľajší produkt dezinfekcie chlordioxidom v pitnej vode zo Starých Bystríc vo verejnom vododvode, tiež v pitnej vode z iných zdrojov a v správe iných prevádzkovateľov ako SEVAK,a.s. Žilina

RÚVZ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Žilina	7	**245**	**455**
Dolný Kubín	23	**1035**	**2015**
Čadca	28	**980**	**1870**
Martin	15	**525**	**995**
Liptovský Mikuláš	29	**1305**	**2495**
Spolu	**102**	**4090**	**7830**

Úloha č.4

Monitorovanie kvality pitných vôd a vôd na kúpanie v zmysle platnej legislatívy s rozšírením ukazovateľov – selén, antimón a striebro

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Selén	52	52	102
Antimón	56	56	112
Striebro	52	52	102

2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Úloha č.2.1

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia

- na základe požiadaviek terénnych oddelení vykonávať odbery stanovenia a hodnotenia fyzikálnych a chemických faktorov v prevádzkach

- na základe požiadaviek terénnych oddelení PPL RÚVZ Žilinského kraja boli vykonané nasledovné odbery vo vytypovaných prevádzkach:

Stanovený faktor	Počet vzoriek	Počet analýz	Počet ukazovateľov
hluk	28	77	718
Tepelnovlhkostná mikroklíma	86	581	597
Pevné aerósoly + chemické faktory	27	54	236
Spolu	**141**	**712**	**1551**

Úloha č.2.6

Spoločný medziodborový program biomonitoring zaťaženia ľudí faktormi prostredia

- možnosť sledovať metabolity chemických látok v moči exponovaných zamestnancov (kys.hipurová, kys.metylhipurové, kys.mandľová, kys.trichloroctová) v moči

Plnenie:

Stanovený biologický faktor	**Počet vzoriek**	**Počet ukazovateľov**	**Počet analýz**
Kyselina hipurová,zmes kyselín metylhipurových	60	148	364
Spolu	**60**	**148**	**364**

3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Úloha č.3.1

Sledovanie dusičnanov a dusitanov a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Plnenie:

Ukazovateľ	**Počet vzoriek**	**Počet ukazovateľov**	**Počet analýz**
Dusičnany	28	28	56
Dusitany	28	28	56
Pesticídy	1	5	10

Stanovenie akrylamidu vo vybraných druhoch potravín

Plnenie:

Ukazovateľ	**Počet vzoriek**	**Počet ukazovateľov**	**Počet analýz**
Akrylamid	72	72	144

Úloha č.3.2

Kontrola jodidácie kuchynskej soli.

Plnenie:

Ukazovateľ	**Počet vzoriek**	**Počet ukazovateľov**	**Počet analýz**
Jodid draselný	121	121	242
Jodičnan draselný	121	121	242
Ferokyanid draselný	121	121	242

Úloha č.3.3

Sledovanie nasledujúcich ukazovateľov v kozmetických výrobkoch
konzervačných látok - kys, salycilová, benzoová, parabény
akrylamid, toluén , ťažké kovy - olovo, kadmium, ortuť, nikel

Ukazovateľ	**Počet vzoriek**	**Počet ukazovateľov**	**Počet analýz**
Kyselina benzoová	79	79	158
Kyselina salycilová	79	79	158
Kyselina sorbová	79	79	158
Kyselina 4-hydroxybenzoová	79	79	158

Parabény	79	316	632
Akrylamid	47	47	94
Toluén	49	49	98

Kozmetické výrobky – detská dekoratívna kozmetika – olovo, kadmium, ortuť, nikel

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ťažké kovy-Cd,Pb,Hg,Ni	22	88	176

Mikrobiologické ukazovatele v kozmetických výrobkoch	
Počet vzoriek	**Počet ukazovateľov**
76	**380**

Úloha č. 4.5

Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených konzumáciou jedál.

Plnenie:

Druh	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Hotová strava	50	300	600
Pitný režim - nápoje	47	846	1692

Monitoring spotreby vybraných aditív do potravín

Druh	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Fosfor	25	25	50
Acesulfam K	10	10	20

7. Vykonávať objektizáciu faktorov prostredia (OLA)

Úloha č.7.2

Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Plnenie:

Mikrobiológia		
Počet vzoriek		**Počet ukazovateľov**
Legionely	51	51
Améby	5	10

Úloha č.7.3

Sledovanie mikrobiologických a chemických ukazovateľov vo vzorkách minerálnych a pramenitých balených vôd.

Mikrobiológia		Chémia	
Počet vzoriek	**Počet ukazovateľov**	**Počet vzoriek**	**Počet ukazovateľov**
129	1032	141	2182

Úloha č.7.6

Sledovanie vzoriek materských mliek (PCB)
Neboli dodané vzorky materských mliek.

Úloha č.7.7

Vo vybraných vzorkách potravín pre dojčenskú a detskú výživu sledovať rezídua pesticídov
Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Pesticídy	1	5	10

Úloha č.7.8

Sledovať vo vybraných priestoroch s núteným vetraním a klimatizáciou – mikrobiologické ukazovatele – sedimentačnou metódou a tepelnú vlhkostnú mikroklímu
Plnenie:

Mikrobiologické ukazovatele		Tepelno-vlhkostná mikroklíma	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
93	372	11	44

Úloha č.7.10 Aktívne zapojenie sa do informatizácie laboratórnych odborov

- úloha bude plnená v celoslovenskom rozsahu

Úloha č.7.11 Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Úloha bola pozastavená z dôvodu závažnej poruchy na fluorescenčnom detektore, ktorá je riešená vo firme Merck Darmstadt.

Úloha č.7.14 Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských pieskovísk

Mikrobiologické ukazovatele		Chémia	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
110	440	31	248

- **peľový monitoring**

Na oddelení MŽP je vykonávaný počas peľovej sezóny (od marca do konca októbra) denný monitoring výskytu peľových zŕn v ovzduší a v týždenných intervaloch je peľové spravodajstvo vyhodnocované kvantitatívne aj kvalitatívne. Výsledky peľového monitoringu sú posielané na centrálne pracovisko v Banskej Bystrici a pre verejnosť sú k dispozícii na webovej stránke RÚVZ a na webovom portáli www.zdravie.sk a www.alergia.sk
Za rok 2010 bolo vyhodnotených 182 vzoriek a 546 ukazovateľov.